BIBL. NAZ
Vitt. Emanuele III.
RACCOLTA
VILLAROSA
Beampl.
C
10 (4
NAPOLI

Mmutemi

emus z

a multi

namtua ru

ne fac deus

da nimaz

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

598355

SYSTEMATIS

SELECTORVM IVS IVSTINIANEVM ET FEVDALE CONCERNENTIVM

VOLVMEN ALTERVM,

CONTINENS QVATVOR ILLIVS PARTES POSTERIORES:

IN QVARVM PRIMA HAC, SIVE QVARTA TOTIVS OPERIS AD PRIORES CODICIS IVSTINIANEI NOVEM libros ſpectantia ita referuntur:

VT PRIMO POST RVBRICAM CVIVSLIBET TITVLI RECENSEANtur ij, qui ad eundem vel etiam de materia, cuius ille index eſt, commentati fuerunt: deinde poſt breuem ſummæ & præcipuorum cuiuslibet legis ac paragraphi axiomatum enarrationem variæ controuerſiæ forenſes à laudatiſsimis Europæ curiis prudentiſſime definitæ: plurimæ itidem quæſtiones ab excellentiſsimis practicis & acutiſsimis theoricis reſolutæ carptim delibentur, atque tandem loca auctorum latius quælibet explicantium indicentur.

AVCTORE

SEBASTIANO NÆVIO LIPSIENSE, IC.

Francofurti ad Mœnum, apud Ioannem Saurium,
Impenſis hæredum Petri Fiſcheri.
M. DC. VIII.

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE III NAPOLI

REVERENDISSIMO, POTENTISSIMO, ILLVSTRISSIMIQVE GENERIS PRINCIPI ET DOMINO, DN.

HENRICO IVLIO,

POSTVLATO EPISCOPO HALBERSTADIENSI. DVCI BRVNOVICENSI ET LVNÆBVRGENSI, &c.

Domino ſuo clementiſſimo

VITAM, INCOLVMITATEM, FELICITATEMQVE PERPETVAM D.

ET

HANC SYSTEMATIS PARTEM QVARTAM

Humilime DD.

AVCTOR.

CODI-

CODICIS TITVLORVM INDEX.

A.

Abigeis lib.9.tit.37.pag.431
Abolitionibus 9.42.434
Acceptilationibus 8.44.381
Accuſationibus & inſcriptionibus 9.2.402
Acquirenda & retinenda poſſeſſione 7.32.318
Actionibus empti 4.49.176
Actionibus & obligationibus 4.10.142
Actore à tutore & curatore dando 5.61.233
Ad exhibendum 3.42.132
Ad l. Corneliam de falſis 9.22.421
Ad l Cornel. de ſicariis 9.16.414
Ad l. Fabiam de plagiariis 9.20.419
Ad l. Falcidiam 6.49.289
Ad l. Iuliam de adulteriis 9.9.407
Ad l. Iuliam de ambitu 9.26.426
Ad l. Iuliam de vi publica 9.12.411
Ad l. Iuliam maieſtatis 9.8.406
Ad l. Iuliam repetundarum 9.27.426
Ad l. Viſcelliam 9.21.411
Adminiſtratione tutorum 5.37.221
Adminiſtratione rerumpubl. 11.30.61
Adoptionibus 8.48.388
Ad SC. Macedonian. 4.28.157
Ad Senatuſconſultum Orficianum 6.54.295
Ad Senatuſconſultum Tertullianum 6.55.294
Ad Senatuſconſultum Trebellianum 6.48.288
Ad Senatuſconſultum Turpillianum 9.45.435
Ad Senatuſconſultum Velleianum 4.29.157
Adſertione tollenda 7.17.312
Adſertionibus & domeſticis & cancellariis iudicium 1.49.55
Ad Syllanianum 6.35.275
Aduocatis diuerſorum iudiciorum 2.8.73
Aduocatis diuerſorum iudicum 2.7.73
Aduocatis fiſci 2.9.77
Aedificiis priuatis 8.10.354
Aedilitiis actionibus 4.58.181
Agricolis & cenſitis & colonis 11.47.65
Agricolis & mancipiis dominicis 11.67.78
Agentibus in rebus 12.20.91
Alexandriæ primatibus 11.28.60
Alendis liberis 5.25.212
Alienatione mutandi iudicii cauſa facta 2.55.97
Alimentis pupillo præſtandis 5.50.228
Alluuionibus & paludibus 7.41.325.
Annali exceptione 7.40.325
Annonis & capitatione adminiſtrantium &c. 1.53.58
An ſeruus ex ſuo facto 4.14.145
Annonis & tributis 10.16.10
Annonis ciuilibus 11.24.59
Apochis publicis 10.22.14
Apoſtatis 1.10.29
Apparitoribus præfecti annonæ 12.59.111
Apparitoribus magiſtrorum militum. 12.55.108
Apparitoribus præfecti vrbis 12.54.108
Apparitoribus comitis orientis 12.57.109
Apparitoribus proconſulis & legati 12.56.109
Apparitoribus præfectorum prætorio 12.53.108
Appellationibus 7.62.339
Aquæductu 11.42.64
Argenti pretio quod theſauris infertur 10.76.47
Arbitris 2.56.97
Arbitrium tutelæ 5.51.229
Adſeſſoribus 1.52.54
Authoritate præſtanda 5.59.232
Athletis 10.53.40
Auri publici perſecutoribus 10.72.45
Auro coronario 10.74.46

B.

Bonis authoritate iudicis poſſidendis 7.72.350
Bonis eorum qui ſibi mortem conſciuerunt 9.50.443
Bonis libertorum 6.[illegible].246
Bonis maternis 6.59.298
Bonis proſcriptorum 9.49.441
Bonis quæ liberis 6.60.298
Bonis vacantibus 10.10.7
Bonorum poſſeſſione ſecundum tabulas 6.11.250
Bonorum poſſeſſione contra tabulas, quam prætor libertis pollicetur 6.13.252
Bonorum poſſeſſione contra tabulas liberti 6.12.250

C.

Caducis tollendis 6.49.290
Calumniatoribus 9.46.436
Canone frumenti. vrbis Romæ 11.22.59
Canone largitionalium titulorum 10.23.14
Capiendis & diſtrahendis pignoribus 10.21.13
Capitatione ciuium cenſibus eximenda. 11.48.69
Captiuis & poſtliminio reuerſis 8.51.391
Carboniano edicto 6.17.252
Caſtrenſianis & miniſterianis 12.26.94
Caſtrenſi peculio militum 12.37.99
Caſtrenſi omnium palatinorum peculio 12.31.96
Cenſibus & cenſitoribus 11.57.73
Ceſſione bonorum 7.71.349
Claſſicis 11.11.56
Codicillis 6.36.276
Cohortalibus, principibus, cornicularis ac primipilaris 12.58.109
Collationibus 6.20.252
Collatione æris 10.19.19
Collatione donatorum &c. 10.18.18
Collatione fundorum patrimon. & emphyteut. 11.64.76
Collatione fundorum fiſcalium 11.73.80
Collegiatis & nummularis 11.17.57
Colonis Illyricanis 11.52.69
Colonis Thracenſibus 11.51.69
Colonis Palæſtinis 11.50.69
Colluſione detegenda 7.20.314
Comitibus qui prouincias regunt 12.14.87
Comitibus & Archiatris ſacri palatii 12.13.86
Comitibus & tribunis ſcholarum 12.11.86
Comitibus conſiſtorianis 12.10.86
Comitibus rei militaris 12.12.86
Commeatu 12.43.102
Commerciis & mercatoribus 4.63.183
Comminationes, epiſtolas, &c. 7.57.336
Commodati 4.23.154
Communi diuidundo 3.37.129
Communi ſeruo manumiſſo 7.7.305
Communia de ſucceſſionibus 6.58.297
Communia de manumiſſionibus 7.15.309
Communia de vſucapionibus 7.30.317
Communia vtriuſque iudicii 3.38.130
Communia de legatis 6.43.285
Communium rerum alienatione 4.52.179
Compenſationibus 4.31.162
Concubinis 5.26.212
Condictione ex lege 4.9.141
Condictione furtiua 4.8.141

Condictione indebiti 4.5.139
Condictione ob cauſam 4.6.140
Condictione ob turpem cauſam 4.7.141
Conditionibus inſertis 6.46.287
Conditis in publicis horreis 10.26.17
Conductoribus & procuratoribus prædiorum 11.71.80
Confeſsis 7.59.337.
Confirmando tutore 5.28.216
Conſortibus eiuſdem li[...] 3.40.132
Conſtituta pecuni[...] 4.18.146
Conſulibus & non ſpargent. ab his pec. 12.3.83
Contractibus iudicum 1.34.58
Contrahenda emptione 4.38.170
Contrahenda & committenda ſtipulatione 8.38.371
Contrario iudicio tutelæ 5.58.232
Conueniendis fiſci debitoribus 10.2.3
Creditorem euictionem pignor. non debere 8.46.387
Crimine peculatus 9.28.427
Crimine ſacrilegii 9.29.427
Crimine expilatæ hereditatis. 9.32.428
Crimine ſtellionatus 9.34.429
Cupreſsis ex luco Daphnenſi &c 11.77.81
Curſu publico & angariis & parangariis. 12.51.106
Curioſis & ſtationariis 12.23.92
Curialibus vrbis Romæ 11.13.56
Curatore furioſi 5.70.236
Cuſtodia reorum 9.4.404.

D

Debitorem venditionem pign. 8.29.368
Debitoribus ciuitatum 11.32.61
Decanis 12.27.94
Decurialibus 11.13.56
Decurionibus & filiis eorum 10.31.20
Decretis decurionum 10.46.35
Dedititia libertate tollenda 7.5.304
Defenſoribus ciuitatum 1.56.59
Delatoribus 10.11.8
Depoſiti 4.34.166
Deſertoribus & occultatoribus 12.46.103
Dignitatibus 12.1.81
Dilationibus 3.11.108
Diſcuſſoribus 10.30.19
Diſtractione pignorum 8.28.367
Diuerſis prædiis vrbanis & ruſticis 11.69.79
Diuerſis officiis & appar. iudicum &c. 12.60.111
Diuerſis reſcriptis 1.26.46
Diuidenda tutela 5.52.230
Diuortio facto 5.24.212.
Dolo malo 2.10.86
Domeſticis & protectoribus 12.17.88
Donationibus inter virum & vxorem 5.16.206
Donationibus cauſa mortis 8.57.406
Donationibus ante nuptias 5.3.188
Donationibus 8.54.393
Donationibus quæ ſub modo 8.55.398
Dote cauta non numerata 5.15.205
Dotis promiſsione 5.11.199
Duobus reis ſtipulandi 8.40.372

E

Edendo 2.1.61
Edicto diui Hadriani tollendo 6.33.274
Emancipationibus liberorum 8.49.390
Emendatione Inſtit. Codicis 1.3.2
Emendatione ſeruorum 9.14.414
Emendatione propinquorum 9.15.414
Eo qui pro tutore vel curatore negotia geſsit 5.45.227.
Eo quod certo loco dari oportet. 3.18.112
[E]piſcopis & clericis 1.6.10.
Epiſcopali audientia 1.7.22
Equeſtri dignitate 12.32.96
Erogatione militaris annonæ 12.38.99
Errore calculi 2.5.71
Errore aduocatorum 2.10.78
Etiam ob chirographariam pecuniam pignus teneri poſſe 8.27. 366.
Etiam per procur. cauſam in integrum reſtit. 2.48.94
Euictionibus 8.45.381
Eunuchis 4.42.173
Exactoribus tributorum 10.19.12
Exceptionibus & præſcriptionibus 8.36.370
Exactione & translat. militarium anno. 12.39.101
Excuſationibus munerum 10.47.35
Excuſationibus artificum 10.54.43
Excuſationibus tutorum & curatorum 5.62.233
Excuſationibus veteranorum 5.65.235
Ex delictis defunctorum 4.17.146
Executione rei iudicatæ 7.53.333
Executoribus & exactoribus 12.61.112
Exercitoria & inſtitoria actione 4.25.155
Exhibendis & tranſmittendis reis 9.3.404
Expenſis ludorum 11.41.63
Ex quibus cauſis infamia irrogatur 2.12.78

F

Fabricenſibus 11.9.54
Falſa cauſa adiecta 6.44.286
Falſa moneta 9.24.426
Familia erciſcunda 3.36.127
Famoſis libellis 9.36.431
Feriis 3.12.109
Fideicommiſsis. 6.42.281
Fideicommiſſariis libertatibus 7.4.302
Fideiuſſoribus minorum 2.24.88
Fideiuſſoribus & mandatoribus 8.41.373
Fideiuſſoribus tutorum 5.57.232
Fide inſtrumentorum 4.21.151
Fide & iure haſtæ fiſcalis 10.3.4
Filiis officialium militarium &c. 12.49.104
Filiufam. & quemadmodum pater pro his teneatur. 10.60.41
Filiofamilias minore 2.23.88
Finium regundorum. 3.39.131
Fiſcalibus vſuris 10.8.6
Formulis & impetrationibus 2.58.99
Fructibus & litium expenſis 7.51.331
Fugitiuis colonis & patrimonialibus &c. 11.63.76
Fundo dotali 5.23.211
Fundis rei priuatæ & ſaltuenſibus 11.65.77
Fundis & ſaltibus rei dominicæ 11.66.78
Fundis limitrophis & terris &c. 11.59.73
Fundis patrimonialibus & cenſualibus 11.61.74
Furtis & ſeruo corrupto 6.2.243
Frumento vrbis Conſtantinopolitanæ 11.23.59
Frumento Alexandrino 11.27.60

G

Generali abolitione 9.43.434
Gladiatoribus. 11.43.65
Grege dominico 11.75.81

H

Hereditate vel actione vendita 4.39.171
Hereditariis actionibus 4.16.146
Hereditatibus decurionum 6.61.300
Heredibus tutorum 5.54.230
Heredibus inſtituendis 6.34.263
Hæreticis & Manichæis 1.8.26
His quæ pœnæ nomine in teſtamento vel codicillis relinquuntur. 6.41.281.
His quæ ſub modo legati vel fideicōmiſsi relinquũtur. 6.45.286

Hu

His quæ vi metuſue cauſa fiunt. 2.20.85
His quæ ex publica collatione,&c. 10.73.46
His qui accuſare non poſſunt. 9.1.400
His qui ad eccleſiam confugiunt. 1.15.34
His qui ad ſtatuas confugiunt. 1.28.47
His qui à non domino manumiſſi ſunt. 7.10.306
His qui ante apertas tabulas hæreditatem tranſmittunt, 6.51.293
His qui in eccleſiis manumittuntur. 1.16.35
His qui in priorum creditorum locum ſuccedunt,
His qui latrones vel alijs criminibus reos occultant. 9.39.431
His qui non poſſunt ad libertatem peruenire. 7.12.307
His qui notantur infamia. 2.12.78
His qui parentes vel liberos occiderunt. 9.17.416
His qui per metum iudicis non appellauerunt. 7.67.348
His qui potentiorum nomine. 2.82.15
His qui ſibi aſcribunt. 9.23.425
His qui veniam ætatis impetrauerunt. 2.45.93
His quibus vt indignis. 6.35.275
His qui numero liberorum. 10.51.38
His qui ſe deferunt. 10.13.9
His qui ex publicis rationibus. 10.6.6
His qui non impletis ſtipendijs. 10.54.40
His qui ſponte publica munera ſubeunt. 10.43.34
His qui a principe vacationem acceperunt.
His qui in exilium dati vel ab ord. moti ſunt. 10.59.41
His qui ex officio quod adminiſtrant, conueniuntur. 11.38.63
Honoratorum vehiculis. 11.19.58

I.

Immunitate nemini concedenda. 10.25.16
Imponenda lucratiua deſcriptione. 10.35.30
Impuberum & alijs ſubſtitutionibus. 6.26.265
Inceſtis nuptijs. 5.5.193
Incolis & vbi quis domicilium,&c. 10.39.31
Indictionibus. 10.17.12
Indicta viduitate. 6.40.280
Infantibus expoſitis. 8.52.392
Infamibus. 10.57.41
Infirmandis pœnis. 8.58.400
Ingenuis manumiſſis. 7.14.308
Ingratis liberis. 8.50.391
In integrum reſtitutione minorum. 2.22.87
In integrum reſtitutione poſtulata ne quid,&c. 2.50.94
Iniurijs. 9.35.430
In ius vocando. 2.2.62
In litem dando tutore. 5.44.227
In litem iurando. 5.53.230
Inofficioſo teſtamento. 3.28.116
Inofficioſis donationibus. 3.29.120
Inofficioſis dotibus. 3.30.121
In quibus caſibus tutorem habenti. 5.36.221
In quibus caſibus in integrum reſtitutio non eſt neceſſaria. 2.42.92
In quibus cauſis militantes. 3.25.115
In quibus cauſis ceſſat long. temp. præſcriptio. 7.34.320
In quibus cauſis pignus vel hypotheca tacite contrahitur. 8.15.360
In quibus cauſis ſerui pro præm. libert. acquir. 7.13.308
In quibus cauſis ſerui dominum accuſare poſſunt. 11.49.69
Inſtitoria actione. 4.25.155
Inſtitutionibus & ſubſtitutionibus. 6.25.264
Interdicto matrimonio,&c. 5.6.194
Interdictis. 8.1.332
Inutilibus ſtipulationibus. 8.39.372
Irenarchis. 10.75.46
Iudæis & Cælicolis. 1.12.30
Iudicis. 3.1.101
Iure aureorum annulorum. 6.8.249
Iure codicillorum. 6.36.276
Iure dominij impetrando. 8.34.369
Iure deliberandi. 6.30.289
Iure dotium. 5.12.200
Iure emphyteutico. 4.66.18
Iureiurando. 4.1.1
Iureiurando propter calumniam. 2.59.99
Iure fiſci. 10.1.1
Iure liberorum. 8.59.400
Iure reipublicæ. 11.29.60
Iuris & facti ignorantia. 1.21.42
Iuriſdictione omnium iudicum. 3.13.110
Iuſtinianeo Codice confirmando. 1.2.1

L.

Latina libertate tollenda. 7.6.304
Legationibus. 10.63.42
Legatis. 6.37.277
Lege Aquilia. 3.35.127
Lege commiſſoria in pignoribus reſcindenda. 8.35.369
Lege Fuſia Caninia tollenda. 7.3.303
Legibus & Conſtitutionibus Principum. 1.17.35
Legitima tutela. 5.30.217
Legitimis hæredibus. 6.57.296
Libellis famoſis. 9.36.431
Liberali cauſa. 7.16.309
Liberis exhibendis. 8.8.354
Liberis præteritis. 6.28.267
Libertis & eorum liberis. 6.7.248
Litigioſis. 8.37.370
Litis conteſtatione. 3.9.107
Locato & conducto. 4.65.284
Libertinis. 10.56.41
Littorum & itinerum cuſtodia. 12.45.103
Locatione prædiorum ciuilium. 11.70.79
Longi temporis præſcriptione. 7.22.314
Luitione pignoris. 8.31.368
Lucris aduocatorum & concuſſione officiorum. 12.62.113

M.

Magiſtratibus municipalibus. 1.57.61
Magiſtratibus conueniendis. 5.57.241
Magiſtris ſacrorum ſcriniorum. 12.9.85
Mancipijs & colonis patrim. & ſaltuenſ. 11.62.76
Maiuma. 11.45.65
Maleficis & Mathematicis. 9.18.416
Mandati. 4.35.167
Mandatis Principum. 1.18.37
Menſoribus. 12.28.95
Mendicantibus validis. 11.25.60
Metropoli Beryto. 11.21.59
Metallarijs & metallis. 11.6.50
Metatis & Epidemeticis. 12.41.101
Militari veſte. 11.40.101
Modo multarum. 1.55.58
Monopolijs. 4.59.181
Mortis cauſa donationibus. 8.57.400
Mulieribus quæ ſeruis proprijs ſe iunxerunt. 9.11.41
Mulieribus in quo loco munera,&c. 10.62.42
Muneribus patrimoniorum. 10.41.33
Muneribus & honoribus non continuandis. 10.40.32
Municipibus & originarijs. 10.38.31
Murilegulis & Gynæciarijs. 11.7.51
Mutatione nominis. 9.25.426

N.

Naturalibus liberis. 5.27.213
Nautico fœnore. 4.33.166
Nauibus non excuſandis. 11.3.49
Nauicularijs ſeu naut. &c. 11.2.47
Nautis Tiberinis. 11.26.60
Naufragijs. 11.5.49
Neceſſarijs ſeruis hæredibus inſtituendis. 6.27.266
Ne Chriſtianum mancipium,&c. 1.13.37
Ne de ſtatu defunctorum. 7.21.314

Condictione indebiti 4.5.139
Condictione ob cauſam 4.6.140
Condictione ob turpem cauſam 4.[illegible]41
Conditionibus inſertis [illegible]46.187
Conditis in publicis horreis 10.26.17
Conductoribus & procuratoribus prædi[illegible]um 11.71.80
Confeßis 7.59.337.
Confirmando tutore 5.28.116
Conſortibus eiuſdem li[illegible] 3.40.132
Conſtituta pecuni[illegible] 4.18.146
Conſulibus & non ſpargent. ab his pec. 12.3.83
Contractibus iudicum 1.34.58
Contrahenda emptione 4.38.170
Contrahenda & committenda ſtipulatione 8.38.371
Contrario iudicio tutelæ 5.58.232
Conueniendis fiſci debitoribus 10.2.3
Creditorem euictionem pignor. non debere 8.46.387
Crimine peculatus 9.28.427
Crimine ſacrilegii 9.29.427
Crimine expilatæ hereditatis. 9.32.428
Crimine ſtellionatus 9.34.429
Cupreßis ex luco Daphnenſi &c. 11.77.81
Curſu publico & angariis & parangariis. 12.51.106
Curioſis & ſtationariis 12.23.92
Curialibus vrbis Romæ 11.13.56
Curatore furioſi 5.70.236
Cuſtodia reorum 9.4.404.

D

Debitorem venditionem pign. 8.19.368
Debitoribus ciuitatum 11.32.61
Decanis 12.27.94
Decurialibus 11.13.56
Decurionibus & filiis eorum 10.31.20
Decretis decurionum 10.46.35
Dedititia libertate tollenda 7.5.304
Defenſoribus ciuitatum 1.56.59
Delatoribus 10.11.8
Depoſiti 4.34.166
Deſertoribus & occultatoribus 12.46.103
Dignitatibus 12.1.81
Dilationibus 3.11.108
Diſcuſſoribus 10.30.19
Diſtractione pignorum 8.28.367
Diuerſis prædiis vrbanis & ruſticis 11.69.79
Diuerſis officiis & appar. iudicum &c. 12.60.111
Diuerſis reſcriptis 1.26.46
Diuidenda tutela 5.52.230
Diuortio facto 5.14.211.
Dolo malo 2.20.86
Domeſticis & protectoribus 12.17.88
Donationibus inter virum & vxorem 5.16.206
Donationibus cauſa mortis 8.57.400
Donationibus ante nuptias 5.3.188
Donationibus 8.54.393
Donationibus quæ ſub modo 8.55.398
Dote cauta non numerata 5.15.205
Dotis promißione 5.11.199
Duobus reis ſtipulandi 8.40.372

E

Edendo 2.1.61
Edicto diui Hadriani tollendo 6.33.274
Emancipationibus liberorum 8.49.390
Emendatione Inſtit. Codicis 1.3.2
Emendatione ſeruorum 9.14.414
Emendatione propinquorum 9.15.414
Eo qui pro tutore vel curatore negotia geßit 5.45.227.
Eo quod certo loco dari oportet. 3.18.112
Epiſcopis & clericis 1.6.16.
Epiſcopali audientia 1.7.22
Equeſtri dignitate 12.32.96
Erogatione militaris annonæ 12.38.99
Errore calculi 2.5.71
Errore aduocatorum 2.10.78
Etiam ob chirographariam pecuniam pignus teneri poſſe 8.17. 366.
Etiam per procur. cauſam in integrum reſtit. 2.48.94
Euictionibus 8.45.381
Eunuchis 4.42.173
Exactoribus tributorum 10.19.12
Exceptionibus & præſcriptionibus 8.36.370
Exactione & translat. militarium anno. 12.39.101
Excuſationibus munerum 10.47.35
Excuſationibus artificum 10.54.43
Excuſationibus tutorum & curatorum 5.62.233
Excuſationibus veteranorum 5.65.235
Ex delictis defunctorum 4.17.146
Executione rei iudicatæ 7.53.333
Executoribus & exactoribus 12.61.112
Exercitoria & inſtitoria actione 4.25.155
Exhibendis & tranſmittendis reis 9.3.404
Expenſis ludorum 11.41.63
Ex quibus cauſis infamia irrogatur 2.12.78

F

Fabricenſibus 11.9.54
Falſa cauſa adiecta 6.44.286
Falſa moneta 9.24.426
Familiæ erciſcundæ 3.36.127
Famoſis libellis 9.36.431
Feriis 3.12.109
Fideicommiſſis. 6.42.281
Fideicommiſſariis libertatibus 7.4.301
Fideiuſſoribus minorum 2.24.88
Fideiuſſoribus & mandatoribus 8.41.373
Fideiuſſoribus tutorum 5.57.232
Fide inſtrumentorum 4.21.151
Fide & iure haſtæ fiſcalis 10.3.4
Filiis officialium militarium &c. 12.49.104
Filiusfam. & quemadmodum pater pro his teneatur. 10.60.41
Filiofamilias minore 2.23.88
Finium regundorum. 3.39.131
Fiſcalibus vſuris 10.8.6
Formulis & impetrationibus 2.58.99
Fructibus & litium expenſis 7.51.331
Fugitiuis colonis & patrimonialibus &c. 11.63.76
Fundo dotali 5.23.211
Fundis rei priuatæ & ſaltuenſibus 11.65.77
Fundis & ſaltibus rei dominicæ 11.66.78
Fundis limitrophis & terris &c. 11.59.73
Fundis patrimonialibus & cenſualibus 11.61.74
Furtis & ſeruo corrupto 6.2.243
Frumento vrbis Conſtantinopolitanæ 11.23.59
Frumento Alexandrino 11.27.60

G

Generali abolitione 9.43.434
Gladiatoribus. 11.43.65
Grege dominico 11.75.81

H

Hereditate vel actione vendita 4.39.171
Hereditariis actionibus 4.16.146
Hereditatibus decurionum 6.61.300
Heredibus tutorum 5.54.230
Heredibus inſtituendis 6.34.263
Hæreticis & Manichæis 1.8.26
His quæ pœnæ nomine in teſtamento vel codicillis relinquuntur. 6.41.281.
His quæ ſub modo legati vel fideicõmiſſi relinquũtur. 6.45.286

His

His quæ vi metuſue cauſa fiunt. 2.20.85
His quæ ex publica collatione,&c. 10.73.46
His qui accuſare non poſſunt. 9.1.400
His qui ad eccleſiam confugiunt. 1.15.34
His qui ad ſtatuas confugiunt. 1.28.47
His qui à non domino manumiſſi ſunt. 7.10.306
His qui ante apertas tabulas hereditatem tranſmittunt. 6.51. 293
His qui in eccleſiis manumittuntur. 1.16.35
His qui in priorum creditorum locum ſuccedunt,
His qui latrones vel aliis criminibus reos occultant. 9.39.431
His qui non poſſunt ad libertatem peruenire. 7.12.307
His qui notantur infamia. 2.12.78
His qui parentes vel liberos occiderunt. 9.17.416
His qui per metum iudicis non appellauerunt. 7.67.348
His qui potentiorum nomine. 2.82.13
His qui ſibi aſcribunt. 9.23.425
His qui veniam ætatis impetrauerunt. 2.45.93
His quibus vt indignis. 6.35.273
His qui numero liberorum. 10.51.38
His qui ſe deferunt. 10.13.9
His qui ex publicis rationibus. 10.6.6
His qui non impletis ſtipendiis. 10.54.40
His qui ſponte publica munera ſubeunt. 10.43.34
His qui a principe vacationem acceperunt.
His qui in exilium dati vel ab ord. moti ſunt. 10.59.41
His qui ex officio quod adminiſtrant, conueniuntur. 11.38.63
Honoratorum vehiculis. 11.19.58

I.

IMmunitate nemini concedenda. 10.25.16
Imponenda lucratiua deſcriptione. 10.35.30
Impuberum & aliis ſubſtitutionibus. 6.26.265
Inceſtis nuptiis. 5.3.193
Incolis & vbi quis domicilium,&c. 10.39.31
Indictionibus. 10.17.12
Indicta viduitate. 6.40.280
Infantibus expoſitis. 8.52.392
Infamibus. 10.57.41
Infirmandis pœnis. 8.58.400
Ingenuis manumiſſis. 7.14.308
Ingratis liberis. 8.50.391
In integrum reſtitutione minorum. 2.22.87
In integrum reſtitutione poſtulata ne quid,&c. 2.50.94
Inutriis. 9.35.430
In ius vocando. 2.2.62
In litem dando tutore. 5.44.227
In litem iurando. 5.53.230
Inofficioſo teſtamento. 3.28.116
Inofficioſis donationibus. 3.29.120
Inofficioſis dotibus. 3.30.121
In quibus caſibus tutorem habenti. 5.36.221
In quibus caſibus in integrum reſtitutio non eſt neceſſaria. 2.41.92
In quibus cauſis militantes. 3.25.113
In quibus cauſis ceſſat long. temp. præſcriptio. 7.34.320
In quibus cauſis pignus vel hypotheca tacite contrahitur. 8.15.360
In quibus cauſis ſerui pro præm. libert. acquir. 7.13.308
In quibus cauſis ſerui dominum accuſare poſſunt. 11.49.69
Inſtitoria actione. 4.25.153
Inſtitutionibus & ſubſtitutionibus. 6.23.264
Interdicto matrimonio,&c. 5.6.194
Interdictis. 8.1.332
Inutilibus ſtipulationibus. 8.39.372
Irenarchis. 10.75.46
Iudæis & Cælicolis. 1.12.30
Iudicus. 3.1.101
Iure aureorum annulorum. 6.8.249
Iure codicillorum. 6.36.276
Iure dominii impetrando. 8.34.369
Iure deliberandi. 6.30.269
Iure dotium. 5.12.200
Iure emphyteutico. 4.66.18
Iureiurando. 4.1.1
Iureiurando propter calumniam. 2.59.99
Iure fiſci. 10.1.1
Iure liberorum. 8.59.400
Iure reipublicæ. 11.29.60
Iuris & facti ignorantia. 1.21.42
Iuriſdictione omnium iudicum. 3.13.110
Iuſtinianeo Codice confirmando. 1.2.1

L.

LAtina libertate tollenda. 7.6.304
Legationibus. 10.63.42
Legatis. 6.37.277
Lege Aquilia. 3.35.127
Lege commiſſoria in pignoribus reſcindenda. 8.35.369
Lege Fuſia Caninia tollenda. 7.3.303
Legibus & Conſtitutionibus Principum. 1.17.35
Legitima tutela. 5.30.217
Legitimis heredibus. 6.57.296
Libellis famoſis. 9.36.431
Liberali cauſa. 7.16.309
Liberis exhibendis. 8.8.354
Liberis præteritis. 6.28.267
Libertis & eorum liberis. 6.7.248
Litigioſis. 8.37.370
Litis conteſtatione. 3.9.107
Locato & conducto. 4.65.184
Libertinis. 10.56.41
Littorum & itinerum cuſtodia. 12.45.103
Locatione prædiorum ciuilium. 11.70.79
Longi temporis præſcriptione. 7.22.314
Luitione pignoris. 8.31.368
Lucris aduocatorum & concuſſione officiorum. 12.62.113

M.

MAgiſtratibus municipalibus. 1.57.61
Magiſtratibus conueniendis. 5.57.241
Magiſtris ſacrorum ſcriniorum. 12.9.85
Mancipiis & colonis patrim. & ſaltuenſ. 11.62.76
Maiuma. 11.45.65
Maleficis & Mathematicis. 9.18.416
Mandati. 4.35.167
Mandatis Principum. 1.18.37
Menſoribus. 12.28.95
Mendicantibus validis. 11.25.60
Metropoli Beryto. 11.21.59
Metallariis & metallis. 11.6.50
Metatis & Epidemeticis. 12.41.101
Militari veſte. 12.40.101
Modo multarum. 1.55.58
Monopoliis. 4.59.181
Mortis cauſa donationibus. 8.57.400
Mulieribus quæ ſeruis propriis ſe iunxerunt. 9.11.41
Mulieribus in quo loco munera,&c. 10.62.42
Muneribus patrimoniorum. 10.41.33
Muneribus & honoribus non continuandis. 10.40.32
Municipibus & originariis. 10.38.31
Murilegulis & Gynæciariis. 11.7.51
Mutatione nominis. 9.25.426

N.

NAturalibus liberis. 5.27.213
Nautico fœnore. 4.33.166
Nauibus non excuſandis. 11.3.49
Nauiculariis ſeu naut. &c. 11.1.47
Nautis Tiberinis. 11.26.60
Naufragiis. 11.5.49
Neceſſariis ſeruis heredibus inſtituendis. 6.27.266
Ne Chriſtianum mancipium,&c. 1.13.37
Ne de ſtatu defunctorum. 7.21.314

Ne ex delictis defunctorum hered. conuen. 4.17.
Ne fideiuſſores vel mandatores dotium dentur. 5.10.211
Ne filius pro patre. 4.13.144
Ne fiſcus vel reſpublica. 2.18.83
Negotiis geſtis. 2.19 83
Negotiatores ne militent. 12.35.97
Ne fiſcus rem quam vendidit, euincat. 10.5.5
Ne opera à collatoribus exigantur. 10.24.16
Ne liceat potentioribus. 2.14.82
Ne liceat in vna eademq; cauſa. 7.70.348
Nemini licere ſignum ſaluatoris, &c. 1.11.30
Ne pro dote bona mariti addicantur. 5.12.211
Ne quis in ſua cauſa iudicet. 3.5.106
Ne quis liber inuitus actum, &c. 11.36.62
Ne quid oneri publico imponatur. 11.4 49
Ne rei Comitibus militaris. 1.48.54
Ne rei dominica vel templorum. 7.38.322
Ne ruſticani ad vllum obſequium deuocentur. 11.54.70
Ne ſanctum baptiſma iteretur. 1.9.29
Ne ſine iuſſu Principis. 9.48 440
Ne tutor vel curator vectigalia conducat. 5 41.225
Ne vxor pro marito. 4.12.144
Ne lis aggeribus non rumpendis. 9.38.431
Non licere habitatoribus Metropo. &c. 11.55.70
Non numerata pecunia. 4.30.160
Noua vectigalia. 4.62.183
Nouationibus & delegationibus. 8.42.377
Noui operis nunciatione. 8.11.355
Nouo Codice faciendo. 1.1 1
Noxalibus actionibus. 3.41.132
Nudo iure Quiritium collendo. 7.25.315
Nulli liceri in frenis. 11.11 56
Nundinis & mercatoribus. 4.60.182.
Nuptiis. 5.4.190
Numerariis & actuariis. 12.50.105

O.

OBlatione votorum. 12.49.105
Obligationibus & actionibus. 4 10.142
Obſequiis patrono præſtandis. 6.6.147
Officio ciuilium iudicum. 1.46.53
Officio Comitis orientis. 1.40.51
Officio Comitis ſacrarum largitionum. 1.35 50
Officio Comitis ſacri palatii. 1.3 .51
Officio Comitis ſacri patrimonii. 1.39.81
Officio Comitis rerum priuatarum. 1.36.51
Officio diuerſorum iudicum. 1.49.54
Officio eius qui vicem alicuius iudicis obtinet. 1.51.54
Officio iudicis Alexandriæ. 1.58.61
Officio magiſtri militum. 1.32.50
Officio magiſtri officiorum. 1.34.50
Officio militarium iudicum. 1.47.53
Officio præfecti Auguſtalis. 1.41.51
Officio præfecti vrbi. 1 31.49
Officio præfecti vigilum. 1 45.53
Officio Prætoris. 1.43.52
Officio præfecti prætorio Africæ. 1.30.48
Officio præfecti prætorio Orientis & Illyrici. 1.29.48
Officio proconſulis & legati. 1.38.51
Officio quæſtoris. 1.33.50
Officio Rectoris prouinciæ. 1.44.52
Officio vicarii. 1.42 51
Omni agro deſerto. 11.58.72
Operis libertorum. 6.3.245
Operis noui nunciatione. 8.11.355
Operibus publicis. 8.12.356
Ordine cognitionum. 7.19.313
Ordine iudiciorum. 3.8.107

P.

PActis. 2.3.63
Pactis conuentis tam ſuper dote, &c. 5.14.204
Pactis inter emptorem & venditorem. 4.541.79
Pacti pignorum. 8 35 369
Paganis & ſacrificijs & templis eorum. 1.14.32
Palatinis ſacrarum largitionum. 12.24 93
Palatiis & domibus dominicis. 11.76.81
Partu pignoris & omni cauſa. 8.25.365
Paſcuis publicis & priuatis. 11.60.74
Patria poteſtate. 8.47.387
Patribus qui filios diſtraxerunt. 4.43.173
Peculio eius qui libertatem meruit. 7.23.115
Pedaneis iudicibus. 3.3.105
Perfectiſſimatus dignitate. 12.33.96
Periculo nominatorum. 11.33.62
Periculo ſucceſſorum parentis. 10.61.42
Periculo eorum qui pro magiſtratibus interuenerunt. 11.34.62.
Per quas perſonas nobis acquiritur. 4.17.156
Periculo & commodo rei venditæ. 4.48 176
Periculo tutorum. 5.38.225
Petitione hereditatis. 3 31 121
Petitionibus bonorum ſublatis. 10.12.8
Pigneratitia actione. 4.24.154
Pignoribus & hypothecis. 8.14.358
Piſtoribus. 11.15.57
Plus petitionibus. 3 10.108
Plus valere quod agitur. 4 22.153
Pœna iudicis qui male iudicauit. 7.49.431
Pœnis. 9.47.437
Pœnis fiſcalibus debitores præferri. 10.7.6
Ponderatoribus & auri illatione. 10.71.45
Poſthumis heredibus inſtituendis. 6 29.268
Poſtliminio reuerſis. 8.51.391
Poſtulando. 2.6.71
Potioribus ad munera nominandis. 10.65.43
Præbendo Salario. 10.36.30
Prædiis & aliis rebus minorum. 5 71.238
Prædiis tamiacis. 11.68.78
Prædiis & omnibus rebus nauiculariorum. 11.2.48
Prædiis decurionum ſine decreto non alienandis. 10.33.29
Præfectis prætorio ſiue vrb. & magiſtrat. militar. 12. 4.84
Præpoſitis ſacri cubiculi. 12.5.84
Præpoſitis laborum. 12.18.89
Præpoſitis agentium in rebus. 12.21 91
Præſcriptione longi temporis quæ pro libertate, &c. 7.22.314
Præſcriptione longi temporis 10. vel 20. annorum. 7.33.319
Præſcriptione 30. vel 40 annorum. 7 39.323
Præſcriptis verbis. 4.64.183
Prætorio pignore. 8.22.365
Prætoribus & honore præturæ. 12.2.83
Precario & Saluiano interdicto. 8.9.354
Precibus Imperatori offerendis. 1.22.44
Primicerio & ſecundicerio. 12.7.85
Primipilo. 12 63.114
Principibus agentium in rebus. 12.21.92
Priuilegiis domus Auguſtæ. 11.74.80
Priuilegiis vrbis Conſtantinop. 11.20.58
Priuilegiis corporatorum vrbis Romæ. 11.14.57
Priuilegiis eorum qui in ſacro pal. milit. 12.29.96
Priuilegiis ſcholarum. 12.30.95
Priuatis carceribus. 9.5.405
Priuilegio dotis. 7.74.351
Priuilegio fiſci. 7.73.350
Probationibus. 4.19.147
Procuratoribus. 2.13.79
Pro donato. 7.27.316
Pro dote. 7.28.316
Pro emptore. 7.26.315
Profeſſoribus & Medicis. 10.52.39
Profeſſoribus qui in vrbe Conſtantinop. 12.1.87.
Pro herede. 7.29.

Prohibita ſequeſtratione pecunia. 3.4.139
Pro ſocio. 4.57.167
Proximus ſacrorum ſcriniorum. 12.19.89
Publica lætitia. 12.64.114

Q.

Quadriennij præſcriptione. 7.37.322
Quæ res exportari non debeant. 4.41.172
Quæ res pignori obligari poſſunt. 8.17.362
Quæ res vendi non poſſunt. 4.40.72
Quæ ſit longa conſuetudo. 8.53.393
Quæſtionibus. 9.41.432
Quæſtoribus & magiſtris officiorum. 12.6.85
Quando ciuilis actio præiudicet criminali. 9.31.428
Quando decreto opus non eſt. 5.72.240
Quando dies legati vel fideicommiſſi cedit. 6.52.292
Quando ex facto tutoris. 5.39.225
Quando fiſcus vel priuatus. 4.15.145
Quando Imperator inter pupillos & viduas. 3.14.111
Quando libellus Principi datus litis conteſtationem. 1.23.45.
Quando liceat ab emptione diſcedere. 4.45.175
Quando liceat vnicuiq; ſine iudice ſe vindicare. 3.27.116
Quando mulier tutelæ officio fungatur. 5.35.220
Quando non petentium partes. 6.10.249
Quando prouocare non eſt neceſſe. 7.64.346
Quando tutores vel curator. eſſe deſinant. 5.60.233
Quando & quibus quarta pars debetur. 10.34.29
Quæ in fraudem creditorum. 7.75.351
Quemadmodum teſtamenta aperiantur. 6.32.273
Quemadmodum ciuilia munera indicuntur. 10.42.34
Qui accuſare non poſſunt. 9.1.400
Qui admitti ad bonor. poſſ. poſſunt. 6.9.249
Qui ætate ſe excuſant. 5.68.236.
Qui ætate vel profeſſione ſe excuſant. 10.49.37
Qui bonis cedere poſſunt. 7.71.349
Qui dare tutores vel curatores poſſunt. 5.34.219
Qui & aduerſus quos in integrum reſtitutio non poſtuletur. 2.42.92
Qui legitimam perſonam habent ſtandi in iudicio vel non. 3.6.106
Qui manumittere non poſſunt. 7.11.307
Qui militare poſſunt vel non. 12.34.97
Qui morbo ſe excuſant. 5.67.236
Qui morbo ſe excuſant. 10.50.38
Qui non poſſunt ad libertatem peruenire. 7.12.307
Qui numero liberorum ſe excuſant. 5.66.236
Qui numero tutelarum. 5.69.236
Qui petant tutores vel curatores. 5.31.217
Qui potiores in pignore habeantur. 8.18.362
Qui pro ſua iuriſdictione iudices dare darive poſſunt. 3.4.106
Quibus muneribus vel præſtationibus nemini liceat ſe excuſare. 10.48.17
Quibus ad conductionem prædiorum fiſcalium accedere non licet. 11.72.80
Quibus muneribus excuſantur hi qui poſt impletam militiam, &c. 10.55.40
Qui teſtamenta facere poſſunt. 6.22.256
Quibus ad libertatem proclamare non licet. 7.18.313
Quibus cauſis in integrum reſtitutio neceſſaria non eſt. 2.41.92
Quibus cauſis pignus tacite contrahatur. 8.15.360
Quibus ex cauſis maiores. 2.54.96
Quibus ex cauſis ſerui pro præm. libert. accipiunt. 7.13.308
Quibus non obijcitur longi temporis præſcriptio. 7.35.321
Quibus res iudicata non nocet. 7.56.335
Quibus vt indignis. 6.35.275
Quod cum eo qui in aliena poteſtate: 4.26.155
Quod metus cauſa. 2.20.85
Quomodo & quando iudex. 7.43.326
Quo quiſq; ordine conueniatur. 11.35.62
Quorum appellationes non recipiuntur. 7.65.347
Quorum bonorum. 8.2.352
Quorum legatorum. 8.3.352

R.

Raptu virginum ſeu viduarum. 9.13.413
Ratiociniis operum publicorum, & patribus ciuitatum. 8.13.358.
Rebus alienis non alienandis. 4.51.178
Rebus creditis. 4.1.135
Receptis arbitris. 2.56.97
Reis poſtulatis. 10.58.41
Rei vindicatione. 3.32.122
Rei vxoriæ actione. 5.13.202
Re iudicata. 7.52.333
Relationibus. 7.61.318
Religioſis & ſumptibus funerum. 3.43.133
Rem alienam gerentibus. 4.53.179
Re militari. 12.36.97
Remiſſione pignorum. 8.26.366
Repudianda bonorum poſſeſſione. 6.19.252
Repudianda & abſtinenda hæreditate. 6.31.272
Repudijs. 5.17.208
Reputationibus. 2.48.94
Requirendis Reis. 9.40.431
Rerum amotarum. 5.21.211
Rerum permutatione. 4.64.183
Reſcindenda venditione. 4.44.175
Res inter alios actas. 7.60.337
Reſtitutione in integrum. 2.22.87
Reſtitutione militum. 2.51.95
Reuocandis donationibus. 8.56.399
Reuocandis his quæ in fraudem creditorum alienata ſunt. 7.75.351

S.

Sacroſanctis eccleſijs. 1.5.4
Salgamo hoſpitibus non præſtando. 12.42.102
Satiſdando. 2.57.98
Secundis nuptijs. 5.9.195
Seditioſis. 9.30.428
Senatuſconſultis. 1.19.38
Senatuſconſulto Claudiano tollendo. 7.24.315
Sententia quæ ſine certa quantitate prolata eſt. 7.46.329
Sententiis præfectorum prætoriorum. 7.42.326
Sententiis ex breuiculo recitandis. 7.44.327
Sententiis & interlocutionibus omnium iudicum. 7.45.328
Sententiis quæ pro eo quod intereſt proferuntur. 7.47.330
Sententiam paſſis. 9.51.443
Sententiam reſcindi non poſſe. 7.50.331
Sententiis aduerſus fiſcum latis. 10.9.7
Separationibus. 7.72.350
Sepulchro violato. 3.34.126
Seruitutibus & aqua. 3.34.
Seruis fugitiuis. 6.1.241
Seruis reipublicæ manumittendis. 7.9.306
Seruo pignori dato manumiſſo. 7.8.305
Si aduerſus creditorem &c. 2.38.91
Si aduerſus creditorem præſcriptio opponatur. 7.36.322
Si aduerſus delictum. 2.35.90
Si aduerſus donationem. 2.30.89
Si aduerſus dotem. 2.34.90
Si aduerſus fiſcum. 2.37.91
Si aduerſus libertatem. 2.31.90
Si aduerſus rem iudicatam reſtitutio poſtuletur. 2.27.89
Si aduerſus ſolutionem. 2.33.90
Si aduerſus tranſactionem. 2.32.90
Si aduerſus venditionem. 2.28.89
Si aduerſus venditionem pignorum. 2.29.89

Si aduerſus vſucapionem. 2.36.91
Si alienares pignori data ſit. 8.16.361
Si à non competente iudice. 7.48.330
Si antiquior creditor pignus vendiderit. 8.20.364
Si certum petatur. 4.2.137
Si communis res pignori data ſit. 8.21.364
Si contra ius vel vtilitatem publicam. 1.25.46
Si contra matris voluntatem tutor datus ſit. 5.47.228
Si curialis relicta ciuitate. 10.37.30
Si de momentanea poſſeſſione fuerit appellatum. 7.69.348
Si dos conſtante matrimonio. 5.19.211
Si ex falſis inſtrumentis. 7.58.336
Si ex pluribus tutoribus. 5.40.225
Si in cauſa iudicati pignus captum ſit. 8.23.365
Si in communi eademq; cauſa in integrum reſtitutio poſtuletur 2.26.88
Si in fraudem patroni. 6.4.247
Si liberalitatis imperialis ſocius ſine herede deceſſerit. 10.14.9
Silentiariis & decurionibus eorum. 12.16.87
Si maior factus alienationem ratam habuerit. 5.74.240
Si maior factus ratum habuerit. 2.46.94
Si mancipium ita venierit vt manumittatur, &c. 4.57
Si mancipium ita veneat, ne &c. 4.56.180
Si mater indemnitatem promiſit. 5.46.227
Si minor ab hereditate ſe abſtineat. 2.39.91
Si minor ſe maiorem dixerit vel probatus fuerit. 2.43.92
Sine cenſu vel reliquis fundum comparari non poſſe. 4.47.175
Si nuptiæ ex reſcripto petantur. 5.8.195
Si omiſſa ſit cauſa teſtamenti. 6.39.280
Si pendente appellatione mors interuenerit. 7.66.348
Si per vim vel alio modo abſentis poſſeſſio turbata ſit. 8.5.353
Si pignus pignori datum ſit. 8.24.365
Si pignoris conuentionem numeratio pecuniæ ſecuta non ſit. 8.33.369
Si plures vna ſententia condemnati ſunt. 7.55.335
Si poſt creationem quis deceſſerit. 10.68.43
Si propter inimicitias creatio facta ſit. 10.66.43
Si propter publicas penſitationes venditio fuerit celebrata. 4.46.175
Si quacunq; præditus poteſtate. 5.7.195
Si quis aliquem teſtari prohibuerit. 6.34.274
Si quis alteri vel ſibi. 4.50.177
Si quis eam cuius tutor fuerit, corruperit 9.10.411
Si quis ignorans rem minoris eſſe. 5.73.240
Si quis imperatori maledixerit. 9.7.405
Si quis liber inuitus actum, &c. 11.36.62
Si rector prouinciæ. 5.2.187
Si reus vel accuſator mortuus fuerit. 9.6.405
Si ſecundo nupſerit mulier. 5.10.199
Si ſæpius in integrum reſtitutio poſtuletur. 2.44.93
Si ſeruus aut libertus ad decurionatum adſpirauerit.
Si ſeruus extero. 4.36.169
Si ſeruus exportandus veneat. 4.55.180
Si tutor non geſſit. 5.55.231
Si tutor vel curator cauſa reipubl. abfuerit. 5.64.235
Si tutor vel curator interuenerit. 2.25.88
Si tutor vel curator falſis allegationibus excuſatus ſit. 5.63.235
Si vendito pignore agatur. 8.30.368
Si vnus ex pluribus appellauerit. 7.68.348
Si vnus ex pluribus heredibus. 8.32.369
Si vt omiſſam hereditatem. 2.40.91
Soluto matrimonio. 5.18.210
Solutionibus & liberationibus. 8.43.378
Solutionibus & liberationibus debitorum ciuitatis. 11.39.63
Spectaculis & ſcenicis & lenonibus. 11.40.63
Sponſalibus. 5.1.178
Sportulis. 3.2.105
Statuis & imaginibus. 1.27.47
Stratoribus. 12.25.94
Studiis liberalibus vrbis Romæ. 11.18.58
Suariis & ſuſceptoribus vini. 11.16.57
Succeſſorio edicto. 6.16.252
Suffragio. 4.31.38
Suis & legitimis. 6.54.293
Summa trinitate & fide Catholica. 1.4.3
Sumptus iniuncti muneris. 11.37.62
Sumptuum recuperatione. 10.67.43
Superindicto. 10.18.12
Superexactionibus. 10.20.13
Suſceptoribus & arcariis. 10.70.44
Suſpectis tutoribus. 5.43.226

T.

Tabulis exhibendis. 8.7.354
Tabulariis, ſcribis &c. 10.69.43
Temporibus & reparationibus. 7.63.344
Temporibus in integrum reſtitutionis. 2.53.95
Teſtamentaria manumiſſione. 7.2.301
Teſtamentaria tutela. 5.28.210
Teſtamento militis. 6.21.254
Teſtamentis & quemadmodum teſtamenta ordinentur.
Teſtibus. 4.20.149
Theſauris. 10.15.9
Tractatoriis & ſtatiuis. 12.52.108
Tranſactionibus. 3.4.66
Tutoribus vel curatoribus illuſtrium. 5.33.218
Tutore vel curatore qui ſatis non dedit. 5.42.226
Tyronibus. 12.44.103

V.

Vacatione publici muneris. 10.45.35
Vbi cauſa ſtatus agi debeat. 3.22.113
Vbi cauſæ fiſcales. 3.26.115
Vbi conueniatur qui certo loco dare promiſit. 3.18.112
Vbi de crimine agi oportet. 3.15.111
Vbi de hereditate agitur. 3.20.113
Vbi de poſſeſſione agi oportet. 3.16.112
Vbi de ratiociniis tam publicis quam priuatis agi oportet. 3.21.113
Vbi & apud quem cognitio in integr. reſtitutionis agitanda ſit. 2.47.94
Vbi fideicommiſſum peti oportet. 3.17.112
Vbi in rem actio exerceri debeat. 3.19.12
Vbi petantur tutores vel curatores. 5.32.218
Vbi pupilli educari debeant. 5.49.228
Vbi quis de curiali aliaue conditione conueniatur. 3.23.113
Vbi ſenatores vel clariſſimi. 3.24.114
Vectigalia noua inſtitui non poſſe. 4.62.183
Vectigalibus & commiſſis. 4.61.182
Venatione ferarum. 11.44.65
Venditione rerum fiſcalium. 10.4.5
Vendendis rebus ciuitatis. 11.31.61
Verborum & rerum ſignificatione. 6.38.279
Veteri iure enucleando. 1.20.38
Veteranis. 12.47.104
Veſtibus holoberis & auratis. 11.8.53
Veteris numiſmatis poteſtate. 11.10.55
Vi bonorum raptorum. 9.33.429
Vindicta libertate. 7.1.300
Vnde legitimi. 6.16.252
Vnde liberi. 6.14.250
Vnde vir & vxor. 6.18.251
Vnde vi. 8.4.352
Vſucapione pro emptore. 7.26.315
Vſucapione pro donato. 7.27.316
Vſucapione pro dote. 7.28.316

Vſu-

Vſucapione pro herede 7.29.316
Vſucapione transformanda 7.31.317
Vſu & vſufructu & habitatione &c. 3.33.125
Vſuris 4.32.163
Vſuris rei iudicatæ 7.54.334
Vſuris pupillaribus 5.56.231
Vſuris & fructibus legatorum 6.47.287
Vt actiones ab herede & contra heredem incipiant 4.11.143
Vt armorum vſus inſcio principe interdictus ſit 11.46.65
Vt cauſa poſt pubertatem adſit tutor 5.48.228
Vt dignitatum ordo ſeruetur 12.8.85
Vt nemo ad ſuum patrocinium ſuſcipiat ruſticanos 11.53.70
Vt nemo inuitus agere vel accuſare cogatur 3.7.107
Vt nemo priuatus titulos prædiis ſuis, &c. 2.15.82
Vt nemini liceat ſine iudicis auctoritate 2.17.83
Vt nemini liceat in emptione ſpecierum, &c. 10.27.18
Vt nullus ex vicatis pro alienis vicariorum debitis teneatur 11.56.71
Vti poſſidetis 8.6.354
Vt in poſſeſſ. legatorum 6.53.293
Vt intra certum tempus criminalis quæſtio terminetur 9.1.44.431
Vt lite pendente 1.24.45
Vt omnes iudices tam ciuiles quam militares 1.50.54
Vt quæ deſunt aduocatis 2.11.78
Vxoribus militum 2.52.95

FINIS TITVLORVM CODICIS.

INDEX

INDEX NOVELLARVM CONSTITVTIONVM,
IVXTA SERIEM LITERARVM.

A.

ADittoribus quaſtoris Collat. 4. tit. 14. conſtit. 35. fol. 153
Adminiſtrantibus officia in ſacris appellationibus 3.7.20. 143
Adminiſtratoribus 7.7.93.191
Aequalitate dotis & ꝓpter nuptias donationis &c. 7.9.97.192
Alienatione & emphyteuſi & locatione & hypothecis, &c. 9.3. 120.203
Appellationibus ad quemnam remittantur, ſi res ob quã appellatio inſtituitur non ſupra auri libras decem valeat 7.5. 93.192
Appellationibus & intra quæ tempora debeat appellari 4.2.23. 131
Appellationibus Siciliæ 6.4.75.176
Apud quos oporteat cauſam dicere monachos & aſcetrias, &c. 6.8.79.178
Argentariorum contractibus 9.19.136.225
Armeniis 3.8.22.144
Armis 6.14.85.183

C.

COllatoribus & aliis capitulis 9.11.128.116
Comite Iſauriæ 4.6.27.152
Conſanguineis & vterinis fratribus 5.13.84.183
Conſtitutio ad bonum quæſtorem exercitus ordinat appellationem à quinque prouinciis, &c. 5.4.50.159
Conſtitutionem quã ex aſcripititio & liberâ natos liberos eſſe vult, non iis qui ante &c. 5.9.54 164
Conſtitutio quæ dignitatibus & epiſcopatu filium liberat à paterna poteſtate 6 10.81.180
Conſulibus 8.6 105.194

D.

DEbita impenſa in exequiis defunctorum 5.14.55.167
Decurionibus & filiis eorum 4.17.38.153
Defenſoribus ciuitatum 3 2.13.133
Depoſitione Anthimi & Seueri & Petri, &c. 4.21.42.154
Depoſito & denunciationibus inquilinorum &c. 6.17.88.184
Deſcriptione quatuor præſidum Armeniæ. 4.10.31.152
Donationibus à curialibus factis ſiue ab inteſtato vel teſtamento, eorum ſucceſſoribus 8.2.101.193

E.

EA qua raptori ſuo nubit 9.33.150.216
Eccleſiaſticarum rerum immobilium alienatione & ſolutione 4.1.46.156
Eccleſiaſticis titulis & priuilegiis, aliiſq; &c. 9.14.131.220
Eccleſiis conſtitutis in Africa 4.16.37.152
Edictum de his qui luxuriantur contra naturam 9 24.141.225
Edictum pientiſſimi domini noſtri Iuſtiniani de forma artificum 9.5.112.206
Exemplum ſacræ formæ de appellationibus 9.9.126.215
Exemplum ſacræ pragmaticæ formæ de vſuris 9.43.160.227
Executoribus & de his qui conueniuntur & reconueniuntur 7.8.96.191
Exhibendis & introducendis reis, & vt hi &c. 5.8.53.161

F.

FIdeiuſſoribus & mandatoribus & ſolutionibus 1.4.4.119
Filiis ante dotalia inſtrumenta natis 3.6.19.143

G.

GEneralis forma de proſpectu in mare ſcripta Dominico &c. 9.48.164.227.

H.

HÆc conſtitutio innouat conſtitutionem quæ præſcriptionis centum annorum locis &c. 8.12.111.195
Heredibus 9.47.163.227
Heredibus ab inteſtato venientibus & de agnatorum iure ſublato 9.1.118.100
His qui eunuchos faciunt 9.25.142.225
His qui ingrediuntur ad appellationem & quando per ſcripturam manu propria, &c. 5.4.49.159
His qui in Oſrhoena illicitas contrahunt nuptias 9.37.154. 226
His qui mutuum dant agricolis 4.12.33.153
Hortulanis Conſtantinopolitanæ ciuitatis 5.19.64.169

I.

IIs qui ingrediuntur monaſterium &c. 6.3.76.176
Immenſis donationibus filio factis 7.4.92.190
Inceſtis & nefariis nuptiis 2.7.12.131
Indulgentia illicite contractarum nuptiarum 9.22.139.225
Indulgentia reliquorum publicorum 9 31.148.226
Infantibus expoſitis 8.36.153.226
In medio litis non fieri ſacras formas aut ſacras iuſſiones ſed ſecundum antiquas, &c. 8.14.113.196
Inſtrumentorum cautela & fide, & primatu, &c. 5.6.73.174
Interdictis collegiis hæreticorum 9.16 132.222
Iudicibus & vt nullatenus cum iureiurando &c. 6.11 82.180
Iureiurando à moriente præſtito propter menſuram ſuæ ſubſtantiæ 5.3 48.158

L.

LEnonibus 3.1.14.132
Litigioſis & de decima parte litis ab actore præſtanda 8. 15.112.199

M.

MAndatis principum 3.4.17.135
Menſuræ ordinandorum clericorum 3.3.16.135
Moderatore Arabiæ 8.3.102.194
Moderatore Helleſponti 4.7.28.152
Monachis 1.5.5.120
Mortis cauſa donationibus curialium 6.16.87.184
Muliere raptum paſſa 9.26.143.215

N.

NAuticis vſuris 8.12.110.195
Ne decurio aut cohortalis &c. 9.34.151.226
Neq; virum quod ex dote eſt, neq; mulierem, &c. 7.10.98.193
Ne quis cogatur bonis cedere 9.18.133.225
Ne quis mutuum dans agricolæ, terram &c. 4.12.32.152
Ne ſacræ formæ quæ de cauſis procedunt publicis aliter robur accipiant, quam &c. 9.35.152.226
Non alienandis aut permutandis eccleſiaſticis rebus immobilibus aut in ſpecialem &c. 2.1.7.126
Non eligendo ſecundo nubentes mulieres &c. 1.2.2.117
Noui operis nunciatione maritimi aſpectus 5.10.63.168
Nuptiis 4.1.22.144

O.

OFficinis ſeu tabernis Conſtantinopolitanæ, &c. 4.22.43. 154
Ordinatione epiſcoporum & clericorum 9.20.137.225
Ordine ſenatorum & conſultationibus 5.17.62.168

P.

PRæſide Piſidiæ 4.3.24.152
Prætore Lycaoniæ 4.4.25 ibid.
Prætore Paphlagoniæ 4.8.29. ibid.
Prætoribus populi 1.8.13.132
Prætore Siciliæ 8.5.101.294
Prætore Thraciæ 4.3.26.152
Priuilegiis Archiepiſcopi primæ Iuſtinianæ &c. 2.7.12.131
Priuilegiis dotis hæreticis mulieribus non &c. 8.10.109.195
Proconſule Cappadociæ 4.9.30.152
Proconſule Palæſtinæ 8.4.103.194
Prole partienda inter ruſticos 9.39.156 226
Prouinciarum præſidibus 9.44.161.227

Q.

QVæſtore 6.9.80.178
Quæſtoribus id eſt, præfectis inſularum 4.20.41.134

Quibus

Quibus modis naturales efficiantur ſui,&c. 7.1.85.185
Quomodo oporteat epiſcopos & reliquos,&c. 1.6.6.123
Quomodo oporteat milites tranſitum,&c. 9.13.130.220
Quomodo oporteat monachos viuere 9.16.133.222

R.

REferendariis palatii 2.5.10.131
Reis promittendis 7.11.99.193
Relaxatione tributorum publicorum 9.46.163.227
Reliquis publicis non exigendis, & de diſcuſſione diuerſarum actionum 9.30.147.226
Reſtitutionibus & ea quæ parit vndecimo,&c. 4.18.39.153
Reſtitutionibus 8.9.108.195
Ruſticis qui in alienis prædiis nuptias,&c. 9.40.157.227

S.

SAcra forma tranſmiſſa dominico glorioſiſſ. &c. præfecto, de diuerſis capitulis 9.45.162.227
Samaritis 9.13.129.220
Samaritanis 9.27.144.225
Sanctiſſ. epiſcopis & Deo amabilib. & reuerendiſſ.&c. 9.6.123.206
Scenicas non ſolum ſi fideiuſſores præſtent,&c. 5.6.51.159
Succeſſoribus eorum qui in Africa degunt 4.15.36.153

T.

TAbellionibus & vt protocolla dimittant in chartis 4.23.44.155
Tempore non ſolutæ pecuniæ ſuper dote 8.1.100.193
Teſtamentis imperfectis à parentibus in filios,&c. 8.8.107.194
Teſtibus 7.2.90.188
Triente & ſemiſſe & ſucceſſionibus fil. &c. 3.5.18.139

V.

VSuris nauticis 8.7.106.194
Vſuris ſupra duplum non computandis 9.21.138
Vt ab illuſtribus & qui ſuper eam dignitatem ſunt, omni modo ſuper pe..u..ariis,&c. 5.26.71.173
Vt clerici apud proprios epiſcopos primum conueniantur & poſt hoc apud ciuiles,&c. 6.12.83.182
Vt clericis qui recedunt, alii pro eis ſubrogentur,&c. 5.12.57.166
Vt conſenſu matrimonium ſolui poſſit 9.23.140.225
Vt conſtitutio ſacrat ſ. imperatoris, & de,&c. 5.23.68.171
Vt omnis de appellatione cognoſcitur ſecundum &c 8.16.115.196
Vt de cætero commutationes eccleſiaſticarum,&c. 5.10.55.165
Vt de cætero nullam licentiam habeat dux aut,&c. 9.28.145.226
Vt defuncti ſeu funera eorum non iniurientur.&c. 5.15.60.167
Vt deliberationis etiam ad impuberes tranſmittatur, &c. 9.41.158.227
Vt Dei amantiſſimi epiſcopi eum prouinciarum indigenis. &c. 9.32.149.226
Vt determinatus ſit numerus clericorum ſanctiſſ. matoris eccleſie,&c. 1.3.3.119
Vt differentes iudices audire interpellantium allegationes cogantur ab epiſcopis hoc agere &c. 6.15.86.184
Vt diuinæ iuſſiones ſubſcriptionem habeant glorioſiſſimi quæſtoris 8.15.14.196
Vt ea quæ vocantur inſinuatiua ſuper clericis in maiori quidem eccleſia dentur,&c. 5.11.56.166
Vt eccleſia ſanctæ reſurrectionis alienare poſſit ædificia ſecundum ipſam ſita ciuitatem 4.19.40.154
Vt etiam eccleſia Romana centum annorum gaudeat præſcriptione 2.4.9.131
Vt exactione inſtante datis prima & ſecunda, vtraad ſecunda vota migranti præponatur,&c. 7.3.91.189
Vt factæ nouæ conſtitutiones poſt inſinuationem earum poſt duos menſes,&c. 5.21.66.169
Vt fratrum filii ſuccedant paternæ hæreditati ad imitationem fratrum etiam aſcendentibus,&c. 9.10.127.215
Vt hi qui obligatas ſe habere perhibent res minorum aut obligati ſunt eis,&c. 6.1.72.173
Vt immobilia antenuptialis donationis neq; hypotheca dentur, neq; omnino alienentur 5.16.61.168
Vt in priuatis domib. ſacra myſteria non fiant,&c. 5.13.58.167
Vt iudices non expectent ſacras iuſſiones, ſed quæ videntur eis determinent. 9.8.125.215
Vt iudices ſine quoquo ſuffragio fiant 2.2.8.128
Vt liberti de cætero aureo nō indigeant annulo &c. 6.7.87.177
Vt liceat Hebræis ſecundum formam hic traditam ſacras ſcripturas latine vel græce &c. 9.29.146.226
Vt liceat matri & auiæ & aliis parentibus poſt legitimam partem liberis derelictam &c. 8.18.117.198
Vt litigantes iurent in exordio litis, quia neq; promiſerunt dare iudicibus,neq; dabunt,&c. 9.7.124.212
Vt matres etiam tutelæ rationibus obnoxiæ ſint.&c. 9.38.155.226
Vt neq; miles neq; fœderatus obſeruetur domui priuatæ aut poſſeſſioni alicuius,&c. 8.16.116.198
Vt non fiant pignorationes pro aliis perſonis, & vt fiant principum donationes,&c. 4.7.52.160
Vt non liberentur curiali fortuna Iudæi nec Samaritani aut hæretici occaſione eorum,&c. 4.24.45.156
Vt non luxurientur homines contra naturam, nec iurent per capillos Dei,&c. 6.6.77.177
Vt nullus fabricet oratorii domos præter voluntatem, &c. 5.22.67.170
Vt nulli iudicum liceat habere loci ſeruatorē,&c. 9.17.134.222
Vt omnes obediant iudicibus prouinciarum,&c. 5.24.69.171
Vt ordinariæ præfecturæ vrbanæ & prætorianæ,&c. 5.25.70.173
Vt particulares vſurarum ſolutiones in duplū &c. 9.4.121.206
Vt præponatur nomen Imperatoris documentis, &c. 5.2.47.157
Vt reſtitutiones fideicommiſſi vſque ad vnum gradum, &c. 9.42.159.227
Vt ſine prohibitione matres debitrices & creditrices tutelam gerant minorum,&c. 7.6.94.191
Vt ſponſalitia largitas ſpecialis ſit contractus, & de diuerſis capitulis,&c. 9.2.119.201
Vt terrulæ vel domus vel vineæ ſanctiſſ. eccleſiæ Myſiæ, in redemptionem captiuorum,&c. 5.20.65.169

F I N I S.

INDEX TITVLORVM FEVDORVM IVXTA SERIEM LITERARVM.

A

ALienatione feudi lib.1.tit.13.fol.266
Alienatione paterni feudi 2.39.378
Allodiu. 2.54.399
An apud iudicem vel curiam.&c. 2.46.390
An agnatus vel filius &c. 2.45.387
An ille qui interfecit fratrem &c. 2.37.277
An maritus ſuccedat vxori &c. 1.15.269
An mutus vel alias imperfectus &c. 2.36.276
An remouendi erunt teſtes,qui &c. 2.29.322
Apud quem vel quos controu. 1.18.270

B

BEneficio fratris & qualiter,&c. 1.20.282

C

CApitaneo qui curiam&c. 2.51.395
Capitulis Corradi 2.40.381
Clerico qui inueſtituram.&c. 2.35.374
Conſuetudine recti feudi 2.33.371
Conſtitut.feudales domini Loth.&c. 1.19.282
Contentione inter dominum & fid.&c. 1.10.263
Contentione inter me,&,&c. 1.12.265
Contentione inter dominum & vaſall.&c. 1.23.275
Controuerſia feudi apud &c. 2.16.320
Controuerſia inter vaſallum &c. 2.43.386
Controuerſia inter epiſcopum &c. 2.20.312
Controuerſia inter dominum &c. 2.42.382
Controuerſia inter maſculum &c. 2.41.384

D

DVobus fratribus à capitaneo &c. 2.18.

E

EO qui finem fecit agnato &c. 2.49.394
Eo qui ſibi vel hæredibus &c. 2.17.321
Epiſcopum vel Abbatem vel Abbatiſſ.&c. 1.6.255

F

FEudi cognitione 1.1.291
Feudu datis minimis valuaſ.&c. 1.16.269
Feudo dato in vicem legis&c. 1.27.289
Feudo fœmina 2.30.359
Feudo Guardiæ & Caſtaldiæ 1.2.247
Feudo Marchia vel ducatus &c. 1.14.268
Feudo non habente propriam &c. 2.48.392
Feudo pignori dato 1.11.265
Feudo ſine culpa non amitt.&c. 1.2[illegible]83
Filius natis ex matrimonio &c. 2.29.355
Forma fidelitatis 2.6.302
Fratribus de nouo beneficio &c. 2.12.319

H

HIc finitur lex·deinde,&c. 2.28.360
His qui feudum dare poſſunt &c. 1.1.230

I

IN quibus cauſis feudum &c. 2.23.322
Inueſtitura de re aliena facta 2.8.307
Inueſtitura in maritum facta 2.15.319
Inueſtitura quam Titius &c. 2.13.

L.

LEge Corradi 2.34.372

M.

MIlite vaſallo qui contumax &c. 2.22.322

N.

NAtura feudi 1.7.257
Natura ſucceſsionis feudi. 2.50.426
Notis feudorum 2.58.426
Noua forma fidelitatis 2.7.306

P.

PAce tenenda inter ſubditos,&c. 2.53.398
Pace tenenda & eius &c. 2.27.346
Per quos fiat inueſtitura &c. 2.3.296
Pignori dato feudo quid&c. 1.11.
Prohibita feudi alienatione per Loth.&c. 2.52.396
Prohibita feudi alienatione &c. 2.55.400

Q.

QVa ſint regalia 2.56.404
Qualiter dominus proprietate &c. 2.47.392
Qualiter iurare debent vaſ. &c. 2.5.301
Qualiter olim poterat feud.&c. 2.9.309
Quæ fuit prima cauſa &c. 2.24.323
Quemadmodum feudum ad,&c. 1.24.285
Quibus modis feudum amittatur 1.17.269
Quibus modis feudum amitt. 1.4.251
Quibus modis feudum conſtit.&c. 1 25 286
Qui ſucceſſores feudum dare &c. 1.3.248
Quid iuris poſt alienationem &c. 2.44.387
Qui ſucceſſores teneantur 2.9.261
Qui teſtes ſunt neceſſarii ad &c. 2.32.371
Qui procedere debeat,an &c. 2.4.299
Quid ſit inueſtitura 2.2.294
Qui dicatur Dux,Marchio,&c. 2.10.315
Quo tempore miles inueſtituram,&c. 1.22.284
Quot teſtes ſint neceſſarii &c. 2.57.426

S

SI de feudo defuncti conten.&c. 2.26.334
Si de feudo vaſallus ab,&c. 2.25.334
Si de inueſtitura feudi content.&c. 2.4.148
Si de inueſtitura inter dominum &c. 1.26 287
Si vaſallus feudo priuetur &c. 2.31.366
Succeſsione feudi 1.8.158
Succeſsione fratrum vel &c. 2.11.318

V

VAſallo decrepitæ ætatis,&c. 2.14.319
Vaſallo milite qui arma &c. 2.21.322
Vaſallo qui contra conſtit &c. 2.38.378
Vſu Mediolanenſium ſecundum &c. 1.28.291

CODI-

CODICIS LIBER PRIMVS.

AD CONSTITVTIONEM IVSTINIANI,

De nouo Codice faciendo.

TITVLVM I.

L. Hæc quæ. 1.

1 *Retroniſa attendenda.*
2 *Superflua fugienda.*
3 *Audacia quando licita.*
4 *Artificum electio.*
5 *Præfationes inutiles reſecandæ.*
6 *Temporum ordo attendendus.*
7 *Conſtitutiones die ac conſule carentes quando robur habeant.*
8 *Reſcriptum ad perſonam quando ius naturale introducat.*
9 *Conſtitutiones an ante promulgationem obligent.*
10 *Conſtitutiones strictam ſignificationem habent.*
11 *Conſtitutio & reſcriptum ad certam perſonam quando faciant ius.*
12 *Lites cito cum vtilitate publica expediendæ.*

1 RETROVISA communiter † v-
tilium, litiumq; deciſiua atten-
denda ſunt, ſuperfluis reiectis.
2 Salyc. *ad hanc l.* De † ſuperfluo-
rum fuga & emendatione. Fran-
ciſc. Mantic. *de coniect. vltim. vo-*
3 *lunt. lib. 1. tit. 6.* Audacia † quan-
do permiſſa. Salycet. *ad hanc l. n.*
2. Cuiac. *lib. 10. lection. ſucciſ. c. 7.* Ræuard. *in Tribon. pag.*
21. Landus *lib. 1. enarrat. ad tit. Inſtitut. de iuſtitia. c. 2.*

§. Ideo q; ad hoc.

4 Artifices pro magnitudine † rei gerendæ ſunt eli-
gendi. Bartolus *ad hanc l. num 7.* Salycet. *hoc §.* Qui mo-
uet quæſtionem an doctoratus ſit dignitas, & affirma-
tiuam tuetur *cap. quando. de magiſtris. extra.*

§. Quibus ſpecialiter.

5 Præfationes inutiles † reſecandæ à viris electis qui-
bus iuris emendatio, ſuppletio, & correctio conceſſa
eſt auctoritate Imperatoris, *hoc §.* Bald. Ordo tempo-
6 rum † ex adiectis diebus, conſulibus, & ipſa compoſi-
tione pateat, *hoc §.* De ordine dierum & ſcripturæ
quando attendatur Bart. *ad hanc l. n. 19.* Conſtitutiones
7 die † & conſule carentes in tribus poſterioribus com-
prehenſis Codicis libris robur conſtitut. habent, con-
ſimiliter conſtitutiones ad certas præſcriptæ & per
pragmaticam ſanctionem introductæ *hoc §. verb. ita per*
8 *generalia.* De reſcripto † ad perſonam quando ius v-
niuerſale operetur & introducat. Bartol. *ad hanc l. n. 21.*
9 De conſtitutionibus † an ante promulgationem ad
obſeruantiam obligent? Caroc. *in tract. depoſiti f. l. 336.*
10 Et de nouis conſtitutionibus † stricte accipiendis.
Rauchbar *ad quæſt. Teuberi. quæſtion. 8. num. 31. fol. 38.* De
11 conſtitutionibus & reſcriptis † ad perſonas quate-
nus ius faciant. Ioannes Baptiſta Weber *diſtinct. Bartol. 601.*

§. Hæc igitur.

Vtilitatis publicæ intereſt † vt lites quamprimum 12
finiantur, *hoc §.* Bart. Caſtrenſ. *n. 4.* Cala *in tract. de modo articulandi, ſol. 7. l. quidam exiſtimauerunt. ſi cert. petat.* Zaſ. *in l. cum quærebatur n. 7. de iureiurando.* Riminald. *in comment. ad tit. Inſtitut. de teſtam. tit. qui teſtamentum num. 244. & 299.*

De Iuſtinianeo Codice confirmando.

TITVLVS II.

L. Vnica. Ex præcepto.

1 *Arma ac leges rerumpublicarum neruus.*
2 *Militia ac legibus res ſuſtentantur.*
3 *Correctio quibus actibus inducatur.*
4 *Correctio iuris.*
5 *Correctio expreſſe inducenda.*
6 *Correctoria diſpoſitio non extendenda.*
7 *Codex Tribonianus.*
8 *Præfationum inutilium omiſſio.*
9 *Contraria in legibus vitanda.*
10 *Præfationes vtiles.*
11 *Præfatio rationem continens quando diſpoſitionem reſtringat.*
12 *Codicis Iuſtinianei compilatores.*
13 *Codicis Iuſtinianei robur.*
14 *Conſtitut. antiquæ non allegandæ.*
15 *Conſtitutionem aut legem correctam allegans falſi reus eſt.*
16 *Conſtitutionem aut legem correctam quando ſine falſo quis alleget.*
17 *Conſtitutio ad caſus futuros non præteritos dirigitur.*
18 *Lex correctoria reſtringenda.*
19 *Legis & conſtitutionis abrogatæ allegatio.*
20 *Legem aut conſtitutionem falſo allegans de dolo tenetur.*
21 *Conſtitutio derogatoria quando ad ſimilem extendatur caſum.*
22 *Conſtitutiones Iuſtinianeæ die & conſule carentes vim legis habent.*
23 *Sanctionum pragmaticarum obſeruantia.*
24 *Sanctiones pro certo capitulo facta quando vim legum non habeant.*
25 *Reſcripta & priuilegia aliquando ius commune non tollant.*
26 *Leges extrauagantes non obligant.*
27 *Leges nouæ publicationem requirunt vt obſeruentur.*

1 REſpublica † armis ac legibus defendenda, & vti in
militia leges, ſic in legum obſeruantia armorum
abſentia vitanda, hoc textu, circa principium. vide
Schneidvvin. & alios interpretes *ad initium tit. Inſtit. Iuſtin.* Benig. *in tract. de priuil. IC ac militum in præfat. ſparſim.*
Cuiac. *lib. 15. obſ. c. 37.*

§ Merito.

2 Communium † rerum ſuſtẽtatio militarium agminũ correctione & veterum legum ad meliorẽ ſtatum
ductu promouetur, per habentes poteſtatem corrigẽ-
3 di & legem condendi. *hoc* §. De correctione † quibus
actibus inducatur, an per tacitos intellectus. Crauett.
4 *conſ. 412. n. 2.* Et de correctione † iuris. idẽ *conſ. 459. n. 12.*
5 Quod expreſſe † ſit inducenda. § *ex trib. Auth. quib. mod.*
6 *natural. efficiant. ſui.* refert. De correctoria † diſpoſitione
non extendenda à caſu ad caſum Heideman *in theſibus Pandect. diſput. 6. theſ. 2.*

§. Sed cum.

7 Diuerſas conſtitutiones olim in tres Codices redactas per Iuſtinian. in vnum congeri curauit. *hoc* §. Duaren. *lib. 2. diſp. c. 6.* Schneidvvin. *in comment. ad Inſtit.* præſertim *in præfat. n. 6.* Decian. *in Apolog. contra Alciat. c. 8.*

§ Tollendis quidam.

8 Præfationes † vt inutiles & ſuffragio carentes à cõ-
9 ſtitutionibus remouendæ. Contraria † in legibus vi-
10 tanda. De † præfationibus quando proſint. *l. 1.* vbi Dd.
C. de caduc. tollend. Bart. *ad l. 1. n. 16. C. de nouo Cod. facien.* De
11 ratione † in præfatione poſita reſtringente ac limitante. Horat. Lucius *de priuil. ſcholar. priuil. 98.* Plura de proœmiis & præfationibus. Fuſcus *in ſingular. ſub litera D. ſingul. 170.*

§. Ad iſtum enim.

12 Codicem hunc † nouum Iuſtinianus opera patricii
Ioannis Leontii, Phocæ, Baſilidis, Thomæ, Triboniani, Theophili, Diſcori congeſſit & ſuo nomine publicauit *hoc* §. Valentin. Forſter *in hiſtor. iuris ciuilis prioribus capitibus.*

§. Hunc igitur.

13 Codex † nouus Iuſtinianeus in æternum valebit: &
14 conſtitutiones † ex tribus veteribus minime allegatu
15 dignæ: ſed nouæ † conſtitutioni antiquã præferẽs & eã
allegans in falſi pœnam incidit, *hoc* §. Ludou. Molin. *in tract. de primogen. Hiſpanor. in indice, ſub verb. lex correcta.* itẽ
16 *conſtitutio, allegatio.* De lege † aut conſtitutione correcta quando ſiue pœna falſi allegetur. Hippolyt. Riminald. *ad tit. Inſtit. de teſtam. n. 50.* Et quatenus conſtitutio
17 aut lex noua † ad caſus futuros non præteritos referatur. Receſſus Imperii Ratisbonenſ. ſub anno 94. *verſ.* Doch ſoll. *fol. 55.* Politica ordinatio Imperii publicat.
18 Francofurti anno 77. §. Wiewol. Et de lege † correctoria reſtringenda, vt minus operetur quam poſſit. Gozadin. *ad auth. ex cauſa n. 15. C. de liber. præterit.* Et de legis
19 abrogatæ † allegatione licita vel conceſſa. Socin. *regul.*
20 285. De allegante † legem aut conſtitutionem falſam,
quod nimirum de dolo teneatur. vide *l. fin. ad l. Cornel. de falſ.* Pinell. *de bon. matern. fol. 224. n. 4.* Quando autem
21 conſtitutio † aut lex derogatoria ad caſum ſimilem
extendatur. Mignon *ad conſuetud. Andegauenſ. folio 222. colum. 2.*

§. Nullaq; dubitatione.

22 Conſtitutiones in † Codice Iuſtinianeo licet die & conſule careant, reſcripta item vim legum habent. §. *quib. n. 6.* vbi Salycet. *ad l. neceſſario. conſtitut. vel tit. præced.*

§. Si quæ vero.

23 Pragmaticæ † ſanctiones ciuitatibus, corporibus,
ſcholis, officiis, item certæ perſonæ conceſſæ ab Imperatore in Codice non contentæ attendendæ, pro cer- 24
tis † capitulis factæ, quatenus Codicis parti non aduerſantur, minime ſunt obſeruandæ. *hoc* §. *l. reſcripta infra, de precib. Imperat. offerend. l. priuilegia. Cod. de ſacroſ. eccleſ.*
Huius §. materiam Accurſ. extendit ad reſcripta & pri-
uilegia. Quatenus autem † priuilegia & reſcripta non 25
auferant, nec tollant ius commune. *l. 3. § ſi emancipatus. de bonor. poſſeſſ. contra tab.* Horat. Lucius *de priuil. ſcholar. priuil. 64. fol. 370.* In quantum alioquin leges extraua-
gantes † corpori iuris non inſertæ facile nullum obli- 26
gent, Ioſeph. Ludouic *com. concluſ. 53.*

§. Illuſtris igitur.

Leges & conſtitutiones † nouæ vt obſeruentur pu- 27
blicationem requirunt, *hoc* §. Treutler *in theſ. Pandect. part. 1. diſput. 1. theſ. 5. fol. 6.*

De emendatione Codicis.

TITVLVS III.

1 *Legum compilatio.*
2 *Leges titulis ſubiicienda.*
3 *Deciſiones 50. iuris veteris.*
4 *Nouellarum conſtitutionum compilatio.*
5 *Legum emendandarum poteſtas.*
6 *Codicis noui obſeruantia.*
7 *Caſus noui deciſ. nouam requirentes.*
8 *Conſtitutio an ante publicationem obliget.*
9 *Conſtitutio poſt lapſum duorum menſium obligat.*
10 *Conſtitutiones ac leges nouiſſima obligant.*
11 *Legum nouarum & antiquarum mutuus intellectus.*
12 *Lex vnde abrogata pateat.*
13 *Leges ex obſeruantia interpretationem recipiunt.*
14 *Lex aut conſtitutio noua varios intellectus habens ad deciſ. non extenditur.*

COnſtitutiones, † diſperſas vacillantes Iuſtinianus 1
opera nominatorum ſupra in ordinem iuſtum
& volumen vnum congeri curauit hac lege. Ex quo
textu notat Accurſ. quod leges † publicæ competenti- 2
bus titulis ſubiici debeant. Imperfectum & nullum æquiparantur *l. cum Sylanianum. ad Sylan.*

§. Poſtea cum vetus.

Vetus ius Iuſtinianus in 50. deciſiones & antiquum 3
ius in Digeſta & ſuas conſtitutiones redegit. *hoc* § *l. veteris. C. de contrahend. & committend. ſtipulat.* vbi Cynus & Salycet.

§. Sed cum Nouella.

Nouellas † poſt Digeſta & Codicem ſparſas reuiſas 4
& emendatas opera Triboniani, Dorothei, Mennæ, Conſtantii in titulos congeri Iuſtinianus curauit & publici iuris fecit, *hoc* §. Schneidvv. *in comment. ad Inſtitutiones in præfat. n. 6. in fin.* Caccialup. *in tract. de modo ſtudendi in iure, fol. 69.* vbi in dubium reuocat, an Imperatori Nouellarum Conſtitutionum ordo ſit aſſcribendus.

§. Supra dictis.

Emendandi & † corrigendi poteſtatem quoad iura 5
Imperator Iuriſconſultis peritis deferre poteſt. *l. 2. § ſed cum omnia, de veteri iure enucleand.*

§. His igitur omnibus.

Codex nouus ex † prioribus trib. collectus ſub au- 6
ctoritate Iuſtiniani publicatus ex die publicationi in-
ſerto in cauſis ſequentibus obſeruandus. Caſus † noui 7
noua ſanctione indigent. De conſtitutione † an ante 8
publicationẽ obliget. Catoc. *in tr. de depoſito. fol. 336.* Caualc. *p. 1. deciſ. 30. & p. 3. deciſ. 9.* De nouis ſtricte accipiendis & interpretãdis Andr. Raucbb. *ad q. Teuberi. q. 8. n. 31.*

De

9 De conſtitutionibus † quando poſt lapſum duorum menſium obligent. vide *Nouellam Iuſtiniani, vt facta nouæ conſtitutiones*. Duennam *regul.* 129. Anton. Gabr. Romanum *in commun. concluſion. tit. de legibus. concluſ.* 4. Menochium *de arbitrar. centur.* 2. *caſu* 195. Symphorema ſupplicat. Camera *tom.* 2 *parte* 2. *voto* 48. *numero* 22. 23. 24.

§. Repetita itaq; iuſsione.

10 Leges nouiſſimæ † recentiſſimo Codici non prioribus libris inſertæ merentur allegationem *hoc §.* De
11 mutuo † legum nouarum & antiquarum intellectu. Seraphinus *priuil. iuramen.* 38. *num.* 6. Vnde autem pate-
12 at legem † eſſe abrogatam & vſu non receptam. Me-
13 noch. *conſil.* 719. *num.* 25. 26. 30. *ad* 35. *lib.* 8. Et in † quantum ex obſeruantia leges interpretationem recipiant.
14 Crauet. *conſil.* 103. *num.* 3. Quatenus lex † aut conſtitutio noua v... nos intellectus habens ad deciſiones non extenditur. Menoch. *conſil.* 243. *lib.* 3.

De Summa Trinitate & fide catholica.

TITVLVS IIII.

AD Rubricam & Titulum vide Bart. Alban. Cyn. Salycet. Caſtrenſ. Bald. Iaſon. Alciat. Coraſ. Weſenbec. *in paratitl.* Anton. Fontan.

L. Cunctos populos. 1.

1 *Fides catholica ſeruanda.*

1 FIdes catholica † quoad trinitatis articulum ſeruanda, ſecundum Euangeliſtarum & Apoſtolorum doctrinam, vt quis mereatur ſubditi & Chriſtiani nomẽ *hac lege.* Caſtrenſ. & citati *ad initium tit.* Signorol. de Homodæis, Ioan. Baptiſt. de S. Seuerin. Petrus de Bellapertica. *vol.* 7. *repetition.* Ioan. Dauth *in commentar. ad materiam teſtam. rub. qui teſtamentum. n.* 244. *fol.* 40.

L. Nullus 2.

1 *Hæreticis nullus locus proſit.*
2 *Hæreticorum libri.*
3 *Chriſtianus verus qui.*
4 *Hæretici aduerſantes Nicenæ ſynodo exterminandi.*
5 *Hæreticorum pœna.*

1 HÆreticis † & quidem Nicenæ ſynodus articulis
2 renitentibus nullus locus, nulla item congregatio, nec vllum reſcriptum proſit. *hac leg.* Salycet. & Caſtren. ad hanc l. de hæreticis horumq; libris. Menochus *de arbitrar. lib.* 2. *cent.* 6. *caſu* 549. Decian. *in praxi crimin. lib.* 5. *p.* 1. *c.* 44. *fol.* 382 & 383. Ioan. Dauth *in commen. ſuper materiam teſtament. rubric. vel tit. qui teſtamentum. nu.* 244. *fol.* 209.

§. Is autem.

3 Trinum Deum † quoad perſonas, eſſentia vnum æqualemque habens pro cultore religionis veræ ſynodo Nicenæ non aduerſæ, habendus eſt, *hoc §.* vide ad hunc §. notas Gothofredi.

§. Qui vero non iiſdem.

4 Hæretici aduerſantes † Nicenæ fidei articulis, liminibus eccleſiarum arceantur, nullas habeant congregationes, & ob factioſos motus, vrbibus ac mœnibus ex-
5 terminandi. *l.* 8. §. 3. vbi Gothofred *de hæretic.* De † hæreticis & variis iſtorũ pœnis. Paul. Girland. *in ſpecul. tr. de hæretic.* inter auctores diuerſos praxis criminalis.

L. Nemo clericus. 3.

1 *Diſputationes de fide catholica illicita.*
2 *Deciſa rite in dubium non reuocanda.*
3 *Deciſionum auctoritas.*
4 *Factiones contra veram religionem illicita.*

DE fide † Chriſtiana, catholica & orthodoxa nemo publice coadunatis turbis diſputabit, *h. l.* Itẽ 1
deciſa legitime † vel recte iudicata & diſpoſita in dubium non reuocabuntur, *hac l.* Salyc. *n.* 2. vbi pro con- 2
traria opinione citat *l. in maiorib. C. de temper. appellation.* De deciſionum † vi, robore & auctoritate. Knichen *in* 3
commentar. ad ius Saxon. fol. 17. Præiudicia Imperial. Cameræ *fol.* 14. *ſub vocab. deciſio.* Vincent. de Franch *deciſ.* 266. *num.* 3. Caualcan. *parte* 1. *deciſ.* 15. *nu.* 4. & *part.* 1. *deciſ.* 28. *n.* 3. & *deciſ.* 43. *num.* 10.

§. Igitur ſi.

Clericus factioſam † congregationem contra orthodoxam religionem quid tentans, item miles idem 4
committens, vel conſortio clericorum, aut cingulo militari priuabuntur. *hoc §.* De clerico ordine pulſo perdente priuilegia clericorum. Bald. *ad hanc l. n.* 7. *per c. ix literis de conſtitut. extra.*

L. Inter claras. 4.

1 *Principem illuſtrat fides.*
2 *Religio vera non opprimitur.*
3 *Pontificis cognitio in cauſis peccatum concernentibus.*
4 *Papæ auctoritas.*
5 *Pontificis poteſtas in matrimonio diſſoluendo.*
6 *Papæ priuilegium & poteſtas.*
7 *Papa num iuri ciuili & canonico pareat.*
8 *Papa an leges humanas ſuas dicat.*
9 *Fides rationibus non deceptionibus propagatur.*
10 *Religio vera non ſuccumbit.*
11 *Religio vera à Deo dimanat.*
12 *Cor regis in manu Dei.*
13 *Religionis vnitas.*
14 *Religionem apoſtolicam Iuſtinianus confirmauit.*
15 *Pontificis honor.*
16 *Magiſtratus cuſtos eccleſiæ.*
17 *Pontificum honor erga Imperatores.*
18 *Præeminentia Imperatoris.*
19 *Imperator fons iuriſdictionis.*
20 *Eccleſiarum vnio.*
21 *Vnio eccleſ. an ſeruitutis ſpecies.*
22 *Eccleſia Romana primatum obtinens.*
23 *Neſtoriani fidei aduerſarii.*
24 *Symboli Apoſtolici obſeruantia.*
25 *Symboli Niceni conceptio.*
26 *Symboli Niceni, Epheſini, Chalcedonenſis confirmatio.*
27 *Concilii inſtitutio.*
28 *Concilium an ſupra Papam. n.* 30.
29 *Concilium generale num recuſari poſſit.*
30 *Literæ interceſsionum.*
31 *Catholica fides.*

REcta fides † in principe omni lumine clariori præ- 1
fulget. Item † vera religio occaſui ſubiacere ne- 2
quit. Ex hoc textu notat Bald. quod pontifex † in cau- 3
ſis peccatum concernentibus, cognitionem habeat. *c. noſi inter.* vbi Bald. & Auguſtin. Berous *de purgation canonic.* De † Papæ auctoritate. Alphonſ. Aluarez *in tr. de* 4
poteſtat. pontific. & Imperat. & caterorum Statuum in tranſcurſu. De † huius poteſtate in matrimoniis diſſoluen- 5
dis. Thomas Campeg *in ſpeciali tract. de poteſt. pontific. in matrimon. ſoluend. tom.* 9. Tractatus tractatuum *fol.* 113. De priuilegio † & poteſtate Papæ, Peregrin. *in tract. de* 6
iure & priuil. fiſci. lib. 1. *tit.* 2. *à num.* 1. *ad* 37. Et an † Papa iu- 7
ri canonico & hoc deficiente ciuili ſubiectus ſit, vide in vtramque partem *can. ſatagendum* 25. *quæſt. cap ſi adiutorium.* 10. *diſtinct. c. inter memoratos.* 16 *quæſt* 6. Et quatenus Papa † leges humanas ſuas dicat, *cap. ...* 6. *quæſt.* 8
4. In genere, de fide † non deceptionibus ſed perſua- 9
ſionibus & rationibus cõmunicanda & propaganda.

Decian *in praxi crimin.lib.5.c.10.n.18.fol.*295. De religio-
10 ne † vera non ſuccumbente: item huius propagatione
extra violentiam. Diuus Clemens *in princ.lib.9.recognit.*
Bernhard *in cantic.ſerm.* 66. Petr. Gregor. Tholoſan. *in*
partit.iuris canonici.lib.1.tit.5.cap.7.

§. *Quamobrem.*

11 Vera religio † à Deo dimanat, & cor † regis, princi-
12 piſque in manu Dei, qui quo vult hoc inclinat. Pax ec-
13 cleſiæ † religionis vnitas. Religionem apoſtolicæ † do-
14 ctrinæ conformem Iuſtinianus confirmauit. *hoc* §. Pro-
uerbior. Salomon. *c.*8. Eſaiæ *cap.*40. Matthæi 5.*verſ.*18.1.
Pet.*c.*1.*verſ.vltimo.*3.Reg.*c.*19.*verſ.*14. ad Roman.11.*verſ.*
3. Apocalypſ.12.*verſ.*3. Gothofred. *ad hunc* §.

§. *Nos reddentes.*

15 Imperator Iuſtinianus † honorat pontificem. Ec-
16 cleſiarum ſtatum Imperator & † politicus magiſtratus
cuſtodiet. *hoc* §. Gothofred. *ad hunc* §. *ſub lit. V.* De ho-
17 nore quem viciſſim pontifices Imperatoribus † Ro-
manis tribuerunt ac tribuunt, vide in vtramque par-
tem ea quæ tradit Tholoſan. *lib.15.ſyntagm.c.3.num.*18.
18 19.20. Et de † Imperatoris præeminentiis ac dignitati-
bus Sarayna *ad conſtit.regni Sicil.in indice ſub vocab.Impe-*
rator. Alberic. de Roſate *in dictionar.iuris, vocab.Impera-*
19 *tor.* Quod Imperator ſit fons Iuriſdictionis. Forſter *lib.*
*1.hiſtor.Romana.cap.*20. Weſenbec. *in commentar.ad In-*
ſtitut.in proœmio.n.2. Pacian. *de probat.lib.2.cap.49.num.7.*
Couarruu. *pract.quæſt.c.1.n.*2.3 9. Carol. Tapia *ad tit.de*
*conſtitut.princip.in rubr.c.4.n.*10. Grammat. *deciſ.46.nu.*1.
Rolandus à Valle *conſil.100.num.6.volum.4.* *Nouella* 18.
*cap.*4. Roſenthal *in ſynopſi & tract.feud.part.1.c.5.conclu.*1.
in remiſſioo *ſub lit.E.*

§. *Ideoq.*

20 Eccleſias orientales † Iuſtinianus vniuit & apo-
ſtolicæ religioni ſubiecit, *hoc* §. De eccleſiarum vnione
& vnitarum ſeparatione. Menochius *conſil.477.vol.*5.
21 Oldrad. *conſil.257.& 261.*item 262. Et an vnio † talis
ſit ſeruitutis ſpecies, ex quibus item cauſis admittatur.
Menochius *conſil.*40 *1.à num.*80 *ad* 88 *lib.*5. De vnionis
incorporationiſque effectibus. Bald. *conſ.354.part.4.*

§. *Nec enim.*

22 Iuſtinianus Romanam † pro capite eccleſiarum
habuit *hoc* §. *Nouell.*131. vbi Bolognin. *cap.*2. Gothofred.
ad hunc §.

§. *Manifeſtum.*

23 Contradicentes † ſymbolo apoſtolico imprimis
Neſtorianos Iuſtinianus pro fidei aduerſariis habuit.
hoc §. Gothofred. *ad hunc* §. *ſub lit. A.*

§. *Omnes ergo ſacerdotes.*

24 Eccleſiæ ſub † Iuſtiniano confeſſionem ſymbolo
apoſtolico conformem habuerũt. *hoc* §. Gothofred. *ad*
25 *hunc* §. *lit.B.C.D.* Nicænum ſymbolum † 318. patrum:
Conſtantinopolitanum 50. patrum conuentu: Ephe-
26 ſinũ & Chalcedunenſe † Iuſtinianus, vt in conciliis le-
gitimis conceptum, confirmat & approbat *hoc* §. De
conciliis œcumenicis. Tholoſan. *in partition.iuris canon.*
27 *lib.1.tit.*2 & 6. De concilii † inſtitutione & conuocatio-
ne ad quos non ſpectet Papo *ad conſuetud. Burbon. tit.de*
iuſtitia.§.2.*fol.*6. Syntag. iuris Tholoſ. *lib.15.c.3.n.*6. Et an
28 concilium † ſit ſuper Papam. *c. Anaſtaſius* 19. *diſtinct.c.ſi-*
29 *gnificaſti.de election.extra.* Quando vniuerſale † ob iuſtas
cauſas recuſari poſſit. Menoch. *de arbitra.iudic.lib.2.cent.*
*4.caſ.*458. Et quatenus concilium ſit ſupra Papam. De-
cian. *in prax.crim.vol.5.c.52.fol.*406.

§ *Petimus ergo.*

30 Imperator † Iuſtinianus literas Pontificis & huius
interceſſiones expedit. *hoc* §.

§. *Liquet igitur iunctis* §§. *ſequenti-*
bus, ad finem.

Chriſtiana fides † vera, catholica, à Chriſto inſtitu- 31
ta, vbique diffuſa à Prophetis & Apoſtolis, roborata
per totum orbem ſanctorum confeſſionibus, confir-
mata patrum & doctorum ſententiis ab Imperatore
& pio magiſtratu ſeruanda. Gothofred. *ad hunc & ſeq.* §.
vſque ad finem.

De ſacroſanctis Eccleſiis.

TITVLVS V.

1 *Eccleſiarum poteſtas.*
2 *Eccleſiarum immunitas.*
3 *Eccleſiarum ſtatus mutatio.*
4 *Eccleſiaſtica cenſura.*
5 *Eccleſiaſtica libertas.*
6 *Eccleſiaſtica penſio.*
7 *Eccleſiaſtici reditus.*
8 *Eccleſiaſtica ſpolia.*
9 *Eccleſiarum vnio.*

AD Rubricam, Titulum, & huius materiam vi-
de Salycet. Cyn. Bald. Bartol. Caſtrenſ. Iaſon. An-
dream de Begetis *vol.7.repetit.* De † eccleſiarum pote- 1
ſtate Stephan. Aufrer *tom.13.tract tractat fol.*126. De ec-
cleſiæ rebus non alienandis Guilhelm. Redoan. *tom.15.*
*tract.tractat.part.2.fol.*393. De immunitate † eccleſiarũ 2
& perſonis ad eccleſias confugientibus Hieronym. Al-
ban. *tom.13.tractat.tractat.part.1.fol.*8. Ioannem de Viſe-
his *tom.3.tract.tractat.parte 1.fol.* 11. De eccleſiarum † ſta- 3
tus mutatione Petr. de Peruſio *tom.14.tr.tractat.fol.*175.
Eccleſiaſtica † cenſura Ioannem à Lignano *tom.13.tra-* 4
*ctat.tract.fol.*307. Eccleſiaſtica † libertate Ioan. Lup *tom.* 5
*13.tract.tractat.part.1 fol.*2. De eccleſiaſtica † penſione 6
Paul. de Roma. *tom.15.tract tractat part.1.fol.*309. Eccle-
ſiaſticis † reditibus. Franciſc Sarmient. *tom.15.tract.tra-* 7
*ctat part.2.fol.*369. Marc. Anton. Marſil. *tom.15.tract.tra-*
*ctat.part.2.fol.*340. De eccleſiaſticis † ſpoliis Guilhelm. 8
Redoan. *tom.14.tract.tractat.fol.*214. De † eccleſiarum v- 9
nione Petrum de Peruſio *tom.15.tract.tractat parte 1 fol.*
234. Thomam Campeg. *tom. 15. tractat. tractat. part.2.*
*fol.*536.

L. Habeat. 1.

1 *Concilio & collegio cui nam licitum ſit teſtamento quid re-*
linquere.
2 *Relicta ad pias cauſas non obſeruatis ſolennitatibus.*
3 *Piæ cauſæ fauore num teſtator inteſtatus decedat.*
4 *Vltima voluntas an ex mente teſtatoris regulanda.*
5 Libere *dictionis vis.*
6 *Priuilegiorum conceſſorum genuinus ſenſus.*
7 *Teſtamentum in mortis articulo validum.*

COncilio † orthodoxo & collegio licito permiſ- 1
ſum eſt teſtamento quid relinquere, vltimiſque
voluntatibus defunctorum fauor debetur. *hac l.* Barto.
Bald. Caſtrenſ. Iaſon, Cagnol. Forner. *lib.1.ſelection c.*28.
Anton. de Beſſaris *vol.7.repetit.* Iul. Clar. & Grachat. *in*
recept.ſenten.§.*teſtamentum.quæſt.1.cum ſeq.* De relictis ad
pias † cauſas debitis ſolennitatibus non obſeruatis, vi- 2
de Bart. *ad h.l.n.3.5.6.* Bald. *ad h.l.n.2.* Et an fauore † piæ 3
cauſæ teſtator decedat pro parte teſtatus vel inteſtatus
idem Bald. *ad hanc l.n.12.* Iaſ. *nu.17.& 22.* De vltima vo-
luntate † regulãda ex mente teſtatoris. Schurff. *cent.1.* 4
conſ.50.n.6. De dictione † *libere*, an hæc importet ſolen- 5
nitatum omnium remiſſionem? Iaſon *ad hanc l.num.3.*
cap.licet epiſcop. vbi Zabarell. *de præbend.in 6.* Cuman. *con-*
*ſil.*115. De priuilegiorum † conceſſorum vero ſenſu ac 6
interpretatione genuina Iaſ. *ad hanc l.à n.15.ad 18.ſub hac l.*

… ſtioné mouet: An teſtamentum † in
… factum valeat: & affirmatiuam defen-
familia in princ. de legat. 2. l. cum quæritur.

L. Nemo Apoſtolorum. 2.

1 *… ltura an in Apoſtolorum ſede licita.*
2 *Laicorum corpora an in eccleſiis ſepelienda.*
3 *… an in choro cum clericis ſedeant.*
4 *Contractus an in eccleſia fiant.*
5 *Iudicia num in eccleſiis exerceantur.*
6 *Teſtes num in eccleſiis examinentur.*
7 *Iudicia quæ in eccleſiis exercentur.*

1 APoſtulorum † ſedes ſepulturæ humanorum cor-
porum conceſſa eſſe minime cenſetur. Bart. Bald.
Caſtren. Saly. Signorol. de Homodeis. Ex hac leg. præ-
miſſi Dd. notant & exſtruunt ſequentia theoremata:
2 Quod nimirum † laicorum corpora in eccleſiis non
3 ſint ſepelienda. Laici cũ † clericis in choro ſedere non
4 debeant. Item, quod † contractus non debeant fieri
5 in eccleſia. Item quod iudicia † in eccleſiis non exerce-
antur. de hiſce quæſt. vide Bart. *ad hanc l. nu.* 1. *ad* 4. An
6 teſtes in † eccleſiis examinentur? citationes ab eccle-
ſiis prodeant: Bald *ad hanc l. n.* 4. & 6. De iudiciis quæ in
7 eccleſiis † celebrentur. Salyc. *ad hanc l. n.* 2.

L. Nemo 3.

1 *Martyrum oſſa num vendantur.*
2 *Reliquiæ ſanctorum vendi non poſſunt.*
3 *Sanctorum corpora exhumantes & vendentes ſacrilegium committunt.*

1 MArtyres † nemo diſtrahat aut mercetur. Item re-
2 liquiæ ſanctorum † vendi non poſſunt *hac l.* ſub
3 eadem lege notat Bald. quod exhumantes † corpora
ſanctorum ad vendendum incidant in ſacrilegii crimẽ
per l. ſacrilegii. §. 1. *ad l. Iul. peculatus*. De reliquiis vide Fely.
ad tit. de reliqu. & venerat. ſanctor.

L. Non plures. 4.

1 *Taxatus numerus canonicorum præſupponit facultates ſufficientes.*
2 *Priuilegium clericorum quando ad eccleſias dirigatur.*
3 *Præbendarum numerus quatenus inter canonicos augeatur.*
4 *Canonici qui reſidere teneantur.*

1 NVmerus taxatus † in eccleſia ſecundum faculta-
tes taxatus cenſetur. ſupernumerarii priuilegia &
iura aliorum canonicorum non habent. Bart. Bald. Sa-
lyc. Imol. *ad c. in præſentia de probat.* Bart. *ad l. ii qui hæres. de*
2 *acquir. hæred.* De priuilegiis † clericorum quando ad ec-
cleſias extendantur. Bart *ad hanc l. n.* 2. Quatenus inter
3 canonicos †. præbendarum numerus augeatur. Panor-
4 mit. *ad c. cum acceſſiſſent. n.* 13. & 15. *de conſtit.* Et an † cano-
nici omnes reſidere teneantur. Boer. *conſi.* 16. *n.* 7.

L. Placet rationabilis. 5.

1 *Eccleſia ad ordinaria tenetur onera.*
2 *Eccleſia an neceſſaria vitet onera?*
3 *Eccleſia ad quænam munera & onera teneantur.*
4 *Clerici quænam munera & quas contributiones debeant.*
5 *Clerici à quibus collectis immunes ſint.*
6 *Eccleſiaſtica perſonæ an teneantur ad contributionem onerum militarium.*

1 ECcleſia nullum ſubit † onus niſi ordinarium, in-
terdum extraordinarium propter ſubitum princi-
pis aduentũ. Bart. *ad hanc l. n.* 2. Bald. *n.* 4. Salyc. *n.* 2. Iaſ. *n.*
2 10. An eccleſia † à neceſſariis muneribus exempta vi-
deatur. Iaſ. *ad hanc l. n.* 17. qui pro affirmatiua citat An-
ton. de Buttrio *ad c. peruenit. de cenſib.* De † muneribus or- 3
dinariis, ſeruitiisque feudalibus debitis ab eccleſiis,
de bonis hæreditariis titulo acquiſitis. idem Iaſ. *hac l. n.*
17. 21. 23. 24. Ad materiam huius legis in vtramque par
tem vide Duen. *reg.* 100. Nicol. Eberhar. *in Topic. ſub loco*
à veriſimili. 11. Alban. *ad l. hæres abſens. C. de iudic.* De † mu- 4
neribus & contributionib. à clericis debitis. Menoch.
conſ. 800. *lib.* 8. Bald. *ad l. ad inſtruct. n.* 1. 2. 3. *C. de SS. eccleſ.*
Quatenus eccleſiæ † & eccleſiaſticæ perſonæ ſint im- 5
munes à collectis laicorum & ratione bonorum pa-
trimonialium. Gemi. *ad c. quia nonnulli. nu.* 4. *de immunit.*
eccleſ. Et an † eccleſiaſticæ perſonæ teneantur ad ſolu- 6
tionem onerum militarium. Egid. Cacheran. *deciſ.* 68.
De oneribus eccleſiaſticis perſonis imponendis. Sym-
phor. ſupplic. Camer. *tom.* 1. *ſub voto recommunt. fol.* 10 4. Io-
an. Burſat. *conſ.* 16. *vol.* 1. & *conſ.* 41. *eod vol n* 7. Ioan. Bapt.
VVeber *diſt. Bart.* 616. Turzan. *in com. opin. vocab. eccleſia.*
Viui. *in opin. hoc vocab.*

L. Omni innouatione. 6.

1 *Innouationes contra canones inualida.*
2 *Interpretatur is legem qui hanc condidit.*
3 *Iudex eccleſiaſticus quando ſuper quæſtione ciuili & econtra pronunciet.*

INnouatum † contra canones non ſubſiſtit. Inter- 1
pretatio † eſt penes eum qui poteſt condere legem 2
aut canonem, item qui conditæ rei auctoritatem adde
re poteſt, *hac l.* Bald. & Salyc. Quatenus † ſuper quæ- 3
ſtione ciuili eccleſiaſticus iudex & ſuper eccleſiaſtica
ciuilis pronunciet. Bart. & Alex. *in addit. ad Bart. hac lege.*

L. Ad inſtructiones 7.

1 *Eccleſiæ ad refectionem pontium tenentur.*

ECcleſiæ † & pia loca contribuere tenentur ad re- 1
fectiones pontium & viarum. *hac l.* Bart. Bald. Ca-
ſtrenſ. Salyc. Franciſc. Burſat. *conſ* 25. *n.* 3. *lib.* 1. idem *conſ.*
161. *n.* 11. *lib.* 1. Bald. *conſ.* 312. *par.* 3. Peck. *in tr de reparat. ec-*
cleſiar. c. 22. Ripa *reſponſ.* 10. Viuius *in commun. opin. verb.*
eccleſia quando & quibus in caſib. Cacheran. *deciſ.* 68. Ber-
tabin. *in tract. de Gabellis. in* 7 *part. n.* 19. Ioan. Lap. *in tract.*
de libertat. eccleſiaſtica, in tranſcurſu.

L. Sacroſancta. 8.

1 *Priuilegia & exemptiones eccleſiarum ſunt ſtricta.*
2 *Priuilegii ſub prætextu illicita non committenda.*

ECcleſiarum † priuilegia & exemptiones ſtricte 1
intelligendæ, nec in læſionem ærarii aut fiſci ad
extraneos extendendæ, hac lege. Bartolus, Caſtrenſis,
Salycetus. Caſpar Caballi. *milleloqu.* 272. *fol.* 64. Molin.
ad conſuetud. Pariſienſ. tit. 1. §. *fi. num.* 9. Sub prætextu pri-
uilegii † illicita non committenda. Bald. *ad hanc l. num.* 2
1. *arg. l.* 1. *C. vbi ſenatores vel clariſſimi. l.* 1. vbi Iacob. Rebuf.
& Celſus Hugo. *de conductor. & procur. domus. Auguſt. l.*
momentaneæ. inſr. qui legitimam perſonam.

L. Qui ſub prætextu 9.

1 *Priuilegium ordinis & artis durat cum exercitio artis.*
2 *Matricula ſine exercitio artis nulli prodeſt.*
3 *Priuilegio abutens commodis eius priuandus.*

IMmunitas & † priuilegium ordinis officii cauſa in-
dultum ob ſcientiam, profeſſionem & artem com- 1
petit iis qui artem exercent, non nomine artis nudo
vtuntur *hac l.* Salycet. & Bald. Quatenus nuda † ma-
tricula abſq; artis exercitio nulli proſit ad exemptio- 2
nem & immunitatem. Bartolus *ad hanc l. num.* 4 *l. centu-*
rio. vbi Alexand. ad Bartol. *de vulgari.* Bartol. *ad l duos.* §. 1.

de excuſat. tutor. idem *ad leg. 1.* iunćto Iacob. Rebuff. & Celſo Hugone. *Cod. de colleg.* Andreas Tiraquellus *in tract. ceſſante cauſa. vocabul. priuilegii cauſa, &c.* Item pri-
3 uilegio † abutens illius fauore ac commodo indignus. *l. ſeruitaris. infra, de militar. teſtament.* Baldus *ad Authent. habita. num. 17. in apoſtilla, verb. ſequitur. C. ne filius pro patre.* Iacobus Rebuffus & Celſus Hugo *ad leg. 1. num. 1. C. de colleg. illicit.* Panormitan. *ad cap. quadam. num. 2. in apoſtilla. verb. ſcholaris, de priuileg. extra.*

L. Iubemus nullam. 14.

1 *Eccleſia ſubeunt onera publica vectura & vtilitatis.*
2 *Prælatus negligens non nocet eccleſiæ.*
3 *Eccleſia non gaudet reſcripto contra vtilitatem publicam.*
4 *Princeps an adinſtar nauis animalia priuatorum non ob publica ad ſe accipiat commoda.*

1 NAuis † eccleſiæ non excuſatur ab onere vecturæ ad publicam vtilitatem ſpectantis. *Caſtrenſ.* Ne-
2 gligentia † prælati non nocet eccleſiæ. Reſcriptum contra publicam vtilitatem impetratum ipſo iure nul-
3 lum eſt. Baldus. De prælati negligentia † quando eccleſiæ noceat, Bartol *ad hanc l. num. 3. & 4.* De hac materia Romanus *conſil. centeſimo octuageſimo quarto.* Abbas *ad cap. 1. de in integr. reſtitution.* Crauett. *conſilio centeſimo*
4 *trigeſimo quinto, numero 8.* Quatenus adinſtar † nauis Princeps aut Reſpublica animalia priuatorum, ad promotionem publici commodi accipiat. Bartolus *ad hanc leg. numero 3.* Romanus *conſilio quadringenteſimo trigeſimo ſexto.* Bartolus *conſilio 1. voluminis tertio.* Pomates & Albanus *in addition. ad Bartolum, hac leg. ſub numero 3. lit. C.*

L. Neminem ab. 11.

1 *Angaria & parangaria num ab Eccleſiaſticis accipiantur poſſeſſionib.*
2 *Eccleſia ad expeditionem principis num teneatur?*
3 *Collectæ num rebus eccleſiæ imponantur.*
4 *Angariæ ad regalia pertinent.*

1 ECcleſiaſticæ † poſſeſſiones non ſunt immunes ab angariis & parangariis, plauſtris ad expedi-
2 tionem Cæſaris. Item ad principis † expeditionem tenetur tam eccleſia, quam quilibet priuatus, Bartolus, *ad hanc legem.* ſub hac l. gc mouet Baldus *nu-*
3 *mero 2.* quæſtionem an collectæ imponantur † rebus quæ eccleſiæ dantur: pro affirmatiua allegat Innocentium *ad cap. rerum. de foro competent.* Ad materiam legis vide *leg. finalem, de muneribus & honoribus.* De angariis ad eccleſias & eccleſiæ bona pertinentibus. Hieronymus Schurffius *conſilio quinquageſimo quinto.*
4 *centur. 3.* Bruous *conſilio 110.* Quatenus nunc † angariæ ad Regalia pertineant. Siſtin. *de regalib. cap. decimo quinto.* Plura de angariis Henricus à Roſenthal *in ſynopſi & tractatu feudali, parte 1. capite quinto. concluſione 70. & 71.*

L. Priuilegia quæ. 12.

1 *Priuilegia anteceſſori ab Eccleſia data ſucceſſor continuat.*
2 *Confirmatio priuilegiorum.*
3 *Confirmatio priuilegiorum ad licita extenditur.*
4 *Confirmatio priuilegiorum an ſit de neceſſitate.*
5 *Sanctiones pragmaticæ contra canones non valent.*
6 *Conſtitutiones pauperibus aduerſa non attendendæ.*
7 *Eleemoſynæ pauperibus deſtinata perpetua cenſentur.*
8 *Eleemoſynæ conſuetudine non minuuntur nec tolluntur.*

1 PRiuilegia anteceſſorum † fauore eccleſiæ ſucceſſor continuat & confirmat, *hac leg.* De confirmatione † priuilegiorum quidnam operetur. Bartolus 2
ad hanc legem numero 1. Romanus *conſilio trecenteſimo quadrageſimo quarto, incipient. in cauſa.* Quatenus confirmatio † priuilegiorum ad licita dirigatur. Rota Genua 3
deciſion. ad mercaturam. 22. numero 7. De confirmatione priuilegiorum † an ſit de neceſſitate. Franciſc. Marci 4
deciſion. Delphinat. 1315. Symphorema ſupplicat. Camer. *tom. 2. part. 1. voto 5. num. 25. 26. 27.*

§. Omnes.

Pragmaticæ † ſanctiones canonibus aduerſæ pro 5
ſubreptitiis & abrogatis habendæ *hoc §.* Quomodo lege Canoni contradicente iudex ſe exhibeat. Bartolus *ad hanc l. num. 2. cap. cum ſi. cap. eccleſia. de conſtitut.* vbi traditur, quod in cauſis ſpiritualibus canones attendantur. Romanus *conſil. 436.* Albanus *in addit. ad Bart. hoc § ſub lit. C.*

§. Et quod.

Conſtitutiones pauperib. † alimẽta minuentes, itẽ 6
ſalaria eccleſiis non promouentes non obſeruandæ, *hoc §. l. ſicut annuum, de annuis legat.* Bart. *ad hanc l. nu. 2. in fine.* vbi defendit, quod eleemoſynæ † debitæ aut conſue- 7
tæ dari, eccleſiæ vel pauperibus perpetuo ſunt dandæ. *cap. ad apoſtolicam, de ſimon. extra.* Panorm. *conſil 2.* Et an ſtatutum † conſuetudo vel lex minuens eleemoſynas 7
valeat, negatiuam defendunt Alex. Alban. Schard. *in addit. ad Bart. ſub hac l. num. 3 lit. F. G. H.*

L. Caſſa, &c.

1 *Eccleſiæ fauor & libertas per ſtatuta non minuitur.*
2 *Eccleſiaſtica priuilegia contemnentes & horum pœna.*
3 *Statuta contra eccleſiæ libertatem.*
4 *Statuta pro eccleſia facta num reuocentur.*

STatuta † & conſuetudines contra libertatẽ eccleſię 1
& priuilegia Eccleſiaſticarum perſonarum ſunt nulla: & contemptores priuilegiorum † eccleſiaſti- 2
cis rebus ac perſonis conceſſorum poſt annuum perſeuerantes ſpatium bonis priuantur. *hoc textu.* Bartolus, Baldus & Salycet. De ſtatutis † contra libertatem ec- 3
cleſiæ, & quæ iam iſtiuſmodi ſint ſtatuta. Alexand. *in addit. ad Bart hac Auth.* Cagnol *tom. 3. fol. 250.* Pomates *in addit. ad Bartolum. hoc textu.* Quæ ſtatuta † pro eccle- 4
ſiis fiant, & an talia reuocentur. Franciſc. Viuius *commun. opin. 780.*

L. Generali. 13.

1 *Eccleſiis ac martyriis teſtamento quid relinquitur.*
2 *Monachi corpora & bona Deo dicant nec teſtamentã faciunt.*
3 *Coniuges liberis carentes corpora & bona cum ingreſſu monaſterii dicant.*
4 *Parentes monaſteria ingreſſi de bonis, legitima liberorum ſalua, diſponunt.*
5 *Ingreſſus monaſterii an rumpat teſtamentum prius conditum.*
6 *Monaſterium ingrediens portionem talem qualis liberorum vni competit monaſterio non aufert.*
7 *Monaſterium filii loco habetur.*
8 *Monacho patri diuiſionem omittenti liberi in legitima ſuccedunt.*
9 *Pater num hoc in caſu inuitus liberis legitimam ſoluere cogatur?*
10 *Diuiſio patris monachi inter liberos an æquipolleat teſtamento?*
11 *Diuiſio patris quando vltimam voluntatem arguat.*
12 *Diuiſio bonorum à patre facta quomodo reuocetur.*

ECcleſiaſticæ † perſonæ Deo dicatæ teſtamento 1
quid relinquunt eccleſiis, martyriis, clericis, monachis

nachis & pauperibus, *hac leg.* Salyc. & Bartol. Iohan. Dauth. *in comment. ad tit. de teſtam. titu. aut Rubr. qui teſtamentum n. 176. fol. 121.*

Auth Ingreſſi.

1 Monaſteria † ingreſſi, dum ſe & bona Deo dicarint, teſtamenta condere prohibentur. Bartolus, Baldus, Salycetus, Iaſon *ad hanc leg. num.* 23. Pomates *in addit. ad Bartol hac auth.* Auguſtin. Berous *quaſt.* 70. Tiraq. *in tract. de morte 2. parte 14. declarat.* Iulius Clarus & Giacharius *lib. 3. ſent. §. teſtamentum, qo. 28. verſ. ſed retenta,* Alph. *in report. nu.* 40.

Authent. Si qua mulier.

3 Coniuges liberis † carentes per ingreſſum & dedicationem monaſteriis factam res monaſteriis addicunt & teſtari non poſſunt. *hoc textu.* Bartolus, Baldus, Salycetus, Guido Papæ *deciſ.* 110. Iaſ.

§. Sed ſi perſona.

4 Pater & mater † poſt ingreſſum monaſterii res, de quibus ante ingreſſum non diſpoſuerunt, poſtea inter liberos, ſalua horum legitima, licite diſponunt, & liberis non addictas nec relictas ad monaſterium tranſfeerunt *hoc §.* Iohannes Dauth *in commentar. ad titul. de teſtam. Rubr. qui teſtament. facere. num. 176. fol. 122.* Num
5 per ingreſſum † monaſterii rumpatur teſtamentum ante ingreſſum conditum continens inſtitutionem extranei. Bartolus *ad hunc textum nu.* 3. & Bald. *num.* 4. quod inſtitutione ſui. idem *num.* 8.

§. Sed ſi omnem.

6 Pater † monachus omnem ſuam ſubſtantiam inter liberos ſie diuider vt monaſterio liberorum portio & quota vna remaneat Dauth *citat. loco ad §. præcedentem.* Ex hoc §. notat Iaſon *num.* 5. quod monaſterium lo-
7 co † filii habeatur. *cap. in præſentia. de probationibus.* Baldus *conſil. 8. nouiſſimum eſt. lib.* 1. Ad §. huius materiam vide Salyc. *ad text. auth. n.* 11.

§. Sed ſi poſt.

8 Patri monacho † diuiſionem poſt ingreſſum omittenti liberi in legitima dumtaxat ſuccedũt, reliqua autem bonorum pars ad monaſterium tranſmittitur *hoc §.* Bartolus *ad hunc textum num. 22. & 23.* Iaſon *num.* 50.
9 Etan hoc & aliis caſibus pater † inuitus teneatur ad præſtationem ſolutionemque legitimæ, pro negatiua vide Iaſon *ad hunc textum. num. 52. per l. 1. §. impubes. de*
10 *collatione bonorum.* De diuiſione † bonorum a patre monacho inter liberos facta an æquipolleat teſtamẽto: Iaſon *hoc textu. num.* 49. De diuiſione à patre inter liberos facta. Hieronymus Magonius *deciſ. Florent.*
11 *64. fol.* 141. Et quando vltimam voluntatem † arguãt. Hieronymus Panſchman *parte 2. queſtio.* 4. Et quatenus
12 diuiſio † patris inter liberos facta reuocetur, Andreas Fachin. *li. 6. contro. ca* 69.

L. Iubemus nulli. 14.

1 *Immobilia Eccleſiarum rite non alienantur.*
2 *Eccleſiis res addicuntur per teſtamenta, codicillos & alia media.*
3 *Eccleſiaſticar. rerum alienatio quando ſit licita.*
4 *Eccleſiæ res ſine debita ſolutione emens pretium amittit.*
5 *Contrahens illicite priuatur amiſſione pretii.*
6 *Eccleſia vendita per oeconomos prædia quando repetat.*
7 *Facta contra leges, nulla.*
8 *Oeconomus male alienans an officium amittat.*
9 *Oeconomus male verſans in bono Eccleſiæ officio priuandus.*
10 *Notarii ad alienationes prædiorum opem ferentes exilii pœnam merentur.*
11 *Notarii falſa inſtrumenta conficientes & horum pœna.*
12 *Iudices permittentes alienationem Eccleſiaſticorum bonorum officium amittunt.*
13 *Eccleſiaſtica res vſumfructus.*
14 *Eccleſiæ res ab imperatoribus conceſſæ non pignorantur.*
15 *Eccleſiæ res quanam vendantur aut pignorentur.*
16 *Eccleſiæ immobilia non dantur in ſolutum.*
17 *Alienatio rerum Eccleſiæ quas requirat ſolennitates.*
18 *Vtilitatem rei verſa quis probet.*
19 *Eccleſia cum damno nil acquiritur.*
20 *Eccleſiæ bona ob illicitam profanationem alienationem non ſubeunt.*
21 *Propter quod vnum quodque tale illud magis tale.*
22 *Cauſa prohibitio potentior prohibitione cauſati.*
23 *Oeconomi res alienandas quando illicite emant.*
24 *Alienare prohibitus, pro ſe licite non accipit.*
25 *Prælati & Oeconomi quãdo ad tempus conſanguineis res Eccleſiarum concedant.*
26 *Prælati num res infeudari ſolitas, licite agnatis conferant?*
27 *Eccleſiæ res illicite acquirens damna reſarcit & fructus perceptos reſtituit.*
28 *Eccleſiæ res ementi quomodo contra Eccleſiam ſubueniatur.*
29 *Eccleſiæ contra nocuam prælati & adminiſtratoris alienationem ſubuenitur.*
30 *Dolus cum dolo compenſatur.*
31 *Eccleſiaſtica res donatarius ad fructuum & rei reſtitutionem tenetur.*
32 *Eccleſiaſtico pignore reuocato creditor aduerſus dantem pignus agit.*
33 *Eccleſiæ res in emphyteuſim data repetitur.*
34 *Eccleſiæ emphyteuſis quando perpetua.*
35 *Emphyteuſis reuocatio quando neceſſaria.*
36 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica conſtitutio.*
37 *Emphyteoſis Eccleſiaſtica conſtitutio quando firma.*
38 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica canon, & huius conſtitutio.*
39 *Penſio Eccleſiaſticæ emphyteuſis vnde æſtimetur.*
40 *Priuilegia paria reditum ad ius commune promouent.*
41 *Eccleſiaſticarum rerum permutatio.*
42 *Fauor reipubl. quandoque fauori Eccleſiæ præfertur.*
43 *Eccleſiaſticarum rerum permutatio quando conſtans.*
44 *Eccleſia alienat inutilia prædia.*
45 *Emphyteuta Eccleſiæ ob ſolutionem per biennium ceſſantem amittit emphyteuſin.*
46 *Emphyteuta deteriorans expellitur.*
47 *Eccleſiaſticarum rerum reditus ad Eccleſiam.*
48 *Eccleſ. tributis non grauanda.*

Res † immobiles Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ 1 regulariter alienari nequeũt *hac l.* Salyc. Bald. Bartol. Tiraq. *in tr. de conſtituto poſſeſſorio p. 3. limit.* 13. Alph. *in reportato o.* 462. Cuiac. *lib. 2. obſ. ca. 19 & lib. 12. c.* 18. Villalobos *in comm. opin. vocab. alienati.* Menoch *de arbitr. iudic. lib. 2 cent. 2 caſu.* 172. vbi de alienatione rerum Eccleſiæ valida tractat. Turzan *in common. opin. vocab. alienatio.* Plura ad huius legis materiam vide apud Guilhelmum Redoanum *in tr. de rebus Eccleſiæ non alienand.* in Tranſcurſu.

§. Verum.

Eccleſiis † & venerabilibus locis res dicari poſſunt 2 per teſtamenta, codicillos, nuncupationes, legata, cõtractusque. Fabius de Aona *conſtit aut controu.* 38. Cuiac. *Nouell.* 7.

§. Scientes ſibi.

Alienari res † Eccleſiæ cum conſenſu œconomi & 3 clericorũ ſine vrgente & graui cauſa nequeunt. Bartol.

 ad hanc

ad hanc l. num. 3 Pariſius *in addit. ad Bartol. lit.* A. Romanus
conſ. 36. *l. ſancimus.* vbi Bartol. *hoc tit.* Anto. Gabriel Ro-
manus *in commun. concl. lib.* 4. *concluſ.* 13. vbi in vtramq;
partem materiam alienationis licitæ vel prohibitæ
examinat.

§. Sane ſi hac noſtra.

4 Illicite † res Eccleſiæ emens pretii ſoluti amiſſione
5 punitur. *auth. quæres, hoc tit. l. fin. de damn. infect.* Baldus *ad
hunc §.* qui infert ex eodem: quod contrahens illicite †
puniatur in amiſſione pretii ſoluti. Idem *ad l. ſi prædiũ,
infra de præd. minor.* Vincentius de Franchis *deciſ.* 163. *n.*
5. & 7.

§. Prædia autem.

6 Prædia Eccleſiaſtica † ab Oeconomis aut ipſis cle-
ricis conſtituta & aliis conceſſa vel vendita, Eccleſia,
item quilibet cum fructibus & acceſſionibus vendi-
7 cat: cõtra leges † facta pro infectis habẽda ſunt Ang.
8 *in §. ſequens Inſtit. de action.* Ac œconomus † male alie-
nans res Eccleſiæ officio ipſo iure ſit priuandus Bald.
ad §. ſane. n. 3. Panorm. *ad cap. ſi qui in princip. de reb. Eccleſ.*
Felyn. *ad cap. prælatorum. col.* 1. *de accuſ.*

§. Oeconomus autem.

9 Oeconomus † vendens res Eccleſiaſticas vltra quam
de damnis & reſtitutione tenetur priuandus eſt offi-
cio Salyc. Bald *ad §. ſane n.* 3. Bartol. *ad §. ſane ſi hac num.*
11. Alex. *in addit. ad Bart. ſub lit.* B.

§. His tabellionibus.

10 Tabelliones † ſuper alienationibus Eccleſiaſticis
iuri aduerſis inſtrumenta conficientes perpetuo exilio
11 digni ſunt *hoc §.* Salyc. *l.* 16. *ſupra de falſ.* De notario † fal-
ſum inſtrumentum, falſam item ſcripturam conficien-
te & huius pœna. Iohann. Ceph. *conſ.* 353 *p.* 5. Iohann.
Baptiſta Weber *diſt. Bart.* 518.

§. His quoque iudicibus.

12 Iudices ad † alienationes rerum Eccleſiæ vetitas
contractusque illicitos auctoritatem interponentes,
cum bonorum publicatione officia amittunt Salycet.
ad hunc §.

§. Sane nec omnis.

13 Rei † Eccleſiaſticæ vſusfructus conſtitui poteſt pa-
cto expreſſo, vt vſufructuario mortuo proprietas con-
ſolidata cum fructu ad Eccleſiam redeat Bart. & Salyc.
Alex. *in addit. ad Bart. hoc §. ca. ſi quis presbyterorum, de rebus
Eccleſ. non alienand. extra.*

Auth. Hoc ius porrectum.

14 Res quas † Eccleſiæ ab Imperatore habent pignori
dari non poſſunt. Aliæ autem res quas Eccleſiæ † ab
15 aliis quam Imperatoribus acceperunt, ob vrgens de-
bitum, ſi Eccleſiæ mobilia bona non ſufficiunt, ad ſo-
lutionem diſtrahi & pignorari poſſunt. Bartol. *ad hunc
text. n.* 2. Bald. *n.* 2. Romanus *conſ.* 36.

§. Primo.

16 Immobilia † Eccleſiæ in ſolutum non dantur nec
venduntur, niſi ordinator domus ſcientibus & conſẽ-
tientibus capitularibus & collegiis euidenter probet,
debitum Eccleſię liquidum in Eccleſiæ vtilitatem cõ-
uerſum, ex mobilibus item fructibus ſolui non poſſe,
nec alienatio vel in ſolutum datio ſubſiſtit niſi res me-
diocres Eccleſiæ per viginti dies ſubhaſtatæ reperian-
17 tur *hoc §.* De ſolennitatibus † in alienatione rerum Ec-
cleſiæ attendendis vide Socin. *reg.* 110. *cap.* 1. & in illud
Felyn. *de rebus Eccleſ. non alien.* Decium *conſ.* 174. Panor.
ad c. quia in Eccleſiarum. de conſtit. extr. Alph. *in report. n.* 187.
18 Quis probet † conuerſionem mutui in vtilitatem Ec-
cleſiæ aut capituli conuerti, vide remiſſiones *ad l. iubemus ſi certum petat.* Caroc. *deciſ.* 99.

Auth. Sicut alienatio.

Vt damnoſa † alienatio ſic nocua Eccleſiæ, acquiſi- 19
tio prohibita videtur *hoc textu.* Salyc. & Bald. qui hunc
textum extendit ad aditionem hæreditatis ſine inuen-
tario factam Eccleſiæ minime nocentem.

Auth. Multo magis.

Alienatio † Eccleſiaſticorum bonorum bona Deo 20
dicata prophanans præ cæteris caſibus prohibita videtur. *h.
text.* ex quo inferũt Bald. Salyc. & Bart. Propter † quod 21
vnũ quodque tale eſt illud magis tale videatur. Item
quod potentior † ſit prohibitio in cauſa quam in cau- 22
ſato. Pro limitatione concluſionum præmiſſarum vi-
de *Clem. fin. de reb. Eccleſiæ non alien.*

Auth. Quibuscunque modis.

Oeconomus & huius cõiuncti † res Eccleſiæ cum 23
debita ſolennitate alienandas licite præ aliis non ac-
quirunt *hoc textu.* Bart. Bald. qui inferunt. Quod aliena-
re † prohibitus in conſanguineos, accipere etiam pro 24
ſe non poſſit. Viciſſim quando ad tempus œconomi †
ac prælati res Eccleſiæ conſanguineis concedant. Bart. 25
ad hunc textum n. 4. Et quando in conſanguineos pau-
peres in perpetuum transferant idem *n.* 5. Abbas *ad ca.
vt ſuper. de reb. Eccleſ. non alien.* Alex. *in addit. ad Bart.* qui al-
legat Frid. de Senis *conſ.* 52. *conſ.* 185. & *conſ.* 210. Et an † 26
prælati res infeudari ſolitas conferant licite cognatis
& agnatis notat Curtius *in tr. feud.* 7. *qu.* 2. *partis.*

§. Quis res tam dictas.

Acquirens † res Eccleſiæ citra titulum lucrationum 27
ob omiſſas ſolennitates rem cum omni incremento
medii temporis reſtituit, nec Eccleſiam ſed alienan-
tem pro precio & damnis obligatum habet, *hoc textu.* 28
Quomodo hoc caſu ementi contra Eccleſiam † ſub-
ueniatur notat Salyc *ad hunc textum n.* 3. Bald. *ad l. iube-
mus §. ſane. C. de ſacroſ. Eccleſ.* qui ſtatuit emptori bonę fi-
dei patere regreſſum contra Eccleſiam. E conuerſo 29
quomodo Eccleſiæ † contra nocuam prælatiam ad-
miniſtratoris alienationem ſubueniendum ſit, tradit
Bald. *ad hũc textum n.* 2. Ex hoc textu notat Bart. *ſub n.* 1.
quod dolus cum dolo † compenſetur, vltra quem vi- 30
de Medicem *in tr. de compenſ. in indice ſub vocab. dolus.*

§. Donatarius

Donatarius † Eccleſiæ ad rei reſtitutionẽ cum fru- 31
ctibus tenetur, *hoc §. l. præcepta de rei vend.*

§. Creditor quoque.

Creditor pignore † Eccleſiaſtico vendicato contra 32
dantem pignus habet regreſſum & actionem *hoc §. cap.
nulli. cap. ad audientiam.* vbi Felyn. ac Panorm. *de reb. Eccleſ.
non alienand. extra.* Bart. *ad hunc text. nu.* 2.

§. Emphyteuſis acceptor.

Eccleſiæ † rebus ſine debita ſolennitate in emphy- 33
teuſin conceſſis, emphyteuta iure cadit, datum amit-
tit, & ad ſolutionem in continenti tenetur omnibusq;
actionibus priuatur *hoc §.* Alban. *in addit. ad Bartol.* qui
allegat Decium, *conſ.* 142. Turzan. *in commun. opinion.
vocab. alienatio, Eccleſia, emphyteuſis.* Syntagma *commun. o-
pinion. ſub tit. de ſacroſ. Eccleſ. num.* 41. *verb. Eccleſiæ res folio*
150. *colum.* 2.

Authent. Si quas ruinas.

Domum ruinoſam † reparationis cauſa ſub certo 34
canone Eccleſia in Emphyteuſin perpetuam conce-
dere poteſt, Bald *ad hunc text.* Et an † renouatio em- 35
phyteuſis ſucceſſoribus mutatis neceſſaria ſit. idem
Bald. *ad hunc text. n.* 4. De conceſſione † rei Eccleſiaſti-
cę in emphyteuſin perpetuam vide Syntagma *comm.* 36
opin. tit. & loco ad §. emphyteuſis acceptor, citat. Caualcanum
deciſ.

deciſ.46.n.24. Fabium de Anna *conſ. aut controu.38.n.17.*

Auth. Perpetua quoque.

37 In emphyteuſin † perpetuam res Eccleſiæ in præ-
ſentia prælati & capituli & omnium intereſſe haben-
tium conſenſu datur, hac lege, vt quam minimum fie-
ri poſſit, reditus non niſi vltra ſextam partem minuã-
tur *hoc textu.* vbi Bartolus *num.4.& 5.* Albanus ad Bar-
tolum, qui cit. Alexandr. *conſ.79 col.4.1.vol.* Fabius de
Anna *alleg contr.38.n.17.*

§. Quod ſi res.

38 In penſione † & canone Eccleſiaſticæ emphyteuſis,
œconomus & gubernatores Eccleſiæ quid congruum
39 ſit attendent & ſpectabunt *hoc §.* Penſio Eccleſiaſticæ
† emphyteuſis non ex pretio rei in emphyteuſin da-
tæ, ſed ex æquo & congruo vſu æſtimanda. Ex hoc
40 textu notat Bald. quod vbi priuilegia paria † reperi-
untur ad ius commune reditus pareat, de hac mate-
ria *l. milites. §.1. de excuſ. tutor.*

Auth. Sed & permutare.

41 Permutatio pro re † æquali, maiori, ea poſcente id
principe aut republica, Eccleſiæ non prohibita, *hoc*
42 *textu.* Salyc. *ad hunc textum.* qui notat interdum † fauo-
rem reipublicæ præferri fauori Eccleſiæ. ad materiam
huius §. vide Petr. Heig. in miſcell. *q.p.1.q.10.*

Auth. Item ſibi.

43 Motua Eccleſiaſticorum † bonorum permutatio
conſenſu omnium intereſſe habentium facta rata eſt.
hoc textu.

Auth. Item prædium.

44 Inutile prædium † propter onus fiſcale Eccleſia a-
lienare poteſt debita ſolennitate obſeruata. Salycet. *ad
hunc textum.* Viuius *commun. opin.39.* Alios caſus vide in
Syntagmate commun. opin. *lib.1.tit.1.n.36. verbo octauo
alienari fol.150 col.1.*

Auth. Qui rem.

Emphyteuta rei † Eccleſiaſticæ non ſoluta penſio-
45 ne per biennii ſpatium emphyteuſi priuatur *hoc textu.*
46 Idem emphyteuta pro reddita † emphyteuſi deterio-
re expellitur, ad integram ſolutionem canonis cogitur,
damna reſtituere tenetur, impenſas ſub prætextu me-
liorationum non repetit *hoc textu* Bart. Bald. Salyc. Ca-
ſtrenſ. Alex. *in addit. ad Bart.* Aurel. Corb. *in tr. de priuat.
emphyt.* in tractatu ſu. Celſ. Hugo *in tr. de clauſula cõtract.
in verb. promiſit meliorare fol. 77.* Vincent. de Franch. *de-
ciſ.191. num.1.3.15.* Socin. *reg.152. & 153.* De expulſione
emphyteutæ ob rem deterioratam Mynſ. *obſ.86. centu.
6.* Gail *lib.2. obſ.67.n.7.* Fachin. *lib.3. contr. c.16.*

Auth. Hac vſus.

47 Finito † vſu præſtito & conceſſo per Eccleſias, res ad
Eccleſias redibit, res Eccleſiæ tributis, ac reditibus †
48 maioribus non grauandæ *l. iubemus. hoc tit.*

L. Decernimus. 15.

1 *Tyranni facta tolluntur.*
2 *Tyrannorum facta Eccleſiis damnum non inferunt.*
3 *Tyrannus nullum ius acquirit.*
4 *Metropolitanarum Eccleſiarum libertas.*

1 Tyranni facta † ſuperueniente vero & iuſto domi-
no tolluntur. Bart. Cuiac. *lib.2. obſ cap.19.* Panorm.
conſ.61. incip. videtur 2.p. Bart. *in ſuo tr. de tyrannide.* Alex.
in addit. ad Bart. Roſat. *in auth. decernimus. C. de epiſc. & cler.*

§. His quæ contra.

2 Tyrannorum † violenta facta & innouationes Ec-
cleſiis, anniuſtibus, ſacerdotũ electionibus, prærogati-
uæ epiſcoporum in præſidendo nullam coactio-
nem aut ſubiectionem attrahere poſſunt *hoc §.* Baldus
ad hunc textum n.4. idem *ad l.1. de incend. ruin. naufrag.* Ga-
briel Satayna *ad conſtit. regni Siciliæ in indice ſub vocab. ty-
rannum.* Et quatenus † tyrannus per violentiam nullum 3
ius licite acquirat Decian. *conſ.17.n.18.vol.4.*

§. Sacroſanctam.

Metropolitanæ Eccleſiæ † ſuper alios epiſcopos 4
quoad reſidendi & creandi ius, dignitas, & libertas
debetur. *hoc §. l. iubemus. § ſcienter, ſupr. hoc tit.*

L. Illud quod ex. 16.

1 *Donare licitum Eccleſiæ ſine inſinuatione.*
2 *Donationes ad 500. ſolidos fauore Eccleſ. & piorum loco-
rum ſubſiſtunt.*
3 *Imperator abſque inſinuatione piis cauſis vltra 500. ſoli-
dos donat.*

Donatio † Eccleſiæ facta ſine inſinuatione etiam 1
procedit. Baldus *ad hanc l.n.3.* Bartol. *ad hanc l. nu.
4.* Alban & Pumates *in addit. ad Bart. ſub litera B.* Pariſ.
conſ.77.vol.1. Alphanus *in report. num. 948.* Oldradus
conſil.251.

§. Si quis vero.

Donationes collatæ † in Eccleſias, Xenodochia a- 2
liaque pia loca ad quingentos ſolidos licet actis pu-
blicis non ſint inſinuatæ ſubſiſtunt. *hoc §.* vide Bartol.
& Baldũ. *ſub num. ad initium textus citat.* vbi defendunt
fauore Eccleſiæ vltra quingentos ſolidos donationes
ſine inſinuatione in Eccleſias factas ſubſiſtere.

§. Sin vero.

Donatio † vltra quingentos ſolidos excepta impe- 3
riali, prætextu piæ cauſæ abſque inſinuatione non pro-
cedit. Pro contraria opinione vide Bartol. *ad hanc l. ſub
num.5.* Iohann. Schneidvv. *in comment. ad tit. Inſtit. de do-
nat. rubr. quæ requiruntur ad donationem inter viuos. n.21. fol.
250.* Iul. Clar. & Giachar. *in recept. ſent. §. donatio. qu. 17.*
Dueno *reg.224. lim.6.*

L. Sancimus nemini. 17.

1 *Eccleſiæ bona mobilia licite etiam non alienantur.*
2 *Pro Eccleſia vaſis alienatis pretium repetere licet.*
3 *Eccleſiæ mobilia ac vaſa pro captiuis redimendis alienari
poſſunt.*
4 *Solennitates in alienatione rerum Eccleſiaſticarum atten-
denda.*
5 *Eccleſiæ mobilia ex cauſa neceſſitatis communi conſenſu
approbata alienantur.*
6 *Eccleſiaſticarum rerum emptor quando pretium amittat.*

Res mobiles Eccleſiæ † vtpote vaſa & veſtes conſi- 1
milesque alienari nequeunt. Bart. Bald. Caſtr. Sa-
lycet. Ferrand. *lib.1. explic. ca.1.* Panor. *conſil.13 p.2.* Bart.
ad l.1. §. fin. de non. oper. nunciat. Viuius *comm. opin.39.* Syn-
tagma commun. opin. *lib.1. tit. de ſacroſ. Eccleſ. f.149. col.2.*
Seraph. *de priu. iuram.52. n.4.5.6.* De alienatione rerum
Eccleſiæ mobilium prohibita. Maſc. *de probat. tomo 1.
concl.75.* Caualc. *deciſ.45.*

§. Sin autem.

Vaſa Eccleſiæ † alienata conflata & in aliam formã 2
redacta vendicari poſſunt, & repetere pretium pro his li-
citum eſt *hoc §.* Iohann. Schneidvv. *in comment. ad §. ſa-
cra. num.5. Inſtit. de rerum diuiſ.*

§. Excepta videlicet.

Ob cauſam famis † & captiuitatis dum animæ ho- 3
minum rebus ac bonis ſint præferendæ, licita eſt vaſo-
rum & rerum ſacrarum mobilium alienatio *hoc §.* Bar-
tol. & Bald. *ſub num. ad initium huius textus citatum.* Iohan.
Schneidvvinus *in commentar. ad §. ſacra. num.8. Inſtitut.
de rerum diuiſione.* Couarruuias *variarum reſolut. tomo 2.
folio 80.* Viuius *commun. opinion.39.* Fuſcus *ſingular. 109.*
Seraphinus *de priuil. iuram.52. num.6.* Caualcan. *deciſion.
40. num.131.* De ſollennitatibus † in alienatione rerum 4
Eccleſiæ obſeruandis. Schneidvv. *citat. §. n.9.* Caualca.
deciſ.45 à num.28 ad 45. Roderic. Xuarez *alleg.21.*

Auth. Præterea ſi habeat.

Ob de-

5 Ob debitum Eccleſiæ † neceſſarium, & alio modo
non liberandum ſuperflua vaſa cum ſcientia & con-
ſenſu prælati & intereſſe habentium diſtrahi poſſunt:
de probationibus & ſolennitatibus hoc in caſu neceſ-
ſariis vide vltra præmiſſos *ad §. excepta. l. anteced.* allega-
tos. Maſcard. *de prob. vol. 1. concl.* 75.

§. Qui autem.

6 Res Eccleſiæ mobiles ſine ſolennitate emens & ac-
quirẽs pretio amiſſo ad reſtitutionẽ tenetur. Schneid.
ad §. ſacra. n. 5. Inſtit. de re r. diuiſ.

L. Sancimus. 18.

1 *Eccleſia immunes à lucratiua deſcriptionibus.*
2 *Falcidia de legatis Eccleſia non detrahitur.*
3 *Religioſarum domuum partes à lucratiuis deſcriptionibus immunes ſunt.*
4 *Diſcrimen inter diuinas & humanas res attendendum.*

1 ECcleſiæ † lucratiuam deſcriptionem non ſoluunt.
Bart. Bald. & Salyc. Ferrand *lib. 2. explicat. cap. 1.* Ex
hoc textu notat Bart. quod Falcidia † non detrahatur
2 de legatis Eccleſiæ rel. chs. Anton. de Buttio *ad cap. non
minus de iureiurand.*

§. In parte.

3 Partes † etiam religioſarum domuum immunes
ſunt à lucratiua deſcriptione, item totius & partis idẽ
eſt iudicium. *hoc §. l. quæ de re tota. de rei vend.* Fr. Gratian.
4 *de conſil. legum lib. 1. ca. 1. nu. 4.* Inter res † diuinas & hu-
manas in lucratiuis etiam deſcriptionibus diſcrimen
eſt obſeruandum *hoc §. leg. ſeq. hoc tit.*

L. Vt inter diuinum. 19.

1 *Eccleſia & ciuitas æquiparantur.*
2 *Contra Eccleſiam & rempub. præſcriptio 100 annorum currit.*
3 *Præſcribantur pecunia relicta pro redemptione captiuorũ ſpatio 100 annorum.*
4 *Viuere quis ad centum annos an præſumatur. n. 7.*
5 *Præſcriptio in infinitum non currens ſpatio centum annorum terminatur.*
6 *Infinitas vitanda.*
7 *Præſcriptiones contra Eccleſiam.*
8 *Præſcriptione centum annorum ſola gaudet Romana Eccleſia.*
9 *Præſcriptio annorum 40 contra alias Eccleſias quam Romanam.*

1 ECcleſiæ † & ciuitas æquiparantur, item contra Ec-
2 cleſiam † & Rempublicam, nõ currit præſcriptio
niſi per ſpatium centum annorum. Bart. Bald. & Iaſon
nu. 20. Afflictus *deciſ.* 67. vbi Vrſill. Rolãdus à Valle
in tract. de lucro dotis quæſt. 75. num. 30. Viuius *lib. 1 comm.
opin. in verb. in Eccleſiam ſub libera actio.* Cranetta *de antiq.
tempor. parte 1. in verb. abſolutũ num.* 40. 45. 46. Plura ad
huius legis materiam vide apud Alphanum *in reportat.
num. 89. fol.* 27. Anton. Gabriel Romanum *in comm.
concl. tit. de præſumpt. concl.* 16.

§. Sed & in.

3 Pecuniæ † ad redemptionem captiuorum legatæ
relictæ & donatæ intra ſpatium 100. annorum contra
Eccleſiam non præſcribuntur Accurſ. *in gl. ad hunc §.*
ſub hoc textu & §. mouent Dd. quæſtionem; An † ad
4 centum annos viuere quis præſumatur, de hoc Alciat.
in tr. præſ. reg. 1. præſ. 44. Alph. *in report. nu. 89. verb. ad hunc
fol.* 26.

§. Et nobis.

5 Præſcriptio † quæ in infinitum non currit longiſſi-
mo tempore quoad hominũ vitã & quidẽ ſpatio 100.
annorum includitur *hoc §.* De infinitate † vitanda vide
l. fideicommiſſa. §. ſi quis decem, de legat. 3. Et quatenus 6
quis ad centum annos viuere præſumatur. Ant. Gabr.
Romanus *in comm concl tit. de præſ. concl.* 16. De . . . his præ-
ſcriptionum † temporibus contra Eccleſiam Caualc.
parte 2. deciſ. 23 n. 95. Decius *conſ.* 36. Menoch. *conſ. 291. n.* 7
37. & 40. vol. 3. Hieron. de Cæuall. *in pract. quæſt. opinion.
comm. contra comm. q. 4. & 49. lib. 1.*

Auth. Quas actiones.

Nunc ſola Romana † Eccleſia in rebus præſcriptio-
ne amittendis centum annorum priuilegio munita: 8
contra alias Eccleſias quoad im̃obilia † 40. annorũ
ſpatio currit præſcriptio Iaſon *ad hunc textum nu. 1. 2. 3.* 9
Franciſc. Balb. *in tract. præſcr. 4. parte 5. princip. quæſtion.* 1.
Menoch. *conſ. 241. n. 19. lib. 3.*

De Epiſcopis & clericis, orphanotrophis, ptochotrophis, & aſceteriis, & monachis, & priuilegiis eorum, & caſtrenſi peculio, & redimendis captiuis & de nuptiis clericorum vetitis & permiſſis.

TITVLVS VI

1 *Epiſcoporum epitheta & officia.*
2 *Epiſcopalis Canonicatus.*
3 *Epiſcopales penſiones.*
4 *Epiſcoporum Coadiutor.*
5 *Epiſcoporum iuriſdictio.*
6 *Epiſcoporum reſidentia.*
7 *Epiſcoporum ſtatuta.*
8 *Clericorum ſucceſſiones.*
9 *Clericorum immunitates.*
10 *Clericus vſufructuarius in vita.*
11 *Clerici quando immunitate gaudeant vel non.*
12 *Clerici quatenus magiſtratui Laico ſubſint.*
13 *Clericorum triplex patrimonium.*
14 *Clericorum appellatione qui comprehendantur.*
15 *Xenodochia.*
16 *Orphanotrophi.*
17 *Brephotrophi.*
18 *Ptochotrophi.*
19 *Aſceteria.*
20 *Monachorum priuilegia.*
21 *Moniales.*
22 *Clericorum nuptiæ vetita.*
23 *Clericorum coniugatorum pœna.*

AD Rubricam, & tit. vide Cyn. Bart. Alb. Caſtrenſ.
Bald. Bartbolo. de Capua, Ant. Fontan. Bertach.
in tr. de epiſc. De epiſcoporum † epithetis differentiis 1
ac offic Peregr. Iannin. *in tr. de citat. real. lib. 1. c. c. nu.* 898.
ad 932. Syntagma iuris Tholoſani *lib. 15. c. 1.* De epiſco-
pali † & parochiali Canonicatu. Petr. de Vbald. *to. 15 tr.* 2
tract. p. 2. f. 198. De epiſcopalibus † penſionibus. Camil. 3
Cautius *to. 15. tr. tractat. p. 2. f.* 534. Epiſcoporum † coad- 4
iutore. Thom. Campeg. *tom. 15. tr. tractat. p. 2. f* 539. Epi-
ſcoporum † iuriſdictione Ant. de Præt. *tom. 13. tr. tract.* 5
p. 2. f. 361. Epiſcoporum † reſidentia Hier. Gig. *tom. 13 tr.* 6
tract. p. 2. f. 369. Thom. Campeg. *tomo 15. tr. tract. p. 2. folio*
537. De ſynodis † epiſcopalibus & de epiſcoporum 7
ſtatutis Henric. Bottæus *to. 13. tr tr p. 2. f.* 377. De cleri-
cis † & clericorum ſucceſſionibus. Nicol. de Vbald. *to.* 8
8 *tr. tract p. 1. f.* 351. De clericorum † immunitatibus
Hipp. de Marſil. *in tr de fideiuſſor à n. 113. ad* 130. De cle- 9
rico † vſufructuariæ præbendæ in vita Caualcan *deciſ.* 10
62. *nu. 5. p. 2.* Quando immunitate † clerici gaudeant 11
vel non, Iohann. Gall. *qu.* 351. In quantum laico † ma- 12
giſtratui

12 ratui ſubſint clerici. Vaſq. *in illuſtr. controu. nouu. c. 5. à n.*
13 *17. ad 23.* De clericorũ patrimonio † triplici Menoch. *conſ.*
14 *382. l. 4.* Et clericorũ appellatione † q veniãt Fr. Marci *dec.*
15 *Delph.* 1124. De † xenodochiis Syntag. iuris Tholoſ. *li. 15. c.*
16 *28.* de orphanotrophiis † Syntagma citati auctoris, *l. 15. c.*
17 *28. n. 3.* Et de brephotrophiis † *alleg. c. 28. n. 4.* Et de † Pto-
18 chotrophiis *citat. c. 28 nu. 7.* de monachis † a ſceteriis vide
19 Cuiacn *Paratit. ad hũc tit.* de monachis † & horum variis
20 priuilegiis. Papo *ad conſuet. Burbon.* §. 318. *f.* 291. Syntagma
21 ioris Tholoſ. *l.* 15. *c.* 14. de monialibus idẽ auctor *l. 15. c. 16.*
22 † in Syntagmate iuris. de nuptiis † clericorũ vetitis Boer.
cõſ. 20. n. 14. Lab ad c. 2 de foro cõp. Symp. Suppl. Cã. *to. 2. p. 1.*
23 *vot. 12. n. 15. f.* 98. de pœna clericorũ † cõiugatorũ Pan. *ad ti.*
de cleric. coniugat. extra. *L. Iuxta ſanctionem. 1.*

1 *Clerici onera extraordinaria non ſubeunt nec hoſpites recipiunt.*
2 *Clericorum priuilegia num ad familiares porrigantur?*
3 *Clericis quatenus ciuilia imponantur onera.*
4 *Clericorum bona num immunitate cum Eccleſiis gaudeant.*
5 *Clerici ad cuſtodiam portarum tenentur.*
6 *Clerici quando coram Laicis magiſtratibus compareant.*
7 *Clerici quatenus à collectis laicorum ſint immunes.*

1 CLerici † onera extraordinaria & hoſpitũ receptio-
2 nes nõ ſuſtineãt *hac l.* Bald. & Salyc. An clericorũ †
priuilegia ad horum familiares extẽdãtur notat Bald. *ad*
3 *hanc l. n. 1. 2. 3.* idẽ *ad l. ſeq. h. tit.* Quatenus † hiſce ciuilia im-
ponãtur onera. Symph. Suppl. Cã. *to. 1. ſub vot. recenuent. õ f.*
4 143. *n.* 202. Nũ bona † clericorũ eadẽ im̃unitate qua ipſæ
Eccleſiæ ꝑ ipſæ sũt, gaudeãt. Pan. *ad c. Eccleſia de conſt.* Qua-
5 ten⁹ belli tẽpore † ad cuſtodiã portarũ ac murorũ teneã-
tur vide *c. peruenit. de immunit. Eccleſ. ext. l. nullas penitus.* & in
6 illã Reb. ac Celſ. Hug. *C. de curſ. pub.* Quãdo coram laici †
7 magiſtratibus cõpareãt. Soc. *reg.* 80. In quantũ à laicorũ †
collectis exempti ſint Tilem. de Benig. *in Syntag. deciſ.* Cã.
1. Decade 5. vot. 8. n. 15. f. 164. Borſ. *conſ. 25. l. 1.* Thomat. *in tr. de*
muneribus. n. 28 & 34. Feſtal. *in tr. de collect. p. 4. c. 1. n. 3.* Geo g.
Natta *conſ. 486. n. 1 lib. 3.* *L. Omnes. 2.*

1 *Clerici immunes ſint ab iniuriis & exactionibus.*
2 *Clerici an omnium bonorum intuitu eximantur ab exactionibus.*
3 *Exemptiones clericorum attendenda.*
4 *Clerici bona quæ comparauerint in vſus pauperum conferant.*
5 *Clerici bona vſufructus inſtar tenent.*
6 *Clerici in prebenda fructuarius & vſuarius.*
7 *Clericorum immunitates ad miniſtros & familiares extenduntur.*
8 *Clericorum priuilegia an liberi clericorum morte parentum amittãt.*
9 *Clerici familiares forum dominus ſequuntur.*
10 *Clericorum miniſtri an in delictis fruantur dominorum priuilegiis.*
11 *Clerici cum horum miniſtris à parangariis ſunt immunes.*
12 *Ab angariis & parangariis quinam ſint exempti.*
13 *Angarias clericis communitas aliaque perſona non imponit.*
14 *Eccleſia iniuſtorem communire poteſt.*
15 *Bannum eiuſmodi an ipſo iure inducatur?*
16 *Banniti & huius declaratio.* 17 *Banni effectus.*
18 *Banniti ſi per annum in banno maneant, ab Eccleſia banniendi.*
19 *Banni executio.* 20 *Banni abſolutio.*

1 CLerici † im̃unes eſſe debẽt à cõuẽtionibus, iniuriis & exactionib. laicorũ *h. text.* Bald. & Salyc. *ad hũc tex.* Nũ
clerici õmũ bonor. † & patrimõialiũ intuitu eximãtur ab
2 exactionib. & publicis oneribus. Villal. *cõ. opin.* 105. Dec. *ad c.*
epiſc. n. 9. de preb. ext. Quatenu⁹ exẽptiones † huiuſmodi cle-
3 ricorum ſint attẽdẽdę Bonacoſ. *in cõm. opin. l. 1.* Synt. com.
opin. *l. 1. tit. 2. de epiſc. o.* 114. *f. 161. col. 1.* §. *Si quid etiam.*

Clerici quę † cõparſerũt in vsũ pauperum cõferẽt, &
4 quæ collegerũt ꝑ religionis lucro æſtimahũt. *h. §. l. ſacroſ.*
5 *h. tit.* Quaten⁹ clerici nil † ꝓprii habeãt de bonis Eccleſię
& illa vſusfr. titulo obtineãt. Bellõ. *conſ. 3. n. 2.* Synt. cõ. op.
l. 1. tit. 2. n. 178. vocab. cleric. eſt vſufructuarius. De clerico vſu-
6 fructuario bonorum † Eccleſiaſticorum in vita, vſuario
in morte. Caualc. *deciſ. 62. n. 5. p. 2.* §. *Verum etiam.*

7 Im̃unitates & priuilegia † clericorũ ad horũ mercimo-
nia & miniſtros ac familiares extẽduntur vt ab extraor-
dinariis muneribus im̃ones cõſeruentur *h. §.* De hac ma-
teria vide gl. *in l. reſtituẽda. in verb. priuate, C. de aduoc. diuerſ.*
8 *iud.* Bald. *cõſ.* 414. *incip. cõceſſum. p. 5.* An autẽ priuilegia † cle-
ricorum liberis & miniſtris conceſſa, cum vita clericorũ
parẽtum & dominorũ caſpireut ꝑ affirma. vide Bart. *ad*
hanc l. n. 1. Iaſ. *ad l. ſcriniarios, de teſtã. milit.* Alb. *ad hãc l.* Bald.
9 *ad hãc l. n. 2. 4. 5.* Decian. *in prax. crim. l. 4. c. 9. n. 50. & l. 4. c. 30.*
n. 4. vbi tradit q clerici † familiares ſequuntur forum dñi.

Et quatenus in delictis clerici † miniſtri ac familiares do- 10
minorum fruãtur priuilegiis. idẽ Dec. *alleg. prax. cri. l. 6. c.*
19. à n. 20. ad 22. §. *Ad parangariarum iuncto §. præcedenti.*

Clerici horumque liberi † familiares ac miniſtri, à pa- 11
rangariis ſunto im̃unes *h. §.* De angariis oũ clericis im-
ponantur. Schurf. *conſ. 58. cent. 3.* Et quæ † perſonæ im̃ones
ſint ab angariis. Roſenth. *in ſynopſi & tr. feud. p. 1. conclus. 72.* 12
folio 201. §. *Item nulla.*

Nec cõmunitas multo † minus publica & priuata per- 13
ſona, collectas, angarias & exactiones Eccleſiaſticis impo
nãt perſonis, cõtra facientes & requiſitionẽ contẽnentes
pœnæ tripli & imperialis bañi ſubiacent. *h. text.* Itẽ Eccle-
ſia innaſorẽ † cõuenire poteſt. *h. text.* Bart. Bald. & Salyc. *ad* 14
hanc l. n. 2. & 5. Et ao tale bañum † inducatur ipſo iure idẽ 15
Salyc. *n. 7.* & qd talis bañitus amittat. *n. 8. apud eundẽ.* De
bañõ & hui⁹ † declaratione receſſus imperii Ratisbõ. de 16
Añu 76. § 57. incip Damit dami. de banni effectu † & quæ 17
non ciora banniti amittãt ordinat. Cam. *p. 2. ti. 9. §. 1. verſ.*
So baldt auch. *verſ.* Auch die Lehen. De perſeuerantibus
† in banno poſt annum ab Eccleſia banniẽdis. Receſſus 18
Imper. Auguſt. de año 48. *c.* 26. De bañi † executione or- 19
dinatio Cam. *p. 2. tit.* 19. Receſſus Imper. Auguſt. de anno
48. *c. 4.* ord. Cam. *p. 3. tit.* 48 §. 4. vnd ſoll alſo. *verſ.* darauff
auch. §. 5. Es ſoll auch. §. 6. So fern De bañi † abſolutio- 20
ne ord. Cam. *p. 2. tit. 18.* §. 1. So auch der. *& p. 3. tit. 46.* §. Wa
auch iemandt. *L. De his clericis. 3.*

1 *Clerici ratione propriorum bonorum ad fiſcalia onera tenentur.*
2 *Patrimonia clericorum triplicem habent conſiderationem.*

Clerici ꝓ ꝓpriis & patrimonialibus bonis tenẽtur ad 1
fiſcalia, vel ꝓ tributariis prædiis clerici coguntur ad tri-
buta. Salyc. & Bart. Zabarell. *conſ. 12. incip. in dubiis* Schard.
ad Bart. h. text. Feſtal. *in tr. de collect. in indic. ſub vocab. clericus.*
Panorm. *ad c. Eccleſia. de conſt. f. 36. lat. 2. col. 1.* idẽ *ad c. fi. de vita*
& honeſt. cler. Et de patrimonio † clericorũ triplici modo 2
cõſiderãdo quoad tributa & collectas Menoch. *conſ. 382.*
n. 1. l. 4. *L. Officiales. 4.*

1 *Officiales publici non fiunt clerici dũ ad rationes reddendas tenentur.*
2 *Clericatus aſſumptus in fraudem obligationis aut pœna nil prodeſt.*
3 *Clerici delinquentis iudex quis.*
4 *Curialis quindecimo officii anno trãsacto ad clericatum peruenire*
5 *Clericus vxorem ducens ordine mouendus.* *(dominum poteſt.*

OFficiales † publici nun aſtringũtur iogo clericali dũ 1
ratiocinib⁹ redd. ẽdis aſtricti sũt. Bald. & Salyc. *ad hunc*
text. Alb. ad Bart. citans Alex. *conſ. 26 col. 1. vol. 5.* Itẽ clerica-
tus † aſsũptus in fraudẽ obligationis aut pœnæ nihil ꝓ- 2
deſt. Quis aũt † in delicto ſit iudex, vbi clericus in fraudẽ 3
pœnæ aſsũſit ordinẽ not. Bald. *ad hãc l. nu. 2.* Reb. & Hugo
in l. ſi diuina dom⁹. n. 3. C. de exact. trib. *Auth. Sed neque curialẽ.*

Curialis niſi † per 15. annos in monaſtica ſteterit vita ad 4
clericorũ ordinẽ nõ admittẽdus, huic ẽtiã accedenti ad
clericorum ordinẽ quarta pars ſubſtãtiæ relinquẽda: v-
xorẽ autẽ cleric⁹ † ducẽs ordine clericorũ priuatur. *hoc* 5
text. Bald. & Salyc. *ad hunc text.* *L. Si quis non dicam. 5.*

1 *Attentans pudicitiam monialium capitale admittit crimen.*
2 *Affectus in atrocibus punitur effectu non ſecuto.*
3 *Affectus nunc pœnam effectus ex conſuetudine non habet.*

ATtẽtãs † ſacras virgines matrimonii cauſa capitale me- 1
retur ſupplitiũ, itẽ in atrocioribus punitur † affect⁹ nõ 2
ſecuto effectu. Bart. Bald. & Salyc. Mynſ. *cent. 3. obſ. 9.* Gail
de pace publ. c. 14 n. 4. 16. 19. l. 1. Alph. *in report. n. 455.* Quate-
nus nũc ex generali † cõſuetudine affect⁹ eadẽ pœna nõ 3
coerceatur qua effectus Farin. *in prax. crim. q. 17. n. 49. & q.*
30. n. 31. q. 28. n. 3. Et in vtrãq; partẽ *q 37. n. 129.* Paril. Schar.
Alb *in addit. ad Bart.* *L. Presbyteros. 6.*

1 *Presbyteri & diaconi perſonalia non ſubeunt onera.* 2 *Diaconatus.*
3 *Diaconus num ſacerdote minor.* 4 *Diaconorum & presbyterorum*
atas. 5 *Exorciſtarum munus.* 6 *Acolyti.*

PResbyteri † diaconi, exorciſtæ, lectores hoſtiarii, aco 1
lyti, à perſonalib⁹ muneribus excusãtur. *hac l.* Bald. & Sa-
lyc. de presbyteris vide Galder. *in conſ. in indice vocab. pres-*
byter. De diaconatu † Syntagma ioris Tholoſ. *lib. 16. ca. 7.* 2
n. 9. De diacono † quando ſit maior aut minor ſacerdote. 3
itẽ de huius officio. idem Tholoſ. *l. 6. Synt. c. 7 n. 4.* Et de
diaconorũ † & presbyterorũ ætate eodẽ *c. n. 11.* de † exor- 4
ciſta idẽ *l. 16. c. 5. n. 7.* De † exorciſtæ munere idẽ *alleg. l. 16.* 5
cap. 5. n.

Digitized by Google

6ca. 5. num. 1. 3. 5. 7. 8. De† Acolytis qui tales ſint, quale
munus ſuſtineant, horum iuſta ætate, an horum or-
do ſuperet ordinem lectorum. allegatus Tholoſanus
lib. 16. Syntagm. cap. 6 à n. 1. ad n. 6.

L. Nec honore. 7.

1 *Epiſcopus ad ferendum teſtimonium non compellitur.*
2 *Epiſcopi in propriis domibus teſtimonia ferunt.*
3 *Epiſcopus teſtis non iurat ad inſtantiam iudicis ſecularis.*
4 *Epiſcoporum, Cardinalium & Abbatum teſtimonium.*
5 *Epiſcopi ac clerici qua ſolemnitate adhibita hodie depo-
nant.*

1 EPiſcopus non† compellitur teſtimonium dicere.
2 Bald. Epiſcopi ſi coguntur ferre teſtimonium† in
propriis ædibus non in foro ſæculari, examini ſubii-
ciuntur. Salycet. *ad hanc legem* Monticelſ. de S. Bobeo
in repertor. teſtium ſub litera E. vocabul. Epiſcopus. item in
verbis *teſtis, prælatus.* Proſper Farinaceus *in tr. de teſtibus.
q. 6. n. 544. ad n. 573.* Maſcard *de probat. concl. 1358.*

Auth. Sed iudex.

Ad inſtanti in iudiciis ſecularis miniſtros ad Epiſco-
3 pum mittentis, † non iurat epiſcopus teſtimonii fe-
rendi cauſa, ſed tacto euangelio admittitur ad depoſi-
tionem *hoc textu* Salycet. *ad l. præced.* Quatenus nunc
4 epiſcopi, † cardinales, & abbates teſtes iurent non
tacto euangelio ſed pectore. Farinaceus *quæſt 74. libr.
3. tit. 8. num 24. 81. 82.* Gail *in pract. obſeruat. libr. 1. obſ.*
5 *261. num. 2.* De ſolemnitate hodierna † in examine e-
piſcoporum & clericorum, quod nimirum exami-
nandi epiſcopi inſpecto euangelii libro, reliqui infe-
rioris conditionis ſacerdotes ipſis manibus impoſitis
euangelii libro iurent. Symphorema Supplic. *to. 1. in
proceſſu commiſſion. tit. aut verſ.* Etliche befendere. *§. vota
epiſcopi fol. 49. & verſ. de teſtibus, fol. 65.* vbi etiã de presby-
terorum & diaconorum examine egit.

L. Presbyteri. 8

1 *Presbyteri ob teſtimonium non torquendi.*
2 *Falſum teſtis non ſolum facto, verum etiam diſſimulatio-
nem committit.*
3 *Clerici teſtis tortura.*
4 *Sacerdotes teſtes pro teſtimonio non torquendi.*
5 *Clerici quando torqueantur vel non?*
6 *Presbyteri & diaconi ob falſum in ciuilibus teſtimoni-
um per triennium ſuſpenduntur.*
7 *Clerici falſo deponentis pœna in criminalibus.*

1 PResbyteri † teſtimonii cauſa torturæ iniuriam nõ
meruunt, falſa tamen non ſimulabunt, *hoc textu.*
Baldus & Salycet. vide Farinaceum *citat. loco ad l. 7.*
2 Quatenus falſum † non ſolum facto, ſed etiam ſilen-
tio ac taciturnitate committatur. Bartolus *ad hanc l.
num. 1.* Albanus *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Felyn. *ad*
3 *cap. dilectorum, in fine de teſtibus cogend.* De tortura † te-
ſtis clerici Farinaceus *in tract. de teſtibus. quæſt. 39. numer.*
4 *133.* Et quando ſacerdotes † teſtes non torqueantur
5 pro teſtimonio. idem *quæſt. 79. num. 54.* De clericis †
quando torqueantur vel non. idem *alleg. qu. num. 54.
55. 56. 57. 58.*

Auth. Presbyteri ſeu diaconi.

6 Presbyteri † ſeu diaconi ob falſum in ciuilibus te-
ſtimonium per triennium ſuſpenduntur ab officio, in
cauſa criminali tenentur ad pœnam falſi nudato cle-
7 ricatus honore *hoc textu.* Salycetus. De clerico † teſte
periuro & huius pœnis. Clarus & Giacharius *in recept.
ſentent. vocab. vel §. periurium verſ. item clericus.* Diazius
in praxi canon. cap. 86. Syntagma *commun opin. lib. 1. tit. de
epiſcop. & cleric. tit. 2. num. 151. & 152. fol. 163. col. 1.*

L. Nulla niſi emenſis. 9.

1 *Diaconiſſa cõpleto 50 ætatis anno ad officium admittitur.*
2 *Ætas in clericis ad officia habilibus attendenda.*
3 *Diaconiſſa ante 40 ætatis annum non ordinanda.*
4 *Ætas in promotionibus attendenda.*
5 *Ætatis venia non impetranda.*
6 *Ætatis veniam quinam concedant.*

EX Apoſtoli † præcepto diaconiſſa ante completũ 1
50. ætatis annum ad officium diaconatus non ad-
mittenda. *hoc textu.* Nouell. *6. cap. 5.* Chalcedon. Syno-
dus *cap. 15.* Sexta ſynodus in Trullo, *cap. 14.* Nouella
123. cap. 12. Gothofred. *in notis ad hanc l.*

Auth. Presbyterum.

Presbyteri † ac clerici in maioribus conſtituti ha- 2
biles ſunto quoad officia ratione ætatis. Salycetus &
Bartolus *ad hunc textum.* Cardinal. Zabarell. *ad cap fin.
de ætat. cleric. in clem.* Rebuffus *ad conſt. Galliæ, in proœmio
gl. 5. num, 32.* Alphan. *in report. num. 35.* Zabarell. *conſil.
79.* Decius *conſ. 402.*

Auth. Diaconiſſam.

Diaconiſſa † ante completum 40. annum non 3
ordinanda & ad officium admittenda *hoc textu.* De æ-
tate attendenda † in promotionibus ad ordines ſa-
cros & officia Eccleſiaſtica Decius *ad cap. cum in cunctis* 4
de electionib. extra fol. 89. Et num quoad † ætatem veniã
quis impetret vt ad officia tam ciuilia quam Eccleſia- 5
ſtica admittatur. Iacobus Menochius *conſ. 478. vol. 5.*
Et hanc † quinam recte concedant. Andr. Knichen 6
in commentar. ad ius Saxon. cap. 5. fol. 57. Bertazoll. *conſ.
12. n. 18.* Crauetta *conſ. 629 n. 1.* Antonius Teſſaurus &
Blaſius Fluterzs Diazs *deciſ. 87. in Pedemont.*

L. Si quis in hoc genus. 10.

1 *Sacrilegus & ſacrorum turbator puniendus.*
2 *Clericum percutientis pœna.*
3 *Officiales ſibi mutua præſtabunt auxilia.*
4 *Clericum verberans exilii pœnam meretur.*
5 *Litaniarum turbatores non impunes ſunt.*

SAcrilegus † Eccleſiarum turbator & inuaſor, inſul- 1
tans ſacerdoti ſacra exercenti vt criminis publici
reus nulla impunitatis ſpe gaudeat *hoc text.* Bartolus &
Salycet. Anchoran. *conſ. 15. incip ſpiritualis.* Menoch.
de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 4. caſu 309. num. 3. Albanus *in
addit. ad Bartol. hoc textu.* De pœnis † clericum percu- 2
tientis *cap. ſi vero,* vbi Felyn. ac Panorm. *de ſentent excom.
extra.* Ex hoc textu notat Salyc. *n. 4.* quod officiales ſibi 3
† inuicem ad mutua auxilia teneantur. Roland. à Valle
conſ. 57. vol. 1. Burſatus *conſ. 7. lib. 1.*

Auth. Sed nouo iure.

Clericum aut ſacerdotem † iniuria afficiẽs vel ver-
berans, exilii pœnam ſuſtineat, turbans & prohibens 4
exercitium miniſteriorum ſacrorum capitis pœnam
luet. Litaniarum turbatores † aut concuſſores non 5
ſunt impunes. Litanias laici non celebrent. *hoc textu.*
Salyc. *ad hunc tex.* Farinac. *in praxi crim. vocab. clericum per-
cutiens, in indice, ſub prædict. vocab.*

L. In Eccleſiis. 11.

1 *Originarii in Eccleſiis præ aliis ſunt ordinandi.*
2 *Clerici originarii capitationis onus ſubeunt.*
3 *Originarii an in officiis præferantur aduenis.*

ORiginarii loci † vbi Eccleſia ſita eſt debent in Ec- 1
cleſiis ordinari & numerus ordinandorum pro
qualitate redituum conſiderandus atque taxãdus eſt:
Salyc. & Bart. Barbatius *conſ. 57. co. 1. vol. 1. & in 1. pe. in 3. no-
tab. de conſt.* Itẽ clerici † electi & ordinati ex parœciis ori-
ginariis capitationis onus ad ſarcinam recognoſcent. 2
hoc textu. De clericis capitationibus onus ac ſarcinã ſu-
ſtinentibus, præſertim de patrimonialibus bonis. Re-
ſtaurus Caſtaldus *in tract. de imperatore quæſtion. 101.* Vi-
uius

uius comm opin. 105. De clericorum capitatiunibus.
3 Mandell. *conſ.* 8. De originariis † an in officiis tam ciuilibus quã Eccleſiaſticis aduenis ſint præferendi: item de originatiorum priuilegiis. Crauetta *conſ.* 441. Mynſ. *obſ. Cam* 30. *cent.* 4. Papo *ad conſuet. Burb.* §. 189.

L. Si quis 12.

1 *Curialis teſtione bonorum officium ciuile non deſerit affectando clericatum.*
2 *Manuum iniectio in bona debitoris non ſoluentis.*

1 CVrialis † bonis etiam cedendo per ordinationem impetratam ciuile officium non deſerit *hoc textu.* Salyc. Carol. Ruinus *conſ.* 95. *num.* 14 *vol.* 1. ſub hoc textũ Bartol. tractat materiam manus iniectionis † & in-
2 greſſus in bona debitoris non ſoluentis ex conuentione & pacto, de qua materia vide Bartol. *conſ.* 96. Tiraq. *in tractat. de iure conſtituti poſſeſſoris* in tranſcurſu Mynſ. *conſ.* 98. Matth. Colet. *in tract. de proceſſib. execut p.* 3. *n.* 30. & 31. & *parte* 1. *cap.* 5 *num.* 63. & 97. & *lib.* 1. *cap.* 10. *n.* 129. Barz. *in tract. de clauſula guarentigia.*

L. Si Eccleſiæ venerabilis. 13.

1 *Eccleſiarum priuilegia violans ad quinque auri libras tenetur.*
2 *Priuilegia ob violata quomodo agatur.*
3 *Communitas ab Eccleſia bannita poſt annum reconciliata manet in banno ciuili.*
4 *A banno nemo abſoluitur niſi cum bannito tranſigat.*
5 *Banni abſolutio.*

1 OB priuilegia † Eccleſiarũ violata temeritate aut neglecta diſſimulatione ad pœnam quinque librarum auri agere licet *hoc textu.* Salyc. *n.* 1. & *n* 2. vbi tradit pœnam talem Eccleſiæ applicandam eſſe. Quatenus nunc actio ad pœnam priuilegiorum corpori iuris inſertorum, item priuatorum inſtrumentis inſertam com-
2 petat, & de proceſſu † talis actionis. Andreas Gail *in pra. l. obſ.* 1. *nu.* 7. *l.* 1. Symphorema Supplicat. Imper. Gilmann. *tom.* 1. *parte* 2. *tit.* 11. *fol.* 205 & *fol.* 207.

Auth. Item quæcunque.

Ob libertatem Eccleſiæ † fractam & violatam ſi
3 communitas bannita vltra annum in banno permanſerit, in imperiali ſimul banno eſtu, nec abſoluta ab Eccleſia ciuili liberatur banno. *hoc text.* Item à banno ne-
4 mo † abſoluendus niſi cum offenſo pacem inierit. Salycet. *ad hunc textum.* Ioach. Mynſ. *cent.* 5. *obſ.* 11. Gail *in tract. de pace publ. cap.* 18. *num.* 16. Et de abſolutoria †
5 banni Gilmann. *in obſeru. Imper. Cam. Pentecoſte* 3. *obſeru.* 47. *folio* 100. Receſſus Imperii Auguſtanus Anno 55. & ordin. Cam. Imper. *parte* 2. *tit.* 18. vbi eadem de bãni abſolutione quæ in textu expreſſa ſunt referuntur.

L. Quicunque reſidentibus. 14.

1 *Epiſcopi turbantis quietem publicam pœna.*
2 *Defenſores turbatorum publicæ pacis indignationem imperialem ſubeunt.*
3 *Epiſcoporum turbantium quietem publicam pœna.*
4 *Indignationis Cæſareæ pœna.*
5 *Epiſcopi relegati ſine licentia redeuntis pœna.*
6 *Relegatio num inter capitales referatur pœnas.*

1 EPiſcopus † quietem publicam ſi turbarit depoſitus ad centum miliaria relegandus. Salyc. *ad hanc*
2 *legem.* Item defenſores turbatorum * publicæ pacis ac quietis indignationem imperialem ſubeant. Quomodo etiamnum epiſcopi item Eccleſiaſtici * ſtatus tur-
3 bantes quietem publicam puniantur, regalia & priuilegia ab Imperatore impetrata amittant Gail *in tr. de pace public. lib.* 1. *cap.* 1. *num.* 12. 13. 14. *folio* 4. *columna* 1. De indignationis * Cæſareæ pœna & aliis ſimilibus
4 quam incurrunt defenſores reorum quietis ac pacis publicæ vide receſſum Imper. Auguſtan. de Anno 55. & ordinat. Cam. Imper *p.* 2. *tit.* 10.

Auth. Si quis epiſcopus.

Epiſcopus ob turbatam * quietem in certum relega- 5
tus locum ſine venia recedens ac rediens, in monaſterium vnius loci correctionis cauſa detrudendus *hoc textu.* De relegationis * pœna an inter capitales referatur. Muſcornus *in tractat. de iurisdict. num.* 105. Daniel Moller *in commentar. ad conſtit. Elector. Saxon. p.* 4. *conſt.* 1. *n.* 12. *fol.* 448. *col.* 2. 6

L. Conuenticula. 15.

1 *Conuenticula illicita extra Eccleſiam.*
2 *Domum conceſſam ad conuenticula illicita dominus amittit.*

COnuenticula * extra Eccleſiam religionis prætextu non admittenda. Bart. Salyc. & Bald. *ad cap. conuenticulas. de pace iurament. firmand. in feud.* Innocentius *ad cap. Cum ab Eccleſiarum in gl. de offic. ordinar.* Dominus domum * in qua illicita conuenticula habita ſunt ex conſenſu ac conceſſione perdit *hoc textu.* Iacobus Menochius *conſ.* 28. *num.* 1. 2. 3. *lib.* 1. Decian. *in praxi crimin. vocab. conuenticula in indice.* 1 2

L. Quisquis cenſibus. 16.

1 *Cenſiti ac coloni dominis inuitis in clericorum ordinem non tranſeunt.*
2 *Coloni ac cenſiti quando per ſubſtitutos ſeruiant.*
3 *Seruitia quænam per ſubſtitutum præſtanda.*
4 *Pupillus quatenus in feudalibus a ſeruitiis per ſubſtitutum præſtandis ſit immunis.*
5 *Vaſallus minor de iure Saxonico ſeruitia per ſubſtitutum præſtat.*
6 *Doctor num per ſubſtitutum legat.*

COloni * aſcriptitii vel cenſiti, inuitis dominis, in clericorum ordinem tranſire ac recipi nõ debent. Salycet. *ad hanc l.* Item cenſiti, ac coloni * dominorũ conſenſu in clericorum ordinem tranſeuntes, per ſubſtitutum ſeruitia præſtabunt. *hoc textu.* Salycet. qui hãc legem ad vaſallum extendit. Quamdiu autem quis per ſubſtitutum * ſeruiat & quænam ſeruitia per ſubſtitutos præſtentur. gl. *in l. nullus, verb. decoratus,* vbi Iacobus Rebuffus & Celſ. Hugo *in addit. C. de decurionibus.* Quatenus in feudalibus * pupillus excuſetur à ſeruitiis per ſubſtitutum præſtandis, item à fidelitate. vide *cap. ſi minores.* & *cap. ſi quis deceſſerit. ſi de feudo defuncti fuer. controuerſ. inter domin.* Secus de iure Saxonico * Landtrecht *lib.* 1. *art.* 23. & Lehnrecht *c.* 16. Reinhardus *in different. Saxon p.* 3. *diff.* 20. Fr. Roman. *in different. Saxon.* Zobelius *p.* 3. *differ.* 25. *fol.* 572. Quatenus doctores per ſubſtitutos * ſeruiant aut legant. Panorm. *ad c. firmiter, de fide Catholic. n.* 2. *fol.* 15. 1 2 3 4 5 6

L. Placet noſtræ. 17.

1 *Clerici ad ſæcularia non trahendi.*
2 *Clerici medici non ſumtos à luſibus & ſpectaculis abſtineant.*
3 *Clerici ludos illicitos vitabunt.*
4 *Schachorum ludus clericis non eſt prohibitus.*
5 *Ludi Eccleſiaſticis perſonis permiſſi.*
6 *Ludi permiſſi aut vetiti qui.*

CLerici ad ſæcularia * nõ trahentur nec ſæcularibus ſe immiſceant, ſed diuinis vacent & adſint miniſteriis, niſi proprias agant cauſas. *hoc textu.* Salyc. qui per hũc textum arcet clericos ab [illegible] * medic. [illegible] torum, ludum, ſpectaculis. Romanus *ſingul.* 277. qui allegat in addition. Cæpoll. *conſ. ciuil.* 21. *incip. An clericus &. fallentia deciſion. Tholoſan.* 131. Petrus *conſil.* 16. *volumen* 1. 1 2

Auth. Interdicimus.

3 Clerici variorum ordinum, vt epiſcopi, presbyteri,
diaconi, lectores, à ludis tabularum, aliisque illicitis,
horumque aſpectu, exercitio, auxilioque, ſub pœna
ſuſpenſionis ab officio triennali abſtineant. Salycetus
4 *L. 1. infra de ſpectacul.* De ludo † alearum non ſchachorum
clericis prohibito. Cardinalis Zabarella *in Clem.*
5 *fin. §. penult. de vita & honeſtate clericorum.* De ludis qui †
in Eccleſiis haberi & per clericos licite exerceri poſſint.
Panormitanus *ad cap. cum decorem. de vita & honeſt.*
6 *clericorum extra.* Et de ludis vetitis † ac permiſſis Petr.
Heigius *in miſcellan. quaſt. parte 2. queſtion. 10. fol. 96.
& 97.*

L. Parabolani. 18. iuncto §.
Si quis.

1 *Medici in Alexandrina vrbe ſexcenti.*
2 *Medicum imperitum adhibentis pœna.*
3 *Clerici ludis non interſint.*
4 *Ludi vetiti & permiſſi.*

1 SExcenti † medici in Alexandrina ciuitate iudicio
antiſtitis eligi ac conſtitui debent, & quidem in arte
periti Salycetus *ad hanc legem.* In quantum hæres defuncto
imperitum & indignum adhibens medicum
priuetur hæreditate, Campegius *in tractat. de dote parte*
2 *5. queſtion. 3. num. 2. folio 115.* Et de medici † imperiti
pœnis Menoch. *de arbitr. caſu 581. centur. 6.* Ripa *in tr.
de peſte. tit. de remediis contra peſtem. §. medicorum. 66.* Alph.
in collectan. num. 949.

Auth. Interdicimus.

3 Clerici † ſiue presbyteri ſint, diaconi aut ſubdiaconi,
ludorum illicitorum exercitiis nō vt conſortes nec
ſpectatores interſint: *hoc textu.* Salycetus. De ludis in
Eccleſiis licitis & clericis conceſſis. Panormitanus *ad
cap. cum decorem de vita & honeſtate clericorum.* & idem ad
cap. clerici. num. 12. allegat. tit. Et de ludis † vetitis ac per-
4 miſſis tam clericis quam aliis perſonis. Petr. Heig. *in
miſcell. qu. p. 2. q. 10. fol. 96. & 97.*

L. Eum qui probabilem. 19

1 *Clerici conſortia & cohabitationem mulierum vitabunt.*
2 *Clerici contra ſe illicitæ cohabitationis præſumptionem nō habent.*
3 *Clerici oſcula laſciua non præſumuntur:*
4 *Clericus concubinarius ſuſpendendus.*
5 *Cantatores & lectores inter clericos matrimonia contrahunt.*
6 *Clerici coniugati perdunt priuilegia fori.*
7 *Clerici an in Imperio Romano matrimonia licite contrahant.*
8 *Clericorum coniugatorum pœna.*
9 *Epiſcopus mulierem de iure ciuili impune non habeat.*

CVm clericis non † habitabunt virgines aut fœminæ,
extra eas quæ ex naturæ & honeſtatis præſumptione
non ſuſpicionem læſæ honeſtatis inducunt
hoc textu. Salycetus *cap. noſtra & cap. fin.* vbi Felynus &
Panormit. *de cohabit. clericor. & mulier.* Quatenus cle-
2 rici præſumptionem † illicitæ cohabitationis, item oſ-
3 culi † amatorii & laſciui contra ſe non habeant. gloſſ.
in capit. abſit. 11. quaſt. 5. Hippolyt. de Marſil. *in tract. de
4 fideiuſſorib. num. 60.* Viciſſim de clerico † concubinario
ſuſpendendo. Boer. *conſ. 21. n. 3.*

Auth. Multo magis.

5 Inter clericos, cantoribus † & lectoribus licita ſunt
matrimonia: extra cantores ſi clerici matrimonium
contrahunt primum vel ſecundum, ad culmen ſacerdotii
non aſcendunt. Decianus *in praxi crim. libr. 6. cap.*
6 *22. & 33.* De clericis coniugatis perdentibus † priuilegia
fori & alia Zabatella *ad Clement. quia contingit, de foro
competent.* Iacobus à Canibus *in tract. de repreſſal. parte 2.
num. 1.* De hac materia quidnam † in Imperio Romano 7
ſit indultum vel prohibitum. Symphorema Supplicat.
Imperial. Camer. Gylmanni *tom. 2. parte 1. voto* 8
12. De pœnis † clericorum coniugatorum. Panormit.
ad tt. de cleric. coniugat. extra.

Auth. Epiſcopo.

Epiſcopus † mulierem contra prohibitiones Impe- 9
ratoris ſecum habens, & quod habeat conuictus, epiſcopatu
priuatur *h. text.* Salycetus. Mozzius *in tractat.
de contract. rubric. de matrimonio titul. qui matrimonium
contrahere poſ.*

L. Si quis presbyter. 20.

1 *Eccleſia quatenus ab inteſtato clerico ſuccedat.*
2 *Clericus quæ bona ad monaſterium non tranſmittat.*
3 *Monachi monaſterium ingreſſi legitimam duntaxat liberis reſeruant.*
4 *Monachi num aliis ſuccedant ab inteſtato?*
5 *Clerici an teſtamenta condant.*
6 *Clerici an teſtentur?*
7 *Clerici ſucceſſio an ipſo facto acquiratur monaſterio.*
8 *Clericus ante aditam hæreditatem decedens num ad monaſterium ſucceſſionem tranſmittat.*
9 *Clericus ante profeſſionem decedens ad quem hæreditatem tranſmittat.*

ECcleſia † non extantibus presbyterorum, diaco- 1
norum, monachorum, & aſceteriarum aliorumque
clericorum parentibus, liberis, agnatis & cognatis,
adinſtar patronorum ſuccedit ab inteſtato. *hoc text.* Salycetus.
Ludouicus Romanus *conſ. 296.* Schard. *in addit.
ad Bartol. hoc textu.* Tilemannus de Benignis *in obſeru.
Cam. obſ. 40 fol. 27.*

§. Exceptis & §. Neque enim.

Clericus bona † curiæ ant patrono debita & obno- 2
xia licet parentibus careat ad monaſterium non tranſmittit.
hiſce §§. Bald. Panorm. *ad cap. Eccleſia de conſtitut.
folio 26. lat. 3. column. 1.* Couarruuias *lib. 1. variar. reſ. ca.
4. num. 2. & 3.*

Auth. Nunc autem.

Monachus † monaſterium ingreſſus ſua monaſte- 3
rio dicat, ſalua liberorum legitima & integro vxoris ac
creditorum iure. *Auth. ingreſſi ſupra hoc tit.* vtrum monachi,
dum † ſucceſſores extra caſus prædictos non ha- 4
beant, aliis ab inteſtato ſuccedant. Bartolus *ad § nullam
num. 3. C. de ſanctiſſ. epiſcop. folio* 160. An teſtamentum † 5
condant, pro negatiua Soc. *reg.* 326. An † ex conſuetu- 6
dine teſtentur Socin. *conſ. 13.* Huius ſucceſſio † an ipſo 7
iure abſque vllo facto monaſterio acquiratur Fachin.
conſil. 6. controuerſ. cap. 16. & 17. Et decedens † ante a- 8
ditam hæreditatem num ad monaſterium hæreditatē
tranſmittat. idem *lib. 6. controuerſ. cap.* 18. Et ſi intra annum
profeſſionis † decedat ad quem pertineant bona. 9
idem *lib. 6. controuerſ. cap.* 19.

L. Ad ſimilitudinem. 21.

1 *Curialis clericus legitimus ſeruit per ſubſtitutum nu. 2.*
2 *Seruitia quando per ſubſtitutum præſtentur.*

CVrialis factus † legitime clericus opera ac ſeruitia 1
curiæ debitæ per ſubſtitutum præſtat, atque expedit
hoc textu. Item ob dignitatem ſuperuenientem per
ſubſtitutum quis ſeruire poteſt *Bald.* Quando quis † 2
per ſubſtitutum id præſtet ad quod alioquin ipſemet
tenetur, Franciſcus Mignon *ad conſuetudin. Andegauenſ.
folio* 121.

L. Si quæ per calumniam. 22.

1 *Epiſcopo calumnioſam mouens actionem 30. auri pondo punitur.*

2 Calum-

2 *Calumnioſa actio vnde præſumatur?*
3 *Clericorum priuilegia intacta maneant.*
4 *Clericus abſque epiſcopi licentia monaſterium non egreditur.*
5 *Epiſcopi ſigillum fidem meretur.*
6 *Literæ teſtimoniales ſigillo publico munitæ merentur fidem.*
7 *Epiſcopus ad iudicem ciuilem ſine principis iuſſu non trahitur.*
8 *Eccleſiaſticæ perſonæ quando laicorum legibus pareant.*

1 COntra epiſcopum † calumnioſam actionem
mouens criminalem punitur 30 pondo auri. Sa-
2 lycet. vnde autem colligatur ac præſumatur † actio ca-
lumnioſa. Cynus *ad hanc leg. verb. quæro.* Proſper Farin.
in praxi crim. in indice vocab. calumnia.

§. *Quin etiam.*

3 Clericorum † priuilegia intacta permaneant. vide
quæ de priuilegiis non violandis notat ex Boer. *deciſio.*
179. *n.* 1. Menoch. *de arbitr. lib.* 2. *centur.* 4. *caſu* 337. & 346.
Gail *lib.* 1. *obſ.* 1. *n.* 7. 8.

Verſ. Præterea iubemus.

4 Clericus † abſque epiſcopi licentia non ambulat
5 nec monaſterium egreditur. Item clericis † peregrinis
non creditur abſque epiſcopi literis ac ſigillo. *hoc text.*
Bartol. *nu.* 2. Bald. *conſ.* 320. *in* 3. *parte.* Oldrad. *conſ.* 100.
Albanus *ad Bartol. hoc textu.* ſub hoc textu infert Salyc.
6 *num.* 5. & 6. quod literis † teſtimonialibus ſigillo pu-
blico munitis adhibeda ſit fides. Socin. *conſ.* 331. incip.
in præſenti conſultatione. verb. primo quia ad hoc.

Auth. Nullus.

7 Epiſcopus † inuitus ad iudicem ciuilem & milita-
rem ſine iuſſu principis non trahendus, pœna autem
trahētis 20. librarum auri, executoris, cinguli amiſſio.
Salyc. *cap. ſi obliganti.* vbi Felyn. ac Panorm. *de foro com-*
8 *petent.* De Eccleſiaſticis † perſonis, epiſcopis & clericis
quando laicorum legibus pareant & ad laicorum iu-
dicem trahantur. Fernand. Vaſq. *in illuſtrib. controu. no-*
uis cap. 5. *à n.* 17. *ad* 23.

L. *Quoniam venerabilis.* 23.

1 *Memoria bene merentium vigeat.*
2 *Memoria ſceleratorum abolenda ac damnanda.*

1 MEmoria bene meritorum † non, adinſtar ſcele-
ratorum abolenda. Salyc. *ad hanc l.* De ſcelerato-
2 rum memoria † abolenda & damnanda. Decianus *in*
in prax. crim. lib. 5. *cap.* 57. *fol.* 421. Battandier *in prax. cri-*
min. reg. 126. *fol.* 582.

L. *Id quod pauperibus.* 24.

1 *Pauperibus & incertis perſonis recte quid relinquitur.*
2 *Inſtitutiones & legata quibus pauperibus relinquantur.*

1 PAuperibus relictum † ſub titulo relicti incertis per-
ſonis non euaneſcit *hoc textu.* Salycet. ac Bart. Pariſ.
2 & Alban. *in addit. ad Bart.* De inſtitutione ac legato †
quatenus pauperum nomine fiant & quibus pauperi-
bus debeantur Fr. Mantic. *in tr. de coniect. vlt. volunt. lib.* 8.
tit. 9. Corn. Benincaſa *in tr. de priu. paupert. q.* 8. *ſpeciali vlt.*
& quæſt. 5. *num.* Graſſus *in recept. ſent.* §. *Inſtitutio quæſtio.* 12.
num. 3. Iohann. Dauth *in commentar. de teſtam. tit. de inſti-*
tut. nu. 301.

L. *Cum clericis.* 25.

1 *Iudicis electio inter plures eſt penes actorem.*
2 *Citandus nemo abſque iudicis iuſſu.*
3 *Apparitor iure Saxonico abſque iudicis iuſſu citat.*
4 *Electio fori actori competit.*
5 *Oeconomus clericorum coram ſæcularibus conuentorum fideiuſſor.*
6 *Sportulas clerici minores ſolidis offerunt.*
7 *Sportulas num iudices à miſerabilib. accipiant perſonis.*
8 *Sportulæ an exigantur in cauſis ſummariis.*
9 *Sportula pro conuentionibus Eccleſiaſticis non ſoluenda.*
10 *Actor fideiubet de proſequenda lite & de expenſis.*
11 *Satiſdatio de proſequēda lite, hodie ab actore nō exigitur.*

REo † plures habente iudices actor ex his vnum eli- 1
gere poteſt. item citari † nullus debet ſine iudicis 2
iuſſu Salyc. *ad hanc l.* Innoc. *ad cap. quoniam contra falsā,*
de probat. extra. Quatenus iure † Saxonico ſine iudicis 3
iuſſu ad partis inſtantiam apparitor monitus abſque
ſcientia mandato ac monitione iudicis citet, vide
Sachſiſch Landtrecht *li.* 3. *art.* 56. Zobel. *in differ. Saxon.*
parte 1. *diff.* 5. Franc. Romanus *in different. Saxonic. fol.* 66.
De electione † actoris in foro rei multiplici ac diuerſo 4
competente vide *l.* 1. *l.* 23. *ſupr. de eo quod cert. loco.* Papienſ.
in praxi, ſub tit. de forma declinand. iurid. §. *nec ipſe iudicem.*
num. 9.

Verſ. Memorati.

Clerici † conuenti coram ſæculari defenſorem ac 5
fideiuſſorem de iudicio ſiſti conſtituunt œconomum
qui ad 50. libras auri intercedit. *h.* §. de œconomo in-
teruenienete pro clericis Salyc. *ad hanc l. n.* 3. Syntagma
commun. opin. *lib.* 1. *tit.* 2. *de epiſcop. & cler. n.* 10. *f.* 154.

Verſ. Statuimus autem. iuncto §. *Quod circa.*

Executores † & œconomi clericorum ſportularum 6
loco duos duntaxat conferūt ſolidos. clerici litis ſum-
ptus & expenſas minores laicis ferant. *hoc text.* & §. De
ſportulis † an debeantur iudicibus à miſeris clericis, 7
ac pauperibus. Benincaſa *in tr. de priuil. paupert. q.* 4. *num.* 8
24. *fol.* 688. An in cauſis † ſummariis exigantur. Ger-
hardi *ſing.* 73. De hac materia Sarayna *in conſtitut. Siculis*
vocab. Sportulæ, in indice.

Auth. Sed hodie. iunctis §§. *Epiſcopus actiones qui contra.*

Clericus pro rebus † Eccleſiæ conuentus, non ſol- 9
uit ſportulas. *Bart. & Salyc.* Quādo aliis in caſibus ſpor-
tulæ non debeantur. Rolandus à Valle *conſ.* 87. *nu.* 16.
vol. 2. De ſportulatum materia plura. Proſper Paſſetius
conſ. 102.

Auth. Generaliter autem. iunctis §§. *Etſi conuictis. Authent. Si fideiuſſorem.*

Actor fideiuſſorem † de proſequenda lite & de ex- 10
penſis dare debet. *Salyc.* Quatenus hæc † ſatiſdatio vſu 11
non frequentetur Bart. *ad hunc text.* Alex. Alb. Scbard.
in addit Bartoli. hoc textu. § *ſed hodie.* vbi Weſenb. *in con-*
tinuatione commentar Schneidvv *ad tit. Inſt. de ſatiſdation.*
Quidnam iure Saxonico hoc in puncto ſit receptum
vide *artic.* Landtrecht 90. *lib.* 3. *col.* 3. *ante finem & artic.* 61.
lib. 1. Zobel *p.* 1. *differ.* 10. Fachſ. *different.* 40. Fr. Roman.
in differ. Saxon. Zobelus *p.* 1. *differ.* 10 *fol* 81. 82. 83.

L. *Decernimus vt poſthac.* 26. *iuncto* §. *cum etiam.*

1 *Crux & reliquiæ ſanctorum vbi cuſtodiantur.*
2 *Nomina rebus conueniant.*

CRux † & reliquiæ ſanctorum in ædibus ſacris po- 1
tius quam theatris & curiis aſſeruentur. Item no-
mina † conueniant rebus Salyc. *ad hanc l. n.* 2. De crucis 2
materia præſertim ſi prædicationes de cruce fiant quę-
nam conſideranda C. Idei. *conſ.* 9. *fol.* 60. De reliquiis
Syntagma iuris *lib.* 2. *ca.* 12. Roſate *in dictionar. iuris vocab.*
reliquiæ ſanctorum. cap. 2. *de reliquiis.* vbi Felyn. ac Panor.

L. *Quiſquis emenſis.* 27.

1 *Officiales finito officii termino clericatum rite appetunt.*
2 *Vita quieta poſt labores longos eſt eligenda.*

3 *Contractus & obligatio præuentionem non inducit.*
4 *Præuentio num per ſimplicem informationem inducatur.*
5 *Præuentio in diſparitate cauſarum non habet locum.*
6 *Præuentio an per citationem & commiſſionem inducatur.*

1 OFficiales † item milites elapſo officii termino ac
tempore ad clericatus officia vel ordinem aſpira-
2 re poſſunt. Poſt longos labores † vita quieta eſt eligé-
da Salyc. *ad hanc l. cap. 1.* vbi Felyn. ac Panormit. *de ob-*
3 *ligat. ad ratiocin.* Item contractus † & obligatio non in-
ducit præuentionem quoad forum Salyc. *ad hanc l. cum*
4 *quadam puella. D. de iuriſdict. omn. iud.* An præuentio † per
ſimplicem informationem inducatur. Franciſc. Marci
5 *deciſ.* 586. Quando in diſparitate † cauſarum non in-
ducatur Menoch. *de arbitr. lib. 2. cent. 2. caſu 237. numer.*
6 18. An per † citationem & commiſſionem inducatur
præiudicia Imperial. Cam. *ſub vocab. præuentio f.* 272.

L. Nulli licere decernimus. 28.

1 *Legata pia nemo licite controuertit. nu. 2.*
3 *Epiſcopus legati pii quando executor.*
4 *Epiſcopus executor quantitatem legatorum præſidi denun-tiat.*
5 *Epiſcopus num inuentarium de acceptis conficiat?*
6 *Epiſcopus executor num ſatisdet de perceptis legatis.*
7 *Epiſcopus executor ad rationum redditionem tenetur.*
8 *Epiſcopo executionem teſtamenti omittente quis exequa-tur.*
9 *Legatum pium incertis relictum defuncti popularibus aut pauperibus in loco vbi teſtator eſt mortuus præſtan-dum.*
10 *Epiſcopus legatorum in vico epiſcopatus ſubiecto relictorũ eſt executor.*
11 *Deferre legatum pauperibus relictum cuilibet licet.*
12 *Executoribus negligentibus epiſcopus eſt executor legati pii.*

1 LEgata † & inſtitutiones pauperibus & captiuis ſi
debeantur heres & legatarius aut alius quilibet li-
cite non controuertit ac de iis diſputat *h. text.* Legatũ
2 pro redimendis † captiuis relictum non controuerté-
dum licet relictum incertis perſonis. Salyc. Rolandus
Paſſager. *in tract. de floribus teſtam. parte 1. rubr. 21. num.* 12.
Tiraq. *in tract. de nobilit. cap. 20. num.* 154. Iohan. Dauth.
in commentar. de teſtament. tit. vel rubric. de inſtitutionib.
num. 301.

§. Et ſi quidem teſtator. iuncto §. Sin autem.

3 Vbi executorem † legati aut relicti ad pias cauſas &
redemptionem captiuorum teſtator non deſignauit, e-
piſcopus loci in quo teſtator mortuus eſt, patronus
pauperum & executor teſtamenti eſt, *hoc §. Authentic.*
hoc amplius infra de fideicommiſſ. De teſtamentorum exe-
cutoribus Cumanus *conſ.* 12. Romanus *conſ.* 30 *in 1. du-*
bio. de epiſcopo executore Cæpolla *caut.* 109. plura ad
huius §. materiam Alexand. Alban. Schard. *in addit. ad*
Bart. ſub hac leg. plura de executoribus teſtamentorum.
Salyc. *ad hunc textum. ſub num. diuerſis.* Simon de Præris
in tr. de interpr. vltim. volunt. lib. 5. dub. vlt. Frid. Binckman
in tr. de diff. ſexus memb. 1. art. 3. ſub num. var.

§. Cum autem vir. Iuncto §. Poſt vnius.

4 Epiſcopus executor † relictorũ ad pias cauſas quan-
titatem relictorum præſidi prouinciæ denuntiabit, &
poſt annum pro quantitate ac numero captiuorum diſ-
5 tribuet pretium. De † epiſcopis an inuentarium de re-
6 ceptis conficiant. Salyc. *ad hanc l.* 3. Quando ſatisdet.
7 idem *hoc text. n.* 11. De ratione † reddenda ab executo-
8 re. idem *ſub hoc textu. num.* 12. Epiſcopo † negligente
teſtamentum exequi quis exequatur, Salycet. *ad hanc l.*
numero 17.

§. Quod ſi teſtator.

Legatum † pium ſi abſque expreſſione collationis ſit 9
relictum, patria item teſtatoris non pateat, epiſcopus
loci in quo teſtator defunctus eſt, legati habet petitio-
nem & executionem. *hoc §.* Bartol. *ad hanc l. ſub verb. vn-*
de teſtator. Clem. 2. §. vt autem. vbi Zabarell. *de religioſ. do-*
mibus. Weſenb. *in addit. ad Bart. hoc textu.*

§. Quod ſi in vico.

Legatum † in vico relictum pauperibus, executore 10
à teſtatore non nominato epiſcopus ſub quo ſitus eſt
vicus exequitur piã defuncti voluntatem *h. §.* De exe-
cutoribus vlt. volunt. Simon de Prætis *in tract. de inter-*
pretat. vlt. volunt. lib. 5. fol. 17. col. 2. dub. 2. n. 36.

§. Et nepium.

Fauore piæ † cauſæ delatio certa cuilibet licita eſt ac 11
laudem conciliat *hoc §. l. 2.* vbi Pyrrhus Englermeus, ac
Iacobus Rebuffus, *infra de iure fiſci.*

Authent. Licet teſtator. iuncto §. Sed ſi. §. Et epiſcopus.

Teſtatore † inuito epiſcopus ſe intromittit pro vo- 12
luntatis executione, item executores negligentes mo-
niti priuantur commodo executionis, & executio ad
epiſcopum transfertur Salycet. *ad hunc textum. cap. tua*
nobis, vbi Felyn. & Panormit. *de teſtam. extra.* Salycetus
ad hanc l. n. 17. Zabarell. *ad Clem. 1. qu.* 12.

L. Si quenquam. 29. iuncto §. Cum ſane.

1 *Epiſcopus quis & qualis eligendus.*
2 *Epiſcopi ætas.*
3 *Epiſcopi electio an ad principes vel reges pertineat.*
4 *Epiſcopatum nemo pretio dato ambiat.*
5 *Epiſcopatus pretio emptus nullus.*
6 *Eccleſiaſtica munia precio nemo ſine ſimonia ambit.*
7 *Simoniæ indicia.*
8 *Simonia adhibita affectans malam cauſam prodit.*
9 *Simonia vnde colligatur.*
10 *Simonia per quæ pacta contrahatur.*
11 *Simoniæ crimen.*
12 *Simonia quomodo contrahatur.*

EPiſcopus † humilis & dignus officio abſque ambi- 1
tu & ſimoniæ crimine eligendus *hoc textu.* De e-
piſcopi † promotione, item de epiſcopi electione quo- 2
ad ætatem. Franciſcus Marci *deciſ. Delphin.* 1349. de epi-
ſcoporum electione † ad quos pertineat, nam ad prin- 3
cipes vel reges. Syntagma iuris Tholoſani *lib. 15. cap. 12.*
num. 10. De epiſcoporum electione vide Calderinum
in conſ. 5. ſub tit. de conſtit.

Auth. Quod pro hac.

Sacerdotium aut epiſcopatum nemo precio ambi- 4
at & affectet: precium item † expenſum pro ſacerdo- 5
tio obtinendo reſtituendum Eccleſiæ. Quatenus ſine
crimine ſimoniæ & per pretium † nemo licite Eccleſi- 6
aſtica munera ambiat, & vnde tale crimen † appareat, 7
de huius item odio. Socin. *reg.* 55. Menoch. *conſ. 67. à nu.*
1. ad 16. & quid ſimoniacis mediis obtinere cupiens ꝓ- 8
dat cauſæ malignitatem vel ſuam inhabilitatem. Seba-
ſtianus Vantius *in tr. de nullit. fol. 610. n.* 141. vnde ſimo-
nia † colligatur ac probetur. Crauetta *conſ. 122. nu.* 1. Per 9
quæ pacta † & quos contractus inducatur. Decian. *in* 10
prax. lib. 5. c. 82. vol. 1. f. 452. Et de ſimoniæ crimine idem 11
in alleg. prax. li. 5. c. 77. qui ſimoniani *c.* 78. quibus modis
ſimonia contrahatur *ca.* 79. 12

L. Orphanotrophos 30.

1 *Orphanotrophi non ſatisdant.*
2 *Orphanotrophi res orbarum diſtrahunt.*
3 *Orphanotrophi num rationes reddant.*

4 Ratio-

4 *Rationem reddet quilibet rerum alienarum administrator.*
5 *Hoſpitalia tutelis æquiparantur.*

1 ORphanotrophi † cauſas in iudicio ex pia commiſeratione agentes immunes ſunt à ſatisdationibus iudicialibus & rationibus ſtricte dandis. Iidem ob ne-
2 ceſſitatem res † orbarum, quæ ſeruari commode nõ poſſunt, licite diſtrahunt *hac lege.* Salycetus *ad hanc l.*
3 *à num.* 1. *&* 3. An ad rationum † redditionem teneantur. Affirm. per §. *Oeconomos Auth. de ſanctiſſ. Epiſcop.* Petr. Heig. *in miſcellan. quæſtion. parte* 1. *quæſt.* 20. *n.* 1. Rolandus à Valle *conſil.* 49. *lib.* 1. Ex hoc textu infe-
4 runt Dd. quod quilibet rem † alienam adminiſtrans teneatur ad rationum redditionem, de qua materia vide vltra Heigium *allegat. quæſt.* 20. Rotam Genuæ in *deciſ. ad mercatur.* 163. Ex hoc enim textu notant Bartol.
5 & alii hoſpitalia † tutelis æquiparari & quod hoſpitalarii æquiparentur patri, de qua æquiparatione Schardius ad Bartolum *hoc textu.*

L. Omnes vbicunque 31. iuncto §. nullus.

1 *Clerici in ius extra prouinciam non trahendi.*
2 *Clericorum varia priuilegia.*
3 *Clerici à iudice laico ad clericum remittendi.*
4 *Clerici quondam Conſtantinopoli coram imperatoris præfecto conueniebantur.*
5 *Citatio fieri poteſt extra territorium.*
6 *Clericorum legitimi fideiuſſores ſunt œconomi.*
7 *Clerici extra Conſtantinopolim conuenti fideiuſſores de iudicio ſiſti non inuenientes, promiſſioni committuntur.*
8 *Fideiuſſores non inueniens tenetur ad iuratoriam cautionem.*
9 *Cautionis iuratoriæ beneficium perdit ille qui fidem prius non ſeruauit.*
10 *Oeconomus ordinatus in cauſa Eccleſiæ conuenitur.*
11 *Clerici ſportulas ſoluunt ſecundum taxatam quantitatem.*
12 *Clericorum ſportula.*
13 *Clerici executionis ſub prætextu iniurias non ferent.*
14 *Executori num licite quis reſiſtat.*
13 *Priuilegia piis conceſſa locis firma ſint.*
16 *Clerici ad extraordinaria non tenentur munera.*
17 *Clerici & horum ſubditi immunes ſint à muneribus perſonalibus.*
18 *Clerici iniuſte citati expenſas repetunt.*
19 *Monachus vel monialis dum in clauſtris ſunt coram ſuo iudice reſpondent.*
20 *Iudex ſæcularis cauſas Eccleſiaſticorum ad epiſcopum remittit.*
21 *Clericus quando à iudice ſæculari puniatur.*
22 *Verba multiplicatiua pœnæ librarum ſunt multiplicatiua.*
23 *Decimarum in cauſa iudex laicus cognoſcat.*
24 *Epiſcopus in cauſa clericorum iudex.*
25 *Clericus remittendus à iudice laico ad forum competens.*
26 *Clericus per remiſſionem ſui iudicis coram ſæculari conuenitur & quibus in cauſis num.* 27.
27 *Clericus in criminalibus cauſis coram Laico comparet.*
28 *Clericus nudandus prius honore à ſuo iudice antequam pro crimine pœnam luat n.* 30.
29 *Iudex ſæcularis quando clericos condemnet.*
30 *Clerici num in criminalibus cauſis per iudices laicos torqueantur.*
31 *Epiſcopus & archiepiſcopus delinquentes vbi conueniantur.*
32 *Epiſcopi degradati coram ſecularibus conueniuntur.*
33 *Clerici crimen eccleſiaſticũ ad epiſcopi cognitionem pertinet.*
34 *Crimen ciuile & Eccleſiaſticum quodnam.*
35 *Laicus iudex ſuper ſpirituali cauſa num iudicet.* (tinētes.
36 *Laicorum cauſæ ad Eccleſiaſtici iudicis cognitionem per-*
37 *Decimarum cauſa quatenus non ſit ſpiritualis ratione poſſeſſionis.*
38 *Clericus ad forum ſæculare non trahendus.*
39 *Incompetentem iudicem requirentis pœnam.*
40 *Iudicis incompetentis exceptio.*
41 *Clericus an, exceptionis incuria forum ſæculare ſequatur.*

CLerici † extra prouinciã in ius non ſunt trahendi. 1
Baldus & Salycetus Bartolus. Hippol. de Marſil. *in commentar. ad titu. de fideiuſſor. à num.* 113. *ad* 130. vbi de variis clericorum † priuilegiis tam quoad forum q̃ 2
citra forum diſſerit. De clericis remittendis † per laicos iudices ad clericum Syntagm. commun. opin. *lib.* 1. *tit.* 3
2. *num.* 47. *fol.* 157.

§. In hac autem regia.

Clerici extranei † non prouinciales in ciuitate Cõ- 4
ſtantinopolitana reperti, coram præfecto Imperatoris conueniuntur. Salyc. *ad hunc* §. Ex quo notat Bartolus *ad hanc l. num.* 2. quod citatio poſſit † fieri extra territoriũ. 5
l. vlt. de iuriſd. omnium iudic. Socin. *conſ.* 167. *incip. non inutilis.* Schard. & Weienb. *in addit. ad Bart. hoc textu.*

§ Præterea cui.

Clerici † exacti vt fideiuſſores de iudicio ſiſti aut 6
iudicato ſoluendo dent, offerendo œconomos & cœnobiorum defenſores ſufficientem præſtare cautionẽ cenſentur. *Salyc. ac Bald.*

§. In hac autem inclyta.

Clerici extranei † in vrbe Conſtantinopolitana cõ- 7
uenti tenentur præſtare fideiuſſores, quibus non inuentis, ſub promiſſione liberantur *hoc* §. iuncto Salyc. qui innuit in defectu ſatisdationis neceſſariæ locum eſſe cautioni † iuratoriæ, qualiter hæc præſtetur vide 8
Alex. *ad l. ſi fideiuſſor.* §. *ſi neceſſaria, qui ſatisd. cogant.* Quatenus autem ad iuratoriam † cautionem is non admit- 9
tatur qui fidem prius non ſeruauit. Marſil. *in praxi crim.* §. *diligenter, num.* 105. idem *in tract. de fideiuſſor. à nu.* 169. *ad num.* 181.

§ Hoc nihilominus.

Oeconomus ordinatus † in cauſa Eccleſiæ eſt con- 10
ueniendus. Salycet. *ad hunc* §. de œconomo Specular. *in tit. de his qui alien. nomin. in iudic. interuen.* Bonacoſſa *in commun. opinion. vocab. œconomus.* Syntagma comm. opinion. *libro* 1. *titulo de epiſcop. & cleric. numero decimo. folio* 154.

§. Executoribus in minoribus.

Sportulæ † ſunt ſoluendæ per clericos ſecundum 11
quantitatem taxatam. Salycetus *ad hunc* §. de ſportularum ſolutione. Marania *in ſpecul. parte* 4. *diſt.* 9. *num.* 77. Et de ſportulis † per clericos ſoluendis, & per ius ca- 12
nonicum approbatis. Panorm. *ad cap. cum ab omni. de vita & honeſt. cleric.*

§ Præterea nullus.

Clerici executionis † etiam ſub prætextu ab iniuri- 13
is, conuitiis, moleſtiis, & vexationibus executorum immunes ſint ſub pœna cinguli & patrimonii amittẽdi *h.* §. Salycet. An autem † executori violenter pro- 14
cedenti, item contra executionem violentam licitum ſit ferenti iniurias armata manu ac vi ſe defendere, notat Tiberius Decianus *in praxi criminali libro octauo c.* 16. *num.* 28.

§. Priuilegiis ſane.

Priuilegia clericis quibuscunque & † orphanotro- 15
phis ac xenodochis data firma ſint, & clerici ab extraordinariis † muneribus liberi permanere debent *hoc* 16
§. Salycet. A quibus muneribus ſint immunes. Viuius *commun. opinion.* 105. Syntagma commun. opinionum *lib.* 1. *tit.* 2. *n.* 52. *fol.* 157. *& fol.* 158. *n.* 54. Viuius *comm. opin.*

17 102.&Synt.cō.opin.*f.161.*vbi traditur, ꝙ clerici† & horū ſubditi ſint imunes à mūnerib.perſonalib⁹ *idē Synt. cō.opin. nu.131.verb.clerici & perſona.* vbi Bened.Cap.*f.161. in Synt. op. cō.*

§. Præterea ne cui.

18 Clericis iniuſte† in litē vocatis cognita iniq̃tate petitionis, expenſæ litis ſunt adiudicandæ & p eodem modo tam partē ſoluendæ *h.§.* Salyc.& Bart.*ad hāc l.nu.3.l.non ignoret, ꝗ de fructib.ac litiū expenſ.l.79.* iunct.remiſ.*ff.de iud.*

Auth. Cauſa quæ.

19 Cauſa † contrà monachū aut monialē in cœnobiis degentē apud iudicē ſæcularē mota remittendæ eſt ad
20 Eccleſiaſticū cōpetentē & iudex ſæcularis † cognitionē in ſe recipiēs nec eā remittens officiū amittit & 10.auri libris mulctatur *h.text.* Salyc.& Bart. Quādo & quatenus clericus † à iudice ſæculari puniatur. Panor.*conſ.34. in fin.vol. 3.* Alb.ad Bart.*ſub h.text.* Ex hoc text.notat Sa-
22 lyc *n.9.* ꝙ verba † multiplicatiua in pœnæ libratū ſunt multiplicatiua per gl.*in proœm ff §.diſcipuli.& in Auth.de*
23 *litigioſ.§.ad excludēdas col.9.* Nū laicus † iudex decimarū cauſā apud ſe retineat nec remittat Alex.*conſ.75.vol. 4.* quē ex Soarez alleg.Synt.cō.opin.*l.1.tit.2.n.107.f.160.*
24 *col 2.* Et de epiſcopo † in cauſa clericorū iudice, Grāmat. *decis.78.* Soarez *in com.opin.vocab.epiſcopus.* Synt.com.op. *l.1.tit.2.n.110.f.160.col.2.* De clerico † remittendo à iu-
25 dice laico ad forū cōpetens Soarez *in com opin. vocab. clericus n.122.* Synt.com.opin *l.1.tit.2.n. 47.fol.157.col.1.* Couarr.*pract.q.c.85.*

Auth Clericus.nullo §. Quod ſi.

26 Clericus in cauſa † pecuniaria apud ſæcularē iudicē non litigat niſi cognitio & remiſſio iudicis Eccleſiaſtici præceſſerit. In quibus cauſis laici iudices clericos puniant & ſup cauſis clericorū cognoſcāt Caſtr. *ad l. ſtatuimus.C.de epiſc & cleric.* Soarez *in vocab.clericus n. 122.in theſaur.recept.ſent.*

§. Sed in crimin.

27 In criminali † cauſa clerici cognoſcit iudex ſæcularis per inſtantiā duorū menſiū: Nun aūt puniat ſæcularis
28 iudex conuictum anteq̃ † hunc Eccleſiaſticus honore nudauit *h.§.* Soarez.*alleg loco ad mitiū huꝰ Auth.* In quot
29 & quibus † caſibus iudex ſæcularis cognoſcat in cauſis clericorū & clericos puniat. Aufr.*in repet.Clem.1.in 1.q.de offic.ordin.* Roman.*ſing.46.nu.3.* Vaſq.*in illuſtr.contr.nouo c.5.à n.17.ad 23. & in toto c.* in tranſcurſu. vbi caſus multos refert quorum intuitu in ciuilibus etiam iudex laicus ſuper controuerſiis clericorum cognoſcat. An
30 clerici in criminalibus † cauſis per laicos torqueantur. Decius *ad c.ap.delectus n.1.x 3.de appell fol.317.* Et de clerico crimin s reo conuicto & condemnando per iudicem laicum vt executio ſententiæ procedat prius honore priuando & nudando per epiſcopum aut cōmpetentē. *ra cum non ab homine* vbi Henric.Boich *n.8.de iudic.extr.*
31 *fol.90.* De epiſcopo & † archiepiſcopo delinquente, vbi nam forum ſortiantur. *§ ſi vero canonicum*, vbi gl.*in auth. de mandat.princ.* Salyc.*ad hāc auth.n 6.* Et quod hi degra-
32 dati tradendi etiam ſint ſæcularibus iudicibus Iohan. Maria Rimin *in addit.Salyceti, ſub n.6 per c.2. de pœnis in 6.*

Verſ. Si vero.

33 Clerici crimen † eccleſiaſticum ad epiſcopi examen & cognitionē pertinet. *hoc text.* Quodnam dicatur
34 † crimen ciuile & Eccleſiaſticum notat Salyc. *ad hanc Auth num.5.* & plures caſus exprimit Aufre.*ad Clem.1. in qu.1.de offic. ordin.* Iohan.Maria Iac Rimin. in remiſſ. ad Salyc. *ad nu.5.ſub litera B.* Calder.*in conſ.11.nu.2.fol.15.* In
35 quātum ſuper † cauſa ſpirituali laicus iudicet. Franciſc.
36 Marci *decis.49.* Viciſſim quæ cauſæ † laicorum ad Eccleſiaſtici iudicis cognitionem pertineant. Bonacurſo *ad praxin Tremolæ in addit.nu.258.fol.153.* Et in quantum cauſa decimarum † ratione poſſeſſionis non ſit ſpiri-
37 tualis. Crauett.*conſ.258.*

Auth. Vel conſtitutio Friderici: Statuimus.iuncto §. Sancimus.

38 Clericus † in nulla cauſa ad iudicium ſæculare trahi debet: & laicus trahens clericum ad forum ſæculare vt incompetens ius ſuum amittit Salyc. Schard.*in addit. ad Bart. hoc textu.* qui intelligit textū de clerico reo, nō actore. De pœna † requirentis iudicem incompetentē 39
Dickius *in œconomia iuris fol.114.lit.O.* De iudicis † incō- 40
petentis exceptione Bart.*ad l. quidam conſulebant.de re iudicat.* An ratione † ſucceſſionis clericus ſequatur forum 41
ſæculare prætextu inſtantiæ. Surdus *decis.110.* Et quando iſtiuſmodi priuilegia clerici amittant. idem Surdus *decis.26.* Et de iudice ſæculari in cauſa ſpirituali iudicāte Fachin.*lib.1.controu.cap.44.* Ferron.*ad conſuet.Burdegal. l.1.tit.4.§.2.fol.114.*

L. Sacroſancta. 32. iunctis §. De his. Et certe.

1 *Clerici in patris poteſtate ſibi non parentibus acquirunt.*
2 *Clerici an de præbendis pro libitu diſtribuant.*
3 *Clerici præbendarum vſufructuarii & vſuarii.*
4 *Clerici de bonis clericatus non teſtantur.*
5 *Clericus de bonis clericatus teſtatur ex indulgentia Papæ.*
6 *Epiſcopalis dignitas liberat à patria poteſtate.*
7 *Fauoris vnius cauſa inducta in damnū alterius nō detorquendæ.*
8 *Epiſcopus & prælatus teſtantur de bonis propriis.*
9 *Prælati ſi teſtentur an de bonis propriis teſtari præſumantur.*
10 *Eccleſia ſuccedit epiſcopo inteſtato & ſucceſſoribus legitimis carenti.*
11 *Eccleſia quatenus per ſucceſſionem acquirat.*
12 *Succeſſio quatenus in bonis non vero in titulis clericorum locum habeat.* 13 *Epiſcopus an clerico ſuccedat.*
14 *Presbyteri in parentum poteſtate de rebus quæ loco caſtrenſis peculii ſunt, teſtantur.*

CLerici † in parentum poteſtate cōſtituti lucra oc- 1
caſione clericatus acquiſita ſibi habent, ac de iis vel per contractum inter viuos aut prætextu vltimæ volūtatis diſponūt. *h.text* Salyc Rod.Xuarez *in materia matoricatus §.1.n.31.* Ex hoc textu notat Bart.*ſub n.2.* quod clerici † de præbēdæ fructibus poſſint dare qui- 2
buſcunq; velint, de hac materia vide in vtramq; partem late diſputantem Alban.*in addit.ad Bart.h.text.ſub lit C* De clerico vſufructuario † bonorum in vita, vſua- 3
rio in morte. Caualc.*decis 62.n.um.5 p.2.* Quatenus nunc non teſtentur de bonis † occaſione clericatus acquiſi- 4
tis abſque ſummi Pontificis conſenſu Port.*conſ.136 nu.4.* Caualc.*decis.45.n.68 p.1.* In quantum clericus † vt teſte- 5
tur de bonis intuitu Eccleſiæ acquiſitis veniam à Pontifice petat videt *licet.de præbend. in 6* Kirchou. *in comm. opin.vocab clericus* Synt.comm.opin *l 1.tit 2 n.93.fol. 160.* Viuium *lib.1.com.opin.41.* Eman. Soarez *in theſaur.recept.vocab.clericus.*

Auth. Sed epiſcopalis.

Dignitas † à curia liberans cui annumeratur epiſco- 6
palis, à patria poteſtate filium liberat non nepotem, mortuo patre qui dignitatem promeruit, auo autē ſuperſtite *hoc textu.* Salyc qui ex hoc textu infert: Fauoris
vnius † cauſa inducta in damnum alterius non eſſe de- 7
torquenda *per l.quod fauore.de legibus.* In quantū & quatenus epiſcopalis dignitas liberet à patria poteſtate, vide Aſcan. Clem.*in tr.de patria poteſt.cap fin.*

Auth. Licentiam.

Epiſcopus † & cæteri prælati teſtari poſſunt de bonis 8
ꝓpriis non cōtemplatione officii acquiſitis Salycet. & Bart.*c.cum in officiis.* vbi gl & Iohan. Andr.*de teſtā.* Iohan. Maria Iac.Rim.*in add.ad Salyc.ſub h.text.in lit.A.* vide remiſſion.*ad §.ſacroſanctæ,h.tit.* Couarr.*ad c.1.n.11.de teſtam.* Et ſi teſtentur prælati † nū præſumptio ſit an de bonis 9
ꝓpriis vel contemplatione officii acquiſitis teſtentur. Schard.*in addit.ad Bart.h.text.* Nic. Boer. *decis.48.num.1.*

§. Item ſi quis.

Moriente † epiſcopo aut miniſtro Eccleſiæ abſque 10
teſtamento & ſucceſſore legitimo Eccleſia ſuccedit. *h. §.* De Eccleſiæ quatenus per † ſucceſſionē aut alio titu- 11
lo qd acqrat. Papo *ad conſuet.Burbon.§.479.* Quatenus ſucceſſioni † in bonis clericorum non in titulis ſit locꝰ 12
Et vtrum epiſcopus † clerico ſuccedat. Ioh.Gall.*q.290.* 13

Auth.

Digitized by Google

Auth Presbyteros & diaconos.

14 Presbyteri, diaconi,† ſubdiaconi, lectores, licet in
patrum poteſtate ſint, de rebus quæ inſtar peculii caſtrenſis
ſunt, teſtari poſſunt, ſalua liberorum ac parentum
legitima. *hoc tex.* Salycet. Bart. *in l. in quartam. ad leg.
Falcid.* Ang. *in l. ſi pater. de inſtitut. & ſubſtit.* Marc. Anton.
Fuſc. *in ſingul. ſub lit. A.*

L. Omnia priuilegia 33.
Iuncto §. Valde.

1 *Priuilegia piis locis non minuenda.*
2 *Priuilegiorum ab anteceſſorum datorum conſeruationes, & renouationes. n. 3.*
4 *Priuilegiorum antiquorum læſione ſucceſſores iniuriam patiuntur.*
5 *Priuilegia locorum pereunt per mutationes locorum.*

1 PRiuilegia anteceſſorum Imperatorum piis locis vtpote
ac ceteris monaſteriis & ptochotrophiis conceſſa
in robore ſuo imperialis maieſtas relinquit. *h. text.*
Bart. & Salycet. Cotta *in memorabil. lib. ſub vocab. orphanotrophium.*
Cuiac. *lib. 1. obſ. c. 12.* t. 1. vbi Fely. ac Panorm. *de
2 in integr. reſtit.* De priuilegiorum ab anteceſſorib. † datorum
conſeruatione. Menoch. *conſ. 735. n. 4. lib.* 8. Et de
3 priuilegiorum † antiquorum renouatione vide *l. 1. §.
permittitur, de aqua quotid. & aſtiu.* Et quatenus ſucceſſo-
4 res iniuriam patiantur ſi priuilegia ab anteceſſoribus
conceſſa non attendantur. *c. bona memoria.* vbi gloſſ. fin.
iuncto Felyn. ac Panorm. *de poſtul. prælat.* Viciſſim quan-
5 do priuilegia † locorum pereant, ſi loca mutētur & in
alienā transferantur poteſtatem. Petr. Peck. *ad c. decet. n.
2. de R. I. in 6.* Andr. Gail. *in pract. Cam. Imp. obſ. lib. 2. obſ.* 61.

L. Iubemus aſſcriptitiorum. 34. iuncto
§. Idemq.

1 *Aſſcriptitii in ordinem clericorum non recipiendi.*
2 *Seruus non fit clericus.*
3 *Serui ad noua ſeruitia non admittendi abſque teſtimonio priorum dominorum.*
4 *Clerici coram eccleſiaſtico iudice conueniendi.*
5 *Iudex officium in tribunali exercet.*
6 *Iudex actus contentioſæ iuriſdictionis in tribunali expedit.*
7 *Clerici à ſeculari iuriſdictione exempti.*
8 *Aſcriptitii quatenus fiant clerici.*
9 *Surrogatorum natura.*
10 *Seruus clericus factus libertatem acquirit.*
11 *Seruus clericus quatenus redeat in domini poteſtatem.*

1 ASſcriptitii in ordinem † clericorum recipi nō debent
nec poſſunt abſq; dominorum voluntate,
Salyc. *ad hanc l.* De aſſcriptitiis. Frider. Huſan. & Bonacoſſa
in tr. de hominib. propriis ac ſeruis, in tranſcurſu.

§. Seruos.

2 Serui niſi † dominis conſentientibus liberati ſint,
ad ordines ſacros peruenire ac aſpirare nequeunt. Sa-
3 lyc. *ad hunc text.* Quatenus nunc ſerui in † conditione
permanentes priſtina ad ſeruitia noua ſine priſtinorū
dominorum venia ac teſtimonio non admittantur, vide
Cōſtitut. polit. Carol. V. Imp. ſub anno 48. Auguſtæ
promulgat. c. 25. Rudolphi Imp. ſub anno 77. Francoforti
publicat.

§. Omnes præterea.

4 Clerici ad inſtantiam † laicorum coram tribunalib.
laicorum nō comparebunt, & iudex officii ſui memor
ad tribunal vocabit accuſatos, non eorū ædes vt ius di-
5 cat, adeat. *h. §.* De iudice † quod in tribunali & loco iu-
6 dicii publico ac conſueto ius dicat in actibus † contē-
tioſæ iuriſdictionis cauſæ cognitionem deſiderantib.
vide *l. 3. § ſi cauſa. de bonor. poſſeſſ.* Cornel. Benincaſ. *in tr. de
priuil. paupert ſpecial. poſtremo.* Ioan. Bapt. Weber *diſſ. Bar-
7 tol.* 874. De clericis ac † monaſteriis exemptis à ſeculari
iuriſdictione. Schurff. *conſ. 48. cent.* 1.

Auth Aſcriptitios.

Aſſcriptitii † eatenus clerici fiunt quatenus ſurrogēt 8
alium agriculturam exercentem qui domino canonē
ſoluit. *h. tex.* De ſurrogatorum † naturā tam in ſeruitiis 9
quam aliis punctis. Vincent. Caroc. *in tr. de depoſito. folio*
117. *n. 43. & 45.* Magon. *deciſ. Florent. 35 n.* 28.

Auth. Si ſeruus ſciente. iuncto
§. Si vero ignorante.

Seruus † non contradicente domino, clericus factus 10
libertatem acquirit. Ignorāte domino clericatum aſſu
mens intra annuū ſpacium reuocari in ſeruitutem poteſt.
Fugiens ex † monaſterio in domini redit poteſta- 11
tem, *hoc tex.* Iacob. Menoch. *lib. 6 præſumpt.* 74. Salycet.
ad hunc text.

L. Seruus ſi dominorum 35. iuncto
§. Quod ſi ſeruis.

1 *Serui cum domini licentia clerici fiant.*
2 *Monachus an ſine infamiæ nota vitam monaſticam deſerat.*
3 *Epiſcopatus à fortuna ſeruili liberat.*
4 *Epiſcopatus num liberet à poteſtate.*
5 *Seruus quando per monaſticam vitam liberetur.*
6 *Monachi inſtar ſeruorum quando ſint.*
7 *Monachus an habeat querelam inofficioſi contra fratris laici teſtamentum.*

SErui cum † licentia domini monachi fiunt, monaſti- 1
cam autem vitam deſerentes in dominorum poteſtatem
redeunt. *hoc textu.* Monachus † an habitum ſine 2
infamia deponat, & monaſticam deſerat profeſſionē
Felyn. *conſil. 30. & conſil.* 47.

Auth. Epiſcopalis ordo.

Epiſcopalis † ordo à fortuna ſeruili non curiali liberat, 3
& ſeruitia per interpoſitam perſonam præſtanda,
hoc textu. vide *auth. ſed ne q. ſupra, hoc tit.* Num à † pote-
ſtate liberet. Aſcan. Clementin. *in tract. de patr. poteſtat.* 4
cap. fin. num. 49.

Auth. Verum & ſi legitimo. iuncto
§. Debet enim.

Seruus † tranſacto triennio in monaſterio & hoc
triennio legitime probatus per monaſticam profeſſio- 5
nem à ſeruitute liberatur. *hoc tex.* Quatenus extra præ-
ſentem caſum † monachi pro ſeruis habeātur ac ſeruis 6
æquiparentur. Tremola *ad praxin Bonacurſo, in indice vocab.
monachus.* An adinſtar † turpis perſonæ contra fra- 7
tris laici teſtamentum non habeat inofficioſi querelā
monachus. Teſſaur. *deciſ. Pedemont.* 129. vbi Blaſ. Floretz
Diatz.

L. Repetita promulgatione. 36.

1 *Teſtamentorum publicatio vbi fieri debeat.*
2 *Publicatio teſtamenti perfectionem requirit.*
3 *Teſtamenta executionem paratam an mereantur.*

INſinuatio † & publicatio teſtamentorum fieri in vr- 1
be coram magiſtratu cenſuum, non coram clericis,
hoc text. n. Salyc. De teſtamentorum publicatione & harum
ſolennitatibus. Ioan. Cephal. *conſ. 203. part.* 2. Et in
quantum † publicatio perfectionem requirat. An- 2
ton. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz. *deciſ.* 8. Porro quali-
ter † teſtamenta rite publicata executionem mereantur 3
paratam. Petr. Surd. *conſ. 263 n. 10. lib.* 2. Fab. Turrett.
in tract. de effectib. clauſul. codicillar. quæſt 31. *n.* 44. Menoch.
conſ. 639. n. 5 lib. 7.

L. Si quis ad declinandam. 37. iuncto
§. Sed et ſi.

1 *Pauperibus relictum præſtandum.*
2 *Falcidia quando in legatis pauperibus locum non habeat.*
3 *Relictum captiuis incertis quibus diſtribuatur.*
4 *Pauperes quinam ratione legatorum præferantur.*

Digitized by Google

5 *Legata indefinita quibus pauperibus debeantur.*
6 *Falcidia fauore pia cauſa ceſſat, & quibus in caſibus. num. 7. 8. 25.*
9 *Pauperibus indiſtincte inſtitutis Xeno hæreditatem adit, & in ægrotos adhibita tamen diſcretione relicta confert.*
10 *Miſerabiles perſonæ ex reditibus alendæ.*
11 *Pauperrimus qui. n. 12*
13 *Xeno pro alimentis pauperum licite debita exigit.*
14 *Xenonibus pluribus exiſtentibus pauperior in aſſignatione pecuniæ præfertur.*
15 *Paupertas quando fauorabilis.*
16 *Paupertas quando à tutela excuſet.*
17 *Paupertas quatenus ab appellatione in ſcriptis excuſet.*
18 *Paupertatis fauor quoad reſtitutionem in integrum.*
19 *Paupertas an curſum fatalium impediat.*
20 *Paupertas an impediat executionem.*
21 *Paupertas quibus in caſibus excuſet.*
22 *Paupertatis commoda.*
23 *Xenone à teſtatore deſtinato alius ad legatorum diſtributionem non admittitur.*
24 *Voluntas teſtatoris ex æquo & bono interpretanda.*
26 *Adminiſtratores rerum ſanctarum propria commoda non quærant.*
27 *Adminiſtrator malum non auertens impunis non eſto.*
28 *Adminiſtratores ex bonis ſacris viuentes vt ſacrilegi puniantur.*
29 *Sacrilegium in bona eccleſiæ commiſſum.*
30 *Hæres teſtatorem captiuum non redimens hæreditate priuatur.*
31 *Legata ad pias cauſas relicta præſtanda hæreditate non adita.*
32 *Hæres minor ob intermiſſam redemptionem teſtatoris non amittit legatum.*
33 *Legata hæredis captiuum teſtatorem non redimenti in redemptionem captiuorum expendenda.*
34 *Minores maiores tamen 18. annis ſi pro redemptione captiuorum contrahant, captiuus liberatus ratificare contractum tenetur.*
35 *Ratificatio quando coacta.*
36 *Ignorans non ratificat.*
37 *Fideiuſſor ob redemptionem captiui bona principalis rite alienat.*

1 PAuperibus & captiuis † relictum ſine quartę deductione vt debitum præſtandum eſt. Bartolus, Salycetus, & Bald. Petrus Duennas. *reg.* 35. Cotta *in memorabilibus. vocab. ptochotrophium.* Cumanus *conſ.* 56. incip. *quidam.* Schard *in addit. ad Bart. hoc text.* vbi de relictis pauperibus agit. item Alban. in remiſſionibus ad Bart. *hoc*
2 *textu. num.* 2. Quando Falcidia † intuitu legati pauperibus relicti, item in aliis caſibus non habeat locum, vide Graſſ. *in recept. ſent. §. Falcidia.* Fachin. *lib. 5. controuer. cap.* 56.

§. Et ſi quidem captiuos.

3 Relictum † captiuis per teſtatorem non nominatis diſtribuitur per epiſcopum inter captiuos eius loci vbi vixit & domicilium habuit teſtator, *hoc §. l. nulli. §.*
4 *ſin autem. §. quod ſi. hoc tit.* Quinam inter † pauperes quoad legatorum præſtationem aliaq; beneficia ſint præferendi. vide Syntagm. iuris Tholoſan. *lib.* 15. *cap.* 28. *nu.*
5 10. 11. 12. Et in terminis quibus † pauperibus legata indefinita à teſtatore quoad nominationem nulli aſſignata debeantur. notat Franciſc. Mantica *in tractat. de coniectur. vlt. volunt. lib. 8. tit.*.... Cutnel. Benincaſa *in tract. de priuil. paupertat.*

§. Si enim.

6 Falcidia † fauore pauperum ac piæ cauſæ etiam hæ-
7 rede non inſtituto ceſſat. *hoc §.* Caſus † quorum intuitu præter caſum hunc expreſſum Falcidia ceſſet, vide apud Hieronym. Treutler. *vol. 2. diſp. 14. theſ 5. fol.* 55. Et
quando in † legatis piis hiſce ſit locus vel non. idem 8
alleg. diſp. ut. fol. 353. alleg. theſ. 5. lit. D.

§. Vbi autem.

Pauperes † ſi indiſtincte ſunt inſtituti Xeno adit 9
hæreditatem, & in ægrotos confert relicta adhibita diſcretione, vt illa quoad fieri poteſt non conſumantur, ſed ad annuos reditus redigantur, vt inde ægrotantes ſuſtentationem habeant. *hoc §.* Salycet. *ad hanc l. num.* 4.
Quatenus † pauperes ægroti, pupilli, ac miſerabiles 10
perſonæ ex reditibus non proprietate bonorum ſint alendæ, vide *l. alimenta. §. mouet. vbi pupillus educari debeat. l. Imperator ad SC. Trebell.*

§. Quis enim pauperior.

Pauperrimus † is quis corpore laborans ac ægrotãs 11
victum acquirere nequit. *hoc §.* Quis dicatur † pauper 12
& pauperrimus, notat Benincaſa *in tract. de priuil. paupertat. quæſt. 6. à n. 30. ad 31. fol.* 738.

§. Licentia omnino.

Xeno † aut pauperum, ægrotorumq; curator tam 13
pauperum nomine adit hæreditatem quam agit, & debita licite exigit pro pauperum alimentis. *hoc §.*

§. Sin autem.

Inter plures † xenones pauperior in impetranda pe 14
cuniæ aſſignatione ditioribus pręfertur *hoc §.* Quatenus & quibus † in caſibus paupertas ſit fauorabilis ac 15
commodet. vide *l. cum hi. §. in perſona. de tranſact.* Accurſ. *in gl. ad hunc §. lit. M.* Benincaſ *in tract. de priuil. paupertat. in indice, vocab pauper.* Inprimis † quando à tutela excuſet. 16
citatus Benincaſa *alleg. tr. quæſt* 4. *n.* 20. In † quantum ab 17
appellatione in ſcriptis excuſet Tremola *ad praxin Bonacurſo. n. 40. fol.* 514. De huius fauore † quoad impetra- 18
tionem reſtitutionis. Magon. *decis. Lucenſi* 81. *f.* 410. Curſum † fatalium num impediat Iaſon *ad l. mutus. n. 9. C.* 19
de procurator. Num executionem † impediat. Sympho- 20
rema ſupplicat. Cam. Imper. *par. 2. tit. 14. fol.* 249. Quando † & quibus in caſibus paupertas excuſet. Bald. *conſ.* 21
5. p. 1 fol. 2. Plura † de cõmodis paupert. Alban. ad Bart. 22
hoc text. ſub num. 5. ſub lit D. tractat.

§ Hæc tamen.

Xenone † aut curatore à teſtatore nominato alius 23
non admittitur ad curam & diſtributionem legatorũ ad pios vſus. De teſtatoris † voluntate ex bono & æquo 24
tam in caſu præmiſſo quam in conſimilibus tuenda, Ioan. Fichard. *conſ. 79. n. 7. vol. 2. fol.* 169.

§. Sin autem.

Relicta piis † miſerabilibusq; locis onus Falcidiæ nõ 25
ſuſtinent. Adminiſtratores rerum † ſanctarum cõmo- 26
da propria non ſacra ſectantes nemeſin diuinam ac humanam metuant. *hoc §.* Conſentiens malo, illudque officii † ratione non auertens impunitatis ſpe nõ gau- 27
deat. De adminiſtratoribus † bona & loca ſacra ad ſe 28
trahentibus. item ex talibus viuentibus. vt ſacrilegis habendis & puniendis. vide *c. clericus.* & in huc Archidiac. *cauſ. 1. q. 2. fol.* 121. Et de iſtiuſmodi ſacrilegis. Decian. *in prax. crim. lib. 6. c.* 16. In ſpecie de † ſacrilegio cõ- 29
miſſo in bona & iura eccleſiæ vel piorum locorum. idem Decian *alleg. prax. crim. lib. 6. c. 31 fol.* 101. Et de pœna *cap. 34. lib.* 6.

Auth. Si captiui.

Hæres captiuum † teſtatorem non redimens vt in- 30
dignus ſucceſſione eccleſiæ aditum ad hæreditatem parat. *hoc tex* Bolognin. *ad l. 4. §. Cato. n. 13. de verb. obligat.* Fulgoſ. *conſ.* 81. *incip. in cauſa.* Tiraq. *in tract. ceſſante cauſa.*

Alphan.

Digitized by Google

Alphan.*in report.n.*497.Salycet.*ad hunc text.in princip.*Ex
hoc textu notant interpretes,inprimis Bart.quod lega-
31 ta relicta †ad pias cauſas debeantur hæreditate nõ adi-
ta : alios caſus quoad hanc quæſtionem vide apud
Graſſum *in recept.ſenten.ſub vocab.legatum.* Ludouic. Ro-
man.*ſingul.*579.

§.Hæc ergo ſucceſſio.

32 Hæres minor † ob intermiſſam redemptionem te-
ſtatoris legatum nõ perdit.Legata autẽ relicta hæredi,
33 non † redimenti captiuum teſtatorem, in redemptio-
nem captiuorum ſunt expendenda. *hoc textu.* Salycet.
ad hunc text.

§.Qui autem.

34 Pretium † pro redemptione teſtatoris mutuatum à
minore,maiore 18.annis habito pro maiore 25.annis,
teſtator liberatus ſoluit & actum liberationis inuitus
35 ratificare tenetur *h.text.* De ratificatione † coacta præ-
ſertim ſi in commodum ignorãtis quid eſt geſtum. A-
lex.*ad l.Pomponius in fin.de negot.geſt.*Bart.*ad l.quamuis,ſo-*
36 *lut.matrim.*Viciſſim quando in aliis † caſibus nemo id
ratificare teneatur,quod ſe inuito geſtũ eſt,notat Rota
Genua *deciſ.ad mercatur.*92.*n.*7.*&* 8.Ex hoc textu notat
37 Bart.quod † fauore captiui tertius ignorante captiuo
bona capti,item fideiuſſor rei principalis bona alienet.
De qua materia plura Alex.*in addit.ad Bart hoc textu.*

L.Cum lege.38. iuncto

§.Sancimus.

1 *Epiſcopi de peculio caſtrenſi relicta parentibus legitima lici-*
*te teſtantur.n.*2.
3 *Facultas teſtandi an ad vnum actum extendatur.*
4 *Clericorum teſtamenta num ſubiaceant querelæ inofficioſi.*
5 *Clerici de quibus bonis licite teſtentur.*

1 EPiſcopi,†diaconi,presbyteri, de peculio quaſi ca-
ſtrenſi licite teſtantur ſalua legitima parentibus ac
liberis debita.Bald.& Bart.Zabarell.*conſ.*79 incip.*dico.*
2 Quatenus nunc epiſcopi & clerici † per priuilegium
ſummi pontificis habeant poteſtatem ac licentiam te-
ſtamenti condendi.Kirchou. *in com. opin. vocab. clericus.*
Viui.*lib.* 1.*opin.* 41. Eman.Soarets *in recept.vocab.clericus.*
Clar.& Giachar.*in recept ſent.§.teſtamentum. q.*1. vbi tra-
dit quod teſtari poſſit de bonis à ſe acquiſitis.Syntag.
com.opin.*lib.*1.*tit.*2.*de epiſcop.& cler.à n.*93.*ad* 98 *fol.*160.
3 Et num facultas teſtandi † hiſce conceſſa ad vnicum a-
ctum extendatur.Fachin.*lib.*5.*contr.c.*99.Horum teſta-
4 menta † an per querelam inofficioſi oppugnentur.Idẽ
5 Fachin.*lib.*6.*controuerſ.c.*75. Et de quibus bonis † cleri-
ci etiamnum licite teſtentur vel non.Borgnin.Caualc.
*in deciſ.p.*3.*c.*8.*à nu.*73.*ad* 75. Port.*conſ.*34.*volu.*1.

L Si quis in conſcribendo.39.

1 *Clericus confeſſione foro renuncians aliud forum ſorti-*
tur.
2 *Fauori ſuo licite quis renunciat.*
3 *Clericus quatenus nunc foro non renunciet.*
4 *Clericus quando forum laici ſequatur.*
5 *Clericus an renunciet exceptioni de non comparẽdo coram*
iudice ſeculari in cauſa criminali.
6 *Renunciatio fori permiſſa.*

1 CLericus † confeſſione vel pacto renuncians foro
2 alienum ſortitur forum. Item fauori † ſuo licite
quis renunciare poteſt. *hoc text.* Bart.Bald. Salyc. Qua-
3 tenus nunc clericus † foro non renunciet. vide *c.ſi dili-*
4 *genti.de foro competen.extra.* Quibus in caſibus † clericus
laici forum ſequatur. Vaſq. *illuſtr.controu.noua* 5 *à nu.*17.
ad 23.Socin.*reg.*80.Soaretz *in com.opin.vocab. clericus nu.*
122.Bonacoſſa *in commun.opin.vocab. clericus.* Syntagm.
com.opin.*lib.*1.*tit.*2.*n.*47.*fol.*137.Et an poſſit renuncia-
5 re exceptioni † quod non teneatur comparere coram
iudice ſeculari in cauſa criminali. Fichard, *in com.opin.*
vocab.clericus. Synt.com.opin *tit.at.lib.& tit.num.*99 *fol.*
160. De fori † renunciatione licita.Gail.*lib.*1.*obſeru.*40. 6

L.Generaliter ſancimus.40.

1 *Clerici à tutelis ſunt exempti.*
2 *Clerici iure cognationis tutelas inuiti non ſuſcipiunt.Secus*
*in caſu neceſſitatis n.*3.
4 *Clerici pro perſonis miſerabilibus onus tutelarum ſubeunt.*
5 *Clericus à tutela ante ordinem clericalem aſſumpta non li-*
beratur.
6 *Clerici in functione manentes non autem vagantes à tu-*
tela excuſantur.
7 *Priuilegium ob cauſam datum quatenus cauſa ceſſante e-*
uaneſcat.
8 *Presbyteri ad tutelas cognatorum inuiti non trahendi.*
9 *Presbyteri ex aliena tutela nullum ſentiant præiudicium.*
10 *Epiſcopi tutelam non ſuſcipiant.n.*11.

CLerici † immunes ſunt à tutelis & curis. *hoc textu.* 1
Bald.& Salycet.Paul.Montan.*in tract. de tutel.cap.*
35.*num.*193 *fol.*168.*col.*3. In quantum iure † cognationis 2
ſponte non inuiti accipiant tutelas.idem Montan.*alle-*
*gat.c.*35.*n.*195.Caualcan.*in tract.de tutor.n.*288. Et quod
in caſu † neceſſitatis hoc onus ſubeant aliis non extan- 3
tibus:Item pro aliis † miſerabilibus perſonis.Montan. 4
*citat.c.*35.*n.*197. Item in tutelis † ante ordinem clerica- 5
lem aſſumptis.*ibid.n.*199.*fol.*168 *col.*4.

§.Eos tamen.

Clerici † ſacris aſſidue addicti & id perficiẽtes,pro- 6
pter quod immunitate fruuntur, à tutelis excuſantur,
non autem vagantes ac deſides.*hoc* §. Paul.Montan. *in*
*tract.de tutel.cap.*35.*n.*198.*fol.*168.*col.*4. In quantum pri-
uilegium † ob cauſam datum ceſſante cauſa euaneſcat 7
Tiraq.*in tract.ceſſante cauſa. ſub lit.P. & in tract de primo-*
*genitur.quæſt.*40.*num.*170.*l.vlt.*vbi Aretin. *C.de inoffic te-*
*ſtamen.*vbi tradit quod priuilegia conceſſa ratione cer-
tæ qualitatis hac ceſſante non duret.

Auth. Presbyteros.

Presbyteri † ad tutelas cognatorum ſuſcipiendas 8
præter conſenſum ac voluntatem non coguntur, *hoc*
*textu.*Caualcan.*in tract.de tutor.n.*288. Montan. *de tutel.*
*c.*35.*n.*195.*fol.*168.*col.*3.Fuſcus *ſingul.*112.*lit.A.fol.*34.

§.Si quis autem.

Presbyteri † ex aliena tutela & cura nullũ ſentiant 9
præiudicium ſi intra 4 menſes ſe excuſent. Accurſ.*ad h.*§.

§.Epiſcopos autem.

Epiſcopi & † monachi tutelis non ſubiiciendi Im-
peratoris permiſſu. *hoc* § De intellectu huius §.& qua- 10
tenus Epiſcopi † atque monachi ad datiuas & teſta-
mentarias tutelas non trahantur inuiti. vide Montan. 11
*in tract.de tutel.c.*35.*num.*194.*f.*168.*col.*3. Speculat.*in tit.de*
tutor.verſ.opponitur quod epiſcopus.

L.Raptores virginum.41.

1 *Raptores virginum ſanctarum capite plectantur.*
2 *Raptus monialium.*
3 *Atrocitas criminis raptus.*
4 *Proceſſus criminis raptus.*
5 *Auxiliatores criminis raptus.*
6 *Pœna criminis raptus.*
7 *Raptores monialium in loco vbi capti liciti puniuntur.*
8 *Rapientis monialem bona monaſterio acquiruntur.*
9 *Raptorum varia pœna.*
10 *Raptoris bona quatenus rapta addicantur.*
11 *Raptorum pœna ad comites extenduntur.*
12 *Auxiliatorum pœna.n.*13.14.

RAptores † virginũ Deo dicatarũ capitis ſuppliciũ 1
ferant *hoc text.*Salyc.*ad hanc l.* De rapt.u † moniali- 2
um & virginum Deo dicatarum. Decian. *in praxi crim.*
*lib.*8.

3 *lib.8.cap.6.* De † atrocitate huius delicti *cap.8.* De pro-
4 ceſſu † *cap.9.* Auxilium † ad iſtiuſmodi delictum præ-
5.6 ſtito *cap.10.* Pœna † iſtiuſmodi criminis *cap.12.*

§. *Sin autem.*

7 Raptores † monialium fugientes in loco vbi ca-
ptantur conuicti legitime non obſtante fori præſcri-
ptione mortis ſupplicio afficiendi ſunt. *hoc* §. vide De-
cian. *ſub locu ad initium huius l. citatu.*

§. *Bona autem eorum.*

8 Bona rapientis † monialem addicuntur monaſterio
cum pleno dominio in ſolatium raptæ. *hoc* §. Decian.
9 *alleg. c.12. lib.8.* De raptorum † variis pœnis. Menoch. *de*
10 *arbitr. cent.3. caſ.291.* Quatenus alioquin † bona rapto-
ris raptæ ſint applicanda. Fachio. *lib.3. controuerſ. cap.46.*
De hac materia plura, Fichard. & Clarus *in commun. o-
pinion. vocab. raptor & raptus.*

§. *Pœnas autem.*

11 Raptorum pœnæ † ad comites in inuaſione exten-
duntur, *hoc* §. Bart. *ad hunc text. n.3.* qui de pœnis auxilia-
torum in ipſo actu ante vel poſt actum ibidem agit.
De hac materia vide *l.1.* iuncto. Rebuffo. *C. de Nili aggo-
rib.* Angel. *in tract. maleficior. dicto maleficio ſemper aſtitit.*
Weſenb. *in addit. ad Bart. hoc text. ſub lit. G.* In genere de
12 auxiliatorum † pœnis in delictis. Conſtit. crimio. Ca-
roli V. Imperat. & in illam Rhem. *cap.177.*

§ *Cæteros autem.*

Raptorum † adiutores hoſpites & miniſtri mortis
13 ſupplicium bonis terentis ſubeunt. *hoc* §. De † auxili-
um ferentibus ad delictum Martil. *in prax. crim.* §. *con-
ſtante. n.45.50.56.58.60.66. p.2.* Battaudier *in prax. crim.
cap.107. fol.576.* Franciſc. Viui. *deciſ.90. lib.1.*

L. Deo nobis. 42.
Iuncto § *. Cognitum.*

1 *Sponſus ſine amiſſione arrha monaſterium ingredi poteſt.*
2 *Sponſalia per ingreſſum in monaſticam vitam diſſoluuntur.*
3 *Mors ciuilis quando naturali æquiparetur.*
4 *Filius patre inuito monaſticam vitam ingredi poteſt.*
5 *Filia monaſterium ingrediens an dotem à patre impetret.*
6 *Filius num patre inuito monachus fieri poſſit?*
7 *Filius monachus patri inteſtato ſuccedit.*
8 *Monaſterium deſerens bona non recuperat.*
9 *Monachus num profeſſionem licite deſerat.*
10 *Iudæus Chriſtianum ſeruum inuitum non detineat.*
11 *Seruus apud Iudæum detentus profitens fidem catholicam liber fit.*
12 *Iudæorum ſerui Chriſtiani facti nunquam incidunt in priſtinam ſeruitutem.*
13 *Violatores priuilegiorum religioſorum locorum qua pœna afficiantur.*

1 SPonſus item † ſponſa ſine arrharum amiſſione licite
monaſterium ingredi poſſunt & ibi perſiſtere. *hoc*
2 *textu.* Item ſponſalia per ingreſſum † & conſenſum in
monaſticam vitam diſſoluuntur. *hoc text.* Bart. Alexan.
in addit. ad Bartol. hoc textu. Moz. *in tractat. de contractibus.
tit. de matrimonio. Pro declaratione huius ſeptima. num.6. fol.
885. cap.2. cap. ex publico. c. ex parte. de conuerſ. coniugator.* De
3 morte † ciuili quando naturali æquiparetur. Sebaſt.
Medices *in tractat. mors omnia ſoluit, à num.22. ad 28. fol.
154.155.*

§. *Hoc etiam cognitum.*

4 Filios patre inuito † retento etiam ſucceſſionis iure
monaſticæ vitæ ſe adiungere poteſt. *hoc* §. Salyc. *c.1. q.
2.* vide *Nouell.123. de ſanctis epiſ.* §. *vel c. nullam vero. 41.* De fi-
lia † monaſterium ingrediente an impetret à patre do- 5
tem. Clementin. *de patria poteſtat. c.5. effect.6. n.24 fol.103.
lat.2.* vbi & tradit an inuito patre monialis fiat. De filio
num patre † inuito ingrediatur monaſterium & in il- 6
lo patre diſſentiente permaneat, vide in vtramq; partẽ
Aſcan. Clementino. *in tractat. de patria poteſtat. cap.5. effect.
6. à num.25. ad 29.*

§ *Sin autem.*

Filius monachus † patri inteſtato decedenti ſucce- 7
dit non obſtante monaſtica vita. *h.* §. Rebuff. *in proœm.
conſtitut. Galliæ gl.5. nu.22.*

§. *Huius autem.*

Monaſterium † deſerẽs bona in monaſterium poſt 8
profeſſionem illata non recuperat. *hoc* §. Salycet. vide
Zobel. in differẽt. Saxon. edit. per Roman. *parte 3. diff.
22. fol.564.* De monacho † num profeſſionem licite de- 9
ſerat & monialis fiat. Felyn. *conſ.47.*

§. *His ita.*

Iudæus † ſeruum Chriſtianum inuitum in ſeruitio 10
non detinet. *hoc* § *l.1. infra. ne Chriſtianum mancipium.* Sa-
lycet. *ad hunc* §. *his ita.*

§. *In præſenti.*

Iudæi † ſeruos à poſſeſſione Catholicæ fidei non 11
impedient, & profeſſurus ſeruus Catholicam fidem
miſſo Iudæi miniſterio liber fit. *hoc* §. Num horum li-
beri inuitis parentibus ad baptiſmum & catholicam
fidem adhibeantur. Zaſ. *in tractat. de Iudæis. fol.101.*

§. *Quod ſi forte.*

Serui Iudæorum † per acceſſum ad fidem catholi- 12
cam libertatem nacti poſtquam Iudæi domini ad ca-
tholicam profeſſionem acceſſerunt, non incidunt in
priſtinam ſeruitutem. *hoc* §. Salycet. §. *his ita.*

§. *Hæc igitur.*

Priuilegia † piorum locorum & religioſorum vio- 13
lantes tam pecunia quam capitis pœna affici poſſunt,
hoc §.

De epiſcopali audientia & diuerſis capitulis, quæ ad ius curamque & reuerentiam pertinent pontificalem.

TITVLVS VII.

1 *Pontificis poteſtas.*
2 *Pontificis autoritas.*
3 *Papæ cura & ius. n.5.*
4 *Papa quando deponatur.*
6 *Epiſcopalis officii quæ ſint.*
7 *Pontifex ſummus.*

AD Rubricam, Titul. & huius materiam vide Bart.
Alban. Angel. Bald. Caſtrenſ. Alphonſ. Aluarets,
De poteſtate † Pontificis Petr. Albinian. *tom.13. tract.* 1
tract. par.1. fol.301. De pontificis † auctoritate. Franciſc. 2
Vargas *tom.13. tract. tract. p.1. fol.113.* vbi etiam tractat de
primatu papæ. De † papæ cura ac iuribus Simonetta *in* 3
tract. de reſeruat. benefic. q.1. n.4. & 5. Quando † depona- 4
tur papa. Roman. *conſil.523.* De huius † cura, poteſtate 5
ac ſpecialibus priuilegiis. Anton. Peregrin. *in tractat. de
priuil. fiſci. lib.1. tit.2. à n.1. ad 37.* Quæ alioquin † ad cu- 6
ram pertineant epiſcopalem tradit Petr. Gregor. Tho-
loſan. *in ſyntagm. iuris lib.15. c.12. n.33.* Et de ſummo Pon- 7
tifice idem *citat. lib. cap.3.*

L. Negotiatores. 1.

1 *Epiſcoporum olim officium.*
2 *Magiſtratus quandoq; ad vendendum res aliquem cogere poteſt.*

3 *Ven-*

Digitized by Google

3 *Venditio coacta.*
4 *Vendere quis pro ſeminario eccleſia cogi poteſt.*

1 EPiſcopi quondam † modum & quantitatem rerū
iuſtu pretio emendarum & vendendarum ſtatue-
bant. Bart. Bald. Salyce: qui ex hoc textu inferunt aliquē
2 cogi † interdum poſſe, vt rem vēdat & emat pretio per
magiſtratum conſtituto. *l. inuitum. ʃ. de contrah. empt.* De
3 venditione inuita † in vtramq; partem vide Socin. *reg.*
530 *l. nec emere. ʃ. de iure dot.* Ferron. *ad conſuetud. Burdegal.*
4 *lib. 2. tit.* 8. Et quando fauore † eccleſiæ ad eiuſdem ſe-
minarium vendere quis cogatur. Caroc. *deciſ.* 26.

L. Si clericus ante. 2.

1 *Appellans fruſtratorie ante diffinitiuam punitur.*
2 *Clerici mulcta fiſco non applicatur, ſed pauperibus eroga-tur.*
3 *Appellantis temere pœna.*

1 APpellans ante ſententiam † fruſtrandi iudicii cau-
2 ſa mulctandus. Et clerici † mulcta non infertur fi-
ſcu, ſed diſtribuitur inter pauperes, *hoc textu.* Bart. Bal-
3 dus & Salycet. De appellatione † temeraria, & mulcta
temere appellantis ex Imperii conſtitutionib. vide or-
dinat. Imper. Camer. *part. 2. tit.* 28. §. Darzu dieweil. Me-
morial. de anno 74. §. *vlt.* & receſſ. deputat. Spirenſ. de
anno 1600. §. 20. incip. Vnd obwol. Cuiac. *lib.* 12. *obſc.*
6. Hieron. de Lauent. *deciſ.* 77. *n.* 1.

L. Nemo deinceps. 3.

1 *Carcerati diebus paſchalibus relaxandi. Et quando non. nu-mero* 2.
3 *Malefici priuilegiis indigni & quatenus. n.* 5.
4 *Malefacientibus quando non parcendum.*
6 *Delicta priuilegia tollunt.*
7 *Sacrilegi, adulteri, non gaudent priuilegio feriarum. nu-mero* 8.
9 *Sceleratis quatenus ob intereſſe publicum, pœna non remit-tatur.*
10 *Principes an pœnam pro arbitrio remittant. n.* 13.
11 *Rei publicorum iudiciorum conuicti impunes non mane-ant.*
12 *Pœnarum augmentum aut diminutio.*
14 *Crimen non ſæpius remittendum.*
15 *Delictum ſecundum quando primum aggrauet.*

1 CArcerati † circa Paſchatis feſtum relaxandi. *h. text.*
Caſtrenſ. & Bald. Boer. *deciſ.* 83. *n.* 12.

§. Sed ab his.

2 Feſtorum † & feriarum intuitu turbantes quietem
& gaudia atq; lætitiam ex feriis habere ſperantes non
fruuntur relaxatione ob ferias indulta. Item priuile-
3 giis † & fauore malefici indigni ſunt. Dd. *hoc tex.* Boer.
4 *alleg. deciſ.* Quatenus malefacientibus † non ſit parcen-
dum. Iaſ. *ad l. error. n.* 15. *C. de iur. & fact. ignor.* Itē in quan-
5 tum priuilegiis † malefici nullis gaudeant omniq; fa-
uore ſint indigni. Horat. Luc. *in tr. de priuil. ſcholar. priui-*
6 *leg.* 64. *fol.* 370. Et quod delicta † auferant priuilegia. Ia-
cob. Menoch. *conſ.* 466. *vol.* 5.

§. Quis enim.

7 Sacrilegi, † adulteri, ſcortatores, inceſtum commit-
tentes, raptores & ſepulchrorum violatores feriarum
quiete ſunt indigni, nec relaxandi feriarum fauore. Pe-
trus Paulus Fuſc. *ſingular.* 147. *liter. F. ſub vocabul. frequen-
tia.* Boer. *citat. deciſ.* 83.

§. Patiantur.

8 Feriarum † fauore impunitatis ſpe non gaudeant
venefici, malefici, adulteri, parricidæ, rei maieſtatis, ſed
promeritas patiantur pœnas. Quatenus ob publicum
9 intereſſe † criminoſis pœnæ non ſint remittendæ, no-
tat Ioan. Baptiſt. Plotus *ad l. ſi quando. C. vnde vi fol.* 57. Et
an reſcripto † principum pro horum arbitrio pœnæ li- 10
cite vel remittantur, aut tollantur. Eric. Heideman *in
theſib. Dig. diſp. 3. theſ.* 6. De pœnis † reis publicorum iu- 11
diciorum conuictis non remittendis. vide Conſtitut.
crimin. Caroli V. Imperat. *cap.* 60. & in hoc Remum ac
Vigel. Seraphin *priuil. iuramen.* 83. *num.* 90. De harum
augmento † & mitigatione. Decian. *in prax. crimin. lib.* 12
5. *cap.* 49. *in princip.* An licite princeps † haſce in totum 13
tollat. Vaſq. *illuſtr. controu. antiquar. lib.* 1. *c.* 15. *n.* 11.

§. His ergo.

Criminum † remiſſio non frequentanda, ſed ſemel 14
remiſſa, pernicioſe iterata, vindictam publicam pro-
uocat. *hoc* §. Decian. *citat. ad* §. *praced. cap.* Salycet. *ad hanc
l. num.* 2. Fuſc. *in ſingul. lit. F. vocab. frequentia. fol.* 200. Qua-
tenus delictum † ſecundum aggrauet primum & hu- 15
ius pœnam exaſperet. Decian. *in prax. crim. libr.* 5. *cap.* 56.
num. 15. Hippolyt. Riminald. *in comment. ad tit. Inſtitut. de
donation. num.* 512. Næuizan. *conſ.* 27. *nu.* 8. Andr. Fachin.
lib. 1. *controu. c.* 1. *fol.* 5. *lit.* D.

L. Tres tantummodo. 4.

1 *Pretores tres olim Conſtantinopoli ſingulis annis ad diſ-ceptationem cauſarum deſtinati fuerunt.*

TRes prætores in vrbe † Conſtantinopolitana ſin- 1
gulis annis ad diſceptationem & retractationem
cauſarum olim conſtituti fuerunt. Gothofred. *in notis
ad hanc l. ſub lit. L.*

L. Mima. 5.

1 *Meretrices veſtes honeſtarum non induant.*
2 *Veſtium ingenuarum & meretricum olim diſcrepantia.*
3 *Carnifices, Iudæi, &c. eiuſmodi veſtibus incedant vt agnoſci poſſint.*

MImæ † habitum monialium non induent impu- 1
ne & meretrices veſtibus honeſtarum non ſe or-
nent, *hoc textu.* Bald. & Salycetus. De veſtibus † inge- 2
nuarum, meretricum & ancillarum olim diſtinctis.
Syntagm. iuris Tholoſan. *lib.* 9. *cap.* 19. *num.* 7. *& lib.* 10. *c.*
2. *num.* 38. In quantum nunc ex politicis conſtitutioni-
bus Imperii Romani inprimis ſecundum ordinatio-
nem politicam Francofurtenſ. de anno 1577. Iudæi,
carnifices † aliæque perſonæ viles induant veſtes tales 3
ex quibus præ aliis honeſtis perſonis agnoſci poſſint.
vide in politicis conſtitutionibus, *titul.* 9. *folio* 387.
& 388.

L. Archigerontes. 6.

1 *Presbyter vltimo ſupplicio afficiendis ad audiendam con-feſſionem pœnitentialem adhibendus eſt.*
2 *Confeſſio criminis ſacerdoti facta confitenti non præiudi-cat.*
3 *Sacerdos an confeſſionem rei iudici detegere poſſit.*
4 *Paſtores condemnatis nunc adiungendi.*

COndemnandis ad capitale † ſupplicium presby- 1
ter ad audiendam confeſſionem pœnitentialem
adhibendus eſt. *hoc textu.* Bald. Cuiac. *lib.* 23. *obſer.* 3. Go-
thofred. *ad hanc l. ſub lit. S.* Alciat. *lib.* 3. *diſpunct.* 18. Sub
hoc textu notat Bald. quod † confeſſio criminis facta 2
ſacerdoti in iudicio confitenti non præiudicet. *per cap.
ſi ſacerdos. de offic. ordinar.* Et an licite iſtiuſmodi † con- 3
feſſionem detegat ſacerdos iudici. vide in vtramque
partem ſuper hanc quæſtionem. Iacob. Menoch. *in tr.
de arbitrar. iudicum. lib. 2. cent.* 5 *caſu.* 414. Chaſſan. *conſil.* 1.
nu. 16. *&* 17. *parte* 2. Quatenus nunc † condemnatis ad- 4
iungendi ſint paſtores, vide Conſtitut. crimin. Caroli
V. Imperat. *art. vel cap.* 102.

L. Addictos. 7.

1 *Damnatos ad ſupplicium nemo impune eximat.*
2 *Carnifices & executores ſint ſecuri.*
3 *Captiuum vi eximentis pœna.*
4 *Monachi captiuos liberantes ab epiſcopo puniantur.*
5 *Clerici delinquentis an ſortiantur forum iudicis ſecularis.*
6 *Monachi pro condemnatis appellare poſſunt.*
7 *Iudex appellatione pendente exequi non poteſt.*
8 *Appellationes in criminalibus quatenus hodie locum non habeant.*
9 *Appellationes incompetentia viua voce facta valent.*

1 DAmnatos † ad ſupplicium nemo eripiet manibus
& vinculis executorum ſub pœna 30 auri marca-
rum. Salycet. & Baldus *ad hunc textum.* Boſſ. *in praxi cri-
minal. titul. de captura numero* 15. Bartol. *conſilio* 102. Boe-
rius *deciſion.* 84 *num.* 3 Egidius Boſſ. *in tractat. de principe*
2 *& priuileg num.* 28. De ſecuritate † executori & carni-
fici à quolibet iudice danda, vide conſtitutionem cri-
minalem Caroli V. Imperat. *artic.* 97. *folio* 275. De pœ-
3 nis † vi eximentis captiuum. Peckius *de iure ſiſt. folio cen-
teſimo octuageſimo ſexto.* Hippolyt. *ſingul* 273. Guido Papę
deciſion. 437. Franciſcus Viuius *deciſion.* 191. *numero* 12.
libro primo.

§. Ad epiſcoporum.

4 Monachi † captiuos liberantes ſi per ordinarios e-
piſcopos non puniuntur, epiſcopi de culpa tenentur.
5 *hoc textu.* Sub quo mouet Baldus quæſtionem: An † ob
delictum clerici ſortiantur forum iudicis ſecularis: pro
negatiua vide *c. in clericum.* 11. *quaſt.* 1. Ioannem Mariam
Iacobinum Riminaldum *in addit. ad Salycet. ſub hoc tex-
tu.* Pro affirmatiua Boerium *deciſ.* 65 *numero* 16. Diaz. *in
praxi criminal cap* 91. Syntagm. commun. opin. *ſub titul.
de epiſcop. & cleric n.* 190. *&* 191. Soaretz & Bonacoſſa *in
com. opin. vocab. clericus.*

§. Quibus.

6 Monachi † pro condemnatis ad mortem ſi tempo-
ra ſuffragātur appellationem interponere poſſunt. *hoc
§* Salycetus *in l. addictos. C. de appellationib.* Ex hoc textu
7 notat Baldus, quod iudici † procedenti pendente ap-
pellatione ad executionem condemnati conſangui-
nei reſiſtere poſſint, per doctrinam Innocentii *ad cap. ſi
8 quando. de offic. delegat.* Quatenus nunc † appellationes
in criminalibus ex generali conſuetudine Germaniæ
& Imperii Romani non admittantur, vide receſſum
Imperii, de anno 1530 §. *item als ιεt etliche ſeit. & ordi-
nat. Camer. parte* 2. *titul.* 28. §. 5 *fol. centeſimo vigeſimo primo.*
Andr. Gail. *in pract. Camer. Imperial. obſeruat.* 1. *numero* 27.
9 *&* 28 *lib.* 1. Competentiæ † autem vel incompetentiæ
viua etiā voce interpoſitæ appellationes an in Imperio
Romano admittantur, notat idem *obſeru.* 130. *n.* 10. *lib.* 1.
Ordin. Cam. *alleg tit.* 28.

L. Si qui ex conſenſu 8.

1 *Iuriſdictionem epiſcopi prorogantes eius iudicio ſtare tenen-
tur.*
2 *Compromiſſum in epiſcopum à non ſubditis fieri poteſt.*
3 *Iuriſdictionis prorogatio per ſubditos non fiat.*
4 *Iuriſdictionis prorogatio illicite facta quando reuoce-
tur.*
5 *Epiſcopus arbiter electus an eius officium per Archiepiſcopa-
tum euaneſcat.*
6 *Clericus in iudicem Laicum compromittens.*

1 PRorogantes † iuriſdictionem epiſcopi tenentur e-
2 ius iudicio ſtare. Item in epiſcopum † non ſubdi-
ti vt in arbitrum compromittere poſſunt & taler com-
promittentes ſi ſunt præſ[illegible] ſ[illegible] re l[illegible] do tenentur,
hoc textu. Caſtrenſis, Baldus, & Salycetus, Benedictus
Capra *in regul. poſt concluſion.* 155. *in tract. tit. de prorogation.*
De iuriſdictionis † prorogatione, Trentacinq. ad praxin 3
Bonacurſu *folio* 546 *num.* 110. Et quod talis non fiat li-
cite per ſubditos in præiudicium veri domini. Vin-
centius de Franchis *deciſione quadringenteſima ſeptuageſi-
ma numero.* 5. Quando illicite † facta reuocetur. And.
Fachinæus *lib.* 1 *quaſtion* 61. Epiſcopus arbiter † electus 4
ſi fiat Archiepiſcopus an eius officium ceſſet. Camil. 5
Borell. *in tractat. de compromiſſis* §. 2. *gloſſ.* 4 *numero* 84 *fol.*
434 *& ibidem de epiſcop arbitr. & arbitratore numero* 81. *fol.*
433. De clerico † in laicum iudicem compromittente 6
& de vigore huiuſmodi compromiſſi. idem Borell. §. 1.
gloſſ. 3. *à num.* 213. *ad* 220.

L. Epiſcopale. 9.

1 *Appellatio à ſententia epiſcopi per prorogationem electi illi-
cita. num.* 2.
3 *Appellare ab epiſcopo ex prorogatione cognoſcente ſemel tan-
tum licet.*
4 *Appellatio ab epiſcopo vt delegato ad delegantem admitti-
tur.*

AB epiſcopi † per prorogationem electi iudicio & 1
ſententia illicita eſt appellatio. Baldus. & Salycet.
ad hunc textum. Ludouic. Rom. *in ſingul.* 11. Guido Papæ
quaeſtion. 370. *folio* 226. Grammatic. *deciſ.* 9. Oldrad. *con-
ſil.* 83. *incipien. an epiſcopus.* De appellationibus † à ſen- 2
tentia per iudicem ex prorogatione electum licitis vel
prohibitis. Bald. *ad hanc l. num.* 2. Maria Riminald. *in ad-
dit. ad Salycet. ſub hoc text. n.* 2.

Auth. Si quis. iunctis §§. Non liceat. & aliis.

Ab epiſcopo † cognoſcente ex prorogatione poteſt 3
appellari ſemel tantum ſi feratur ſententia confirma-
toria. Ab epiſcopo vt delegato † ad delegantem licita 4
eſt appellatio. Bald. Salycet. & Paul. de Caſtro. Vin-
cent. de Franchis *deciſ.* 335. Roland. à Valle *conſil.* 37 *nu-
mero* 1. *lib.* 1.

L. Iudices dominicis 10.

1 *Iudex prouidere debet ne carcerati inhumaniter à cuſtodi-
bus tractentur.*
2 *Carceratus ob damna valetudini illata iudicem conuenire
poteſt.*
3 *Carcerum qualitas.*
4 *Carceratus alendus.*

CArcerati † ſi culpa iudicis dominicis diebus non 1
interrogati patiantur inediam, ſqualorem, per
commentarienſis ſæuitiam, iudices ad 20. libras auri
tenētur cum diſcrimine officiorum. Salycetus *ad hanc l.*
Alciat. *lib.* 1 *parerg. cap.* 17. Forcat. *in penu iuris cap.* 23. De
carcerato † iudicem conueniente ob damna valetu- 2
dini illata Peregrin. Iannin. *de citat. reali lib.* 1. *cap.* 2. *nu.* 18.
fol. 288. Et de † qualitate carcerum & carceratorum 3
tractatione. Petr. Peckius *in tract. de iure ſiſtend. cap.* 42. *fol.*
218 *&* 219. De carcerato † alendo, Wormſer *lib.* 1. *obſ.* 4
8. Coler. *in tr. de aliment. in indice ſub vocab. carcer.*

L. Mathematicos. 11. iuncto §. Quid ſi.

1 *Libri improbatæ fidei comburendi.*
2 *Perſeuerantes in errore deportandi.*
3 *Maleficorum & mathematicorum pœna.*
4 *Mathematicorum diſciplina quando permiſſa.*

LIbri † improbatæ fidei vidente epiſcopo ſunt com- 1
burendi: Et perſeuerantes † in errore deportandi 2
ſunt. *hoc textu.* De maleficis † ac mathematicis illo- 3
rumque pœnis. Syntagma iuris Tholoſani. *lib.* 34. *c.* 14.

Vicuſſim

4 Viciſſim quinam † mathematici ob ſcientiã laudabilem ac probatam in republica fauorem ac patrocinium mereantur. idem Tholoſ. *lib. 18. c. 8. f. 259.*

L. Chriſtianos. 12.

1 *Epiſcopi captiuos redeuntes defendent ab iniuriis.*

1 EPiſcopi † redeuntes ex captiuitate ab iniuriis defendent. *hoc text. l. fin. de captiu.* Gotfred. *ad hanc l. in notis ſub lit. l. m. n.*

L. Silenones 13.

1 *Pater ob proſtitutionem filia ius ſuum in filiam amittit.*
2 *Pater quibus ex cauſis poteſtatem amittat.*

1 PAter leno † ob proſtitutionem filiæ poteſtatem patriam amittit ad filię implorationem. Salycet. *ad hanc l.* gloſſ. *in cap. apud miſericordiam, verb. vxore. 32. q. 1.*
2 Quibus ex cauſis pater † poteſtatem amittat. vide Clementin. *in tractat. de patria poteſtat. c. fin.*

L. Decernimus vt qui. 14
iunct. §. Et ſacerdotis.

1 *Clericorum iudex Conſtantinopoli erat archiepiſcopus vel Præfectus.*
2 *Clerici quatenus ſecularem iudicem accipiant.*

1 IN vrbe † Conſtantinopolitana iudex clericorum erat Archiepiſcopus vel Præfectus ab actore electus.
2 *hoc textu.* Salycet. De clericis quatenus † ſortiantur præfectum aut alium ſæcularem iudicem Roland. à Valle *conſil. 4. vol. 1.* in tranſcurſu Gail *de pace publica. lib. 1. c. 1.* Afflict. *ad conſtitut. regni Neapol. rubr. 43. fol. 176. & rubr. 66. num. 224 & 225.* Vaſq. *illuſtr. controuerſ. nouæ. cap. 5. à num. 17. ad 25.* Knichen *in tract. de ſublimi iure territorii. c. 1. & 2. ſub numeris variis.*

L. Nemo vel. 15.
iunctis §§. Sin autem Idem vero.

1 *Aduocatus qui non eſt verus Chriſtianus non admittitur.*
2 *Aduocati qui eſſe poſſint.*

1 ADuocatus † qui non eſt verus Chriſtianus ad publicum exercitium aduocandi non eſt admittendus.
2 *hoc text.* Salycet. *Nouell. 8. c. 3.* Aduocati † qui nam eſſe poſſint. Syntag. Tholoſ. *lib. 49. c. 6. num. 19.*

L. Si legibus prohibita 16.
iuncto §. Si vero.

1 *Impedimentum ſcienti non ignoranti imputatur.*

1 IMpedimentum † nuptiarum legitimarum ſtans à principio imputatur ſcienti & non ignoranti *hoc tex.* Salycet. Ad materiam textus vide Schneidwin. *ad comment. ad Inſtit. de nupt. rubr. de pœnis contrahent. inceſtas vel inutiles nuptias l. vlt. infr. de ſponſalib.*

L. Iubemus eos. 17.

1 *Defenſores ciuitatum ſint orthodoxa fidei.*
2 *Defenſores ciuitatum per quos ſint eligendi.*
3 *Eligentes indignum num alium eligere poſſint?*
4 *Defenſoris officium nemo declinat.*
5 *Defenſoris officium inuitus quis ſuſcipere tenetur.*
6 *Defenſor ciuitatis acta cuſtodiat.*
7 *Præſides ciuitatum hæreticos exterminare per eccleſiam debent.*

1 DEfenſores † ciuitatum orthodoxæ fidei poſſeſſores eligendi ſunt. *hoc text.* vide infra. *tit. de defenſorib. ciuitat.*

Auth. Præſides gentium.

2 Defenſores † ciuitatum per habitatores bonæ opinionis conſentiente & ſuffragante ſimul loci epiſcopo eligendi ſunt ad officia. *h. text.* Num per electio-
3 nem † indigni eligentes redeãt ad nouam electionem. Ludoph. Schrad. *in tract. de feud. p. 10 ſect. 10. nu. 73.* Roſate *in diction. iuris ſub vocab. electio.*

§. Et nulli liceat.

Defenſoris † officium ſub pœna 5. librarum auri nemo declinat, verum ſoluta pœna illud inuitus ſuſcipit, & poſt acceptum officium teſtamenta ad ſe recipit illaque cuſtodit. *hoc §.* Quatenus ad officia † defenſorum non minus quam alia quis cogi poſſit. vide Franciſc. Marci *deciſ. Delphin. 752.* 4 5

§. Præterea habeat.

Defenſor ciuitatis † in domo publica per actuarium acta ad ſuum officium pertinentia cuſtodiat. *hoc §.* 6

Auth. Statuimus.

Præſides † ciuitatum damnatos de hęreſi per eccleſiam exterminabunt. *hoc tex.* Salycet. Tholoſ. *in ſyntag. iuris. lib. 33. c. 8. n. 5.* 7

L. Si præſens quis. 18.

1 *Exceptio non numeratæ pecuniæ coram epiſcopo opponi poteſt. Idem de exceptione non numeratæ dotis. nu. 2.*
3 *Exceptio non numeratæ dotis in quo loco opponatur.*

EXceptio † non numeratæ pecuniæ, quæ magiſtratui metu eiuſdem officii opponi non poteſt tuto coram epiſcopo obiici poteſt, *hoc text. l. in contractib. §. vlt. infr. de non numerat. pecun.* Salycet. 1

§. Quod etiam.

Exceptio dotis † non numeratæ quæ ad interrumpendam præſcriptionem magiſtratui metu officii non poteſt obiici, coram epiſcopo loci nito eidem obiicitur. *h. §* Salycet *ad hanc l.* Rebuff *ad l. 1. C. de mulierib. &* 2
quo † in loco. Riminald. ad Salyc. *hoc tex.* 3

L. Nemini licere 19.

1 *Infantes expoſitos educentes non efficiuntur eorum domini.*
2 *Infantem expoſitum nutriens ius ſuccedendi non ſortitur.*

EXpoſititios † infantes tollentes & educantes propter alimenta non acquirunt ius dominicæ poteſtatis. *hoc tex.* Salycet. *l. 2. infr. de infantib. expoſit. l. 2. de bon. lib. infr.* 1

§. Sed neque.

Educatio † infantis expoſiti nutrienti Infantem non tribuit ſuccedendi ius & hoc legitimis ſucceſſoribus aufert. *hoc §. l. nutritorib. infr. communia de ſucceſſionib.* Salyc. *ad hanc l.* 2

L. De creatianibus 20.
iuncto § Et ſi quidem.

1 *Curator in teſtamento furioſo datus aliis præferendus.*
2 *Præſes cum epiſcopo teſtamento furioſo curatore carenti curatorem aſſignat.*
3 *Curator furioſi.*

CVrator † in teſtamento furioſo nominatus prę aliis cõfirmatione dignus eſt, ſi ſatisdationẽ præſtet & inuentarium conficiat. *hoc tex.* Salyc. Specul. *in tit. de tutor. §. 5. verb. idem quod tutor.* idem *in titul. de inſtrum. edit §. 14. verb ſed au teneat.* Barnab. Cornazan *deciſ. 1. nu. 72.* Fuſc *ſing. 77. lit. D.* Amatus *deciſ. 68. n. 1.* Menoch *de arb. libr. 2. c. 150. nu. 25.* 1

§. Sin autem.

Furioſo ex teſtamento † curatorem non habenti & agnatis cognatiſque carenti præſes cum epiſcopo curatorem aſſignat idoneum & hunc ad ſatisdandum admonet. *hoc §.* De curatore † furioſi. Montan. *de tutel. c. 28. n. 9 f. 78. & c. 31. effect. 1. nu. 3. fol. 95. & c. 32. reg. 9. n. 61. f. 122. & c. 33. nu. 110.* 2
3

L. Tam dementis. 21.
iunct §§. Æſtimatione. Ita tamen.

1 *Furioſi liberi nuptias rite contrahunt.*
2 *Dos danda pro qualitate patris furioſi.*
3 *Liberi parentes furioſos curare negligentes ſucceſſione priuantur. Idem de parentib. n. 4.*

1 Liberi furioſi † & dementis nuptias legitime con-
trahunt, & dotes ac donationes propter nuptias
intercedentibus curatoribus conſtituunt. *h. tex.* Salyc.
2 *ad hunc tex.* Qui hic tractat † de dote conſtituenda pro
qualitate & dignitate patris furioſi. Bald. *in Auth. res,*
infr. commun. de legat. Alex. *conſ.* 31 *p.* 4.

Auth. Liberi furioſi.

3 Liberi † ſi parentes furioſos negligunt nec eoſdem
curant ſucceſſione indignos ſe reddunt. *hoc tex.* Salyc.
4 E contra parentes † furioſos liberos negligentes hiſce
non ſuccedunt. idem Salyc. *ad hunc tex.* Aut. Peregrin.
in tract. de priuil. fiſci. tit. de his quib. vt indignis.

L. Sancimus 22.

1 *Aduerſario abſente libelli porrectio præſcriptionem impedit.*

1 ADuerſario † abſente aut furioſo libelli porrectio
facta corã præſide vel epiſcopo interrumpit præ-
ſcriptionem. *hoc textu. l. vt perfectius. infr. de annalib. exceptionibus.*

De hæreticis & Manichæis & ſamaritanis.

TITVLVS VIII.

1 *Hæreticorum inquirendorum lucerna.*
2 *Hæreticæ aſſertiones tollendæ.*
3 *Papa an matrimonium ab hæreticis contractum diſſoluat.*

AD rubricam, titul. & huius materiam, vide Bar-
tol. Alban. Salycet. Menoch. *de arbitrar. iudic. lib.* 2.
cent. 4. *caſu* 37 *n.* 373. 374. 375. Ægyd. Boſſ. *in prax. crim. ſub
tit. de hæretic.* Iul. Clar. *in praxi crim.* §. *hæreſis.* Ioh. Dauth
in commentar. ad materiam teſtam. rubric. aut titul. qui teſtam facere poſſunt. Iohan. Capetum, & Ambroſ. de Vie-
nate *in ſpecialib. tr. de hæreticis.* Et de inquiſitione contra
hæreticos. Fran. Pegueram *tom.* 11. *tract. tract.* De hære-
2 ticorum inquirendorum † lucerna. Bernhard. Co-
3 menſ. *tom.* 11. *tract. tractat. p.* 2. *fol.* 333. Hæreticis † & Ca-
tholicis aſſertionibus tollendis. Arnold. Albertin. *tom.*
11. *tract. tractatuum fol.* 42. Conrad. Bruo *tom.* 11. *tr. tract.*
parte 2. *fol.* 171. Gondiſſalu. de Villadiego *tom.* 11 *tractat.*
tractat. parte 2. *fol.* 32. Iohan. à Royas *tom.* 11. *tract. tractat.*
parte 2. *fol.* 208. Iohan. Nicol. Arelatar. *tom.* 11. *tract. tract.*
p. 2. *fol.* 29. Ludouic. Carrer. *tom.* 11. *tract. tract. parte* 2.
f. 42. Paul. Grilland. *to.* 11. *tract. tract. p.* 2 *f.* 24. Zancbin.
Vigolin. *to.* 11. *tract. tract. parte* 2 *fol.* 11. Et an matrimo-
3 niũ † ab hæreticis cõtractum diſſoluat, Papa, Thom.
Campeg *tom.* 9. *tract. tract fol.* 123. Syntagm. iuris Tho-
loſan. *lib.* 33. *cap.* 8. Tiber. Decian. *in praxi crim. lib.* 5. *capit.*
varius. Proſper Farinac. *in praxi crim. in indice ſub vocab.
hæreſis.*

L. Priuilegia. 1.

1 *Hæretici non gaudent priuilegiis.*
2 *Peccans in legem priuilegio indignus.*
3 *Hæretica mulier ius tacitæ hypothecæ amittit.*

1 PRiuilegiis † ob veram confeſſionem indultis non
fruuntur iſti qui aduerſari veræ confeſſioni depre-
2 henduntur. Priuilegio indignus † qui in legem com-
mittit. *h. tex.* Salyc. *Nouel.* 45. *cap. vlt. de immunit. eccleſ. ext.*
Menoch. *conſ.* 466. *num.* 37. *volum.* 5. Portius *conſil.* 196.
n. 23. *lib.* 2. *l.* 2. *infr. de Carbon. edict.* Oldrad. *conſil.* 271. Ro-
man *ſing.* 742.

Auth. Item priuilegium.

3 Hæretica † mulier ius tacitæ hypothecæ & vt præ-
feratur aliis creditoribus amittit. *hoc text.* Syntag. iuris
Tholoſan. *lib* 33. *c.* 8. *nu.* 8. vbi de pœnis hæreticorum
ciuilibus tractat. De aliis vide eundem *lib.* 42. *c.* 22. *n.*
24. & *lib.* 34. *c.* 21. *nu.* 9. Farinac. *in praxi crimin. quæſt.* 25.
num. 12.

L. Omnes vetita. 2.

1 *Hæretici patronos non habeant.*
2 *Hæreſes quænam legibus imperialibus aduerſentur.*
3 *Hæreticus iudicum conniuentia indignus.*
4 *Hæreticos tolerantium pœna.*
5 *Hæreticus quis. Et vnde probetur. nu.* 6.

HÆreſes † legibus diuinis ac imperialibus aduer- 1
ſæ conquieſcant, nec patronos miniſtroſque ha-
beant. *h. tex.* Salyc. Quæ nunc legibus † imperialibus 2
hæreſes aduerſæ videantur, comprehendit Receſſ.
In pet. Rom. Auguſtan. ſub An. 1555.

§. Nec per conniuentiam

Hæretici † indigni iudicum tolerantia & conniuen- 3
tia. *hoc* §. De pœnis fautorum † hoſce tolerantium iſtiſ- 4
que conniuentiũ. Syntag. iuris Tholoſan. *li.* 33. *c.* 8. *n.* 2.

§. Hæreticorum autem.

Hæreticus dicitur qui conuictus eſt quod deuiet
per leue argumentum à tramite Catholicæ religionis.
h §. Vnde † autem pateat quod quis ſit hæreticus & 5
quod huic legitimæ defenſiones non ſint denegandæ.
vide Farinac. *in praxi crim. quæſt.* 39. *num.* 44. Burlat. *conſil.* 38. *lib.* 1. Afflict. *ad conſtitut. regni Neapol. rub.* 1. *f.* 32.

L. Cuncti hæretici. 3.

1 *Hæretici non debent habere loca conuenticulorum.*
2 *Hæreticis lirbania non concedantur.*

HÆretici loca † ad conuenticula nec publica mul- 1
to minus priuata habeant & talia eccleſiæ vin-
dicant, *hoc textu.* Salyc. *l. Iudæus. de Iudæ.* Maria Iacobin.
Rimoald. ad Salycet. *ſub hoc tex.* Barrol. *conſ.* 217. *incip.
ad declarationem.*

§ Ad hoc interdicatur.

Lithanias † aliaque exercitia hæreticis præſides ſub 2
comminatione mulctæ centũ librarum auri non con-
cedant. *h.* §. Salycet *ad hunc text.* Syntagm. iuris Tholoſ.
lib. 33. *c.* 9. *n.* 1.

L. Manichæos. 4.

1 *Manichæi commodis ſtatutorum non fruantur. nu.* 3.
2 *Manichæos quilibet accuſare poteſt. n.* 3.
4 *Hæreticorum memoria deleatur, & commercia interdicantur.* (beantur.
5 *Hæretici conuerſi an vltimo ſupplicio afficiantur.*
6 *Hæreticis conuerſis num bona ablata reſtituantur.*
7 *Hæreticis quatenus fiſcus ſuccedat.*
8 *Hæreticorum ſerui licite dominos deſerunt.*
9 *Hæretici iura poteſtatis amittunt.*
10 *Secularib. dominis hæreticos non extirpantib. eccleſia hæreticorum bona occupare poteſt.*
11 *Hæreticorum bona confiſcanda. num.* 12.
13 *Hæreticorum bona confiſcata ad quem ſpectent.*
14 *Saluus conductus hæreticis promiſſus an ſeruandus?*
15 *Hæreticorum bona an à quolibet occupari poſſint.*
16 *Hæreticorum defenſores impunes non maneant.*
17 *Hæreticorum patroni ab actibus ciuilibus remouentur.*
18 *Inquiſitio contra fautores hæreticorum an in mortuos adhuc procedat.* (huc procedat.
19 *Hæretici contrahere non poſſunt.*
20 *Contractus Iudæorum cum Chriſtianis ſolenniter fiant.*
21 *Hæreticus iudex nulliter iudicat.*
22 *Hæretici facultate aduocandi priuantur.*

MAnichæi † & Donatiſtæ commodis legum ac ſta- 1
tutorum ſunt indigni *h. text.* Auguſtin. *to.* 6. Epi-
phan. 2. *com.* 2. *hæreſ.* 66 Cuiac. *lib.* 12. *obſ. c.* 30.

§. Ac primum.

Manichæos † & Donatiſtas quilibet accuſat. Iſti etiã 2
indigni † ſunt ſucceſſionib. aliiſq; ciuilib. commodis. 3
h. §. Syntag. iur. Tholoſ. *li.* 42. *c.* 35. *nu.* 21.

§. Præterea.

Hæreticis † interdicta donatio, emptio venditio, 4
ſucceſſio iſtorũ, itẽ memoria adimitur reorũ læſæ maie-
ſtatis humanæ dãnata niſi pœniteant, *h.* §. Salyc. *ad h. l.*

Syn-

Syntagma iuris Tholoſ. *lib.33.c.8.n.10.& 11.* Farinac. *in prax. crim. q.25.n* 16. Felyn. *conſ.*10. Ant. Peregrin. *in tract.*
5 *de iure & priuil. fiſci. lib.3. tit.*10. Et an conuerſi † legitime vltimo ſubiiciantur ſupplicio. vide Conſil. IC. Ger-
6 maniæ Egnolphian. *vol.1. conſ.*14. Bona hiſce oblata † an ad fidem reuerſis reſtituãtur. Menoch. *de arbitrar. iudic.*
7 *cent.6. caſu* 549. In quantum Fiſcus † hæreticis ſuccedat. Surd. *deciſ.*280.

§. *Seruos.*

8 Hæreticorum † ſerui licite dominos deſerunt & ve-
9 ram ſequuntur Eccleſiam. *hoc* §. De hæreticis † ius poteſtatis ob hæreſin amittentibus. Syntag. iuris Tholoſ. *lib.42.c.12 n.24. & lib.14.c.1.nu* 20.

Auth. Si vero dominus.

10 Temporalibus † dominis negligentibus in extirpandis hæreticis Catholici hæreticorum bona licite
11 occupant *hoc text.* Salyc. De hæreticorum † bonis occupandis & confiſcandis, Proſp. Farinac. *in prax. crim.*
12 *q.25. nu.*12. Et an ipſo iure † cum poſſeſſione confiſcen-
13 tur ac tranſeant. *alleg q.25. nu.*13. Et bona † confiſcata ad
14 quem dominum pertineant. *ibid. n.*17. An ſaluus † cõductus promiſſus ſit ſeruandus. *quæſt.*29. *n.*9. Et quate-
15 nus hæreticorum † bona à quolibet occupari poſſint, innuit Tholoſ. in ſynt. *iuris lib* 33. *c.8. n.*19.

Auth. Credentes.

16 Receptatores, fautores, & † defenſores hæreticorum impunitatis ſpe nullo modo gaudent, ſed excommunicatos fouentes, famam, officia, ius teſtandi amit-
17 tunt. Salycet. *ad hunc tex.* De hæreticis † & horum patronis in quantum ab actibus ciuilibus remoueantur. Mynſing. *in obſ. Imper. Cam. cent.*1. *obſ.*43. Gail. *libr.2. de pa-*
18 *ce publ. c.3. num.*3.8.9. De hæreticorum † receptatoribus mortuis & an contra mortuos inquiſitio adhuc procedat. Farinac. *in praxi crim. q.*10. *n.*41. Syntagma iuris Tholoſ. *lib.*33. *c.8. n.*2.

§ *Nullus.*

19 Contractus † & obligationes cum hæreticis initæ euaneſcunt quoad ius hæreticorum. *h.* §. Salyc. Qua-
20 tenus ad inſtar hæreticorum † Chriſtianorum contractus quos Iudæi cum Chriſtianis inierunt firmi ſint ac ſolennes. vide Receſſ. Imp. de Anno 1551. §.80. incip. Dieſem zubegegnen. § 81. incip. Zu dem wollen.

§. *Quod ſi forte.*

21 Hæreticus † iudex & receptator hæreticorum nulliter iudicat ob hæreſin. *hoc* §.

§ *Si vero.*

22 Aduocati † & tabelliones ob hæreſin facultatem patrocinandi & inſtrumenta conficiendi amittunt. *h.* §. Decian. *in praxi crim. lib.5. c.51. fol.* 400.

L. Arrianos & Macedonianos. 5.

1 *Arriani & alii hæretici à foro Romano expellantur.*
2 *Lex in futurum diſponens in viridi maneat obſeruantia.*
3 *Lex in futurum ſemper loquitur.*
4 *Manichæi domicilii iure priuantur.*
5 *Manichæorum opinio de carnibus.*
6 *Leges contra hæreticos latæ adhuc vigeant.*

1 ARriani † & alii ſub hac lege expreſſi hæretici in foro Romano domicilia nulla habeant. Salyc. *ad h.*
2 *l.* Item lex pœnalis in futurum † diſponens in viridi maneat obſeruantia. Salyc. Camill. Borel. *conſ.*12. *n.* 26.
3 De lege in futurum † ſemper loquente. Bartol. *ad hanc l. n.1. & cum Martha, de celebrat. miſſa.* Puteus Schard. Alex. *in addit.* ad Bartol. *hoc text.*

§. *Manichæis.*

4 Manichæi † ciuitatibus & domicilii iuribus indigni ſunt. *h.* §. De manichæis Syntag. iur. Tholoſ. *lib.31. cap.*
5 24. *n* 2. Et de iſtorum opinione † de carnib. idem *lib.*15. *Syntag. c.*15. *n.*9.

§. *Cunctisque legibus.*

Leges † contra Arrianos & conſimiles latæ non vt 6
abolitæ habendæ, ſed adhuc in odium iſtorum obſeruandæ ſunt. vide Salyc. *ad hunc text.* & alios ad initium huius legis citatos, præter eos autem Decium *conſ.*534. Socin. *in l. ſi mihi & Titio, de legat.*1.

L. Damnato. 6.

1 *Neſtoriani in Imperio Romano non patiantur.*
2 *Hæreticorum dogma ſequentes cognomen merentur.*
3 *Neſtorianiſmus.*
4 *Neſtorii libri cremandi.*
5 *Hæreticus liber apud aliquem inuentus an ſuſpicionem de hæreſi inducat.*
6 *Neſtoriani conuenticula non habeant.*
7 *Hæreticorum librorum typographi puniendi.*

NEſtorii portentoſum † dogma propagantes & hoc 1
ſequentes legum & domicilii iure ſunt indigni in Imperio Romano. Imitantes † alicuius dogma rati- 2
one hæreticæ confeſſionis cognomen merẽtur. *h. tex.* Salyc. De Neſtorio † & Neſtorianiſmo Syntagm. iuris 3
Tholoſ. *lib.33. c.8. n.* 21.

§. *Nec non impios.*

Impii † Neſtorianorum libri indigni luce & le- 4
ctione, ſed cremãdi ſunt. *h.* §. Salyc. *ad h. l.* De libris hæreticorum cremandis. Decian. *in praxi crim. p.1. c.46. fol.* 389. Et an hæreticorũ liber † apud aliquem inuentus 5
hæreſis ſuſpicionem contra aliquem excitet. Marſil. *in praxi crim.* § *diligenter n.* 92.

§. *Quos.*

Neſtoriani † cœtus non habeant ſub pœna publica- 6
tionis bonorum. *h.* §. De hæreticorum † librorum au- 7
thoribus ac typographis iſtorumq; pœnis. Menoch. *de arb. iud. cent* 6. *caſu* 549. De pœnis hæreticorum. Rolanc *in diction. iuris ſub vo. ab. hæreticus.*

L. Curiales omnium. 7.

1 *Pœna nulli immunitatem tribuat.*

POEna † nulli tribuat immunitatem. *h text.* Salyc. *l.*1. 1
§ *h tit. c. legi* 16 *q.* 1. *cap intelleximus, de iudic.* Leopold. Dick. *in Oeconomia iuris. f.*44. *lit* 1. *per argum. l ſi quis ſoldum, de hæred. b. inſtituend. l.*1. vbi Iac. Rebuff. & Iohan. de Platea *C. de his qui non impleto.*

L. Quicunque in hac vrbe. 8.

1 *Eutychetis ſectatores non ferendi in Imperio Romano. Idem de Apollinaris ſectatoribus. n.*2.
3 *Apollinariſtæ indigni nomine ſacerdotum.*
4 *Apollinariſtis patrocinia deneganda.*
5 *Apollinariſtæ à conuenticulis arceantur.*
6 *Eccleſia orthodoxa domum in qua hæretici exercitia ſua domino conſentiente habuerunt, licite occupat.*
7 *Conductor domus hæreticis exercitia ſua habendi permittens pro qualitate perſonæ punitur.*
8 *Apollinariſtis &c. militia interdicitur. Et diſputationes. n* 9.
10 *Diſputationes inanes.*
11 *Scribere quid contra ſymbolum Chalcedonenſe non licet.*
12 *Libros Chaldenonenſi ſymbolo aduerſos nullus habeat.*
13 *Hæreticos libros habentis pœna.*
14 *Hæreticorum libri cremandi.*
15 *Eutychianorũ diſcipuli de illa hæreſi diſputantes mulctam 20 librarum incurrant.*
16 *Congregationes illicitæ.*
17 *Eutychiani profeſſores vltimo ſupplicio afficiendi.*
18 *Supplicium vltimum quid comprehendat.*
19 *Eutychianorum libri comburantur.*
20 *Sacrilegia immaniſſima grauiter puniantur.*

EVtychetis † ſectæ inhærẽtes in Imp. Rom. domici- 1
lia & ſedes non habeant. Gotf. *in not. ad h. l. ſub lit. X.*

§. *Ideoque & hi homines.*

Sectã † Apollinaris ſeqnẽtes pœnas in alios hæreticos 2
ſtatutas non diſſimiles patiãtur. *h.* §. De Apollinariorũ libris. Euſeb. *li.4. hiſt.26.* Gotfred. *ad hunc* §. *ſub lit. A.*

§. Idcirco Apollinariſtæ.

5 Apollinariſtæ † & Eutychiani indigni ſunt nomi-
4 ne ſacerdotum. Iiſdem † domicilia & patrocinia ſunt denegauda, *hoc §.* Dionyſ. Gotfred. *ad hunc § ſub lit. A.*

§. Vniuerſi præterea

5 Apollinariſtæ & Eutychiani, monaſteriis, eccleſiis, conuenticulis, diurnis ac nocturnis careant, poſſeſſionesq; alienas vitent. *h. §.* Gotfr. *ad hunc §. ſub lit. C & D.*

§. Quod ſi

6 Domus † in qua conſentiente domino Apollinariſtę & Eutychiani conuenerunt, exercitia hęretica habuerũt eccleſiæ orthodoxæ addicenda eſt *h. § l. conuenticula 3. de epiſcop & cleric. l. 1. de falſa moneta.* Gotfr. *ad §. præcedent ſub lit. D.*

§. Si vero ignorante.

7 Conductor † vel Quæſtor domus indulgens Eutychianis & Apollinariſtis illicita vetitæ religionis exercitia, ſi honeſtæ ſit cõditionis auri libris decẽ mulctatur, vilis ſi ſit fuſtigationis pœnam patitur *h. §.* Gotfr. *in notis ad hunc § ſub lit. E. & F.*

§ Nullum præterea.

8 Apollinariſtis † & Eutychianis militia interdicendum, eiſdem nec in patria vel alibi domicilium concedendum *h. §.*

§. Nulli inſuper.

9 Eutychianis † & Apollinariſtis interdicta ſunt diſ-
10 putationum exercitia *h. §.* De diſputationibus † inanibus præſertim ſi clara conſtitutio illas phibeat. Andr. Knich. *in commentat. ad ius Saxon. c. 1 f. 42.*

§ Nulli etiam Chalcedonenſem.

11 Contra Chalcedonenſe † ſymbolum quid ſcribere, dictare aut edere eſt prohibitum *h. §.* Gotf. *ad hunc § ſub lit. H.*

§ Nemo huiuſmodi.

12 Libros † Chalcedonenſi ſymbolo aduerſos vt ſacrilegos nullus impune habeat ſub deportationis pœ-
13 na. *hoc § l. 1 auf. de pagan.* De libros hæreticos † habente & huius pœna. Marſil. *in praxi crim. § diligenter, n 92.*
14 Quatenus alioquin libri † hæreticorum & improbatæ lectionis ſint comburendi, notat Gregor. Tholoſan. *in ſyntagm. iuris lib. 33. c. 9. nu. 3.*

§. Eos vero qui diſcendi.

15 Diſcipuli † Eutychianorum & Apollinariſtarum de iſtiuſmodi hęreſi diſputantes mulctam 10. librarum incidunt. *hoc § c. ad abolendam,* vbi Felin. *de hæretic. extr.*
16 De congregationibus † diſcipulorum licitis ęque ac vetitis. Menoch. *conſ. 635. lib 7.*

§. Vltimo etiam.

17 Eutychiani † & Neſtoriani profeſſores vltimum ſupplicium ferant. *h. §.* De docendi licentia, vide *c. quoniã,* & in illam Henric. Boich. *de magiſtr. extr.* De ſuppli-
18 cio † vltimo quidnam tale ſit & ꝙ mors ſub illo comprehendatur, notat Farinac *praxi cri. q. 19 l. ſeruos. C. de public. iudic.* Matth. de Afflict. & Cæſar de Vrſil. *deciſ. 287 n. 8. & deciſ 404.* Fab. à Monte Leone *in praxi arbi. q. 7 § 4. n. 14 pag. 329.*

§. Omnes vero.

19 Eutychianorum † libri ac chartæ flammis combuſtæ pereant. *h. §.* vide Tholoſan. *allegat ad §. nemo. h tex.*

§. Æquum namque.

20 Sacrilegia † immaniſſima pœnarũ magnitudine percellenda per moderatores prouinciarũ, horum apparitores ac defenſores ciuitatum ſub pœna 10. librarum auri & amiſſionis dignitatis. *h. § l. ſi quemque. 3. de ſacroſ. eccleſ.* Cuiac. *lib. 12 obſ 30.*

L. Si qui orthodoxæ. 9. iunct. §. Hac enim.

1 *Bona orthodoxis addicta ad hæreticos nullo modo perueni.*
2 *Prædia oratoria in hæreticos trãſlata per fiſcũ vindicãda. (cont.*
3 *Plebeius actionem nobili per ſtatutum cedere non poteſt.*
4 *Hæretici vera oratoria deſtruunt.*
5 *Hæreticorum doctrina inſtar cancri ſerpens.*
6 *Orthodoxorum liberi parentibus ſuccedunt.*
7 *Hæreticorum liberi non ſuccedunt. n. 10.*
8 *Orthodoxi liberi parentibus ſuccedunt.*
9 *Partem minime conſtituit ob delictũ ad partẽ nõ admiſſus.*

AD hæreticos † bona orthodoxis prius addicta nul- 1
lo fuco vel titulo peruenire poſſunt. *h. textu.* Item
prædia in quibus ſunt † eccleſiæ, oratoria, in hæreticos 2
quoquo titulo translata, per fiſcum vindicanda ſunt. *hoc tex.* Salyc. ſub hoc textu notat Bartol. mare, iam ſtatuti per ꝙ illicita eſt ceſſio actionis per plebeium † fa- 3
cta nobili, de quo ſtatuto vide Bald. *ad l. non dubium. de legibus.*

§. Nec enim.

Hæretici † vera oratoria deſtruunt, non conſeruant, 4
multo minus reparant. *h §.* De hæreticorum † doctrina 5
inſtar cancri ſerpente. Tholoſan *in ſyntag. iuris lib. 12. c. 41. num. 10.*

L. Cognonimus eſſe. 10.
iunct. §§ Cæteris liberis, quod ſi. &c.

Liberi † orthodoxorum ſuccedunt parentibus, & 6
alimenta, dotem, donationesq; propter nuptias conſequuntur. Salyc. *ad hanc l.* Bartol. *conſil. 118. nu. 10.* De hæreticorum † liberis non ſuccedentibus. Decian. *in* 7
praxi crim. lib. 5 c 45 § 1.

Auth Idem eſt de Neſtorianis.
iuncto §. Si permixti. & § Si liberi.

Inter liberos † ſi aliqui ſint orthodoxi, aliqui non, 8
ad orthodoxos deuoluitur ſucceſſio. Qui ex † delicto 9
non admittitur ad partem is minime cõſtituit partem. Salyc. *ad hunc text* Berhardin. Alpban. *in reportar. n. 307. f. 90.* Ioh. Crot. *conſ. 137. n 9.* Roma. *ſing. 549.* Vaſq. *illuſt. controuerſ. noua 1. n. 31. f 23.*

Auth. Gazaros.

Filii hæreticorum † non ſuccedunt parentibus. Sa- 1
lyc. *ad hunc tex.* Intell. *huius auth.* Io. Dauth *in comment. de teſtam. subr qui teſtam n. 242. f. 295.* Menoch *de arb iud. lib. 2. cent. 4. caſu 374. n 4.*

L. Quoniam multi iudices. 11.

1 *Hæretici teſtimonium non ferant n. 2.*
3 *Hæretici cum Iudæis litigantes dignos teſtes adhibeant.*
4 *Manichæi &c. cum Chriſtianis non conuerſentur.*
5 *Teſtimonia alioquin non ferentes in vltimis voluntatibus admittuntur.*
6 *Probationum facultas non anguſtanda.*

HÆretici † vt teſtes contra Chriſtianos non ad- 2
mittendi. Salyc. Maria Riminald. *in addit. ad Salyc. h. text.* Monticell. de S. Bubio *in repertor. teſtium ſub vocab. hæreticus.* Farinac. *in tr. de teſtib. in indice ſub vocab. hæreticus.* Paul. Fuſc. *ſing 10. ſub vocab. iud. fol. 166.* Afflict. & Vrſil. *deciſ. 214.* Crauet. *conſ. 73. n. 18.* Alpban. *in repertoriu num. 466.*

§ Sancimus.

Hæretici ac † Iudæi contra orthodoxos ad teſtimo- 2
nium non admittuntur. Farinac. *in tr. de teſtib. in indice ſub vocab. Iudæus.* Hęretici † & Iudęi inter ſe litigantes 3
dignos teſtes adhibent *h. §.* Felin. *ad c. Iudæi, de teſtib. ext.* Zobel. & Franciſc. Roman. *differens iur. Saxon p. 1. differ. 39 fol. 172.*

§. Sed his.

Manichæis † borboritis, & paganis, teſtimonia & 4
conuerſationes cum Chriſtianis interdicuntur. Farinac. *alleg. tract. de teſtib. vocab. hæreticus Iudæus.*

§. Ca-

§.Cæterum.

5 Ne probationum † facultas coanguſtetur hi qui te-
ſtimonium non ferunt in vltimis voluntatibus & con-
tractibus ad teſtimonia admittuntur. *h.§.* Salyc. *ad banc
l.n.2.* Bartol. *n.1.* Lanfranc. *ad c.quoniam contra falſam, in
1.apoſtilla de probat.* Schard. & Alex. *in addit. ad Bartol. hoc*
6 *text.* De probationum † facultate non anguſtanda. Iſer-
nia *ad tit. quot teſtes fol.106.nu.3.in vſib.feudor.* Symphore-
ma ſupplicat. Cam. Imper. *tom 1.p.2.tit.9.fol.197.* Ro-
man. *ſing.398.*

L. Diuinam. 12.

1 *Hæreticus ex teſtamento militari nihil percipit.*

1 HÆreticus ex militari † teſtamento nil inſtitutio-
nis, legati aut fideicommiſſi titulo acquirit & ac-
cipit. *hoc tex.* Salycet.

Ne ſanctum baptiſma iteretur.

TITVLVS IX.

1 *Baptiſmi ſacramentum.*
2 *Baptiſma iterantium pœna.*
3 *Baptiſmus quouſque differendus.*

AD rubr. & titul. vide Cyn. Salycet. Alciat. *lib.2.præ-
ſumpt.4.c.vlt.* & in hoc, Felyn. ac Panormitan. *de
baptiſmo.extr.* Gotfred. *in notis ad hunc tit. & ad l.1. ſub lit.*
1 *X.Y.Z.* De baptiſmo & baptiſmi † ſacramento Syntag.
2 iuris Tholoſan. *lib.2.c.4.* Et de iterantium † baptiſma
pœna. idem Gregor. *in alleg. ſyntagm. citat. c. num.15.* Et an
3 baptiſmus † ad perfectiorem vſque ætatẽ ſit differen-
dus. Andr. Tiraquel. *ad l ſi vnquam, verb. ſuſceperit liberos.
nu.156 & 159.* vbi Pelagii errorem notat ac detegit. De
baptiſmi materia plura. Chaſſan. *in catalog. gloria mun-
di.p.5.rubr.de priuil.princip.priuil.167.*

L. Antiſtitem. 1.

1 *Antiſtes baptizatum iterum baptizans ſacerdotio pri-
uatur.*

1 ANtiſtes † ſemel baptizatum iterum baptizans vt
indignus ſacerdotium amittit. *hoc tex* Salycet. Dd.
in l nihil.de manumiſſ.vindicta.c.1. vbi Guido de S. Bayſio.
*diſt 68.c.quando*mm*, de conſecrat. diſt.4.* De pœna rebapti-
zantis vltra Tholoſ. ad initium textus allegatum. vi-
de Vdal. Zaſ. *conſ.23.n.1.lib.1 fol.59.*

L. Si quis rebaptizare. 2.

1 *Rebaptizans & baptizatus capitaliter puniuntur.*
2 *Anabaptiſta vltimo ſupplicio afficiendi.*
3 *Baptiſmus ab hæretico factus an effectum habeat.*
4 *Clericus num à baptizando licite præmium accipiat.*
5 *Baptizantem moleſtantis pœna.*

1 SCienter † rebaptizans & baptizatus dum capax cri-
minis ſit per ætatem capitali ſupplicio percellendi
2 ſunt. *hoc text.* Salycet. *ad hanc l.* De anabaptiſtis † iuſiu-
randum ſubiectionis abnuentibus, magiſtratumque
nullum agnoſcentibus, igni gladio, aliiſque ſuppliciis,
è medio tollendis & extirpandis. vide Receſſ. Imp. Ro-
man. de Anno 51.§.90. incip. Nachdem ſie haben. De ba-
3 ptiſmo † hæretici an aliquem habeat effectum, item ſi
alia ab hæreticis miniſtrẽtur quemnã effectũ habeant.
Tyber. Decian. *in praxi crim. lib.5.c.43. ſub n.3* Et an à ba-
4 ptizandis † quicquam clerico accipere ſit licitum. i-
5 dẽ Decian *alleg. praxi lib.5.c.77.n.4.& 5.* De pœna † mo-
leſtantis baptizantem Beluiſo *in praxi lib.1.c.13.n.9.* De
reiterantibus baptiſmum Ioh. Nicol. Areletar. *in tract.
de hæretic. notabil.39.n.1 f.219.*

L. Nulli hæreticorum 3.

1 *Baptizatos legitime nullus iterum baptizet.*
2 *Rebaptizans ingenuum teſtamentum facere non poteſt. I-
dem de rebaptizato.*
3 *Rebaptizantes & rebaptizati quomodo puniendi.*
4 *Iudex pœnam legibus expreſſam an minuat vel augeat.*

INgenuos, † aut ſeruos, legitime baptizatos nullus 1
impune quoquo titulo ad ſe pertractos rebaptizabit.
h.tex. Quid cum huiuſmodi rebaptizatis agendum vi-
de Areletarium *ad l.præcedent.* citatum.

§ Quod qui fecerit.

Ingenuum † rebaptizans teſtamenti factionem a- 2
mittit, eandem patitur pœnam baptiſmo iterato ſe
ſubiiciens nec factum deferens cum mulcta 10. auri li-
bratum. *l.1.infr. ne Chriſtianum mancipium.*

§ Quæ omnia.

Rebaptizantes † & rebaptizatos, iudices pœna le- 3
gibus expreſſa vindicabunt, aut ob diſſimulationem
patientur id quod aliis conceſſerunt, *hoc §.* An autem
pœnã † legib. expreſſam iudex minuat, augeat vel o- 4
mittat licite. vide *l.quid ergo.§.pœna.de his qui notant. in-
fam.* Socin. *reg.361.* Suaretz *in theſ.recep.ſenten. vocab.pœna.
nu.157.*

De apoſtatis.

TITVLVS X.

1 *Pœnitentes num in eccleſiam recipiantur.*
2 *Apoſtatare cogentium pœna.*
3 *Apoſtaſia.*

AD rubr. tit. & huius materiam, vide Cyn. & Salyc.
Petr. Gregor. Tholoſan. *in ſyntagm. iuris, lib.2.c.2.n.
5.* Et num pœnitentes † ab eccleſia ad eandem recipi- 1
antur eundem Tholoſan. *lib.33.ſynt.c.8 n.18.* Et de pœ-
na † cogentium ad Apoſtaſiam *lib 33 c.8.num.17.* Et de 2
Apoſtaſia. † Tiber. Decian. *in praxi crim.li.5 c.70.n 1.& 3
2.* Et varia de hiſce apud eundem. *c.71.72.73.74.tractat.
tractatuum tom.11.p.2.f.408.* De hac materia Tractat.
incerti auctoris. Gundiſſalu. de Villadiegn *in tractat. de
hæretic.q 20.n.2.& 4.* Paul. Girland. *in tract. de hæretic.q.
2.n.8.* Areletar. *de hæretic. notab.24.n.1.* Girland. *de ſortile-
giis.q.7.n.35.*

L. Si quis. 1.

1 *Chriſtianus ad Iudæos ſe conuertens confiſcatione bono-
rum punitur.*
2 *Apoſtatarum pœna diuerſa.*

CHriſtianus † ad Iudæos deficiens confiſcationem 1
bonorum patiatur. *h.tex.* Salycet. De apoſtatarum
diuerſis † pœnis. Decian. *in praxi crim.li 5.c.73.* Ant. Pe- 2
regrin. *in tract. de iure ac priuileg. fiſci in indice ſub vocab a-
poſtata.*

L. Si quis 2.

1 *Apoſtaſiæ accuſatio poſt quinquennium adhuc valet.*
2 *Apoſtatæ teſtamentum intra quinquennium oppugnari po-
teſt.*
3 *Præſcriptio an contra hæreticum currat.*
4 *Spatium 40. annorum in delictis aliis præſcribendis re-
quiritur.*
5 *Præſcriptio in ſtupro violento non currit.*
6 *Præſcriptio in crimine hæreſis non habet locum apoſtata
viuente.*

APoſtaſiæ † criminis accuſatio, per quinquennium, 1
mortuo etiam apoſtata licita eſt. *h.text.* Salycet. A-
poſtatæ teſtamentũ † adinſtar inofficioſi ſpacio quin- 2
quennii oppugnari poſt mortẽ apoſtatæ poteſt. Qua-
tenus alioquin præſcriptio † contra hæreticum non 3
currat, notat Decian. *in praxi crim. lib.5 c.44. ſub num.12.*
Et quod in aliis † delictis publicis pſcribendis ſpacium 4
40. annor. requiratur tradit idem Decian. *in praxi crim.
lib.3.c.37.à n.1.ad 5.* Et quod in ſtupro † violento non 5
habeat locum, innuit idem Decian *alleg. praxi. lib 8 c.15.
n.12.* Et quod iure † hodierno in crimine hæreſis & a- 6
poſtaſiæ non ſit locus præſcriptioni quoad viuit apo-
ſtata, notat Proſp. Farinac. *in praxi crim q.10.nu.29.lib.1.
tit.1.f.122.col.2.* vbi hunc textum enucleat.

L. Hi qui ſanctam. 3.

1 *Apoſtata & rebaptizati teſtimonium non ferunt, aliiſque commodis priuantur.*
2 *Apoſtatarum memoria deleatur.*
3 *Apoſtaſia an ad crimen læſæ maieſtatis referatur.*
4 *Apoſtata teſtis eſſe non poteſt.*
5 *Apoſtatis errantibus ſuccurrendum.*
6 *Apoſtata reſipiſcens an recipiendus abſque pœna.*
7 *Apoſtata ad veram fidem redeunti an bona adempta reſtituantur.*
8 *Apoſtata an ad primam religionem reuerti compellantur.*

1 APoſtatæ † & rebaptizati inſtar infamium à teſtimoniis & conſortiis ciuilib. arcentur & indigni ſunt ſucceſſionibus aliiſque commodis. *hoc text.* Decian. *in praxi crim. lib. 5. c. 73. n. 7. 8. 9.*

§. *Quos etiam.*

2 Apoſtatæ † qualitatem ac ſtatũ amittunt, iſtorumq; memoria damnationem meretur. *hoc textu.* Qua-
3 tenus nunc † apoſtaſia ad crimen læſæ maieſtatis referatur, & apoſtatarum memoria adinſtar reorum læſę maieſtatis damnetur. Iodoc. Damhud. *in praxi crim. c.*
4 *61. n. 9.* Et quod apoſtatæ † teſtes eſſe non poſſint. notat idem Damhud. *alleg. lib. & cap. n. 49.*

§. *Quoniam quidem.*

5 Apoſtatis † lapſis & errantibus ſubueniendum, ſanctum baptiſma prophanantibus nullo remedio ſuc-
6 currendum eſt, *hoc* §. De apoſtata † redeunte ad fidem an recipiendus ſit abſque vlla pœna. Decian. *in praxi*
7 *crim. lib. 5. c. 72. nu. 8.* Et num huic bona † adempta poſt reditum ad veram fidem ſint reſtituenda. idem *lib. 5. c. 73. n. 16.* Et an cogantur † redire ad priorem religio-
8 nem veram, *ibid. n. 17.*

L. Apoſtatarum 4.

1 *Apoſtata quoad viuit accuſari poteſt.*
2 *Apoſtata donandi facultatem amittunt.*
3 *Apoſtatis venditiones in fraudem legis prohibita ſunt.*
4 *Fraudem legibus eſſe factam vnde probetur.*
5 *Apoſtaſiam poſt mortem detectam vindicare licet.*
6 *Sacrificia ſacrilega facientes teſtari non poſſunt.*
7 *Sacrificia vetita.*

1 CRimen † apoſtaſiæ vt publicum perpetuam in vita apoſtatæ admittit accuſationem. *hoc tex.* Proſp. Farinac. *in prax. crim lib. 1. tit. 1. q. 10. n. 29. lim. 2. f. 122.* Decian. *in praxi crim. lib. 5. c. 7. n. 1. & 2.*

§ *Quibus.*

2 Apoſtatę † donandi & teſtandi licentiam facultatemq; amittunt. *hoc* §. Nicol. Boer. *deciſ. 26.*

§. *Sed nec venditionis.*

3 Contra legis † prohibitionem & in legis fraudem venditiones apoſtatis interdictæ, & apoſtatarum ſucceſſoribus ac hæredibus ab inteſtato ſimulate empta
4 & vẽdita cedunt. *h.* §. Vnde † & ex quibus indiciis pateat fraudem legib. eſſe factã. vide *l. 1.* § *dolũ. &* §. *ſed ſi rem. de dolo.* Vaſq. *ad l. ſi quis in ſuo. n. 27. C. de inoffic. teſtam.*

§. *Ne illud.*

5 Apoſtaſiæ † crimine poſt mortem detecto licitum eſt agere & cognatis orthodoxis apoſtatæ ſua vindicare. Farinac. *in locis ad hanc l. allegatis.*

§. *Sed ne huiuſmodi.*

6 Nomine † ſub Chriſtiano ſacrificia ſacrilega amantes, & eorũ exercitia curãtes, inteſtabiles ſe reddunt, horumq; teſtamentis reſciſſis hęredibus iſtorũ ab in-
7 teſtato deferuntur. *h.* §. De ſacrificiis † vetitis iſtorumq; pœnis. Syntagm. iuris Tholoſ. *lib. 54. tit. 15. n. 4.*

L. Eum quicunq. 5.

1 *Cogens quem ad apoſtaſiam vita & bonis priuatur.*

1 SEruum † aut ingenuum cogens, aut malitioſe ad apoſtaſiam ſeducens vitam ac bona amittit. *hoc textu.* Syntag. iuris Tholoſan. *lib. 33. c. 8. n. 17.*

L. Eos qui catholicarum. 6.

1 *Monachi ad hæreſin ſe conuertentes quomodo puniantur.*
2 *Clerici apoſtatæ pœna.*

MOnachi † ad Eutychetis & Apollinaris hæreſin 1
deficientes pœnas aduerſus hæreticos cõſtitutas ferãt & ex Impẽrii Romani limitib. expellãtur. *h. tex.* De clerici † apoſtatę pœnis. Decian. *in praxi cri. li. 5. c. 75. n. 2.* 2

Nemini licere ſignum ſaluatoris Chriſti, humo vel in ſilice ſeu marmore aut inſculpere, aut impingere.

TITVLVS XI.

AD rub. tit. & huius materiã, vide Cyn. Salyc. Cuiac. Weſen. *in parat.* Gotf. *in not. ad rub. & l. 1. hu⁹ tit.*

L. Cum ſit 1.

1 *Signũ Chriſti marmorib. humi poſitis inſculpi non debet.*

SIgnum † ſaluatoris marmorib. humi poſitis inſculpere & appingere eſt prohibitum. *hoc text.* Salyc. Iohan. de Prato *de procuratorib.* 1

De Iudæis & cœlicolis.

TITVLVS XII.

1 *Iudæis an ſynagoga concedenda.*
2 *Iudæi quatenus inter Chriſtianos ſint tolerandi.*
3 *Iudæorum iura cum Chriſtianis communia.*

AD rubricam, titul. materiamque de Iudæis, vide Cyn. Bartol. Salyc. Cuiac. *in paratit.* Marquard. de Suſan. Vrinenſ. *in ſpecial. tract. de Iudæis. tom. 14. tractat. tractatuũ. f. 27.* Et quoad ſpecialẽ tract. contra Iudęos. Iſodor. epiſcop. Hiſpalenſ. *to. 14. tract. tractat. f. 23.* An Iu-
dæis † vt hæreticis ſynagogæ ſint cõcedendæ. Bald. *conſ.* 1
428. p. 5. Quatenus † inter Chriſtianos ſint tolerandi & 2
quib. officiis p̃ſint. Barth. Socin. *conſ. 63. vol. 1.* De † horũ 3
iuribus cum Chriſtianis cõmunib. Socin. *allegat. conſil.* item *conſ. 71. vol. 1. conſ. 72. n. 3. 10. 12. citat. vol.*

L. Quod Cornelia 1.

1 *Iudæorum collegio legari non poteſt.*
2 *Iudæi an teſtamenta condant.*

COllegio Iudæorũ † legari nõ poteſt. *h. tex.* Salyc. Fe- 1
li. *ad c. Iudæi, de Iudæ. ext.* An ipſimet teſtamenta † cõ- 2
dant. Franc. *conſ. 158.* Cyn. *ad l. ſpadonẽ.* §. *ſũ autem Iudæi de excuſat. tutor* Schard. *in addit. ad Bartol. h. tex.* de Iudæorũ teſtament. Calderin. *in conſ. tit. de conſuet. conſ. 2. fol. 6.* Decian. *in praxi. lib. 5. c. 15. n. 16.*

L. Iudæis. 2.

1 *Iudæi ad Chriſtianam fidem conuerſos grauiter lædentes igni cremantur.*
2 *Iudæi blaſphemantes puniendi.*
3 *Iudices Iudæorum.*

IVdæi † conuerſos ad Chriſtianã fidem lædentes & 1
atrocib. iniuriis afficientes ignis ſuppliciũ p̃merentur. *h. tex.* De Iudæis † delinquentib. ac blaſphemantib. 2
puniendis. Ant. Teſſaur. & Blaſ. Flores Diazs *deciſ.* 241. De iudicib. † Iudæorũ. Alex. *in add. ad Bart. h. tex. lit.* 3
D. Decian. *in prax. cri. li. 5. c. 11.*

L. In ſynagoga 3.

1 *Chriſtiani non debent irruere in ſynagogam Iudæorum.*
2 *Iudæi in ſynagogis antiquis quatenus ſint tuti.*
3 *Iudæi pacifice viuentes non exterminandi.*
4 *Iudæi quando gaudeant immunitate eccleſiarum.*
5 *Iudæos in ſynagogis offendentium pœna.*

CHriſtiani † in ſynagogas Iudæorũ irruere non de- 1
bent. *h. tex.* Salyc. Abb. *ad c. Iudæi. de iudic.* Quatenus Iudæi † tuti ſint in ſynagogis antiquis non autẽ nouis, 2
vide *c. conſuluit,* & in illud Feli. ac Panorm. *de Iudæis ext.* Et q̃ pacifice † viuentes non ſint vexandi aut expellen- 3
di. Alex. *conſ. 99. n. 14. vol. 6.* Præterea † quãdo immunitate eccleſiarũ ac ſynogogarũ gaudeant. Hipp. de Mar- 4
ſil. *ad l. ex SCto. n. 7. & 9. de ſicar.* De pœnis † Chriſtianorũ 5
Iudęos in ſynagogis aut paſſim offendentiũ. Tiber. Decian. *in praxi crim. li. 5. c. 16. fol. 308.*

L. Iuſſio qua ſibi. 4.

1 *Iudæi ad munera curialia non admittendi.*
2 *Immunitates antiquæ Iudæis conceſſa reuocantur.*
3 *Iudæi an officia inter Chriſtianos ſubeant?*

1 IVdæi † ad curialia munera amplius non ſunt admit-
2 tendi, *hoc textu.* Item † immunitates antiquæ Iudæis
quoad functiones conceſſæ, reuocantur, *hac l.* Salycet.
3 An Iudæi † munerum & officiorum inter Chriſtianos
ſint participes, notat Socio. *allegato conſil. 63. vol. 1.*

L. Ne quis 5.

1 *Iudæus cum muliere Chriſtiana non cohabitet.*
2 *Iudæus Chriſtianam cognoſcens quomodo puniatur?*

1 IVdæus † ſub metu capitalis ſupplicii Chriſtianæ
mulieri cohabitare nequit, *hoc textu.* Salycet. Gotho-
2 fred. *ad hanc leg. ſub lit. G.* De pœna † Iudæi cognoſcen-
tis meretricem Chriſtianam, coeuntis cum honeſta
muliere Chriſtiana, ignoranter etiam cognoſcentis,
& in figura matrimonii cohabitantis tali, Decianus *in
praxi crimin. lib. 5. cap 11. à num. 20. ad* 24. Girlandus *de pœ-
nis coitus. quæſt. 12.* Alphan. *in repertat num. 11. fol. 4.* Me-
noch. *de arbitr. lib. 2. cent. 3. caſu* 290.

L. Nemo Iudæorum. 6.

1 *Nuptiæ Chriſtianis prohibitæ, etiam inter Iudæos illicitæ
ſunt, ſua lege ceſſante.*
2 *Iudæi quatenus in matrimoniis ius proprium obſeruent.*

1 NVptiæ † inter Chriſtianos prohibitæ, etiam Iu-
dæis interdictæ ſunt, lege Iudæorum ceſſante, *hoc
textu.* Salycet. & Gothofred. Hieronym. de Laurentiis
2 *deciſ. Aueniouenſi* 40. *num. 1.* Quatenus † Iudæi in ma-
trimoniis obſeruent ius proprium, & hoc ceſſante ſe-
cundum ius ciuile vel canonicum matrimonia con-
trahant, Campeg. *in tract. de ſtatuto excludente fœminas.
num. 240. & 241. fol. 474.*

L. Iudæi Romano. 7.

1 *Iudæi coram iudice Chriſtiano litigare tenentur.*
2 *Iudæi viuunt in locis Chriſtianorum.*
3 *Iudæi annulo flauo in veſtibus agnoſcuntur.*
4 *Iudæi ſyngraphas in loco contractus conficiant.*
5 *Iudæi inſtrumenta ſolennia erigant.*
6 *Iudæi actiones Chriſtianis non cedant.*
7 *Iudæi inter ſeſe arbitrum eligere poſſunt. Secus in cauſis
Chriſtianorum. num. 8.*

1 IVdæi † habent ea, quæ ſunt ciuium Romanorum,
& coram iudice Chriſtiano litigare tenentur. Saly-
2 cet. Item † Iudæi viuunt in locis Chriſtianorum, vbi
domicilia habent ſecundum ſtatuta & conſuetudines
Chriſtianorum, Paris. *conſil. 2. in princip. lib. 4.* Ferrat. *can-
tel. 24.* Afflict. & Cæſar de Vrſillis *deciſ. 151.* Zoannett. *re-
rum quotidianar. cap. 60.* Hieronym. de Laurent. *deciſ. A-
uenionenſ. 44. num. 2. fol. 130.* Bartholom. Socin. *conſil. 71.
volum. 1. & conſil. 72. num. 3. 10. 12. allegato volum.* Quate-
3 nus † nunc Iudæi ex ordinatione magiſtratuum annu-
lo in veſte flauo ab aliis diſcernantur, notat Receſſus
4 Imperii de anno 1530. *cap. 22.* Syngraphas † coram ma-
giſtratu loci contractus conficiant, *ibidem.* Inſtrumen-
5 ta † ſolennia erigi curent, actiones † non cedant Chri-
ſtianis, notat Receſſus Imperii de anno 1551. §. 80. *in-
cip.* Dieſem zu begegnen.

§. Si qui vero.

6 Iudæi ex conuentione † Iudæorum litigantium in
cauſis ciuilibus poſſunt eſſe arbitri, & horum laudum
vel ſententiam iudex Chriſtianus exequi debet, *hoc* §.
7 Pro negatiua, quod † nunc ex vſu recepto Iudæus in
cauſis Chriſtianorum non ſit arbiter, verum Iudæo-
rum, vide Vantium *in tract. de nullitatib. ex defectu iuriſ-
dict. delegatæ. num. 48. cum ſeqq.* Ludouic. Roman. *ſingu-
lari* 679. Camill. Botell. *in tract. de compromiſſ. §. 2. gloſſ. 4.
num. 105. 106. 107. fol. 439.* Zobel. *p. 2. differ. 31. & differ. 19.
in differ. Romani. fol. 254.*

L. Nemo externus. 8.

1 *Iudæi ad vendendum non aliter ac Chriſtiani compelli poſ-
ſunt.*
2 *Iudæi in contractu mutui legibus Chriſtianorum parere
tenentur.*
3 *Iudæi in vendendo eâdem cum Chriſtianis lege teneantur.*
4 *Pretium venditoribus magiſtratus taxat.*

IVdæi † non poſſunt cogi aliter ad vendendum, 1
quam Chriſtiani, & cuique res ſuæ committendæ,
hoc textu. Bartol. *l. 1. C. de epiſcopali audientia l. 1. §. 11. de of-
fic. præfecti vrbis.* Quatenus nunc † in Imperio in con- 2
tractu mutui legibus Chriſtianorum parere cogantur,
vide politicas Conſtitutiones Imperii de Anno 77. *ti-
tul. 20. §.* Damit. Teſſaur. & Diaz *deciſ. 57.*

§. Quod ſi quis.

Magiſtratus † conſtituentes Chriſtianis pretia re- 3
rum vendendarum, Iudæis eadem aſſignabunt, *hoc* §.
De † pretio taxando venditoribus per magiſtratum, 4
Bald. *ad l. negotiatores ſupr. de epiſcopali audientia.* Ioan.
Coppen *deciſ. 44. fol. 125. 126.* Couarr. *variar. reſolut. lib. 3.
cap. 14. num. 6.*

L. Quicunque ex Iudæis 9.

1 *Iudæi obnoxii curiæ, comprobati, et mancipandi.*

IVdæi † curiæ obnoxii, comprobati curiæ ſunt man- 1
cipandi, *hoc textu. l. 4. ſupr. hoc tit.*

L. Iudæos 10.

1 *Iudæi ſua ſolennia in contemptum Chriſtianæ fidei non ce-
lebrent.*
2 *Illicita in permiſſis ſectantes, priuilegiis priuantur.*
3 *Iudæi omnia mala Chriſtianis exoptant.*
4 *Iudæi religionem Chriſtianam contemnentes puniuntur.
num 5.*

IVdæi † celebrantes ſua ſolennia in contemptum 1
Chriſtianæ fidei, nil agent. Item † in permiſſis illici- 2
ta ſectantes priuilegia perdunt *hoc textu.* Salycet. Syn-
tagma iuris *lib. 12 cap. 4. num. 9.* De † Iudæis omnia ma- 3
la Chriſtianis exoptantibus, & in feſto Mardochæi 15.
Kalend. Martii pro deſolatione Eccleſiæ Chriſtiano-
rum orantibus, Decian. *in prax. crimin. lib 3. cap. 18. nu-
mer. 5.* Et quod † Iudæi Chriſtianam religionem con- 4
temnentes puniantur in vtroque foro, notat idem *lib.
4. cap 27. num. 19.* Et de pœnis † Iudæorum in oppro- 5
brium Chriſtianorum quid facientibus, idem *in praxi
crimin. lib. 5. cap. 12. num. 5.*

L. Cœlicolarum 11.

1 *Cœlicolæ, niſi ad veram religionem conuertantur, puni-
endi.*
2 *Quicquid non eſt ex fide, peccatum eſt.*
3 *Cœlicolis ædificia non relinquenda.*
4 *Diſcrepans à fide Chriſtiana in legem peccat.*

COElicolæ † niſi ad ſanam redeant confeſſionem, 1
inſtar hæreticorum puniuntur. Item, quod † non 2
eſt ex fide, hoc peccatum eſſe cenſetur, *hoc textu.* Salyc.
Gothofred. *ad hanc leg. lit. E. l. 3. ſupr. hoc titul. l. omnia. C. de
hæreticis.*

§. Ædificia.

Ædificia † cœlicolis non relinquenda, ſed ab Ec- 3
cleſia vindicanda ſunt. Diſcrepans † à fide Chriſtiana, 4
contrarium legi videtur, *hoc* §.

L. Die ſabbathi. 12 iuncto

§. Ita.

1 *Iudæi in diebus ſabbathi nec conueniunt, nec conueniun-
tur.*
2 *Iudæi hebdomada ſancta domo exeuntes puniuntur.*

1 IN diebus † ſabbathi Iudæi alios non conueniont,
nec conuenieodi ſunt, *hoc textu*. Salycet. *l. quod fauore.*
2 *infr. de legib.* Iulius Pacius *lib. 7. enant. 12.* Quatenus † Iu-
dæi in hebdomada ſancta exeuntes puniantur, Decia-
nus *in praxi crimin. lib. 5. cap. 12. num. 17.*

L. Nullus tanquam. 13. iuncto
§. Cum. § Sed vt.

1 *Iudæum inuadere prohibitum.*
2 *Iudæi priuilegiis domicilij modeſte fruantur.*
3 *Priuatus ius ſibi dicere non poteſt.*
4 *Iudæi non expellendi.*
5 *Iudæorum immunitas.*

1 IVdæos † innadere, eorumque bona occupare non
2 licet. Viciſſim † Iudæi priuilegiis domicilii & con-
uerſatioois cum Chriſtianis modeſte abſqoe inſoleo-
tia fruantur, *hoc textu.* Ex hoc textu notat Bartol. priua-
3 tum † ſibi ius dicere non poſſe, Roman. *conſil. 169.*
Henning. Goden *conſil. 5. num. 13.* Weſenbec. *in addit. ad*
4 *Bart. hoc text ſub lit. B.* De Iudæis † non expellendis, aut
violenter terrendis. Roland. à Valle *conſil. 25. volum. 3.* Et
5 de Iudæorum † immuoitate io Imperio Romano, vi-
de priuilegia Statuum & perſonarum Imperii, priui-
leg. Iudæor. Camer. Imper. ioſinuat. *inter edita priuilegia*
Francof.

L. Si qua inter. 14.

1 *Iudæus forum Chriſtiani ſequitur.*
2 *Iudæi legibus Romanis ſubiecti.*

1 IVdæus † actor vel reus forum & iudicem ſeqoun-
tur Chriſtianum, *hoc textu.* Salycet. vide remiſſiones
ad l. nemo exterus. C. hoc tit. Bald. *conſil. 428. incip. inquiſitio.*
num. 5. in 5. volum. Decian. *in praxi crimin. lib. 5. cap. 14. nu-*
2 *mer. 3. fol. 305. colum. 2.* Et quod † Iudæi extra caſus cere-
monias concernentes legibus Romanis pareant ac vi-
uant, deſeodit allegatus Decianus *citato cap. 14. num. 5.*
fol. 305.

L. Iudæi & bonorum. 15.

1 *Iudæus Chriſtianum circumcidens, publicationem bono-*
rum patitur.

1 BOna † Iudæi Chriſtianom circumcidentis ſunt
publicanda, Salycet. *ad hanc leg. cap. nulla. 54. diſtinct.*
Decianus *in praxi criminal. lib. 5. cap. 12. num. 11. fol. 299. co-*
lum. 1.

L. Iudæorum primates. 16.

1 *Iudæorum primates canonem fiſco debitum colligunt &*
perſoluunt. num. 2.

1 IVdæorum † primates canonem Imperiali fiſco de-
bitum colligent, & eundem perſolnent, *hoc textu.*
Gothofred. *ad hanc leg. ſub lit. F. G. H.* De Iudæis cano-
2 nem † & magnas collectas ſoluentibus, vt inhabitent
terras Chriſtianorum, Decian. *in praxi crimin. lib. 5. c. 13.*
num. 11. fol. 304. col. 1.

L. Hac valitura. 17.

1 *Iudæi nullum honorem impetrare poſſunt, nec officia. nu-*
mer. 2. 7.
3 *Iudæi non ſint aduocati.*
4 *Iudæi inter Chriſtianos viuant, tanquam ſerui eorum.*
5 *Iudæi ſunt infames.*
6 *Iudæi res furtiuas non emant.*
7 *Iudæi delinquentes grauius Chriſtianis puniendi. num. 8.*
9 *Iudæi non ſint tutores.*
10 *Iudæi ad iuramentum contra Chriſtianos non admittan-*
tur.
11 *Iudæis non æquitas, ſed iuris rigor præſtatur.*
12 *Iudæorum ſynagoga conſeruanda, non de nouo fundanda*
ſunt. num. 13.
14 *Iudæi nouam ſynagogam extruentes qualiter puniantur?*
15 *Iudæorum ſynagoga quando deſtrui poſſit?*

IVdæi † contra Chriſtianos officia honoreſque po- 1
blicos impetrare ac exercere non debent, *hoc textu.*
Vel officia † ciuilia Iudæis ſunt interdicta. Salycet. *ad* 2
hanc legem. Quatenus non † aduocati ſint, Tholoſanus 3
in Syntagmate iuris, lib. 49. cap. 6. num. 25. Quod † viuere 4
debeant inter Chriſtianos, vt horum ſerui, Decianus
in praxi criminal. lib. 3. cap. 18. num. 3. vt † infames, *ibidem,* 5
num. 4. res † furtiuas non emere nec retinere poſſint, 6
idem *lib. 5. cap. 12. num. 19.* delinquentes † cum Chri- 7
ſtianis grauius hiſce ſint puniendi, *allegato cap. num. 26.*
Et † quod omnibus dignitatibus ciuilibus carere de- 8
beant, idem *citato lib. 3. cap. 13. num. 4.* Tutores † oon 9
ſint, *ibidem, num. 6.* Iuramentum † in ſupplementum 10
probationis contra Chriſtianos non præſtent, allega-
tus *lib. 5. cap. 13. num. 12.* Rigore † non æquitate io iudi- 11
cio digni ſint, *citato cap. num. 15.*

§. Illud etiam.

Synagogæ † Iudæorum ruioofæ per toleraotiam 12
conſeruandæ & fulciendæ ſunt, non autem de nouo
fabricam merentur, *hoc §.* De illicitis † nouarum ſyn- 13
agogarum ſtructuris & fundationibus, *cap. conſuluit.* vbi
Felyn. ac Panormitan. *de Iudæis. extra.* Hieron. de Lau-
rent. *deciſ. Auin. 44. num. 1.* Crauett. *conſil. 73. num. 6.*

§. Et ſi honorariam.

Iudæi † dignitates ac honores, nouaſque ſynago- 14
garum fabricas cootra Imperiales functiones impe-
trantes, in pœnam 50. auri librarum incidunt, ali-
quando publicationem bonorum ſanguiniſque pœ-
nam luunt, *hoc §.* De pœnis Iudæorum diuerſit, &
quando † iſtorum ſynagoga deſtrui poſſit, Tiber. De- 15
cian. *in praxi crimin. lib. 12. cap. 5.*

Ne Chriſtianum mancipium hæreticus vel Judæus, vel paganus vel poßideat, vel circumcidat.

TITVLVS XIII.

AD rubricam, titulum, & huius materiam, vide
Cyn. Salycet. Cuiac. *in paratitl.* Petr. Gregor. Tho-
loſan. *in Syntagmate iuris, lib. 14. cap. 1. num. 20.* Tiber. De-
cian. *in praxi criminal. lib. 5. cap. 12. num. 30. fol. 302. colum. 1.*
cap. 2. vbi Felyn. ac Panormitan. *de Iudæis. extra.*

L. Iudæus ſeruum. 1.

1 *Iudæus Chriſtianum circumcidens, capitali ſupplicio puni-*
tur. num. 2.

IVdæus † ſeruum Chriſtianum non habebit, & ob 1
huius circumciſionem vltra ſerui amiſſionem capi-
tale ſupplicium non euadit, *hoc textu.* Salycet. iuncto
Decian. *allegato lib. cap. ac num.* De pœna † Iudæi Chri- 2
ſtianum circumcidentis, Decian. *in praxi criminal. lib. 5.*
cap. 11. num. 11. Alphan. *in reportat. num. 421.*

De paganis, & ſacrificiis, & templis eorum.

TITVLVS XIV.

AD rubricam, titulum, & huius materiam, Cyn. Sa-
lycet. Bartol. Cuiac. *in paratitl.* Alciat. *lib. 1. parerg.*
cap. 13. Decian. *in praxi crimin. lib. 3. cap. 18. num. 1. 17. & 18.*
lib. 5. cap. 10. num. 7. Syntagma iuris Petr. Gregor. Tho-
loſan. *lib. 19. cap. 1. num. 2. & 3. & lib. 33. cap. 4. num. 13. lib. 17.*
cap. 9. num. 15.

L. Pla-

L.Placuit in omnibus.1.

1 *Paganis templa claudenda.*
2 *Paganorum ſacrificia ſunt prohibita.*

1 Templa † paganis claudenda ſunt, vt delinquendi
anſa hiſce præcidatur, *hoc textu.* Syntag.iuris Tholoſan.*alleg.loco ac lib.ad initium textus.*

§.Volumus etiam.

2 Sacrificia † paganorum ſub gladii & confiſcationis pœna ſunt prohibita, impunitatis ſpe omni adempta, Rectoribus prouinciarum, ſi ad talia ſacrificia conniueant, *hoc* §.Syntagma iuris *citat.lib.ac loco.*

L. Ne quis mortalium.2.

1 *Sacrificuli ex inſpectione iecoris vaticinantes puniuntur.*
2 *Diuinatio extorum vetita.*
3 *Præſagientes veritatem illicitis mediis, acerbiſſime puniendi.*
4 *Vaticinia licita.*
5 *Magorum pœna.*
6 *Modi prædictionum.*

1 Sacrificuli † ex inſpectione iecoris extorumque
præſagientes euentura, non impunes ſunto, *hoc tex-*
2 *tu.*De † diuinatione extorum illicita, Tholoſan.*in ſyntagm.iuris,lib.34.cap.3.num.12.13.14.15.* Ioan.Gödelman & Delrio *in tract. de magia & diuinationum generib. in indicib.ſub vocab.exta.*

§ Acerbioris.

3 Veritatem † rerum ſumrarum illicitis mediis explorantes, acerbiſſimorum ſuppliciorum cruciatus
4 merentur. De † prædictionibus licitis, Tholoſan.*in*
5 *ſyntagm.iuris,lib.34.cap 4.* Et de † pœnis iſtiuſmodi ma-
6 leficiorum, idem *cap.14.lib.34.Syntagmatis* Et varia † de iſtiuſmodi prædictionum modis, idem *lib.14.in tranſcurſu.*

L.Sicut ſacrificia.3.

1 *Ornamenta publicorum operum non ſunt deſtruenda.*

1 Publicorum † operum ornamenta non ſunt deſtruenda, & contra illa legis prætextus ac chartæ allegatio nil valeat, *hoc textu.* Gothofred.*ad hanc leg.in notis, ſub lit.L,M,N.*

L.Vt prophanos.4.

1 *Conuentus ciuium & feſta conſueta interdici eis non debent.*
2 *Conuiuia cognatorum vſitata apud Romanos.*
3 *Conuiuia cognatorum quare inſtituta fuerint.*
4 *Conuiuiorum ſumptuaria lex abrogata.*
5 *Feſta Romanorum.*

1 Conuentus † ciuium horumque lætitias ac feſta
2 publica nemo impediat. De † conniuiis ſanguine iunctorum vſitatis Romanis, Syntagma iuris Tholo-
3 ſani *lib.38.cap.1.num.*20. Vnde † talia conuiuia proceſ-
4 ſerint, idem *lib.2.Syntagm.cap.27.num.1.* Horum † lege ſumptuaria abrogata, idem *lib.47.cap.16.num.15.* Plura de hac materia Stuckius *in tract.de conuiuiis Romanorum.*
5 De † feſtis Romanorum, Tholoſan.*in ſyntag.iuris,lib.2. cap.16.num.4.& 10.*

L.Omnia loca ſacris. iuncto

§.Quod autem.

1 *Princeps publica donare poteſt.*
2 *Principum dona apud donatarium perpetuo manere debent.*
3 *Princeps num terras ſuas priuato donare poſſit?*
4 *Princeps an bona publica alienare poſſit?*
5 *Princeps quando in præiudicium ſucceſſorum rite donet?*

1 Princeps † poteſt publica donare: & dona iſtiuſ-
2 modi † perpetuo apud donatariũ permanere debent, Salyc.*ad hanc l.* An † princeps adinſtar publico-
3 rum terras poſſit donãdo in priuatum transferre, Bar-
4 thol.Socin.*reg* 139.Et † an bona publica cum ipſa ciuitate ſubditis inuitis alienet. Anton.Gabriel Roman.*in commun.concluſ.lib.3. tit. de iure quaſ. non toll. concluſ.1.* Et
quando † princeps in præiudicium publici vel ſucceſ- 5
ſorum firmiter donet, Crauett.*conſil.487.num.7.*

L.Chriſtianis.6.

1 *Chriſtiani Iudæos pacificos contumelia non afficiant.*
2 *Iudæi ſub quo ſtatu Imperij ſecure viuant.*
3 *Iudæorum fauor ratione habitationis.*
4 *Iudæorum bona ex petulantia diripientes, cum ablatis duplum reſtituunt.*
5 *Rectores prouinciarum Iudæos vexare permittentes, pœnam merentur.*
6 *Magiſtratus illicitas extorſiones præcauere debent.*
7 *Magiſtratus delinquentem non puniens, tanquam reus conueniri poteſt.*

Chriſtiani † ſub prætextu purioris religionis Iu- 1
dæos pacificos nullis contumeliis aut iniuriis laceſſent, *hoc text.* Salyc.Socin.*vol.1.conſil.63.à nu.11.ad 16.*
In Imperio † ſub quibuſnam ſtatibus Iudæi ſecure vi- 2
uant, notat politica Ordinatio Imperii Romani, de
anno 1577.*tit.*20. De Iudæorum † fauore, quo digni 3
ſunt beneficio domiciliorum ac habitationis, Symphorema ſupplic.Cam.Imper.*tom.2.part.1.voto 29.fol.. col.1.*Roland.à Valle *conſil.25.vol.3.*

§.Nam ſi contra.

Iudæos † quiete viuentes ex laſciuia turbantes, eo- 4
rumque bona diripientes, cum ablata re duplum reſtituunt, *hoc* §. vide citatos *ad initium huius l.* inprimis Salycet. *ad cap ſicut.* §.*nullus etiam Chriſtianus. de Iudæis. extra.* vbi Panorm.

§.Rectores.

Rectores † prouinciarum turbæ conniuentes ad 5
Iudæorum vexationes & afflictiones, nec mature impedientes odioſas turbationes, impunes nõ maneant.
Quatenus † magiſtratus & rectores illicitas extorſio- 6
nes inter ſubditos emergentes præcauere, aut iis mature occurrere debeant: Et de † magiſtratu delinquẽ- 7.
tibus non occurrente, hisque reſiſtente, vt fautore ac reo delicti conueniendo, Decian.*in praxi crim.lib 7.c.5. num.25.fol.139.*Henrichman *conſil.1.num.40.quæſt.1.*

L.Nemo venerandi.7.

1 *Delubra clauſa nullus priuatus aperire debet.*
2 *Simulacbris nefandis nullus honor exhibendus.* (endus.
3 *Exercitia religionis vetita exercens, vltimo ſupplicio affici-*
4 *Conſcij delictorum cum authoribus eandem pœnam merentur Et quando? num.5.*
6 *Crimen idololatriæ delatum non punientes, 50.auri libras fiſco offerant.*

Delubra † Imperiali auctoritate clauſa ſemel ve- 1
nerandi adorandique prætextu priuatus non reſeret, *hoc textu.* Gothofred.*in notis ad hanc l.ſub lit.D.& E.*

§.Abſit.

Nefandis † execrandiſque ſimulachris diuinus ho- 2
nor non reddendus, *hoc* §.

§ Quiſquis.

Delubra † ſemel clauta reſerans, & vetita religiõnis 3
exercitia cum publico ſcandalo renouans, confiſcationem bonorum & vltimum ſupplicium non euitabit, *hoc* §.vide *remiſſ.ſupr.ad tit.de hæretic.*

§.Conſcij etiam.

Conſcii † ſimulachrorum abrogatorum reparatio- 4
nis cum auctoribus abrogata ſimulachra contra prohibitionem reducentibus, eandem cum ipſis pœnam
ferunt, *hoc* §. Conſcii delictorum † quando & quibus
in delictis vt auctores puniantur, Menoch.*de arbit.iud. lib.2.cent.4.caſu* 355.vbi & tradit de conſciis obligatis ad crimen detegendum. 5

§.Quod ſi vir.

Rectores † prouinciæ negligentes poſt crimen ido- 6
lolatriæ delatum in puniendo 50. auri libras, iudices cum officio totidem in fiſco inferre tenentur, *hoc* §.

L.Nemo

L. Nemo ea quæ ſæpius. 8.

1 *Domus in qua ſacrificia paganica exercentur, ærariis addicitur.*

2 *Sacrificia paganica celebrari in domo ſcientes, pro qualitate perſonæ puniuntur.*

3 *Dignitas quando pœnam minuat vel augeat? num. 4.*

1 DOmus † in qua paganica fiunt ſactificia, ſacro æ-
2 rario addicenda. Scientes † in domibus paganica
exercitia habita, ſi milites ſunt domini domuum cum
bonis dignitatē amittunt, viliores autē, poſt cruciatus
corporis paſſos, in metallū damnandi. Quando digni-
3 tas † minuat ſupplicii genus, notat Salycet. *ad hanc leg.*
vltra quem vide Tiraquell. *in tract. de pœnis.* Viciſſim
4 quando † dignitas perſonæ augeat delictum, & huius
pœnam, Felin. *ad cap. cum quidam. num. 1. de iureiurand.*
Præpoſit. *ad cap. ſi Epiſcopus. tit. Epiſcopum vel Abbat. in vſibus feudorum.*

De his qui ad Eccleſias confugiunt.

TITVLVS XV.

1 *Aſylorum immunitas cui proſit?*

AD rubricam, titulum, & eiuſdem materiam, vide
Cyn. Bartol. Salycet. Caſtrenſ. Hoſtienſ. *in cap. ſacro. de ſentent. excommunicat.* Barbat. *conſil. 33. volum. 4.* Oldrad. *conſil. 54. & 154.* Decian. *in praxi crimin. lib. 6. cap. 25. fol. 76. & allegato lib. cap. 26. fol. 84. & 85.* Didac. Couarr. *variar. lib. 2. cap. 10.* Hieronym. de Cæuallos *in pract. quæſtion. opinionum communium contra communes, quæſt. 169.*
1 Et de † Eccleſiarum aſylo cuinam proſit, Syntagma
iuris Tholoſani *lib. 33 cap. 22. num. 1. cap. inter alia.* vbi Felin. ac Panormitan. *de immunitat. eccleſ. extr.* Ludouic. Peguer. *inter quæſtiones criminales varias, quæſt. 6. numer. 1. fol. 48.* Decian. *reſponſ. 80. num. 25. volum. 3.* Nicol. Moron. *in tract. de fid. treug. & pac. quæſt. 103. num. 1.* Duenn. *regul. 228.* Petr. à Placa *in epitom. delict. cap. 34. lib. 1. num. 15.* Proſper. Farinac. *in praxi crimin. lib. 1. titul. 4. quæſt. 28. fol. 413. colum. 4.* Remigium *in ſpeciali tract. de immunitat. eccleſiarum.*

L. Iudæi, 1.

1 *Iudæi ad Eccleſias confugientes non ſunt immunes, niſi prius ſe à ſuſpicione criminis purgent.*

1 IVdæi † ad Eccleſias confugientes, non citius ſperatam immunitatem conſequuntur, ac ſi debita vniuerſa ſoluerint, aut criminis ſuſpicione ſe purgauerint, *hoc textu.* Salycet. & Bartol. Proſper Farinac. *in praxi crimin. lib. 1. titul. 4. quæſt. 28. num. 68.* qui cum Iudæis indignos hac immunitate notat apoſtatas & hæreticos, Boer. *deciſ. 10. num. 4.* Couarr. *lib. 2 variar. reſolut. cap. 20. num. 11.* Clar. & Giachar. *in praxi criminal. § fin. quæſt. 30. verſ. præterea quæro.* vbi Giachar. *in addit.*

L. Fideli deuotaq́. 2.

1 *Inuitus ex Eccleſia nemo extrahendus.*

1 INuitus † ex Eccleſia nemo extrahendus. Salycet. & Bartol. *cap. inter alia. cap. penult. de immunitat. eccleſ. extra.* Roman. *conſil. 227. incip. ſpectabilis.* Boet. *deciſ. 109. num. 3.* Proſper Farinac. *citat. praxi crimin. lib. 1. tit. 4. quæſt. 28. numer. 1. fol. 413. colum. 2.*

L. Si ſeruus cuiuſquam. 3.

1 *Seruus armatus ad Eccleſiam confugiens, à clericis extrahi poteſt.*

2 *Seruus armatus in Eccleſia domino reſiſtens, quocunq́ modo extrahi poteſt.*

3 *Armorum odium.*

1 SEruus † armatus in Eccleſiam irruens, Eccleſiæ immunitate non gaudet, & licite ab Eccleſia extrahi poteſt, *hoc textu.* Bartol. & Salycet. Petr. à Placa *in epitom. delictorum, lib. 1. cap. 8. num. 28.* Couarruu. *variarum reſolut. lib. 2. cap. 20. num. 18. verſic. trigeſimo ſexto.* Farinac. *in praxi crimin. lib. 1. titul. 4. quæſt. 28. num. 64. incip. limita. fol. 424.*

§. Sed ſi armorum.

Seruus † armatus in Eccleſia reſiſtens domino, qui- 2
buſcunque mediis tam viuus vulneratus, quam mortuus extrahi poteſt, *hoc §.* De † odio armatorum, Fari- 3
nac. *allegata quæſt. 28 num 65.* Tiraquell. *de nobilitate, cap. 20. num. 66.* Sub hoc §. mouent Dd. quæſtionem, an apparitores iudicum ob armatum excipiendum inſultum licite vulnerent aut occidant, de qua vide Grammat. *deciſ. 41.*

L. Denunciamus. 4. iunct.
§. Nam ſi. §. Sciant ſane.

1 *Seditiones, tumultus, &c. contra Eccleſiæ quietem prohibentur.*

SEditiones, † conclamationes, tumultus, item con- 1
uenticula contra quietem Eccleſiæ ceſſabunt, *hoc textu.* Bartol. & Salycet. *ad hanc leg.* Decian. *in praxi crimin. lib. 7 cap. 19. num 51.* Farinac. *in praxi criminal. lib. 1. titul. 4. quæſt. 28. num. 2. vocab amplia. fol. 414.* Placa *lib. 1. delict. cap. 7.* Alexand. *conſil. 111. incip. ponderatis. part. 2.*

L. Præſenti lege 5.

1 *Confugientes ad Eccleſiam veram, inuiti non extrahuntur.*

2 *Confugientium ad Eccleſias, quinam earum immunitate gaudeant?*

3 *Sacrilegi & violatores quietis Eccleſiaſticæ, vltimo ſupplicio afficiendi.*

4 *Sacrilegi num ob cogitationes puniantur?*

5 *Confugientes ad Eccleſiam, quando inuiti non extrahantur?*

6 *Refugæ Eccleſiarum victu non priuandi.*

7 *Refugæ Eccleſiarum ſe defendere poſſunt.*

8 *Refugis Eccleſiarum alimenta concedenda.*

9 *Latitans in finibus Eccleſiæ, laico iudici præſentandus.*

10 *Refugæ num fines, hoſpitalia, Eccleſiæ proſint?*

11 *Refuga citatus per ſe vel procuratorem comparere poteſt.*

12 *Latitantis in Eccleſia bona iudex ſecularis licite occupat.*

13 *Modus excutiendi.*

14 *Debitorum fugitiuorum res in Eccleſia ſita, inquirendæ, & debita ſoluenda.*

15 *Antiſtes clericum de rebus fugitiui cuſtoditis, ſub iureiurando interrogare poteſt.*

16 *Priuilegium debitoribus, refugis competens, ad fideiuſſores extenditur cum onere excuſſionis, &c. num. 17.*

18 *Fideiuſſio onus continet.*

19 *Serui, coloni, cum rebus ſubtractis ad Eccleſiam confugientes, immunes ſunt. Secus ſi dominis abſtulerint num. 20.*

21 *Oeconomi Eccleſiarum iudices refugarum ad æquitatem adhortentur.*

22 *Aequitas ſemper attendenda.*

COnfugientes † ad Eccleſiam fidei orthodoxæ, ex- 1
pelli aut trahi ex iis inuiti non poſſunt, *hoc textu.*
Qui confugientes † ad Eccleſias digni ſint Eccleſia- 2
rum immunitate ac protectione, Ferron. *ad conſuetud. Burdegal. lib. 1. tit. 4. §. fin. fol. 157.* Tholoſan. *in ſyntagm. iuris ciuil. lib. 33. cap. 21. Exod. 21. verſ. 13. Deuteron. 19. verſ. 2.* Petr. Heig. *in miſcellan. quæſt. p. 2. cap. 24.*

§. Nec pro his.

Sacrilegi † & violatores quietis eccleſiaſticæ, priui- 3
legio immunitatis non gaudent, & pro cogitatione & effectu tales violatores vltimum ſupplicium ſentient, *hoc §. cap. reum ad Eccleſiam. 17. quæſt. 4.* Num † cogitatio- 4
nis pœnam in hoc & alio delicti genere quis patiatur,
Menoch.

Menoch.*de arb.iud.lib.2.caſu* 360.*nu.*68. Farinac.*in praxi crim.lib.1.tit.4.q.*28.*n.*4.*fol.*414.*col.*2. Decian.*in praxi criminal.lib.5.c.*20.*nu.*41. Quando non puniatur, idem *lib.5. cap.*37.*num.*4.

§ *Ex his ergo.*

5 Confugientes † ad Eccleſias, niſi ſint rei publico-
rum delictorum, ex his inuiti non trahantur, Farinac.
*alleg.quaeſt.*28.*lib.1.tit* 4.

§. *Nec in ipſis.*

6 Refugæ † Eccleſiarum victu ac veſtibus non ſpoli-
7 andi, nec priuandi. Iidem in Eccleſiis † iudicibus re-
ſpondere, & ſe defendere legitime poſſunt, *hoc* § De a-
8 limentis † concedendis Eccleſiarum refugis, Guido
Papæ *q.*121. Boſſ.*in tit de captura nu.*14. Remig.*in tract de immunit.eccleſ quaeſt* 6. Proſper Farinac.*in praxi crim.lib.1. tit.4.quaeſt.*28.*num.*9.*&* 10.

§. *Quod ſi in finibus.*

9 Latitans † in finibus Eccleſiæ per œconomum aut
defenſorem, ad inſtantiam laici iudicis offerendus, &
10 præſentandus iudici laico, *hoc* §. Num † fines, orato-
ria, Eccleſiæ deſtructæ, Eccleſiæ interdictæ, palatia, ho-
ſpitalia, ſacra Euchariſtia, proſint refugæ, vide Farinac. *alleg.quaeſt.*18.*num.*36.38.45.70.71. Valaſc.*deciſ.*581.*nu.*1. vbi de finibus Eccleſiarum.

§. *Cum autem monitus.iuncto* § *Sed ſi hoc.*

11 Citatus † in Eccleſia latitans per ſe vel procurato-
rem comparere poteſt, & contra latitantem primum
decretum decernitur, *hiſce* §§. Salyc.& Bart. Alexand. *in addit.ad Bart.ſub hiſce* §§.

§ *Quod ſi res.*

12 Latitantis † in Eccleſia, bona extra Eccleſiam ſita,
item occultata, iudex ſecularis excutere, & ad com-
modum publicarum priuatarumque rationum diſtri-
13 buere poteſt, *hoc* §. Bart.*ad* §.*cum autem.n.*2. De † modo
excutiendi aut diſcutiendi, vide Angel.aliosque *ad authent.praeſente. C.de fideiuſſorib.* Iacob.de Arena *in tract.excuſſionum, tom.5.tract.tract.part* 2 *fol.*141.

§. *Sane ſi intra.*

14 Debitorum † fugitiuorum res in Eccleſia & huius
limitibus occultatæ, per œconomum & defenſorem
ad ſolutionem debitorum Eccleſiæ, fiſci, priuatorum-
que creditorum ſunt inquirendæ, & inuentę exhiben-
dæ. *ho.* §. Bellapertica *ad hanc l.* Couarr.*variar.reſol.lib.*2. *cap.*20.*in tranſcurſu.*

§ *Sic vbi poſita.*

15 Antiſtes † ob ſuſpicionem iuſtam allegatam cuſto-
dientem res fugitiui occultatas in præiudicium credi-
torum, ſub iuriſiurandi religione interrogare poteſt
de rebus cuſtoditis clericum, *hoc* §. Nicol.Boer.*deciſ.* 86.*num.*5. *l.*6. *infr.de procurat.*

§ *Adiicientes.*

16 Priuilegium † reis, debitoribus, refugis ad Eccle-
ſiam competens, ad fideiuſſores, mandatores, & fami-
liares ſociosque pertinet, cum onere excuſſionis, exhi-
bitionis, inquiſitionis, diſtractionisq; bonorum, *hoc* §.
Hoc priuilegio quando debitor principalis non gau-
deat, vel gaudeat, notat Farinac *ſaepe alleg.quaeſt.*28.*lib.*1.
17 *tit.*4.*n.*32.*&* 33. De exceptionibus † & priuilegiis fide-
iuſſoribus beneficio reorum competentibus, Farinac.
in praxi crim.in indice, ſub vocab fideiuſſori competunt. Socin.
18 *regul.*173. De † fideiuſſione nouis continente, Franchis
*deciſ.*311.*&* 418.

§. *Sane etiam.*

19 Serui † coloni adſcriptitii cum rebus ſubtractis ad
Eccleſias confugientes, immunitatem impetrāt: cum
20 rebus autem ſubtractis dominis interceſſione † Anti-
ſtitis, ne propter alimenta Eccleſiæ oneri ſint, reſtitu-
untur dominis, *hoc* §. Duennas *reg.*175.*num.*3.

§. *Denique.*

Defenſor † & œconomus Eccleſiarum indices re- 21
fugarum eccleſiaſticorum poſt traditos & exhibitos
refugas inſtruant, vt æquitatem conuenientem in exe-
cutione adhibeant, *hoc* §. De † æquitate attendenda 22
tam in cauſis ciuilibus, quam criminalibus, Tiber.De-
cian.*in praxi crimin.lib.2.cap.*10.

De his qui in Eccleſiis manumittuntur.

TITVLVS XVI.

AD rubricam, titulum, & huius materiam, vide Cyn.Salycet.ac Cuiac.*in paratitl.C.Theodoſ.lib.4.titul.*17.Gothofred.*in notis ad hunc tit.* Syntag.iuris Tholoſ.*lib.14.cap.5.num.*10.

L. Iamdudum..1.

1 *Domini ſeruos ſuos in Eccleſia manumittebant.*
2 *Scriptura quauis in Eccleſia ſeruo manumiſſo data, actorum vicem ſupplet.*
3 *Contractus pij in Eccleſia licite fiunt.*
4 *Contractus vel quaſi.quatenus in iudicio fiant?*
5 *Contractus vel quaſi in teſtamento.*

IN Eccleſia † domini ſeruos ſuos manumittere po- 1
terant, *hoc textu.* Cyn. & Salycet. Gothofred. *in notis
ad hanc l.à lit.C.ad F.* Qualiſcunq; ſcriptura † in Eccle- 2
ſia data ſeruo manumiſſo libertatis fauore, actorum
vicem ſupplet, *hoc textu.* Item † contractus pii poſſunt 3
fieri in Eccleſia, Salycet *ſub hac l.* Quatenus † contra- 4
ctus vel quaſi fiant in iudiciis, vide *l.3.* §.*idem ſcribit. de
penul.* Ronchegall.*ad rubr.de duob.reis. num.*12 *&* 14. De
contractibus † vel quaſi in teſtamento, *l.apud Iulianum.* 5
§ *fin.ex quib.cauſ.maior.*

L. Qui religioſa.2.

1 *Libertas ſeruis coram antiſtite data, aequipollet libertati à ciuitate Romana olim data.*
2 *Clerici ſeruos per teſtamentum manumittere poſſunt. numer.*4.
3 *Dies libertatis impetrandae currit à die publicationis.*

LIbertas † ſeruis coram antiſtite in Eccleſia data, æ- 1
quipollet libertati, quam ciuitas Romana dabat.
Clerici † per teſtamentum ſeruis libertatem licite re- 2
linquebant quibuslibet verbis, ſine teſte. Et † dies li- 3
bertatis impetrandæ currit à die publicationis, *hoc text.*
De † manumiſſione teſtamentaria, Syntag.iuris Tho- 4
loſani *lib.14.cap.5.num.*16.

De legibus & conſtitutionibus principum, & edictis.

TITVLVS XVII.

AD rubricam, titulum, & materiam tituli, Cyn.Salycet. Bald Bart. Alex Alciat. Cæpoll.Socin.Caſtrenſ.Duaren. Sichard.& alii præmiſſi *ad tit.D.de legib.*

L. Inter aequitatem.1.

1 *Princeps ius ſcriptum mitigare poteſt.*
2 *Iudex non debet recedere à iure ſcripto.*
3 *Aequitas in interpretatione ſpectanda.*
4 *Aequitas quando in actionibus obſeruetur?*

ÆQuitatem † contra legem ſcriptam ſolus prin- 1
ceps mitigando ius ſcriptum attendit in inter-
pretatione legum, *hoc textu.* Gothofred.Broncorſt *lib.1.
enant.*7. Item † iudex prætextu æquitatis à lege ſcripta 2
non recedit abſque principis auctoritate, Bart.& Bald.
Sylua nuptialis vel Næuizan *lib.5.n.*58. Andr.Knicben
*in tract de pact.veſtitur.ar.c.3.n.*138.*part.*1. Canalc.*part.1.deciſ*33.*nu.*32. Cuiac.*obſeru.7.c.*18. De æquitate † in inter- 3
pretationibus ſpectanda, Camill.Gallin.*in comment.ad
tit.de verb ſignif.lib.5.c.4.n.*9. Et quando † in actionibus 4
& exceptionibus ſpectetur, idem *lib.5.cap.4.num.*12.

L. Quae

L. Quæ ex relationibus, 2. iuncto
§. Nec ab.

1 *Priuilegia non faciunt ius generale.*
2 *Relatio ſimulata ob effectum priuilegij impediendum nulla.*
3 *Priuilegium ſubreptitie impetratum non valet. Idem de reſcripto. num. 4. 6.*
5 *Veritas vbiq; requiritur.*
7 *Reſcriptorum interpretatio.*
8 *Reſcriptum per mendacia impetrans, qualiter puniatur.*

1 CONceſſum † alicui ex gratia vel priuilegio ius vni-
2 uerſale non inducit. Relatio † ſimulata ad impe-
diendum priuilegii effectum, ipſo iure nulla eſt. Bald.
5 Item † ſurreptitia impetratio non valet, Bartol. & Sa-
lycet. Socin. *regul.* 381. Crauett. *conſil.* 909. *numer.* 5. *l. tres fratres. de pact.* Syntagma commun. opin. *lib.* 1. *tit.* 17. *numer.* 80. *fol.* 219. De ſubreptione vitiante impetrationes ac reſcripta, Rota *deciſ.* 13. alias 562. *in nouis.* Celſus Borgalias *in tract. de dolo. part.* 3. *cap* 2. *num.* 19. Menoch. *de arbitrar. lib.* 2. *centur.* 3 *caſu* 202. Ioan. Baptiſta Coſta *in tractat. de iuris & facti ignorantia. tit. commun. vtriuſque. reg.* 2. *num.* 5.

§ Nec.

4 Reſcripta † principum impetrans, aſtute item, falſo
& ſurreptitie conſequens eadem, fructum nullum
ſentiat, impunisque non maneat, Gail. *in pract. obſeruat.*
5 *obſeruat* 14. *num.* 5. & 4. *lib.* 1. Et quod † omnia verita-
tem requirant, *cap. cauſam. de reſcript.* Gail. *obſeruat.* 42.
6 *num* 2. *lib.* 1. Et de reſcripto † ſub & obreptitio nullo,
Hieronym. Schurff. *conſil.* 7. *cent.* 2. Iaſon *ad l. ſed ſi hac. nu-*
7 *mer.* 2. & 5. *de in ius vocand.* Et de † reſcriptorum inter-
pretatione, Fabius de Anna, *conſil.* 65 *per totum.* De im-
8 petrante † per mendacia & ſubreptiones reſcripta, &
huius pœnis, Cuiac. *deciſ.* 19. *num.* 6.

L. Leges vt generales. 3.

1 *Leges generales ab omnibus obſeruari debent.*
2 *Legum generalium iudicia.*
3 *Lex generalis ad omnes iudices & populos extenditur.*
4 *Lex generalis edicti vim obtinet.*
5 *Interlocutiones Imperiales vim legis generalis non obtinent.*
6 *Leges generales quatenus obligent?*

1 LEges † generales cuncti attendent & obſerua-
2 bunt, *hoc textu.* Bartol. & Bald. De † iudiciis legum
generalium, Bartol. & Bald. Alexand. *in addit. ad Bartol.* Sebaſtian. Medices *in tract. de legib. part.* 2. *quaeſt.* 18. & *in reg. generaliter dictum num.* 59. Euerhard *in topic. ſub loco, à ratione legis.*

§. Nam.

3 Lex † generalis per edicti nuncupationem & pragmaticam ſanctionem ad omnes iudices & populos dirigitur, aut per extenſionem demandatam generalis cenſetur, *hoc §.* De extenſione verborum legis, Gallin. *ad tit. de verborum ſignificat. lib.* 5. *cap.* 20. *num.* 29. & *cap.* 5. *lib.* 8. *num.* 29. & *lib. eod. cap.* 5. *num.* 5. *lib.* 8. & *lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 3.

§. Sed etſi generalis.

4 Lex † generalis ad omnes directa, vim edicti obti-
5 net. Interlocutiones † vero Imperiales extra caſum
ſpecificum vim legis generalis contra reſcripta priua-
ris conceſſa non habeant, *hoc §.* Bald. *ad initium huius le-*
6 *gis,* in primis *num.* 3. Quatenus † leges generales ex re-
ceptione obligent, Menoch. *de præſumpt. lib.* 2. *præſumpt.* 2. *num.* 1.

L. Digna vox. 4.

1 *Princeps ſecundum leges viuit.*
2 *Principi lex animata.*
3 *Princeps num à lege facta licite recedat?*
4 *Princeps leges in ſcrinio pectoris habere cenſetur.*
5 *Paribus iudicare non imperare licet.*

PRinceps † ſubmittit ſe legibus, & legibus paret, *hoc* 1
textu. Salycet. & Bartol. *l. princeps. de legib.* Ferrand. *lib.*
2. *explicat. cap.* 3. Bartol. *conſil.* 216. *incip. cautum.* De † prin- 2
cipe lege animata, *authent. de conſulib. § fin.* Num † hic à 3
lege, quam condidit, laudabiliter recedat, Ceph. *conſil.* 155. *part.* 2. Quatenus † princeps legibus pareat, & iu- 4
ra in ſcrinio pectoris habere cenſeatur, Andreas Knichen *in comment. ad ius Saxon. fol.* 63. Treutler *in diſput.* 1. *theſ.* 6. *fol.* 7. Fachin. *lib.* 1 *contr. cap. num.* 6 & 7.

§. Et oraculo.

Paribus † licet iudicare, non imperare, Salycet. *ad* 5
hanc leg. Quod par pari non imperet, vide *l. ille à quo ad Trebellian.* Menoch. *de præſumpt. lib.* 2. *præſumpt.* 5. *num.* 6. Gail. *in tract. de arreſtis cap.* 4 *num.* 2.

L. Non dubium 5.

1 *Verba legis contra eius mentem detorquens, in legem peccat.*
2 *Excuſans ſe à verborum prærogatiua, pœnas legales non euadit.*
3 *Contractus contra leges ſunt nulli.*
4 *Interpretationes legibus aduerſa non admittenda.*
5 *Expreſſa ex mente legis colligenda.*
6 *Facta contra legem ſunt nulla.*

VErba † legis ad opprimendam & euertendam le- 1
gis mentem detorquens, in legem committit, *hoc textu.* Bartol. Bald. & Salycet. Bartol. *conſil.* 206 *incip. inter procuratores.*

§. Nec pœnas.

Pœnas legales † non euadit contra iuris ſenten- 2
tiam, aut à verborum prærogatiua excuſans, *hoc §.* Iaſon *ad hanc leg. num.* 2. 3. 4. Iacobin. de S. Georg. *in tract. de Royda. num.* 36.

§. Nullum.

Contractus, † conuentiones, pactaque, dum legi- 3
bus aduerſantur, pro nullis habenda, *hoc §.* Iaſon *ad hanc l. num.* 3. Menoch. *conſil.* 288. *num.* 44. *lib.* 3.

§ Quod ad. &
§. Sed etſi quid.

Interpretationes † legibus aduerſæ vt prohibitæ ac 4
omiſſæ per Imperatorem, vitandæ ſunt. Expreſſa quaſi
ex † legis voluntate colligenda, Camill. Gallin. *in com-* 5
mentar. ad tit. de verbor. ſignificat lib. 5 *cap.* 11. *num.* 1. & *lib.* 5. *cap.* 6. *num.* 14. *ad num.* 50. & *lib.* 6. *cap.* 3. *nu.* 11. & *lib.* 7. *c.* 24. *num.* 14. & *lib.* 5. *cap.* 2. *num.* 3.

§. Secundum.

Interdicente † lege quæ fiunt, caſſa atque irrita ſun- 6
to, *hoc §.* Iaſon *ad hanc leg. num.* 16. idem *ad l.* 2. *num.* 25. *ſolut. matrimon.* Tiraquell. *de vtroq. retract. in præfat. num.* 31. Alphan. *in report. num.* 27. *fol.* 9 *lat.* 2.

L. Quod fauore. 6.

1 *Fauorabilia in odium non detorquenda.*

FAuore † priuatorum introducta, in eorundem o- 1
dia detorqueri iniquum ac improbum eſt, Bald. & Salycet. *ad hanc leg. cap. indultum. cap. quod ob gratiam.* vbi Petr. Peck *de reg. iur. in* 6 *l. ſi mancipia. de inſtruct. & inſtrument. legat.* Symphorema ſupplicat. Camer. Imperial. *tom* 1. *tit.* 3. *fol.* 279. *l. legata inutiliter* vbi *lat. de adim. legat.* Seraphin. *priuileg. iuram.* 107. *n.* 10. Pariſ. Alban. Schard. *in addit. ad Bartol. hoc textu.*

L. Leges. 7.

1 *Leges de futuro diſponunt.*

LEges † de futuris, non præteritis, niſi hoc ſpeciali- 1
ter exprimatur, diſponunt, *hac l.* Bartol. Bald. & Salycet. Benedict. Capra *in regul. com. luſ.* 6. Felin. *ad cap. fin. de con-*

de conſtitutionib. Pariſ. Alban. Alexand. Schard. & Weſenbec. *in addit. Bartoli, hoc textu.* Turrett. *in tract. de clauſula codicill. num. 37. & 38. fol. 169.* De legibus ad futura trahendis, Afflict. *ad conſtitut. regni Neapol. in proœm. numer. 17. fol. 31.*

L. Humanum eſſe probamus. 8.

1 *Caſus nouus quando euenit, ad principem decurrendum.*
2 *Leges poſteriores ſine forma ſolenni promulgatæ, priores non abrogant.*
3 *Legem correctam eſſe vnde pateat?*
4 *Legum publicatio.*
5 *Leges cum Imperiali authoritate ſancitæ, ad legislatoris gloriam vergunt.*
6 *Lex noua quatenus antiquam non abroget?*

1 IN caſu † lege expreſſa non deciſo, recurrendum ad
principis & huius palatii conſilium, & inde reſpon-
ſum petendum, *hoc textu.* Bald. *ad hanc leg.* Paul. Æmil.
Verall. *deciſ. 5. nu. 2. part. 2. l. in prætoriis. de prætoriis ſtipulat.*
cap. quoniam. vbi gloſſ. *de conſtitutionib. extra.*

§. *Scits te.*

2 Leges † poſteriores ſine forma ſolenni promulga-
tæ, priores non tollunt. De legibus nouis ad præterita
non trahendis, Fab. Turrett. *in tract. de clauſula codicill.*
num. 37. & 38. fol. 169. Vnde autem pateat, leges eſſe
3 † correctas, vel vſu non receptas, innuit Menoch. *con-*
4 *ſil. 719 à num. 30. ad 35 lib. 8.* De † publicatione legum,
Treutler *diſputat. 1. theſ. 5. fol. 5.*

§ *Bene.*

5 Leges † cum imperiali conſilio ordinatæ ad impe-
rii beatitudinem, & gloriam legislatoris redundant,
hoc §. De iſtiuſmodi legum obſeruantia, Crauett. *conſil.*
6 *707. num. 17.* Quatenus † lex noua correctionem ſine
ſpecifica mentione non inducat, notat Iaſon *ad l. fra-*
tres. num. 4. C. de inoffic. teſtam.

L. Leges ſacratiſſimæ. 9.

1 *Ignorantia legum publicarum neminem excuſat.*
2 *Ignorantia legum publicarum culpæ annumeratur.*
3 *Ignorantia legum quatenus mulieres & ruſticos excuſet?*
4 *Imperator legem duram mitigat, & obſcuram interpretatur. num. 5.*
6 *Interpretatio Imperatoris parti præiudicat.*
7 *Interpretatio quomodo fieri debeat?*

1 LEgum † publicatum ignorantia nullum excuſat,
dum ſcientia omnibus iniungitur, *hoc textu.* Saly-
cet. Bartol. Alban. Ioan. Baptiſta Coſta *in tract. de facti*
ſcientia & iuris ignorantia. in indice, ſub vocab. lex. Coral. *li-*
bro 4 miſcellan. cap. 17. Cuiac. *lib. 2. obſeruat. cap. 32.* Capra
in regul. concluſ. 4. 4. 14. Alciat. *lib. 1. præſumpt. 31.* Pariſius *in*
addit. ad Bartol. notans, quando error ignorantiam ex-
2 cuſet. De ignorantia † legum publicarum culpæ an-
numeranda, Ioan. Baptiſta Plotus *in tract. de in litem iu-*
3 *rando. num. 258. fol. 111.* Quando mulieres † & ruſticos
legum ignorantia excuſet, Mynſing. *cent. 6. obſeruat. 47.*
Baptiſta Weber *diſt. Bart. 564.*

§. *Si quid vero.*

4 Legem † obſcuram interpretatur, duram autem
mitigat Imperator vel princeps, *hoc §.* Quatenus pro-
5 pter obſcuritatem † canonum & legum interpretatio
à Papa & Imperatore deſideretur & expoſcatur, no-
tat Camill. Gallin. *in commentar. ad titul. de verborum ſi-*
6 *gnificat. lib. 10. cap. 36. num. 21.* Et quod † talis interpreta-
tio inſtar legis, parti præiudicet, idem *lib. 10. cap. 36. nu-*
7 *mer. 22.* Hæc quomodo † fieri debeat, idem *lib. 7 cap. 7.*
Alphan. *in report. num. 7.* Menoch. *lib. 3 præſumpt. 3.*

L. Cum de nouo. 10.

1 *Dubitationem ſuper noua lege emergentem, conditor legis dirimit.*
2 *Dubitatio legis ſi per ſimilem caſum decidi poteſt, non adeundus princeps.*

DVbitatio † ſuper noua lege emergens, interpre- 1
tanda ac dirimenda per legis conditorem, *hoc tex-*
tu. Ex eodem notat Bartol. principem † ob legis inter- 2
pretationem non eſſe adeundum, ſi dubium legis per
ſimilem legis caſum poſſit decidi, Anton. Peregrin. *in*
tract. de priuil. fiſci. lib. 1. tit. 2. à num. 76. ad 81.

L. Si imperialis. 11.

1 *Sententia definitiua principis vim legis obtinet.*
2 *Præiudicia Cameræ Imperialis num vim legis habeant?*
3 *Præiudicia in curiis attendenda.*
4 *Præiudicia quando nihil operentur?*
5 *Interpretatio legis à principe facta, valida.*
6 *Legem is interpretatur, qui eam dedit.*
7 *Interpretatio legis ex praxi deſumpta, eſt firma, eaq; obſeruanda. num. 8.*
9 *Interpretatio legis per vnicum actum inducitur.*
10 *Leges ſolus Imperator condit.*

SEntentia † definitiua principis & eius declaratio 1
habet vim legis, Bartol. & Bald. iuncto Salycet. In-
tellect. huius legis, Decius *conſil. 690. incip. viſis.* Iaſon
conſil. 20. incip. in præſenti. Schard. Alban. Alexand. Pariſ.
in addit. ad Bartol. Num etiamnum ſententiæ † definiti- 2
uæ, & præiudicia Imperialis Cameræ habeant vim le-
gum, & per dominum Iudicem & Aſſeſſores Cameræ
attendi debeant. Pro affirmatiua, vide Receſſum Im-
perii Spirenſ. de anno 15 0. § Alsdann. & § Da auch.
Et quod ſint attendenda † in aliis curiis pro auctori- 3
tate iudicum & informatione partium, innuit Franci-
ſcus Mignon *in commentar. ad conſuetud. Andegauenſ. fol.*
98 colum. 3. num. 9. Menoch. *de præſumpt. lib. 1. quæſt. 1.* Vi-
ciſſim quando † non ſemper operandi effectum obti- 4
neant, vide Andr. Knich. *in tract. de veſtiturar. pactis. cap. 1.*
num. 113. fol. 3.

§. *Cum igitur. iuncto*
§. *Diffinimus.*

Legis † interpretatio, quam princeps conſultus de- 5
dit, ſubtilitate omni correcta & irrita, ad inſtar legis ra-
ta ac firma manere debet. Legum ænigmata † is ſolus 6
ſoluit, qui legem dedit, *hoc §.* Quatenus † nunc vltra 7
principis interpretationem hæc pro ſufficienti habea-
tur, quæ ex praxi deſumitur, notat Crauett. *conſil. 91. nu-*
mer. 7 & conſil. 118. num. 2. Eaq; † obſeruanda ſit, licet 8
verba diſpoſitionis refragentur, innuit idem Crauett.
conſil. 294. Et † quod per vnicum actum talis interpre- 9
tatio introducatur, refert Rochus de Curte *ad cap. fin.*
num. 22. de conſuet. Decian. *in praxi crimin. conſil. 96. nu. 8.*
lib. 3. Menoch. *conſil. 670. num. 31. lib. 7.*

§. *Exploſit itaque.*

Imperator † eſt conditor & interpres legum ſolus, 10
hoc §. De Imperatore, quod dominus legis, iuriſdictio-
nis ac poteſtatis, Menoch. *conſil. 721. lib. 8.*

De mandatis principum.

TITVLVS XVIII.

1 *Mandata Apoſtolica.*
2 *Exequens ſine mandato.*
3 *Mandatum rei iudicatæ.*

AD rubricam, titulum, & huius materiam, vide Cyn. Bald. Bartol. Alban. Caſtrenſ. Philipp. Decium, Ferrett. Gail. *in pract. Camer. obſeruat. lib. 1. obſeru. 14. num. 1. 2.* Symphorema ſupplicat. Camer. *in indicib. vocab. mandatum.* Petr. Freder. Mindan. *in tract. de mandatis.* Quintilian. Mandoſ. *in ſpecial. tract. de inhibitionibus.* De man-

1 mandatis † Apoſtolicis, Leobin. Dallerium Aurelia-
2 nenſ. *tom. 15. tract. tractat. part. 1. fol. 220.* De † exequente
ſine mandato, Anton. de Canario *tom. 11. tract. tractat.*
3 *par. 1 fol. 303.* Mandato † rei iudicatæ, Frideric. Schenck
tom. 5. tract. tractat. fol. 38.

L. Si quis aſſerat 1.

1 *Referenti ſe ad mandatum ſine exhibitione non creditur.*

1 REferenti † ſe ad principis mandatum ſine editione & exhibitione mandati, non creditur, *hoc text.* Bartol. Bald. & Salycet. *ad hunc text.* Cuiac. *lib. 12. obſeruat. 31.* Peck *de reparat. eccleſiar. cap. 29. num. 2.* Pomates, Puteus, Pariſ. Schard. Weſenbec. & Alban. *in addition. Bartoli. hoc textu.* Camill. Gallin. *in comment. ad tit. de verbor. ſignific. lib. 5. cap. 19 nu. 187.* Menoch. *de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 15. num. 3.* Cacheran. *deciſ. 71.* Borell. *conſil. 68.*

De Senatusconſultis.

TITVLVS XIX.

AD rubricam, titulum, & huius materiam, vide Cyn. & Salycet. Cuiac. *in paratitl.* Remiſſiones *ad tit. D. de legib.*

L. Quamuis. 1. iuncta
§. Adycientes.

1 *Senatusconſulta ſeruanda.*
2 *Reſcripta illicita contra Senatusconſulta impetrans, puniendus.*
3 *Senatus quando iuriſdictione ordinaria vel delegata vti cenſeatur?*
4 *Sententia ſenatus quando ſententia præfecti prætorio æquiparetur?*
5 *Senatus an poſſit ſententiam pecuniariam in corporalem mutare.*

1 SEnatusconſulta † non eludantur. Reſcripta con-
2 tra † hæc illicita impetrans, impunis non eſt, *hoc tex-*
3 *tu.* Salycet. De Senatu † quando iuriſdictione ordinaria aut delegata vti cenſeatur, Anton. Teſſaur. & Blaſius Floretz Diatz *in deciſ. Pedemont. præfat. num. 34.* Et
4 quando † Senatuum ſententiæ habeant vim ſententiarum à præfectis prætorio promulgatarum, idem Teſſaur. & Blaſius Floretz Diatz *deciſ. 2. num. 1.* De eius
5 poteſtate † in conuertenda ſententia pecuniaria in corporalem, citatus Teſſaur. & Diatz *deciſ. 232.*

De veteri iure enucleando. Et de auctoritate iuriſprudentum, qui in Digeſtis referuntur.

TITVLVS XX.

1 *Iuriſprudentum reſponſa.*

AD titulum. & huius materiam, vide Valentinum Forſter. *in hiſtoria iuris ciuilis.* Marc. Mantuam *in vitis iuriſconſultorum.* Tiber. Decian. *in Apologia contra Al-*
1 *ciat.* Et de iuriſprudentum † reſponſis & auctoritate, Anton. Mariam Caroc. *in tract. de commun. opin.*

L. Deo auctore 1.

1 *Imperatoria maieſtas precibus conſeruatur.*
2 *Inuocatio nominis diuini eſt ſalutaris.*
3 *Deus ab omnibus inuocandus.*
4 *Imperatores Deum colentes bene regnant.*
5 *Legum autoritas omnem iniquitatem repellit.*
6 *Res inſperata per artifices peritos, Deo adiutore, perficiuntur. num. 7.*
8 *Artifices ſeſe inuicem adiuuantes, grandia opera perficiunt.*
9 *Reſponſa ac iura prudentum Tribonianus in vnum Codicem collegit.*
10 *Contrarietas in legibus num præſumatur?*
11 *Pandectarum libri 50. totum ius digeſtum continent.*
12 *Leges Dig. & C. quatenus conueniant?*
13 *Authores Pandectarum pari dignitate præditi fuerunt.*
14 *Author vnus altero melior.*
15 *Authorum ſcriptura vim probationis habent.*
16 *Authorum opera per alios approbari debent.*
17 *Sententia æquior ſemper eligenda.*
18 *Papiniani notæ à Triboniano approbata, non ſunt abroganda.*
19 *Scripturis priuatis authoritatem impertiens, rem ſuam facit. num. 23.*
20 *Emendatio facti ſubtilis laudabilior inuentione.*
21 *Authoritas ſuperiorum actus reddit ſolenniores.*
22 *Authoritas ſuperiorum quatenus res collabentes fulciat.*
24 *Subtilitas in emendatione an toleranda?*
25 *Errores pernicioſi ſæpe ſub velo ſubtilitatis occultantur.*
26 *Subtilitas à lege excogitata, quando ſit obſeruanda?*
27 *Superflua & imperfecta conſtitutionibus Imperialibus non inſunt.*
28 *Superflua vitanda & imperfecta num. 29.*
30 *Leges antiquæ nouis nihil derogant.*
31 *Leges abrogatæ num ſint allegandæ?*
32 *Lex corrigens videtur intelligenda ſecundum ſuos terminos.*
33 *Lex noua quando veterem non tollat?*
34 *Legi correctæ quatenus adhuc locus ſit? num. 35.*
36 *Antinomia nulla in Codice ferenda.*
37 *Conſtitutiones antiquæ quatenus omittantur?*
38 *Leges abrogatæ non ſunt allegandæ.*
39 *Lex corrigens noua antiquam non lædat.*
40 *Leges correctæ in Corpore iuris comprehenſæ, licite in argumentum citantur.*
41 *Legem deſuetam alligans an crimen falſi committat?*
42 *Legis correctæ indicia.*
43 *Codicibus duobus Iuſtinianeis omnia gubernanda.*
44 *Inſtitutiones incipientibus proſunt.*
45 *Commentarij Doctorum Pandectas Iuſtiniani obſcurant.*
46 *Commentarij verboſi vitandi.*
47 *Interpretationes ex iure antiquo admonendi cauſa deſumi poſſunt, non vero noui iuris corrigendi animo. numer. 48.*
49 *Signa pro literis adhibita leges obſcurant.*
50 *Lex ſit clara.*
51 *Abbreuiatura in ſcripturis admittuntur. Secus in inſtrumentis num. 52.*

NOn armis † ac robore humano, ſed precibus ad 1
Deum imperii maieſtas conſeruatur, *hoc textu.* De
inuocatione † nominis diuini bonum initium, me- 2
dium optatum, & finem ſalutarem operante. De Deo
† Rege Regum à cunctis inuocando ac honorando, 3
vide Nouell. *de monach. §. hinc autem ſuperantium.* Iſern. *ad conſtitut. regni Siciliæ, fol. 3. col. 2. in addit. ſub lit. I.* De huius inuocatione. Mignon *ad conſuetud. Andegauenſ. fol. 1.*
lat. 1. col. 1. num. 1. Et quatenus † Imperatores huic ſerui- 4
entes regnent, *cap. ad noſtram.* vbi Henric. Boich *de regularib. & tranſeuntib. ad religion.*

§. Cum itaque.

Legum auctoritas † diuinas ac humanas res diſpo- 5
nit, & omnem iniquitatem repellit, Albert. Bolognet. *in tract. de lege, iure, & æquitate, in indice, legis virtus. & l. legis virtus. ff. de legib.*

§. Quod nemo alius.

Res † inſperatæ, Deo adiutore, per artifices peritos 6
laborum collegas perficiuntur, *hoc §.* De † artificio la- 7
boreque per quotidiana incrementa inſperata perficiente, Leopold. Dick. *in œconomia iuris. fol. 52.* Et arti-

ficio

ficio incrementum accipiente, *l. milites. de re militari.* Et
8 quod † artifices mutuas operas præſtantes, grandia &
inſperata leuent ac perficiant opera, Papo *ad conſuetud.
Burbon.* §. 521.

§ *His itaque collectis.*

9 Ex veteribus † prudentum, principum decreto re-
ſpondentium, libris Tribonianus iuſſu Iuſtiniani in v-
num Codicem collegit reſponſa ac iura, & ex manda-
to Imperatoris fieri potuit Codex, nulla ſimilitudine
10 aut diſcordia relicta, *hoc* §. An † contrarietas in iuribus
ac legibus præſumatur, Dd. *in l. cunctos populos. C. de ſum-
ma Trinit.* Bald. *ad conſtitut. omnem nu.* 8. *fol.* 4. Franciſc. de
Garzatorib *in tract. de concil. legum, in indice, ſub vocab. con-
trarius.* Raudenſ. *in tract. de analogis, in indice, ſub vocabul.
contrarius.*

§. *Cumq; hæc materia.*

11 Quinquaginta † Pandectarum libri ad imitatio-
nem edicti perpetui & Conſtitutionum Codicis, vt in
ſacrum iuſtitiæ templum totum ius digeſtum conti-
nent, *hoc* §. Duaren. *lib. 2. diſputat. cap* 6. Sebaſt. Medices
12 *in tract. de legib p. 1. quæſt.* 5. Et quatenus † leges D. & C.
quoad vnicam conſtitutionem conueniant, notat Io-
an. Bolognet. *in rubr. ſolut. matrimon.* Cotta *in memorabi-
lib ſub vocab pandecta.* Decian. *in Apologia contra Alciat. c.* 8.

§. *Omnibus auctoribus.*

13 Auctores, † ex quibus Tribonianus eum collegis
Pandectarum iura deſumpſit, æquam dignitatem ha-
14 buerunt. Auctor † vnus in certis altero melior. De au-
15 ctorum † ſcripturis & operibus probatioris vim ha-
bentibus, Baptiſt. Weber *diſtinct. Bartoli* 267. Et qua-
16 tenus † per alios approbanda ſint, Celſus Hugo *conſil.
7 num.* 8.

§. *Sed neque.*

17 Ex multitudine † auctorum eandem ſententiam
de iure ſequentium, is eligendus, qui meliorem & æ-
quiorem fouet vel tuetur ſententiam, *hoc* §. Antonius
Maria Caroc. *in tract. de commun. opinion. lib. 1. tit. 2. 3. 4. 5.
& 6.* vbi agit & tractat de habilibus iuriſperitis, quo-
rum ſententiam iudex vel ob numerum, autoritatem
æquitatemque ſequi debeat.

§ *Et ideo ea quæ antea, iuncto*
§ *Sed ſi.*

18 Papiniani † notæ ſub Imperiali nomine à Tribo-
niano & collegis ſuppletæ & approbatæ, non abro-
19 gandæ. Auctoritatem † & nomen impertiens ex prin-
cipis maieſtate priuatis ſcripturis rem ſuam facit. E-
20 mendatio † facti ſubtilis laudabilior inuentione. De
Papiniani notis ac legibus, vide Franciſc. Balduin. ac
21 Iacob. Cuiac. *in Papiniano.* De auctoritate † ſuperiorum
actus ſolenniores reddente, Bald. *ad l. omne verbum. C.
22 commun. de legat.* Et in quantum † auctoritas ſuperioris
res alioquin non ſubſiſtentes fulciat, vide *l.* 1. §. *bidui.
quando appellandum.* Peckius *in tractat. de iure ſiſtendi. fol.*
23 135. *num.* 5. Quatenus † ea ſunt principum ac priuato-
rum, quibus licet ab aliis inuentis, conſenſus atque au-
ctoritas additur, *cap. ſi Apoſtolicæ.* vbi Ioan. Andreæ, Ge-
minian. & Philipp. Franc. *de præbend. in* 6. gloſſ. fin *cap.* 1.
de tranſact. omnib. extr. Ludolph. Schrader *in tract. de feud.
part* 10. *ſect.* 20. *num.* 142 *fol.* 599. *col.* 1. vbi per ſequentes
numeros tradit, eum, qui communia & nouiter recc-
pta approbat, priuata non minus quam præterita te-
24 mittere iura. De † ſubtilitate in emendatione aliis in
caſibus toleranda aut reprobanda. Et quatenus ſæpe
25 ſub † velo ſubtilitatis errores perniciosi occultentur,
l. ſi ſeruum. §. ſequitur de verb oblig. Moniscul. *in tract. de in-
26 uentar. hered. fol.* 102. *num.* 148. Et quando † ſubtilitas le-
ge comprehenſa ſit attendenda, Menoch. *conſil.* 415 *nu.
8. & 9. vol.* 5. De legibus, quæ ex perſona condentis ſor-
tiantur effectum, Purpurat. *conſ. feud.* 13.

§. *Sed & hoc. &*
§. *Hoc etiam.*

Male † poſita, ſuperflua, imperfecta, ſimilitudines 27
item ſuperuacuę legib. & conſtitutionib. Imperialibus
ineſſe non debent, *hoc* §. De † ſuperfluis indiſtincte vi- 28
tãdis, Franciſc. Mantic *in tract. de coniect. vlt. volunt. lib.* 3.
tit. 6. De † imperfectis vitandis, Crauett. *conſil.* 367. *nu-* 29
mer. 26. Sebaſt. Medices *in repet. canon. erit autem lex. diſt.*
1. vbi de legis requiſitis tractat.

§ *Cum etiam antiqua.*

Leges † antiquæ nouis Iuſtiniani legibus nil dero- 30
gabunt, & noua lex ob electionem Iuſtiniani antiquæ
contraria, obſeruanda, *hoc* §. De legibus † antiquis & 31
abrogatis num allegentur, Socin *regul.* 285. De † legis 32
corrigentis intellectu ſecundum ſuos terminos, Rimi-
nald. *ad* §. 1. *Inſtit. titul. quib. alienare licet. num.* 143. & 156.
De lege derogante, quando ad ſimilem extendatur ca-
ſum. Et quod lex noua † ſine ſpecifica correctionis 33
mentione veterem minime tollat, notat Iaſ. *ad l. fratres.
num.* 4. *C. de inoffic. teſtam.* Quando legi correctæ † ad- 34
hoc quoad allegationem aliqua locus ſit, deducit
Matth. de Afflict. *ad conſtitut. regni Neapol. in prælud. quæſt.
2. num. 2 fol.* 4. Et de † legis abrogatæ licita allegatione, 35
Felin *ad cap. canonum. num.* 19. *de conſtitut.*

§ *Nulla itaque.*

Antinomia † & contrarietas nulla in Codice Iuſti- 36
nianeo extet vel toleretur. Item † ob vitandas antino- 37
mias, antiquæ conſtitutiones omittendæ, præterquam
diuiſionis, repletionis, & indaginis plenioris cauſa, *hoc*
§. vide Iul. Pacium *in tract. enant.* Eberhard. Broncorſt
in eod. tract. Franciſc. de Garzatorib. *de concilat. legum.* in
tráſcurſu. Alex. Raudenſ. *de analogis, æquiuocis, & vni- ocis.*
conciliare conantem omnes legum contrarietates per
analogorum prætextum.

§ *Sed & ſi quæ leges.*

Leges † deſuetudine abolitæ, allegationem non 38
merentur, ſed in iudicio frequentatæ, item conſuetu-
dinem Romanam quælibet inferiores ciuitates ſe-
quentur, *hoc* §. De legis correctæ & deſuetæ allegatio-
ne, Rimioald. *in comment. ad tit. Inſtit. de teſtam n.* 50. 167.
Et de lege † noua correctoria reſtringenda, vt anti- 39
quam non lædat, Gozadin *in repetit. auth. ex cauſa. C. de
liber. præterit. num.* 49. De legibus † correctis in Corpo- 40
re iuris extantibus licitis in argumentum allegare,
Bartol. *ad l. vnic. C. de Latin. libertat. toll. nd.* Et † an corre- 41
ctam item deſuetam legem allegans falſi reus fiat, vide
l. vlt. iuncto Bartol. & Bald. *de falſis.* Et de correctæ † le- 42
gis iudiciis, Menoch. *de arbitr. cent.* 6. *caſu* 502. *num.* 36.

§. *Ideoque iubemus.*

Codicibus † duobus Iuſtinianeis omnia guber- 43
nanda. Inſtitutiones † autem Iuſtiniani proſint inci- 44
pientibus iuri operam dare, *hoc* §. De Inſtitutionibus,
vide Schneidwin. *in comment. ad titul. Inſtit. iuris. rubr. ſub
quæſt. vnde dictæ ſunt Inſtitutiones.*

§. *Noſtram autem.*

Pandectæ † Iuſtiniani commentariis Doctorum 45
potius obſcuriores, quam illuſtriores redduntur. De
commentariis † verboſis vitandis, vide *l.* 1. *de orig. iuris.* 46
Et de commentariis hodiernis, Weſenbec. *conſil.* 37.
num. 12.

§. *Sed & ſufficiat. &c.*

Interpretationes † pro conciliatione iuris ex iure 47
antiquo deſumi poſſunt admonitionis non corrigen-
di noui iuris cauſa, *hoc* §. Quatenus iura † antiqua ſci- 48
entiæ & venerationis gratia, non correctionis nomi-
ne inquirere ſit laudabile, notat Hippolyt. Riminald.
ad §. 1. *Inſtit. per quas perſonas. num* 60. 61.

§. *Ne autem.*

49 Signa † & characteres loco expreſſarum literarum adbibita, leges obſcurant, & antinomiis implicant.
50 Lex † claris & diſtinctis literis ſcripta appareat, *hoc* §.
51 Quando econtra abbreuiaturæ † in ſcripturis admittantur, ac probationis vim babeant, vide Næuizan.
52 *conſil.*26.*nu.*47. Et de † ſignis, characteribus, abbreuiaturis omittendis in inſtrumentis vim probationum habituris, vide Receſſum Imperii Colonienſ. de anno 1512. §. Vnd inſonderheit.

L. Tanta. 2.

1 *Iuſtinianus ſanctiones Romanas conciliauit.*
2 *Contraria ab omni actu remota præſumuntur.*
3 *Contrarietas iuri non affingenda.*
4 *Imperator noua iura per legu peritos concinnans, tanquam à ſe conditas publicat.*
5 *Confirmans quatenus pro faciente habeatur? num.*6.
7 *Imperator leges emendare poteſt.*
8 *Iuſtinianus Codicem ſuo nomine edidit.*
9 *Iuſtinianus ex vetuſtiſſimis recentiora iura collegit.*
10 *Numerus legum Pandectarum.*
11 *Digeſta an Codice ſint antiquiora?*
12 *Pandecta deciſiones diſputationum in* 150000. *verſibus continent.*
13 *Pandectarum & Digeſtorum etymologia.*
14 *Deciſionum autoritas. num.*16.
15 *Deciſiones particulares multum conferunt.*
17 *Digeſtorum in partes diſtributio. num.*18.19.20. *&* 21.
22 *Pandectarum partes ſeptem à Triboniano & Conſtantino ſunt collecta.*
23 *Triboniani laudes.*
24 *Authores Pandectarum.*
25 *Iuriſconſulti ad condendum leges ab Imperatore eliguntur.*
26 *Iuriſconſultorum laudes & priuilegia. num.*27.
28 *Doctor creatus à principe num præferatur Doctori creato à collegio.*
29 *Doctor qui legit publice annos viginti, illuſtris nomen meretur.*
30 *Antiquitas veneranda.*
31 *Antiquitati inhærendum.*
32 *Priuatim ſcripta aliorum ſibi arrogans, plagij crimen committit.*
33 *Imperatores alienos labores corrigentes, pro ſuis venditare poſſunt.*
34 *Inſtitutionum iuris autores.*
35 *Ius Romanum triennij ſpacio abſolutum eſt.*
36 *Ius ciuile exiguo pretio emitur.*
37 *Simile in iure ſi repetiatur, ob id ius vituperari non debet.*
38 *Memoria hominis fragilis.*
39 *Similitudines in iure propter rerum diuerſitatem admittenda.*
40 *Similia in legibus expreſſis æquipollent.*
41 *Ratio diuerſitatis ſi attendatur, omnis contrarietas in iure tolletur.*
42 *Pauca vtilia multis inutilibus præſtant.*
43 *Paucis nos expedire debemus.*
44 *Lites quæ quondam ſine legibus decidebantur, nunc per leges dirimi poſſunt.*
46 *Imperitia quando annumeretur culpæ.*
47 *Iudex per imperitiam male iudicans litem facit ſuam.*
48 *Res diuina perfectiſſima, non vero humana.*
49 *Negotia noua remedia noua poſtulant.*
50 *Remediis nouis extantibus, non decurrendum ad antiqua.*
51 *Concordantia iuris noui & antiqui.*
52 *Cauſam dubiam lege non comprehenſam princeps decidit.*
53 *Gratia Deo pro opere Iuſtinianeo ſunt agenda.*
54 *Seruire Deo eſt fundamentum regni.*
55 *Seculum Iuſtinianeum felicioris ingenij fuit, quam antiquitas.*
56 *Leges nouæ attendendæ.*
57 *Lex vna intelligenda ſecundum aliam.*
58 *Lex generalis quomodo intelligenda?*
59 *Leges nouæ cum antiquis non ſunt conferendæ.*
60 *Legis corrigentis intellectus.*
61 *Lex noua varios intellectus habens, num ad decidendum allegari poſſit?*
62 *Lex derogatoria num ad ſimilem caſum porrigatur?*
63 *Caſu in lege deciſo, non decurrendum ad ſimilitudines.*
64 *Iudices & aduocati conſtitutiones Imperiales obſeruare tenentur.*
65 *Lex noua aliam interpretans non detorquenda ad pœnam legis expoſitæ ſine ſpeciali expreſſione.*
66 *Legem correctam allegans an pœnam mereatur?*
67 *Primordium Digeſtorum authores legum antiquarum indicat.*
68 *Legiſlatorum priorum nomina in legibus nouis non ſunt omittenda.*
69 *Leges quatenus ex perſona condentis effectum conſequantur.*
70 *Iuſtinianus omnes legiſlatores æquali dignitate dignatus eſt.*
71 *Leges Codicis ſuo ſub nomine Iuſtinianus edidit.*
72 *Conſtitutiones num ante publicationem obligent?*
73 *Conſtitutiones prouinciarum fines non excedunt.*
74 *Conſtitutiones nouæ stricte intelligendæ.*
75 *Conſtitutiones à quo tempore obſeruentur?*
76 *Leges in aliam linguam transferre licet.*
77 *Commentatio conf-ſionem pariens illicita.*
78 *Multitudo librorum obeſt magis, quam prodeſt.*
79 *Caſum ambiguum princeps decidit.*
80 *Codicem nemo per ſigna ſcriptum habeat.*
81 *Sanctio legum ad Imperatoriam maieſtatem pertinet.*
82 *Typographorum in Imperio Romano leges.*
83 *Lex noua quando ad pendentia in iure trahatur.*
84 *Lex noua futura reſpicit. num.*85.
86 *Leges, ſtatuta, corpori iuris non inſerta, nemo obſeruare tenetur.*
87 *Sententiæ iudiciali finitæ, non ſunt reſuſcitandæ.*
88 *Iuſtinianus tertio Conſulatus anno leges edidit.*
89 *Iudices omnes ſecundum leges Iuſtiniani iudicare tenentur.*
90 *Leges plerunq; ſunt vniuerſales.*
91 *Leges locorum à ſubditis obſeruantur.*

IVſtinianus † diuino armatus auxilio, ſanctiones 1
Romanas ab annis 1400. in vnam reduxit conſonantiam cum aſſertione, vt nil contrarii, ſimilitudinis, omiſſis geminationibus, in Codice vel Digeſtis Iuſtiniani reperiatur, Contius *lib.*1. *lectionum, cap.*7. Cuiac. *lib.*5. *obſeruat. c.*25. Quatenus contraria † per iuris præ- 2
ſumptionem ab omni actu cenſeantur remota, Weſenbec. *conſil.*6. *num.*11. Roland. à Valle *conſil.*62. *num.*9. *vol.*3. Et de contrarietate † iuribus non affingenda, *l.* 3
cunctos populos. C. de ſumma Trinit.

§ *Nos itaque.*

Imperator † per peritos legum noua iura concin- 4
nans & confirmans iura, vt à ſe poſt Deum inuenta publicat, *hoc* §. De confirmante † in quantum pro fa- 5
ciente habeatur, Ioan. Gœddæus *ad l.*130. *num.*4. *de verborum ſignificat.* Afflict. *ad conſtitut. regni Neapol. in prælud. quæſt.*3. *num.*4. *fol.*5. *colum.*2. Iſernia *de feud. rubr. qui ſucceſſores teneantur. num.*10. Et de confirmante † impetrante 6
hoc ius, quod dicatur mutare, interpretari, & ſuum facere, vide Hippol. de Marſil. *ſingul.*567. Felin. *ad cap. cum acceſſiſſent. num.*4. *de conſtitutionib.*

L. Noſtra

§.Noſtra quoque.

7 Imperatoria † maieſtas legum émendendarum,&
in formam redigendarum haber licentiam, *hoc* §.

§.Omnia igitur.

8 Codicem † diuina ope concinnatum, Conſtitutio-
nes principum duodecim libris continentem, ſuo ſub
nomine Iuſtinianus edidit, Schneidwin. *in commens. ad
præfat. Inſtit. iuris, ſub quæſt. quis fuerit. à num. 6. ad* 9.

§ Poſtea vero.

§.Sed cum omnia.

9 Ex † vetuſtiſſimis legum, & antiquorum iurium
voluminibus 1000. per Tribonianum Iuſtinianus re-
centiora iura collegit, Sebaſt. Medices *in tract. de legib.*
Caccialup. *in methodo ſtudendi iura. fol.* 59. *num.* 15. Et de
10 numero † legum in Pandectis, Caccialup. *in commens.
de modo ſtudendi iura, fol.* 59. *num.* 15. vbi numerum legum
8000. & vltra excurrere ait. Et de Pandectis ſemel a-
miſſis, Decian. *in Apologia contra Alciatum, cap.* 8. *num.* 7.
fol. 9.

§.Quod cæleſti.

Leges antiquæ in 2000. voluminibus contentæ,
redactæ ſunt in 50. Digeſtorum libros. De iſtiuſmodi
11 Digeſtis † an tempore & antiquitate Codici præfe-
rantur, Ioan. Bolognett. *ad rubr. ſolut. matrimon.* in tranſ-
curſu.

§.Nomenq. his.

12 Pandectæ † & Digeſta continent deciſiones diſpu-
tationum in 150000. verſibus, & ſeptem partibus, *hoc*
13 §. De vocabulo † Pandectarum, Cattelian. Cotta *in
memoral. vocab. Pandecta & Digeſta.* ſub quibus vocabu-
lis proſequitur etymologias vocabulorum Pande-
14 ctar. & Digeſt. De hodiernarum deciſionum † extra
contentas in Pandectis autoritate, Andreas Knichen
15 *ad ius Saxon. fol.* 17. Et quod † magnæ ſint auctoritatis
lege Pandectarum vel Codicis caſum controuerſum
non decidente, Vincent. de Franchis *deciſ.* 266. *num.* 3.
16 De harum † auctoritate ſi caſum in terminis compre-
hendant, Caualcan. *part.* 1. *deciſ.* 13. *num.* 4. *& part.* 2. *deciſ.*
28. *num.* 49. Weſenbec. *conſil.* 19. *num.* 63. *vol.* 1.

§ Igitur prima.

17 Digeſtorum † pars prima quatuor libros priores
continet, *τὰ πρῶτα* dicta.

§.Secundus. iuncto

§.Alius poſt hos.

18 Secunda † Pandectarum pars iudiciariam, ſeptem
libris. Tertia pars octo libris, res. Quarta totidem, pi-
gnora, cum ædilitiam materiam, vſurarum, nuptiarum,
dotium, tutelarum & curatorum iura continet.

§.Quintus autem.

19 Pandectarum liber † quintus teſtamentorum, co-
dicillorum, legatorum, & fideicommiſſorum materia
abſoluitur. De hiſce materiis ſupra in ordine Digeſtor.

§.Sexta. iuncto §. Poſt.

§ De manumiſſion. § Poſtquam.

20 Sexta Digeſtorum pars † bonorum poſſeſſiones,
gradus & affinitates, ſucceſſiones ab inteſtato, noui o-
peris nunciationem, ſatiſdationes prætorias, donatio-
nes, manumiſſiones, bonorum detentiones & vendi-
tiones, exceptiones ac obligationes continet.

§.Septimus autem. iunct.

§§ Et poſt Liber. Cætera.

21 Septimus † Pandectarum liber ſex libris materiam
ſtipulationum, obligationum, fideiuſſorum, manda-
torum, nouationum, acceptilationum, ſolutionum,
ſtipulationum, delictorum priuatorum & publico-
rum, appellationum, iurium municipalium & publi-
corum comprehendit.

§.Quæ omnia.

Partes † Pandectarum ſeptem collectæ & concin- 22
natæ per Tribonianum virum excelſum, & Conſtan-
tinum virum illuſtrem magiſtrum ſcrinii. De † Tribo- 23
niano & huius laudibus, vide Mantuam *in vitis I.C. ſub
huius vita.* & Benium *de priuil. I.C. in indice, ſub vocab. Tri-
bonianus.*

§.Nec non.

In † Pandectis concinnandis operam communem 24
contulerunt, vltra Tribonian. & Conſtantin. Theo-
philus, Dorotheus, Anatolius Leontius, Menna, Ti-
motheus Leonides, Leontius, Plato, Iacob. Conſtan-
tinus, *hoc* §. De horum prædictorum vitis, laudibus ac
geſtis, vide Valentin. Forſter *in hiſtoria iuris ciuil. ſub eo-
rundem nominib.*

§.Omnes autem.

Iuriſconſulti † teſtimonio virtutis impetrato ab 25
Imperatore ad legum concinnationem laudabiliter e-
liguntur, & vnius gubernatione Imperatore auctore
mutuo conſenſu iura conſcribunt, *hoc* §. De hodiernis
† Iuriſconſultis, ac iſtorum laudibus, Peregrin. Iannin. 26
in tract. de ſtat. reali. fol. 221. *n.* 872. Et † horum priuileg. 27
Franciſc. Marci *deciſ.* 652. Et num † creatus per princi- 28
pem in Doctorem, præferatur ei, qui à collegio Do-
ctorum creatus eſt, Iac. Menoch. *conſ.* 51. *nu.* 10. *vol.* 1. Et
quatenus † nunc per vicennium legentes, Comitum 29
ac Ducum nomẽ mereantur, idẽ Iannin. *lib.* 1. *c.* 1. *n.* 882.

§.Tanta autem.

Antiquitati † honos non detrahendus, & bene de 30
Republica meritis, in allegandis reſponſis fama con-
ſeruanda, ſalua tamen correctione reſponſorum Im-
peratoria. De antiquitate veneratione & honore di-
gna, Rimin. iun. *in comment. ad* § 1. *Inſtit. de donat n.* 449. Et
quod antiquitati nullo † præſertim errore occurrente 31
ſit inhærendum, Panor. *ad c. quanquam. de translat. epiſco-
por.* Quatenus † primatus ſcriptis & inuentis aliorum 32
diſſimulato veri auctoris nomine, ſeſe venditans &
oſtentans, plagii criminis ſe reum reddat, notat Petrus
Gregor. Tholoſ. *in ſyntag iur. lib.* 36. *c.* 31. *n.* 13. *fol.* 423. *col.* 2.

§ Vnaq. omnibus.

Imperiali † auctoritate alianı labores Imperatoris 33
eſſe cenſentur, per emendationem Imperatoris iuſſu
factam, *hoc* §. De emendatione vitia antecedentia tol-
lente, *l. auxilium.* §. *in delictis. l. ſi ex cauſa. de minorib.* Peck.
de iure ſiſt. cap. 5. *num.* 1. *fol.* 63.

§. Sed cum proſpeximus.

Triboniano, † Dorotheo, & Theophilo vt peritis 34
in iure, Inſtitutionum iuris compoſitio iniuncta, *hoc* §.
De Inſtitut. nomine, Schneidwin. *in comment. ad tit. In-
ſtit. in prin. ſub quæſt. vnde dicta.* Thom. Grammat. *ad lib* 1.
Inſtit. fol. 12. *num.* 11.

§.Omni igitur.

Ius Romanum † contentum per Inſtitutiones & 35
Digeſta, triennii ſpacio cõcinnatum & finitũ eſt, *hoc* §.

§.Omnibus itaque.

Ius ciuile † ſparſum olim, nunc concinnatum, vili 36
redemptione ac pecunia patet tam ditioribus, quam
vilioribus, *hoc* §.

§.Si quid.

Simile † ſi in iure reperitur, vituperandi iuris occa- 37
ſio inde non ſumenda, ob fragilis memoriæ humanæ
conſiderationem, *hoc* §. De † memoria hominis fragi- 38
li, Leopold Dick. *in œconom. iuris. in præfat.* Tiraquell. *de
præſcript.* §. 1. *gloſſ.* 4. *circa fin.*

§.Aut enim.

Similitudines † propter diuerſitatem terũ cogno- 39
ſcendarum, & titulorum intellectum in iure toleran-
dæ. De ſimilibus † in legibus ac ſtatutis vim expreſſi 40
habentibus, *l. in ſumm.* vbi Iaſ. *de in ius vocand.*

Digitized by Google

§.*Contrarium autem.*

41 Diuerſitatis † ratio conſiderata, omnem in iure
42 contrarietatem tollit. Pauca idonea † effundere vti-
lius, quam multis inutilibus homines prægrauare.
43 Quatenus paucis † & quidem vtilibus expedite nos
debeamus, vide *l.fin.C.qui admitti.l.ſi quando.de legat.c.ſi
Romanorum.19.diſtin.* Marc.Anton.de Amatis *deciſ.pro-
uincia Marchia* 95.*n.*10.*fol.*403.

§.*Mirabile autem.*

44 Lites † quæ olim ob inſcitiam & librorum multi-
tudinem comparatu impoſſibilem ſine legibus deci-
debantur, nunc legibus ex compluribus voluminibus
collectis & concinnatis per leges decidi poſſunt, *hoc* §.
45 De iudice † per imperitiam & inſcitiam lites deciden-
te, Hieron.Treutler *vol.1.diſp.12.fol.*99 Et quatenus im-
46 peritia † tam in iudice, quam aliis, à quibus officii ra-
tione peritia requiritur, culpæ annumeretur, Caualc.
47 *deciſ.26.part.1.* Et quando † iudex inſcius & imperitus
contra iura ſtatutaria & imperialia prononcians li-
tem faciat ſuam, Hieron.Schurff.*cent.5.conſil.*84.

§.*Sed quod diuina.*

48 Res diuinæ † perfectiſſimæ, humanæ in infinitum
excurrentes, inconſtantes & lubricæ: & emergentia
noua negotia, priſtinis legibus innodari non poſſunt,
49 *hoc* §. De nouis † negotiis noua remedia legum requi-
rentibus, *l.de ætate.§.ex cauſa de interrog.act.c.ſi.ſinuante de
50 offic.deleg.* Et quando † recurſui ad ſubſidia veteris iu-
ris locus non ſit, extantibus nouis, & quidem ordina-
rii iuris remediis, Sarayna *in comment.ad conſtit.regni Si-
51 cil fol.117.& 118.col.2.lin* 67. Et de † noui & antiqui iu-
ris concordantia, Ludolph.Schrader *in tractat.de feudis.
part.*10.*ſect.7.num* 104.

§.*Si quid igitur.*

52 In † emergentibus dubiis lege expreſſe non deci-
ſis, ad imitationem Iuliani & Adriani Imperatorum,
Imperatoris aut Principis ſuperſtitis ſanctio & reſolu-
tio, edictorumq; imitatio dubium caſum decidat, *hoc*
§. De dubia cauſa lege non deciſa, ad principis conſi-
lium & reſolutionem remittenda, Afflict.*ad conſtit.re-
gni Neapol.rubr.54.num.5.fol.*152.

§.*Hac igitur omnia.*

53 Pro opere † Iuſtinianeo antiquas & diffuſas leges
per ordinem comprehendente, Deo agendæ ſunt gra-
tiæ, *hoc* § De veneratione & gratia à cunctis debita
54 Deo, *l.1.C.de ſumma Trinit.* Et quatenus Dei † ſeruitus
ſit regni fundamentum, *c ad noſtram.* vbi Henric.Boich
de regularib.& tranſeuntib ad religionem.

§.*Quo enim.*

55 Antiquitas † quod in iure concinnando non impe-
trauit, Iuſtiniani ſeculum ac regimen attigit, *hoc* §.

§.*Has itaque.*

56 Leges † nouæ antiquioribus quieſcentibus ſeman-
dæ, & numinis inſtar attendendæ ſunt, *hoc* §. Socin *reg.*
57 285. Et de legis † nouæ intellectu, ſecũdum antiquam
vel aliam, Scraph.*de priuil.iuram.*38.*n.*6.Et de lege noua
58 † generaliter loquente, quomodo ſit intelligenda, vi-
de gloſſ.*in l.ſciendum.qui ſatiſdar.cog.*

§.*Nemoq́;.*

59 Leges † nouę cum antiquis non ſunt comparandæ,
& ſi diſſonantia inter leges antiquas & nouas appatet,
60 id, quod noua lex dictat, ſequi debemus, *hoc* §. De † in-
tellectu & vſu legis corrigentis, Hippol. Riminald.*in
comment.ad* §.1.*Inſtit.quib.alienare licet.n.*108.114.122.123.
61 129.131.134.135.*&* 159. De lege noua † varios intelle-
ctus habente, num ad cauſarum deciſiones accom-
modetur, Menoch.*conſ.239.n.2.& 3.lib.3.* Vant.*in tract.
62 de nullit.rubr.ex defect.proceſſ.n.119.fol.*596.Et de lege † de-
rogatoria an ad ſimilem caſum extendatur, Franciſcus
Mignon *ad conſuet.Andegau.fol.222.col.2.*Et ſi lex † noua 63
decidat caſum in terminis, non eamus ad ſimilitudi-
nis ſuffragia, Præpoſ.*ad c.Obertus.num.4.de feud.cognit.*

§.*Nec in iudicio.*

Legum allegatio † ad leges Digeſtorum, Codicis, 64
& Inſtitut.textus, ſub pœna falſi iudicem & aduocatũ
leges alias admittentem vel citantem, reſtringitur, *hoc*
§.Quatenus nunc in Imperio Romano, & in ſummo
tribunali iudices & aduocati aſtringantur ad obſer-
uantiam conſtitutionum Imperialium, laudabilium
conſuetudinum, & poſtmodum legum ciuilium, vide
Ordinat.Imper.Cam.*part.1.tit.13.* §.Die Beyſitzer. De
legis correctæ allegatione, Riminald.*ad princ.tit Inſtit.
de teſtam.nu.*150. Gozad.*ad auth.ex cauſa.nu.51.C.de liber.
præterit.* De lege † noua aliam interpretante, & alterius 65
legis diſpoſitionem extendente, non retorquenda ſi-
ne ſpeciali expreſſione ad pœnam legis expoſitæ, Petr.
Heig.*in miſcellan quæſt.part.2.q.28.nu.*45. per gl.*in l.fin.de
in ius voc.* De † allegante legem correctam, an pœnam 66
incurrat, vide *l.fin.C.de falſis.*

§.*Ne autem incognitum.*

Primordium † Digeſtorum innuit auctores legum 67
antiquarum in Iuſtiniani Pandectas relatarum. Legis-
latorum † priorum nomina in legibus nouis ex vete- 68
tibus concinnatis, non ſunt omittenda, *hoc* §. In quan-
tum † leges ex perſona condentis ſortiantur effectum, 69
vide *l.more.iuncta gl.de iuriſdict.omn.iud.*Purpurat.*conſil.
feud.13 per l.multi.C.ſi quis alteri vel ſibi.*

§.*Legiſlatores autem.*

Commentatores legum † Iuſtinianus vno dignita- 70
tis apice dignatus eſt, nulla prærogatiua vlli ex his cõ-
ceſſa, *hoc* §.De commentariis & commentatoribus, vi-
de *l.1.iuncta remiſſ.de orig.iur.*

§ *Cum enim.*

Leges Codicis † conſtitutionum vicem habentes, 71
omiſſis commentatorum æquiparatorum nomini-
bus, vt ſuas ſuo ſub nomine publicauit Iuſtinianus, *hoc*
§. De conſtitutionibus num † ante publicationem li- 72
gent, Caroc.*in tract.de depoſito fol.*336. Et quod locorum
† ac prouinciarum fines non excedant, Gramm.*deciſ.* 73
47.*nu.*4.& 5. Et de † ſtricto nouarum conſtitutionum 74
intellectu, Andr.Rauchbar *ſub miſcellan.quæſt.Teuberi.
q.8.n.31.fol.*58. A quo † tempore obſeruandæ, Receſſus 75
Imperii Spirenſis de anno 1529. *fol.112.lat.1.* Duennas
*regul.*129. Anton.Gabr.Roman.*in commun.concluſ.tit.de
legib.lib.6.concluſ.*4.

§ *Cum vna dignitas.*

Legum Codicis translatio in Græcum ſermonem, 76
non interdicta iuriſperitis. Commentatio † confuſio- 77
nem patiens omnino prohibita, *hoc* §. De commenta- 78
riorũ † & librorum multitudine aduerſa potius iuri,
& huius ſtudioſo, Thoming *in orat. de iuris ſtudio, præ-
miſſa eiuſd.in deciſionib.* Caccialup.*in tract de modo ſtuden-
di, in indice, ſub vocab.libri.*

§.*Si quid vero.*

Ambiguus † vbi emergit iuris caſus à nullo deci- 79
ſus, tum adeundus princeps. Codicis libros † nemo 80
per characteres aut ſigna ſcriptos habeat, ſub pœna al-
legationis inanis dupli librario irroganda. Quatenus
legum ſanctio † & ſancitarum interpretatio ad iura 81
maieſtatis pertineat, vide *l.nam vt Papinianus.ad Tarpi-
lian.*Menuch.*de arbitr.iud.lib.1.q.*69. Couarr.*lib.1.variar.
reſolut.c.12.n.*16. De † librariorum & typographorum 82
legibus in Imperio Romano vſitatis, quibus nunc ty-
pographi & horum magiſtratus ſe conformare de-
bent, vide deput.Receſſum Erphord.de anno 1567.
§.In dem.*fol.*172. Receſſ.Imperii Spirenſ.de anno 70.
§ Wiewol auch.*fol.183.lat.*2.

§.*Leges*

§. Leges autem.

Leges Iuſtiniani in Pandectarum, Codicis, & Inſti-
tutionum libris contentæ, io cauſis poſt publicatio-
nem emergentibus & in iudicio adhuc pendentibus
83 obſeruandę ſunt. *hoc* §. De lege noua † quando traha-
tur ad pendentia in iure ac lite negotia. Bartol. *ad No-*
84 *uell. vt cum de appellation. cognoſcit.* De lege noua † regula-
riter ad futuros caſus operationem ſuam dirigente.
Ioach. Mynſing. *reſp.* 14 *num.* 22. *& reſp.* 24. *num.* 20. De
85 lege † noua ſine expreſſa mentione ad prætoria non
extendenda. Afflict. *ad conſtitut. regni Neapolitani in proœ-*
mio. num. 17 *fol.* 31. Et quatenus leges, noua † ſtatuta, ex-
86 trauagantes, corpori iuris non inſertæ à nemine ob-
ſeruentur. Ioſeph. Ludou. *comm. concl.* 54.

§. Quæ enim.

87 Iudiciali † ſeotentia vel amicabili pacta finita reſuſ-
citanda non ſunt. *hoc* §. *l. terminato. C. de fructib. & litium*
expenſ.

§. Bene autem.

88 Tertio conſulatus † anno Iuſtinianus leges concin-
natas ex voluminibus antiquis edidit. *hoc* §.

§ Itaque omnes.

89 Iudices † omnes ea Iuſtiniani præcepto ſecundum
90 Iuſtiniani leges iudicabunt. *hoc* §. De legibus † quod
plerunque ſint vniuerſales. *l.* 3. §. *diuus Adrianus, de ſepul-*
91 *chro violat.* Quatenus pro legibus vniuerſalibus † leges
locorum per ſubditos territoriorũ obſeruentur. *notant*
Dd. ad l. omnes populi de iuſtit. & iure. Gerhard. Mazoll. *con-*
ſil. 45. *num.* 1.

De iuris & facti ignorantia.

TITVLVS XXI.

AD rubric. tit. & materiam vide auctores *ad rubr. ff.*
hoc tit. allegatos vltra eos. Cyn. Bartol. Alban. Salyc.
Angel. Caſtrenſ. Sichard. Iaſon. Ant. de Padilla, Ime-
neum. Conſtantin. Landom. *in tit. de iuſtit. & iure.* &
nooiſſime Ioh. Bapt. Coſtam *in ſpecial. tr. de facti & iuris*
ignorant.

L. Quamuis 1.

1 *Miles exceptionem peremptoriam poſt ſententiam obiicere*
poteſt.
2 *Ignorantia iuris quando ruſticis & mulieribus proſit.*
3 *Milites hodierni num priuilegiis antiquorum gaudeant.*

1 MIles † ex imperitia excepoonem omiſſam oppo-
nere ante ſententiam, eoam poſt ſententiam
peremprorie obiicere poteſt. *hoc text.* Salycet. Bald. &
Paul. de Caſtro, Corraſ. Mercerius *lib.* 2. *opinion. cap.* 10.
Hieron. de Cæuallos *in pract. quæſt. opinion. commun. con-*
tra commun. q. 328. Ludouic. Roman. *conſil.* 506. Bald.
2 *conſil.* 263 *parte* 1. Quando ruſticis † ac mulieribus iuris
ignorantia proſit. Mynſing. *in obſeruat. Camer. cent.* 6. *obſ.*
47. Iob. Bapoſt. Weber *diſtinct. Bartoli* 564. ſub hac le-
ge notat Bartol. quædam de exceptionibus, quę poſt
ſententiam licite opponuntur, de quibus vide alle-
gatum *ad hanc l. à num.* 1 *ad* 6. *& vltra.* Bartol. Alexand.
3 Pariſ. & Alban. De militibus † hodiernis oom quoad
ignorantiam fruantur priuilegiis militum antiquo-
rum. Ioh. Baptiſt. Coſta *in tract. de facti ſcientia inſpect.* 84.
nu. 12. *fol.* 70. *col.* 1. Teſſaur. & Diazts *deciſ. crim.* 5. Gram-
mat. *deciſ.* 365. Menoch. *conſil.* 408. *num.* 57. *vol.* 5.

L. Cum ignorantia. 2.

1 *Renuncians hæreditati maternæ eam non poteſt adire.*
2 *Ignorans num hæreditatem delatam adeat vel tranſ-*
mittat.
3 *Hæreditas paterna quando à ſorore repudiata præſumatur.*
4 *Repudiatio hæreditatis an prælegata contineat.*

1 MAiori † renuncianti hæreditati maternæ per
iuris prætenſam ignorantiam non ſuccurrunt
iura. Bald. Salyc. Caſtrenſ. & Iaſ. Fulgoſ. *conſ.* 90. incip.
in quæſtione. De hæreditate † ignoranti delata nũ adea- 2
tur aut tranſmittatur. Coſta *de facti ignorant. inſpect.* 88.
nu. 1. Et quod aditionis tempus non decurrat ignoran-
ti. *ibid. num.* 2. Et qnando † pateroam ſoror repudiaſſe 3
cenſeatur. Coſta *alleg. tract. cent.* 1. *diſtinct.* 96. *num.* 1. Et
an hæreditatis † repudiatio pręlegata contineat. Coſta 4
alleg. tract. cent. 2. *diſt.* 18. *n.* 4.

L. Si emancipata. 3.

1 *Lapſus temporis petendi bonorum poſſeſſionem inducit ir-*
reuocabilem repudiationem.
2 *Ignorantia iuris in lucro captando non excuſat.*

LApſus † temporis petendi bonorum poſſeſſiooem 1
operatur repudiationem irreuocabilem. Ignorao-
tia iuris † in lucro vel quaſi lucro captando non excu- 2
ſat. Caſtrenſ. Bald. & Salycet. *ad hunc tex.* Phil. Decius
conſil. 420. incip. *in cauſa. l. ſi quis in graui.* §. *verum.* vbi
Bartol. *ad Sylanian.* Tiraqu. *de retractu lignagier.* §. 35. *gl.*
4. *num.* 27. Alberic. de Roſate *in dictionario iuris ſub vo-*
cab. ignorantia. De lucri & damni diuerſa conſideratio-
ne quoad ignorantiæ materiam, Ioh. Baptiſt. Coſta *in*
tract. de facti ſcient. & ignorant. inſpect. 96. *n.* 3.

L Si poſt diuiſionem. 4.

1 *Diuiſio errore facta diuidenti non obeſt, nec veritati præ-*
iudicat. nu. 2.
3 *Diuiſio quando retractetur vel non.*
4 *Teſtamentum tam diu verum cenſetur donec contrarium*
probetur.

DIuiſio † errore facta deducto poſt errore diuiden- 1
ti non obeſt. *hoc tex* Bald. Item diuiſio † per igno- 2
rantiam cum hærede putatiuo oon præiudicat verita-
ti. Iaſ. *hac l.* Socin. *conſil.* 25. *lib.* 4. Ioh. Baptiſt. Plor. *ad l.*
ſi quando. C. vnde vi. n. 523. *&* 525. Alex. *conſil.* 168. *p.* 5. De-
cius *conſil.* 515. De diuiſione † retractabili vel non Co- 3
ſta *in ſæpe allegat. tract. cent.* 1. *diſtinct.* 32. *nu.* 3. Petr. Surd. *de-*
ciſ. 130. *num.* 1.

§. Oſtende igitur.

Teſtamenti † ſcriptura viciatur ſi fides veri deficit 4
vel teſtamentum iuris ratione ſubſiſtere non poteſt;
hoc § De teſtameno præſumptionib. verum hoc præ-
ſupponentibus donec contrarium probetur. Iaſon *ad*
hanc l. n. 2. Ex hac lege notant etiam Dd. quod proban-
do veritatem aliter ſe habere, error præſumatur. Iaſ.
ad hanc l. num. 3. Crauett. *conſil.* 157. *nu.* 8. Ruin. *conſil.* 10.
num. 16. *lib.* 3.

L. Cum falſa. 5.

1 *Confeſſio falſa non immutat veritatem.*
2 *Confeſſio falſa quando præiudicet.*
3 *Confeſſio ſcienter facta ſuper falſo non dicitur erro-*
nea.
4 *Confeſſio errore facta reuocari poteſt.*

COnfeſſio. † falſa non mutat veritatem & veritate 1
probata confeſſio falſa non præiudicat. Caſtrenſ.
Iaſ. *ad hanc l.* De falſa confeſſione † quando præiudi- 2
cet. Bartol. *ad hanc l. num.* 1. Oldrad. *conſil.* 133. incip. *fa-*
ctum. Coſta *in tract. de facti ignorantia cent.* 1. *diſt.* 98. *num.*
4. Et facta ſcienter † ſuper falſo nũ dicatur erronea. 3
idem *cent.* 2. *diſtinct.* 6. *num.* 8. De confeſſionis † erroneæ 4
reuocatione. Socin. *reg.* 90.

L. Si non tranſactionis. 6.

1 *Promiſſio pro parte indebita per errorem facta reuocari po-*
teſt. num. 2.
3 *Promiſſionem indebitam hæredes reuocare poſſunt.*

PRomiſſio † pro parte indebita pro errore reuoca- 1
tur, niſi ex erroris cauſa interponatur. Bald. Promit-
tens plus debito † per errorẽ, liberationẽ condicit. Ca- 2
ſtrenſ. pmiſſio reuocatur eatenus quaten⁹ vltra debitũ

Digitized by Google

3 facta eſt. Iaſ. *ad banc l.* De promiſſione † indebita quam hæredes reuocant. Coſta *in tract. de facti ſcientia. inſpect. 7. num. 4. & 6.*

L. Error facti. 7.

1 *Error cauſa deciſa allegatus nihil prodeſt.*
2 *Error facti ante ſententiam reuocari poteſt.*

1 ERror † facti finito negotio allegatus nulli prodeſt. Ex cauſa deciſa velamento facti erronei non reuocatur. *hac l.* Bartol. Bald. Salycet. & Iaſ. Boſſ. *in praxi cri. in tit. de confeſſ.* Euerhard, *in topic. loco 40. n. 13. & 14.* Item
2 error facti † ad ſententiam vſque reuocabilis. Gutterius *de act. iudic. c.* 8. Ruin. *conſ. 71. vol. 4.* Reinhart. *differ. iuris Saxon.* 8. *p.* 4. Franc. Roman. *in different. Saxon. Zobelii p. 2. differ. 38. f. 355.* Intell. huius legis Gorſet. *ſing. 1. lit.* C.

L. Cum teſtamentum 8.

1 *Confeſſio erronea teſtamentum inualidum validum non efficit.*
2 *Enunciatiua verba errore prolata diſpoſitionem non inducunt.*

1 ERronea † confeſſio ſuper viribus teſtamenti non præiudicat confitenti, eadem & libertati non ob-
2 eſt. Bartol. Bald. Iaſ. *hot tex.* Item verba † enunciatiua per errorem emiſſa fauore libertatis diſpoſitionem non inducunt. Caſtrenſ. *ad hanc l.* Afflict. & Cæſar de Vrſil. *deciſ.* 233.

L. Non idcirco minus. 9.

1 *Errore quid accipiens non agnoſcit qualitatem erroneam.*

VErba enunciatiua in contractu vel quaſi emiſſa
1 non diſponunt. Salyc. Qualitatem erroneã † non agnoſcit per errorem quid faciens & accipiens. *hac l.* Bald. De verbis enunciatiuis in contractu expreſſis an diſpoſitionem inducant. Roman. *ſingul. 540. incip. enunciatiua.*

L. Cum quis ius. 10.
iunct. §. Per.

1 *Indebitum ciuiliter repeti poteſt.*

1 INdebitum † ciuiliter tantum, facti errore non iuris ſolutum repetitur. Salyc. Bartol. Schard. *in notis ad Bartol. h. textu.* vide *l. 29. de condict. indebiti.* Ioh. Baptiſt. Coſta *in tr. de facti ſcientia & ignorant. cent. 1. diſtinct. 28. n. 16. & 17.* Robert. 1. *ſentent. c.* 6. 7. 8.

L. Quamuis in lucro. 11.

1 *Mulieribus in captando lucro quatenus ob ignorantiam iuris ſuccurratur.*

1 MVlieribus † non ſuccurritur ob ignorantiam iuris in lucris captandis niſi ſint minorennes, Caſtrenſ. *ad h. l.* Salyc. Iaſ. Iohan. Donat. à Fina *ſyntag. com. opinion. lib. 1. titul. 18. f. 253.* Imeneſius *ad hanc l.* Mynſing. *cent. 6. obſ.* 41.

L. Conſtitutiones. 12.

1 *Leges & conſtitutiones principum quemlibet ſcire oportet.*
2 *Ignorantia legũ & ſtatutorum an æquiparetur latæ culpæ.*

1 IVs publicum † & principum conſtitutiones ignorare nullum decet. *h. l.* Bald. & Salyc. Quatenus igno-
2 rantia legum † ſtatutorum ac conſuetudinum æquiparetur latæ culpæ. vide Ioh. Baptiſt. Plotum *in tract. de in litem iurand. num. 258. f. 111.* Hippol. de Marſil. *ad l. qui ignorans. n. 23. & ſeq. de ſicariis.*

L. Ne paſſim liceat. 13.

1 *Mulieribus non magis quam maſculis ob ignorantiam iuris ſuccurritur.*

1 MVlieribus † non magis quam maſculis iura ob ignorantiam ſubueniunt. *h. l.* Bald. & Salyc. Zabarel. *ad clem. 1. q. 5. de conſangu. & affinitat.* Imeneſius *ad hanc l.*

De precibus Imperatori offerendis.

TITVLVS XXII.

AD rubric. titul. & huius materiam, vide Cyn. Bartol. Salycet. Angel. Caſtrenſ. Bald. Iaſ. Symphor. Supplicat. Imper. Cam. Azon. *in ſumma* C. Cuiac. *in paratitl. h. tit.* Et de precum ac ſupplicationum effectu. Tremola *ad praxin Bonacurſo. f. 520. n. 54.*

L. Licet ſeruilis. 1.

1 *Seruum ob atrocitatem delicti in dominum commiſſi ſupplicare poteſt pro nece domini vindicanda.*

LAudabilis † fidei exemplum & criminis atrocitas ſeruo ſupplicanti pro vindicta, pro nece domini 1
ſupplicandi licentiã dant. *h. l.* Bald. & Iaſ. Ob atrocitatem delicti, leges ſupplicationes inhibẽtes, licet transgredi. Iaſ. *ad hanc l. n. 3. & 8.* Specular. *ad tit. de conſtitut. in §. 1. in vlt. col. in fine, ſub verb. aut ordinarii.* Menoch. *conſil. 228. n. 42. lib. 3.* Cuiac. *lib. 2. obſ. c. 22.*

L. Quotiens reſcripto. 2.

1 *Reſcriptum per quod dilatio ad ſoluendum debitori conceditur valet.*
2 *Reſcripta tertio non præiudicent.*
3 *Reſcriptorum interpretatio genuina.*

PEr reſcriptum † debitori poteſt concedi dilatio ad 1
ſoluendum. *hac l.* Item reſcriptum per quod datur aut remouetur dilatio valet. *hac l.* Iaſ. & Bald. *l. ſi quis. ff. de arb. c. ancillam. 32. q. 2.* Item reſcripta † ſunt danda ſine 2
graui præiudicio tertii. *h. l.* vbi Iaſ. *n. 3. l. 2. § ſi quis à principe, ut quid in loco public.* Rota *deciſ. 320. in antiquis.* Crau. *in reſponſo pro republ. Sarul. n. num. 50.* Brun. *conſ.* 15 Gail. *obſ. 33. n. 6. lib. 1.* Menoch. *conſ. 180. volu. 2.* De reſcriptorum
genuina † interpretatione. Fabius Anna *conſ. 63. per totum.* De moratoria cautione & dilatione quando locum habeat. Boerius *deciſ. 296.* incip. *princeps.* Teſſaur. & Diatzs *deciſ. Pedemont. 185. n. 1.* Marc. Antun. Cuch. *de moratoria præſcript.* Caroc. *14 tr. de depoſito. n. 60. f. 123.* 3

L. Nec damnoſa. 3.

1 *Reſcripta fiſco damnoſa non valent.*

FIſco damnoſa † aut contraria reſcripta impetrata 1
nulla ſunt *h. tex.* Bartol. Iaſ. *ad l. ſed ſi hac lege, n. 2. & 3. de in ius vocand.* Salyc. Bald. *ad h. l. in princip.* Menoch. *de arb. li. 2. cent. 3. caſu.* 203 Franciſ. Cremenſ. *ſing. 136.* ſub hoc textu notat Iaſ. materiam clauſularum reſcriptis inſertarum videlicet clauſulæ motus proprii & certæ ſcientiæ, de quarum clauſularum effectib. vide Iaſ. *ad hanc l. nu. 4. & 5.* Syntag. *com. opin. lib. 1. tit. 20. n. 105.* vbi de clauſulæ motu proprio non obſtante. *num.* 111.

L. Vniuerſa reſcripta 4.

1 *Reſcripta ſolutionis dilatoria quatenus valeant.*

REſcripta † ſolutionis dilatoria valida ſunt quoad 1
debitor fideiuſſorem de ſoluendo cognito tempore conſtituit. *hac l.* Bartol. Bald. Salye. & Iaſ. Boer. *q. 296. n. 1.* Ant. Teſſaur. & Blaſ. Floretzs Diatzs *deciſ. Pedemont. 186. n. 1.* Petr. Surd. *deciſ. 57.* Syntag. *comm. opin. lib. 1. tit. 20. n. 53. f. 260.*

L. Si quis aduerſus 5.

1 *Supplicare contra præfectorum prætorio ſententias ſemel tantum permittitur.*
2 *A quorum ſententiis appellare non licet.*
3 *Appellatio & ſupplicatio quomodo differant.*
4 *Supplicatio intra decẽ dies præfecto prætorio exhibita ſuſpendit executionem niſi ſatiſdetur.*
5 *Supplicatio an ipſi præfecto exhibenda ſit. Num miniſtris eius. n. 6.*
7 *Supplicatio num executionem ſuſpendat.*

COntra præfectorum † prætorio ſententias ſemel 1
ſupplicare licitum eſt. *h. l.* Bartol. Bald. Salye. & Iaſ. Vincent. de Franch. *deciſ. 135.* Afflict. & Cæſ. de Vrſil. *deciſ. 251.* Pariſ. *conſ. 118. lib. 1. & conſ. 54. n. 19. lib. 3.* Pro intellectu

Digitized by Google

lectu huius legis eiuſdemque praxi, vide Ludou. Ben-
der *in tract. de reuiſion. Imper. Cam. ſententiar. concluſ.* 10. *n.*
2 31. Et in quantum † ad inſtar præfectorum prętorio a-
liqui Imperii ordines fruantur priuilegio vt ab horum
ſententiis appellare nulli ſit licitum, ſupplicare autem
integrum, notat Petr. Heig *in miſcell. quæſt. p.* 1 *q.* 10. *n.* 84.
3 De appellationum † & ſupplicationum differentiis. Ia-
ſon ſub explicatione huius textus *n.* 2. Paul. de Leazar.
ad clem quamuis de foro competent. Rota *deciſ.* 58. *in antiquis.*

Auth. Quæ ſupplicatio.

4 Supplicatione † exhibita pręfecto prætorio ſenten-
tia ſine ſatisdatione intra decem dies non mandatur
executioni, poſt decem dies ſententia abſq; ſatisdatio-
ne executionem prouocat. *hoc text.* Bald. ad materiam
huius Authent. Guido Papę *quæſt.* 189. Ant. Teſſaur. &
5 Blaſ. Floretzs Diatzs *deciſ.* 181. An autem † ſupplicatio
ipſi præfecto ſit exhibenda, Iaſ. *ad hunc text. n.* 1. Quan-
6 do ſupplicatio † miniſtris præfectorum exhibeatur.
7 Iaſ. *hoc tex. nu.* 3. Et an ſupplicatio † ſuſpendat executio-
nem. Iaſ. *nu.* 4. Capycius *deciſ.* 53. Et de ſupplicationum
contra ſententias decendio. Marſil. *ſingul.* 88 Boerius
q. 247. *nu.* 9. Roland. à Valle *conſil.* 94. *n.* 22. *&* 24. *lib.* 1.

L. Vniuerſis ſimul. 6.

1 *Reſcriptum eſſe conceſſum ſufficit.*
2 *Mandatum impetrans num reſcriptum edere teneatur.*

1 RESCRIPTUM † ſufficit eſſe conceſſum non attento
per quem fuerit impetratum. Salycet. Iaſ. Bald gl.
in c. dilectus el c. de reſcript. De reſcriptis diuerſis & horum
impetratione valoreq; Syntagm. *com. opin. lib.* 1. *titul.* 10.
2 *n.* 74. 77. 79. Et an mandatum † impetrans reſcriptum
edere teneatur. *nu.* 131. *f.* 263. *&* 264.

L. Reſcripta contra ius 7.

1 *Reſcripta iuri contraria, nulla.*
2 *Clauſulæ quando reſcripta corroborent.*
3 *Reſcripta iuſtitiæ eſſe vnde appareat.*
4 *Reſcripta gratiæ quænam ſint.*
5 *Reſcripta quando motu proprio conceſſa præſumantur.*

1 RESCRIPTA † iuri contraria & alium lædentia non
valent, *h. l.* Bartol. Bald. Salyc. & Iaſ. Socin. *conſ.* 169.
incip. *circa primum.* Menoch. *conſil.* 291. *nu.* 23. *lib.* 3. Ioan.
Ludou. Bender *in tract. de reuiſionib. concl.* 33. *n.* 6. *fol.* 517.
2 Quando clauſulæ † derogatoriæ, appellationis remo-
tæ, certæ ſcientiæ, non obſtante motu proprio, iſtiuſ-
modi reſcripta contra ius commune robuſtiora red-
dant. vide Syntagma *commun. opin. lib.* 1. *tit.* 20. *à nu.* 104.
3 *ad* 122. *fol.* 263. *lat.* 1. *&* 2. De reſcriptorum iuſtitia † & in-
iuſtitia vnde appareant. Calderin *conſil.* 15. *ſub tit. de re-*
4 *ſcrip.* Et quæ dicantur ex gratia † aut iuſtitia conceſſa.
Menoch. *de arb. iudic. quæſt. lib.* 2. *cent.* 3. *caſu* 210. Et quan-
5 do motu proprio † aut ad inſtantiam conceſſa videan-
tur. idem *in tract. præſumption. lib.* 2. *præſ.* 19. *nu.* 2. Et in ter-
minis de reſcriptis contra ius impetratis. vide Crauet.
conſil. 172. Et de interpretatione vt iuri & æquitati con-
ſonet. Crauet *conſil.* 607. *nu.* 6.

L. Inſtrumentorum. 8.

1 *Supplicatio effectũ ſolũmodo inſtrumenti cõtinere ſufficit. n.* 1.

1 SVpplicatio † contineat effectum inſtrumenti non
vniuerſum inſtrumenti tenorem. Bald. Iaſ. Super-
2 flua † ſupplicationibus non ſunt inſerenda, ſed neceſ-
ſaria duntaxat. Salycet. *ad hanc l.* An autem inſtrumen-
tum totum vel pars illi, contra quem ſupplicatio fuit
exhibita, edi & communicari debeat, notat Bartol. *ad*
hanc l. n. 2. Iaſ. *nu.* 4.

Quando libellus principi oblatus litis contestationem faciat.

TITVLVS XXIII.

AD rubric. tit. & huius materiam, vide Cyn. Salyc.
Bartol. Angel. Bald. Caſtrenſ. Iaſ. Cuiac. *in paratit.*
Azon. *in ſumma, ſuper hunc tit.* Briſſon. *lib.* 3. *ſelector. cap.* 7.
Et de ſupplicationum diuerſis effectibus. Ioban. Ce-
phal. *conſ.* 388. *parte* 3.

L. Dubium non eſt. 1.

1 *Reſcriptum principis æquipollet libello & litis conteſtationi.*
2 *Libellus principi oblatus præſcriptionem tollit.*
3 *Reſcriptum actionem perpetuat.*

RESCRIPTUM † principis æquiualet libello & litis 1
conteſtationi. Bald. Libellus principi † exhibitus 2
actiones cõſeruat & interrumpit præſcriptionem. Bar-
tol. *ad hanc l.* Supplicatio † ad principem directa & ſub- 3
ſequens reſcriptum actionem perpetuam reddunt.
Iaſon *ad hanc l. nu.* 2. *&* 5. Purpurat. *in addit. ad Iaſon num.*
2. Et quãdo ſupplicatio cum inſecuto reſcripto habe-
at vim libelli, vide Salycet. & Bald. *ad l. nec quicquam.*
§. vbi decretum. de offic. proconſul. & legati. Pariſ. & Schard.
in addit. ad Bartol. hoc text.

L. Temporales 2.
iunct. §. Sciant.

1 *Libellus quando litis conteſtationem inducat.*

PEr ſupplicationes & inſequentia Imperatorum re-
ſcripta actiones temporales perpetuæ redduntur.
hoc text. Iaſ. *ad l. præced num.* 3. Bartol. *n.* 2. Bald. *n.* 1. De li-
bello † operante litis conteſtationem. Io. Baptiſt. We- 1
ber *diſt. Bartol.* 63. *f.* 491.

Vt lite pendente vel poſt prouocationem aut diffinitiuam ſententiam nulli liceat Imperatori ſupplicare.

TITVLVS XXIV.

1 *Citatio num litis pendentiam inducat.*
2 *Reſcriptum pendente lite impetratũ parti non præiudicat.*

AD rubricam, & titul. eiuſdemque materiam, Cyn.
Bartol. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Bald. Iaſ. Vital. de
Cambinis *in tract. clauſular. tit. vt nil nouari* Lancell. *in*
tract. de attentat. parte 2. *c.* 4. *nu.* 63. *in præfat. & cap.* 12. *nu.*
75. vbi per 21. ampliation. & 82. limitat. materiam hanc
proſequitur. Ordinationem Imp. Camer. *part.* 2. *tit* 35.
Schrader *in tr. de feud p.* 10. *ſect.* 5. *n.* 185. Et an litis † pen- 1
dentiam inducat citatio, pro affirmatiua Tremola *ad*
praxin Bonacurſi nu. 45. *fol.* 221. Iaſ. *ad l. more. de iuriſdict.*
omn. iudic. Franc. Mignon *ad conſuetud. Andegauenſ. f.* 82.
col. 1. *num.* 5. *&* 6. Et quomodo litis pendentia inducan-
tur. Mynſing. *cent.* 3. *obſ.* 74. Plura ad tituli materiam
Veſtrius *in praxi li.* 8. *c.* 4. *n.* 1. *&* 2. Et quod lite † penden- 2
te reſcriptum impetratum nec liti nec parti pręiudi-
cet. vide Matthæ. de Afflict. & Cæſar. de Vrſill. *deciſ.*
366. *nu.* 12. Petr. Gregor. Tholoſ. *in tract. de appellationib.*
lib. 7. *c.* 3. *nu.* 8.

L. Licet poſtquam. 1.

1 *Sententia ante reſponſionem ad ſupplicationem lata, eſt valida.*
2 *Sententiam pro ſe habens ſi moleſtatur mandatum de non moleſtando impetrare poteſt.*

SEntentia † lata poſt ſupplicationem exhibitam 1
antequam princeps reſpondeat valet. Bartol. Sup-
plicatio non ſuſpendit proceſſum cauſæ. Lapus *allegat.*
39. *col.* 1. Iaſon *ad hanc l. num.* 1. Molinę. *ad conſuetud. Pari-*
ſienſ. §. 52. *gloſſa* 1. *num.* 88. Et quatenus ſententiam † pro 2
ſe habens reſcriptis contra ſententiã moleſtatus man-
datum de nõ moleſtando impetret, vide Symphore-
ma ſupplicat. Cam. *tom.* 2. *p.* 3. *fol.* 226. *&* 227. Et quod
ſententia non ſit per reſcripta eludenda, notat Vin-
cent. de Franch. *deciſ.* 128. *nu.* 1.

L. Supplicare 2.

1 *Lite pendente quando ſupplicare liceat vel non. nu.* 2.
2 *Reſcriptũ impetratũ diſſimulata litis pendentia, non valet.*

3. Sup-

Digitized by Google

3 *Supplicatio congruo tempore principi eſt exhibenda.*

1 PEndente † proceſſu citra editionem actorum ne-
ceſſariorum ſupplicare non licet. *hac l.* Bald. Iaſ. Sa-
lyc. Barbat. & Alex. *in addit. ad Bartol. h. tex.* Anchor. *conſ.*
16. *incip. viſo proceſſu.* Ludou. Bender *in tract. de reuiſionib.*
concl. 10. *nu.* 30 *f.* 208. Quando autem & quibus in caſi-
bus lite pendente ſupplicare liceat, notat Bald. *ad h. l. n.*
9. Buttio *ad c. fin. vt lite pendente extr.* Et in quantum ad
2 iſtiuſmodi † ſupplicationem reſcriptum diſſimulata li-
tis pendentia ſit inualidum, deducit Robert. Lancell.
in tract. de attentat. p. 2. *illat.* 7. *in præfat. nu.* 631. *f.* 104. vbi
ampliationes 3 *à n.* 641. *ad n.* 650. *& limit.* 7. refert. Et de
ſupplicatione † congruo tempore principi offerenda.
3 Robert. Lancel. *in tract. de attent. p.* 2. *c.* 12. *rub. de attent. ap-
pellat. pendente lim.* 50 *n.* 56. 59. Et de ſupplicationibus ta-
lib. varia *in alleg. c. ad n.* 63. Et quomodo inter ſe differãt
ſupplicatio, reclamatio, recurſus. idem Lancel. *in tract.
de attent. p.* 2. *c.* 19 *f.* 388.

L. Qui licitum. 3.

1 *Non appellanti ſilentium ipſo iure eſt impoſitum.*
2 *Sententiam per reſcriptum reſcindere tentans infamia no-
tatur.*
3 *Reſcriptum debet facere mentionem de appellatione inter-
poſita.*

NOn appellanti † ſilentium eſt impoſitũ ipſo iure;
1 Et per reſcriptum † tentans retractare deciſa de-
2 ſiderio cum ignominiæ pœna carebit *h. l.* Bald. Iaſ. *ad l.
præcedent nu.* 7. Felin. *ad c.* 1. *col.* 10. *verſ. fallit ſexto, de reſcrip.
vbi limitationem ad hanc l. adducit.* Et quatenus ſupplica-
3 tio † pro reſcripto poſt ſententiam exhibitam infor-
mare debeat principem, vt in reſcripto mẽtionem fa-
ciat appellationis interpoſitæ, vide Lancel. *in tr. de at-
tent.* 2 *p. c.* 4. *n.* 634 *f.* 104. *& nu.* 635. 636.

Si contra ius vel vtilitatem publicam vel per mendacium fuerit aliquid poſtulatum vel impetratum.

TITVLVS XXV.

AD rubr. tit. & huius materiam, vide Cyn. Bartol. Angel. Caſtrenſ. Bald. Salyc. Robert. Lancel. *in tract. de attent. p.* 1. *c.* 4. *limit.* 2. *num.* 63. *f.* 130. vbi tractat de ſubreptione reſcripta vitiante, Modeſtin. Piſtoris *conſil.* 1. *q.* 1. *lib.* 1. Franciſc. Marci *deciſ. Delphinat.* 1264. Symphnrema ſupplicat. Imper. Cam. *tom.* 2 *p.* 3. *tit.* 1 *f.* 31. *nu.* 16. *col.* 1. Schurff. *cent.* 2. *conſ.* 7. Gail. *lib.* 1. *obſeruat.* 14. De mendaciorum pœnis. Seraphin. *de priuil. iuram. pr.* 31. *n.* 41 *ad* 49. Afflict. *ad conſtitut. regn. Neapol. R.* 99. *numer.* 6. *fol.* 299.

L. Non idcirco. 1.

1 *Supplicatio ob leuem omiſſionem non vitiatur.*

1 SVpplicatio † non vitiatur ob leuem omiſſionem.
Omiſſa non vitiant reſcripta quoad expreſſe re-
ſcripti decretum magis promouiſſent. Bartol. Bald. Sa-
lycet. Iaſ. Felin. *ad c. ex tenore de reſcript. l.* 2. *infr. de appellat.*
Corn. *conſ.* 114. *colu. penult. p.* 1. Benedict. Capra *in regul.
concl.* 46. *&* 47.

L. Præſcriptione 2.

1 *Priuilegium per mendacium impetratum eſt nullum.*
2 *Reſcripta ſubreptitia iuriſdictionem non tribuunt.*
3 *Reſcripta veritatem præſupponunt.*

1 PRiuilegium † obreptitie & per mendacium impe-
tratum non releuat. Salyc. *ad hanc l. n.* 4. Bartol. *num.*
1 Iaſ. *ad hanc l. num.* 33. Næuizan. inter conſilia Bruni
conſ. 12. Ludouic. Roman. *ſing.* 259. Emanuel Soarezs
in Theſaur. recept. ſentent. lit. S. vocab. ſurreptio. Syntagma
commun. opin. lib. 1. *tit.* 20. *num.* 132. *&* 140. *f.* 264. *&* 265.
Et quod ſubreptitia † reſcripta iuriſdictionem mini- 2
me tribuant Gail. *obſ.* 14. *num.* 3. *&* 4. *lib.* 1. ſine tertii da-
mno intelligenda idem *obſeruat.* 33. *n.* 6. veritatem † præ- 3
ſupponant Gail. *obſ.* 42. *n.* 2.

L. Puniri iubemus. 3.

2 *Iudex probationem reſcripti ſubreptitii impediens 10. auri
libris punitur.*
2 *Libra auri 72. ducatos continet.*
3 *Reſcripta ſubreptitia quibus modis impugnentur.*

IVdex impediens † ſubreptitii reſcripti deductio- 1
nem ac probationem decem auri libris mulctatur.
hac l. Salyc. Bartol. Iaſ. De auri libra † cõtinente 72. du- 2
catos Iaſ. *hac l. num.* 2. gloſſ. *in l.* 2. *C. de ſportul.* De reſcri-
ptorum † ſurreptitiorum oppugnatione & per quot 3
modos fiat oppugnatio. Hoſtienſ. *in ſumma ſub titul. de
reſcrip. num.* 30. Syntagma *commun. opin. lib.* 1. *tit.* 20. *num.*
131. *fol.* 226. *vol.* 1.

L. Etſi non cognitio 4.

1 *Cognitio ſuper ſub & obreptione in executiuis adhuc va-
let.*
2 *Nullitatis exceptio an executori opponatur & ipſe de ea
cognoſcat. n.* 3.

IVdex † executionis ſuper ſub & obreptione cogno- 1
ſcere poteſt. In executiuis ſubreptio & veritas quo-
ad cognitionem locum adhuc habent. Bald. Iaſ. *ad l.
præcedent, n.* 5. Cardinal. Zabarel. *conſ.* 256. incip. *Clemens.*
Salycet. *ad hanc l. n.* 2. qui defendit tale reſcriptum non
committendum executioni, per doctrinam Ancho-
ran. *ad c. ſuper literis. de præſcriptionib. extr.* Quatenus exe-
cutori † nullitatis & ſubreptionis exceptiones oppo- 2
nantur. Vantius *in tract. de nullitat. fol.* 46. Et quatenus
executor † ſuper exceptionibus coram ſe propoſitis 3
cognoſcat. Menoch. *de arbitrar. li.* 1. *q.* 38. Decian. *in praxi
crim. lib.* 2. *c.* 14. *num.* 26. Coler. *de execution. cap.* 1. *num.* 133.
lib. 4.

L. Etſi legibus. 5.

1 *Reſcriptum impetrans narrata probare tenetur.*
2 *Mendacium ſupplicantis pœna.*

MEndax impetrator careat petitis & priuilegium
per mendacium impetratum nulli proſit. Bartol.
Bald. Salyc. & Iaſ. Oldrad. *conſil.* 143. incip. *Thema.* Item
per mendacia reſcripta impetrans ſeueritatem iudi-
cantis ſentiat. *hac l.* De impetrante reſcriptum † obli- 1
gato ad probandam veritatem narratorum. vide *c.* 2. &
in illud Felin. *de reſcrip.* De mendaci impetratore ꝙ ca-
rere debeat ſpe & fructu rerũ petitarum. vide *c. ſi quan-
do,* & in hoc Felin. ac Panormitan. *de reſcrip. ext.* Gail. *lib.*
1. *obſeru.* 14. *num.* 3. Et de mendacis † ſupplicantis men- 2
daciorumq; pœnis. Papo *ad conſuetud. Burbonia* §. 394.
fol. 352.

L. Omnes cuiuſcunque. 6.

1 *Reſcripta contra ius publicum nullus iudex attendat.*
2 *Reſcripta contra ius diuinum & ciuile num valeant.*

REſcripta † contra ius obſeruanda non ſunt. *hac l.* 1
Item reſcripta contra ius & publicam vtilitatem
nullus iudex attendet. Bartol. Bald. Salyc. & Iaſ. *ad h. l.*
ſub hoc textu mouẽt Dd. q̃ſtiones: an reſcripta † cõtra 2
ius diuinum & ciuile valeant, de quibus vide Salycet.
ad hanc l. à num. 1. *ad* 5. Bartol. *nu.* 1. *&* 3. Hippol. de Mar-
ſil. *ſing.* 8. Iaſ. *ad hanc l. nu.* 1. Surd. *deciſ.* 79. Fulc. *ſing.* 21. *ſub
lit.* C. Capyc. *deciſ.* 166.

De diuerſis reſcriptis & pragmaticis ſanctionibus.

TITVLVS XXVI.

AD rubric. tit. & huius materiam, vide Cyn. Bartol. Caſtrenſ. Angel. Salyc. Fulgoſ. Iaſ. Azon. *in ſum-*

Digitized by Google

Summa, Cuiac. *in paratit. h tit.* Marcū Ant. Baptiſt. Padil. Imeneſi. in *fol. 28. in diuerſ. repetitionib.* Menoch. *conſil. 630. à num. 3. ad 7. lib. 7.* Calderin. *in conſ. ſub rubr. de reſcript. à conſil. 1. ad 15.*

L. Si libellum. 1.

1 *Reſcriptum in cauſa communi ab vno impetratum alteri prodeſt.*

1 RESCRIPTUM † in cauſa communi à conſorte litis impetratum conſorti prodeſt. Salyc. & Iaſ. Robert Lancel. *in tract. de attentat p. 2. c. 12. de attent. pendent. appell. ampliat. 11. n. 5 f 221.* Mynſiog. *conſil. 8. decad. 1.* incip. *ad deciſionem. n. 15. 16. 17.* Cranet. *conſil. 45.* incip. *quidam. nu. 2.* intellect. Guido Pap. *ſingul. 9.*

L. Falſo. 2.

1 *Reſcripta quatenus ſint perpetua. nu. 2.*

1 RESCRIPTA ſunt perpetua niſi à principe ad tempus reſtringantur ac limitentur. Salyc. Bartol. Guido Papæ *queſt. 135.* Menoch. *de arbitr. lib. 2. cent. 3. caſu 204. nu. 2. & caſu 202. n. 77.* Alex. Albro. & Pariſ. *in addit. Bartoli hoc text.* Socin. iun. *conſ. 89.* incip. *magnam, ad finem.*
2 *vol. 1.* Quando non ſit perpetuum † Syntagma *com. opin. lib. 1. tit. 20. nu. 127. f. 263.* Guido Pap. q. 135. Fachin. *lib. 8. controuerſ. c. 66.*

L. Sancimus. 3.

1 *Reſcripta originalia an tantum probent. nu. 2.*

1 ORIGINALIA † reſcripta non exempla probant & attenduntur. *h. l.* Bartol. Bald. Salyc. & Iaſ. Ludouic. Roman *conſil. 336.* incip. *circa*. De copiis quando in re-
2 ſcriptis † & caſibus ſimilibus probent, vide præiudicia Imp. Cam. edita inter opera Gilman. *f. 102.* & Symphorema ſupplicat. Imper. Cam. *tom. 2. p. 2. voto 33 fol. 224.* Et quando ſine originali non probēt. Weſenb. *conſ. 18. nu. 39.* Fichard *conſ. 128. n. 1. tom. 2.* viciſſim quando exemplum probet Decius *conſ. 76.*

L. Si qua. 4.

1 *Beneficia ſine die & conſule non valent. n. 2.*

1 BENEFICIA † ſine die & conſule non valent. Bald. Sa-
2 lyc. Bartol. An inſtrumentum † omiſſo die & conſule valeat: num item lex vel ſtatutum ſine die ac conſule ſubſiſtant. Iaſ. *ad hanc l. n. 2. & 3. c. inter dilectos.* vbi Felin. ac Panorm. *de fide inſtrum. extr.* Cotta *in memorabilib. verb. actus dies.* Mathenlan. *ſing. 45.*

L. Sacrilegii inſtar. 5.

1 *Contemptor auctoritatis Imperialis pœnam ſacrilegii meretur. num. 2.*

1 NEGARE principis † poteſtatem & facultatem inſtar ſacrilegii eſt, Salycet. Iaſ. idem *ad l. reſcripta, de pre-*
2 *cib. Imperat. offerend.* Item contemptor † auctoritatis Imperialis pœnā ſacrilegii incurrit. *l. 2. ff. de crim. ſacrileg.*

L. Sacri affatus. 6.

1 *Reſcripta Imperialia quomodo ſcribi debeant.*

1 RESCRIPTA † imperialia ſcribenda purpureo colore, & in membranis Cæſaris manus propriæ Cæſaris ſubſcriptionem habeant. *h. l.* Iaſ. Salycet. Bald. Bartol. qui omnes teſtantur iſtiuſmodi formam nunc deſuetudine abolitam eſſe.

L. Vniuerſa 7.

1 *Reſcripta veritatem narratorum præſupponunt. num. 2.*
3 *Mendax precator carere debet impetratis.*
4 *Reſcripta ad falſas preces dictātes vel ſcribētes pœnam merentur.*
5 *Sanctionum pragmaticarum requiſita.*

1 RESCRIPTA cū ſæ † præſupponunt veritatem narratorum & ſupplicationis *hac l.* Bartol. Bald. Salyc. & Iaſ. Zobel. & Roman. *in different. iur. Sax. 30. p. 2. f. 307.*
2 De † clauſula, *ſi preces veritate nitantur*, omiſſa ſubintelligenda. Bartol. *conſ. 90.* incip. *dilecta.* Decius *conſ. 350.* incip. *viſis. c. ex parte, de regularib.* Schard. & Weſenb. *in addit. ad Bartol. hac l.* Menoch. *conſ. 761. n. 1 & 2. li. 8.* Gail. *lib. 1. obſ. 14. nu. 14. 2. c. ſuper literis.* vbi Felin. & Panormit. *de reſcrip. extr.* Æmil. Veral *deciſ. 128. n. 2.* Bellamera *deciſ. 228. fol. 20.* Geminian. *conſil. 120. n. 10.*

§. *Nec aliquem.*

Mendax † precator fructum precum ſentiat nullum, 3
niſi veritatem precum deducat aut reſcripto inſerta ſit veritas petitionis. *h. §.* Gail. *lib. 1. obſ. 14. nu. 3. c. ſedes cap. ſi quando de reſcript.*

§. *Nam & vir.*

Dictantes † & ſcribentes ad falſas ſubreptitiaſq; 4
preces reſcripta omiſſa veritatis clauſula, reprehenſionis aliaſq; pœnas non euitant. *h. §.* Iaſ. *ad hanc l. in princip.* Salyc. *circa initium huius l.* Bald. *n. 2.*

§. *Pragmaticas.*

Pragmaticæ † ſanctiones corporis, ſcholæ, officii, cu- 5
riæ, ciuitatis & prouinciæ non priuatorum inſequuntur preces. *h. §.* Iaſ. *ad h. l. n. 2.* De ſanctione pragmatica & huius requiſitis. Decius *ad rubr. de conſtitut princip. n. 34. f. 5.* Geminian. *ad c. perpetua. de electionib. n. 1. f. 44. n. 6.*

De ſtatuis & imaginibus.

TITVLVS XXVII.

AD rubr. tit. & huius materiam, vide Cyn. Bartol. Angel. Caſtrenſ. Fulgoſ. Bald. Azon. *in ſumma h. titul.* Cuiac. *in paratit.* Et de pœnis conſpuentium ſtatuas. Decian. *in praxi crim. li. 7. c. 51.* Et de pœnis imagines publicas frangentium ac deſtruentium. Damhud. *in praxi crim. c. 61. n. 25.* Et de ſtatuis principū harumq; veneratione. Syntagm. iuris Tholoſ. *li. 15. c. 7. nu. 1. & 5.*

L. Si quis. 1 iunct. §. *Nec eos.*

1 *Statuæ abſq; permiſſu principis erigendæ non ſunt.*
2 *Adulatores gratia principis ſunt indigni.*
3 *Stultorū conditio in pœnis non debet eſſe melior peritorū conditione.*

PRINCIPIS † abſq; permiſſu ſtatuæ nullæ erigendæ 1
ſunt. *h. l.* Salyc. Item adulatores † principis gratia & 2
fauore indigni. *h. l.* Salyc. *ad hāc l. l. 2. de loco public. fruend.*
Item in pœnis † ſtulti melioris conditionis eſſe nō de- 3
bent peritis Bald. *hac l. l. ſi ſeruus quod vi & clam.* Anania *conſ. 86.* Aochoran. *conſ. 113.*

L. Si quando. 2.

1 *Iudex in erigendis principum ſtatuis adeſſe debet, non autem eas adorare.*

STATUÆ principis † erigendæ iudex adeſſe debet ſed 1
abſque adorationis veneratione, *h. l.* Salyc. ex hoc textu notat Bartol. quod iudex diem ſeſſionis per notarium iudicii actis aſcribet.

L. In noſtra. 3.

1 *Populares non debent cogi ad conferendū pro principū ſtatuis.*

POPULARES † non cogendi vt conferant ſumptus ad 1
erectiones ſtatuarum principis. Salyc. *ad hanc l.*

L. Et virtutum. 4.

1 *Statua in honorē benemeritorū ſumptib. populariū non ſunt erigendæ.*
2 *Præmia virtutum benemeritis debentur.*

VIRTUTŪ † præmia ſi benemeritis per ſtatuarum po- 1
ſitionē diſtribuantur, ſtatuæ nō ſumptib. & collectis popularium & ciuium, ſed eius cuius ad honorem ponuntur erigendæ ſunt. *h. l.* Salyc. De præmiis † virtu- 2
tū debitis benemerentib. Afflict. *ad conſtitut. regni Neap. R. 37. n. 3. f. 155. c. cupientes. in prin. de pœn.* Chaſſan. *in catalog. glor. mundi. p. 11. conſ. 20. f. 263.* Et quatenus talia præmia pro rerū publicarū neruis ſint habenda. Horat. Lut. *de priuil. ſcholar. in præfat. n. 4 f. 263.* Oldrad. *conſ. 104.*

De his qui ad ſtatuas confugiunt.

TITVLVS XXVIII.

AD rubr. tit. & eiuſdem materiam, vide Cyn. Bartol. Angel. Bald. Caſtrenſ. Salyc. Et quatenus ſtatuæ confugientibus olim profuerint. Tiber. Decian. *in praxi crim. lib. 7. c. 4. nu. 44.* Sine iuſta cauſa eo refugientes in quantum non manſerint impunes, idem *li. 7. c. 51. nu. 17.*

L. Qui

L. Qui ad ſtatuas. 1. iuncto

§. Sin vero.

1 *Confugientes ad ſtatuas principum cum iuſta cauſa tuti ſunt.*

1 EX iuſta cauſa † ad ſtatuas confugientes ab omni violentia tuti ſunto: ex iniuſta cauſa eo ſe conferentes impunitatis ſpem nullam conſequantur. *h. text.* Salycet. Ferrand. *lib. 2. explication. cap. 4.* Decian. *in praxi crimin. lib. 7. cap. 51. nu. 18.*

De officio præfecti prætorio Orientis.

TITVLVS XXIX.

AD rubr. & tit. vide Cyn. Salyc. Bartol. Bald. Azon. Cuiac. *in paratit.* Ferrand. *lib. 1. explicat. tit. 11.* Petr. Gregor. Tholoſ. *in ſyntagm. iuris li. 47. c. 30. nu. 13.*

L. Libellus. 1.

1 *Libellus præfecto prætorio oblatus pro litis conteſtatione non habetur.*

1 LIbellus † præfecto prætorio exhibitus vim litis conteſtatæ non habet. *hac l.* Bartol. & Bald. Corraſ. *epiſtolicar. quæſtion. cap. 5.* Innocent. *ad c. 2. el 2. de electionib.* Schard. *in notis ad Bartol. hac l.*

L. Formam. 2.

1 *Præfectus an legem condere poßit.*

1 PRæfectus † prætorio legem non contrariã Imperatoris legibus approbante Imperatore condere potuit. *hoc text.* Bartol. Bald. Salycet. Guido Papæ *quæſt. 354.* Syntagm. iuris Tholoſ. *lib. 47. cap. 30. n. 12. & 17.*

L. Si quos iudices 3.

1 *Iudices variis de cauſis remoueri poſſunt. num. 2.*

1 PRopter † valetudinem, negligentiam, furta, præuaricationes, & corruptiones, iudices remoueri poſ-
2 ſunt. Salyc. & Bartol. In quantum † ob negligentiam iudices remoueantur. Roman. *conſil. 84. in fine.* Anchoran. *conſil. 158.* Crauett. *conſil. 132. num. 4.* Alban. *in addit.* Bartol. *hoc tex.* Petr. Paulus Fuſeus *ſing. 10. vocab. officium. fol. 274.*

L. De ordinario. 4.

1 *Præfectus de iniuria vel iniuſtitia iudicis præfecto ſubditi cognoſcit.*
2 *Recuſatio iudicis coram quo fieri debeat.*
3 *Iudex an ſuper iniuriis illatis cognoſcat.*
4 *Iudicis incompetentis pœna. Item imperiti. nu. 5. Negligentis. nu. 6. Corrupti nu. 7.*

1 DE iniuria † vel iniuſtitia iudicis præfecto ſubditi,
2 cognoſcit præfectus. Salycet. De iudicis † iniuſti recuſatione coram quo licite fiat & quis ſit competens iudex in recuſationis puncto. Wormſer *in pract. Cam. Imp. obſeruat. lib. 1. tit. 1. obſ. 16.* Et de remotione item de cauſis remouendi iudicis. Dick. *in Oeconom. in-*
3 *ru. fol. 41.* Et an ſuper iniuriis illatis † iudex cognoſcat competenter. Mignon *ad conſuetud. Andegan. fol. 28.*
4 *num. 15.* De pœnis † iudicis in competentis. Caroc. *de-*
5 *ciſ. 89.* imperiti † Menoch. *de arbitrar. lib. 1. cent. 4. caſu*
6 *339.* negligentis † *caſu 341.* corrupti † idem *caſu 342.*
7

L. Si qui poſthac. 5.

1 *Onerati indebite per nauicularias rationes reſcripta pro remißione impetrare poſſunt.*

1 INdebite † onerati p nauicularias aut tranſuectionũ rationes ſupplicando reſcripta pro remiſſione impetrare poſſunt. *h. l.* De oneribus à quibuſuis rei nauticæ ratione ferendis. *l. nauis. §. fin. ad l. Rhodiam de iactu.* Crauet *conſ. 945. n. 8 & 9.*

De officio præfecti prætorio Africæ & de omni eiuſdem diœceſeos ſtatu.

TITVLVS XXX.

AD rubric. & huius tit. materiam, vide Paul. Manut. *de legib. Roman.* Feneſtel. *in commentar. de magiſtratib. Roman.* Syntagm. iuris Tholoſan. *li. 47. c. 30. à nu. 12. ad 17.* Cuiac. *in paratit. h. tit.*

L. Quas gratias. 1.

1 *Africam per Vandalos occupatam Iuſtinianus liberauit.*
2 *Vandalorum in Africa crudelitas.*
3 *Africa ex deſtinatione Iuſtiniani præfectum accepit.*
4 *Præfecti prætorio ſub ſe conſules ac præſides habuerunt.*
5 *Iudices non ſint auari nec ſæui.*
6 *Iudicum officium.*
7 *Exactores tributorum Imperialem iuſtitiam exerceant.*
8 *Officiales in taxatione ſportularum modum non excedant.*
9 *Sportula an iudicibus debeantur.*
10 *Iudices Africani pro codicillis vltra 6. ſolidos nõ accipiant.*
11 *Imperatoris mandatum excedens dignitate priuandus.*

AFricam † per Vandalos occupatam & mirifice tam quoad ſubditorum conſcientiam quam vitę 1
libertatẽ afflictam Iuſtinianus pulſis Vandalis ad fidei corporumq; libertatẽ tranſtulit. *h. l.* De Vandalorũ † in 2
Africa ſæuitia & crudelitate. Charion & Peucer. *in Chronic. lib. 3. rub. de Vandalor. ſæuitia in Africa. fol. 378.*

§. Quo ergo ſermone.

Afri à Vandalica ſeruitute & borum iugo barbarico liberati agnoſcant Dei miſericordiam & libertatem vitæ beneficio Iuſtiniani impetratam. *h. §.*

§ Hoc etiam.

Africa inſtar † Orientis & Ilyrici proprium deſti- 3
ſtinatione Iuſtiniani ſortita præfectum diœceſin regentem in Carthagine vrbe. Cuiac. *lib. 11. obſ. c. 40.* De Præfectis Prętorio, Peregrin. Iannin. *in tract. de citat. realis. lib. 1. c. 1. à nu. 793. ad 804.* De Præfectis nunc in Imperio Romano cognitis. And. Knich. *in commentar. de iure ſuperioritat. c. 4. rub. de Voigtheia. f. 145. à n. 305. ad 330.*

§. In officiis.

Præfecti Prætorio † ſub ſe conſules ac præſides, re- 4
gentes prouincias habuerunt. §. De præſidibus, Peregrin. Iannin. *in tract. de citat. reali. lib. 1. cap. 1. num. 964.*

§. Optamus.

Iudices auaritiam † & cupiditatem vitent in Afri- 5
ca, immunes ſint ab omni violentia. *h. §.* De iudicum
officio, † Conrad. Lancell. *in templo omnium iudic. ſub vocab. iudex.* 6

§. Ergo iubemus.

In tributis † Imperialibus exigendis veritatem & 7
iuſtitiam exactores oſtendant. *hoc §.*

§. Sportulas etiam.

Sportularum † taxationem officialis nullus exce- 8
dat ne tributarii Africæ prægrauentur *hoc §.* De ſportularum materia. Proſper Paſſer. *conſ. 102.* quãdo iudici-
bus † debeantur. Benincaſa *de priuileg paupertat. quæſt. 4. nu. 24. f. 698.* 9

§ Iubemus ergo.

Iudices † diœceſeos Africanæ pro codicillis & chartulis vltra ſex ſolidos nil accipiãt, ſub pœna 30. auri librarum. 10

§. Officium vero.

Officiales iudicum ſportulas immoderatas vltra taxationem exigentes impunes non ſunt. *hoc §.*

§ Nam ſi aliquis.

Iuſſiones Imperatoris † excedens dignitatis ac ſub- 11
ſtantiæ periculum ſuſtineat. De contemptoribus mandatorum, vide *c. conquerente. de reſtitut ſpoliator. l. prohibitum. de iure fiſci.*

L. In nomine. 2.

1 *Diuina prouidentia omnia reguntur & conſeruantur.*
2 *Inuocatio nominis diuini an in inſtrumento ſit neceſſaria.*
3 *Ducibus militum Iuſtinianus certas ſedes ordinauit.*

Ducum

4 *Ducum militum dignitas & origo.*
5 *Ducum officia ſunt hereditaria.*
6 *Septa & traiectum Hiſpaniæ præfectus conſeruet.*
7 *Sumptus cuſtodiarum magiſtratus loci conferre debet.*
8 *Militum limites cuſtodientium numerum in Africa præfectus conſtituebat.*
9 *Ex ſtipendiis militum nemo lucrum quærat.*
10 *Milites limitanei tributarios prouinciæ moleſtare non debent.*
11 *Limites an dominium loci arguant.*
12 *Caſtella magna quomodo ædificanda.*
13 *Stipendia cunctis ſoluenda.*

1 DEi auxilio † & prouidentia dum cuncta reguntur
ac conſeruantur, auxilij diuini inuocatio neceſ-
ſaria & vtilis eſt. De inuocatione diuini nominis. Diek.
in œconomia iuris. *fol.* 20. Sebaſt. Medices *in tract. de de-*
2 *finitionib. part.* 1. *n.* 14. Et an hodie † inuocatio diuini no-
minis in inſtrumẽto ſit neceſſaria. Couarr. *in pract. quæſt.*
cap. 20. Syluius Auguſtinus Spanochius *ad tit. de V. S.*
lib. 1. *n.* 21. *f.* 7. Marian. Socin. Iun. *conſ.* 76. *n.* 38. *lib.* 3.

§. *Sancimus.*

3 Militum † ducibus Iuſtinianus ſedes conſtituit. *h.* §.
4 De ducibus † militum, horum origine, hodierna po-
teſtate ac dignitate. Petrus Heigius *in miſcellan. quæſt.*
part. 1. *q.* 2. *n.* 34. *&* 35. Peregrin. Iannin. *in tract. de ciuit. rea-*
li, lib. 1. *cap.* 1. *n.* 766. *&* 768. Et quatenus † nunc duces
5 ratione inueſtiturarum officia hæreditaria habeant, &
hiſce abſque cauſa non priuentur. Thomas Michaelis
in theſib. & tract. de iuriſdict. theſi 135.

§. *Iubemus.*

6 Septa † & traiectum Hiſpaniæ per milites & tribu-
nos ducum moderatione conſeruabit præfectus. *hoc* §.
Gotfred. *ad hunc* §. *ſub lit. Q. R. S.*

§ *In Sardinia.*

Sardiniæ fines per duces ac milites ſufficientes præ-
fectus contra incurſiones Vandalorum & Maurorum
defendet. *hoc* §. In finitimis ciuitatibus cuſtodes ac præ-
ſidiarij alendi vt præcidatur hoſtibus incurſionum ac
7 deuaſtationum cauſa. De iſtiuſmodi † cuſtodiis, ha-
rumq; ſumptibus ad locorum magiſtratus pertinenti-
bus. Gabriel Sarayna *ad conſtitut. regni Siciliæ. in indice. ſub*
vocab. cuſtodia. & in eodem comment. fol. 48. *col.* 2. *lin.* 45. Et
an ſubditi ad ſumptus iſtiuſmodi cuſtodiarum teneã-
tur. Publicius *ad conſuetud. Aruern. art.* 17. *tit.* 25. *à n.* 2. *ad* 5.
fol. 148. De caſtri cuſtodia à principe alicui iniuncta.
Bald. *conſ.* 203. *vol.* 3. Et de expenſis quoad cuſtodiam,
defenſionem, munitionem, ac reparationem caſtro-
rum. Henricus à Roſenthal *de feud part.* 1. *cap.* 8. *concluſ.* 3.
Vincent. de Franchis *deciſ.* 78.

§. *Quantos.*

8 Militum † limites cuſtodientium numerum in A-
frica conſtituebat præfectus ſalua Imperatoris confir-
matione & augmentatione *hoc* §.

§. *Hac autem.*

9 Milites † tam limitanei quam comitatenſes à gy-
mnaſticis exercitiis non trahendi: horum ex ſtipendiis
nullus tribunorum nec quiſquam ducum ſub quadru-
pli pœna commodum affectet. *hoc* §.

§ *Si autem.*

10 Milites † limitanei ac prouinciarum præſidiarij tri-
butarios prouinciæ non deprædentur, onerent, vllaq;
moleſtia afficiant. *hoc* §.

§. *Cum autem.*

Africæ limites ac fines, antiquos reparabat iuſſu
Imperatoris præfectus prætorio Africæ. *hoc* §. De limi-
tum ac finium cohærentia. Mynſing. *cent.* 6. *obſeru.* 28. Et
11 quatenus limites † ac confinia arguant loci dominiũ.
vide *cap. fin. de offic. Archidiac.*

§. *Interea vero.*

Caſtella nimiæ † magnitudinis conſeruatu diffici- 12
lia vt per pauciores præſidiarios defendi poſſint, ædi-
ficanda ſalua Imperatoris confirmatione & ratifica-
tione. *hoc* §. vide *remiſſ. ad* § *in Sardinia. hac l.*

§. *Hoc etiam decernimus.*

Stipendia † taxata ſub indignationis Cæſareæ pœ- 13
na, quibuslibet ſoluẽda tam iudicibus, quam priuatis.

§. *Ad hoc iubemus.*

Duces & officiales Africæ emolumenta ac ſtipen-
dia ex tributis Africanis Kalendis Septemb. percipient.

De officio præfecti vrbis.

TITVLVS XXXI.

AD rubricam, titulum, & eiuſdem materiam, vide
Cynum, Bartolum, Salycetum, Caſtrenſem, Ful-
goſium, Azonem *in ſumma*, Cuiac. *in paratit. hoc tit.* Syn-
tagma iuris Tholoſani, *lib.* 47. *c.* 35. *n.* 1. Feneſtellam *in*
comment. de magiſtratib. Roman. in indice. ſub vocab. præfectus.

L. Studentibus 1.

1 *Annonæ cura viris integris demandanda.*
2 *Imperator inferioris iuriſdictionis actũ alicui demandans superioris priuandæ cauſa demandaſſe non præſumitur.*
3 *Imperator in concedendo ſuperioritatem ſibi reſeruare præſumitur.*
4 *Imperator iuriſdictionem nunquam à ſe abdicat.*

ANnonæ † cura cum diſcretione viris integris de- 1
mandanda. *h. l.* De annona militari, ſyntagm. iuris
Tholoſani, *lib.* 19. *c.* 6. Et diuerſa de annona. Menoch.
de arbitr. iudic. lib. 2. *cent.* 4. *caſu* 382. *&* 384. Ruin. *conſil.* 7.
n. 6. *vol.* 4.

§. *Et ne.*

Imperator † inferioris iuriſdictionis actum deman- 2
dans, in vim ſolicitudinis nõ abdicandæ aut priuandæ
ſuperioris aut concurrentis iuriſdictionis demandaſſe
officiũ præſumitur. *hoc* §. Salycet. Bartol. Ex hoc §. no-
tant alij, inprimis Weſenb. *in addit. ad Bartol.* quod Im-
perator, vt iuriſdictionis fons, iuriſdictionem cumu-
latiue, non priuatiue conferat: De qua materia Decius
conſ. 3. *n.* 3. Menoch. *de arbitr. lib.* 1. *q.* 40. *n.* 2. Grammat. *de-*
ciſ. 30. *n.* 9. Menoch. *lib.* 2. *præſumpt.* 18. Ioſeph. Ludouic.
commun. concluſ. 20. Pontan. *ad conſuetud Bloiſenſ. art.* 9. *fol.*
132. Symphor. ſupplicat. Cameræ *in voto reconuent. n.* 70.
f. 82. Roland. à Valle *conſ.* 21. *lib.* 4. Et quod Imperator
in † conceſſionibus ſuperioritatem ſemper reſeruare 3
ſibi cenſeatur. Symphor. ſupplicat. Cameræ *part.* 2. *tit.* 6.
f. 74. *n.* 62. *&* 63. Et quod † nunquam à ſe abdicet iuriſ- 4
dictionem. Natta *conſ.* 287. *n.* 24. *lib.* 3. Roland à Valle
conſ. 1. *n.* 136. *lib.* 2. Surdus *conſ.* 210. *n.* 56. Petr. Heigius *in*
miſcellan. part. 1. *quæſt.* 9. *n.* 18. *f.* 131. Et in terminis, quod
Imperator transferendo in inferiorem iuriſdictionem
aut plenam poteſtatem quoad ſolicitudinem aſſumẽ-
dam non vſurpandam poteſtatem hoc feciſſe dicatur,
notat Bald. *conſ.* 353. *lib.* 1. Natta *conſ.* 636. Anton. Peregr.
in tract. de iure & priuil. fiſci, lib. 1. *tit.* 2. *n.* 78. Alex. Raudenſ.
in tract. de analog. lib. 1. *c.* 28. *n.* 18. *&* 19. Carolus Tapia *de*
conſtit. princip, cap. 4. Matthias Coler. *de proceſſib. executiu.*
part. 2. *c.* 1. *n.* 126.

L. Quod promulgatis 2.

1 *Inquiſitio non habet locum, niſi fama præcedat.*
2 *Rei tantum ad iudicem ſunt ducendi.*

INquiſitorio † proceſſui ſine fama præcedenti nõ eſt 1
locus. Bartolus. Item obnoxij † ſoli ad iudicem du- 2
cendi ſunt. Salycet. *ad hanc l.* Roman. *conſ.* 59. *incip. ad*
diſcutiendum. De fama inquiſitionem præcedente. Fe-
lyn. *ad cap. olim, & c. licet, de Simon. extr.* Et de huius vſu.
Fachinæus *lib.* 1. *controuerſ. cap.* 34. Afflict. *ad conſtitution.*

Digitized by Google

regni Neapolit. rub. 51. Heigius *in miſcellan. quaſt. part.* 1. *q.* 37. *fol.* 482.

L. Præfectus autem 3.

1 *Præfectus vrbis cunctis præerat.*

1 PRæfectus † vrbis cunctis magiſtratibus & officialibus in vrbe præerat. *hac l.* Salycetus, Caſſiodorus. *in forma præfectura vrban.* Gotfred. *ad hanc l.* Tholoſanus *alleg. lib. & cap. ad initium tituli.*

L. Omnia corporatorum 4.

1 *Vniuerſi ciues & collegia præfecto ſunt ſubdita.*

1 OMnes ciues † cum collegiis præfecto vrbis ſubiicinotur. *hoc textu.* Salycetus, Weſenbecius *ad hunc tit. in D.*

L. Primicerius 5.

1 *Primicerij officio finito ſequens in ordine matricula ſuccedit.*

2 *Relatorum in matriculam commoda.*

1 PRimicerio † poſt officium morte aut biennij ſpatio finitum, ſuccedit proxime poſt gerentem offi-
2 cium matriculæ inſcriptus. Salycetus. De † matricula & huius requiſitis, item de priuilegiis & commodis relatorum in matriculam. vide *cap. cum cauſam. de probat.* Bellamer. *deciſ. aut roncl.* 70. Gail *lib.* 1. *obſ.* 21. *n.* 4 *&* 11.

De officio magiſtri militum.

TITVLVS XXXII.

AD rubricam, titulum, & huius materiam, vide Cynum, Bartolum, Angelum, Salycetum, Cuiacium *in paratit.*

L. Viri illuſtres 1.

1 *Magiſtri militum in prouinciales nullam habent poteſtatē.*

1 COmites † & magiſtri militum in prouinciales nullam habent poteſtatem. *hoc textu. l.* 2. *de offic. militarium iudicum.*

L. Per orientem 2.

1 *Milites coram ſuo ordinario ſunt conueniendi.*

2 *Militum priuilegia.*

1 MIlites † in ciuilibus & criminalibus coram ſuo ordinario conueniendi ſunt. Petrus Benius *in tractat. de priuileg. IC. & militum. in indice, ſub vocab. forus.*
2 De militum † priuilegiis. Dauth *in commentar. de teſtam. rubr. de teſtandi poteſtate. fol.* 127.

L. Eos qui vltra 3.

1 *Milites ſupernumerarij coram ciuilibus iudicibus comparere tenentur.*

2 *Milites quando legibus ciuilibus pareant.*

1 MIlites † ſupernumerarij coram ciuilibus iudicibus ratione tributariarum collationum etiā compa-
2 rere tenentur. *hac l.* De militibus † quando legibus ciuilibus pareant. Cacheran. *deciſ.* 100. *n.* 46. Gail *obſ.* 118. *n.* 6. *lib.* 2. Roman. *ſingul.* 279.

L. Milites de locis 4.

1 *Milites ſine autoritate Imperatoris de loco in locum nō ſunt transferendi.*

2 *Neceſſitas illicita reddit licita.*

1 MIlites † ſine Cæſaris auctoritate à loco in locum non ſunt transferendi, niſi ob neceſſariā cauſam, ſuper qua Imperator cognoſcet. *hac l.* De † neceſſitate licentiam reb. illicitis dante. Teſſaur *deciſ. Ped.* 257. *n.* 4.

L. Cum propitia 5.

MAgiſtro militum in Illirico Armeni & Polemiaci inſpectio demandatur. *hac l. Nouel.* 28. vbi Cuiac. & Gotfred. *ad hanc l.*

De officio quæſtoris.

TITVLVS XXXIII.

AD rubricam, titulum, & huius materiam, vide Cynum, Salycetum, Bartolum, Angelum, Caſtrenſem, & citatos in D. *hoc tit.* Cuiac. *in paratit. h. tit.* Thom. Mich. *in tract. & theſib. de iuriſdict. concl.* 117. *&* 118.

L. Titius minoris 1.

1 *Officium quæſtoris.*

CVra † minoris laterculi, item præpoſituræ tribonatus, ac præfecturæ caſtrorum, ad quæſtorem Romanum pertinebat. *hac l. § quod autem. vt iudices ſine quoquo ſuffrag. in auth. nouel* 8. *c.* 12. 1

L. Omnes minoris 2.

1 *Laterculi minoris dignitates olim ad magiſtros militum translatas Iuſtinianus quæſtoribus reddidit.*

LAterculi minoris † dignitates ad militū magiſtros per temporum continuationem translatæ, redditæ ſunt per Iuſtinianum quæſtoribus. 1

L. Officia 3.

1 *Officia quæſtorū ſine Cæſaris ſubſcriptione nemo peragebat.*

2 *Officia an emere liceat.*

OFficia † quæſtorum nullus ſine Cæſaris ſubſcriptione quondam peragebat, contra facientes tri- 1
bus auri libris mulctabantur. *hac l.* De officiis † an licite & ſine ſuſpicione redimantur. Marc. *deciſ.* 479. Damhud. *in praxi crim. cap.* 131 *fol.* 199. 2

De officio magiſtri officiorum.

TITVLVS XXXIV.

AD rubricam & titulum, Cynus, Bartolus, Angelus, Cuiacius *in paratit. hoc tit.*

L. Priuilegiis 1.

1 *Priuilegiis ſcholæ indultis nemo per ſuffragium fruatur.*

2 *Priuilegium ceſſat ceſſante eius cauſa.*

PRiuilegiis † ſcholæ indultis nemo per ſuffragium fruatur, ſed virtute, labore, animi vigilantia ac teſti- 1
monio morum & artium à præceptoribus impetrato, ad talia deueniat. *hac l.* De priuilegiis † ob artem con- 2
ceſſis ceſſantibus cum artis exercitio. Mignon *ad conſuetud Andegauenſ. f.* 22. *n.* 8. Tiraq. *in tract. de primogenitura q.* 40. *n.* 170. Alex. *ad l. ſcriniarios n.* 3. *C. de teſtam. milit.*

L. Nemo agentium 2.

1 *Ordinem militia & ſtipendia nemo peruertat.*

2 *Virtute qui fulget, aliis eſt præferendus.*

3 *Prærogatiua ex variis circumſtantiis attenditur.*

ORdinem † militiæ atq; ſtipendia nemo peruertat. 1
Et is gradu † antecedat, qui virtute & labore alios 2
ſuperat. *hoc textu. l.* 7. *inf. de proxim. ſacror. ſcrinior.* Quatenus prærogatiua in † promotionibus ex variis circum- 3
ſtantiis attendatur quoad ſeſſionem & ingreſſum. Menoch. *conſ.* 51. *vol.* 1. Fab. de Anna *conſ.* 40 *&* 42. Leonin. *conſ.* 1. Menoch. *conſ.* 126. *n.* 6. *lib.* 1. Gail *lib.* 1. *obſ.* 21. *nu.* 12. Tiraq. *de nobilitate. cap.* 20. *n.* 51.

L. Scholarium 3.

1 *Priuilegia ſcholarium Imperatores minuere non debent.*

SCholarium † priuilegia Imperatores potius tuebuntur quam minuant. De horum ac militum priuilegiis variis. Horat. Lucius, Petrus Rebuffus. Middendorp. de militum. Petrus Benius. 1

L. Iubemus eum 4.

1 *Militiam ſcholarium ſubeant hi, qui Imperiali decreto digni cenſentur.*

2 *Priuilegia Doctorum.*

3 *Scholaris an militi præferatur.*

4 *Doctor creatus à principe an præferatur creato à collegio.*

5 *Doctorum & militum conuenientia.*

6 *In locum vacantis ſcholaris quisnam ſuccedat.*

AD militiam † ſcholarium admittendi hi, qui Imperiali iudicio ac decreto digni cenſentur. De mili- 1
tum † ſcholariū & Dd. conueniētib. priuilegiis. *c. ex literis.* vbi Dec. *n.* 4. *de elect.* Et quatenus Doctor & Scholaris 2

militi

Digitized by Google

3 militi † præferatur. Peregr. *de citat. reali, lib.1.c.1.n.981.*
4 Etiam Doctor † & Scholaris receptus in ordinem vel collegium à collegis præferatur recepto & creato à
5 principe. Menoch. *conſ.51.n.30.lib.1.* De horum † conuenientia cum militibus & quod vltra id quod facere poſſunt, nõ conueniantur. Hieron. de Caeuallos *pract. quaeſt.* 477.

§. Sed ſciat.

6 In locum † vacantis ſcholaris is quem Imperator elegit, & dignum cenſet, admittendus eſt. *hoc §.*

De officio comitis ſacrarum largitionum.

TITVLVS XXXV.

AD rubricam & titulum, vide Cuiacium *in paratitlis.*

L. Palatinis 1.

1 *Palatini per notarios ob negligentiã iudices accuſare poſſunt.*

1 PAlatini † per notarios ſuper negligentia iudicum conqueri poſſunt. Iidem & accuſant iudices propriis potius quam publicis vtilitatibus ſtudentes. *hac l.*

De officio comitis rerum priuatarum.

TITVLVS XXXVI.

AD rubricam, titulum, & materiam. Cuiac. *in paratitlis.*

L. Siquid 1.

1 *Comes rerum priuatarum de commodis fiſcalibus proſpiciebat.*

1 COmes † rerum priuatarum de commodis fiſcalibus proſpiciebat, & in dubiis caſibus Imperatorẽ conſulens quid fieri oporteret, mãdata accipiebat. *h. l.*

De officio comitis ſacri palatij.

TITVLVS XXXVII.

AD rubricam & titulum, Cuiac. *in paratit.* & Feneſtella *ad hanc rubric.*

L. Ad Palatinorum 1.

1 *Palatinis cura rationum imperialium & iuris emphyteuticis exactiones demandatæ erant.*

1 PAlatini † curam rationum Imperialium, & iuris emphyteuticarij exactiones olim colligebant. *hac l.*

L. Si quis iudicum 2.

1 *Iuriſdictio vna aliam turbare non debet.*

1 IVriſdictio † vna aliam non turbabit, & res ad cognitionem comitis rerum priuatarum pertinentes alij magiſtratus ſine periculo ad ſe minime trahent. *hac l.* De iuriſdictionibus nõ confundendis, ſed mutuo auxilio ſeparatim conſeruandis. *l. nemo. C. de iuriſdict. omn. iudic.* Gail *pract. obſeru.115.n.2. & obſ.119.n.2.*

De officio proconſulis & legati.

TITVLVS XXXVIII.

AD rubricam huius tituli & materiam, vide remiſſiones *ad rubric. in D. hoc tit.* Cuiac. *in paratit.* remiſſiones *ad tit. de legationib. in D.*

L. Legati 1.

1 *Legati cauſas ad ſe remiſſas audire & tractare debent.*

1 LEgati † cauſas ad ſe remiſſas, ciuiles ac criminales audiunt atq; tractãt. Pacius *lib.1.enant.48.* Hi cauſas ad ſententias conſulum impetrandas tranſmittunt.

De officio comitis ſacri patrimonij.

TITVLVS XXXIX.

AD rubricam & titulum, Cuiac. *in paratit.* idem *ad l.1. inf. de locat. prædior.*

L. Ad Palatinorum 1.

1 *Vicariani ſub comite ſacri patrimonij conueniebantur.*

VIcariani † ſub comite ſacri patrimonij ex Cęſarum destinatione conueniebantur. *hac l.* 1

De officio comitis orientis.

TITVLVS XL.

AD rubricam & titulum, Cuiac. *in paratit. h. tit.* idem *lib. 2. obſ. 13.* Cotta *in memorab. vocab. Limenarcha.*

L. Titulos qui 1.

ALitarchiæ ludi cura ad comitem orientis ſpectabat. *hac l.* Gotfred. *in notis.* Cuiac. *lib.2. obſeru.12. l. vlt. C. de cupreſſ.*

De officio præfecti Auguſtalis.

TITVLVS XLI.

AD rubricam, titulum, & materiam. Cuiac. *in paratit. tit.6. inf. de exaction. tributor.*

L. Omnia tributa 1.

TRibuta hic præfectus per Ægyptiacam diœceſin colligebat, & contumaces & moroſos in ſoluendo militari auxilio ad ſolutionem cogebat. *hac l.*

L. Præfectus prætorio 2.

1 *Præfectus Auguſtalis delicta iudicum ſibi ſubiectorum examinabat, non puniebat.*

PRætorio † præfectus ordinariorum iudicum ſibi ſubiectorum flagitia examinabat, & referendi, non puniendi, amouendique poteſtate fruebatur. *hoc textu.* Cuiac. *lib.. obſeruat. cap.21.* 1

De officio vicarii.

TITVLVS XLII.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Azonem in ſumma, Cuiacium *in paratit. ſuper hunc tit.* De vicarij authoritate. Ianninius *de citatione reali, lib.1. cap.1. n.366. ad* 372 Et quando habuerint ordinariam iuriſdictionem. ibid. *à n.372. ad* 416. Calderin. *in conſ. ſub tit. de offic. vicarii.* De huius conſtitutione. Franciſ. Marc. *deciſ.* 996. *&* 997. Quando ea, quæ principales vicarii poſſint. Farinaceus *in praxi crim. q.19.n.91.*

L. In ciuilibus 1.

1 *Vicarius comitibus militum præfertur.*
2 *Maior ordine & ſenior an in ſeſſionib. & votis præferãtur.*
3 *Præfectus vicario præfertur.*
4 *Dignius ad ſe minus dignum trahit.*

IN cauſis † ciuilibus vicarij comitibus militum anteferuntur: Et in iudicando ſi conuenit vicarius cum comite militum, votum vicarius præ comite habet. *hoc textu.* Quatenus † in iudicus, votis, ſeſſionibusq; maior ordine, item ſenior atq; dignior præfertur. Burſat. *conſ. 343. lib.4.* Marzan. *conſ.26.n.9.* Fabius de Anna *conſil.40.n.24.27.28.* 2

§ Siquidem.

Præfectura, † vt dignius officium vicem gerenti vel vicario præfertur. Item dignius † ad ſe trahit dignũ. vide *cap. in qua. de conſecrat. Eccleſ.* Gail *lib.1. obſeru.30.n.32.* Quod maior ordine minoribus pręferatur, notat Cardinalis à Turrecremata, *in cap. Epiſ.17. diſtinct.* Fabius de Anna *conſ.40.n.25 fol.122.* 3 4

L. Relationes 2.

1 *Relationes vicariorum Imperator audit.*
2 *Relationes quo ordine fiant.*
3 *Relatione duobus commiſſa an dignior præferatur.*

RElationes † vicariorum & iudicum propter auctoritatem referentium audiat Imperator. *hac l.* 1
De iure † relationum & quomodo, item quo ordine fiant relationes. vide *cap. intimaſti.* vbi Henric. Boich *de appellationib. fol.* 178. Et inter † duos, quibus relatio commiſſa, an dignior præferatur, innuit Felyn. *ad cap. duobus n.3. de ſentent. & re iudic.* 2 3

De officio prætoris.

TITVLVS XLIII.

AD rubricam & titulum, vide remiſs. ad ſimilem rubricam *in D.* Præterea Cuiac. ad hanc materiam *in paratit.* De prætoribus hodiernis & de iſtiuſmodi prætorum dignitate & iure. Peregrin. Iannin. *in tract. de citat. reali. lib. 1. c. 1. n. 954.* De prætoribus alia quoad horum officium tam ſecundum conſiderationem iuris antiqui, quam noui. Thom. Michaelis *in theſib. de iuriſdict. theſi 119. & 120.* Caſtellum à Bobadilla in politica prætorum.

L. Prætori 1.

1 *Prætoris quondam officium.*

1 PRætor † officium exercebat decernendo reſtitutiones in integrũ, tutorum conſtitutione, emancipatione & manumiſſione *hac l.* Iannin. & Mich. *alleg. locis.*

L. Tres tantummodo 2.

1 *Prætores tres ad cognitionem in vrbe ordinabantur.*
2 *Prætores vrbani in electionibus prouincialibus præferebãtur.*
3 *Diues num in decernendis officiis pauperi præferatur.*
4 *Originarij qui ſint.*
5 *Prætores officia ſumptibus propriis inuiti non gerebant.*
6 *Aduenæ num beneficia conſequantur.*
7 *Peregrini an ab oneribus excuſentur.*

1 TRes prætores † ad competentem cognitionem in vrbe ordinati fuerunt. *hac l.* Syntagma iuris Tholoſani *lib. 47. c. 30. n. 5. & 6. item n. 10. & 11.*

§. Et hi.

2 Prætores † vrbani larem & domicilium habentes in vrbe præferebantur in electionibus officiorumque impetratione prouincialibus. *l. nec in Eccleſiis. C. de Epiſc. & Cleric.* Syntagma iuris Tholoſani, *lib. 47. c. 30. n. 17.* In
3 officiis decernendis † num habenda ſit ratio diuitis præ paupere. Benincaſa *de priuileg. paupert. q. 4. n. 41. 42. 43 f. 706.* Et an in decernendis officiis hi qui larem ac domicilium in loco exercendorum officiorũ habent, aliis ſint præferendi, not. Ioachimus Mynſing. *cent. 4. obſ. 30.* Panormit. *ad cap. ſi proponente, de reſcript.* Crauetta
4 *conſ. 441.* Et quando † pro originariis veris habeantur. Papo *ad conſuetud. Burbonia. § 189.*

§. Nec ſi quis forte.

Prouinciales ad præturæ officia non perueniebant, ſi aderant in vrbe habentes domicilia: prætores
5 officia † inuiti ſumptu proprio non tenebant, nec ad-
6 miniſtrabant. *hoc §.* De aduenis † num beneficia acquirant, & officia habeãt. Papo *ad conſuetud. Burbonia. §. 188.*
7 *fol. 183.* An autem † prouinciales & peregrini ab officiis excluſi ab oneribus ſe excuſent. Leopold. Dickius *in œconom. iuris fol. 44. lit. I.*

De officio rectoris prouinciæ.

TITVLVS XLIV.

AD rubricam, titulum, & huius materiam, vide Cuiacium *in paratit. hoc tit.* Ad ſimilitudinem horum rectorum de rectoribus Academiarum. Tremola *ad praxin* Bonacurſo *fol. 196. n. 42.* Rectoribus Eccleſiæ an dent licentiam transferendi corpus mortuum. Afflictis *ad conſtit. regni Neapolitani. volum. 2. lib. 3. tit. 56. fol. 221.* Rectoris iuriſdictione. Panormit. *ad cap. cæterum. n. 7. de iudiciis.*

L. Poteſt 1.

1 *Præſes cauſam de falſo cognoſcens incidentem quæſtionem decidere poteſt.*

1 PRæſes † de falſo cauſam cognoſcens poteſt incidentem proprietatis quæſtionem decidere. *hac l.* An is qui cognitionem cauſæ principalis habet, ſuper incidenti etiam cognoſcat. Staynа *ad conſtit. Siciliæ. in gl. col. 2. lin. 49. fol. 160.* Bald. *ad l. adite iudicem. n. 8. 9. C. de ordin. iudiciorum.* Decianus *in praxi criminali lib. 4 cap. 30. fol. 270.* Dauth *in commentar. de teſtament. rubric. qui teſtamentum. n. 140. fol. 115.*

L. Præſides 2.

1 *Oppreſſi à præſidibus prouinciarum releuandi.*

PRæſides † prouinciarum oppreſſos contra vim potentiorum tuebuntur, aut ſi vindicare non poſſunt, 1
Imperatoris aut præfectorum prætorio auxilium & brachiũ implorabunt. *hoc textu.* De oppreſſis releuandis. Damhud. *in praxi crimin. c. 80. n. 1 f. 103.* Peregr. Iannin. *in tract. de citat. reali. lib. 1 cap. 1 à n. 581. ad 586 fol. 181.*

L. Iuſtiſſimos 3.

1 *Iudices iuſti & vigilantes laudibus exornandi.*
2 *Laus à laudatis debet proficiſci.*
3 *Laudes veras præſidibus datas præfecti prætorio Imperatoribus referant.*

IVdices † vigilantes ac iuſti laudibus publicis licite 1
honorantur, malefici autem & negligentes accuſationis notam non euitant. *hac l.* De laude quibus debeatur. Chaſſanæus *in catalog. gloriæ mundi. tit. de inſignib. conſider. 47.* Et quod à laudatis † proficiſcatur. *cõſider. 48.* 2

§. Nam ſi veræ.

Laudem † præſidum veram à clientibus datã præ- 3
ſidibus, præfecti prætorio Imperatoribus referent. *hoc §.* De vera laude. Chaſſan. *alleg. loco ad initium huius l.*

L. In officiales 4.

1 *Officiales præfectorum contra vtilitatem publicam quid tentantes, præſes modo de horum culpa præfectum certiorem faciat, punit.*
2 *Præſidum poteſtas.*

OFficiales † præfectorum curſum publicum turbantes, & contra publicam vtilitatem quid molientes, præſes culpa horum præfecto ſignificata vin- 1
dicat. *hac l.* De iuriſdictione † ac poteſtate præſidum. 2
Syntagma iuris Tholoſani, *lib. 47. c. 32. n. 9. & 14.*

L. Potionis 5.

1 *Reuerentia iudicibus ſuperioribus ab inferiorib. tribuatur.*
2 *Iudex inferior veritatem inueſtigando ſuperiorem non lædit.*
3 *Officium dignitatis nemo cum oppreſſione aliorum gerit.*

REuerentia † competens iudicibus ſuperioribus ab 1
inferioribus deferatur. Iudex inferior † veritatem 2
inueſtigando iniuriam maiori non infert *hoc textu.* De reuerentia magiſtratibus debita. Amatis *deciſ. 16 f. 249.* Crauetta *conſ. 238. n. 2.*

§ Sane.

Inſignia † & dignitatis officium nullus cum oppreſ- 3
ſione innocentium exercebit. *hoc §. cap. abſente. de pœnis.*

L. Ciuitas Rhodiorum 6.

1 *Nauigatio quando ob hyemem vel aliam cauſam à principe interdicatur.*

OB nauigationem † hybernam periculoſam indices Rhodiorum & 5. vrbium per quinos menſes 1
hyemabunt. *hoc textu. iuncto § vnde inuiolabilis.* De nauigatione quando ob hyemem, periculum, aliamque cauſam legitimã per principem prohibeatur. Michael Teuber & Andreas Rauchbar *miscell. quæſt. 23. p. 1 ad hanc l.* Cuiac. *lib. 16. obſeru. 6* Gothofred. *in notis ad hanc l.*

L. Qui ordinariam 7.

1 *Dignitatem ordinariam gerens nihil ex venturæ dignitatis titulis cum diſpendio pudoris profligat.*
2 *Salaria ob ſpem dignitatis futuræ nemo accipiat.*

ORdinariam † gerens dignitatem ſine diſpendio 1
pudoris ac fortunæ nil profligat ex venturæ dignitatis titulis. *hac l.* Item † ſalaria accipere ex ſpe fu- 2
turæ dignitatis & officiorum deferendorum illicitum. *hac l.* Quatenus ſalario taxato ac conſueto quilibet cõtentus eſſe debeat, innuit *cap. relatum 10. q. 1. iuncto Guidone de S. Bayſio.*

L. Ne

Digitized by Google

L. Ne quis iudicum 8.

1 *Iudices in prouincia Palatinis & militibus executionem non demandabunt.*

2 *Peccans contra conſulta cœleſtia periculum famæ & patrimonij ſuſtinet.*

1 IVdices † in prouincia præfectianis Palatinis vel militibus ad inſtantiam litigatorum, executionem nō deferent, nec damnabunt. *hac lege.* Gotfredus *ad hanc legem.* Counanus *lib. 4. commentar. cap. 15. n. 4. l. 2. & 3. inf. de apparitorib. præfector. prætor.*

§ Nam peccantem.

2 Contra conſulta † diuialia peccans, cum officio detrimentum famæ & patrimonij damna ſentiet. *hoc §.*

L. Nullus prouinciæ 9.

1 *Moderator prouinciæ vrbem Auguſtā abſque iuſſu nō adit.*

1 PRouinciæ † moderator vrbem Auguſtam ſine ſpeciali iuſſu non adibit. *hac l.* Item adiens vrbem contra decreta condemnationem metuet. *hac l.*

L. Nullum Palatinis 10.

1 *Palatini cum prouincialibus nullum commercium habeāt.*

1 PAlatini † cum prouincialibus nullum habebunt commercium, ſed iudices Palatinorum pareant & obſecundent exactioni. *hoc textu.* Gotfied. *ad l. 2. & 3. infra de canon. largition.*

L. Moderatores 11.

1 *Moderatores prouinciarum curam habebunt, ne potentium procuratores perperam quid committant.*

1 MOderatoribus † prouinciarum incumbit cura, ne potentiū procuratores perperam & inceſte quid committant. *hac l.*

L. Omnes per prouincias 12.

1 *Apparitores nudi olim incedebant.*

1 APparitores † olim nudi incedebant, vt facilior eſſet executio rerum iudicatarum & inſolentes iudicum ſeueritate coercerētur. *hac l.* Cuiac. *lib. 13. obſeru. 29.*

L. Si quis cohortalibus 13.

1 *Cohortalibus obſequiis obligatus omni dignitate careat.*

1 AD cohortalia † obſequia obligatus regimen prouinciæ aut cingulum militiæ non affectabit, nec liberalitate Cæſaris per inanem inſtantiam fruetur. *hac lege. l. 12. 13. 14. inf. de cohortalib.*

L. Nulli iudicum 14.

1 *Palatia rectores inhabitant.*

2 *Palatia vrbium prætores reparare curent.*

1 PAlatia † & prætoria inhabitabunt rectores prouinciarum, relictis priuatorum domibus: quæ nunc ſit ratio & conditio Palatiorum quoad nuptias & conuiuia priuatorū. Syntagma iuris Tholoſani. *lib. 3. c. 21. n. 9.*

§. Vbi autem & palatium. iuncto §. Quod ſi quis.

2 Palatia † vrbium habitationi prætorum inſeruiant, hiſce autem reparandis curā adhibeant prætores. *hoc §.*

L. Nulli patriæ 15.

1 *Adminiſtratio patriæ nulli abſque permiſſu principis concedenda.*

2 *Adminiſtratorum officium atque poteſtas.*

3 *Originariorum priuilegia.*

1 ADminiſtratio † patriæ, nulli ſine principis permiſ-
2 ſu concedenda eſt. *hac l.* De † adminiſtratoris officio & poteſtate. Panormit. *ad c. cum deputati de iudiciis.* Et de adminiſtratore eiuſque hærede in quantum te-
3 neantur. Caualcan. *part. 1. deciſ. 38.* De originariis † & ſympatriotis horumq; priuilegiis. Crauetta *conſ. 441.*

De officio præfecti vigilum.

TITVLVS XLV.

1 *Præfecti vigilum in cauſis capitalibus ſua authoritate nihil ſtatuunt.*

AD rubricam & titulum, vide Cuiac. & remiſſ. *ad rubr. ff hoc tit. Nouell. 13.* Præfecti † vigilum in capita- 1
libus cauſis pro ſua auctoritate nil ſtatuent. *hac l.* De horum officio. Syntagm. iuris Tholoſ. *lib. 36. c. 19. n. 13.*

De officio ciuilium iudicum.

TITVLVS XLVI.

AD rubricam, titulum, & eiuſdem materiam, vide Cuiac. *in paratit.* Azon. *in ſumma Cod. h. tit.*

L. Honorati 1.

1 *Aſſidentes iudicibus ciuilibus iudicio cauſarum propriarū non interſint.*

HOnorati † iudicibus ciuilibus aſſidentes eo tem- 1
pore quo propriæ in iudicio cauſæ ventilantur, ſuis cauſis honeſte intereſſe nō poſſunt. *h. textu l. quiſquis in fin inf. de poſtuland.* Quatenus iudicare & aſſidere cauſæ propriæ regulariter ſit prohibitum. Socin. *reg. 243.*

L. Si quis pro publicis 2.

1 *Excuſaturus ſe à functionibus publicis iudicem adeat.*

2 *Quilibet id, quod debet, facere cenſetur.*

EXcuſaturus † ſe à publicis functionibus adeat iudi- 1
cem, hunc ſi moroſum reperit, mulctæ triginta librarū auri implicet. *h. text.* Alex Raudenſ. *deciſ. Piſana 6. n. 132. f. 58* Fulcus *ſing. 56. vocab. iudex fol. 215.* Ex hoc textu colligūt Dd. concluſionē: quod † quilibet id quod 2
debet, facere præſumatur. de qua vide *l. inciuile. C de pœn.* Alciat. *in præſumpt. reg. 3. præſumpt. 9.* Menoch. *lib. 2. præſumpt. 67. n. 1.* Cuiac. *lib. 16. obſeru. c. 3.*

De officio militarium iudicum.

TITVLVS XLVII.

AD rubricam & titulum, vide Cuiac. *in paratit. ſuper hunc tit.* Lancellottum Conrad. *in templo omnium iudic. vocab miles.* Cuiac. *lib. 3. obſ. 24.* De militia & eius ſpeciebus. Syntagm. iuris *lib. 19. c. 1. & 2.*

L. Nunquam 1.

1 *Executio militaris in cauſis priuatorum non habet locum.*

IN negotiis † priuatorum tuitio & executio militaris 1
ceſſabit. *hac l.*

L. Præcipimus 2.

1 *Curiales & priuati coram iudice militari inuiti non conueniendi. n. 3.*

2 *Foro exemptus tam in ciuili quam criminali cauſa an cōparere debeat.*

4 *Incompetentem iudicem adeuntis pœna.*

5. *Geſta ab incompetente iudice ſunt nulla.*

CVriales † & priuati in iudicio militari litigare inui- 1
ti non tenentur. *hoc textu* Quatenus † fori priuile- 2
gio gaudens nihilominus ob cauſam tam ciuilē quam criminalem in foro, contra quod priuilegio tutus eſt agere vel excipere teneatur. notat Menoch. *conſ. 466. vol. 5.* Sarayna *in comment. ad conſtitut. regni Siciliæ. ſub vocab. fori.*

§. Interminationem.

Curiales † aut priuatos inuitos in forum militare & 3
incompetens trahens impunis non eſt *hoc §.* De exceptione fori incompetentis. Treutler. *vol. 1. diſputat. 12. theſ. 11. fol. 101.* Et de incompetentis † iudicis, item de 4
pœna adeuntis & requirentis incompetentem iudicem. Leopoldus Dickius *in œconomia iuris fol. 114. lit. O.* Et quatenus † omnia ab incompetente iudice geſta 5
ſint nulla. vide *cap. ſi poſtquam.* vbi Geminianus *nu. 3. de elect. in 6.*

L. Nemo de his 3.

1 *Miles completa militia in ſcholam agentium non ſuſcipiatur.*

2 *Militum circa iudicia priuilegia.*

1 Miles † completa militia ſcholæ agentium ſub &
obreptitie non aſſocietur. *hoc textu.* De militum
2 priuilegiis † circa iudicia. Syntagm. iur. *lib.19.c.18.f.295.*

L. Duces militum 4. iunct. § Caſtrorum.

1 *Duces militum reficiendorum caſtrorum curam gerunt.*
2 *Caſtra quorum ſumptibus reparentur.*

1 DVces militum † limites ac fines tutos conſerua-
buut, iidemq; reficiendorum caſtrorum curam
habebunt. *hac l.* De caſtri refectione ſumptibusq; ca-
ſtrorum reficiendorum. Publicius *ad conſuetud. Auern.*
2 *artic. 17. tit. 25. n. 2. 3. 4. fol.148.* De caſtrorum † muni-
tione, defenſione ac reparatione, & ſumptibus iſtiuſ-
modi an principis prouinciæ ſuppeditet, vel ſubditi ad
collationem teneantur & cogantur. vide Franciſcum
Cremenſem *ſingul. 25.* qui allegat Baldum, *ad l. ſi in ali-
quem. de offic. proconſ.* Cæpoll. *in tract. de ſeruitut. vrban.
prædior. c.39. in fin.* Thomam Grammatic. *conſ.13.* Vaſq.
lib. 1. controuerſ. illuſt. antiquar. lib. 1. cap.6. in princ. Ioh. à
Garſia *in tract. de expenſ. cap.21. n.31.32 33.*

*Ne comitibus rei militaris vel tribunis la-
uacra præſtentur.*

TITVLVS XLVIII.

VIde Cuiacium *in paratit. ad hunc tit.* Syntagma iu-
ris, *lib.18. cap.26. n.6.*

L. Omnem 1.

1 *Ciuitates lauacri & balneorum incendendorum onere non ſunt grauandi.*

1 LAuacri † & incendeodorum balneorum onere
tribuni, duces, comitesque militiæ ciuitates non
grauent. *hac l.* De balneis balneorumque vſibus illi-
citis. Syntagm. iuris Tholoſ. *lib.37. c.13. n.3. & 4. f.437.*

De officio diuerſorum iudicum.

TITVLVS XLIX.

AD rubricam & titulum, vide Cuiac. *in paratit.* Azon. *in ſumma. hoc tit.* Contad. Laocellot. *in templo omn. iudic.* Menoch. *conſ.735. n.6. lib 8.* Bodin. *de Republic. lib.6. cap.6.*

L. Nemo ad eam. iunct. § Quod ſi quis.

1 *Mulier honeſta ob debita propria domo non expellenda.*
2 *Mulier ob debita non incarceranda.*
3 *Mulier quando ob debita bonis cedat.*

1 OB debita † mulier honeſta dum domus, quam in-
habitat, pro debitis obligata hæret, ex domicilio
non traheoda in publicam. *hac l.* Barbatia *in cap.2. in
princ.* Paulus Pariſius *in addit. Bartoli, hoc textu.* Petrus
Duennas *reg.312.*

Auth. Sed hodie. iuncto §. Obedientes.

2 Pro † fiſcalibus & priuatis debitis incarceranda nō
eſt mulier, ſed ad legitimam defenſionem viua voce,
aut per procuratorem interponeodam admittetur.
hoc textu. vide Iaſonem *ad l. ad egregias. n.9. de iuriurand.*
Balbum *deciſ.393.* Hippolytum *ſingul.248 incip. conditio.
& ſingul.279. incip. dixi.* Schard. *in addit. Bart. hoc textu.*
3 Quando mulier debitrix † bonis cedat, notat *l. penult.
verb. vtriuſque ſexus. C. de iis, qui bonis cedere.* Couarruuias
variar. reſolut. lib. 2. cap. 1. in contrar. Bruuus *in tractat. de
ceſſion. bonor. quæſt. 1. q. 4. principal.*

L. Singuli quique 2.

1 *Honor viris celſioribus exhibendus.*

1 HOnor † viris celſioribus eſt deferendus *hoc textu.*
Chaſſanæus in catalogo gloriæ mundi, *rubric. de
honori. conſider. 95.* idem *alleg. tract. inſpect. 44.*

L. Sciant principes 3.

Secretariis honor non denegandus.

SEcretariis † Conſiſtorij Imperij honor noo dene- 1
getur, & ſedendi cum iudice facultas non detraha-
tur. *hac l.* De Secretariis, Syntagma iuris Tboloſani,
lib.47. c.29. n.17. & 18. fol.723. lat. 1.

*Vt omnes iudices tam ciuiles quam militares
poſt adminiſtrationem depoſitam, per quin-
quaginta dies in ciuitatibus vel cer-
tis locis permaneant.*

TITVLVS L.

AD rubricam, titulum, & huius materiam, vide Cyn. Bartol. Angel. Azon. *in ſumma.* Cuiac. *in paratit. hoc tit.* Iaſon. Parid. de Puteo, *in tractat. de ſyndicatu.* Angel. de Peruſio *tom.7. tract. tractatuum. fol.226.* Caraldin. de Bouce p gnis de Viſſo. *tom.7. tract. part.2. fol.349.* Auguſtinum Dulcerum *tom.7. tract. fol.360.*

L. Nemo ex viris 1.

1 *Præſides & conſules finitis officiis per 50. dies in loco officij adminiſtrati permanebunt.*
2 *Magiſtratus de ſyndicatu conueniri poteſt.*
3 *Præſides & conſules officio finito per 50. dies ſuos cõueniendi copiam habent.*
4 *Officialis conuentu difficilis an in ſyndicatus ſuſpicionem cadat.*
5 *Magiſtratus officio finito conuenti ab iniuriis ſint immunes.*
6 *Magiſtratus finito officio conuenti an iiſdem vt antea honoribus ſint. proſequendi.*
7 *Succeſſores magiſtratus anteceſſores non defendentes impunes non maneant.*
8 *Anteceſſor in officio ante ſucceſſoris aduentum nō liberatur.*
9 *Adminiſtrator fugiens in locum vbi adminiſtrauit, per ſex menſes aduerſariis ſuis reſpondet.*
10 *Succeſſor anteceſſorem magiſtratum ante 50. diem diſcedere permittens 30. auri libris mulctatur.*
11 *Officialis finito officio de furto ciuiliter accuſatus, poſt 50. dies procuratore conſtituto licite diſcedere poteſt.*
12 *Controuerſia ſuper ſyndicatu mota intra 20. dies finienda. nu.14.*
13 *Inſtantiarum tempora legibus determinata num in principum dicaſteriis obſeruentur.*
15 *Officialis ante completos 50. dies fugiens & captus coram Epiſcopo accuſatoribus reſpondeat.*
16 *Officialis ſyndicatum fugiens qualiter puniatur.*

PRæſides † & conſules finitis officiis ſucceſſoribuſq; 1
ſubſtitutis per 50. dies in loco, vbi officia admini-
ſtrauit, permanebunt. *hac l.* Item † de ſyndicatu ma- 2
giſtratus conueniri poteſt, *hoc textu.* Bartol. vide *cita-
tos tractat. de ſyndicatu ante initium huius l. allegatos.*

§ Sed per id.

Finito officio † magiſtratus præmiſſi per 50. dies 3
ſuos videndi & conueniendi copiam exhibeant. *hoc §.*
Quatenus † officialis & magiſtratus latitans conuen- 4
tuque difficilis ſyndicatus præſumptionem contra ſe
moueat, notat Iaſon *ad hanc l. n.3. & 4.*

§. Ita vt ab.

Magiſtratus † finito officio conuenti immunes ſint
ab iniuriis, & admiſſi ad iuratoriam cautionem legi- 5
timis defenſionibus non priuandi ſunt. *hoc textu & §.*
Quatenus † in tali cõuentione iiſdem honoribus, qui- 6
bus in officio verſantes afficiendi, notat Iaſon *ad hanc l.
num.7.*

§ Quod ſi quis.

Magiſtratus † reus cuiuſcunque criminis, ſit immu- 7
nis ab omnibus iniuriis, & ſucceſſores ma ſtratuum
negligentes anteceſſorum conuentorum defenſior é,

nom

non impunitatis ſpe alliciatur ad pœnæ remiſſionem. *hoc* §. Iaſon *ad hanc l. num. 7. & 8.*

§. Adminiſtrationem.

8 Anteceſſor † in officio huius liberationem ante aduentum ſucceſſuri officialis nõ impetrat. Guido Papæ
9 *quaeſt. 501. & conſ. 168.* Fugiens † & receptus per ſex menſes in loco vbi adminiſtrauit, moratur, & ſe conuenturis reſpondet. *hoc* §. Quatenus poſt finitos 50. dies recedat, & per procuratorem ſe defendat, notat Iaſon *ad hanc legem. num. 5.*

§. Officium.

10 Anteceſſorem † magiſtratũ ſi ſucceſſor contra præſcriptum imperatoris ante quinquageſimum diem diſcedere indulget, tunc 50. auri libris nouus magiſtratus punitur. *hoc* §. § *neceſſitatem. Auth. vt iudic. ſine quoque ſuffrag. Nouell. 8. cap. 9.*

§. Quod ſi intra.

11 Officialis † finito officio intra 50. dies ſuper furto ciuiliter cõuentus, pendente inſtantia ante ſententiam latam relicto domi procuratore diſcedere licite poteſt. *hoc* §. Iaſon *ad hanc l. num. 5.* Bartol. *ad l. properandum. in princip. C. de iudic.*

§. Sciant autem.

12 Iudices † controuerſias ſuper ſyndicatu motas intra viginti dies, poſtquam ortæ fuerunt, terminabunt. *hoc* §. An autem inſtantia terminetur, ſi per 20. dies à lite conteſtata, controuerſia aut quæſtio non finiatur. pro negatiua vide Iaſonem *ad hanc l. nu. 5.* Alex.
13 *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Quatenus nunc † inſtantiarum tempora legibus determinata in ſummorũ principum dicaſteriis non attendantur, vide Treutler. *vol. 1. diſput. 12. theſi 15. fol. 103.* Gail *de pace publ. cap. 9. num. 15. lib. 1.* Menoch. *conſil. 790. n. 8. lib. 8.*

§. Nam ſi.

14 Iudices † ſyndicatus controuerſias præfinito 20. dierum ſpatio non terminantes, libris 30. auri mulctandi. *hoc* §. Iaſon *ad hanc l. num. 5.*

Auth. Si vero antequam.

15 Officialis † ſyndicandus ante completos 50. dies aufugiens: Idem captus à prouincialibus detinendus, præſenti epiſcopo nomine datorum & acceptorum furti actione conuentus reſpondeat. *hoc textu.* vide *No-*
16 *uell. 8. cap. 9.* & in illam Cuiacium. De pœna † officialis ſyndicatum fugientis, Iaſon *ad hanc l. num. 3. & 4.*

De officio eius qui vicem alicuius iudicis vel præſidis obtinet.

TITVLVS LI.

1 *Vicem gerens an principalis priuilegiis gaudeat.*
2 *Vicarius num iuriſdictionem proprio nomine habeat.*

AD Rubricam, titulum, & eiuſdem materiam, Cynus, Bartolus, Caſtrenſis, Bertachinus *in repertorio, in verb. locum tenens. lib. 1. ſupplicationum. cap. 12.* Syntagma iuris Tholoſani *lib. 15. cap. 24. num. 15. & lib. 15. cap.*
1 *37. num. 1.* De locum & vicem † tenente, quatenus priuilegiis principalis gaudeat. Franciſcus Marci *deciſ. Delphinatica 421.* Rolandus à Valle *conſil. 86. num. 33. volum. 1.* vbi tradit, vicarium ea quæ licent principali
2 interdum poſſe. Et an habeat † iuriſdictionem nomine proprio. Puteus *in communibus opinionibus, ſub vocab. vicarius.* Syntagma communium opinionum *libro 1. tit. 22. à num. 113. ad num. 118. folio 276. colum. 2. & folio 277. columna 1.*

L. In cauſa. 1.

1 *Vicarius præſidis de cauſa vtilitatem publicam concernente cognoſcere poteſt.*
2 *Reſpublica læſa beneficium reſtitutionis in integrum habent.*

SVper cauſa † concernẽte publicam vtilitatem præ- 1
ſidis loco adminiſtrans, cognitionem habet. *hac l.* Alex. *in addit. ad Bartol. hac lege.*

§. Sane.

Rebuſpublicis † læſis ac circumuentis reſtitutionis 2
in integrum remedium & beneficium vti minoribus prodeſt. *hoc* §. Bartol. *ad hanc l. l. Reſpublica. infra. ex quibus cauſ. maiores.* Sfort. Oddus *in tract. de reſtitutionib. in integ. quaeſt. 7. n. 63. art. 9. fol. 25.*

L. Suggerente. 2.

1 *Vicem rectoris ſuſtinentes omnia, quæ ad rectoris officium ſpectant, expediunt.*
2 *Vicario idem honor qui principali debetur, eſt exhibendus.*
3 *Vicarius multum ſua authoritate poteſt.*

LOcum † rectorum in prouinciis tenentes tutores 1
petentibus aſſignant, decreta pro rebus minorum alienandis dant, emancipationes & omnia, quæ ad officium rectoris pertinent, expediunt. *hac lege.* De tutorum confirmatione, Caneta *conſil. 690.* Et de tutoris conſtitutione iuriſdictionis intuitu. Papo *ad conſuetud. Burbon. §. 13. tit. de iuriſdict. fol. 68.* De locum tenentis poteſtate conueniente cum poteſtate principalis. vide auctores ad Rubric. allegatos, inprimis Puteum *in commun. opinion. ſub voc. vicarius.* De honore illo † vicario 2
competenti, qui alioquin principali debetur. Alex. *ad l. ſed & ſi hac. de in ius vocand.* Et quod poſſit multa † pro 3
voluntate. Aretin. §. 1. *verſic. quod ſi furioſus. Inſtitut. de pupill. ſubſtitut.* Syntagma commun. opinion. *lib. 1. tit. 22. numero 115. verb. facit quod vult. & verb. locum tenens. folio 277. colum. 1.*

De aſſeſſoribus domeſt. & cancellariis iudicum.

TITVLVS LII.

1 *Cancellarij an præfectis prætorio æquiparentur.*
2 *Domeſtici quando patrisfamilias priuilegiis fruantur.*

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Cynum, 1
Bartol. Azon. *in ſumma.* Cuiacium *in paratitlis.* In ſpecie de aſſeſſoribus. Chaſſanæum *in Catalog. gloriæ mundi. parte 7. conſiderat. 27.* vbi varia encomia aſſeſſoribus aſſignat. Ludolphum Schrader *in tract. de feud. parte 10. ſect. 13. fol. 400.* De cancellariis, Peregrin. Iannin. *de citat. reali. lib. 1. cap. 1. nu. 813.* Syntagma iuris *lib. 15. cap. 19.* Quatenus † præfectis prætorio æquiparẽtur. Chaſſan. 1
in Catalog. gloriæ mundi. parte 7. conſider. 7. De domeſticis quando patrisfamilias † aut domini priuilegiis fruan- 2
tur. Bartol. *ad l. ſi penes. C. de agricol. & cenſit.*

L. Studiorum labor. 1.

1 *Studiorum labor præmia meretur.*
2 *Præmia ſtudiorum ſunt incitamenta.*

STudiorum † labor honorificam ſocietatem & loco 1
publicæ adminiſtrationis meretur præmia. *hac lege.* Oldradus *conſil. 148. incip. factum.* Decius *conſil. 8. incip. viſo puncto.* De præmiis † allicientibus ad ſtudia & la- 2
bores, vide *l. quicquid. C. de aduocat. diuerſ. iudic.* Rebuffum *in tract. de elect. Eccleſiaſt. numero 7. folio 114.* Chaſſanæum *in Catalogo gloriæ mundi. parte 11. conſiderat. 20. folio 263.*

L. Præſides. 2. iuncto
§. Quod ſi.

1 *Præſides libellis propria manu ſubſcribant.*
2 *Subſcriptionis vis.*

1 PRæſides † libellis propria manu non per aſſeſſores
2 ſubſcribant *hac lege.* De ſubſcriptionis vi † & aucto-
ritate. Carocius *deciſ.5.fol.8.& 9.* Et an generaliter ſub-
ſcribens ea, quæ contra ſe ſunt, approbet. Menochius
conſil.450.lib.5. Caualcanus *part.5.deciſ.27.n.62.* Camill.
Borell. *conſil.66.num.66.*

L. Conſiliarios. 3.

1 *Cancellarij poſt finitum officium in loco adminiſtrationis per 50. dies permanebunt.*
2 *Conſiliarij principum perſonam repræſentant.*
3 *Conſiliarij quatenus de imperitia teneantur.*
4 *Conſiliarij moleſtantes an in Camera accuſentur.*
5 *Conſulentes ad delinquendum quatenus teneantur.*
6 *Conſulere Republica aut patria an quis cogatur.*
7 *Conſiliarium ſubtrahens, aut eius accuſationem impediens pro confeſſo habendus.*
8 *Conſiliarium ſubtrahens quadruplum amiſſorum ſoluit.*
9 *Fugiens pro confeſſo habetur. & quando. n.11.*
10 *Fuga poſt accuſationem ſuſpicionem inducit.*

1 COnſiliarii † iudicum, cancellarii & domeſtici poſt
finitam adminiſtrationem per 50. dies manebunt
in prouincia, vbi prius officia habuerunt. *hac lege.* De
2 conſiliariis † principem eiuſque perſonam repræſen-
tantibus. Menochius *conſil.200.num.44.lib.2.* vbi de fi-
lio patris perſonam repræſentante. De horum laudi-
bus, Andreas Knichen *de iure regio in præfat.n.15.* Quan-
3 do de imperitia & malo conſilio teneantur. Zaſius
ad l.ex maleficiis.§.ſi iudex.num.7.de oblig.& actionib. folio
5 ... conueniendi de male geſtis coram dicaſterio
an parlamento acquiratur. Papo *de arreſtis lib.6.tit.2.*
tit.3. Guido Papæ *deciſ.413.* Chaſſanæus *in conſuetud.*
Burgund. Rubr.1.rub.& de iure duello. Et quando grauan-
4 tes non † coram principe, ſed in Camera conueniantur
impera... Symphorema ſupplicationum imperia-
5 lis Cameræ *tom.1.parte 2.tit.3.fol.19.* Et quatenus † ad
delinquendum conſulentes teneantur. Bartolus *con-*
6 *ſil.165.num.1.vel ...fol.106.* Et an quis cogatur † ad con-
ſulendum Reipublicæ & patriæ, Chaſſanæus *in Cata-*
log. gloria mundi. parte 7. conſiderat.24 fol.181. Quatenus
nunc Cameræ aſſeſſores finitis officiis 6. menſes in lo-
co iudicii perſiſtant, vide Ord. Cam. *part.1. titul.4.§.*
Wo aber.

§. Pro confeſſo.

7 Conſiliarium, † cancellarium, & domeſticum iudi-
cis ſubtrahens, & impediens iſtius accuſationem pro
8 confeſſo habendus. Talis ſubtrahens † quadruplum
amiſſorū ſoluit, cuius quadrupli dimidium ad fiſcum,
altera portio parti læſæ ſoluenda eſt, *hoc §.l.1.& l.4.*
infra ad leg. Iuliam repetundar. Ex hoc §. notat Bartolus,
9 fugientem † haberi pro confeſſo. Item quod officia-
les aufugientes pro confeſſis habeantur. Oldradus
10 *conſil.65.* De fuga † poſt accuſationem ſuſpicionem ex-
11 citante. Socinus *reg.206.& 207.* Et quando fugiens †
pro confeſſo ſit habendus. Mynſing. *cent.6.obſeruat.98.*
Gail *lib.1.pract.obſeruat.cap.109.nu.6.7.8.* Afflict. *ad con-*
ſtitut. regni Neapol. Rubr.19.num.19.fol.104. Proſper Fari-
naceus *in praxi crim. in Indice, ſub vocab. fuga.*

L. Domeſticus. 4.

1 *Domeſticus iudicis ad publicos actus non admittitur. numero 3.*
2 *Iudex quando vt ſuſpectus accuſari poſſit.*
4 *Alienis officiis nemo ſe immiſcere debet.*

IVdicis † domeſticus publicis actibus non adſit, *hoc* 1
textu. Quatenus domeſticus non ſit iudex, & ad ex-
emplum domeſtici iudex ſimul patronus vel per ſe
aut per ſuos. Dickius *in œconom. iuris fol.47.* Et an iudex
† vt ſuſpectus accuſari poſſit, ſi alteruter horum eſt ad- 2
uocatus, vel pater vel filius iudicis. Iacob. Mandellus
conſil.92.

§. Quod ſi.

Domeſticus † iudicis contra legis prohibitionem 3
ſe immiſcens, actibus iudicialibus præſente iudice pa-
tre per præſidem puniendus eſt. *hoc §.* Quatenus alie-
nis † officiis quis ſine periculo ſe non immiſceat, vide 4
l. quicunque. C. de executor. Vantiom *de nullitat. folio 198.*
num.44.

L. Nemo. 5.

1 *Cancellarij & domeſtici ad officium ſecunda vice non admittuntur.*
2 *Honores nemo cumulare debet.*
3 *Officia an ſint perpetuanda.*

CAncellarii † & domeſtici miniſterium qui ſemel 1
in prouinciis geſſit, ad officii cōtinuationem non
admittitur. *hac lege. l. nemo. l. nullus. hoc tit.* Ex hoc textu
notant interpretes, quod honores † nemo cumulare 2
& continuare debeat. De qua materia vide Boetium
conſil.16.nu.15.16. De officiorum † continuatione num 3
approbanda vel reprobanda ſit, vide Crauettam *conſil.*
459. Saraynam *ad conſtit. Siciliæ. in commentar. colum.2.*
lin.26.fol.331.

L. Nemo de. 6.

1 *Officia emere non licet.*

DOmeſtici docum militarium poſt completum
deſtinati temporis actum ad priſtinam ſolicitudi-
nem impune non aſpirant. *hac lege. l. conſiliarios. ſupra. hoc*
tit. Item officiorum † emptiones illicitæ. *hac lege.* Marci 1
deciſ.794. Papo *ad conſuet. Burbon. §.83.*

L. Velut caſtrenſe. 7.

1 *Lucra parentum ex officiis licitis comparata filij licite ſibi vendicant.*
2 *Lucrum aſſeſſoris æquiparatur caſtrenſi peculio.*

LVcra † parentum ex officiis licitis cumulata filii 1
vt quaſi caſtrenſia peculia licite ſibi vendicant. *hac*
lege. Item lucrum † aſſeſſoris æquiparatur caſtrenſi pe- 2
culio. Bartolus *ad hanc legem. l. fin. de inoffic. teſtam. l. fin. C.*
de aduocat. diuerſ. iudic. De quaſi caſtrenſi peculio filii, &
de huius peculii priuilegiis, Aſcanius Clementinus *in*
tract. de patria poteſt. cap.5. effect.2. num.6. fol.57.& 58. Rimi-
nald. *ad §.1. Inſtit. per quas perſon. nu.81. ad 84.*

L. Nullus iudicum. 8.

1 *Iudices ad prouincias domeſticos & cancellarios ſecum non ducent.*
2 *Iudex vir bonus præſumitur.*
3 *Cancellarij ſub fide geſtorum ex eodem officio electi iudicibus ſunt adiungendi.*
4 *Cancellarij finito officio per 50. dies vt alij iudices in loco adminiſtrationis permaneant.*
5 *Iudex partes enormiter lædens de ſyndicatu conueniri poteſt.*
6 *Iudex pro ratione cauſæ torqueri poteſt.*
7 *Torturæ quinam ſubijciantur.*

IVdices † ad prouinciam ſibi commiſſam cancella- 1
rios & domeſticos ſecum non ducent. De iudice † 2
quod inſtar boni & innocentis viri fungi, & omnes
ſuſpiciones contra ſe declinare debeat, vide *l. cætera. §.*
1. famil. erciſc. l. ſed ſi vnius. § præter. iuncto Bartol. *de iniur.*
Menoch.

Menoch. *de arbitr. ar. lib. 1. quæſt. 65. nu. 2.* vbi de pœna iu-
dicis quem lædentis.

§. Periculo primatum.

3 Cancellarii † ſub fide geſtorum ex eodem officio
electi iudicibus applicandi ſunt. *hoc §.* De cancellariis
vide citatos *ad Rubric. huius tit.*

§. Ita vt.

4 Cancellarii & iudices poſt † depoſitam adminiſtra-
tionem vt alii iudices per 50. dies ſe exhibeant, ne ac-
5 cuſandi anſa tollatur. De iudice † partes contra ius &
æquum lædente quod ſyndicatus prætextu conuenia-
tur. Iacob. Menoch. *in tract. de arbitrar. lib. 1. q. 65. nu. 2. & ibid. nu. 5.* vbi tractat, quod æquitatem & æqualitatem
iudex attendere, nec vnam partem leuare, alteram gra-
uare debeat.

§. Si enim idonea.

6 Iudex † ex cauſa idonea ad flagitiorum inquiſitio-
nem torturæ ſubiici poteſt. *hoc textu.* Menoch. *lib. 2. cent.*
7 *4. caſu* 342. De perſonis quibus inferri † poſſit tortura,
vide Farinac. *in praxi crim. lib. 1. tit. 5. quæſt.* 41. vbi notat,
an decuriones torqueantur. *num. 57. ad* 71. De poſitis in
dignitate. *ibid. num.* 72. Officiales durante magiſtratu.
num. 73. ibidem.

L. Si poſt depoſitam. 9.

1 *Iudices officio finito domeſticos ſuos accuſatos exhibere tenentur.*

1 IVdices † finito officio domeſticos ſuos accuſatos ex-
hibebunt. *l. fallaciter. infra. de abolitionib.* De huiuſmodi
domeſticis vtpote aduocatis & ſimilibus quando ac-
cuſentur, & accuſati iuſtis ex cauſis quæſtioni ſubmit-
tantur. Farinac. *alleg. quæſt. ad l. præced. n. 40. ad* 56.

L. In conſiliariis. 10.

1 *Conſiliarij vltra 4. menſes moderatoribus quondam non aſſidebant impune.*
2 *Conſiliariorum requiſita.*

1 COnſiliarii olim impune † vltra 4. menſes mode-
ratoribus non ubſtabant, & cum hiſce ſedebant,
hac lege. l. nullus. supr. hoc tit. Briſſon. *lib. 1. ſelect. cap.* 12. De
2 conſiliariis regum † ac principum, & horum requiſitis.
Afflict. *ad conſtit. regni Neapol. Rubr. 45. à num. 46. ad 66. fol. 183. ad* 186.

L. Non parum. 11.

1 *Aſſeſſores æquè ac magiſtratus liberalitate fruantur.*
2 *Conſiliarij præfectorum prætorio &c. officio depoſito ab onere indictionum ſunt exempti.*
3 *Immunitas indictionum à quibus detur.*
4 *Immunitas ab indictionibus parentibus data an ad liberos extendatur.*
5 *Immunitas ab impoſitionibus Cameralibus.*
6 *Immunitas à collectis.*
7 *Immunitas ab indictionibus an strictè interpretanda.*
8 *Neceſſitas omnem immunitatem excludit.*
9 *Doctores & horum liberi an à collectis ſint immunes.*

1 AſSeſſores † liberalitate nõ minus quam magiſtra-
tus digni ſunt, *hoc textu.* De liberalitate qua nunc
fruuntur Imperialis Cameræ adſeſſores, vide receſſum
imper. Spirenſem de anno. . §. 57. incip. Derhalben
ſetzen.

§. Ideoque.

2 Conſiliarii † præfectorum pretorio, vrbis Conſtan-
tinopolitanæ, magiſtrorum militum officio functi vel
fungentes depoſito officio, immunes ſunt ab onere in-
dictionum ciuilium & militarium ſub quinquaginta
3 librarum auri pœna. *hoc §.* De immunitate † ab indi-
ctionibus quomodo licite & per quos detur. Panorm.
conſil. 61. nu. 5 part. 2. Et hæc parentibus † data an liberis 4
ſit vtilis *l. mulieres. C. de dignitatibus l. 1. C. de ſuperindict.* vbi
Lucas de Penna. De immunitate ab indictionibus an
licita. Symphor. ſupplic. imper. *tom. 1. part. 1. tit. 7. roto 4. n. 13. f.* 460. Et de immunitate † ab impoſitionibus Ca- 5
meralib. Caruc. *deciſ. 97 fol.* 149. Et de immunitate † à 6
collectis. Roland. à Valle *conſil. 1. vol. 4.* De hac immu
nitate † ab indictionibus an ſtricte vel late ſit inter- 7
pretanda. Fabius de Anna *conſil.* 61. Et quando ratis, of-
ficii intuitu conceſſa pereat ceſſante exercitio officii,
niſi ad ceſſationem ſimul ſit porrecta, nota Vincent.
de Franch. *deciſ.* 175. Tandem quando iſtiuſmodi † im- 8
munitas ob neceſſitatis caſum non attendatur, ſed o-
mnes priuilegiis immunitatis gaudentes cum aliis æ-
qualia ferant onera. Crauett. *conſil 905. nu* 3. Roland. à
Valle *conſil 80. nu. 1. lib 3 & conſil. 2. n. 12. lib.* 4. An ad con
ſiliariorum † exemplum Doctores immunes ſint à col- 9
lectis, item Dd. liberi. Marci *deciſ. 637. & 638.* Natta
conſilio 1.

L. Liceat omnibus. 12.

1 *Iudices illuſtres conſiliarios approbatos iterum adiungere poſſunt.*
2 *Doctores titulo ſemel priuati eum non recuperant.*

IVdices † illuſtres conſiliarios ſibi ſemel probatos 1
abſq; nouo examine adiungere viciſſim poſſunt. *hoc
textu.* Bald. *conſil. 318. incip. ponitur part.* 3. Quatenus ad
exemplum † conſiliariorum Dd. ſemel approbati, poſt 2
gradus ademptionem denuo Doctoris titulum noui
examinis ſubſidio non impetrent. vide *cap. vt noſtrum.*
vbi Decius *num. 10. de appellation.*

L. Nemo ex his. 13.

1 *Conſiliarij & aduocati munere nemo ſimul fungatur. n. 2.*
3 *Officia bina an vnus adminiſtrare poſſit.*
4 *Officia bina gerens an duplicia ſalaria accipiat.*
5 *Officia non ſunt cumulanda.*
6 *Conſiliarius munere depoſito licite aduocationis munus ſubit, an iuramentum priſtinum repetat. n. 7.*
8 *Conſiliarij duobus magiſtratibus aſſidere non poſſunt.*
9 *Illicita & legibus aduerſa nemo quocunq; modo peragat.*
10 *Vigorem legu fraudulenter eludere nemo tentet.*
11 *Leges fraudibus reſiſtunt.*
12 *Aduocati & conſiliarij munus ſimul impetrans qualiter puniatur. n. 14.*
13 *Deletus ex matricula an priuilegiis immatriculatorum priuetur.*
15 *Aduocatus & iudex nemo ſimul eſſe poteſt.*
16 *Iudicem corrumpens cauſam perdit.*

COnſiliarii † & aduocati munere nemo ſimul ho- 1
neſte fungetur, feſtinatiu enim vtriuſq; expeditio-
nem legitimam impedit. *hoc textu.* Quatenus ex ſtylo
Romani † imperii idem ſit prohibitum Aſſeſſoribus 2
imper. Cam. notat ordinatio imper. Cam. *part. 1. tit. 13.*
§. 14. incip. Es ſollen auch. Quatenus alioquin † officia 3
duo vnus ſuſtinere poſſit. vide Decium *ad cap. ex literis.
num. 14. de probationib.* Et an duo † gerens officia dupli- 4
cia percipiat ſalaria. Afflict. *ad conſtitut. regni Neapolitani. Rubr. 55. nu.* 8. Quatenus alioquin † ob ſuſpiciones 5
vitandas, & accuratiorem rerum administrandarum
expeditionem officia non ſint cumulanda, ſed ſepa-
randa, vide *cap. 1. diſtinct. 98. l. repetita. C. de epiſcop. & cleric.
l. conſulta. §. abſurdum. C. de teſtam.*

§. Ita tamen.

Conſiliarius † perfuncto munere aduocationis mu- 6
nus in ſe licite recipit. *hoc §.* Num autem priſtinum † iu- 7
ramentum repetat, pro negatiua vide deciſ. ſeu præiu-
dicia Cam. *ſub vocab. adſeſſores. fol. 12. lib. 1. verb. adſeſſor
diſcedens.*

§. Nec

Digitized by Google

§. Nec ſit.

8 Conſiliatiis † non licet duobus magiſtratibus aſſi-
dere, & vtriuſque iudicii curã peragere, *hoc textu.* Qua-
tenus in imperiali Camera non ſaltem quoad iudicia
ſed actus extraiudiciales huius §. diſpoſitio extenda-
tur, notaor Præiudicia ad præceden. §. allegata, *ſub vo-
cab. adſeſſor. fol. 11.*

§. Nec callidis. iuncto
§. Neq; ſibi blandiri.

9 Callidis † machinationibus & mutatis titulis nemo
illicita, & legibus aduerſa tentabit. In legem commit-
10 tunt † qui vigorem eius ſcrupuloſis & excogitatis ar-
tibus eludere conantur. *hoc* §. De fraudulentis
machinationibus contra leges non admittendis. Bald.
15 *conſil. 161. col. 1. part. 1. fol. 36.* Et quatenus † fraudibus le-
ges reſiſtant. Franciſc. Mignon *ad conſuetud. Andegauenſ.
fol. 225.* De calliditate legibus inimica. Tiber. Decian.
in praxi crim. lib. 1. cap. 4. nu. 7. fol. 6.

§. Si quis enim.

12 Aduocati † & conſiliarii munus quoquo etiam ve-
lo ſimul impetrans matriculam perdit, & decem auri
13 libris mulctatur. *hoc* §. De deleto † ex matricula quan-
do commodis immatriculatorum priuetur. Gail *lib. 1.
obſeru. 21. num. 4. & 11.*

§. Eidem pœna.

14 Pœna decem † auri librarum conſiliariis & aduo-
catis ſimul cauſæ comminata aggreditur conſiliarios
cauſarum, in quibus aduocando patrocinantur. Ad-
15 uocatus † & iudex ſine corruptionis crimine ac ſuſpi-
16 cione nemo ſimul eſſe poteſt. De corrumpente † iudi-
cem quod in litis diſpendium incidat. vide *l. 1. iuncta
auth. ſed nouo iure. C. de pœna iudic. qui male.* Roſat. *in dictio-
nario iuris. ſub vocab. corrumpo.* Bartol. *ad l. conſtitit. Cod. ſi à
non competent. iudic.* idem *ad l. 1. §. ſed & conſtitutio. num. 1. de
calumniat.* Ad materiam huius legis, vide Hieron. de
Cæuallos *in pract. quæſt. opinion. commun. contra commun.
lib. 1. quæſt. 32.*

De annonis & capitatione adminiſtrantium, & eorum aſſeſſorum aliorumve publicas ſolicitudines gerentium, vel eorum qui aliquas conſecuti ſunt dignitates.

TITVLVS LIII.

1 AD Rubr. & tit. vide Azon. Cuiac. *in paratitlis.* Synt.
com. opinion. *lib. 1. tit. 23.*

L. Omnibus. 1.

1 *Annona cuilibet ſecundum peculiares delegationes eſt aſſi-
gnanda.*

1 ANnona † cuilibet ſecundum peculiares delega-
tiones eſt aſſignanda, *hac lege.* De annona varia, vi-
de apud Fichard. Bonacoſſ. Vezin. *in theſaur. comm. opin.
lib. 1. tit. 23.*

De contractibus iudicum vel eorum qui ſunt circa eos, inhibendis, donationibus in eos faciẽdis, & ne adminiſtrationis tẽpore proprias ædes ædificent ſine ſanctione pragmatica.

TITVLVS LIV.

AD Rubricam, titulum, & eiuſdem materiam, vide Azonem, & Cuiacium *in ſumma & paratitlis, hoc tit.* Bartolum *ad l. Aquilius Regulus 27. nu. 1. de donat. & ad l. principalibus. ſi certum petatur.* Baldum *conſil. 333. volum. 3.* Socinum *reg. 342.* Iaſon *ad allegatam legem principalibus. ſi certum petatur.*

L. Quicunque. 1.

1 *Adminiſtratores emere non vero ædificare quondam pote-
rant. n. 6.*
2 *Donationes ab officialibus officio durante factæ inualidæ
ſunt. n. 7.*
3 *Donationes principum an ſucceſſores ratificare cogan-
tur.*
4 *Donatio à principe facta ſalua iuriſdictione valet.*
5 *Officiales officii tempore an cum ſubditis contrahere poſ-
ſint.*
8 *Magiſtratus munera accipiens, quadruplum reſtituere te-
netur.*
9 *Magiſtratus qualia munera licite accipiat.*
10 *Contractus officialibus prohibiti ad illorum ſubſtitutos por-
riguntur.*

ADminiſtrationem † gerentes quondam emere, 1
non autem abſq; imperatoris permiſſu ædificare
potuerunt. *hac lege. l. non licet. & l. qui officii. de contrah. empt.*
Duennas *reg. 31.*

§. Donationes.

Donationes † ab officialibus durante officio factæ 2
inualidæ ſunt vſq; poſt adminiſtrationem, ſpecialiter
ratificentur poſt quinquennii lapſum. An ad exẽplum
† magiſtratuum principes res quaſuis licite donent, & 3
ſucceſſores ratificare donationem teneantur. Craoett.
conſil. 535. Et quod talis † donatio ſalua iuriſdictione & 4
regalibus integris ſubſiſtat. Bartol. *ad l. prohibere 3. §. pla-
ne. n. 4. & 5. quod vi & clam. fol. 475.* Quatenus officialibus
† durante officio non liceat cum ſubditis commiſſis 5
vllos inire contractus, vide Socin. *reg. 342.* vbi fallenti-
as 7. refert. Iaſon *ad l. principalibus ſi cert. petat.*

§. Prouinciarum.

Prouinciarum † moderatores tam emptiones citra 6
alimentorum neceſſitatem quam ędificiorum repara-
tionẽ intermittent durante officio. Socin. *alleg. reg. 342.
cum limitationib.* Iaſon *alleg. l. principalibus. ſi cert. petat.* Bo-
nacoſſa *in com. opinion. vocab. officialis.*

§. Nec ratum.

Donatum † & venditum ratihabitione donatoris 7
& venditoris per quinquennii etiam curſum non con-
ualeſcit, & corroboratur contra legis prohibitionem.
hoc §. De magiſtratibus † illicite munera accipientibus 8
ad reſtitutionem quadrupli cogẽdis. Matth. de Afflict.
ad conſtit. regni Neapol. Rubr. 52. n. 8. fol. 203. vide *l. ſolent. de
offic. proconſ.* Viciſſim quando & quæ munera licite † ac- 9
cipiat magiſtratus durante officio. Vincent. Caroc. *in
tract. locati. tit. de ſportul. iudic.*

§. Hæc autem.

Contractus † officialibus prohibiti ad domeſticos 10
& interpoſitas perſonas extenduntur, & prohibitum
vna via per aliam indultum minime cenſetur. Bald. *ad
l. fraus. n. 5. de legib. l. Seius. ad leg. Falcid.* Grals. *in recept. ſenten.
§ ſucceſſio ab inteſtato. q. 9. n. 1. & 2.* Ioh. Dauth *in commene.
de teſtam. Rub. de mutandi poteſtate. num. 97.*

De modo mulctarum quæ à iudicibus infliguntur.

TITVLVS LV.

1 *Mulctæ an ad iuriſdictionem ordinariam pertineant, an ad
merum imperium. n. 2.*
3 *Appellatio ab immoderata culpa admittitur.*

AD Rubricam, titulum, & eiuſdem materiam, vide Bartol. Caſtrenſ. Azon. Cuiac. Iaſonem *ad l. vnic. ſi*

quæ

Digitized by Google

quis ius dicenti. Quatenus ad iuriſdictionem † ordinariam non ad merum imperium pertineant, Capyc. *deciſ.* 17. *n.* 12. Coler. *de proceſſib. executiu part.* 2. *cap.* 1. *n.* 120. Vi-
2 ciſſim quando † ad merum pertineant imperium. Menoch. *de arbitrar. lib.* 1. *q.* 74. *nu.* 12. Et in quantum ab im-
3 moderata † mulcta licita ſit appellatio. Mynſing. *cent.* 3. *obſeru.* 43. Bartol. *ad l. omnibus. n.* 15. *ſi quis ius dicenti.*

L. Mulcta. 1.

1 *Solutio mulctæ non infert periculum famæ.*

1 MVlctæ † ſolutio famæ damnum non infert. *hoc textu*. Zobel & Romao. *in differ. iuris ciuil. ac Saxon. part.* 4. *differ.* 5. *fol.* 595. & 596. Fulgoſ. *conſ.* 71. incip. *mulier.* Synt. iuris Tholoſ. *lib.* 36. *cap.* 29. *n.* 26.

L. Procuratores. 2.

1 *Procurator fiſcalis ius mulctandi non habet. n.* 2.

1 PRocuratores † rationales ius mulctandi non ha-
2 buerunt. *hoc textu*. Quatenus † ab hiſce & aliis incompetentibus indicta occaſionem appellandi det mulcta: & vſq; ſententia per iudicem appellationis feratur, ſolutio huius differatur, notat Gœdd. *ad l. ſi qua pœna. de verbor. ſignificat.*

L. Curator. 3.

1 *Curator Reipublicæ mulctare neminem poteſt.*

2 *Mulctandi ius quibus competat.*

1 REipublicæ † curator ius mulctandi non habuit. *hac l.* Cuiac *ad l.* 3. *C. de his qui ſponte muner. & lib.* 12.
2 *obſeru.* 30. An nunc tam † ordinario & delegato mulctandi ius. item quibus competat: Peregrin. Iannin. *in tract. de citat. reali. lib.* 1. *cap.* 1. *à n.* 617. *ad* 619. & quando arbitratiæ locus ſit, Peck. *de iure ſiſtendi. fol.* 174. *n.* 1.

L. Illuſtres. 4.

1 *Præfecti prætorio in delictis grauiſſimis ius mulctandi habent.*

2 *Mulcta an iudici qui tempore delicti aut condemnationis iuriſdictioni præfuit, debeatur.*

3 *Indictio mulctæ habet vim diffinitiuæ.*

1 PRæfecti † prætorio ob grauiſſima peccata ius mulctandi ad 50. auri libras habeat. *hac lege*. De mulcta quando competat habẽtibus vel merum aut mixtum
2 imperium. Item an debeatur † iudici, qui tempore delicti aut cõdemnationis iuriſdictioni præfuit. Mignon *ad conſuet. Andegau. fol.* 5. *col.* 1. *n.* 2. Quibus modis inducatur. idem *ad conſuet. Andegau. fol.* 82. *n.* 5. 6. 7. Et quod ſen-
3 tentia † mulctam annuncians ſit interlocutoria, habens vim definitiuæ. Hierooymus Magonius *deciſ. Lucenſi* 83. *fol.* 418.

L. Mulctarum ſeuera. 5.

1 *Mulctæ regulariter ad fiſcum ſpectant.*

2 *Mulcta quando remittatur.*

3 *Mulctam an iudex ſuo libitu in vſus publicos conuertat.*

1 MVlctæ † niſi ad opera publica & alias probabiles cauſas conferantur, ad ærarium principis perti-
2 nent. *hac lege*. De mulctarum † remiſſione. Mignon *ad*
3 *conſuetud. Andegauenſ fol.* 84. *lat.* 1. *col.* 2. Et an pro libitu † haſce iudex ad publicos vſus inconſulto principe cooueriat, Papo *ad conſuetud. Burbonsæ.* §. 165. *fol.* 162. Zobel *in differ. iuris Saxon.* iuncto Francil. Roman. *part.* 4. *differ.* 2. *fol.* 586. Alea. ad Bartol. *hoc textu*. Peregrin. *de iure fiſci. lib.* 4. *cap.* 8. *n.* 19. *& ſparſim.*

L. Eos qui. 6.

1 *Prouinciarum moderatores ius mulctandi vltra duas vncias non habent.*

2 *Indictio mulctarum an ſit penes iudicantem.*

3 *Proconſul licentiam mulctandi ad ſex libras habuit.*

4 *Mulcta tertia vice imponi poteſt.*

5 *Modum in mulctando excedens in pœnam dupli incurrit.*

6 *Mulctari nemo debet, niſi prius citetur.*

7 *Flagitia atrocia mulctis non vindicanda.*

8 *Pœna pecuniaria in locum corporalis ſurrogata, an ea remiſſa, corporalis quoq; remiſſa cenſeatur.*

9 *Pœna legibus expreſſa non eſt remittenda.*

10 *Princeps ſolus mulctam mitigare poteſt.*

11 *Pœna legis extra paupertatis caſum non immutanda.*

12 *Mulctandus nemo abſq; culpa.*

13 *Pœna pecuniaria quando in corporalem conuertatur.*

14 *Mulcta præſupponit culpam.*

ORdinarii † prouinciarum moderatores mulctan- 1
di licentiam vltra duas vncias non habent. *hac l.* Quibus autem mulctãdi ius competat, vide Peregrin. *de iure fiſci. lib.* 4. *cap.* 8. *n.* 29. Et an mulctarum † indictio 2
& exactio ſit nunc in arbitrio iudicantis. Perr. Peck. *in tract. de iure ſiſtendi. fol.* 174. *n.* 1. Zobel *part.* 4. *differ. Saxon.* 1. *fol.* 585. Oldrad. *conſil.* 15.

§. Proconſularem.

Proconſul † pro tuenda iuriſdictione poteſtatem 3
mulctandi ad ſex libras habuit, *hoc* §. Tholoſan. *in ſyntag. iuris. lib.* 31. *cap.* 3. *num.* 7. & 9.

§. Id quoque.

Trina vice † mulcta iterari poteſt ob peccatorum 4
continuationem. *hoc* §. *cap. ea qua. de pœnis*. De mulcta geminata an licite exigatur. Bald. *deciſ.* 214. incip. *mulcta. & deciſ.* 37. Syntagma commun. opinion. *lib.* 1. *tit.* 24. *num.* 9. *fol.* 278.

§. Quod ſi quis.

Modum † in mulctando excedens ad pœnam dupli 5
fiſco ſoluendam tenetur, *hoc* §. Quatenus illicite nemo
† ſit mulctandus, niſi ad excuſationem & defenſionem 6
ſit prius citatus Roland. à Valle *conſil.* 47. *num.* 43. *vol.* 2. Kirchou. *in comm. opin. cent* 5. *conſil.* 70. *n.* 125. Bonacoſſa *in comm. opin. vocab. mulcta lib.* 1. *tit.* 24. *n.* 5. 6 *fol.* 278. *col.* 1. & 2.

§. Nec tamen ad.

Peculatus † deprædationum, concuſſionum, furto- 7
rumq; flagitia mulctis non vindicabunt iudices, *hoc* §.
§. *hoc a nobis. Auth. de triente & ſemiſſe*. De ſurrogatione † 8
mulctæ in locum corporalis pœnæ, Menneb. *conſil.* 712.
lib. 8. De pœna † legibus expreſſa non remittenda, 9
item de mulcta omittenda in caſu legibus pœnalibus deciſo. *l. licet.* §. *vlt. nautæ, caupones, ſtabularij*. Seraphin. *de priuileg. iuram.* 83. *num.* 90. Iaſon *ad l. iuſte poſſidet. de acquir. poſſeſ.* Quatenus huius imminutio † & mitigatio 10
ad principem ſolum pertineat. Fernand. Vaſq. *in illuſtr. controuerſ. antiq. lib.* 1. *cap* 15.

§. Nec putent.

Sine culpa † ob præcipitem perſuaſionem nemo 11
mulctandus aut condemnandus. Pœna legis ſine tubore ac varietate iudicii per arbitriũ non immutanda
extra paupertatis caſum. Quatenus ſine culpa † nemo 12
ſit puniendus aut mulctandus. vide *l. crimen.* §. *ſi qua pœna. de pœnis. l. ſancimus. infra. de pœnis.* An nunc pœnæ tollantur vel minuantur pro principum arbitrio. Ericus Heideman *diſput.* 4. *theſi* 14 *fol.* 53. Socin. *reg.* 361. Quan-
do pecuniaria † in corporalem conuertatur. Peguera 13
quæſt. crim. 6. Et quod omnis mulcta † licite exigenda 14
præſupponat culpam. Monticul. *in tract. de inuentar. hæred. num.* 579. *fol.* 170.

De defenſoribus ciuitatum.

TITVLVS LVI.

1 *Ciuitas immediate vni principi ſubiecta, an alterius defenſioni ſe committere poſſit. nu. ſeqq.*

4 *Pro-*

4 *Protectio ſimplex laicis in clericos eſt prohibita.*
5 *Protectio cum adminiſtratione ſuperioritatem non arguit.*

AD Rubricam, titulum, & eiuſdem materiam, vide Bartolum, Caſtrenſem, Aznnem, Cuiacium *in paratitlis, hoc tit.* Syntagma iuris Petri Gregorii Tholoſani *lib.*18. *cap.*18. Et qualibet defenſio iſtiuſmodi procedat, Afflict. *ad conſtitut. regni Neapolitani. Rubr.*15. *fol.*88.
De defenſoribus caſtrorum ac vaſallorum, Crauetta
1 *conſil.* 933. *num.*17. Et an ciuitas immediate † vni principi ſubiecta ordinario inſcio ac inuito ſe committere
poſſit defenſioni principis vicini. Schurff *cent.* 3. *conſil.*
23. Menochius *conſil* 31. *num.*4. *vol.*1. Symphorema ſupplicat. Cam. *tom.*1. *tit. de reconuentione. num.*141. *folio* 106.
Weſenbec. *conſil.*48. *num.*23. Cephalus *conſil.*328. *part.*3.
Schurff inter conſilia IC. Germania Egnolph. *tom.* 4.
2 *conſil.*7. Et quod tale ius † nullam defenſori, aduocato,
vel protectori tribuat iuriſdictionem. Symphorema
ſupplicat. Cam. *tom.*1. *parte* 1. *tit.*6. *num.*3. *fol.*440. Zaſius
*conſil.*67. *volum.*2. *& conſil.*7. *num.*6.7.15. *vol.*2. Symphorema ſupplicat. Cam. *tom.*2. *parte* 1. *voto* 27. *num.*10. *folio*
3 159. Item quod tale defenſionis ius † defenſori imperii titulum & defendendæ ſubiectionis nomen tribuat nullatenus. Menoch. *de arbitrar. iudic. lib.*1. *quæſt.*110.
*num.*19. *cap. recipimus.* vbi Decius *num.*16. *de priuileg. folio*
4 352. Piſtoris *conſil.*43. Item quod defenſio † aut protectio ſimplex Germanice Vogteyliche Obrigkeit dicta
laicis in clericos ſit prohibita, innuit *cap.* 2. *de rebus Eccleſ. non alienand. extra.* Zaſius *conſil.*7. *num.*4. *& ſeq lib.*2.
5 Item quod protectio † & defenſio cum adminiſtratione Germanice Kaſtenvogtey dicta ſuperioritatem
non arguat, denotat Guilhelmus Redoanus *in tract. de rebus Eccleſ. non alienand. ſub Rubr. de cauſa cognitione in alieno facto. num.*3. Plura de defenſionis iure an hoc ciuitates in præiudicium immediatorum dominorum apud finitimos & alienos licite quærant, & obtineant, vide in aurea Bulla Caroli IV. Imperat. *tit.*16. Receſs. imper. Spiræ publicat. ſub anno 1529. §. Wir auch Churfürſten. Receſs. imper. Auguſtæ, anno 55. publicat. §. *incip.* Es ſoll. vbi hæc licentia vrbis immediate ſubiectis denegatur; in vtramque autem partem vltra citatos modo auctores & interpretes iuris conſule Crauett. *conſil.*54. *num.*3. Barthol. Socin. *conſil.*39. *num.*9. *volum.*3. Et quidnam tale protectionis & defenſionis ius arguat. Henric. à Roſenthal *in tract. feud. parte* 1. *cap.* 4. *concluſ.*14. *fol.* 124. Et an ciuitas libere & pro libitu à tali iure per renunciationem & recuſationem defenſionis recedere poſſit. Zabarell. *conſil.*123.

L. Si quis de. 1.

1 *Defenſor ciuitatis ſuper cauſis ad* 50. *ſolidos æſtimatis cognoſcebat.*
2 *Cauſæ* 50. *ſolidorum an inter cauſas pauperum referantur.*
3 *Pauper quiſnam cenſeatur.*
4 *Pauper qua ratione ad iuramentum paupertatis admittatur.*

1 DEfenſor ciuitatis † cognoſcebat de cauſis ad 50.
ſolidos æſtimatis contemplatione debitorum,
ſeruorum fugitiuorum. *hoc textu.* Quatenus ſolidorum
2 † 50. cauſæ ad pauperum referantur cauſas, vide *l.*1. *de*
accuſat. Nunc autem 300. ſolidorum. *Nouell.*8. *cap.*3. *in*
3 *fine.* De pauperis † æſtimatione. Benincaſa *in tract. de*
*priuileg. paupertat. quæſt.*6. *à num.*30. *ad* 32. *fol.*736. Seraphinus *priuileg. iuram.*4. *num.*98. Treutler *vol.*1. *diſput.*3. *theſi*
4 1. *n. fol.*31. Quomodo nunc pauper † ratione paupertatis admittatur ad iuramentum paupertatis præſtandum, atque ex conſtitutionibus imperii proceſſus in Camera impetret. vide Symphorema ſupplicat. Cam. *tom.*1. *parte* 3. *tit.*7. *fol.*107. Ordinationem imper. Cam. *part.*1. *tit.*41. *in princ. verb.* Doch in ſachen. §. 1. Vnd ſollen. §. *vlt. & parte* 1. *tit.*19. §. 4. Auff daß auch. & ordinat. Cameræ *parte* 1. *tit.*53. *in princ.* Receſs. deput. Spirenſis anni 1600. §. 10. *incip.* So ſtatuiren/ ſetzen. §. 11. Damit aber auch. §. 12. Vnd als hie. §. 13. Als aber auch. §. 14. Dieweil aber auch.

L. Defenſores. 2.

1 *Curiales non ſunt defenſores ciuitatum.*

COhortales † & curiales defenſores ciuitatum non 1
ſunt legitimi. *hac lege.* Tholoſan. ſynt. iuris *lib.*18. *capite* 18.

L. Vtili ratione. 3.

1 *Ruſtici per ciuitatum defenſores ſunt tuendi.*
2 *Ruſtici à militaribus deprædationibus immunes ſunto.*
3 *Ruſtici præſtantes ſeruitia inſolita metu feciſſe præſumuntur.*

RVſticorum † patroni in ciuilibus cauſis ſunt ciui- 1
tatum defenſores *hoc textu.* Item ruſticis innocentibus quietem & tranquillitatem conſeruabunt ciuitatum defenſores. *hac lege.* De ruſticorum fauoribus ac commodis, horumque defenſione. Rhenatus Choppinus *de priuileg. ruſticor. in tranſcurſu.* Quatenus immu-
nes † à militaribus deprædationibus manere debeant. 2
idem Choppinus *lib.*1. *cap.*1. *fol.*3. Et quod præſtantes † 3
inſolita onera metu adducti præſumantur. Menoch. *conſil.*437. *num.*23. *volum.*5.

L. In defenſoribus. 4.

1 *Defenſorum munus olim quinquennale fuit.*
2 *Ruſtici ab oneribus perſonalibus ſint immunes.*
3 *Ruſtici ſi nimium à dominis grauentur, Cameram imperialem implorare poſſunt.*

DEfenſor † ciuitatis per quinquennium ſtatutum 1
muneri ſuo ſecundum præſcriptam formam præeſt, ſi ruſticos inſtar patris amet, non patiatur ruſticos deſcriptionibus affligi, & procacitati iudicum occurrat, *hac lege.* Tholoſan. in ſyntagm. iuris *lib.*18. *cap.*18. *n.*5.
Quatenus à perſonalibus † oneribus publicis immu- 2
nes eſſe debeant, vt ab agricultura non trahantur. Choppinus *alleg. tract. de priuileg. ruſticorum. lib.*1. *cap.*2. Treutler *vol.*1. *diſput.*2. *theſi* 4. *fol.*16. In quantum ob ni-
miam ſæuitiam † inſcriptioneſque inſolitas Camera 3
imperialis ad implorationem competentem horum defenſionem in ſe recipiat, vide Ioachimum Mynſinger *in obſeruat. imper. Cam. cent.*5. *obſeru.*8. Gail *lib.*1. *obſeru.*17. *à num.*1. *ad* 6.

L. Defenſores. 5.

1 *Defenſores ciuitatum re ipſa non titulotenus officio fungi debent.*

INſolentiam † & indebiti vendicationem ciuitatum 1
defenſores vitent, ſine mulcta officium exerceant, & plebem contra inſolentiam & temeritatem tueantur, & re ipſa non tituli beneficio defenſorum munus gerant. *hac lege.* Tholoſan. *alleg. lib.*18. *cap.*18.

L. Per omnes regiones. 6.

1 *Defenſores ciuitatum ſcelera & horum auxiliatores puniant.*

DEfenſores † latrones non ferent, crimina puniant, 1
& horum occaſiones tollant, auxiliatoreſq; ſcelerum ſub ſe non patiantur. *hac lege.* Tholoſanus *citato lib.*18. *cap.*18. *num.*5. Hieronymus de Lantentiis *deciſ. Antwarpenſi* 15. Hippolytus de Marſiliis *conſilio* 9. *numero* 13.

L. Defenſores ciuitatum. 7.

1 *Defenſ.*

1 *Defenſores ciuitatum notoriè reos ſtatim ad iudicium trahant.*
2 *Condemnatio quomodo ex præſumptionibus fiat.*

1 LAtrones † & homicidas notorios in ipſo facto de-
prehenſos adulteros, manifeſto crimine & no-
minatis accuſatoribus idonea perſecutione defenſo-
res ad iudicium dirigent. *hoc textu* Nouell 15.*cap*.9. Tho-
loſanus *alleg.lib*.18.*ſyntagmatis.cap*. 18.*num*.5. De con-
2 demnatione † an ex præſumptionibus cum facti no-
torietate fiat. Ioſeph. Ludouic. *concluſ*.45. Fachin. *lib*.1.
controuerſ.cap. 29.

L. Defenſores ita. 8.

1 *Defenſores locorum a quibus eligebantur.*
2 *Defenſores contra diſciplinam publicam peccantes ad præfectos prætoriorum &c. deferant.*

1 DEfenſores † orthodoxæ fidei ab epiſcopo & clerico ac honoratorum curialium decreto conſtituebantur. *hoc textu*. Tholoſan. *in ſyntag.iur.lib*.18.*cap*.18.*n*.3.

§. Quod ſi quid.

2 Defenſores † videntes cōtra publicam diſciplinam lædi commiſſos exceſſus deferāt apud præfectos prætoriorum magiſtroſq; equitum ac peditum & comites tam ſacrarum largitionum quam rerum priuatarum, *hoc* §. Tholoſan. *in ſynt.lib*.18 *cap*.18.*n*.3.4.5.

L. Iubemus cura. 9.

1 *Defenſores ciuitatum ponderum & menſurarum curam olim gerebant.*
2 *Pondera loci, contractus, ſunt attendenda.*
3 *Notarij inuiti officium facere tenentur.*

1 POnderum † ac menſurarum curam ne ſubditi per
auctas menſuras & pondera grauiora nimium pre-
merentur, habuerunt ciuitatum defenſores. *hac lege*.
Tholoſan. *in ſynt.iur.lib*.18.*cap*.18.*n*.5. De ponderibus &
ponderum cura. Sarayna *ad conſtitut.regni Sicilia in Indi-
ce, ſub vocab.pondus* Panormitan. *ad cap.vt menſuræ de empt.
& vendit.extra*. Roſat. *in tract.de ſtatut lib*.1.*quæſt*.69 *nu*.3.
2 Et quod pondera † loci, contractus, ſemper ſint atten-
denda. Villalobos *in commun.opin.vocab.venditio.nu* 27.
De menſuris, Syntagma iuris Tholoſ. *lib*.36.*cap*.1. Me-
noch. *de arbitr.lib*.2.*cent*.4.*caſu* 317.

§. Illud etiam.

3 Defenſores † ſi denegent prouincialibus conteſtari iniurias harum conſignationem neceſſariam ad libelli confectionem, notarii per prouinciales requiſiti, ſub pœna non denegabunt requirentibus, *hoc* §. De notarii requiſitione, & quando inuitus notarius requiſitus imperturi teneatur officium. Menoch. *de arbit.iud.lib*.2.*cent*.4.*caſu* 369. Felyn. *ad cap.quoniam.n*.5.*de probat.extra*.

L. Nulli defenſorum. 10.

1 *Defenſor ciuitatis ſine permiſſu Cæſaris officium deſerere non poterat.*

1 DEfenſor † ciuitatis præfecto prætorio inſcio ſine Cæſaris permiſſu officium deſerere non potuit. *hac lege.l.legatus.de offic.præſid*. Bartol.

De magiſtratibus municipalibus.

TITVLVS LVII.

AD Rubric. titulum, & eiuſdem materiam, Azo *in ſumma*. Cuiac. *in paratitl.hoc tit*. Syntag. iuris Tholoſani *lib*.18.*cap*.17.*nu*.1.*& lib*.32.*cap*.10 *nu*.1. Aleiat. *lib*.3.*diſpunct.cap*.5. Et de legibus municipalibus harumque legum valore. Petr. Heig *in miſcellan.quæſt.part*.1.*quæſt*.1.*num*.96.*fol*.26.

L. Decuriones. 1.

1 *Decuriones ad annonam curandam trimenſtruo ſpatio ante officij aditum nominandi.*
2 *Annona cura ad municipales pertinet.*

DEcuriones † pro annona curanda ante officii adi- 1
tum trimenſtruo ſpatio nominetur, vt in caſum
excuſationis probabilis alius maturè ſubſtitui poſſit.
hac l. Alciat. *alleg.loco ad Rubricam*. Syntag. iuris *lib*.18 *cap*.
20.*n*.1 *& lib*.36.*cap* 30 *n*.9. Et quatenus † ad magiſtratus 2
municipales pertineat. idem *lib*.36.*cap*.38.*n*.10.

De officio iudicis Alexandriæ.

TITVLVS LVIII.

AD Rubric. & titulum, vide Cuiac. *in paratitlis hoc tit*. Feneſtell. *de magiſtratib.Roman*.

L. Iubemus. 1.

1 *Inſtrumenta donationis apud iuridicum Alexandriæ referabantur.*

APud iuridicum † Alexandriæ donationis inſtru- 1
menta referabantur. *hoc textu*. Cuiac. *lib*.3.*obſeruat*.
cap. 14.

CODICIS LIB. II.

De edendo.

TITVLVS I.

AD Rubric. & titulum, vide Cynum, Bartol. Bald. Angelum, Caſtrenſem, Fulgoſ. Alexand. Socin. Iaſonem, Decium, Iohannem Mariam Iacobinum Riminaldum, Cagnolum, Ripam, Bolognet. Alciatum, Gozadinum, Ferretum, Raynaldum, Corſium *lib*.1 *indagat.iuris cap*.2.*& lib*.6.*cap*.3. Franciſcum Niconitium, Curtium, Iohannem de Vico Mercialo Purpuratum *volum. repetit*. Iohannem Sichardum, Petrum Gilkenum, Laurentium Kirchouium, Syntagma commun. opinion. *lib*.2.*tit*.1.*fol*.278 *&* 279.

L. Ipſe depoſitæ. 1.

1 *Pecuniæ depoſitionem allegans eam probabit.*
2 *Exhibitio inſtrumentorum cum cauſa cognitione decernitur.*
3 *Editionem inſtrumentorum petens, de calumnia iurare debet.*

PEcuniæ † depoſitionem allegans, depoſitionis pro- 1
bationem præſto habeat. Exhibitio inſtrumento-
rum † petita à iudice cum cauſæ cognitione decerni- 2
tur. *hac lege*. Bartolus, Baldus, Salycetus, & Iaſon. Bello-
nus *lib*.2.*supput.cap*.11. Salycetus *ad hanc l. n* .8. Et quod
editionem petens, † de calumnia iuret. Salycet *ad hanc* 3
legem.nu.6. Schardius & Pomares *in addit.Bartoli hoc te-
xtu*. Synt. commun. opinion. *alleg. tit*.1.*lib*.2.*num* 1 . .
fol.279. Socin. *reg*.149.

L. Is apud quem. 2.

1 *Acta iudici vel parti ſunt edenda.*
2 *Acta in vno iudicio facta, num in alia inſtantia inter eaſdem perſonas fidem mereantur.*

ACta tam † criminalia quam ciuilia edenda ſunt 1
iudici vel parti habenti intereſſe. Alexander *ad
hanc legem*. Bartolus *ad hanc legem.num*.1 *&* 13. Antonius
Capycius *deciſ*.117.*num*.7. Duennas *reg*. 5. Flaminius
Chartarius *deciſ*.125.*num*.2. Fuſcus *ſing*.8.*ſub lit A.fol*.4.
De actorum publicorum editione. Iaſon *ad hanc l.nu*.5.
De edendis iuris allegationibus. idem *n*.6. Et an acta † 2
in vno iudicio facta fidem faciant inter eaſdē partes in

alia inſtantia. idem Iaſon *n.19.* Fichard.& Bonacoſſa *in*
comm opin. Synt.comm.opin.*lib.2.tit.1.n.2.fol.279.*

L. Edita actio. 3.

1 *Libellus actoris litem futuram demonſtrat.*
2 *Libellus vſque ad litis conteſtationem emendari poteſt. num.5.*
3 *Libelli requiſita.*
4 *Libellus ſine concluſione non procedit.*
6 *Cumulatio num in libello admittatur. nu.7.8.9.*

1 EDitio actionis † demonſtrabit futuræ litis ſpeciem.
2 Libellus † actoris editus continebit clarè litem fu-
turam. *Baldus.* Libelli emendatio vſq; ad litis conteſta-
tionem licita. Bartol. *ad hanc l.n.2.* Duennas *reg.22.* Egi-
dius Cacheran. *decis.12.n.1.* Intellect. huius l. vide apud
3 Carocium *in tract. de depoſito. num.37.fol.116.* De libelli †
requiſitis. Bartolus *ad hanc l. num. 4.* Pomates *in addit.*
4 *ad Bartol lit.G.* Afflict. *decis.44.* Item libellus † ſine con-
cluſione non ſubſiſtit. Socinus *reg.237.& 238. incip.*
libellus. Alphanus *in repertat.n.204.* vbi plura ad hanc l.
allegando cumular. Menoch. *de arbitrar. iudic lib.2.cent.*
2.caſu 176. Conſimilia vide apud præmiſſos ad Rubri-
5 cam huius tituli auctores: An variatio in † libello ad-
6 mittatur. Iaſon *hac lege. n.8.* Cumulatio † an in libello
admittatur vſq; ad litis conteſtationem. Iaſon *ad hanc*
l. num.29.ad 35. Antonius de Matthæis *in ſpeciali tract. de*
7 *cumulat. action.* De cumulatione † petitorii & poſſeſſo-
8 rii in vno libello. Crauetta *conſil.944.* Actionis † per-
ſonalis & hypothecariæ. Mynſing. *cent.1.obſeru.Cam 58.*
Præiudicia imperial. Cam. in ſymphor. ſupplicat. *fol.6.*
9 Quando poſt litem † conteſtatam huic locus ſit. Sym-
phorema ſupplicat. imperial. Cam. *tom.2.part.2.voto 50.*
fol.167. Et de cumulatione, mutatione, emendatione-
que actionis. Syntagma commun. opinion. *lib.2.tit.1.*
n.142. vbi citatur ad hanc materiam Graſſus, & Syntag.
opin. *lib.4.tit.6.à n.115.ad 117.* Weſenbec. *conſil.6.n.42.*
vol.1. Mynſing. *reſponſ.51.* Zobel *in differ. Saxon. diff.11 fol.*
87. Fachſ. *diff.42.*

L. Qui accuſare. 4.

1 *Reus non tenetur actori edere inſtrumenta ad intentionem fundandam.*
2 *Actore non probante reus abſoluitur.*
3 *Actore non probante an iudex ex officio probationes ſuppleat.*

1 REus † regulariter non tenetur actori edere inſtru-
menta ad intentionem fundandam. Item actore
2 † in probatione deficiente reus eſt abſoluēdus. *hac lege.*
Bartol. Bald. Salycet. & alii ad initium tit. relati. Duen-
nas *reg.22.* Intellect. huius l. Carocius *in tract. depoſiti. nu.*
3 *37.fol.116.* Accuſatore non probante † an iudex ex offi-
cio ſuppleat probationes. Bartolus *ad hanc legem. num.1.*
Et quatenus reo ſuſcipiente onus probandi abſolutio
fiat. Salycetus *ad hanc legem num.5.* Menochius *de arbitr.*
iudic. lib.2.caſu 98. Ioſephus Ludouicus *concluſ.14.* Fran-
ciſcus Herculanus *de probanda negatiua. nu.70.* Rota Ro-
mana *deciſ 15. in antiquis.* Alphanus *in repertatu. num.102.*
Matheſilanus *ſingul.17.* Zohel & Romanus *in differ. Sa-*
xon. differ.21.folio 125. Villalobos *in commun. opin.* citatus
in ſyntag. commun opin. lib.2.tit.1.num.4. ibidem Donatus à
Fina *num.5.fol.279.*

L. Non eſt nouum. 5.

1 *Mercator tenetur reo edere rationum ſuarum libros.*
2 *Fiſco reo actor rationes edere tenetur.*

1 MErcator † & argentarius tenentur edere codices
& rationum libros. *hac lege.* Bald. Alexand. & alii
ad Rubric. citati. Duennas *reg.20.* Azo & Maynerius
ad hanc legem. Menoch. *de arbitrar. iudic. lib.2.cent.1. à caſu*
91.ad 93. Fulgoſius *conſil.103. incip. notabilis.* Item fiſco
† reo actor cogitur edere rationes. Iaſon *ad hanc legem.* 2
num.1. Syntagma commun. opin. *lib.2.tit.1.nu.6.7.8.27.*
Viuius *lib.1.opin.259.* Syntag. commun. opin. *alleg. lib.2.*
tit.1.fol.280.col.2. & ibid. n.34. vbi mercatores edere te-
nentur rationum libros. *& nu.42.* item *num.43. in citato*
ſyntagmate. fol. 281.

L. Iuſtum eſt. 6.

FIſco † vt pateat quid ſit ſolutum, vel non, edendæ
ſunt rationes. *hac lege.* Bald. Salycet. Bart. Duennas
reg.20. vbi habet intellect. huius l. Kirchouius *in comm.*
opinion. relatus in ſyntag. commun. opin. *lib.2.tit.1.num.*
14.fol.279.

L. Procurator priuata. 7.

1 *Inſtrumenta communia fiſco à priuatis & vice verſa ſunt edenda.*
2 *Inſtrumenta communia penes quem cuſtodiantur.*

INſtrumenta communia fiſco & priuatis fiſcus ede- 1
re tenetur. Salycetus, Iohannes Coppen *deciſ.7.* Ro-
man. *conſil. 413.* Sub hoc textu notant Alexander &
Bartolus, quod inſtrumenta communia † cuſtodian- 2
tur interdum apud ſeniorem in familia, aliquando a-
pud hunc qui maiorem bonorum partem habet: de
hac quæſt. vide Petr. de Vbaldis *in tract. de duobus fratrib.*
Parisius *in notis ad Bartol. ſub hac l.* Schurff *conſil.50. incip. vi-*
ſis. cent.1. Iaſon *ad hanc l. n.3.*

Authent. Si quis in aliquo.

1 *Exemplo ſine originali non creditur. Et quando. numero 3.*
2 *Inſtrumentum ad aliud ſe referens ſine illius inſpectione nil probat.*

COpia † & exemplum ſine originali non probant. 1
Iaſon. Item inſtrumentum † ſe ad aliud referens 2
non probat ſine viſo relato. *Bartolus.* Exemplo quando
† credatur originali non producto. Salycetus *ad hunc* 3
textum num.3. Bartol. *num.2.& 16.7.21.* Præiudicia im-
perial. Cam. *fol.102.* Symphorema ſupplicat. imperialis
Cameræ *tom.2.parte 2.voto 35. fol.124.* Weſenbecius *con-*
ſil.18. num.39. Fichardus *conſil.128 num.1.tom.2.* Crauetta
conſil.151. Aluarus Valaſcus *conſult.89.lib.1.* Iohannes
Meiſner *tom.3 deciſ.3. num.24. fol 42.* Fuſcus *in ſingul. lit.*
A. num.113 fol.36. Mynſinger *obſernat.74 & 75 centur.6.*
Mazollus *conſ.149.* vbi hæc quæſtio in vtramq; partem
per citatos Dd. excutitur.

L. Et quæ à diuo. 8.

1 *Actor tenetur reo inſtrumenta edere ad fundandam intentionem.*

REo tenetur † actor edere inſtrumenta ad ſundan- 1
dam intentionem & exceptionem. *hac lege.* Bald.
Bartol. *ad hanc l. n.1.3 5.6.* Pomates, Alban. & Schard *in*
addit. ad Bartol. hoc textu. Intellect. huius l. vide apud A-
lexand. Raudenſ. *in tract. de analog. & æquiuoc. cap 34 n.11.*
fol.336. Rotam *deciſ.282. incip. item licet quis producat. in*
nouis. Duennam *reg.20.*

De in ius vocando.

TITVLVS II.

AD Rubr. & titulum, vide pleroſq; ad eandem Ru-
bricam in D. allegatos, præter eos, Cyn. Salycet.
Socin. Alex. Iohan. Matiam Iacubin. Riminald. Iaſon.
Decium, Alciat. Cuiac. *lib.13. obſeruat. cap.11.* Syntagma
commun. opin. *lib.2.tit.2.*

L. Sicut bonis. 1.

1 *Reuerentia marito debita ad vxorem extenditur.*

2 *Pœna-*

2 *Pœnalis conſtitutio ratione viri ad vxorem tranſit.*

1 REuerentia † marito debita ad vxorem extendi-
2 tur. Item pœnalis † conſtitutio ratione viri porri-
gitur ad vxorem. Bald. Salycet. Iaſon *ad hanc legem.* Spe-
culat. *in tit. de actore. verb. item quod eſt filius.* Quatenus &
reuerentia debita patri ad matrem extendatur. Fride-
ricus Bruckman *in tract. de different. inter vtrumq; ſexum.*
part. 1 princ. memb 3. art. 13. nu. 4 fol. 119. Et in terminis ad
hanc legem, vide eundem *citat. tract. part. 1. princ. memb.*
3. art. 8. nu. 6. 7. 8. fol. 109.

L. Venia edicti. 2.

1 *Patroni & horum liberi ſine venia in ius vocare non licet.*
2 *Pœna à lege alicui impoſita per reſcriptum principis non tollitur.*
3 *Reſcripto principis nulli ius quæſitum aufertur.*

1 REuerentiæ † ius ad patronum tranſit, patroni ac
liberti, horumque liberi in ius ſine venia non vo-
2 cantur. *hac lege* Salycet. Item pœna † alicui ex legis diſ-
poſitione applicanda principis reſcripto tolli nequit.
hac lege. Salycet. Hippol. Riminald. *ad princip. tit. Inſtitut.*
de donat. num. 205. Bald. *conſil. 144.* incip. *præſuppoſito. lib. 1.*
3 Item quod princeps per reſcriptum † nulli dominium
& ius quæſitum auferat. Crauett. *conſil. 135. n. 21. & ſeqq.*
Nuio ad vaſallum huius legis diſpoſitio extendatur,
notat Menoch. *in tract. de recuper. poſſeſ. remed. 9. nu. 18. &*
ſeq fol. 355. Plura de hac materia vide apud Peck. *in tract.*
de reparat. Eccleſ. cap 6.

L. Qui in poteſtate. 3.

1 *Filius in poteſtate patris contra patrem agere non poteſt.*
2 *Citatio fundamentum iudicij.*
3 *Citatio eſt iuris naturalis.*
4 *Nouerca ſine venia non citanda.*
5 *Officialis citari poteſt.*
6 *Citatio carens die eſt inualida.*

1 FIlius † in patris poteſtate non vocat patrem in ius
ſine vel etiam cum venia. *hac lege.* Bartolus, Baldus,
& Salycetus. Aretinus *conſil. 118.* Aſcan. Clementinus
in tract. de patria poteſtate. cap. 6. effect. 3. Hieronymus de
Cæuallos *in pract. quæſt opinion. commun. contra communes.*
quæſt. 186. Cuiacius *lib. 10. obſeruat. cap. 10.* De citatione
2 † fundamento iudicii. Syntag. commun. opinion. *lib.*
3 *2. tit. 2. num. 1.* Quod ſit iuris † naturalis. *num. 2.* Nouerca
4 † ſine venia non citetur. *num. 3.* Officialis † citetur. *nu.*
5 *4.* minime tollenda. *num. 5.* Proceſſu corruente ex illius
defectu. *num. 6.* fundamento proceſſus. *num. 8.* Citatio-
6 ne perſonali. *ibidem num. 14.* Omiſſione † diei inuali-
dam hanc reddente. *nu. 44. in alleg. ſyntag. commun. opin.*
lib. 2. cap. 2.

De pactis.

TITVLVS III.

AD Rubricam, titulum, & eiuſdem materiam, vide
pleroſque ad tit. eundem in D. allegatos præter
hos, Iohan. Mariam Iacobin. Riminald. Salycet. Cyn.
Decium, Alex. Iaſon. Ludouic. Gozadio. & Hieron.
Zuchard. *vol. 7. repetition.* Ioh. Bolognet. *fol. 72.* Ferrett.
Alciat. Donell. & Sichard. Fontanan. & Pett. Gilkœn.

L. Conditionis. 1.

1 *Pactum ſuper incerto remittendo eſt validum.*
2 *Ius futurum pacto remitti poteſt.*
3 *Pactum de ſucceſſione futura num valeat.*

1 PActum † ſuper incerto remittendo valet. *Bald.* Fi-
2 deicommiſſum † ex futuro euentu pendens, pacto
remitti poteſt. Bartol. & Barbatia *in addit.* Iaſon *ad hanc*
legem. num. 1. Nonius *conſil. 31. num. 8.* Alphan. *in reportat.*
n. 488. fol. 134. Intell. huius l. Ludouic. Molina *de primo-*
gen Hiſpan pag. 509. col. 1. num. 18. Fernand. Vaſq. *de ſucceſ.*
creat. §. 18. à num. 28. ad 33. Decius *conſil. 265.* Cagnol. *tom.*
2. repetition. fol. 13. nu. 25. Menoch. *conſil. 132. lib. 2.* Vincent.
Hondedeus *conſil. 65. num. 25. lib. 2.* Sub hac lege mouet
Bartolus quæſtionem de renunciatione iuris ſui licita,
quem vide *n. 2. 5. 9.* vbi Alban. *in addit. lit. K.* Item an pa-
ctum de futura † ſucceſſione valeat. *nu. 5. 12. 13.* Aucho- 3
ran. & alios relatos per Poteum ad Bartol. *ſub lit. C.* De
remiſſione iuris præſentis & futuri, Iaſon *ad hanc l. n. 17.*
Rota *deciſ. 123. in nouu.* De pactis ſucceſſoriis, Viuius
comm. opin. 578. Synt. comm. opin. *lib. 2. tit. 3. n. 81. fol. 302.*
& num. 94. fol. 303.

L. Poſt venditionem. 2.

1 *Pactum tacitum ignoranti prodeſt, & creditoribus nocet.*
2 *Pactum tacitum an exceptionem admittat.*
3 *Empta hæreditate an actiones ſimul veniant.*

TAcitum † pactum prodeſt abſenti & ignoranti, & 1
nocet creditoribus. Iaſon *ad hanc l. n. 3.* Pactum ve-
rum requirit præſentiam partis non tacitum. Bartol. *ad*
hanc l. n. 1. Iaſon *n 5.* Curt. Iun. *conſ. 97. ad fin. n. 7.* Alphan.
in reportat nu. 848. Vincent. de Franch. *deciſ. 200. n. 25. &*
26. Ex hac lege notat Iaſon *n. 1.* quod emptor hæredi-
tatis inuitus creditoribus non vendat. An autem † ex 2
tacito pacto oriatur exceptio. Iaſon *ad hanc l. num. 5.* Et
quod in emptores † hereditatum actiones transferan- 3
tur, pro affirmatiua vide Salycet. *ad hanc l. nu. 2. 3. 4.* Ri-
minald. *in addit. ad Salycet. nu. 2. ſub lit. B.* Synt. com. opin.
li. 2. tit. 3 n. 7. f. 295. vbi tractat de taciti pacti præiudiciis.

L. Seruus creditoris. 3.

1 *Seruus in domini commodum non læſionem paciſci poteſt.*
2 *Abbates & monachi num in præiudicium conuentus paciſci poſſint.*
3 *Pactum de non petendo quando valeat.*

SEruus † paciſcendo domini cōditionem meliorem 1
non deteriorem facere poteſt. *hac lege.* Salycet. Iaſon.
qui ad pactum de non petendo ſeruo interdictū hunc
textum inducit. Alciat. *reg. 3. præſumpt. 21. nu. 3.* Bellott. *in*
addit. ad Iaſon. An autem ad exemplum ſerui monachi
† & Abbates in quæſitis præiudicent conuentui, pro 2
negatiua vide Iaſon. *ad hanc l. num. 2.* De pacto † de non 3
petendo, quando firmiter illud initum dicatur. Bene-
dictus Capra in *commun. concl.* allegat. *in ſynt. com. opin. lib.*
2. tit. 3. n. 6. fol. 295.

L. Poſtquam liti. 4.

1 *Renuncians liti vlterius procedere nequit.*
2 *Inſtantiæ quis renunciare poteſt.*
3 *Renunciatio an præſentibus partibus fiat.*
4 *Renunciatio dilationis & reſcripti.*

REnunciatio † litis aufert procedendi licētiam re- 1
nuncianti. *hac l.* Item inſtātiæ quis † poteſt renun- 2
ciare. Bartol. *ad hanc l. à nu. 1. ad 8.* Alban. ad Bartol. Ioh.
Bolognet. *fol. 93.* Capella Tholoſana *deciſ. 5.* Rota Ro-
mana *deciſ. 39. in nouu.* Tiraq. *ad l. ſi vnquam. verb. donatione*
largitus. n. 203. C. de reuoc. donat. Alphan. *in report. nu. 348.*
Matth. Colet. *deciſ. 129.* Intell. huius l. vide apud Ludo-
uic. Molin. *in tract. de primogen. Hiſpan. pag. 512. nu. 20. col. 2.*
De effectu litis renunciatæ, Bald. *ad hanc l. n. 8.* An fiat † 3
præſentibus partib. idem *nu. 7.* Et de † renunciatione 4
dilationis ac reſcripti, *nu. 13. 14. 15.*

L. Creditori tuo. 5.

1 *Cauſa in pactis liberatoriis non attenditur.*
2 *Solutio & pactum quandoq; liberant.*
3 *Pactum nudum an producat actionem.*

CAuſa † in pactis liberatoriis non attenditur, ſed in 1
obligatoriis. *Bartol.* Solutio † & pactum quandoq; 2

Digitized by Google

liberant. Repetitiones Dd.*tom.1.fol.441.nu.35.* Iaſon *ad*
3 *hanc l.nu.1.& 7.* An ex pacto † nudo oriatur condictio
de non petendo ex cauſa donation. Iaſ. *ad hanc l.n.7.*

L. Pacta. 6.

1 *Pacta contra leges & bonos mores ſunt nulla.*

1 PActa † contra leges conſtitutiones & bonos mores
non concipienda ſunt. *hac l.* Bart. Salycet. *ad hanc l.*
n.1.3.5. Riminald. *in addit. ad Salycet. hac l.* Iaſon *num.1.3.*
Fuſcus *ſingul.171.lit.C fol.106.* Synt.com.opin.*lib.2.tit.3.*
fol.298. col.2.

L. Debitori. 7.

1 *Creditore debitori ſuccedente actio tollitur.*

1 CReditor † ſi debitori ſuccedit, confunditur actio.
hac lege. Bartol. Iaſon *l.mutatione. l.Meuius de condit.*
& demonſtrat. Duennas *reg.178.* Vincentius de Franchis
deciſ.39. à num.1. ad 6. Afflict.& Cæſar de Vrſyllis *deciſ.*
237. Hieronymus de Laurentiis *deciſ. Aueniõnenſi 41.* In-
tellectum huius l. vide apud Iohannem Zanget *in tract.*
de except.

L. Si paſcenda. 8.

1 *Pactum eſt ſeruandum.*
2 *Animalis in paſtu interitus domino nocet.*
3 *Caſus fortuitus in animalis interitu à paſtore eſt probandus.*

1 PActum † appoſitum ſuper fœtibus pecorum inter
dominum & paſtorem diuidendis eſt ſeruandum.
Baldus & Salycet. Iaſon. Qui mouet quæſtionem de a-
2 nimalis † ad paſtum dati interitu nocente domino: de
qua materia Iaſon *num 2. per l. pignus. Cod. de pignoratitia*
3 *actione.* Et quod in tali † interitu caſus fortuitus à pa-
ſtore ſit probandus. notat idem *n.4.* Alciat. *reſponſ.119.*
n.2.3.4. Iotell. huius l. vide apud Crotum *in tract. de te-*
ſtibus part.9. nu.402. Iohan Baptiſt. Coſt. *in tract. de rata*
& quota quæſt.118. Afflict. & Cæſarem de Vrſyll. 58. Fran-
ciſc. Marci *deciſ. Delphin. 888. part.1.* Medicem *in tract. de*
caſib. fortuit. quæſt.10. part.1.

L. Cum poſteaquam. 9.

1 *Pacta dolo conciliata per doli exceptionem irrita fiunt.*

1 REmittens † dolo aduerſarii ius ex ſententia quæſi-
tum ſibi nõ nocet. Bald Salycet. Iaſon. Item pacta
dolo conciliata, per doli exceptionem tolluntur. *hac l.*
Bartol. Iaſon *n.1.& 4.* vide *l. cum à te. & l. antepen. de dolo.*
Pomatem, & Hieron. Alban. *in addit. ad Bart. hoc textu.*

L. Legem quam. 10.

1 *Pactum appoſitum in traditione rei veſtitur ipſa traditione.*

1 PActum † nudum appoſitum iuxta rei traditionem
veſtitur ab ea. Bartol. Bald. Salycet. *nu.3.* Iaſon *n.1.3.*
Marſil. *ſing.148.* Roman. *ſing.528.* Villalobos & Vezinus
in comm. opin. citati in ſyntag. comm. opin. *lib.2.tit.3.nu.*
54. fol.300. & n.58.61. fol.301. ibid.

L. Ex conuentione. 11. iuncto §. Sed ſi fundus.

1 *Pactum extenditur ad eum cuius intereſt.*
2 *Aeſtimatio in dubio emptionem inducit.*

1 AD eos † extenditur pactum, ad quos extenditur
illud, ſuper quo interponitur. *hac lege.* Bartol. Pa-
ctum ab intereſſe cauſatum ad hæredes tranſit. *Salycet.*
Vel pactum porrigit effectum ad eum cuius intereſt.
2 Iaſon *ad hanc l.* Item æſtimatio † in dubio emptionem
inducit. Iaſon *ad hanc l.n.2.* Sylua Nuptial. *lib.2.n.70.&*
71. Ad materiam & intellect. huius l. vide Ioſeph. Lu-
dou. *commun. concluſ.16.* eundem *deciſ. Peruſina 89. num.4.*
part.2. Duenn. *reg.12.*

L. Pacta nouiſſima. 12.

1 *Pacta vltima prioribus derogant.*
2 *Contractum ſimulatum eſſe quomodo probetur.*
3 *Pactum per quod renunciatur exceptioni ſimulationis an valeat.*

PActa † nouiſſima prioribus contraria, præſertim a- 1
pud acta facta ſeruanda ſunt. *hac lege.* Bartolus. Item
vltima prioribus derogant tam in contractibus quam
teſtamentis. Iaſon *ad hanc legem. num.1 & 3.* vbi Iacobus
Menochius *in addit. lit. B.C.* Coram actis conſentiens ſe
priori conuentione non vſurum actionem amittit. *hac*
lege. Sub hoc textu tractat Bart. materiam pacti de non
petendo, quẽ vide *n. 4.* Prioritatis materiam ſub hunc
textum redigit Bald. *n.1.* Simulationem inſtrumento-
rum. idem *n.6.* Probationem † ſimulati contractus. Ia- 2
ſon *n.14.* Mandell. *conſil 9.* Ioſeph Ludou. *com concluſ.51.*
Menoch. *de præſumpt. lib.3 præſ.122.* Pro vlteriori autem
huius l. intellectu videatur. Marian. Soc. Iun. *conſ.144.*
n.58. lib.3. Petr. Surd. *deciſ.51.n.1.* Et an pactum renuncia-
torium † exceptioni ſimulationis valeat, notat Synt. 3
com. opin. *li.2.tit.3.n.25 fol.299.* Et de pacto de non pe-
tendo agunt. Matheſilan. *notab.161.* Mantua *ſing.607.*
allegat. ſyntag. *lib.2.tit.3.n.30.31 fol.299.*

L. In bona. 13.

1 *Pactum appoſitum in continenti iuxta contractum actionem parit.*

PActum † appoſitum iuxta contractũ in continenti 1
parit actionem. Bald. *ad hanc l.n.1.2.3.* Iaſon *ad hanc l.*
nu.1. Decius *n.5.* qui cum Bartolo *à num.1. ad 3.* deducit,
quod nuda pacta per cohærentiam contractus veſti-
antur. Purpurat. & Maſuer. *in addit. ad Iaſon. hac l.* Viuius
commun. opin.568. Synt. com. opin. *lib.2.tit.3.n.46.54. fol.*
300. Intellect. huius l. vide apud Fachinæum *lib.2. con-*
trouerſ. cap.99.

L. Si pacto. 14.

1 *Stipulatio pœnalis non veſtit pactum nudum.*

STipulatio † pœnalis dum incipit à præcedenti con- 1
uentione nuda, agitur ex ſtipulato, non pacto. Sti-
pulatio pœnalis non veſtit pactum nudum. Bartolus
ad hanc l.n.1.& 2. Decius *num.1.* Baldus *num.1.* Iaſon *n.2.*
Sub hoc textu communiter allegati notant materiam
purgandæ moræ inprimis. Bartolus *n.3. & 6.* Decius *n.*
2. Baldus *à num.6. ad 9.* Iaſon *n.15.* Vltra quem de mora
purganda, vide Antonium Teſſaur. & Blaſium Florez
Diaz *deciſ.77.* Menochium *de arbitrar. cent.1. caſu 7.* Vl-
tra memoratos ad materiam huius l. vide Alphanum
in repertat. num.572. fol.154. Syntagma commun. opin.
lib.2.tit.3. num.47. fol.299. Intellect. autem huius legis
apud Marcum Antonium Aquilinum *in Rubr. de verbor.*
obligationib. num.134 fol.56. Matheſilanum *ſingul.36.n.8.*
in annotat.

L. Pactum quod. 15.

1 *Pactum auferens liberam teſtandi facultatem inualidum.*
2 *Fauor teſtamentorum præfertur fauori dotis.*

PActum auferens † liberam teſtandi facultatem in- 1
ualidum eſt. Bartol. & Decius *num.1.* Fauor † teſta- 2
mentorum præfertur dotis fauori. Baldus. Pactum de
ſuccedendo non valet, & nullam obligationem indu-
cit. Iaſon. Iſernia *ſing 2.* Duennas *reg.130.* Natta *in tract.*
de pact. n.58. & ſeq. Pileus *quæſt.120.* Daniel Moller *in ſe-*
meſtrib. lib.2. cap.9. Franciſ. Marci *quæſt.128.* Quid de iure
Saxon. quoad huius legis diſpoſitionem ſit ſtatutum,
notat Reinhart *part.1. differ. Saxon. differ.4.* Franciſc. Ro-
man. *in different. Saxon.* Zobelii *differ.48. part.2. fol.401.*
Pro intellectu leg. vide Andr. Fachin. *lib. 2. controuerſ.*
cap.101. Synt. com. opin. *lib.2.tit.3.n.64.82.*

L. Cum

Digitized by Google

L. Cum proponas. 16.

1 *Fideicommiſſum fratribus reciproce iniunctum pacto remitti poteſt.*

1 Fideicommiſſum † fratribus reciproce iniunctum pacto remitti poteſt. Bald. Bartol. Decius, Iaſon *ad hanc legem.n.1.* qui ſub lege tractat materiam fauoris renunciandi, de qua Bald. *ad l.2. de vſufruct. legat.* Romanus *conſil.457.& 458.* Alban. ad Bartol. *ſub hac lege.* Seraph. *in pr[illegible]* n.75. Menoch. *conſil.33.n.16.vol.1.* Bellacomb. *in commun. opinion.* relatus in ſyntagm. opinion. *lib.2.tit.3. num.94.fol.303.*

L. Pactum quod bona fide. 17.

1 *Fides ſeruanda.*
2 *Scriptura quando in pactis neceſſaria.*

Pactum ſiue ſcriptum, ſiue non in ſcripturam redactum ſeruandum. Fides † promiſſa licet in ſcripturam non ſit redacta ſeruanda. *Bald. & Salycet.* Quando
2 ſcriptura in pactis † & aliis caſibus requiratur vel non, vide Pariſ. & Alban. *in addit. ad Bartol. hac lege.* De pacto probato ſeruando ſcriptura deficiente, Maria Iacob. Riminald. *in addit. huius legis.* Petr. Surd. *deciſ.277.* Intellectum huius legis vide apud Vaſq. *in illuſtr. controuerſ. nouis cap.16.num.7.lib.1.*

L. Si creditores veſtros. 18.

1 *Receptio partis debiti ſolida ſolutionis remiſſionem operatur.*

1 Correi † debendi admiſſi ad ſolutionem diuiſam [illegible] à creditoribus ſolidi unus à ſe abiiciunt, *hoc textu.* Per receptionem partis debiti à debitoribus correis inducitur credi diuiſio & ſolidæ ſolutionis remiſſio. Bartol. *ad hanc l.n.3.4.8.* Bald. *n.2.& 8.* Iaſon *ad hanc l.n.3.& 4.* Socin. *conſil.142.*

L. Licet inter. 19.

1 *Pactum ſucceſſionis inter priuatos etiam pro donatione cauſa mortis eſt irritum.*
2 *Pacta militum de ſuccedendo non valeant.*
3 *Pactum quod primogenitus ſuccedat, valet.*

1 Pactum † de inuicem ſuccedendo à priuatis initum non habet vim vltimæ voluntatis. Item poſt mortem collatum colore donationis cauſa mortis non ſubſiſtit. Baldus *ad hanc legem. num.1.& 3.* Item hæreditas non datur per donationem cauſa mortis aut codicillum. Salycetus *ad hanc legem. num.1.* Maria Riminaldus *ad Salycet. in additionibus.* Iaſon *num.1.* Quatenus
2 militibus † talia inire pacta licitum, vide præmiſſos *ad hanc legem.* Tiraquellum *de primogen. quæſt.6.* Boetium *quæſt.3.& 55.* Crauettam *conſil.19.num.7.* Maſuerum Purpuratum, & Menochium *in addit. ad Iaſonem. hoc textu.* Dauth *de teſtament. tit. de mutandi poteſtate.num.84.* Nonium *conſil.43.incip. cum inter nobiles.num.1.* Alphanum *in repert. num.749. fol.190. lat.2.* Anton. Gabriel Roman. *in commun. conclu[illegible] Rubric de pactis. concluſ.1.* Antonium Teſſaurum, & Blaſium Floretz Diatz *deciſione 225.* Oza [illegible] *deciſione 100.* Vincentium de Hondedeis *conſilio 40. num.53. lib.1.* Syntagma commun. opinion. *lib.2.tit.3.num.[illegible] 299.& num. 79. fol.301.*
3 *num.81. fol.302.* Et quando pactum primogenituræ † & huius primogenituræ [illegible] in matrimoniis initis ac [illegible] contracta licite inducantur. idem ſyntagma commun. opinion. [illegible] *2. tit. 3. num. 95. folio 305.* Boetius *de[illegible] ſione 104.* [illegible] *14. 32.* Intellectum huius l. vide apud Cagnolum *tomo 2. repetit. folio 73. numero 278.*

L. Traditionibus. 20.

1 *Traditio eſt optimus acquirendi dominij modus.n.2.*

Traditio † optimus eſt transferendi & acquirendi 1
dominii modus, *hac lege.* Baldus, Bartolus, Decius, Iaſon. Quando non per ſententiam, † ſocietatem, 2
principis contractum, præſertim in beneficiis tranſeat dominium abſque traditione, notat Decius *ad hanc legem. à num. 2 ad 5. fallen.* vide *in addit. ad Decium.* Purpuratus *in addit. ad Iaſonem.* Pariſius, Albanus, Schard. *in notis ad Bartolum.* Decius *conſil.139. incip. viſo.* Socinus *reg.134. incip. dominium.* Tiraquellus *de vtroque retractu. 2.parte. §.1. gloſſa 7 num.6. & 12.* Alphanus *in repert. num. 183 folio 56.* Matthias Colerus *deciſione 16.* Quid ius Saxonicum quoad hanc legem obſeruet. Reinhart *in differ. Saxonic. Zobelij parte 2. differ. 28. folio 302. in editione Franciſci Romani.* De intellectu huius legis, vide Romanum *ſingul.433.* Fernandum Vaſquium *in illuſtribus controuerſiis nouis.cap.69 folio 6[illegible]3. libro 3.* Plura ad hunc textum, vide in ſyntagm. commun. opinion. *lib.2.tit.3. num.5 fol.295.*

L. Cum proponas. 21.

1 *Ex pacto diuiſionis non datur actio, ſed exceptio.*
2 *Fidem ſeruandam frangens non puniendus.*

Ex pacto diuiſionis † non datur actio, ſed exceptio, 1
quæ tollitur ob fidem non ſeruatam in replicis. *Salycetus.* Non ſeruandi fidem † hæc frangatur eidem. 2
Iaſon *ad hanc legem. num. 4.& 6.* Maria Iacobin. Riminaldus *in ampliſſimis additionibus ad Salycetum. hoc textu.* Romanus *conſil 155.175* Pariſius, Albanus, Wefenbec. *in addit. ad Bartolum. hoc textu. ſub lit. B C.* Paul. Fuſcus *in ſingul. ſub lit. A ſing.49 fol.13.* Æmil. Verall. *deciſ.133.nu.2. parte 2.* Intellectum l. vide apud Cagnol. *tom.2. repet. fol.9 nu.2.* vide apud Vincent. Caroc. *in tract. de depoſito. num.48.fol.119.*

L. Pactum Curatoris. 22.

1 *Adminiſtrator debitum liquidum remittere nequit. Nec tutor. num.2.3.*

Adminiſtrator † debitum liquidum non remittit. 1
Salycetus. Tutor † ſolutionem accipiendo liberat 2
pupilli debitores non remittendo. *hoc textu.* An tutor & curator licite remittant domini debitum, exceptiones peremptorias, pacem nomine pupilli ſuper iniuriis concilient. Baldus *ad hanc legem num.2.* Albanus & Weſenbecius *ad Bartol. hoc textu.* De tutore † & cura- 3
tore quando remittant, donent, & pacem concilient. Caualcanus *in tract. de tutore & curatore. num.121.* Intellectum huius legis, vide apud Hieronymum de Cæuallos *in pract. quæſtionib. opin. commun. contra communes. quæſtione 306.*

L. Filius paciſcendo. 23.

1 *Filius paciſcendo patre inſcio ipſi non præiudicat.*
2 *Pactum filij num poſt mortem patri filio noceat.*
3 *Solutio facta patri inſcio filio non valida ſit.*

Filius † pacto & acceptilatione patri inſcio & diſ- 1
ſentienti non obeſt. *hac lege.* Bartolus, Decius *num. 1.3.4.5.* Baldus *num. 1.* Iaſon *num.1.* An poſt mortem † 2
patris noceat filio talis liberatio. Iaſon *num.5.* Viciſſim quando † filio inſcio patri recte fiat ſolutio. Decius *ad* 3
hanc legem.num.6. Romanus *conſil.461.* Afflict. & Vrſyl. *deciſ. Neapol.147.* Baldus *conſil 14.incip filiusfamilias parte 1. & conſil. 496. incip. Tenor. parte 1.* Intellect. Coſta *in tract. de facti ignor. inſpect.49.*

L. Si actionem. 24.

1 *Pactum cum herede putatiuo initum vero heredi non prodeſt.*
2 *Pacta ad heredes veros tranſeunt.*
3 *Pactum vni ex heredibus factum num coheredibus proſit.*

1 PActum † hæredis putatiui intuitu initum vero hæ-
redi non prodeſt. Bartol. nu. 1. Decius *ad hanc l. nu. 2.*
2 Item obligationes & pacta † ad hæredes veros tranſ-
eunt. Iaſon *ad hanc l.* Hæredibus quibus pacta parētum
proſint. Ioſeph. Ludou. *communi. concluſ. 16.* Et quatenus
3 pactum † alicui ex hæredibus factum cohæredi proſit.
Iaſon *ad hanc l. n. 2.* Aretin. *ad l. plane. § ſi duobus. de legat. 1.*
Maria Riminald. *in addit. ad Salycet. hoc textu.*

L. Debitorum. 25.

1 *Pacta debitorum creditoribus non præiudicant.*
2 *Pactum creditoru debitori & fideiuſſori eius non profit.*

1 DEbitores † ſuis pactis creditorum ius non minu-
unt. *hac l.* Bartol. Bald. Salycet. Iaſon *nu. 1. & 3. 4. 5.*
Roman. *conſ. 275. incip. quoad primum.* Ex hoc textu no-
tat Riminald. ad Salycet. principem non alienare ſub-
ditos inuitos poſſe. Decius autem innuit, ſubditos in
præiudicium domini non contrahere poſſe, item ſub-
iicere alii domino ſe ciuitates & caſtra inuito legitimo
domino, de qua materia Iſernia *ad § illud. de prohibit. feu-
di alienat. in vſib. feudor.* Stephan. Bertrand. *conſil. 238. in-
cip. Dominus ciuitatem col. 1. lib. 2. & conſil. 1. lib. 3.* Ad mate-
riam & intellectum textus vide Petr. Surd. *deciſ. 74. nu.*
2 12. De pacto creditoris † quando debitori & eiuſdem
fideiuſſori proſit: vide ſyntagma comm. opinion. *lib. 2.
tit. 3. n. 49. fol. 299.*

L. Pacto ſucceſſorum. 26. iuncto
§. De chirographis.

1 *Creditor non tenetur ſeruare pacta heredum debitoris.*
2 *Obligatio defuncti inter heredes pro portione diuiditur.*

1 CReditor † non aſtringitur ad ſeruanda pacta hæ-
2 redum debitoris. Item obligatio defuncti † diui-
ditur inter hæredes pro portione. Decius & Salycet. *ad
hanc l.* Iaſon *ad l. præced. n. 8.* Socin. Iun. *conſil. 94. n. 29. lib.
2.* Cranett. *conſil. 241. n. 4. 5. & 15.* Ioſeph. Ludouic. *comm.
concluſ. 16. in tranſcurſu.*

L. Petens ex. 27.

1 *Pactum coherens contractui ſtricti iuris actionem parit no-
uam. num. 2.*

1 PActum † nudum appoſitum contractui ſtricti iuris
veterem actionem informat, & nouam parit. *Barto-
2 lus.* Item pactum nudum † appoſitum ſtipulationi ve-
ſtitur cohærentia ſtipulationis. Decius *ad hanc l. n. 1.* Sa-
lycet. *n. 3.* Iaſon *n. 4.* Alciat. *lib. 5. paradoxor. cap. 2.* Cuiacius
lib. 10. obſeruat. cap. 24. Forcatul. *dialogo 90.* Bolognetus
fol. 100. Curtius, Bulgarus, Gozadinus *vol. 7. repetitio-
num.* Alphanus *in reportat. num. 402. fol. 111.* Synt. comm.
opin. *lib. 2. tit. 3. verb. fallit. fol. 298. & verb. ex pacto fol. 299.
col. 1. & ibid. n. 46. & n. 52. fol. 300.*

L. Si certis annis. 28.

1 *Pactum nudum præſtatione longi temporis non veſtitur.
num. ſeqq.*
5 *Præſtationes annuæ an obligent.*

1 DIutina † præſtatio non veſtit pactum nudum. *Ia-
2 ſon.* Ex pluribus † præſtationibus & ſolutionibus
inſecutis pactum nudum non corroboratur. Decius
3 *ad hanc legem.* Conſenſus † longo tempore continua-
tus, & traditione munitus vim ſtipulationis non ha-
4 bet. Bald. *hac lege. n. 1.* Item tempus † non eſt modus in-
ducendæ obligationis. Iaſon *ad hanc legem, n. 2.* Ancho-
5 ran. *conſil. 10.* Quando annuæ præſtationes † quoad
qualitatem, modum, formam, vel quantitatem in fu-
turum obligent, vel non. Barnabas Cornazan. *deciſ. 115.
n. 1.* Hieron. Magon. *deciſ. Lucenſi 146.* Iacob. Thoming.
deciſ. 33. Hieron. Schurff *conſil. 10. cent. 1.* Corraſ. *lib. 3. mi-
ſcellan. cap. 15.* Molin. *ad conſuetud. Pariſ. tit. 1. § 7. gl. 1. n. 19.*

Intellect. ad hanc l. vide apud Coſtam *in tract. de facti
ſcientia. diſtinct. 43. num. 2.*

L. Si quis in conſcribendo. 29. iunct.
§. Si etiam. §. Omnes.

1 *Priuilegio fori renunciari poteſt.*
2 *Clericus num capitulo inſcio foro renunciare poſſit.*

PRiuilegio † fori poteſt renunciari. Bartol. Bald. Sa- 1
lycet. Iaſon & Decius *n. 1.* Ludouic. Roman *ſing. 355.
alias 5.* Panormitan. *conſil. 61. n. 72. part. 2.* Cuman. *conſil.
338. incip. in caſu.* Alphanus *in reportat. num. 447. fol. 125.*
Quatenus † fori renunciatio inſcio capitulo prohibi- 2
ta ſit clerico, vide Decium *ad hanc legem. n. 18.* Et de aliis
modis, quorum conſideratione illicita eſt renuncia-
tio. Decius *ad alleg. legem. à num. 25. ad 52.* In quibus alio-
quin caſibus illicita ſit fori renunciatio conſule. Tiraq.
in l. ſi vnquam. in præfat. nu. 87. Iaſon *conſil. 125. lib. 1.* Curt.
ſen. *conſil. 1. & 3.*

L. De quæſtione tali. 30. iunctis §. Faciebat.
§. Sed nobis. §. Iubemus.

1 *Pactum de hæreditate quando ſubſiſtat.*
2 *Pacta de hæreditate viuentis ipſo inſcio ſunt odioſa.*

PActum † quo diſponitur de hæreditate viuentis 1
non valet diſſentiente illo, de cuius hæreditate agi-
tur, aut conſentiente non ad mortem in conſenſu per-
ſeuerante. Conſenſu & perſeuerantia apparente dum
tale pactum licitis conditionibus innititur, magis va-
lidum eſt. *hac lege.* Bartol. Iaſon *ad hanc l. n. 2.* Pacta † de 2
hæreditate viuentis inſcio bonorum poſſeſſore facta
odioſa. *§. ſed nobis. hac l.* Baldus *ad hanc legem. nu. 1.* Iaſon
num. 2. Cagnol. *ad hanc l. ſub num. diuerſis.* Bolognett. *fol.
114.* Garſia *de vltimo fine iuris. n. 29.* Iohan. Dauth *in com-
mentar. de teſtam. Rubr. de mutandi poteſtate. fol. 125.* Petrus
Peckius *in tract. de teſtamentis coniugum. lib. 1. cap. 7.* Gail
pract. obſeruat. lib. 2. cap. 126. Socin. *reg. 344. ſub lit. P.* Diaz
reg. 512. lit. P. Weſenbecius *conſil. 71.* Alphanus *in report.
num. 93. fol. 28.* Modeſtinus Piſtoris *in conſil. parte 1. folio
103. num. 20.* Viuius *communi opinione 578.* Syntag. com-
mun. opin. *lib. 2. tit. 3. num. 81. fol. 302.* Olaicus *deciſ. Pede-
mont. 100.* Hieronymus de Laurent. *deciſ. Auinionenſi 18.*
Vincentius de Franchis *deciſ. 89. num. 4.* Iacobus Tho-
ming. *deciſ. 57.* Michael Graſſus *in theſaur. recept. ſentent.
§. ſucceſſio ab inteſtato quæſt. 9. num. 1.* Petrus Heigius *in mi-
ſcellan. quæſt. parte 1. quæſt. 23.* Intellectum huius legis vi-
de apud Cagnolum *tom. 2. repetit. num. 78. fol. 42. & tom.
3. num. 28. fol. 33.* Beneuenutum Stracham *in tract. de ſponſ-
ſionibus. folio 216.* Vaſquium *in illuſtr. controuerſ. nouiſ.
lib. 2. cap. 43.*

De tranſactionibus.

TITVLVS IV.

AD Rubricam, titulum, & huius materiam, vide
Cynum, Bartolum, Salycetum, Baldum, Ange-
lum, Caſtrenſem, Fulgoſium, Philippum Decium, &
Lancellottum, Iaſonem, Curtium, Iohannem Mariam
Iacobinum Riminaldum, Bolognetum, Padillam
Imeneſium, Donellum, Sichardum, Gilkœ-
nium.

L. Neque pactio. 1.

1 *Tranſactio cum vno ex tutoribus facta ad cæteros non ex-
tenditur.*
2 *Tranſactio eſt ſtricti iuris.*

TRanſactio † inita cum vno ex pluribus tutoribus 1
obligatis ad alios non porrigitur. Bartol. Baldus,
vbi

vbi à nu. 1. ad 4. notat, an aliis & non nominatis pro-
ſit. Iaſon ad hanc l. nu. 1. idem ad l. ſi emancipatio. infr. de
collationib. Viciſſim quando tutorum & plurium cor-
reorum factum ab vno ad alium extendatur, notat
ſub hac l. Bartol. à nu. 2. ad 9. Iaſon nu. 3. Purpuratus in
3 addit. ad Iaſonem. De tranſactione † quod ſit ſtricti iu-
ris & nominatis duntaxat proſit, vide Iohaonem Zan-
ger. in tractat. except. Syntagm. commun. opin. lib. 2. tit. 4.
nu. 27. fol. 305. & n. 3. fol. 306.

L. Cum te 2.

1 *Tranſactio ob timorem litis eſt valida.*
2 *Coacte aut timore coactionis factum, paria ſunt.*

1 TRanſactio timore † litis exturæ facta, valida eſt.
Salycetus ad hanc l. Bartolus. Decius nu. 1. Iaſon ad
hanc l. nu. 1. Purpuratus in addit. lit. A. Cuiacius lib. 9.
obſeruat. cap. 24. Surdus deciſ. 104. nu. 3. Romanus con-
ſil. 88. & conſil. 371. incip. in propoſita. Ex hoc textu no-
2 tat Decius ſub nu. 4. quod † paria ſint aliquid fieri coa-
cte aut timore coactionis. Iaſon nu. 4. ad hanc l. Item
quod ſciens ſe coactum iri ad ſolutionem dicatur
ſoluere coactus. Iaſon n. 5. Syntagm. commun. opin. lib. 2.
tit. 4. n. 28. fol. 305.

L. Age cum Geminiano 3.

1 *Tranſactio ſpecialis ſpecialem ſortitur effectum.*

1 TRanſactio † facta ſuper parte litis partem expreſ-
ſam ac nominatam perimit. Baldus. Item ſpecia-
lis tranſactio ſpecialem operatur effectum. Decius ad
hanc l. nu. 3. Si petitur pars pecuniæ, & ſuper parte pe-
tita tranſigitur, tranſactio non porrigitur extra con-
uentionem. Salycetus. Curtius volum. 2. repetit. Aluа-
rus Valaſcus deciſ. 97. nu. 2. lib. 1. Romanus conſil. 294. in-
cip. conſcipio.

L. Actione adminiſtratæ 4.

1 *Actio extincta retractari non poteſt.*
2 *Extinctum ſemel an reuiuiſcat.*

1 AD actionem † extinctam non datur regreſſus, ſed
de dolo actio. Bartolus & Baldus. Salycetus n. 7.
Item actio extincta per acceptilationem, niſi interue-
nerit dolus, retractari amplius non poteſt. Decius &
Iaſon ad hanc l. nu. 1. & 3. Gerhard. ſingul. 46. Maſuerus
2 in addit. ad Iaſon. nu. 2. Quando extinctum † ſemel re-
uiuiſcat vel non. Menoch. conſil. 176. nu. 2. volum. 2. Cra-
uetta conſil. 293. n. 10. Papo ad conſuetud. Burbon. §. 389.

L. Cum te tranſegiſſe 5.

1 *Tranſactio ob defectum ſcripturæ non vitiatur.*
2 *Confeſſio propria iuramento æquipollet.*
3 *Pœnitentia in tranſactione non habet locum.*
4 *Confeſſionem propriam an liceat reuocare.*
5 *Confeſſio propria obligat.*

1 COnfeſſio † probat, & defectus ſcripturæ tranſa-
ctionem non vitiat. Salycetus. Confeſſionis pro-
2 priæ † probatio æquipollet iuramento. Baldus. Iaſon
ad hanc l. nu. 1. & 15. Decius conſil. 118. incip. viſo inſtrumen-
to. Ex hoc textu notat Decius nu. 1. & 2. quod à tranſa-
3 ctione non liceat recedere, & quod † pœnitentiæ in
tranſactionibus non ſit locus. idem conſil. 479. De cō-
4 feſſionis † obligatione an ſit reuocatoria. Mynſing. cen-
5 tur. 4. obſeru. 51. De obligatione † eiuſdem. Miguon ad
conſuetud. Andegauenſ. fol. 226. col. 1. n. 4.

L. Cum mota 6.

1 *Querela inofficioſi ſopita non poteſt inſtaurari. n. ſeq.*
3 *Tranſactionem non ſeruans ad intereſſe tenetur.*
4 *Actio præſcriptis verbis an ſit natiua vel datiua.*

1 TRanſactio † ſuper inofficioſo teſtamento à matre
2 inita obligat hæredes. Lis parentum † tranſactio-
ne ſopita per hæredes non reſtauratur. hac l. Baldus ad
hanc l. nu. 1. Decius nu. 1. Alciatus lib. 1. paradox. cap. 6.
Curtius volum. 7. repetit. Corraſius lib. 2. miſcellan. cap. 10.
Gomezius ad §. fuit itaque nu. 6. Inſtitut. de actionib. Al-
phan. in reportat. nu. 5-0 fol. 106. Intellectus huius le-
gis & interpretationē, vide apud Fachinæum lib. 1. con-
trouerſ. cap. 10.

§. Verum ſi fides.

Contra † non implentem & ſeruantem tranſactio- 3
nem adimplere & ſeruare pacto actio ad intereſſe cō-
petit, aliquando ex ſtipulatu, interdum præſcriptis ver-
bis. hoc §. Quatenus ob non impletam tranſactionem
actio ad intereſſe competat. Hieronym. Schurff. con-
ſil. 32. cent. 3. De actione † præſcriptis verbis an ſit na- 4
tiua vel datiua. Iaſon ad hanc l. nu. 14. Bartol. n. 8.

L. Tranſactionis placitum 7.

1 *Procurator tranſigendo domino non præiudicat. Et quan-
do. n. 3.*
2 *Agens poteſtatem decidendi non habet.*

PRocurator † ad agendum conſtitutus tranſigendo 1
non præiudicat domino. Salycetus, Bartolus. Ex-
ercitium † actionis habens poteſtate decidendi in- 2
ſtructus non cenſetur. Baldus ad hanc l. Decius. Quan-
do autem † procuratores, & quibus in caſibus tranſi- 3
gant, vide Ericum Heideman diſput. 7. D. theſi 9. fol. 94.

L. De alimentis 8.

1 *Tranſactio ſuper alimentis abſque cognitione prætoris eſt
illicita.*
2 *Tranſactio ſuper alimentis mediante iuramento valet.*

SVper † futuris & alimentis adhuc debitis abſque 1
prætoris cognitione & decreto illicita eſt tranſa-
ctio. Bald. quenam talis tranſactio comprehendat. De-
cius ſub hac l. à nu. 2. ad 5. Bartolus. Romanus conſil. 458.
incip. propoſita. Menochius de arbitr. iud. lib. 1. cent. 2. ca-
ſu 170. Vincentius de Franchis deciſ. 203. nu. 3. Antonius
Teſſaurus deciſ. Pedem. & Blaſius Flores Diats 43. & 44.
Heideman part. 1. diſput. D. 7. theſi 16. fol. 96. Fachineus
lib. 3. contrau. cap. 21. Quando † ſuper alimentis futuris 2
mediante iuramento valeat. Syntagm. commun. opin.
lib. 3. tit. 4. nu. 23. fol. 305. col. 2.

L. Si ſuper poſſeſſione 9.

1 *Tranſactio conditionalis valet modo aliquid ad tranſigen-
tem peruenire potuerit.*

TRanſactio † conditionalis valet, ſi aliquid ad 1
tranſigentem perueniat, & talis tranſactio parit
exceptionem contra realem actionem. Salycetus &
Alexander. Item valet tranſactio ſi nihil ad partem
peruenit, modo aliquid potuerit peruenire Bartol. ad
hanc l. Caſtrenſis conſ. 247. Albanus ad Bartolum, h. textu.
Iaſon ad hanc l. n. 1.

L. Fratris tui 10.

1 *Exceptio tranſactionis impedit proceſſum.*

EXceptio † tranſactionis impedit proceſſum in- 1
choati ſuper his, quæ per tranſactionem remiſſa
fuerunt. Salycetus & Alexander. Item tranſactio fieri
poteſt ſuper quæſtione an quis ſit legitimus vel non.
Baldus hac l. Decius ad hanc l. n. 2. De virtute exceptio-
nis tranſact. Zanger. in tractat. except. Heideman part. 1.
diſput. 7. theſi 42: vbi de effectibus tranſactionis tractat.
Iaſon hoc textu. nu. 1. & 2. Alexander lib. 5. conſil. 30. vlt.
dubio.

L. De fideicommiſſo 11.

1 *Fideicommiſſum reciprocum pactis remitti poteſt.*

PActum † ſucceſſionis reciprocum inter fratres re- 1
monet improbabile votum captandæ mortis. hoc
textu. Fideicommiſſum inter fratres poteſt remitti per
tranſactionem & pactum. Bartol. Reciprocum fidei-
commiſſum ſuper ſpe pendente remiſſum à minore

poſtea peti non poteſt. Baldus. Item in fideicommiſſo votum captandæ mortis tolerabile eſt. Intellectum ad hanc legem vide apud Vaſquium *illuſt. controuerſ. nona* 44. *nu.* 3. *lib.* 2. *contron.* 68. *n.* 1. 2. 4. 5. 7. *lib.* 3. *apud eundem.* Tiber. Decian. *reſponſ.* 39. *n.* 111. *vol.* 2.

L. Præſes prouinciæ 12.

1 *Adminiſtrator Reipublicæ ſuper re dubia tranſigere poteſt.*
2 *Adminiſtratores quando poſſint tranſigere, paciſci, donare.*

1 ADminiſtrator † Reipublicæ ſuper re dubia tranſigit, non autem debitum liquidum remittit. Ale-
2 xander, Baldus, Salycetus. De † poteſtate adminiſtratorum quando gratiam faciant, indulgeant veniam, debitum remittant, pœnas fiſcales mitigent. Baldus *ad hanc l. à nu.* 2. *ad* 8. Purpuratus *in additionib. ad Iaſonem, hoc textu, ſub lit. A.* Romanus *conſil.* 50. Decius *conſil.* 404. *incip. viſo.* Cumanus *conſil.* 148. *incip. venerabilis.* Schardius *in additionib. ad Bartolum, hoc textu. ſub lit. A.* Intellect. huius legis vide apud Iohannem Baptiſtam Coſtam *in tractat. de facti ſcientia. inſpectiori.* 53. *nu.* 3.

L. Interpoſitas 13.

1 *Tranſactio metu facta eſt nulla.*

1 TRanſactio † metu facta non ratificatur. *hac l.* Salycetus, Bartolus, Baldus & Iaſon. Guido Papæ *conſil.* 209. *incip. Repreſſalia.* Decius *conſil.* 42. *incip. pro facultate.* Anchoranus *conſil.* 410. *incip. ponderata.* Schardius *in additionib. ad Bartolum, hoc textu. lit. A.* Purpuratus *ad Iaſonem, ſub lit. A.* Paulus Æmilius Verallus *deciſ.* 221. *p.* 2. *n.* 3.

L. Si diuerſa 14.

1 *Tranſactio conſenſu diſſoluitur.*

1 TRanſactio † conſenſu & actu contrario diſſoluitur. Salycet. *nu.* 1. Bartol. *nu.* 1. 2. 7. Baldus *hac l. nu.* 1. Iaſon *nu.* 1. Romanus *conſil.* 185. *incip. dictum.* Bruous *conſil.* 95. *incip. viſis.* Corneus *conſil.* 178. *incip. in præſenti conſult. lib.* 2. Purpuratus *in addit. ad Iaſon. hoc textu.* Grammaticus *deciſ.* 66. *n.* 22.

L. Vt reſponſum 15.

1 *Tranſactio per acceptilationem tollitur.*
2 *Interrogatio obſcura declarari debet.*
3 *Interroganti turpiter quando ciuiliter ſit reſpondendum.*

1 TRanſactio † tollitur per acceptilationem ſubiunctam. Bartolus, Salycetus, Iaſon. Interrogatio im-
2 plicita † & obſcura declaratione & diſtinctione indiget. Baldus. Reſponſum porrò inſequitur interrogationem planam. Albanus *ad Bartolum, hoc textu.* Bar-
3 nabas Cornaz. in *deciſ.* 1. *nu.* 55. Quando † autem turpiter & male interroganti ciuiliter ſit reſpondendum. Bartolus *ad hanc l. num.* 1. Salycetus *nu.* 2. Num item ſtultis turpia interrogantibus ſit reſpondendum. vide Accurſ. *ad l.* 2. §. *Seruius Sulpitius. de origin. iuris.*

L. Cauſas vel lites 16.

1 *Tranſactio legitima reſcripto principis non tollitur.*

1 LEgitima † tranſactio per principis reſcriptum non reſcinditur. Alexander, Baldus & Salycetus. Riminaldus *ad Salycetum. ſub lit. A.* Socinus *conſil.* 120. *incip. circa primum. lib.* 4. Fulgoſius *conſ.* 147. *incip in cauſa.* Purpuratus & Menochius *in remiſſ. ad Iaſonem. hoc textu. lit. A. & B.* Bartolus *conſil.* 87. *incip. factum.* Decius *conſil.* 195. *incip in cauſa*

L. Cum proponas 17.

1 *Ex tranſactione pœnali cum clauſula rato manente pacto datur exceptio & pœnæ exactio.*
2 *Electio in alternatiuis petenti competit.*

EX tranſactione † pœnali cum clauſula rato manente pacto datur exceptio & pœnæ exactio. Salycetus & Bartolus. Iaſon *ad hanc l. n.* 4. Item in petitione † alternatiua electio eſt petentis. Iaſon *ad hanc l. n.* 1. & 2. 1 2

L. Tranſigere 18.

1 *Tranſigere ſuper adulterio non licet.*
2 *Tranſigere ante accuſationem an liceat.*
3 *Tranſactio ſuper raptu licita eſt. & ſuper furto* 4.
5 *Tranſigens ſuper crimine quando pro confeſſo habeatur.*
6 *Tranſactio ſuper crimine fractæ pacis.*

TRanſigere † ſuper omni crimine capitali licet excepto adulterio. Bartolus, Baldus, Salycetus & Iaſon. Marcus Antonius Delrio *in ſpeciali commentar. ſuper hanc l.* Quando autem ante † accuſationem licita ſit tranſactio. vide ſyntagm. *commun. opin. lib.* 2. *tit.* 4. *num.* 47. De † tranſactione ſuper raptu. *num.* 48. Furto. † *nu.* 49. Cuiac. *lib.* 19. *obſeruat.* 39. Pauſ *conſil.* 150. *num.* 12. *lib.* 4. Intellectum *ad hanc l.* vide apud Fachinæum *lib.* 1. *controuerſ. cap.* 8. & 9. Vallam *de reb. dubiis. tractat.* 17. Padillam & Bolognettum *ad hanc l.* Et an talis tranſactio iuſtitiæ & publicæ vindictæ quid deroget. Grauettam *conſil.* 488. Et † quando ſuper criminibus † tranſigens pro confeſſo habeatur vel non. Mynſinger. *centur.* 6. *obſeruat.* 102. *nu.* 13. & 14. *lib.* 1. De tranſaction. † ſuper crimine fractæ pacis. Mynſinger. *centur.* 5. *obſeruat.* 62. & *centur.* [illegible] *obſeruat.* 79. Ad materiam textus, vide Hieronymum Treutler *vol.* 1. *diſput.* 7. *theſ.* 5. *fol.* 65. Quid iure Saxonico quoad hanc legem ſit ſtatutum, notet Zobel *parte* 4. *diff.* 34. *fol.* 697. *in diff. Zobelij per Romanum publicat.* 1 2 3 4 5 6

L. Sub prætextu 19.

1 *Tranſactio bona fide inita non reſcinditur.*
2 *Tranſactio dolo facta reſcinditur. Et quomodo. n.* 3.

TRanſactio † bona fide inita prætextu inſtrumenti reperti non reſcinditur. *hac l.* Baldus *ad hanc l. nu.* 1. & 3. Bartol. *nu.* 1. *l. Imperatores. de re iudicat.* Salycet. *nu.* 1. Iaſon *ad hanc l. nu.* 1. & 2. Menochius *conſil.* 123. *nu.* 41. *lib.* 2. Fulgoſius *conſil.* 181. *incip. in cauſa.* Cumanus *conſil.* 156. *incip. viſa ſerie.* Schardius *in addit. ad Bartolum, hoc textu.* Petrus Surdus *deciſ.* 185. *nu.* 1. De intellectu *ad hanc l.* Cagnol. *tom.* 2. *repetit. n.* 76. *fol.* 127. Menoch. *de arb. iud. lib.* 2. *cent.* 1. *caſu* 15. 1

§. Sane.

Dolus † ſurripientis & occultantis inſtrumenta, ob quorum amiſſionē tranſactio fuit extorta, viciat tranſactionem. *hoc §.* Bald. *ad hanc l. n.* 3. & 8. Bartol. *n.* 3. 4. 5. *ad præſentem l.* Iaſon *nu.* 8. vbi tradit, talem tranſactionem ipſo iure eſſe irritam. Menochius *in addit.* Quomodo autem reſcindatur tranſactio dolo parata. Iaſon *ad hanc l. n.* 11. 2 3

L. Non minorem 20.

1 *Tranſactio & res iudicata æquipollent.*
2 *Tempus noctu actum non vitiat.*

TRanſactio † & res iudicata quoad obſequium & obſeruantiam fideique implementum æquiparantur. *hac l.* Salycet. Anania *conſ.* 50. *col. fin.* Albanus *ad Bartolum, hoc textu.* Zaſius *lib.* 1. *reſponſor cap.* 13. *n.* 2. *f.* 15. Heideman *part.* 1. *diſput.* 7. *theſ.* 42. ſub hoc textu notant Baldus, Bartolus & Iaſon. quod † actus conſenſu roborati valeant facti de nocte vel de die, huius quæſtionis deductionem vide apud citatos, præter hos Guidonem Papæ *ſingul.* 983. *incipient. dies incipit.* Polidorum Ripam *in tractat. de caſibus, qui de nocte fiunt in* tranſcurſu. 1 2

L. Cum ea quæ 21.

1 *Emptio ſimulata tranſactionis cauſa facta emptorē ad pretium ſoluendum non obligat.*

iu-

Simulatæ venditionis † pretinm peti non poteſt.
Item ſimulsta nmptio tranſactionis cauſa facta,
emptorem non obligat ad ſoluendum pretium. *hac l.*
Baldus, Salycetus, Bartolus & Iaſon. vide remiſſio-
nes *ad l.nuda. de contrahend. empt.* in D. Crauetam *con-
ſil.* 73. *num.* 7. Purpnratum *in additionib. ad Iaſonem, hoc
textu.*

L. Si maior 22.

1 *Proteſtatio ſuper dolo doli præſumptionem non inducit.*
2 *Tranſactio ex proteſtatione non ſit irrita.*

1 PRoteſtario † & conteſtario ſuper dolo, doli præ-
ſumptionem non inducit. Salycetus. Tranſactio
2 non † reſcinditur ex proteſtatiooe. Baldus *ad hanc l.*
Purpuratus *ad Iaſonem, hoc textu. l.metu.* vbi Bartolus.
inſ.quod metus cauſa.

L. Nec intentio 23. iuncto §. nam cum.

1 *Exceptio poſt tranſactionem opponi non poteſt.*
2 *Dfenſio cui denegatur, ei multo magis denegatur actio.*
3 *Exceptio intentiouis quid operetur.*
4 *Exceptionem intentionis an index ſuppleat.*

1 EXceptio † facti vel intentionis oon poteſt oppo-
ni poſt tranſactionem lite finita. Bartolus. Exce-
ptio, non ſum hæres, oppoſita creditoribns hæredita-
2 rtis eſt intentionis. Defenſio † cui denegatur, eidem
actio magis interdicitur. Baldns *ad hanc l.* Baldus *ad
cap. debitores.* 3. *oppoſit. de iureiurand.* De † intentionis &
facti exceptionibus. Iaſun *ad l. qui ſo debere. nu.*4. *de con-
3 dict. cauſa dat.* Et † de operatione exceptionis inten-
tionis. Surdus *conſil.* 185. *nu.* 8. Franciſcus Milanenſ. *de-
4 ciſ.* 2.*n.*155. *lib.* 2. Quando † haſce index ex officio ſup-
pleat. Fuluius Pacianus *in tract. de probat.cap.*68.*n.*70.

*L. Siquidem ex cauſa 24. iuncto §. ſin
vero.*

1 *Soluens partem debiti ob tranſactionem à toto liberatur.
Secus in confeßione partis à reo ſacta.*
2 *Partem debiti an quis inuitus accipere teneatur.*

1 SOlutio partis † debiti ex caoſa tranſctionis indu-
cit liberationem à toto, ſecus in confeſſione partis
facti à reo. Baldus & Bartolus. Iaſon. item Purpuratus
ad Iaſonem. Solutio partis quando inducat liberatio-
nem totius. Salycetus *ad hanc l. nu.* 1. Romanns *conſil.*
143. *incip. licet.* Schatdius *in addit. ad Bartolum, hoc textu.*
2 De ſolutione † partis num inuitus quis hanc accipere
teneatur. Mignon *ad conſuetudines Andegauenſis. fol.* 94.
col. 3. *nu.*1.

L. Si maiores 25.

1 *Tranſactio ob defectum cauſa non expreſſa non reſcinditur.*

1 TRanſactio † non reſcinditur ob defectum cauſæ
non expreſſæ. Baldus, Salycetus. Iaſon *nu.*1. *l. ſi re-
petendi. C. de condict. cauſ. dat.*

L. Tranſactione matris 26.

1 *Status liberorum ex contractu matris non deterioratur.*

1 MAter † tranſigendo filiis ſeruitutis ingum impo-
nere nequit. *hac l.* Salycetus, Baldus & Iaſon. Ri-
pa *conſil.* 15. *incip. licet denatio.* Delrio *ad hanc l.* Purpnra-
tus *in addit. ad Iaſonem, hoc textu.* Coſta in *tractat. de facti
ignor. inſp.*53.

L. Sanum mente 27.

1 *Tranſactio egri corpore valet.*

1 AEger † corpore, ſanus autem mente licitè tranſi-
git. Salycetus, Baldus. Iaſon *l. ſenium. inſ. qui teſtam.
facer.*

L. Siue apud acta 28.

1 *Tranſactionibus legitime factis ſtandum.*
2 *Tranſactio in iudicio facta exceptionem, non vero actio-
nem parit.*
3 *Cautio Mutiana quando in tranſactione locum habeat.*

TRanſactionibus † legitime factis ſtandum eſt. 1
Bartol. *cap. ſi quando. de officio delegati.* Corneus *con-
ſil.* 60. *incip. viſo. parte* 1. *& conſil.* 9. *incip. præmittend. ea-
dem parte.* Matheſilanus *ſingul.* 106. *nu.* 9. Schardius *in
addit. ad Bartolum, hoc textu.* Intell. Marc. Anton. Aqui-
lin. *ad rubric. de V.O. nu.*139. *&* 240. Chærian. *in ſyntagm.
commun. opin. lib.* 4. *tit.* 5. *n.* 44. *fol.* 469.

§. Sed quando.

Tranſactio † cum ſcriptura vel ſine ſcriptura facta 2
in iudicio, item apud acta vel extra producit exceptio-
nem, actiooem vero nunquam ſi fuit facta per nu-
dum pactum. Salycetus *ad hanc l. nu.* 1. Iaſon *num.* 1.
Purpuratus *ad Iaſonem.* Quando † cantioni Mutianæ 3
locus ſit in tranſactione, notat Iaſon *ſub hac l. nu.* 14. 15.
16. 19. 20.

L. Sub prætextu 29.

1 *Tranſactionem generaliter finitam ſpecies noua reperta non
reſcindunt.*
2 *Error ſi à tertio proueniat, tranſactionem non vitiat.*
3 *Quitatio generalis tacita non includit.*

TRanſactionem † generaliter finitam ſpecies re- 1
pertæ hon reſcindunt. *hac l.* Item generalis tranſa-
ctio perit generali exceptione in eo, qnod tunc pote-
rat ſub tranſactione includi. Baldus. Generalia tranſa-
ctionis verba reſtringuntur ad rem, ſuper qua litiga-
batur. Bartolus *ad hanc l.* Cæpolla *conſ.* 57. *incip. Fran-
ciſcus.* Pariſius Puteus *ad Bartolum.* Delrio *ad hanc l.* Pe-
trus Surdus *deciſ.* 185.

§. Error autem.

Error † ſi potius ab alio quam tranſigentibus cau- 2
ſatur, non reſcindit tranſactionem. Ex hoc textu notat
Iaſon *n.* 2. qnod † quitatio generalis ad res occultatas 3
non extendatur. Purpuratus *in addit. ad Iaſonem, hoc te-
xtu. ſub lit.* B. Syntagm. *commun. opin. lib.* 2. *tit.* 4. *n.* 3. 4.
fol. 304. *col.* 1. *&* 2. idem *alleg. lib. & tit. num.* 43. *fol.* 306.
col. 2.

L. Tranſactione finita 30.

1 *Dolus proprius tranſactionem non reſcindit.*
2 *Turpitudinem ſuam allegans pro confeſſo habetur.*
3 *Turpitudinem allegare quando liceat.*

ALlegans † ad reſcindendam tranſactionem pro- 1
prium dolum repellitur, dum crimen fateri vide-
tur. Baldus. Dolum ad ſui commodum nemo regula-
riter allegare poteſt. Bartolus *ad hanc l.* Iaſon *nu.*1. Item
confeſſioni † turpitud:nem allegantis probanti ſtan- 2
dum eſt. Iaſon *ad hanc l.* Menochius *conſ.* 20. *nu.* 55. *lib.* 1.
De turpitudinis † licita allegatione. vide Dd. *ad l. ſi* 3
ſeruus plurium. §. fin. de legat. 1. Crauettam *conſil* 125. *nu.*3.
Schard. in remiſſ. *ad Bartol.* quem Broſſæus omiſſo no-
mine *in addit. ad Delrion.* tranſſcripſit.

L. Si de certa re 31.

1 *Verba generalia tranſactionum reſtringuntur ad rem, ſu-
per qua litigabatur.*

GEneralia † verba tranſactionum reſtringuntur ad 1
cauſam, ſuper qua litigabatur. Bartolus. Item
clauſula generalis refertur ad ſpecificata. Baldus. Ia-
ſon *nu.* 2. vide remiſſiones copioſiſsimas ad hanc le-
gem in Albano ad Bartolum, Aluarum, Valaſcum *de-
ciſ.* 39. *lib.* 1. Petrum Surdum *deciſ.* 176. Fuſcum *ſingul.*
95. *ſub lit. A.* Intellect. huius *l.* in Menochio *conſil.* 323.
lib. 4. Conciliationem legis apud Alphanum *nu.* 645.
Bolognettum *fol.*165.

L. Si cauſa cognita 32.

1 *Tranſactio ſuper re iudicata non admittitur.*

1 SVper ſenteotia † quæ in rem iodicatam tranſiit, ob interpoſitionem Aquilianæ ſtipulationis illicita eſt tranſactio. Baldus *ad hanc l.* Res iudicata per acceptilationem, nõ tranſactionem remittitur. Iaſon *ad hanc l. num. 1.* Romanus *conſil. 504. incip. io caſu.* Surdus *deciſ. 185. num. 14.* Corſetus *ſingular. 140. vocab. in integrum.* Barbatia & Pariſius *in additionib. ad Bartolum, hoc textu.* Syntagma *commun. opinion. lib. 2. tit. 4. num. 55. folio* 307.

L. Si profundo 33.

1 *Tranſactio ſub prætextu euictionis non reſcinditur.*

1 RAtiooe † & prætextu euictionis non reſcinditur tranſactio, ſed agitur præſcriptis verbis ad id, quod dare non retinere qois debet. Baldus, Bartolus, Salycetus, Cremenſis *ſingular.* 131. Cæpolla *conſil. 133. num. 81. parte 1.* Caſtrenſis *conſil. 204. nu. 3. volum. 1.* Alphanus *in reportat. num. 646.* Gozadinus *conſil. 94 num. 40.* Tiraquellus *de retract. conſanguin. §. 1. gl. 14. nu. 66. & 67.* Intellectus *ad hanc l.* vide apud Fabium de Anna *conſil. 51.* Ludouicum Molinam *de primogen. Hiſpanorum. p. 512. col. 2. n. 40.*

L. Cum donationis 34.

1 *Pollicitatio ſucceſſionis pollicentem non obligat.*

2 *Scienti an iniuria inferatur.*

1 SCieoti † oon infertur dolus; & pollicitatio inſtitutionis atque ſucceſſionis non obligat pollicentem. *hac l.* Bartolus. Iaſoo *ad hanc l. nu. 1. & 2.* Promiſſio de aliquo inſtituendo ſi noo valet, nec modus coouentioni adiectus valebit. Surdus *deciſ. 194. nu. 1.* Romanus *conſil. 475. incipient. quoad primam.* Schard. *in addi-*
2 *tionib. ad Bartolum, hoc textu.* Quatenus † ſcienti non inferatur dolus & ioiuria. Purpuratus *ad Iaſonem in additionib. ſub lit. A.* Pro intellectu huius legis, vide Couarruuiam *ad cap. cum tibi. num. 13. de teſtament.* Nattam *de pactu. num. 58.* Iohannem Dauth *in commentar. de teſtament. rubr. de mutandi poteſtate. num. 102. fol. 155.*

L. Tranſactionem quæ 35.

1 *Tranſactio inter amicos facta omnem metus præſumptionem excludit.*

1 TRanſactione † ſi res finita eſt, præſentibus & interuenientibus amicis metus ac dolus abfuiſſe præſumitur. Bartolus, Salycetus & Iaſon. idem *conſ. 3. part. 1.* Hippolytus *ſingular.* 417. Alphanus *in reportat. nu. 217. fol. 68. lat. 2.* Alexand. Pomar. Albanus *in additionib. ad Bartolum, hoc textu. ſub lit. A. B. C.* Petrus Gerhard. *ſingul. 57.* Boerius *quæſt. 100. nu. 7. 8.* Menochius *conſil. 1. nu. 290. lib. 1.* Præter omoes vide Petrum Heigium *in miſcellan. quæſt. part. 1. q. 22. n. 38.*

L. Si maior annis 36.

1 *Oblatio in tranſactione poſt terminum adhuc licita eſt.*

2 *Reus in tranſactione moram vſque ad ſententiam purgare poteſt.*

1 OBlatio † poſt terminum io tranſactiooe habet lo-
2 cum. Baldus *ad hanc l.* Item † io tranſactione reus purgare poteſt moram vſque ad ſenteotiam. Iaſon *ad hanc l. nu. 1. & 2.* Folgoſ. *conſil. 154.* Bartolus *ad hanc l. nu. 1.* Carocios *in tractat. de oblatione. in indice, ſub vocab. mora, & tranſactio.*

L. Promiſſis 37.

1 *Tranſactione non ſeruata pœna ei inſerta licite exigi poteſt.*

1 POena † in ſtipolatum deducta ob non ſeruatam tranſactiooem, oon impleta tranſactione exigenda eſt. *hac l.* Bartolus, Baldus, Salycetus & Iaſon. Cumanus *conſil. 179. incip. pacto fuit.* Schardius *in notis ad Bartolum, ſub hac l.* Fulgoſius *conſil. 160. col. 3.* Purpurat. *in addit. ad Iaſonem, hoc textu.*

L. Tranſactio 38.

1 *Tranſactio eſt contractus reciprocus.*

2 *Verbum, dare, an idem quod remittere ſignificet.*

TRanſactio † continet facultatem dandi, retinendi, promitteodique, ſi valida ſit. *hac l.* Bartolus. inprimis Iaſon *ad hanc l.* Porpuratus & Maſuerus *in addit. ad Iaſonem, hoc textu.* Ao autem † *dare* verbum idem quod *remittere* innuat. Bartolus *nu. 1.* Albanus *ad Bartolum, in notis, ſub lit. B.* Ad materiam legis, Decius *conſil. 351. incip. in caſu.* Pomares *in addit. Bartoli, hoc textu.* Fuſcus *ſingul. 52. lit. A. fol. 13.* 1 2

L. Quamuis 39.

1 *Pœnitentia in tranſactione non habet locum.*

IN contractu tranſactionis † oon eſt locus pœnitentiæ. Alexander *ad hanc l.* Baldus, Bartolus, Iaſon. Oldradus *conſil. 231. incip. vt eius.* Alciatus *lib. 5. paradoxor. cap. 12.* 1

L. Vbi pactum vel 40.

1 *Tranſactione per acceptilationem firmata, actor conueniens à iudicio repellitur.*

SI ſtipulatione † & acceptilatiooe tranſactio eſt firmata, actor cõueniens repellitur, & data repetuntur, pœna etiam in ſtipulatum deducta exigitur. *hac l.* Bartolus, Pariſius & Schardius *in remiſſ. ad Bartol. hoc textu.* Molinæus *de diuiduis & indiuiduis. part. 2. nu. 579.* Menoch. *de arbitr. iud. lib. 1. q. 16.* Maſuerus *in addit. ad Iaſon. hoc textu.* 1

L. Si quis maior 41.

1 *Tranſactionem iuratam reſcindere affectans qualiter puniatur.*

VEniens † contra tranſactiooem iuratam Deum vltorem habet, & infamia notatur, pœnam ſoluit, ſibi data reddit, & actionem perdit. Bartolus, Baldus. Iaſon *ad hanc l. à n. 1. ad 4.* vide Pariſium, Albanum, Schardium *in ampliſſ. remiſſ. ad hunc textum, ſub lit. A. B. C. D. ad Bartolum impreſſis.* Romanum *ſingul.* 449. Surdum *deciſ. 180. nu. 2.* Andream Fachinæum *lib. 1. controuerſ. cap. 11. 12. 13.* Intellectus huius legis apud Cagnolum *tom. 2. repetit. nu. 31. fol. 78. & nu. 32. & 40. fol. 79.* Iacobum Menochium *conſ. 372. nu. 23.* Fabium Turrettum *conſil. 48. nu. 12. lib. 1.* Fridericum Brückman *in tractat. de different. vtriuſque ſexus. part. 2. artic. 11. nu. 1.* Cæuallos *pract. quæſt. 117.* 1

L. Si ex falſis 42.

1 *Tranſactio iurata prætextu falſorum inſtrumentorum reſcinditur.*

TRanſactio † iurata facta prætextu falſorum inſtrumentorum reſcinditur. Bartolus *ad hanc l. n. 2. & 7.* Iaſon *nu. 1.* Corneus *lib. 3. conſil. 3.* Purpurat. *in addit. ad Iaſonem, hoc textu. ſub lit. A.* Fuſcus *ſingul. 11. lit. F. fol. 164.* Cuiacius *lib. 6. obſeruat. cap. 11.* Menochius *de arbitr. iud. lib. 2. cent. 1. caſu 15.* idem *de præſumpt. lib. 3. præſumpt. 63. num. 2.* 1

L. Iubemus 43.

1 *Controuerſia ſuper conditione ſeruili per tranſactionem tolli poteſt.*

QVæſtio † conditionis ſeruilis aut aſcriptitiæ per tranſactionem decidi poteſt. Alexander. Bartol. *ad hanc l.* qui pro libertate tranſactionem noo ſecuture valere concludit. Iaſon *ad hanc l. n. 1.* 1
Romanus *ſingul. 620.*

De cri-

De errore calculi.

TITVLVS V.

AD rubricam, titulum, & eiuſdem materiam, vide Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Fulgoſium, Iaſonem, Decium, Iohannem Marram Iacobinum Riminaldum, Iacobum Airer. Syntagm. commun. opin. lib. 2. tit. 5 fol. 309. & ibi allegatos inſequentes. Emanuelem Soarets, Bellac. Bonacoſs. Vezinum, Carolum Ruinum *conſil. 71. volum. 4.* Petrum Heigium *in miſcellan. quaſtionib. parte 1. quaſt. 20. num. 23. 35. 36.* Flaminium Chartarium *deciſ. 123.*

L. Error 1.

1 *Error calculi retractari poteſt.*
2 *Error calculi intra 30 annos allegari poteſt.*
3 *Confeſſio erronea reuocari poteſt.*
4 *Tranſactio quando ob errorem reuocetur.*
5 *Error calculi poſt rem iudicatam allegari non poteſt.*
6 *Indebitum per errorem calculi promiſſum condicitur.*

ERror † calculi veritati non præiudicat, & ratio-
1 nes erroneæ calculi prætextu retractari poſſunt.
Bartolus, Baldus & Iaſon *ad banc l.* Antonius Teſſau-
rus, & Blaſius Flores Diaz *deciſ. 260.* Romanus *con-
ſil. 346. incip. in hac cauſa.* Schardius *ad Bartolum, hoc te-
xtu. ſub lit. A. in additionib.* Purpuratus & Menochius
2 *ad Iaſ. h. textu. ſub lit. A. & B.* De erronei † calculi allega-
tione ad 30. annos. Iaſ. *h. text. n. 3.* Et quod in cauſa ap-
pellationis huius allegatio ſit integra. idem Iaſon *n. 4.*
3 Pariſius *conſil. 89. nu. 18. 19. 39. lib. 1.* De † confeſſione
erronea reuocabili. idem Iaſon *ſub hac l. n. 7.* De ſen-
tentia & ſtipulatione erroris cauſa reuocabili. citatus
Iaſon *nu. 11. 12.* Bartolus *n. 1. 2.* Quando † tranſactio ob
4 errorem reuocetur. idem Bartolus *ad hanc l. nu. 4.* Ema-
nuel Soarets *in commun. opin. lit. E.* Syntagm. *commun.
opin. lib. 2. tit. 5. n. 1. & 2. 3. 4 fol 309.*

§. Sed ſi per errorem.

Secuta ſententia † non locus eſt allegationi calculi
5 erronei. Item indebitum † per errorem calculi pro-
6 miſſum condicitur. *hoc §. iuncto l. huius tractio.* Iaſon *ad
hanc l. nu. 2.* Bellacomb. ſyntagm. *commun. opin. alleg. tit.
& lib n 7.* An licita ſit allegatio, ſi quittatio interuenit.
Bonacoſſa *alleg. tit. n. 8.*

De poſtulando.

TITVLVS VI.

AD rubricam & titulum, vide Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Cumanum, Salycetum *in theſaur. commun. opin.* Viuiom Cacheranum, Bellun. Bonacoſs. Soarets, Balbum, Vezinum *lib. 2. tit. 6.*

L. Cum autem 1.

1 *Non appellans ſententia lata parere tenetur.*
2 *Iudex appellationis condemnati non deferens de vi publica tenetur.*
3 *Appellatio ſententiam priorem ſuſpendit.*
4 *Appellatio nouam litis pendentiam inducit.*

1 PEr appellationem † ſententiam à qua non ſuſpen-
dens ſententiæ priori parere tenetur. *l. 1. ff. ad Tur-
pilian.* Item non appellans videtur in ſententiam iu-
dicis à quo conſentire. Bartolus *ad hanc l. nu. 1.* Bal-
2 dus *nu. 1.* Socinus *regula 43.* Et quatenus † denegans
appellationem, prætextu in cauſa criminali tenetur
de vi publica. Decianus *in praxi criminali, lib. 8. cap. 41.*
3 *nu. 1. fol. 78. parte 2.* De appellatione † quod ſuſpendat
prioris ſententiæ effectum. vide *cap. ex inſinuatione 1.* &
ibi hoc Butrio *nu. 4 de appellat.* Decium *conſ. 200. incip.*
4 *in caſu.* Item † quod appellatio inducat nouam pen-
dentiam, innuit *cap. non ſolum. de appellat. in 6.* Bellamer, *deciſ. 707.* Plura de hac materia vide apud Lancellot. *in tractat. de attentat. part. 2. in præfat. cap. 4. n. 28. & 29. & part. 2. cap. 12. n. 8.*

L. Nec caterorum 2.

1 *Libertini periti litigantibus patrocinari poſſunt.*
2 *Imperiti aduocare non poſſunt.*
3 *Aduocatorum & procuratorum in matriculam cooptandorum requiſita.*

LIbertini † poſſunt aduocare ſi eruditi & probati 1
ſunt, vt præſtent patrocinia litigantibus. *hac l.* ſub
hac lege notat Bartolus, quod † aduocare non poſ- 2
ſint imperiti. Ex hoc textu notat Baldus, in matricu-
lam aduocatorum nullum aliter referendum, ac ſi per
quinquennium ſtuduerit. Quæ † nunc in cooptatio- 3
ne procuratorum & aduocatorum Cæſareorum ſint
attendenda. notat *ordinat. Imperial. Camer. part. 1. tit. 18.
in princip.*

L. Si quis ſub ſpecie 3.

1 *Aduocatus honorarium tanquam debitum liquidum exigere num poßit. n 5. 6.*
2 *Confeſſio facta ſub ſpecie mutui illiquidi per exceptionem non numer. pecun. infringitur.*
3 *Chirographum ſpatio bienny producit actionem naturalem.*
4 *Aduocatorum de quota litis paciſcentium pœna.*
7 *Palmaria aduocatorum quando ex nudo pacto actionem inducant.*
8 *Salarium an debeatur pro tempore, quo quis fuit abſens cum licentia.*
9 *Salarium creſcente labore creſcit.*
10 *Promiſſum quando integre debeatur.*

HOnorarium † in mutuum conuerſum per Aduo- 1
catum cautione etiam inſecuta, vt debitum non
liquidum negare & condicere poteſt cliens, ſi aduoca-
tus honorarium vt debitum liquidum exigit, *hoc textu.*
Item occaſione ſalarij ex cauſa mutui promiſſum intra
tempus legitimum per exceptionem impugnatur, &
liberatio condicitur. Bartolus *ad hanc l.* Romanus *con-
ſil. 238. incip. pro habenda.* Schardius *in additionib ad Bar-
tolum, hoc textu.* Vigilius *in illuſtrib. controuerſ. vocab.
cap 10. nu. 2.* Confeſſio facta † ſub ſpecie mutui illi- 2
quidi per exceptionem non numeratæ pecuniæ in-
fringitur. *hac l.* Baldus, qui ſub hoc textu *nu. 2.* notat,
quod † lapſo biennio ex chirographo oriatur actio 3
naturalis. De huiuſmodi conuentionibus & pactis ad-
uocatis prohibitis. Bonacoſſa *in commun. op n. in ſyn-
tagm. ſupra citato* allegatus *nu. 3. fol. 309.* vide receſs.
deputat. de anno 57. §. 51. *incip* Und demnach an. De
pœnis † aduocatorum paciſcentium de quota litis. 4
Menoch. *de arb. lib. 2. cent. 6. caſu 517.* An autem de lite
proſequenda † paciſcantur, & lite aut per ſententiam 5
vel amicam compoſitionem finita, pactum pretium
vt debitum liquidum petant. vide *l. fin. inf. de condict.
ob cauſam.* De huiuſmodi pacto valido, vide *l. vnicam.
inf de ſuffragiis.* Et quod † tale promiſſum adimplen- 6
dum ſit lite tranſactione finita, innuit Accurſius *in l.
fin. D. mandati.* Cynus *ad l. vnicam. C. de ſuffrag.* Mignon
ad conſuetudines Andegauenſ fol. 225. col. 2. nu. 1. Speculator
in tit. de ſalario. §. ſequitur verſ. ergo. Guido Papæ *q. 102.
nu. 2.* Syntagm. *commun. opin. lib 2. tit. 6 verb. & ſalarium.
fol. 311. col. 1.* De palmarij pactis & exactionibus licitis,
vide *l. 1. §. item. ſup de var. & extraord. cognitionib.* De
huiuſmodi palmariis † ac ſalariis quando ex nudo pa- 7
cto obligationem & actionem mereantur. Socinus
regula 14. An debeatur † pro tempore, quo quis abfuit 8
cum licentia. Amatus *deciſ. 52.* De eorū † augmentis ob 9
laborem creſcentem. Menoch. *de arbitr. lib. 2. cent. 3. ca-
ſu 223.* Et quatenus † promiſſum integre debeatur, ſi nō 10
ſtetit per aduocatum, quo minus cauſam ad finē per-
duxerit. *l. ſed addes. §. fin. locati.* Romanus *ſingul. 66.*

L. Vela-

L. Velamento 4.

1 *Abſentia aduocati ſententiam non inualidat.*

1 ABſentia † aduocati non vitiat ſententiam excepto fiſci aduocato. Baldus & Salycetus *ad hanc l.* Bartol. *ad l. ſi poſtulas erit. §. quæſtioni. de adulter.*

L. Si quis aduocatorum 5.

1 *Aduocati ſathanica doctrina vtentes.*
2 *Immoderata ſalaria non ſunt exigenda.*
3 *Cliens ſi cauſam perdat, num aduocatus licite ſalarium petat.*

1 PAciſcens † de quota litis cum graui damno & deprędatione litigatoris & permanens in illicita iſtiuſmodi ſeruitute, lucro & officio caret ac priuatur. Bartolus, Baldus, Salycetus, Bonacoſſa *in commun. opin.* Syntagm. *commun. opin. lib. 2. tit. 6. n. 3. & 4. fol. 309.* De aduocatis † vtentibus ſathanica doctrina faſcinantibus & deprædantibus clientes. vide ſyntagm. *commun. opin. lib. 2. tit. 6. fol. 312.* Iſtos enim inſequente diſticho notat:

O vos Iuridici, qui linguam venditis illi,
Vos vocat infernus, vos reſpuit ordo ſupernus.

2 De immoderatis † ſalariis & iſtiuſmodi illicitis exactionibus refrænandis. vide *cap. ſtatuimus. § notarium.* vbi Cardinal. Zabarel. *de reſcript. in 6.* An autem ſala-
3 rium † pactus aduocatus ſi cliens cauſam perdit, ob laboris compenſationem licite agat. vide Salycetum *ad hanc l. n. 3.*

L. Quiſquis vult 6.

1 *Aduocatus & iudex nemo ſimul eſſe poteſt.*
2 *Aduocatus num diuerſo tempore iudex eſſe poſſit.*
3 *Aduocati ob maledicta nimia & atrocia iniuriarum tenentur.*
4 *Aduocati agant id quod cauſa deſiderat.*
5 *Aduocati cauſa principali relicta in contumeliam aduerſarij nil agent.*
6 *Veritas conuitiantem num excuſet. n. 7 8.*
9 *Aduocati pro cauſa promouenda quando conuitia nomine principalis protuliſſe cenſeantur.*
10 *Lite pendente pacta illicita inter aduocatum & clientem ceſſant.*
11 *Contractus illicitis num venditiones conſiliorum ſub ſe contineant.*
12 *Aduocatus honorarium à cliente oblatum non ſpernat.*
13 *Aduocatus pro qualitate perſona & cauſa mercedem accipiat.*
14 *Aduocati litem de induſtria non protrahant, multas ob cauſas. num. ſeqq.*
15 *Lites iudiciales cur ſint vitandæ.*
20 *Honorati aduocatorum munere funguntur.*
21 *Aduocati ob lucrum patrocinantes authoritatem amittunt.*
22 *Aduocati iuſtitiam promouere ſtudentes laudem & præmia merentur. n. 23.*
24 *Aduocatus iudicis & aſſeſſoris vicem gerere ſimul nõ poteſt.*
25 *Aduocati officium.*
26 *Aduocatus quem à vi qua ipſi infertur, defendere non tenetur.*
27 *Aduocati bannitis impune patrocinari poſſunt.*
28 *Aduocatus iudicem aut partem decipiens in Deum peccat.*
29 *Aduocatus deſerens cauſam iniuſtam, ſalarium tamen exigere poteſt.*
30 *Aduocati ad teſtimonium non cogendi.*
31 *Salarium ſuperans 100. aureos an exigi poſſit.*
32 *Aduocatus in cauſa propria loco ſalarij intereſſe petere poteſt.*
33 *Salarium quando ad heredes tranſmittatur.*

1 CAuſidicus † in vno & eodem iudicio non ſimul iudex & aduocatus eſſe poteſt. *hoc textu.* Barto-
2 lus, Baldus, Caſtrenſis & Salycetus. Num † autem ſit iudex diuerſo tempore. Iohannes Baptiſta Weber *diſtinct. Bartoli 679.* Tremola *ad praxin.* Bonacurſo. *fol. 184. & 185.* An ſit teſtis. Wormſer *in pract. Camer. obſeruat. lib. 1. tit. 4. obſeruat. 1.* De aduocato ſimul iudice recuſando. Leopoldus Dickius *in œconom. iuris fol. 47.* Quatenus nunc & in quibus cauſis Cameræ Imperialis procuratores ſimul ſint aduocati, notat ordinatio Imperialis Cameræ *parte 1. tit 19. §.* Nach dem ſich.

§. Ante omnia.

Citra † litium vtilitatem aduocati in licentiam cõuiciandi & maledicendi temeritatem non prorumpent. *hic §.* Quatenus ob exceſſum conuitiorum & maledictorum iniuriarum conueniantur. vide ſymphorema ſupplicat. Imperial. Camer. *tom 2. parte 2. voto 14. l. nullum. C. de teſtib. l. falſi. §. 1. C. de falſis.* Bartolus *ad l. ſi quis obrepſerit. C. de falſis.* quando ob non immoderata conuitia minime teneatur. vide *gl. in l. 1. §. ſed & conſtitutio. de calumniatorib.* Lucam de Penna *ad l. 1. in verb. idem Aduocatus. C. de his qui defer. lib. 10.* De hac materia plura vide *in ordinat. Imperial. Camera part 1. tit. 23. §. 1.* Es ſol auch. Tilemannum de Benign. *in ſyntagm. deciſ. Imperial. Camer. lib. 3. deciſ. 2. voto 9. fol. 58.* 3

§. Agant quod cauſa.

Aduocati † agant quod deſiderat cauſa, ab iniuriis ſibi temperent. Probra in certamine rationi præferentes imminutionem opinionis patiuntur. *hoc §.* vide *ordin. Imp. Camer allegat. ad § praced.* De aliis pœnis, vide relata *ad §. praced.* 4

§. Nec enim.

Conniuebit † minime iudex vt aduocati negotio principali relicto in aduerſarij contumeliam palam aut ſubdole pergant. *hoc textu.* Quatenus conuitiis in alterius contumeliam ſint illicita, & in iudicio conuitians in continenti puniri poſſit, notat *l. nullum. C. de teſtament.* Menochius *de arbitr. iud. lib. 2. cent. 2. caſu 263.* 5
Et veritas † conuitiantem non excuſet. *l. 3. C. ſi rector prouincia.* Diats *regul. 784.* Viciſſim † quando excuſet. 6 7
Iohan. Dauth *in commentar. de teſtament. rubric. qui teſtam. facer. nu. 225. fol. 269.* Et quando † conuitia pro 8
negotij vtilitate per modum exceptionis obiecta à pœna & iniuria excuſent. Conarruu. *variar. reſolut. lib. 1. cap. 11. nu. 6.* Mynſinger. *obſeruat. Imperial. Camer. cent. 4. cap. 4.* Gail *lib. 1. obſeruat. 90. in fin.* Ad materiam textus, Cacheran. *deciſ. 1. nu. 14.* Quatenus † autem pro cauſa promouenda nomine principalis, non proprio protuliſſe conuitia cenſeantur. vide *l. qui cum natu maior. ff de bon. libertor.* Blanc. *de indic. ad tortur. n. 142.* 9

§. Præterea nullum.

Pendente † lite pacta vetita & contractus illiciti inter aduocatum & clientem ceſſabunt. *hoc §. l. 1. §. ſi cui. de var. & extraord. cognitionib.* Bartolus *ad hanc l. n. 1.* Schardius *in notis ad Bartolum, hoc textu.* An autem ſub illicitis † contractibus comprehendantur venditiones conſiliorum et laborum: pro negatiua *cap. non licet 11. quæſt. 3.* Dickius *in œconom. iuris. fol. 88.* Vinius *commun. opin. 36.* Syntagm. *commun. opin. lib. 2. tit. 6. n. 18. fol. 310.* 10 11

§ Nemo ex his.

Ex arbitrio † & grata litigatoris oblatum honorarium aduocatus decenter accipiat; nec illud aſpernetur. Quando gratis patrocinentur. Bertrandus *conſil. 34. col. 19. volum. 2* In quantum † non gratis, ſed mercede accepta ſecundum qualitatem & conditionem conſulentis & patrocinantis & clientis ſeruiant Syntagm. *commun. opin. lib. 2. cap. 6. verb. in contrarium.* Item *aduocatus iſte. fol. 310. col. 2. & fol. 311. col.* Guido Papæ *quæſt. 190.* 12 13

*§ [illegible]

§. Nemo ex.

14 Aduocati † ex induſtria non protrahent iurgia *hoc*
§. De litibus vitandis coarctandiſque vide *ca.1. in verb.*
concordia de mutuis petition. extra. Weſenbec. *conſ. 21. num.*
15 *1. lib. 1.* Et quod vitandæ † ſint propter ſumptus. *arg. l. per*
16 *diuerſas C. mandati.* Declinandæ † ob temporis iactu-
17 ram. *l. etiam 15. C. vt legator. nomin.* Quod ſint moleſtæ †
propter iuramenta quæ vix ſine labe præſtantur *l. illud.*
18 *25. §. 1. de conſtit. pecun.* propter † dubium euẽtũ. Daniel
Moller *ad conſtitut. Saxon. parte 2. fol. 20. nu. 53.* Et quod
19 ex litibus † otiantur capitales inimicitiæ, corpus fati-
getur quotidie, expenſæ per illas amittantur, labor a-
nimi exerceatur, multa crimina ſequantur, bona ope-
ra poſtponantur, credentes ſe quid obtenturos eſſe
ſuccumbant, & obtinentes, computatis laboribus &
expenſis nil lucrẽtur. notat Anton. Sola *ad conſtitut. an-*
tiquas Sabaudiæ Rubr. de iudic. cart. 26. lib. 2. Decretor. gl. 1. à
nu. 1. ad 6 f. 314. & 315.

§. Apud vrbem.

20 Honorati † Aduocatorũ munere in vrbe Romana
ſuogantur, exerceant. Aduocati officiũ non ob turpe
compendium ac ſtipem deforment. Aduocati ob lu-
21 crum † & pecuniam officia exercentes vt viles & ab-
iecti inter degeneres numerandi. Quatenus Aduocati
22 laudem † quærentes & iuſtitiam promouere cupien-
tes, laudum titulis decorentur. vide Tiraq. *in tract. de*
nobilitat. in indice ſub vocab. Aduocatus. Quatenus etiã vl-
tra laudem propter facundiam & excellentiam hono-
raria mereantur. ſynt. com. opin. *lib. 2. tit. 6. verb. Et ad-*
uocat. fol. 310. col. 2. & fol. 311. col. 1. Papæ *Quæſt.* 190. Et
23 quod Aduocati † ob laudem & iuſtitiam patrocinan-
tes officia diuina ſuſtineant, notat Caccialup. *in Tract.*
de Aduocat. quæſt. 1. Synt. com. opin. *lib. 2. tit. 6. verb. quin-*
imo meminiſſe. fol. 311. col. 1.

§. Quiſquis igitur.

24 Aduocatus † & Cauſidicus iudicis & aſſeſſoris vi-
cibus ſimul fungi nullo modo poteſt. *hoc* §. De Aduo-
25 cat. † officio, ſynt. commun. opin. *lib. 2. tit. 6. nu.* 10. vbi
tradit an Aduocat. defenſio cum prima inſtantia ter-
26 minetur. Et de defenſione † per leges non violen-
27 ta. *ibid. num.* 14. Et quod bannitis † patrocinẽtur. *ibid.*
28 *n. 15. 16.* De cauillante iudicem † ac partem decipiente
29 & ſic in Deum peccante. *ibid. n. 17.* De deferente † cau-
ſam iniuſtam ac ſalarium nihilominus impetrante. *ibi-*
dem verb. nec non aduocatus. Synt. com. opin *f.* 311. Ad te-
30 ſtimonium † non cogendis *ibid. nu. 20. fol.* 311. Quatenus
31 ſalarium † vltra 100. aureos licite exigant. Tiraq. *de No-*
bilit. cap. 29 nu. 37. ſynt. com. opin fol. 311. verb. Et pariformi-
32 *ter.* Et quod in cauſa † propria pro ſalario intereſſe pe-
tant. allegatum ſynt. opin. *verb. ſed hoc non procedit.* Qua-
33 tenus ſalarium † iuſto ſeruitiorum tempore non pro-
meritum ad heredes tranſmittant Synt. cum. opin. *lib.*
2. Tit. 6. nu. 22. fol. 312.

L. Prouidendum 7.

1 *Aduocati quales eligendi.*
2 *Aduocatus patrocinium à iudice ſibi iniunctum ſine iuſta excuſatione recuſans Aduocatia priuatur.*
3 *Litigator aduerſario ſuo patronos idoneos ſubtrahens pro-ſecutionem litis perdit.*

1 ADuocati †, ſolertia, facundia & peritiâ pares eli-
gendi, & partibus adiungendi ſunt, *hâc l.* Bar-
tol. Bald. & Salycet. *cap. peruenit.* vbi Felyn. & Panormit.
de teſtib. cogend. extra. l. ſi de poſſ ſſione. infra de probationi-
bus.

§ Si quis vero.

2 Aduocatus † cui patrocinium partis per iudicem in-
iungitur patrocinium recuſans ſine admiſſa excuſa-
tione probabili ac legitima, fori exercitio carebit *hoc* §.
De Aduocatis an & quando ad patrocinii præſtatio-
nem cogantur Pax Scala *de conſil. ſapientũ lib. 3. cap. 7.* In
vtranque partem vide ad materiam huius §. ſynt. com.
opin. *lib. 2. tit. 6. num. 19. fol.* 310.

§. Si quis autem.

Litigator † cum pluribus aduocatis tractans & ad- 3
uerſario idoneos & pares ſuo aduocato patronos &
cauſidicos abſtrahens prodit iniquæ litis perſecutionẽ
Bartol. *ad hanc leg. num. 4. cap. conſtitutis.* vbi Felin. & Pa-
norm. *de teſtib. extra.* Ex hoc §. notat. Bartol. quod ſub-
trahens aduerſario probationes, malam etiam cau-
ſam fouere cenſeatur. De qua materia *vide gl. in cap. in-*
timauit. de teſtib. extra.

L. Nemo 8.

1 *Aduocati ſint Chriſtiani nu. 3.*
2 *Aduocati munus ſubreptitie impetrans, foro priuatur.*

ADuocati † religioni Catholicæ addicti ſunt, *hoc* 1
textu. Bartol. Salycet & Iaſon.

§. Sin autem.

Aduocati munus † contra præſcriptum imperato- 2
ris ſubreptitie impetrans & ſuſtinens foro prohibe-
tur *hoc §. leg. nemo. ſupra de Epiſcop. audient.* Ex hoc §.
notat Bartol. quod Iudæi & Saraceni Aduocati eſſe
non poſſint.

§. Sciturio.

Prouinciarum † Rectores Aduocatos hæreticos 3
impune ad exercitia forenſia non admittent. *hoc* §.

De aduocatis diuerſorum iudiciorum.

TITVLVS VIII.

AD Rubr. Tit. & huius materiam vide Cyn. Bartol. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Azon. *in ſumma.* Cuiac. *in paratit.* & eundem. *lib. 4. obſeru.* 40. Afflictũ *ad conſtitut. regni Neap. Rubr. 81. fol 257. & 258.* Roland. à Valle *conſil. 36. vol. 3.* Chaſſan. in Catol. *Gloriæ mundi parte 7. conſider.* 28. Synt. commun. opin. *lib. 2. tit. 6.*

L. Si patronum 1.

1 *Aduocatus præuaricator impunis non manet.*
2 *Sententia intercedente præuaricatione lata executionem non meretur.*
3 *Præuaricatoris pœna.*
4 *Præuaricationem allegans nec probans de calumnia tenetur.*

ADuocatus † præuaricator legitime conuictus im- 1
punis non eſt: Et ſententia † lata intercedẽte præ- 2
uaricatione executionem non meretur. *hac l.* Bartol. *ad*
hanc l. Salycet. *nu. 1.* Cuiac. *lib. 9. obſeru. vlt.* De præuari-
catore † & eiuſdem pœna. Damhud. *in praxi crim. cap. 61.* 3
à nu. 35. ad 48. Menoch. *de arbitrar. lib. 2. cent. 4. caſu* 323.
Syntagma Iuris Tholoſ. *lib. 32. cap. 21.*

§. Quod ſi.

Præuaricationem † obiiciens & non probans de 4
calumnia tenetur; & ſententia quæ prætextu præuari-
cationis impugnatur præuaricatione non probata in
rem iudicatam tranſit. *hoc* §. Quatenus crimina &
præuaricationes obiicientes & non probantes pro ca-
lumniatoribus habeantur, vide Bartol. *ad §. ſi quis au-*
tem. Authent. vt litigantes iurent. Bald. *ad l. generaliter. n. 13.*
C. de Epiſcop. & cleric. cap. ſi quis circa. 2. quæſt. 3. Menoch. *de*
arbitrar. lib. 2. cent. 4. caſu 321. n. 4.

L. Qui neceſſario 2.

1 *Aduocati in patria ad Magiſtratum electi aduocare nihilominus poſſunt. Non vero contra patriam num. 3.*

2 *Clerici an Magiſtratus munere in patria fungantur.*

1 DEcurionibus † & patriæ officia adiuncti fauore defenſionis vitta priora munera aduocatorum prouinciam in patria accipiunt & adminiſtrant *hac l.* Ad hanc *l.* & præcedentem vide Fuſc. *in ſingular. ſub lit.*
2 *D.n.*83.*fol.*138. An clerici † in patria talibus officiis præſint. Afflict. *ad conſtit. regni Sicil. conſid.*86.*fol.*102. *&* 103.

§. Ita tamen.

3 Aduocati † contra patriam non patrocinabuntur. *hoc textu &* §. Bartol. *ad hanc l.* Barbatia *conſil.* 2. *col.* 4. *in* 1. *vol.* Bald. *ad hanc l.* Specul. *in Tit. de Aduocat. verb. quid ſi patitur.* Schard. *in addit. ad* Bartol. *hoc textu.*

L. Ne quis ex 3.

1 *Aduocati munus collectarum colligendarum non obeunt.*

1 ADoocati † vel ſpõte aut etiam inuiti ad munus collectarum colligeudarum oon accedant nec trahantur. Bartol. Salycet. *ad hanc l.*

L. Fori tui. 4.

1 *Acquiſitum ex aduocatione quaſi caſtrenſe peculium reputatur.*

1 ADuocati † occaſione officii acquiſita vt caſtrenſe peculium militum teuent, & iure dominii poſt obitum parentum vendicant. *hac l.* Bartol. Bald. & Salycet. Alex. *conſil.* 48. *col.* 2. *vol.* 1. *& conſil.* 2. *in* 6. *vol.* Alban. *in addit. ad* Bart. Couarr. *lib.* 2. *reſolut. cap.* 1. *n.* 3.

L. Quicquid animi 5.

1 *Priuilegia quibuſdam conceſſa per principem ad alios extendi poſſunt.*

1 PRiuilegia † quibuſdam conceſſa poſſunt ad alios per principem generalibus verbis transferri & extendi Bald. *ad hanc l.* item Bartol. item ſufficit priuilegia generaliter conedi vni per relationem ad alium cui prius fuerunt conceſſa, Salycet. *ad hanc l.* Bald. *ad l. priuileg. ſupra de epiſcop.* Maria Riminald. *in addit.* Salycet. *hac l.* De priuilegiorum extenſione Tom. 2. conſil. IC. German. Egnolp. edit. *conſil.* 1. *vol* 2.

L. Sancimus vt Aduocati. 6 *iuncto §. nulli.*

1 *Aduocatus nullum munus perſonale nec neceſſitas conſulendi extra patriam iniungi debet.*

2 *Aduocatus quando patrocinari cogatur.*

1 ADuocato † nullum munus perſonale nec neceſſitas iudicandi, arbitrandi, & conſulendi, extra patriam iniungatur *hac l.* Bartol. & Salycet. Riminald. *in*
2 *addit. ad Salycet.* quando cogitur † patrocinari. Synt. com. opin. *lib.* 2. *tit.* 6. *num.* 19 *fol.* 310. *vol.* 2.

L. Iiſdem priuilegium. 7.

ADuocati diuerſorum locorum vni principi ſubiectorum fruuntur iiſdem & conſimilibus locorum priuilegiis, vide *l. quicquid ſupra hoc tit.*

L. Cum aduocatio 8.

1 *Aduocatus fiſci à conditione cohortalium eſt exemptus.*

2 *Aduocati fiſci dignitas.*

1 ADuocatus † fiſci liberatur à conditione cohortalium, & quod lucratur inter quaſi caſtrenſe peculium reputabit. Bartol. Salycet. & Fulgoſ. *ad*
2 *hanc l.* Cuiac. *lib.* 16. *obſeru. cap.* 21. De aduocati † fiſci dignitate huiuſque ſpecialib. meritis Peregrin. *de iure fiſci lib.* 7. *tit.* 2. *n.* 15. *fol.* 595. vbi & de horum quaſi caſtrenſi peculio quædam tractat.

L. Si quis de togatis.

1 *Aduocatus finito ſuo munere quo fungebatur licite patrocinari iterum poteſt.*

2 *Officium ſine cauſa nulli eſt adimendum.*

3 *Officio ſine cauſa priuatus num iniuriarũ habeat actionẽ.*

1 ADuocatus † finito prouinciæ muoere quod adminiſtrauit redire ad patrocinii vel cauſidici munus poteſt Bald. Item Aduocati ex ſtudio & labore patrocinandi, vitæ ſubſidia quærere licite poſſunt. officia ex quibus patantur † vitæ ſubſidia non ſine graui cauſa alicui ſunt adimenda & interdicenda. 2
Salycet. *ad hanc l.* Syntag. cum. opin. *lib.* 2. *tit.* 6. *n.* 19. *fol.* 310. De officio nulli ſine cauſa adimendo, & quod in illo non delinquens eodem non ſit priuandus, Menoch. *de arbitrar. iud. lib.* 1. *quæſt.* 55. *nu.* 8. Et quatenus ſine † cauſa officio priuatus iniuriarum habeat actionem. *Obſeru. Cameræ Imperi. Telemannus de Benign. pent. obſ.* 22. *fol.* 53. 3

L. Binos qui 10.

1 *Officialium numero aucto priuilegium ſimul auctum eſſe cenſetur. Et num ſalarium n.* 2.

PRiuilegium † vni officii & artis cauſa conceſſum 1
alteri qui eandem artem exercet cũ vtilitate publica commune eſto: aucto aduocatorum fiſci numero priuilegium ſimul auctum cenſetur. *hac l.* Bald. ſub hoc textu mouet Salycet. quæſtionem: An aucto † 2
officialium numero ſalarium diuidatur vel augeatur, quem vide. De priuil. artis Mignon *ad conſuet. Andegau. fol.* 22. *nu.* 8. De priuilegiorum extenſione ad conſortes, & collegis. Bald. *conſil.* 370. *parte* 5. *fol.* 67. Barthol. Socin. *conſil.* 268 *fol.* 192. *vol.* 2. Roman. *conſil.* 25. incip. *viſo.*

L. Nemini licere. 11.

1 *Aduocatus nullus vltra numerum in ordinem eſt recipiendus.*

2 *Cohortali conditioni adſtrictus in aduocatorum numerum non recipiendus.*

3 *Aduocatus prius examinandus antequam in numerum aduocatorum ſuſcipiatur.*

4 *Filii aduocatorum cauſidici cæteris ſupernumerariis præferendi.*

5 *Prærogatiua quando inter aduocatos & Dd. locum habeat.*

6 *Aduocatorum immunitates.*

7 *Aduocati ſupernumerarii apud præfectum Auguſtalem officium exercere poterant.*

SVb colore † aſſidendi non debet quis vltra nume- 1
rum in aduocatorum ordinem recipi *hoc text* Bartolus & Salycet. Felin. *ad cap. ex literis. de conſtitut.* Pomares & Alban. *in addit. ad* Bartol. *hoc textu.*

§. Non aliter.

Cohortali ſtatui † ac fortunæ ſubiacens, item abſq; 2
examine in aduocatorum conſortium cooptandus non eſt *hoc §.* Bartol. *ad hanc l.* Salycet. *ad hanc l. circa princip.* Caccialup. *in tract. de aduocato in indice, ſub vocab. examen.* De examine & probatione Aduocati in album recipiendi, ſyntagma iuris Tholoſani, *lib.* 49. *cap.* 6. *nu.* 18. 19. 20. vbi de probatione baccalaureorum iuris. *fol* 817.

§. Si vero.

Promouendum † in numerum Aduocatorum Do- 3
ctores & examinatores de peritia legum iurato teſtimonio commendabant quondam *hoc §.* Syntagma iuris Tholoſan. *citat. lib.* 49 *cap.* 6. *nu.* 20 *f.* 817.

Verſ. filios.

Filii Aduocatorum † cauſas agentes aut qui cauſis 4
adfuerunt, cæteris ſupernumerariis anteferendi ſunt.
Salycet. *ad hanc l. in princip* De Aduocatis † & Dd. quan- 5
do inter hoſce prærogatiuæ locus ſit. Decius *ad l. cum quid nu.* 3. *ſi cert. petat.* idem *ad cap. clerici nu.* 12. *de iudic. & allegat. cap. à nu.* 25. *ad* 53. Et de Dd. magiſtrorum atque aduocatorum examinibus vide Cardinal. Zabarell. *ad clem. de Magiſt. & in l. iubemus §. pro ſportulis. Tit. inſeq.* Et de
Doctorum † atque aduocatorum immunitatibus. Ro- 6
land. à Vall *conſil.* 66. *nu.* 36. *&* 37 *lib.* 1. Natta *conſil.* 1.

§ Illud ita.

Adoocati † ſupernumerarii apud præfectum augu- 7
ſtalem & comitem orientis perorare poterant *hoc §.*

L. San-

L. Sancimus 12.

1 *Aduocati fiſci officium biennio finitur.*

1 ADuocatus fiſci † biennii ſpatio finiebat officium priuilegiis ſaluis conſortii *hac l.* Salycet. & Bartol. Anton. Peregrin. *in tract. de priuileg. fiſci lib. 7. tit. 2.* in tranſcurſu.

L. Petitionem 13.

1 *Nomina collegarum eo tempore quo recipiuntur in matriculam ſcribenda ſunt.*
2 *Collegarum vno deficiente an ſupernumerarii ſuccedant.*
3 *Vnus an duobus collegiis ineſſe poßit.*
4 *Matricula collegii non inſcriptus pro priuato habetur.*
5 *Aduocatus fiſci finito officio ſuorum cauſam agere poteſt.*
6 *Comes conſiſtorii & exconſul æquiparantur.*
7 *Priuilegium officialibus conceſſum num finito officio remaneat.*
8 *Aduocato fiſci mortuo hæredibus eius integrum ſalarium debetur.*

1 NOmina † collegarum eandem artem profitentium eo tempore quo collegæ recipiuntur in numerum collegarum inſcribenda ſunt matriculæ, *hoc text.* Bald. Bartol. Aduocati vrbis Alexand. erant quinquaginta collegiati & in vacantia collegiatorum, filii aduocatorum ſupernumerariis præferebantur *hac leg.*
2 Salycet. quatenus alioquin vno ex † collegis deficiẽte ſupernumerarii ſuccedãt. Bartol. *ad l. ſi qui tres. 34. de ex-*
3 *cuſat. tutor.* Et an Collegiis † duobus diuerſis vnus immatriculatus eſſe poſſit Iohan. Baptiſt. Weber *diſtinct.* Bartol. 506. Alex. *ad l. apud Iulianum. nu. 4. ad Trebellian.* De matricula, eius præſumptione ac probatione Gail *in pract. obſeru. lib. 1. obſeruat. 21.* Fulu. Pacian. *in tract. de probat. in indice ſub vocab. Matricula.* Et quatenus matricu-
4 læ † collegii non inſcripti pro priuatis & indignis collegii atque artis commodis habeantur, notat Ioſeph. Maſcard. *in tract. de probationib. concluſ. 262. nu 65. 66. fol. 165.* Et de collegii indiciis ac probationib. Maſcard. *de probat. concluſ. 319 nu. 4.*

§ Egrediente autem.

5 Fiſci aduocatus † poſt finitum officium exconſulis dignitate honoratur & pro ſua vxore liberis collateralibuſque aduocando comparere poteſt. *hoc §.* Ad
6 quem Salycet. ſub *hac l.* notat, comitem † conſiſtorii & exconſulem æquipollere *l. iubemus. §. ad hoc tit. ſeq.* De
7 officialiũ † priuilegiis, immunitatibus ac honoribus, num durent poſt depoſitum ac finitum officium Vincent. de Franchis *deciſ. 403.*

§. Quando autem.

8 Mortuo fiſci † aduocato hæredibus huius integrũ anni ſalarium debetur, & proximus huic in collegio Aduocatorum ſuccedet in officio. *hoc text.* Bartol *l. poſt duos. hoc tit.* Anton. Peregrin. *in tract. de priuil. fiſci lib. 7. tit. 2 nu. 14. fol. 594.* Couar. *pract. quæſt. cap. 19. n. 7. & 9.*

L. Aduocati 14.

1 *Aduocati militibus æquiparantur.*
2 *Aduocati garruli clientium cauſam non promouent.*

1 ADuocati † ambigua facta defenſionibus ſuis erigentes & lapſa reparantes patriam legibus & facundia, vt milites armis & vulneribus adiuuant. *hac l.* Caccialup. *in tract. de Aduocato. in indice ſub vocab. miles.* Bartol. Bald. & Salycet. Chaſſanæ. *conſil. 64.* incip. *viſo.* Fulgu. *conſil. 173.* incip. *in cauſa.* Ferrand. *lib. 2. explicat. c. 6.* Schard. *in addit. ad* Bartol. *hoc textu.* Cuiac. *lib. 16. obſeru. cap. 9.* Syntagma iuris Tholoſan. *lib. 19. cap. 1. nu. 8.*

§. Nec etiam.

2 Cauſarum † patroni glorioſæ vocis confiſi munimine laborantium ſpem, vitam & poſteros defendunt. *hoc §.* Salycet. *ad hunc text.* Petr. Benius *in tract. de priuileg. IC. in indice ſub. vocab. miles.* Tholoſan. *alleg. ad minum huius l. loco.* Roland. à Valle *conſil. 36. vol. 3.*

L. Poſt duos 15.

1 *Priuilegia Aduocatis fiſci conceſſa ad togatos extenduntur.*

PRiuilegia † patronis fiſci & horum liberis indulta ad togatos numero præfinitos extendenda ex ſpeciali imperatoris iuſſu *hac l.* Barthol. Socin. *conſil. 268. vol. 2.* 1

§. His quoque.

Patronus † fiſci ante annum moriens integrum ſalariũ annuum ad hæredes tranſmittit. Bartol. Bald. & Salycet. Decius *conſil. 70.* incip. *& pro tenui.* Mynſing. *obſeru. Cam. cẽt. 3. obſeru 78.* Decius *ad l. diem functo. n. 16. de offic. Aſſeſſor.* Bartol. *ad l. ſi quis. C. de proxim. ſacror. ſcrinior.* Iohan. Cephal. *conſil. 70. lib. 1.* Synt. com. opinion. *lib. 2. tit. 6. nu. 22.* incip. *Doctor vel Aduocatus fol. 312.* 2

L. Ad ſimilitudinem 16.

1 *Aduocati præfectura Prætoriana 15. tantum communia cum Aduocatis fiſci priuilegia habeant.*

PRætorianæ † præfecturæ Aduocati quindecim numero communia habeant priuilegia cum fiſci Aduocatis, *hoc textu.* vide remiſſ. *ad l. præcedent.* 1

L. Iubemus 17.

1 *Officium morte aut tempore à legibus præfinito finiri, paria ſunt.*
2 *Priuilegia anteceſſorum per ſucceſſores non ſublata, confirmata cenſentur.*

OFficium † finiri morte aut tempore à legibus præfinito paria ſunt. Salycet. *ad hanc l.* item Bald. *l. centeſimis.* vbi Bartol. *de verbor. obligat.* 1

§. Cuncta.

Priuilegia † anteriorum imperatorum Aduocatis & cauſicis per ſuperſtites non ſublata confirmata cenſentur *hoc §.* De confirmatione Crauett. *conſil. 668.* Sarayna *ad conſtitut.* Sicilia *in indice. vocab. confirmat.* Symphorema ſupplicat. imp. Camer. *tom. 2. p. 1. voto 5. à n. 25. ad 27.* 2

De aduocatis diuerſorum iudicum.

TITVLVS VIII.

AD rubr. & titul. vide Cyn. Bartol. Bald. Salycet. Cuman Fulgoſ. Azon. *in ſumma.* Cuiac. *in paratit.* & præmiſſos ad tit. præcedent.

L. Suggeſtionem 1.

1 *Aduocati comitis rerum priuatarum, principis &c. finito officio clariſſimi fiunt. num. 2.*
3 *Immatriculati collegii priuilegiis gaudent.*

ADuocati † comitis rerum priuatarum, principis & & proconſulis Achaiæ, finito officio clariſſimorum titulum impetrant *hac l.* Salycet. & Riminald. ad Salycet. qui notat quandoque ipſo iure quoſdam comites fieri & Doctores per 20. annos legentes ſingularia titulorum nomina impetrare, de qua materia Bartol. *ad l. 1. infra de profeſſorib. & Medic.* Peregr. Iannin. *in tract. de ætat. r. al. lib. 1. cap. 1. nu. 872. ad 981.* Felyn. *ad cap. qua in eccleſiarum. de conſt.* 1

§. Iubemus eos.

Aduocati † in matriculam ſcripti finitis officiis quietis tempore pro fructu habitorum laborum clariſſimorum nomine ac priuilegiis digni ſunt. *hac l.* 2
Item collegii † priuilegiis gaudeant immatriculati. vide remiſſiones *ad l. petitionem. tit. præcedent.* Quatenus aduocati & Dd examinati & matriculæ inſcripti fruantur priuilegiis Cæſareis. Bartol. *in l. Athletas de excuſat. tutor.* Maria Riminald. *in addit. Salyceti hoc textu.* 3

L. Aduocatos 2.

Aduocati fiſci vna cum liberis à conditione cohortali ſunt immunes.

1 ADuocati † ſiſci vna cum liberis tam natis quam
naſcituris, à conditione curialium liberantur atq;
immunitatem impetrant *hac l.* Salycet. *ad hanc l.* Anton. Peregrin. *in tract. de priuileg. fiſci lib. 7. tit. 2. num. 15.*

L. Iubemus pro tempore. 3.

1 *Primus in ordine aduocatorum aduocati fiſci comitis orientis munere fungi debet.*
2 *Aduocatus fiſci officio finito ad priſtinum ſtatum redit.*
3 *Aduocatorum conſortio nullus legum imperitus adiungendus.*
4 *Aduocatus originarius aliis præferendus.*
5 *Doctorum filii num patrum priuilegiis gaudeant.*

1 PRimus in ordine† Aduocatorum comitis orientis
2 fiſci aduocati munere fungitor. Officio fiſci † depoſito, Aduocatus ad priſtinũ conſortium redito. *hoc textu.* vide ſæpe citatum Peregrin. *de iure fiſci lib. 7. tit. 2.*

§. Pro ſportulis.

3 Sportulas † taxatas Aduocati accipiant. Aduocatorum & Doctorum conſortio nullus dignus niſi per ſtatuta tempora legum cognitioni probetur inhæſiſſe. Filii Aduocatorum & Dd. eruditione & morum integritate extraneis ſuperiores ac pares, abſque ſportularum ſolutione in promotionibus ad aduocatorum aliaque munera recipiendi ſunt *hoc §.* De ſportu-
4 larum ſolutione. Petr. Gerhardi *ſingul. 73.* De Doctore†
Aduocatoque ciue & originario aliis in promotionibus præferendo. Et an creatus à principe præferatur creato à collegio habito prius legitimo examine Socin. *reg. 129.* Menoch. *conſil. 51. n. 30. vol. 1.* Et an Docto-
5 rum filii † patrum priuilegiis ac immunitatibus, item
quando hiſce gaudeant. Franciſc. Marci *deciſ. Delphin.* 638. intellectum ad *hanc l.* vide apud Petr. Peck. *in tract. de iure ſiſtendi cap. 5. nu. 10. fol. 69.*

L. Laudabile. 4.

1 *Aduocati fiſci Calendis Ianuarii donis ornabantur.*
2 *Aduocatorum fiſci priuilegia.*
3 *Filii aduocatorum in numerum clariſſimorum notariorum ſuſcipiuntur.*
4 *Aduocati num Notarii vel procuratoris officio fungi poſſint.*
5 *Notariatus num ſit dignitas. n. 6.*
7 *Filii aduocatorum fiſci naturales per nuptias inſequentes legitimantur.*
8 *Aduocati fiſci ſeruos manumittere poſſunt.*
9 *Princeps concedens noua priuilegia priora tollere non cenſetur.*

1 ADuocati † fiſci Kalendis Ianuarii inter ſpectabiles Conſiſtorii comites ob laudabile officium referendi & donis ornandi Salycet. *ad hanc l.* De donis quę conferebantur Kalendis Ianuarii Riminald. ad Salycet. *hac l. per c. legant. 37. diſtinct.* Et de commodis ac pri-
2 uilegiis † Aduocatorum fiſci Anton. Peregrin. *de priuil. fiſci lib. 7. tit. 7.* Synt. iuris Tholoſan. *lib. 49. cap. 8. n. 37.* vbi traditur quod Aduocati ad decorẽ & dignitatem iudicum pertineant. Tiraq. *in tract. de nobilitat. n. 11. n. 29.* vbi de laudabili Aduoc. officio.

§. Et ſi poſtquam.

3 Filii† Aduocatorum ingenui ſi parẽtes officio func-
ti in numerum clariſſimorum notariorum ſe confer-
4 re poſſunt *hoc §.* An hoc officium† & procuratoris Ad-
uocati exerceant. Tiraq. *in tract. de Nobilitat. priuil. 29. n.*
5 14. De notariatu† an ſit dignitas & mereatur notaria-
tus officium clariſſimorum titulum. Salycet. *ad hanc l.*
6 Et quod per ſe† ſit officium vile, notat Tiraq. *de nobili-*
tat. priuileg. 29 nu. 14. Nuñ Notarius in cauſis principis officium exerceat, de qua materia vide Martin. Laudenſ. *in tract. de dignitat. verſ. 62. & in tract. de officialib. do-*
minor. verſ. 119. Tiraq. *in tract. de Nobilitat. cap. 30. nu. 8. fol. 677.*

§. Quotieſcunque.

Filii † Aduocatorum fiſci naturales legitimantur 7
per inſequentes nuptias ſine dotalibus inſtrumentis per denunciationem factam fiſci patrono *hoc §.* Cuiac. *lib. 13. obſeruat. 4.* De legitimatione per ſubſequens matrimonium Duenn. *reg. 350.* Ioſeph. Ludouic. *commun. concluſ. 26.* Boer. *Deciſ. 160.* Andr. Gail. *obſeru. 141. lib. 2.* Fuſc. *ſingul. 119.* Soares *in Recept Sentent. verb. legitimatus.* Raudenſ. de Analogis *cap. 35.* Clementin. *de patria poteſtat. cap. 5.*

§. His inſuper.

Aduocati † fiſci ſeruos coram patronis fiſci manu- 8
mittere potuerunt *hoc §. l. vlt. infra de manumiſ. vindict.*

§. Aliis.

Imperator† & princeps concedendo noua priuile- 9
gia, priora tollere minime cenſetur, & princeps in liberalitate potius creſcere quam decreſcere præſumitur *hoc §.* Hippolyt Riminald. *in commentar. ad §. 1 Inſtitut. quib. alienar. licet num. 138. fol. 417.* Crauett. *conſil. 722. num. 24.*

L. Petitiones veſtrorum. 5.

1 *Aduocatorum Syriæ numerus.*
2 *Aduocati num à collectis ſint immunes.*
3 *Aduocati ſportulis vltra taxationem non ſunt grauandi.*
4 *Aduocatorum filii legum periti patribus ſine ſportularum ſolutione ſuccedunt.*
5 *Patroni fiſci ab aliis muneribus ſunt exempti.*

ADuocati† Syriæ per biennium in cauſis fiſcali- 1
bus patrocinantur. Aduocatorum Syriæ triginta numero ſunto. Intellect. *ad hanc leg.* vide apud Petr. Peck. *in tract. de iure ſiſtendi cap. 5. nu. 10 fol. 69.*

§ Ad hac eos.

Aduocati fiſci in Syria finito officio pro ſe, vxoribus, liberis, ſocero, ſocru, nuru, genero, ſeruis poſtulant, & vnica ex horum ædiculis immunis à metatorum moleſtiis eſt *hoc §.* An doctores † & Aduocati im- 2
munes ſint à collectis. Franciſ. Marci *Deciſ. 137.* De metationis onere ſynt. iuris Tholoſan. *lib. 19. cap. 8.*

§. Pro ſportulis.

Sportulis † vltra taxationem Aduocati non ſunt 3
grauandi. Aduocatorum filii† patribus officio ceden- 4
tibus aut mortuis patribus in officiis ſuccedunt ſine ſportularum ſolutione, prę ſertim ſi legitimo tempore ſtuduerunt & peritiam legum probarunt *hoc §.* De Dd. filiis in quantum parentum fauore & priuilegiis digni ſint. Franciſc. Marci *deciſ. 638. cap. cum ex eo. de elect. in 6.* vbi tractatur, quod ſit legitimum tempus legalis ſtudii, de qua materia Camill. Gallin. *de verb. ſignificat. lib. 7. cap. 24. nu. 20.*

§. Vt autem his.

Fiſci patroni† & horum hæredes inuiti ad alia mu- 5
nera publica non compelluntur ſine ſpeciali Cæſaris auctoritate *hoc §.* Anton. Peregrin. *de priuileg. fiſci lib. 7. tit. 2. nu. 15.*

L. Reſtituenda. 6.

1 *Aduocati fiſci officium, & ſtipendium. nu. 2.*
3 *Primates aduocatorum priuilegiis plus gaudent.*

PAtroni† fiſci quinquaginta auri libras ſub Zeno- 1
ne amiſſas ex gratia Iuſtiniani recuperarunt. *hac l.*
De aduocati† Imper. fiſci officio vide ordin. Ca- 2
mer. imper. *parte 1. tit. 15.* De eiuſdem ſtipendio. receſſ. imper. publicatum Spiræ ſub Anno 70. §. 61. incip. Unſern Keiſerlichen.

§. Nam

Digitized by Google

§. Nam vniuerſis.

3 Primatibus† aduocatorum priuilegia ordini conceſſa magis inſeruient *hoc § cap. quædam lex. 35. quæſt. 3.*

§. Sacras inſuper epiſtolas.

Approbatio imperialis inſeruiens clariſſimis prætoriani Tribunis & notariis ad filios horum & alios illuſtrandos extenditur *hoc §.* Cuiac. *ad l. vlt. infra de profeſſorib.*

L. Per hanc legem. 7.

1 *In numerum 30. togatorum abſque examine nemo ſuſcipiendus.*
2 *Aduocatorum promotio ſecundum ordinem & ſtatuta fieri debet.*
3 *Aduocati fiſci extra curiam habitare non debent.*
4 *Procuratores & aduocati imperiales an extra locum iudicis degere poßint.*
5 *Aduocati officio functi extra locum iudicii per triennium viuentes priuilegia amittunt.*
6 *Primates aduocatorum negligentes ad officium faciendum admoneant.*
7 *Vigilantia in quibuſdam officiis eſt neceſſaria.*
8 *Officium ob negligentiam iuste auferendum.*
9 *Procuratores Cameræ ob negligentiã quomodo puniantur.*
10 *Aduocati fiſci olim ſalarium.*
11 *Stipendiis propriis nemo militare cogitur.*
12 *Aduocati fiſci ſportulas non ſoluunt.*
13 *Sportulæ quando ſoluantur vel non.*

1 IN numerum †30. togatorum nullus ſine examine & ſtudiorum peritia ſcientiaque legali cooptetur *hac l.* Middendorp. *in tract. de Academ. in indice ſub vocab. examen.* Zabarell. *in clement. ſub tit. de Magiſtris.*

§. Interdicenda.

2 Aduocatorum† promotiones ſecundum ſeriem & ordinem temporum ac ſtatuta procedant *hoc §.* Speculat. *in tit. de Aduocat.* in Tranſcurſu.

§. Hoc etiam.

3 Aduocati †fiſci relicta curia cui præpoſiti ſunt alibi
4 degere non poſſunt. quatenus nunc imperiales† ſimul procuratores & aduocati extra locum iudicii viuere & ſine venia abeſſe non poſſint, vide ord. imp. Camer. *parte 1. tit. 23.*

§. Nouerint.

5 Aduocati † functi officio per triennium extra ſuæ curiæ locum degentes matriculam & priuilegia togatorum amittunt *hoc §.* Quatenus alioquin per quinquennii abſentiam ſtudioſi & aduocati amittant priuilegia, vide *l. 1. C de primicer. &c l. 3. C. de domeſtic. l. aut facta § aut tempus.* vbi Alex. *de pœn.*

§. Quorum omnium.

6 Primates† Aduocatorum negligentes, abſentes & vagos collegas nõ excitantes ad muneris exercitium, iudices item horum ignauiæ conniuentes non impu-
7 nes ſunto, *hoc §.* De vigilantia† in quibuslibet functionibus neceſſaria tract. regul. edit. Francofort. *tom. 2. lib. 19. fol.* 458. Iannin. *decitat. reali lib. 1. cen. 1. nu. 12. 15.* Et qua-
8 tenus † ob negligentiam alicui officium ſit auferendum Gail. *obſeru. 28. nu. 8. lib. 1.* Menoch. *conſil. 263. lib. 3.*
9 De procurat. Camer. imp. † pœnis ordinariis & arbitrariis negligentiæ ratione infligendis. Petr. Denayſ. *in compendio iuris Camer. cap. 246. & 247.*

§ Sexcenti autem.

10 Sexcẽti aurei† pro ſalario fiſci Aduocato olim deſtinati Kalendis Ianuarii ſoluebantur *hoc §* De ſtipendio Aduocati fiſci vide receſſ. imper. Spirenſ. de Anno 70. §. 61. incip. Unſerm Keiſerlichen Ex *hoc §.* notandum:
11 quod officiales poſt labores† glorioſos egeni exire nõ debent: Et quatenus pro officio debeatur ſalarium & ſtipendiis propriis nemo militare cogatur, notat *cap. nam. 28. quæſt. 1.*

§. Cumque lite.

Aduocati fiſci † conuenti tam in cauſis ciuilibus 12
quam criminalibus immunes ſunt ab omni ſportularum ſolutione *hoc §.* Ex quibus cauſis † & per quas 13
litigantium perſonas ſoluantur ſportulæ, al quando etiam ceſſent. notat Roland. à Valle *conſ. 87. n. 16. vol. 2.*

L. Nemo excepta. 8.

1 *Beneficia gradatim petenda.*

BEneficia † per gradus non ſaltum expetere & im- 1
petrare decet. *hac l.* De beneficiorum impetratione concurrente Papæ & ordinarii collatione. Bartholo. Socin. *conſil. 67. col. 3. f. 78.* Et quando in Collegiis beneficia ſeniorib. gradatim aliquando aduenientibus per ſaltum concedantur, Felyn. *conſil. 1.*

L. De conſtitutione 9 iunct. §. Sancimus §. Perfruantur.

1 *Aduocati Illyrici biennio abſentes officium, quinquennio, matriculam amittunt.*

ADuocati† Illyrici † ſine commeatu per biennium 1
abſentes officium, per quinquennium matriculam amittunt, *hac l.* De matriculæ amiſſione vide Matt. Weſenbec. *in Addit ad commentar. Schneidw. ſuper Inſtitut. in proœm ſub quæſt. quid continet tertia pars n. 20. ſub requiſitis ſtudioſi fol. 5.*

De aduocatis fiſci.

TITVLVS IX.

AD Rubricam, Titulum & huius materiam vide Bald. Azon. *in ſumma* Cuiac. in paratit. Lucã Parmenſ. *in tract. de iure fiſci, in indice, ſub vocab. Aduocatus.* Anton. Peregrin. *in tract. de priuileg. fiſci lib. 7. tit. 2.* Syntagma iuris Tholoſan. *lib. 49. cap. 7. n. 1.* Et de fine ac rationibus conſtitutorum fiſci Aduocatorum, idem Tholoſan. *lib. 49. cap. 7.* ordinatio imper. Camer. *parte 1. tit 15. & 16.* Receſſ. deputat. de anno 57. §. 50. incip. Der Keiſerl. Fiſcal. receſ. imper. de Anno 70. §. 61. incip. Unſerm Keiſerlichen. Et de fiſcalib. cauſis Romani imperii *ordinatio imper. Camer. parte 1. tit. 16.* §. 3. incip. Darzu ob *& parte 1. tit. 20. in princip.* §. 1. incip. Als nemlich *& ſeqq. §. vſque ad 9.*

L. Cum te. 1.

1 *Aduocatus fiſci cauſam fiſcalem ob ſalarium non ſolutum deſerere non debet.*

FIſcalem† cauſam Aduocatus non deſerit prætextu 1
ſalarii non ſoluti Bald. *ad hanc l.* An autem ob ſalaria nõ ſoluta retentionis ius competat. Chaſſan. *ad conſuetud. Burg. rubr. 1. § 7. n. 44.* Peregrin. *de iure fiſci lib. 7. tit. 2. nu. 9.*

§. Eos etiam.

Cauſas fiſci agentes contra fiſcum patrocinari non poſſunt *hoc §.* Bald. *ad hanc l.* Peregrin. *de iure fiſci citat. c. 2. nu. 9.*

L. Potes auctorib 2.

1 *Aduocatus fiſci ſpecialis in cauſis diuerſis pro & contra fiſcum agere poteſt.*
2 *Conſulens pro vna parte an poßit pro altera aduocare.*

SPecialis † fiſci Aduocatus in diuerſis cauſis pro & 1
contra fiſcum agere poteſt Bald. Peregrin. *de iure fiſci lib. 7 tit. 2. n. 9.* Speculat. *in tit. de aduocat. num. 11.* An autẽ
licitum ſit† vni parti cõſulere, pro altera, patrocinari. 2
Peregrin *alleg. tit. 2. nu. 11.* & quando in diuerſis cauſis aduocatus actoris & defenſoris partes ſuſtineat. *l. pen. & fin. de poſtuland.* Pereg. *alleg. tr. & cap. n. 9. &* tt.

L. Fiſci aduocatus 3.

1 *Aduocatus fiſci actiones calumnioſas mouere non debet.*

ADuocatus † fiſci vigilantiam in officio oſtendat & 1
per calumniam actiones nullas moueat. Bald. Pe-

regrin.*de iure Fiſci lib.7.tit.2.n.7.*Boer.*Deciſ.*324. Grammat.*deciſ.*60.*num.*21.

L. Rationales 4.

1 *Fiſcalis procurator aduocato abſente ſuper cauſa cognoſcere non poteſt.*

1 FIſcalis † procurator non habet cauſæ cognitionem abſente fiſci aduocato. Bald. *ad hanc l.*

De errore aduocatorum vel libellos ſeu preces concipientium.

TITVLVS X.

AD rubr. titulum, & materiam, vide Bartol. Angel. Bald. Salycet. Azon. Cuiac. *in paratit.*

L. Ea quæ 1.

1 *Aduocatus parte præſente illius perſonam repræſentat.*

1 PArs protuliſſe † ea cenſetur quæ aduocatus parte præſente proponit *hac l.* Bartol. Salycet. Bald. Afflict. *ad conſt. regni Neapol. rubr.* 31.*n.*8.

L. Errores eorum. 2.

1 *Error ſcribentiu parti non nocet.*
2 *Errantis nullus eſt conſenſus.*

1 ERror ſcribentium † non nocet parti ſi error probetur. Bald. Item error libelli culpa ſcribentis occurrens veritati nō obeſt. *hac l.* Bartol. & Bald. Roman. *conſil* 350. incip. *in caſu.* De errore & eius præſumptione. Menoch. *lib 6 præſumpt.* 22. *nu.* 1. *ad* 10. Et quate-
2 nus errantis † nullus ſit conſenſus. idem *lib.* 2. *præſ.* 19. *num.* 9.

L. Sententiis finita 3.

1 *Error aduocati vſque ad ſententiam reuocari poteſt.*
2 *Incontinenti fieri quanam dicantur.*

1 ERror † Aduocati reuocari poteſt vſque ad ſententiam etiam in appellationis cauſa & inſtantia *hac l.* Salycet Oldrad. *conſil.* 38. incip. *thema. & conſil.* 346. incip. *in hac cauſa.* Barbat. *conſil.* 6. *col.* 10. *in* 1. *vol.* Alban. & Schard *in addit. ad* Bartol. *hoc textu.* Ex hoc textu no-
2 tat. Salycet. quod hoc dicatur † fieri in continēti quod fit intra triduum. Mignon *ad conſuetud. Andegau. fol.* 46. *col.* 4. *nu.* 2 Symphorema Supplicat. Imper. Camer. *tom.* 1. *part.* 1. *tit.* 7. *voto* 5 *n.* 58. *&* 59. *fol.* 480. Roſat. *in dictionar. iuris vocab. incontinenti.* Weſenb. *conſil.* 48. *n.* 47. Menoch. *de Arbit. lib.* 2. *cent.* 1. *caſu* 12. Maſcard. *de probat. concluſ.* 687.

Vt quæ deſunt aduocatis partium iudex ſuppleat.

TITVLVS XI.

AD rubr. titul. & materiam vide Cyn. Bartol. Bald. Caſtrenſ. Fulgoſ. Salycet. Cuiac. *in paratit. hoc tit.* Iohan Baptiſt. Weber *diſtinct.* Bartol. 681. Syntagma comm. opin. *lib.* 2. *tit.* 7.

L. Non dubium 1.

1 *Iudex ea qua iuris ſunt ſupplere poteſt.*

1 IVdex ea † quæ iuris ſunt ſupplere poteſt *hac l.* Bartol. Bald. Salycet. Roman. *conſil.* 217. incip. *ſpectabilis.* Socin *reg.* 245. incip. *iudex poteſt.* Alban. & Schard. ad Bartol. *hoc textu. ſub. lit.* B. *&* D. Intellectum *ad hanc l.* Vaſqu. *in illuſtr. controuerſ. nouæ cap.* 39. *nu.* 21. *lib.* 2. Quænam iudex ſuppleat vide in ſynt. com. opin. *lib.* 2. *tit.* 7. *num* 1. *vocab. conſuetudo. fol.* 313 *col.* 1.

Ex quib. cauſis infamia irrogetur.

TITVLVS XII.

AD rubr. Tit. & huius materiam vide Cyn. Bartol. Bald. Salycet. Angel. Caſtrenſ. Alex. Sichard. & Gilkæn. Cuiac. *in paratit.*

L. Infamiæ 1.

1 *Incarceratus ob delictum inquirendum non fit infamis.*
2 *Carcer quando infamet.*
3 *Damnatus innocenter infamia non afficitur.*

CArceri † incluſus pro delicto inquirendo per carcerem non infamatur, *hac l.* Bald. Salycet. & Si- 1
chard. Alex. Cuiac. *lib.* 15. *obſeru. cap.* 7. quando carcer † 2
infamet notat Angel. *ad l. quid ergo* §. *penult. de his qui notant. infam.* Alex. *in addit ad* Bartol. *hoc textu lit.* B. An in-
famia † damnato innocenti per iniuſtam ſententiam 3
irrogatur. Heideman. *diſput.* 8. *theſi* 10. Treutler. *vol.* 1. *diſp.* 8. *theſi* 4. *lit.* C. *fol.* 68.

L. Neque furti 2.

1 *Publicanus ob indebitum acceptum infamia non notatur.*

TRibuta † duplicia accipiens & ob id per præſidem 1
condemnationem ſentiens ad inſtar raptoris de peculatu condemnati infamia nulla notatur, *hac leg.* Bald. Bartol. Salycet.

L. Etſi ſeuerior. 3.

1 *Pœna diminuta infamia quoque remiſſa cenſetur.*
2 *Ordine ad tempus remotus tempore finito infamis non eſt.*
3 *Iudex pœnam mutare poteſt.*

POEna vbi cauſa † cognita minuitur infamia remiſ- 1
ſa ſimul cenſetur: item proconſul certis ex cauſis
pœnam minuere potuit. Ordine † ad tempus remotus 2
finito tempore infamiæ labem non patitur, *hac l.* Ex
qua notat Bald. *nu.* 1. quod iudex † poſſit alterare pœ- 3
nam. Salycet. *ad hanc l. nu.* 5. *&* 6. 7. 11. Bartol. *num.* 1. *&* 2. Alex. & Barbat. *in addit* Bartol. *hoc textu.* Menoch. *conſil.* 712. *lib.* 8. De pœnis nunc arbitrariis. Heideman. *Diſput.* D. 3. *theſi* 6. Socin. *reg.* 361. Seraphin. *priuileg. iuram.* 83. *num.* 90.

L. Si Poſſidonium 4.

1 *Pœna aucta vel minuta diſpenſationem infamia denotat.*

POena aucta † vel minuta cū cauſæ cognitione ta- 1
citam tranſactionem infamiæ nomine deſignat. *hac l* Bartol. & Salycet. Minor pœna pro maiori illata diſpenſationem ſuper infamia inducit. Bald. Sichard. *ad hanc l. n.* 9. *&* 14. De diſpenſatione tacita quādo per diſſimulationem inducatur. *c. vbi. diſt.* 74. Francis. Mignon *in deciſ. Andegauenſ. fol.* 89. *col.* 2. *&* 3.

L. Decuriones 5.

1 *Infamia per ſententiam infertur.*
2 *Decurionum filii fuſtium pœna non afficiendi.*
3 *Damnatus in actione iniuriarum infamis fit.*

INfamia non † ex genere pœnæ ſed per ſententiam 1
infertur *hac l. iuncto* §. *verum.* Decurionum filii † non 2
fuſtigandi. *hoc textu.* Sub hoc textu notat damnatū † 3
in iniuriarum actione infamē fieri, Salycet. & de priuilegio filii decurionum quoad fuſtium pœnam. Maria Riminald. *in addit. ad Salycet. ſub hac l.*

L. Ad tempus 6.

1 *Infamia in cauſa famoſa eſt perpetua.*
2 *Damnatus ad tempus in opus publicum tempore finito infamis manet.*

IN cauſa † famoſa infertur infamia perpetua. *hac leg.* 1
Bald. item damnatus † ad tempus in opus publicum 2
finito tempore fit infamis; Bartol. Salycet. *ad hanc l.* Freher. *in tract. de fama, in indice ſub vocab. infamia, ſententia.*

L. Nemo ob id. 7.

1 *Repudians hæreditatem patris infamis non redditur.*

Abſ-

1 ABſtinens † bonis paternis ob tale factum non fit infamis, *hac l.* Salyc. Item repudians patris hæreditatem infamem ſe non reddit, Salycet.

L. Si furti 8.

1 *Condemnatus de furto infamia notatur. n. 1.*

1 COndemnatus † de furto infamis ſit, ſecus in receptatione ignoranter facta Bald. & Salyc. Et an infamis fiat † damnatus de furto quod quis non cōmiſit, negat Bart. *ſub hac l. per l. genere, de publican.*

L. Neminem. 9.

1 *Negotia patriæ defendens infamis non eſt.*

1 DEfendens patriæ † negotia infamis nō fit, *hac l. l. 2. inſr. de iure fiſc.* infamiaque ſi nō notetur, Soc. *reg.* 224.

L. Iniuriarum. 9.

1 *Condemnatus ob iniuriam illatam infamis fit. Quomodo ſe purget. nu. 2.*

1 COndemnatus † ob iniuriam illatam perſonæ vili infamia notatur. Bald. Salyc. Bart. in contrariam
2 partem vide Caſtr. *ad hanc l.* Quomodo purgetur † talis infamia Crauet. *conſ.* 768. *nu.* 6.

L. Debitores qui bonis. 11.

1 *Cedens bonis infamia non notatur.*

1 CEſſio † bonorum infamiam non irrogat, Salycet. Bald. Bart. Contius *in lection. ſubſeciſiu. ca.* 18. Simon Schard. ad Bart. *hoc text.*

L. Si te expilaſſe. 12.

1 *Damnatus ex crimine expilatæ hæreditatis infamis fit.*

1 DAmnatus † ob crimen expilatæ hæreditatis fit infamis, *hac l.* Bal. & Saly. Alex. *in addit. ad Bart. h. tex.*

L. Ea quæ pater. 13.

1 *Increpatio paterno teſtamento inſerta lædit opinionem filiorum non autem infamat.*
2 *Animus corrigendi quando præſumatur.*

1 INcrepatio † paternu teſtamēto inſcripta filio nō infamiæ maculā, ſed apud viros graues notam inurit, *hac l.* Bart. Bald. Saly. *ad hanc l. l. vnic.* iuncto Caſtr. & Bal.
2 *de emendat. propinq.* De corrigendi animo † quādo in parentib. ac præceptorib. præſumatur, vide *l. 6. ſi magiſter. § fin. ff. ad l. Aquil.*

L. Nullam æſtimationis 14.

1 *Tortura non infamat.*
2 *Torquens iniuſtè actione capitali conueniri poteſt.*

1 FVſtigatus † vel tortus ad veritatē eruendā infamis non fit, *hac l.* Salyc. Bart. Bal. Quatenus iniuſte tor-
2 quens † capitali actione conueniatur Rolā. à Valle *in comm. opin. ſub vocab. teſtamentum.*

L. Decreto ampliſsimi. 15.

1 *Habitus non infamat.*
2 *Mulier intra annum luctus alii nubere num poſsit. nu. 4.*
3 *Mulier intra luctus annū pudicitiā violās infamia notatur.*

1 LVctum † habitu nō oſtentare minime infamat.
2 Mulier † intra annū habitū luctuoſum deponere, non autē durante luctus anno alii nubere pōt,
3 *hac l.* Bart. & Salyc. Habitus † viduam nō arguit ſed pudicitia, & mulier intra luctus annū pudicitiam violās infamiæ macula ſe cōſpurcat, *hac l.* Saly. Soc. *reg.* 532. vbi
4 4. fallentię. Et quatenus † nunc licite ſine infamia ex permiſſiōe iuris Canonici nubat, vide *c. 1.* & in hoc Panor. *de ſecund. nupt. extra.* Et de pœnis mulieris intra annum luctus nubētis, Anto. Peregr. *de priu. fiſ. li. 5. tit. 15.* VVeſenb. *in paratit. de his qui notant. nu. 5 fol.* 130, & 131.

L. Fuſtibus cæſum. 16.

1 *Fuſtigatio quando infamet.*
2 *Fuſtigatio æquiparatur morti.*
3 *Fuſtigatio num ad merum Imperium pertineat.*

1 ICtus fuſtiū † ex interlocutoria lata cauſa cognita In-
2 famat, Bal. Bart. Saly. De fuſtigatiōe † ignominię ratione æquiparata pœnæ mortis, Barth. Soc. *conſ.* 157. *n.* 15. *f.*
3 12. *p.* 2. De fuſtigatione † quando ad merū impiū pertineat Thom. Micha. *in theſ. & tr. de iuridi. theſi* 78. *lit. E. & F.* VVeſenb. *in parat. de his qui notant. n. 5. f.* 232.

L. Verbum præcibus. 17.

1 *Iniurioſum verbum à iudice prolatum non infamat.*
2 *Iniuria affectum præſupponit.*
3 *Iniuria non debet prouenire vnde iura expectantur.*
4 *Iniuriarum agens affectum iniuriandi probare tenetur.*
5 *Iniurioſa verba per reuocationem tolluntur.*
6 *Interlocutoria lata ſine cauſa cognitione non infamat.*

INiurioſum † verbum à iudice prolatū non infamat 1
hoc tex. Saly. Bart. De iniuria † affectum & propoſitū 2
præſupponente, Crau. *conſ.* 13. Quatenus alioquin † 3
iniuriç inde emergere nō debeant, vnde iura expectantur, Menoc. *conſ.* 301 *n.* 50. *l.* 4. Et quod iniuriādi animus ibi ceſſet vbi inimicitiæ ac odii ſuſpicio nulla adeſt, Menoc. *conſ.* 107. *n. 7. li.* 2. Et quatenus tollatur iniuria † 4
per declaratiunē quod animo iniuriandi non ſit facta: item ſi iniurians ſtatim † reuocarit iniurioſa verba Me- 5
noch. *conſil.* 403 *nu.* 16. *li.* 5.

§. Etenim cum non.

Interlocutoria † lata ſine cauſæ cognitione non in- 6
famat, Bald. & Salyc. *ad hanc l.*

L. Nam damnatos. 18.

1 *Tranſactio in cauſa famoſa infamiam infert.*
2 *Pacta ſuper criminibus num infament.*

TRanſactio † in cauſa famoſa irrogat infamiā, Bal. 1
& Salyc. item Alex. VVeſenb. *in paratit. de his qui notant. infam. n. 5. verb. Nam ante litem conteſtatam f.* 227. *col.* 2.

§. Cæterum. iuncto §. Quod ſi.

Pactum gratuitum † nec purgatio per iuramentum 2
infamant, Bald. & Salyc. Quatenus pacta ſuper criminib. infamiam irrogent vel non, vide VVeſenb. *in paratitl. de his qui notant infam. n. 5. verb. notatur etiam edicto fol.* 227 *col.* 1. Ad materiam aūt text. vide. Boer. *deciſ.* 86. *nu.* 7.

L. Interlocutio præſidis. 19.

1 *Generalia verba non infamant.*
2 *Admonitio præſidis neminem infamat.*

GEneralia † verba non infamant vt quis redeat ad 1
meliorem vitam, Bald. Admonitio præſidis nō infamat ſi facta ſit, vt ad meliorē vitam quis ſe reformet, *hac l.* Bart. Rom. *conſ.* 208.

L. Improbum. 20.

1 *Vſurarij ſunt infames.*
2 *Conſuetudo loci an crimen illiciti fœnoris purget.*

VSurarii † improbū fœnus exercentes ſunt infames, 1
Saly. Bart. & Bal. idē *in l. qui accuſare C. de edend.* Laur. de Rudul. *in tr. de vſur. in 1. p. qu. vlt. vel* 154. Alex. *in addit. ad Bart.* Molin. *de vſuris n.* 44. & 45. Hier. Treut. *vol. 1. diſp. theſi 5. lit. H. f.* 70. Et quatenus cōſuetudo † in iſtiuſmodi 2
crimine purget ac tollat crimen & pœnā Crau. *cōſil.* 924.

L. Si fratres tui 21.

1 *Aetas minor ob artem ludicram infamia non notatur.*

ÆTas minor † infamiam non patitur ob artem ioculatorum vel alioquin ludicram *hac l.* Bald. ad 1
materiam huius l. vide VVeſenb. *in paratit. tit. de his qui notant. nu. 5. ſub verb. ſecundo loco.*

L. Fidem rumpens. 22.

1 *Condemnatus de fide rupta infamis redditur.*

COndēnatus † in actione pro ſocio ob fidē ruptam 1
infamiam incurrit, *hac l.* VVeſenb. *in paratitl. de his qui notant. infam. n. 5. verb. His porro fol.* 229.

De procuratoribus.

TITVLVS XIII.

AD Rubr. tit. & huius materiā vide allegatos ad eūdē rubricā in D. præter hos, Cyn. Saly. Ang. Iaſ. Alex. Sich. & Gilk. De procuratoris ſubſtantialib. Ioh. de Graſ. Bonon. *to. 3. tract. tr. p. 1. f.* 366. De procuratoris & defenſoris poteſtate in cauſis crim. Ant. Rub. *to. 11. tractat. tractatuum par. 1. fol.* 210. ſynt. com. opin. *li. 2. tit* 8.

L. Cautio. 1.

1 *Procurator de rato cauere tenetur cum de mandato dubitatur.*

1 PRocurator † de rato tunc principaliter vbi de eius
mandato dubium emergit, cauet, Saly. Bart. Bald.
Alex. Iaſ. qui 14. limitat. ad hunc text. congeſſit, Socin.
reg 391. Barbatia, Alex. Pariſ. Schard. *in addit. ſingularib. ad
Bart. hac l.* Intellectum *ad hanc l.* vide apud Romã. *ſingul.*
98. *ſynt. cõ. opin. li. 2. tit. 8. n. 11. fol. 314. & n. 79. fol. 320. col. 2.*

L. Cum rem. 2.

1 *Maritus pro vxore liuite agere poteſt.*

1 CAuſa pecuniaria † vxoris per maritum legitime ſatisdantem agi põt tam in inſtãtia prima quam appellationis Alex. Bald. & Saly. et. Iaſ. Anto. Teſſaur. & Blaſ. Flor. Diats *deciſ.* 202. Emanuel Suaretzs *in Theſaur. recept. ſent. vocab. mariti.* ſynt. com. opin. *li. 2. tit. 8. num.* 37. *fol.* 317. Intellect. ad hanc l. vide apud Marc. Anton. Aquil. *in comment. ad l. centurio. num. 27. de vulgar.* Roland à Valle *in tract. de Lucro dotis quaſt.* 12. Tiraq. poſt leges cõnubiales *gl. 5. nu.* 212. Alphan. *in report. nu.* 648 Ioſeph. Luduu. *commu. concl.* 32. Mynſinger *in obſeru. Impe. Cam. cen. 3. obſeru.* 53. Gail. *in pract. Imp. Cam. obſeru. li. 2. obſeru.* 133.

L. Eum qui. 3 iuncto. §. deliberabit.

1 *Minore non defenſo fit miſſio in poſſeſſionem.*
2 *Defenſor negligens ab officio remouetur.*
3 *Contumacia procuratoris quandoque domino nocet.*

1 OB minorem † indefenſum cauſa cognita & deliberatione præcedente fit miſſio in poſſeſſionem.
2 Defenſor † negligens ab officio remouetur, *hac l.* Butrigar. & Alex. Iaſon *ad hanc l. nu.* 2. De miſſione in poſſeſſionem Virgin. de Bocatiis *in ſpecial. tract.* intellectum ad hanc l. notat Camill. Gallin. *in commentar. ad tit. de verb. ſignif. li 10. c. 17. n.* 20. Roma. *conſi.* 428. Ex hoc
3 textu notat Alphan. quod procuratoris † contumacia interdum domino noceat, de qua materia Socin. *reg.* 394. Felyn. *ad l. extra. vt lite non conteſtat.* Alphan. *citat. in reportat. nu.* 647.

L. Quia abſente. 4.

1 *Indefenſus & non legitime defenſus paria ſunt.*
2 *Mulier non niſi in rem ſuam agere poteſt.*

1 NVllo † modo defenſus, item non legitime defen-
2 ſus æquipatantur, *hac l.* Mulier † niſi in rem ſuam agere & procurare non poteſt, *hac l.* Bald. & Salyc. *nu.* 1. Iaſon *nu.* 1. Donat. à Fina *in comm. concl. §. mulier.* ſyntag. com. opin. *li. 2 tit. 8. vocab. mulier nu. 32. fol.* 317. Dueu *reg.* 311. Intellectum ad hanc l. vide apud Frider. Bruckin. *in tract. de differ. inter vtrumq; ſexum memb. 2. art. 2. n. 18. p.* 1.

L. Actionem et. 5.

1 *Mandatum ad agendum defenſionem ſub ſe continet.*
2 *Procurator ab agendo repellitur niſi dominum in reconuentione defendat.*

1 MAndatum † ad agendum defenſionem in conſequentiam continet, *hoc text.* Bald. Item procu-
2 rator † actoris dominum in reconuentione nõ defenſurus ab agendo repellitur Iaſ. Salyc. Ciau. *de antiquitat. temp. par. 4. princ. nu.* 117. De reconuentione & huius inſtitutione Socin. *reg.* 412. VVurmſer *in pract. obſeru. lib. 1. tit. 12 obſeru.* 1. Ordin. Cam. *part. 2. tit.* 30. Tiraq. *de vtroque retract. part. 2 §. 1. gl. 5. nu.* 11.

L. Reum criminis 6.

1 *Accuſatus de crimine lite pendente procuratoris officio fungi non poteſt.*

1 ACcuſatus † de crimine quouſq; proceſſus pendet procuratoris officio fungi non põt, *hac l.* Salyc. Iaſ. & Bald. *l.* 6. §. 9. vbi Gotfred. *ſupra de his qui ad eccl.* VVeſenb. *in paratit ſub tit. de procurator. nu.* 5. Maria Riminal. *in addit. ad Iaſon. hac l. ſub lit. A.*

L. Militem 7.

1 *Miles non poteſt eſſe procurator, item clericus. n. 2.*

MIles † non eſt procurator alterius ẽt coniunctæ 1
perſonæ. Alex. Salyc. *ad hanc l. nu.* 3. Et de clerico † 2
ibidem *n.* 4. Riminald. *in addit. ad Salyc. hac l. verſ. miles.*

L. Quod quis ſibi 8.

1 *Procurator ad litem conſtitutus alium ante litem conteſtatam ſubſtituere nequit.*

PRocurator † ad litem conſtitutus, alium ante litẽ 1
conteſtatam ſubſtituere nequit, *hac l.* Bart. Bald. Salyc. & Iaſ. Cagnol. *ad l. nemo alieno de reg. iur.* Vantius *de nullitat. rubr. de nullitat. ex defectu inhabilit nu.* 129. Socin. *reg.* 392. Franc. Turzan. *concl.* 87. ſyot. com. opin. *li. 2. tit.* 8 *n. 12. fol.* 314. Ord. Imp. Cam. *parte 1. tit.* 28. Roma. *ſing.* 214

L. Qui ſtipendia. 9.

1 *Miles in rem ſuam agere poteſt.*

MIles tam actiones † proprias quam honeſta ceſſio 1
ne impetratas in iudicium deducit, Salyc. miles bona fide procurator conſtitutus, in rẽ ſuam agit Alex. vnde pateat quod quis directe in rem ſuam agit. Maſcard. *in addit ad Iaſ. hoc tex.* Intellectum ad hanc l. vide apud Cacher. *deciſ. 58. n.* 3.

L. Si procurator. 10.

1 *Procurator vltra mandatũ quid agens domino præiudicat.*
2 *Dolus procuratoris domino nocet.*
3 *Negligentia procuratoris principali nocet.*
4 *Principalis ob cauſam procuratoris quando reſtituatur.*
5 *Procurator quatenus ob culpam teneatur.*

PRocurator † egrediens fines mandati domino nõ 1
præiudicat. Et eius fraus & dolus † obeſt domino, 2
ſalua tamen mandati contra procuratorem actione. Bald. Bart. Alex. & Iaſ. *ad hanc l.* Purpurat. ad Iaſon. *hoc text.* De huius contumacia quando noceat domino Bellamer. *deciſ.* 291. Mauric. *de reſtit. in integr. c. 380. & ſeq.* Cacheran. *deciſ.* 9. De huius negligentia principali nocua Hartman. Piſtoris *in miſcell. quaſt. 36. p.* 1. Et quod ob
huius culpam † non reſtituatur principalis, ſi procurator eſt ſoluendo Mynſing. *reſp. 86. nu.* 7. Crau. *conſi.* 225. 3
nu. 2. An † culpæ ratione & in quantum teneatur, Eric. 4
Heideman *in diſput. D. par. 1. diſput. 13. fol.* 167. Gail *li. 1. obſer. 45. n.* 5. Caball. *millcloquio* 845. *part.* 2. Quando huius contumacia noceat domino, Ord. Imp. Cam. *part. 3. t.* 41. §. Wo auch der verzug. Soci. *reg.* 394. de materia huius legis vide Andr. Gail. *in pract. Cam. Imp obſ. li. 1. obſeru.* 45. *nu.* 1. Vinius & Suar. *in com opin. vocab. procurator.* ſyntag. com. opin. *li. 2. tit.* 8 *nu. 65. 66. fol.* 319.

L. Neque tutores. 11.

1 *Tutor & curator ante litis conteſtationem procuratorem non conſtituunt. Secus poſt litem conteſtatam nu.* 3.
2 *Pupillus & adultus interueniente tutore procuratorem conſtituunt.*

TVtor & † curator ante litis conteſtationẽ ex ſua per- 1
ſona actoriẽ non procuratorem conſtituunt, *hac l.* Bart. Bal. Alex. Caſtr. & Iaſ. Vant. *tit. de nullita. ex defect. inhab. ſeu mand. n.* 126. Soci. Sen. *conſ. 255. col. 2. l.* 2. Natta *conſ.* 5 *n.* 1. Oldra. *conſ.* 130. incip *omiſſa.* Rota *deciſ.* 345. *in antiquis.* Mathe. *in l ſingul.* 190. Rota Rom. *deciſ.* 223. *in nouiſſ.* Fulgu. *conſ.* 82. incip. *Titius fecit.* Alph. *in report. nu.* 484. Hier. de Cauall. *in pr. quaſt. opin. com. contra comm. qu.* 330.

§. Pupillus.

Pupillus † & adultus tutore interueniente procura- 2
torẽ conſtituunt, *hoc §. l. & cũ minores infr. ſi aduerſ. rẽ iudicat.* VVeſenb. *in parat. rub. de procur. n.* 4. De procuratore cõſtituto à tutore Paul. Mont. *in tr. de tutel. c. 31. effect. 1. n.* 16. de cautione à tali præſtanda. *alleg. effectu. n.* 7.

§. Ipſi etiam.

Tutor † & curator poſt litẽ conteſtatã procuratorem 3
cõſtituere nõ prohibetur, *hoc §.* Kilian. Regul. *in proceſſu iuris Saxon. ſub tit. de procur. c.* 4.

L. Exigendi. 2.

1 *Defenſor cautionem iudicati ſoluendi præſtare tenetur.*

2 *Filius*

2 *Filius minor ad defendendũ patrem in iudicio admittitur.*
3 *Filius quando procurator ad negotia conſtituatur.*

1 EX parte † defenſoris non requiritur mandatũ ſed cautio iudicati ſoluendi *hac l.* Itẽ defenſor nemo eſt legitimus ſine ſatisdatione Bart. Bald. Alex. & Iaſon Speculat. *in tit. de defenſore.* Regul. *in proceſſ. iuris Saxon. ſub tit. de defenſore* Purpurat. *in notis ad Iaſ. hac l.* Roman. *ſing. 619. & 656.* Hieron. de Laurent. *deciſ. Auiaſonenſi 24. fol. 53.* intellect. huius l. Duen *reg. 123.* Plura pro interpretatione huius l. vide apud Flamin. Chartar. *deciſ. 54. nu. 3.* Alphan. *in report. n. 109.*

§. Sane.

2 Ob ætatẽ † illegitimã filius à iudicio repellitur, ſed vt defenſor patris iniuſte reiicitur *hoc §.* Iaſ. *nu. 11.* Et quã-
3 do † ſit procurator ad negotia Iaſ. *ad hanc l. nu. 9. 17. 19. 20.* Mainer. & Menoch *in addit. ad Iaſ. prædictũ nu.* Weſenb. *in paratit. n. 4.*

L. Ita demum. 13.

1 *Exceptio procuratoria ante litem conteſtatã opponi debet.*

1 EXceptio † procuratoria opponenda ante litẽ conteſtatã, poſtmodũ n. non admittitur Salyc. *ad hanc l. n. 1.* Iaſ. *nu. 1.* Menoc. *in addit. ad Iaſ. hoc tex. ſub lit. A.* Old. *conſ. 317.* incip. *Seneca.* Barbat. Schar. Alb. Parit. *ad hanc l.* Duen. *reg. 264.* Petr. Peck *in tr. de iur. ſiſtendis c. 14. n. 1.*

L. Non eo minus. 14.

1 *Fauore introductum in odium non eſt detorquendum.*
2 *Sententia lata pro procuratore minoris illegitimo eſt firma.*

2 MAritus † vxoris procurator Salyc. Fauore alicuius introductũ in eiuſdem læſionem non eſt detor-
2 quendũ *hac l.* Bart. Sententia † lata pro procuratore minoris nõ legitime conſtituto valet & tenet Iaſ. *ad hanc l.* minorib. ætas in dãmnis non in rebus proſpere geſtis prodeſt *hac l.* pro intellectu huius leg. vide Pariſ. Alb. *in addit. ad Bart. ſub hac l.* Menoch *in addit. ad Iaſ.* Hieron. de Laurent. *deciſ. Auinionenſi 113.* Æmil. Verall. *deciſ. 158. n. 2. part. 2.* intell. ad hanc l. vide apud Ponta. *in tr. de alim. ca. 12. n. 4 fol. 93.* Ioh. Cephal. *conſ. 743. n. 19. li. 5. fol. 47.* Paul. Grammat. *theor. 8. n. 24. fol. 42.*

L. Litem te. 15.

1 *Procurator de quota litis paciſci non debet.*

1 PActũ † de quota litis in procuratore reprobatur & eum ab agendo repellit Alex. Salv. vide *l. 5.* iunctis remiſſion. *ſup. de poſtul.* Cuia. *l. 8. obſ. 31.* Maſuer. *ad Iaſon. hoc text.*

L. Procuratorem. 16. iuncto §. vnde.

1 *Procurator ſine ſpeciali mandato rem domini vendere non poteſt.*

1 PRocurator † vel actor ſine ſpeciali mandato non põt vendere rem in præiudicium domini *hac l.* Alex. & Salyc. Bart. Zabarel. *conſ. 89.* incip. *duo.* Bal. *conſ. 138.* incip. *factum part. 5.* Iaſ. *ad hanc l.* Schard. ad Bart. *hoc text.* De emptione & venditione procuratori demandata ſpeciale mandatum requirente Moz. *de contra. rubri. vel tit. de empt. vend. n. 28 fol. 356.* Ioſep. Ludo. *conſ. 30. n. 51* Roland à Valle *conſ. 9. n. 40. li. 3.* ſynt. com. opin. *li. 2. tit. 8. n. 92. & 93 fol. 321.*

L. Inuitus. 17.

1 *Procurator inuitus regulariter officio non fungitur. Et quid iure Saxonico. nu. 2.*
3 *Procurator inuitus cauſam vltra prouocationem extendere non cogitur.*
4 *Procurator quando appellare teneatur vel non. nu. 5.*
6 *Procurator abſentem inuitus defendere non cogitur.*
7 *Defenſor quando de calumnia iuret.*

1 INuitus † quis regulariter officium procuratoris in ſe non recipit, *hac l.* Bart. Bald. Alex. & Iaſ. Rom. *ſingu. 473.* incip. *procurator* Oldrad. *conſ. 308.* incip. *quia vos.* Anto. Teſſau. & Blaſ. Flor. Diatzs *deciſ. 107.* Matth. Col.
2 *deciſ. 139. n. 1.* Quid de iure † Saxon. quoad huius legis diſpoſitionem vſu ſit receptum Reinhart. *differ. Saxon. 22. alias 96. par. 4.* Franc. Rom. *in differ. Zobelij differ. 8. fol. 74.* Intellectus aũt ad hanc l. notat Rom. *ſingul. 473.* Inuitus procurator non cogitur † vltra prouocationem 3
cauſam extendere *hac l.* Iaſ. *ad hanc l. n. 2. 4. 10.* Rom. *conſ. 41. num. 11.* Menoch. *ad Iaſ. hoc tex. ſub lit. B.* Quando procurator † appellare non teneatur Rol. à Valle *conſi. 10. in fine vol. 2.* Kirchou. *in com. opin.* viciſſim quando appel- 4
lare † teneatur, vide Vezinum Turzan. Villalobos, Be- 5
nedict. Capram, *in com. concl.* & citatos hoſce in ſyntag. com. opin. *li. 2. tit. 8. à nu. 148. ad 154. fol. 314. col. 1. & 2.*

§. Sed nec.

Procurator † defenſionẽ abſentis inuitus non ſuſci- 6
pit: fidem n. ſuſceptam implere ſufficit *hoc §. l. ad legatum de iurudi. omn. iud.* Quando de † calumnia iuret. Veb. 7
diſt. Bart. 713. Et plura de defenſore & eius conditione Couarr. *pract. quæſt. c. 13.* Rom. *ſing. 473.* Reinhart. *diff. Saxon. 22. alias 69. part. 4.* Rom. *in diff. Zobelij diff. 8. fol. 74.*

L. Alienam. 18.

1 *Mater filium pupillum defendere non poteſt.*

MVlier † ob ſexum non defendit ſed tutorem filio 1
petit *hac l.* Bal. Saly. & Alex. Duen. *reg. 311.* Coler. *deciſ. 67.* Ioſeph. Ludou. *deciſ. Peruſina 49. n. 3.*

L. Si pretium. 19.

1 *Precium conuerſum in vtilitatem domini rem vindicantis emptori reſtituendum.*

PRetium † conuerſum in vtilitatem domini rem 1
vendicantis debet emptori reſtitui, Salyc. *ad hanc l.* Bart. Barbatia *in addit. ad Bart. hac l.* Menoc. *in addit. ad Iaſ. hoc text.*

L. Nihil arbitramur. 20.

1 *Procurator ante & poſt litem conteſtatam conſtitui poteſt.*

POteſt procurator † conſtitui ante & poſt litem cõ- 1
teſtatam *hoc text.* Salyc. & Alex. Barbatia *in addit. ad Bart. hoc tex.* Iaſ. *ad hanc l. nu. 1.* VVeſenb. *in paratit. de procur. n. 6.* Reinh. *diff. 21. par. 4.* Roman. *in diff. Zobelij diff. 7. fol. 74.*

L. Maritus 21.

MAritus vxoris eſt legitimus procurator etiam ſine 1
mandato præſertim ſi de rato caueat, Bart. Alex. Salyc. & Iaſ. Marc. Anto. Aquilin. *ad l. centurio. n. 27. col. 4. nu. 121.* Matth. Coler. *deciſ. 67.* Fuſc. *ſingul. 45 lit. E fol. 159.* Gail. *in pract. obſeru. obſ. 133. li. 1.* Intel. ad hanc l. vide apud Corſet. *ſingul. 24.* ſynt. com. opin. *li. 2. tit. 8. n. 37. fol. 317.*

L. Procuratoribus 22.

1 *Procurator per litis conteſtationem efficitur dominus litis.*

PRocurator † litem conteſtando ſit dominus litis, 1
nec põt ſine cauſa remoueri. Lite cũ procuratore conteſtata non poteſt dominus in ſe litẽ transferre Bald. & Salyc. Cuiac. *l. 2. obſeru. 31.* Iaſ. *ad hanc l. n. 1.* Purpurat. ad Iaſ. *hoc tex.* ſynt. com. opin. *lib. 2. tit. 8. n. 23. fol. 316.* De procuratoris reuocatione, itẽ de geſtis poſt huius reuocation. ſyntag. com. opin. *li. 2. tit 8. n. 100. f. 322.*

L. Nulla dubitatio. 23.

1 *Mandatum procuratoris effectis domini litis morte domini non finitur.*

POſt conteſtationem † factã à procuratore domini 1
morte non finitur mãdatum, & poteſt alius à procuratore ſubſtitui: Bart. Salyc. Bald. Iaſ. *ad hanc l. n. 1. & 3.* Medices *in tr. mors omnia ſoluit. vocab. mãdatum.* Fulgoſ. *conſ. 182.* incip. *Titius.* Cuiac. *li. 2. obſ. c. 31.*

L. Licet in principio. 24.

1 *Exceptio iudicium nullum reddens opponi ſemper poteſt.*

EXceptio † iudicium ſeiro reddens nullum, item 1
peremptoria quandocunque opponi poteſt *hac l.* Bart. Bald. Salyc. & Iaſ. Barbatia, Pariſ. & Alb. *in addit. ad Bart. hoc tex.* Cacheran. *deciſ. 1. à nu. 36. ad 49.* Intellectum ad hanc l. notat Duen. *reg. 264* Rota *deciſ. 149. in antiquis.*

L. Quæ-

L. Quicunque prætoriana 25.

1 *Perſona quanam per procuratores agant.*
2 *Perſonæ quæ litigare non poſſunt per procuratores litigantes an cauſam perdant.*
3 *Corrumpens judicem cauſam perdit.*
4 *Corrumpens notarium qualiter puniatur.*

1 PRæfecti † prætorio & magiſtri militum per procuratores litigant, Alex. item illuſtres perſonæ per ſe non litigant ſed per procuratores Bart. *ad hanc l.* Iaſon *ad præſentem l. nu. 1.*

§. Quod ſi quis.

2 Perſonæ † quibus litium perſecutio in indiuiduo prohibita eſt non litigantes per procuratores cauſam perdunt *hoc text.* Quatenus cauſa † alioquin perdatur
3 ob corruptionem iudicis, Tremola *ad praxin Bonacurſo fol. 459.* iudicem & aduocatum corruptum, idem *fol. 472. & 473. nu. 61. 62.* De pœna † notarium corrum-
4 pentis. Roytius *deciſ. Lituanica 3.*

Auth. hoc ius.

5 Illuſtres per procuratores agunt, aliæ autem perſonæ iuri communi ſe conformant *auth. vt ab illuſtribus. cap. 1. Nouel. 71.* Franciſc. Roman. *in different. Saxon.* Zobelii *fol. 57. 58.*

L. In pecuniariis. 26.

1 *Citatus per procuratorem in cauſa ciuili comparere poteſt. Quando non. n. 2.*

1 CItatus † io cauſis pecuniariis per procuratoré quis
2 comparere pôt. Alex. Ob cauſas † graues & iudici placétes quis perſonaliter agêre tenetur, quæ illæ ſiot cauſæ notat Peregr. Iannin. *in tr. de cit. reali* in tranſcurſu. Salyc. *ad hanc l.* referens cauſas ob quas perſonaliter quis cóparet & agit, Bart. *ad hanc l. n. 1.* Barbatia, Pomates, Alb. *in addit. ad Bart. hoc tex.* Iaſ. *ad præſentem l. n. 3. & 5.* Brun. *conſil. 114. nu. 363.*

Ne liceat potentiorib. patrocinium litigantib. præſtare vel actiones in ſe transferre.

TITVLVS XIV.

1 AD Rubt. & tit. vide Cyn. Bart. Salyc. Angel. Fulgo. Cuman. Gomez. Alex. Iaſ. Cuiac. *in paratit.* eundem *li. 8. obſeru. cap. 31.* Menoch. *de arbitrar. iudic. caſu 276.*

L. Diurnæ. 1.

1 *Potentiores procuratores eſſe non poſſunt.*
2 *Patrocinium potentioru ad terrorem aduerſarij recipiens cauſam perdit.*
3 *Humiliores à potentioribus non ſunt opprimendi.*
4 *In cauſis miſerabilium perſonarum gradus iuriſdictionum non ſemper attenduntur.*

1 POtentiores † non erunt procuratores. *hac l.* Saly.
2 Item patrocinium † potentiorum ad debilioris oppreſſionem captans, cauſa priuandus, Barto. quando pœna committatur, idem *nu. 6.* Schar. & Alba. *in addit. ad Bart. hac l.* Alex. *conſ. 3. col. 3. verſ. ſecundo etiam li. 4.* Intellectum *ad hanc l.* vide apud Duen. *reg. 88.*

§. Quare.

3 Omnium † intereſt vt tenuiores interceſſionibus importunis potentiorum minime opprimantur, *hoc §.*

§. Nec metuas.

4 In leuandis † oppreſſis & miſerabilib. gradus iuriſdictionum non ſemper attenduntur *hoc §.* Gail *in pract. Cam. obſeru. li. 1. obſeru. 1. num. 4.*

L. Si cuiuscunque 2.

1 *Cedens actionem potentiori cauſam perdit.*

1 CEdens † actionem potentiori ratione officii perdit caoſam, Alex. Bald. Salyc. Bart. & Iaſ. idem *ad l. ſi quis ita §. ea lege nu. 13. de verb. oblig.* Rota Rom. *deciſ. 174. in nouis.* Socin. *reg. 67. incip. ceſſio* Rom. *conſi. 518. incip. in caſu* Paul. Æmil. Verall. *deciſ. 105. n. 5. parte 1.*

De his qui potentiorũ nomine titulos prædiis affigunt vel eorũ nomina in lite prætendunt.

TITVLVS XV.

AD Rubric. titul. & huius materiam Bart. Cyn. Bal. Salycet. Alex. Fulgoſ. Cuman. Iaſon Azo *in ſumma.* Cuiac. *in paratit. hoc tit.* Sichard. & Gilken.

L. Animaduertimus. 1.

1 *Inſignia potentiorum prædijs affigens iure ſuo priuatur.*
2 *Titulos potentiorum ijs inſcijs ædibus alienis affigens in metallum damnatur.*
3 *Libellus ineptus non præiudicat.*
4 *Nomen potentioru exceptionibus inſerens cauſam amittit.*
5 *Litibus alienis ſe immiſcere nemo debet.*
6 *Rem litigioſam alienare num liceat.*

TItulos † ſeu inſignia potentiorum prædiis affigens 1
& potentiorum nomina in lite prætendens iure ſuo prioatur, Bart. Bald. Salyc. Alex. Iaſ. & Sichard. *nu. 1.*

§. Quod ſi nullum.

Titulos † potentiorum hiſce ioſciis ædibus alienis 2
affigens in metallum damoatur. Barto. & Sichard. *ad hanc l. nu. 1.* De libello † inepto non præiudicante ſi ex- 3
ceptiones contra talem opponantur, Iaſon *ad hanc leg. nu. 1.* Item quod confeſſio in libello & exceptionibus præiudicent, idem *ad hanc l. nu. 3.*

§. Quisquis igitur.

Lite pulſatus, † exceptionibus potentioris nomen 4
inſerens terrendi & concutiendi aduerſarii nomine, cauſam perdit *hoc §.* Bartol. *ad hanc l.* Simon Schard. *in addit. ad Bartol. ſub hac l.*

§. Eos ſane.

Litibus † alienis ſe immiſcentes abſque poſſeſſionis 5
& proprietatis titulis vt prodigi famæ, & calumniatum redemptores notandi ſunt *hoc §.* Sichard. *ad præſentem l. ſub nu. 1* Quatenus litigioſam rem † vendere, alienare 6
& redimere ſit prohibitum, Socin. *reg. 423.* Piſtoris *in miſcell. quæſt. parte 1. quæſt. 40.*

Vt nemo priuatus prædiis ſuis vel alienis vela regia ſuſpendat.

TITVLVS XVI.

AD Rubricam, titulum, & eiuſdem materiam vide Cyo. Bart. Bald. Salyc. Angel. Cuman. Iaſ. Azon. *in ſumma.* Cuiac. *in paratit. hoc tit.* Sichard. & Gilkæo.

L. Regiæ. iuncto 1.

§. Omne.

1 *Inſignia regis aut principis rei ſuæ imponens rem perdit.*
2 *Signum rei affixum num eius dominium arguat.*

REgis aut † principis inſignia rei ſuæ applicans rem 1
ad regem vel principem tranſtuliſſe videtur, *hac l.* Salycet. Cyn. & Bart. Fichard. *l. ſtigmata. C. de fabricenſib.* De ſigni † præſumptionibus, an ſigna appenſa domini- 2
um rei arguant, Rota Genua *deciſ. ad mercatur. 153. nu. 5.* Iacob. Rebuff. & Celſ. Hugo *ad l. 2. C. de frumento Alexandr.*

L. Ne quis vela. 2.

1 *Vela regia nemo iudice inſcio rebus ſuis appendat. Quomodo puniatur. nu. 2.*
3 *Vela illicita quilibet auellere poteſt.*
4 *Inſignia quando iuriſdictionem denotent.*
5 *Inſignia principis aſſumens reus ſit criminis maieſtatis.*

IVdice † inſcio nemo vela regia bonis ſuis appende- 1
re poteſt, Bart. Ex hoc textu notat Salyc. quod cótra poſſeſſorem iniuſtum nil proprio marte ſit intentandum Alex. *conſil. 37. lib. 2.*

§. Eum.

Digitized by Google

§ Eum.

2 Plebeius † vela regia rebus priuatis prætore aut iu-
dice inſcio appendens vltimo ſubdctur ſupplicio, cla-
riſſimi curiales milites hoc perpetrantes deportantur
hoc §. De pœnis vide Bart. & Iaſ. *ad hunc text.*

§. Deponenda.

3 Verborum † illicitorum, item inſignium remotio
& auulſio cuilibet in cuius præiudicium appoſita ſunt
indulta, Bart. *ad hanc l. n.* 1. De inſignium materia, quan-
do communionem bonorum inſignia in familia pro-
bent. Natta *conſil.* 636. Et principum ac regum inſignia
affixa nũ denotent ſubiectionẽ. Chaſſa. *in catalog. gloriæ
mundi part.* 7 *cõſid.* 38. *concl.* 44. Hieron. de Monte *in tra.
de fin. c.* 75. *nu.* 5. Et quãdo eccleſiæ inſculptæ arguant ius
patronatus. Maſcard. de probat. *concl.* 958. *n.* 21. Crauett.
de antiquit. temp part. 1. §. *incip. octaua datur n.* 12. Valaſc. *in
quæſt. iuris emphyteut. quæſt.* 9. *nu.* 28. Menoch. *li.* 3. *præſumpt.*
4 130. Quando † inſignia iuriſdictionem denotẽt Frec-
5 cia *de feud. li.* 2. *in* 47. *auctorit.* De aſſumente † inſignia re-
gis reo criminis maieſtatis, Decia. *in prax. crim. li.* 7. *c.* 9.
n. 4. *fol.* 150. Ad materiam §. vide Alex. *ad rubr. huius tit.*

Vt nemini liceat ſine iudicis auctoritate ſigna imprimere rebus quas alius detinet.

TITVLVS XVII.

AD Rubricam, & titulum, huiusq; materiam vide Cyn. Bart. Angel. Salyc. Fulgoſ. Azon. Cuiac. *in paratit. hoc tit.* Alex. & Iaſon. Ræuard *lib* 5. *cap.* 16. Forner. *lib.* 1. *ſelect. ca.* 24.

L. Sæpe reſcriptum 1.

1 *Inſignia ſine auctoritate iudicis rei alienius affixa licite amoueri poſſunt.*

2 *Signa priuatarum aut publicarum perſonarum an quis impune remoueat.*

1 INſignia † impoſita rei meæ ſine iudicis auctoritate,
licet mihi propria auctoritate remouere Salycet. &
Aret. *ad hanc l.* Bald. *in l. ſi pacto quo pœnam, de pactis.* De
2 remouentibus † ſigna priuatarum aut publicarũ per-
ſonarum quando hoc impune fiat vel non, Thoming.
deciſ. 7. de ſigni ademptione turbationem arguente &
quomodo pro iſtiuſmodi turbatione licitum ſit age-
re. Symphorema ſupplicat Imp. Cam. *to.* 2. *par.* 2. *fol.* 174.

L. Rebus quas alius. 2.

1 *Rei controuerſæ nemo ſignum apponit.*

1 LIte pendente † item rebus ab aliis detentis nemo ſigna licite apponit. Alex. & Salyc. *a ll. præcedẽt.* Iaſ. *ad l. præc. nu.* 1. Sub hoc textu notat Iaſ. *nu.* 2. 3. 5. quod Scholares Doctoratus titulum impetrent tutiſſime à Dd. Maſuetus ad Iaſon, *hoc textu.*

Ne fiſcus vel reſpublica procurationem alicus patrocinii cauſa in lite præſtent.

TITVLVS XVIII.

AD Rubr. titul. & eiuſdem materiam, Cyn. Bart. Salyc. Bald. Alex. Iaſon Azo *in ſumma.* Cuiac. *in paratit. hoc tit.* Iohan. Sichard. & Petr. Gilkæn. *in repetit. hoc tit.* De illicito fiſci patrocinio præſertim ſi de quota litis pacta intercedant, idem Peregr. *citat. tract. lib.* 4. *tit.* 7. *nu.* 17. *fol.* 341.

L. Reipublica 1.

1 *Fiſcus ſub prætextu pecuniæ reipub. debitæ patrocinium ſuſcipere non poteſt.*

2 *Fiſcus & reſpublica quomodo differant.*

1 SVb prætextu † pecuniæ reipublicæ debitæ fiſcus in
ſe patrocinium non recipiet, Bartol. Actio litigio-
ſa vel dubia non debet in ſolutum dari fiſco, Alexand.
2 *ad hanc l.* Salyc. *ad hanc l.* De differentia † inter fiſcum &
rempublicam Maria Riminald. *in addit. ad* Salycet. *hac
l.* Iaſon *ad hanc l. nu.* 1. Anton. Peregr. *de iure fiſc. li.* 4. *tit.* 6.
nu. 42. 43. *fol.* 333. Paul. Æmil. Verall. *deciſ.* 105. *nu* 1. *par.* 1.

L. Cum allegas 2.

1 *Fiſcus an ſuſcipiat actiones vel res litigioſas.*

2 *Fiſcus de quota litis non paciſcitur.*

3 *Res litigioſa quæ.*

ACtionem † litigioſam vel dubiam ex cauſa dona- 1
tionis fiſcus vel reſpublica ſuſcipere non poteſt,
hac l. Peregrin. *li.* 4. *tit.* 6. *nu.* 42. Item fiſcus † & reſ- 2
publica non paciſcuntur de quota litis, Salycet. Alex.
Rubeus *in addit. ad Bart. hoc text.* Peregr. *citato loco ad ru-
bric. tit.* Et de litigioſis † vnde res litigioſæ & quando ſic 3
dicantur, idem *allegat. lib. ac tit.* in tranſcurſu.

L. Abhorret à ſæculo 3.

1 *Fiſcus priuato contra priuatum patrocinium non præſtat.*

2 *Fiſcus quando liti aſſiſtat & actiones ſuſcipiat.*

FIſcus † contra priuatum prætextu debiti procura- 1
tionem non præſtat, *hac l.* Sichard. *ad l.* 1 *n.* 1. Quãdo
liti aſſiſtat, † actiones ſuſcipiat, conueniat debitorem 2
debitoris, Peregr. *alleg. li.* 4. *tit.* 6 *n.* 45. 46. 47.

L. Ad fraudem. 2.

1 *Reſpublica debitorem ſuum ratione debiti contra alium adiuuare non debet.*

REſpublica † debitorem ſuum non iuuabit contra 1
alium prætextu debiti ſui, Salyc. Iaſon *ad l.* 1. *hoc t.*
Peregr. *de iure fiſc. li.* 4. *tit.* 6. *n.* 47 adem *lib.* 3. *tit. de debitore
fiſci n.* 19.

De negotiis geſtis.

TITVLVS XIX.

AD Rubricam, tit. & huius materiam vide Cyn. Bartol. Angel. Caſtr. Cuman. Salycet. Alça. Azo. *in ſumma.* Cuiac. *in paratit.* Sichard.

L. Cum tutores. 1.

1 *Expenſæ quando non repetantur.*

2 *Expenſas quaſnam mater repetat.*

EXpenſæ factæ † ex pietate materna vel affectione 1
domeſtica non repetuntur dum animo repeten-
di factæ non cenſentur, *hac l.* Alex. Salyc. *ad hanc l. n.* 1. *&*
4. Bald. *conſ.* 363 *vol.* 3. Sichard. & Albao. *ad Bart. hac l.* In-
tellectum *ad hanc l* vide apud Ruin. *conſil.* 1. *n.* 25. *vol.* 3. Et
quaſnam per proteſtationem † expenſas mater ſibi re- 2
ſeruet & ex hac reſeruatione poſtmodum petat Barto.
ad hanc l. nu. 4. Alex. *ad rubr. Cod. huius tit. fol* 51. Mignon
ad conſuet. Andegau. fol 223. *col.* 2. Ioh Batipſta Weber *diſt.
Bartoli* 50. De expenſis pietatis quoad alimenta libero-
rum, Iohan. Gatlis *in tract. de expenſ. c.* 3. *n.* 1. *&* 2. *& c.* 4. *nu.*
5. & in terminis *allig c.* 4. *nu* 14 *&* 24.

L. Contra impuberes. 2.

1 *Pupillus ex negotio geſto non tenetur niſi ſit locupletior factus.*

PVpillus † niſi locupletior factus ex negotio geſto 1
non tenetur, *hac l.* Alex. Salyc. Bart. Cuman. *conſ.* 68.
Incip. *Caſus talis.* Fulgoſ. *conſil.* 246. incip. *ſuper contra-
dictione.* Intellectum ad hanc l. vide apud Andr. Schra-
der *in tract. de feud parte* 9. 2. *partis princip. ſect.* 2. *n.* 83. Aret.
& Mariam Riminald. *in addit. ad Salycet. hac l.*

L. Siue pro fratre. 2.

1 *Soluens nomine alieno negotiorum geſtorum actionem habet.*

PRo ſolutione † nomine alieno ſine iuſſu vtiliter fa- 1
cta, negotiorum geſtorum actio competit *hac l.* A-
lex. quod cohæres pro cohærede vtiliter ſoluit ve-
nit in actionem negotiorum geſtorum, *Bart. ad hanc leg.*
Iaſon *ad l.* 2. §. *ex iis. de verb. oblig l.* 6. §. 2. *ſupra commu. divid.*
Pacius *li.* 2. *enant.* 63. Cuiac. *lib.* 26. *obſ.* 36.

L. Qui pupillæ. 4.

1 *Mandatum tutoris non impedit actionem negotiorum geſtorum.*
2 *Facta ex officio in actionem negotiorum geſtorũ non cadũt.*
3 *Agens ex officio non repetit expenſas.*

1 MAndatum † tutoris non impedit actionẽ negotiorum geſtorum inter gerẽtẽ & dominũ negotiorum Bald. Salyc. & Alex. Bart. Sichard. *ad hanc l. nu. 1.*

L. Officio. 5.

2 OFficii† neceſſitate facta impediunt actionem negotiorum geſtorum *hac l.* Alex. Salyç. Bald. *ad rub. de oper. publ.* Barto. de officii neceſſitate facere coactis &
fauore dignis, *l. ſi fideiuſſor. §. ſi neceſſaria,* vbi Iaſ. *qui ſatiſd.*
3 *cogant.* Et quatenus † officii ratione obligatus ad factũ
careat & priuetur actione vel imploratione pro expẽſis repetendis, ſed de ſuo factas non recuperet, vide *l. 1.* & Ioh. de Platea, Iacob. Rebuff. & Celſ. Hug. *C. de aquæductu.* Menoch. *de retinen. poſſeſſ. rem. 6 num. 32. & 34.*

L. Curatorem. 6.

1 *Curator ante confirmationem quid expendens, hac actione repetit.*
2 *Curator regulariter teſtamento non datur.*

1 CVrator † paterno teſtamento datus quod expẽdit ante confirmationem per actionem negotiorum
geſtorum repetit *hac l.* Bald. Salyc. qui notat curatorem
2 † in teſtamento non legitime dari Bart. *hac l.* de curatore quod regulariter teſtamento nõ detur Paul. Monta. *in tract. de tut. c. 8. n. 20. fol. 32. & c. 24. n. 5. fol. 69.*

L. Si ab eo. 7.

1 *Hæreditatis aditio quatenus debitum confundat.*
2 *Succeſſor in dubio non compenſat.*

1 HÆreditatis † aditio debitũ nõ confundit niſi pro
2 hæreditaria portione *hac l.* Succeſſor † in dubio non cõpenſat Bald. Alex. & Bart. Ioh. Zanger *in tr. de except. l. 3. tit. de except. cõfuſionis.* Zobel *parte 2. differ. 57.* in differentiis à Franci. Rõ. editis *fol. 423.* vide Remiſſiones *ad l. debitori. ſupra de pact.*

L. Aduerſus eos. 8.

1 *Debitum longo tempore non exigens remiſiſſe non cenſetur.*
2 *Negotiorũ geſtor. actioni intra 30. annos non præſcribitur.*
3 *Remiſſio iuris vnde præſumatur.*

1 OB impedimenta † occupationum debitum p longum temporis ſpatium non exigens remiſiſſe hoc minime videtur, *hac l.* rationũ redditio peti põt ad 30.
2 vſq; annos *hac l.* Alex. Itẽ actioni † negotiorũ geſtorum
3 non præſcribitur intra 30. annos, Bart. De remiſſione † iuris, vnde & qua ex cauſa præſumatur Menoc. *li. 3. præſumpt. 15. nu. 38. & conſ. 46. nu. 9. li. 1.* de rationum redditione Burſat. *conſil. 105. li. 1.*

L. Si pecuniam. 9.

1 *Ratihabitio negotiorum geſtorum actionem parit.*
2 *Ratihabitio quomodo introducatur.*
3 *Ratificationis ſolennitas.*
4 *Taciti an idem qui expreſſi effectus.*

1 RAtihabitio † inſequens negotium p alium geſtũ, parit negotiorum geſtorum actionem *hac l.* Alex. Salyc. Bart. Rõ. *conſi.* 201. incip. *pro deciſ.* Barbatia *ad hanc*
2 *l.* De ratihabitione † & eius introductione Rot. Genua
3 *dec. ad merca. 15. nu. 9.* De ſolẽnitate † Menoc. *conſi. 404. n.*
4 *13. li. 5.* Crau. *conſi. 622. n. 19.* An idẽ tacita † quod expreſſa operetur Anton. Teſſau. & Blaſ. Flor. Diaz *deciſ. 7.* Kirchou. *in comm. opin. vocab. ratificatio.*

L. Si ſeruum. 10.

1 *Curans ſeruum alienum vtilem domino negotiorum geſt. actionem habet.*
2 *Curans ægrotum expenſas repetit.*

1 CVrans † ſeruum alienũ non inutilem domino, habet negotiorum geſtorum actionem *hac l.* Salyc. Bart. *l. prætor §. quod ait prætor. infra de bon. auct. iudic. poſſidẽ.*
De repetitione expenſarum † factarum pro curatione 2
ægroti Iohan. Garſia, *in tract. de expenſ. c. 25. nu. 2.*

L. Alimenta quidem. 11.

1 *Expenſas alimentorum mater non repetere poteſt. Secus in expenſis rerum. nu. 2.*

ALimentorum † expenſas pietatis præſumptione 1
factas mater iuris titulo non recuperat. In res aũt
alios † factas repetendi animo mater actione negotio- 2
rum geſtorum repetit *hac l.* Salyc. Bald. Bartol. Schard. Alban. Pomates *in addit. ad Bart. hoc tex.* Ioh. Garſia *in tr. de expenſ. ca. 4. n. 24. fol. 83.* De repetitione quãdo huic ſit locus Iaſ. *ad l. non omnis n. 6. ſi cert. pet fol. 30.* Berous *quæſt. 11.* Cornazan. *deciſ. 21. n. 1.* Marlian. *deciſ. 67.*

L. Si filius pro patre. 12.

1 *Filius donandi animo ſoluens hac act. ſolutum non repetit.*
2 *Indebitum ſcienter ſoluens an donare videatur vel nõ. nu. 3.*
4 *Filius ſui iuris pro patre ſoluens hac actione repetere poteſt.*
5 *Soluens in dubio an ſuo nomine ſoluiſſe videatur.*

FIlius † donandi animo ſoluens debitum paternum 1
actione negotiorum geſtorum ſolutum non repetit
hac l. Alex. Quando ſcienter † indebitum ſoluẽs dona- 2
re videatur, Menoch. *li. 3. præſ. 31. nu. 8.* Quando e contra
† donatum non videatur. *alleg. præſumpt. 31. nu. 14.* 3

§. Si igitur pater.

Filius † ſui iuris negotium patris gerens & ſoluẽs ſo- 4
lutum condicit. *hoc §. l. 3. ſup. de negot. geſt.* Quatenus in
dubio † ſoluere quis ſuo nomine cẽſeatur Menoch *li. 3.* 5
præſ. 46. n. 4.

L. Quod in vxorem tuam. 13.

1 *Expenſas pro curanda vxore maritus non repetit. Et quid in expenſis funerum. nu. 2.*

EXpenſæ factæ † pro curanda vxore ægra non repe- 1
tuntur per maritum, in expenſis funerũ dote apud maritum remanente *hac l.* Bald. Salyc. & Alex. idem *ad l. Inſula §. vſura. ſolut. matrim.* Schar. & Alb. *in addit. ad Bartol. hac l.* Martin. Coler. *in tra. de alim. p. 2. c. 1. n. 12.* vbi tractat quid ſub alimentis vxori debitis comprehẽdatur, Ioh. Garſia *in tract. de expenſ. c. 13. n. 23.* Et de expenſis funerũ ac veſtium mulieris *all. ca. 13. n. 23. 24. 25.* Intell. ad hanc legem Marian. Socin. iun. *conſi. 114. n. 47.*

L. Si mandatum. 14.

1 *Actus idem diuerſas actiones producere poteſt.*
2 *Mandatum tertij hanc actionem non impedit.*

ACtus † idem reſpectu diuerſarum perſonarum pa- 1
rere põt diuerſas actiones, *hac l.* Mandatum † ter- 2
tii non impedit actionẽ oriri inter gerentem & eũ cuius negotia geſta ſunt *hac l.* Bart. Alex. & Salyc. *hac l.*

L. Si paterno 15. iuncto § quod ſi.

1 *Vitricus pro priuigno expendens an repetat.* 1

VItricus † in priuignum paterno affectu expendens nõ repetit niſi animũ negotii gerẽdi habuerit *hac l.* Bald. Alex. Bart. Schard. & Alban. *in addit. ad Bart. hac l.* Garſia *de expenſ. c. 4. nu. 24.* Martin. Coler. & Petr. Surd. *in tract. de alimen. in indicib. ſub vocab. vitricus.*

L. Si negotium ſororis. 16.

1 *Soluens pro fratre & ſorore abſque mandato actione negot. geſt. repetit ſolutum.*
2 *Frater quando fratres alat.*
3 *Fratres quando communiter impenſas faciant.*

SOluens † tributa pro fratre & ſorore nullo extante 1
mandato actione negotiorum geſtorum ſolutum
repetit *hac l.* Alex. Bald. Bart. Decius *conſil. 21. incip. viſo.* Schard, *ad Bart hoc text. l. 1. & l. ſi remunerandi mandati.* De
fratribus † quando alant & ſoluant, Ioh. Garſia *in tract.* 2
de expenſ. c. 3. 34. 35. Et quando ex communi † impenſas 3
faciant. *num. 53.*

L. Curatoris etiam. 17.

1 *Obligatio facta ratione adminiſtrationis ad heredes tranſit.*

2 *Actio*

1 *Actio neg.geſt.contraria.*

1 OBligatio † cõtracta ratione adminiſtrationis tráſit ad hæredes, *hac l.* Bald.contra hærede des geſtoris datur vtilis negotiorum geſtorum actio, Alex. *l.6.ſupra*
2 *hoc tit.l.4.infra qui tutores dari.* De cõtraria † negotiorum geſtorum actione Schneid.*ad §.actionum rubr, de actione neg.geſt.contraria f.*883.Plot.*in tr.de in litem iurand.à num.*545.*verb.adminiſtratores.*Ioh. Garſ.*in tr.de expenſ.c.*7.*n.*19. Rota Genua *deciſ.ad mercat.*41.

*L. Ob negotium.*18.

1 *Actio neg.geſt.eſt bonæ fidei.*

1 IN hanc † actionem vt in ſimiles bonæ fidei vſuræ computãtur, *hac l* Schneid.*in comment.ad §.actionum rub.de actione negotior. geſtor. nu.*11. *&* 12.*fol.*883.*l.atqui natura. §.non tantum.D.hoc tit.*

L Ab vno 19.

1 *Actio neg.geſt & pro communi negotio geſto competit.*

1 ETiam † pro communi negotio geſto locum habet negotiorum geſtorum actio; Alex. Bald.Salyc.de geſto negotio cõmuni,item de expenſis pro communi negotio factis,Garſia *in tract.de expenſ.c.*19.in tranſcurſu.

L.Tutori vel curatori 20.

1 *Officium tutoris differt ab officio geſtoris.*
2 *Tutor expenſas factas tutela actione repetit.*
3 *Geſsiſſe quando quis dicatur.*
4 *Paucis gratificari ſufficit.*
5 *Tutor de dolo & culpa tenetur. An geſtor.nu.*6.

1 TVtor † & curator diſtincta officia à geſtoribus ha-
2 bent,*hac l.* Tutor & curator † tutelæ actione expenſas non negotiorum geſtorum prætextu repetunt, *hac l.*Bart. Roman. *conſil.* 426.incip.*negotiorum. & conſil.* 413.incip.*quoad primum.* Schard.adBart,*hac l.*De geſto-
3 re † quando geſsiſſe dicatur, Paul. Montan.*in tract.de tutel.c.*39.*n.*14.*fol.*201.*verſo.* De actione tutelæ & quidẽ contrar.idem Montan.*citat.tr.c.*31.*effect.*2.*n.*39.*fol.*99.

Verſ.Ac ſatis.

4 Paucis † gratificari citra officii neceſsitatem ſufficit *hoc verſi.cap.ſi Romanor.*19.*diſt.* Amatis *deciſ.*95.*n.*10.*f.*403.

§.De cæteris iuncto verſic.ac ſatis.

5 Tutor † ratione adminiſtrationis tenetur de dolo, lata & leui culpa vſq; pupillus ſui iuris fit, *hoc §.*Quan-
6 do geſtor † de leui culpa & neglectis teneatur, Bart.*ad hanc l nu.*3. De tutore ex dolo obligato, Montan.*de tutel.c.*31.*eff.*5.*n.*10.*fol.*100.Et de culpa idem *citat.comment.ca.*36.*reg.*3,*n.*5.*fol.*175.

*L Si cognati tut.*21.

1 *Obligatio perſonalis non impedit libertatem ſerui.*

1 OBligatio † perſonalis non impedit libertatem ſerui,& liberatus non tenetur de prioribus geſtis *hac l,*Salyc.& Alex.*l.Pomponius ff.de negot.geſt.*

L.Negotium gerentes 22.

1 *Negotiorum geſtor de caſu fortuito regulariter non tenetur.*

1 NEgotiorum † geſtor niſi caſum fortuitum ſpeciali pacto præſtare in ſe recepit, de caſu fortuito nequaquam tenetur,*hac l.*Bald.Salyc.&Alex.Medices *in tr. de caſibus fortuit.in indice ſub vocab.negotiorum geſtor.* Et de caſus fortuiti in ſe receptione, Alex.*ad l.Titius de liber.& poſthum.*Seb.Medic. *tit.tr.de caſib.fort. verb.caſus fortuitos.*

L.Negotiis 23.

1 *Actio neg.geſt.eſt perſonalis.*

1 ACtio negotiorum † geſtorum perſonalis non realis eſt.*hoc tex.*Alex.Schneid.& VVelenbe.*ad §.actionum.rub.negotior.geſtor.fol.*882.*&* 883.

L.Si quis nolente .24.

1 *Prohibitio domini actionem negot.geſt.tollit.*
2 *Expenſas poſt domini prohibitionem factas geſtor nõ repetit.*

PRohibitio † domini negotiorum geſtorum actionem impedit. Inuitus non contrahit nec quaſi cõtrahit, Alex. & Salycet. Caſtr. *conſi.*177.incip.*ſuper domina.*Socin.*reg.*157.Pileus *qu.*6.Menoch. *de arbitr.li.*1.*qu.*69.*nu.*27.Alphan. *in report .n.* 958. 1

§. Quod enim.

Expenſas † poſt domini prohibitionem & proteſtationem vtiliter factas non repetit negotium gerens, *hoc §.*Garſia *de expenſ.c.*2.Roman.*ſing.*124.Corſet.*ſingul.*90.*vocab.expenſa.* 2

De his quæ vi metusue cauſa geſta ſunt.

TITVLVS XX.

AD rubr.tit.& materiam vide Cyn.Bart.Caſtr.Fulgoſ.Cuman.Salyc.Azon.*in ſumma.* Cuiac. *in paratitl.hoc tit.*Ioh.Baptiſt.Plot.*in tract.de in litem iurand.* Menoch. *in tract. de recuper.poſſeſſ.* in tranſcurſu. Gail.*de pace publica c.*2.*li.*1.Mandel.*conſil.*77.De metus incuſsione & purgatione Menoch. *li.* 1. *conſil.*1.*n.*490.492.493. Et de metu iuſto & huius metus probatione idẽ Menoch.*conſil.*410.*vol.*5. De metus argumentis Crauetta *conſil.*49.

*L.Perſecutionem.*1.

1 *Metum inferens periculum interitus ſuſtinebit.*
2 *Interitus rei ad quos ſpectet.*

INteritus † periculum fert & ſuſtinet fur, item metũ inferens,Salyc.& Alex Bart. idem *ad l. merito ,de vi & vi armat.l.ſubtracto,*vbi Bart.& Bald.*de furt.* Riminal.ad 1
Salyc.*hoc text.lit. A & B.*De interitu † rei quinam tene-
antur vel non, Andr.Fachin.*lib.*2.*controu.ca.*72. 2

L Cum te non 2.

1 *Solutio ſpontanea actionem quod met.cau. tollit.*
2 *Sponte ſolutum num repeti poſsit. Et quid ſi non coacte n.*3.

SPontanea † ſolutio metum in promittendo adhibitum purgat & actionem quod metus cauſa tollit, 1
hac l. Alex.& Salyc.*n.*1.An ſolutum ſponte † poſt pro- 2
miſsionem repeti poſsit, Alex.*ad h.l.n.*8. Et quando ſol-
uens † coacte poſt cautionem metu factam ſolutum 3
repetat, vide Bart.*ad hanc l.n.*6.*&* 13. Aretin.*conſil.* 10.*nu.*10, De metus purgatione, Alex.*ad hanc l.* Calderin.*conſ.*1.*ſub tit.de his quæ vi metusue cauſa.*ſynt.com.opin.*lib.*2.*tit.*10.*n.*51.*fol.*328.

*L.Si vi vel metu.*3.

1 *Fundum metu vendens num oblato precio eum repetat.*

VEndens † metu fundum vtili actione repetit ob- 1
lato precio, niſi obſtet præſcriptionis iuſta exceptio,*hac l.*Bart.Bald.Salyc.& Alex. Zabatella vel Pariſ. *conſ.*137.*in* 2.*dubio* Alban.ad Bart.*h.l.*Aretin.*ad hanc l.*Riminald,ad Salyc. Quatenus metus emptionis contractum reſoluat, notat Moz.*in tract.de contract .rub.vel tit. de empt.cap.fin.nu.*2.

*L Si per vim.*4.

1 *Venditio metu facta nulla.*
2 *Metus per ſpontaneam ſolutionem an purgetur.*
3 *Actio quod M.C. elapſo anno in ſimplum datur.*

VEnditio † metu iuſto mortis aut cruciatus corpo- 1
ris extorta, præſertim metu non purgato nulla eſt, *hac l.*Salyc.Bald.Alex.Bart. An talis venditio ſit ipſo iure nulla vel reſcindenda, Viuius *li* 1.*opin.*57. ſynt.com. opin.*li.*2.*tit.*10.*n.*21.*fol.*316.*& num.*28.*fol.ſeq.* Quatenus
metus † purgetur per ſpontaneam ſolutionem, Vezin. 2
*in com.opin.ſynt.alleg.ca.*10.*n.*51.*f.* 328.

§. Poſt annum.

Actio † quod metus cauſa elapſo anno in ſimplum 3
datur *hoc §.*Bart.*ad hanc l.*Caſtr.*conſil.*88.Alban.ad Bart. *hoc textu.*

L.Non intereſt.5.

1 *Actio quod M. C. competit tam ob venditionem coactam quam minori pretio factam.*

1 ACtioni † huic locus in vēditione tā coacte quam minori pretio facta, Batt. Salycet. & Alex. *l.qui in carcerem ff.hoc tit.*

L.Ad inuidiam.6.

1 *Violentia ex ſola dignitate contrahentis non probatur.*

1 EX dignitare ſola contrahentis violentia non probatur, Bart. Salyc. Bald. & Alex. Decius *conſ.*219.incip.*viſo puncto.* Bald.*conſ.*29. Schard. Alban. Parit. Puteus *in add.ad Bart.hac l.* Menoch.*conſ.*29.*n.*19.*li.*1.idem *de arbitr.iudic.li.*2.*cent.*2.*caſu* 135.ſynt.com,opin.*li.*2.*tit.*10.*n.*11.*fol.*326.

L.Si donationis.7.

1 *Contractus metu factus eſt nullus.*
2 *Metus iuſtus qui.*
3 *Metus probari debet.*

1 COntractus † celebratus iuſto metu ob hunc reſcinditur, Bart. Bald. Salyc. & Alex. De metu iuſto
2 Gail *de pace publica li.*1.*c.*2.*n.*3. De metus iuſti probatione Menoch.*conſi.*410.*vol.*5. Mynſing *obſer.Cam.*27.*cent.*3.*ca.ſi iuſtus.* vbi Decius *de appellat.extr.* Et quatenus non
3 † præſumantur, ſed probatione indigeant metus ac dolus Boer.*deciſ.*55.ſynt.com.opin,*li.*2.*tit.*10.*n.*36.*f.*327.*&* *n.*21. *in ſynt.fol.* 326. vbi de metu contract.reſcindente tractat.

L.Cum te domus.8.

1 *Venditio facta ob id ne quis ad ciuilia munera trahatur per actionem quod M.C.non retractatur.*

1 MEtus ne quis vocetur ad munera non inducit actionē quod metus cauſa Bald. Venditio † facta ne ad ciuilia munera quis trahatur non reſcinditur per actionem quod metus cauſa, *hac l.* Alex. & Salycet.

L.Metum.9.

1 *Metus ex ſolis minis non probatur.*
2 *Metus iactura honoris eſt grauiſſimus.*
3 *Mandatum de non offendendo quando in Camer.Imper.ob metum decernatur.*

1 MEtus † non iactationib. ſed facti atrocitate probatur, *h.l.* Bart. Bald. Alex. & Salyc. Schard. ad Bart.
2 De metu iacturæ † honorū cōſiderando vt grauiſſimo Seraph.*priuil.iurā.*29.*n.*2. De metu minis inducto; Crauett.*cōſ.*461 Et quādo † ob iſtiuſmodi metū mādatum
3 de non offendendo per ſupplicat.in Cam.Imper. quis obtineat. Symphorema ſupplicat Imp.Cam.*to.*1.*p.*1,*tit.*3.*fol.*189.*caſu* 135. De metu iuſto eiuſq; conceptione & incuſſione, ſynt.com.opin.*l.*2.*tit.*10.*à nu.*1. *ad* 10.*f.*326.

L.Accuſationis.10.

1 *Timor accuſationi inſtituendæ venditionem non reſcindit.*

1 ACcuſationi inſtitutæ † aut inſtituendæ timor ad reſcindendam venditionem non prodeſt, *hac leg.* Bart, Salyc. & Alex.

L.Si per impreſſionem.11.

1 *Venditio facta per impreſſionem officialis reſcinditur.*
2 *Impreſſio vnde præſumatur.*

1 VEnditio † celebrata per impreſſionem officialis, reſcinditur nec pretium reſtituitur, Bart. Bald. Salyc. & Alex. Decius *conſ.*42.incip.*pro facultate* Fulgoſ.*cōſil.*191.incip.*Titius.* Schard.*ad Bart.* De impreſſione vnde
2 † præſumatur Ang.*conſ.*218.*in* 3.*dubio.* Bald.*conſi.*20.*vol.*5. Ruminald.ad Salyc.*hac l.*

L.Venditiones.12.

1 *Extortum per potentiam non valet. Et quid de iuramento. num.*2.
2 *Dos metu promiſſa an præſtanda.*
3 *Matrimonium metu contractum num ſubſiſtat?*

VEnditiones, † donationes & tranſactiones p potentiam exturtæ infirmæ ſunt, *h.l.* Bart. Bald. Alex. & Salycet Decius *conſ.*42. incip.*pro facultate.* Schard. ad Bart.*hoc tex.* Num idem de iuramento quod de contractib. apparet, diſpoſitū ſit Afflict.*deciſ.*263.ſynt.com.opin.*l.*2.*tit.*10.*n.*27. Et quatenus omnes actus metu geſti annullentur ope exceptionis, ſynt.com.opin.*li.*2.*tit.*10.
*n.*28. De dotis † contractu metu inito an p metus exceptionem infirmetur Nouell.*in tr.de dote p.* 6.*priu.* 39. Grāmatic.*deciſ.*103.*n.*98.ſynt.com.opin.*li.*2.*tit.*10.*n.*29. De 2
matrimonio † metu contracto an validum ſit vel non 3
allegat.ſynt.com.opin.*li.*2.*tit.*10.*n.*31.*fol.*327.

De dolo malo.

TITVLVS XXI.

AD rubr.tit.& eiuſdem materiam vide Cyn. Bart. Ang. Bald. Caſtr. Fulgoſ. Salyc. Alex. Celſ. Borgal. *in ſpecial.tract.de dolo.* Azon.*in ſumma hoc tit.* Cuiac.*in paratit.hoc tit.* ſynt,com.opin.*li,*2. *tit.*11.*f.*329.

L.Si fideiuſſor.1.

1 *Fideiuſſor pignora empta debitori oblato prètio reddit.*

FIdeiuſſor † pignora à creditore empta debitori oblato pretio ſortis & vſurarum reddit, *hac l.* Bartol. & Sicbard.*ad hanc l.* Cuiac.*li.*3. *obſeru.c.*37. Intellectum ad hanc l. vide apud Molin.*in tract.de vſur.n.*349. De oblatione pretii cum vſuris & fructuum æſtimatione Vincent. Caroc. *in tract. de oblationib.in indice ſub vocabul.oblatio.* 1

L.De dolo.2.

1 *Actio de dolo an cum alia cauſa concurrat.nu.*2.

ACtio † de dolo cum alia non concurrit & cauſa 1
cognita competit, *hac l.* Alex. Quando cum † acti- 2
one quod metus cauſa, reſtitutione in integrum, interdicto vnde vi, quod vi & clam, actione item iniuriarū concurrat, Bart.*ad hanc l.n.*1.3.4.5.6.7. Franc. Rubeus ad Bart.*hoc tex.* Anton. de Matthæis *in comment. de cumulat. action in indice vocab.dolus.* Salyc.*ad h.l.* Heidem.*in.diſp.ff.*12.*theſi* 27.*&* 28.

L.Non poteſt 3.

1 *Abſenti reipub.cauſa tempus agendi non currit.*

ABſenti † reipub. cauſa agendi tempora ante reditū 1
& liberā facultatem non currunt, *h l.* Bart. Itē de vtili tempore deducitur abſentiæ tempus, Alex. Salycet. De abſentiæ iuſtis cauſis iure ciuili & Saxonico approbatis, Zobel *in different.Saxon.diff.*17.*p.*1. Franc. Roman. *in allegat in differ.fol.*109.

L.Cum proponas 4.

1 *In contractu facio vt des locum habet actio de dolo.*
2 *In contractu facio vt des fidem ſeruans rem retinet.*

IN contractu † facio vt des vbi non ſeruatur fides fa- 1
cienti, & repetitioni locus non eſt, datur actio de dolo ad id quod intereſt eius illud factum non præſtitiſſe, Alex.*ad h.l.* Item actio de dolo datur in cōtractu facio vt des, actio præſcriptis verbis & de dolo datur ad intereſſe, Salyc.*ad h.l.* Corraſ.*li.*2 *miſcell.c.*10.*l.*5.§.3.*de præſcript.verb.* Intellect.ad hanc l. vide apud Pinell.*ad l.*2.C.*de reſcind.vend.p.*1.*c.*4.*à nu.*22.*ad* 26.

§. Quod ſi.

In contractu † facio vt des fide non ſeruata ante- 2
re præſide fidem ſeruaturus rem retinet, *hoc §.* Alex. De retentionis iure Medices *de compenſ par.*2.*quæſt.*16.

L Si ſuperſtite.5.

1 *Tranſactio inter patrem & filium emancipatum valet.*

2 Dolus

2 *Dolus patris per actionem in factum purgatur.*
3 *Nouatio actionem priſtinam tollit.*
4 *Filius ob læſionem immodicā contra patrem actione in factum agit.*
5 *Actio famoſa contra parentes non inſtituenda.*
6 *Vaſallus num actionem famoſam cōtra dominū inſtituat.*

1 VAlet † tranſactio inter patrem & filium emancipatum ratione tutelæ per patrē adminiſtratæ, *hac*
2 *l.* Item dolus patris † purgatur per actionem in factum, Bart. & Bald. Cuman. *conſ.* 180. incip. *videtur.* Schard. ad Bart. *hoc tex.* Gilbert. Regius *lib. enant.* 6. 15.

§. Si vero nouatio.

3 Nouatio † legitima per acceptilationē confirmata perimit actionem priſtinam *hoc §.* De nouationis effectu. Medices *in tract. de nouationib. in indice hoc vocab.*

§ Sane ſi læſa.

4 Contra nouationem † & acceptilationem ob læſionem immodicam filio contra patrem non doli, ſed verecundiæ cauſa in factum actio cōpetit, *hoc §. l. fin. de*
5 *bonis quæ lib. §. fin autem.* De famoſis actionib. † cōtra parentes & hos quibus reuerentia debetur non intentādis, vide *l. parens. de obſeq. à libr. & libert.* Salyc. *ad h. l. nu.* 3. In quantū vaſallus filii inſtar domino famoſam actio-
6 nem non moueat, notat Zaſ. *ad §. Sed iſte nu.* 31. *de action.* ad materiam §. vide *l. in nulla. ff. de iudic. l. congruentius. C. de patria poteſtat.* Duen. *reg.* 351. Camill. Gallin *in cōment. de verb. ſignifi. li.* 5. *c.* 2 n. *n.* 347. Contra *in memorabilib. vocab. filiusfamilias.* Clemeotin. *de patr. poteſt. effect.* 3. *fol.* 78.

L. Dolus. 6.

1 *Dolus ex indiciis probatur.*
2 *Dolus non præſumitur niſi probetur.*

1 DOlus † ex indiciis perſpicuis probatur. *hac l.* Bart. Bald. & Salyc. Maſcard. *de probat. vol.* 1. *conſ.* 609. *n.* 21. Paciar. *in tr. de probat. in indice vocab. dolus.* Pomates, Pariſ. Schard. Alb. VVeſenb. *in addit. ad Bart. hac l.* Menoc. *de præſumpt. l.* 5. *præſ.* 3. *n.* 42. 44. *& in ſeq. nu. vſque ad n.* 114.
2 Et quando abſque † probatione non præſumatur, *li.* 4. *præſumpt.* 12. *n.* 2. Treutl. *vol.* 1. *diſput.* 11. *theſi* 6. *fol.* 88. Cran. *conſi.* 321. *n.* 3. *c.* 1. vbi Felyn. & Panor. *de renunt. extra.* Cuia. *lib.* 11. *obſeru. ca.* 11.

L. Si maior. 7.

1 *Dolo ad repudiandam hæreditatē inductus actione de dolo agere poteſt.*
2 *Dolus dans cauſam contractui bonæ fidei contractum annullat.*
3 *Hæreditatem dolo ſubſtituti repudians contra ſubſtitutum actionem habet.*
4 *Dolus nemini prodeſſe debet.*

1 DOlo inductus † ad repudiandam hæreditatem agit contra inducentem de dolo. Salycet. & Alea. Ex hoc textu notat Bart. quod † dolus dās cauſam cō-
2 tractui & diſtractui bonæ fidei annollet contractum. Item quod pactum ſimplex liberatoriū trahat ſecum executionem, vide ſynt. com. opin. *l.* 2. *tit.* 10. *n.* 1. *fol.* 329.

§. Sane ſi eius.

3 Repudians † hæreditatē dolo ſubſtituti contra ſub-
4 ſtitutū agit, Salyc. *ad h. l.* Et quatenus † dolus qui eſt immediata cauſa acquiſitionis alteri ex dolo quid affectanti non proſit, notat Bald. *ad l.* 1. *n.* 9. *C. ſi quis aliquem teſtari prohibuerit.*

L. Optimum duximus. 8.

1 *Actio doli biennio durat.*
2 *Culpa dolo comparatur.*

1 DOli actio † hodie durat biennio continuo à tempore doli commiſſi, nec habetur ratio abſentis & igoorantis, Bart. Bald Salyc. Alex. Sichar. Bart. *conſ.* 100. incip. *à domino.* Aochor. *conſ.* 4. Schard. *in addit. ad Bart. hoc textu.* De culpa dolo † annumerata ſynt. com. opin. 2
li. 2. *tit.* 11. *à nu.* 3. *ad* 7. *fol.* 329.

De in integrum reſtitut. minor. XXV. annis.

TITVLVS XXII.

AD rubr. & tit. vide Cyn. Bart. Ang. Salyc. Caſtr. Fulgoſ. Aretin. Alex. Sichard. Gilkæn. & autores ad hanc materiam in D. allegatos ſynt. com. opin. *li.* 2. *tit.* 12. *fol.* 330.

L. Illud. 1.

1 *Renunciatio querelæ inofficioſi teſtam. minoribus non præiudicat.*

MInor læſus † in renunciando querelæ inofficioſi 1
teſtamenti reſtituitur, *hac l.* Bart. Salyc. Sichard. Oldrad. *conſ.* 237. incip. *perlectis.* Schard. ad Bart. *hoc tex.*

L. Eo tempore. 2.

1 *Liberorum numerus reſtitutionem in integrum non impedit.*
2 *Beneficium reſtitutionis minoribus competit.*

LIberorum numerus non ſupplet ætatem ad pri- 1
uationē beneficii in integrum reſtitutionis, *hac l.* Bald. Salyc. Alea. Sichard. *ad h. l. n.* 1. De benefi-
cio † reſtitutionis generaliter minoribus competente 2
ſynt. com. opin. *li.* 2. *tit.* 12. *n.* 1.

L. Si curatorem. 3. iuncto §. ſi vero.

1 *Minor contrahere non poteſt.*

MInor † habens curatorem dum eo abſente cōtra- 1
hit contractus eſt nullus, ſine curatore conſtitutus ſi contraxit reſcinditur contractus per reſtitutionem, Bald. Salyc. Sichard. *ad hanc l. n.* 1. *&* 15. *fallent.* ibidem, *n.* 17. Anton. Gab. Rom. *in comm. concl. libr.* 2. *tit. de minorib. concl.* 5. Menoch. *conſ.* 100. *n.* 121. *&* 152. *li.* 1. Alpban. *in repert. n.* 36. *fol.* 11. Intellect. ad hanc l. vide apud Andr. Fachin. *li.* 3. *controu. c.* 1. *&* 9. Montan. *de tutel. c.* 36. *reg.* 7. *nu.* 16. *fol.* 187. Ludou. Molinam *de primogen. Hiſpanor. pag.* 264. *col.* 1. *n.* 37. Integrum autem & plenum in hanc leg. vide commentarium ſub nomine Franciſci de Caldas editum.

L. Si minorem. 4.

1 *Aetatem allegans eam probare tenetur.*

VBi reperitur † minor ætas & læſio, ibi habet locum 1
in integrū reſtitutio: ætatem allegans ad eius probationem aſtringitur, Bart. Bald. Alex. & Salycet. Bald. *conſil.* 418. incip. *pronunciatio.* Schard. Alex. Rube. & Puteus *in addit. ad Bart. hoc text.* Intellect. ad hanc l. vide apud Duen. *reg.* 258. de ætatis allegatione & probatione, Maſcard. *de probat. vol.* 1. *concl.* 666. *n.* 14. Pacian. *de probat. in indice vocab. ætas.* Viuius *com. opin.* 503. ſynt. com. opin. *li.* 2. *tit.* 12. *n.* 22. *fol.* 331. & ibid. *n.* 25. 27. 28.

L. Minoribus in. 5.

VBi reperitur minor ætas & læſio, ibi reſtitutioni in integrum locus eſt, Bald. Alea. Salyc. ſynt. com. opin. *lib.* 1. *tit.* 12. *nu.* 1 *& n.* 8.

L. Si intra ætatem. 6.

1 *Cauſa reſtitutionis in integrum ad hæredes tranſit.*
2 *Reſtitutio num morte ſoluatur.*

INſtantia † cauſæ in integrum reſtitutionis tranſit 1
in hæredem, Bald. & Salyc. iudicium in integrum reſtitutionis non extinguitur per mortem rei, ſed ad hæredem tranſit *hac l.* Alea. Sichard. & Bart. De reſtitu-
tione † an ſoluatur morte Sebaſt. Medices, *in tra. mors* 2
omnia ſoluit, concluſ. 97. *fol.* 173.

L. De tutela. 7.

5 *Sciens decipi non dicitur.*

2 *Aetas pupilli per aſſumptionem tutelæ probatur*

1 DEcipi † non dicitur qui aſſertioni nō credit, item ſciens non decipitur. Aſſumptio tutelæ † & ſan-
2 guinis coniunctio præſumptionem de pupilli ætate contra tutorem aut conſanguineum excitant. *h. l.* Alban Pariſ. ad Bartol. *hac l.* Intellect. ad hanc l. vide apud Bonacoſſam, *in tr. de famulis quæſt. 65. nu. 2.*

L. Minoribus in his. 8.

1 *Minor in omiſſis reſtituitur.*

1 IN omiſſis † ex certa ſcientia vel ſine minor reſtituitur, *hac l.* Bart. Bald. Salycet. & Alex. Coſta *in tract. de facti ſcientia in indice ſub vocab. minor.*

L. Non videtur 9.

1 *Reſtitutio in caſu fortuito non habet locum.*

1 CAſus † fortuitus lædens minori non prodeſt ad reſtitutionem, *hac l.* Bart. Salyc. Bald. & Alex. Sebaſt. Medices *in tract. de caſib. fortuit. in indice vocab. minor.* Item minor iure munitus reſtitutionis beneficio non gaudet, *hac tex.* Intellect. ad hanc l. vide apud Matheſilan. *ſing. 58.* Cuiac. *li. 16. obſeru. 14. l. 28. infra de iure dotium.* ſynt. com. opin. *l. 2. tit. 12. n. 38. f. 332. col. 2.*

De filiofamilias minore.

TITVLVS XXIII.

AD rubr. tit. & huius materiam vide Cyn. Bart. Ang. Caſtr. Fulgoſ. Salyc. Alex. Azo. *in ſumma.* Cuiac. *in paratitl. hoc tit.* Sfortiam Oddum *in tract. reſtitut. part. 1. quæſt. 17. nu. 100.*

L. Filiusfamilias. 1.

1 *Filiusfamilias contra patrem in integrum reſtitui poteſt.*

2 *Filiusfamilias pro patre fideiubens ob ſucceſſionem omiſſam reſtituitur.*

1 AVctoritas † patris non firmat contractum filiifamilias vt reſtitutioni in integrum non ſit locus, *hoc text.* Bart. Salyc. Alex. Petr. Duen. *reg. 357.* ſynt. com. opin. *li. 2. tit. 12. nu. 13. fol. 331. col. 1.*

§. Sed et ſi.

2 Filiusfamilias † minor pro patre fideiubens ex ſucceſſione omiſſa in integrum reſtitutiōem adhuc petit, *hoc §.* Salycet. *ad hanc l.* Oddus *alleg quæſt. 17. p. 1. nu. 100.*

L. Si frater tuus. 2.

1 *Filius aduerſus mutuum reſtituitur.*

1 FIlius † aduerſus mutuum reſtituitur niſi iuſſus patris interuenerit, *hac l.* Bart. Salyc. Alex. Matheſilan. *notabili 58.* ſynt. com. opin. *li. 2. tit. 12. n. 3. f. 330.*

De fideiuſſoribus minorum.

TITVLVS XXIV.

AD rubr. tit. & eiuſdem materiam vide Cyn. Bartol. Ang. Caſtr. Aretio. Bald. Salyc. Alex. Azon. *in ſumma.* Cuiac. *in paratitl.* Mauritium *in tract. de reſtitutione in indice, vocab. fideiuſſor.* Anchoran. *conſil. 330.*

L. Poſtquam. 1.

1 *Reſtitutio minorem ab euictione liberat, non vero fideiuſſorem eius n. 2.*

3 *Fideiuſſor num gaudeat priuilegijs principalis. nu. 4.*

1 REſtitutio † minorem liberat ab euictionis onere ac præſtatione, *hoc text.* Duen. *reg. 330.* Odd. *in tract. de reſtitut. in integr. in indice ſub vocab. euictio.*

§. Sed ea.

2 Fideiuſſor † minoris reſtituti non liberatur ab euictione cauta, *hoc §.* Bart. Bald. Salyc. & Alex. *ad h. l. nu. 1.*

3 Quando fideiuſſori † beneficia principalis inſeruiant Socin *reg. 175. in fallent.* Et quatenus priuilegium † principalis fideiuſſorem non liberet, vide Iaſ. *ad l. ſi quis. D. ſi quis caution.* 4

L. Si ea quæ tibi 2.

1 *Fideiuſſori minoris reſtitutio in integrum non competit.*

FIdeiuſſor † minoris ex perſona minoris reſtitutionis beneficio non gaudet excepto aduerſarii dolo, *hoc text.* Bart. *ad hanc l. n. 1. & 4.* Caſtr. *ad l. ſi pupillus, de acquir. hæredit.* Socin. *conſil 275. incip in præſenti 2. part.* Salyc. & Riminald. in addit. ad Salyc. *hac l.* Duen. *alleg. reg. 330.* 1

Si tutor vel curator interuenerit.

TITVLVS XXV.

AD rubr. titul. & huius materiam, vide Cyn. Bartol. Ang. Caſtr. Salyc. Alex. Azon. *in ſumma.* Cuiac. *in paratitl.*

L. Si tam puberes. 1.

1 *Minor aduerſus hæreditatem aditam reſtituitur.*

2 *Minor ætatem legitimam adeptus per aditionem hæreditatis læſus curatorem conuenire poteſt.*

MInor † aduerſus aditam hæreditatem infra legitimum tempus reſtituitur Salyc. Bald. Bart. & Ales. *ad h. l.* Odd. *de reſtitut. in integr. p. 1. qu. 18 fol. 161.* 1

§. Quod ſi legitimam.

Minor † ſi legitimam ætatem adimpleuit ob læſionem per aditionem hæreditatis factam conuenit curatorem, *hoc §.* Bart. & Salyc. *ad hanc l.* 2

L. Minoribus. 2.

1 *Tutoris præſentia reſtitutionem minoris non impedit.*

CIrcumuentis † in iudicio minoribus tutoris præſentia non obeſt in impetrando reſtitutionis beneficio, *hoc textu.* Bal. Salyc. & Alex. Fachin. *li. 3. controu. ca. 2. l. & fine § pen. iunctis remiſſion. ff. de minorib.* Boerius *deciſ. 79. n. 6.* 1

L. Etiam in his. 3

1 *Minor omiſſa actione tutelæ reſtitutionem in integrum petere poteſt.*

REſtitutionis † remedium vt extraordinarium ſi ſit pinguius, minor omiſſo ordinario id eſt actionē tutelæ intentare poteſt, *hoc text.* Salyc. Sub hoc textu notat Schard. quod appellatione contractus proprie non veniat diſtractus, de qua materia vltra Schardium vide Tiraq. *in legib. connub.* Ad materiam autem legis vide Marc. Anton. de Amatis, *deciſ. 77.* 1

L. Si creditor. 4.

1 *Minor non reſtituitur aduerſus obligationem curatoris.*

MInor † non reſtituitur aduerſus obligationem quam in ſe recepit eiuſdem curator, Bald. & Saly. tradens quod vbi aduerſus minorem ex contractu adminiſtratoris non datur actio, eidem non competat reſtitutio. 1

L. Etiam tutoribus. 5.

1 *Minori electio non præiudicat.*

LIcet minor † poſſit reſtitui tamen contra adminiſtratorem poteſt experiri, nec eidem præiudicat electio, *hoc text.* Bald. & Salycet. 5

Si in communi eademque cauſa reſtitutio poſtuletur.

TITVLVS XXVI.

AD rubr. tit. & huius materiā vide Cyn. Bart. Ang. Caſtr. Azō. *in ſumma.* Cuiac. *in paratitl.* Ioh. Bapiſt. Coſtam *in tract. de ratione quota qu. 26 n. 2.* Afflict. & Cæſar. de Vrſyll. *deciſ. 213.* Alban. *conſil. 507. vol. 3.*

L. Nec ſi maior. 1.

1 *Pactum ſororis fratri non præiudicat.*

2 *Reſtitutio minoris non prodeſt maiori communem cauſam habenti.*

Pactum

1 PActum ſororis † natu maioris non præiudicat fratri, Salyc. Bart. Bald. Ruin. *conſil.* 77. *li.* 14. Alphan. *in report.* a. 437. Benintendis *deciſ.* 4. *n.* 1. Intellectum ad hanc leg. vide apud Vaſq. *in illuſtr. controuerſ. nouis lib.* 2. *c.* 23. *n.* 12. *fol.* 248.

§. Nam ſi.

2 Reſtitutio † minoris non prodeſt maiori communem cauſam habenti, *hoc* §. Salyc. *ad hanc l.* vide Vaſq. ad initium textus allegatum, Mauric. *in tract. reſtit. in integr. in indice vocab. maior. l.* 47. §. 1. *ff. de minorib.* iunctis remiſſion.

Si aduerſus rem iudicatam.

TITVLVS XXVII.

AD rubr. & tit. vide Cyn. Bart. Angel. Bald. Caſtren. Salyc. Mynſing. *in obſeru. Cam. cent.* 6. *obſeru.* 80. Zoannet. *rer. quotidianar. c.* 21. Boſſium *tit. ſi aduerſus rem iudicatam.* Coſtam *in tract. de ratione quota quaeſt.* 137.

L. Minus ex tutelæ. 1.

1 *Reſtitutio minori aduerſus rem iudicatam datur.*

2 *Reſtitutio contra ſententiam poſt legitimam ætatem latam non habet locum.*

1 COntra ſententiam † condemnatoriam minor petit reſtitutionem in tãtum quantum ſe grauatum probat, *hoc texta.* Salyc. *ad hanc l.* Boerius *deciſ.* 63. *nu.* 1. & 2. Vincent. de Franchis *deciſ.* 173. *p.* 1. Rota Roman. *deciſ.* 33. *n.* 9. & *deciſ.* 205. *par.* 2. *in nouiſſimis.* Menoch. *de arbitrar. iudic. qu. l.* 2. *cent.* 1. *caſu* 93. *n.* 27. & *caſu* 95.

§. Cæterum.

2 Minori † contra ſententiam poſt legitimam ætatem latam ætatis prætextu non cõpetit reſtitutio, *hoc* §. Vezin *in tom. opin. ſynt. comm. opin. li.* 2. *tit.* 13. *a.* 1. *f.* 334.

L. Si cum pater tuus. 2.

1 *Minor contra ſententiam pro patre latam reſtitutionem petere poteſt.*

1 MInor † poteſt reſtitui contra ſententiam latam pro patre reſpectu patriæ poteſtatis, Salyc. Bart. Roman. *conſil* 402. incip. *propoſita.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.*

L. Aduerſus ſententiam. 3. *iuncto §. Nam.*

1 *Contra ſententiam delegati principis ſolus princeps reſtituit.*

1 ADuerſus ſententiam † vicarii & delegati principis ſolus princeps cognoſcit & reſtituit, Bart. Bald. Salyc. Ebethard. Broncorſt *l.* 4. *enant.* 13. *l.* 16. iunctis remiſſionib. *ſup. de minorib.* Schard. *in add. Bartoli hoc textu.*

L. Cum & minores. 4.

1 *Sententia contra minores indefenſos lata eſt nulla.*

1 SEntentia † lata aduerſus minores indefenſos eſt ipſo iure nulla, Bald. Sententia contra minorem defenſum lata quamuis ſit valida, attamen per reſtitutionem reſcinditur, §. *nam ſi iuſta.* Schard. Alb. VVeſenb. *in addit. ad Bart. hoc tex.* Petr. Surd. *deciſ.* 108. *n.* 1. Boer. *deciſ.* 79. *a.* 4. Intellectus ad hanc legem vide apud Menoch. *conſil.* 200. *n.* 281. *li.* 1.

L. In rem pupilli. 5.

1 *Minor aduerſus ſententiam contra tutorem in ſua cauſa latam reſtitutionem petere poteſt.*

1 SEntentia † contra tutorem in cauſa pupilli lata prodeſt pupillo ad reſtitutionis petitionem, *hoc textu.* Salyc. & Bald. Barbatia & Pomates *in addit. ad Bart. hoc textu l.* 1. *infra de ſentent. & interlocut.*

Si aduerſus venditionem.

TITVLVS XXVIII.

AD rubric. tit. & eiuſdem materiam vide Cyn. Bar. Ang. Caſtr. Bald. Salyc. Iaſ. Cuiac. *in paratitl. hoc tit.* ſynt. com. opin. *li.* 2. *tit.* 14. *fol.* 335.

L. Si minor. 1.

1 *Minori contra venditionem de non contraueniendo iurati non datur reſtitutio.*

2 *Contractus puberum iuramento confirmati per reſtitutionem non reſcinduntur.*

VBi mediante † iuramento minor reſtitutioni renunciauit perfidiæ ac periurii auxilium à Cæſare fruſtra implorat, *hac l.* Bald. & Salyc. Matheſil. *ſing.* 164. *n.* 1. Intellect. ad h. l. vide apud Pariſ. *ad l. centurio de vulgari. col.* 4. *fol.* 123. Fortun. Garſiam *in tract. de vltimo fine iuris n.* 459. Seraphin. de Seraphin. *in tract. de priuil. iuram. priuil.* 96. Grammatic. *deciſ.* 101. *nu.* 77. 1

Authent. Sacramenta puberum.

Contractus † puberum iuramento confirmati per reſtitutionem non reſcinduntur niſi vis ac metus interuenerit, Bart. Salyc. Bal. & Iaſ. Seraph. *citat. c.* 96. Hieron. de Laurent. *deciſ. Auinion.* 87. *n.* 9. Boer. *deciſ.* 92. Barbatia, Pomates, Pariſ. Alex. Schard. *in addit. ad Bart. hoc text.* Corneus, Curt. Igneus, Bonacurſo *vol.* 7. *repetit.* Anton. Gab. Roman. *in com. concl. li.* 2. *concl.* 5. *de minorib. ampliat.* 14. Afflict. *deciſ.* 393. *n.* 11. Alph. *in repor. n.* 216. Intellect. ad h. auth. vide apud Matheſil. *ſing.* 164. *a.* 2. Mãdel. *conſil.* 11. *n.* 4. Anor. Fachin. *li.* 3. *controuerſ. c.* 10. & 11. ſynt. com. opin. *li.* 2. *tit.* 14. *à nu.* 1. *ad* 9. 2

L. In integrum. 2.

1 *Minor aduerſus nocuas venditiones reſtituitur.*

MInor † reſtituitur aduerſus venditiones nocuas tam ſibi quam tutori factas *hac l.* Bart. *l.* 7. §. 8. iũctis remiſſionib. *in D.* 1

Si aduerſus venditionem pignorum.

TITVLVS XXIX.

AD rub. titul. & materiam vide allegatos ad præcedentes rubricas & titul. & præter hos Azon. *in ſumma.* Cuiac. *in paratitl. hoc tit. l.* 9. iunctis remiſſio. *ff. de minorib.*

L. Etiam. 1.

1 *Minor contra pignus venditum an reſtituatur. na.* 2.

ADuerſus pignus † prætorium quod incipit à minore ſi vendatur reſtitutioni locus eſt Bart. Salyc. & Bald. *l.* 2. *infra de præd. minor.* 1

§. Si igitur.

Ob enorme † damnum minori per pignoris alienationem eueniens reſtitutio datur, *hoc* §. An indiſtincte enorme damnum exigatur, modicum autem non attendatur, vide in vtramq; partem, Salyc. *ad hanc l.* a. 3. 2

L. Rem quam. 2.

1 *Minor aduerſus venditionem pignoris quod à maiore accepit nõ reſtituitur. Idem eſt ſi extraneo in re ſuccedat. n.* 2.

SI pignus † quod à maiore minor accepit venditur nullo modo minor reſtituitur, Bartol. Item minor † ſuccedẽs extraneo in re p hæreditatẽ acquiſita reſtitutionis beneficio nõ gaudet, *hoc tex. l. Aemilius* iũctis remiſſion. *ff. de minorib.* ſynt. com. opin. *li.* 2. *tit.* 12. *a.* 74. *fol.* 334. & ibidem *nu.* 75. *fol. citato.* Menoch. *li.* 2. 3. *præſ.* 82. 1 2

Si aduerſus donationem.

TITVLVS XXX.

AD rubricam, titulum & materiam vide citatos ad titulos præcedentes.

L. Si quæ res. 1.

1 *Minor contra donationem propter nuptias non reſtituitur.*

1 MInor † non reſtituitur contra donationẽ propter nuptias congruam, Bal. Donatio ſponſalitia non immoderata prætextu ætatis non reuocatur Salyc. Riminal. ad Salyc. *in addit. l. ſi prædia. infra de præd. minor.*

L. Si in te. 2.

1 *Conſenſus patris non obeſt filio in re quam ſine decreto alienare non poteſt.*

1 SI conſenſus ipſo iure non præiudicat, reſtitutio nõ eſt neceſſaria Bart. Conſenſus patris † nõ obeſt minori in re quæ ſine decreto alienari non potuit Bald. Bart. *conſ.* 7. incip. *reuerendiſſ.* Mauric. *in tract. de reſtitut. in integr. cap.* 225.

Si aduerſus libertatem.

TITVLVS XXXI.

AD rubr. tit. & materiam vide allegatos ad præcedentes titulos, inprimis Salyc. & Bald.

L. Si poſt. 1.

1 *Minor non reſtituitur aduerſus ſententiam libertatis.*

1 MInor † reſtituitur contra ſententiam qua pronũciatur aliquem liberandum, nõ autem reſtituitur aduerſus ſententiam libertatis Bald. Alb in. & Barbatia *in add. ad Bart. h. t.* Alex. *ad l. 1. §* 51. *quis ita. col. 3. de ver. oblig.*

L. Etſi minor. 2.

1 *Minor dolo manumiſſum conuenire poteſt.*

1 MInor † aduerſus libertatem manumiſſo dolo præſtitam nõ reſtituitur, manumiſſum autem ob dolum conuenit, *hac l.* Bald. & Bart.

L. Quos retrahe 3 iuncto §. ſi tamen.

1 *Reſtitutio ſuper eo quod nullum eſt inepte petitur.*

2 *Iudex cognitionem in ciuilibus habens num quoque in criminalibus habeat.*

1 DE nullitate † libertatis, cognitio nõ reſciſſio nullitatis licita, *hac l.* Bart. reſtitutio non requiritur vbi actus geſtus per ſe eſt nullus Salyce. *ad h. l.* Maria Riminal. *in addit. ad* Salyc. *h. tex.* Sub hoc textu mouet Bar.

2 quæſtionem de iudice † habente cognitionem in ciuilib. an ad criminales officium extendere poſſit. *l. penult. D. de calumniat.*

L. In iudicio 4.

1 *A ſententia libertatis appellare licet.*

1 COntra † ſententiam libertatis licita eſt appellatio, ſed non in integrum reſtitutio, *hoc textu.* Salyc. *l.* 9. *infra de appellat.*

Si aduerſus tranſactionem vel diuiſionem minor reſtitui velit.

TITVLVS XXXII.

AD rubr. titul. & eiuſdem materiam vide allegatos ad titulos præcedentes & vltra hos Mauricium *in tract. reſtitut. in indice ſub vocab. tranſactio.*

L. Cum in. 1.

1 *Minore contra tranſactionem reſtituto aduerſarius priſtinam actionem retinet.*

2 *Minor quando contra diuiſionem reſtituatur.*

1 MInore † reſtituto contra tranſactionem actio priſtina aduerſario remanet, *hac l.* Bald. Bart. & Saly. Schard. & Alb. *in addit. ad Bart. hoc tex.* Quatenus minor

2 † contra diuiſionem reſtituatur, vide Hieron. Schurf. *cent. 2. conſil.* 16.

L. Si ex perſona. 2.

1 *Reſtitutio actionem roborat ſi prior ipſo iure ſit extincta.*

1 PEr reſtitutionem † actio elita roboratur vel denuo oritur, ſi prima ipſo iure erat extincta Bald. Item reſtituto minore aduerſarius per reſtitutionem ius replicandi acquirit *hoc text.* Bart., Hieron. Magon. *deciſ. Flor. 1. nu.* 38.

Si aduerſus ſolutionem à debitore vel à ſe factam.

TITVLVS XXXIII.

AD rub. tit. & materiam Cyn. & alii ad præcedentes titulos allegati. ſyntag. comm. opin. *lib. 2. tit. 15. fol.* 359.

L. Exemplo 1.

1 *Minor contra ſolutionem reſtituitur.*

MInor † cauſa cognita reſtituitur aduerſus ſolutionem factam eius curatori, Bald. Bartol. Fabius de Anna *conſult.* 49. *numero* 34. Vincent. de Franchis *deciſ.* 206. *à nu.* 2. *ad* 18. Intellect. ad hanc l. vide apud Vaſq. *in illuſtr. controu. nouis c. 67. n. 2. lit. 3 fol.* 664. 1

L. Indebito legato. 2.

1 *Minor contra ſolutionem debiti naturalis reſtituitur.*

2 *Minor num contra canonem indebite ſolutum reſtituatur.*

3 *Minor num cõtra rationes à matre male redditas reſtituatur.*

MInor † reſtituitur contra ſolutionem debiti naturalis quam fecit ex erroris lapſu, *hac l.* Bald. & Salycet. Decius *conſil.* 348. incip. *de duobus:* Fabius de Anna *conſultatio.* 49. An ratione † canonis indebite ſoluti reſtituatur, Socin. iun. *conſ.* 70. *n.* 23. Num contra rationes † male per matrem ſecundo nubentem redditas. ſynt. comm. opin. *li. 2. tit. 15. nu. 1. & 2. f.* 339. Socin. *reg.* 332. 1 2 3

Si aduerſus dotem reſtitutio poſtuletur.

TITVLVS XXXIV.

AD rub. tit. & materiam vide præmiſſos ad titulos præcedentes, vltra illos Oddum *de reſtitut.*

L. Quoniam. 1.

1 *Virgo minor aduerſus dotem nimiam reſtitui poteſt.*

2 *Virgo num in dubio omnia ſua bona in dotem dediſſe cenſeatur.*

3 *Mulier non conſtituens dotem præſumitur fructus bonorum ſuorum loco dotis dediſſe.*

VIrgo † minor circumuenta in dotis nimia aſſignatione qua maritus indignus eſt, poteſt reſtitui & beneficium reſtitutionis ad hæredes tranſmittere, *hoc textu.* Bald. & Salycet. Bart. & Roman. *conſ.* 314. incip. *in caſu* Bald. *conſ.* 108. *vol.* 1. Schard. & Alb. *in add. ad Bartol. hac l.* De muliere † & virgine quando in dubio omnia bona in dotem dediſſe cenſeantur, Proſper Paſſer. *conſ.* 35. *nu.* 1. Viciſſim quando dote non expreſſe conſtituta fructus dotis in dotem computandos ad maritum attuliſſe cenſeatur, Menoch. *lib. 3. præſumpt.* 9. *nu.* 17. Idem *conſil.* 739. *nu.* 6. *&* 8 *lib.* 8. 1 2

Si aduerſus delictum.

TITVLVS XXXV.

AD rubr. tit. & eiuſdẽ materiam vltra præmiſſ. vide Sfortiam Odd. *de reſtitut. parte* 2. Guilhelm. Põtan. *ad conſuet. Bloiſenſ. art.* 9 *tol.* 1. *fol.* 127.

L. In criminibus. 1.

1 *Minor in delictu culpa commiſſu reſtitutionem petere poteſt.*

IN delictis non dolo † ſed culpa commiſſis reſtitutio minori patrocinatur, *hac l.* Salycet. & Bald. Roman. *ſingul. penult. vel* 816. Boer. *deciſ.* 63. Duen. *reg.* 259. 1

L. Licet in delictis 2.

1 *Mater minor filio tutorem non petens ſucceſſione non priuatur.*

Mater

Google

1 MAter minor non petens tutorem filio impuberi ;plo iure illæſa conſeruanda. Mater minor † filio non petens tutorem ſucceſſione non priuatur *hoc text.* Salycet Duennas *reg* 259. Fulgoſ. *conſil.* 52. incip. *quidam.* Schard. & Alban. ad Bartol. *hoc textu.*

Si aduerſus vſucapionem.

TITVLVS XXXVI.

AD rubr. tit. & materiam vide præmiſſos ad titulos præcedentes, vltra illos ſyntagma commun. opinion. *lib.* 2. *tit.* 16 *fol.* 339.

L. Contra 1.

1 *Minor contra vſum vſucapionis reſtituitur.*

1 COntra vſucapionis † vſum minor reſtituitur *hoc textu.* Bartol. Bald. & Salycet Alex. *conſil.* 51. *col.* 3. *in* 5. *vol.* Alban. *in addit. ad* Bartol. *hoc textu.* Boërius *deciſ.* 63. *n.* 3. Vaſquius *illuſtr. controuerſ. lib.* 2. *cap.* 75. Fichard. Villalobos, Chærian, Muſcul. Suaretz *in theſaur. com. opin. hoc tit fol.* 339 *à n.* 1. *ad* 9.

Si aduerſus fiſcum reſtitutio poſtuletur.

TITVLVS XXXVII.

AD rubricam & titulum vide præmiſſos ad titulos præcedentes, vltra hos Parmenſem *in tract. de iure fiſci, in indice vocab. minor.* Anton. Peregrin. *de iure fiſci lib.* 2. *tit.* 2. *n.* 14. *fol.* 492.

L. Si probus 1.

1 *Minor etiam contra fiſcum reſtituitur.*

1 MInor reſtituitur ſi in venditione per Fiſcalem fuit læſus Bartol Bald. Salycet. Specul. *in tit. de in integ. reſtitut.* §. *ſecundo. verſ. item nota.* Peregrin. *de iure fiſci lib.* 2. *tit.* 2. *n.* 14 *fol.* 492. Intellectum *ad hanc l.* vide apud Surd. *deciſ.* 81. *nu.* 1.

L. Si aduerſus 2.

1 *Procurator Cæſaris inter priuatum & fiſcum cognoſcit adiuncto præſide.*

1 INter priuatum † ex parte vna & Fiſcum ex parte altera cognoſcit procurator Cæſaris præſide adiuncto *hoc textu* Bartol. & Bald. intellect. ad hanc l. Vrſill. *ad deciſ. Afflict.* 4. *nu.* 1.

L. Edicto quidem 3.

1 *Minor num contra venditionem fiſcalem reſtituatur.*

1 QVando fiſcus † vendit rem minoris tanqnam ſui debitoris, niſi fraus interceſſerit vel ſolennitas debita neglecta ſit, reſtitutioni nō eſt locus. Bartol. Bald. & Salycet. Decius *conſil.* 357. incip. *in caſu.* Bald. *conſil.* 253. incip. *illuſtris. parte* 1. Cæſar de Vrſyl. ad deciſ. Matth. de Afflict. *deciſ.* 4. *nu.* 1. De venditionibus fiſcalibus & harum ſolennitatib. Anton. Peregrin. *de priuil. fiſci lib.* 6. *tit.* 4. *fol.* 500.

Si aduerſus creditorem.

TITVLVS XXXVIII.

AD rubr. & tit. vide præmiſſos ad præcedentes tit. inprimis Oddum *de reſtit. part* 2.

L. Cum 1.

1 *Minor aduerſus fœneratorem reſtituitur.*
2 *Fundamentum intentionis quilibet probare tenetur.*
3 *Locupletior quando quis factus cenſeatur.*

1 MInor † reſtituitur aduerſus fœneratorem non probantem locupletiorem factū ex mutuo minorenné Bartol. & Salycet. Matheſilan. *ſingul.* 58. incip. *nota vnum caſum.* Ex hoc textu notat. Bartol. quod in-
2 tentionis ſuæ † fundamentum quilibet probare debeat, de qua concluſ. Guido Papæ *quæſt.* 141. Schard. *in addit. ad* Bartol. *hoc textu.* quando autem quis † dicatur 3
locupletior factus, & quale tempus tali in caſu attendatur. Paul. Montan. *in tract. de tutel. cap.* 33. *n.* 129. 130. 131. 132. vbi tractat de onere probandi quem locupletiorem ex mutuo factum. *fol.* 139. Ad præſentem materiam vide Anchoran. *conſil.* 5. Port. *lib.* 3. *com. opin. concluſ.* 12. Arium Pinell. *de bon. mater. in* 2. *parte. lect.* 2. *cap.* 4. *n.* 64. *C. de reſcin. vendit.*

L. Si vt allegas. 2.

1 *Minor pro pecunia fœnori accepta cauens, quando aduerſus cautionem reſtituatur.*

MInor pro pecunia † fœnori accepta cauens pecunia in vtilitatem huius non conuerſa aduerſus cautionem reſtituitur, *hoc textu.* vide remiſſiones ſupra *in D. tit. de in rem verſo* Maſcard. *de probat. in indice verb. verſum.* Montan. *alleg. locis ad tit. præcedent.* 1

Si minor ab hæreditate ſe abſtineat.

TITVLVS XXXIX.

AD rubr. titulum & materiam vide ad præcedentes titulos citatos, inprimis Oddum *de reſtitut.*

L. Si vos paternæ. 1. *iuncto* §. *quod ſi.*

1 *Minor per aditionem hæreditatis damnum ſentiens reſtitutionem petere poteſt.*
2 *Reſtitutio aduerſus hæreditatem quando concedatur.*

MInor † immiſcens ſe hæreditati paternæ damnum ſentiens per reſtitutionem in integrum id reparat *hoc textu.* Bartol Bald. Salycet. Oldrad. *conſil.* 171. Puteus & Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Aluar. Valaſc, *deciſ.* 67. *nu.* 3. *lib.* 1. *fol.* 508. 1

Auth ſi omnes.

Reſtitutio † aduerſus hæreditatem conceditur poſt tres menſes, ſi citati non comparuerunt. Bartol. Bald. Salyc. Rota *deciſ.* 9. *in nouis.* Guido Papæ *deciſ.* 141. & 143. Decius *conſil.* 700. incip. *in cauſa. n.* 2. Alphan, *in report. n.* 14. *fol.* 5. Barbatia *in addit ad* Bartol. *hoc textu.* 2

L. Si cum aui tui 2.

1 *Hæreditate paterna quis abſtinere & auitam amplecti poteſt.*

POteſt quis † ab hæreditate paterna per reſtitutionem abſtinere & auitam amplecti. Hæreditates ex diuerſis teſtamentis obuenientes coniunctæ non videntur, & ideo earum ſeparatio admittitur. Bald. Bartol. & Salycet. 1

Si vt omiſſam hæreditatem vel bonor. poſſeſſionem vel quid aliud acquirat.

TITVLVS XL.

AD tit. rubr. & materiam vide citatos ad titulos præcedentes, & Oddum *de reſtitut.* Kirchou. Bellacomb. Suaretz, Bonacoſſam. *in ſynt. com. opin. lib.* 2. *tit.* 17 *fol.* 340.

L. Minores 1.

1 *Minor contra omiſſam hæreditatem reſtitui poteſt.*

MInor contra † omiſſam hæreditatem & damna inde exiſtentia reſtituitur. Bartol. Salycet. Alex. *conſil.* 21. *vol.* 1. Burſat. *conſil.* 60. *num.* 5. *lib.* 1. Bellacomb. *in com. opin. nu.* 1. *fol.* 340. *col.* 1. Gometz. *in variis reſolut. tit. de teſtam. cap.* 9. *num. vlt.* 1

L. Ad bonorum 2.

1 *Minores contra bonorum poſſeſſionem in paternis rebus omiſſam reſtituuntur.*

1 REſtitutio † minori læſo circa remedium ſucceſſionis prætorium ſuccurrit cum collationis onere *hoc textu*. Salycet. *ad l. præcedentem*.

In quib. cauſis reſtitutio in integrum non eſt neceſſaria.

TITVLVS XLI.

AD rubr. Titulum & Materiam vide allegatos ad Titulos præcedentes.

L. Minoribus 1.

1 *Minor hereditate paterna non priuatur licet mortem patris non vlciſcatur.*

2 *Indignus non reſtituitur.*

1 POena inultæ mortis defuncti nõ † habet locum in
minoribus. Bald. & Salycet. Bartol. quatenus alio-
2 qnin indigni † per reſtitutionem auxilium oullum impetrent. Anton. Peregrin. *de priuil. fiſci lib. 2. tit. a. nu.* 10. Manticà *de coniect. vt vol. lib. 12. tit. 5. n.* 18.

L. Adoleſcentiæ 2 iuncto § impleta.

1 *Tempus mouendi querelam inoff. teſtam. minoribus non currit.*

2 *Licitum per ſe fruſtra à iudice petitur.*

1 TEmpus † mouẽdi querelam inofficioſi teſtamenti ipſo iure non currit minoribus. Bald. & Salycet.
2 Lex ſi ipſo † iure operatur tunc iudicis miniſterium fruſtra quis implorat. quatenus à iudice fruſtra id petatur quod per ſe eſt licitum vide *l. 1. C. de Theſaur.*

L. In minorum 3.

1 *Mora fauore minoris in bonæ fidei contractibus ſine interpellatione committitur.*

1 MOra fauore † minoris ætatis reipſa ſine interpellatione committitur in bonę fidei contractibus, fideicommiſſis & legatis. Bald. & Salycet. *ad hanc l.* Vincent. de Franchis *deciſ. 10. nu.* 1. 5. 14. vbi in vtramque partem hnius textus materiam diſputat. Hieron. Marilian. *deciſ. 23. n. 5.* Intellectum *ad hãc l.* Roman. *ſing.* 117. vbi Pignolot. *in addit.* Schard. & Alban. ad Bart. *hoc textu.*

L. Si tutor. 4.

1 *Sententia lata contra tutorem qui non habet adminiſtrationem eſt nulla.*

1 SEntentia † lata contra tutorem qni non habet adminiſtrationem, vel non cauet rem pupilli ſaluam fore, nnlla per ſe eſt, & tali caſu reſtitutinnis remediũ ſuperfluum eſt. Bald. & Salycet. *ad hanc l.* Riminald. in addit. ad Salycet. *hoc textu* Intellect. *ad hanc l.* vide apud Roman. *ſingul.* 686.

L. Sancimus 5.

1 *Præſcriptiones temporales minoribus non currunt.*

1 PRæſcriptiones † temporales quæ olim currebant minoribus cum reſtitutionis beneficio, hodie ipſo iure non currunt, excepta præſcriptione triginta annorum. Bald. & Salycet. Paul. Schard. & Alban *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Synt. com. opin. *lib. 2. tit. 16. fol.* 339. Maria Riminald. *in addit. ad* Salycet. *hac l.*

Qui & aduerſus quos in integrum reſtitutio non poſtuletur

TITVLVS XLII.

AD rubr. tit. & materiam, vide allegatos ad tit. præcedentes.

L. In conſilio 1.

1 *Reſtitutio quando minori non competat.*

VBi veriſimile † non eſt minorem læſum intuitu ſagacitatis, induſtriæ, quã in adminiſtratione rerum publicarum & priuatarum oſtentauit, ibi reſtitutio minori non ſubuenit. Bartol. Bald. Salycet. *ad hanc l.* Roman. *conſil.* 318. incip. *quæritur. & conſ.* 481. incip. *præſentis.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.*

L. Cum apud 2. iuncto §. Quod vt.

1 *Reſtitutio minori contra parentes aut patronos non datur.*

COntra parentes † & patronos ob verecundiam & 1
reuerentiam reſtitutio minori non datur: Bartol. Bald. Salycet. Bartol. *conſil.* 70. incip. *reuerendiſſimi.* Petr. Duennas *regul.* 357.

Si minor ſe maiorem dixerit.

TITVLVS XLIII.

AD rubricam & tit. vide præmiſſos ſub rubricis præcedentibus allegatos. Synt. communn. opin. *lib. 3. tit. 19. fol.* 340. Oddum *de reſtitut. quæſt.* 24.

L. Si cum minor 1.

1 *Minor per errorem maiorem ſe aſſerens reſtitutionem tamen petere poteſt.*

MAiorem † ſe aſſerens per errorem reſtitutionis au- 1
xilio nihilominus iuuatur. Item minor dolo aduerſarii maiorem ſe pronuntians reſtitutionis remedium minime amittit *hac l.* Bartol. Caſtrenſ. *conſil.* 141. Roman. *conſil.* 12. Riminald. in addit. ad Salycet. *hoc textu.*

L. Si is qui 2.

1 *Minor dolo maiorem ſe aſſerens beneficio reſtitutionis priuatur.*

PEr fallaciam † ſe maiorem aſſerens non poteſt pe- 1
tere reſtitutionem. Errantibus non decipientibus iura ſubueniunt. Salycet. Caſtrenſ. *conſ.* 141. Roman. *conſ.* 12. Riminal. *in addit. ad Salyc. hoc text.* Cremenſ. *ſing.* 183. Ruin. *conſil.* 195. *nu.* 9. *lib.* 1. Hieron. de Laurent. *deciſ. Auionienſi* 78. *nu.* 2.

L. Si alterius. 3.

1 *Minor dolo aduerſarii maiorem ſe aſſerens reſtitutionis beneficium non amittit.*

2 *Malitia ætatem ſupplet.*

3 *Malitia nulli profit.*

4 *Minor ætatem & læſionem probans reſtituitur.*

MInor alterius circumueniendi cauſa maiorem ſe aſpectus prætextu venditans, dum malitia ætatem ſupplet, non reſtituitur *hac l.* Bald. Ruin. *conſil.* 63. *nu.* 29. *& conſ.* 195. *num.* 9. *lib.* 1. Fuſc. *ſingul.* 35. *lit. A. fol.* 10. Quetta *conſil.* 48.

§. Quod ſi.

Minor dolo † aduerſarii maiorem ſe venditans, vt 1
malitioſus non punitur, & priuatur remedio reſtitu-
tionis. *hoc §. iuncto initio legis.* De malitia † ætatem ſup- 2
plente vide *cap. de illo.* & in illud Felyn. ac Panormitan.
de deſponſat. impuber. Geminian. *conſil.* 42. *nu.* 1. Et quate-
nus tali caſu † malitia nulli prodeſſe debeat. Crauet.
conſil. 326. *n.* 53. 3

§. Aditus itaque. iuncto §. ſi tamen.

Ætate & læſione † probata per teſtes & inſtrumen- 4
ta minor dolo aduerſarii ad aſſerendum ſe maiorem inductus reſtituitur. *hiſce §§.* De ætatis probatione vide Bartol. *ad hanc l. n.* 1. Pariſ. Puteum, Schard. Alban. *in addit. ad* Bartol. *hac l.* Franciſ. Milanenſ. *deciſ. regni Siciliæ* 12. *num.* 5. *parte* 1. ad materiam textus Odd. *de reſtitut. quæſt.* 24 *art.* 2. *n.* 8. *parte* 1. Maſcard. *de probat. concluſ.* 665. *nu.* 4. Alphan *in report. n.* 331. Grammat. *deciſ.* 12.

L. Cum circa 4.

1 *Reſtitutio contra ſententiam per ſe nullam non petitur.*
2 *Reſtitutio ob defectum probationis denegata nouis probationibus accedentibus iterum peti poteſt.*
3 *Læſio num per iuramentum ſuffi ienter probetur.*

1 REſtitutio † neceſſaria non eſt ſi ipſo iure ſententia
annullatur. Salycet. *ad hanc leg. num.* 3. Reſtitutio
2 per ſententiam † denegata propter defectum probationis, ob nouas probationes denuo petitur & conceditur. Bartolus *ad hanc legem, numero tertio.* De læſio-
3 ne † an ſufficienter probetur per iuramentum. Salycet. *ad hanc leg. nu.* 4. Ruin. *conſil.* 63. *num.* 25. *vol.* 1. Franciſ. Milaneuſ. *deciſ. regni Siciliæ* 12. *nu.* 19. *lib.* 1.

Si ſæpius in integrum reſtitutio poſtuletur.

TITVLVS XLIV.

AD rubricam titulum & eiuſdem materiam vltra citatos ad titul. præcedentes & præter hos Syntagma com. opio. *lib.* 2. *tit.* an. Iohan. Mauric. *in tract. reſtitution. cap.* 258.

L. Si poſt ſententiam 1.

1 *Reſtitutio ſemel denegata iterum peti poteſt.*
2 *Reſtitutio per ſententiam denegata num denuo petatur.*
3 *Minor num contra fatalia reſtituatur.*

1 REſtitutione † ſemel denegata quoad appellationem denuo licite petere & impetrare licitum eſt.
Bartol & Salycet. *l. denu*, vbi Bartol. iunctis remiſſio-
oib. *de in integ. reſtitution* Et an petatur denuo † ſi reſtitu-
2 tio per ſententiam ſit denegata. Salycet. *hac leg. nu.* 7. De
minore quatenus † contra fatalia reſtituatur. Benignis
3 in obſeru. imp. Camer. *cent.* 1. *obſ.* 76. *fol.* 18. *col.* 1.

L. Quanquam 2.

1 *Vna via quid conceditur quod alia denegatur.*
2 *Electa vna via ad aliam redire non licet.*

EX noua cauſa peti poteſt reſtitutio quæ alias fuit denegata. Salycet. *ad hanc leg.* item cōceditur quid
1 vna via † quod alia denegatur. idem Salycet. *ad hanc l. nu.* 2. Bald. *ad l. ſi fratri num.* 1. *C. de ſuis & legitimis heredib.*
2 Num autem via † vna electa liceat ad aliam accedere. Turret. *in tract. de effect. clauſul. codicillar. quæſt.* 11. *nu.* 3. & *quæſt.* 15. *n.* 2. Surd. *conſil.* 273. *n.* 20. *lib.* 2.

L In vna 3.

1 *Reſtitutio ex noua cauſa iterum peti poteſt.*

1 EX noua † defenſionis cauſa, reſtitutio in integrum ſæpius peti poteſt. *hoc textu.* Bartol. Salycet. *ad leg. quanquam nu.* 4. Benignis *Synt.* 4. *obſeru. Cam. decade* 1. *vot.* 5. *fol.* 28. *n.* 1.

De his qui veniam ætatis impetrarunt.

TITVLVS XLV.

AD rubr. tit & materiam vide allegatos Dd. ad titul. præcedentes. Pontan. *ad conſuet. Bleſenſ. f.* 22. 23. 24. Frideric. Pruckman *in tract. de different. vtriuſq. ſexus parte* 2. *art.* 18. Tiraq. *in legib. connub. glo.* 6. 9. Et de rationib. cōcedendæ veniæ ætatis Menoch. *conſil.* 478. *lib.* 5. Quinam recte hanc veniā concedant & largiantur. Andr. Knichen *in commentar ad ius Saxon. cap.* 5. In quantum ius veniæ concedendæ ad regalia pertineat Gœddæus *ad l.* 2. *n.* 19 *de verb. ſignificat.* Et quo tempore ætatis venia à minore recte petatur. Iſernia *ad conſtitut. Siciliæ fol.* 186. & 187. *lin.* 29. & 41.

L Eos qui 1.

1 *Minores venia impetrata aduerſus geſta non reſtituuntur.*
2 *Venia à ſolo Principe impetranda.*

AVctoritate † principis nemo decipiendus. & ad- 1
uerſus geſta poſt veniam ætatis impetratam, iudici inſinuatam minores non reſtituuntur *hoc textu.* Salycet. Qui notat veniam † à ſolo principe impetran- 2
dam eſſe. Bartol. Alex. & Dd. *ad l. non ambigitur, de legib.* Riminald. ad Salycet. *hac leg.* Menoch. *de arbitr. caſu* 57. *nu.* 44. *lib.* 2. Gallin. *in commentar. de verb. ſign. lib.* 5. *cap.* 20. *n.* 125.

L. Omnes 2. iunct. §. fœminas.

1 *Maſculus & fœmina quo anno veniam impetrent.*
2 *Venia ætatis debita ſolennitate non petita nihil operatur.*
3 *Princeps num inhabilem ad officia ſine ſolennitatibus habilem reddere poſſit.*

MAſculos † probata ætate viginti annorum, fœmi- 1
na vero 18. conſequuntur veniam, immobilia tamen alienare non poſſunt. *hoc textu.* Bartol. & Salycet. Oldrad. *conſil.* 256. incip *Clemens.* Bartol. *conſil.* 154. incip. *Maritus.* Scherd. ad Bartol. *hoc textu.* item Weſenbec. & Alban. Andr. Knichen *in commentar ad ius Saxon. art. de non prouocandi iure cap.* 5. *n* 14. 15. 16 *fol.* 106. & 107. Maria Riminald. ad Salycet. *hoc textu.* Rhenat. Choppin. *de domanio Franciæ lib.* 3. *tit.* 19. *num.* 15. Bertazoll. *conſil. ciuili* 12. *num.* 10.

§. Sed ſi ſenatores.

Olim præfecti prætorio & prætores in prouinciis veniam ætatis concedebant, nunc autem ex Salyceti ſententia princeps largitur, Salycet. *ad hanc l nu.* 1. Caſtrenſ. *ad hanc legem nu.* 1. Quatenus ad reſeruata principis ætatis indulgentia & venia reſeratur, notat Bertazoll. *conſil. ciuili* 12. *nu.* 18. Franciſc. à Caldas *ad l ſi curatorem. verb. hunc contractum. n.* 39. *C. de in integ. reſtitut.* Cravet. *conſil.* 626. *nu.* 1. In quantum ætas lege ad quoſuis actus introducta contraria lege reſtringatur & mutetur. Anton. Teſſaur. & Blaſius Flores Diaz *deciſ.* 87. *n.* 3. Menoch. *conſil.* 478. *nu.* 18. *ad finem.* Knichen. *in citat. commentar. de Sax. non prou. iure cap.* 5. *nu.* 48 *fol.* 120.

§. Hi vero.

Venia ætatis † debita ſolennitate non petita nul- 2
lum ſortitur effectum, *hoc §.* Quando imperator † aut 3
princeps ſine hiſce ſolennitatibus ætate inhabilem
reddat habilem ad officia, & per quæ media, Knichen *alleg. tract. cap.* 5. *à num.* 49. *ad* 62. Menoch. *conſil.* 478. *nu.* 59. item *conſil.* 805. *nu.* 67. & 808. *nu.* 71. *lib.* 6. Caldas *ad l. ſi curatorem. verb. hunc contractum. n.* 46. *C. de reſtitut. in integ.* Knichen *alleg. comment. fol.* 112.

L. Eos qui veniam 3.

1 *Minor venia impetrata num immobilia alienare poſſit.*
2 *Minor venia impetrata in iudicio comparere poteſt.*

MInor impetrata † venia ætatis ſine decreto immo- 1
bilia non alienat nec obligat. *hac leg.* Bartol. & Salycet. qui ad hanc legem *ſub. nu.* 2. defendit, minorē † 2
impetrata venia comparere poſſe in iudicio. Simoncell. *in tract. de decretis in præfat. n.* 26. Corneus. *conſil.* 118. *num.* 8. *vol.* 3. Knichen *citat. comment. num.* 17. & 18. *fol.* 107.

L Si quis aliquid 4.

1 *Ætas perfecta quænam.*
2 *Debitum ratione perfectæ ætatis quando peti poſſit.*

Legi-

1 LEgitima † & perfecta ætas intelligitur de ætate 25. annorũ, non de ætate per Imperatoris gratiã ſup-
2 pleta *hac l.* Contemplatione † ætatis perfectæ debitum non competit illi qui principis indulto impleuit ætatem. Bartol. & Salycet. *ad hanc l.* Roman. *conſil.* 92. incip. *indubitatiſsimam.* Socin. iunior. *conſil.* 63. *n.* 49. *vol.* 3. Barbatia, Schard. Alban. Pariſ. Pomates in addit. ad Bartol. *hoc textu.* Alphan. *in reportat. num.* 987. Camill. Gallin. *in commentar. ad tit. de verbor. ſignificat. lib.* 2. *cap.* 21. *nu.* 8. *& lib.* 3. *cap.* 19. Zobel. & Roman. *in differ. iuris Saxon. parte* 2. *differ.* 39. Roman. *in diff. Sax. fol.* 353. intellect. *ad hanc l.* Marian. Socin. iun. *conſ.* 39. *n.* 55. *vol.* 3.

Si maior factus ratum habuerit.

TITVLVS XLVI.

AD rubr. titul. & materiam vide ad præcedentes titul. relatos autores & pręter hos Capram, Bellacomb. Marſil. Balb. Villalobos in Syntagm. com. opin. *lib.* 2. *tit.* 21. *fol.* 341. *&* 342.

L. Si inter 1.

1 *Ratihabitio defectum ſupplet.*

2 RAtihabitio † tempore competenti ſequens ſupplet defectum temporis incongrui. Item ratificatio maioris confirmat inutilem contractum in minori ætate celebratum, Bartol. & Salycet. Curtius *conſil.* 50. incip. *præſupponitur.* Decius *conſil.* 367. incip. *viſo puncto.* Alban. ad Bartol. *hac l.* Synt. commun. opin. *lib.* 2. *tit.* 21. *n.* 3. 4. 5. 6. *fol.* 341.

L. Qui poſt. 2.

2 *Ratificatio poſt* 25. *ætatis annum reſtitutionem tollit.*

1 RAtihabitio † poſt 25. ætatis annum facta tollit reſtitutionis in integrum petitionem, Bartol. & Salycetus. Decius *conſil.* 269. incip. *in caſu.* Synt. com. opin. *lib.* 2. *tit.* 21. *num.* 19. *fol.* 342. Æmil. Verall. *deciſ.* 1. *parte* 3. Hieron. de Laurentus *Deciſ. Auenionenſi* 59. *nu.* 7. Intellect. ad hanc legem vide apud Iohan. Baptiſt. Coſtam *in tract. de facti ſcientia centur.* 2. *diſt.* 59. *nu.* 2.

Vbi & apud quem cognitio reſtitutionis agitanda ſit.

TITVLVS XLVII.

VLtra præmiſſos ad rubricas præcedentium titulorum vide Bellacomb. Villalobos; Kirchou. in Syntag. *com. opinion. lib.* 2. *tit.* 22. *fol.* 343. Menoch. *lib.* 6. *conſil.* 509. *cap. ſuſcitata. & cap. ex literis*, vbi Abbatem. *de in integr. reſtitut.*

L. Si quid 1.

1 *Reſtitutio contra ſententiam delegati à principe impetranda.*

1 COntra ſententiam † delegati, vicarii & procuratoris princeps ſolus reſtituit. *hac l.* Bartol. & Salyc. Syntagma com. opin. *lib.* 2. *tit.* 22. *nu.* 1. *fol.* 342.

L. Quoniam ea 2.

1 *Agens ad diſtractum ſequitur forum rei.*

1 AGens † ad diſtractum ſequitur forum rei, vel in cauſa reſtitutionis actor forum rei ſequitur *hac leg.* Salycet. Socin. *conſil.* 18. incip. *proſequendo ordinem. verb. primo parte* 1. Riminald. ad Salycet. *hoc textu.* Alban. ad Bart. *hoc tex.* Couarru. *lib.* 1. *variar. reſolut. cap.* 4. *l. in cauſa.* inoctis Remiſſionib. *de minorib.*

L. Cum ſcimus 3. *iunctis §§ ſed ne quis. & ſed ne quid.*

1 *Reſtitutio à quibus petatur.*

REſtitutio † in integrum poteſt peti eorum iudicibus ordinariis & delegatis, tam ad ſpeciales quam vniuerſales cauſas, non coram arbitris aut iudicibus chartulariis, Bartol. Bald. Salycet. Bartol. *ad leg.* 2. *de in integ. reſtitut.* Bald. *ad leg. aduerſus. C. ſi aduerſ. rem iudicat.* Maria Riminald. ad Salycet. *hoc textu.* Intellectum ad hanc legem vide apud Roman. *ſingul.* 126. Barbatiam, Pariſ. & Schard. *in addit. ad* Bartol *hoc textu.* 1

De reputationibus quæ fiunt in iudicio in integrum reſtitutionis.

TITVLVS XLVIII.

AD rubricam, titulum & eiuſdem materiam vltra citatos ad rubricas & titul. præcedentes, vide Vaſquium *in illuſt. controuerſ. nouu cap.* 66. *fol.* 656.

L. Qui reſtituitur 1.

1 *Reſtitutio in integrum omnia in priſtinum ſtatum redigit. num.* 2. 3.

4 *Minor contra hæreditatem reſtitutus acquiſita ex hæreditate reddere tenetur.*

REſtitutio † in integrum reponit omnia in priſtinum ſtatum *hoc textu.* Bartol. Bald. & Salycet. Vaſquius *citat. ad rubr. huius titul. nu. & cap.* Alberic. *ad l. bonorum. in princip. rem ratam haberi.* Puteus in addit. ad Bartol. *hoc textu. l. ſequitur.* §. *& tunc. ſupra de vſucapionib.* Et quod ad obulum † vſque reſtitutio debeat fieri. 2 Bald. *ad cap. conquerente. de reſtitut. ſpoliator. extra.* Pariſ. *conſil.* 1. *n.* 148. *lib.* 1. 1

§ Sed et ſi.

Non obſtante † minoris interceſſione reſtitutio petita cauſam in priſtinum ſtatum reponit *hoc* §. Salycet. *ad hanc l. l. alterius ff. de tutel. & ration. diſtrahend.* 3

§. Sed & cum minor.

Minor † reſtitutus contra aditam hæreditatem reddet acquiſita ex hæreditate *hoc* §. *Lait prator.* §. *penult. ff. hoc tit.* 4

Etiam per procuratorem cauſam reſtitutionis in integrum agi poſſe.

TITVLVS XLIX.

VIde citatos ad titulos & rubricas huius libri præcedentes authores, præter illos Kirchou. Balb. Cherian. in Syntagm. commun. opinion. *libro* 2. *titulo* 23.

L. Cauſam in 1.

1 *Reſtitutio in integrum per procuratorem peti poteſt.*

REſtitutio † in integrum poteſt peti per procuratorem ſpeciale mandatum ad petendam reſtitutionem habentem. Bartol. Bald. & Salycet. Barbatia & Albanus *in addit.* ad Bartol. *hoc textu.* Roland. à Valle *conſil.* 26. *nu.* 1. *&* 7. 19. *lib.* 2. Franciſc. Balb. *deciſ.* 248. 1

In integrum reſtitutione poſtulata ne quid noui fiat.

TITVLVS L.

1 *Reſtitutio executionem ſuſpendit.*

2 *Reſtitutio ex priuilegio attentatorum.*

VLtra præmiſſos ad rubricas præcedentium titulorum vide ad hunc titul. Robert. Lancellot. *in tract. de attentat. parte* 2. *cap.* 18. *nu.* 14. 15. 19. in quo cap. tradit, quod

1 quod executionem † impediat. præſertim *num.* 19. *&* 24. Et quatenus in criminal. execut. retardet, idem *ci-*
2 *tat. tract. lib.* 2. *cap.* 18. *nu.* 40. Et de reſtitutione † ex priuilegio attentatorum, idem *lib.* 3. *cap.* 24. *quæſt.* 8. *numero* 9.

L. Poſtulata.

1 *Pendente cauſa reſtitutionis nihil eſt innouandum.*

1 IN integrum † reſtitutione poſtulata donec per ſenteotiam cauſa finiatur omnia in ſuo permanebunt ſtatu. *hoc textu.* Bald. & Salycet. Fulgoſ. *conſil.* 150. incip. *quidam ciuis.* Socin. *reg.* 429. Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Anton. Teſſaur. & Blaſius Floret Diatz *Decif.* 181. Aſflict. *decif.* 356. Benintendis *decif.* 85. Laurentius *decif.* 2. Capyc. *decif.* 53. Mohedan. *decif.* 177. *tit. de in integ. reſtit.* Couarru. *pract. quæſt. cap.* 25. *nu.* 7. Socin. *reg.* 429.

De reſtitutione militum & eorum qui reipublicæ cauſa abſuerunt.

TITVLVS LI.

VIde auctores & interpretes ad rubricas & titul. præcedentes citatos, Sfortiam Oddum *in tract. de reſtitutionib. parte.* 1. *quæſt.* 19. *nu.* 42.

L. Si Valerianus 1.

1 *Abſens læſus circa bonorum poſſeßionem, beneficium reſtitutionis ad hæredes tranſmittit.*

1 ABſens læſus † in bonorum poſſeſſione præſertim ſi ex cauſa probabili & neceſſaria abfuit traſmittit reſtitutionis beoeficium ad hæredes *hac leg.* Bartol. Bald. & Salycet. Oddus *citat. quæſtione ad initium & rubricam titul.* Fulgoſ. *conſil.* 58. Alban. & Bartol. *hoc textu.*

L. Si quid de 2.

1 *Abſens reipubl. cauſa reſtituitur.*

1 ABſens reipublicæ † cauſa reſtitutionis beneficio gaudet. Salycet. & Bald. *l. & qui data.* iunctis remiſſionib. *hoc tit. in ff.*

L. Quod tempore 3.

1 *Abſens reſtitutionem infra annum vtilem à die reditus petere poteſt.*

1 ABſens reuerſus poteſt reſtitui intra annum vtilem computandum à die reuerſionis aduerſus vſucapionem tempore abſentiæ, vel parum poſtea perfectam, licet tempore abſentiæ cæperit. Salycet. *ad hanc l.* Riminald. iu addit. Salycet. *hac l.* Bard. *in tract. de tempore vtili & continuo, in indic. vocab. abſens. reſtitutio.*

L. Ignorare 4.

1 *Contra abſentem reipubl. cauſa fit mißio non venditio.*

1 ABſentes † cauſa reipublicæ patiuntur primum non ſecundum decretum quoad immiſſionem. Bartol. & Salycet Panormitan *conſil.* 43. incip. *ex omnibus.* Virgin. de Bocatiis *in tract. de mißion. in poſſeſſ. vocab. abſens.*

L. Neque 5.

1 *Abſens legitime contra præſcriptionem quadriennii reſtituitur.*

1 COntra præſcriptionem † qoadriennii currentem in alienatiooibus per fiſcum factis legitime abſenti reſtitutio datur *hac l.* Salycet. & Bartol. de reſtitutionibus à fiſco feteodis ac præſtandis. Peregrin. *de iure fiſci lib.* 6. *tit.* 2 *fol.* 487.

L. Si cum militaribus 6.

1 *Venditio pignoris debitore reip. cauſa abſente per reſtitutionem annullatur.*

VEnditio † pignoris facta à creditore, abſente debitore reipublicæ cauſa per reſtitutionem reſcinditur *hac lg.* Bartol. & Salycet Barbatia *conſil.* 40. *col. fin. vol.* 1. Alban. & Bartol. *hac l.* 1

L. Ea quæ 7.

1 *Priuilegium ſucceſſoris factum legitimum anteceſſoris non tollit.*

2 *Succeſſor & anteceſſor quando ad idem teneantur.*

3 *Succeſſor per anteceſſoris contractum obligatur.*

PRiuilegium † ſucceſſoris non reſcindit factum legitimum prædeceſſoris. Ex perſona ſucceſſoris nõ mutatur robur contractus. Bald. & Salycet. *ad banc l.* Ioſeph. Ludouic. *comm. concluſ.* 16. De ſucceſſore † & prædeceſſore quando ad idem teneantur. Zaſ. *ad l. ex contract. n.* 2. *de re iudicat.* Et de ſucceſſore † ex prædeceſſoris contractu obligato Socin. reg. 481. Anton. Peregrin. *de iure fiſci lib.* 1. *cap.* 3. *nu.* 81. 1 2 3

L. Sancimus his ſolis 8.

1 *Miles ob abſentiam priuilegiis gaudet.*

MIles † ratione abſentiæ non præſentiæ priuilegiis munitus eſt *hac l.* item vbi exercitium & occupatio eſt cauſa priuilegii, exercitio ceſſante priuilegium etiam ceſſat *hac l.* Bald. Salycet. & Bartol. intellect. ad hanc legem vide apud Iohan. Baptiſt. Coſtam *in tract. de facti ſcientia inſpect.* 84. *nu.* 11. *&* 15. De priuilegio ceſſante ob cauſam deficientem Tiraq. *in tract. ceſſante cauſa vocab. priuilegium. & tract. de primogenitura. quæſt.* 40. *num.* 170. 1

De vxorib. militum qui reipublicæ cauſa abſunt.

TITVLVS LII.

AD rubticam, titul. & eius materiam vide præmiſſos ad titul. præcedentes, vltra eos Frideric. Pukman *in tract. de different. inter vtrumque ſexum in indice vocab. Mulier, miles, vxor.* Anton. Teſſaur. & Blaſ. Florets Diats *decif.* 22. *n.* 2. Et quibus virorum priuilegiis vxores communiter gaudeant Tibert. Decianum *in praxi crimin. lib.* 4. *cap.* 9. *nu.* 55. *fol.* 211.

L. Temporalibus 1.

1 *Vxor virum militantem ſequens gaudet reſtitutionis beneficio.*

VXor † militis cum marito abſens contra actiones præſcriptum temporis habentes reſtituitur *hac l.* Bartol. & Salycet. qui ſub *hac l. n.* 3. notat quæſtionem de vxoribus, an maritos vagabundos ſequi teneantur. de qua Corſet. *in ſingul. vocab. vagabundus.* Menoch. *de arbitrar cent.* 5. *caſu* 469. *n.* 4. Schueidwin. *in cõmentar. ad tit. inſtit. de nupt. parte* 4. *quæſt. an vxor teneatur n.* 47. *fol.* 82. *&* 83. 1

L. Si quæ diutiſſime. 2.

1 *Vxores cum maritis militantibus abſentes contra venditionem rerum, ſoluto precio, reſtituuntur.*

VXores † militum probabiliter cum maritis abſentes & peregrinantes reſtitutionis auxilio contra res in abſentia venditas, pretio tamen emptionis ſoluto iuuantur *hac l.* Bald. Bartol. & Salycet. *l. ſi cum. tit. præced.* 1

De temporib. in integrum reſtitution. tam minorum & aliarum perſonarum quæ reſtitui poſſunt, quam etiam hæredum eorum.

TITVLVS LIII.

AD rubr. tit. & materiam vide citatos ad priores titulos interpretes, vltra eos Balb. Turzan. Bellacomb. Villalob. in ſynt. com. opin. *lib.* 2. *tit.* 24. Ericum Heidemau. *in diſput. D. diſp.* 13. *theſi* 41. *fol.* 178.

Octau.

Octau.Simoncell.*in tract. de decretis.lib. 1. tit. 1. inſpect. 1. num.69.*

L.In illis 1.

1 *Tempus reſtitutionis petendæ quando militi currere incipiat.*
2 *Tempus reſtitutionis an ſit vtile vel continuum.*
3 *Annus vtilis num legitime abſenti currat.*

1 MIliti† reſtitutionem merenti tempus petendæ
reſtitutionis currere incipit à die miſſionis. *hoc*
2 *textu.*De tempore † reſtitutionis an ſit vtile vel
cootinuum. Bard. *in tract. de tempore vtili vel continuo, in indice ſub vocab. Miles,*item *reſtitutio.* Quando autem an-
3 nus † vtilis non currat abſenti & leginime impedito.
Salycet.*ad hanc l.n. 2 & 3.* De anno vtili, huius curſu & computatione. Schneidw. *ad tit. Inſtitut. de auctorit. tutor. ſub quæſt. quando auctoritas.n.18.19.20.fol.122.*

L.Si intra 2.

1 *Tempus quod ſupereſt defuncto non currit hæredi minori.*

SI minor ſuccedit maiori cauſa militiæ abſenti toto tempore minoris ætatis tempus reſtitutionis petēdæ non currit. Bald. Item reſtitutionis beneficium
1 tranſit ad hæredes; Et tempus quod ſupererat † de-
functo non currit hæredi minori.Salycet. Intellect.ad hanc legem vide apud Cæſar. de Vrſyll.*deciſ.29. numero 1.*

L. Si intra annos.3.

1 *Tempus petendæ reſtitut.legitime abſenti non currit.& quibus in caſibus n. 2.*

1 QVadriennium† petendæ reſtitutionis quod datur minori facto maiori non currit reipublicæ cauſa abſenti *hac l.* Salycet.in quibus caſibus ex-
tra † abſentiam in militia non currat, vide Turzan. *in*
2 *com. opin. vocab.reſtitutio.* Synt.com.opin.*tit.24.nu.2.fol.* 344.

L.Ex perſona 4.

BEneficium reſtitutionis ex quacunq; cauſa competens ad hæredes tranſmittitur. Salycet.& Bartol. De beneficio reſtitutionis in integrum quod ſit reale & ad hæredes tranſeat. Papienſ. *in forma libelli pro reſtitut.in integrum verb.rendidit.* Mynſing. *in obſeru. Cam. imper.cent.4.obſeruat.18.*

L. Ea quæ de temporibus.5.

1 *Tempus reſtitutionis petendæ quando minoribus currere incipiat.nu.2 3.*
3 *Tempus petendæ reſtitutionis vtile currit hæredi.*
4 *Minor maiori ſuccedens num reſtituatur & econtra.*
5 *Maior minori ſuccedens quanto tempore reſtitutionem petere teneatur.*
6 *Minores contra querelam ob dotem non numeratam reſtituuntur.*

1 PEtendæ† in integrum reſtitutionis tempus in mi-
nori ætate non currit his qui veniam ætatis nō im-
2 petrarunt. Quadrienniū reſtitutionis † petendæ cur-
rit à die impetratæ veniæ ætatis. *hac l.* Bald. Salycet. & Bartol. Iohan. And: ex *in addit ad Speculat rubr. de in integ.reſtitut in addit.*incip.*ſaluo.*Ancboran.*conſil.* 403. incip.*viſo* 3.Schard.*in addit.ad* Bartol.*hoc textu.*

§. Si qui ſane iuncto §.quod ſi.

3 Tempus † vtilis anni, quod ad reſtitutionem pe-
tendam ſupererat defuncto, currit eius hæredi minori, ſed demum facto maiori, Salycet.*ad hanc l.n.3. 4.5.7.* Bartol.*ad hanc leg.nu.4.*Schard.& Alban. ad Bartol. *hoc*
4 *num.*An minor † maiori ſuccedens reſtituatur, è conuerſo ſi maior minori ſuccedat. Bartol. *ad hanc l.n. 2. & 3.*

§.Cum vero.

Maior † ſuccedens minori habet annum vtilem, 5
hodie quadriennium continuum ad petendam reſtitutionem ex perſona defuncti, *hoc* §.Bartol. *ad hanc leg.nu.4.*Salycet.*ad hunc* §. Maria Riminald.ad Salycet. *hoc* §.

Authent. Si minor.

Tempus † querelæ ob dotem non numeratam ipſo 6
iure currit minoribus dotis fauore, ſaluo tamen reſtitutionis beneficio tam minori quam hæredibus. Salycetus.

L.Petendæ 6.

1 *Dilatio quando tam actori quam reo concedatur.*
2 *Dilationes longiores quando reo quam actori concedantur.*

DIlatio† quæ tempus inſtantiæ non excedit reo & 1
actori æqualis in conceſſione eſto. reo autem ſoli conceditur vbi tempus inſtantia excedit *hac l.* Salycet.Roman. *conſil. 246. nu. 9.* Barbatia, Pariſ. Alban. Puteus *in addit.ad* Bartol. *hac leg* Specialem autem intellectum vide apud Menoch. *conſil. 367.nu.3. lib.4.fol.*
252.Et quando extenſio† reo quam actori conceda- 2
tur.idem *in tract.præſumpt.lib. 2.præſ. 90. num. 3.* Stiatic. *in pract.obſeru.lib.1.cap.21.* quando plures concedantur. Franciſ.Marci deciſ.36.

L Superuacuam 7.

1 *Tempus reſtitut.petendæ eſt quadriennium.*

PRo anno† vtili datur hodie quadriennium con- 1
tinuum ad reſtitutionem petēdam, ſed huic obeſt minor ætas, iuſta abſentia, & impedimentū legitimum *hoc textu* Bald, Bartol. & Salycet. Pariſ. Alban.Schard. *in addit.ad* Bartol. *hoc textu.* Bellamera *deciſ.653.*Boer.*deciſ.39.* Alphan. *in report.numero 75. fol. 22.* Franchis *deciſ.206.n.20.*Surd.*deciſ.136.*Cuiac.*lib.27.obſ.2.*Intellect.ad hanc legem vide apud Coſtam *de facti ſcient.centur.1.diſtinct.59.nu. 6.* Turzan. Bellacomb. in Synt.com.opin. *lib.2.tit.24.nu.2.& 3.*

Ex quibus cauſis maiores in integrum reſtituantur.

TITVLVS LIV.

VLtra præmiſſos auctores ad titul. præcedentes & citatos ad eandem rubricam in D. vide Bonacoſſam, Suaretz, Fichard.Bellacom. Villalob. Kirchou. Balb.in Synt.com. opin.*lib.1.tit.15.fol.345.*

L. Si propter 1.

1 *Legati indefenſi reſtituuntur.*

LEgatio expedita prodeſt ad reſtitutionem in inte-
grum. Legatis† indefenſis & condemnatis ſuccur- 1
ntur per reſtitutionem in integrum *hac leg.* Bald. & Salycet.Burſat. *conſil.61.num.7.lib.1.*Bonacoſſa in Synt. com.opin.*lib.2.tit.25.nu.1.f.344.& n.13.fol.345.*

L.Si idcirco 2.

1 *Detentus in carcere reſtituitur.*

IMpedimentum † carceris prodeſt læſo per ſenten- 1
tiam ad petendam reſtitutionem in integrum.Bald. & Bartol. idem *ad l.ſi qui reus. de public. iudic.* Barbatia ad Bartol.*hac l.* De carceris impedimento, Pootan. *ad conſuetud.Bloiſen.tit.5.art. 37.fol.259.*

L.In contractibus 3.

1 *Maioribus in contractibus enormiter læſis officio iudicis ſuccurritur.*

MAioribus† in contractibus enormiter læſis iudex 1
imploratus ex officio ſubuenit.*hac l.* Bartol. Bald. Salycet.Synt.com.opin.*lib.2. tit.25.fol.344.*

L.Reſ-

L. Reſpublica 4.

1 *Reſpublica reſtitutionem petere poteſt. Item vniuerſitas. n. 2.*

1 RESpublica † adinſtar minoris reſtitutionis beneficio gaudet, *hoc textu*. Bartolus, Baldus & Salycetus. Cæpolla *cautel.* 139. Socinus iunior *conſil* 149. *col.* 4. *vol.* 1. Albanus *ad Bartolum, hac l.* Rolandus à Valle *conſil.* 90. *nu.* 27. *lib.* 1. Kirchouius *in commun. opin. vocab. Reſpublica.* Syntagm. *commun. opin. lib.* 2. *tit.* 25. *nu.* 14. De v-
2 niuerſitatis † & communitatis reſtitutione. Ctanetta *conſ.* 4. Bellacombo *in commun. opin. nu.* 12. in ſyntagm. *commun. opin. lib.* 2. *tit.* 25. *fol.* 345.

L. Si ab hoſtibus 5.

1 *Reuerſus ex captiuitate hoſtium parentibus ibi defunctis ſuccedit.*

1 CAptus † ab hoſtibus cum patre & matre reuerſus illis defunctis ibi, ſuccedere & bona vſucapione acquiſita vendicare per vtilem reſciſſoriam poteſt. Salycet. Baptiſta de S. Blaſio *in commentar. ad tit. de action. action.* 2. Alban, *ad Bartol. hoc textu.*

De alienatione iudicij mutandi cauſa facta.

TITVLVS LV.

VLtra citatos ad titulos præcedentes autores, vide allegatos ad titulos in D. hoc tit. Barnabam Cornazanum *deciſ.* 1. *nu.* 1. *& deciſ.* 138. *nu.* 2. Alexandrum *ad l. finita. §. fin. de vectigalib.* Cuiacium *lib.* 8. *obſeruat. cap.* 31.

L. Cum in rem 1.

1 *Poſſeſſor iudicij mutandi cauſa alienans rei vendicatione conueniri poteſt.*

1 FActa † alienatione mutandi iudicij cauſa poſſeſſor poteſt conueniri rei vendicatione quam poſſeſſio patit. Alienans cauſa mutandi iudicij conuenitur actione prætoria ad intereſſe. Salycetus & Bartolus. idem *ad l.* 1. *in D. hoc tit.* Riminaldus *ad Salycetum hac l.* Cornazanus *citat. deciſ.* 138. *nu.* 2. Bellonus *lib.* 1. *ſupputat. cap.* 9. Pomates *ad Bartolum, hoc textu.* Cuiac. *lib.* 17. *obſeruat.* 6.

De receptis arbitris.

TITVLVS LVI.

VIde auctores citatos ad rubricam in D. hoc tit. Bellacomb. Kirchouiū, Baldum, Soarets, Vitum *in ſyntagm. commun. opin. tit.* 26. Andr. Gail *pract. obſ.* 150. *lib.* 1.

L. Ex ſententia 1.

Appellare à ſententia arbitri non licet.

1 A Sententia † arbitri in quem partes ſub pœna cōpromiſerunt, illicita eſt appellatio. Bartolus, Baldus ac Salycetus. Socinus *regul.* 31. Boerius *deciſ.* 284. *nu.* 16. Duennas *reg.* 45. Alphan. *in reportat. n.* 170. *citato loco & cap.* Alexander, Pariſius, Puteus, Schardius & Albanus *ad Bartolum.* Bellacombo *in commun. opin.* & in ſyntagm. *commun. opin. lib.* 2. *tit.* 26. *nu.* 2. *& ibidem nu.* 3. Kirchou. Soarets *ibidem nu.* 6. *fol.* 346. Blanc. *de compromiſ.* Borellus *eodem tract. in indice, ſub vocab. arbiter.*

L. Si contra 2.

1 *Contumax in non comparendo coram arbitro in pœnam compromiſſi incurrit.*

1 COntumax † in non comparendo coram arbitro incidit in pœnam compromiſſi. Baldus, Salycetus, Bartolus, Abbas *conſ.* 33. *colum.* 3. *in* 3. *dubio. col.* 7. *volum.* 2.

L. Arbitrorum 3.

1 *Exceptio de dolo contra pœnam ex compromiſſo debitam opponi poteſt.*

EXceptio † de dolo opponitur contra pœnam ex 1
compromiſſo debitam. Salycetus, Baldus & Bartolus. Zabarella *conſil.* 139. *incip. factum.* Oldradus *conſil.* 156. Alexander, Schardius, Albanus *ad Bartolum, hoc textu.* Balbus *deciſ.* 165.

L. Nam arbitris 4.

1 *Sententiæ arbitri ſtandum.*
2 *Compromiſſum iuramento firmatum partes ad parendum ſententiæ arbitri obligat.*
3 *Parti iuramentum factum eſſe aſſerenti; ſine ſcriptura non creditur.*
4 *Iudici de actu coram ſe geſtu creditur.*
5 *Compromiſſa iuramento hodie non fiunt, quando locum habeant n.* 6.
7 *Arbiter male iudicans à Deo ſolum punitur.*
8 *Sententia arbitri lata per pecuniam num teneat.*
9 *Laudum partium conſenſu homologatur.*
10 *Formulæ verborum nimis ſubtiles & oneroſa ſunt ſublata in iudiciis.*
11 *Subſcriptio conſenſum arguit.*

SEntentiæ † arbitri iurantis, ſe litem diremptúrum. 1
ſtandum eſt. Salycetus, Bartolus, Baldus, Aretinus, Barbatia, Pomates, Pariſius, Alexander & Albanus *in addit. ad Bartolum, hoc textu.* Cuiacius *lib.* 17. *obſeru. c.* 16. Syntagm. *commun. opin. lib.* 2. *tit.* 26. *n.* 2. *ad* 6. *fol.* 346.

§. Sin autem.

Compromiſſum † in arbitros iuramento firmatum 2
obligat partes ad parendum ſententiæ arbitri, *hoc §.* Salycetus, Bartolus *ad hanc l. nu.* 2. *&* 5. Speculator *in tit. de arbitr. in §. fin. verb. item quæro. iuncto §. ſeq.* Alexander *ad Bartolum, hoc textu. lit.* D. Bellacomb. *in commun. opin. lib.* 2. *tit.* 25. *n.* 8. *fol.* 346.

§. Sin autem in ſcriptura

Vbi de iuramento † non conſtat per ſcripturam li- 3
cet altera pars vel arbiter aſſerat eſſe iuratum, ei non
creditur. Salycetus *ad hunc §.* Riminaldus *ad Salycetum,*
hoc §. Bartolus *ad hanc l. nu.* 3. Ex hoc textu notat Zobe-
lius *different. iuris Saxon.* 3. Iudici † de actis coram ſe ge- 4
ſtis credi, vltra quem vide Franciſcum Romanum *in*
different. Saxon. Zobelij *fol.* 64.

Authentic. Decernitur.

Compromiſſa † quoad iudicem, hodie non fiunt 5
mediante iuramento, *hoc textu.* Salycet. *ad hunc textum.*
Arbiter nō tenetur iurare. Bartolus *ad hanc l. l. ſi quis pro*
eo. de fideiuſſorib. Alexander, Pariſius, Albanus *ad Bar-*
tolum, hoc textu. Quatenus † in compromiſſis iuramen- 6
ta locum habeant, & quidnam operentur, notat Sera-
phinus de Seraphinis *in tract. de priuileg. iurament. priuil.*
98. *nu.* 27. Syntagm. *commun. opin. lib.* 2. *tit.* 26. *num.* 27.
fol. 351.

§. Sed contra.

Arbiter † poſtpoſita iuriſiurandi religione male iu- 7
dicans Deum habet vltorem, *hoc §.* Salycetus & Bar-
tolus. Borellus *in tract. de compromiſ. in indice, ſub vocab.*
arbiter. An autem † ſententia arbitri lata per pecuniam 8
teneat, pro affirmatiua Franciſcus Balb. *deciſ.* 165. Syn-
tagm. *commun. opin. lib.* 20. *tit.* 26. *nu.* 87. *fol* 355.

§. Si quis autem.

Subſcribens ſententiæ arbitrorum ad implemen- 9
tum & obſeruantiam illius tenetur. Salycetus *ad hanc l. nu.* 5. Item laudum homologatur partium conſenſu & ſubſcriptione. Bartolus *ad l.* 4. *nu.* 1. Cuiacius *lib.* 17. *obſeruat.* 16. De homologatione laudi, item de obligatione inſequente iſtiuſmodi homologationem. Franciſcus Balbus *deciſ.* 414. Syntagm. *commun. opin. lib.* 2. *tit.* 26. *nu.* 27. *fol.* 351.

§. Si enim verba.

10 Subtiles † & nimis oneroſæ verborum formulæ iu
iudiciis, arbitriis & ſtipulationibus abolitæ ſuur. *hoc* §.
11 Item † ex ſubſcriptione conſtat de conſeuſu in arbi-
tros. *hoc* §. *l. ſcrupuloſam. inf. de contrahend. & committend.
ſtipulat.* Turzanus & Vezinus *in commun opin. lib. 2. tit. 16.
nu. 34. & 35.* Graſſus *alleg. ſyntagm. commun. opin. num. 39.
folio 352.*

L. Cum antea 5.

1 *Sententia arbitri approbata actionem & exceptionem pro-
ducit.*
2 *Arbitrorum poteſtas.*
3 *Subſcriptio & conſenſus in laudum arbitri partes obligant.*
4 *Partes ad compromiſſorum obſeruantiam per magiſtratũ
compelli poſſunt.*
5 *Sententia arbitrorum per tacitum partium conſenſum in-
tra decendium non reuocatum confirmatur.*
6 *Partes quando ſententiam oppugnare poſſint.*
7 *Pœna compromiſſo inſerta omnem exceptionem excludit.*
8 *Compromiſſum partium conſenſu in ſcripturam redactum
æquiparatur rei iudicatæ.*
9 *Acta coram compromiſſario in iudicio ordinario fidem
merentur. n. 10.*
11 *Arbiter quando ſit teſtis.*

1 EX ſententia † arbitri pacto nudo & ſine pœna aſ-
ſumpti approbata expreſſe vel tacite, oritur actio
& exceptio. *hac l.* Bart. Bald. & Salycet. Anchoran. *conſ.
208. incip. index.* Socin. *conſ. 20. col. 2. vol. 1.* Alexander &
Albanus *ad Bartol. hoc textu.* Alexand. *ad l. diem proferre.
§ fin. de recept. arbitr.* Riminald. *ad Salycetum, hoc textu.* De
2 arbitrorum † poteſtate & talis poteſtatis prorogatio-
ne. Syntagm. *commun. opin. lib. 2. tit. 26. n. 95. fol. 355.* item
n. 96. 97.

§. Sin autem.

3 Subſcriptio † & coonſenſus in laudo arbitrorũ ope-
rantur à parte actoris & rei obligationes. *hoc* §. *l. fin.* §. *fi-
nal. de temporib. & reparat. appellat.* Borel. *de compromiſſ. in
indice, ſub vocab. ſententia.*

§. Sed in hac.

4 Ad compromiſſorum † ſtipulationibus aut conſen-
ſu partium firmatorom obſeruantiam partes cogi poſ-
ſunt per locorum magiſtratus. *hoc* §.

§. Sin autem.

5 Compromiſſorum † ſubſcriptione partium non ro-
boratur, laudo publicato confirmatur per tacitũ par-
tium couſenſum intra decendiũ non reuocatũ. *h.* §. Sa-
lycet. *ad banc l. n. 3.* Innoceut. *ad cap. Quintauallis. de iureiu-
rand. extr.* Riminald. *ad Salycet. hac l. ſub lit. B.* Soarets *ſyn-
tagm. commun. opin. lib. 2. tit. 26. n. 6. f. 346.* An autem redu-
ctio ad arbitrium boni viri per decendium tacito con-
ſenſu tollitur. Bonacoſs. *in ſyntagm. comm. opin. li. 2. tit. 26.
n. 42. f. 352.*

§. Altera.

6 Partes † vbi non ſtipulatæ ſunt pœnam ac ſententias
approbatint curſo decendij contrauenire laudo licite
7 poſſunt. De pœna † & iuramento ſi adiiciantur com-
promiſſis exceptionem nou admittente. Camil. Borel.
in tract. de compromiſſ. §. 7. gl. 1. fol. 640. & 641.

§. Plenius.

8 Compramiſſum † in ſcripturam partium conſenſu
redactum, interruptionem temporis non minus ac res
iudicata operatur. *hoc* §.

§. Adhac generaliter.

9 Acta † coram iudicibus compromiſſariis fidem fa-
ciunt, & ad teſtimonium proſunt in iudicio ordinatio.
hoc §. Bartol. *ad hanc l. n. 8.* Alexand. *conſ. 13. vol. 1.* Alban.
10 *ad Bartol. ſub lit H.* Et quando † teſtes coram arbitris exa-
minati mereantur fidem coram iodice. Camil. Borel. *in*
11 *tract. de compromiſſ. §. 7. gl 5. n. 3. f. 663.* De arbitro † quan-
do ſit teſtis. Viuius *commun. opin. 67.* Syntagm. *commun.
opin. lib. 2. tit. 26. n. 91. f. 355.* Ad materiam autem §. vide
Bellacomb. *in ſyntagm. comm. opin. lib. 2. tit. 26. n. 88. fol. 355.
col. 1.*

L. Sancimus mulieres 6.

1 *Mulier arbitri munus ſuſcipere non poteſt.*

MVlier † arbitri munus nõ gerit, item lauda mulie- 1
rũ nullo compromiſſo ſuſtinentur. Bart. & Saly-
cet. Speculat. *in tit. de arbitr. § pen. poſt princ.* Sociu. *conſ. 11.
incip. circa præſentem. verb. nec obſtat, quod mulier. part. 1.* Pa-
normit. *ad cap. Quintauallis. n. 2. de iureiurand.* Borellus *de
compromiſſis. §. 2. gl. 4. n. 12. f. 406. & à n. 13. ad 19.* vbi limi-
tationes ad hanc l. congerit & notat.

De ſatiſdando.

TITVLVS LVII.

AD rubricam & titulum vltra pleroſque titulos
huius libri citatos, vide Schneidwinum, We-
ſenbecium & Vulteium *ad tit. Inſtitution. de ſatiſdation.*
& citatos *ad rubric. D. qui ſatiſdar. cog.* Roman. & Piguo-
lotum *in addit. ſingul. 316.*

L. Non eſt 1.

1 *Procurator actoris apud acta conſtitutus nõ ſatiſdat. Quan-
do ſatiſdet. n. 2.*
3 *Satiſdationum modi.*
4 *Satiſdatio per calumniam petita num decernatur.*
5 *Procurator illegitime cauens ad quid teneatur.*
6 *Mutatio procuratoris cauſam non tollit.*
7 *Reuocatio procuratoris an parti noceat.*
8 *Procurator quomodo poſt litem conteſtatam reuocari poſ-
ſit. n. 9. 10.*
11 *Procurator abſentem defendens ſatiſdare tenetur.*
12 *Procurator rei de iudicato ſoluendo cautionem præſtare te-
netur.*

PRocurator † actoris apud acta conſtitutus, ſatiſdare 1
oou tenetur, multo minus de rato cautionem præ-
ſtat. Bartolos, Baldus & Salycetus. Procurator † actoris 2
quando ſatiſdet. Wurmſ. *in pract. Camer. Imper. obſeru.
lib. 1. tit. 10. obſeru. 2.* Et de ſatiſdatione Rei. *obſeru. 3.* De
ſatiſdationum † modis. Ioh. Gœddæus *ad l. 61. de V. S.* 3
Quando † per calumniam petita non decernatur. vide 4
l. patre vel marito. n. 104. & in alleg. l. Hippolyt. de Marſil.
de quæſtionib. Daniel Mollet *in ſemeſtrib. lib. 1. cap. 3. &
lib. 2 cap. 2.* Quatenus † ex illegitima cautione teneatur. 5
Mynſ. *cent. 5. obſ. 49.*

§. Itaque & ſi poſtea.

Mutatio † procuratoris non perimit inſtantiam, nec 6
obeſt parti aduerſæ. De reuocatione † procuratoris no- 7
ceate vel oon. Bartolus *ad hanc l. n. 7. & à 10 ad 14.* Al-
banus *ad Bartol. allegatis numer.* De huius † reuocatione 8
poſt litem conteſtatam. Mynſinger. *in obſeruat. Imperial.
Camer. cent. 5. obſeruat. 45.* Gail *lib. 1. obſeruat. 47. à n. 10.*
Quatenus † poſt litem cooteſtatam cum ſententia iudi- 9
cis ſit mutandus. Oldradus *conſ. 317. nu. 2.* Zobel. *in diſ-
ferent. iuris Saxon. different. 7.* Franciſcus Romanus *in diſ-
ferent. Saxon.* Zobelius *parte 1. fol. 73.* Iure Saxonico à
iudice † conſtitutus antequam perfunctus ſit officio 10
non mutando nec reuocando. vide Sächſichs Landt-
recht *art. 60. lib. 1.*

§. Sin autem.

Procurator † abſentem defenſurus ad inſtantiam 11
partis ſatiſdare tenetur. *hoc* §. Bartolus *ad hanc l. num. 7.*
Wormſer *in pract. Camer. obſeruat. lib. 1. tit. 10. nu. 2.* Et
an in exceptionibus declinatoriis locum habeat. Bal-
dus *ad l. 2. in fin. de iudiciis. tract. regular. edit. Francofort.
lib. 4. vocab. defenſor.*

§. Rei

§. Rei autem.

12 Procurator rei † cauebit in litis initio de iudicato ſoluendo. *hoc §. l. 2. inf. de conſortib. eiuſdem litis § fin.* vbi Schneidwinus & Weſenbecius. *Inſtit. de ſatiſdation. obſeruat.* Camer. Tilemanni de Benign. *pentecoſte 4. obſ. 2. n. 1. fol. 102.*

De formulis & impetrationibus ſublatis.

TITVLVS LVIII.

AD rubricam & titulum, vide Bartolum, Baldum, Salycetum, Matheſilanum *in ſingularib. notab. 10.* Rhenatum Choppinum *de priuileg. ruſticor. lib. 3. cap. 1. fol. 144.* Alciatum *ad l. pecunia. §. actiones. de verbor. ſignificat.*

L. Iuris 1.

1 *Actio in libello exprimi debet.*
2 *Actionem nemo ob exiguum vitium amittit.*

1 ACtio † debet eſſe competens negotio in libello expreſſo, *hoc textu.* Salycetus. Ob ſyllabæ omiſſio-
2 nem & vitium † nemo agendi ius amplius amittet. *hoc textu.* Bartolus, Ludouicus Charondas *de iuriſdict. pag. 50.* Ad materiam textus, ſyntagma iuris Tholoſani, *lib. 43. cap. 2. n. 9.*

L. Nulli prorſus 2.

1 *Actionem cauſæ competentem inſtituenti exceptio quoad formulam non eſt opponenda.*
2 *Libellus ineptus quando ſubſiſtat. n. ſeq.*

1 APtam rei † & propoſito negotio inſtituenti actionem, exceptio quoad formulam non opponenda, *hoc textu.* Libelli ineptitudo quando non attendatur. Crauetta *conſ. 559.* De incerto num admittatur. Tiraq. *in tract. de iudicio in reb. exiguis ferendo. ver. incip. decimo-*
2 *octauo* Et ineptus † quando ſubſiſtat. Tiemol. *ad praxin.*
3 Bonacurſ. *fol. 131. n. 232.* Et quomodo † libellus ineptus ſuſtineatur. Ioh. Cephal. *conſ. 381. n. 7.* Et de libello quocunque modo ſuſtinendo. Mynſ. *cent. 4. obſ. 11.*

De iureiurando propter calumniam dando.

TITVLVS LIX.

AD rubricam, titulum & materiam, vide ad antecedentes rubricas allegatos, præter hos Vezin. Donatum à Fina, Fichardum, Kirchouium *in ſyntagm. commun. opin. lib. 2. tit. 28.* Campeg. *in tract. de virtute iuram.* Syntagm. deciſ. Camer. Imperial. *pentecoſte 4 obſeru. 47.* Bartol. *ad auth. vt litigantes iurent.* Viuium *deciſ. 109. lib. 1.* Obrecht *in ſpeciali tract.* Cnrt. *vol 7. repetit.*

L. In omnibus cauſis.

1 *Iuramentum calumniæ quando præſtandum.*
2 *Iuramentum calumniæ in quæſtione ſerui mota, ab actore præſtandum.*
3 *Iuramentum calumniæ quando actor per probationes declinet.*
4 *Iuramentum calumniæ quando principalis præſtet.*
5 *Iuramentum calumniæ quando omittatur. n. 7.*
6 *Iuramentum calumniæ ab initio præſtitum non amplius præſtandum.*
8 *Iuramentũ calumniæ ante concluſionem cauſæ præſtandũ.*
9 *Procurator num pro domino iurare poſſit.*

1 IN cauſis per probationes diuerſas deducendis iuramentum calumniæ requiſitum præſtandum eſt, *hoc textu.* Salycet. & Bartol. Pariſius & Alexander *ad Bartolum, hoc textu.* Matthias Colerus *deciſ. 117.* Corſet. *ſingul. 78. vocab. dilatio.*

§. Ne autem.

2 In quæſtione mota † ſeruis actor ad inſtantiam rei iurabit, quod nec odio dominorum, multo minus ſeruorum quæſtionem moueat. *hoc §. l. 1. inf. de quæſtionib.* De iuramento calumniæ ab actore ad inſtantiam rei præſtando. Salycet. *ad hanc l. n. 1.* Aretinus *ad hanc l.* Riminaldus *in addit. ad Salycet. hoc textu.* Marianus Socinus *in tract. de iuram. calumn. n. 6. & 7.* Quando hic a-
ctor † per probationes in continenti edendas decli- 3
net. Menochius *lib. 2 præſumpt. 47.* Quando † hoc prin- 4
cipalis præſtet. Socinus *reg. 257.* Quando † hoc omitti 5
poſſit decretis aliis iuramentis. Andreas Rauchbar & Michael Teuber *q. 11. n. 40. & 41.*

Auth. Hoc ſacramentum.

Vbi † ab initio partes iurarunt, ſe calumnias vita- 6
turas, ſpecialiter in proceſſibus non præſtandum. *hoc textu.* Bartolus & Salycetus. Weſenbecius *ad Bartolum, hoc textu.* Camill. Borell. *conſ. 8 n. 2.* Romanus *conſ. 482. nu. 8.* Quando † & quibus in caſibus hoc nullus præ- 7
ſtare cogatur. Franciſcus Viuius *deciſ. 38.* Syntagm. *commun. opin. lib. 2. tit. 28. fol. 359.* Et quod † in parte proceſ- 8
ſus ante concluſionem in cauſa præſtetur. Vezinus *in ſyntagm. commun. opin. lib. 2. tit. 28. num. 3. fol. 359. & 360. & ibidem. nu. 18. fol. 360.* Et quatenus † hoc pro princi- 9
pali præſtet procurator. Antonius Teſſaurus & Blaſius Flores Diaz *deciſ. Pedem. 17. n. 2.*

L. Cum & iudices 2.

1 *Iuramentum calumniæ litigantes vel per ſe vel alios præſtant. Quid iure Saxonico n. 2.*
2 *Iuramentum calumniæ an ab aduocatis exigatur.*
3 *Iuramentum calumniæ præſtandum ad excludendum probationes non neceſſarias.*
4 *Iuramentum calumniæ per principales quandoque præſtatur. n. 5.*
6 *Oeconomus, Adminiſtrator, Syndicus, &c. an iurent.*
7 *Iuramentum calumniæ recuſans nũ pro confeſſo habeatur.*
8 *Iuramentum in præſentia Senatus præſtandum.*
9 *Iudex num partes ad iurandum cogat.*
10 *Iuramentum calumniæ num partibus præſentibus deferatur in iudicio.*
11 *Partes coram deputatis de calumnia iurare poſſunt.*
12 *Mulier honeſta de calumnia iurare poteſt.*
13 *Parte vna abſente iuramentũ calumniæ coram iudice prouinciæ præſtari poteſt.*
14 *Iuramentum calumniæ præſtare recuſans cauſam perdit.*
15 *Iuramentum calumniæ quando impune recuſetur.*
16 *Pars ratione dignitatis à iuramenti calumn. præſtatione liberata in domo coram deputatis id præſtat.*
17 *Iuramentum calumniæ an per procuratorem exigatur & præſtetur.*
18 *Iuramentum calumniæ requirit ſpeciale mandatum.*
19 *Adminiſtratores iuramentum calumniæ præſtare tenentur.*
20 *Pars per procuratorem agens in loco vbi degit, iuramentum calumniæ præſtare tenetur.*
21 *Iuramentum calumniæ per partes remitti non poteſt, an tacite remittatur. n. 21.*
23 *Cautio rati per procuratorem præſtita principalem à iuramento calumniæ non liberat.*
24 *Actor de calumnia iurare recuſans actionem perdit, reus vero iurare nolens pro confeſſo habetur.*
25 *Iuramentum delatum nec præſtitum num proceſſum vitiet.*
26 *Iuramentum an ſit de ſubſtantia iudicij.*
27 *Iuramentum calumniæ ab initio litis præſtandum.*

LItigantes † & horum patroni iuramentum calu- 1
mniæ requiſitum per ſe vel alios præſtant in iudicio. item domi aduerſa parte præſente. *hac l.* Bartolus, Baldus & Salycetus. Riminaldus *ad Salycetum, hoc textu.* Iaſon *ad l. rem non nouã. §. patroni. n. 3. de iudiciis.* Weſenbecius *ad Bartolum, hac l.* Hieronymus de Laurentiis *deciſ. Auenen. 79.* Afflict. *deciſ. 92.* Quid de iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem obſeruetur. Fachſ. *different. iuris Saxon. 47.* Reinhart *different. Saxon. 7. parte 4.*

te 4. Romanus *in different. Zobelij. fol.* 139. *Conſtitut. electoratus Saxoniæ.* & in illas Daniel Moller *parte 1.cap.12.*
Iorellectum ad hanc legem vide apod Vaſquium *in illuſtrib. controuerſ. nouis. nu. 25. lib.2.* Quatenus de con-
2 ſuetudine iuramentum † calumoiæ ab aduocatis ooo
reqoiratur, ootat Weſenbecius *ad hanc l.*

Authent. In iſto.

3 Iuramentum † calomoiæ ad excloſiooem proba-
tionis non neceſſariæ inucotum, præſtandom eſt, *hoc textu.* Salycet. *hoc textu, in fine.* Imola *ad l. qui bona. §. ſi quis ſtipulatus. de damn. infect.* Ex hoc textu notar Bartolus, quod calumniæ iuramentum ſemel præſtitum, iterum non ſit præſtandom. Angelus *ad tit. Inſtitution. de pœna temere litigant.* Syotagm. *commun. opin. lib.2. tit. vlt. n.3. fol.359.& 360.*

Authentic. Principales.

4 Ioramentum † calumniæ per principales præſta-
tur ad ſuſpicionem iudicis pecunia corrupti tollen-
dam, *hoc textu.* Salycet. *ad hunc textum.* De perſonis præ-
ſtantib. iuramentum calumniæ. Bart. *ad h. textũ. n.1.* Sa-
5 lycetus *n.3.4.5.* De principali † obligato ad iurandũ in
perſona. Marcus Mantua *ſingul.* 252. Syntagm. *commun. opin. lib. 2. tit. vlt. nu. 4. fol.* 36n. Coniunctus an
præſtet. *ibidem. nu. 9.* De procuratore iorante. *num. 12.*
6 Oeconomo, † Prælato, admioiſtratore. Fichardus *ſub tit. ſyntagm. opin. nu. 13.* allegatus. De Syndico. *ibidem*
7 *nu. 14.* Aduocato. *nu. 15.* Quatenus petitum † & recu-
ſatum recuſantem vt confeſſum arguat. allegat. ſyntagm. *cap. fin. nu. 6. & 18.* Ferratus *cautela* 12. Matheſilanus *notab. 66.* Rolandus à Valle *conſil. 71. nu.7. lib.1.* Wormſer *in pract. obſeruat. Camer. tit. 4. de iuram. calumn. malitiæ, veritatis. lib. 2. cap. 2.* Andreas Gail *in pract. Camer. Imperialis obſeruat. lib. 1. obſeruat. 83. 84. 85. obſeruat. 83. nu.1. & 3. obſeru. 90. nu. 1.*

§. Sed ſi in ſacro.

8 Iuramentum oblatum † ratiõne litium in ſacro cõ-
ſiſtorio pendentium, in præſentia Senatus præſtan-
9 dum eſt. *hoc §.* Quatenus † coram iudice ſit præſtan-
dum, & iudex partes cogat ad iurandum de calumnia. Salycetus *ad hanc authentic. num. 28.* Viuius *deciſ.* 109.
10 *lib.1.* An partibus † præſentib. in iudicio deferatur. Be-
nign. *in ſyntagm. obſeruat. Camer. deciſ. 4. voto 5. fol.* 191.

§. Sed ſi quis litigantium.

11 Litigaotes † ſi coram actis iurameotum calumniæ præſtare impediuntur, coram deputatis à iudicibus hoc præſtare poſſunt. *hoc §.* vide Zobelium & Romanum *in different. iuris Saxon. parte 1. different. 2. fol. 142. Conſtitut. electorat. Saxon.* & Daniel Moller *parte 1. conſtitut. 13.*

§. Mulier.

12 Mulier hooeſta † abſente aduerſario coram officialibus iurameotum calumniæ præſtat. vide *l. ad egregias. ff. de iureiurand.*

§ Sed ſi partes.

13 Altetutra † partium abſente iuramentum calumniæ apod iudicem prouinciæ vel locorum defenſorem licite præſtatur. *hoc textu.*

§. Si quis.

14 Iurameotum † calumniæ præſtare recuſans cauſam
perdet, & pro conuicto habetur. *hoc §.* Socinus *regula* 259. Syntagm. *commun. opin. lib. 2. tit. fin. nu. 6. cap. vlt.* vbi Felynus & Panormitanus *de iuram. calumn.* Fuſcus
15 *ſingul. 19. lit. C. fol. 62.* Quando † impune non præſte-
tur, & recuſans io pœnam confeſſarorum non incidat. Syotagm. *commun. opin. libr. 2. tit. 28. nu. 1.* Franciſcus Balbus *deciſ.* 38. Corneus *conſil. 3. column. 3. & ſeq. volum. 3.*

§. Sin autem vel.

Pars † excoſata ratione dignitatis præſtare iuramen- 16
tum in iudicio, in domo, coram deputatis iudicis a d-
uerſi parte vel eiuſdem procuratore præſeote de ca-
lumnia iurat, *hoc textu.* Quatenus † per procuratorem 17
exigatur, in eiuſdem præſentia præſtetur, & per procu-
ratorem hoc expediatur. Alexander *l. qui bona, de damn.*
infect. Et de ſpeciali † mandato ad talis iuramenti præ- 18
ſtationem neceſſario. Vezinus *in ſyntagm. commun. opin. lib.2. tit. vlt. nu. 7. fol.* 36n. Gail *in pract. Cam. Imp. obſeru. lib.1. obſ. 83. nu.1.*

§. Quod obſeruari.

Totores, † curatores, aliique adminiſtratores io- 19
rabunt de calumnia ſecuodom credulitatem aliis iuramentorũ ſpeciebus ſaluis maneotibus, *hoc §.* Coorr. *lib.1. variar. reſolution. c.6. in fin.* Fichard. *in ſyntagm. commun. opin. lib. 2. tit. fin. n. 13. fol.* 360. Bartolus *ad hunc §. n. 1.* Salycet. *ad l. principales. à n. 3. ad 6.* Bartolus *in l. conuenticula. de Epiſcop. & Cleric.*

§. Sin autem abſuerit.

Pars † per procoratorem litigans, iuramentum ca- 20
lumniæ requiſitum ab aduerſario, ob certa impedimenta in loco vbi degit, iuramentum calomniæ præſtare tenetur. hoc §. ſub hoc §. notat Bartolus, iuramẽtum calumniæ per procuratorem præſtari poſſe, inprimis *nu. 1.* vltra quem vide Alexandrum *in addit.* Salycetum *ad l. principales. nu. 26. & 27.* Rinunaldum *in addit. ad Salycetum. ſub lit. B.* remiſſiones *ad §. ſin autem authent. praced.*

§. Sed quod veremur.

Iuramentum † calumniæ pro publica vtilitate & 21
litiom minuendarum causâ introductum, adioſtar
doli futuri per partes noo remittitur, *hoc §.* Salycetus.
De tacita † eius remiſſione. Kircbouius *in ſyntagm. com-* 22
mun. opin. lib. 2. tit. 24. nu. 18. fol. 360. & ibidem num. 1. Gail *in pract. Camer. Imper. obſeruat. lib. 1. obſeruat. 84. n. 2. & eodem lib. obſeruat. 101. n. 4.*

§. Hoc etiam.

Qui propter dubium † mandati admiſſus eſt cum 23
cautione rati, noo releuat dominom à præſtando iuramento calumniæ. Cautio rati firmat perſooam procuratoris præterquã quoad calumniæ iuramentum, Bartolus *ad hunc §. nu.1.* Barbatia *ad Bartolum, hoc §.*

§. Quod ſi actor. iuncto §. Si enim.

Actor † delatum calumoiæ iuramentum recuſans 24
cadit actione, reus aotem recuſans pro confeſſo habe-
tur. Bartolos, Baldus & Salycetus, Pariſius & Albanus
ad Bartolum, hoc textu. An exactum † & non præſtitum 25
vitiet proceſſum. Gail *in obſeruat. Imperial. Camer. 84. nu. 1. lib. 1.* Et quomodo recuſatio procedat. *ibidem n. 5.*
Et † quod exactom ſit de ſubſtantialibus iudicij. idem 26
lib. 1. obſeruat. 88. nu. 3. & lib.1. obſeruat. 90. nu. 1. Ad materiam vide Socinum *alleg. reg.* 209.

§. Antiqua.

Iuramentum calumniæ vt remedium litium finiendarum oon oegligendum, nec partibus remittendum, *hoc §.* vide remiſſiones *ad §. praced.* Weſenbeciũ *in paratit. ad hunc tit. n. 9. & 10.* Panormitanum & Felynom *ad cap. cæterum, de iuram. calumn. extra.*

§. Sed prædictum.

Io litibus † futuris iuramentum calomniæ præſtan- 27
dom in initio litis, & in tunc pendentibus in litis ingreſſu. Salycetus & Bartolos *ad hanc l.* Weſenbecius *in paratit. ſuper hunc tit. nu. 9.* Socinus *in tract. de iuram. calumn. nu. 26. & 49.* Gail *obſeruat. 85. nu. 1. lib. 5.*
Syotagm. *commun. opin. lib. 2. tit. 28.*
folio 359. & 360.

CODI-

CODICIS LIB. III.

De iudicijs.

TITVLVS I.

AD rubricam, titulum, & eiuſdem materiam, vide allegatos ad hanc rubric. in D. præter eos autem Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Aretinum, Fulgoſiũ, Alexandrum, Baldum, Iaſonem, Zaſium, Schardium, Fontanamm, Gilkæn. ſyntagm. *commun. opin. lib. 3. tit. 1.*

L. Iudicio 1.

1 *Stipulatio quoad vſuras ante litis conteſtationem debitas, per litis conteſtationem non diſſoluitur.*

2 *Creditor ſortem petendo in iudicio quoad vſuras & intereſſe ſibi non præiudicat.*

1 PEr litis † conteſtationem factam ſuper ſorte & vſu-
rarum parte non extinguitur ſtipulatio quoad vſu-
ras ante litis conteſtationem debitas, vel etiam inſe-
2 quentes, *hoc textu.* Alexander. Item † creditor petendo
in iudicio ſortem principalem, non ſibi præiudicat in
vſuris, intereſſe, aliiſque acceſſionibus, niſi ſortis rece-
ptione hoc faciat. Iaſon, Anton. Teſſaurus & Blaſius
Florets Diats *deciſ. 125. nu. 15.* De vſurarum remiſſione,
præſertim in cauſa dotis. Menoch. *lib. 3. præſump. 25. n. 10.*

L. Licet iudice 2.

1 *Sententia generalis reſtringitur ad proſecuta tantum.*

1 PRoſecutio † ſpecialis reſtringit ſententiam genera-
lem ad proſecuta. Bartol. & Iaſon. idem Iaſon *con-
ſil. 48. incip. accedo part. 1.* Schard. *ad Bartol.* Alexand. & Sa-
lycet. *hoc textu.* Aretin. & Riminald. *ad Salycet. hac l.*

L. Quotient 3.

1 *Iudex incompetens incidenter tantum cognoſcere poteſt.*

2 *Iudex ſecularis num de cauſa ſpirituali cognoſcere poſſit.*

1 IVdex † qui non eſt competens in cauſa ſtatus, de tali
cauſa incidenter cognoſcit. *hac l.* Alexand. Salycet.
qui cum Bartolo mouet quæſtionem de iudice laico
incidenter cognoſcente de cauſa ſpirituali. De hac ma-
teria Schard. & Alban. *ad Bartolum, hoc textu.* Iaſon *n. 4.
6. 8.* Roman. *ſingul. 472.* Matheſilanus *ad authent. conſe-
quentur. C. de ſentent. & interlocut.* Vincent. de Franchis
deciſ. 36. n. 3. Intellectum ad hanc legem vide apud Fa-
chinæum *lib. 1. controuerſ. cap. 4. fol. 79.* Fettonum *ad con-
ſuetud. Burdegalenſ. lib. 4. tit. 4. §. 2. fol. 114.* Tilemannum
de Benign. *in obſeruat. Imperial. Camer. cent. 1. obſeruat. 37.*
2 *fol. 56. col. 1. n. 1. & obſeruat. 41. cent. 1.* Et † quando ſæcula-
ris iudex de cauſis ſpiritualibus nunquam cognoſcat.
Borgnin. Caualcan. *parte 2. deciſ. 28. vel 72. à n. 117. ad 121.*
Ad materiam legis in vtramque partem vide Franciſc.
Balbum *deciſ. 113.* Syntagm. *commun. opin. lib. 3. tit. 1. n. 104.
& 105. fol. 366.*

L. Si cum tibi 4.

1 *Sententia generalis parit exceptionem in acceſſoriis nõ proſecutis.*

2 *Cauſâ principali deciſâ ob acceſſoria non renouanda.*

3 *Sententia quando ſtricte intelligenda.*

4 *Sententia ſuper principali puncto lata quando acceſſorio præiudicet.*

1 SEntentia † generalis parit exceptionem in acceſſo-
riis non proſecutis. Bartolus. Lis ſemel quoad prin-
2 cipalem † punctum finita, appendicis prætextu non
reſuſcitanda. Bald *ad hanc l.* item Iaſ. Felyn. *ad cap. de teſtib.
3 col. 2. & ſeq. verb. tertio declara. de teſtib. extr.* Viciſſim quã-
do † ſit ſtricta, nec extẽdatur ad caſus acceſſorios. Me-
noch. *conſ. 509. num. 18. lib. 6.* Vincent. de Franchis *de-
4 ciſ. 228. lib. 1.* Et quod ſententia † lata ſuper principali in
acceſſorio nõ præiudicet, præſertim ſi acceſſorium per
ſe ſubſiſtat. vide *l. quod in diem*, iunctis Dd. *de compenſat.*

L. A iudice 5.

1 *Delegatus num alium ſubdelegare poſſit.*

DElegatus † ab alio quam principe ſubdelegare 1
nequit. Bartolus, Baldus, Alexander & Iaſon *ad
hanc l.* Iacobus Menochius *de arbitr. iud. lib. 1. quæſt. 54.*
idem *in tractat præſumpt. lib. 2. præſumpt. 21.* idem *conſ. 17.
nu. 2. 3. lib. 1.* Alexander, Portius, Schardius, Albanus *in
addit. ad Bartolum, hoc textu.* Peregrinus Ianninius *in
tractat. de citat. reali, lib. 1. cap. 1. nu. 424.* vbi congeſſit *am-
pliat. 5. limitat. 12.* in Theſ. *commun. opin. lib. 1. tit. 22. à
nu. 24. ad 60.*

Auth. Adhac ſi.

1 *Iudex ordinarius cauſam delegare poteſt reſeruata ſibi facultate ſententiam ferendi.*

ORdinarius † iudex cauſæ principalis poteſt eã de- 1
legare reſeruatâ licentiâ ferendi ſententiam. *hoc
textu.* Bartolus, Baldus, Alexander & Iaſon *ad hunc te-
xtum.* Fulgoſius *conſil. 117. incip. viſis.* Iohannes Baptiſt.
Ferrettus *conſ. 116.* Schardius *ad Bartolum, hoc textu.* Syn-
tagm. *commun. opin. lib. 2. tit. 22. ſub num. diuerſit.*

L. Seruus 6.

1 *Iudicium cum ſeruis non conſiſtit.*

CVm ſeruis † iudicium non conſiſtit. Bartolus, Bal- 1
dus, Alexander & Iaſon. Fallentias ad hanc con-
cluſionem vide apud Iaſon. *hoc textu.*

L. Cum debitoris 7.

1 *Actio contra ſeruum ex perſona domini defuncti non datur.*

COntra ſeruum † ex perſona defuncti domini non 1
datur actio, ſecus ex perſona hæredis. Bartol. Bal-
dus, Alexander, Salycetus & Iaſon.

L. Placuit 8.

1 *Aequitas legibus determinata rigori præfertur.*

2 *Aequitas legis non cuiuslibet capitis attendenda.*

AEquitas † legibus determinata rigori, item æqui- 1
tati non ſcriptæ præfertur. Bartolus, Baldus, Ale-
xander & Iaſon, Pariſius & Albanus *ad Bartolum, hoc
textu.* Romanus *conſ. 149. nu. 3.* Et in quantum † æqui- 2
tas legis nõ veriſimilis cuiuslibet capitis ſit attenden-
da. Andreas Knichen *in commentar. de veſtitur. ar. pact. c. 3.
n. 138. parte 1.* Crauetta *conſ. 428. nu. 15. & 16.* Iohannes à
Garſia *in tractat. de expenſ. cap. 1. nu. 28.* Decianus *conſ. 36.
nu. 41. lib. 1.* Gœddæus *ad l. 6. §. 1. n. 2. de verb. ſignif.* Mynſ.
in obſeruat. Cam. cent. 6. cap. 63. Gail *lib. 2. obſeru. cap. 23. n. 26.*
Intellect. ad hanc l. Sebaſtian. Medic. *ad can. erit autem
lex. diſt. 1. n. 74.* Alphan. *in reportat. n. 820.*

L. Iudices oportet 9.

1 *In cauſis regulariter plena cognitio requiritur.*

2 *Iudex partes æquali benignitate audiat.*

3 *Dilationes tres ad probandum concedendæ.*

4 *Renunciare productioni teſtium aut inſtrumentorum quis poſſit.*

5 *Iudex ſecundum conſuetudinem loci & leges communes iudicare tenetur.*

IVdicem cuncta rimari & partẽ vtramq; plene audire 1
conuenit. In cauſis præiudicialib. requiritur † cauſæ
plena cognitio & probatio. Bartol. Baldus, Alex. Iaſon
& Salycet. Caſtrenſis *conſ. 322. col. 1.* Alban. *ad Bartolum,
hoc textu.* Ferratus *cautel. 60. n. 9.* De iudice † quod in v- 2
tramque partem æquali benignitate dignari debeat.
vide *l. cætera. §. 1. famil. erciſcund.* Bodinum *de repub. lib. 6.
cap. 6. cap. iudicet 3. quæſt. 7. cap. cum literis. de in integr. reſtit.
extra.*

Auth. Iubemus. iunctis §§. Quod ſi fecit. Si vero.

Probaturo † dilationes tres ad inſtantiam dandæ 3
ſunt, elapſis autem dilationibus ſententiam legibus

... mem iudex publicat. Alexander ſub hoc textu
4 ... B rtulus. An quis productioni † teſtium vel ... ntuitum renunciare poſſit. *nu. 1. & 2.* Oldra... *conſil. 320. incip. breues.* Pariſius, Alexander, Albanus *ad Bartolum, hoc textu.* Iaſon *ad hunc textum nu. 5. & 6.* qui negatiuam defendit. Romanus *ſingular. 201. incip. dubium.* Menochius *in additionib. ad Iaſonem, hoc textu. nu. 2. ſub lit. B.* Ex hoc item textu notat Iaſon *nu. 1.* iu-
5 dicem † aſtrictum eſſe ad iudicandum tam ſecundum locorum conſuetudines laudabiles quam leges communes: vltra quem vide Alciatum *in tract. præſumpt. regula 1. præſumpt. 30. ordinat. Imperial. Camer parte 1. tit. 13. §. 1.* Es ſol nun auch.

L. Nulli 10.

1 *Continentia cauſa non eſt diuidenda.*

1 CAuſæ † continentia non debet diuidi, & ſuper cauſa poſſeſſionis & proprietatis idem iudex adeundus. Alexander, Bartolus, Salycetus, Baldus & Iaſon. Oldradus *conſ. 17. col. 3.* Menochius *de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 4. caſu 371. n. 4.* Chaſſanæus *in conſuetud. Burgun l. rubr. de cenſib. §. 1. gl. 1. n. 10. & 11.* Albanus, Pariſius, Schardius, Weſenbecius *in addit. ad Bartolum, hoc textu.* Tilemannus de Benign. *in obſeru. Imperial. Camer. penteeoſt. 2. obſeru. 50.* Franciſcus Viuius *deciſ. 136. lib. 1.* Weſenbecius *conſ. 32. vol. 1.* Symphorema ſupplicat. Imperial. Camer. *tom. 1. parte 2. tit. 3. fol. 20.* Intellectum ad hanc l. vide apud Robertum Lancellottum *in tract. de attentat. parte 2. cap. 4. limit. 2. n. 3. fol. 126.* Cuiacius *lib 9. obſeru. cap. 10.* Bernhard. Alphan. *in reportat. n. 230. fol. 72.*

L. Properandum 11.

1 *Cauſa ciuiles triennij ſpatio decidenda. Quid iure Saxonico. n. 3.*
2 *Inſtantia in iudicio fracta pacis quando pereat.*
4 *Inſtantia cauſa olim vltra triennium non durabat.*
5 *Lis num inuito iudice protelari poſſit.*
6 *Abſentia actoris poſt litem conteſtatam ſententiam non impedit.*
7 *Contra abſentes & contumaces quomodo in Camera procedatur.*
8 *Contumaciæ pœna.*
9 *Contumaciæ excuſatio.*
10 *Actore tergiuerſante reus abſoluitur.*
11 *Sententia quando pro actore etiam abſente feratur.*
12 *Expenſarum in Camera Imperiali proceſſus.*
13 *Expenſa mediante iuramento taxantur.*
14 *Expenſarum proceſſus in Camera ad ordinem nouarum pertinet.*
15 *Expenſa in puncto deſerta appellationis.*
16 *Expenſe procuratorum.*
17 *Iudices tres in puncto expenſarum.*
18 *Tempus expenſarum taxandarum.*
19 *Expenſa valorem 20. florenorum ſuperantes per iuramentum ſunt impetranda.*
20 *Innocens in criminalibus abſolutus num iniuriarum & alimentorum expenſas æſtimet.*
21 *Abſens contumax appellare non poteſt.*
22 *Sententia contra reum contumacem ferri poteſt.*
23 *Proceſſus quinam contra reum contumacem in Camera decernantur.*
24 *Cauſam à parte alterutra deſertam iudex recte informatus decidit.*
25 *Eremodicij origo.*
26 *Victus victori expenſas reſarcire tenetur.*
27 *Iudex litem protelans pro qualitate officij punitur.*
28 *Impeditus per iudicem appellationis beneficio non priuatur.*
29 *Proceſſus in Camera Imperiali contra iudicem iuſtitiam denegantem.*
30 *Iudex vni parti non magis quam alteri fauere debet.*
31 *Aduocatus cauſam protelans qualiter puniatur.*
32 *Cauſa num ſententia ſit inſerenda.*
33 *Cliens proceſſu pendente ad ſalarium aduocato ſoluendum compelli poteſt.*
34 *Aduocatus & procurator ſalarium petere poſſunt.*
35 *Tutores cauſam protelantes ad damnorum reſtitutionem tenentur.*

CIuiles † cauſæ intra triennium terminandæ ſunt, 1
hac l. Bartolus, Baldus, Salycetus & Iaſon. Romanus *ſingul. 280.* Schardius & Pariſius *ad Bartolum, in additionib. hoc textu.* De correctione huius legis quoad inſtantiam triennij non obſeruatam iure Canonico. Bartolus *ad hanc l. n. 1.* Antonius Teſſaurus & Blaſius Florets Diats *deciſ. 10.* Menochius *conſ. 790. num. 8. lib. 8.* Treutler *vol. 1. diſput. 12. theſi 15. fol. 103.* Quando † in 2
cauſis † fractæ pacis pereat. Mynſing. *cent. 4. obſeru. 33.* Et ad materiam textus, vide eundem *cent. 2. obſeru. 48.* Gail *in tract. de pace publica lib. 1. cap. 9. nu. 15.* Quid de iure Saxonico † quoad hanc legem obſeruetur. Zobel. & 3
Franciſcus Romanus *part. 2. differ. 8. fol. 225. & 226.*

§. Cenſemus.

Omnes lites † vltra triennium in iudicio olim non 4
pendebant. *hoc §.* Iaſon *ad hanc l.* Mynſ. *in obſeru. Camer. cent. 3. obſ. 44.* Lancellot. *de attentat parte 2. fol. 245.*

§ Hoc enim.

Inuito iudice † litem nemo protelare poteſt. *hoc §.* 5
An autem mutuo partium conſenſu lis proteletur. Bartolus *ad hanc l. n. 2.* Socinus *conſ. 93. vol. 1.* Angel. *conſil. 200. in fin.* Alban. *ad Bartolum, hoc textu.* Iaſon *ad hanc l. nu. 22.*

§ Et ſiquidem pars.

Propter † actoris abſentiam lite conteſtata nō pro- 6
rogatur diffinitio cauſæ vltra triennium, & ſi de cauſa non liquet, reus abſoluitur. *hoc §.* Bartolus, Baldus, Salycetus, Alexander & Iaſon. Pariſius, Pomates, Albanus *in addit. Bartoli, hoc textu.* Matthias Colerus *deciſ. 214.* idem *de proceſſib. executiu part. 1. cap. 2. n. 17.* Zobel. & Franciſcus Romanus *in differ. iuris Saxon. part. 1. differ. 14. 15. 16.* Fachſ. *differ. 39. fol. 99.* Quomodo † ex iure & ſty- 7
lo Camer. Imperial. contra abſentes proceſſus dirigantur. vide ordin. Imper. Cam. *part. 3. tit. 12. §. 13.* Gleicher geſtalt. *& ibid. tit. 42. §. 1. incip.* Wo aber der *& parte 3. tit. 44. in princ.* item *part. 3. tit. 12 §. 12. incip.* Wurde dann. *parte 3. tit. 43. in princ. §. 1.* Doch wo der. *§ 3* Wann aber der. *eadem ordinat. part. 3. tit. 45. §. 1. incip.* Doch ſo er. *Decretum* oder gemeinen Beſcheide *iudicij Imperialis Camera Anno 74. 17. Auguſti in princip. receſſuum deput. VVormat. §. 90.* Es iſt auch biß. *& ibid. §. 39. incip.* Gleicher maſſen. De contumaciæ † pœna pecuniaria. Receſs. viſitat. 8
de anno 64. *§. 19. incip* Die Fiſcaliſche. Receſſum deputat. de anno 1600. *§. 97. §.* Wann aber. De contumaciæ † excuſatione. Ordinat. Camer. *part. 10. tit. 10.* 9
§. vltim.

§. Et ſi quidem.

Actore † tergiuerſante vel fugiente ſi reus nil pro- 10
bat, abſoluitur à citatione, actore fugitiuo in expenſas condemnato. *hoc §.* Romanus *ſingul. 408.* Iaſon *ad §. præced. n. 15. 16. 18.* Curtius ſenior *conſ. 67.* De ſententia ab obſeruatione iudicij an ſit interlocutoria vel definitiua. Iaſon *ad §. præced. nu. 17.* qui pro interlocutoria hanc reputat. Bartolus & Baldus *in l. ſi profes C. quomodo & quando iudex.* Menoch. *ad Iaſon. ſub §. præced. in addit. lit. D. fol. 122.*

§. Sin autem.

Actore † abſente ſi ex actis & geſtis conſtat iudici 11
reum condemnandum, ſententia etiam pro actore abſente ferenda, expenſis reo mediante iuramento probatis adiudicatis. *hoc §.* Iaſon *ad §. & ſi quidem n. 13. l. eum qui temere. de iudicijs. cap. finem litibus. de dolo & contumacia.* De expenſis, † harumque proceſſu in Camera Im- 12
peria-

periali. vide ordinat.imper.Cam.*parte* 3. *tit.*50. §.1. in-
cip. Wir wollen auch. §. 2. Zu dem ſollen. De expenſis
13 † iuramento taxandis.*alleg.tit.verſ.* Doch ſo einer. Quo-
ad expenſarum condemnationem & proceſſum ta-
lem in Camera. vide ordinat. Cameræ *parte* 3. *tit.* 50.
§.6. Wir wollen auch. Ordinat.Cam.*parte* 3.*tit.*41.§.*vlt.*
Et de expenſarum condemnatione in proceſſu man-
datorum ſine clauſula. Receſſum deputat. de anno
1600. §.53. Damit ſich aber. §.54. Gleichwol iſt. Quate-
14 nus huius † proceſſus in Camera ad nouarum ordi-
nem pertineat. vide Beſcheidt Cameræ de anno 85.
23. Auguſti. §. 2. incip. Aber. vbi traditur, quod redu-
cendæ ſint ad aureos Rhenanos ac cruciatos, nunc
autem vltra aureos & cruciatos taxentur ac reducan-
tur ad monetam imperialem vel expreſſarum ſpecie-
rum pretium, notat receſſus deputat. de anno 1600. §.
142. incip. Als ferner in. De taxatione expenſarum vtri-
uſque inſtantiæ in Camera. Ordinatio Cameræ *part.*3.
15 *tit.* 50. § 4. Dieweil aber. De expenſis † in puncto de-
ſertæ appellationis. Ordin. *alleg. parte* 3. *tit.* 50. §. 5. Wo
16 aber. Procuratorum † expenſis. *ibidem* §.7. Weiter ſoll.
17 De iudicibus † tribus in expenſarum puncto. *alleg. tit.*
18 §.*vlt.* De tempore † quod iudices tribuant moderatio-
ni taxandarum expenſarum. Memoriale viſitatorum
Cam.imper. de anno 68. §.2. Als auch nicht. Memoria-
le de anno 78. §.4. Vnd ſolten die. Quatenus taxationi
expenſarum referentes in Camera imperiali nomina
ſua ſubſcribant. *conſ. de anno* 83. *dub.*20. De taxatione in-
ſequente partium inſtantiam. §. 13. Jedoch wollen wir.
De largiori earum adiudicatione & compẽſationis vi-
tatione. Memoriale viſitatorum Cameræ de anno 95.
19 §. 14. Demnach aber. Quatenus æſtimatæ † valorẽ 20.
florenorum excedẽtes poſt iudicis taxationem per iu-
ramentum ſint impetrandæ. Receſſ. deputat. Spirenſ.
de anno 1600. §.60. Ob wol auſſ. De expenſarum ſolu-
tione. Ordinatio imper. Cam. *part.* 3. *tit.*50. §.3. Weiters
20 ordnen. Quatenus in criminalibus † innocens quoad
condemnationem & vt victor abſolutus licet tortus
ſit, non æſtimet, iniurias & alimentorum expenſas a-
mittat. vide conſtitut. criminal. Caroli V. Imperat. &
in illas Rhem. ac Vigel. *cap.*61.

§. *Si vero.*

21 Actor per contumaciam † abſens cõdemnationem
rei vt inſufficientem impugnare nequit. *hoc* §. Abſens
contumax appellationis remedium amittit. Iaſon *ad*
§ *& ſi quidem. n* 14. *l. fin. de in integr. reſtitut.* De contuma-
ce. Rolandus à Valle *conſil.* 94. *lib.* 3. *nu.*14. Maſuerus *in*
addit. ad Iaſon lit. A.

§. *Sin autem reus.*

22 Contra reum † abſentem poſt litem conteſtatam
ob euidentem huius contumaciam peruenitur ad pri-
mum decretum. Item contra eundem condemnan-
dum probationes actor edit, vt ſententia inſequatur.
Bartol. Bald. Alexand. & Iaſon. Franciſc. Viuius *deciſ.*
138. *lib.*1. Laurent. *deciſ. Auenionenſi* 34. *nu.*1. Duennas *reg.*
152. De contumaciæ incommodis reo præ actori pe-
culiaribus tam de iure ciuili quam Saxonico. vide Ki-
lian. Reg. *in proceſſ. iuris Saxon. c.*13. Quatenus in Came-
23 ra † contra reum contumacem dirigantur proceſſus
ad bannum, immiſſionem in bona, cauſæq; deductio-
nem ac probationem. vide ordinat. imper. Cam. *part.*3.
*tit.*43. *ſub multis* §§.

§. *Cum autem.*

24 Cauſa † vel per actorem aut reum deſerta, iudex ſi-
ne metu appellationis in cauſa pronunciat legitime
per probationes informatus. Item litigatoris contu-
macis abſentia Dei præſentia ſuppletur. *hoc* §. Salycet.
ad hunc §. De eremodicio † iſtius origine & efficacia. 25
Syntagma iuris Tholoſ. *lib.*48. *cap.*3. *num.*2.3.4. Cicero
in Rhetoric. ad Herennium.

§. *Sin autem.*
§. *Et hæc.*

Alterutra † parte abſente aut vtraque præſente vi- 26
ctus victori in expenſas condemnandus. *hoc* §. Bartol.
Bald. Alexand. & Iaſon. Menoch. *in tract. regul. parte* 2.
*reg.*7. Pariſius & Sehardius *in addit. ad Bartol. hoc* §. Co-
uarruuias *in pract. quæſt. cap.* 27. Tiraquellus *de retract.*
conuent. §.1. *gl.*2. *num.*58. Marſil *ſingul.*237. *&* 485. Syntag.
commun. opin. *lib.*3. *tit.*1. *num.*262. *&* 263. Couarr. *pract.*
*quæſt. cap.*27. Caualcan. *deciſ.*15. *part.*1.

§. *Sin autem vtraque.*

Iudex † protelans per ſordes & gratiam lites, & iu- 27
ſtitiam denegans pro qualitate officii interdum 10.
auri, aliquando tribus libris punitur, *hoc* §. Bartolus,
Baldus, Alexander, & Iaſon. Ex hoc §. notat Bartolus
& Iaſon, quod grauius puniatur delinquens in maiori
dignitate conſtitutus, quam in minori. Menochius *in*
addit. ad Iaſon hoc §. *lit. A.* Item impeditus † per iudicem 28
modo proteſtetur, non amittit appellationis & defen-
ſionis remedia. Iaſon *ad hunc* §. *num.*3. *&* 4. Purpuratus
ad Iaſon. *hoc textu lit.* C. Quomodo † contra iudicem 29
iuſtitiam denegantem procedatur in Camera impe-
riali. vide ordin. imperialis Cameræ *parte* 2. *tit.*1. De iu-
dice † quod ad vnam partem non magis quam aliam 30
inclinare debeat. vide *l. cætera.* § 1. *famil. erciſcund.* Et de
iudice præſertim in executionis puncto iuſtitiam de-
negante, atq; ex hac cauſa litem ſuam faciente. Baldus
ad l. fin. § *illud. C. de temporib. appellat.* Schurff *conſil.*79. *n.*4.
& 5. *cent.*1. Cæuallos *pract. quæſt.*338.

§. *Illo proculdubio.*

Cauſa ſi negligentia † aut facto aduocati vltra tri- 31
ennium protelatur, aduocatus duabus auri libris mul-
ctatur. Cauſa ſi propter ſalarium aduocati retardatur,
cliens iudicis arbitrio ſoluere ſalarium tenetur, *hoc* §.
Alex. Salycet. Sub hoc §. notat Bartolus: An cauſa † 32
ſententiæ ſit inſerenda. Pariſius ad Bartol. *hoc* §. *ſub lit. A.*
Pendẽte † proceſſu cliens cogi poteſt ad ſoluendum 33
aduocato ſalarium. Bartol. *hoc* § *n.*2. *l.*1. *infra. de ſuffragiis.*
De ſalarii petitione † lic ta aduocatis & procuratori- 34
bus. Caualcan. *part.*1. *deciſ.*41.

§. *Sin vero cauſa.* &
§. *Sin autem.*

Tutorum † vel curatorum culpa ſi inſtantia vltra 35
triennium protelletur tutores ad damnorum reſtitu-
tionem, quoad ſoluenda ſunt, tenentur. In euentum
reſtitutio in integrum minoribus ſalua remanet. *hoc* §.
Bartolus, Baldus, Alexander, & Iaſon. De reſtitutione
minoris & Eccleſiæ aduerſus elapſam inſtantiam. Cu-
manus *conſil.*59. incip. *quæritur.* Pariſius, Puteus, & Al-
banus *in addit. ad Bartol. hoc textu.*

L. Rem non nouam. 12. *iuncto*
§. *Cum igitur.*

1 *Iudices ſe iuſte iudicaturos iurabunt.*
2 *Iudices officij ſui memores eſſe debent.*
3 *Iudicum maiorum & minorum iuramentum.*
4 *Aduocati ſe veram tueri cauſam iurare tenentur.*
5 *Aduocati in matriculam recipiendi quomodo iurent.*
6 *Aduocati poſt iuramentum præſtitum à cliente remoueri non debent.*
7 *Aduocatus quando à cauſa abſtinere poßit.*
8 *Aduocatus ſine cauſa remotus à cliente ſalarium petere poteſt.*

9 *Aduocati plures ſimul conſtituti iurare tenentur.*
10 *Cauſa terminus audaciam aut timiditatem aduocatorum manifeſtat.*
11 *Cauſa iniuſta vnde præſumatur.*

1 IVdices † iurabunt ſe iuſte iudicaturos. *hoc textu*. Bartolus, Baldus, Alexand. & Iaſon. Ferrandus *lib.2. explicationum.cap.7.cap.hortamur.3.quæſt.9.* De iuramento quod etiamnum præſtent iudex & aſſeſſores imperial. Cam. vide ordinat. Cam. imperial. *parte 1. tit.57.* Andr. Gail *in pract. Cam. obſeruat. lib.1.cap.36.num.14.* An per ſtatutum vel conſuetudinem hoc iuramentum remittatur. pro negatiua vide Curtium *ad cap. fin. colum. 13. de conſuetud.*

§. Sic etenim.

2 Iudices † iurati memores ſint iudicii diuini, cui ſe non ſubducent. *hoc* §. De iudicis officio ac religione. Conrad. Lancellot. *in tract. de offic. prætoris in iudice, vocab. index.*

Auth. Hodie.

3 Maiores † iudices hodie iurant, quod iudicabunt ſecundum quod melius viſum fuerit, & iuſtius, minores iurant, ſe iudicaturos ſecundum leges. Iaſon *ad hunc text.* Decius *ad Rubr. C. qui admitti. col.3.* Iaſon *ad §. ex maleficiis. col.3. Inſtit. de action.* Puteus ad Iaſon. *hoc textu.*

§. Patroni autem.

4 Aduocati † poſt litem conteſtatam & exceptiones
obiectas iurabunt ſe veram defendere cauſam. *hoc* §.
Bartolus *ad hanc legem. num.1.* Iaſon *num.1. clement. vnic.*
vbi Zabarell. *de iureiurando.* Menochius *de præſumption.*
5 *lib.2. præſumpt.30.* De iuramento † quod nunc præſtant
aduocati, dum in matriculam recipiuntur. Ordinatio
imperialis Cameræ *parte 1. tit. 64.* Gail *pract. obſeruat.*
88. lib.1.

§. Hoc quoque.

6 Aduocatus † ſi præſtitit iuramentum, à cliente ſperni
& remoueri à proſecutione cauſæ non debet. *hoc* §.
De aduocatis rationem iuriſiurandi præſtiti habentibus
& legibus vere vtentibus, religioſam vitam degentibus.
Iaſon *ad l.1.n.8. de iuſtit. & iure.* In quantum ad-
7 uocato † ſit licitum cauſam deſerere, & quando. Me-
noch. *de arbitrar. iudic. lib.2. cent.5. caſu 494. nu.15.16.* Item
8 quod remoto † ſine iuſta cauſa à cliente debeatur ſala-
rium. Iohan. Baptiſt. Weber *diſt. Bartoli 541.*

§. Si autem.

9 Aduocati † plures conſtituti ſimul iuramentũ præmiſſum præſtabunt, alterutro autem totum patrocinium poſt iuramentum recuſante reliqui patroni ad cauſæ proſecutionem tenentur. *hoc* §. vide Menoch. *alleg. caſu 494. n.16. lib.5.*

§. Cauſæ etenim.

10 Timiditas † & audacia aduocatorũ clientes & horum cauſas deſerentium per terminum manifeſtatur.
11 Salycet. *ad §. patroni. n.4.* Vnde autem cauſæ † iniquitas
& malitia præſumatur. vide Menoch. *lib.2. præſumpt.91.*
defendentem ex ſubtractione aduocati malam cauſam ſubtrahentis præſumi.

L. Sancimus. 14.

1 *Contumax non niſi refuſis expenſis auditur.*
2 *Contumacia quomodo purgetur.*
3 *Iudex contumacem in expenſas non condemnans ad quid teneatur.*
4 *Iudices tam pedanei quam ſuperiores ſuper expenſis cognoſcent.*
5 *Iudices ſuper quibus expenſis iudicent.*
6 *Expenſas remittẽs num damna quoq; remittere cenſeatur.*

COntumax † non auditur niſi refuſis expenſis. Bar- 1
tol. Bald. & Iaſon. item Salycet. Pariſius, Alexand.
Albanus *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Peregrinus Iannin.
in tract. de citat. reali. lib.1. cap.1. num.133. Plotus *de in litem*
iurand. n.673. Wurmſer *in obſeru. Cam. lib.1. tit.7. obſeru.1.*
De contumaciæ † purgatione. Decianus *reſponſ.96. nu.* 2
14. volum. 3.

§. Scituris.

Iudices † non condemnantes contumaces in ex- 3
penſas ex propria ſubſtantia partibus obedientibus detrimenta reſarcient. *hoc* §. Iaſon *ad hanc l. n.21.* idem *in l. ſi mora. ſolut. matrim.* vbi tradit, ob omiſſionem iudicem puniri. Gail *lib.1. obſeru.60.*

§. Quod & in.

Tam pedanei † quam ſuperiores iudices requiſiti 4
ſuper expenſis iudicabunt. *hoc* §. Quarũ autem expen-
ſarum † rationem habeant iudices, & de iudicialibus 5
ſolummodo æſtimandis. Gail *obſeru.151. n.1. lib.1.* A o ab-
ſoluentes ab expenſis † à damnis ſimul abſoluant. 6
Surdus *deciſ.261.* Et de vtriuſq; inſtantiæ expenſis. Viuius *deciſ.47. part.1.* Plura ad huius l. materiã, Menoch. *de arbitr. ind. lib.1. q.36 & lib.2. caſu 154.* Intellect. ad hanc l. vide apud Corſet. *ſing.143.*

Auth. Poſt iuſiurandum.

Hodie litis expenſæ à parte petitæ & æſtimatæ taxatorũ à iudice, & poſtea iuratur à parte, *hoc textu.* Bartolus, Baldus, Alexander, & Iaſon. gl. *in cap.1. de treuga & pace. extra.* Alexander & Albanus *in addit. ad Bartolum. hoc textu.* Calderinus *conſil. 7. ſub tit. de ſentent. & re iudicata.*

L. Apertiſſimi. 14. iuncto §. Quod & ſi.

1 *Iudices delegati ante litem conteſtatam recuſari poſſunt. Etiam ordinarij, num.2. Vicarij epiſcopi, num.3. Collegium, num.4. Doctores & aſſeſſores, num.5. Commiſſarij, num.6.*
7 *Iudici ordinario recuſato epiſcopus adiungitur.*
8 *Recuſati iudicis proceſſus.*
9 *Suſpicio contra iudicem in quacunque iudicij parte opponi poteſt.*
10 *Geſta poſt recuſationem num pro attentatis habeantur.*
11 *Recuſationis cauſa.*

IVdices † delegati ante litem inchoatam recuſari 1
poſſunt porrecto ſuſpicionis libello. Bartolus, Bald.
Alexand. Iaſon & Salycet. Alciatus *conſil.369. num.14.*
Alexander, Schardius, Pariſius, Albanus *in addit. ad*
Bartolum. hoc textu. Cuiacius *lib.6. obſeruat. cap.10.* Syn-
tagm. commun. opinion. *lib.3. tit.1. nu.180.184.185.186.*
187. De recuſatione † ordinarii. *n.189.190.* De recuſa- 2
tione † vicarii epiſcopi. *n.191.* De recuſatione † colle- 3
gii. *n.193.* Recuſatione † Doctorum. *nu.194.* Conſul- 4
torum † & aſſeſſorum. *n.195.* Recuſatione commiſſarii. 5
n.198. Wurmſer *in pract. obſeru. imper. Cam. lib.1. tit.4. ob-* 6
ſeru.6. vbi de procuratore agit. Cacheran. *deciſ.84.* Pro
intellectu legis. Roman. *ſing.97.* Hieron. de Cæuallos
pract. quæſt.133.

Auth. Si vero. iuncto §. Si iudex.

Ordinario † ob ſuſpicionem recuſato adiungitur 7
epiſcopus. *hoc textu.* Salycet. Iaſon, Bartol. Oldrad. *con-*
ſil.147. Alban. *in addit. ad Bartol. hoc textu. cap. cum ſpeciali.*
de appellat. Curtius *conſil.2. col. fin.* Syntagma commun.
opin. *lib.3. tit.1. num.189.* De recuſantis † iudicis poſt re- 8
cuſationem proceſſu. Hartmanni *in pract. obſeru. lib.2.*
obſ.10. tit.1. Quatenus fiat in quacunq; † iudicii parte, 9
& ob

& ob cauſam de nouo emergentem. Maranta *in ſpecul. parte 6. actu 2. nu. 74.* Conradus Lancellottus *in tractat. de officio pratoris, in cauſ. ciuil. tit. de except.* Capicius *deciſ* 147. Pax Scala *in tractat. de conſilio ſapientis, lib. 1. cap. 19.* vbi tractat de recuſationum cauſis. An
10 poſt recuſationé † geſta habeantur pro attentatis. Robertus Lancellottus *in tractat. de attentat. parte 2. cap. 6. fol.* 173. Hieronymus Treutler *vol. 1. diſput. 12. theſi* 11. Peregrinus Ianninius *de citat. reali, lib. 1. cap. 1. num.* 636. Gail *lib. 1. pract. obſeruat cap.* 33. Mynſinger. *cent. 4. obſer-*
12 *uat.* 59. De recuſationis † cauſis. Treutler. *alleg. diſput. 12. theſi* 12. Papo *ad conſuetud. Burbon. tit. de iuriſdict. §. 7. ſ. 26. & 27.* Publicius *ad conſuetud. Auernia. tit. 5. art. 1. ſ. 13.* Syntagm. *commun. opin. lib. 3. tit. 1. n.* 146.

L. Certi iuris 15.

1 *Milites & illiterati num iudices eſſe poſſint.*

1 Milites † item illiterati peritiam rerum habentes, iudices eſſe poſſunt. *hoc textu.* Bartolus, Baldus, Alexander, Iaſon & Salycetus. Panormit. *conſ. 47. incip. index.* Felynus *ad cap. ſciſcitata. de reſcript.* Corraſius *lib. 1. miſcellan. cap. 19.* Menochius *de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 3. caſu* 237. Matthias Colerus *deciſ.* 191.

L. Cum ſpecialis 16.

1 *Libellus recuſationis iudici recuſato offerendus.*
2 *Recuſatio iudicis ordinario abſente coram alio fieri poteſt.*
3 *Partes ad cognoſcendum ſuper cauſis iudicis recuſati arbitros eligere coguntur.*
4 *Arbiter ſuper cauſis recuſati iudicis cogniturus, intra triduũ à recuſatione eligi debet.*
5 *In continenti fit quod intra triduum fit. Quando decendium comprehendat, n. 6.*
7 *Arbiter partibus diſſentientibus à iudice aſſignandus.*
8 *Appellare à ſententia arbitrorum à iudice datorum licet.*

1 Libellus † recuſationis offerendus coram iudice recuſato ſi eſt præſens, *hoc textu.* Bartolus, Baldus, Salycetus & Iaſon. Cuiacius *lib. 9. obſeruat. cap.* 23. Barbatia *conſ.* 48. Schardius & Albanus *ad Bartolum, hoc textu.* Tremola *ad praxim* Bonacurſo *nu. 60. fol.* 229. Heideman *parte 1. diſput. 3. theſi* 64. Treutler *vol. 1. diſputat. 12. theſi 11. fol.* 103. Iaſon *hoc textu. n.* 11.

§. Si autem.

2 Abſente eo † coram quo actus in ciuitate expediri debet. item ſi ordinarius copiam ſui non facit, talis actus coram alio expediri poteſt. Iaſon *ad hanc l. n.* 3. Item
3 partes † ob cauſas recuſati iudicis cogi poſſunt ad arbitros eligendos. Bartolus *ſub hac l.* Pomates & Albanus *ad Bartolum, hoc textu.*

§. Ilico autem.

4 Arbiter † cogniturus ſuper cauſis recuſati iudicis ilico & intra triduum proximum à recuſante eligendos eſt, aut partibus diſſentientibus arbiter litem diremprurus à competenti ſuperiore conſtituitur, *hoc §. l. arbitro. qui ſatiſdar. cog.* Ex hoc §. notat Iaſon ad hanc l.
5 *n.* 3. ilico id fieri quod intra triduum fit. Item † in continenti fit quod tridui terminum non excedit. De qua materia vide *l. 1. §. ſi quis ſimpliciter. de verb. ſignif.* Quando
6 hic terminus † decem dierum contineat ſpatium. *l. ab eo. C. quomodo & quando iudex.* Næuizan. *conſ. 86. n.* 8. De
7 arbitro † partibus diſcordantibus per iudicem aſſignando. Iaſon *ad hanc l. nu.* 4. Baldus *in l. hac edictali. §.*
8 *hoc illud. C. de ſecund. nupt.* De licita † appellatione à talium arbitrorum à iudice datorum ſententia. Bald. *ad hanc l. nu.* 2. idem *ad l. 1. de arbitr.* Iaſon *ad hanc l. n. 7. & 8. cap. ab arbitris.* vbi Zabatella *de offic. delegati in 6.* Viuius *commun. opin. lib. 2. concluſ.* 17. Ad materiam textus, vide ultra citatos, Hieron. Marlian. *deciſ.* 81.

De ſportulis & ſumptibus in diuerſis iudiciis faciendis & executoribus litium.

TITVLVS II.

Ad rubricam, titulum, & eiuſdem materiam, vide Cynum, Bartolum, Baldum, Salycetum, Caſtrenſem, Aretinum, Cuiacium *in paratit. & lib. 12. obſeruat. cap.* 22. Kirchouium Villalob. Suarets, Vezinum, Bonacoſſam, Viuium *in ſyntagm. commun. opin. lib. 3. tit.* 2. Cornelium Benincaſam *in tract. de priuileg. pauper. q. 4. nu. 24. fol.* 698. Roland. à Valle *conſ. 87. vol.* 2. Proſper. Paſſerum *conſ.* 102.

L. Quiſquis 1.

1 *Executor datus in principio ad finem vſque litis perſiſtere debet.*
2 *Apparitor in cauſa deputatus in tota cauſa officio fungi debet.*
3 *Apparitores in præiudicium inſtantiæ mutans quomodo puniatur. Sed hodie huius l. obſeruatio eſt abolita.*

Executor datus † in principio litis, ad finem vſque in ea perſiſtet. Salycetus, Bartolus, Baldus, Felynus *ad cap. prudentiam. colum. 3. de offic. delegat.* Baldus 1
in l. teſtamenta. inf. de teſtament. Apparitor † vel nuncius in cauſa deputatus, ſine mutatione in tota cauſa officio fungi debet. Salycetus, Viuius *in commun. opin. vocab. nuncius.* 2

§. Si qua.

Apparitores † vel nuncios contra Imperiale præceptum in præiudiciũ inſtantiæ & partis mutans quinq; librarum auri mulctam metuat, *hoc §.* De huius legis & §. obſeruatione abolita, vide Bartolum *ad hanc l.* & eundem *in l. cum ſententiam. C. de ſentent.* 3

L. Omnibus iudicibus 2.

1 *Executores minus idonei ab officio remoueri poſſunt.*
2 *Executionem quando iudex inferior licite differat.*
3 *Executor ſubditus ſententiam ſuperioris in controuerſiam trahere non debet.*
4 *Executores negligentes ad efficium faciendum compelli poſſunt.*
5 *Delegatus mulctare poteſt.*

Executores † minus idonei ab officiis remoueri, alij autem ſurrogari poſſunt. *hoc §.* Bartolus, Baldus, 1
Salycetus. Quando hanc iudex † inferior licite differat. Tiberius Decianus *in praxi criminali, lib. 5. cap. 25.* 2
nu. 2. fol. 343. Et in quantum executor † ſubditus ſententiam ſuperioris in controuerſiam trahere non debeat. Decianus *in praxi criminali, lib. 7. cap. 11. num. 15. fol.* 156. 3

§. Noſtris autem.

Executores † negligentes aut moroſi, vltra remotionem ab officiis per iudices ſuperiores mulctis, interdum etiã corporalibus pœnis cogi poſſunt ad executionis & officij neceſſitatem. *hoc §.* Ex quo ſub hoc 4
textu notat Bartolus, delegatum † habere ex mandato delegantis mulctandi licentiam. Pro intellectu huius §. vide Guidonem Papæ *quaeſt.* 60. 5

De pedaneis iudicibus.

TITVLVS III.

Ad rubricam, titulum, & huius materiam, vide Cynum, Bartolum, Salycetum, Caſtrenſem, Angelum, Alciatum *lib. 1. parerg. cap.* 43. Corraſ. *epiſt. quaeſt. c.* 2. Rainaldum Corſum *lib. 2. indagat. c.* 21. Gell. *lib. 3. c.* 18. Briſſon.

Briſſon. *lib. 3. ſelect. cap.* 18. Lancellottum Contradum *in tractat. de officio pratorn. in indice. vocab. iudex Pedaneus.*

L. Procuratori. 1.

1 *Sententia à delegato incompetentis iudicis lata eſt nulla.*
2 *Procurator Caſaris in cauſis priuatorum delegare non poteſt.*
3 *Sententia quando ob delegationem annulletur.*

1 SEntentia † lata à delegato per incompetentem iu-
2 dicem eſt ipſo iure nulla. *Bartolus.* Procurator † Cæ-
ſaris non habet poteſtatem delegandi in cauſis priua-
torum. Salycetus. Felynus *ad cap. cum ex officio. col. 15. de
preſcript.* Alexand. *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Ex quibus
3 alioquin † cauſis ſententia ob delegationem reddatur
nulla. vide Socin. *reg.* 440.

L. Placet. 2. iunctis
§. Quod dandi.
§. Quod vſque.

1 *Præſides cauſas medias reſeruato ſibi iure ſententiam ferendi delegare poſſunt.*
2 *Cauſa meri imperij num delegentur. Et quinam eas delegent. num. 3.*
4 *Delegatus quando ſubdeleget.*

1 CAuſas † medias ipſimet præſides audient, aut ob
occupationes delegabunt reſeruato iure ſenten-
2 tiam ferendi. Item cauſæ † meri imperii non delegan-
tur excepta ingenuitatis & libertatis cauſa. Bartolus,
Corraſius, Alciatus *lib. 2. paradox. cap.* 2. Vaudus *lib. 1.
quæſt iuris cap.* 10. Longeuallus *ad l. imperium. num.* 20 *&
35. de iuriſdict. omnium iudicum* Alphanus *in reportat. num.*
388. *fol.* 109. Intellectum ad hanc l. vide apud Cagnol.
tom. 3 repetit. num. 151. *fol.* 72. *& num.* 152 *fol.* 73. De cauſis
3 † meri imperii quiſnam tales deleget, num & princi-
pis delegatus. Peregrinus Ianninus *in tract. de citat.
realt. lib. 1. cap. 1. num.* 424. Socinus *regul.* 117. Et quando
4 delegatus † licite ſubdeleget. Menochius *conſil. 17. nu.
2. & 3. vol. 1.* Fachinæus *lib. 1. controuerſ. cap.* 45. Schrader
de feud part. 10. ſect. 12. num. 101.

L. Placuit quotiens. 3.

1 *Iudices impediti alium ſubdelegent.*
2 *Delegati poteſtas quomodo exſpiret.*

1 IVdices † delegati ſi impediantur, cauſa vel per ordi-
narium eſt expedienda, aut alii deleganda. *hoc textu.*
Bartolus, Baldus, & Salycetus. Alciatus *lib. 2. paradoxo-
rum. cap.* 2. Schardius ad Bartolum *hoc textu.* Quate-
2 nus per mortem aut impedimenta † delegati pote-
ſtas exſpiret. Menochius *de arbitr. lib. 1. quaſtione* 68.
numero 16.

L. Quadam. 4.

1 *Cauſa minima iuriſdictionis delegari poſſunt. Quid de iure Saxonico obſeruetur. n. 2.*

1 CAuſæ † minimæ iuriſdictionis delegari poſſunt.
2 Bartolus, Salycetus, & Baldus. Quid de iure †
Saxonico quoad hunc textum obſeruetur. Reinhart
different. 30. *parte* 4. Franciſcus Romanus *in different.
Saxon. Zobelij. fol.* 60. Matthias Colerus *in tract. de pro-
ceſſibus executiuis. parte 2. cap. 1. num.* 105. Vide in vtram-
que partem pro materia huius tituli, & textuum præ-
cedentium Donatum à Fina, Viuium, Kirchouium,
Capram, Villalobum, Fichardum, Graſſum, Sua-
rez *in theſaur. communium opinionum. lib.
2. titulo 22. in tranſ-
curſu.*

*Qui pro ſua iuriſdictione iudices dare
darive poßint.*

TITVLVS IV.

AD Rubricam, titulum, & eiuſdem materiam, vide Cynum, Bartolum, Angelum, Caſtrenſ. Salycet. Fulgoſ. Fachin. *lib. 1. controuerſ. cap.* 47. Vaconium *lib. 6. declaration. cap.* 47.

*L. In cauſarum. iuncto
§. Etſi.*

1 *Cauſa qua ad iuriſdictionem delegantis non pertinet, delegari nequit.*

DElegari cauſa † non poteſt, ſi ad poteſtatem & iu- 1
riſdictionem delegantis cauſa non pertinet ob
nullitatis inſequentis occaſionem. *hac lege.* Bartolus,
Baldus, Caſtrenſis, Salycetus, Menochius *de arbitrar.
iudic. lib 1. quæſt. 37. num. 33. & quæſt. 54 num* 17. Alexan-
der, Schardius, Pomates, Albanus *in addit. ad Bartol.
hoc textu.* Valaſcus *ad l. imperium. num.* 212. Longeuallus
ad l. eandem num. 28. de iuriſdict. omn. iudic. Alphanus *in re-
portat. num* 823. Romanus *conſil.* 330. Pro intellectu hu-
ius legis vide Hieronymum de Cæuallos *in pract. quæſt.
opinion. commun. contra communes. quæſt.* 387.

Ne quis in ſua cauſa iudicet.

TITVLVS V.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Cynum, Bartolum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Felynum, & Decium *ad cap. cum veniſſent. de iudic. extra.* Socinum *reg.* 243.

L. Generali.

1 *Iudex in cauſa propria iudicare non debet. Fallit in principe. num. 2.*
3 *Epiſcopus in cauſa eccleſia num iudicet.*
4 *Pactum vt ſtetur dicto taxantis expenſas num valeat.*

IVdex † priuatus in propria cauſa inique iudicat. 1
Bartolus, Baldus, Salycetus, Iohannes Borcholt. *con-
ſil 9. quæſt 4 fol. 177. lib. 1.* Ex hoc textu notat Bartolus,
Principem & ciuitatem † dum ſuperiores non reco- 2
gnoſcant, cognoſcere poſſe in cauſis propriis. Socinus
reg. 243. in fallentiis. Pomates, Pureus, Alexander, Schar-
dius *in addit. ad Bartol. hoc textu.* An epiſcopus † ſit iu- 3
dex in cauſa eccleſiæ. Oldradus *conſil.* 156. Sub hoc te-
xtu mouent aliqui quæſtionem: An in expenſarum † 4
taxatione pactum vt credat aduerſa pars aſſertioni ta-
xantis validum ſit. De hac quæſtione vide Iacobum
Thomingium *deciſ.* 37. Ad materiam tituli, Balbum
deciſ. 215. Syntag. commun. opinion. *lib. 3. tit. 3. fol.* 381.

*Qui legitimam perſonam ſtandi in iudi-
ciis habeant.*

TITVLVS VI.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Cynum, Bartolum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Vezinum, Viuium, Bonacoſſ. in Syntagm. commun. opin. *lib. 3. tit. 4. fol.* 381.

L. Si cum eſſes. 1.

1 *Sententia contra pupillum indefenſum lata eſt nulla.*
2 *Minor quando ſine curatore agat.*

SEntentia † lata contrà pupillum indefenſum eſt 1
ipſo iure nulla. Bartolus, Baldus, & Salycet. Decius
conſil.

conſil.549.incip.*requiſitus.* Albanus ad Bartol.*hoc textu.*
Franciſcus Marci *deciſ.605.n.3.part.1.* Flamin.Chatta-
rius *deciſ.132.n.2.* Vezin. in Syntag.com.opin.*lib.3.tit.4.*
2 *n.1.*Quando minor † in iudicio ſine curatoris auctori-
tate agat. Viuius *lib.2.com.opin.105.*

L. In rebus. 2.

1 *Pupillus cum tutore recte agere & conueniri poteſt.*
2 *Minor etiam cum curatore aliquando in iudicio ſtare non poteſt.*

1 PVpillus † & adultus in iudicio eſſe poſſunt cum tu-
toris auctoritate. Salycet.*l.cum & minores.infra.ſi ad-*
uerſ.rem iudic.at.l.clarum. infra.de auctorit.præſtand. Quan-
2 do viciſſim † etiam cũ curatore fruſtra in iudicio com-
pareat. Vantius *in tract.de nullitat fol.143.n.35.*Bonacoſſa
in Synt.com.opin.*lib.3.tit.4.n.2.fol.*381.

L. Momentanea. 3.

1 *Minor in iudicio poſſeſſorio ſine tutore agere poteſt.*

1 IN iudicio † poſſeſſorio minor ſine auctoritate cura-
toris agere & comparere poteſt. Bald. & Salycet. Syn-
tag.comm.opin.*lib.3.tit.4.n.4.fol.*381. An in momenta-
neo poſſeſſorio minor conueniatur eadem facilitate,
qua agit. Bartol.*ad hanc l.nu.4.*

Vt nemo inuitus agere vel accuſare teneatur.

TITVLVS VII.

AD Rubricam titulum, & materiam, vide Cynum, Bartolum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Angel *ad Rubric.Inſtitution.de action.* Boer.*deciſ.255.* Paridem de Puteo *in tract.ſyndicat. num.8. Nouell.112. cap.vlt.* Alphan.*in repert.num.414.*

L. Inuitus. 1.

1 *Inuitus nemo agere vel accuſare tenetur. Num idem in cauſa famoſa & homicidij. n. 2.*

1 AGit † & accuſat nemo inuitus. *hoc textu.* Bartolus,
Baldus, Salycet. Didacus Couarruuias *variar.reſo-*
lut.lib 1.cap 11. in fine. Limitat. vide apud Nattam *in cle-*
2 *ment.ſæpe.de verbor ſignificat.* In quantum † homicidii &
diffamationis cauſa aliqui agant inuiti. Clarus & Gia-
charius *in praxi crimin.§.fin quæſt.15. verſic.item quæro.* Fi-
chardus & Bonacoſſa *in ſyntag. commun.opin. lib.3. tit.5.*
numero 1. 2. folio 383. Iſernia *ad conſtitut. Sicilæ. folio 51.*
colum.1. lin. 22.

De ordine iudiciorum.

TITVLVS VIII.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Cynum, Bartolum, Angelum, Caſtrenſem, & Salycetum. Vezinum in Syntag.comm.opin. *lib.3. tit.6.* Bald. Marant. *in ſpecial.commentar de ordin.iudic.*

L. Adite præſidem. 1.

1 *Iudex ſuper cauſa principali primo pronunciare debet.*
2 *Iudex quando ſuper incidenti quæſtione cognoſcat.*

1 PRincipalem † quæſtionem iudex præ incidenti de-
cidet ac determinabit. *hac lege.* Bartolus. Iohannes
Robertus *lib.1.ſentent.iuris.cap.12.*Menochius *de arbitra-*
riis iudicum.lib.2.cent.2 caſu 167. Bartolus *conſil.91.*incip.
in Dei. Pro intellectu legis vide Hieronymum Mago-
nium *deciſione Florentina 3. num. 1.* Quando ſuper inci-
2 denti † cognoſcat. Salycetus *ad hanc legem. num.1.* Bar-
tolus *in l. ait prætor. §.permittitur. verſ. ſi quis tamen. de*
minoribus. Iaſon *ad leg. quoties quæſtio. numero 2. Cod. de*
iudiciis.

L. Si quæſtio. 2. iuncto
§. Quod ſi de.

1 *Quæſtio in iudicio diuiſorio mota prius decidenda, antequam ſuper principali ſententia feratur. n.3.*
2 *Quæſtio falſi teſtamenti incidenter in petitione hæreditatis tractatur.*

SI quæſtio † generis inter patrueles non refertur, hæ- 1
reditas æquo iure diuiditur: alias ſi quæſtio refertur,
prius hæc diſcutitur, antequam de principali ſententia
feratur. *hoc textu.* Salycetus. Ex hoc textu notat Bartol.
quod quæſtio nullitatis † teſtamenti incidenter in pe- 2
titione hæreditatis tractetur. idem *ad l. qua ſub conditio-*
ne.de condict.indeb. Menoch.*alleg.caſu 167.*

§. Quod ſi de ea re.

Si quæſtio ſtatus † incidit in iudicio diuiſorio, prius 3
de ſtatu cognoſcitur, quam ſententia diffinitiua profe-
ratur. Caſtrenſ. *ad hanc legem.*

L. Cum ciuili. 3. &
L. Quoniam. 4.

1 *Quæſtio criminalis incidens cum ciuili principali eadem ſententia decidenda.*

QVæſtio † criminalis incidens cum ciuili princi- 1
pali eſt determinanda. *hac lege.* Baldus, Salycet. &
Bartol. Hieron. de Laurentiis *deciſ. Auinionenſi 10.n.2.*

De litis conteſtatione.

TITVLVS IX.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Cynum, Bartolum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Speculatorem *in expreſſa Rubric.ad hunc titulum.* Kirchouium, Vezinum, Balbum, Graſſum, Villalob. *in ſyntag. commun.opin.lib.3.tit.8.* Socinum *reg.298.& 299.* Receſſum imper. Auguſtan. de anno 66. §. Dieweil. Et de litis conteſtatione in appellat. inſtantia. Wurmſerum *in pract.Camer.obſeruat. lib.1.tit.13.obſeruat.1.* Heideman *parte 1.diſput.12.theſi 29.* Gail *pract.obſeruat.75.& 76.lib.1.* Weſenbec. *conſil.6.volum.1.* Quando huic ſit locus in cauſis ſummariis. Bartolus *ad l.nec quicquam. §. de plano. num. 2. de offic. proconſ.* De litis conteſtatione in prima inſtantia. Ordinat. Cameræ *parte 3. titulo 13. §.3.* incip. Vnd nachdem. De eadem quoad inſtantiam appellat. vide eandem ordin.*parte 3.tit.32.§.4.* Vnd ſollen ſolche. Quomodo impediatur. Symphorema ſupplicationum imperialis Cameræ *tom. 2. parte 2. voto 29. & 30. fol.117.& 118.*

L. Res in. 1.

1 *Litis conteſtatio quomodo inducatur.*
2 *Reo libellus eſt offerendus, & tempus ad reſpondendum concedendum. Et quid iure Saxonico. n.3.*
4 *Libellus actoris quatenus accipiatur.*
5 *Actor de conteſtanda lite cauebit.*

NArratio † actoris cum contradictione rei & iudi- 1
cis cognitione litis conteſtationem inducunt. *hoc*
textu. Bartolus, Baldus, & Salycetus *ad hanc legem.* Qui-
bus verbis inducatur litis conteſtatio. Bartolus *ad hanc*
legem.num. 3. & 5. Pomates ad Bartol. *hoc textu.lit.F.*
Franciſc.Balb.*deciſ.301.* Syntag.commun.opin.*lib.3.tit.*
7.num.4.5.6.7.fol.384.

Auth. Offeratur.

Vocato † in iudicium libellus eſt offerendus data 3
dilatione ad reſpondendum 20. dies ad minimum
continente. *hoc textu.* Bartolus, Baldus, Salycet. Barna-
bas Cornazanus *deciſ.102.num.13.* Matthias Colerus

deciſ.

Digitized by Google

*deciſ.*110. *&* 111. Gail *in pract. Cam. imperial. obſeruat. lib.*1.
*obſeruat.*53.*num.*20.*& obſeruat.*91.*num.*13. Quid iure Sa-
3 xonico vſu introductum & receptum † ſit quoad hu-
ius authentici §. diſpoſitionem. Fachſ. *differ. iuris Saxon.*
43. Sächſiſch Landtrecht *lib.*2. *artic.*2. *circa finem*. Fran-
ciſc. Roman. *in different. Zobely. fol.*71.

Authent. Libellum.

4 Libellus † actoris aliter non admittitur, niſi præſti-
ta prius cautione 36. aureorum de lite conteſtanda in-
tra duos menſes, & damno reo illato reſtituendo. *hoc
textu.* § *ſed hodie. Inſtitut. de ſatiſdationibus.* Bartolus & Sa-
lycetus *ad hunc textum.* De abolita huius textus obſer-
uatione. Albanus ad Bartol. *hoc textu.* Quatenus actor
5 † à ſatiſdatione litem conteſtandi non releuetur, licet
etiam immobilia poſſideat. Iaſon *ad l. ſciendum. colum.*1.
in prima lect. qui ſatiſdare cogantur. Pro vero intellectu
huius §. vide Weſenbecium *in complemento ad commen-
tar. Inſtitut. Iohannes Schneidvvin. ſub titul. de ſatiſdationi-
bus. num.* 6.

De plus petitionibus.

TITVLVS X.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Cynum, Bartolum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium *lib.*12.*obſeruat. cap.*21. *& lib.*7. *cap.*27. Kirchouium, Chærianum, Væzinum, in Syntag. comm. opin. *lib.*3. *tit.*8. Laurent. *deciſ.*35. *num.*10. Peckium *de iure ſiſt. cap.*47. *num.*1. *part.*1.

L. Odioſas. 1.

1 *Cautionem per dolum pluries petens litem conteſtando debitum perdit. n.*2.
3 *Tranſactiones per nimias petitiones non reſcinduntur.*
4 *Tranſactio facta ſuper cautione dolo extorta valet.*
5 *Partem probans num pro parte obtineat.*
6 *Tempus in odium illius duplicatur, qui ante tempus egerit.*
7 *Minus petens à reſiduo non excluditur.*

1 QVi per dolum † cautionem pluries exegit, & plus petiit, litem conteſtando debitum perdit: pœnitentia autem ante litem conteſtatam incompetentem cautionem & debiti nimiam petitionem abolet. *hoc textu.* Caſtrenſ. Bald. Bartol. Crauett. *conſil.*315.*nu.*1. Roland. à Valle *conſil.*71. *tom.*1.

§. Sin autem.

2 Plus petens † poſt litem conteſtatam ſi perſeuerat in nimia poſtulatione, conuictus de falſa quantitate debiti tam quantitatem quam ipſum debitum amittit. *hoc* §. Antonius Teſſaurus, & Blaſius Floretz Diatz *deciſ.*231. Socinus *reg.*64. incip. *cautionem.* Alphanus *in reportat. num.*178.

§. Tranſactionibus.

3 Per nimias † cautiones, & incompetentes petitio-
nes, tranſactiones non impugnantur. *hoc* §. Tranſactio
4 † inita ſuper cautione dolo extorta valet. Bartolus *ad
hanc legem. num.* 2. Ad materiam huius tituli, & legis,
præſertim quodnam iure Saxonico quoad huius legis
diſpoſitionem obſeruetur. Zobel. & Romanus *part.*4.
5 *differ.*2.*fol.*588. An autem partem † probans pro parte
obtineat. Chærian. in Syntag. commun. opinion. *lib.*3.
6 *tit.*8. *num.*2. De petente † plus ratione temporis pœ-
nam temporis duplicati merente. Syntag. comm. opin.
7 *lib.*3. *tit.*8. *num.*3. De minus † petente quod non exclu-
datur à petitione ſummæ reſiduæ ac reſtantis. Franciſc.
Marci *deciſ.*911. 2. *parte.* Syntag. commun. opin. *lib.*2. *tit.*
8. *num.*6.

De dilationibus.

TITVLVS XI.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Cynum, Bartolum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Vezinum, Graſſum, Donatum à Fina, Bellacomb. Villalobos, Suaretz, Balbum, Antonium Gabriel Roman. Graſſum *in theſaur. receptarum ſententiarum. lib.*3. *titulo* 9. Socinum *reg.*126.127. Menochium *conſil.*367. *num.*18. *lib.*4. Papon. *ad conſuetud. Burbonia. tit. de reſcript.* §. 70. Symphorema ſupplicat. imper. Cam. *tom.*2. *part.*2. *voto* 4 *num.*3.4.5.*fol.*59. Ordinat. imper. Cam. *parte* 3. *tit.*11. §. *vlt. & eadem part.*3. *tit.*16. §. 5. incip. Was aber die. Receſs. viſit. de anno 59. §. 33. incip. Dieweil es ſich auch. Receſſum viſitat. de anno 64. §. 34. Wir ſetzen. Memoriale iudicum & aſſeſſorum de anno 76. §. 4. incip. Man kompt auch. Memor. de anno 77. §. 12. Welcher maſſen. Beſcheidt de anno 77. §. 1. incip. Vnd dann jederzeit. Memor. indic. & aſſeſſorum de anno 80. §. 7. Zur Reſolution beſcheidt anni 83. Octob. die 3. *conſ. de anno* 90. *ſent.*1. *dub.*25. Receſſum Imperii de anno 94. §. 62. incip. Nicht weniger. Receſſum deput. de anno 1600. §. 131. incip. Alsdann ferners. § 136. Nachdem aber. §. 137. incip. Ob wol in. §. 138. Auch ſolle ins. Gail *pract. obſeruat.* 91. *lib.*1.

L. Quoniam. 1.

1 *Dilationes ad probandum congrua ſunt concedenda.*
2 *Dilationes à iudice coarctari aut extendi poſſunt.*
3 *Dilationes quot concedantur. n.*4.5.7.
6 *Dilatio reo conceſſa num actori proſit.*
8 *Dilatio ſecunda & tertia quando dentur. n.*9.
10 *Dilatio quarta quando impetretur.*
11 *Quarta dilatio requirit ſpeciale mandatum ad iurandum.*

DIlationes † congruas ad probandum dare conue- 1
nit. *hoc textu.* Bartol. Bald. & Salycet. Caſſador. *de-
ciſ.*1. *ſub Rubr. & tit. de dilationib.* Æmil. Verall. *deciſ.*15 *part.*
1. Duennas *reg.*201. Matth. Coler. *deciſ.*121.

§. Quod de hac.

Dilationes † iudici arbitrariæ pro ratione docu- 2
mentorum, cauſarum, & perſonarum litigãtium coar-
ctari aut extendi poſſunt aliquando ad 3. interdum 6.
menſes. Ferrat. *cautel.*46. Iaſon & Franciſ. Peck. *in addit.
ad conſilia Iaſon. conſ.*14. *lib.*1. Franciſ. Balb. *deciſ.*233. Synt.
com. opin. *lib.*3. *tit.*9. *n.*13. Cacheran. *deciſ.* 22. *nu.*13.

§. Quod ita conſtitutum.

Dilationes † citra neceſſitatem non concedendæ 3
nec vltra vnam vicem. *hoc* §. Quando ſecunda † detur. 4
Synt. com. opin. *lib.*4. *tit.*9. *n.*24. *fol.*387. Quot in crimi-
nalibus † dentur. Clar. *in praxi crim. lib.*5 § *fin. quaſt.*48. 5
Synt. opin. *citat. cap. nu.*20. Balbus *deciſ.*428. An reo data
† actori proſit. *citatum ſyntagma num.*10. *præmemorato tit.* 6
Ad materiam huius §. vide Duennam *reg.*200. Syntag.
comm. opin. *lib.*3. *tit* 9. *num.*3. *fol.*385. Quatenus nunc † 7
ex Romani imperii conſtitut. & ordinatione Cameræ
imperialis quatuor concedantur dilationes ad pro-
bandum. Secunda & tertia † niſi cauſa cognita & de- 8
monſtrata diligentia. vide ordinat. Cameræ *parte* 3. *tit.*
11. §. *vlt. & parte* 3. *tit.*16. §. 5. Was aber die. Item quod ſe-
cunda † & tertia petantur intra tempus prioris: poſt 9
tempus non niſi fide facta adhibitæ diligentiæ decer-
nantur, deducit Gemeiner beſcheidt de anno 77. 3. Iul.
§. 1. Vnd dann jederzeit. Receſſus deput. Spirenſ. de an-
no 1600. §. 136. Nachdem auch. In quantum perituri † 10
quartam dilationem eius petendi puncti mandatum
intra tertiam dilationem vel diligẽtiæ ſpecimen exhi-
bere debeant. Memor. ind. & aſſeſs. Cam. de anno 80.
§. 7. incip. Zur Reſolution. Receſs. imper. de anno 94.
§. 62.

11 §. 61 Nicht weniger. In quantum quartæ † dilationis
prorogatio vnice petatur. Receſſus Deputationis Spi-
renſis de anno 1600. §. 137. Ob woln auch Iuramentum
item ex ſpeciali mandato præſtet Gail. *obſ. 91. n. 19. lib. 1.*

L. Si quando quis. 2.

1 *Reſcriptum impetranti dilatio non concedenda. Quid iure Saxonico obſeruetur. num. 3.*
2 *Preparatus ad iudicium accedens dilationem nõ impetrat.*
4 *Actore intra decendium non ſatiſdante reus abſoluitur.*
5 *Iudex abſenti dilationem concedit.*

1 REſcriptum † impetrans non impetrat dilationem,
ſed is contra quem reſcriptum aduerſarius impe-
trauit. Bartol. Bald. Alexand. & Iaſon. Bauriſus *in ſing.*
2 *vocab. dilatio.* Inſtructus in cauſa † ad iudicium accedens
dilationem non meretur, Bartol. *hoc textu.* Syntagma
commun. opin. *lib. 3. tit. 9. fol.* 386. Quid iure Saxonico
3 quo † ad huius legis diſpoſitionem vſu ac obſeruatio-
ne ſit receptum, v. de Zobel. & Franciſc. Roman. *in dif-
ferentiis iuris Saxonic. part. 1. differ. 33. fol.* 156. & Fachſ. *differ.
51. in diff. Zobel & Romani. fol.* 163. Conſtitut. Elector. Sa-
xon. & in illas Dan. Moller *par. 1. artic. 6.*

Auth. Quod fieri. iuncto §. Si igitur.

4 Actor † niſi intra decendium ſatiſdet de litis proſe-
cutione & euentuali ſolutione damnorum & expen-
ſarum. Reus ab obſeruatione iudicij abſoluitur. Barto-
lus & Salycetus. Ex hoc textu notat Bartolus; quod
5 iudex † dilationem abſenti concedat. De intellectu
huius textus, Matheſil. *ad auth. qui ſemel. C. quom. & quan.
iudex. num. 15.*

L. Siue pars. 3.

1 *Dilatione pendente iudicis officium ſuſpenditur.*
2 *Dilatione pendente nihil innouandum.*

1 DIlatione † pendente iudicis officium conquieſcit,
Bart. Bald. & Salycet. Pariſ. Alban. Schard. *in addit.
ad Bartol. hoc textu.* Paul. Fuſc. *in ſingul. vocab. iudex. fol.* 222.
Quando dilatione pendente petatur cautio nomine
ſolutionis in termini euentum impetrandæ, vide *l. in o-*
2 *mnib. de iudic.* De illicitis † attentatis & nouationibus
dilatione pendente. Robertus Lancellott. *in tractat. de
attentat. par. 1. cap. 7. per totum.* Intellectum ad hanc leg.
vide apud Vaſq. *illuſtr. controuerſ. 27. lib. 2. num. 11. fol.* 279.
in nouis.

L. A procedente 4.

1 *Dilatio à iudice pro tribunali ſedente petenda.*
2 *Caſus cognitionem cauſæ poſtulantes iudex pro tribunali ſedens, examinare debet.*

1 DIlatio † iudice ſedente non ambulante cum cauſę
cognitione petenda ac decernenda eſt, *hoc textu.*
Bart. Bald. Salyc. Bartolus *conſ.* 199. Ex hoc textu notat
2 Bartol. quod caſus † cauſæ cognitionem requirentes
iudice ſedente examinentur. Æmil. Verall. *deciſ. 25. nu. 1.
par. 1.* Quatenus iudex in his quæ requirunt cauſæ co-
gnitionẽ intra cunſeſſum iudicij vel in ipſo tribunali
ius dicat, non domi aut ambulans in plateâ officium
exerceat. vide *l. 3. §. ſi cauſa. de bonor. poſſeſſ.* Cornel. Benin-
caſ. *in tract. de priuil. paupertat. ſpecial. vlt. circa vltim. volunt.
priuileg. num. 15. fol.* 977.

L. Cum à nobis. 5.

1 *Dilatio ab eo cuius conſilium requiſitum fuit non datur.*
2 *Dilatio in concluſione cauſæ non datur.*

1 DIlatio † ab eo cuius conſilium requiſitum fuit fru-
2 ſtra petitur. Bartol. Item dilatio † non datur, vbi
cauſa concluditur. Baldus *conſil.* 309. incip. *quæritur. par.*
2. Zabatell. *conſil.* 23. incip. *in cauſa.* Schard. *ad Bartol. hoc
textu.* Intell. vide apud Matheſilan. *in auth. ſed & in. C. de
temporib. appellation.*

L. Inter priuatos. 6.

1 *Fiſcus in dilationibus vtitur iure communi.*

FIſcus † in dilationibus vtitur iure communi, Bart. 1
Bald. & Salycet. De fiſco contra priuatum agente
obligato in dilationib. aliiſque proceſſus punctis ſequi
iuris ordinem: Iſernia *ſub rubr. de controuerſ. feudi, num. 5.
fol. 38. l. 1. & l. 10gi. infra, de petit. hæreditat.* Anton. Peregrin.
de iure fiſci, lib. 6. tit. 1. ſub num. diuerſis.

L. Nec de ſtatu. 7.

1 *Dilationes in cauſis ſtatum concernentibus concedendæ.*

DIlationes † in cauſis ſtatum concernentibus non 1
denegandæ ſunt *hoc tex.* Bart. Bald. & Salyc. Anchi-
ron, 62. incip. duplici. Schard. *in notis ad Bart. hoc text.*

De feriis.

TITVLVS XII.

AD Rubricam, Titulum, & materiam, vide Cyn. Bartolum. Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Vezin Bonacoſſ. Vinium, *opin.* 783. Syntag. com. opin. *lib. 3. tit. 16. fol.* 388. De feriis quas Camera imperialis obſeruat, ord. imp. Cameræ *par. 2. tit. 33. §. 7.* Vnd darzu. ſub quo §. comprehenduntur dies dicati Deo & Sanctis, §. 1. Item, Von. ſub quo notantur feriæ à die 24. Decemb. ad 6. Ianuarij, nũc ad 2. quoad negotia in Senatu expedienda. Memoriale de anno 87. §. 1. Deri alben da. Porro ordin. Cameræ *par. 2. tit. 33. §. 6.* Vem. ad. ten. vbi notantur feriæ à 18. Iulij ad 14. Auguſti: Eadem ordin. *par. 2. tit. 33. §. 2.* Item, zu Faßnacht. cum §§. *ſeqq.* ſub quibus continentur feriæ à Dominica Eſto mihi, ad dominicam Inuocauit, à dominica Palmarum, ad dominicam Quaſi modo geniti, à dominica Penteceſtes, eiuſque pridie ad dominicam Trinitatis, nunc diem proximam Mercurij inſequentem. Petr. Danayſ. *in iure Camer. cap. 140. fol.* 196. Quatenus hiſce ex memoriali anni 87. acceſſerint feriæ duodecim Apoſtolorum, Trium Regum, purificationis & annunciationis, aſſumptionis & natiuitatis beatæ virginis, inuentionis Crucis, Marci & Lucæ Euangeliſtarum, aſcenſionis & corporis Chriſti, Iohannis Baptiſtæ, Laurentij, Michaelis, omnium Sanctorum, Animarum, Martini, Catharinæ, notat Danayſ. *allegato cap.* 140. De feriis quæ & in quantum iure Saxonic. attendantur. Zobel *in different. iuris Saxon. 4. articul.* 66. Roman. *folio 65. in different. Zobel.* Sächſiſch Landtrecht 66. vbi dies Iouis, Veneris ac Saturni referuntur inter feriatos.

L. Quoniam. 1.

1 *Appellationis tempus eſt continuum.*
2 *Appellationes tempore feriarum interponi poſſunt.*

APpellationis † tempora ſunt cõtinua & in ea com- 1
putantur feriæ repentinæ. Bald. Item, feriarum † re- 2
pentinarum & ſolennium tempore appellationes in-
terponi poſſunt, proſecutio tamen appellationum ex-
tra feriatum tempus differtur. Baldus, Felyn. *ad capit.
cum. columnâ decima nona. de conſtitut.* Pontanus & Alba-
nus *ad Bartol. hoc textu.* Syntagm. commun. opin. *libro 3.
tit. 10. num. 5. fol.* 387.

L. Vt in die. 2.

1 *Actus voluntariæ iuriſdictionis die dominico exerceri poſſunt.*
2 *Carceratorum cauſa die feriato expediri poteſt.*
3 *Studendi & conſulendi facultas die feriato eſt conceſſa.*
4 *Executio ſententiæ fieri poteſt die feriato.*
5 *Matrimonialis & alimentorum cauſa die feriato expediri poteſt.*

DIe dominico † actus voluntariæ Iuriſdictionis, vt 1
manumiſſio, exercitium habere poſſunt, *hoc textu.*

Bartol. Bald. & Salycetus. & olim feriæ dabantur ab 8. Kalendar. Iulij, in Kalendas Auguſti ratione meſſis: à 10. Kalend. Septembr. in Idus Octobris Vindemiales. Sancti Paſchatis dies cum aliis pro feriatis habebantur, *hoc textu*. Synt. com. opin. *citato lib. 3. tit. 10. num. 5 fol.* 387.
2 Quatenus † & carceratorum cauſæ die feriato tractari
poſſint, vide *l. diuus.* iuncto l. ſon. *de feriis.* Syntag. com.
3 opin. *alleg. lib. 3. tit. 10. num. 7.* Studendi & conſuleo di † li-
centia hoc tempore an ſit prohibita, negat Bonacoſſa
4 *in allegat. Syntag. num.* 8. Sententiæ executio † locum an
5 habeat. *ibidem num.* 9. Matrimonij † cauſa cum alimen-
torum puncto hoc die num expediatur. Idem Syntagma *alleg. lib. & tit. num. 16. & 17.* Burlatus *conſil. 83. num. 7. lib. 1.*

L. Omnes iudices. 3.

1 *Die dominica opera ruralia ex neceſſitate perfici poſſunt.*
2 *Sententia lata die dominica num valeat.*
3 *Libellus num die feriata iudici offerri poſſit.*

1 DIe dominica † iudices & officia artium quieſcent,
opera tamen ruralia vrgente neceſſitate nõ inter-
2 mittenda, *hoc textu.* Quatenus tali die † ſententiæ latæ
nullæ ſint. Syntag com. opin. *lib. 2. tit. 10. num. 11.* Nec li-
3 bellus † iudici porrigatur. *ibid. nu.* 15. Ad materiam textus, Antonius Teſſaurus & Blaſius Florets Diats *deciſio.* 39. Rhenat. Choppin. *de priuileg. ruſtic. lib. 2. c. 7. fol.* 85.

L. A nullo iudice. 4.

1 *Ferias repentinas ſolus princeps indicit.*

1 FErias † generales repentinas ſolus princeps indicit, *hoc textu.* Baldus & Paul. de Caſtro, *ad hanc l.* Syntag. iuris Tholoſ. *lib. 2. cap. 16. num. 12.*

L. Publicas ac fiſcales. 5.

1 *Feriæ meſſis ac vindemiæ in cauſis publicis non attenduntur.*
2 *Feriæ vindemiarum num proſint non habentibus vineas.*

1 MEſſium † & vindemiarum feriæ non attenduntur
in publicis & fiſcalibus cauſis. Bartolus & Salyce-
2 tus. Quando vindemiarum † feriæ proſint non habentibus vineas. Syntag. commun. opin. *libro 3. titul. 10. numero 1. fol.* 387.

L. Quadraginta diebus. 6.

1 *Executio cauſarum criminalium tempore quadrageſimæ olim non fiebat.*

1 TEmpore † quadrageſimæ criminalium cauſarum executio quondam ceſſabat. Baldus. De legis huius obſeruatione abolita, Speculator *in tit. de actore. verſic. item impeditur actor.* Corſet. *in ſingularib. vocab feria.* Albanus ad Bartol. *hoc textu* Syntag. com. opin. *lib. 3. tit. 10. num. 7. fol.* 387. vbi concludit, quod carceratorum cauſæ criminales diebus feriatis tractari poſſint.

L. Omnes dies. 7.

1 *Omnis dies excepta feriata eſt iuridica.*
2 *Executio ſententiæ num die feriata fiat.*

1 OMnis dies † eſt iuridica niſi conſtet quod ſit feriata. Bald. & Salycet. Ex hoc textu notat Bartolus:
2 Executionem † ſententiæ fieri poſſe diebus feriatis in vtilitatem hominum. Alexander & Albanus *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Guido Papæ *conſil. 178. num. 7. 8. 9.* Syntag. com. opin. *lib. 3. tit. 10. num. 10. fol.* 387. Anton. Teſſaurus & Florets Diats *deciſ.* 95.

L. Actus omnes. 8.

1 *Actus voluntariæ iuriſdictionis coram quolibet iudice fieri poſſunt.*

ACtus voluntariæ iuriſdictionis perfici poſſunt quolibet tempore etiam feriato. Baldus. Oldrad. *conſilio* 153 incipie ot *factum.* Aretinus *conſil. 95. columna 2.* Schardius & Albanus *in addition. ad Bartol. hoc textu.* Et
quatenus hi actus † fiant coram quocunque iudice. 1
Thomas Michael. *in tractat. & theſib. de iuriſdict. theſi 145. lit.* Et pro contraria parte idem *citato loco ſub lit. D.* Peregrin. Iannin *in tract. de citat. reali lib. 2. cap. 6. num. 83.* Et de voluntariæ iuriſdict. actibus, Ericus Heideman *in diſputat. D. diſput. 3. theſi 3.*

L. Prouinciarum. 9.

1 *Latro inſignis quolibet die puniri poteſt.*

LAtro inſignis † poteſt quolibet die ad furcam mitti, 1
hoc text. Bald. Duaren. *lib. 2 diſput. cap. 12.* Speculat. *in tit. de feriis. § 2. verſ. quod ſi in feriis.* Aretin. *conſil. 95. colum. 1.* Alban. ad Bart. *hoc textu.* Syntag. com. opin. *lib. 2. titul. 10. num. 7.* Intellectum ad hanc legem, vide apud Corſet. *ſing. 75. in vocab. defenſio.*

L. Dies feſtos. 10. iuncto §. dominicum. §. nulla.

1 *Pacta & tranſactiones die feriato fieri poſſunt.*
2 *Citatio facta die feriata non valet.*

IN die feriato † vel ſacrato in honorem Dei nullus a- 1
ctus iudiciarius exercendus eſt, pacta tamen & tranſactiones feriatus dies non ſuſpendit, *hoc textu.* Baldus, Salycetus & Bartol. Anton. Teſſaur. & Blaſius Florets Diats *deciſ. 95.* Menoch. *de arbitrar. iudic. lib. 1. q. 30. num. 11.* Hieronym. de Laurentiis *deciſ. 5. num. 2.* De illicita † ci- 2
tatione edita die feriatum, Syntagm. com. opin. *lib. 3. tit. 10. num. 9. num. 11. 15.* pro intellectu legis vide Hieron. de Cæuallos *in pr. queſt. opin. com. contra communes, cap. 366.*

De iuriſdictione omnium iudicum, & de foro competenti.

TITVLVS XIII.

AD Rubricam & Titulum, vide citatos ad eundem titulum in D. præter eos, Cyn. Ang. Salyc. Villalob. Suareis. Kirchou. Muſcul. Donat. à Fina, Vezin. Bellacomb. Graſſ. in Syntag. com. opin. *lib. 3. tit. 11.* Briſſon. *lib. 3. ſelect. cap. 18.*

L. Non quidem. 1.

1 *Iudex incompetens conſenſu partium iudicare poteſt.*
2 *Iuriſdictionis prorogatio.*

IVdex † incompetens partium conſenſu ac proroga- 1
tione non obſtante impedimento incompetentiæ iudicat. Salyc. Bart. Panorm. *conſil.* 61. incip. *in cauſa.* De
iuriſdictionis † prorogatione. Syntag. com. opin. *lib. 3.* 2
tit. 11. nu. 100 *fol.* 395. & idem auctor *num. 103 & 104.* vbi de iuriſdictionis prorogatione tam in cauſis ciuilibus quam criminalibus tractat; & de eadem materia. *ibid. num. 106. & 107. ad 117.* Schrader. *de feud. par. 10. ſect. 7. num.* 101.

L. Iuris ordinem. 2.

1 *Actor ſequitur forum rei.*

ACtor † ſequitur forum domicilij rei, *hoc textu.* Bal- 1
dus, Bartol. Salyc. Pariſ. *in addit. ad Bart. hoc textu.* vide *tract. regul. edit. Francof. vocab actor.* Roman. *ſingul. 113.* incip. *quid ſi eccleſia.* Socin. *regul. 15.* incip. *actor.* Schard. *in addit. ad Bart. hoc textu.*

L. Priuatorum conſenſus. 3.

1 *Priuati non poſſunt conferre iuriſdictionem.*

PRiuati † iuriſdictionem conferre non poſſunt. Bal- 1
dus & Bart. Decius *ad cap. de cauſis 3. notab. de offic. deleg.* Bart. *ad l. 1. verſic. ex prædictis. de dignitatib. infra.* Schard. *ad Bart. hoc textu.*

L. Nemo poſt. 4.

1 *Iuriſdictio ordinaria poſt litem conteſtatam declinari non poteſt.*
2 *Iuriſdictio prorogata ſolos conſentientes tenet.*
3 *Prorogatio iuriſdictionis num in feudalib. & eccleſiaſt. admittatur.*

Ordina-

1 ORdinariam † iuriſdictionem poſt litem conteſtatam nemo declinare poteſt, *hoc textu.* Baldus, Bartolus, Alban. *ad Bart. hoc text* Leopol. Dick. *in actionum iu-*
2 *ris fol.* 121. Quinam † prorogando in iuriſdictionem conſentiant & iuriſdictionem conferant, Fernandus Vaſquius *in illuſtr. controuerſ. nouis, lib.* 2. *cap.* 14. Thomas Michael. *in tract. & theſib. de iuriſdict. theſi* 146. *liter.* F. & G.
3 Et quatenus † in feudalib. & Eccleſiaſticis cauſis ſit illicita, idem *allegat. tract. theſi* 148.

L. In criminali. 5.

In criminalibus actor forum rei etiam ſequitur, Bartolus & Baldus. Duenas *regul.* 21. Cremenſ. *ſingul.* 87. Franciſc. Balb. *deciſ.* 230. Syntagm. commun. opin. *lib.* 5. *tit.* 13. *num.* 146. *fol.* 398.

§. Is vero, cum §§. ſeqq.

1 *Trahens aliquem ad examen illicitum cauſam perdit.*
2 *Milites executoribus incompetentibus opem præſtare non debent.*

1 TRahens aliquem † ad vetitum examen ſi actor ſit cauſam perdit. reus vero pro confeſſo habetur, *hiſce*
2 §§. Bald. Item milites † executoribus incompetentibus impune haud aſſiſtunt, *hac l.* Baldus, Lud. Borgn. *ad l. ſi ſe ſubiiciat num.* 128. *de iud.* Alphanus *in reportat. num.* 754. ſub hiſce §§. notat Accurſ. in gloſſ. quod lex diſponens per verbum futuri temporis, requirat ſententiam: ſecus ſi per verba preſentis temporis diſponat. De qua materia Roman. *ſing.* 2. Matheſilan. *notab.* 111. & 114. Alphan. *in reportat. num.* 111. & 114. Zobel. *in differ. Saxon. par.* 4. *diff.* 21. *fol.* 654. Roman. *ſingul.* 2.

L. Magiſteria. 6.

1 *Magiſtri militum iuriſdictionem inter milites habent.*

1 MAgiſtri † militum habent iuriſdictionem inter milites. Baldus. Magiſter militum ſummarie cognoſcit inter milites, & etiam non militem militem conuenientem, Caſtrenſ. Vincent. de Franchis; *deciſio.* 88. *num.* 1. & 6.

L. Periniquum. 7.

1 *Collega iuriſdictionem eius qui collegio præeſt declinare non poſſunt.*
2 *Miles extra militiam præſidi parere tenetur.*
3 *Miles ob delictum militare coram iudice militari conueniendus.*

1 COllegæ † & participes collegij ob communem profeſſionem iuriſdictionem eius qui collegio præeſt declinare non poſſunt, *hac l.* Roman. *conſil.* 300. incip. *in caſu.* idem *conſ.* 242. incip. *vnum eſt.* Schardius & Alban. *ad Bart. hoc text.*

§. Quapropter.

2 Miles, † & alia perſona priuilegio fori munita ratione profeſſionis extra militiam collegio & eiuſdem præſidi parere tenetur, *hoc* §. Bartol. *ad hanc l. num.* 3. & 4. Euerhard. *in topic. ſub loco à tanquam.*

§. Ita tamen.

3 Miles † ob militare delictum vel cauſam cinguli ademptionem merentem coram iudice militari conueniendus eſt, *hoc* § *l. curiales. infra, de decurionib.*

Quando imperator inter pupillos & viduas vel miſerabiles perſonas ius dicat.

TITVLVS XIV.

AD Rubricam, Titulum & materiam, vide Cynum, Bartolum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Kirchouium, Vezin. Graſſ. in Syntagm. com. opin. *lib.* 3. *tit.* 12. *fol* 399. Roland. à Valle *conſil.* 76. *num.* 34. *vol.* 1. Gail. *in pract. obſer. lib.* 1. *obſer.* 1. *num.* 40.

L. Si contra. 1.

1 *Miſerabiles perſonæ vbi conueniendæ.*
2 *Vidua num inter miſerabiles perſonas quoad fori priuilegium referatur.*

PErſonæ † miſerabiles, vt viduæ, ac pupilli, ad forum incompetens non trahendæ, alias autem ad ſuum forum, item ad ſuperiorem Iudicem trahere poſſunt, *hoc text.* Bart. Bald. Salyc. Albanus & Pomates, *in addit. ad Bart.* Fuſc. *ſing.* 20. *vocab. fauori. fol.* 166. Vincentius de Franchis *deciſ.* 100. 188. 192. Teſſaurus & Diats *deciſ.* 177. *à num.* 1. *ad* 10. vbi enumerat perſonas, quæ miſerabilium nomine continentur atque vocentur, Sarayna *ad conſtitut. Sicilia, ſub vocab. miſerabiles.* Menoch. *de arbitr. lib.* 2. *cent.* 1. *caſu* 66. De vidua † an inter miſerabiles perſonas quoad fori priuilegium referatur, Vezin. *in Syntag. com. opin. lib.* 3. *tit.* 12. *num.* 2. Et de eccleſia & paupere, *ibidem num.* 4. & 5. 1 2

Vbi de criminibus agi oporteat.

TITVLVS XV.

AD Rubricam, Titulum & materiam, vide Cynum, Bartolum, Angel. Caſtrenſ. Chærian. Graſſ. Bonacoſſ. Fichard. Vezin. Suarets. Kirch. Bellacomb. in Syntag. com. opin. *lib.* 3. *tit.* 13.

L. Quæſtiones. 1.

1 *Forum quis ſortitur ratione delicti, &c.*

REi cauſarũ † criminalium forum ſortiũtur ratione loci delicti, litis cœptæ & apprehenſionis, *hoc textu.* Bartol. Bald. Salyc. Alban. *ad Bartol. hoc tex.* Duen. *reg.* 378. Thoming. *deciſ.* 5. Decian. *in prax. crim. tom.* 1. *lib.* 4. *cap.* 17. 18. 19. Syntag. comm. opin. *lib.* 3. *tit.* 13. *num.* 1. 2. 6. 19. 20. Grammat. *deciſ.* 26. idem Syntag. *alleg. cap. num.* 21. 22. 23. 24. 28. Farinaceus *in praxi criminali, quæſtione* 7. *num.* 19. 1

L. Sciens. 2.

1 *De plagij crimine quinam iudex cognoſcat.*
2 *Forum quibus modis quis ſortiatur.*
3 *Litigantibus præſentibus iudex illius prouinciæ iudicare debet.*
4 *Damnum ex domo alicuius ipſo abſente ſentiens delinquẽtem vel curatorem domus conuenire poteſt.*
5 *Dominus quando ob delictum curatoris teneatur.*
6 *Conuentus ſi non reſpondeat nihilominus in cauſa proceditur.*
7 *Condemnatio in bona abſentis contumacis fieri poteſt.*
8 *Actore cauſam non proſequente reus abſoluitur.*
9 *Actor abſq; cautione indemnitatis non admittitur.*
10 *Rei quidam ad ordinarium iudicem ſunt remittendi.*
11 *Remiſſio ab vno iudicio ad aliud regulariter locũ non habet.*
12 *Induciæ in delictorum cognitionibus quouſq; extendantur.*
13 *Induciarum tempus quando incipiat.*
14 *Induciæ propter aduocati abſentiam concedi poſſunt.*

SVper crimine † plagij cognoſcit iudex conuenti, *hac l.* Salycetus, Bart. Hieron. de Laurentiis, *deciſ.* 14. Viuius *lib.* 2. *deciſ.* 268. Intellectũ ad hanc legem vide apud Thoming. *deciſ.* 5. 1

Auth. Qua in prouincia.

Ratione delicti † poſſeſſionis, proprietaris & hypothecæ quis ſortitur forum, *hoc text.* Matheſil. *ad auth. qui ſemel. C. quomodo & quand. iudex. nu.* 15. Schard. *in addit. ad Bart. hoc tex.* Duen *reg.* 378. Fuſc. *ſing.* 114. *lit.* R. *fol.* 37. 2

§. Si ergo ambæ.

Partibus † litigantibus in prouincia præſentib. controuerſia apud iudicem ac prouinciæ præſidem terminari debet, *hoc* §. *leg.* 1. *hoc tit.* Farinac. *in praxi crim. quæſt.* 7. *ſub num. diuerſis.* 3

§. Eo autem.

Domino † domus abſente ex domo quid iniq; ſen- 4

 tiens

Digitized by Google

tiens aut delinquentem vel curatorẽ domus conuenit.
Et domino abſente in res præſentes fit condemnatio,
hoc §. *l.* 2. §. 1. *de vſu & habitat.* Viciſſim quando dominus
5 † conueniatur pro delicto curatoris & famuli, Farinac.
in prax. crim. q. 24. *num.* 49. *cum ſeqq.*

§. Sed ſi.

6 Ob damnum † ratione bonorum conuentus dominus
ac curator ſi non reſpondeant, ad præconis vocationem condemnatio nihilominus procedit. Contumacia conuenti pro præſentia eiuſdem habetur, *hoc* §.
7 De condemnatione † quæ fit in abſentis contumacis
bona, Farinac. *in prax. crim. quæſt.* 11. *num.* 2.

§. Quod ſi deſit.

8 Reus † comparens actore abſente nec actionẽ proſequente abſoluendus eſt cũ adiudicatione damnorum,
hoc §. Quatenus nunc ex conſtitutionibus criminalib.
9 Caroli V. Actor abſque † fideiuſſione indemnitatis
iudicio præſtita non admittatur ad accuſandum, idemmet ob defectũ cautionis incarceretur, vide conſtitut. crimi. Caroli V. Imp. & in illas Rhemum ac Vigel. *cap.* 12. 13. 14. 17. Et de liberatione atq; abſolutione rei, vide eaſdem conſtit. crim. *cap.* 99.

§. Excipitur.

10 Aliqui rei † ex forma pragmatica ad principales co-
11 mitatus ſunt remittendi, *hoc* §. Quatenus † remiſſionibus à loco iudicij ad locum alterius non ſit locus. Socinus *regul.* 415. Peguera *in quæſtio. crimin. cap.* 2. Thomas Michael. *in tract. & theſib. de iuriſdict. theſi* 90. *&* 91. *in addit. vel alleg. liter. D. & E.* Farinac. *in praxi crimin lib.* 1. *tit.* 1. *quæſtio.* 7. *nu.* 4. Et quod generali conſuetudine hodie ſit oblita, idem *nu.* 28. & in vtramque partem, vide *in allegat. quæſt. ſub num. diuerſis.*

§. Induciarum vero.

12 Induciæ † in delictorum cognitionibus partibus ad
9. menſes extendi ac prorogari poſſunt, *hoc* §. De indu-
13 ciarum † tempore quando incipiat, Papo *ad conſuetud.*
14 *Burbon. tit. de annuu reſcript.* §. 70. *fol.* 94. De induciis † parti concedendis propter aduocati abſentiam. Viuius *deciſ.* 37. *num.* 4. *parte* 1.

Vbi de poſſeßione agi oporteat.

TITVLVS XVI.

AD Rubricam, Titulum, & eiuſdem materiam, vide Cynum, Bartolum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Weſenbec. *conſil.* 6. *volum.* 1. Socin. *regul.* 369. Herman. Vult.

L. Vbi autem vis.

1 *Cauſa violẽtiæ ibi vbi vis illata aut poſſeßio eſt tractari poteſt.*

1 VBi facta † eſt vis & vbi adeſt poſſeſſio ibi iudicium de poſſeſſione intentari & exerceri poteſt. Bartol. Baldus, & Salycetus. Decius *conſilio* 694. incip. *pro reſolutione cap. poſtulaſti.* vbi Felynus *de foro competent.* Schardius & Albanus ad Bartol. *hoc textu.* Menoch. *in tract. de adipiſc. retin. & recup. poſſeſſ.* in Tranſcurſu.

Vbi fideicommiſſum peti oporteat.

TITVLVS XVII.

AD Rubricam, Titulum, & eiuſdem materiam, Bartolus, Cynus, Angelus, Caſtrenſis, Salycetus, Cuiacius *in paratitlis, hoc tit.* Zoannettus *rerum quotidianarum, cap.* 15.

L. Fideicommiſſum. 1.

1 *Fideicommiſſum peti poteſt in loco vbi hæreditas eſt.*

1 FIdeicommiſſum † petendum eſt in foro hæreditatis relictæ. Bartolus, Baldus & Salycetus. Graſſus *in receptis ſententiis.* §. *fideicommiſſum. ſub numeris diuerſis.*

Vbi conueniatur qui certo loco dare promiſit.

TITVLVS XVIII.

AD Rubricam, Titulum & materiam, vide Cynum, Bartolum, Caſtrenſem, Baldum, Salycetum, remiſſiones ad Rubricam & Titulum eundem in D. Villalob. Viuium *opin.* 182. Balb. *deciſ.* 109. Syntagm. comm. opin. *lib.* 3. *tit.* 14. *fol.* 404.

L. Qui certo loco. 1.

1 *Debitor certo loco ſoluere promittens, ſi non ſoluit alibi conueniri poteſt.*

SI ſolutio † in certum locum eſt collata & alibi agi- 1
tur, actio eſt arbitraria ratione loci, & in talem actionem venit intereſſe pro iudicis arbitrio. Bart. & Salyc. Franc. Balb. *deciſ.* 216. Syntag. com opin. *lib.* 3. *tit.* 14. *nu.* 2. 6. *&* 7. Peck. *in tract. de iure ſiſtendi, fol.* 97. *nu.* 1. Bald. *conſ.* 323. *par.* 5.

Vbi in rem actio exerceri debeat.

TITVLVS XIX.

AD Rubr. & Tit. vide Cyn. Bart. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. *in paratit. hoc titul.* Turzan. Kitchou. Bonacoſſ. Vezin. Fichard. Graſſ. Villalob. in Syntag. com. opin. *lib.* 3. *tit.* 16. & remiſſiones *ad rubric. & tit. in D. de rei vendic.*

L. In rem. 1. *iuncto §. Nam ſi.*

1 *Actio in rem datur contra poßidentem.*
2 *Iudex ob perſonam actoris non mutatur.*

ACtio in rem † datur contra poſſidentem. Et ob 1
perſonam † actoris non fit mutatio iudicis. Bart. 2
ad hanc l. idem *conſil.* 219. incip. *agitur.* Alban. ad Bart. *hac l.* Boet. *deciſ.* 75. Intellect. ad hanc legem, vide apud Ioh. Zanger. *in tractat. de except. parte* 3. *cap.* 1. Turzan. & Vezin. *in Synt. com. opin. lib.* 3. *tit.* 15. Zobel. *lib.* 2. *diff.* 31. *in different. Saxon. Roman. fol* 320.

L. Si alterius nomine. 2.

1 *Poßidẽs alieno nomine, dominũ in iudicio nominare poteſt.*
2 *Poßidens alieno nomine, ſi conuentus, verum dominum intra certum tempus non nominet, lis pro conteſtata accipitur.*

POſſidens † alterius nomine poteſt dominum in iu- 1
dicio palam facere. Bartolus *ad hanc legem. l. nominatori. C. de pignoribus.* Menoch. *de arbitrar. iud. lib.* 1. *quæſt.* 74. *num.* 34. Schard. ad Bart. *hoc tex.* Dec. *conſ.* 62. Alphan. *in repetat. nu.* 68. *fol.* 20. Fuſe. *ſing.* 42. *lit. A. fol.* 11. Intellect. ad hanc legem vide apud Decian. *reſp.* 118. *vol.* 3.

§. Sin vero.

Poſſidens † alieno nomine ſi conuentus verum do- 2
minum non nominat intra datæ dilationis tempus, & dominus ſi denunciatione præuia nõ comparet lis pro conteſtata habetur quoad præſcriptionis interruptionem, Buttigar. *ad hanc l.* Broncorſt *lib.* 3. *Enant.* 90.

L. Actor rei. 3.

1 *Actor ad rem agit ibi vbi res ſita eſt.*

ACtor ſequitur forum rei in realibus pro arbitrio: 1
Et ad rem † agit ibi vbi res ſita extat, *hoc textu.* Baldus & Bartolus. Romanus *conſilio ducenteſimo duodecimo,* incipient. *quoad.* Oldrad. *conſilio octuageſimo tertio.* incip. *epiſcopus.* Schard. & Alban. in addition. ad Bartolum *hoc textu.* Vincentius de Franchis *deciſ.* 177. Intellectum ad hanc legem vide apud Turzan. & Vezin. in Syntagm. com opin. *lib.* 3. *tit.* 15. *num.* 1. *&* 2. 8.

Vbi

Vbi de hæreditate agitur, vel vbi hæredes ſcripti in poſſeßionem mitti poſtulare debent.

TITVLVS XX.

AD Rubticam, Titulum & materiam, vide Cynum, Bartol. Angel. Buttrigar. Salycet. Caſtrenſ. Cuiac. Perſonal. *in tract. de hæred. petit.* Zuchard. *ad tit. C. de edict. diui Adrian. tollend.*

L. Illic 1.

1 *Hæredes immißionem ibi petunt, vbi res ſita ſunt. num. 2.*
3 *Hæreditatis controuerſia vbi moueri debeat.*

1 SIue agitur ex edicto † diui Adriani, ſiue petitione
hæreditatis ibi eſt intentanda actio, vbi res ſita eſt.
Item hæredes teſtamento ſcripti ibi, vbi res ſitæ ſunt
immiſſionem in bona exigunt & impetrant, Bart. Bald.
2 Caſtr. & Salyc. Et quatenus à iudice loci † ſub quo ma-
xima pars bonorum ſita eſt petatur. Tilemann. de Be-
nign. *in obſer. Cam. Imp. pentecoſt. 2. obſ. 24.*

§. Vbi autem.

3 Hæreditatis † controuerſia reo in loco domicilij,
aut ſi ibi reus, vbi res ſitæ ſuot degit, in loco bonorum
mouenda, *h. §.* vide præmiſſos ad initium legis. Anania
conſ. 4 incip. *viſis ſtatutis, in 3. dub.* Chaſſa. *conſ.* 19. incip. *no-
bilis, in fin.* Paril. & Schard. *ad Bart. hoc text.*

Vbi de ratiociniis tam publicis quam priuatis agi oporteat.

TITVLVS XXI.

AD Rubr. Tit. & materiam, vide Cyn. Bart. Angel. Caſtr. Salyc. Petegr. Iannin. *de citat. reali. lib. 3. cap. 1.* Rol. à Val. *conſ. 49. vol. 1.* Rot. Gen. *deciſ. ad mercat. 98. n. 1.*

L. Eum qui. 1.

1 *Adminiſtrator cauſa priuata vbi rationem reddat.*
2 *Ratio ſemel reddita num iterum reddenda.*

1 ADmioiſtrationis † priuatæ cauſæ ibi ratio eſt red-
denda, vbi quis adminiſtrationi profuit. Bartolus,
Baldus, Caſtrenſ. & Salycet. Guido Papæ *conſil.* 209. in-
cip. *Repreſſalia.* Paril. *conſil. 36.* incip. *circa primum. vol. 2.* De
2 ratione † ſemel reddita an iterum ſit reddenda. Rota
Genua *deciſ. 24. num. 1. ad mercatur.* Syntag. comm. opin.
lib. 1. tit. 17. num. 21.

L. Nemo poſt depoſitum. 2.

1 *Rationes publica in loco adminſtrationis reddenda.*
2 *Adminiſtratore ciuitatis ſenatui rationem reddente num princeps territorij intereſſe debeat.*

1 RAtiones † publicas quis ibi, vbi adminiſtrabit red-
det, *hoc textu.* Bartolus, Baldus, & Salycetus, iunct.
remiſſionibus *ad l. præcedentem.* Migon *deciſ. Florent. 1. nu.*
2 19. *& deciſio.* 42. Et quatenus intuitu † rationum, quas
reddit adminiſtrator bonorum, ciuitatis ſenatui inter-
ſit redditioni rationum, vel non, territorij princeps.
Petrus Heig. *in miſcellan. quæſt. 1.*

Vbi cauſa ſtatus agi debeat.

TITVLVS XXII.

AD Rubricam, Titulum, & eiuſdem materiam, vide Buttrigar. Cyn. Bart. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. *in Paratitlis.*

L. Ea quæ. 1.

1 *Cauſa poſſeßionis & proprietatis in ſeruo fugitiuo vbi tractari debeat.*
2 *Cognitio cauſæ ſtatus quando incidenter ad iudicem ſpectet.*

POſſeſſionis † cauſa quoad ſeruum fugitiuum in lo- 1
co, vbi fugitiuus reperitur tractanda eſt. Proprieta-
tis autem cauſa coram iudice loci ex quo ſeruus aufu-
git ventilanda eſt, *hac l.* Bartolus & Salycetus. De tra-
ctatione † cauſæ ſtatus quando incidenter ad iudicem 2
pertineat. Franciſcus Mignon *ad conſuetud. Andegauenſ.
fol. 2. lat. 2. colum. 3. num. 19.* Henricus à Roſenthal *in
tract. de feud. par. 1. cap. 2. concl. 32. fol. 49.* vbi tradit de ma-
numittendo eo cui ſtatus controuerſia mouetur.

L. Procuratores. 2.

1 *Procuratores Cæſaris de cauſa ſtatus cognoſcere non poſſunt.*
2 *Merum imperium habentes in cauſa ſtatus iudices eſſe poſſunt.*

CÆſaris procuratores † ſtatus cauſas examinare non 1
poſſunt, *hac l.* Caſtrenſis, Baldus & Bartolus. Qua-
tenus iis ſolum † qui ius meri imperij habent & exer- 2
cent iudicium ſuper controuerſia ſtatus competat, vi-
de Saraynam *ad conſtitutio. Sicilia, in indice, ſub vocabulo,
ſtatus.*

L. Si in poſſeßione. 3.

1 *Seruus in foro vbi libertatem aſſerit, conueniri debet.*

SEruus in foro † vbi libertatem aſſerit conuenien- 1
dus. In cauſa ſtatus actor ſequitur forum rei, licet ſit
ſenator. Salycet. Barnab. Cornazan. *deciſ. 57. num. 2.*

L. Si ex poſſeßione. 4.

1 *Proclamans ex poſſeßione ſeruitutis ad libertatem, forum domini ſequitur.*

EX poſſeſſione † ſeruitutis ad libertatem procla- 1
mans, forum domini ſequitur, *hoc textu.* In cauſa
poſſeſſionis ſerui rei partibus fungitur is, qui poſſeſ-
ſionis commodo gaudet. Bart. *ad hanc l.*

L. Iamdudum à nobis. 5.

1 *Cauſa ſeruitutis & libertatis inter fiſcum & priuatum per procuratorem Cæſaris examinari poteſt.*
2 *Cauſa ingenuorum ad præſidem pertinet.*

CAuſa † ſeruitutis & libertatis pendens inter fi- 1
ſcum & priuatum per procuratorem Cæſaris exa-
minari poteſt. Cauſa vero ingenuorum † ad iuriſdi- 2
ctionem præſidis pertinet. Bald. *ad hanc l.* Ad quorum
ſtatuum cognitionem cauſæ ſtatus & harum iudicium
hunc pertineat, vide remiſſ. *ad l. 2. hoc tit.*

L. In litibus. 6.

1 *Præſcriptio quinquennij quibus proſit.*

QVinquennij † præſcriptio prodeſt libertatem alle- 1
gantibus non ſeruitutem aſſerentibus. Baldus &
Bartol. Franciſc. de Garzatorib. *de conciliatio. legum. lib. 1.
num. 1.* Tholoſ. in Syntag. iur. *lib. 40. cap. 5. num. 26.*

Vbi quis de curiali vel cohortali aliave conditione conueniatur.

TITVLVS XXIII.

AD Rub. & tit. vide Cyn. Bartolum, Angelum, Caſtrenſ. Salycetum, Cuiacium, *in Paratitlis hoc titulo.* De curialibus Syntagma iuris Tholoſan. *lib. 3. cap. 18. numero 1. 3. 5.* De cohortalibus idem Tholoſan. *in Syntagm. iuris, lib. 47. cap. 40. num. 2.*

L. Si quis vel. 1.

1 *Curialis fugitiuus ab his à quibus fugit capi poteſt.*
2 *Controuerſia poſſeßionis & proprietatis quoad curialem fugitiuum, vbi decidenda.*
3 *Priuatus num fugitiuum propria autoritate capere poßit. num. 4.*

SI curialis † vel cohortalis à curia aufugerit: propria 1
authoritate per eos à quibus fugit capi poteſt. Et
poſſeſſionis † controuerſia in loco apprehenſionis pro- 2

 prietatis

prietatis in loco vnde aufugit examinatur, *hac l.* Bald. &
3 Bartol. An priuatus † propria auctoritate vel cum iu-
dicis licentia fugitiuum capiat. Mandel. *conſil.* 47. Qua-
4 tenus captura † facta à priuata perſona contineat in ſe
iniuriam perſonalem & præiudicium irreuocabile.
Proſper Farinac. *in prax. crim quæſt.* 27 *num.* 135. *&* 138.

L. Hac perpetua. 21.

1 *Conuentus ob exactiones & concuſſiones fori exceptione non excuſatur.*
2 *Sententia definitiua in conuentum pro publicis functionib. contumacem ferri poteſt.*
3 *Exigens plus quam debet ratione publica functionis punitur.*

1 QVi pro exactionibus † & concuſſionibus conue-
niuntur fori exceptione & præſcriptione ſe non
2 excuſent, *hac l.* Bartol. Item quando quis † conuenitur
pro publicis functionibus in iſtiuſmodi contumacem
ſententia definitiua proferri poteſt. Bartol. & Bald. Ra-
3 tione † publicarum functionum exigens plus quã de-
bet, impunis non eſt nec manet, *hac l.* §. *coges authent. de
mandat princip.* vide Rimnald. in Remiſſionibus ad Sa-
lycet *hoc textu.* Ex hoc textu notat Salycet. quod ratio-
ne publicarum functionum per cõtumaciam lite non
conteſtata, ob delicta ferri poſſit ſententia. Zaſ. *ad l. de
vnoquoq.* § *qui agit. nu.* 1. *&* 2. *de re iudic.*

Vbi ſenatores vel clariſſimi ciuiliter aut criminaliter conueniantur.

TITVLVS XXIV.

1 *Senatus ſententia æquiparatur ſententiæ præfectorum.*
2 *Clariſſimi qui dicantur.*

AD Rubricam & Titulum, vide Cyn. Bartol. Angel.
Caſtrenſ. & Salyc. Cuiac. *in Paratitlis hoc tit.* De ſe-
1 natus † ſententiis quod præfectorum ſententiis æqui-
parentur. Teſſaurus & Diaz *deciſ.* 2. *Pedem num.* 1. Cla-
2 riſſimi † autem qui dicantur & quales perſonæ tali ſub
nomine denotentur. Syntagma iuris Tholoſani *lib.* 47.
cap. 12. *num.* 15. *&* 17.

L. Quicunque. 1.

1 *Dignitas non illuſtris fori exceptione in delictis non gaudet.*
2 *Delictum honores & priuilegia aufert.*
3 *Delinquens in territorio alieno an ſecundum ius commune puniatur. n.* 5.
4 *Clerici & milites quando ob delictum fori priuilegio fruantur.*

1 DIgnitas † non illuſtris fori exceptionem in crimi-
2 nalibus minime tribuit. Reatus † & delictum ex-
cludunt dignitatem & honorem atque adimunt pri-
uilegia. Baldus, Salycetus & Bartolus. Ex hoc textu no-
tat Alphanus *in reportat. nu.* 504. quod delinquens † in
3 alieno territorio puniatur ſecũdum ius commune non
ſtatutatinm loci. Anchoran. *ad cap. poſtulaſti colum.* 29.
verſic. quæro de foro compet. in contrariam inclinat ſenten-
tiam. Quatenus nunc ratione delicti non attento pri-
uilegio qualitatis ac fori quis forum ſortiatur, vide Za-
barellam *ad cap. religioſi de teſtament. in clement.* Quando
4 autem clerici † & milites per delicta fori præſcriptio-
nem ac priuilegium non amittant. Boſſius *in praxi cri-
min. titul. de foro competent. num.* 3. Viciſſim quando non
obſtante fori priuilegio ob delictum aliquis forum
ſortiatur. Decianus *in praxi criminal. libro quarto, capit.* 3.
5 *folio* 201. Et quatenus nunc † in delictis puniendis lo-
corum conſuetudines attendendæ ſint, notat Boërius
deciſ. 297. *num.* 1. *&* 16.

L. Senatores. 2.

1 *Senatores in cauſis ciuilibus conueniuntur in loco domicilij.*
2 *Priuilegio fori munitus num promiſcue eo vtatur.*

SEnatores † in ciuilibus cauſis conueniuntur vbi ha- 1
bent domicilium vel maiorem bonorum partem,
hoc textu. Caſtrenſ. & Bartol. Decius *ad cap. dilectus. de re-
ſcript.* Bartolus *ad l. hæres abſens.* §. 1. *de iudiciis.* Alexan-
der, Pariſ. & Pomates *ad Bartolum, hoc textu.* An autem
fori priuilegio † munitus eo vtatur promiſcue tam in 2
cauſis ciuilibus quam criminalibus, notat Menochius,
de arbitrar. lib. 2. *cent* 2. *caſu* 86 *num.* 10.

L. Quotiens vero. 3.

1 *Illuſtres viri coram principe vel eius mandatario conueniendi. num.* 16.
2 *Magiſtratus quinam ſint illuſtres, clariſſimi ſpectabiles.*
3 *Perſonæ illuſtres num in generali oratione comprehendatur.*
4 *Accuſationes contra illuſtres celerrime audienda.*
5 *Fatalia in cauſis coram principe ſummo ventilatis non currunt.*
6 *Illuſtres accuſati in iudicio ſedere poſſunt. Num abſque loci aſſignatione. num.* 7.
8 *Delegatus principis illuſtrem conuentum principe inſcio condemnare non poteſt.*
9 *Abſoluere an poſſit is cui condemnare non licet. num.* 12.
10 *Illuſtrem per calumniam accuſans impune non manet.*
11 *Priuilegium accuſati quando in pœna calumniæ & talionis attendatur, vel non.*
13 *Abſoluendi poteſtatem quinam habeant.*
14 *Illuſtres adminiſtratione carentes accuſati in iudicio ſtare*
15 *Seſſionum commoda & incommoda.* (*teneantur.*
17 *Illuſtres accuſati quando ſedendi ius obtineant.*

VIri habentes † dignitatem illuſtrem ex adminiſtra- 1
tione in cauſis criminalibus ſolum coram princi-
pe vel eiuſdem mandatario conueniri poſſunt, *hoc text.*
Bartolus, Baldus & Salycetus. Baldus *conſil.* 52. *in fin. vol.*
5. Alban. ad Bartol. *hoc textu.* De priuilegiis illuſtrium,
Chaſſan. *in catalogo gloriæ mundi, par.* 7. *conſider.* 3. Et qui-
nam magiſtratus † mereantur nomen & priuilegium 2
illuſtrium, clariſſimorum & ſpectabilium, Decius *ad
rubric. ad l.* 1. *de offic. eius cui eſt mandat iuriſdict.* Et in quan-
tum illuſtres † perſonæ in generali oratione non com- 3
prehendantur, Frecc. *de feudis, libro ſecundo, in different.
feud.* 47. Ex hoc item textu notat Salycetus & Caſtren-
ſis: Habentem dignitatem illuſtrem, conuentum ſu-
per crimine, cuius defendendi cauſa non admittitur
procurator, à principe eundem vel per principis man-
datarium condemnandum.

§. Iſta tamen.

Accuſationes † contra illuſtres non obſtantibus fa- 4
talibus celerrime audiendæ. *authentic. ſed hic infra, de tem-
poribus appellationum.* De fatalibus † non currentibus 5
in cauſis ventilatis coram ſummo principe, Tremola
ad praxin Bonacurſo *num.* 42. *fol.* 515. Franciſc. Marci *de-
ciſione* 420.

§. Sedendi.

Illuſtres † accuſati in iudicio ſedendi locum ha- 6
beant, *hoc* §. Salycetus *ad hanc legem.* An autem † abſ- 7
que loci aſſignatione quis ſedem occupare poſſit, vi-
de *cap ſolita. numero ſecundo.* & in illud Panormitanum
& Felynum, *de maioritate & obedientia.* De ſeſſionum
iure ac præeminentia, & de iure ſedendi, incedendi, &
loci præeminentia, Menochius *volumine primo, conſilio
quinquageſimo primo.* Iohannes Cephalus *conſilio ſexcen-
teſimo decimo quinto, par.* 5. Fab. de Anna *conſilio quadrage-
ſimo & quadrageſimo ſecundo.* Albertus Leoninus *in conſil.*
Tiraq. *de nobilit. cap.* 20. *nu.* 51.

§. Adeo.

Cognoſcens † ex mandato principis ſuper delato 8
illuſtri, principe inſcio condemnandi poteſtatem mi-
nime habet. Albanus *in addit. ad Bartolum, hoc textu. ſub
litera A.* qui mouet quæſtionem an abſoluendi † po- 9
teſtatem is habeat cui prohibita eſt condemnandi po-
teſtas. De qua quæſtione vltra Albanum, vide Me-
noch.

noch. *in tract. de arbitr. lib. 2 quaſt. 43.* Zaſinm *ad l. qui condemnaro à num. 1. ad 11. de re iudicat.*

§. Vltionis autem.

10 Per calumniam † illuſtrem accuſans pœnam non
11 euadit. Item in pœna calumniæ † & talionis non attenditur priuilegium accuſati niſi reus & accuſator ſint in æquali dignitate conſtituti, *hoc text.* Salycet. Bartol. *ad l. 2. C. de fide inſtrum.* Angel. *ad l. 1. C. de Nili aggerib. non rumpend.* Ex hoc §. notat Accurſ. *in gl.* quod abſolue-
12 re † quis interdum poteſt qui damnare non poteſt. Bart. *ad hanc l. in fin.* Et qui nam habeant † abſolnendi
13 poteſtatem notat Ianninus *de citat. reali. lib. 1. c. 2. nu. 82.* Socin. *regul. 4. in limitat.*

§. Viros autem.

14 Illuſtres in † vrbe Conſtantinopolitana accuſandi coram præfectis vrbis & magiſtris officiorum, ſed ſi adminiſtratione carent delati, dum accuſantur, ſedendi in iudicio locum amittentes ſtando reſpondent, *hoc §.*
15 De ſeſſionum † ac locorum commodis & incommodis. Chaſſanæ. *in catalog. gloria mundi. rub. 1. de honore conſid. 12.*

§. Sciant autem.

16 Præfecti prætorio † & magiſtri officiorum ſuper criminibus illuſtrium ſine relatione ad principem præcedente & abſque inſecuto principis ſpeciali mandato iudicare non poſſunt nec debent. *hoc §. l. 9. §. 11. l. 27. ff. de pœnis.*

§. Quoties.

17 Illuſtribus † accuſatis ſedendi ius non adimendum nec dicendum antequam ad præfectorum relationem princeps aut Imperator reſpondit, & ſeſſionis ius adimi pœnamq; hiſce irrogari inſſit, *hoc §.* ad hanc legem vide Schrader. *conſil. 3 nu. 197. verb. & legib.*

In quibus cauſis militantes fori præſcriptione vti non poſſunt.

TITVLVS XXV.

AD rubr. tit. & materiam, vide Cyn. Bartol. Angel. & Caſtrenſ. Cuiac. *in paratit.* Ericum Heideman. *in diſput. D part. 1. diſput. 17. in parerg. fol. 239.* Ioach. Mynſing. *reſp. 46.* Albert. Leonin. *de compendioſ. ſubſtitut. q. 15.* Cacher. *deciſ. 100. n. 46.* Gail. *lib. 2 pract. obſer. 118. n. 6.* Io. Dauth *in commen. de teſtam. rubr. de teſtandi poteſtat. fol. 127.*

L. Omnes. 1.

Iuncto §. Niſi.

1 *Conuenti ob publicas functiones fori præſcriptionem opponere non poſſunt.*
2 *Conuenti pro debitis publicis extra tempus commeatus fori exceptionem non habent.*
3 *Milites negociatores conuenti fori priuilegio non gaudent.*

1 MIlitantes † in curiis publicis ob publicas functiones conuenti fori præſcriptionem non habent
2 nec ea gaudent. Bald. Conuenti pro publicis † debitis extra tempus commeatus fori præſcriptionem exceptionemque fruſtra allegant. *hac l.* Salycet. Item mi-
3 lites † negociatores, vt tales conuenti fori priuilegio ſe non muniunt niſi prætextu commeatus, *hoc text.* idem Salycet.

Vbi cauſæ fiſcales vel diuinæ domus hominumue eius agantur.

TITVLVS XXVI.

AD rubr. tit. eiuſdemque materiam, vide Butrigar. Cyn. Bartol. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Anton. Peregrin. & Lucam Parrenſ. *in tract. de priuileg. fiſci in indice ſub vocab. cauſa.* item Forum.

L. Non defenſa. 1.

1 *Fiſcum de bonis auferendis ob neglectam interfecti vltionem antequam reus ſit conuictus agere non poteſt.*
2 *Sententia contra conuictos lata quando effectum ſortiatur.*
3 *Fiſcus quando ob non vltam cædem defuncti ſuccedat.*

FIſcus † ad bona caduca ob necem interempti per 1
hæredem non vltam antequam reus conuictus ſit
non agit. *hoc textu.* Bald. & Bartol. Salyc. Quando ſen-
tentia † lata contra reos conuictos ſortiatur effectum. 2
Salycet. *ad hanc l. nu. 1.* Menoch. *conſil. 100. vol. 1.* Anton.
Peregrin. *de iure ac priuil. fiſci lib. 2 tit. 2. n. 2. fol. 98.* Quan-
do ob non vltam † necē defuncti fiſcus ſuccedat hæ- 3
rede excluſo. idem Peregrin. *de iure fiſci alleg. lib. 2. tit. 5. fol. 115. & num. 22. fol. 119.* vbi tradit iſtiuſmodi pœnam ademptionis bonorum abolitam eſſe, de qua materia latius Clarus & Giachar. *in §. fin. q. 79. in recept. ſentent.*

L. Non animaduertimus. 2.

1 *Cauſæ cognitio ad procuratorem Cæſaris pertinens coram iudice incompetenti non eſt ventilanda.*
2 *Cognitio quod quis metu pœnæ ſe interfecerit ad quē ſpectet.*
3 *Procurator Cæſaris in cauſa confiſcationis bonorum cognoſcit.*

CAuſæ † cognitio ad procuratorem Cæſaris perti- 1
nens coram incompetenti iudice nō eſt tractan-
da. Bald. An quis metu pœnæ † mortem ſibi conſciue- 2
rit procurator Cæſaris cognoſcat, vide Bald. *ad hanc l.*
Confiſcatio bonorum † ſi ob maleficium procedit, 3
cauſa ad Cæſaris procuratorem pertinet, *hoc text.* Salyc. De bonis ſeipſum metu pœnæ interficientis & de probatione neceſſaria metu pœnæ quem ſibi vitam ademiſſe. Anton. Peregrin. *de iure & priuileg. fiſci lib. 4. tit. 4.* Decius *conſil. 438 incip. Et in puncto.* Ad materiam huius text. Peregrin *alleg. c. 4. lib. 4. n. 12. fol. 302.* Et de abolitione publicandorum bonorum. *citato c. n. 8. & 9.* Rolan. à Valle *conſil. 20. vol. 3.*

L. Procuratores. 3.

1 *Executio cui denegatur eidem & pronunciatio prohibita cenſetur.*
2 *Executor de exceptionibus cognoſcere non poteſt.*
3 *Executor de quibus cognoſcat.*
4 *Iudex vnius territorij num iudicare, alius vero alterius territorij ſententiam exequi poſſit.*
5 *Executor num nude ſententiam exequi debeat.*

EXecutionem † qui non habet iure pronunciandi 1
deſtitutus videtur, Bald. Item conſequēs cui de-
negatur antecedens eidem ademptum videtur. Salyc.
De executore † quod non cognoſcat ſuper exceptio- 2
nibus, Caualc. *deciſ. 5. nu. 18 part. 1.* Quando & ſuper qui-
bus † executor cognitionem habeat. notat Bartol. *ad l.* 3
à diuo Pio. nu. 15 de re iudicat. Et quando executio ſit nudi miniſterii no neruus iuriſdictionis, Panorm. *ad c. ex literis n. 4. de offi. delegat.* Wormſer *in pract. obſ. lib. 1. tit. 23. obſ.*
3. In quātum iudex † vnius territorii habeat cognitio- 4
nēm & pronunciationē, alter autem alienę iuriſdictionis ad executionem ſit obſtrictus, v. de Hieron. Schurf.
conſil. 33. cent. 1. Et quatenus nunc mero † executoris of- 5
ficio abſq; vlla cauſę cognitione fungatur, Natta *conſil. 529. n. 53.* Rolan. à Valle *conſil. 12. n. 82. vol. 3.*

L. Cùm vendente. 4.

1 *Officium illud quo quis pro alio ſoluere cogitur is qui ſoluit implorare poteſt.*

OFficium † illud quo quis cōpellitur pro alio ſolue- 1
re poteſt is qui ſoluit implorare. Butrigar. Bald. & Salyc. *ad hanc l.* Sub hac lege notat Accurſ. num procurator qui habet mandatum de ſoluendo habeat fidem de precio. Imola *conſil. 139. col. 4.* Alban. ad Bart. *hoc text.* Salycet. *ad hanc l. n. 1.*

L. Ad fiſcum. 5.

1 *Procurator Cæſaris inter fiſcum & priuatum cognoſcit.*
2 *Agens fiſci nomine à concuſſione abſtineat.*

INter fiſcū † & priuatū procurator Cęſaris cognoſcit. 1
Salyc. A cōcuſſionib. † abſtineāt fiſci nomine agētes. 2

hoc textu. De concuſſionis pœna, Menoch. *de arbitr. iud. lib. 2. cent. 4. caſu* 342. Afflict. *ad conſtitut. regni Neapolitan. rubric.* 40. *num.* 2.

L. Si quis aduerſus. 6.

1 *Procurator Cæſaris quando inter duos priuatos cognoſcat.*
2 *Procuratoris Cæſaris officium.*

1 CÆſaris procurator † cognoſcit inter duos priua-
tos quando ambo vel alter ipſorum ſunt condu-
ctores bonorum Cæſaris. Alberic. de Roſate & Paul. de
2 Caſtro De Cæſaris procuratore † & eius officio. Pere-
grin. *de iure & priuileg. fiſci. lib. 1. tit. 1. n. 7.*

L. Dominicis. 7.

1 *Procurator Cæſaris inter dominicos & patrimoniales colonos eſt iudex.*
2 *Coloni per prouinciarum rectores non ſunt euocandi.*

1 INter dominicos † & patrimoniales colonos cogno-
ſcit procurator Cæſaris, *hoc tex.* Salyc. *l. ad fiſcum, ſupra hoc tit.*

§. Duces.

2 Coloni per † prouinciarum rectores & duces militum euocandi non ſunt, *hoc* §. vide infra *tit. de agricol. & cenſit. & tot. tit. ne ruſticani.* vbi Rebuff.

L. Cum aliquid. 8.

1 *Colonus principis in cauſa criminali vbi conueniatur.*

1 COlonus principis † in cauſa criminali coram præſide cõuenitur præſente Cæſaris procuratore Caſtrenſ. *ad hanc l.* De variis colonis, Valaſc. *quæſt. emphyteut.* 37.

L. Vniuerſi fiduciam. 9.

1 *Familiares principum ſubditos iniuria non afficiant.*
2 *Procurator fiſci concuſſiones indebitas exercens qualiter puniatur.*

1 FAmiliares principum † iniuriam ſobditis ac pro-
2 uincialibus non inferent, *hoc textu.* Procurator † fi-
ſci indebitas concuſſiones exercens ignis vel incen-
dii pœnam metuat, *præſenti textu.* De concuſſionis pœ-
nis, Damhuder *in praxi crimin. c.* 120. *fol.* 197.

L. Nullum ex officio. 10.

1 *Officiales procuratoris Cæſaris coram quo conueniantur.*

1 OFficiales procuratoris † Cæſaris in cauſa ciuili debent conueniri coram ipſo procuratore, ſecus in cauſa criminali, tum enim coram præſide accuſantur. Caſtrenſ. *ad hanc l. cum aliquis, hoc tit. ſupra.*

L. Hac lege. 11.

1 *Colonus rerum priuatarum principis coram procuratore Cæſaris conuenitur.*

1 COlonus † vel inquilinus rerum principis in cauſa ciuili vel criminali conuenitur coram procuratore Cæſaris. Salycet. Cæſar de Vrſyllis *in addit. ad deciſ.* Matth. de Afflict. *deciſ.* 41. *n.* 1.

Quando liceat vnicuiq; ſine iudice ſe vindicare & ob publicam deuotionem reſidere.

TITVLVS XXVII.

AD materiam huius tituli, vide Cynum, Bartol. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. *in paratit. hoc tit.* Bald. *ad l. generaliter C. de decurion.* Pariſ. *in addit. ad Bartol. hoc text.* Alberic. de Roſate *in dictionar. iuris vocab. vindicta.* Marſil. *ad l. vnic. C. de raptu virgin. n.* 4.

L. Liberam. 1.

1 *Aggreſſores & populatores nocturnos quilibet defendendi animo occidere poteſt.*

1 POpulatores † nocturnos aggreſſores & mortẽ minantes quilibet ſi aliter defendere ſe nõ poteſt, impune occidit. Melius occurrere in tempore quam poſt exitum vindicare. Militi cui obuiare, vt latroni oportet, nullus parcat. *hoc textu.* Bartol. Bald. & Salycet. Petr. Duenoas. An occidere pro rerum defenſione liceat. Fachin. *lib. 1. controuerſ. c. 31. l. 1.* vbi. Bart. *n. 71. C. vnde vi.*

L. Opprimendorum. 2.
Iunct. §. Qui ſi.

1 *Milites ad hoſtes aufugientes licite occidi poſſunt.*

MIlites deſertores † vt latrones publici pro publi- 1
ca quiete tuenda per quoſcunq; opprimi ac de-
leri poſſunt. *hoc textu.* Bartol. & Salyc. *c. inter alia* vbi Felin. & Panorm. *de immunit. eccleſiar.* Fuſcus *ſingul. 3. vocab. occidere. fol.* 272. De latronib. Deciano *in praxi crimin. lib. 6. c. 28. num. 2. & lib. 9. c. 29.*

De inofficioſo teſtamento.

TITVLVS XXVIII.

AD rubricam, titul. & materiam, vide citatos ad tit. eundem, *in D.* præter illos Cyn. Salyc. Caſtrenſ. Sichardum & Gilkæn. Villalob. Suaretz, Bellacomb. Vezin. Muſcul. Donat. à Fina, Graſſ. Bonacoſſ. Viuium, *in ſyntagm. commun. opin. lib. 3. tit.* 16.

L. Cum de inofficioſo. 1.

1 *Querela inofficioſi contra fideicommiſſarium inſtituitur.*

QVerela † inofficioſi primo & ſubſequenter peti- 1
tio hæreditatis poteſt contra fideicommiſſarium inſtitui. Salyc. *ad hanc l.* Bart. *ad hanc l. num* 3. Vaſquius *de ſucceſſ. reſol. par. 4. fol* 70. Gouean. *lib 1. var. lection c* 5. Vezinus *in ſyntag. com. opin. lib. 3. tit 16. n* 91. Fuſc. *ſing* 125. *vocab. filius. fol.* 195. Io. Baptiſta Weber *diſſ. Bart.* 720.

L. Quamuis. 2.

1 *Poſſeſſio bonorum gratia litis agnoſcendæ non tribuit ius.*

BOnorum † poſſeſſio cauſa litis agnoſcendæ non 1
tribuit ius, & huius virtute ſcriptis hæredibus auferri non poteſt poſſeſſio. Bald. & Salycet. Vaſquius *de ſucceſſ. reſol.* Intellectum ad hanc legem vide *in illuſtr. controuerſ. antiquis. c.* 106. *n.* 12.

L. Si mater filiis. 3.

1 *Poſthumus quando cum aliis inſtitutus eſſe cenſeatur. n.* 2.
3 *Poſthumus præteritus quando teſtamentum rumpat.*
4 *Hæredibus extraneis inſtitutis poſthumus querelam inofficioſi habet.*

POſthumus † præteritus à matre quæ morandi te- 1
ſtamenti non habebat facultatem, præſertim ſi mater in puerperio deceſſit, videtur cum aliis viriliter inſtitutus. Bald. Salyc. Bartol. *l. mater. iuncta remiſſ. hoc tit. in* D. Gomez *tom. 1. variar. reſol. c.* 5. Vaſquius *illuſtr. controuerſ. antiq.* 66. Donello *in commentar. ad tit. de teſtam. cap.* 3. Franciſc. Mantica *de coniect. vlt. volunt. lib. 4. tit.* 2. Mantua *lib. 5 ſing. c.* 109. 2

§. Quare filio.

Filio poſthumo † vti inſtituto virilis portio debe- 2
tur, *hoc* §. vide remiſſiones ad initium text. De poſthu-
mis. Vaſqu. *de ſucceſſ. reſol. lib. 1. §. 4. n.* 28. Et † quando præ- 3
teritus rumpat teſtamentum. Menoch. *de arbitr. iud. lib. 2 cent 5. caſu* 492.

§. Sin autem.

Scriptis hæredibus † extraneis poſthumus quere- 4
lam inofficioſi teſtamenti habet. *hoc* §. vide relatos auctores ad initium huius text. Pro intellectu tam totius legis, quam §. huius, vide Menoch. *conſil. 130. n. 16. lib.* 2. Turrett. *de effect. clauſ. codicill. q. 63. à n. 9. ad* 11.

L. Cum ex cauſa. 4.

1 *Teſtamento reſciſſo libertates non reſcinduntur.*

REſciſſo † teſtamento ob cauſam non corruunt li- 1
bertates. Bald. Libertas relicta per fideicõmiſſum & ſemel data non reſcinditur per inofficioſi querelam

Caſtrenſ.

Caſtrenſ. Salycet. *l. Papinianus. & l. ſequen. hoc titul. in D.*

L. Si pater tuus. 5.

1 *Querela inofficioſi ad hæredes tranſit.*

1 QVerela inofficioſi † teſtamẽti cœpta & interpoſita ad hæredes tranſmittitur. *hac l.* Bartol. Bald. & Salycet. Alex. ad Bart. *hac l.* Borcholt *conſil.* 10. *fol.* 127. *col.* 2. *lib.* 1. Marſil. *ſingul.* 333. incip. *Pactum.* Syntagm. commun. opin. *lib.* 3. *tit.* 16. *n.* 104. *& n.* 85.

L. Cum quæritur 6.

1 *Filius in legitima institutus querelam inofficioſi non habet. num.* 3.

2 *Legitima liberorum quæ ſit. Quæ parentum. num.* 4.

5 *Donatio inofficioſa vni ex liberis facta per alios vſque ad legitimam reuocatur.*

6 *Donatarius fratrum ac ſororum legitimam ſupplere tenetur.*

1 FIlius † vbi habet legitimam quæ olim erat qoarta querelam inofficioſi non intentat. Bald. & Salycet. Roderic. Xuaretz *ad l. quoniam in priorib. num.* 1. *C. hoc tit.* Vezin. & Bellacomb. in ſyntag. commun. opin. *lib.* 3. *tit.* 16. *n.* 4. *& ſ.* 6. 7.

Auth. nouiſſima.

2 Legitima † liberorum quatuor & pauciorum numero eſt tertia pars, ſi plures quatuor liberi extent dimidia pars aſſis eſt. Bartol. Bald. Salyc. Vaſquius *de ſucceſſ. progreſſu. lib.* 2. *fol.* 235. Valaſc. *conſult. aut deciſ.* 23. *lib.* 1. *fol.* 102. Anton. Teſſaut. & Blaſius Floretz Diatz *deciſ.* 159. Pro intellectu huius legis Cçuallos *in pract. quaſt. opinio. commun. contra communes. c. aut quaſt.* 112. Quid iure Saxo-

3 nico † quoad hunc text. ſit ſtatutum. Zobel. *par.* 3. *differ.* 1. *fol.* 445. in differ. Franciſc. Roman. Ad materiam textus plura, vide in ſyntg. commun. opin. *lib.* 3. *tit.* 16.

4 *n.* 70 *fol.* 412. Et de quantitate † legitimæ ad parentes ſpectantis. *ibid. n.* 40 *fol.* 409.

Authent. Vnde ſi parens.

5 Donatio † inofficioſa facta vni ex liberis reuocatur per liberos alios, in legitima læſos oeque ad legitimæ quantitatem debitam *hoc textu.* Bald. & Salycet. Intellectum ad hunc text. vide apud Alexand. *conſil.* 20. *lib.* 3. *in princip.*

§. Licet autem.

6 Donatarius † licet abſtineat hæreditate paterna ex reb. donatis quod deeſt fratrum ac ſororum legitimæ ſupplet, *hoc §.* De ſupplemento legitimæ, ſyntag. com. opin. *lib.* 3. *tit.* 16. *à num.* 90. *ad* 95.

L. Neptem defuncti. 7.

1 *Neptis exhæredata querelam inofficioſi habet.*

1 NEptis † exhæredata, etiam ex filio emancipato nata, querelam inofficioſi habet. Bald. & Bartol. Intellectum, ad hanc legem, vide apud Marcum Anton. Aquilin. *in l. Gallus. n.* 115. *de liber. & poſthum. fol.* 80.

L. Parentibus. 8.

1 *Pater hæreditatem inter liberos inæqualiter diſtribuere poteſt.*

2 *Filius voluntatem defuncti approbans querelam inofficioſi non habet.*

1 PAter † hæreditatem inter liberos diuidere inæqualiter poteſt ſalua tamen legitima liberis debita, *hoc textu.* Bart. Bald. & Salycet. Oldrad. *conſil.* 231. Schard. ad Bartol. *hoc textu.* vbi & Pomates atque Alban. Hieron. Magon. *deciſ.* 64. *fol.* 141.

§. Qui autem.

2 Filius agnoſcens † voluntatem defuncti eandemq; approbans inofficioſi querelam amittit. *hoc §. l.* 1. *infr. de iure deliberan.*

L. De inofficioſi. 9.

1 *Teſtamentum militis, centurionis, filius impugnare non poteſt.*

MIlitis † centurionis vel tribuni teſtamentum iure ciuili & militari conditum filius, vt inofficioſum impugnare oequit. *hoc textu.* Bald. Bartol. Salyc. 1

L. Si hæredum 10.

1 *Querela inofficioſi contra fiſcum quandoque datur.*

QVerela † inofficioſi datur contra fiſcum ad quem bona teſtatoris vniuerſaliter peruenerunt, *hoc text.* Caſtrenſ. Bald. Schard. ad Bartol. *hoc textu.* 1

L. In arenam. 11.

Iunctis §. Sed ſi.

§. Nam talem.

1 *Mores quos quis in ſe approbat in alio reprobare non poteſt.*

2 *Collaterales fratrum teſtamenta num impugnare poſſint.*

MOres quos † quis in ſe approbat io alio fruſtra 1
reprobat. Et collaterales † fratrum teſtamenta 2
oon impugnant vbi honeſtæ perſonæ ſunt inſtitutæ, Marſil. *conſil.* 58. incip. *Diui.* Rubeus & Schard. ad Bart. *hoc textu.* Syntag. commun. opin. *lib.* 3. *tit.* 16. *n.* 6. *fol.* 406. *& ibid. num.* 19. *fol.* 407. Afflict. *deciſ.* 204. *n.* 2. Intellect. ad hanc legem, vide apud Gallin. *in comment. ad tit. de verb. ſignific. lib.* 10. *c.* 18. *n.* 25.

L. Si pater puellæ. 12.

1 *Querela inofficioſi in fideicommiſſo reciproce relicto locum non habet.*

IN fideicommiſſo † reciproce liberis relicto ceſſat inofficioſi querela, Baldus. Filii reciproce in legitima ſubſtituti grauati nullatenus cenſentur, vt ob hoc grauamen inofficioſi querelam habeant, *hoc text.* Caſtrenſ. Cuman. *conſil.* 72. incip. *Viſis pactu.* Schard. & Alban. ad Bartol. *hac l.* 1

L. Cum duobus. 13.

1 *Teſtamento reſciſſo legata diuidua pro parte indiuidua in totum præſtanda.*

TEſtamento † reſciſſo legata diuidua pro parte præſtantur, indiuidua autem pro ſolido ſunt præſtanda. Bald. Bartol. & Salycet. Riminald. *in addit.* ad Salycet. *hac l.* 1

L. Eum qui inofficioſi. 14.

Iuncto §. Idem.

1 *Succumbens in querela inofficioſi teſtamenti habet querelam falſi.*

SVccumbens † in querela inofficioſi teſtamentum nihilominus vt falſum impugnare poteſt. Butrigar. Bald. Caſtrenſ. Bartol. Quatenus hæc querela aliis remediis adiungatur. Heideman *in theſib. D. part.* 1. *diſput.* 16. *theſi* 6. *fol.* 209. 1

L. Filiam. 15.

1 *Filia præterita ſine querela inofficioſi non ſuccedit.*

2 *Præteritio matris num teſtamentum rumpat.*

FIlia præterita † abſque inofficioſi querela ad ſucceſſiooem matris noo admittitur. *hac l.* Bartol. Item 1
præteritio matris habetur pro exhæredatiooe, Salycet. *ad hanc leg.* De præteritione † matris an ob hanc teſtamentum vitietur. Bald. *conſil.* 18. *vol.* 2. 2

L. Contra maiores. 16.

1 *Controuerſia ſuper nullitate teſtamenti pendente tempus querelæ inofficioſi non currit.*

DVm † ventilatur quæſtio ſuper ſolennitate teſtamenti, item ſuper huius nollitate tempus querelę 1
noo currit. Caſtrenſ. Item quando actiones oon poſſunt cumulari vna mota alia oon currit, Butrigar. Pariſ. & Alban. ad Bartol. *hoc textu.* Riminald. ad Salycet. *hac l.* Boer. *deciſ.* 112. *n.* 1.

L. Cum filium tuum. 17.

1 *Filius matrem præteriens eam exhæredare cenſetur.*

2 Mater

2 *Mater à filio præterita querelam inofficioſi habet.*

1 FIlius † matrem præteriens eam exhæredare cenſe-
2 tur. Et mater à filio † præterita habet inofficioſi que-
relam. Salyc. & Bald. *ad hanc l. l. fin. §. 1. C. de indict. viduitat.*
tollend. Aluar. Valaſc. *deciſ. 61. lib. 1.* Calderin. *conſil. 5. in tit.*
de teſtament. ſyntagm. commun. opin. *lib. 3. tit. 16. num. 12.*
fol. 407.

L. Cum te pietatis. 18.

1 *Filia exhæredata ob id quod à marito diuertere noluerit querelam inofficioſi habet.*

1 INgrata † dici nequit hæc quæ iuſſu patris à marito
diuertere noluit. Et filia exhæredata quod à marito
diuertere noluit inofficioſi querelam habet. Baldus &
Salycet.

L. Si filiam. 19.

1 *Filia turpiter viuens à patre exhæredari poteſt.*
2 *Exhæredatio iracundiâ facta inualida.*
3 *Filia poſt 25. annum ſine conſenſu patris nubens exhæredari non poteſt.*
Quid de filio, num. 4. 5.

1 FIlia † turpiter viuens à patre exhæredari poteſt. Bal-
dus, Bartol. Salycet. & Caſtrenſ. Item exhæredatio
2 calore † iracundiæ facta inualida eſt. De calore iracun-
diæ actibus variis aduerſo & vota, iuramenta, aliaquè
violante. Riminald. ad Salyc. *hoc textu.* Mayne. & Faber
ad l. quicquid calore. de reg. iur.

§. Auth. ſed ſi.

3 Filia † poſt 25. ætatis annum in corpus peccans & ci-
tra patris cõſenſum nubens nil dignum exhæredatio-
4 ne admittit. De filio † an exhæredetur ſi nuptias patre
diſſentiente contrahat Portius *conſil. 123. n. 21. lib. 1.* Pon-
tanus *ad conſuetud. Bleſenſ. fol. 13. col. 2.* Heideman. *in theſib.*
5 *D part. 1. diſput. 16. theſ. 59. fol. 225.* Et an ob talem † cau-
ſam filius tendo priuetur. Ioh. Baptiſta Weber *diſtinct.*
Bart. 961. Andr. Fachin. *lib. 3. controuerſ. c. 44.* Conſil. Tri-
dent. *Seſſio. 24. in decreto de matrimoniis illicitis, libr. 2. §. ſi e-*
mancipatus. Inſt. de bonor. poſſeſſ. contra tabul.

L. Filia in orbitate. 20.

1 *Filia cum marito pacifice viuens ingrata non eſt.*

1 NOn dicitur † filia ingrata ſi contra voluntatem
matris cum marito pacifice viuit. *hac l.* Baldus, Sa-
lycet. & Bartol. *ad hanc l.* Bartol. *conſil.* 88. incip. *ſtatur.*
Schard. ad Bartol. *hac l.*

L. Fratris. 21.

1 *Querela inofficioſi inter filios fratrum & ſororum ceſſat.*

1 AVunculi † amitæ, materteræ, patrui, fratrum libe-
ri non vt inofficioſa ſed falſa oppugnant. *hac leg.*
Bart. Bald. Caſtrenſ. & Salyc. Valaſc. *conſult. 17. fol. 82. lib.*
1. Ruin *conſil. 5. vol. 3.* Zobel. & Roman. *in differ. Saxon. p.*
2. diff. 19. fol. 253.

L. Si maritus. 22. Iunct.

§. Quod ſi iam.

1 *Reſciſſa aditione hæreditatis per querelam reuiuiſcũt actiones per aditionem confuſa.*

1 REſciſſa † aditione hæreditatis per querelam reui-
uiſcunt actiones per aditionem confuſæ. Baldus,
Bartol. Quatenus aditiones hæreditatum confundant
actiones, notat Iohan. Zanger *in tractat. de except. par-*
te 3. cap.

L. Teſtamenti. 23.

1 *Teſtari aliquem impediens exhæredari poteſt.*

1 TEſtamenti † factionem impediens aut prohibens
exhæredari poteſt. *hac l.* Bartol. Bald. & Salyc. Bar-
tol. *ad l. fin. ſi quis aliquem teſtari prohibuer.* Boſſ. *in praxi cri-*
min. tit. de his qui aliquem teſtari prohibuer. Menoch. *de ar-*
bitr. lib. 2. cent. 4. caſu 394. Et quas alioquin pœnas ſuſti-
neat teſtari aliquem prohibens notat Anton. Peregrin.
in tract. de priuileg. fiſci. lib. 2. tit. 6. per totum.

L. Teſtamentum filij. 24.

1 *Querela inofficioſi in teſtamento filij militis ceſſat.*

FIlii militis † teſtamentum ſuper caſtrenſibus bonis 1
conditum nec pater multo minus frater per inoffi-
cioſi querelam impugnat. Bartol. Bald. Salycet. & Ca-
ſtrenſ. *l. fin. hoc tit. infra.*

L. Filiis matrem. 25.

1 *Querela inofficioſi non habet locum in conditione fauorem filij reſpiciente.*

COnditio † reſpiciens fauorem filii tollit querelam 1
inofficioſi, Bartol. contra ea, quæ ſunt prouiſionis
non datur filio inofficioſi querela, Iacob. Butrigar. De-
cius *conſil.* 442. incip. *in cauſa.* Schard. & Alexand. *in ad-*
dit. ad Bartol. hac l. Cuiac. *lib. 4. obſeru.* 24. Vaſquius *de ſuc-*
ceſſ. reſol. fol. 86.

L. Ex tribus vnciis. 26.

1 *Subſtitutio filio in legitima inſtituto fieri poteſt.*

DIrecta † ſubſtitutio poteſt fieri filio in legitima in- 1
ſtituto. Bald. Vaſqu. *in tract. de teſtator potent. n.* 407.
fol. 111. Intellectum ad hanc legem, vide apud eundem
in controuerſ. antiquis. c. 106. *nu.* 20.

L. Fratres vel ſorores. 27.

1 *Querela inofficioſi inter fratres vterinos ceſſat. Secus inter conſanguineos.*

FRatres † vterini à querela inofficioſi omnino ar- 1
centur, conſanguinei vero admittuntur inſtituta
perſona infami vel turpitudinis aut leuis notæ macu-
la aſperſa inſtitutis, *hoc textu.* Bartol. Bald. Caſtrenſ. &
Salycet. Cuiac. *lib. 17. obſeru. c.* 40. Clar. & Giachar. *in re-*
cept. ſentent. § teſtamentum. quæſt. 50. & 52. n. 5. Vaſquius *de*
ſucceſſ. creation. §. 10. num. 568 & 569. Hartman. Piſtoris *in*
miſcellan. quæſt. part. 1. quæſt. 30. Pariſius & Alban. *ad Bar-*
tol. hac l.

L. Liberi de inofficioſo. 28.

1 *Liberi exhæredati ingrati præſumuntur.*
2 *Filius matrem ſine cauſa iuſta præterire non debet.*
3 *Mater ob inſidias contra filiũ factas à filio exhæredari poteſt.*
4 *Inimici mei amicus eſt meus inimicus.*

LIberi † exhæredati quondam innocentiam ſuam 1
probando gratitudinem & obſequium deduce-
bant, *hoc textu.* Salycet. Bart. & Bald. De huius legis cor-
rectione, vide *Nouell. 115. c. 3.*

§. Sin autem.

Filius matri luctuoſam portionem per exhæreda- 2
tionem iniuſtam auferre nequit ſine periculo reſcin-
dendi teſtamenti. De iſtiuſmodi cauſa teſtamento in-
ſerenda, vide *Nouell. 115. c. 4.* Syntagma commun opin.
lib. 2. tit. 16. num. 12. Corſet. *ſing.* 142. *vocab. ingratitudo.*

§. Si tamen.

Mater † indignam ſe filii hæreditate reddit per in- 3
decentes machinationes atque inſidias contra filium,
coniunctionẽq; cũ filii inimicis. Ex *hoc §.* notat Schard.
quod inimici † mei amicus pro meo inimico ſit ha- 4
bendus. *cap. cum oportet. de accuſat. extra.* Hernia *ad § porro.*
ſub tit. quæ fuit prima cauſa benefic. amitten. Crauetta *conſil.*
380. *num.* 1.

L. Quoniam Nouella. 29.

1 *Donatio propter nuptias ad legitimam refertur. Idem de dote. num. 4.*

2 Filius

2 *Filius in legitimam non computat beneficium ſibi à patre donatum.*
3 *Donatio valida non computatur in legitimam.*
4 *Peculium conceſſum in legitimam computatur.*
5 *Donatio ob cauſam facta in legitimam computatur.*

1 DOnatio † propter nuptias vti ad dotis ſimilitudi-
nem confertur, ſic in legitimã imputatur. Dos &
donatio propter nuptias dum conferuntur impediunt
inofficioſi querelam. Item dos & donatio propter nu-
ptias in legitimam imputantur. Bart. idem *ad l. in quar-
tam ad leg. Falcid.* Bartol. *conſ.* 44. *incip. ſuper prædicto.* Vin-
cent. de Franchis *deciſ.* 133. *n.* 2. Fuſcus *ſingul.* 130 *lit. D. fol.*
147. Anton. Teſſaur. & Blaſius Floretz Diatz *deciſ.* 63.
n. 5. Viuius *commun. opin.* 460 Syntag. commun. opin. *lib.*
2 3. *tit.* 16. *nu.* 42. Et quod filius † in legitimam non com-
putet beneficium aut officium à patre donatum, Bel-
lacomb. in Syntag com. opin. *lib.* 3. *tit.* 16. *n.* 43. In quan-
3 tum donatio † valida non computetur in legitimam,
4 *ibid. n.* 44. *fol.* 409. Quod autem peculium † conceſſit
in illam computetur, vide *l. filium. C. famil. erciſc.* de do-
5 natione † ob cauſam in legitimam computanda, Synt.
commun. opin. *lib.* 3. *tit.* 16. *nu.* 65. Teſſaur. & Diatz *deciſ.*
237. Graſſ. *in ſentent.* § *legitima. q.* 214. *n.* 6.

L. Omnimodo. 30.

1 *Querela inofficioſi non competit ei cui aliquid in teſtamento eſt relictum. Secus ſi nihil ei ſit relictum. n.* 2.
3 *Filius militiam à patre emptam ſibi in legitimam imputat.*
5 *Filius non computat ad legitimam quã detrahit nouerca ex diſpoſitione legis.*
6 *Fructus ad legitimam non computantur.*
7 *Acquiſita in vita in legitimam non imputatur.*
8 *Dos nepoti data vivo filio in legitimam imputetur.*

1 CVi aliquid † in teſtamento relictum eſt is quere-
lam inofficioſi nõ habet, ſed ad implementũ agit.
hac l. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. & Salycet. Pomatea,
Pariſ. Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Oldrad. *conſil* 122. in-
cip. *Quidam.* Vezinus *in ſyntagm. commun. opin* item Kir-
chou *num.* 94. & 95. Clarus & Giachar. *in recept ſentent.*
§. *teſtamentum, quæſt.* 38. Ioh. Dauth *in comment. de teſtam.
rubr. de hered. inſt t. fol.* 472. Pro intellectu legis, vide
Vaſquium *in tract. de ſucceſſion. Creat. lib.* 3 *fol.* 34. & *lib* 1. §.
10. *num.* 191. Marcum Anton. Aquilin. *in repetit. l. Gallus.
num.* 41. *de liber. & poſthum.* Ruinum *conſil* 5 *nu.* 14 & 16.
vol. 3. Fuſc *ſingul.* 20. *vocab. ingratitudinem.* Cagnol. *tom.* 1.
repetit. num 9. *fol.* 298. & 299. Iohan. Baptiſtam Coſtam
in tract. de facti ſcientia. cent. 2. *diſtinct.* 93 *num.* 10.

§. Et hoc.
§. Sin verò.

2 Si liberis † nihil ſit relictum non agitur ad ſupple-
mentum, ſed inofficioſi querelę locus eſt *hiſce* §. §. vide
Remiſſiones ad initium legis, Syntag. commun. opin.
lib. 3. *tit.* 18. *n.* 7. 8.

§. Imputari.

3 In legitimam † imputat ſibi filius emptam militiam
à patre. *hoc* §. Quæ ex patrimonio patris accepta in le-
gitimam computentur, vide ſyntagm. commun. opin.
4 *lib.* 3. *tit.* 16. *num.* 22. *fol.* 407 De dotis in eandem † impu-
tatione. Burſat. *conſil.* 71 *num.* 18. *lib.* 1. allegit. ſynt. *tit. lib.*
5 3. *cap.* 16. *num.* 103. Non autem † computantur quæ fi-
lius detrahit ex diſpoſitione legis à nouerca ſynt. com.
opin. *alleg. tit.* 16. *n.* 75 *fol.* 413. De donatione ob cauſam
à patre in filium facta in legitimam computanda, Du-
6 ennas *reg* 222. De fructibus † in legitimam non com-
putandis. ſynt. comm. opin. *lib.* 3. *tit.* 16. *n.* 63 peculio in
legitimam computando. *l. filium quem. C famil erciſc.* Ac-
7 quiſitis † in vita non computandis in legitimam, ſynt.
commun. opin. *lib.* 3. *tit.* 16. *nu.* 46. An dos † data nepoti 8
filio computetur in legit. pro negatiua, *l. dotem dedit. de
collat. bon.* ſynt. com. opin. *lib.* 3. *tit.* 16. *n.* 37.

L. Quæ nuper 31.

1 *Grauati per modicam inſtitutionem ad complementum legitimæ agunt.*

IN teſtamento † nuncupatiuo ſi nihil liberis relictum 1
ſit, exhæredati habent inofficioſi querelam, grauati
autem per modicam inſtitutionem ad legitimæ ſup-
plementum agunt *hac l.* Bartol. Bald. & Salyc. vide Re-
miſſiones *ad l. præced.*

L. Quoniam in 32.

1 *Legitima omne grauamen temporis & conditionis excludit.*

LEgitima † reiicit omne grauamen cõditionis & tẽ- 1
poris. Bart. Bald. Salycet. Vaſquius *de ſucceſſ. creat.* §.
10 *num.* 199. Ferrat. *cautel.* 35. Pomates, Schardius, Alba-
nus, Alexand. *in addit. ad Bartol. hac l.* Diatz *regul.* 112. Al-
phan. *in report. nu.* 422. Anton. Gabriel. Roman. *in com-
mun. concluſ. tit. de legitima. concluſ.* 5. Graſſ. *in recept. ſentent.*
§. *legitima. quæſt.* 38. Hieron. de Laurentiis *deciſ. Auinio-
nenſi* 52. Boer. *deciſ.* 87. Intellectum ad hanc legem, vide
apud Ludouic. Molinam *in tract. vel commentar. de pri-
mogen. Hiſpanor. pag.* 185. *col.* 2. *lin* 53 ſyntag. com. opin. *lib.*
3 *tit.* 16. *num.* 55 *verb. quæ quid. in fol.* 410 & *nu.* 42 *fol* 409.
Quod prætextu legatorum piorum non grauamen vl-
lum patiatur. Syntag commun. opin. *lib.* 3. *tit.* 16. *nu.* 48.
Rolan. à Valle *conſil.* 26. *num.* 10 *lib.* 1. vbi tradit quod
fideicommiſſũ grauari non poſſit. Viuius *commun. opi-
nio.* 460.

L. Si quis in ſuo. 33.

1 *Contumax in ſolutione legitimæ ad duplum tenetur.*
2 *Legitima eſt pars minuſcula.*
3 *Poſthumus exhæredari nequit.*
4 *Odio alieno nemo grauandus.*

COntumax † in ſolutione legitimæ ad duplicatam 1
ſolutionem poſtea tenetur. Hæres qui legitimam
filio relictam non ſoluit à iudice coactus demum nu-
meratur. Bald. Bart. Salyc. Ex *hoc textu* notant Bartol. &
Salyc. quod legitima † nominetur pars minuſcula: ſed 2
an dimidia pars ſub minuſcula contineatur, vide *l. no-
men.* §. *portionis de verb ſignific. clemen.* 1. *verb aut earum par-
tis de foro competen. l. Gallus.* § *in omnibus de liber. & poſthum.*
Martam Ruuinald. *in addit. ad Salyc. hac l.*

§. Legis.

Infans † & poſthumus ob odium matris erga mari-
tum, & infantis patrem cauſam ingratitudinis non ad- 3
mittit exhæredatione dignam. Odio † alieno nemo
prægrauandus. Crudelis vt expers ſenſus ingratus no- 4
minatur. *hoc* §. Bar. Bald. Salycet. Pro intellectu §. vide
Iohan. Crotum *conſil.* 6. *nu.* 1. Petrum Surdum *deciſ.* 102.
num. 1.

L. Si quis filium. 34.

1 *Querela competens ad filios & hæredes tranſit.*
2 *Ius petendi legitimam ad nepotes tranſmittitur.*

QVerela † competens licet non ſit præparata ad fi- 1
lios vel hæredes tranſmittitur. Bartol. Bald. Saly-
cet. Rodericus Xuaretz *ad l. quoniam in priorib. Ampliat.*
10 *num.* 55. Diatz *reg.* 635. Menoch. *de arbitr. iud. lib.* 2. *cen-
tur.* 2. *caſu.* 163. *num.* 4. Schard. & Alban. ad Bartol. *hoc tex.*
Ruin. *conſil.* 26. *num.* 10. *vol.* 3. Roman. *ſingul.* 299. Intelle-
ctum ad hanc legem, Menoch. *conſil.* 105. *n.* 83.

§. Sed nos.

Ius petendi † legitimam aut legitimæ ſup- 2
plementum ingratitudinis cauſa ab hærede non
proba-

probata ad nepotes tranſmiſſionis iure pertinet. *hoc* §. Vincentius de Hundedæis *conſil.16.num.42.& 44.libro primo.*

L. Si quando talis. 35.

1 *Poteſtas libera teſtandi legitime intelligitur.*
2 *Facultas teſtandi à pontifice conceſſa num per mortem concedentis extinguatur.*
3 *Facultas teſtandi impedita num per mandatum ſine clauſula relaxetur.*
4 *Princeps obſeruationes legum vero verbo ſuſtuliſſe non cenſetur.*
5 *Princeps pro animata lege habetur.*
6 *Principi quod iuſtum eſt placet.*
7 *Principis verba iuxta leges intelligenda.*
8 *Pactum patris filio inofficioſi querelam non aufert.*
9 *Donatum ſimpliciter accipiens ad ſupplementum legitimæ agere poteſt.*

1 PRinceps † concedens liberam teſtandi facultatem conceſſiſſe legitimam & conſuetam præſumitur, *hac l.* Bartol. Bald. & Salycet. Ludouicus Roman. *ſingul.* 475 *num* 3. Oldrad *conſil.* 287. incip. *quæſtionem*. Roman. *conſil.* 350. incip. *in caſa*. Schard. Alban. & Paris. ad Bartolum *hac l.* De libera teſtandi facultate abſque principis
2 licentia, vide *l. 1. ſupr de ſacroſanct. eccleſ.* Et talis † facultas præſertim à pontifice conceſſa num per mortem concedentis expiret. Fachinæus *lib. 5. controuerſ. cap.* 100. Et
3 quatenus impedita † teſtandi libertas per mandatum ſine clauſula relaxetur. Symphorema Supplicat. Imperial. Cam. *tom. 2. part. 3. ſupplicat.* 17.

§. Neque enim.

4 Princeps † qui iura tuetur obſeruationes legum multis vigiliis excogitatas vno verbo non præſumitur ſuſtuliſſe aut euertiſſe. *hoc* §. De principe, quod non
5 ſolum † leges tueatur, verum pro animata lege habea-
6 tur, vide §. *fin. in auth. de mandat. princip.* Et quatenus † illi hoc ſolum placeat quod iuſtum, vide *l. fin. C. ſi contra ius*
7 *vel vtilitat. public.* Et quod eius verba † ſecundum leges ſint intelligenda. Cephalus *conſil.* 87. *part.* 1. Item quod non præſumatur per conceſſiones vnum altare pandere & alterum tegere. Riminald. *ad* §. 1. *num.* 138. *Inſtitut. quib. alienar. licet.*

§. Illud etiam ſancimus.

8 Pacto patet † non tollit filio inofficioſi querelam. Bald. Bart. Salycet. Imol. *ad l. Titio centum. §. Titio de condict. & demonſtrat.* Intellect. ad hunc § Vaſquius *in controuerſ. nouis cap* 45 *lib. 3. num.* 1. Romanus *ſingul.* 475. Vaſquius *de ſucceſſ. reſol. n. 3 fol.* 95.

§. Et generaliter.

9 Simpliciter † accipiens id quod eſt ſibi donatum aut relictum pro legitima non perdit ius agẽdi ad ſupplementum abſque ſpeciali renunciatione, *hoc* §. Bald. Bartol. Salycet. Alban. ad Bartol. *hoc text. lit.* B. Vaſquius *de ſucceſſ. reſolut. fol.* 101. Hieronymus de Laurentiis *deciſ. Auinionenſi* 56. *num.* 1. Antonius Teſſaur. & Blaſius Floretz Diatz *deciſ.* 184. *nu.* 3. Intellect. ad hunc §. vide apud Ruinum *conſil.* 51. *num.* 13. *vol.* 3. Vincentium de Houdedæis *conſil.* 11. *num.* 28. & 29. *lib.* 1.

§. Quæ omnis ſanctio.

10 Sanctio † generalis concernens libertatem dicendi teſtamenti inofficioſi concernit filios, nepotes & intereſſe habentes. Graſſus *in recept. ſentent.* §. *legitima. quæſtio.* 39.

L. Scimus antea. 36.

§. Quærebatur.

1 *Legitima ſi minuatur per euictionem, ad implementum agi poteſt.*
2 *Legitima de falcidia non impletur.*
3 *Legitima ex rebus hereditatis impletur.*
4 *Conditio fideicommiſſo filio relicto vſque ad legitimam remouetur.*
5 *Querela inofficioſi intra quinquennium inſtitui debet.*
6 *Præſcriptio agendi ad ſupplementum legitimæ requirit 30. annos.*

ID quod † per euictionẽ legitimæ decedit, per reple- 1
tionem petitam adiicitur huic, *hoc textu.* Menoch. *de arbitr. lib. 2. caſ.* 163. *cent.* 2. Vaſquius *de ſucceſſ. reſolut. fol.* 111. Fuſcus *in ſingul. vocab. filia. num.* 96. Hieronymus de Cæuallos *in practic. quæſt. opinio. comman. contra communes cap.* 240.

§. Sancimus.

Id quod per euictionem † legitimæ decedit, replen- 2
dum, omni falcidia ceſſante. Bartol. Burſatus *conſil.* 92. *num.* 12. Vaſquius *de ſucceſſ. creat.* §. 10. *num.* 376. & 392. idem *citat.* §. 30. *num.* 248. Viuius *lib. 1. commun. opin. verſic. filij debent.* Alphanus *in reportat. nu.* 110. *fol.* 34.

§. Humanitatis.

Repletio † accedens legitimæ imminutæ fit ex re- 3
bus ſubſtantiæ patris & pro iure quaſi aduentitio habetur, *hoc* §. vide remiſſiones ad initium legis & §. præcedentem. Ruland. à Valle *conſil.* 78. *num.* 16. *vol.* 1. Synt. commun. opin. *lib. 3. tit. 16. num. 52. fol.* 410.

§. Cum autem quis.

Et §. Sancimus.

De fideicommiſſo † vniuerſali filio ſub conditione 4
relicto, vel in diem, ad legitimam vſque detrahitur conditio & dies. Bald. Vaſquius *de ſucceſſ. creat.* §. 10. *nu.* 376. & 392. §. 30. *num.* 284. Viuius *commun. opin. lib. 1. in verb filij debent.* Schardius ad Bartol. *hoc* § *lit.* A. Menoch. *de arbitrar. lib. 2. centur. 2. caſa* 163. Guido Papæ *quæſt.* 425. Crotus *conſil.* 67. *num.* 33. Intellect. ad hunc §. Ludouicus Molina *de primogen. Hiſpan. pag.* 185. *colum.* 1. *lin.* 52.

§. Illud.

Inofficioſi querela † ab adita hæreditate intra quin- 5
quennium intentari debet, *hoc* §. Bartol. Bald. & Paulus de Caſtro. Bartol. *ad l. ſi quis filiam. num. 2. hoc tit.* Caſtrenſ. *conſil.* 348. Weſenbec. *in paratit. D. hoc tit. num.* 6. Nicolaus Valla *de reb. dubiis. tract.* 6. Hieronym. de Cæuallos *in pract. quæſt. opin. comman. contra communes. c.* 240.
Quod iuri agendi † ad ſupplementum præſcribatur 6
30. annis. Mynſing *cent. 2. obſeruat.* 72. Fichard. *in ſyntag. commun. opin. lib. 3. tit. 16. num.* 109 *fol.* 415.

L. Cum antiquis. 37.

§. In Caſtrenſibus.

§. Sed hæc quidem.

§. In his.

1 *Querela inofficioſi in peculio filijfamilias caſtrenſi ceſſat.*

IN peculio † filiifamilias caſtrenſi vel quaſi, dum 1
quis manet filius, non autem ſit paterfamilias, querela inofficioſi locum non habet, *hac l.* Bartol. Bald. & Salycet. Oldrad. *conſil.* 228. incip. *quod fratres.* Vaſquius *de ſucceſſ. creat. fol.* 112. Cuiac. *lib. 8. obſer. c.* 31.

De inofficioſis donationibus.

TITVLVS XXIX.

AD rubric. titul. & materiam, vide Cynum, Bartolum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Iaſonem, Sichardum, Gilkænium, Iulium Clarum, & Suaretz in *Theſaur. commun. opinio. lib. 3. tit.* 17. Vauduin *quæſt.* 27. Teſſaur. & Blaſium Floretz Diatz *deciſ.* 170.

L. Si vt alleg [illegible] *1.*

[illegible] *inoff* [illegible] *ob immenſam donationē inteſtari poteſt.*

[illegible] mera † legitimæ intuitu immeoſę donatio- [illegible] entē locus eſt inofficioſi querelæ, *h. l.* Bar- [illegible] ye. & Iaſ. Roman. *conſ.* 95. incip. *viſo* Schard. [illegible] *tex.* Decius *conſ.* 257. Alphan. *in report. nu.* 88. [illegible] har. *in recept. ſentent. §. donatio. q.* 24. *verſ. aut* [illegible] Couarru. *lib.* 1. *var. reſolut. cap.* 19. *verb. cæterum.* Boer. [illegible]

L. Pater ſi omne 2.

1 *Donatio patris immoderata eius morte non confirmatur.*
2 *Donatio inoffi. ioſa famil.* [illegible] *ſcun. iudicio infringitur.*

1 IMmoderata patris † donatio ergà filium morte patris non confirmatur Bartol. & Baldus. Item donata
2 inofficioſe † à patre filio in poteſtate conſtituto reuocatur [illegible] familiæ erciſcundæ iudicio. Salycet. Cremenſis *ſingul.* 148. *incip. donatio ſimpliciter.* Alex. Albao. Schard. ad Bartol. *hac leg.*

L. Precibus quidem 3.

1 *Diſpoſitum in cauſa teſtati ad inteſtati cauſam extenditur.*

1 DIſpoſitum † in cauſa teſtati per rationem æquitatis ad inteſtati cauſam extenditur. Querela inofficioſæ donationis habet locum ſi ab inteſtato ſucceſſio procedit. De extenſione cauſę teſtati ad cauſam inteſtati, vide Gallin. *in commentar. ad tit. de verb ſignif. in indue, ſuo vocab. extenſio* Bart. *ad hanc l.*

L. Si filius tuus 4.

1 *Querela inoffici oſi reſtitutionis beneficium tollit.*

1 QVerela † inofficioſi vbi præſto eſt reſtitutionis remedium non habet locum. Bald. Salycet. & Bart.

L. Si tot. [illegible] *5.*

1 *Donatio immodica ad legitimam vſq; reuocatur.*

1 IMmoderata donatio † in vnum ex filiis facta per natura [illegible] reliquorum reuocatur ad legitimam vſq; *hac l.* Bart. Bald. & Salycet. Coraſ. *lib.* 2. *indagat. cap.* 26. Socin. *conſ.* 126. incip *quæſtio præſens.* Ripa *ad l. ſi vnquam. n.* 49 *C. de reuocand. donation.* Tiraquell. *ad l. ſi vnquam. verb. libertis num.* 42. *&* 67. *C. de reuocan. donat.* Couarru. *lib.* 1. *var. reſolut. c.* 19 Alphan. *in report. n.* 932.

L. Cum donationibus 6.

1 *Voluntatem defuncti agnoſcens querelam inofficioſi non habet.*

1 IVdicium patris † qui agnouit querelam inofficioſæ donationis amiſit. *hac l.* Bart. Bald. Salycet. *l. parentib.* iunctis remiſſ. *tit. praced.*

L. Si mater tua 7.

1 *Donatio matris immodica per querelam inofficioſi reuocatur.*

1 DOnatio † matris immodica per inofficioſi querelam reuocatur. Bart. Syntagm. com. opin. *libr.* 3. *tit.* 17. *n.* 10. *l. Titia. §. Imperator. de legat.* 2. *ſupr.*

L. Si liqueat 8.

1 *Donatio inter virum & vxorem ipſo iure non valet.*
2 *Donatio inoffi. ioſa filio emancipato à matre marito conſentiente facta, reuocatur.*

DOnatio inofficioſa in vnum ex liberis collata reuocatur ad legitimæ quantitatem. Bart. Bald. Salycet. Bart *ad l.* 2. *in princ. de donat.* Bald *ad auth. ſi quæ mulier. C. ad Velleian.* Caſtrenſ. *conſ.* 219. Alexand. ad Bartol. *hoc textu.*

§. Nam quod vxor.

1 Donatio † inter virum & vxorem non valet ipſo iu-
2 re. Item donatio † inofficioſa facta à matre filio emancipato conſentiente marito reuocatur, tanquam de bonis viri eſſet facta. Salyc. *ad hanc l. l. profectitia. § ſi quis certam. de iure dotium.*

L. Non conuenit 9.

1 *Querela inofficioſæ donationis querela inoffic. teſtamen. æquiparatur.*

QVerela † inofficioſæ donationis æquiparatur querelæ inofficioſi teſtamenti & vltra quinquennium vti & illa non durat. *hac l.* Caſtrenſ. Salyc. Decius *conſil.* 394. incip. *pro vera* Schard. ad Bart. *hoc textu.* Ioan. Borcholt. *conſ.* 14 *fol.* 236. 1

De inofficioſis dotibus.

TITVLVS XXX.

AD Rubric. Titulum & eiuſdem materiam, vide Cyn. Bartol. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. *hoc tit* Ruin. *conſil.* 26 *num.* 11. *volum.* 3. Vincent. de Fraochis *deciſ.* 170.

L. Cum omnia 1.

1 *Actio inofficioſæ dotis eſt inſtar querelæ de inofficioſo teſtamento.*

DOs immodica † in vnam filiam collata lædens aliorum liberorum legitimam, per inofficioſi querelam reuocatur ad legitimæ iuſtam quantitatem Bartol. Bald. & Salyc. Afflict. & Cæſar de Vrſillis *deciſ.* 86. *incip fuit dubitatum.* Anton. Robeus *ad l. Titia Seio. §. Imperator. n.* 22. *de legat.* 2. Alphan. *in report. n.* 998. Io. Campeg. *in tract. de dote. p.* 1. *q.* 35. 1

De petitione hæreditatis.

TITVLVS XXXI.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Cynum, Caſtrenſ. Angel. Salycet. Franciſc. Balb. *deciſ.* 186. Bellacomb. Viuium, Vezin. in ſyntag. com. opin. *lib.* 3. *tit.* 18 Sichard. & Gilken. Patiſ. & Puteū ad Bartolum *hoc titulo.*

L. Senatusconſultum. 1.

1 *Hæreditas à tempore euictionis reſtituenda.*
2 *Fiſcus & extraneus ratione hæreditatis idem habent priuilegium.*
3 *Poſſeſſores bonæ fidei rerum hæreditariarum vſuras ante litem conteſtatam perceptas non reddunt poſt litem conteſtatam.*

HÆreditas † à quo tempore euicta reſtituenda non attento diſcrimine an ad fiſcum vel priuatum pertineat. *hoc textu.* Fiſci † & extranei idem quoad hæreditates eſt priuilegium, Bartol. *ad hanc l. n.* 1. 1 2

§. Vſuras.

Bonæ † fidei poſſeſſores rerum hæreditariarū vſuras ante litem conteſtatam perceptas nō reddunt poſt litem conteſtatam. Quoad vſurarum reſtitutionem eadem eſt conditio bonæ & malæ fidei poſſeſſorum, *hoc §.* Salycet *ad hanc l. n.* 1. 3. 4. 5. 6. De fructibus ac intereſſe reddendis à bonæ fidei poſſeſſore. Ioan. Garſia *in tr. de expenſ. c.* 23. *n.* 12. *&* 20. Vezin. *in ſynt. com. opin. lib.* 3. *tit.* 18. *num.* 8. 3

L. Si poſt motam 2.

1 *Emptor hæreditatis malæ fidei tenetur de fructibus.*
2 *Rem controuerſam ſcienter emens de fructibus tenetur.*
3 *Mala fides authoris ſucceſſori nocet.*
4 *Poſſeſſor bonæ fidei fructus cum expenſis compenſat.*

EMptor hæreditatis † malæ fidei tenetur de fructibus, bonę fidei poſt litem conteſtatam fructus ſoluit. *hac l.* Bart. Bald. & Salyc Oldrad. *conſ.* 81. *incip. quod.* Schard. ad Bart. *hoc textu.* Paſlador. *rerum quotidian. c.* 5. 1

2 Item ſcientes rem † controuerſam emens tenetur de
fructibus perceptis ac percipiendis. Sichard *ad banc l.n.*
3 *2.& 8.* Mala fides auctoris † nocet vniuerſali ſucceſſo-
4 ri, idem Sichard *ad banc l.n.4.* De poſſeſſore † bonæ fi-
dei quando fructus cum expenſis compenſet. Socin.
reg.367.

L. Hareditas 3.

1 *Actione vna ab hereditate excluſus aliam intentare po-teſt.*
2 *Diuerſitas perſonarum diuerſas parit actiones.*

1 EXcluſus † ab hæreditate vna actione propoſita a-
liam & quidem diuerſam actionem non amittit,
ſiue actū ſit petitione hæreditatis, ſiue querela, abſolu-
toria non nocet agenti ex alia perſona vel cauſa. Bald.
2 & Salyc. Item propter diuerſitatem † perſonarum rem
diuerſis modis petere poſſumus. Sichard *ad h.l.n.4.*

L. In reſtituenda 4.

1 SVccumbens in vno iudicio non repellitur actione
rei iudicatæ in alio, ſi actiones diuerſæ ioterātæ ſint.
Bart. Bald. Salyc. Cacalcan. *deciſ.35.n.4.part.1.* Reinhart.
differ.19. Franciſc. Roman. *in differ. Zobeln fol.* 408.

L. De hæreditate 5.

1 *Poſſeſſor hereditatem reſtituens deducit id quod creditori-bus hereditario nomine ſoluit.*

1 POſſeſſor † hæreditatem reſtituens deducit id quod
creditoribus hæreditariis hæreditario nomine ſol-
uit, *hac l.* Bart. Bald. Salyc. *l. ſi quid poſſeſſor, de heredit. petit.*

L. Si putas 6.

1 *Iudicium cum minus legitimo tutore inter auum & nepo-tem in eius poteſtate conſtitutum tenet.*

1 RAtione † dubitationis tenet iudicium cum minus
legitimo tutore inter auum & nepotem in eius
poteſtate conſtitutum. Butrig. & Bald. Auus paternus
poteſt ab inoſtis tutoribus poſſidentibus, hæredita-
tem pertinentem ad nepotes per hæreditatis petitio-
nem auocare. Bartol.

L. Hereditatis petitionem 7.
iunct. §. A cæteris autem.

1 *Petitio hereditatis non datur contra titulo poſſidentem.*
2 *Petitioni hereditatis 30. annis præſcribitur.*

1 PEtitio hæreditatis † non datur contra titulo poſſi-
dentem, & ideo non excluditur per præſcriptioné
2 longi temporis. Bald. Petitioni † hæreditatis præſcribi-
tur triginta annis. Caſtrenſ. Bellon. *lib.2. ſupput. cap.3.* Ca-
cheran *deciſ.56.nu.1.* Intellect. ad hanc legem Gallin. *in
comment. de verbor ſignif. lib.9.c.24.n.8.*

L. Liber necne 8.

1 *Perſona defuncti prius in iudicio fundanda antequam in petitione hereditatis procedatur.*

1 PErſona defuncti † prius fundanda in iudicio ante-
quam ad hæreditatis petitionem proceſſus diriga-
tur. Bald. & Bart. idem *conſ.185. incip. Deo.* Schard. in ad-
dit. ad Bart. *hoc textu.*

L. Si ſcripti 9.

1 *Heredibus ſcriptis repudiantibus ſuccedentes ab inteſtato hereditatem petere poſſunt.*

1 REpudiantibus † ſcriptis hæredibus, ſuccedentibus
ab inteſtato de iure ciuili vel prætorio competit
hæreditatis petitio. *hac l.* Salycet. Item ad quem perti-
net hæreditas iure ciuili aut prætorio, is eam petere po-
teſt. Bartol.

L. Si filiusfamilias 10.

1 *Solennitas extrinſeca ex diuturnitate temporis præſumitur.*

EX diutina † poſſeſſione præſumimus ſolennita- 1
tem extrinſecam interceſſiſſe, Bald. Item diutina
filii poſſeſſio cum patris ſcientia patris iuſſum indu-
cit *hac l.* Salycetus. Crotus *conſ.15.numer.20.* Crauet. *de
antiquitat. tempor. in 3. parte. num.13.* Pomates & Schard.
ad Bart. *hoc textu.* Cacheran. *deciſ.173.num.1.* Intellect. ad
hanc leg. Vaſq. *in controuerſ. illuſtr. antiquis cap.64.n.29.&
33.& c.66.n.2.*

L. Cogi poſſeſſorem 11.

1 *Titulum poſſeſſionis num quis dicere teneatur.*

QValitatem poſſeſſionis † conuentus non tenetur 1
dicere in petitione ha[illegible]ditatis. Bart. Bald. & Saly-
cet. Verall. *deciſ.66.n.2.part.2.* Cacheran. *deciſ.56.n.5.* In-
tellect. ad hanc l. Valaſc. *quæſt. iuris emphyt.8. num.6* So-
cin. *reg.525.* Alban. Pomates, Schard. ad Bart. *hoc textu.*

L. Cum hereditatis 12.
iuncto §. Cumq. multa.

1 *Legatarii contra heredem ſcriptum agere poſſunt.*

IN controuerſia † hæreditatis legatarii poſſunt agere 1
contra hæredem ſcriptum. Creditores defuncti item
legatarii poſſunt agere contra hæredem non obſtante
pendentia hæreditatis. Sichard. Bart. Bald. Salycet. *ad
hanc l.* Cuiac *lib.9. obſerv. cap.27.* Valaſc. *deciſ.90 n.3. lib.1.*
Schard. ad Bart. *hoc textu.* Pro intellectu legis vide Lan-
cellott. *in tract. de attentat. part.2.c.24. lim.26. fol.160.*

De rei vendicatione.

TITVLVS XXXII.

AD Rubricam, Titulum & materiam, vide præter
citatos ad eundem Titulum in Digeſt. Cyn. Saly-
cet. Caſtrenſ. Iaſon. Sichard. Cuiac. Gilken. Gomez.
Viuuoi, Suarez, Villalob. Bellacomb. Vezin. Balb. *in
ſyntagm. com. opin. lib.3. tit.19.*

L. Etiam per alienum 1.

1 *Poſſeſſio per ſeruum bona fide poſſeſſum acquiritur.*

PEr ſeruum † bona fide poſſeſſum poſſeſſio acquiri- 1
tur ex re ipſius poſſeſſi & opera poſſidentis. Bartol.
Bald. Salycet. & Sichard. De tempore qua bona fides
requiritur, vt quis fructus faciat ſuos. Bart. *ad hanc l.n.1.
l. qui bona. in princ. de acquir. rer. domin.* Sichard. *ad hanc l.n.
4.& 5.* Couar. & Peck. *ade. poſſeſſ. r. de R. I.*

L. Si inferiorem 2.

1 *Aedificium ſolo cedit.*
2 *Aedificio diruto materia ad priſtinum dominum redit.*

SVperior pars ædificii † cedit inferiori: Item ædifi- 1
cium cedit ſolo. Soluto ædificio † materia redit ad 2
priſtinum dominum, *hac l.* Bartol. Bald. Salycet. & Ca-
ſtrenſ. Bal. *conſ.311. incip. proponitur part.3.* Alex. *ad l.1. §.
nunc videamus de noui oper. nunciat.* Cuiac. *lib.1. obſer.1.* Zo-
bel. & Roman. *in differ. iuris Saxon. differ.53. fol.417. & dif-
fer.63. part.1. fol.440.* Intellectum ad hanc legem Surd.
deciſ.168. num.3. Boet. *conſil.5. num.25.* Andr. Fachin. *lib.1.
controuerſ. cap.55.*

L. Mater tua 3.

1 *Venditio rei alienæ inuito non præiudicat.*

REm meam † non nomine meo venditam vendi- 1
care poſſum. Venditio rei alienæ conſentienti,
non inuito præiudicat. Pretium autem ſoluens actio-
ne negotiorum geſtorum in ſubſidium hoc recuperat.
Salycet. Roman. *conſ.276. incip. Viſis.* Bald. *conſil.322. in-
cipient. vidua. part.2.* Hieronym. de Laurentiis *deciſ. Aui-
nionenſ.100. num.1.*

L. Aduer-

L. Aduerſus eos 4.

1 *Res num à malæ fidei poſſeſſore vindicari poſſit.*

1 A Malæ fidei † poſſeſſore præſcriptioois titulo non munito res viodicari poteſt. *h. tex.* Bart & Bald. *l. 1. ȷ. de vſucap. transforman. l. 1. infr. de præſcrip. long. tem.* Socin. Riminald. ad Salycet. *hoc text.*

L. Domum 5.

1 *Poſſeſſor malæ fidei de fructibus percipiendis & perceptis tenetur.*

2 *Poſſeſſor malæfidei ſumptus neceſſarios repetit.*

3 *Poſſeſſor malæ fidei expenſas vtiles detrahit.*

1 POſſeſſor malæ † fidei tenetur de fructib. perceptis & percipiendis omniq; cauſa damni. Bald. Bart. & Salyc. Innoc *ad c. conſultationib, de iure patronat.* Roman. *conſ* 454. incip. *in repræſenti.* & Pomates, Alex. Schard. Alban. ad Bart. *hoc text.* Roman. *ſing.* 337. Intellectus ad hanc legem. Ioan. Bapt. Coſta *in tr. de facti ſcientia. diſtin.* 34. *à n.* 17. *ad* 21. *l.* 37. & 38. *hoc tit.*

§. Eius autem.

2 Malæ† fidei poſſeſſor oeceſſarias duntaxat impẽſas repetit & recuperat, *hoc* §. Romao. *ſingul.* 336. incip. *malæ fidei poſſeſſor.* Alban. ad Bart. *hac l. ſub lit.* E. Ioan. à Garſia *in tract. de expenſis, c. de malæ fidei poſſeſſore expendente cap. 2.* Caualc. *in deciſ. part. 1 fol.* 101. 109. *deciſ.* 27. Couarruu *lib. 2. variar. reſol. c.* 3. & *lib. 1. reſolut. cap.* 15.. Andr. Fachin. *lib. 1. controuerſ. cap.* 54.

§. Si autem.

3 Poſſeſſor malæ † fidei vtiles expenſas ſine prioris ſtatus læſione detrahit, *hoc* §. Garſia *allegat. tractat cap.* 2. & 23. Socin. *regul.* 307. & 308. Fachin. *lib. 1. controuerſ. cap.* 63.

L. Si ex ea pecunia 6.

1 *Res empta de pecunia mea non eſt mea.*

2 *Emens nomine proprio de pecunia aliena quando efficiatur rei dominus.*

1 R Es empta † pecunia mea non eſt mea, ideoque vt rem meam talem vendicare non poſſum, *hac lege.* Bart. Bald. Salyc. Roman. *conſ.* 291. incip. *cum iſti.* & *conſ.* 159. incip. *ſuper eo.* Decius *conſil.* 99. incip. *in cauſa.* Socin. *regul.* 425. incip. *res empta.* Schard. ad Bartol. *hac l.* Hartman. Piſtoris *in miſcell. quæſt. p. 1. quæſt.* 7. *fol.* 87. Quando

2 emens † cum aliena pecunia nomine proprio rei emptæ fiat dominus, Ioan. Baptiſt. Weber *diſt. Bart.* 778. Ferron. *ad conſuetud. Burdegal. lib. 2. tit. 17. fol.* 179.

L. Partum ancillæ 7.

1 *Partus quoad conditionem ſtatus, matrem, quoad dignitatem patrem ſequitur.*

1 PArtus † ſequitur matrem quoad ſtatus conditionẽ, quoad dignitatem, familiam & hooorem patrem imitatur. *hoc tex.* Bald. & Salyc. qui infert, quod eius cuius eſt mater partus etiam eſſe cenſeatur. Bart. *ad l. fin.* §. *idem reſpondit. ad municipal.* Huſan. *in tract. de hominib. propriis, in indice, ſub vocab. filius partus.* Bruckman *in tract. de differ. vtriuſq; ſexus, in indice. ſub vocab partus.*

L. Si vt proponis 8.

1 *Res empta cum pecunia militis à milite vendicari poteſt.*

1 R Es ex † pecuoia militis empta militi acquiritur. Bart. Bald. & Salyc. Bald. *conſ.* 298. incip. *Inter par.* 4. Socin. *reg.* 425. Schard. Pariſ. Alexand. Alban. VVeſenbec. ad Bart. *hoc text.*

L. Doce ancillam 9.

1 *Dominium rei dotalis eſt mariti.*

2 *Vxor conſtãte matrimonio rẽ dotalem vendicare nõ poteſt.*

R Es † dotalis eſt in dominio mariti non vxoris. Bartol. Conſtante matrimooio † regulariter vxor nõ habet vindicationem rei dotalis. Salyc. Mantua *ſingul.* 145. Curtius *conſ.* 27. *n.* 25. Alban. Alex. VVeſenbec. ad Bart. *hoc tex.* Couarru. *variar. reſol. lib. 2. c. 1. num.* 4. Ioann. Meiſner *deciſ Imper. Cam. tom. 3. deciſ.* 22. *à num.* 27. *ad* 36. Coraſ. *lib. 5. miſcellan cap.* 14. Quæſada *lib 1. quæſt. iur. c.* 14. Vaud. *lib. 2. var. quæſt. c.* 4. Intellectus ad hanc leg. Cæſar Contard. *ad l. diffamari. c. 2. n.* 76. Frideric. Bruckman *in tr. de different. vtriuſq; ſexus, memb. 3. art. 28. n. 3. p. 1.* 1 2

L. Cum ſupra 10.

1 *Dominium per teſtes & inſtrumenta probatur.*

D Ominium† per teſtes & inſtrumẽta probatur, *hac l.* Bart. Bald. Salycet. Caſtrenſ. *conſ.* 362. Maſcard. & Pacian. *in tractat. de probationib. in indic. ſub vocabulo, dominium.* 1

L. Si quis ſciens 11.

1 *Plantatum ſolo cedit.*

P Lantatum† & ſeminatum ſolo cedit, radices autem vbi planta io alieno ſolo cepit plantans ſi poſſidet ſumptus deducit. Bart. Bald. & Salycet. Caſtrenſ. *conſil.* 361. Schard. ad Bart. *hoc textu l. adeo.* iunctis remiſſion. *de acquir. rer. domin.* 1

L. Inciuile autem 12.

1 *Pœnitentia in contractibus nominatis locum non habet.*

2 *Alienatio ex reſcripto non reuocatur.*

I N contractib. nominatis † licet altera pars nõ obſeruet pœnitentiæ locus noo eſt. Bart. *ad hanc l.* Alienatio † oon reuocatur ex reſcripto, licet agi poſſit ad pretium ſolutum Salyc. Roman. *ſingul* 310. Bald. *conſ.* 457. incip. *Titius part. 1.* Aluar. Valaſc. *conſultat. aut deciſ. 21. lib. 1. fol.* 98. Caballin. *milleloquio* 233. 1 2

L. Ordinarii 13.

1 *Poſſeſſorium prius diſcutiendum antequam petitorium inſtituatur. Quid iure Saxonico obſeruetur. n. 2.*

P Oſſeſſorium † retinendæ prius examinandum & excutiendum antequam cognitioni in petitorio ſit locus. Bald. Bart. Salyc. Vacon. *lib. 2. declarat.* 44. Menochius *de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 4 caſ.* 371. Decius *conſ.* 424. incip. *proponitur.* Pariſ. & Bart. ad Schard. *hoc tex.* Valaſc. *deciſ. aut conſule.* 88. *n. 2. lib. 1. fol.* 51. Quid iure † Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem obſeruetur. Zobel. & Roman. *part. 2. differ. 39 fol.* 357. 1 2

L. Cum à matre 14.

1 *Filius num facto matris contrauenire poſſit.*

2 *Hæres facto defuncti non contrauenit.*

F Ilius venit † cõtra factum matris niſi quatenus eius ſit hæres. Bart. Bald. & Salyc. Ioſeph. Ludouic. *comm. concluſ.* 16 *ſub n. diuerſ.* Xuarez *ad l. quoniam in prioribus. ampliat. 7. nu. 6. C. de inoffic. teſtam.* Crauet. *conſ.* 206. Pariſ. Schard. Alban. Pomates, VVeſenbec, in addit. ad Bart. *hoc text.* Fuſc *ſing.* 16. *ſub lit* H. Alphan. *in report. ac nu.* 62. *fol.* 18. Anton. Gabr. Roman. *in comm. concluſ. tit. de regul. iurn. concluſ.* 11. Valaſc. *deciſ.* 72. *lib.* 1. Intellectus ad hanc legem Monticul. *de inuentar. hæred. n.* 101. *f.* 92. Menoc. *conſ. 1. n.* 103. & 104. *lib.* 1. Decian. *conſ.* 117. *n* 37. *vol.* 3. *conſ.* 121. *n.* 33. *vol.* 3. Ludo. Molin. *de primogen. Hiſpanor. pag.* 44. *n.* 22. *col.* 2. Io. Bap. Coſt. *in tr. de facti ign. inſpect.* 14. *n* 2. 1

§. Quod ſi.

Pro parte hæreditaria † hæres defuncti facto non contrauenit, *hoc textu.* vide Ioan. Zanger *in tractat. de except. part. 3. cap. 1. ſub rubric. de exceptione confuſionis num.* 1. 2

L. Quotiens duobus 15.

1 *In dominio ille eſt potior cui primo res traditur. Quid iuris Saxonici.n.2. In feudis.n.3. Quid in eccleſiaſticis.n.4. In donationibus principis.nu.5.*

1 IN dominio † ille eſt potior cui prius res traditur licet alius in titulo præuenerit.*h.text.* Bald.Bart Iaſon Socin.*reg.* 155. Alex.Pariſ. Schard.ad Bart.*hoc textu.* Cachetan.*deciſ.*133.*n.*4. Couarr.*lib.*2.*var.reſol.c.*19. Gomez. *var.reſol.tom.*2.*c.*2.*n.*20. Vrſillis ad Afflict.*deciſ.*318.*nu.*7. Alphan.*in report.n.*189. Plot.*de in lit.iurand. nu.*187. Roman.*ſingul.*382. Fuſc.*ſingul.*4.*lit.V.* Flamin. Chartar.*deciſ.* 87.*n.*14. Xuarets *alleg.* 37. Intellect. ad hanc legem Decian.*reſponſ.*29.*n.*70.*vol.*2. Aluar. Valaſc. *queſt. iure emphyteutic.*14.*nu.*7. Quid iure † Saxonico quoad huius
2 legis diſpoſitionem obſeruetur, notat Reinhard.*differ.* 32.*part.*3.*in differ.* Zobel.*& Roman.fol.*558. Num † in feudis
3 locum habeat huius textus diſpoſitio. Iacob.de Sanct. Georgio *in tractat. feud. in voc.princeps, in gloſſ. in voc.ſed an princeps. column.* 6. *verb. quinquageſima ſecunda ſpecta-*
4 *litas.* Barbatia *conſilio* 35. *volumine* 3. Quid in † beneficiis eccleſiaſticis, Iaſon *ad l. manumiſſiones, col.penultim.de manumiſſion.*idem *ad hanc l.n.*12. Crauett.*conſ.*76. Quid
5 in † principis donatione. Iaſ.*hac l.n.*5.*&* 10.

L. Si in area.16.

1 *Aedificatum in communi, commune efficitur.*
2 *Aedificanti in communi quatenus expenſa reſtituantur.*

1 QVod in communi † ædificatur id commune efficitur. Ædificanti † autem bona fide expenſæ ſunt
2 reſtituendæ *hac l.*Bart.Bald.Salyc. vide remiſſiones *ad l.domum.hoc tit.*

L. Si fundum 17.

1 *Denunciatio facta à domino ne quis emat, emptorem malæ fidei poſſeſſorem conſtituit.*

1 DEnunciatio facta † emptori à vero domino conſtituit vltra denunciationem emeutem in mala fide, *hac l.*Salyc.Roman.*ſing.*343. Cremenſ.*ſing.*135. Barnab.Cornazan.*deciſ.*110.*n.*1. Hieronym.de Cæuallos *in pract.q.opin.com.contra com.q.*120.

L. Re tua. 18.

1 *Errans in proprietate non præiudicat ſibi in dominio.*
2 *Ignorans non approbat.*

1 ERrans † in proprietate non præiudicat ſibi in dominio. Bald. Si dominus aliquid facit in re ſua tanquã aliena per errorem iuris non præiudicat ſibi in proprietate
2 te rei. Caſtrenſ. Item ignorans † non confirmat, nec approbat. Coſta *in tract.de facti ſcientia, in indice, ſub vocabul. errans & ignorans.*

L. Indicia certa 19.

1 *Dominium indiciis & argumentis probatur.*

1 DOminium † probatur per indicia & argumenta, Bald. Item ſpeciem probationis per indicia iudex admittet. Buttigar. & Salyc.Socin.*conſ.*89.incip.*in cauſa* 1.*part.* Riminald.ad Salycet.*hac l.* De dominii præſumptionibus & indiciis. Menoch.*lib.*4 *præſ.*116.*n.*37. Pariſ. *conſ.*104.*n.*102.*lib.*1. Decius *conſ.* 428. incip. *viſo.* Schard. & Alban. ad Bartolum.*hac leg.* Verall. *deciſ.*280. *num.*4. *parte* 1.

L. Non ſeruum 20.

1 *Seruus rei vendicatione non conuenitur.*

1 SEruus licet † rem teneat rei tamen vendicatione nõ conuenitur. Salycet. Bart. Bald. *l.ſeruum.*iunct remiſſ. *ſupra, de iudic.*

L. A poſſidentibus 21.

1 *Contra non reſtituentem in rei vendicatione iuratur in litē.*

COntra † non reſtituentem in rei vendicatione iuratur in litem. Bald.& Bart. Ioan. Bapt. Plot.*in tr. de in lit.iurand. in indice, ſub vocab. iuramentum in litem, in rei vendicatione.* 1

L. Certum eſt 22.

1 *Poſſeſſor malæ fidei fructus omnes cum re reſtituit.*

MAlæ fidei † poſſeſſor omnes fructus cum re reſtituit, bonæ fidei poſſeſſor reſtituit fructus poſt litem conteſtatam perceptos. Bart. Bald. Salyc. Bart. *ad l. ex diuerſo, hoc tit.in* D. Curt.*conſ.*71.*incip.princeps* Schard. ad Bart. *hac l.* Cop.*in tract.de fructib.lib.*2.*cap.*4.*tit.*4. Marlian.*deciſ.*55.*fol.*261. Afflict.*deciſ.*259. Boer. *deciſ.*44. Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *deciſ.*29.*n.*7. 1

L. Si mancipium 23.

1 *Vindicanti rem propriam precium offerre non tenetur.*

VIndicanti † rem propriam neceſſitas offerẽdi pretii non incumbit. Item emptori non reſtituitur pretium in vtilitatem vendentis non conuerſum. Bald. & Salyc. Socin.*reg.*534. Anania *conſ.*31. Alban. ad Bart. *hoc textu.* 1

L. Nullo iuſto 24.

1 *Præſcriptio ſine iuſto titulo non currit.*
2 *Abſens aduerſus vſucapionem reſtituitur.*

SIne iuſto titulo † vſucapio vel præſcriptio non procedit.*hac l.* Bald. Bart. Item † reſtitutio datur abſenti aduerſus vſucapionem. Salyc. Socin. *conſ.* 47. *incip. in præſenti.* Boer. *deciſ.*42.*n.*5. Vaſq.*in illuſtr. controuerſ. antiquum, cap* 83. Intellectus ad hanc legem Andr. Fachin.*lib.* 8.*controuerſ.cap.*30. 1 2

L. Solennibus 25.

1 *Penſionis ſolutione dominium non requiritur.*
2 *Deſcriptio cenſuum non reddit quem dominum.*
3 *Deſcriptus in æſtimum ad cenſuum ſolutionem compelli poteſt.*

SOlutione † penſionis dominium quis non acquirit. Bart. & Salyc. Item cenſuum deſcriptio † cenſuũ aliquem dominum non reddit. Bald. De penſionum materia Papo *ad conſuetud. Burbonn.* §.292.*fol.*351. Quatenus nunc ex deſcriptione † in æſtimum dominium cenſuum exigendorũ probetur & exerceatur. Cacher. vel Oſaſc.*deciſ.*86.*n.*5.*fol.*232. Nicol. Balb.*in conſ. poſt.deciſ. Cacherani* 68.*n.*23. 1 2 3

L. Mota litis 26.

1 *Litis conteſtatio præſcriptionem impedit.*

LItis conteſtatio † præſcriptionem longi temporis interrumpit. Poſſeſſio lite conteſtata continuata non prodeſt poſſidenti ad præſcriptionem. Bald. Salycet. Socin. *reg* 373.*incip. præſcriptio longiſſimi tempor.* Annibal de Canib.*ad l.naturaliter.nu.*260.*de vſucapion.* Gilken.*de præſcript.part.*2.*memb.*2.*c.*2.*n.*45.*& p.*2.*princ.cap.*6. *num.*43.*fol.*382. 1

L. Seruum emptor 27.

1 *Titulus nudus non transfert dominium.*
2 *Titulus quando nullum habeat effectum.*

TItulus † ſine traditione non eſt cauſa transferendi dominii. Bart. Bald. Salyc. idem *ad l. traditionib.* C. *de pact.* Quando titulus † nihil operetur ſi aduerſarii confeſſio eſt antiquior, Boer.*deciſ.*339.*n.*4.*ad fin.* 1 2

L. Res alienas. 28.

1 *Ius poſſeſſoris non attenditur ſi non conſtat de iure petitoris.*

VBi non † cõſtat de iure petitoris ibi ius poſſeſſoris nemo attendit. Actore non probante Reus abſoluendus, ſiue actor iuſte aut iniuſte poſſideat. Baldus, & Salycetus, Pomates, Pariſius, Albanus, 1

Barbatia

Barbatia ad Bart. *hoc text*. Barnab. Cornazan. *deciſ*.176. Teſſaur. & Diatz *deciſ*.4. Intellect. ad hanc legem Surd. *conſil*.415. *num*.7. Aluar. Valaſc. *quaeſt. iuris emphyteutic*.9. *num*.12. Ioann. Baptiſt. Coſta *in tractat. de quota, quaeſtion*.135.

De vſufructu & habitatione & miniſterio ſeruorum.

TITVLVS XXXIII.

VLtra citatos ad eundem tit. in D. vide Cyn. Salyc. Angel. Caſtrenſ. Sichard. Gilken. Suaterz, Villalob. Vezin. Muſcul. Kirchou. Bellacomb. Donat. à Fina, Vezin. in Syntag. com. opin. *lib*.3. *tit*.20.

L. Si vſusfructus.1.

1 *Cautio vſufructuaria per teſtatorem remitti non poteſt.*

2 *Vſufructuarius num ad cautionem iuratoriam admittatur.*

1 CAutio vſufructuaria † per teſtatorem remitti nequit & ante cautionem non competit actio pro vſufructu. Bart. Bald. Salycet. Iul. Clar. & Giachar. *in recept. ſentent*. §. *teſtamentum. quaeſt*.64. Surd. *deciſ*. 109. *num*. 1. & 3. Syntagm. com. opin. *lib*.3. *tit*.20. *num*.29 *fol*.419.
2 An ad cautionem † iuratoriam admittatur. *ibidem nu*. 36. *fol*.421. *col*.1. Fachin. *lib*.8. *controu. cap*.42. Alphan. *in reporc. num*.439. Iaſon *conſ*.40. *part*.1. Schard. Pariſ. Puteus & Alban. in addit. ad Bart. *hoc textu*. Caualcan. *in tract. de vſufruct. mulier. relict. num*.88. & 176. Gail. *lib*.2. *obſ*.47. Vaſq. *de teſtatoris potentia lib*.1. §.7. *nu*.32. *fol*.52. Mynsing. *centur*.6. *in obſeru. Cam. cap*.48.

L. Verbis teſtamenti.2.

1 *Dominus proprietatem ſuam obligare poteſt.*

1 DOminus † proprietatem ſuam poteſt obligare licet alius habeat vſumfructum. Bald. Bart. Salycet, Sichard. *l. fundi Trebatiani, de vſufruct. legat*.

L. Si patri tuo.3.

1 *Vſusfructus patris ad filium non tranſit.*

1 VSusfructus † patris non tranſit ad filium: in vſufructu perdendo attenditur mors vſufructuarii. Baldus, Bellacombo *in ſyntagm. comm. opin. lib*.3. *tit*.20. *n*.38. *fol*.421. Intellect. ad hanc legem Vaſq. *in illuſtr. controu. antiquit. cap*.65. *num*.18.

L. Vſufructu conſtituto.4.

1 *Vſufructuarius de vtendo arbitrio boni viri cauere tenetur.*

1 EX quacunq; † cauſa debetur vſusfructus fructuarius cauebit, quod velit vti arbitrio boni viri. Iac. Butrigat. Bald. & Salyc. Petr. Surd. *deciſ*.67. Iaſ. & Becc. *conſ*.40. *vol*.1. Intellect. ad hanc l. Andr. Fachin. *lib*.8. *controuerſ. cap*.40.

L. Si pater.5.

1 *Vſusfructus ad tempus alicui concedi poteſt.*

2 *Fructuarius quando impenſas recuperet.*

1 VSufructuarius † fructus perceptos poſt tempus vſufructui adiectum tenetur reſtituere. Bald. Salyc.
2 & Bart. De fructuario † quando impenſas recuperet. Salyc. *ad hanc l. n*.3. Roman. *ſing*.336. incip. *mala fidei poſſeſſor*. Garſia *in tr. de expenſ. c*.2. & *in indice, vocab. fructuarius & vſufructuarius*.

L. Intereſt.6.

1 *Maritus vſumfructum in dotem accipiens proprietatem obligare non poteſt.*

2 *Maritus rem aeſtimatam in dotem accipiens eam obligare poteſt.*

1 MAritus † vſumfructum in dotem recipiens pro-
2 prietatem obligare non poteſt. Rem vero † aeſtimatam in dotem accipiens eam obligare poteſt. Bart. Bald. Salyc. & Siebard. Bartol. *ad l*.1. *col*.1. *C. de petit. bonor. ſublat*. Alban. ad Bartol. *hac l*.

L. Eum ad quem.7.

1 *Expenſa modica ad fructuarium, magna ad proprietarium pertinent.*

EXpenſae † tectorum & aliae modicae ad fructuariũ pertinent: magnae expenſae ad proprietarium tendunt, *hac l*. Bart. Bald. Salycet. Corneus *conſ*.81. incip. *circa primum. part*.4. Sebard. ad Bart. *hac l*. Ioan. à Garſia *in tr. de expenſis. cap*.10. Franciſc. Ripa *reſponſ*.229. *fol*.222. Menoch. *de arbitrar. iud. cent*.3. *lib*.2. *caſu* 215. Gail. *in pract. Camer. Imp. obſ. lib*.2. *obſer*.146. Fuſc. *in ſingul*.6. *vocab. vſusfructus*. Caualcan. *deciſ*.44. *part*.1. 1

L. Neque fructuarium.8.

1 *Proprietati per vſufructuarium non praeſcribitur.*

VSufructuarius † vel eius haeres non pſcribunt proprietatem. *hac l*. Bartol. Bald. Salycet. Oldrad. *conſ*. 44. incip. *quaeritur*. Schard. & Weſenbec. ad Bartol. *hoc textu*. Bard *in tract. de tempore vtili & continuo cap*.18. *nu*.2. Ioan. Meiſner *tom*.3. *deciſ*.13. *nu*.200. *fol*.388. Vaſq. *illuſtr. controuerſ. antiq. cap*.73. 1

L. Vſufructu matri.9.
iuncto § *Sane*.

1 *Vſufructuarius ſeruum alienare non poteſt.*

VSufructuarius † vel is cui relictae ſunt operae ſerui alienandi poteſtatem non habet. Bald. Salyc. 1

L. Si domina.10.

1 *Locatio vſusfructus morte domini non extinguitur.*

MOrte domini † non extinguitur locatio vſusfructus. Bartol. Bald. Salycet. Girald. Longoll. *in tractat. de vſufruct. cap*. incip. *ſeruitutes, l. ſi patri. ſupr. hoc tit*. 1

L. Habitatio.11.

1 *Habitatio morte finitur.*

HAbitatio † morte finitur. Bartol. Bald. Salyc. Medices *in tract. mors omnia ſoluit. in indice, vocabul. habitatio*. 1

L. Ambiguitatem.12.

1 *Tempus certae aetatis iuri quaeſito appoſitum conditionem non inducit.*

2 *Vſusfructus ad tempus conceſſus ante tempus non finitur.*

3 *Vſusfructus ſub conditione relictus conditione exiſtente extinguitur.*

TEmpus † certae aetatis appoſitum iuri iam quaeſito conditionem non inducit. Bart. Bald. Salyc. Roman. *ſing*.247. Bart. *ad l. Sempronius. de vſufruct. leg*. Decius *conſ*.355. incip. *diſpoſitum*. 1

§ *Sin autem*.

Vſusfructus † relictus vſq; ad tempus certae aetatis aut qualitatis non perit illius morte, ſed cum temporis euentu. Salyc. *ad hanc l. n*.2. 2

§. *Sin autem adhuc*.

Relictus vſusfructus † vſque ad tempus conditionis incertae finitur conditione eueniente, conditio autem ſi ſit impoſſibilis, aut ſi non eueniat, ad vitam relictus cenſetur. Salycet. *ad hanc l. n*.1. & 2. Bellac. *in ſyntag. com. opin. lib*.3. *tit*.20. *n*.38. Garſia *de expenſ. c*.23. *nu*.5. Et de modis finiendi vſusfructus. Caualc. *p*.1. *deciſ*.44. *n*.64. 3

L. Cum antiquitas.13.

1 *Ius habitandi quando legatum cenſeatur.*

SIue legetur † habitatio ſiue vſusfructus habitationis ius habitandi legatum videtur, & per me poſſum habitare & aliis locare. Butrigar. Bald. & Salycet. 1

L. Antiquitas 14.

1 *Res non tranſitoria ad hæredes in perſona primi hæredis finitur.*

2 *Proprietate alicui abſque vſufructu legata, primo hærede mortuo vſusfructus ad proprietatem redit.*

1 APpellatio hæredis relata ad id, quod ſui † natura nō eſt trāſmiſſibile ad hæredes, in perſona primi hæredis finitur. Bart. *h. l.* Tiraq. *in tr. de mort. declar. 4 p. 4. & in 2. decl. p. 5.* Iaſ. *ad l. in annalib. C. de leg.* Bart. *ad l. Gallus. §. etiāſi. verſ. quæro iſtu. n. 7. de lib. & poſthu.* Alphan. *in report. n. 496.* Ioſeph. Luduuic. *com. concl. 16. in limit. 3.*

§. Quare enim.

2 Teſtator ſi legat † proprietatem deducto vſufructu mortuo primo hærede finitur vſusfructus & conſolidatur cum proprietate, Salycet. *l. 2. infra, de bonis vacantibus.* Afflict. *deciſ. 401. n. 7.* Alphan. *in report. n. 653.* Decius *conſ. 355. incip. diſpoſitum.*

L. Inter antiquam 15. iuncto
§. Nobis.

1 *Vſusfructus per ſeruum acquiſitus eius alienatione non aufertur.*

2 *Vſusfructus ſeruo conceſſus per alienationem partis ſerui non extinguitur.*

1 SI per † ſeruum fuit vſusfructus acquiſitus alienatio eius non tollit acquiſitionem iam factam. Per alie-
2 nationem † partis ſerui non extinguitur vſusfructus ſeruo relictus. Bart. Bald. & Salyc.

L. Corruptionem 16 iunct.
§§ ſeqq.

1 *Vſusfructus non vtendo ſpacio longi temporis extinguitur.*
2 *Vſusfructus minima capitis diminutione non finitur.*

1 VSusfructus non † petendo & perſonalis actio pro eo ſeu pro patientia competens ſpacio longi tem-
2 poris non minori finitur. Item vſusfructus † non finitur minima capitis diminutione ſed media. Bald. Cæpol. *in tract. ſeruitut. in 1. part. quæſt. 8.* Bald. *conſ. 123.* incip. *ad euidentiam. part. 4.* Pariſ. & Schard. ad Bart. *hoc textu.*

L. Ex libris 17. iuncto
§. Et ideo.

1 *Vſusfructus filio aut ſeruo alieno relictus, patri aut domino acquiritur.*

1 VSusfructus † filiofamilias vel ſeruo alieno relictus acquiritur patri & domino qui moriente filio aut ſeruo reſidet apud patrem & dominum, *hac l.* Bald. Roderic. Xuaretz *in §. 1. num. 11. de materia maioricatm.* Roman. *conſ. 308.* incipien. *pro habenda.* Schard. ad Bartol. *hac lege.*

De ſeruitutibus & aqua.

TITVLVS XXXIV.

AD Rubric. titul. & materiam, vide Cyn. Bart. Ang. Caſtrenſ. Cuiac. Sichard. Gilken. Bellacomb. Viuium, Vezin. Suarets *in theſaur. recept. lib. 3. tit. 21.* Anton. Padillam Imeneſium.

L. Si quas 1.

1 *Seruitus habens cauſam continuam longo tempore præſcribitur.*

2 *Actiones pro ſeruitutibus legitimæ ſunt inſtituendæ.*

1 SEruitus † habens continuam cauſam præſcribitur longo tempore. Libertas contra ſeruitutem altius non tollēdi præſcribitur longo tempore ab eo qui bo-
2 na fide fuit in poſſeſſione. Actiones † pro ſeruitutibus more ſolito intentandæ. Bart. Bald. Salyc. Coraſ. *ad l. ſeruitutes. 4. in prin. n. 46. de ſeruitut.* Sucin. *conſ. 141. incip. conſideratu.* Fuſc. *ſingul. 51. ſub lit. V. fol. 361.* Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *deciſ. 16. n. 2.*

L. Si aquam 2. iuncto
§. Cum.

1 *Seruitus habens cauſam continuam longo tempore acquiritur.*

SEruitus habens cauſam continuam acquiritur lon- 1
go tempore niſi fuerit interrupta, Bart. Bald. & Salyc. Ræuard. *ad l. Scriboniam. c. 8.* Oldrad. *conſ. 30.* incip. *factum.* Decius *conſ. 373.* incip. *viſo.* Petr. Heig. *in miſcellan. quæſt. parte 1. cap. 15. numer. 26. fol. 214.*

L. Et in prouinciali 3.

1 *Seruitus in prouinciali prædio imponi poteſt.*

PRouinciales † licet eorum prędia ſint tributaria ha- 1
beant dominium, & ideo ſeruitutem conſtituunt & acquirunt *hac l.* Bart. Bald. & Salycet. Hieron. de Laureotiis, *deciſ. Auinionenſ. 28. n. 1.* Roman. *conſil. 444.* incip. *an dictum caſtrum.*

L. Aquam quæ 4.

1 *Aquæductus pluribus concedi poteſt.*

AQuæductus † vni conceſſus alteri etiam concedi 1
poteſt dummodo non noceat. Bart. Bald. & Salycet. Bart. *in l. per agrum, hoc tit.* ī. Decius *conſil. 144. & conſil. 373.* Alban. ad Bart. *hac l.* Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *deciſ. 245.*

L. Si quid pars 5.

1 *Res per confeſſoriam in priſtinum ſtatum reducitur.*

PEr confeſſoriam † res in priſtinum ſtatum repoſci- 1
tur & damnum reſarcitur, *hoc textu.* Barto. Schneidvvin. *in commentar. ad §. æque. Inſtitut. de action.*

L. Præſes prouinciæ 6.

1 *Charitas à ſeipſo incipit.*

ORdinata † charitas à ſemetipſo ꝑficiſcitur, & ne- 1
mo per aquam ex fundo ſuo vicino ſeruit cū ſitit propriorum agrorū, *h. l.* Bart. Bald. & Saly. Crauet. *conſ. 112. n. 14.* Franciſc. Perſonal. *miſcell. q. 7.* Duen. *reg. 33.* Menoch. *lib. 3. præſ. 89. & 91.* Alphan. *in reportat. n. 184. fol. 56.* Fuſc. *ſing. 60. lit. C.* Afflict. *deciſ. 290. n. 8.*

L. Si manifeſte 7.

1 *In aquæductu antiqua conſuetudo eſt obſeruanda.*

IN aquæductu † antiquam conſuetudinē obſeruare 1
decet, *h. l.* Bartol. Bald & Salyc. Decius *conſ. 224.* Bald. *conſ. 254.* incip. *caſus par. 3.* Cotta *in memorabilib. vocab. conſuetudo.* Roman. *ſing. 19.* Cremenſ. *ſing. 150.* Gerhardi *notab. 83* Schard. ad Bart. *h. tex.* Anto. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *deciſ. 245.* Ioan. Ceph. *conſ. 96. n. 28. lib. 1.*

L. Altius 8.

1 *Aedificare ad cœlum vſq; an liceat.*

ÆDificare † ad cœlū vſq; quilibet poteſt niſi pro- 1
hibeatur per ſeruitutem aut alium prætextum. Bart. Bald. & Salyc. Duenn. *reg. 33.* Viuius *lib. 1. com. opin. verb. feudale.* Schard. Pomates, Pariſ. & Albao. ad Bartol. *hac l.* Boer. *deciſ. 125.* Ant. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *deciſ. 216. n. 1.* Alex. *conſ. 174. n. 1. lib. 2.* Afflict. *deciſ. 225.*

L. Si in ædibus 9.

1 *Aedificans contra debitā ſeruitutem, deſtruere tenetur.*

ÆDificans contra † debitam ſeruitutem ædificium 1
tollere tenetur, Bart. *l. fi. uni. §. ſed ſi quæratur. ſi ſeruit. vendicet.* Duen *alleg. reg. 33.*

L. Si tibi ſeruitutem 10.

1 *Seruitus aquæductus probari debet, & per non vſum amittitur.*

2 *Quilibet in ſuo quod velit num facere poſſit.*

Seruitus

1 SEruitus † æquæductus debet probari ac etiam probata, per non vſum congruo tempore amittitur,
2 *hac lege.* Item in ſuo quilibet † id facit quod vult, niſi faciat contra debitam ſeruitutem. Bartolus. Vinius *communis opin.* 234. Synt. com. opin. *lib.* 3. *tit.* 21. *fol.* 422.

L. Per agrum. 11.

1 *Inuito domino non poteſt quis ire per agrum eius.*

1 INuito † domino nemo it per agrum eius *hac leg.* Bartolus, Baldus & Salycetus. Bartolus *in l.* 1. *&* 2. *ne quid in loco public.* Schardius & Albanus *in addit. ad Bartolum hac lege.* Zobel & Romanus *in diff. Saxonic. parte* 2. *differ.* 34. *folio* 332. *& differ.* 35. *fol.* 335. Ludouicus Romanus *ſingul.* 617.

L. Non modus. 12.

1 *Seruitus aquæ ducendæ modum prædiis præſcribit.*

1 SEruitus aquæ ducendæ † modũ prædiis facit. *hac l.* Albanus ad Bartol. *hac leg.* Aluarus Valaſcus *conſult. aut deciſ.* 58 *num.* 13. *lib.* 1. Alphan. *in report. n.* 503. Fulgoſ. *conſ.* 37. incip. *quidam in ſuo.*

L. Sicut vſumfructum. 13.

1 *Seruitutes reales non vtendo ſpacio longi temporis extinguuntur.*

1 SEruitutes † reales non vtendo præſcribuntur longi temporis ſpatio ſcilicet 10. annorum inter præſentes, 20. inter abſentes adinſtar vſus & vſusfructus. Bartol. Bald. & Salycet. Corraſius *lib.* 5. *miſcellan. cap.* 5. Gomezius *in variis reſolut tom.* 2. *cap.* 13. *num.* 26. Connan. *lib.* 4. *comment. cap.* 12. *num.* 11 Duaren. *libr.* 1. *diſp. cap.* 34. Franciſcus Perſonalis *in miſcellan. quæſt. cap.* 7. *numer.* 32. Iohannes Schneidvvinus *in commentar. ad tit. Inſtitut. de ſeruitut. vrban. prædior. ſub quæſt. qualiter ſeruitus conſtituatur. verb. quinto per præſcriptionem. n.* 6 *f.* 200.

L. Cum talis quæſtio. 14.

1 *Seruitus habens vſum diſcontinuum tempore duplicato perditur.*

2 *Area ſi non habeat ventum niſi ex vna parte prædio vicino ipſo iure ſeruitus non altius tollendi eſt impoſita.*

2 SEruitus † habens vſum diſcontinuum perditur tẽpore duplicato. Bart. & Salyc. Baldus, & Angelus *ad l. cum notiſſimi.* §. *in his, de præſcriptionibus* 30. *annorum.* Felynus *ad cap. de quarta. colum.* 13. *de præſcriptionib.* Weſenbecius *conſil.* 5. *de præſcriptionibus.* Caualcanus *deciſ.* 17. *n.* 32 *fol.* 72. Couarruuias *lib.* 1. *variar. reſolut. cap.* 17 *numer.* 11. Padilla Imeneſius *ad hanc l. num.* 66. *fol.* 58. Intell. ad hanc legem, Vincentius de Hondedeis *conſiliis.* 81. *nu.* 20. *lib.* 1.

§. Cum autem apertiſſimi.

2 Si area † non poteſt habere ventum niſi ex vna parte, prædio vicino ipſo iure ſeruitus eſt impoſita, ne altius tollatur & ventum impediat, Bartolus, *nu.* 1. Vinius *commun. opin.* 96. Boer. *deciſ.* 322. *nu.* 12. Synt. comm. opin. *lib.* 3. *tit.* 21. *n.* 5. *fol.* 422.

De lege Aquilia.

TITVLVS XXXV.

AD rubricam, titulum & materiam, vide allegatos *ad rubric. in Digeſt. hoc tt.* Præter illos, Cynum, Caſtrenſem, Salyc. & Fulgoſ. Sichard. & Gilkæn. Balbum *deciſ.* 97. Vezinum & Fichardum. in Synt. commun. opinion. *lib.* 3. *tit.* 22.

L. Damnum per. 1.

1 *Damnum ſyluæ illatum reſarciendum.*

2 *Actio. L. Aquil. ob mortem ſerui datur.*

1 DAmnum † illatum ſyluæ per ignis immiſſionem reſarciendum, ſi legis Aquiliæ actio ſit inſtituta: *Bald.* Item ob † mortem ſerui ciuilis & criminalis actio competit. *Bartol.* Intellect. ad hanc legem Vaſq. *in illuſtribus controuerſ. antiquis cap.* 46. Speculat. *in tit. de iniur.* §. 2. 2

L. Legis Aquiliæ. 2.

1 *Damnum per deſtructionem domus illatum actione L. Aquil. repetitur.*

DAmnum † illatum per demolitionem aut domus concremationem & deſtructionem aquæductus 1
per legis Aquiliæ actionem repetitur, *hac l.* Bald. & Salyc. Bart. *in cõtrouerſ. quæſtione concernente Mariam virginẽ & Cacodæmonem. n.* 13. *fol.* 354. Crauetta *conſ.* 409. *num.* 6. vbi tradit quod damni occaſionem quocunque modo dans damnum reſarciat. De incendii damnis refundendis. Iohann. Coppen *deciſ.* 38.

L. Ex morte. 3.

1 *Occidens ancillam alienam quomodo conueniatur.*

OCcidens † alienam ancillam tenetur ciuiliter a- 1
ctione legis Aquiliæ, & criminaliter lege Cornelia de Sicariis. Baldus vide Schneidvvinum *ad tit. Inſtit. de leg. Aquilia.*

L. Contra negantem. 4.

1 *Actio L. Aquil. contra negantem in duplum datur.*

2 *Negantium pœna.*

ACtio † legis Aquiliæ vt pœnalis datur in duplum 1
contra negantem, *hoc textu.* Bald. & Salyc. de negantium variis † pœnis. Tremolæ ad praxin Bonacurſio *f.* 118. *n.* 207. Hern. *ad conſt. regni Siciliæ f.* 88. *lin.* 68. *col.* 2. 2

L. De pecoribus. 5.

1 *Actio legis Aquil. in res incorporeas non competit.*

VBi damnum † non eſt illatum corpori à corpore 1
ibi ceſſat legis Aquiliæ actio. *Bald.* idem *ad l. ea quæ. de condict. indeb.* Alex. ad Bartol. *hoc text.* Fichard. *in Synt. com. opin. lib.* 3. *tit.* 22. *n.* 3.

L. De his quæ. 6.

1 *Pratum alienum depaſcens l. Aquil. tenetur.*

PRatum † alienum depaſcens Aquilia tenetur. Bald. 1
& Bart. Balb. *deciſ.* 97. Synt. com. opin. *lib.* 3. *tit.* 22. *n.* 1.

Familiæ erciſcundæ.

TITVLVS XXXVI.

AD rubr. titulum, & materiam, vltra citatos ad titul. eundem in D. vide Angel. Caſtr. Bald. & Salycet. Sienard. Gilkæn. Cuiac. *in Paratit. hoc titu.* Bellacomb. Bonacoſſ. Balb. Vezin. *in Synt. com. opin. lib.* 3. *tit.* 23. Iaſon. Vincentium à Sala.

L. Si non omnem. 1.

1 *Actio famil. erciſc. datur in parte hæreditatis indiuiſa.*

VBi hæreditatis † pars indiuiſa extat ibi iudicio fa- 1
miliæ erciſcundæ locus eſt *hac lege.* Bart. Salycet. & Sichard. Alex. ad Bart. *hac lege. l.* 20. §. 4. iunctis remiſſ. *h. titul. in D.*

L. Vxor tua. 2.

1 *Filius poſt mortem patris dotem vxoris iudicio fam. erciſc. percipit.*

FIlius † poſt mortem patris dotem vxoris viuentis 1
vel defunctæ percipit iudicio familiæ erciſcundæ. Bald. Bart. *in l. ſi cum dotem.* §. *tranſgrediamur. ſolut. matr.* Schardius & Albanus ad Bartolum. *hac l.* Waltherus *lib.* 2. *miſcell. cap.* 36.

L. Aduerſus cohæredes. 3.

1 *Cohæres ob res expilatas poſt aditam hæreditatem fam. erciſc. agit.*

REb⁹ † expilatis poſt aditã hæreditatẽ à cohærede a- 1
gẽdũ fã. erciſc. nõ de crimine expilatæ hæreditatis.

Bartolus, Baldus, & Salycetus. *num.* 1. *l.* 1. *infra quando ciuil. actio crim. præiudicet.*

L. Si filiusfamilias. 4.

1 *Caſtrenſia in diuiſionem hæreditatis paternæ non veniunt ſed donata num. 2.*
3 *Donatum quando quid præſumatur in caſtrenſi peculio.*

1 CAſtrenſia † & quaſi non veniunt in diuiſionem
2 hæreditatis paternæ. Sed donata in peculium †
veniunt in diuiſionem. Ex qualitate rei & perſonæ
præſumitur quid donatum in caſtrẽſi vel quaſi caſtrẽſi
peculio. Baldus. Schardius ad Bartolum *hac l.* Iotell.
ad hanc legem Riminaldus *ad §. 1. Inſtit. per quas perſon. num.* 80 *fol.* 481. Zobel. *parte 3. diff. Saxon.* 15. vbi Franc.
Roman. *fol.* 517.

L. In ipſius mariti 5.

1 *Diſpoſitio fauorabilis odioſam tollit.*
2 *Vltima voluntas præualet.*
3 *Benemerita poſteriora inimicitiam priorem extinguunt.*

1 FAuorabilis † diſpoſitio vrget receſſum ab odioſa.
Vltima voluntas præualet ſine ſcriptura Baldus, &
Salycet. Petrus Gerhardi *ſingul.* 3. *nu.* 25. Zobel. *in diff. Saxon.* Ex hoc textu infert Salycet. quod per merita
2 † poſteriora inimicitia ceſſate aut ſublata eſſe cenſeatur. Maria Riminald *in addit. ad Bart. hac lege.*

L. Ea quæ in. 6.

1 *Diuiſum ipſo iure non vlterius diuidendum.*

1 DIuiſum † ipſo iure per legem iudicis miniſterio
diuidendum amplius non eſt *hac lege.* Item nomina debitorum per hominis iudicium diuidenda non
ſunt, dum ipſo iure diuiſa extant. Baldus, & Salycetus
hoc textu. leg. vltima de diſtract. pignorum. Mercet. *libr.* 2. *opinion. ca.* 25.

L. Si qua. 7.

1 *Prælegata in iudicium fam. erciſc. veniunt.*

1 IN iudicio † familiæ erciſcundæ habetur ratio fidei
commiſſorum & prælegatorum *hac lege.* Item iudex
aditus ſuper hæreditate diuidenda de prælegatis cognoſcit, & ea cui debentur adiudicat. Bart. & Salyc. *ad hanc legem.*

L. Bona quæcunque. 8.

1 *Bona ex hæreditate communia iudicio fam. erciſc. iuſte petuntur.*
2 *Diuiſio hæreditatum plurium vno libello peti poteſt.*

1 BOna † ex hæreditate communia iudicio familiæ
erciſcundæ recte petuntur & adiudicantur, *hac lege.*
Bartol. Bald. & Salyc. *l.* 1 *ſupra, hoc titu.* Plurium hæredi-
2 tatum † diuiſio in vno libello peti poteſt Salyc. *ad hāc l.*

L. Non eſt ambiguum. 9.

1 *Fructus in iudicium famil. erciſc. veniunt.*

1 FRuctus † aliaque incrementa in actionem familię
erciſcundæ veniunt, *hac lege.* Bart. Bald. Cyn. *in l. cogi. 1. queſt. C. de hæred. petit.* Alex. *ad l.* 1. *in* 4. *notab. ſi certum petat.* Angel. *conſ.* 88 & 304. incip. *in Dei nomine.* Riminald.
ad Salycetum *hoc textu.*

L. Quotiens inter. 10.

1 *Teſtator res inter hæredes ſalua falcidia diuidere poteſt.*
2 *Clauſula generalis per ſpecialem reſtringitur.*
3 *Diuiſio patris inter filios vim vltimæ voluntatis habet.*
4 *Diuiſio paterna num reuocetur.*

1 PAter † & teſtator poſſunt res inter hæredes diuidere ſalua falcidia Bartol. Bald. & Salycet. Clauſula
2 generalis † ſequens determinatur per præcedentem
ſpecialem. *hoc textu.* Oldrad. *conſ.* 8. incip. *quidam.* Iaſon
conſ. 18. incip. *ſupra ſcripta parte* 1. Decius *conſ.* 86. *colu. vlt.*
Boer. *deciſ.* 14. *num.* 1. Æmilius Verallus *deciſ.* 22. *num.* 1. 3
parte 2. De patris diuiſione † inter liberos vim vltimæ
voluntatis habente Rolandus à Valle *conſ.* 77. *lib.* 1. &
conſ. 34. *n.* 69. *li.* 4. Dilectus de arte teſtandi. *tit.* 3. *cap.* 2.
Cacheranus *deciſ.* 125. *nu.* 4. 5. 6. Bellacomb. *in Syntagm. com. opin. tit.* 23. *num.* 1. *fol.* 427. Menochius *de præſ. libr.*
3. *cap.* 118. Diuiſio à patre † facta an reuocetur Fachin. 4
lib. 6. *controu. cap.* 69.

L. Inter filios. 11.

1 *Bona inteſtata inter liberos æqualiter diuidenda.*

INteſtatorum † bona inter liberos æqualiter ſunt di- 1
uidenda. Bartolus, Bald. & Salycet. Matthias Colerus *deciſ.* 42. Guido Papæ *deciſ. aut quæſtione Gratianopolitana* 289. Mynſ. *in obſeruat. Imperial. Cam. cent.* 4. *obſer.*
37. Franciſcus Balbus *deciſ.* 266. Syntagma com. opin.
lib. 3. *tit.* 23. *num.* 3. *fol.* 427.

L. Non ideo diuiſio. 12.

1 *Diuiſio etiam abſque ſcriptura valet.*
2 *Fides rei geſtæ vbi eſt plana, ſcriptura non opus eſt.*
3 *Res tantum ſine ſcriptura quantum cum ſcriptura valet.*

DIuiſio † valet ſine ſcriptura *hac l.* Baldus & Salyc. 1
l. 17. *ſupra de pact.* Fides † rei geſtæ vbi plana ſcri- 2
ptura non requiritur. *hoc text. l. proprietatis. infra de probation.* Item tantum res † valet ſine ſcriptura quam cũ 3
ſcriptura.

L. Certum eſt. 13.

1 *Peculium profectitium diuidendum.*
2 *Debitum vnius fratris cæteros non grauat.*

PRofectitia bona † diuidenda ſunt. Et debitum vni- 1
us † fratris non onerat alios niſi de eius peculio profectitio. 2
Bart. Bald. & Salyc. *l. frater à fratre* iuncta gloſſ.
de condict. indebit. in D. Romanus *conſ.* 406. incip. *quæſtio.*
7. Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Romanus *ſing.* 407. Zobel & Franciſc. Roman. *p.* 3 *diff.* 16 *fol.* 519.

L. Si familia. 14.

1 *Ex diuiſione à iudice facta de euictione quis tenetur.*

EX diuiſione † iudicis obligatur quis de euictione 1
vti ex diuiſione contrahentium, niſi vnuſquiſque
receperit in ſe rei euentum. Bald & Caſtr. Romanus
conſ. 503. incip. *diligenter.* Schard. Alb. Alex. Ptieus *in addit. ad Bart. hac lege. n.* 1. Pro intellectu, vide Decianum.
reſponſ. 55. *n.* 93. *vol.* 3. & *conſ.* 41. *n.* 154. *lib.* 1. Menoch. *lib.* 3.
præſ. cap. 188. *n.* 2.

L. Si diuiſionem. 15.

1 *Pacto nudo non transfertur dominium.*
2 *Diuiſio quando vim alienationis habeat.*
3 *Diuiſio quando legato æquiparetur.*
4 *Diuiſio quando permutationis vim obtineat.*
5 *Diuiſio ex ſolo conſenſu nullam actionem producit.*

EX pacto † nudo diuiſionis non oritur actio nec 1
transfertur dominiũ niſi traditio inſequatur. Bart.
Bald. Salyc. *l. ex placito* ĩ *de rerum permutat. l. traditionib. de pact.* Viciſſim quando diuiſio † vim habeat alienatio- 2
nis, & vim † legati conſequatur Menoch. *lib.* 3 *præſ.* 118. 3
num. 3. Diuiſio quando permutationi † non ſit abſimi- 4
lis & prælegato æquipolleat *ibidem n.* 6. & 7. In quantũ
diuiſio † ex ſolo conſenſu nullam producat actionem 5
Iaſon *ad l. diuiſionum. nu.* 1. *de pact.* Plura de diuiſione & an
diuiſio ſit contractus Fabius de Anna *conſ.* 81.

L. Filii patris. 16.

§. Sed ſi.

1 *Iudex in diuidendo defuncti voluntatem ſequi tenetur.*
2 *Teſtamentum quandoque pro codicillo ſumitur.*

IVdex † in diuiſione defuncti voluntatem ſequetur 1
etiam non ſolennem. Bart. Bald. Salyc. *l. fin. hoc titulo.*

Boer.

3 Boer.*deciſ.14.nu.*1.Ea hoc textu Salycet.*n.*1.notat teſta-
mentum aliquando † ſumi pro codicillo. De qua ma-
teria vide Rimin.ad Salycet.*hac l.* Hieronym. Panſch-
man *in miſcell.qu parte 2.q.*1.Fachin.*cap.*69.*n.*6.

*L.Cohæredibus.*17.

1 *Diuiſio inter præſentes abſenti non præiudicat.*
2 *Redituum portionem quis petere poteſt.*
3 *Redituum nomine quid veniat.*
4 *Reditus annui num inter immobilia referantur.*
5 *Diuiſio quando facta cenſeatur.*

1 DIuiſio † facta inter præſentes iuribus abſentium
nil derogat Bald.& Paul.de Caſtro.Salycet. redi-
2 tuum † portionem non obſtante diuiſione facta in ab-
ſentia petere quis poteſt.Salycet.*ad hanc l.n.*2.De redi-
3 tibus † quid horum nomine veniat Specul. *in tit.de lo-
cato.§.1.columnn.pen.verb.illud autem.*Cæpolla *in ſeruitut.*
4 *ruſticor.prædior.tit.de vſufruct.* De annnis † reditibus an
inter immobilia competuntur Crauetta *conſ.*483. Gail
*lib.2.obſeru.*10. Fichardus & Villalobos *in commun. op.*
5 *ſub vocab. annui reditus num.*11.*fol.*77. De diuiſione †
quando ſecuta præſumatur. Teſſaur.& Diats *deciſ.*142.
Ad materiam an diuiſio noceat abſenti & ignoranti.
Iohannes Baptiſta Coſta *in tract.de facti ſcientia,in indice
ſub vocab.diuiſio.*Surdus *deciſ.*102.*n.*1.

*L.Filiæ cuius.*18.

1 *Emptum nomine filii eidem in diuiſione adiudicandum.*
2 *Sumptus à cohærede facti actionẽ fam.erciſc.aut negotior.
geſt.repeti poſſunt.*

1 EMptum & traditum nomine † filii eidem in diui-
ſione eſt adiudicandum. Salycet. Bartolus, Bald.
idem *ad l. quæ dotis, ſolut.matr.* Schard.& Alban.ad Bar-
tolum *hoc textu.* Zoarets à Ribiera *li.*1.*obſeru.ca.*35. Cu-
iac.*lib.*9.*obſ.cap.*17.

§.In communi.

2 Sumptus † à cohærede facti pro communis hæredi-
tatis commodo, titulo familiæ erciſcundæ aut nego-
tiorum geſtorum actione retineri,item peti poſſunt.
Salyc.*ad hanc legem.num.*3.*&* 4.Iohann.à Garſia *in tr. de
expenſ.in cap.de expenſis in re communi factis.*

*L.Incerti iuris.*19.

1 *Res ex hæreditate ablatæ act.fam.erciſc. repeti poſſunt.*

1 REs † ex hæreditate ſubtractæ iudicio familiæ er-
ciſcundæ repetuntur.*hac lege.*Bartolus Bald.& Sa-
lycetus Bald.*conſ.*445.incip.*quidam p.*3.Schard.ad Bar-
tolum *hac lege. l.puto. §.ſi in dolo.*iunctis remiſſionibus,
ff.hoc tit.

L.In familiæ 20.

1 *Re communi nomine diſtractæ precium in actionem man-
dati: proprio nomine, in petitionem hæreditatis ve-
nit.*

1 SI res † communi nomine diſtrahitur communi no-
mine pretium venit in actione mandati vel nego-
tiorum geſtorum:ſi vero proprio nomine venit in pe-
titionem hæreditatis.Butrig.& Salyc. Bartol.*in l.ſi fun-
dum per fideicommiſſum, in princ. de legat.*1.Caſtr. *conſ.*138.
Rimin. ad Salyc.*hac lege.*

*L.Si cogitatione.*21.

1 *Iudex in rebus indiuiſis ſecundum ordinem iuris procedere
debet.*
2 *Contractus quinam per paternam diuiſionem inducatur.*

1 IN rebus † à patre diuiſis idea patris voluntatem in-
ter liberos ſequetur:vbi res non diuiſæ à patre appa-
rent, iuris ordinem iudex attendet,*hac l.*Bart.Bald.Sa-
lycet.*l.ſi certarum,de teſtam.milit.*de diuiſione à parenti-
bus inter liberos facta.Magon.*deciſ.*64.*fol.*149.Et qua-
le ius † qualiſque contractus per diuiſionem paternam 2
inducatur. Amatis. *deciſ.*51.*in deciſionib.prouincia Mar-
chiæ.*

*L.Seruum communem.*22.

1 *Errore cohæredum non acquiritur dominium.*
2 *Titulum non habens non poteſt præſcribere.*
3 *Poſſeſſione ſine titulo dominium non acquiritur.*

ERrore † cohęredum alteri nõ acquiritur dominiũ. 1
Titulo carens † præſcribere nequit. Poſſidens † rẽ 2.3
alienam ſine titulo domino etiam ſciente & patiente
dominium non acquirit.Bald. Caſtr.& Salyc.Cæpolla
*cautel.*132.Coſta *de facti ignorantia in indice vocab. error.co-
hæres.*

*L.Licet pacto.*23.

1 *Pactum cohæredum creditoribus non nocet.*

PActum † cohæredum non pręiudicat creditoribus. 1
Bart.Bald.Salyc.Caſtr.*l.debitor.C.de pact.l.*1.*infr.ſi cer-
tum petatur.*

*L. Filium quem.*24.

1 *Fideicommiſſum vniuerſale quando reſtituatur.*

FIdeicommiſſum † vniuerſale conditione adueni- 1
ente reſtituendum quarta prius deducta. Baldus,
Cuiac.*lib.*8.*obſ.cap.*3. Alciat.*lib.*6 *paradox.cap.*5. Vacon.
*lib.*4.*declarat.*59.Matheſil.Sala, Lancellot.Polit.Cor-
raſius *ad hanc legem in vol.*7.*repetit.* Anchoran. *conſil.*128.
incip.*ſi hunc.*Roman.*conſ.*277.incip.*Non eſt.num.*2.Alph.
*in report.n.*342.Pacius *lib.*6.*Enant.*51.Verallus *deciſ.*22.*n.*
3.*parte* 2.Intellect.ad hanc legem Fachin.*lib.*6.*contr.cap.*
70.Turrett.*in tr.de effect.clauſ.codicill.q.*114.*n.*3.

*L.Ex cauſa.*25.

1 *Repudians hæreditatem conferre nihil tenetur.*

REpudians † hæreditatem non tenetur ad collatio- 1
nem.Salyc.& Bart.Cuiac.*libr.*17.*obſ.*33.

*L. Inter omnes.*26.

1 *Diſpoſitio patris imperfecta valet inter liberos n.*1.

DIuiſio † vel diſpoſitio etiam imperfecte à patre 1
facta, valet inter liberos, Bartolus, Bald. Salyc.
l. cum acutiſſimi. Cod. de fideicommiſſis. Alexander *conſil.*
123.*colum.*3.*volum.*1. *conſ.*20.*cent.*1. Pariſius, Albanus,
Weſenbecius Pomates, Camillus Borellus, *conſil.*48.
Intellectus ad hanc legem vide apud Alexandr. *conſil.*
76. *lib.*1.*num.*3.Paulum Montanum *in tract. de tutelis
cap.*8.*n.*14.*fol.*32.Match.Coler.*deciſ.*36.

Auth.Si modo.

Scripturam imperfectam † à patre aut hæredibus 2
ſubſcriptam hæredes ſeruabunt. Iohannes Borchol-
ten *conſil.*13.*libr.*1.*fol.*204. Clarus & Giacharius *in §.
teſtamentum quæſt.*14. Gail *in pract. Camer. Imperialis obſ.
obſeruat.*112. *lib* 2. Hartmannus Piſtoris *in miſcellan. qu.
libr.*1.*cap.*1.

Communi diuidundo.

TITVLVS XXXVII.

AD rubricam, & titulum vltra allegatos in D. vide
Cynum, Caſtrenſem,Salycetum,Cuiacium,Bel-
lacomb. *in Syntagm commun.opin.lib.*3.*titul.*24.Boerium
*deciſ.*46.*num.*8.

*L.Frater tuus.*1.

1 *Actio communi diuidundo datur contra ſingularem ſuc-
ceſſorem.*
2 *Res communis poſt litem conteſtatam alienari nequit.*
3 *Conſors partem ſuã altero non requiſito alienare nõ poteſt.*
4 *Res quæ diuidi commode non poteſt,licitationem admittit.*
5 *Licitatorum quinam præferatur.*

Actio

1 ACtio † communi diuidundo datur contra ſingu-
2 larem ſucceſſorem. Et poſt litem conteſtatam †
res tanquam litigioſa alienari nequit. Bart. Oldradus
conſ. 235. incip. *factum*. Ferrat. *in tract. cautel. c.* 59. Schar-
dius & Albanus ad Bartolum *hoc textu*. Ex hoc textu
3 notat Salycetus, conſortem † portionem ſuam alio
4 conſorte non requiſito alienare poſſe. Re † diuiſioné
non commodo recipiente licitationi locus eſt. Salyc.
hac lege. num. 3. *&* 4. Mozzius *de contract. rubric. de locato.*
& conduct. fol. 456. Bartolus *ad l. ſciendum. num.* 1. *de aedilit.*
5 *edict.* Et inter licitatores † quinam præferantur. Matth.
Colerus *in tractat. de proceſſibus executiu. parte* 3. *cap.* 9. *nu.*
83. *&* 84.

L. Si probatum. 2.

1 *Poſſeſſionem iure pignoris adeptus fam. erciſc. iudicio conueniri poteſt.*
2 *Res aliena hypothecari nequit.*

1 POſſeſſionem † qui nactus eſt iure pignoris familiæ
erciſcundæ iudicio conuenitur. Bartolus. Res alie-
2 na † non hypothecatur. Salyc. Alexand. *conſil.* 25. *colu.* 2.
in 5. *volum.*

L. Ad officium. 3.

1 *Diuiſio quomodo à iudice fiat.*

1 IVdex † diuiſionem inſtituet per aſſignationem partium & poſſeſſionum diuerſarum. Bartol. Baldus & Salycet. Matth. Coler. *deciſ.* 54. Hieron. Schurff. *conſil.* 71. *cent.* 1. *& conſ.* 49. *cent.* 1.

L. Si maior. 4.

1 *Diuiſio inter fratres quatenus valeat.*
2 *Diuiſio ex temporis diuturnitate colligitur.*

1 DIuiſio † facta inter fratres & ſorores perſiſtit & abſq;
beneficio reſtitutionis non reſcinditur. Bartolus.
2 Baldus, & Salycetus. Ex temporis diuturnitate † præ-
ſumimus diuiſionem. Paris. Puteus, Sichardus, Pomates ad Bartol. *hoc textu*. Marſil. *ſing.* 192. Fuſcus *in ſingular. lit. D. fol.* 137. Boerius *deciſ.* 58. Matth. Coler. *deciſ.* 54. idē *de proceſſib. executiu. parte* 1. *cap.* 3. *num.* 40. *&* 41. Schrader *in tr. de feud. parte* 7. *cap.* 5. *tit. de ſucceſſion. maſculor. nu.* 68. Daniel Moller *lib.* 2. *ſemeſtrium cap.* 27. Tobias Sculetetus ad illuſtr. quæſt. Piſtoris *quæſt.* 25. quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem ſit ſtatutum. vide Zobel. & Franciſc. Romanum in differentiis *differ.* 14. *à fol.* 511. *ad* 515. Anton. Teſſaur. & Blaſ. Flor. Diatz *deciſ.* 205.

L. In communione 5.

1 *Inuitus in communione manere nemo tenetur.*
2 *Communio perpetua num iuramento firmetur.*
3 *Diuiſio num prohiberi poſſit.*

1 INuitus † in communione permanere nemo cogi-
tur. Baldus & Salycet. Guterius *reſolut. parte* 1. *cap* 18.
Marſil. *ſingul.* 9. Schardius ad Bartol *hoc textu*. An com-
2 munio † perpetua per pactū inducatur & per iuramé-
3 tum confirmetur. Oldrad. *conſ.* 241. Et an † prohibitio
diuiſionis ſit valida. Socin. iun. *conſ.* 79.

Communia vtriuſque iudicii.

TITVLVS XXXVIII.

AD rubricàm, titulum, & materiam vide Butrigarium, Cynum, Bartol. Angel. Caſtrenſem, Salycet. Sichardum Gilkæn. Chærian. Captam, Villalob. Suarets. Fichard. *ſynt. com. opin. lib.* 3. *tit.* 15.

L. Diuiſionem. 1.

1 *Diuiſio prædiorum eſt inſtar emptionis.*
2 *Diuiſio quando pro contractu habeatur.*

DIuiſio † prædiorum emptionis vicem obtinet, 1
hac leg. Bartolus, Baldus, Salycet. Baldus *in l. Pomponius, de rei vendic.* Iacobus Thomingius *deciſ.* 31. *nu.* 38.
Qoando diuiſio † pro contractu accipiatur. Iaſon *ad l.* 2
diuiſionis. nu. 1. *C. de pact.*

L. Etiamſi is. 2.

1 *Diuiſio facta à iudice incompetenti partium conſenſu confirmatur.*
2 *Sententia nulla partium conſenſu approbatur.*

LItigantes † factum à non competenti iudice poſ- 1
ſunt confirmare. Diuiſio facta à iudice incompetenti partium conſenſu confirmari poteſt. Bald. Salyc. & Caſtrenſ. Amatis *deciſ. prouinc. March.* 58 *num.* 18. Robertus Lancellott. *in tract. de attent. parte* 2. *cap.* 4. *limitat.*
16. Ex hoc textu notant Bart. & alii ſententiam † nul-
lam de conſenſu partium approbari poſſe. Decius *conſ.* 2
499. *ad fin. verb. vltimo non obſtat*. De laudo inualido partium approbatione robur accipiente. Afflict. *deciſ.* 117. Ad materiam textus Panorm. *conſ.* 92. incip. *contra*. Alphan. *in report. nu.* 440.

L. Maioribus etiam. 3.

1 *Læſo per diuiſionem num reſtitutio detur.*
2 *Diuiſio ſorte facta num reſcindatur.*

DOlo aduerſarii * qui læſus eſt per diuiſionem, re- 1
ſtitutionem aduerſus diuiſionem ſi minor ſit impetrat. *hac lege*. Bart. Bald. & Salyc. pro intellectu huius *l.* vide in vtramq; partem Andr. Fachin. *lib.* 8. *contr. ca.* 3.
Decius. *conſ.* 351. incip. *in caſu*. Et an diuiſio † ſorte facta
reſcindatur. Cotta *in memorabilibus vocab. ſortis*. Stracha 2
de mercatur. in tit. de ſponſionibus parte 1. *verſ. quæro igitur. n.* 8. Alphan. *in report. num* 855. quid iure Saxonico ad huius legis diſpoſitionem ſit ſtatutum. Zobel. & Franciſc. Roman. *diff.* 38. *p.* 3. *fol.* 351.

L. Si patruus. 4.

1 *Res communi pecunia acquiſita num ſit communis.*

REs empta * communi pecunia aut redacta ex cō- 1
muni pecunia non eſt communis nec eſt inter ſocios communicanda, excepta ſocietate omnium bonorum. Bartolus, Baldus, & Salyc. Alexander *conſ.* 48. *libr.* 1. Corſett. *ſing.* 112. Baptiſta Ferrettus *conſ.* 166. Alphanus *in report. num.* 1000 *fol. vltim.*

L. De inſtrumentis. 5.

1 *Inſtrumenta communia quinam cuſtodiat.*

INſtrumentorum † cōmunium cuſtodia vni ex fra- 1
tribus per iudicem aſſignanda, *hac lege*. Bartol. Bald. & Salycetus. idem *ad leg. procurator. ſupra de edend. leg. ſi quæ cautiones, ff. hoc tit.* Quis alioquin inſtrumenta cōmunia inter fratres cuſtodiat, notat Hieronym. Schurff. *conſ.* 50. *cent.* 1.

L. Si cum patruo. 6.

1 *Conditio iuramenti in diuiſione appoſita eſt adimplenda.*

COnditio * iuramenti appoſita in diuiſione adim-
plenda. Bald. & Salyc. de iuramento diuiſioni ap- 1
poſito. Teſſaur. & Diats *deciſ.* 205.

L. Si fratres. 7.

1 *Diuiſio num actionem euictionis inducat.*

EX contractu * diuiſionis tenetur quis de euictione 1
niſi aduerſarius ſciens res alienas vel alii obligatas accepit. Item diuiſio facta extra iudicium inducit actionem de euictione, niſi inter ſcientes facta ſit. Bart. Bald. Salyc. Menoch. *lib.* 3. *præſ.* 119. *num.* 16. 17. Romanus
conſ.

conſil. 396. incip. *in caſu.* Schardius *ad Bartolum hoc textu.*

L. Si inter vos. 8.

1 *A diuiſione quando non recedatur.*
2 *Res diuiſa æ†paratur rei traditæ.*

1 ADiuiſione † facta per traditionem & poſſeſſionis
2 dimiſſionem recedendum non eſt *Baldus.* Res †
diuiſa tantum operatur quantum tradita *l. in familiæ.*
ſupra famil. erciſcund. Salycetus ad Bartol. *hac lege.* Chæ-
rian. in Syntagm. com. opin. *lib.* 3 *tit.* 25. *n.* 2. *f.* 427.

L. Familiæ erciſcundæ. 9.

1 *Communione non extante diuiſio ceſſat.*

1 COmmunione † non extante diuiſio locum etiam
non habet *hac l.* Salycetus & Baldus *l. per hoc ff. titu. eodem.*

L. Scriptura. 10.

1 *Verbis enunciatiuis quando ſtetur vel non. n.* 2. 3.

1 VErba enuntiatiua † in vllius præiudicium emiſſa
non diſponunt *Salycet.* Verbis teſtatoris enuntia-
tiuis non credendum ſi contrarium apparet. Paulus
de Caſtro. Seraphinus de Seraphinis *in tract. de priuileg.*
2 *iurament. priuil.* 92. *nu.* 1. Quando per modum † cauſæ
prolata diſponant. Hieronymus Magonius *deciſ. Flo-
rent.* 55. vide *l. cum tale §. fin. de condit. & demonſtr.* Ad ma-
teriam textus plura Proſper Paſſeritus *conſ.* 39. Et qua-
3 tenus in vltimis † voluntatibus Enuntiatiua verba vo-
luntatem & intentionem denotent, deducit Mantica
in tr. de coniect. vlt. volunt. li. 3. *tit.* 11.

L. Poſſeſſionum. 11.

1 *Officium iudicis in diuidendo.*
2 *Separatio dura legibus aduerſatur.*
3 *Familiarum dignitas quomodo conſeruetur.*
4 *Familiarum pacta confirmari debent.*

1 OFficiū † iudicis in diuiſione eſt familias nō ſepara-
re & ſeparatas coniungere *Salycetus.* Item dura ſe-
2 paratio legibus aduerſa eſt. idem *leg. antepen famil. erciſc.*
Hieron. Magonius *deciſ. Florent.* 113. *num.* 1. De familia-
rum conſuetudinibus & conſeruationibus attenden-
dis Menoch. *conſil.* 501. *num.* 39. *vol.* 6. Quatenus harū
4 † dignitas per bona non ſeparata nec diuiſa conſerue-
tur Celſus Hugo *conſil.* 49. *num.* 19. Mynſing. *reſponſo* 32.
à num. 1. *ad* 8. Romanus *conſil.* 16. Et quatenus familia-
5 rum pacta † pro harum conſeruatione fauorabili con-
firmatione digna ſint. Gail *in pract. Cam. obſeru. libro* 2.
obſ. 127. Anton. Gabriel Romanus *in comm. concl. tit. de
pact. concl.* 1. *n.* 7. & 8. Henricus à Roſenthal *in tract. feud.
parte* 1. *cap.* 2. *concl.* 38. Petrus Peckius *in tract. de teſtament.
coniug. lib.* 4. *cap.* 44. *fol.* 425.

L. Illud æquitatis. 12.

1 *Dos data ad patrem reuerſa cui competat.*

1 DOs † vel donatio ante nuptias ad patrem reuerſa
debere eſſe præcipua illius filiæ pro qua data fuit,
extraneis inſtitutis. Bartol. *l. poſt dotem, ſolut. matrimon.*
Baldus *ad l.* 1. *§. videamus. Co. de rei vxor. action.* Petrus
Guterius *reſolution. parte prima, capite vigeſi-
mo octauo.* Cæuallos *in pract. qq.
opinion. commun.
cap.* 214.

Finium regundorum.

TITVLVS XXXIX.

AD rubricam, titulum & materiam vide vltra cita-
tos ad eundem titulum in D. Cynum, Caſtren-
ſem, Salycetum, Afflict. *deciſ.* 84. *n.* 7. Bonacoſſam, &
Graſſum *in Synt. commun. opin. lib.* 3. *tit.* 26. Bald. *in ca. cum
cauſa, de probat.*

L. Regionem. 1.

1 *Vendens partem fundi terminos apponere poteſt.*
2 *Fines quinam in venditione agrorum attendantur.*
3 *Fines antiqui quinam ſint.*
4 *Appellatio in cauſa finium num admittatur.*
5 *Fines quibus modis diuidantur.*
6 *Fines antiqui quando attendantur.*

VEndens † partem fundi iuxta venditionis pactum 1
terminos apponere poteſt *Salyc.* Fines † antiqui in 2
proprijs agris venditis nō inſpiciuntur, ſed in venditione
expreſſi. *Baldus.* Quinam dicantur † fines antiqui & hoc 3
nomen quænam contineat. Crauetta *conſil.* 146. *incip.
reſpondi.* Graſſus *in Syntagm. commun. opinion lib.* 3. *titu.* 28.
num. 2. *fol.* 428. De finium ac limitum controuerſiis
Mynſing. *in obſ. Cam. cent* 6. *obſ.* 27. *fol.* 359. De finium
probatione idem *cent.* 6 *obſ.* 25. An appellatio † locū 4
ſit in finium cauſa Amatis *deciſ.* 19. *capit. cum cauſam. de
teſtibus.* Ad materiam textus vide Riminaldum in ad-
ditionibus ad Salycetum *hac lege.* Quatenus fines † di- 5
uidantur per tacitas & expreſſas partium aſſertiones.
Hieronymus de Monte *in tract. de finibus cap.* 17. *num.* 10.
Et quod fines † antiqui ſint attendendi, & quando 6
attendantur, item alia plura ad hunc titulum notat
Hieronymus de Monte *in tractat. de finibus cap. vigeſimo
primo.*

L. Succeſſionum 2.

1 *Fines conſenſu dominorum mutari poſſunt.*

VArietate † ſucceſſionum & conſenſu dominorum 1
fines mutari poſſunt *hac lege.* Baldus & Caſtrenſis,
& Salycetus, Hieronymus de Monte *de finibus capit.* 21.
numero 2.

L. Si quis ſuper. 3.

1 *Menſura in iudicio finium regundorum agrimenſori com-
mittitur.*
2 *Finium regundor. controuerſia prius ſuper poſſeſſorio deci-
denda.*
3 *Sententia definitiua in iudicio finium poſſeſſorio abſque
litis conteſtatione fertur.*
4 *Agrimenſorum in iudicio finium officium.*
5 *Agrimenſor ex relatione doloſa tenetur.*
6 *Agrimenſor partibus citatis in contumaciam procedere po-
teſt ſi vna pars emaneat.*

IN iudicio † finium regundorum & controuerſa pro- 1
prietate, poſſeſſioneue menſura committitur agri-
menſori ad cuius relationem iudex in cauſa iudicat.
Bart. Bald. Salyc. Quatenus poſſeſſorium † iudicium in 2
finium controuerſia ante petitorium expediatur, Hie-
ronym. de Monte *in tr. de finib. regund. ca.* 30. *n.* 1. Et quod
in poſſeſſoria † finium controuerſia abſque litis conte- 3
ſtatione & diffinitiua feratur ſententia. Bartolus *ad
hanc legem num.* 2. De agrimenſorum † officio in tali cō- 4
trouerſia Hieron. de Monte *de finibus cap* 32. *numero* 3.
Quando ex † doloſa relatione teneantur, *cap.* 33. *num.* 5. 5
Et plura de huius officio *cap.* 33. *num.* 35.

§. Quod ſi altera.

Partibus † citatis ad menſuram finium controuer- 6
ſorum agrimenſor vna abſente in contumaciam pro-
cedere poteſt *hoc §.* Abbas *in capit. quia iudicante, de præ-
ſcriptio.* Parriſius *conſ.* 4 *n.* 7. *vol.* 4. Hier. de Monte *de finib.
alleg.*

alleg. cap. 31. n. 4 fol. 28. Intellect. ad hanc legem Coſta *de facti ſcient. inſpect. 60. n. 6.* Menoch. *lib. 6 praſ. 43.*

L. Si conſtiterit 4.

1 *Fines lite conteſtata indebite occupans punitur.*

1 LIte † conteſtata ſuper finium controuerſia inuadens & occupans fines indebite punitur, non ſolum in rei reſtitutione, ſed de propriis finibus amiſſione portionis quam alii ademit. *hac l.* Butrig. Bald. & Salycetus. Bald *conſ. 436. incip. ſtatuto. p. 5. & conſ. 144. incip. praſuppoſito parte 1.* Corocus *conſil. 213. incip. viſo p. 4.* Schardius ad Bartolum *hac lege.* De finium turbatione Hier. de Monte *de finib. cap. 38. n. 7. & cap. 40. n. 2.*

L. Quinque pedum. 5.

1 *Finium regund. iudicium etiam pro rei modica occupatione datur.*

1 EXemptio † antiqua quinque pedum, hoc iudiciũ non impedit. Etiam pro re modica & vili ceſpite datur finium regundorum iudicium. *Bald. & Salycetus.* Intellectum ad hanc legem vide apud Tholoſanum in Syntagm. iuris *libr. 10. cap. 9. num. 6.*

L. Cunctis moleſtiontibus. 6.

1 *Fin. regundorum iudicium 30. annorum ſpacio finitur.*

1 QVæſtio † finium regundorum ſpatio 30. annorũ tollitur *hac lege.* Baldus & Salycetus. Marcus Antonius de Amatis *deciſ. prouinc. Marchia 19. nũ. 3.* Hieron. de Monte *in tr. de finibus ca. 41. n. 3.*

De conſortibus eiuſdem litis.

TITVLVS XL.

AD rubricam titulum & materiam vide Cyn. Butrig. Bartol. Bald. Caſtrenſ. Salycet. Sichardum, Gukæn, Cuiac. Felyn. & Decium *ad cap. cum M. Ferrarienſ. de conſtit.* Peregrin. Iannin *in tract. de iur. at realib. lib. 3. ca. 8.* Iohann. Baptiſta Weber *diſt. Bart. 730.*

L. Exploſis. 1.

1 *Conſortum quilibet pro parte agere poteſt.*

1 INter plures eiuſdem † rei conſortes quilibet pro parte agere poteſt. Baldus & Salycetus. Socinus *conſ. 231. incip. cum in praſenti verb. tertio hac concluſio in 3. parte fol. 110.* Iannin. *alleg. ad rubric. ff. & C.* de conſortibus. Iaſon *conſ. 12. lib. 1.*

L. Communi negotium. 2.

1 *Conſors pro conſorte agere poteſt.*

1 PRo conſorte † abſente poſt litis conteſtationem actio & defenſio licita eſt modo ſatiſdatio interueniat. Bartolus, Baldus, & Salycet. Alexander, Schard. Puteus *in addit. ad Bartolum. hac lege.* Zabarella *ad Clem. 1. quaſt. 9. de procurator.* Duennas *reg. 132.*

De noxalibus actionibus.

TITVLVS XLI.

VLtra allegatos ad eundem titulum in D. vide Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Sichardum, Cuiacium, Bellacomb. in Syntagma commun. opinion. *lib. 3. tit. 27.* Zaſium *ad leg. cum de hoc num. 2. de re iudic.* Syntagma iuris Tholoſani *lib. 38. cap. 11.* Decian. *in prax. crim. lib. 1. cap. 15.*

L. Si extat. 1.

1 *Seruus liber factus ob furtum in ſeruitute factum non teneatur.*

1 EX furto † admiſſo in ſeruitute non tenetur liber factus, niſi ex noua contrectatione. Si ſeruus deliquit ad ne[illegible] extraneum noxa liberum factum ſequitur. Bald. & Salycetus *ad hanc legem. l. g. cum [illegible] ſi certum petat.*

L. Si ſeruus. 2.

1 *Domini non ob delicta ſeruorum conueniantur.*

2 *Statuta ſtrictam interpretationem recipiunt.*

EX delictis † ſeruorum in ſaltubus ignorantibus dominis factis domini inuiti non conueniantur ſed ſeruorum traditione liberantur *hac l.* Bartolus, Baldus, & Salycetus. Amatis *deciſ. prouincia Marchia 29. numero 24.* Farinacius *in praxi crimin. quaſtion. 19. num. 5. parte 1.* 2
Ex hoc textu notat Bartolus quod ſtatuta † recipiunt interpretationem ſtrictam: vltra quem vide Pariſ. & Albanum *in addit.* Roman. *conſil. 4. incip. ſententia.* Alphanum *in report. n. 981.* Heig. *parte 1 q. 16. n. 27.*

L. Siue ſeruum. 3.

1 *Seruus ob crimen plagii criminaliter accuſari poteſt.*

2 *Defenſio nemini auferenda.*

SEruus † ob plagii crimen criminaliter accuſari poteſt, dominus ignorans delicti ciuiliter ad exhibitionem ſerui pro noxa tenetur. Baldus & Salycet. *ad hanc legem.* Ex hoc textu notat Salycetus quod nemini † defenſio ſit auferenda. *l. Facultati,* vbi Iacob. Rebuff. 2
& Celi. Hugo *C. de iure fiſci.*

L. Si ſeruus ignorante 4.

1 *Delictum ſerui quatenus dominum obliget.*

2 *Dominus ex delicto ſerui criminaliter non conuenitur.*

EX rapina † ſerui dominus ignorans pro noxa conuenitur, ſciens vero nec prohibens beneficium ſerui pro noxa tradendi amittit *hac lege.* Baldus & Salycetus. An idem in filio Lanfrancus *ad capit. quoniam contra. §. conf. ſtiones. num. 3. verb. ſimiliter fallit, de probat.* Quid iure Saxonico quoad huius textus diſpoſitionem obſeruetur. vide Zobel. & Franciſc. Roman. *parte 4. diff. 12. fol. 615. & 628.*

§ Sane ſi criminis.

Criminalis † accuſatio ex delicto ſerui contra dominum non protenditur. *hoc §.* Bald. & Salyc. *ad hanc l. l. ſancimus. infra de pœn.*

L. Si tibi per. 5.

1 *Delictum ſerui dominum ciuiliter obligat.*

CIuile † iudicium cum ſeruo non conſiſtit, ſed cum domino ea eo agendum. *Baldus.* Ex delicto ſerui dominus ciuiliter conuenitur [illegible]. *Salyc. ad hanc legem. l. ſeruum, ſupra de iudic.*

Ad exhibendum.

TITVLVS XLII.

AD rubricam, & titulum vide citatos ad titulum eundem in D. Præter eos Cyn. Salyc. Angel. Caſtr. Cuiac. Sichard. Bellacomb. *in Synt. com. opin. lib. 3. tit. 28. fol. 429.*

L. Si dominium. 1.

1 *Actio ad exhibendum eſt praparatoria ad rei vendicationem num. 2.*

ADexhibendum actio † eſt præparatoria rei vendicationis. *Bald.* Vendicaturus rem † ratione dominii ad illius exhibitionem agere poteſt. Salyc. Specul. *in rubr. vel tit. de ſun. mar. cognit. §. poſtremo. verb. ſexto quærendum.* Alex ad Bart. *hac l.* Intell. huius legis Cagn. *tom. 3. repetit. nu. 40. fol. 264.*

L. Si criminis. 2.

1 *Perſona ratione criminis intentandi exhiberi debet.*

2 *Res teſtibus ad recognoſcendum ſunt exhibendæ.*

Ob

OB criminis † accuſa.ionem perſona exhibenda eſt
*hac lege.*Salyc.*l. cum ſi exhibuiſſet.ff. de publican.* Ex
2 hac lege nntat Bart. qnod perſonæ † & res exhiban-
tur teſtibus ad recognoſcendnm. Felyn. *ad cap. auditis.
col.* 15.*de præſcription.*Bellacomb.*in Synt.commun.opin.libr.*
3 *tit.*28.*fol.*429.

L. Neque ad 3.

1 *Sententia abſolutoria agenti ex noua cauſa non præiudicat.*
2 *Sententia ſtricte intelligenda.*

1 SEntentia † abſolutnria non nocet agenti de nnua
ex cauſa ſuper quam nſuit pronuntiatum. *Baldus.*
Sententia abſolutoria quod reus non poſſidet, minime
præiudicat quin ex onua poſſit agi. Salycetus *ad
hanc legem.* Bart. *Auth. omnes, ſupra de iudic.* Quatenus ſen-
2 tentia † ſtricte ſecundum cauſam examinatam ſit in-
telligenda. vide *l.*1.*Codic. ſi plures vna eademque ſententia.*
Mozz. *de contr. rubr. de empt. fol.* 345.*nu.*31. Menoch. *de ar-
bitr. lib.*1.*q.*69.*n.*15.

L. Non ignorabit. 4.

1 *Contra non exhibentem inſtrumenta iuratur in litem.*

1 COntra † non exbibentem inſtrumenta iuratur in
litem. Item in actiooe ad exhibendum iurameoto
in litem locus eſt. Bald. & Salyc. Iohann. Baptiſta Plo-
tus *in tr. de in litem iurand. in indice vocab. iuramentum in
litem in actione ad exhibendum.* Cacher. *deciſ.*43.*nu.*2.

L. Ad exhibendum. 5.

1 *Actio ad exhibendum datur contra eum qui dolo poſſidere deſiit.*

1 DOlo † qui deſiit poſſidere actinoe ad exhibendum
teoetur. Bald. & Salyc. Celſ. Borgalias *in tr. de dolo,
in indice vocab. dolus in actione ad exhibendum.*

L. Instrument a. 6.

1 *Inuaſor inſtrumentorum criminaliter & ciuiliter conueniri poteſt.*

1 INſtrumenta † vinlenter rapiens criminaliter accu-
ſari poteſt, *hac lege.* Idem ciuiliter ad exhibendum
cogi poteſt. Bald. & Salyc. *ad hanc legem. l. domum. ff. de rei
vendic.*

L. Exhibitionis. 7.

1 *Exhibens rem deterioratam actione in factum tenetur.*

1 REm deterinrem † ſua culpa exhibens actinne in fa-
ctum tenetur. Bald. & Salyc. Bart. *ad hanc legem. nu.*
2.*&* 5 *l.*4.*§. fin ff. hoc tit.*

L. Si res tuas. 8.
iunctis §§.
Quod ſi. Si vero.

1 *Actio ad exhibendum in contractu commodati hæredi paciſcentis datur.*

1 EX pactn appoſitn † per alium in contractu como-
dati vel depoſiti rei meæ acquiritur hæredi paciſ-
centis directa actio ad exhibendum, alii autem quam
hæredi paciſcentis vtilis actio *hac lege.* Bald. & Salycet.
Bart. *ad hanc legem.* Bart. *ad l. certi condictio. §. quoniam. ff.
ſi cert. petat.* idem *in l. quod dicitur. de verb. obligat.*

L. Si ex quocunque. 9.

1 *Debitor ſoluens ad inſtrumentorum exhibitionem agere poteſt.*
2 *Exhibitio inſtrumentorum cuius ſumptibus fiat.*

1 NAturaliter † liberatus poteſt condicere inſtumẽ-
tum debiti *Bald.* Item debitor ſolutinne facta agit
2 ad inſtrumenti exhibinonem *Salyc.* De † inſtrumenti
exhibitione cuius fiat expenſis Pontan. *ad conſuet. Bloi-
ſenſ. tit.*6.*art.*90.

De religioſis & ſumptibus funerum & aleæ luſu & aleatoribus.

TITVLVS XLIII.

AD rubric. tit. & materiam vide citatos ad tit. eun-
dem in D. præter eos Butrigar. Cyn. Angel. Caſtr.
Salyc. Dec. *conſ.*157. Synt. comm. opin. *lib.* 3 *tit.*29. Me-
noch. *conſ.*416.*vol.*5. Maluet. *de ludo taxillar.*

L. Si vi fluminis. 1.

1 *Corpus humanum ſepultum ex vno loco in alium transferri poteſt.*
2 *Corpus ſepultum dehoneſtans punitur.*

COrpus humanum † ſepultum in vno loco poteſt 1
in alium transferri ſubſiſtente iuſta cauſa, & inter-
ueniente ſuperioris conſenſu. Caſtr. Salyc. Bald. Qua- 2
tenus alioquin ſepultum † inquietans & dehoneſtans
puniatur. Iohann. Fichardus *conſ.*101.*n.*2.*vol.*2.

L. Inuito. 2.

1 *Corpus humanum ſepultum reddit locum illum religioſum.*
2 *Sepultura libertas.*
3 *Sepultura loca quando vendantur.*
4 *Sepultura reditus.*

LOcus † in quo ſepelitur corpus humanum domini 1
vnluntate fit religioſus & ex commercin hominũ
recedit. Caſtr. Salycet. De ſepulturæ † libertate & ele- 2
ctione Oldrad. *conſ.*25. Crauetta *conſ.*10. Quando ſe-
pulturæ † loca vendantur, vide Henricum Boich *ad c.* 3
abolendæ. de ſepultur. Et de ſepulturis † harumque rediti- 4
bus. Calderin. *in conſ rubr. vel tit. de ſepultur. fol.*42.

L. Legatum à defuncto. 3.

1 *Legatarius funeris expenſas repetere poteſt.*

LEgatarius † non prohibetur cum legato ſimul pe-
tere funeris impenſas pro teſtatore expoſitas, *hoc* 1
textu. Caſtr. & Salyc. De funeris expenſis. Menoch. *conſ.*
416.*n.*1.*&* 2.*lib.*5. Papo *ad conſuet. Burbonie §.*225. Et de
harum æſtimatione. idem §.296. Decian. *in praxi crim.
lib.*4.*cap.*40.*nu.*48.*&* 49.*fol.*121.*l.*3.*infra de petit. hæred.*

L. Si ſepulchrum. 4.

1 *Sepulchrum nemo vendicat.*
2 *Sepulchrorum iura num ad hæredes tranſeant.*
3 *Sepulchrorum leges.*
4 *Sepulchra familiarum ad omnes hæredes ſpectant.*
5 *Familia num in cœmeteriis publicis ſepulchra propria habeant.*
6 *Locus prophanus penes religioſum ſitus non fit religioſus.*

SEpulchrum † vt monumentum nemo iure dominii 1
vendicat. *hac lege.* Bald. & Salyc. An ſepulchrorum
iura † in dominio ſint & ad hæredes tranſeant. Alex. 2
*ad l. centurio. n.*44.*&* 46.*de vulgari.* Pariſ. *ad eandem legem.*
*n.*49. Et † de ſepulchrorum legib. Decian. *in praxi crim.* 3
*libr.*6.*cap.*41.*fol.*122.

§ Sed ſi.

Sepulchra † familiarum vt indiuidua ad omnes hæ- 4
redes pertinent, nec per diuiſionem vni accedunt, *hoc
§.* Salycet. *ad hanc legem.* Quatenus iura ſepulchrorum
familiaria inter hæredes maneant nec transferantur. *l.
quia perinde §.*22. iunctis remiſſionibus *ad Trebellianum.*
Peguera *in quæſt. ca.* 1. De familiarum ſepulchris Ferro-
nus *ad conſuet. Burdegalenſ. li.* 2. *tit. de teſtam. f.*221. Et qua-
tenus † in cœmeteriis publicis familiæ propria habe- 5
ant ſepulchra Syntagma iuris Tholoſani *lib.* 2. *capit.*13.

num.5. Et prohibitus à ſepultura maiorum non hæredibus actionem iniuriarum moueat. Decius *ad c. quanto. num.56. de iudiciis extra.*

§. *Prophana.*

6 Locus prophanus iuxta religioſum non fit religioſus Caſtr. *ad hanc l.*

L. Militis voluntate. 5.

§. *Nam.*

1 *Voluntas defuncti eſt obſeruanda.*
2 *Hæredes ad conſtruendum monumentum num compelli poſſint.*
3 *Monumentorum nomine quæ veniant.*

1 VOluntas † defuncti obſeruanda & illæſa conſci-
2 entia non violatur. Ad conſtruendum ex † ordinatione defuncti monumentum, coguntur hæredes
3 per iudicis officium. *Caſtr.* De monumentis † & quæ ſub monumentorum nomine contineantur. Felyn. *ad cap. peruenit. de teſtib.*

L. Monumentorum. 6.

1 *Scriptura in lapide num faciant fidem n. 3.*
2 *Liberti in monumento hæreditario num ius ſepeliendi habeant.*
3 *Libri antiqui an probent.*

1 SCripturæ † quæ ſiunt in lapide monumenti omni-
2 modam non inducunt fidem. In † monumento hæreditario liberti hæredes non inſtituti abſque longi temporis præſcriptione ius ſepeliendi non habent. *hac lege.*
3 Bald. & Caſtr. De ſcripturis antiquis † fidem facientibus. Alex. Rubeus, Alban. Schied. in addition. ad Bartolum *hac leg. l. 4. de mortuo inferend. cap. quanto de iureiur. extra.* Decius *conſ. 246. col. 6. nu. 14. c. cum cauſam de probat.* Granett. *de antiq. tempor. fol. 72. n. 12.* Alph. *in report n. 656.* vbi & tractat de libris antiquis Eccleſiarum qualem mereantur fidem.

L. Statuas ſepulchro 7.

1 *Ædificare pro libitu num quis poſſit.*
2 *Sepulchrum ornare licet.*

1 ÆDificare † pro libitu modo prohibitioni non aduerſetur quilibet poteſt *hac l.* Bald. Ornare ſepul-
2 chrum † non eſt illicitum. Salyc. *ad hanc leg. l. ſcilicet nec non. § ſed quod in eis. Ex quib. cauſ maiores.*

L. Ius familiarum. 8.

1 *Familiæ nomine qui comprehendantur. n. 2.*
3 *Familiæ nomine mares pro fœminis intelliguntur.*

1 FAmiliæ † appellatione non continentur cognati
2 iuncti per lineam fœmininam. Item ſepulchrum † familiæ non tranſit ad cognatos ex linea fœminina niſi hæredis inſtitutio ius tale hiſce conferat. Caſtr. & Salycet. Roſat. *in diction. iuris, vocab. ſepultura.* Quatenus fa-
3 miliæ † appellatione mares pro fœminis intelligantur ac comprehendantur, Weſenb. *conſ. 51. vol. 2.* Caualc. *p. 3. dec. 26.* Forſter. *in tr. ſucceſ. in fine.* Gerh. Mazol. *conſ. 3. n. 13.*

L. Locum quidem. 9.

1 *Locus religioſus vendi non poteſt.*

1 LOcus † religioſus ſcienter vendi non poteſt, ſed cohærens magis licite venditur. Salyc. *l. quod §. fin. D. de contrah. empt.*

L. Si nec dum. 10.

1 *Corpus ſine licentia depoſitum exportari poteſt.*

1 COrpus † depoſitum ſine licentia alio exportari poteſt. Salyc. *l. 1. & l. fin. h. tit.*

L. Obnoxios criminum. 11.

1 *Reus criminis ſepeliri poteſt.*
2 *Sepeliri quinam prohibeantur.*

REus † criminis non prohibetur ſepeliri *hac l.* Saly- 1
cet. *l. 1. & l. 3. de cadauerib. punitor.* Quinam ſepultura
† priuentur, loco pœnæ. Synt. iuris Tholoſ. *lib. 31. ca. 27. n. 10. & lib. 32. c. 29.* 2

L. Mortuorum. 12.

1 *Mortui quondam in ciuitate non ſepeliebantur. Secus hodie num. 3.*
2 *Sepeliri poteſt quis in ea ciuitate, in qua viuus degere potuit.*

MOrtuorum † reliquiæ quondam intra ciuitatem 1
non ſepeliebantur *hac l.* Salyc. Quatenus † nunc 2
quis in ea ciuitate ſepeliatur in qua viuus morari potuit. vide Iaſ. *ad l. ſi is qui n. 3. C. qui teſtam facere.* Et nunc de
recepta in † cœmeteriis ciuitatis ſepultura. Tholoſan. 3
in Synt. iuris lib. 2. c. 13. n. 5.

L. Ius ſepulchri. 13.

1 *Hæredes extranei in ſepulchro hæreditario ius ſepeliendi habent.*

HÆredes † extranei habent ius ſepeliendi in ſe- 1
pulchro omnibus communi, in familiarum ſepulchra non humantur. Caſtr. De ſepulchris familiarum. Ferron. *ad conſuet. Burdeg lib. 2. tit. 5. rubr. de teſtā. ſ. 221.*

L. Nemo humanum. 14.

1 *Corpus humanum ab vno loco ad alium tranſportari nequit.*
2 *Luſus alearum eſt prohibitus.*
3 *Luſus alearum abſque blaſphemia non exercetur.*
4 *Solutum in luſu condicitur.*
5 *Tranſactio ſuper debitum in ludo facta num valeat.*
6 *Ludos licitos præſes ſubditis ſuis concedet.*
7 *Ludo licito vltra ſolidum perdere non licet.*
8 *Principes eos quoque ludicras ordinare debet.*
9 *Epiſcopi in ludentes inquirere debent.*
10 *Luſus per equos ligneos eſt prohibitus.*
11 *Amiſſa in ludo quando repetantur.*
12 *Amiſſum in ludo illicito procurator fiſci repetere poteſt.*
13 *Filii perdita à patre in ludo num reuocare poſſint.*
14 *Perditum à filio quocunque ludo reuocatur.*
15 *Ludi ſine blaſphemiis fiant.*

CAdauer † humanum inconſulto principe à loco in 1
locum non eſt transferendum. *hac l. l. eſſa. D. hoc tit. l. oſſa. D. de mortuo inferend.*

Conſtit. Alearum luſus.

Luſus alearū † prohibitus ob iacturā ſubſtantiæ vel 2
per ignorantiam huius aut infelicitatē *h. text.* De aleatū luſu vetito. Matth. Colet *deciſ. 173.* Kilianus Regul. *in proceſſ Saxon. c. 57.* Amatus *deciſ prou. Marchiæ 137.* Dominicus à Calam *tr. de modo art. in 1. ſpecie probationis per teſtes. fol. 1053.*

§. *Conſequenter.*

Alearum luſus † ſine blaſphemiis non exercetur *h.* 3
§. De blaſphemiis. Plot. *in ſpecial tr.* De aleatum luſu & huius vltra blaſphemias incommodis. Reinhart. *in different. iur. Sax. 6. p. 6.* Zobel & Rom *p. 1. differ. 42. fol. 188.* Gerhard *ſieg 4. n. 7. & 14.*

§. *Commodis.*

Ob publicam vtilitatem ludi ſunt prohibiti: ſuper his ceſſant condemnationes: ſolutū † in ludo cōdicitur 4
niſi præſcriptio annorum quinquaginta interuenerit, *hoc §.* De aleæ luſu. Synt. iur. Tholoſ. *lib. 39. c. 3.* Bald *ad rubr. C. de cond. ob turp. cauſ.* Et de ludis † vetitis ac permiſ- 5
ſis & an tranſactio ſuper rebus ludo expoſitis valeat, Petr. Heig. *in miſc. q p. 2. q. 10 fol. 96. & 97.*

§. *Epiſcopis vero.*

Epiſcopi † & præſides licitos ludos & legibus appro- 6
batos locorum ſubditis concedēt *h. §.* Gothofr. *in notis ad quæſt*

ad hunc §.*ſub lit.*K.L.M. De ludis licitis Panorm. *ad capit. Cum decorem.de vita & honeſtat.clericor.* Roſat.*in dictionario.iuris.vocab.ludus.* Clarus & Giacharius *in recept.ſent.* §.*ludus.per totum.* Bonacoſſa & Fichard.*in commun.opin. vocab. Ludus.* Synt.commun. opinion.*lib.3.tit.fin. nu.14. & 15 fol.434.*

§.*Sed &.*

7 In ludis † approbatis nemo vltra ſolidum imperiali
8 permiſſu licite perdit *hoc* §.Item ludicras † res ordinare principes non dedignātur. Gothofred *ad hunc* §.*lit. O.in marginalibus additionibus.*Emanuel Suarets *in comm. opinion.vocab.ludus* Syntagm. comm.opin.*citat.num.fol. & loco ad* §.*prædi.*

§.*Sed iſtam.*

9 Epiſcopi † Cæſaris permiſſu in ludentes inquirunt & hoſce ledant.*hoc* §.*l.vlt.ſupra de epiſcop.audient.* Bonacoſſa *in commun.opin vocab. ludus.*Synt. comm. opinion. *lib.3.tit.fin.nu.13.fol.* 434.

§.*Prohibemus etiam.*

10 Luſus † per equos ligneos inter prohibitos refertur & amiſſa in tali ludo repetuntur, domus autem in qui-
11 bus ludus haberi publicantur *h.*§. Quando amiſſa † in ludo repetantur.notat Baldus *ad rubr. Cod. de condict.ob turpem cauſam.*Synt.comm.opin.*lib.3.tit.fin.n.4.verb. & qui.fol.* 431.Bellacomb.*in Syntagm. commun.opin.num.6. lib.3.tit.fin.fol.*432.

§.*Si autem.*

12 Amittens † in ludo illicito non repetens amiſſum procuratori fiſci ad illius reuocationem & conuerſionē ad vſus publicos viam ſternit.*h.*§.*l.2.ſupr.h.tit.* Qua-
13 tenus † nunc filii reuocent perdita per patres in ludo. Iaſ.*ad l ſi rem.de præſcr.verb.*Bonacoſſa *in comm.opin.vocab. ludus.in op.com.Synt.li.3.tit.fi.n.9.f.*433.Et quando amiſſa
14 † per filium cuiuſcunque ludi prætextu reuocentur, idem *Synt.com.opin.tit.fin.n.2.verb.& ſic laici.col.2.f.* 430.

§.*Similiter.*

15 Ludi fiant † ſine blaſphemiis & ob blaſphemias index ludos prohibere & luſores blaſphemantes coercere poteſt.*h.*§.De ludorum malis, vitra blaſphemias euentualibus.Marian.Socin.*conſ.*16.incip.*circa verſ. eſt enim ludus.vol.*1.Synt.comm.opin.*lib.3.tit.fin. verb. & ludus.fol.* 431.

CODICIS LIB. IV.

De rebus creditis & iureiurando.

TITVLVS I.

AD rubr.& tit.vltra citatos in D.ad eoſdem tit.vide Cyn.Bart.Angel.Salycet.Caſtr.Sichard.Cuiaciū, Gilkæn.Bauer. *in tr.de virtute iuram.*

L.Cauſa.1.

1 *Cauſa per iuramentum deciſa non retractatur.Quando retractetur.n.2.*

1 IVramento † deciſa cauſa non retractatur periurii prætextu.Bart.Bald.& Salyc.Boer.*deciſ.57.n.1.*Cuiac.*libr.*
2 *18.obſ.ca.35.* Quatenus ex diſpoſitione conſtitutionis † criminal.Caroli V.Imperator.iuramento cauſa deciſa quoad lucrum quod periurii prætextu acquiſiuit periurus, retractetur & lucrum periurus reddere teneatur.vide allegat.conſtitution.criminal.Carol V.Imper.c.& in illas Rhemum ac Vigel.*ca.107.f.246.*

L.Iuriſiurandi.2.

1 *Periurus à Deo ſolo olim puniebatur.*
2 *Periuriorum variæ pœna.*

1 PEriurium † quondam Deum ſolum habebat vltorem Bart.Bald.& Salyc.*ad hanc leg.*Menoch.*de arbitr. iud.li.2.cent.4.caſu 319.n.13.21.23.28.*De † variis periuriorum pœnis nunc vitatis allegat.conſtit.crim.Caroli V. 2
Imperat.*ca.107.* Heideman.*p 1.diſput.7.theſi 40 fol.107.* Afflict *ad conſtit.regni Neapol.parte 2 libr.3.titul.55.fol* 218. Fachin.*lib.1.controu ca.14.*Decian.*in praxi crim.lib 6.ca. 7.*Calderin.*conſ.5.tit.de iureiurand.*Mynſing. *conſilio* 90. Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem ſtatutum reperiatur.vide Reinhart.*in diff iuris Saxonic. diff.5.8.*Roman & Zobel *in differ.Saxon. parte 1. diff.22 f.* 122.conſtitut.Elect.Saxon.*cap.15.* & in illas Danielem Mollerum.Zobel & Roman.*in diff.Saxon.p.5.diff.37.fol. 167.num.1.*

L.In bonæ 3.

1 *Iuramentum in ſupplementum probationis à iudice deferri poteſt.*

IVramentum † deciſiuum litis ex inopia probationū 1
iudex defert Bart.Bald.& Salyc.Fachin.*lib.1.contr.ca. 15.& 17.*Barnab.Cornaz.*deciſ.68. n. 14.* Seuerolus *in tr. de remiſſion.cap.7.fol.17.* Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem obſeruetur. Reinhart.*differ. iuris Saxon.39.nu.4.*Roman & Zobel *diff.iuris Sax. 22.n. 7.fol.131.*conſtitut.Elect.Saxon.*parte 1.cap.23.*vbi Daniel Mollerus.

L.Si ad.4.

1 *Iuramentum vbi deferri non poteſt cauſa de nouo tractari poteſt.*

DElatio † iuramenti vbi non valet ibi cauſa iterata 1
exercetur *hac lege.*Salycetus.Bart.& Bald.*l.17.*§.*1. de iureiurand.*

L.Cum etiam.5.

1 *Relicta à tutoribus à pupillis relicta cenſentur.*
2 *Aduerſario confitente iuramentum non eſt neceſſarium.*

RElicta à tutoribus † à pupillis relicta cēſentur. *hoc* 1
*textu.*Item aduerſario † confitente non eſt locus 2
iuramento Bart.Bald.& Salyc.

L.Cum proponas.6.

1 *Iuramentum in cauſa ſtatus fieri poteſt.*

IN cauſa ſtatus † iuramentum etiam locum habet. 1
Salyc.Bart.& Bald.*ad hanc leg.*

L.Nec filius 7.

1 *Filius iureiurando vel paciſcendo patri non præiudicat.*

LItigando † paciſcendo, iureiurando, filius patri, itē 1
tertius tertio obeſſe nequit.Bart. Bald. & Salycet. Seraphin.*de priuil.iuram.priu.au cap.73.nu.75.*

L.Actori delato.8.

1 *Iuramentum actionem in factum producit.*

IVramentum † delatum, aut relatum præſtans, item 1
remiſſionem iuramenti impetrans vt pro re iudicata, in factum actionem habet, *hac l.*Bart.Bald.& Salyc. Bart.*ad l.2.hoc tit.in D.*Bald.*ad Auth,nouo iure. Cod. de iudiciis.*Barnab.Cornaz.*deciſ.147.* De iuramēti delatione & relatione.Synt.com.opin.*lib.4.tit.1.rubr.de iurament. iudic.fol.439.* De actione, quæ naſcitur ex iuramenti præſtatione.Seraphin.de Seraphin.*in tr.de priuil.iuram. priuil.19.fol.96.& 97.*

L.Delata.9.

1 *Iuramentum ille cui defertur iurare, aut referre vel ſoluere tenetur.*
2 *Iuramentum delatum quando non præſtetur.*

REus † cui iuramētum defertur, tenetur iurare, re- 1
ferre aut ſoluere. Bart.Bald.& Salyc.Bart.*ad l. iuſiurandū* §.*prætor ait.de iureiur.*Andr.Fachin.*li.1.controu.c. 21.* Bellacomb. Veain.*in Synt.com.opin.lib.3.tit.1. rubr. de*

iureiur. iudic. fol. 439. *&* 440. Socinus *reg.* 225. Quando delatum licite † non præſtetur Socio *conſil.* 184. *vol.* 1.

L. In actione. 10.

1 *Iuramentum in actione depoſiti deferri poteſt.*

1 DEpoſiti † in actione iuramenti delatio locum habet. Bartol. Bald. & Salyc.

L. Si quis iusiurandum. 11.

§. Si quis.

§. Poſt.

1 *Iuramentum delatum reuocari poteſt.*
2 *Appellari à ſententia iuramenti præſtationem iniungente num poſſit.*
3 *Iuramentum oblatum quando recuſetur.*
4 *Iuramentum acceptum nec præſtitum tantum valet ac ſi præſtitum eſſet.*

1 IVrameotum † delatum poteſt reuocari niſi ante ſit
totatom & pronuntiatum. Delatum iuramentum
antequam præſtetur vel ſententia feratur reuocari po-
teſt, *hac l.* Bartol. Bald. & Salyc. Caſtr. *conſil.* 165. incip.
in Chriſti. Bartol. *in l. ſi poſt exceptionem. §. hac autem. quod*
2 *metus cauſa.* Quando à ſententia † iuramenti præſtatio-
nem iniongente appellatio licita ſit, Benignis *in obſeru.*
3 *Imperial. Cam. obſeru.* 4. *fol.* 5. Quando quis † recuſet Ca-
cheranus *deciſ.* 11. Fachin. *lib.* 1. *controu. ca.* 19. *&* 22. Quan-
4 do acceptans † nec præſtans habeatur pro eo qui iura-
mentum præſtitit. Bart. *ad l. non erit §. fin. num.* 2. & ibi
Iaſ. *de iureiurand. gl. in l. manifeſta. de iureiurand.* Quando
iure Saxonico actor iuramentum deferés delatum re-
uocet, & ad probationes ſe offerat. Daniel Moller *in*
ſemeſtribus lib. 3. *cap.* 3.

L. Generaliter. 12.

iunctis §. neceſsitate. § Omne.

1 *Iuramentum deciſiuum quando præſtetur.*
2 *Iuramentum deciſiuum quando reſcindatur.*
3 *Iuramentum quando poſt ſententiam habeat locum.*
4 *Iuramento præſtito ſtandum.*
5 *Iuramentum delatum recuſans pro confeſſo habetur.*
6 *Iuramentum an poſsit recuſari ſi probatio per ſcripturam fieri debeat.*
7 *Iuramentum quando executionem habeat paratam.*
8 *Cauſa iuramento deciſa quando reuocetur.*
6 *Grauatus per iuramentum appellare poteſt.*
10 *Iudex appellationis ſententiam iudicis à quo reformare poteſt.*
11 *Appellatio à iuramento relato non valet.*
12 *Iuramentum abſenti deferri poteſt.*
13 *Iuramentum per procuratorem præſtari poteſt. nu.* 14. 15.
16 *Iuramenta vbi præſtentur.*
17 *Diſpoſitum de iuramento calumniæ attendendum.*
18 *Lex noua in dubio non corrigit veterem.*

1 IVramentum † ad deciſionem litis delatum. à parte,
vel in defectum probationis delatum à iodice ante
ſententiam defioitiuam, vel in ipſa ſententia eſt præ-
ſtandum, non poſtea. Bartol. Bald. Salycet. Romanus
conſ. 290. incip. *in caſu.* Fulguſ. *conſ.* 145. Zobel & Rom.
in differ. Saxon. diff. 28. *fol.* 144. *& diff.* 29. *f.* 145. conſtitut.
Elector. Saxon. & in illas Daniel Moller *cap.* 24. *parte* 1.
2 Litis deciſiuum † quando reſcindatur. Caroc. *in tract. de*
iuram. litis deciſiuo 2. *q.* 9. *qu. princ. fol.* 51. De iuramento
litis deciſiuo. Schneidvvinus *ad §. item ſi quis poſtulante.*
nu. 8. *de action.* Matth. Coler. *deciſ.* 116. Quando poſt ſen-
3 tentiam † locum habeat Teſſaur. & Diats *deciſ.* 93.

§. Sed iuramento.

§ Sin autem.

4 Iuramento † præſtito eſt ſtandum præcedente legi-
tima delatione, delatum autem † non præſtans nec re- 5
cuſans habetur pro conuicto & confeſſo. Bartol. Bald.
& Salycet. Alexand. *ad l. manifeſta de iureiurand.* De iu-
ramenti oblati recuſatione Publicius *ad conſuetudines*
Auern. tit. 3. *art.* 1. *fol.* 10. An licite † recuſetur ſi probatio 6
per ſcripturam fieri debeat, Teſſaurus & Diats *deciſion.*
Pedemont. 256. Quando iuramentum † litis deciſiuum 7
executionem paratam habeat. Aſin. *in tr. de executionib.*
§. 9. *cap.* 102. Caroc. *in tr. de iuram. litis deciſor. q. princ.* 20. *n.*
1. Heig. *in miſcell. qu. ſ.* 2. *qu.* 7. Quando res † iuramento 8
decíſa intra 30. annos reuocetur. Rota Genua *dec.* 187.
ad mercatur. Boetius *dec.* 295. ad §. materiam vide Me-
noch. *de arbitr. lib.* 2. *cent.* 2. *caſu* 189.

§. Ipſe autem.

Grauatus † per iuramenti delatioõé licite à tali gra- 9
uamine appellare poteſt. *h. §.* Quatenus delatum per
legitimam etiam probatiooem declinet. Plotus *ad l. ſi*
quando. §. 1. *num.* 1. *C. vnde vi.* Ad materiam §. Tileman.
de Benign. *in obſ. Imp. Cam. pent.* 7. *obſeru.* 41. *fol.* 156.

§. Sin autem non.

Iudex appellationis ſenteotiam iniquam iudicis à 10
quo ſuper † recuſatione iuramenti delatam reformare
re poteſt. *h. §.* De cauſis ob quas delatum iuramentum
qois recuſet. Anton. Teſſ. & Diats *deciſ.* 256. *ſupra alleg.*

§. Siue autem.

Pars † deferens ioramentum facta relatione fruſtra 11
appellat à relato iuramento, *h. §.* Benign. *allegat. loco ad*
§. ipſe autem. hoc textu.

§ His de præſentibus.

Abſens † ob ioramentum delatum ad iudicem ob 12
præſtationē ioramenti accedet. De delatione iuramē-
ti quando fiat parte præſente. Alex. *conſ.* 122. *vol.* 2. Quā-
do citra neceſſitatem in perſona nemo in ſe recipiat. *l.*
ſi quando. in princ. C. de teſtib. Moller *in ſemeſtr. lib.* 3. *ca.* 36.

§. Licentia danda.

Iuramentum † per procuratoré præſtari, deferri aut 13
referri poteſt. *hoc §.* Iohann. Baptiſta Weber *diſtr.* 3.
Bart. 324. *capit. ſuper huiuſmodi* vbi Zabarel. Panor. *de iu-*
reiurand. in 6. An iuramentum † veritatis præſtetur per 14
ipſum principalem aut procuratorem. Alex. *in addition.*
ad Bart. h. §. De iuramentis † fidelitatis per procuratores 15
ſpecialia mandata habentes præſtaodis. Viuius *in com.*
opin. lib. 1. *opin.* 190. Syor. com. opin. *li.* 4. *tit.* 1. *n.* 159 *f.* 450.
De iuramentis, quæ in genere & quomodo per procu-
ratores præſtentur. Viuius *com. opin.* 429. alleg. Syntag.
com. opin. *lib.* 1. *tit.* 1. *n.* 153. *&* 158 *f.* 446.

§. In omnibus autem.

Quidam † in iodicio, alii domi pro qualitate & iudi- 16
cis arbitrio iuramenta præſtant *hoc §. leg. ad egregias. ff. de*
iureiurand.

§. Similique modo.

Diſpoſita † de iuramento calumniæ deferendo aut 17
refereodo firma ſunto. In dubio † lex noua non cor- 18
rigit veterem, ſed quod huic deeſt, replet. *hoc §. l. præci-*
pimus infra de appellat. Seraph. *de priu. iuram. priu.* 30. *n.* 7.

L. Cum quis legatum. 13.

1 *Cauſa vltimæ voluntatis iuramento deciſa per inſtrumentum repertum retractatur.*

CAuſa † vltimæ voluntatis iuramento deciſa retra- 1
ctatur veritate reperta. Iuramētum retractatur re-
ſpectu inſtrumenti de nouo reperti Bart. Bald. Salyc. *ad*
hanc leg. Roman. *ſing.* 198. ſub hoc textu notat Bart. ma-
teriam probandæ negatiuæ, quem ad huoc caſum vide
ſub n. 1. De iuramēti iudicialis retractatione ob inſtru-
menta de nouo reperta. Syor. com. opin. *lib.* 4. *tit.* 1. *num.*
90 *f.* 440. Surdus *deciſ.* 231. *n.* 1. Cornaz. *deciſ.* 20.

Si cer-

Digitized by Google

Si certum petatur.

TITVLVS II.

AD rubricam tit. & materiã, vide vltra citatos ad eandem rubricam in D. Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Sichardum, Curacium *in Paratit. hoc tit.* Donatum à Fine, Fichardum, Turzanum, Bellacomb. Bellonum, Viuium *in Syntagm. comm. opinion. lib. 4. tit. 1 fol.* 457. Eman. Suarets *ibidem fol.* 458. Vezinũ *ibidem fol.* 459.

L. Neque æquam. 1.

1 *Hæredes ad ſolutionem debitorum pro portione hæreditaria tenentur.*

1 HÆredes † tenentur pro portionibus hæreditariis ad ſolutionem debitorum defuncti nullo reſpectu habito ad prælegata. Bartolus, Bald. & Salyc. Bald. *conſ.* 57. incip. *Si pater, p. 3.* Romanus *conſ.* 189. incip. *ſtante.* Socin *reg.* 339. incip. *obligatio perſonalis.* Schard. ad Bartolum *hoc textu.* Intellect. ad hanc legem vide apud Ludouicum Molinam *de primogen. Hiſpan. fol.* 85. *column.* 1. *numer.* 92.

L. Quamuis pecuniam. 2.

Mutuum in pecunia aliena non conſiſtit.

1 IN pecunia alien † non conſiſtit mutuum, & numerans alienam pecuniam ſibi ex mutuo conciliat actionem. Salyc. *ad hanc legem n. 1.* Bart. *hac l. n. 1. l. 2. infra de reb. alien. non alienand.* Synt. comm. opin. *lib. 4. tit. 2. nu.* 142. *verb. in mutuo. fol.* 462. Et de mutuante pecuniam aut frumentum *ibidem n.* 131. *f.* 461. In terminis ad hanc legem vide ibidem Vezin. *alleg. tit. 2. n.* 134. *f.* 461. Intell. ad hanc l. Marc. Anton. Aquilin. *ad rubr. de verb. oblig. nu.* 27. *fol.* 69.

L. Eos qui officia. 3.

1 *Officiales fœnus exercere non debent.*

1 OFficiales † prohibentur per ſe aut tertios cum ſubditis fœnus exercere. Salyc. Bart. Bald. *l. principalib. ff. hoc tit.*

L. Si abſentis. 4.

1 *Mutuans nomine domini, eo non ratificante, actione mandati tenetur.*

1 NOmine † domini mutuanti, ſi dominus ratum nõ habet, mandati actio competit. Item alias actiones ſine ceſſione impetrat, *hac lege.* Bart. Bald. & Salyc. *l. certi condictio. §. ſi nummos ff. hoc tit.* Decius *conſ.* 58. incip. *& pro tenui.* Panorm. *conſ.* 81. incip. *videtur. parte* 1.

L. Si non ſinguli 5.

1 *Rei debendi plures in ſolidum dari poſſunt.*

2 *Mutui contractus non obligat quem vltra id quod ad eum peruenit.*

1 PLures † rei debendi poſſunt in ſolidum tam re quã verbis conſtitui & plus valet veritas quam ſimulatio. *Salyc.* Ex contractu † mutui quis non tenetur vltra

2 id quod ad eum peruenit, niſi plurium reorum conſtitutio aut interceſſio vel biennii curſus interuenerit. Bartol. Bald. *conſ.* 54. incip. *caſus.* Roman. *conſ.* 114. incip. *viſis.* Schard. ad Bart. *hoc textu. l. ſi vt certo. §. fin. D. cõmodati.*

L. Si ex pretio. 6.

1 *Debitum non vſurarium in vſurarium conuerti poteſt.*

2 *Demonſtratio falſa actum non inualidat.*

3 *Simulatio veritati non obeſt.*

1 DEbitũ † nõ vſurariũ poteſt conuerti cũ ſolẽnitate

2 requiſita in vſurariũ. Falſa † demonſtratio dum modo cauſa obligationis ſubſiſtat non vitiat actum. Salyc. Bald. Bart. bald. *conſ.* 168. incip. *ſciendum eſt part.* 3. Cumanus *conſ.* 160. incip. *Iohannes.* Ex hoc textu notat Bald. *ſub n. 4 materiam de chirographo operãte in aliis contractibus quam mutuo.* De demonſtratione falſa actum verum non vitiante. Andr. Rauchbar *in miſcell. quaſtion.* Michael. Teubet. *quaſt.* 22. *num.* 10. Petrus Santerna *de ſponſionib. mercat. parte 3. n. 17. l. cum fal. à ſupra de iur. & facti ignor.* Ex hac lege Bar. & Bald. nut. *debitũ ex vna cauſa in aliam conuerti poſſe.*

§. Si vero citra.

Debitum † ſi eſt ex vna cauſa, & in inſtrumento cõfiteatur, ex alia non dicitur inſtrumentum ſimulatum. Bart. *ad hanc legem. n. 2. ſimulatio rei veritate manifeſta veritati nil nocet.* 3

L. Non vnde. 7.

1 *Contractus non pecuniæ origo attenditur.*

2 *Agens ex mutuo originem dominii probare non tenetur.*

COntractus † ſubſtantia non pecuniæ origo attendatur. *Salyc.* Agens ex mutuo † de neceſſitate non probat originem dominii. Bald. idem *conſ.* 249. incip. *ſuper libris p.* 1. Alban. ad Bartol *hac lege. l. 11. ſolut. matrim.* Ex hoc textu notat Bald. quod vbi habemus cautum fruſtra, ibi loquitamus caſum. Mutuum repetenti fruſtra opponitur exceptio turpis quæſtus. 1 2

L. Si pro mutua 8.

1 *Vtile per inutile non vitiatur.*

2 *Pecunia debita in mutuum conuerti poteſt.*

VTile per † inutile non vitiatur, & alia cauſa poteſt cõuerti in cauſã mutui nudo pacto appoſito in cõtinenti. *Bald.* Pecunia † ex vno cõtractu debita in cauſam mutui conuerti poteſt. *Salyc.* Intellectum ad hanc legem vide apud Molin. *in tr. de vſur. n.* 230. *f.* 665. Quid iure Saxonico quoad hanc legem ſit diſpoſitum. vide Zobel & Fr. Ruman *diff.* 32 *fol.* 322. 1 2

L. Cum te in Gallia. 9.

1 *Rei duo credendi in ſolidum conſtitui poſſunt.*

2 *Mutuantes plures ſinguli pro parte agunt.*

DVo † rei credendi poſſunt conſtitui in ſolidum in mutuo cautali cooperante pacto. *Bald. Salyc.* Ex pluribus ſimul † mutuantibus ſinguli agunt pro parte. Bart. *ad hanc leg. n. 1. l. 2. & 3. infra de duob. reis.* Cumanus *conſ.* 72. incip. *Titius.* Fulgoſ. *conſ.* 209. incip. *duobus fratribus.* Bald. *conſ.* 262. incip. *quia plene. parte* 5. Schard. ad Bartolum *hoc text.* 1 2

L. Eo quod à multis. 10.

1 *Inſtrumento vno diuerſa perſona obligare poſſunt.*

2 *Debitum vnum in aliud conuerti poteſt.*

IN inſtrumento † poſſunt contineri obligationes diuerſarum perſonarum, nec vitiatur inſtrumentum vel probatio. Bald. *ad hanc legem.* Salycet. vnum debitũ † in aliud per ſtipulationem conuerti poteſt. Bartolus *ad hanc legem. l. licet.* vbi Bart. & Bald *ſupra de pact.* Oldrad. *conſ.* 184. incip. *thema.* Ad materiam textus vide *l. ſi quis ex argentariis ff. de edend.* An vt plura debita inſeruntur inſtrumento, ita plures debitores cõueniantur in vno libello. Bart. *ad hanc legem.* idem *ad l. 3. de duob. reis l. ſupra iter. §. Caſſius ff. de aqua pluuia arcend.* Valaſcus *conſultat. aut deciſ. 7. lib. 1. fol.* 51. 1 2

L. Incendium. 11.

1 *Caſus fortuitus debitorem non liberat.*

2 *Incendium nunc inter caſus fortuitos referatur.*

3 *Debitor nunc rei interitu liberatur.*

CAſus fortuitus † non liberat debitorem generis. Bald. Salyc. Bart. De incendio † an referatur inter caſus fortuitos. vide *l. ſi vendita ff. de peric. & commod rei vendit.* Oldrad. *conſ.* 221. incip. *ad quæſt.* Pomar. Albanus, 1 2

Schard. in addit. ad Bartolum *hoc textu.* Anton. Gabriel
Romanus *in commun. concl. lib. 3. concl. 1. tit. de rebus creditis.*
Portius *lib. 1. concl. cap.* 8. Duennas *reg.* 176. Intellect. ad
hanc legem, Cagnol. *tom. 3. repetit. n. 43. fol.* 177. Iohann.
Bolognettus *ad leg. quæ te. n. 32. cum ſequent. ſi cert. petat.* De
3 debitore † an per interitum liberetur. Synt. comm. o-
pin. *lib. 4. titul. 1. nu. 46 fol. 456.* & ad materiam text *ibid.
num.* 50.

L. Si in rem. 12.

1 *Correus totum ſoluens partem à correo repetit.*

1 OBligatus † ſoluere cum alio ſiue in totum aut pro
parte ſoluendo ſolidum, partem repetit à correo.
Bart. Bald. Salyc. *l. ſi non ſinguli. hoc tit. ſupra.*

L. Eum qui mutuam. 13.

1 *Mutuum contrahentes obligat.*
2 *Inſtrumentum indemnitatis inter mutuo obligatos erectũ
creditori non præiudicat.*

1 ACtus † agentium pariunt obligationes inter con-
trahẽtes. Mutuum obligat contrahentes non do-
minos rerũ, niſi eorum contemplatione numeratio ſit
facta. Salyc. & Bald. *l. item ſi puta uerus ff. de negot. geſt.* Ex
2 hoc textu notat Bald. quod inſtrumentum † conſer-
uationis, indemnitatis inter mutuo obligatos conce-
ptum creditori non proſit nec obſit. Bald. *ad hunc text.*
idem *ad l. ſin. in vlt. col. de dotis promiſſione.*

L. Mutua pecunia. 14.

1 *Inſtrumento mutui ſubſcribens vt teſtis non obligatur.*

1 SVbſcribens † inſtrumento mutui vt teſtis ex ſubſcri-
ptione hac vltra intentionem non obligatur. Bart.
Bald. & Salycet. *l. ſi fideiuſſor. §. ſi pater. de pignoribus. infra.*
Caroc. *deciſ. 5 fol. 8. & 9.* ſubſcribens quando & in quã-
tum obligetur. Anton. Gabriel Roman. *in comm. concl.
lib. 1. tit. de præſumpt concl. 3.*

L. Non aduerſus. 15.

1 *Actio perſonalis non obligat ſingularem ſucceſſorem.*
2 *Actiones debitoris creditor inuitus ſuſcipere non tenetur.*
3 *Aliud pro alio non inuito creditore ſoluatur.*

1 PErſonalis † actio non ſequitur debitorem pignoris
& iura non mandantur inuito. *Bald.* Perſonalis a-
ctio non ſequitur debitorem debitoris, vel ſingularem
ſucceſſorem. *Salyc.* creditor inuitus non cogitur agere
contra debitoris debitorem, obligationes actionesque
2 † debitoris creditor inuitus in ſolutum recipere mini-
me tenetur, *hac lege.* Salyc. *l. 3. & 4. infra.* Quando fiſcus,
& priuatus. Alexander *ad l. hæres, ad Trebell.* Schardius
ad Bartol. *hoc textu.* Sucin *reg. 464. Auth. offeratur. iuncta*
3 *gloſſ.* Accurſii. *C. de litis conteſtat.* Quatenus autem † ex
neceſſitate creditor inuitus vnum pro alio ſolutionis
vice accipiat. vide Teſſaur. & Blaſ. Flores Diaz *deciſio.
Pedemont.* 153. Et quatenus in ſolutum datio ſit valida,
Baldus *conſ. 122. vol. 3.*

L. Quiſquis iudici. 16.

1 *Mutuum iudici dans punitur.*

1 IVdici † pecuniam mutuans iudicem corrumpere vi-
detur, & propter honorem publicum conſequendũ
iudici mutuum dans, exilii pœnam meretur, *hac l.* Bal-
dus, Salyc. Bart *l. 1.* vbi Salycet. *infra ad leg. Iuliam, de am-
bitu.* De corrumpente iudicem litis diſpendium pro-
merente vide *l. 1. ſuncta Auth. ſed nouo iure. C. de pœn. iudicum
qui male iudicar.* Bart. *ad l. p. nu. 1. C. de calumniat.* Alciatus
lib. 4. diſput. cap. 22.

L. Super Chirographariis. 17.

1 *Chirographo quatenus fides habeatur. n. 3.*
2 *Libra auri quantum valeat.*
4 *Chirographum confeſſionis qualem actionem producat.*
5 *Imperiti literarum quomodo chirographa conficere debe-
ant.*

CHirographo † maiorem ſummam 50. auri librarũ 1
continente non creditur, niſi per tres teſtes bonæ
opinionis ſit ſubſcriptum. Bald. *ad hanc legem.* Salycet.
Bartol. De libra † auri an 92. vel 100. aureos cõtineat. 2
gl. *in l. quicunque Cod. de ſeru. fugitiu.* Schenck *in viridario
iuris concl.* 73. Quatenus chirographum † nudum ſine 3
probata ſolutione non ſufficiat ad fundandam debiti
intentionem Et chirographum † cõfeſſionis an actio- 4
nem & qualem tribuat. Andr. Fachin *lib. 2. controuerſ.
cap.* 87.

Auth. Sed nouo iure.

Imperiti † literarum conficientes chirographa cõ- 5
tinentia debita vna auri libra maiora adhibebũt quin-
que teſtium ſubſcriptiones, præſertim in vrbibus de-
gentes, tum degentes præſcriptum legis præcedentis
obſeruant *hac l.* Baldus, qui notat inter quinque teſtes
notarium referendum. Beluiſo *ad l. final. ad Velleianum.*
Hieron. Gratus *conſ. 107.* Surd. *deciſ. 70.*

De ſuffragio.

TITVLVS III.

AD rubricam, tit. & materiam, vide Cyn. Bartol. An-
gel. Caſtr. Salyc. Gœddæum *ad l. 7. n. 9. de verb. ſign.*

L. Si qui deſiderta. 1.

1 *Salarium aduocato ex nudo pacto debetur.*
2 *Salarium quando petatur.*
3 *Salarium in re mobili traditum non requirit ſcripturam.
ſecus in re immobili nu. 4.*
5 *Aduocatus res clientum inuadere non debet.*
6 *Cauſa amice compoſita aduocatus totum ſalarium petit.*

EX nudo pacto † debetur ſalarium aduocato. Bald. 1
ad hanc legem. num. 1. & 5 Quo iure † petatur *ibidem.* 2
n. 4. Quando *num. 7.* Salarium ex pacto aduocato pro-
miſſum petitur per condictionem ex lege. Bart. idem
conſ. 65. incip. factum. Fulgoſ. *conſ 42.* incip. *Tranſuerſi.*
Quando debeatur. *l. Archiatri,* iuncto Bartol. *C. de pro-
feſſorib. & Medic.* idem *ad l. 1. § diuus ff de var. & extraordin.
cognitionibus.*

§ Sed ſi quid eo.

Salarium ſi † in re mobili aduocato traditum ſit ſcri- 3
pturæ fides non requiritur, dum collatio rei mobilis
inita integra fide cumuletur. De ſalariorum conſtitu-
tione Menoch. *de arbitr. lib. 1. qu. 46.* Salario aduocati &
procuratoris. Cauale. *deciſ. 41. p. 1.* Symph. Suppl. Imp.
Cam. *tom. 2. p. 1. voto 27. f. 159.*

§. Quod ſi prædia.

Salarii loco † ſi res immobilis aduocato & procu- 4
ratori per partem eſt aſſignata conuentio per ſcriptu-
ram probanda eſt. Bart. & Bald. *ad hanc legem.* Cagnol.
tom. 3 repetitionum num. 314. fol. 135. Matthias Colerus
& Iacobus Sculter. *deciſ. 201.* Dan. Moller *in ſemeſtr. libr.
2. cap. 17.* incip. *in ordinatione.*

§. Quod ſi quis.

Aduocatus † pro ſalario inconſulto iudice inuadẽs 5
& occupans res clientis poſſeſſionem reſtituit & ius ex
permiſſione partis acquiſitum cum officio amittit. Baldus
ad hanc leg. Bart. De aduocato quod licite petat totum
ſalarium ſi impeditus per partem alterutram cauſam
peragere nõ potuit. vide *l. ſed addes.* iunctis remiſſion.
ff Locati. Et quod ſalarium ac † palmarium promiſſum 6
hic debeatur ſi cauſa amice ſit compoſita. Cynus *ad
l. 1. huius tit.* Mignun *ad conſuet. Andegau. fol. 225. col. 2. n. 1.*
Roman. *ſing.* 60.

De

De prohibita ſequeſtratione pecuniæ.

TITVLVS IIII.

AD Rubricam, tit. & materiam vide Cyn. Bartol. Bald. Ang. Caſtrenſ. Salyc. Fulgoſ. Franciſc. Curt. *in tract. de ſequeſtrat. poſſeſſ.* Oldrad. *conſ.* 166. Petr. Peck. *de iure ſiſten.* Vincent. Caroc. *in ſpecial. tract. de ſequeſtr.* Iacob. de Arena *tom. 3. tract. tractat. part. 2. fol.* 143. Angel. de Perusio *eodem tom 3. tractat. tractat. p. 2. fol.* 142. Hippolyt. Bonacoſſam *tom. 5. tract. tractat. p. 1 fol.* 121. And. Gail *libr. 1. obſ. c.* 145. *n.* 1. Socin. *reg.* 459. Weſenbec. *conſ. 6. num.* 7. Schurff. *conſ. 6. n. 4. cent* 3. Franciſc. Milanenſ. *deciſ. Milanenſi* 11 *n.* 20. *lib.* 1. Nouell. *in reg. vocab. ſequeſtrum.* Lancellot. *in tract. de attentat part. 2. c. 12. n.* 12.

L. Quotiens ex quolibet 1.

1 *Sequeſtratio debitore non conuicto non concedenda.*
2 *Sequeſtratio fructuum quando petatur.*
3 *Sequeſtratio quomodo impediatur.*
4 *Sequeſtratio in re litigioſa fieri poteſt.*
5 *Sequeſtratio duplex.*
6 *Sequeſtratio ex re iudicata.*
7 *Sequeſtratio quomodo petatur.*
8 *Sequeſtratio per cautionem tollitur.*

1 SEqueſtratio debitore † per iuris ordinem non conuicto minime inſtituenda vel concedenda. Bartol. Bald. & Salycet. Hieron. Magon. *deciſ. Florent.* 113. *num.* 2. Æmil. Verall. *deciſ.* 158. *parte* 3. Ludouic. Roman *conſil.* 320. Alexand. Alban. Pariſ. Weſenbec. *in addit. ad Bart.*
2 *hoc textu.* Quando pendente † appellatione fructuum
ſequeſtratio petatur. Socin. *reg.* 459. Ex quibus cauſis
fiat ac remittatur ſequeſtratio. Weſenbec. *conſil. 7. vol.*
3 1. Quomodo † impediatur Boer. *deciſ.* 72. De ſequeſtra-
4 tione † licita in poſſeſſione litigioſa. Crauett. *conſ.* 508.
5 De † duplici ſequeſtrat. Mynſing. *obſeru. 35. cent.* 5. De ſe-
6 queſtratione † quæ fit ex inſto inſtrumento & re iudi-
7 cata. Papo *ad conſuetud. Burbon.* §. 139. Eius † impetratio
quomodo per ſupplicationem in Camera ſubſequatur. Obſeru. Imper. Cam. Gylmanni *cent. 1. obſeru. 14. fol. 4. col. 2. & obſeru. 16 cent. 1. col. 1. fol.* 5. De ſequeſtratione fructuum feudalium. Gail. *de arreſt. cap. 8. num. 3 & 14.*
8 De relaxatione † ſequeſtri per cautionem ſufficientẽ. *l. litibus. C. de agricol. & cenſit.* Schurff. *cent. 3. conſil. 6. num.* 13. Mynſing. *cent. 2. obſeruat.* 10. Gail. *in pr. obſeru. lib. 1. obſ.* 198 *num.* 8. De illicita ſequeſtratione in re ab alio poſſeſſa. Weſenbec. *conſ. 6. num.* 7. Et quatenus in cauſa ſequeſtrationis inhibitio & citatio decernatur. Obſeruat. ſupplicandi inter opera Tilemanni de Benignis *cent. 2. obſeru. 15. fol.* 37. Plura de ſequeſtrat. materia Matthias Colet *de proceſſ. executiu parte 1. cap. 2. n. 50. ad 57.*

De condictione indebiti.

TITVLVS V.

AD Rubricam, titulum & materiam, vide vltra citatos ad eandem rubric. in Dig. Cyn. Angel. Caſtr. Salycet. Fulgoſ. Stchard. Donat à Fina, Vezin. Muſcul. Suarets, Villalob. Chærian in ſyntag. com. opin. *libr. 4. tit. 3. fol.* 465. Ioan. Bapt. Weber. *diſt. Bart.* 635. Magon. *deciſ. Florent.* 142. Amat. *deciſ prouinciæ Marchiæ* 121.

L. Pecuniæ indebitæ 1.

1 *Indebitum errore ſolutum condicitur ſine vſuris.*

1 INdebitum † per errorem ſolutum niſi ſententiæ auctoritas refragetur, condicitur ſine vſuris. Baldus. Indebitum præter ſententiam errore ſolutum, reperitur ab hærede ſoluentis nec veniunt vſuræ ex mora. Bart. Decius, *conſil.* 350. incip. *viſis.* Pariſ. Alban. Alex. ad Bart. *hac l.* Coraſ. *lib. 2. miſcell. cap.* 7. Petr. Surd. *deciſ. 74. nu.* 10. Flamin. Chartar. *deciſ.* 109. Syntag. com. opin. *lib. 4. tit. 3. n. 7 fol. 465. & ibid. num.* 16. Villalob. *fol. 466. infr.*

L. Si citra vllam 2.

1 *Indebitum ex delegatione ſolutum à delegante repetitur.*

DElegatus † indebite vero creditori delegantis à delegante condicit. Baldus. Indebitum abſque tranſactione per errorem ſolutum repetitur à delegante non ab eo qui ex delegatione debitum ſoluit. Salycet. Dec. *conſ.* 350. incip. *viſis. & conſil.* 351. Ioan. Bapt. Coſta *in tractat. de facti ſcientia, in indice, ſub. vocab. indebitum.* 1

L. Cum & 3.

1 *Actio repetitionis cui competit multo magis retentionis ius habebit.*

REpetitionis † cauſa vbi datur actio ibi retentionis ius tutius competit *hac l.* Bald. Solutum qui repetit fortius exceptionem contra ſolutionem opponit; ſolutum qui repetit fortius à quantitate liberationem condicit. Salycet. De retentionis libertate ac facultate. Socin. *reg.* 431. Menoch. *conſil. 768. nu. 3. lib.* 8. Medices *de compenſat. par. 2. q.* 16. 1

L. Ea quæ per 4.

1 *Solutum ex cauſa non repetitur.*
2 *Solutum & promiſſum quandoq; paria ſunt.*

SOlutum & † promiſſum ex cauſa quæ per inficiationem creſcit non repetitur. Item ſolutum † & promiſſum quandoque æquiparatur. Salyc. Socin. *conſil 40 incip. ex actu 1 parte.* Riminald. ad Salycet. *hoc tex.* Bartol. *ad hanc l.* Oldrad. *conſil.* 126. incip. *natura.* De inficiantium pœnis. Papo *ad conſuetud. Burb.* §. 386. *fol.* 341. Bart. *ad l. eum qui n.* 30 *de iureiur.* 1 2

§. Sed et ſi.

Solutum ex cautione pecuniæ indebitæ ob inficiationem non repetitur, Bald. & Salycet. *ad hanc l.* De inficiationis aliis pœnis. Sarayna *ad conſtit. Sual. fol. 123. in gloſſ. col. 2. lin.* 37.

L. Si à patre 5.

1 *Hæres putatiuus indebitum ſoluens repetit.*

PVtatiuus † hæres repetit indebitum, quod hæreditaris nomine ſoluit. Bald. Debitum hæreditarium per errorem à non ſuccedente ſolutum repetitur. Salyc. *l. de hæreditate. ſupr. de petit. hæredit.* 1

L. Si per ignorantiam 6.

1 *Indebitum ſolutum repetitur.*

INdebitum † alieno nomine ſolutum repetitur ex ratihabitione. Bald. & Salycet. Caſtrenſ. *in tract. de facti ſcientia & ignorantia, vocab. indebitum. in indice, l falſus.* vbi Bald. C *de furtis.* Item ſoluens ſcienter alienum debitum repetit ſolutum. Bald. Vezin. *in ſyntag. com. opin. lib. 4. tit 3. n. 9 fol.* 466. 1

L. Fideicommiſſum 7.

1 *Naturaliter debitum errore ſolutum repetitur.*

NAturaliter † tantum debitum facti errore ſolutum repetitur Bald *ad hanc l.* Salyc. *l. r.* vbi Bald. *infra. ad leg. Falcid. l. cum quis. de iur. & fact. ignor. ſupra.* De debito ciuili errore ſoluto. Villalob. *in ſyntagm. comm. opin. libr. 4. tit. 3. n. 16. fol.* 466. 1

L. Creditoris falſo 8.

1 *Soluens falſo procuratori condicere poteſt.*

SOluenti † falſo procuratori condictio non liberatio competit. Salycet. & Baldus. Bartolus. *l. falſus. infra,* 1

de ſure. Vigel. *in ſyntag. commun. opin. lib. 4. tit. 4. num. 8 fol.* 466. *l. ſi procuratori falſo* vbi Iaſ. *de condict. cauſa data.*

L. Indebitum ſolutum 9.

1 *Dominus ex contractu falſi procuratoris ſoluens cõtractum approbare cenſetur.*

1 DOminus † ſoluendo ex contractu falſi procuratoris ſiue geſtoris ſine mandato videtur approbare contractum. Bald. Mayoer. & Faber *ad l. vnius per errorem. de reg. iuris.*

L. Si quis ſeruum 10.
iuncto § Et Vlpianus.

1 *Electio in alternatiuis eſt debitoris.*
2 *Dandi poteſtatem habens eligendi quoque poteſtatem habens.*

1 IN electione rei † per errorem ſolutæ primas habet debitor, quo ad condictionẽ Bald. Salyc. Guilhelm. de Cuneo, *ad l. cum hæreditas num. 1. in verb eſt electio, de petit. hæred.* Dyn. & Peck. *ad c. in alternatiuis, de reg. iuris.* Duenn *s regul. 235.* Molin. *de diui. ſuu parte 2. num. 136.* Cuiac. *lib. 8. obſeru. cap. 35.*

§. Papinianus.
§. Nobis.

2 Dandi † habens poteſtatem idem eligendi poteſtatem etiam habet. *l. plerum*ꝗ *de iur. dotium. l. plane de condict. indebit.*

L. Pro dubietate 11.

1 *Condictio ratione dubitationis locum habet.*
2 *Dubitans non donat.*
3 *Tranſlatio non præſumitur niſi probetur.*

1 RAtione † dubitationis oritur condictio indebiti ſicut ratione erroris. Bald. Indebitum ſolutum animo ancipiti & mente dubitante repetitur. Salycetem
2 dubitans † & errans non donat. Tranſlatio non præſumitur, niſi probetur. Bal. Crauet *conſ. 7.*

De condict. ob cauſam datorum.

TITVLVS VI.

AD Rubricam, titulum, & materiam vide Butrig. Cyn. Caſtrenſ. Salycet. & ad eandem Rubricam Dige. citatos.

L. Pecuniam 1.

1 *Contractu principali diſſoluto acceſſoria corruunt.*
2 *Datum ratione matrimonii illiciti per condictionem repetitur.*

1 COntractus † principalis ſi corruit pacta adiecta minime ſubſiſtunt. Baldus. Deficiente aut
2 ceſſante cauſa ceſſat effectus. Datum † intuitu matrimonii illiciti per condictionem ob cauſam repetitur. Bartol. Dec. *conſ. 350. incip. viſis & conſ. 351. incip. in caſu.* Bald. *ad rubric. ſolut. matrim. col. 2. & ſeq.* Alexan. ad Bart. *hoc textu.*

L. Si vt proponis 2.

1 *Donatum filiæ vt creditoribus ſoluat, ſolutione non ſecuta, repetitur.*

1 SI deficit † modus appoſitus loco finalis cauſæ ſimpliciter vel ſecundum quid datum repetitur. Item donatum filiæ vt ſoluat creditoribus paternis ea non ſoluẽte repetitur per hæredẽ patris. Salyc. Bald. & Bart.

L. Ex lege in vos 3.

1 *Pactum in donatione appoſitum ſeruandum.*

1 PActum † in donatione appoſitum ne liceat donatario alienare, operatur quod aut pactum ſeruetur aut res donata condicatur. Bald. Item de non alienãdo rem donatam pactum operatur, vt eius metu quis non alienet, alienatione autem facta condictione ob cauſam tenebitur. Bart. Bald. *conſ. 482. incip. magnifici. par. 1.* Schard. Alban. & Alex. ad Bart. *hoc tex.* Vincent. Caroc. *deciſ. 32.* Intellect. ad hanc legem Roderic. Suarez *allig. 9 n. 15. fol. 105.* Ludouic. Molin. *de primogen. Hiſpan. pag. 85. num. 32 col. 1.*

L. Si cum exiguam 4.

1 *Cauſa ob quam obligatio facta eſt non ſecuta, liberatio condicitur.*
2 *Defectus promiſſi patrocinii condictionẽ ob cauſam inducit.*
3 *Cauſa quando finalis vel impulſiua cenſeatur.*
4 *Cauſa impulſiua num ſit cauſa.*
5 *Proteſtatio tacita actum vitiat.*

CAuſa † non ſecuta liberatio condicitur propter quam facta eſt obligatio. Bart *ad h. l.* Defectus † ſperati 1 2
patrocinii inducunt condictionem ob cauſam. Bald. qui ſub hac lege notat, An cauſa tacita † habeatur pro 3
expreſſa, & an cauſa præſumatur finalis vel impulſiua, *n. 3.* Et quatenus cauſa † impulſiua proprie non dicatur 4
cauſa. Menoch. *de præſumpt lib. 4. præſ. 14. n. 18.* Ex hoc itẽ textu notat Bald. *n. 4.* quod proteſtatio † clandeſtina 5
vnius partis, quę ob iuſtum metum proteſtari non poterat, vitiet actum vtriuſq; partis. De qua materia vide Panorm. *ad cap. ſi iuſtus metus, de appellat.*

L. Si militem ad negotium 5.

1 *Datum ob cauſam ea non ſecuta condicitur.*

DAtum † militi occaſione procurationis non ſecutæ condicitur. Bald. & Salycet. *ad hanc l.* 1

L. Cum ancillam 6.

1 *Donatio ſimplex non reuocatur.*

SImplex donatio † nõ reuocatur, ſed vbi in cauſa de futuro erratur, condicitur ob cauſam *hac l.* Bald. *l. cũ donationis ſupr. de tranſact.* Bart. & Salyc *ad hanc l.* 1

L. Si repetendi 7.

1 *Datum ob cauſam non expreſſam non condicitur.*
2 *Cauſa tacita pro expreſſa non habetur.*

CAuſa † dandi in mente retenta nõ expreſſa vbi nõ adimpletur, condictionem indebiti nõ inducit. De- 1
fectus cauſæ in mente retentus non parit condictionẽ ob cauſam. Tacita cauſa † pro expreſſa non habetur. *l. 12. ʃ. de donat. ante nupt. gl. in l. 1. § ſed ſi parendi de condict. ob* 2
cauſ Roman. *conſ. 417. in prin.* Dec. *conſ. 168. incip. in cauſa* Bald *conſ. 381. incip factũ p. 4.* Pariſ. Alban. & Schard. ad Bart. *hac l.*

L. Dictam legem 8.

1 *Defectus cauſa poſſibilis inducit condictionem ob cauſam.*

DEfectus † cauſæ poſſibilis parit condictionem ob cauſam. Bald. Datum ob cauſam, cui recipiens nõ 1
paruit cum poſſet, repetitur per condictionem ob cauſam Salyc. Bart. Corneus *conſi. 394. incip. in hac.* Schard. ad Bartol. *hoc text.*

L. Si liber 9.

ACcipiens à libero non implens cauſam condictione tenetur; ſecus ſi accipiat à ſeruo proprio. Bart. Bald. & Salycet.

L. Pecuniam à te 10.

1 *Condictio ob cauſam caſu fortuito non ſecutam locum non habet.*

CAuſa † vbi non impletur caſu fortuito, vt in medico, ceſſat condictio *hac l.* Bald. Bart. & Salyc. Ioan. Bapt. Weber *diſt Bart. 135 fol 112.* Iaſon *ad l. diem functo 11. de offic. aſſeſſor.* Caroc. *in tract. locati. tit. de medico, q 5. num. 6.* 1

L. Aduocationis 11.

1 *Aduocatus quando ſalarium non reddat.*

Si non

1 SI non ſtetit † per aduocatũ non reddit ſalarium. Bal-
dus, Paleus *quæſt.54 & 71.* De medicorum & aduo-
catorum ſal rio. M gon. *decis. Florent.11.* Boet. *deciſ.210.*
Et quatenus palmarium, ſalarium & honorarium, pro
litis proſecutione promiſſum huic debeatur ſi cauſa ſit
amice compoſita, aut ſi per aduocatum non ſtetit vt
cauſam ad litis definitiuam ac deciſionem perduceret
vide Cyn *ad l. vnic. ℨ de ſuffrag.* gl. Accurſii *ad l. fin. ff. man-
dati.* Franciſc. Mignon *ad conſuetud. Andegauenſ. fol. 225.
col.2. num.1.*

De condictione ob turpem cauſam.

TITVLVS VII.

AD Rubricam, tit. & materiam vide Cyn. Angel.
Caſtrenſ. Salycet. & citatos ad eundem tit. in Dig.
Benedict. Capram & Vezin. in ſyntagm. comm. opin.
lib.4. tit.4. fol.466.

L. Si ex cautione 1.

1 *Promiſſum ex cauſa turpi repeti non poteſt.*
2 *Cauſa turpi probata reus abſoluitur.*
3 *Obligatio ſuper re turpi nulla.*

CAutio ſuper turpi cauſa probata inanis & irrele-
1 uans eſt. Promiſſum ex † cauſa turpi non poteſt
2 repeti: Et probata cauſa † turpi abſoluitur reus. *hac leg.*
Bald. Bart. *ad l. penult ff. hoc tit.* idem *ad l.2. alleg. tit.* Bald.
3 *ad l.2. hoc tit.* De obligatione † ſuper re turpi inualida.
Gail. *de pac. public. c.4. num.11.*

L. Cum te propter 2.

1 *In cauſa pari turpitudinis melior eſt conditio poſſidentis.*
2 *In cauſa pari reus vincit.*
3 *Datum libidinis cauſa non repetitur.*
4 *Meretrix an promiſſum petere poſſit.*
5 *Meretrix num ſit perſona miſerabilis.*

1 IN pari cauſa † turpitudinis melior eſt conditio poſ-
2 ſidentis. In pari † cauſa vincit reus, vbi etiam lucri
3 tractatio conſideratur. Libidinis † cauſa datum non
repetitur in pari turpitudinis cauſa. Bald. & Salycet. *ad
hanc l.* Bart. *ad l.3. § ſed quod meretrici. ff hoc tit.* An mere-
4 trix † non tantum acceptum retineat ſed promiſſum ſi-
ne turpis exceptionis obiectione amittat. Bartol. *ad l.3.
de condict. ob turpem cauſ.* Iaſ. *ad l. generaliter. de verb. obligat.*
Vezin. in ſynt g comm. opin. *lib.4. tit.4. num.2 fol.466.*
5 De promiſſione † hiſce facta an vt miſerabilibus per-
ſonis facta contingit implementum promiſſio merea-
tur. Vincent. de Franch. *deciſ.233. n.7.*

L. Quod euitandi 3.

1 *Officialis per concuſſionem aliquid accipiens criminaliter
punitur.*
2 *Officialis munus accipiens quadruplum reſtituere tenetur.*
3 *Officialis quænam munera licite accipiat.*

1 OFficialis † prætextu officii aliquid per concuſſio-
nem accipiens accepta reſtituit & criminaliter
punitur. Bald. & Salyc. *ad hanc l.* Bart. *ad l. cum ea.* iuncto
2 Bald. ℨ *quod met. cauſa.* Quatenus munera † accipientes
ad quadrupli reſtitutionem teneantur. Matth. de Affl.
ad conſtit. regni Neapol rubr.51. n.8. fol.203. Quæ autem &
3 qualia † munera, item quando licite accipiat Officialis
notat Garoc. *in tractat. de locat. & conduct. titul. de ſportul.
iudic.*

L. Quotiens 4.

1 *Vſuræ in condictione ob turpem cauſam non veniunt.*
2 *Turpe datum reſpectu accipientis repetitur.*

1 IN condictione ob † turpem cauſam non debentur
2 vſuræ. Turpiter datum † accipientis non dantis in-
tuitu repetitur. Bald. Salycet. Bart.

L. Mercalem te 5.

1 *Promiſſum ob lenocinium non ſoluendum & ſolutum non
repetendum.*
2 *Actionem non habens excipere tamen poteſt.*
3 *Adulterium & lenocinium ſunt crimina connexa.*
4 *Lenocinii pœna.*

PRomiſſum † marito ob lenocinii crimen non ſol- 1
uendum, ſolutum viciſſim non repetitur. Salycet.
Actionem † qui non habet exceptione non excluden- 2
dus eſt. *hac l.* Bald. Promiſſum ex turpi cauſa contem-
platione vtrinſq; tam dantis quam recipientis non re-
petitur. De lenocinii crimine, & huius odio. Ant. Pe-
gueta *q. crim.15 fol.112.* Coniunctione † criminum ad-
ulterii ac lenocinii. Boer. *conſ.7. n.2.* Lenocinii † pœna 3
Conſtit crimin. Carol. V. Imper. *cap.122.* & in citat. ca- 4
put Anton. Rhem. & Vigel.

L. Ob reſtituenda 6.

1 *Gratis facere coactus ſi precium ſumat reſtituere tenetur.*
2 *Fur precio accepto rem furtiuam reſtituens acceptum red-
dere tenetur.*

GRatis † ad facti præſtationem obligatus dum pre- 1
tio accepto id præſtitit ad reſtitutionem tenetur
condictione ob turpem cauſam. Bart. *l. fin. hoc tit. in Dig.*
Salycet. *ad hanc l.* Fur pretio accepto rem † ſubtractam 2
reſtituens vt turpiter re accepta ad reſtitutionem rei
aut pretii tenetur. Bald & Salycet. *ad hanc l.* Socin *conſil.
102.* incip. *in præſenti circa fin. col.5 p.1.* Alberic. de Roſate
in tract. de ſtatut quæſt.20. n.4 fol.69.

L. Eum qui ob reſtituenda 7.

1 *Pactum de reſtituendo non nouat condictionem furtiuam.*
2 *Fur de periculo caſus fortuiti tenetur.*

REcipiens pecuniam vt pecora per eum occulta-
ta reſtituat, tenetur eam reſtituere per condictio-
nem ob turpem cauſam. Salycet. Pactum de reſtituen-
do † non nouat condictionem furtiuam. Periculum 1
caſus † fortuiti pertinet ad moroſum furem vel latro- 2
nem. Bald. *ad hanc l.*

De condict. furtiua.

TITVLVS VIII.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Butrig.
Cyn. Angelum, Caſtrenſ. Salyc. Sichard. & citatos
ad eandem rubric. in Dig.

L. Præſes 1.

1 *Fures plures in ſolidum obligati, ſolutione vnius liberan-
tur.*

PLures fures † in ſolidum ob furtum obligati re fur- 1
tiua per condictionem reddita per vnum liberati-
onem impetrant. Art. Bald. & Salyc. *ad hanc l.* Bald *con-
ſil.329. incip. quidam. p.4* Schard. ad Bart. *hoc textu.* Salyc.
ad hanc l. n.4. l. qui re commodata. vbi Accurſ. *ff. de furt.*

L. Ante oblationem 2.

1 *Fur ante reſtitutionem rei ſemper in mora eſt.*

FVr dum † non reſtituit rem furtiuam moram non 1
purgat, & in mora aſſidue verſari cenſetur. *hac leg.*
Bart. Bald. & Salycet. Bartol. *ad l. merito. de vi & vi armat.
l. ſubtracto.* vbi Bald. ℨ *de furt.* Riminald. ad Salycetum
hoc textu. Io. Bapt. Weber *diſt. Bart.416.*

De condictione ex lege, & ſine cauſa, vel iniuſta cauſa.

TITVLVS IX.

Ad

Digitized by Google

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide vltra citatos ad eundem titulum in Dig. Cyn. Buttigar. Angelum, Caſtrenſ. Salycet. Sichard. Cuiac. *in paratitl. hoc titulo.*

L. Licet ante 1.

Fiſcus num debitorem ſui debitoris ante tempus conuenire poſſit.

2 *Debitor quando alium debitorem ſubſtituere poſſit.*

1 PRopter † inopiam debitoris fiſci poteſt debitor ſui
debitoris ante tempus exigi Salycet. & Bald. Bart.
l. 2. C. quando fiſcus, vel priuat. Bartol. *in l. 3. §. multa. de iure fi-
ſci.* Alex. in addit. ad Bart. *hoc textu.* Iacob. Rebuff. *in leg.
non alios. n. 3. in apoſtilla. verb. debitoris,* ȷ̄. *de quib. munerib. vel*
2 *praeſtationib. excuſ.* Quando in aliis † debitis debitor ali-
um debitorem offerre, nominare & ſibi ſubſtituere
poſſit. Caroc. *in tract. de oblation. p. 2. q. 43.* Emanuel à Co-
ſta *lib. 1. ſel. c. 15.*

L. Diſſoluta 2.

1 *Debito ſoluto chirographum reſtituendum. n. 2.*

3 *Chirographum quando ſolutionem praeſupponat. numero 4.*

5 *Chirographum cancellatum ſolutionem arguit.*

1 CReditor † cui eſt ſatisfactum ad chirographi red-
2 ditionem tenetur Bald. Pretio ſoluto † chirogra-
phum aut inſtrumentum debiti apud creditorem re-
pertum eſt inefficax *c. accedens.* vbi Felyn. & Panorm. *vt
lite non conteſt. extra.* Schard. ad Bart. *hoc tex.* De chirogra-
3 pho † quando ſolutionem debiti arguat. Heideman
4 *p. 1. diſputat. D. 6. theſ. 17.* Apud † debitorem repertum an
in dubio redditum per creditorem cenſeatur. *ibi-
dem.* Eius redditio, poſſeſſio, cancellatio quidnam o-
peretur. Syntag. iur. Tholoſ. *lib. 21. c. 18. nu. 39. fol. 47.* Vi-
ciſſim quando eius retentio arguat debitum plene nõ
eſſe ſolutum. vide *in arg. l. 1. C. de donat.* De chirographo
5 cancellato † inducente praeſumptionem ſolutae pecu-
niae, Menoch. *de praeſ. lib. 1. q. 4. n. 2.* Et reſtitutio in quan-
tum liberationem deſignet. idem *lib. 1. q. 18. n. 12.*

L. Mala fide 3.

1 *Poſſeſſor malae fidei ob conſumptionem fructuum furti actione conuenitur.*

2 *Poſſeſſor malae fidei quomodo ad reſtitutionem fructuum teneatur.*

1 MAlae † fidei poſſeſſor fructus percipiendo non fa-
cit furtum, ſed ob conſumptionem furti actione
2 tenetur. Bald. Malae fidei † poſſeſſor ad fructus extantes
tenetur rei vendicatione, ad conſumptos condictione
ex iniuſta cauſa Salycet. De malae fidei poſſeſſore quo
modo ad fructuum & ad quorum reſtitutionem tene-
atur. Ioan. à Garſia *in tract. de expenſ. l. ſi fundus. de rei ven-
dicat. ſupra.*

L. Si non eſt numeratum 4.

1 *Cautio obligatione diſſoluta condicitur.*

2 *Numeratio quando certi condictionem pariat.*

3 *Numeratio ex mutuo actionem producit.*

1 CAutio † condicitur obligatione diſſoluta. Libera-
tio intra tempus opponendae exceptionis non nu
meratae pecuniae condici poteſt. Bart. Salyc. vide ȷ̄. *tit. de
2 non numer. pecun.* De numeratione † quando certi con-
dictionem pariat. Io. Bapt. Weber *diſt. Bart. 60.* De nu-
meratione ex mutuo actionem conciliante, Menoch.
de praeſ. lib. 3. praeſ. 134. n. 31.

De obligationibus & actionibus.

TITVLVS X.

AD Rubr. tit. & materiam, vide vltra citatos ad eundem tit. in Dig. Buttrig. Cyn. Ang. Caſtrenſ. Salyc. Sichard. Bellacomb. Suarets, Villalob. Vezin. Turzan. Bonacoſſ. Kirchou. Viuium, Muſcul. Chaerian. *in ſyntag. com. opin. lib. 4. tit. 5.*

L. Data certa 1.

1 *Actiones directae quando in vtiles conuertantur.*

2 *Actio vtilis ſine ceſſione num tranſeat ex contractu innominato. n. 3.*

SI mandator actoris moriatur ſine haerede lite non
conteſtata per mandatarium mandatori vtilis ac-
quiritur actio. Salyc. Directae † actiones procuratori in 1
rem ſuam mandatae mandatore mortuo abſq; haerede
iuris artificio in vtiles conuertuntur. Bald. *ad banc l.* Zaſ.
lib. 2 ſingul. reſponſor. c. 5. Cuiac. *lib. 2. obſ. c. 31.* Ludouic. Ro-
man. *conſ. 374.* incip. *praeſens.* Ex hoc textu Bart. *ſub num. 2.*
notat. quod actio vtilis ſine ceſſione non † tranſeat ex 2
cõtractu innominato niſi in ſubſidium. De actionum
ceſſione Roman. *conſ. 86.* Et quando clauſula † Gua- 3
rentigiae operetur, vt actio ſine ceſſione transferatur.
Pariſ. ad Bart. *hoc textu.* De ceſſione iurium Afflict. ad
conſtitut. regni Neapol. *rub. 25. n. 8. fol. 123.* De actionum
ceſſione licita vel illicita *l. heres. §. quod ſi fideiuſſor. l. Vra-
nia de fideiuſſoribus.* Marſil. *ad rubr. de fideiuſſor. n. 346.*

L. Hominibus in dotem 2.

1 *Actio vtilis competit nomine debitoris in dotem dato.*

2 *Actio vtilis quando directae praeferatur.*

PRo nomine † debitoris dato in dotem vtilis actio 1
competit. Baldus. Ex contractu dotis & emptione
tranſeunt vtiles ſine dominio actiones. Bart. vbi tradit
de actionibus directis & vtilibus an in ſubſtantia ſint
eaedem, an eidem competant ad idem, *n. 1. & 2.* Quan-
do vtiles † actiones habens praeferatur habẽti directas 2
Alea. *conſ. 15.* incip. *circa principium. vol. 6.* Syntag. com. o-
pin. *lib. 4. tit. 5. nu. 114 fol. 472. ſub nomine Chariani.*

L. Ob cauſam 3.

1 *Colonus pro debito domini non conuenitur.*

PRo debito † domini non conuenitur colonus qui 1
penſionem ſoluit. *hoc text.* Saly. & Bald. Bart. *l. 1. & 2.*
ȷ̄. *quando fiſcus & priuat.* Peck. *de iure ſiſten. c. 4. n. 17.* Cuiac.
lib 8. obſ. 7. An ſubditi & coloni cogantur ad ſoluendũ
aes alienum domini. vide *l. 7. §. 1. ff. quod cuiuſq; vniuerſit.
nomin.* Ioan. Bapt. Coſta *in tr. de rata & quota quaeſt. 158. n.
11.* vbi tradit colonos ad collectas huiuſmodi nõ teneri.

L. Bonam fidem 4.

1 *Bona fides in contractibus requiritur.*

IN contractibus † bona fides exuberabit *hac l.* Bald. 1
Bart. Salyc. *l. eleganter, de dolo. l. bona fides.* iunct. remiſſ.
ff. depoſiti.

L. Sicut ab initio 5.

1 *Contractus conſenſu initi valent.*

2 *Verba homines obligant. Num ebrium n. 3.*

COntractus † qui ab initio in libera voluntate con- 1
ſiſtunt propter mutuum conſenſum ex neceſſita-
te valent nec inuita altera parte diſſoluuntur, *hoc textu.*
Bart. Bald. & Salyc. *l. in commodato. §. ſicut. ff. commodati.*
Ex hoc textu notat Bart. quod verba † ligent homines, 2
taurorum cornua funes. Quatenus in ebrio † conclu- 3
ſio huius textus fallat. Kirchou. *in ſyntagm. com. opin. libr.
4. tit. 5 fol. 468. nu. 30. fol. 468.* Alex. *conſ. 40. col. 1. vol. 5.* So-
cin. *conſ. 286.* incip. *viſa.* Schard. ad Bart. *hac l.*

L. Si in ſolutum 6.

1 *Actiones perſonales ceſſae ius ſimul transferunt.*

2 *Ceſſionarius quando ius cedentis impetret.*

Actiones

5 Actiones perſonales † ceſſæ hypothecæ ius ſimul transferunt eum actione hypothecaria. Bart.Bald. & Salycet.Socin.*conſ.*188.incip. *viſis proceſſu, &c. parte* 4.
6 De ceſſionario † quando iura cedentis impetret non ſaltem in executionis puncto, verum & in aliis iuribus. Matth.Coler *in tract. de proceſſ. executiu. lib.*2.*c.*2.*num.*28. *&* 30. Et plura de ceſſionibus fideiuſſoribus competentibus.idem *citat. tractat. lib.* 1. *cap.* 10. *num.*366.367. 368.375.

L. Si à creditore 7.

1 *Hypothecaria vendita dicitur vendi actio rei vendicationis.*
2 *Creditor res hypothecatas vendere poteſt.*
3 *Pignorum alienatio cui competat.*

1 Hypothecaria vendita † rei vendicationem ſimul continet & transfert. Bartol. Bald. & Salycet.*l.*
2 *ſin. C. in venditione de pignor.* Creditor † vendere poteſt res hypothecatas, quas poſſidet Bald. *ad hanc l.*

§. Sane.

Vendito pignore aut hypotheca vendita ius vendendi emptori competit, niſi priores creditores vendiderint vel emptores præſcripſerint. *hoc* §. Salycet. *ad hanc l. n.*5 *&* 6.
3 De pignoris † alienatione. Ioan. Baptiſt. VVeber *diſt. Bart.* 131. De pignorum datione in ſolutũ. Zaſ. *ad l. quod iuſſit. n.*2. *&* 3. *de re iudic.*

L. Si quidem donationis 8.

1 *Donatio morte non finitur.*
2 *Mandatum finitur morte mandantis.*
3 *Mutuum hæredes debitoris obligat.*

1 Donatio non finitur † morte ſed permiſſio ordinata ad donationem de futuro re integra morte
2 finitur. Mandatum † gratia remunerationis factum morte mandantis cenſetur ſolutum. Bart. Bald. & Salycet. *ad hanc l.* Marſil *ſingul.* 44 incip. *mandatum re integra* Roman. *conſ.*202. incip *non eſt dubium.* Sebaſt. Medices *in tr. mors omnia ſoluit. vocab. mandatum concluſ.*3.

§. Quodſi.

3 Mutuum † per delegationem nouãdi cauſa factam non ſublatum debitor & eiuſdem hæredes ſoluunt. *hoc* §. *L.*1. *infra de donat.*

L. Negantes debitores 9.

1 *Debitum armata manu non exigendum.*

1 Debitum † non armata manu à debitore negante excutiendum, ſed iudicialiter petendum, *hoc text.* Bartol. Bald. & Salycet. *l. extat.* iunct. remiſſ. *ff quod met. cauſa.*

L. Aduerſus 10.

1 *Hypothecaria actione inſtituta actioni perſonali non renunciatur.*
2 *Electio vnius alterius non eſt repudiatio.*

1 Hypothecaria † actione contra debitores inſtituta locus adhuc eſt perſonalibus actionibus contra eoſdem pro reſiduo. Bald. & Salycet. Electio vnius
2 alterius † non eſt repudiatio. Pignoratitiam eligens perſonali actione non renunciat. *l.* 3. *&* 9. *ff. de diſtract. pignor. l.*3. *&* 4. *ff. de iure domin. impetrand. l. creditor,* iunctis remiſſ. *ff ſi cert. petat.*

L. Nimia 11.

1 *Mutuum colonis datum à dominis non exigitur.*
2 *Credulitas nimia nocet. nu. ſeqq.*

1 Mutuum † colonis in rem ſuam datum dominis datum nõ cenſetur, nec à dominis recte petitur.
2 Credulitas † nimia nocua, *hoc text.* Salyc. Caſtaldorum
3 præſentia domino non nocet. De credulitate † nimia quod ex hac emergens damnum ſibi imputet credens. Lal. *ad rub. ff. de eo per quem factum. n.*2. De credulitate † ni- 4
mia pro temeritate habenda. *l.*1. §. *dolum. de eo per quem factum.* Tiraq. *de pœnis temporal. cauſa* 51.*n.*26. De credulitate nimia † probro non carente. idem Tiraq. *alleg. tr. de pœnis cauſa* 51.*n.*27. 5

L. Ob æs alienum. 12.

1 *Liber ob debitum non fit ſeruus.*
2 *Debitor num ob debitum incarceretur.*
3 *Debitor ceſſione à carcere liberatur.*
4 *Creditor debitorem in ſeruitutem trahens punitur.*
5 *Debitor fugitiuus incarcerari poteſt.*
6 *Debitor creditori operas præſtare tenetur.*
7 *Debitor num ſe ad carceres obligare poſſit.*

Ob debitum † pecuniarium liber homo ſeruire nõ 1
tenetur. Bart. Bald. & Salyc. *ad hanc l.* Angel *ad leg. nemo carcerem. C. de exact. tribut. infra.* Guido Papæ *quæſt.* 61. Matth. Coler *deciſ.*135. Intellect. ad hanc legem Ludouic. Bendet *in tr. de reuiſionib. concluſ.*8. *num.*3. *fol.*176. Quid de iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem diſpoſitum extet, vide Zobel *p.*2. *differ. Saxon.* 30. Reinhart *differ.*12. Fachſ *diff* 10 in edit. differen. Saxon. Franciſc. Roman *à fol.*307. *ad* 311. Matth. Coler. *de proceſſ. executiu p.*1.*c.*3.*n.*110. *& num.*160.161. Et † quatenus 2
nunc incarcerentur, idem *lib.*1.*c* 6.*n.*43.48 vbi dicitur ſeruus creditoris. Quatenus ceſſione † à carcere libe- 3
retur. *lib.*1.*c.*6.*n.*98.

Auth. Imo.

Creditor † propria authoritate in ſeruitutem trahẽs 4
debitorem ob debitum hoc amittit & tantundem dat debitori & huius parentibus. Coler. *de proceſſ. execut. alle. c.*6. *lib.*1. An trahat creditor † debitorem fugitiuum li- 5
cite ad carceres. Coler. *alleg. tr. de proceſſ executiu. p.*1. *cap.*2. *n.*97.98.99. *& p.*1.*c* 3 *n.*110. Et quatenus † debitor co- 6
gatur creditori operari idem *part.*1 *c.*3.*n.*156. *&* 157.168. 169. Et an ſe debitor † licite ad carceres obliget. idem 7
*part.*1.*c.*6.*n.*18.

L. Eum cui mutuam 13.

1 *Mutuum accipiens obligatur.*

Accipiens mutuum † obligatur, non is ad quem 1
pecunia ex negotiatione peruenit. Bald. & Salyc. *ad hanc l. l. qui vas. de furt.* Petr. Surd. *deciſ.*52. *num.*3. *& deciſ.*90. *num.*3.

L. Eſt in arbitrio 14.

1 *Creditor ius eligendi actionem habet.*
2 *Actio pignoratitia quando locum habeat.*

Creditor † electionem habet an perſonalem vel 1
hypothecariam intentet actionem. Item cumulat perſonalem & hypothecariam. Bald. & Salycet. *Auth. hoc ita. infra, de pignorib.*

Auth. Sed hodie.

Excuſſio † principalis & fideiuſſoris prius fiet ante- 2
quam pignoratitia contra debitorem intentetur actio. Bald. Bartol. & Salyc. Caſtrenſ. *conſ.*182. Incip. *in Chriſti nomine.* Alciat. Valaſc. *conſultat. aut deciſ.* 13. *lib.*1. Socin. *reg.*177. Quãdo beneficium excuſſionis ceſſet Iannin. *in tr. de citat realt lib.*2. *r.*1. *nu.*36. *& à nu.*377. *ad* 397. Weſenb. *conſ.*10, *vol.*1. De iſtiuſmodi exceptione aliquem repellente à limine iudicii. Afflict. *deciſ.*318. *n.*2.

Vt actiones ab hæredibus & contra hæredes incipiant.

TITVLVS XI.

Ad Rubricam, titulum, & materiam vide Cyn. Angel. Caſtrenſ. Romanum, Salycetum, Sichardum, Duao,

Duennam reg.277.Ioſeph.Ludouic.commun concluſ.16. Peck.de iure ſiſtend cap.4.n.10. Socin. reg.217. Seraphin. de Seraphin.de priuil.iuram.c.52.n.8.Ant.Pinell.ad rubric. C.de bon matern fol.369. Chaſſan.conſil.47.num.33.Craueit.conſil.737.

L. Cum ſtipulationes 1.

1 *Contractus ad hæredes tranſeunt.*

1 OBligationes † & contractus actiue & paſſiue ad hæredes traoſeunt. Bartol.Bald. & Salycet. Oldr. conſil.114.incip.factum.Duenn.regul.276. Matth.Coler. deciſ.8.num.1.Ioſeph.Ludouic.comm.concluſ.16.in traoſcurſu.Cuiac.lib.3.obſeruat.cap.34.

Ne vxor pro marito.

TITVLVS XII.

AD Rubricam,titulum,& materiam vide Cyn.Bartol.Caſtrenſ.Bald. Salycet. Ioan. Bapt.Coſtam in tract.de facti ſcientia & ignorantia. inſpect. 51. Marſil ſingul. 362.& 481.Trot.ad Bartol.hoc textu.

L. Fruſtra diſputas 1.

1 *Mulier ex contractu mariti non tenetur.*

1 MVlier citra † interceſſionem contra quam tamen iuuatur ex mariti contractu non conueoitur.Salycet. Matthias Coler. deciſ.31. Aoton. Gamma in deciſ. Luſitaniæ 200.Amatus deciſ.prouincia Marchiæ 27.Neguſant.in tract.de pignoribus.2.p.memb.2.n.58.

L. Ob maritorum 2.

1 *Immiſſio in bona vxoris non fit ob debitum mariti.*
2 *Mulier executionem in bona mariti impedire poteſt.*

1 PRo debitis † mariti ſi probet vxor dominium,non immittuntur in bona vxoris creditores mariti. hac leg.Bald.Salycet.l.res quæ. de iure fiſci. Quatenus ratione ſtatuti vxor & eius bona pro marito apprehendantur. Matth.Coler.de proceſſ.executiu part.1.c.3.num.39. Qua-
2 tenus mulier † ratione hypothecæ pro ſuis bonis ſibi competentis impediat executionem in bona mariti.idem citat.tract.lib.2.c.3.n.263.264.

L. Cum te 3.

1 *Res ad ſuſtentationem filiæ data non cenſentur eſſe dotales.*

1 REs † traditæ ad ſuſtentationem filiæ non præſumuntur eſſe dotales, nec poſſunt pro debitis mariti addici creditoribus hac l. Bart.Bald. & Salyc.Iacobus Thoming deciſ.29.& deciſ.30.num.1. Decius conſ.21. incip.viſo.Schard.ad Bart.hoc textu.

L. Cum te ideo 4.

1 *Soluens partem ex gratia totum ſoluere non tenetur.*
2 *Gratuitum non parit obligationem.*
3 *Debitum ab vno pro alio exigens in quadruplum tenetur.*
4 *Repreſſaliæ num ſint conceſſæ.n.ſeqq.*

1 GRatuita † ſolutio partis non grauat in ſolutione alterius partis.Bald.Salycet. Vni ex debitoribus ſoluens ex gratia,alii ex neceſſitate ideo non ſoluit.
Bartol.ad hanc l. De gratia voluntaria † quod non in-
2 ducat obligationem ſed arbitraria & reuocabilis maneat.Ioan.Gœdd. in vol.conſ.facult. Marpurg. 2. conſil.28. num.157.

Authent Sed omnino.

3 Aliud pro alio † exigens debitum amittit & quadruplum pœnæ loco ſoluit.hoc textu. Ex hoc textu no-
4 tat Bart.quod repreſſaliæ † regulariter ſint illicitæ. Si-
5 gnorol.de Homodæis.conſ.107. An iure † diuino ſint conceſſæ.Horat.Lucius in tract. de priuil. ſcholar pri[illegible] 20.De harum origine Mynſing in obſeruat.Cam.cent. 6. obſeru.1. Petr.Heig.in miſcellan. quæſt.part.1.cap.12 fol.167. Menoch.conſ.675.num.32.lib.7. Quomodo † & [illegible] in 6
forma in Camera Imperiali impetrari vel non ob[illegible] ri poſſint.Symphorema ſupplicat. Imper. Cam.tom.1. part.1.tit.5. de arreſt.fol.419. & tom.2.part.3.tit.7.num.61. 62.63.fol.172.

Ne filius pro patre, vel pater, &c.

TITVLVS XIII.

AD Rubricam, titulum & materiam vide Cyn. Bart.Angelum,Caſtrenſ.& Salycet. Sichard. Vezin.Bonacoſſ.Graſſ.Suarez,Kirchou. Viuio in ſyntagm.commun opin.lib.4 titul.6.fol.474.& 475. Iaſon conſil.106.vol.4.Cæpoll.cautel.245.246.Pariſ.ad Bartol. in rubric.huius tit.

L. Neque ex eius 1.

1 *Pater pro filio emancipato mutuatum non reddit.*

MVtuatum † filio emancipato pater reddere non tenetur,& ſolutum indebite pater repetit. h.textu.Bartolus, Baldus, & Salycet.Decius conſil. 64.colum. 4.verb.confirmatur.Ioan.Meichſner in deciſ.Imper.Camer. deciſ.20.à num.51.ad 55. volum.3.fol.792. Crot.conſil.6.nu. 16. Roman.& Sarayn ſingul.213. Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem obſeruetur. Reinhart.differ.43.part.5. Zobel.differ.12.p.2.fol.625. 1

L. Nec contra 2.

1 *Filius num ex debito patris teneatur.*
2 *Filius hæres num de facto patris teneatur.*

FIlius † vt filius non tenetur pro debito patris, niſi fit patris hæres.Bartolus.Baldus & Salycetus. Item filius pro patre ad officia publica vocato non tenetur. De filio hærede † patris an præſtet patris factum in ſucceſſione feudi ex pacto & prouidentia. Modeſtin. Piſtoris conſil.50.num.2.vol.2.Ioan.Bapt. Weber diſtin. Bart.965. 1 2

L. Si filius familias 3.

1 *Pater num de culpa filii teneatur.*

PRopter † filii officium & culpam in officio admiſſam pater non tenetur,ſi in principio electionis pater non conſenſit in electionem filii.Baldus & Salycetus ad hanc leg. Boerius deciſ.211.libr.1.Bellacomb.in ſyntagm.commun.opinion.libro quarto.titul.6.numero 3. Iohannes de Platea & Iacobus Rebuff. ad titulum,de decurionibus.infra. 1

L. Patris nomine 4.

1 *Filius pro debito patris eo viuente non conuenitur.*
2 *Studioſi & eorum nuncii ſecure peregrinari & habitare debent.*
3 *Studioſi ſunt fauore digni.*
4 *Studioſi num ob delicta perdant priuilegia.*
5 *Studioſi iniuria non ſunt afficiendi.*
6 *Audacia vnius alteri non noceat.*
7 *Studioſi in criminibus coram quo conueniantur.*
8 *Studioſorum priuilegia violantes quomodo puniantur.*
9 *Studioſi gaudent exceptione fori.*
10 *Studioſorum priuilegia num ad familiares extendantur.*
11 *Studioſum in forum incompetens trahens cauſam amittit. Num per ſolam citationem.n.12.*

VIuente patre † filius non tenetur ad debitum patris.Bald.Cæpyc.deciſ.70.num.1. Graſſ. in ſyntag.com. opin.lib.4.tit.6.n.5 fol.473. 1

Auth.

Auth. Habita.

1 Studioſi † & eorum comites vel nuncij ſecure pe-
regrinabuntur & habitabunt in Academiis. *hoc textu.*
Bartol. Bald. Salycetus, Rebuffus, Lucius Middendor-
pius & Chriſtophorus Cuppener. Iulius Pacius *ad hanc*
authentic. vbi plura ſtudioſorum priuilegia congerenda
inueniuntur.

§. Dignum

3 Studioſorum † ſcientia dum illuminatur totus mũ-
dus, ſtudioſi fauorabiles ob exiliũ ſcientiæ acquiren-
dæ cauſâ hiſce contingens, fauorabiliores ob ſumptus
factos & pericula quæ ſubeunt: maximo fauore digni,
ſi iniuriis à viliſſimis hominibus impetuntur. *hoc* §.
Quando ſtudioſi & inquantum fauore hic expreſſo &
priuilegiis gaudeant. Geminian. *ad proœm. ſexti decreta-*
4 *lium. n.* 1. *&* 3. *fol.* 2. *&* 3. An per delicta † & crimina hæc
perdant. videin vtramque partem Petrum Heigium *in*
miſcellan. quæſtionib. part. 2. *q.* 11. *fol.* 105.

§. Hac itaque.

5 Iniuriam † ſtudioſo ob perpetuam & validam pro-
hibitionem nemo inferat. *hoc* §. Audacia quis ſine alte-
6 rius † iniuria vtatur. De audacia in malam partem ce-
dente. *l. ſi quis in tantam. infr. vnde vi.* Quiſnam in crimi-
7 nibus † & iniuriis ſtudioſorum ſit iudex. Thomas Mi-
chael *in tract. & theſib. de iuriſdict. theſi* 69.

§. Scituris.

8 Studioſorum † priuilegia & immunitatem violan-
tes, & defenſionem debitam ſtudioſis denegantes ad-
uerſus iniurias cum rebus ablatis quadruplum teſti-
tuent, famam perdent, dignitateque in perpetuum
carebunt, *hoc* §. Rebuffus & Lucius *ſub variis priuileg.* in
tranſcurſu.

§ Veruntamen.

9 Studioſi † in litem vocati ius reuocandi aduerſa-
rium ad ſuum forum & Epiſcopum loci habent priui-
10 legium. *hoc* §. Romanus *ſingul.* 130. An horum † priuile-
gio familiares gaudeant. Antonius Teſſaurus *deciſ. Pe-*
demont. 22.

§. Qui vero.

11 Studioſum † in forũ incompetens pertrahens cau-
12 ſam perdit. *hoc* §. An per † ſolam citationem † vel litis
conteſtationem ob forum incompetens & iudicem
incompetentem aditum cauſam quis perdat, & quod
litis conteſtatio requiratur, notat Accurſius *per l. am-*
plius. rem ratam haberi. De pœna adeuntis incompeten-
tem. Leupoldus Dickius *in œconomia iuris. fol.* 114 *lit.* O.

An ſeruus ex ſuo facto poſt manumiſſio-nem teneatur.

TITVLVS XIV.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Cynum,
Bartolum, Baldum, Caſtrenſem & Salycetum,
Cuiacium, Bonacoſſam & Huſanum *in tract. de ſeru. &*
famul. Carolum Molinæum *ad conſuetud. Pariſ. tit.* 4. §. 41.
n. 54. *&* 55.

L. Quamuis 1.

1 *Contrahens in ſtatu libertatis liber factus non conuenitur.*
2 *Potentia quando habeatur pro actu.*

1 COntrahens † in ſtatu libertatis non conuenitur
poſtea liber factus. Illud quod eſt in potentia,
2 nõ diſponit de actu. Bald. *ad hanc l.* De potentia † quan-
do pro actu ſumatur. Ioh. Gœddæus *ad l.* 167. *n.* 4. *de V. S.*
fol. 1032. Roland. à Valle *conſ.* 2. *n.* 75. *vol.* 1.

L. Creditoribus 2.

1 *Accipiens mutuum in ſeruitute, liber factus non tenetur.*

1 ACcipiens † mutuum in ſeruitute liber factus non
tenetur. Bald. *l. fin* §. *fin. inf. de vſur. l. vnica. inf. de pecul.*

L. Promiſſa 3.

1 *Pecunia ob libertatem promiſſa actione in factum petitur.*

PEcunia † ob libertatem promiſſa petitur per actionẽ 1
in factũ. Bald. & Salycet. *ad hanc l. l. fin. de liberal. cauſ.*

L. Licet ſeruitutis 4.

1 *Noxa caput ſequitur.*

DElictum quod parit actionem in ſeruitute in li-
bertate eandem conciliat. Caput † noxa ſequitur. 1
Baldus & Salycetus *ad hanc l. l.* 1. *in fine. de priuatis.* §. 5.
vbi Hottomannus & Vulteius. *Inſtit. de noxalib. actionib.*

L. Si vt allegas 5.

1 *Seruus colonus liber factus non tenetur.*

SEruus † qui coluit prædia domini, liber factus non 1
tenetur. Baldus. *l. ſed ſi damnum.* §. *peculium ff. de pecul.*

L. Siue ſeruus 6.

1 *Seruus ex delicto in dominũ cõmiſſo, liber factus nõ tenetur.*
2 *Factum ſerui dominum obligat.*

EX delicto † commiſſo in dominum, ſeruus non te- 1
netur liber factus, niſi poſt libertatem deliquerit.
Salycetus. *l. ſerui. in fin. ff. de furt. l. ſi congruentius. C. de pa-*
tria poteſt. De ſerui † facto dominum obligante. Rota 2
Genua *ad mercatur. deciſ.* 121. *n.* 4.

Quando fiſcus vel priuatus debitoris ſui de-bitores conuenire poſſit.

TITVLVS XV.

AD rubricam, titulum, & materiam vide Butriga-
rium, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Ca-
ſtrenſem, Salycetum, Lucam Parmenſem, & Antoniũ
Peregrin. *de iure fiſci, inter varia fiſci priuilegia.*

L. Propter æs 1.

1 *Res tutoris propter debitum pupilli inuadere non licet.*
2 *Pignoratio ob debitum illicita.*

REs tutoris † non eſt inquietanda propter debitum 1
pupilli. Bartolus, Salycet. *Nouel.* 52. *cap.* 1. De pigno-
rationibus illicitis † parti ob debitum. vide Gail *in* 2
tract. de pignorationib. ordinatio Imp. Camer. parte 2. *tit.* 22. *in*
princip. verſ. Mit angehengter. *& verb.* Vnd ſol darauff.
Receſs. Imper. de anno 66. §. 127. Als auch im. §. 128.
Da auch die. Memoriale anno 67. §. 4. Nach dem ſich.
Memor. viſitat. de anno 68. §. 56. Demnach auch. Me-
moriale anni 79. §. 16. In Pfandungs. Iudicum & aſ-
ſeſſorum memoriale de anno 85. §. 10. Beim zweiten.
Receſs. Imper. de anno 94. §. 78. Die *mandata.* §. 79.
Weiter wollen. §. 80. Da aber. §. 81. Aber die. §. 83.
Wann ſich auch. Receſs. deputat. de anno 160. §. 39.
Weiters iſt. §. 40. Da aber die. §. 41. Wann zwiſchen
zweyen. §. 42. Im Fall aber. §. 43. Da es ſich aber. §. 44.
Furters wenn. §. 45. Es ſeynd auch. §. 46. Da auch eine.
§. 47. Es iſt auch. §. 48. Auff den Fall. §. 49. Wann ſich.

L. Si in cauſa iudicati 2.

1 *Debitore ſoluendo nõ exiſtente ipſius debitores cõueniuntur.*
2 *Nomina debitorum quando inter immobilia computentur.*
3 *Nomina debitorum quando in ſolutum dentur.*
4 *Nomina debitorum quando creditor inuitus ſuſcipiat.*

DEbitoris † excuſsi & condemnati nomina vel de- 1
bita creditoribus in vim rei iudicatæ in ſolutum
dantur. *hac l.* Bartolus, Baldus & Salycetus. Bartolus
ad l. pro officio. inf. de excuſat. tutor. Flaminius Chartarius
deciſ. executiu. 19. *n.* 5. *fol.* 54. De nominibus † debitorum 2
quando immobilibus annumerentur. Fridericus Hu-
ſanus *in tractat. de hominibus propriis. n.* 81. *&* 82 *fol.* 190.
Quando † rite in ſolutum dentur. Bald. *conſ.* 358 *part.* 5. 3
Et creditor inuitus † hæc ſuſcipiat. Alexander *ad l. ſi* 4
maritus. n. 2. *ſolut. matrim.*

L Si debitum 3.

DEbitores priuati loco debitoris fiſci ſoluunt fiſco
vrgente ſolutionem procuratore Cæſareo. *hac l.*

Baldus, Bartolus & Salycetus *ad hanc l.* Bartolus *ad l.* 3. §. *multa. de iure fiſci. l.* 1. C. *de conueniend. fiſci debitorib. lib.* 11. iuncto Iohanne de Platea. *l. Moſchis. de iure fiſci.* Alex. *ad Bartolum, hoc textu.*

L. Non prius 4.

1 *Fiſcus quando debitorem ſui debitoris conuenire poſſit.*

1 PRiocipalis fiſci debitor † ſi ooo eſt ſoluendo fiſco contra ſui debitoris debitorē actio competit. Bartolus, Baldus & Salycetus *ad hanc l. l.* 1. vbi Iacob. Rebuffus & Celſus Hugo, *inf. de conueniend. fiſci debitorib.* Guido Papæ *q.* 568.

L. In ſolutum 5.

1 *Creditor nomen debitoris in ſolutum accipiens ſine ceſſione non agit directe.*

2 *Inſtrumenti traditione num transferatur ius.*

3 *Nomina debitorum ad quas actiones referantur.*

4 *Nomina debitorum habens pro ſoluendo habetur.*

1 CReditor † in ſolutum accipiens oomen debitoris ſine ceſſione, directe oon agit. *hac l.* Bartolus, Bal-
2 dus & Salycetus. An per traditionem † inſtrumenti ius agendi in creditorem transferatur. Baldus *ad l. Mania. ſolut. matrim.* Antonius Teſſaurus & Blaſius Flo-
3 rets Diats *deciſ.* 201. *nu.* 1. De oominibus † debitorum quando ad reales, perſonaleſq; actiones pertineant. vide Matthiam Colerum *in tract. de proceſſib. executiu.*
4 *parte* 1. *cap.* 3. *n.* 237. 238. Et qoatenus † nomina debitorum habens ſoluendo eſſe dicatur, modo ſint certa & exigibilia, & talis noo patiatur executionem, qui oomina habet, notat idem Colerus *in alleg. tract. parte* 1. *cap.* 6. *n.* 146.

De hæreditariis actionibus.

TITVLVS XVI.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigar. Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Baldum, Sichardum, Crauettam, Villalob. & Vezinum *in ſyntagm. commun. opin lib.* 4. *tit.* 7 *fol.* 475.

L. Pecuniam 1. §. Sed.

1 *Creditor debitori ex parte ſuccedens pro aliis partibus contra hæredes agit. n.* 2.

1 CReditor † debitori pro parte ſuccedens pro aliis
2 partibus contra hæredes agit. Alter † ex cohæredibus pro pecunia ſibi à defuocto debita poteſt eoouenire cohæredes pro rata, & perſequi pignora. Baldus & Salycetus. *l.* 1. *in fine. iuncta gl.* C. *commun. de legat.* Caſtrenſ. *ad l.* 1. C. *commun. de legat. l. ſi ab eo. ſup. de negot. geſt. l. ſi vxor. inf. de bon. authoritat. iudic. poſſidend.* Iohannes Zanger *in tract. de except. lib.* 3. *ſub tit. de exceptione confuſionis. à nu.* 1. *ad* 5. *l. debitori. ſup. de pact.*

L. Pro hæreditariis 2.

1 *Actiones perſonales inter hæredes diuiduntur.*

2 *Actio realis poſſeſſorem ſequitur.*

PErſonales † actiooes paſſiue ioter hæredes diuidūtur pro portionibus hæreditariis, reales poſſeſſorem ſequuntur paſſiue. Baldus & Salycetus. Dueonas *regula* 178. Vinceotius de Franchis *deciſ.* 203. Valaſcus *deciſ.* 38. *lib.* 1.

L Hæredem 3.

1 *Actio de dote contra hæredes inſtituenda.*

1 ACtio de dote † contra hæredes, non cootra mariti debitores dirigenda eſt. Baldus & Salycetus. Aretinus *ad l.* 2. §. *& horum. de verbor. obligat.* Pariſius & Albanus *ad Bartolum, hac l.*

L. Sub prætextu 4.

1 *Ætas debitoris creditori non præiudicat.*

1 AEtas debitoris † non infringit ius creditoris. *Baldus.* Quæſtio pecuniaria propter ætatem pupillarem noo differtur. *Bartolus.*

L. Vt debitum 5.

1 *Petitio præpoſtera non admittitur*

PRæpoſtera † petitio oon admittitur, & per ſucceſſiooem ioter debitorem & creditorem confunditur debitū. Bartolus, Baldus & Salycet. *ad hanc l. l. fundi. & l. fundum, de exceptionib.* Bald. *ad l. debitori.* C. *de pact.* idem *ad l. ſi.* §. *in computatione. verb. ex hoc ſequitur.* C. *de iur. deliber.* 1

L. Si adulta 6. §. Nam ſi.

1 *Actio per ſucceſſionem inter creditorem & debitorem confunditur.*

2 *Cohæredibus non ſoluendo exiſtentibus bonorum ſeparatio fieri poteſt.*

3 *Compenſandi animus in legatis quando præſumatur.*

PRo hæreditaria † parte, pro qua creditor debitori ſucceſſit, confunditur actio, oiſi hæres compenſandi animo ſit inſtituta. *hac l.* Bartol. Bald. & Salycetus. 1
Cohæredibus † non ſoluendo exiſtentibus bonorum ſeparatio peti poteſt. vide citatos *ad hanc l.* Cuman. *conſ.* 2
133. *incip. Dominus Nicolaus.* De compenſandi † animo in Inſtitutionibus & legatis attendendo, & ex quibus argumentis ac indiciis animus compenſandi pateat. Menoch. *de præſumpt. lib.* 3. *præſumpt.* 142. Hieronym. de Laurent. *deciſ. Auinion.* 45. *n.* 1. 3

L. Creditores 7.

1 *Creditor contra legatarios non agit.*

CReditor † non agit contra legatarios, ſed hęredes. Legatarij non ſoluunt æs alienum hæreditarium, ſed hæredes. Bartol. Bald. & Salycet. *ad hanc l. l. hæreditarium. de act. & oblig.* Romanus *conſ.* 189. *incip. ſtante.* Dec. *conſ.* 387. *n.* 5. Schard. & Bart. *hoc textu.* Vincent. de Franchis *deciſ.* 246. *n.* 1. & 4. vide remiſſiones *ad l. vſufructu legato. ff. ad l. Falcid.* Villalob. *in ſyntag. comm. opin. lib.* 4. *tit.* 7. 1

Ex delictis defunctorum in quantum hæres teneatur.

TITVLVS XVII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigar. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Sichard. Cuiac. Bonacoſs. Balb. Villalob. Turzan. Ghazian. *in ſyntagm. commun opin. lib.* 4. *tit.* 8.

L. Poſt 1.

1 *Actiones ex delicto ad hæredes transmittuntur.*

ACtiones † ex delicto poſt litem cooteſtatam tranſeunt ad hæredes, ſed ante litem conteſtatā abſq; commodo ad hæredes deuento non tranſeunt. *hac l.* Bartol. Bald. & Salycet. Alexand. & Schard. *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Petrus Surdus *deciſ* 89. *n.* 1. Boerius *deciſ.* 64. Cacheran. *deciſ.* 149. Clarus & Guazar. *in praxi crimin.* §. *vlt. q.* 86. vide citatos auctores *commun. opin. ad rubric. tit.* Burſat. *conſ.* 12. *n.* 49. *lib.* 1. Intellect. ad hanc l. Vaſq. *in illuſt. controuerſ. nouis, cap.* 7 *lib.* 1. *n.* 15 *fol.* 90. 1

De conſtituta pecunia.

TITVLVS XVIII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide vltra citatos ad eundem tit. in D. Cynum, Bartolum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum & Sichardum, Cuiacium, Riminaldum *in commentar. ad tit. Inſtit. de donat. nu.* 556. Crauettam *conſ.* 845.

L. Si pro alieno 1.

1 *Soluere pro alio promittens ſe & ſucceſſores obligat.*

2 *Conſtitutum perſonale quomodo obliget.*

3 *Obligantes ſe diſiunctiue inſolidum tenentur.*

4 *Conſtitutum imperſonale non valet.*

SOluere † pro alio conſtituens ſe & hæredes ſuos obligat, *hac l.* Bartol. Bald. & Salycet. De conſtitutore 1
quando conueniatur ex cooſtituto. Colerus *de proceſſ. executiu. li.* 1. *c.* 10. *n.* 254 & 261. *in vet.* 292. 299. *in noua edit.*

Auth.

Auth. Si quando. iunctis §§§. Sin autem.

2 Perſonale † conſtitutum tenet quoad conſtituen-
3 tem ſi vnus eſt in ſolidum: ſi autem † plures ſunt no-
minati, copulatiue pro parte virili tenentur: diſiunĉti-
ue ſe obligantes, in ſolidum etiam conueniuntur: im-
4 perſonale † autem conſtitutum inualidum. Baldus, Sa-
lycetus & Bartolus *ad hunc textum.* Baldus *conſ.* 93. *incip.
præſuppoſita. par.* 5. Romanus *conſ.* 86. *incip. in caſu.* Schar-
dius *ad Bartolum, hoc textu.* Flaminius Chartarius *deciſ.
executiua* 21. *n.* 1. Alciatus *lib.* 2. *parerg. c.* 6. Decius *conſ.* 83.

L. Receptitia 2 iunct. §§ Cum igitur. §. Hac.

1 *Conſtitutum debitum præſupponit.*
2 *Conſtitutum quomodo inducatur. n.* 3.
4 *Conſtituti actio quæ.*
5 *Actio conſtituti* 30. *annis præſcribitur.*
6 *An per conſtitutum alter per alterum acquiratur actio.*
7 *Actio conſtitutæ pecuniæ heredibus & in heredes datur.*
8 *Actio conſtituti quodnam debitum requirat.*
9 *Actio conſtituti num coniungatur cum actione ex ſtipulatu.*
10 Pecuniæ *nomine quid veniat.*
11 Pecuniæ *nomen num vocabulo pretij æquiparetur.*
12 *Pecunia quando pro re immobili ſumatur. n.* 14.
13 *Pecunia alter ſanguis.*
15 *Pecuniæ nomine comprehenduntur omnes res fungibiles.*
16 *Conſtituta negotiatorum & argenti diſtractorũ ſubſiſtunt.*
17 *Campſores & negotiatores inter ſe conſtituunt.*
18 *Cambia inter contractus annumerentur.*
19 *Cambij contractus quot perſonas requirat.*
20 *Cambium an contractus ſit nominatus.*
21 *Debitor ex cambio vbi conueniatur.*
22 *Cambij intereſſe debetur.*
23 *Scribentes literas cambij an teneantur.*
24 *Faciens literas cambij num reuocare poſſit.*
25 *Promiſſio facta per campſorem num vim ſolutionis habeat.*
26 *Pecunia quando pro merce accipiatur.*

1 COnſtitutum † præſupponit rem debitam ex qua-
2 cunq; cauſa, *h. text.* De conſtituto † quomodo fiat.
Anton. Gabr. Roman. *in commun. concluſ. lib.* 1. *tit. de pact.*
3 *concl.* 3. An per pollicitationem † inducatur. Aquilin.
ad rubr. de verb. obligat. n. 190. Cephalus *conſ.* 452. De cau-
4 ſa conſtitutæ † actionis. Oldendorp. *claſſe* 4. *act.* 8. Tho-
loſan. *in ſyntagm. iuris ciuilis, lib.* 24. *c.* 7. Aquilin. *ad rubric.
de verb. obligat. n.* 252.

§. Et neque.

5 Actio † conſtituti ex quacunq; cauſa nata ad inſtar
aliarum perſonalium 30. annorum ſpatio præſcribitur.
6 *hac l.* Bartolus, Baldus & Salycetus. An alteri † per alte-
rum ſub titulo conſtituti quæratur actio. Rota Genua
ad mercatur. *deciſ.* 35. *fol.* 124. *n.* 1.

§. Sed &.

7 Actio † conſtitutæ pecuniæ hæredibus & in hære-
des competit pro rebus debitis, non indebitis. Quale-
8 nam & quod † debitum ſufficiat ad intentandam a-
ctionem conſtituti. vide Schneidwinum *in comment.
ad §. in perſonam. n.* 21. 24. 25. 27. 28.

§. Vt non.

9 Conſtitutum † omnes caſus complectitur, qui per
ſtipulationem poſſent explicari. *hoc §.* Schneidwin. *al-
leg. §. in perſonam. n.* 12. An coniungatur cum actione ex
ſtipulatu. Schneidwin. *citato loco. n.* 13.

§. Et neminem.

10 Pecuniæ nomine † res omnes fungibiles & in pre-
tium conuerſu poſſibiles comprehendit. *L.* 1. *§. fin. de ca-
11 lumniatorib.* Quatenus † *pecuniæ* nomẽ vocabulo pretij
æquipolleat, & vnum in locum alterius ſurrogetur.
Anton. Gabr. Roman. *in commun. concluſ. tit. de reg. iur.
12 lib.* 6. *concluſ.* 2. *n.* 53. Quando † vt res immobilis conſi-
deretur. Franciſcus Mignon *ad conſuetud. Andegauenſ. fo-
lio* 168. *col.* 1. *l. ſi cheros. §.* 1. *l. hoc legatum. de legat.* 3. Quan-
do pro ſanguine † & quidem altero accipiatur. item 13
pro hominis vita. Accurſ. *ad l. aduocati. C. de aduocat. &c.
l. lex quæ tutores. ſuper verb. vitam. de adminiſtr. tutor.* Tira-
quellus *de nobilitat. cap.* 31. *n.* 366. De pecunia † ad mu- 14
tuum deſtinata mittente nomeo rei mobilis. Ferron.
ad conſuetud. Burdegal. lib. 2. *tit.* 5. *de teſtam. §.* 3. *in princip.*

§. Si enim.

Pecuniæ † nomine comprehenduntur in conſtitutis 15
domus, fundi & agri, ſenſus vanis nominibus præua-
leat, & pecuniæ nomine omnes res fungibiles com-
prehenduntur. *hoc §. l. penult. inf. de legat. l. pecuniæ nomi-
ne.* vbi Alciat. Rebuff. & Gœddæus *de verb. ſignif.*

§. His videlicet.

Argenti † diſtractores & negotiatores quæ conſti- 16
tuunt, firma ſunto. Ex hoc §. notat Bartolus, quod
campſores & negotiatores † inter ſe ſtatuta condant, 17
quem vide, & vltra Bartolum Iohannem Baptiſtam
Caccialupum *ad l. omnes populi. verſ. deinde. de iuſtit. & iu-
re.* Argenti diſtractione, negotiatione, cambiiſq; lici-
tis: Et an † cambia inter contractus referantur. Iaſon 18
ad rubric. C. de ſacroſ. Eccleſ. n. 64. De cambij † contractu 19
quotnam requirat perſonas. Rota Genua *deciſ. ad mer-
catur.* 1. *nu.* 27. An contractus † nominatus *deciſ.* 32. *n.* 5. 20
Num in loco † ſolutionis deſtinatæ debitor ex cam- 21
bio ſit conueniendus. idem *deciſ.* 104. *nu.* 7. Cambij in-
tereſſe. *deciſ.* 134. *n.* 3. Scribentes † literas cambij an te- 22
neantur campſori, ſi debitor principalis non ſoluit.
deciſ. 1. *nu.* 2. *deciſ.* 4. *nu.* 3. *deciſ.* 4. *n.* 7. Faciens † literas an 23
reuocet *deciſ.* 10. *nu.* 15. De campſoris † compromiſſio- 24
ne pro alieno debito & an talis promiſſio habeat vim 25
ſolutionis. idem *deciſ.* 4 *nu.* 9. *fol.* 13. De argenti & cam-
bij negotiatione. vide Felyuum ac Panormitanum *ad
cap. cum olim. cap. cum Canonici. de cenſib. extra. l. vnic.* iun-
cto Rebuff. *C. negotiator. ne militent.* Alciat. *lib.* 1. *parerg.
cap.* 46. De monetæ negotiatione, *l.* 3. *§. ne potentiores. de
offic. præſid.* Et quatenus pecunia inſtar aliarum merciũ
conſideretur interdum vt corpus, aliquando vt quan-
titas, notat *l. vlt. de condict. cauſa data.* Et quando † mer- 26
cis vicem obtineat. Molin. *de vſur. q.* 3. *n.* 273.

L. Diui Adriani 3.

1 *Beneficium diuiſionis conſtituentibus competit.*

INter † conſtituentes non minus quam fideiuſſo- 1
res diuiſionis beneficium locum habet. *hac l.* Barto-
lus, Baldus & Salycet. Marcus Antonius Aquilinus
ad rubric. de verbor. obligat. nu. 266. Schneidwin. *in com-
mentar. ad §. in perſonam. nu.* 30. *de actionib.*

De probationibus.

TITVLVS XIX.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide vltra ci-
tatos ad eandem rubricam in D. Burrigar. Cy-
num, Bartolum, Angelum, Caſtrenſem & Salycetum,
Turzanum, Villalob. Suarets, Bonacoſſ. Vezinum,
Fichardum, Donatum à Fina, Vitium, *in ſyntagm. com-
mun. opin. lib.* 4. *tit.* 9.

L. Vt creditor 1.

1 *Reus exceptionem probare tenetur.*

REus exceptionem † vti actor intentionem pro- 1
bare tenetur. Debitor ſolutionem probabit. *hac l.*
Bartolus, Baldus & Salycetus. Romanus *conſil.* 419. *in-
cip.* inprimis Maſcardus & Pacianus *in tract. de probatio-
nib. in indicib. ſub vocab. ſolutio.* Petrus Surdus *deciſ.* 64.
num. 30. Intellect. ad hanc legem, Ludouicus Roma-
nus *ſingul.* 364.

L. Poſſeſſiones 2.

1 *Rei vendicatione agens dominium probabit.*

1 REi vendicationem † inſtituens dominium probabit. Reus poſſeſſor dominus præſumitur vſque coorrarium probetur. Bartolus, Baldus & Salycetus. Alexand. *conſ.* 24. *col.* 4. *vol.* 5. Maſcardus & Pacianus *in tract. de probat. in indicib. vocab. dominium* Nonius *conſ.* 73. Menoch *de arbitr. lib* 2. *cent.* 1 *caſu* 42. *n.* 6. idem *de recuper. poſſeſſ. in prælud. n.* 13. Boerius *deciſ.* 42.

L. Ex perſona 3.

1 *Collega num pro collega ſoluere teneatur.*
2 *Ex ſtatu præſenti præſumitur in futurum.*

1 COllega † & huius hæres pro collega non ſoluit, ſi tempore quo remotus fuit collega, ſoluere po-
2 tuit. Bartolus, Baldus & Salycetus. Ex præſenti † ſtatu præſumitur in futurum. Baldus *ad l non ignorabit. ſup. ad exhibendum* Fulgoſ. *conſ.* 8. *incip duo trant.* Albanus *ad Bartolum, hoc textu.* Iacob. Menochius *de præſumpt. lib.* 6. *cap.* 65.

L. Proprietatis 4.

1 *Dominium quomodo probetur.*

1 DOminium probatur per inſtrumenta, teſtes, aliaque iudicia. Bartolus, Baldus & Salycetus. vide remiſſiones *ad l.* 2. & vltra illas Ioh. Schneidwin *ad* §. *omnium. n.* 72 *Inſtit. de action fol.* 650.

L. Inſtrumenta 5.

1 *Scriptura priuata non facit fidem plenariam.*
2 *Scriptura priuata quando inſtrumento publico præferatur.*

1 SCriptura † priuata ſine aliis adminiculis non ſufficit ad probationem plenam inducendam. Bartolus, Baldus, Caſtrenſis & Salycetus. *l. Neſennius. in ſectu remiſſ. de negot. geſt.* Romanus *conſ.* 319. *incip. in cauſa.* Decius *conſ.* 94. *incip. in caſu.* Schardius *ad Bartolum, hoc textu.* Socinus *regula* 294. Menochius *conſ.* 787. *nu.* 1. 2.
2 *lib.* 8. Quando priuata † in probatione præferatur inſtrumento publico. Burſatus *conſ.* 103. *lib.* 1. Vaſquius *in illuſtrib. controuerſ. nouis tom.* 2. *cap.* 28. Iohannes Coppen *deciſ.* 46. Magonius *deciſ. Florent.* 81. Symphorema ſupplicat. Imperial. Camer. *tom.* 1. *parte* 2. *tit.* 9. *fol.* 161. *n.* 16. 17. 18. *col.* 1. Caualcan. *parte* 2. *deciſ.* 27. vbi tradit de ſcriptura priuata æquipollente poblico inſtrumento.

L. Rationes 6.

1 *Rationibus defuncti in probationibus non ſtatur.*
2 *Verba enunciatiua in vltima voluntate emiſſa non præiudicant.*
3 *Scriptura priuata non probat pro ſcribente.*
4 *Libri cenſuales priuatorum num probent.*
5 *Libris mercatorum quomodo fides adhibenda.*
6 *Libris ſociorum num credatur.*
7 *Aſſertioni iurata teſtatoris heredes ſtare debent.*
8 *Teſtatores iurando creditoribus non præiudicant.*

1 RAtiones † priuatæ defuncti non probant eiuſdem
2 debitum. Item verba enunciatiua † à teſtatore emiſſa, ad commodũ hæredis non probant pro hærede.
3 Scriptura † priuata non inducit fidem pro ſcribente. Bartolus, Baldus & Salycetus *ad hanc l.* Quatenus libri
4 cenſuales † priuatorum probent. Fachi. *conſ.* 11. *nu.* 1. *in* 2. *parte conſ.* Modeſtini Piſtoris. *num.* 30. *parte* 2. De li-
5 bris priuatis † rationũ & quidem mercatorũ qualem merentur fidem. Ioſephus Ludouicus *commun. concluſ.* 29. Menochius *de arbitr. iudic. lib.* 2. *cent.* 1. *caſu* 91. Et
6 in ſocietate † ſo probẽt. idem *caſu* 93. Ad materiam textus Boerius *deciſ.* 105.

Authent. Quod obtinet.

7 Actioni † iuratæ hæredes ſatisfacere debent: Enun-
8 ciando † autem & iurando teſtatores creditoribus præiudicare non poſſunt, *hoc textu.* Socinus *ad cap. cum ſit generale. de foro competenti.* Iuramentum defuncti quãdo ad hæredes tranſeat, vt hoc hæredes impleant. Vincentius Carocius *in tract. de iuram. litis deciſorio. n.* 71 *folio* 22. Abbas *in cap. fin. de ſepultur* Hieronymus Gabriel *conſ.* 3. *nu.* 9. Ioſephus Ludouicus *commun. concluſ.* 16. *nu.* 1. & 2. vbi tradit, quod hæres teneatur exonerare conſcientiam defuncti. De iuramenti facultate tranſeunte à defuncto in hæredem. Menochius *de arbitr. iud. lib.* 2. *cent.* 2. *caſu* 190. Afflictus *deciſ.* 169. Roland. à Valle *conſ.* 52. *lib.* 1. Ioſephus Ludouicus *commun. concluſ.* 16. *n.* 86. *fol.* 139. De pœna hæredis non ſeruantis iuramentum. idem Ludouicus *commun. concluſ.* 16.

L. Exemplo 7.

1 *Scriptura creditoris debitori non nocet. n.* 2.

EX propria † ſcriptura creditoris non conuincitur 1
debitor. Bartolus, Baldus & Salycetus *ad hanc l.*
Item ſcriptura † non facit fidem pro producente. Bar- 2
tolus, Panormitanus *conſ.* 81. *incip. videtur parte* 1. Romanus *conſ.* 205. *incip. in puncto.* Paulus Æmil. Verallus *deciſ.* 185. *n.* 3. *parte* 2.

L. Fruſtra veremini 8.

1 *Actori incumbit probatio.*

ACtori † incumbit probatio. Bartolus, Baldus & Sa- 1
lycet. *l.* 2. *in ſectu remiſſ. de probationib.* Barnabas Cornazanus *deciſ.* 85. *nu.* 1.

L. Cum te minorem 9.

1 *Aetatem allegans eam probabit.*

AEtatem † alleganti incumbit probatio. Bartolus, 1
Baldus & Salycetus. *l ſi minorem de in integr. reſtitut. ſup.* Salycet. *ad l.* 1. & 3 *C. ſi minor ſe maior.* Maſcardus & Pacianus *in tract. de probat. in indice, vocab. ætas.* Petrus Surdus *deciſ* 75. *n.* 9. Duennas *reg.* 258.

L. Neque natales 10.

1 *Illud quod ſolet abeſſe, non probat illud eſſe.*
2 *Libertas filij per libertatem matris probatur.*

ILlud quod † ſolet & poteſt abeſſe, non probat illud 1
eſſe. Libertate matris † probata filius liber eſſe cen- 2
ſetur. Ingenuitatis probatio ſit idonea. Baldus *ad hanc l.* Bartolus, Baldus, Salycetus, Æmilius Verallus *deciſ.* 11. *n.* 6. *parte* 1. Hieronymus de Cæuallos *in pract. quæſt. opin. commun. contra communes quæſt. vel cap.* 180. Albanus, Alexand. Puteus, Schardius *ad Bartolum, hoc textu.*

L. Si ſcriptum 11.

1 *Teſtamentum vitioſum aſſerens illud probabit. n.* 2.

TEſtamento † vitium inuiſibile obiiciens illud pro- 1
babit. *Baldus.* Teſtamentum impugnans cauſam oſtendat, quare viribus careat. *Salycetus.* De inſtrumento teſtamenti præſumptionem pro ſe habente. Verallus *deciſ.* 421. *n.* 2. Baldus *ad l. intereſſe. C. de ſolutionib.* Menochius *lib.* 4. *cap.* 21. *n.* 24. & *lib* 4. *præſ.* 10. *n.* 11. Franciſcus Mantic. *de coniect. vlt. vol. lib.* 2. *cap.* 5. *n.* 1. Et in dubio ſuſtinendum *lib.* 2. *cap.* 15.

L. Cum res 12.

1 *Res per inſtrumenta non geritur, ſed probatur.*

REs † per inſtrumenta non geritur, ſed probatur. 1
Bartolus, Baldus & Salycet. *ad hanc l.* Bartol. *conſil.* 209. *incip. viſo proceſſu.* Baldus *conſ.* 185. *incip punctus. parte* 5. Surdus *deciſ.* 277. *nu.* 6. Antonius Teſauru & Blaſius Flores Dias *deciſ.* 197.

L. Non epiſtolis 13. § *Sine.*

1 *Conſanguinitas per literas non probatur.*

PEr literas † aſſertorias conſanguinitatis non induci- 1
tur conſanguinitas: talem vel talem literis quendam nominans, non ilico talem fatetur. Bartolus, Baldus & Salycetus. Duennas *regula* 341. De conſanguinitatis probatione. Maſcardus & Pacianus *in tractat. de probationib. in indice, ſub vocabul. conſanguinitas.* Quatenus nuncupationes, item tituli alicui ius indebitum non conferant. vide Iohannem Gœddæum *in*

conſil.

conſil. facult. Marpurg. 28. *parte* 2. *nu.* 151. *fol.* 282. Ad materiam textus vltra citatos, vide Hartmau. Hartmanni *in pract. Camer. Imperial. obſeruat. lib.* 2. *tit.* 13. *obſeruat.* 2. *nu.* 2. *fol.* 230.

L. Non nudis 14.

1 *Aſſertio nuda patris ad probandum filium ſuum eſſe non ſufficit.*

1 SOla profeſſio † patris oon probat filium quem eſſe. Bartolus, Baldus & Salycetus. Couarruuias 2. *parte relect. cap.* 8. §. 3. *n.* 5. 6. 7. Oldradus *conſil.* 258. *incip. Innocent.* Decius *conſil.* 54. *incip. in cauſa.* Schardius, Albanus, Alexandet & Bartolus. Duennas *regula* 342. Malcardus & Pacianus *in tract. de probat. in indice, ſub vocab. filius.* item *filiatio.* Pacianus *conſil.* 1. Menochius *lib.* 6. *præſumpt.* 53 *n.* 39. 43. 44.

L. Vis etius 15. §. Cum igitur.

1 *Poſſeſſio violenta non liberat quem ab onere probandi.*

1 VIolenta † poſſeſſio non releuat aliquem ab onere probandi. Bartol. Bald. & Salycet. Bartol. *in l ſi prius. col* 9. *in* 3. *oppoſit ff. de oper. noui nunciat.* Alban. *ad Bartolum, hoc textu.* Menoch. *de præſumpt lib* 6 *cap.* 69. Intellect. ad hanc l. Marc. Anton. Aquilin. *ad tit. de V. O fol.* 76. *n.* 31.

L. Siue poſſidetis 16.

1 *Dominium patris ad filium tranſmittitur.*

2 *Præſens ex præterito præſumitur.*

1 DOminium † patris præſumitur continuatum in filium u hæredem, non eum qoi ſe donatarium vendirat. Bald. & Salycet. Ex præterito præſumitur in tempus præſens Felynus *ad cap. ſcribam. de præſumpt. extr.* Pariſius, Schardius, Pomates, Puteus, Albanus *ad Bartol. hoc text.* Franciſc. Milanenſ. *deciſ. regni Siciliæ* 1. *n.* 1. *lib.* 1. Intellect. ad hanc l. Coſſet *ſing.* 126. Ioh. Baptiſt. Coſta *in tract. de facti ſcientia inſpect.* 100. *n.* 9.

L. Matrem tuam 17.

1 *Tempus allegans illud probabit.*

1 FVndans † intentionem ſuam in tempore ſiue agat, ſiue excipiat, tempus probare tenetur. Caſtrenſis. Probatio cócludens ex tempore requirit probationē illius. Baldus. Verſans in poſſeſſione ſeruitutis liquido probabit liberam natiuitatem Bartolus, Boerius *deciſ.* 36. *n.* 11. Intellect. ad hanc l. vide apud Anton. Peregrin. *de iure fiſci, lib.* 6. *tit.* 6. *n.* 30.

L. Cum precibus tuis 18.

1 *Inſtrumentum præſumptionem pro ſe habet.*

1 INſtrumentum † pro ſe præſumptionem habet vſq; contrarium probetur. Baldus. Plus valet quod agitur quam quod ſimulate in inſtrumeoto inſcribitur. Salycet. Barbatia *conſ.* 43. *col.* 6. *vol.* 1. Decius *conſil.* 36. Alciat. *de præſumpt. reg.* 2. *præſumpt.* 13. *n.* 78. Crauetta *conſ.* 10. *nu.* 7. Grammat. *deciſ.* 45. *n.* 9. Roland. à Valle *conſ.* 70. *n.* 8. *lib.* 1. Pomates, Albanus, Schardius *in addit. ad Bartolum, hoc textu.* Hieronymus de Laurentiis *deciſ. Auinionenſ.* 67. & 91. Franchis *deciſ.* 279. *n.* 1. Marilla *in conſuetud. Barenſ. incip. veneranda in princip.* de fid. inſtrum. Ioh. Borcholt *conſil.* 10. *lib.* 1. *fol.* 131. *col.* 1. Gerhard *ſingul.* 39.

L. Exceptionem dilatoriam 19.

1 *Exceptio dilatoria eſt probanda.*

2 *Atteſtationibus publicatis vlterior teſtium productio regulariter non admittitur.*

3 *Productio teſtium quarta & quinta non concedatur.*

1 EXceptio † dilatoria in initio litis oppoſita poſt litem conteſtatā probatur. *hac l.* Bartolus, Baldus & Salycet. Pariſius & Albanus *in addit. ad Bartolum, hoc textu.* Petrus Surdus *deciſ.* 24. *n.* 5. Intellect. Fachinæus *lib.* 8. *controu. cap.* 57.

Auth. Atqui ſemel. §. Si vero.

Publicatis † atteſtationibus vlterior teſtium produ-
2 ctio regulariter nō admittitur: quarta † teſtium produ-
3 ctio non niſi cum certa ſolennitate admittitur: quinta omnioo vetita. Bartol. Bald. Caſtrenſ. & Salycet. Socinus *reg.* 498. Nonius *conſ.* 24. *n.* 4. Alphanus *in reportat. n.* 491. Pariſius, Alexander, Schardius *in addit. ad Bartolum, hoc textu.* Petrus Surdus *deciſ.* 59. *n.* 10. Intellect. ad hunc textum Vaſquius *in illuſtrib. controuerſ. nouis lib.* 2. *cap.* 31. *n.* 1. Anton. Gabr. Romanus *in commun. concluſ. tit. de teſtib. lib.* 1. *concluſ.* 10. Ioh. Dauth *in commentar. de teſtam. rubric. qui teſtam. n.* 135 *fol.* 182.

L. Si de poſſeſſione 20.

1 *Libertas per inſtrumentum ſubtractum non probatur.*

LIbertas † non probatur per productionem inſtru- 1
menti ſubtracti, ſed magis præſumitur contra ſubtrahentem. Bartolus, Baldus & Salycet. Bald. *l. Labeo. ff. de pact.* Schardius, Albanus & Alexander *ad Bartolum, hoc textu.* Ioh. Meiſner *tom.* 3. *deciſ.* 1. *nu.* 4. *fol.* 5. Intellect. ad hanc l. Roman. *ſingul* 381. vbi de inſtrumeoto non lacerato.

L. Ad probationem 21.

1 *Inſtrumentum illud probat quod in eo continetur.*

INſtrumentum † quod non exhibet, pro omiſſo & 1
non acto habetur. Inſtrumeota proſunt his, quorū mandato ſunt confecta, non extraneis. Bartol. Bald. & Salycet. Barbat. *conſ.* 58. *vol.* 2. Decius *conſ.* 162 *incip. in cauſa.* Alban. & Schard. *in addit. ad Bartolum, hoc textu.* Fulcus *in ſingul vocab. fructus. fol.* 101. Intellect. ad hanc l, Carolus Ruinus *conſ* 69 *n.* 2 *vol.* 4 Oldrad. *conſ.* 316. *n.* 1.

L. Ad probationem ſeruitutis 22.

1 *Probatio non fit per media impertinentia.*

MEdia † impertinentia non probant. Baldus. De 1
probatione ſeruitutum quatum fit mentio *in hoc textu,* Maſcard. & Pacian. *in tract. probat. vocab. ſeruitus.*

L. Actor quod aſſeueras 23.

1 *Negatiua probari non poteſt.*

ACtori aſſerenti incumbit onus probandi. Bartol. Bald. Salycet. & Caſtrenſ. *c. accuſatorer* 6. *q.* 5. Schard. & Alban. *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Maſcard. *de probat. concluſ.* 1091. Herculan. *de proband. negatiua, n.* 124. Ex hoc
textu affirmant Dd. negatiuam † probari non poſſe, de 2
qua vide Vincent. Herculan. *in ſpeciali tract. de proband. negatiua.* Afflict. *deciſ.* 400. *n.* 9. Crauetta *conſ.* 1. Alphan. *in reportat. n.* 582. Quid iure Saxon. quoad huius legis diſpoſitionem obtineat. Reinh. *diff. iur. Saxon.* 1. *parte* 4. Zobel. & Ruman. *in diff. p.* 1. *diff.* 21. *fol.* 128.

L. Iubemus omnes 24.

1 *Scripturam ſuſpectam producens eam veram eſſe probabit.*

2 *Inſtrumentum tanquam falſum impugnans nec probans vt falſarius punitur.*

3 *Delinquens coram iudice abſque accuſatione punitur.*

PRoducens † ſcripturam ſuſpectam niſi probet eam 1
veram, iodicis officio vt falſarius punitur. Accuſans
inſtrumentū † de falſo & nō probans vt falſarius puni- 2
tur. Caſtrenſ. In delicto † coram iudice commiſſo quis 3
punitur ſine accuſatiooe ex iudicis officio. Bartol. Hieron. de Laurentiis *deciſ. Auinionenſ.* 50. Hippolytus de Marſil. *conſ.* 70. *n.* 19. & 20.

L. Sciant cuncti 25.

1 *Accuſatores articulos ſuos probabunt.*

ACcuſatores † per idoneos teſtes accuſationis arti- 1
culos probabunt. Roman. *conſ.* 349 *incip. cum quæritur.* vbi de probatione excommunicationis. Alciat. *de præſumpt. reg.* 2. *præſumpt.* 9. Schardius & Alban. *ad Bartol. hoc textu.* Vincent. de Franchis *deciſ.* 372. Barnabas Cornazanus *deciſ.* 115. *n.* 1.

De teſtibus.

TITVLVS XX.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Butrigar. Cynum, Bartolum, Caſtrenſem, Salycetum, An-

gelum,

gelum, Romanum, Sichardum, Soarets, Bellacomb.
Bonacoſs. Vezinum, Viuium, Marſilium, Balbum, Donatum à Fina, Kirchonium, Chærianum, Fichardum *in ſyntagm. commun. opin lib. 4. tit. 10.* præter hoſce citatos ad eandem rubr. in D. inſuper Proſperum Farinaceum & Borgninum Caualcanum *in nouiſſimis ſuper huius tituli materiam tractatib.* Beſſianum *ad conſuetud. Antrn. cap. 8. art. 7.*

L. Si tibi 1.

1 *Ingenuitas quomodo probetur.*
2 *Teſtes ſoli quando non probent.*

1 INgenuum † quem eſſe tam teſtes quam inſtrumenta probant. Bartolus, Baldus & Salycet. *l. 6. inf. de fid. inſtrum. l. 16. de liberal. cauſ.* Maſcardus & Pacianus *in tract. de teſtib. in indice, ſub vocab. ingenuus.*

§. Soli enim.

2 Vbi inſtrumenta † ſimul cum teſtibus ex legis præſcripto ad ferendum teſtimonium & probandum requiruntur, teſtes ſoli non probant. *hoc § l. ſtatum inf. de fid. inſtrum.*

L. Etiam iure 2.

1 *Teſtimonia domeſtica nil probant. Quando probent. n. 3.*
2 *Domeſtici quinam ſint.*

1 DOmeſtici † mercedem & ſalarium habentis teſtimonium nō ſubſiſtit. Bartol. Bald. & Salycet. Turzan. *reg. 75.* Diaz. *reg. 746.* Cæpolla *cautel. 219.* Alexand. Schard. Puteus *in addit. ad Bartol.* Valaſcus *deciſ. 45.* Anton. Gamma *deciſ. 278.* Anton. Gabr. Roman. *in comm.*
2 *concl. tit. de teſtib. concl. 10.* Quæ autem perſonæ † inter do-
3 meſticos referantur: quando item domeſtici † ſint teſtes, notat Bartol *ad hanc l. n. 1.* Roman. *conſ. 7.* Marſil. *ſingul. 5.* Farinaceus *in tractat. de teſtib. lib. 2. tit. 6. q. 54. fol. 47.* inprimis *n. 130. fol. 49.*

L. Solam teſtationem 3.

1 *Teſtis dictum quando valeat.*
2 *Atteſtatio ſola non probat.*

1 DIctum † teſtis carens redditione cauſæ nō probat.
2 Bartol. Bald. & Salycet. Atteſtatio ſola † legitimis adminiculis non munita, nil probat. Bartol. Panormit. *conſ. 105. incip ex parte part. 1.* Socin. *reg. 496. incip. teſtis dicti ſui.* Alex. & Schard *ad Bart. h. textu.* Surdus *deciſ. 105. n. 12.*

L. Eos teſtes 4.

1 *Veritas gratiæ eſt præponenda.*

1 TEſtes † veritatem gratiæ ac potentiæ præferent. Teſtis gratiam & timorem ſeponat. Bartol. Bald. & Salycet. *l. nullus teſtis. iunctis remiſſ. hoc tit. in D.*

L. Parentes 5.

1 *Parentes & liberi teſtimonium non ferunt.*

1 PArentes † & liberi à mutuo teſtimonio voluntario repelluntur. Bartol. Bald. & Salycet. Marſil. *ſing. 59.* Trottus *ad Bartolum, hoc textu.* Duennas *regul. 383.* Auſon. Gabr. Roman. *in commun. concl. lib. 1. tit. de teſtib. concluſ. 15. & 16.* Zaſ. *lib. 4. reſponſ. c. 11.* Grammatic. *conſ. 12. n. 8.* Alphan. *in report. n. 485. l. teſtis idoneus. iunctis remiſſ. hoc tit.* Farinaceus *in tract. de teſtib. lib. 2. tit. 6. q. 54. fol. 25.*

L. Nimis graue 6.

1 *Teſtes contra ſe nemo producere tenetur.*

1 NEmo † contra ſe cogitur producere teſtes. *hac l.* Bartol. Bald. & Salycet.

L. Seruos pro domino 7.

1 *Seruus contra dominum teſtimonium non fert.*

SEruus † nec pro nec contra dominum niſi de ſuo facto interrogatur. Bartol. Bald. & Salycet. *ad hanc l. l. cum probatio. iunctis remiſſ. ff. de probat.* Farinaceus *alleg. quæſt. ad l. 2. huius tit.* De ſeruorum quæſtione & interrogatione. idem *in praxi criminali, quæſt. 41. n. 94.*

L. Iuriſiurandi 8.

1 *Teſti non iurato non creditur. n. 2.*
2 *Teſtis vnus non probat.*

TEſti non iurato † fides minime adhibetur. *hac l.* 1
Bartolus, Baldus & Salycetus. Alexander & Pariſius *ad hanc l.* Petrus, Paulus Fuſcus *ſingul. 86. ſub vocab. iuramentum.* Petrus Surdus *deciſ. 12. n. 7.* Maſcardus *de probat. concl. 743. n. 12.* Matthias Colerus *deciſ. 196.* Seraphinus de Seraphinis *in tract. de priuileg. iuram. priuil. 30.*

§ Similis modo.

§. Et nunc.

Teſtis † vnius dicto cuiuſcunque etiam opinionis 2
ſit teſtis abſque iuramento non creditur. Bartolus, Marſilius *ſingul. 214. 402.* Tyndarus *in tract. de teſtib. cap. 9. n. 8. lib. 1.* Nonius *conſ. 99. incip. cum contra n. 8.* Alphanus *in reportat. n. 562.*

L. Omnibus in re propria 9.

1 *Teſtimonium in re propria non valet.*

TEſtis † nemo idoneus in re propria. Bartolus, Bal- 1
dus, Salycet. *l nullus. iunct. gl. Accurſii. cum remiſſ. ff. hoc tit.* Roman. *conſ. 382. n. 7. incip. quoad petitum.* Schard *ad Bartol hoc textu.* Ioſeph. Ludouic. *deciſ. Peruſin. 95.* Verallus *deciſ. 368. nu. 2.* Hieronymus de Laurentiis *deciſ. Auinionenſ. 105.* Cæſar de Vrſyllis *in addit. ad Deciſ.* Matthei de Afflict. *22. in princ.* Petrus Surdus *deciſ. 219. n. 1.* Intellect. Vaſquius *in illuſtr. controuerſ. nouis lib. 2. cap. 32.*

L. Quoniam liberi 10.

1 *Teſtes debent eſſe liberi.*
2 *Liberum ſe aſſerens ſeruum ſe fuiſſe fatetur.*
3 *Teſtimonium an propter exceptionem teſti oppoſitã differatur.*

TEſtes † homines liberi nec criminum ſocij ſunto. 1
hac l. Bartolus, Baldus & Salycetus. *l. reſtituere. §. fin. cum l. ſeq. ad Trebellian.* Schard. & Alban. *ad Bartol.* Proſper Farinaceus *in tract de teſtib. q 60. à n. 386. ad 405.*

Authent Si teſtis. § Si vero.

Liberum † ſe per confeſſionem aſſerens ſeruum ſe 2
fuiſſe fatetur, niſi manumiſſionem ſimul probet. Bartolus, Bald. & Salycet. *ad hunc textum.* Bartol. *in l. poſt legatum. §. his vero. de his quib. vt indign.* Propter † exceptio- 3
nem obiectam perſonæ teſtis teſtimonium non differtur, niſi pro opponente militet iuris præſumptio. *Bald.*

L. Libertorum 11.

1 *Libertus contra patronum non teſtificatur.*

LIbertus † contra patronum teſtimonium non fert. 1
hac l. Bartol. Bald. & Salycet. *l. 4. in fin. iunctis remiſſ. hoc tit.* Farinaceus *in tract. de teſtib. vocab libertus. in indice,* inprimis *lib. 2. alleg. tract. q. 55.* Albanus, Paritius, Schardius *ad Bartolum, hoc textu.*

L. Nullum penitus 12.

1 *Teſtis quolibet in loco teſtimonium feret.*
2 *Teſtis falſus à quo puniatur.*

TEſtis debet † referre teſtimonium omni fori præ- 1
ſcriptione ceſſante. Teſtis periurus † delinquens 2
in depoſitione ſortitur forum ibi, vbi depoſuit. Baldus. Guido Papæ *conſ. 45.* Cuman. *conſ. 91. incip. an productus.* Afflict. *deciſ. 230.* Menoch. *de arbitr. iud. lib. 1. q. 91.* Schardius *ad Bartolum, hoc textu.* Benedict. Capra *in reg. concluſ. 74.*

L. Si quis teſtibus 13.

1 *Teſtem in vno actu approbans in alio reprobare non poteſt.*

COntra † perſonam teſtis quem quis ſemel produ- 1
xit, non poteſt quis excipere. Bartolus, Baldus & Salycetus. Bartol. *conſ. 90.* Romanus *conſ. 431.* Cranetta *conſ. 188. n. 5.* Pomares, Pariſius, Albanus, Alexander *in addit. ad Bartolum, hoc textu.*

L. Teſtium facilitatem 14.

1 *Solutio debiti quomodo probetur.*
2 *Teſtes in teſtamentis debent eſſe rogati.*

Debiti

1 DEbiti in ſcriptis † contracti ſolutio per inſtrumen-
ta probanda eſt. Bartol. Bald. & Salycet. Decius
*conſil.*82.incip.*viſo*.Cæpolla *cautel*.230.Afflict.*deciſ*.277.
Crauetta *de antiquit.tempor.in* 1.*parte.ſub ſect*.incip.*viſo de
ſama nu*.2.Schard.& Alban.ad Bartol.*hoc textu*.Barnab.
Cornazan.*deciſ*.113.*num*.2.

Authent. Rogati.

1 Teſtes † in teſtamentis legitime præcedente roga-
tione adhibentur. *hoc textu*. Bartolus, Baldus, & Sa-
lycet.Iaſon *ad l*.1.*num*.24.*Cod.de ſacroſanct.Eccleſ*.Boerius
deciſ.35.

L. Si quando.15. §. Sed. §. His.
§. Ipſum.

1 *Teſtes abſentes ad redeundum compelli poſſunt.*
2 *Atteſtationes ante litem conteſtatam quoque publicari poſſunt.*
3 *Teſtium examen ad perpetuam rei memoriam.*
4 *Teſtium examinatoris officium.*
5 *Commißio ad perpetuam rei memoriam.*

1 TEſtes † abſentes cogi poſſunt, vt redeant, & teſti-
monium ferunt. Bartolus, Baldus, & Salycetus
clemene.1.*de offic.delegat*. Alexander, Schard. Albanus ad
Bartol.*hoc textu*. Cacheran.*deciſ*.46. Guido Papæ *quæſt*.
342.*num*.1. Fuſcus *in ſingul lit*.T.*num*.32. Barnabas Cor-
nazan.*deciſ*.14.*n*.1. Flamin.Chartar.*deciſ.executm*.95.*n*.1.
Gail *in pract.obſeruat.lib*.1.*cap*.100. Iul.Clar. & Giachar.
in praxi crim.§.*fin. quæſt*.24. Quid iure Saxonico quoad
huius legis diſpoſitionem reperiatur diſpoſitum. vide
apud Zobel. & Franciſc. Roman. *in differ. iuris Saxon.
parte* 1.*differ*.38 *fol*.172.

Authent. Sed & ſi quis.
§. Quod ſi ventre.

2 Teſtes † ante litem conteſtatam quandoque reci-
piuntur, & publicantur atteſtationes parte legitime ci-
tata, taleſque atteſtationes ad perpetuam rei memo-
riam valent. Baldus, Bartolus, & Salycetus. Fulgoſius
conſil.138. incip. *viſis*. Innocent.*ad cap.quoniam.vt lite non
conteſtata.extra*. Schardius & Alexander ad Bartol. De
3 examine † teſtium ad perpetuam rei memoriam. Hart-
man.Piſtoris *in miſcellan.quæſt.parte* 1. *quæſt*.39. De exa-
mine teſtium ad perpetuam rei memoriam commiſſa-
rio iniuncto. Mynſing. *in obſeru imper.Cam.cent*.1.*obſeru*.
18. Gail *in pract.Cam.imper.obſeru.lib*.1.*obſer*.92.De iſtiuſ-
4 modi commiſſarii † officio. Wurmſer *in pract.obſeruat*.
5 *lib*.1.*tit*.18.*obſeru*.7.*fol*.61. De commiſſione † ad perpe-
tuam rei memoriam. Obſeruat.ſupplicat. Gylmanni
cent.2.*obſeru*.11.*fol*.41. Quomodo lite pendente per ſup-
plicationem extrahatur.Symphor.ſupplic.Cam.*tom*.2.
part.2.*tit*.3.*fol*.24.& *tom*.1.*part*.2.*tit*.9.*à fol*.170.*ad* 174.Et
de commiſſionum proceſſu & expeditione.Symphor.
ſupplicat.Cam. *tom*.1.*fol*.44.& 45.

L. Cum apud. 16. iunct. §§. Sin autem.
§. Si vero.

1 *Atteſtationibus publicatis teſtes in alia inſtantia iterum produci poſſunt.*
2 *Teſtium dicta partium pacto confirmantur.*
3 *Teſtibus coram arbitris examinatis non creditur.*

1 POſt publicationes † atteſtationum poſſunt ſuper
eodem teſtes in alia inſtantia produci. Bartolus *ad*
2 *hanc legem nu*.1. Pacto partium † poſſunt teſtium dicta
corroborari. Felyn.*ad cap.præſentante.de teſtib.extra*. Ale-
xand. Pariſ. Schard. ad Bartol. *hoc textu*. Ex hoc textu
3 notant communiter Dd. quod teſtes examinati † &
publicati coram arbitris non mereantur fidem in qua-
cunque inſtantia, niſi iterum per iudicem examinen-
tur. Lanfranc.*in tract.de arbitr.q*.33. Menoch.*de arbitrar.
iudic.lib*.2.*cent*.2.*caſu* 109.*num*.9. Socin.*reg*.8. Alphan.*in
reportat.num*.914.*fol*.219.*lat*.2.

De fide inſtrument. & amißione eorum, & de apochis.

TITVLVS XXI.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Butriga-
rium, Cynum, Bartolum, Angelum, Caſtrenſem,
Salycetum, Fulgoſium, Sichardum, Lanfrancum ab
Oriano *tom*.4.*tract.tractatuum.fol*.29. De inſtrumento
Guarentigiato. Guidon. de Suzaria *tom*.6.*tract.tracta-
tuum.parte* 2.*fol*.273. Inſtrumentorum executione. An-
ton. de Canario *tom*.5.*tract. tractatuum. fol*.39. Inſtru-
mentorum reaſſumptione. Paridem de Puteo *tom*.4.
tract.tractatuum.fol.6. Weſenbecium *vol*.1.*conſil*.12. Cra-
nettam *conſil*.637. Vezinum, Viuium, Donatum à Fina,
Turzan.Bellacomb.Suaretz, Chærianum. De apochis.
Rotam Genuam *deciſ.ad mercatur.cap*.21. Papon.*ad con-
ſuetud.Burbonia*. §. 419. Iſerniam *ad conſtit.Sicil. in Indice.
ſub vocab.apocha*. Sebaſt.Medic. *in ſpecial.tract.de accepti-
lationibus*.

L. Debitores. 1.

1 *Debito per creditorem probato iudex debitorem ad ſolutionem compellere debet.*
2 *Inſtrumentum amiſſum quando non noceat.*
3 *Inſtrumenti amißio iuramento probatur.*

DEbitum † vbi creditor probauit iudicis auxilium, 1
pro executione implorat idem.*hac lege*. Bartolus,
Baldus, & Salycet. Aliis probationibus extantibus in-
ſtrumenti † amiſſio non præiudicat. Bartol. idem *ad* 2
Auth.ſed nouo iure. infra.de ſeruis fugitiuis. De amiſſione
eiuſque probatione. Maſcardus & Pacianus *in tract.de
probationibus.vocab.amißio.in indic*. Petrus Gerhardi *ſing*.
16. Quatenus inſtrumenti † amiſſio per iuramentum 3
probetur. notat Speculator *ſub tit. de inſtrum. editione*.
§ *poſtquam.verſ.aliud*. Guido Papæ *quæſt*.224. Mollet *in
ſemeſtr.lib*.2.*cap*.22.

L. Si vteris. 2.

1 *Sententia ob falſum teſtamentum contra vnum lata conſorti non obeſt.n.2.*
3 *Inſtrumento reprobato tim probatio infringitur.*

SEntentia † ob falſum inſtrumentum lata contra v- 1
num non obeſt conſorti. *Baldus*. Alter ex creditori-
bus † poteſt vti inſtrumento, de quo alter fuit conde- 2
mnatus de falſo. Salycet. Panormitanus *conſil*.16. *parte*
2. Alexander, Schardius, & Albanus *in addit.ad Bartol.
hoc textu*. Quatenus regulariter † improbato inſtru- 3
mento corruat eius probatio. Felynus *ad cap.cum vene-
rabilis.num*.24.*de exceptionibus*. De inſtrumenti reprobatione.
Menochius *de arbitrar.iudic.lib*.2.*cent*.2. *caſu* 105.
Crauetta *conſil*.632.

L. Si aduerſarius. 3.

1 *Renuncians inſtrumento ſuſpecto ad productionem amplius non admittitur.*
2 *Confeßio ficta tantum operatur quantum vera.*

REnuncians vti † inſtrumento ſuſpecto videtur fa- 1
teri inſtrumentum eſſe falſum, nec iterum ad pro-
ductionem admittitur. Bald. Bartol. *ad l*. 1. §. *edenda.de
edend*.Salycet.*ad l.poſtquam liti.C.de pact*. De confeſſione
† ficta quando veræ æquipolleat. Menoch.*de præſumpt*. 2
lib.1.*quæſt*.61.*num*.10.

L. Illata. 4.

1 *Debitor fiſci ſi amiſit inſtrumentum ſolutionis procuratori Cæſaris, librum rationum edere tenetur.*

1 SI debitor † fiſci amiſit inſtrumentum ſolutionis, procurator Cæſaris librum rationum edere tenetur. *hac lege.* Bartol. Bald. & Salycet. Bald. *ad l. prætor ait. §. fin. ff. de edend.*

L. Sicut iniquum eſt. 5.

1 *Inſtrumenti amiſſionem allegans probabit.*

1 AMiſſionem † inſtrumenti caſu exiſtentem allegans probabit. Quoad amiſſionem inſtrumenti ſine probatione non credendum aſſerenti. *hac lege.* Bartolus, Baldus, & Salycet. Zabarell. *conſil* 25. *incip. excellentiſſimi.* Curtius *conſil.* 25. Pomates, Albanus, Alexander *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Daniel Moller *alleg. lib. 2. ſemeſt. cap.* 22. *iunctis remiſſion. ad l. 1. huius textus.*

L. Statum tuum. 6.

1 *Manumiſſio per teſtes probari poteſt.*

1 MAnumiſſionis † inſtrumento amiſſo manumiſſio adhuc per teſtes probari poteſt. *hac lege.* Bartolus, Baldus, & Salycet. Caſtrenſ. Iacobus Ræuardus *lib.* 1 *ſingul. de auctoritat. prudent. cap.* 7. De manumiſſionibus. Schardius ad Bartol. *hoc textu. l. 5. infra de teſtam.*

L. Si ſolennibus. 7.

1 *Miles inſtrumento amiſſo per teſtes probare poteſt.*

2 *Inſtrumenta num plus probent quam teſtes.*

1 MIlitia † perfunctus perdito probationis inſtrumento ad teſtium allegationem & probationem per teſtes ſe conferre poteſt. *hac lege.* Baldus, Vegetius *in 2. de re militari. cap. 5.* Cuiac. *ad l. 11. infra de profeſſoribus*
2 *& medicis.* De inſtrumentis † an in probationibus præferantur teſtibus. *tract. regul. tom. 2. lib. 18. fol.* 424.

L. Si conſtiterit. 8.

1 *Factum fructuarij proprietario non præiudicat.*

1 FActum fructuarii † non præiudicat proprietario in dominii probatione. *hac lege.* Salycetus, Bartolus *l. 1. infra de præſcript. longi temporis. l. nihil intereſt. & l. neque. ſupra. de vſufruct.*

L. Inſtrumentis. 9.

1 *Diuiſio etiam abſque inſtrumento valet.*

1 DIuiſio † etiam inſtrumento non intercedente valet. *hoc textu.* Baldus, Bartolus, & Salycet. Iaſon *ad l. fin. num. 1. ſupra. bares vendicat.* Boerius *deciſ. 105. num. 1.* Camill. Borellus *conſil. 46. nu. 1.* Petr. Sana Morquechi *in pr. de diuiſ. bonor. in tranſcurſu.*

L. Cum inſtrumentis. 10.

1 *Inſtrumentorum amiſſio quando non noceat.*

2 *Venditio etiam amiſſo inſtrumento eſt valida.*

3 *Probatio per teſtes quando probationi per inſtrumenta præualeat.*

1 INſtrumentorum † amiſſio nil operatur in his, quæ ſine inſtrumento ſubſiſtunt. *Baldus.* Venditio valet
2 † ſine ſcriptura: venditio amiſſo emptionis inſtrumento nihilominus ſubſiſtit. *hac lege.* Salycetus. Quando
3 probatio † huiuſmodi per teſtes præualeat probationi factæ per inſtrumentum. Felyn. & Panorm. *ad cap. cum P. Tabellio. de fide inſtrum. extra.* Syntag. com. opin. *lib. 3. tit. 11. num. 8. fol.* 563.

L. Emancipatione. 11.

1 *Emancipatio per teſtes probari poteſt.*

1 PErditis actis † emancipatio per teſtes probari poteſt. *hac lege.* Bartolus, Baldus, & Salycetus *l. 1. ſupra. hoc tit.* Maſcardus & Pacianus *in tract. probat. in indic. vocab. emancipat.*

L. Non ideirco. 12.

1 *Poſſeſſionis vacuæ traditio quomodo probetur.*

VAcuæ † poſſeſſionis traditio per teſtes & inſtrumenta probari poteſt. Bald. Maſcard. & Pacian. *in tract. probat. vocab. traditio. in indice.* Alexand. *in addit. ad Bartol. hoc textu.* 1

L. Apud eos. 13.

1 *Proteſtanti quatenus credatur.*

PRoteſtantis † affirmationi extra id quod apparet, non creditur. Baldus *l. ſi minor. ſupr. de tranſact. l. teſtes. ſupra. quod metus cauſa.* 1

L. Scriptura diuerſa. 14.

1 *Repugnantia ſcripturarum nil probat. n. 2.*

COnflictus † ſcripturarum ab eadem parte productarum expellit ſubſtantiam probationis. *Baldus.* 1
Repugnantia † inſtrumentorum fidem tollunt. Salycetus *l. optimam. in fin. de contrahenda & committenda ſtipulatione. infra. cap. imputari.* vbi Felynus & Panormitanus *de fide inſtrum.* Iaſon *ad l. fin. de edict. Diui Adrian. tollendo.* Pariſ. Pomates, Alexan. *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Crauett. *conſil.* 623. 2

L. In exercendis. 15.

1 *Inſtrumentum teſtibus æquiparatur.*

INſtrumentum † in probatione æquipollet teſtibus. *hac lege.* Bartolus, Baldus, & Salycetus *l. cum precibus. ſupra de probationib.* Zaſius *lib. 2. ſingul. reſponſorum. cap.* 23. Decius *conſil. 169. incip. & diligenter.* Cuiacius *lib. 10. obſeruat. cap. 8.* Alphanus *in report. num.* 456. Næuizanus *conſil. vlt. num. 14.* Hippolytus *ſingul.* 157. Vincentius de Franchis *deciſ. 178.* Surdus *deciſ. 71. num. 6.* Camill. Borell. *conſil. 46. num. 1.* 1

L. Contractus. 16. iunct. §. Quatam.
§. Illud.

1 *Ex contractu in ſcriptis num oriatur ius.*

2 *In contractu abſoluto locus eſt pœnitentiæ.*

EX contractu † in ſcriptis non oritur ius, niſi impleta ſcriptura munda, & ſine vitio in forma, in qua conſueuit fieri. Ex contractu abſoluto † interim 1
2 dum dictatur, locus eſt pœnitentiæ, & licet à contractu recedere etiam ſaltem ob pœnitentiam amiſſis. Bartolus, Baldus, & Salycet. Decius *conſil. 404. incip. viſo.* Fulgoſ. *conſil. 20. in princip.* Alphan. *in reportat. num.* 677. Menochius *de arbitrar. iudic. lib. 2. cent. 2. caſu* 187. Verallus *deciſ. 211. num. 1. parte 1.* Teſſaurus & Diaz *deciſ. 197. num. 2.* Intellectus ad hanc legem. Cranetta *conſil. 59. num. 3.* Andreas Fachinæus *lib. 2. controuerſ. cap.* 97. Marcus Aquilinus *in repetit. l. centurio. num. 39. folio* 122. Hieronymus de Cæuallos *in pract. quæſt. opin. commun. contra communes. quæſt.* 224.

L. Iudices. 17.

1 *Teſtes coram iudice loci in quo degunt, examinari poſſunt.*

2 *Receptio teſtium in ciuilibus cauſis committi poteſt.*

IVdices † poſſunt committere examen abſentium illi iudici, ſub quo teſtes viuunt. *hac lege.* Bartolus, Baldus, & Salycet. Fuſcus *ſingul. 36. lit. T.* Æmilius Verallus *deciſ. 59. parte 3.* Iohannes Meiſner *tom. 3. deciſ. 6. num. 39. fol. 85.* Pariſius *in addit. ad Bartol. hoc textu.* 1

Auth. Apud eloquentiſſimum.

Receptio teſtium † in ciuilibus non criminalibus cauſis committi poteſt. Bartolus, Baldus, & Salycetus *ad hanc legem.* Iohannes Meiſner *tom. 1. deciſ. Cam. cap. 14. num. 15. fol.* 265. Intellect. ad hunc text. Fuluius Pacianus *conſil. 138. num. 2. fol.* 790. Alexander, Alban. Schardius ad Bartol. *hoc textu.* 2

L. Plures

L. Plures apochis. 18. iunct.
§. Quod reſecantes.
§. Ita tamen.

1 *Apocha in ſolutionibus reddendæ.*

1 CReditor † & debitor ob ſolutiones apochas & antapochas tradere ſibi debent. Bartolus, Baldus, & Salycet. Afflict. *deciſ.*181. Alexander & Schardius *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Fuſcus *ſingul.* 75. *lit. A. fol.* 22. Guido Papæ *quæſt.* 417.

L. Comparationes. 19.
§. Ideoque.
§. Omnes.

1 *Scripturarum comparatio.*
2 *Scripturæ archiui publici creditur.*
3 *Comparatio ex ſcriptura aduerſarÿ fieri poteſt.*

1 EX ſcriptura † priuata prius approbata. Item ex ſcriptura forenſi facta coram iudice fit comparatio literarum, & petentes comparationem iurabunt ſe deſiderare comparationem in nullius fraudem, gratiam & odium. Bartolus, Baldus, & Salycet. Menochius *de arbitrar. iudic. lib.* 1. *quæſt.* 58. *num.* 5. Pariſius, Alexander, Alban. Schardius *in addit. ad Bartol.* Franciſcus Perſonal. *in miſcell. quæſt. cap.* 14. *num.* 9. Kilianus Regulus *in proceſ. iuris Saxonici. cap.* 97. Ioſephus Ludouicus *deciſ. Peruſina* 7. Seraphinus de Seraphinis *in tract. de priuil. iuram. priuil* 172. Grammaticus *deciſ.* 34. *num.* 15. Carolus Ruinus *conſil* 11. *num.* 8. *vol.* 3. Lanfrancus *deciſ.* 142. *cent.* 2. Intellect. ad hanc legem, Decianus *reſponſ.* 11. *num.* 125. *volum.* 1.

Authent. Si contractus.

2 Scripturis † archiui publici creditur licet non ſint publicæ, careantq; anno natiuitatis Domini indictioneque. Bartolus *ad hunc textum n.* 1. *&* 2. Alexand. & Alban. ad Bartol. *hoc textu.*

Auth. Ad hæc.
§. Item.

3 Comparatio † ex ſcriptura ab aduerſario producta fieri poteſt. Scriptura ex archiuo publico prolata vim teſtimonii habet. *hoc textu.* Bartol. Roman. *conſil.* 319. incip. *in cauſa.* Schardius ad Bartol. *hoc textu.* Carolus Ruinus *conſil.* 70. *num.* 1. *vol.* 4. De ſcriptura ex archiuo publico deſumpta. item de huius fide. Cacheran. *deciſ.* 69.

L. Cum quidam. 20. iunct.
§§. ſeqq.

1 *Scriptura ſemel ad acta relata fidem facit.*
2 *Scriptura priuata quando inſtrumento publico præfertur.*

1 SCriptura † ſemel in iudicio producta & ad acta relata fidem meretur. Bartolus, Baldus, & Salycetus. Cæpolla *caut.* 148. Alexander, Pariſ. Albanus *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Iohannes Baptiſta Weber *diſtinct. Bartols* 73. Menoch. *conſil.* 787. *nu.* 2. *lib.* 8. Quando ſcri-
2 ptura † priuata præferatur publico inſtrumento. Amatis *deciſ.* 106. Capyc. *deciſ.* 40. Franchis *deciſ.* 194. *n.* 2. *&* 4. Bellamera *deciſ.* 27. vbi de vi priuatæ ſcripturæ agit.

Plus valere quod agitur, quam quod ſimulate concipitur.

TITVLVS XXII.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Sichardum, Benedictum Capram *regula* 87. *num.* 166. Syntagma commun. opinion. *lib.* 4. *tit.* 12. *folio* 590. Alexandrum *conſil.* 111. *lib.* 3. De ſimulationis ſuſpicione, & eius incurſu. Crauett. *conſil.* 491. Et de ſimulationum incommodis. Franciſcus Mignon *ad conſuetud. Andegauenſ. fol.* 166. Quando ſimulationem ſine turpitudine quis alleget. Ludolphus Schrader *in tract. de feudis parte* 10. *ſect.* 7. *nu.* 155. *fol.* 248.

L. In contractibus. 1.

1 *Veritas ſcripturæ præualet.*

VEritas † præualet ſcripturæ & ſimulationi. Saly- 1
cetus *ad hanc legem. l.* 6. §. 1. *infra. ſi quis ſibi vel alteri.* Bartolus *ad hanc legem.* Cæpolla *cautel.* 243. Romanus *conſil.* 102. incip. *ſuper eo.* Alexander, Pariſius, Pomates, Albanus ad Bartol. *hoc textu.* De veritate non nominibus aut ſcriptura attendenda. Seraphinus de Seraphinis *in tract. de priuil. iuram priuil.* 132. *n.* 7. Menoch. *de præſumpt. lib.* 1. *quæſt.* 31. *num.* 4.

L. Acta ſimulata. 2.

1 *Simulatio probari debet.*
2 *Veritas ſimulationi præfertur.*
3 *Simulatio quomodo probetur.*

SImulatio † allegata apud iudicem probatione indi- 1
get. *hac lege.* Bartolus, Baldus, & Salycetus. Veritas † 2
ſimulationi præfertur, ſi ſimulatio adhibetur de perſona ad perſonam. Imola *ad l. Seius. ad legem Falcidiam.*
Boerius *deciſ.* 102. De ſimulatione † ex quibus probe- 3
tur indiciis. Menochius *de arbitrar. iudic. quæſt. cent.* 1. *caſu* 2. *num.* 26.

L. Emptione. 3.

1 *Pactum de retrouendendo emptioni adiectum, pignoris loco adiectum cenſetur.*
2 *Contractus ſimulatus iuramento non firmatur.*

PActum † de retrouendendo adiectum contractui 1
emptionis, pignoris cauſa adiectum cenſetur. Bartolus, Baldus, & Salycetus *l. fin. C. de pact. pignorum.* Puteus & Albanus ad Bartol. *hoc textu.* Decius *conſil.* 18. incip. *viſo.* Panormitanus *conſil.* 67. incip. *tria. parte* 1. Ex
hoc notant Dd. quod iuramentum † appoſitum con- 2
tractui ſimulato nil operetur. Marſil. *ſingul.* 474. *&* 327. Banerius *de virtute iuramenti. quæſt.* 64. Ruinus *conſil.* 154. *lib.* 4. Alphanus *in reportat. num.* 458.

L. Si quis geſtum. 4.

1 *Perſona vera in contractu attenditur.*

PErſona † quæ vere contraxit, non quæ ſimulate 1
fingitur, attenditur. *Salycetus & Baldus.* Quatenus perſona vera non extranea in contractu ſubaudiatur. Daniel Moller *in ſemeſtr. lib.* 5. *differ.* 12.

L. Si falſum. 5.

1 *Subſcriptio erronea actum annullat.*
2 *Subſcriptio vltra intentionem non extenditur n.* 4.
3 *Subſcribens totam ſcripturam probare cenſetur.*
5 *Subſcribens generaliter non videtur ſubſcribere iis, quæ contra ſe ſunt.*

ERronea † ſubſcriptio vitiat actum. *Baldus.* Sub- 1
ſcriptio † vltra ſcientiam & intentionẽ agentium 2
non dirigitur. *Salycetus.* Subſcriptio vltra ſcientiam, lectionem, conſenſum ac mandatum nil operatur. Qua-
tenus in dubio † ſubſcribens totam ſcripturam appro- 3
bare cenſeatur. Mozzius *de contract. fol.* 242. Anton. Gabriel Romanus *in commun. concluſ. lib.* 1. *tit. de præſumpt.*
concluſ. 3. Viciſſim quando ad ea † præſcripta, quorum 4
notitiam quis habuit, extendatur. Iaſon *ad l. emptor. §.*
Lucius. num. 3. *de pact.* Et quod ſubſcribens † generaliter 5
non cenſeatur ea, quæ contra ſe ſunt, approbare. Zaſius *conſil.* 14. *num.* 110.

De com-

De commodato.

TITVLVS XXIII.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide vltra citatos, ad tit. eundem in D. Butrigar. Cynum, Angelum, Caſtrenſ. Salycet. Sichard. Donar. à Fina, Bellacomb. Villalobos *in ſyntag. commun. opin. lib. 4. tit. 13.* Menoch. *de arbitr. lib. 2. cent. 3. caſu* 198. Ioh. Baptiſt. Webet *diſtinct. Bart.* 109. *&* 111.

L. Ea quidem. 1.

1 *Commodatarius de caſu fortuito non tenetur.*

1 COmmodatarius † de caſu fortuito non tenetur ſecundum ſimplicem naturam contractus. Idem non tenetur de caſu fortuito, niſi ſe aſtrinxerit pacto. Bartolus, Baldus, & Salycetus *ad hanc legem.* Bellacomb. *in ſyntag. com. opin. lib 4. tit. 13. nu. 6. fol.* 590. Baldus *conſil.* 189. *part. 4. nu. 1.* Fuſcus *in ſing. vocab. iuramentum. fol.* 232. Sebaſt. Medices *in tract. de caſibus fortuitis. in Indice. vocab. commodatum & commodatarius.*

L. Cum eum. 2.

1 *Commodator vſum finitum eſſe probabit.*
2 *Allegans certam ſpeciem contractus illam probare debet.*

1 COmmodator † probabit vſum, ad quem commodauit, finitum.
2 Allegans † certam ſpeciem contractus in iudicio, ad illius probationem tenetur. Bald. & Salycet. *ad hanc legem. l. in exceptionibus. iunctis remiſſ. de probation. in* D. Maſcard. & Pacian. *in tract. de probat. in iudic. ſub vocab. contractus.*

L. De reſtituendis. 3.

1 *Res ad pignorandum commodata debito ſoluto eſt reſtituenda.*

1 COmmodatarius † tenetur rem ad pignorandum ſibi commodatam reſtituere debito ſoluto. *Bald.* Res ad pignorandum commodata extenuato debito eſt reſtituenda. Salycet. *l. ſi vt certo. §. nunc videndum. iunct. remiſſion. commodati.*

L. Prætextu. 4.

1 *Res commodata ob debitum retineri num poſſit. numero 2.*

1 DEbiti prætextu † res commodata probabiliter non retinetur. *hac lege.* Bartolus, Baldus, & Salycet.
2 Viciſſim quando † pro debito rem retinere liceat. Romanus *ſingul.* 108. *l. vnic. §. taceat. verb. ſed nec ob impenſas. C. de rei vxor. action. l. ſi non inducta. C. in quib. cauſ. pignus tacite contrahatur.* Nęguſant. *de pignorib. 4. memb. 5. partis.* Schardius ad Bartol. *hoc textu.* Bellacomb. *in ſyntag. comm. opin. lib. 4. tit. 13. num. 7. fol.* 590.

De pignoratitia actione.

TITVLVS XXIV.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vltra citatos ad eundem titulum in Digeſt. vide Butrigar. Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Sichardum, Bonacoſſam, Bellacomb. *in ſyntag. comm. opin. lib. 3. tit. 14. folio* 590.

L. Quod ex operis. 1.

1 *Fructus rei pignoratæ ſortem extenuant.*

1 REditus † ex pignore percepti extenuant debitum. Bartolus, Baldus, & Salycet. Abbas *ad cap. ſalubriter. de vſuris.* Iaſon *conſil.* 93. incip. *circa parte* 1. Cumanus *conſil.* 19. *in fine.* Albanus, Alexand. Schardius *in addit. Bartol. hoc textu.* Nęguſantius *de pignorib. 5. memb. 5. partis. num. 1.* Surdus *deciſ.* 25. Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *deciſ.* 78. Romanus *ſingul.* 329.

L. Creditor qui. 2.

1 *Fructus percipiendi in ſortem computantur in pignoribus.*

FRuctus † percipiendi ad inſtar perceptorum in pignoribus extenuant ſortem. Bald. & Salycet. *cap. ad noſtram.* vbi Felyn. & Panormitan. *de iureiurando.* Riminald. ad Salycet. *hac lege.* Romanus *ſingul.* 542. incip. *regula eſt.* Nęguſant. *de pignorib. 1. memb. 3. partis. nu.* 30. Alex. Pariſ. Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Duennas *reg.* 388. Intellect. Crauett. *conſil.* 189. *n.* 7. 1

L. Pactum vulgare. 3.

1 *Pignoris venditio debitori non præiudicat. nu. 2.*

PActum † concedens creditori pignorum venditionem, non vllum lucrum creditori ex venditione adiicit. *Baldus.* Contra creditorem † ex conuentione cum damno debitoris vendentem pignus debitori integra actio remanet. Bartol. *l. 1. infr. de pact. pignor.* Cuiac. *lib. 4. obſeru. cap.* 34. 1 2

L. Si creditor. 4.

1 *Creditor de caſu fortuito non tenetur.*

CReditor † non tenetur de caſu fortuito, qui non præſumitur. Item creditor non tenetur, ſi abſque eius culpa pignus pereat. Bartol. Bald. Salycet. Panormitan. *conſil.* 82. incip *illud.* Oldradus *conſil.* 221. incip. *ad quæſtionem.* Schardius & Alexander *ad hanc legem.* Matthias Coletus *deciſ.* 9. Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem ſit conſtitutum, vide Reinhart *ad differ. Zobelij & Romani. differ. 17. part. 1.* Intellect. *ad hanc legem.* Menoch. *conſil.* 354. *lib.* 4. 1

L. Quæ fortuitis. 6.

1 *Caſus fortuiti in contractibus non veniunt.*

CAſus † fortuiti qui præuideri non poſſunt, tam in contractibus bonę fidei quam ſtricti iuris non veniunt. Bartol. Bald. & Salycet. Caſtrenſ. *conſil.* 218. *ad finem.* Decius *conſil.* 490. Schardius & Albanus *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Fuſcus *ſingulari* 10. *ſub lit. D. folio* 155. Quid iure Saxonico quoad hanc legem ſit conſtitutum. Fachſ. *in differ. Zobelij. parte 2. differ. 32. fol.* 322. Intellect. ad hanc l. vide apud Cagnol. *ad l. contractus. à nu. 87. ad 90. de reg. iur. fol.* 615. 1

L. Si nulla culpa. 7. iuncto §. Sane.

1 *Creditor de pignoribus ſine culpa amiſſis non tenetur.*
2 *Simulata perditio vnde præſumatur.*

VEra † amiſſio prodeſt, ſimulata non prodeſt. Creditor nō tenetur de pignoribus perditis ſine culpa. Perditio † ſimulata præſumitur, ſi poſtea quis poſſidere reperitur. Salycet. *l. 10. infra. de diſtract. pignor. l. ſeruos. l. eleganter. iunct. remiſſ. hoc tit.* 1 2

L. Pignus in bonis. 8.

1 *Res ſuo domino perit.*
2 *Conſueta faciens non peccat.*

REs ſuo perit † domino. Et conſueta † faciens reus nullius culpæ fit. Pignus repoſitum in loco conſueto periculo creditoris ibidem perit. *hac lege.* Bartol. Bald. & Salycet. Roman. *ſingul.* 335. Decius *conſil.* 279. incip. *viſo eleganti.* Aretin. *conſil. 38. col.* 2. Alban. & Schard. ad Bartol. *hac lege.* 1 2

L. Nec creditores. 9. iuncto §. Vt autem.

1 *Debito oblato creditor à debitore ob pignus conueniri poteſt.*

Soluto

1 SOluto debito † eodemq; oblato & conſignato creditor poſſidens pignus poteſt à debitore conueniri rei vendicatione & pignoratitia directa. Bartolus, Baldus, & Salycet. Roman *conſil.329.incip.præſens conſultatio.* Nægulant. *de pignorib.5.parte princip.memb.3.* Schard. & Puteus ad Bartol. *hoc textu.* Quid iure Saxonico, quoad huius legis diſpoſitionem ſtatutum repetiatur, notat Reinhart *differ.49.in differ.Zobel.p.2.diff.32.*

L. Pignoris cauſa. 10.

1 *Pignoratitia actio debito ſoluto locum habet.*
2 *Creditor hypothecam abſque iudicis autoritate non inuadit.*

1 PIgnoratitia † competit ſoluto debito. Creditor †
2 non poteſt hypothecam ſine pacto vel iudicis decreto inuadere. Baldus, Bartolus, & Salycet. *l.3.C.de pignorib.* Intellectus ad hanc legem vide apud Carolum Molinæum *ad conſuetud. Pariſienſ. parte 1.tit.2.§.52.gloſ.1.nu.188.fol.51.lat.2.* Matth. Coler. *in tract.de proceſſib.executiu.parte 1.cap.5.num.94.* Barzium *in tract.de Guarentigia, in Indict, ſub vocab.pactum.*

L. Quo minus. 11.

1 *Pignus debito ſoluto repeti quolibet tempore poteſt.*

1 SOluto † debito repetitur pignus non obſtante longi temporis præſcriptione. Bartolus, Baldus, & Salycetus. De iure luendi pignoris & offerendi pro pignore pretiu, an vlla huic iuri præſcriptio noceat, vel hoc ius impediat. Mynſing. *in obſeruat.imper.Cam.cent.1.obſeru.16.* Gail *in pract.obſeruat.lib.2.obſeru.18.*

De inſtitoria actione.

TITVLVS XXV.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide vltra notatos ad eundem tit. in D. Cynum, Bartolum, Angelum, Caſtrenſem, Salycet. Benedict. Captam *reg.85.num.24.* Vezinum, Bellacomb. in ſyntag.comm.opin. *lib.3.tit.15.fol.591.* Peregrin. Iannin. *in tract.de citatione reali. lib. 3. capite 14.* Rotam Genuam *deciſ. ad mercaturam 14.*

L. Seruus tuus. 1.

1 *Inſtitoris contractus dominum obligat.*

1 EX contractu † ſerui inſtitoris dominus tenetur inſtitoria in ſolidum, quod ſi non eſt inſtitor, de eo, quod in ſuam rem verſum eſt, tenetur. Bartol. Bald. & Salycet *l.& ſi quis.§ parui.eodem tit.in* D. Iohannes Coppen *deciſ.21.l.1.§.non autē. & l.fin.de exercitor.action.* Tholoſanus *in ſyntag.iuris.lib.29 cap.12.* Rota Genua *deciſ.ad mercatur.14.*

L. Ex contractibus. 2.

1 *Dominus ex contractu ſerui quatenus teneatur.*

1 EX contractu † ſerui dominus de peculio duntaxat tenetur, niſi præpoſuerit ſeruum & contractum domini cum lucro ſeruus celebrauit. *hac lege.* Bartolus, Bald. & Salycet. Rota Genua *deciſ.ad mercatur.14.n.15.*

L. Inſtitoria. 3.

1 *Dominus ex depoſito penes inſtitorem facto tenetur.*

1 EX depoſito † factò penes inſtitorem tenetur dominus. *Salycetus.* Intellectum ad hanc legem vide apud Vaſquium *in illuſtr.controuerſ.nouiſ.cap.60.num.7.lib.3.* Et de cambiis, Rotam Genuam *in deciſ.ad mercatur.in Indice, vocab.cambium.*

L. Etſi à muliere. 4.

1 *Inſtitoria actione mulieres quoque tenentur.*

INſtitoria † actione mulieres conueniri poſſunt. *hac lege.* Bald. *l.1.§.12.& 16.D.de exercitor.action.l.ſed & ſi.§.parus.D.hoc tit.* 1

L. Si mutuam. 5.

1 *Præponens ex contractu præpoſiti tenetur.*

EX contractu † præpoſiti ad mutuum accipiēdum obligatur præponens adinſtar inſtitoris. *Baldus.* Item ex contractu facto cum procuratore ſpeciali, datur contra dominum vtilis inſtitoria. Paul. de Caſtro, Ioſeph. Ludouic. *deciſ.Peruſin.9.num.1.* 1

L. Qui ſecuti. 6.

1 *Contractus ſerui quando dominum obliget.*

SEquens † alicuius volūtatem habetur pro ſequente mandatum. *Baldus.* Ex contractu ſerui ſi domini voluntas interceſſit, obligatur dominns in ſolidum. Salycet. Strachu *in tract.de mercatur.tit.mandati.n.4.* Iohannes Coppen *deciſ.21.* 1

Quod cum eo qui in aliena poteſtate eſt, geſtum eſſe negotium dicitur, vel de peculio, ſiue quod iuſſu, aut de in rem verſo.

TITVLVS XXVI.

AD Rubticam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum. Syntag.iuris Tholoſani *lib.29.cap.8.* Bonacoſ. Viuium, Suaretz *in theſaur.recept.ſentent. lib. 4.cap.16.* Afflict. & Cæſar. de Vrſyll. *deciſ.308.*

L. Cum filiusfamilias. 1.

1 *Pater ex tutela filij in quantum obligetur.*
2 *Pater quando pro filio, & filius pro patre teneatur.*

EX tutela † per filium adminiſtrata; pater peculiotenus duntaxat tenetur. *hac lege.* Bartolus, Baldus, & Salycetus *l.1. ſupra.ne filius pro patre.* De patre quatenus pro tutela adminiſtrata obligetur. *l.ita relictum.§.Pegaſus.de legat.2.* Pontan. *ad conſuetud.Bloiſenſ fol.10.* Quando autem pater † pro filii adminiſtratione teneatur, & viciſſim in quantum filius pro patre obligetur. Afflict. *ad conſtitut.regni Neapol.Rubr.55.fol.207.* 1 2

L. Etiam rei nomine. 2.

1 *Filiusfamilias contrahens in quantum obligetur.*

FIliusfamilias † nomine proprio & ex patris voluntate contrahens, ſi hæreditate patris abſtinet, tenetur in quantum facere poteſt. *hac lege.* Bartolus, Baldus, & Salycet. Vincentius de Franchis *deciſ.70.num.1.& 2.* Flaminius Chartarius *deciſione executiua 7. numero 1. folio 49.* 1

L. Etiamſi non. 3.

1 *Mandare & ſubſcribere æquipollent.*
2 *Dominus ex contractu ſerui de in rem verſo tenetur.*

MAndare † & ſubſcribere paria ſunt. *Bald.* Ex contractu † celebrato cum ſeruo etiam domino inſcio tenetur dominus de in rem verſo. Salycet. Suaretz, & Viuius *in ſyntag.comm.opin.lib.4.tit.16.num.5.6.7.fol.591.* 1 2

L. Si ex contractu. 4.

1 *Seruus ex contractu non tenetur.*
2 *Filius vt patris nuncius pecuniam accipiens non obligatur.*

NVncius † ſeu merus miniſter ex cōtractu non obligatur. Filius † vt patris nūcius recipiens pecuniā patri debitā vel creditā nō obligatur. Bal. & Salyc. Clar. 1 2

in praxi.

in praxi. §. vlt. quæſt 80. ſub verb. item quæro. Suaretz *in ſyntag. com. opin. lib. 4 tit. 16. num 5. fol. 591.*

L. Nulla res. 5.

1 *Filius pro alio fideiubere poteſt.*

1 FIlius † in ætate legitima conſtitutus pro alio fideiubere poteſt. Baldus & Salycetus *ad hanc legem. l. tam ex contractibus. de iudiciis. l. filiusfamilias. ff. de obligat. & actionibus.*

L. Si ſeruus. 6.

1 *Seruus poſſeſſionem rei dominicæ non transfert.*

1 SEruus † in præiudicium domini non transfert poſſeſſionem rei dominicæ, & de facto immiſſum dominus expellit. Bald. *l. Nexum. infra. ſi res aliena pignori.* Cuiac. *lib. 3. obſeruat. cap. 35.*

L. Ei qui ſeruo. 7.

1 *Dominus ex contractu ſerui de peculio tenetur. n. 2.*
3 *Mutuum dans libero alieno nomine contra quem agat.*
4 *Res in vtilitatem tertij conuerſa illum obligat.*

1 EX contractu † ſerui tenetur dominus actione de peculio, quæ poſt mortem ſerui vel finito huius ſtatu durat per annum. Salycet. Caſtrenſ. Bald. De domino quatenus tam ex delicto quam ſerui contractu teneatur. Amatia *deciſ. prouinciæ Marchiæ 8.* Moller *in ſemeſtrib. lib. 4. cap. 18.*

§. Quapropter.

2 Tam dominus † quam hæredes eius tenentur ob vtilitatē ex ſerui contractu acquiſitam de in rem verſo, vbi non conſtat, quid verſum ex ſerui cōtractu in domini vtilitatē peculiotenus dominus ex ſerui cōtractu conuenitur. *hoc §. l. ſi creditor. §. 1. iunct. remiſſ. ff. de peculio.*

§. Alioquin ſi cum.

3 Mutuum dans † libero homini alieno nomine accipienti mutuum, ſi nō reſpicit accipientem, ſed man-
4 dantem hunc conuenit. Item ob rem verſam † in tertii
vtilitatem & ratificationem actio cōtra tertium competit. *hoc §.* Paul. de Caſtro *l. 1. §. fin. l. 2. l. hinc quæritur. §. penult. de peculio.*

L. Si mandator. 8. iuncto
§. Quod ſi.

1 *Pater quando ex contractu filij in ſolidum teneatur. Quando non. n. 2.*

1 PAter † tenetur in ſolidum ex contractu filii, quando mandauit, aut pro filio fideiuſſit. Caſtrenſ. Bart.
2 *l. 1. §. 1. ff. quod iuſſu.* Quando pater pro filio † ex contractu non teneatur. vide Peregrin. Iannin. *in tract. de citat. realı. lib. 3. cap. 21. nu. 43.* Quatenus ex ſtipulatione pro filius teneatur. Surdus *deciſ 322.*

L. Si ex alio. 9.

1 *Filius familias ex contractu licito tenetur in ſolidum.*
2 *Filius ex contractu licito ſibi & patri acquirit.*

1 FIliusfamilias † ex contractu licito tenetur in ſolidū, & liberatus à poteſtate per emancipationem ex illo conuenitur ſolum, in quantum facere poteſt, niſi ſit
hęres patris. Salycet. & Caſtrenſ. *l. pen. infr. ad Macedonian.*
2 *l. filiusfamilias. infra. de fid. iuſſorib.* De filio † quatenus ex
contractu licito ſibi ac patri acquirat. Clemen. *de patria poteſt. cap. 5. effect. 2. num. 15. & 19. fol. 59. & 60.*

L. Si liberam. 10.

1 *Adminiſtrator num res domini alienare poſſit.*
2 *Facultas libera quid contineat.*

1 HAbens liberam † adminiſtrationē poteſt alienare rem domini, & inprimis peculiares. *hac lege.* Bald.
2 Caſtrenſ. De libera † facultate quidnam denotet aut comprehendat. Panormit. *ad cap. & ſi tuanimiter 6. fol. 136.* Menoch. *lib. 7. conſil. 640.*

L. Cum ancilla. 11.

1 *Dominus ex contractu ſerui impuberis in quantum teneatur.*

EX contractu inito † cum ſeruo vel ancilla impubere non tenetur dominus ſimpliciter de peculio, ſed eatenus quatenus peculium eſt locupletatum. Caſtrenſ. *l. 1. §. cum impubere. de peculio. l. pupillus. de action. & obligation.* 1

L. Dominum. 12.

1 *Dominus ex contractu ſerui iure ciuili num teneatur. n. 2.*

DOminus † iure ciuili non obligatur ex contractu 1
ſerui, ſed prætorio iure ob verſum in rem ſuam &
ſerui peculium conuenitur. *hac lege.* Bald. & Caſtrenſ. *l.*
non ſolum. § fin. de peculio. Bartol. *in l. frater à fratre. de con-*
dict. indebit. Quatenus dominus † ex ſerui facto & con- 2
tractu tam de iure ciuili quam prætorio obligetur.
Rota Genuæ *deciſ. ad mercatur. 121. num. 4.* Iohan. Baptiſt.
Weber *diſtinct. Bartoli 649.*

L. Dominos ita. 13.

1 *Commendatitia litera quatenus obligent.*

COmmendatitiæ † literæ vltra intentionem commendandi non obligant. *Baldus.* Pecunia mutuata ſeruo abſque domini iuſſu quoad peculium duntaxat obligat dominum. *hac lege.* Salycetus. Bartolus *ad l. Lucius Titius. de fideiuſſoribus.* Baldus *conſil. 334. incip. creditor. parte 1.* Schardius ad Bartol. *hoc textu. gloſſa in clement. 1. de iure patronatus.* Syntagma iuris Tholoſani *lib. 25. cap. 21. num. 11.* 1

Per quas perſonas nobis acquiratur.

TITVLVS XXVII.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Bartolum, Cynum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Hippolytum Riminaldum *ad titulum eundem in Inſtitutionibus.* Villalobos, Suaretz, Vezinum, Bellacomb. Viuium *in ſyntagm. commun. opinion. lib. 4. tit. 17.*

L. Excepta 1.

1 *Poſſeſſio per procuratorem domino acquiri poteſt, non vero actio perſonalis.*
2 *Pacto legis commiſſoriæ per procuratorem inito domino actio non acquiritur.*
3 *Res ſeruis tradita dominis acquiruntur.*

PEr procuratorem † quęritur cauſa poſſeſſionis, non obligatio perſonalis. Salycetus, Caſtrenſis, Bartol. Imola *ad l. ſtipulatio iſta. § ſi ſtipuler. §. ſi quis. de verb. obligat.* Roman. *conſil. 441. incip. præſens.* Corneus *conſil. 263. incip. conſtat. parte 4.* Schardius *in addit. ad Bartol. hac lege.* Intellect. *ad hanc legem.* Vaſquius *illuſtr. controuerſ. num. 58. lib. 3.* 1

§. Si igitur.

Ex pacto legis † commiſſoriæ & addictionis in diem inito per procuratorem nulla acquiritur domino actio. Salycetus *l. commiſſoriæ. infra. de pact. inter emptorem & venditorem.* 2

§. Seruis.

Serui per acceptam † rerum traditionem dominis acquirunt, *hoc §. §. item quod ſerui.* vbi Weſenbec. & Riminald. *in Inſtit. hoc tit.* 3

L. Cum per liberam. 2.
§. Si enim.

1 *Actio perſonalis etiam ſine ceſſione domino acquiritur.*

Per

1 PEr liberam † perſonam ob pecuniam alterius nomine ſolutam quæritur domino actio perſonalis & hypothecaria ſine ceſſione. Bald. & Paulus de Caſtro *l. fin. § fin.* vbi Bartol. *de donationibus.* Alexand. *in addit. ad Bartol. hac lege. l. ſi abſentis. ſi cert. petat. ſupra.*

L. Si duo vel plures. 3.

1 *Mandatum ſpeciale nominationi præfertur, non vero generale.*

2 *Seruus communis dominis pro quota acquirit.*

1 IVſſus ſpecialis † præualet nominationi viciſſim iuſſui generali præualet nominatio. Caſtrenſ. *ad hanc legem. l. perinde. §. fin. ff. de ſtipulat. ſeruorum. l. ad hæc. § ſi duas de*
2 *vſuris.* Item ſeruus † communis acquirit dominis ſuis pro portionibus dominicis. Gothofred. *ad hanc legem.* De iuſſu ſpeciali habente eam vim quam habet nominis expreſſio. *l. ſi ſeruo. § ſi duos de vſufruct.*

Ad Senatusconſultum Macedonianum.

TITVLVS XXVIII.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide vltra citatos in D. Butrigarium, Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Donatum à Fina, Albſum, Bellacomb. Chætian. Graſſ. Muſcul. Kirchou. Villalob. *in ſyntag. commun. opin. lib. 4. tit. 18.*

L. Si filius. 1.

1 *Filius patremfamilias ſe ſimulans exceptione SCti Maced. non gaudet.*

2 *Exceptio Macedoniani quando locum habeat.*

1 Filio † mentienti & prætendenti ſe patremfamilias Senatusconſulti auxilium non prodeſt. *hac lege.* Bartolus, Baldus, & Salycet. Baldus *ad cap. ex huiuſmodi. de procuratoribus. extra.* Pariſius & Puteus *in addit. ad Bar-*
2 *tol. hac lege.* Quando locus ſit † exceptioni Macedoniani. Tremola *ad praxin Bonacurſo. fol. 6. à num. 72. ad 85.* Mozzius *in tract. de contract. Rubr. de mutuo. in fine.*

L. Zenodorus. 2.

1 *Macedonianum quando ceſſet.*

2 *Macedoniano SCto non renunciari poſſit.*

1 MAcedonianum † ceſſat, vbi filius patre conſentiente contrahit, item in aliis caſibus. *hac lege.* Bartol. Bald. & Salycet. Bartol. *conſil. 79. incip. quidam.* Num
2 renunciatio vltra caſus † hac lege expreſſos tollat Macedoniani exceptionem. Fachinæus *lib. 2. controuerſ. cap. 61.* vide Remiſſiones *ad l. 1.*

L. Si filiusfamilias. 3.

1 *Exceptio Macedoniani in contractu mutui ſaltem locum habet.*

1 IN alio † contractu quam mutui non habet locum exceptio Macedoniani. Caſtrenſ. *ad hanc legem. l. 3. §. 3. D. hoc tit. l. ſed Iulianus §. mutui. & § ſi fraus.* vbi a uctores commun. opin. ad Rubric. & mutuum tit. citatos.

L. Si permittente. 4.

1 *Filius patre conſentiente mutuum accipiens Macedoniano non releuatur.*

2 *Filius patre permiſſo mutuum accipiens perſecutionem pignorum patietur.*

1 Filius † ex permiſſu patris mutuam accipiens pecuniam Macedoniano non releuatur. *hac lege.* Bald. & Caſtrenſ. *l. 2. hoc tit. l. filium ff hoc tit.*

§. Et ideo.

2 Filius † patre permittente mutuum accipiens tam ex contractu quam hæreditate patris pignorum perſecutionem ſaluis potiorum creditorum iuribus pati tenetur. *hoc §.* Bald. & Caſtrenſ. *l. ſi mandator. ſupra. quod cum eo. l. ſi prior. §. quis ſimpliciter. qui potior. in pignore.*

L. Macedoniani. 5.

1 *Mutuum filio ſtudiorum gratia datum patrem & filium obligat.*

2 *Mutuum patris iuſſu filio datum patrem obligat.*

EX cauſa † legationis & ſtudiorum mutuum filiofamilias datum ad licitum modum obligat patrem & filium. Bald. & Salycet. *ad hanc legem.* Zanger *in tract. de except. cap. de except. Macedoniani. fol. 465.* Iacobus Thoming *deciſ. 32. num. 7.* 1

§. Sane.

Vbi patris iuſſu † filio pecunia mutuo data eſt actio in patrem ſine inquiſitione de in rem verſo datur. *hoc §. l. 7. D. quod cum eo.* 2

L. Si filius tuus. 6.

1 *Senatusconſultum Macedonianum patrem ab actione de peculio liberat.*

2 *Diſpoſita de filio ad nepotem extenduntur.*

MAcedonianum † beneficium liberat patrem ab actione de peculio. Et diſpoſita † in legibus de filio extenduntur ad nepotem. Bartol. Bald. Salycet. Caſtrenſ. *ad hanc legem. l. filium. ff hoc tit.* 1
2

L. Si filiusfamilias. 7.

§. Sin autem.

§. In pluribus.

1 *Mutuum filiofamilias datum ratihabitione patris reconciliatur.*

2 *Ratihabitio patris Macedonianum excludit.*

MVtuum † filiofamilias datum reconciliatur per patris ratihabitionem. *Bald.* Ratihabitio † patris Macedonianum excludit, & filiusfamilias miles Macedoniano non iuuatur. Salycet. Panormitan. *conſil. 28. incip. videtur parte 1. & conſil. 86. incip. viſis parte 2.* Schardius ad Bartol. *hoc textu.* Petrus Surdus *deciſ. 145.* Paulus Æmilius Verallus *deciſ. 180. num. 1. part. 2.* 1
2

Ad Senatusconſultum Velleianum.

TITVLVS XXIX.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide vltra citatos ad eandem Rubric. in D. Butrigarium, Cynum, Angelum, Salycetum, Caſtrenſem, Donatum à Fina, Viuium, Bellacomb. Chærian. Graſſum, Muſculum, Kirchouium, Villalob. *in ſyntag. commun. opinion. lib. 4. tit. 19.*

L. Mulieribus. 1.

1 *Mulieri fideiubenti ſuccurritur.*

MVlieri † intercedenti aut fideiubenti ſuccurritur, pro alio autem non obligato ſoluenti repetitio non datur. Baldus, & Salycet. Vincent. de Franchis *deciſ. 237.* 1

L. Fruſtra. 2.

1 *Exceptio Velleiani mulieri ex debito proprio non prodeſt.*

MVlieri † conueniente ex debito proprio ceſſante interceſſione vel fideiuſſione Velleiani exceptio & allegatio parum prodeſt. *hac lege.* Bald. & Salycet. Thom. Grammatic. *deciſ. 76.* Anton. Teſſaur. & Blaſius Florez Diaz *deciſ. 221.* 1

L. Si cum. 3.

1 *Mater pro filio intercedens Velleiano gaudet.*

O Mater

1 MAter † pro filio intercedens Velleiano iuuatur.
hac lege. Baldus & Salycet. Caſtrenſ. *l. ſi paternam.*
hoc tit. infra. vide auctores commun. opin. *alleg. tit. ſub nu-*
meris diuerſis.

L. Senatusconſultum. 4.

1 *Velleianum quando mulieri competat.*

1 MVlieri † ſuccurrit Velleianum ſi præcedente ob-
ligatione tertii precium ſoluit, non autem vbi
nulla obligatio præceſſit. Salycetus & Caſtrenſis *l. vlt.*
ff. hoc tit.

L. Si ſine. 5.

1 *Maritus bona vxoris obligare non poteſt.*
2 *Mendacium priuationem priuilegij operatur.*

1 MAritus † vxoris bona ſine ſpeciali vxoris con-
ſenſu non obligat, item mulieri doloſe tacenti
& ad decipiendum promptæ Velleiani beneficium
non ſuccurrit. *hac lege.* Baldus. *l. ſi decipiendi. ff. hoc titulo.*
2 Et quatenus † mendacium circa id, quod eſt cauſa &
fundamentum priuilegii, priuationem ipſius opere-
tur. Iaſon *ad l. qui cum. de re iudicata. per l. ſi dubitetur. §. ita*
demum. vbi Bartol. *de fideiuſſoribus. l. ſi vnus. §. fin. pro ſocio.*
Bruckman *in tract. de differ. vtriuſque ſexus. parte 2. princip.*
art. 15. num. 10. fol. 261.

L. Si mater. 6.
§. Sin autem.
§. Si vero.

1 *Mater tutoribus filiorum indemnitatem promittens pro conſequenda adminiſtratione Velleiano non iuuatur.*
2 *Mater pro tutoribus filiorum ſe obligans Velleiano gaudet.*

1 MAter † quæ indemnitatem tutoribus filiorum
promiſit, etiamſi eis fideiuſſores dederit, pro ad-
miniſtratione conſequenda Velleiano non iuuatur.
2 Mater † pro tutoribus filiorum fideiubens Velleiano
iuuatur. Bald. & Salycet. Cuiac. *ad l. filio. de iniuſto rupto*
irrito teſtam. l. 8. §. 1. ff. hoc tit.

L. Si ſciens. 7.

1 *Rem matris inutiliter alienatam filius abſque precio oblato recuperat.*
2 *Rem ſuam obligari permittens conſentire videtur.*
3 *Hæres quando facto defuncti contraueniat. n. 4.*

MVlier conſentiens fundum ſuum pro alio obli-
1 gari inutiliter conſentit. Rem matris † inutiliter
venditam filius ſine precio reddito recuperat. Filius vt
hæres matris poteſt infringere factum illegitimum pa-
tris. *hac lege.* Baldus. *l. redemptores. §. fin. de rei vendicatione.*
2 De patiente † rem ſuam obligari, quando pro conſen-
tiente habeatur. Bartol. *ad l. ſi ſine. hoc tit.* Schardius ad
3 Bartol. *hac lege.* De filio † & hærede quando defuncti
facto licite contraueniat. Crauetta *conſil. 737. num. 10.*
4 Et quomodo factum † defuncti licite impugnet. Me-
nochius *conſil. 104. num. 29. & 54. lib. 1.* idem *conſil. 89.*
num. 41. lib. 1.

L. Si paternam. 8. iuncto
§. Sed & ſi.

1 *Plures pro vno ſe obligantes quatenus teneantur.*
2 *Conſenſus patris num adimat filiæ Velleiani beneficium.*

1 PLures † ſuſcipientes in ſe obligationem alterius
obligantur in viriles: Et quatenus mulier per Vel-
leianum iuuatur, eatenus aduerſus priſtinum debito-
rem actio reſtituitur. Ex nouatione obligationis pa-
ternæ filii non filiæ ob Senatusconſultum Velleia-
num tenentur. Baldus, Bartolus & Ronchegallus *ad l.*
non recte. de duobus reis. Alexander ad Bartol. *hoc textu.*
Quando patris perſona † & conſenſus non adimat fi- 2
liæ Velleiani beneficium, vide Frideric. Bruckman *in*
tract. de differ. vtriuſq. ſexus. part. 2. princ. art. 15. n. 3. fol. 260.

L. Quamuis. 9.

1 *Mulier per errorem ſoluens Velleiano iuuatur.*

MVlier † per errorem ſoluens Velleiani beneficio 1
ſolutum condicit. *Bartolus.* Nulla obligatio
præcedens interceſſionem Velleiano locum patat. *hac*
lege. Bald. *l. 1. ſupra. hoc tit.*

L. Si aduerſarius. 10.

1 *Mulier prædia pro ſe conducens obligatur. n. 2.*

MVlier † ex propria prædiorum conductione non 1
per maritum facta obligatur. *hoc textu.* Baldus. In
negotio † principaliter ad vxorem pertinente Velle- 2
iani exceptio nō habet locum. Caſtrenſ. Bartol. Viuius
commun. opin. 220. vbi tractat, huic locum eſſe negotio
non principaliter ad mulierem pertinente.

L. Etiam conſtante. 11.

1 *Mulier iuri hypothecarum renunciare poteſt.*
2 *Remittere non eſt intercedere.*

MVlier † renunciare poteſt iuri hypothecarum. 1
Baldus & Salycetus. Remittere † pignora non 2
eſt intercedere. Bartolus *ad hanc legem.* Panormitanus
conſil. 8. incip. *tria.* Fulgoſius *conſil. 206.* incip. *pro eius.*
Romanus *conſil. 187.* incip. *iure præſenti.* Schard. ad Bar-
tol. *hoc textu.*

L. Si dotare. 12.

1 *Mulier obligans ſe pro dote filiæ non iuuatur Velleiano.*

IN dote † promiſſa per ſocrum genero & filiæ Velle- 1
iani beneficium mulieri non ſuccurrit. Baldus &
Salycetus, Bartolus. Vincentius de Franchis *deciſ. 182.*
num. 1. & 15.

L. Si fænebris. 13.

1 *Initium in interceſſione mulierum ſpectandum.*
2 *Mulier mutuans Velleiano non gaudet.*

IN interceſſionibus † mulierum initium, non finis, 1
attendendum. *hac lege.* Bartolus. Mulieri mutuanti
† non prodeſt quicquam Velleianum. Bald. Salycet. 2
& Caſtrenſ. De initii inſpectione. Seraphin. *priuil. iu-*
ram. 75. n. 9. Marſil. *in praxi crimin. §. incip. vlterius & ſexto.*
num. 7. 8. 9.

L. Mulierem contra. 14.

1 *Exceptio Velleiani fideiuſſori mulieris competit.*

EXceptio † Velleiani fideiuſſori & mandatori mu- 1
lieris prodeſt. *hac lege.* Bartolus, Caſtrenſis, Saly-
cetus, Baldus. *l. ſi mulier. §. ſi a bea. ff. hoc tit.* De fideiuſſo-
ribus quando hiſce exceptiones reo principali com-
petentes profint. Socinus *regula 173.* Iaſon *ad l. ſi reus.*
num. 1. de pactis.

L. Si vxor. 15.

1 *Fideiubens pro alio ex mandato mulieris exceptionem Velleiani habet.*

EX mandato † mulieris pro alio promittens ab ipſo 1
initio efficaciter non tenetur. Baldus. *l. ſi mulier. ff.*
hoc titulo.

L. Si mulier. 16.

1 *Muliere alienam obligationem in ſe ſuſcipiente creditori contra priores debitores actio reſciſſoria datur.*

SI mulier † alienam obligationem animo nouandi 1
in ſe tranſtulit, creditori per exceptionem Velleiani
excluſo cōtra debitorem reſtituitur vtilis actio prima.
hac lege.

hac lege. Caſtrenſ. Bartol. Bald. *l. fœminis. infra. hoc titulo. l. quamuis. §. quotiens. §. ſi mulieri. §. ſi cum eſſem. ff. hoc titulo.*

L. Si cum pater. 17.

1 *Actus ſimulatus eſt ipſo iure nullus.*
2 *Caſus fictus & verus quando æquiparentur.*

1 VBi nomen † vxoris ſimulatè eſt appoſitum in inſtrumento loco viri, obligatio eſt ipſo iure nulla ratione ſimulationis, nec contractus per Velleiani exceptionem reſcinditur ob nullitatem notoriam. *Bald.* Si exceptio fictionis annullat contractum mulieris, Velleiani exceptio præcipitanter opponitur. *hac lege.* Bart. Quatenus fictus actus per ſe ſit nullus, nullumq́; ius tribuat, careatq́; operandi effectu. Pontan. *ad conſuetud. Bloiſenſ. tit. 6. art. 81. fol. 320 col. 2.* Viciſſim quando
2 fictus † ac verus caſus æquiparentur. Socin. ſenior *conſil. 1. num. 12. fol. 2.*

L. Fœminis alienas. 18.

1 *Mulier decipiens creditorem except. Velleiani non gaudet.*
2 *Deceptis iura ſubueniunt.*

1 MVlieri † creditorem decipienti non ſuccurrit Velleiani exceptio. Bartol. Bald. Caſtrenſ. & Salycet. *l. 2. §. verba itaq; ff hoc tit.* Brockman *de differ. 2. part.*
2 *princ. art. 15. nu. 8. fol. 260.* Quatenus deceptis † non decipientibus iura ſubueniant, notat vltra hanc legem *cap. cum vniuerſorum. de rerum permutat. extra.* Menoch. *lib. 6. præſumpt. 78.*

L. Cum ad eas. 19.

1 *Mulieri ab initio ſe obliganti Velleiano ſuccurritur.*

1 MVlier † ab initio debitricem ſe conſtituens gaudet Velleiano. Bald. Bartol. & Salycet. *l. Senatuſconſultum 4. hoc tit.*

L. Hæredes. 20.

1 *Velleiani beneficium ad hæredes tranſit.*

1 VElleiani † beneficium ad hæredes mulieris tranſit. Perſonale beneficium ad hæredes tranſit. Bartol. *ad hanc legem.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Bald. *ad l. ſi ſciens. hoc tit. ſupra.*

L. Iubemus licere. 21.

1 *Renunciatio ad expreſſa reſtringenda.*
2 *Renunciatio ad caſum præſentem refertur.*
3 *Renunciatio ſecundum mentem renunciantis interpretanda.*
4 *Renunciatio non trahitur à caſu ad caſum.*
5 *Mulier num donationi propter nuptias renunciare poſſit. num. 9.*
6 *Vxor in re propter nuptias donata dominium habet.*
7 *Donatio propter nuptias & dos quomodo differant.*
8 *Geminationis vis.*

1 MVlieres † iuribus ſuis inprimis iuri hypothecarum renunciare poſſunt. Renunciatio ſtricte interpretanda ad eas res de quarum expreſſo conſenſu conſtat. *hac lege.* Bartol. Bald. & Salycet. *l. ſi actione.* vbi Bald. *ſupra de pact.* Socin. *conſil. 200.* incip. *quoniam parte 2.* Fulgoſ. *conſ. 206* Schard. & Alban. ad Bartol. *hoc textu.* Vincentius de Franchis *deciſ. 84.* Socin. *reg. 419.* De renunciatione ſtricte ad caſum expreſſo conſenſu approbatum intelligenda. Seraphinus de Seraphinis *in*
2 *tract. de priuileg. iuram. priuil. 70 n. 18.* Item de illa † referenda ad caſum præſentem, non futurum. Crauetta
3 *conſil. 358. n 8 & 9.* Accipienda † ſecundum mentem renunciantis. idem *conſil. 407. n. 33.* Quatenus non traha-
4 tur † à caſu ad caſum, & in dubio nō præſumatur. Menoch. *conſil. 1. vol. 1. lit. R.* De renunciationis extenſione. Myſing. *in obſeru. Cam. imper. cent. 6. obſ. 66.* Gail *in pract. Cam. imper obſeru. lib. 2. obſeru. 154.* Pro intellectu huius l. vide Iohan. Cephal. *conſil. 655. n. 5. lib. 5.* Fuluium Pacian. *conſil. 35. num. 13. fol. 305.*

Authent. Siue à me.

Mulier † non renunciat donationi propter nuptias 5
& iuri hypothecæ, niſi poſt primam renunciationem elapſo biennio iterum renunciet. *hoc textu.* Bartolus,
Baldus, & Salycet. Item vxor rei † propter nuptias do- 6
natæ domina cenſetur. Salycetus *l. dote. ſupra. de rei vendicat. Authent. æqualitas. de pactis dotalibus. infra. Authent. dos*
data. infra. de donat. ante nupt. De differentiis † dotis & 7
donationis propter nuptias, vide Bald. & Salycet. *ad hunc textum.* Bald. Nouell. *in tract. de dote. in 7. parte principal. priuil. 1.* Ripam *lib. 1. reſponſor. in tit. de fundo dotali.* Cephal. *conſil. 51. num. 26. vol. 1.* Alphan. *in reportat. num. 292.* Fuſcum *ſing. 46. lit A.* Seraphinum de Seraphinis *in tract. de priuileg. iurami. cap. aut priuileg. 95.* Intellectum ad hunc textum vide apud Cephalum *conſil. 655. num. 8.* Vincentium de Franchis *deciſ. 84.* Danielem Moller *in conſtitut. electorat. Saxon. libro 2. articulo 16. numero 4.*
De vi † geminationis & iterationis, Ludolphus Schra- 8
der *de feudis. parte 10. ſect. 20. num. 126. ad 135.* Menochium *conſil. 10. num. 1. volum. 1.* Symphorema ſupplicat. imperialis Cameræ *tomo 1. in voto reconuention. in tit. de reconuent. numero 115. folio 95.* Quomodo nunc mulier
† iuri hypothecæ aliiſq́ue beneficiis firmiter renun- 9
cier, vide Gail *in pract. Cameræ imperial. obſeruat. lib. 2. obſeruat. 77. num. 1.* Gomezium *variar. reſolut. lib. 2. cap. 13. num. 8.* Frideric. Bruckman *in tract. de different. part. 2. art. 15. num. 12. 13. 14. fol. 262.*

L. Si mulier perfecta. 22.

§. Sin autem.

1 *Interceſſio ſecunda mulieris aufert ei beneficium Velleiani.*
2 *Vxor pro marito ſe obligare non poteſt.*

SEcunda † interceſſio mulieris elapſo poſt primam 1
biennio iterata tollit mulieri Velleiani beneficium. *hac lege.* Bartolus, Baldus, & Salycet. Baldus *in Authent. ſi qua mulier. hoc tit. infra.* Quatenus interceſſio & renunciatio mulieri præiudicet. vide citatum Bruckman *in tract. de differ. vtriuſq; ſexus part. 2. artic. 15. à num. 11. ad 25.* Ad materiam textus, Alexand. *ad l. ſi liqueat. C. de inoffic. donat.* Bald. *conſil. 5.* incip. *conſiderata. part. 5.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.*

Authent. Si qua mulier.

Interceſſio † & obligatio mulieris pro marito in- 2
ualida eſt, niſi ſe obliget ob mutuatum precium in rem ſuam conuerſum. *hoc textu.* Bartolus, Baldus, & Salycet. Baldus *ad l. 1. ſolut. matrim.* Antonius Teſſaur. & Blaſius Floretz Diaz *deciſ. 223.*

L. Antiqua. 23.

§. Sed et ſi.

§. Sin autem.

1 *Mulier pecunia accepta intercedens Velleiano non gaudet. num. 1.*
3 *Mulieres fideiubentes nam indemnes maneant. n. 4.*

MVlier † pecunia accepta intercedens conuicta 1
legitimis probationibus, quod pecuniam acceperit, Velleiano non iuuatur. *hac lege.* Bartolus, Baldus, & Salycet. *l. fin. ſupra. de his quæ vi metuſve.* Romanus *ſingul. 327.* incip. *ſcis quod mulier.* Albanus, Schardius, & Alexander ad Bartol. *hoc textu.* Aluarus Valaſcus *conſultat. 18. lib. 1. fol. 88. num. 2.*

§. Sed ſi minus.

Mulier pro fideiuſſione † precium accipiens Vel- 2

leiani exceptione amiſſa conuenitur & excuſſione facta creditor priſtinum debitorem viciſſim conuenit. *hoc* §. Bartolus & Salycetus. Barbatia *ad clem.1.de verbor. obligat.*

§. Ne autem.

§ Tunc.

§. Sin autem.

3 Hodie † mulieres fideiubentes indemnes ſeruantur, niſi ſuper interceſſione inſtrumentum publicum in præſentia trium teſtium ſubſcriptorum ſit factum. Salycetus, Baldus & Bartolus *ad hunc* §. Iaſon *ad l.ſciendum.col. 9.nu. 32. de verbor. obligat.* Quatenus † per in-4 ſtrumentum obligetur teſtium ſubſcriptione etiam omiſſa, vide Fridericum Bruckman *in tract. de differ. vtriuſque ſexus. 2. parte principali, artic. 15. nu. 20. & 21. fol. 263. & 264.*

L. Cæterum ambiguitates 24.

§. Satis

1 *Mulier pro libertate intercedens Velleiani exceptione priuatur.*

1 MVlier † intercedens pro libertate eam defendere tenetur. Libertatis fauore ceſſat Velleiani exceptio. Baldus & Salycetus. item Bartol. *l. aliquando.ff.hoc tit.* Bruckman *de different. vtriuſque ſexus. parte 2. nu. 31. art.15.fol.265.*

L. Generaliter 25. iunct. §. Cum enim.

1 *Mulier pro dote intercedens Velleiani exceptione caret.*

1 MVlier † ætate maior pro dote intercedens Velleiano non priuatur. Dos præfertur Velleiani beneficio. Bartolus, Baldus & Salycetus. Tiraquellus *in tractat. de vtroque retractu, parte 1. §. 1. gl. 14. num. 100.* Nouellus *de dote, parte 6. priuil. 12. nu. 2.* Cephalus *conſil. 408. num. 10. volum. 3. argum. l. illud. ff. ad l. Aquil.* Bruckman *de different. vtriuſque ſexus, parte 2. articul. 15. num. 29. & 30. fol. 265.* Vincent. de Franchis *deciſ. 182. nu. 1. & 2.* Hottoman. *in tractat. de dote. fol. 953. n. 72.*

De non numerata pecunia.

TITVLVS XXX.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Sichardum, Cuiacium, Balbum, Suarez, Turzanum, Bellacombum, Graſſum *in ſyntagm. commun. opin. lib. 4. tit. 20.* Corſetum *ſingul. 113. vocab. exceptio.* Pariſium & Albanum *in remiſſ. ad Bartol. ſub hac rubric.*

L. Si pecuniam 1.

1 *Numeratio non præſumitur, niſi probetur.*

1 NVmeratio † nō præſumitur, niſi probetur per creditorem. Bartolus, Baldus & Salycetus. Cæpolla *conſil. criminal. 22.* Schardius *in addit. ad Bartolum, hoc textu.* De numerationis probatione. Maſcard. & Pacianus *in tractat. de probationib. in indicib. ſub vocab. numeratio.* Menoch. *lib. 3. præſumpt. 143.*

L. Minorem 2.

1 *Exceptio non numeratæ pecuniæ pro toto ex parte opponitur.*

1 EXceptio † non numeratæ pecuniæ quoad totum & partem debiti opponi poteſt. Bartolus, Baldus, Salycetus & Caſtrenſis.

L. Si ex cautione 3.

1 *Actore numerationem non probante reus abſoluitur.*

REus conuentus † ex cautione mutui confeſſati opponens actori exceptionem non numeratæ pecuniæ abſoluendus, vbi actor numerationem non probat. *hac lege.* Bartolus, Baldus, & Salycetus. Baldus *conſil. 457.* incip. *factum. parte 4.* Fulgoſius *conſil. 137.* incip. *factum.* Schardius, Albanus, Alexander *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Intellect. ad hanc legem, Iohannes Bapriſt. Coſta *in tract. de facti ſcientia inſpect. 27. numero 7.* Herculanus *in tractat. de probanda negatiua. numero 27. cum ſeq.* 1

L. Cum fidem. 4.

1 *Debitum agnoſcens exceptionem non numeratæ pecuniæ opponere non poteſt.*

2 *Numerationem acceptam negans in duplum condemnatur.*

EX interuallo † cautionis præteritæ debitum agnoſcens exceptionem non numeratæ pecuniæ non opponit. Bald. & Salycet. *l. ad ſolutionem. de re iudicat.* Pariſius *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Papo *ad conſuetud. Burbonia. tit. de iuriſdict. §. 36. fol. 70.* 1

Authent. Contra qui.

Negans † ſcripturam & numerationem acceptam vltra expenſas in duplum damnatur. Bartolus, Baldus, & Salycetus. Romanus *conſil. 373.* incip. *in caſu.* Decius *ad l. nemo. de regulis iuris.* Albanus, Alexander, & Schardius *in addit. ad Bartolum. hoc textu.* Boerius *deciſ. 43. numero 13.* 2

L. Aduerſus petitiones. 5.

1 *Exceptio non numeratæ pecuniæ quibus in caſibus locum non habeat. n. 2. 3.*

EXceptio † non numeratæ pecuniæ fruſtra opponitur obligationi aliunde trahenti origionem quam ex numeratione. Item exceptioni † non numeratæ pecuniæ locus nō eſt, quando petitur pecunia vt numerata. *Salycet.* In ſpe † futuræ numerationis non numeratæ pecuniæ exceptio minime locum habet. Bartol. Syntag. iuris Tholoſ. *lib. 24. cap. 13 in tranſcurſu.* 1 2 3

L. Fruſtra opinaris. 6.

1 *Fideiuſſor debitoris exceptionem non numeratæ pecuniæ opponere non poteſt.*

COnſtituens ſe † pro alio debitorem principaliter aut acceſſorie exceptionem non numeratæ pecuniæ fruſtra opponit. *hac lege.* Bartolus, Bald. & Salycet. Cacheran. aut Oſaſcus *deciſ. 2. n. 6.* Hippolyt. de Marſil. *ad Rubr. de fideiuſſorib. n. 8.* 1

L. Si quaſi. 7.

§. Etſi.

1 *Chirographum ob pecuniam accipiendam traditum, pecunia non numerata, condicitur.*

2 *Ex chirographo quænam actio oriatur.*

CHirographum † traditum ſpe pecuniæ impetrandæ, pecunia non numerata, condicitur. Confeſſus accepiſſe pecuniam biennio elapſo condicit obligationem, ſi contra eum nō agatur. Bartol. Bald. Caſtrenſ. & Salycet. Roman. *conſil. 238.* incip. *pro habenda.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Quando chirographi quaſi poſſeſſio & exhibitio abſq; numeratione nil probet, notat Hieron. Schurff. *cent. 2. conſil. 42.* Qualis autem † ex chirographo naſcatur actio. Fachinæus *lib. 2. controuerſ. cap. 87. fol. 388.* 1 2

L. Si intra. 8.

§. Sin autem.

§. Sin vero.

1 *Exceptio non numeratæ pecuniæ ad hæredes tranſit.*

Exce-

1 EXceptio † non numeratæ pecuniæ ad hæredem tranſmittitur, niſi tempore ſit munita. Oppoſitio pecuniæ non numeratę cœpta per defunctum prodeſt hæredi. Bartolus, Baldus, & Salycetus *ad hanc legem. l. in contractibus. infra. hoc tit.*

L. Cum ultra. 9.

1 *Exceptio non numeratæ pecuniæ ob partem numeratam locum habet.*

1 OB promiſſionem † ultra numerationem pecuniæ factam competit non numeratæ pecuniæ exceptio. *hac lege.* Bartol. Bald. & Salycet. Intellect. ad hanc legem vide apud Camill. Borell. *conſil. 56.* Vaſq. *in illuſtr. controuerſ. nouis. lib. 3. cap. 47. num. 1.*

L. Aſſeueratio. 10.

1 *Exceptio affirmatiua probationem requirit.*

1 EXcipiendo † aliquid aſſerens ad probationem aſtringitur. *Bartolus.* Exceptio negatiua non requirit probationem, ſed affirmatiua. Poſt biennium exceptionem nõ numeratæ pecuniæ allegans ad illius probationem aſtringitur. *hac lege.* Salycet. De probatione incumbente excipienti. Herculanus *de probanda negatiua in Indice. vocab. excipiens.*

L. Si tranſactionis. 11.

1 *Exceptio non numeratæ pecuniæ contra tranſactionem non opponitur.*

1 ADuerſus tranſactionem † exceptio non numeratæ pecunię fruſtra opponitur. Retinẽti ex trãſactione non opponitur pecuniæ non numeratæ exceptio. Bald. & Salycet. Aretin. *conſil. 86. col. 3.* Albanus ad Bartol. *hac lege.*

L. Tam mandatori. 12.

1 *Exceptio non numeratæ pecuniæ tam mandatori quam fideiuſſori opponitur.*

1 EXceptio † non numeratæ pecuniæ opponitur tam mandatori quam fideiuſſori. Bartol. Bald. & Salycet. *ad hanc legem.* Surdus *deciſ. 301. num. 12. 13.* Bald. *conſil. 307. incip. paſſus p. 3.* Fulgoſ. *conſ. 105. incip. paſſus.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.*

L. Generaliter ſancimus. 13.

1 *Confeſſio debiti probat: Eadem tamen probationem in contrarium admittit. nu. 2.*
3 *Promiſſio in ſcriptis facta num ſit valida.*

1 COnfeſſio † debiti ex alia cauſa quam mutui vel
2 dotis eſt efficax ad probandum: Eadem tamen † admittit probationem in contrarium. *Caſtrenſis.* Item
3 promiſſio † facta ex certa cauſa de præterito & in ſcriptis eſt valida, niſi contrarium probetur. Bartol. Bald. *ad l. 1. C. plus valere quod agitur.* Roman. *conſil. 29. incip. in caſu.* Panormitan. *conſil. 85. incip. videtur. part. 2.* Marſilius *ſingul. 12.* Barbatia, Schardius, Albanus *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Cuiacius *lib. 13. obſeruat. cap. 1.* Duennas *reg. 119.* Diazius *reg. 121.* Tennius Rudolphus *in tract. cautel. cap. 29.* Seraphinus de Seraphinis *in tract. de priuil. iuram. cap. 103. nu. 3.* Petr. Surd. *deciſ. 10. n. 12.* Intellect. ad hanc legem. Iohannes Borcholt. *conſil. 6. lib. 1. colum. 1. fol. 67.* Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem ſit ſtatutum. Zobel & Franciſc. Roman. *different. iuris Saxon. 25. fol. 140.*

L. In contractibus. 14.

1 *Exceptio non numeratæ pecuniæ intra biennium opponẽda.*
2 *Inſtrumentum confeſſionis per contrarium inſtrumentum reprobatur.*
3 *Inſtrumento ſtatur donec probetur contrarium.*
4 *Inſtrumentum magnam pro ſe præſumptionem habet.*
5 *Exceptio non numeratæ pecuniæ intra 30. dies opponi poteſt à creditore.*
6 *Iuramentum oblatum poſt finitum terminum iure præfixum licite quis recuſat.*
7 *Iuramenti oblatio locum non habet, vbi exceptio non numeratæ pecuniæ opponi non poteſt.*
8 *Querela non numeratæ pecuniæ ſcriptis proponenda.*
9 *Proteſtatio coram epiſcopo fieri poteſt.*
10 *Proteſtatio quando non ſit neceſſaria.*
11 *Proteſtatio quando in ſcriptis exhibeatur, vel non.*

QVerela † non numeratæ pecuniæ intra biennium 1
opponenda eſt, finito biennio per ætatem vel abſentiam læſus, querelam adhuc per reſtitutionem recuperat. Bartolus, Baldus, & Salycet. *ad hanc legem.* Baldus *conſil. 295 part. 3.* Romanus *conſil. 431. incip. in terminis.* Marſil. *ſing. 463. & 622.* Duennas *reg. 261.* Alphanus *in reportat. num. 103.* Bellapertica *vol. 7. repetitionum.* Seraphinus de Seraphinis *in tract. de priuileg. iurament. cap. 60.* Hieronymus de Cæuallos *in practic. quæſt. opinionum commun. contra communes. quæſt. 38. & 39. lib. 1.*

§. Sed quoniam. iuncto
§. Idcoque ſancimus.

Cauſa † antecedentis debiti in inſtrumentum con- 2
feſſionis mutui redacta per contrarium inſtrumentum reprobanda eſt. Item ſtatur † inſtrumento donec 3
contrarium probetur. Salycetus *ad hanc legem.* Hieronymus de Laurent. *deciſ. Auinionenſ. 25. num. 5.* Surdus *conſil. 116. in princ.* Camill. Borellus *conſil. 56.* Intellectum ad hanc legem, Andreas Fachinæus *lib. 8. controuerſ. cap. 81.* De præſumptionibus † pro inſtrumenti validitate 4
militantibus. Menochius *lib. 3. præſumpt. 122 num. 4. & eodem tractat. quæſt. 99. lib. 1. num. 14. & lib. 2. quæſt. 44. num. 1.*

§. Super cæteris.

Contra confeſſionem ad liberandum contraria ſcriptura ad probandum admittitur intra triginta dies. *hoc §.* Salycet. & Bald. Exceptionem † non numeratæ 5
pecuniæ intra 30. dies opponere poteſt creditor aduerſus apocham ſolutæ ſibi pecunię à debitore factam alio nomine quam depoſiti, tributorum & dotis. Biennii exceptio cõpetit reo ſeu debitori, triginta dierum creditori quoad pecuniam non numeratam. Gothofredus *ad hunc §.*

§. Illo videlicet.

Elapſo termino † ad iurandum de iure præfixo iu- 6
ramentum oblatum turpiter non quis recuſat. *Baldus.* Vbi ceſſat exceptio † non numeratæ pecuniæ, ibi iura- 7
menti delatio locum etiam nõ habet. Salycet. Hieron. Mathao. *deciſ. 94. fol. 440.* Camill. Borell. *conſ. 40. n. 17.*

§. In omni.
§. Quod ſi.

Querela † non numeratæ pecuniæ in ſcriptis eſt 8
proponenda coram iudice loci contractus, & ſola poſitio abſente aduerſario præſcriptionem interrumpit. *Baldus.* Item proteſtatio † quam quis ob metum & 9
potentiam iudicis competẽti iudici offerre & inſinuare nequit, apud epiſcopum aut præſidem proponi poteſt. *hoc §. l. 14. infra. de contrah. ſtipulat. l. 21. ſupra. de epiſcop. audient.* Bartolus *ad hanc legem. num. 13. & 14.* Quando omnino omiſſa † item non legitime inſinuata, præſer- 10
tim intercedente impedimento per iudicem oppoſito nil noceat parti. Crauett. *conſil. 253. in fine.* Seraphin. *de priuil. iuram. cap. 35. n. 15.*

Authent. Hanc autem.

Proteſtatio † ſi ſuccedit loco actionis, in ſcriptis ex- 11
hibeatur, vbi loco exceptionis interponitur, ſine ſcri-

ptis fieri poteſt. Bartol. Bald. & Salycet. *ad hunc textum.* De proteſtatione quando fiat in ſcriptis, & ſine ſcriptura. Iohan. Bapt. Weber *diſtinct. Bartoli 692. fol 522.* Tremola *ad praxin Bonacurſo tit. de recuſat. fol. 21. n. 36.*

L. Si cui non. 15.

1 *Bona debitoris obligata habens exceptionem non numeratæ pecuniæ opponere poteſt.*

VErus creditor, vel quilibet iuſtus poſſeſſor & petitor poteſt ciuili tantum creditori opponere exceptionem non numeratæ pecuniæ etiam debitore & abſente, & contradicente. *hoc textu.* Baldus. Obligata
1 habens † bona debitoris ex perſona debitoris exceptionem opponere poteſt. Bartolus. Fulgoſius *conſil.* 113. incip. *opponitur. & conſil.* 205. Romanus *conſil.* 445. incip. *conſultatio.*

L. Indubitati. 16.

1 *In iuramento ſpectatur illa conditio, quæ ineſt negotio principali.*

2 *Iuramentum an impediat exceptionem non numeratæ pecuniæ.*

1 IN iuramento † conſideratur illa conditio, quæ ineſt negotio principali. Bartolus, Baldus *ad l. 1. §. 1. de ſacroſanctis Eccleſiis.* Couarruuias *ad Rubr. de teſtam. parte 2. num 12.* Schardius, Pomates, Pariſius, Albanus ad Bartol. *hoc textu.* Confeſſus ſpe futuræ numerationis ad-
2 dito etiam iuramento † ſolutione aut numeratione non exiſtente exceptionem non numeratæ pecuniæ prætendere adhuc poteſt Baldus. Anton. Gabriel Romanus *in commun. concluſ. tit. de iuramento. concluſ.* 10. Seraphinus de Seraphinis *in tract. de priuileg. iuram. cap.* 60. Cæuallos *in pract. queſt. opin. commun. contra communes. queſt 38. & 39. lib. 1.* Antonius Teſſaur. & Blaſius Floretz Diatz *deciſ. 165 num. 2.* Cremenſis *ſingul.* 153. Intellect. ad hanc legem vide apud Vaſquium *in illuſtr. controuerſ. noui. cap. 47. num. 1. lib. 3.*

De compenſationibus.

TITVLVS XXXI.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide vltra citatos ad eundem tit. in D. Butrigarium, Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Fulgoſium, Sichardum Suaretz, Vezinum, Donatum à Fina, Bellacomb. Viuium *in ſyntagm. commun opinion. lib. 4. tit. 21.* Cuiacium *lib. 8. obſeruat. cap. 16 & lib. 15. cap. 12.* Pariſium *in addit. ad Bartol. hac Rubr.* Caualcan. *deciſ. 28. lib. 2.* Teſſaur. & Diatz *deciſ. Pedemont.* 121.

L. Et ſenatus. 1.

1 *Compenſatio fiſco non opponitur.*

2 *Compenſatio num in decimis opponatur.*

1 FIſco † ex ſtatione diuerſa non opponitur compenſatio. Baldus, Bartolus, Salycetus *l. ex venditione.* iuncto Baldo *hoc tit. in D.* Romanus *conſil.* 172. incip.
2 *Titius.* An in decimis † & ceſſionibus compenſationibus locus ſit, pro negatiua vide Pariſium *in addit. Bartol. circa Rubric. hoc tit.*

L. Ex cauſa. 2.

1 *Compenſatio locum non habet, vbi repetitio indebiti ſoluti ceſſat.*

2 *Compenſatio in cauſa iudicati non opponi poteſt.*

3 *Exceptio compenſationis in executione adhuc admittitur.*

4 *Replicatio contra compenſationis exceptionem num detur.*

5 *Compenſatio in quibus caſibus concedatur.*

6 *Compenſatio poſt ſententiam oppoſita num executionem impediat.*

INdebiti ſoluti † cuius repetitio non datur, compen- 1
ſatio etiam non admittitur. *Salycetus.* Ex cauſa iudica-
ti † ſicut non conditur, ita compenſationis exceptio 2
non admittitur. *Baldus.* Compenſationis exceptio † in 3
executione adhuc opponi poteſt. Bartol. Roman. *conſil. 76.* incip. *in cauſa.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Quatenus contra † compenſationis exceptionem replicatio 4
etiam admittatur. Rota Genoa *deciſ. ad mercatur. 11. n. 7.*
Quibus in caſibus compenſatio † conſiſtat. Papo *ad* 5
conſuetud. Burbon. tit. de iuriſdict. §. 37. fol. 71. Et quando
compenſatio † poſt ſententiam allegata impediat exe- 6
cutionem. Caualcan. *alleg. deciſ.* 28.

L. In ea qua. 3.

1 *Compenſatio quibus in rebus ceſſet.*

DEbitum † Reipublicę non admittit compenſatio- 1
nem in vectigalibus, debito frumenti, olei, pecuniæ publicæ, tributi, alimẽtorum, operarum, mercede, tandem in fideicommiſſis ciuitati debitis. *hac lege.* Bartol. Bald. & Salycet. *l. vniuerſi. infra. de vectigalib.* Syntag. iuris Tholoſani *lib. 21. cap. 22. in tranſcurſu.*

L. Si conſtat. 4.

1 *Compenſatio curſum vſurarum impedit.*

2 *Compenſatio fit vſque ad concurrentem quantitatem.*

COmpenſatio † fit ad concurrentes æqualiter por- 1
tiones, & impedit vſurarum curſum. *Bald. Bartol.*
Vbi quantitas † debetur, hinc inde compenſatio fit 2
ipſo iure ad concurrentem quantitatem, & pro tali rata impeditur curſus vſurarum. Salycet. Fulgoſ. *conſil.* 196. Socinus *reg. 86. vocab. compenſatio.* Viuius *lib. 1. commun. opin in verſic. compenſatio. 43. opin.* Alphan. *in reportat. num. 986.* Pariſius, Schardius, Albanus, Alexander *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Petrus Surdus *deciſ. 117. num. 2. & 191. num. 2.*

L. Etiamſi. 5.

1 *Debitum ex teſtamento compenſari poteſt.*

2 *Compenſatio tam actionem quam officium iudicis excludit.*

3 *Compenſationi quatenus in vltimis voluntatibus locus ſit.*

DEbitum † ex teſtamẽto compenſari poteſt. Quod 1
compenſari poteſt, immune eſt ab vſurarum ſolutione. *Salycetus.* Tam actio † quam officium iudicis 2
per exceptionem compenſationis excluduntur. Baldus *l. pecunia. §. 1. de verbor. ſignificat.* Bartolus, Alexander
conſil. 74. in 5. vol. Quatenus in vltimis voluntatibus † 3
ex cauſa inſtitutionis legatorum & fideicommiſſorum compenſationis exceptioni locus ſit, notat Franciſc. Mantica *in tract. de coniect. vltim. volunt. lib. 10. cap. 2.* Menoch. *de præſumpt. lib. 3. cap.* 142.

L. Neque ſcriptura. 6.

1 *Cauta ſed non recepta non compenſantur.*

2 *Compenſatio de quantitate in quantitatem datur.*

3 *Compenſatio dotis an locum habeat.*

4 *Doloſe quis petit ea, quæ mox reſtituere tenetur.*

CAuta † ſed non recepta minime compenſantur. 1
Salycetus. Si petitur id, quod non debetur, intentionis exceptio obiicitur. *Caſtrenſis.* Compenſatio ad-
mittitur † de quantitate ad quantitatem. Bartol. qui 2
ſub hoc textu notat: An dotis † & rerum amotarum 3
compenſatio admittatur. vide Socin. *ad l. ſi fundus. § ſeruum. ſi cert. petat.* Pariſ. ad Bartol. *hoc textu.* Alexan. *ibidem.*
Ex hoc textu notat Accurſ. quod doloſe † quis ea pe- 4
tit, quæ mox reſtituere tenetur. De hac materia vide *cap. debitores. de iureiurand. extra.*

L. Si ex venditione. 7.

1 *Compenſatio venditori precium petenti opponi poteſt.*

Venditor

1 VEnditor, † fiſco tamen excepto petens pretium compenſationis exceptionem patitur. *hac l.* Bartolus, Bald. & Salycet. *l. 3. ſup hoc tit.*

L. Si propter 8.

1 *Fructus cum legato compenſari poſſunt. n. 4.*
2 *Vitricus fructus ex rebus priuigni percipiens reſtituere ei tenetur.*
3 *Vxor marito legare poteſt.*

1 AEſtimatio † fructuum debita ab eo, cui legatum quantitatis eſt relictum, poteſt cum illa quanti-
2 tate compenſari. *Salycetus.* Vitricus † percipiens fructus ex rebus priuigni tenetur ad reſtitutionem. Vxor ma-
3 rito † legare poteſt *Baldus.* Compenſatio contra peten-
4 tem legatum opponi poteſt. Bartolus *ad hanc l.*

L. Eius quod non 9.

1 *Compenſatio de liquido ad non liquidum non fit.*

1 INdebitum † & illiquidum in compenſationem non deducitur. Bartolus, Baldus & Salycetus. Afflictus *deciſ.* 163. Boerius *deciſ.* 24. *nu.* 1. Antonius Teſſaurus & Blaſius Flores Diats *deciſ.* 221. Flaminius Chartarius *deciſ. executiua* 62. *nu.* 1 Surdus *deciſ.* 184. *n.* 6.

L. Quoniam liberum 10.

1 *Soluens quid pro liberando prædio empto, compenſat illud venditori cum pretio.*

1 QVi pro liberando † prædio empto aliquid ſoluit, illud venditori compenſat cum pretio. *Baldus & Salycetus.* Petenti pecuniam opponitur compenſatio de debito poſt contracto. Bartolus *ad hanc l.*

L. Si tutores 11.

1 *Compenſatio pupillo opponi poteſt.*
2 *Compenſatio in ſubſidium conuento obiicitur.*

1 PVpillo † etiam compenſatio obiici poteſt. *Baldus.* In
2 ſubſidium † conuento poteſt obiici compenſatio. *Bartolus.* Quod principalis imputare potuit, idem ſucceſſor imputare adhuc poteſt. Tutorem dans tenetur in ſubſidium in eam quantitatem, quam is dedit. Salycet. *l. ſi conſtat. l. etiam. hoc tit.*

L. Inuicem debiti 12.

1 *Compenſatio actionem pignoratitiam inducit.*
2 *Partem debiti compenſans, & alteram deponens pignus vendicare poteſt.*

1 SOlutio † & compenſatio pignoratitiam actionem
2 inducunt. *hac l.* Bartolus. Partem † debiti compenſans, aliam autem offerens ac deponens, pignus vendicare poteſt. *hac l.* Baldus & Salycetus. Carocius *in tract. de oblationib. in indice, ſub vocab compenſatio.*

L. Si velut id 13.

1 *Reipublica quod debetur, non compenſatur cum eo, quod officialis debet.*

VBi compenſatio non tenet, pacti indebiti integra petitio permanet. *Bartolus.* Reipublicæ † quod de-
1 betur, non poteſt compenſari cum eo, quod officialis debet vt priuata & ſingularis perſona. Salycetus & Baldus. *l. in ea. ſup. hoc tit.*

L. Compenſationes 14.

1 *Compenſatio tam in reali, quam perſonali actione admittitur.*
2 *Compenſatio in debitis liquidis admittitur.*
3 *Compenſatio liquidi ad non liquidum quando fiat.*
4 *Compenſatio in depoſito locum non habet.*
5 *Poſſeßiones alienas prætextu cõpenſationis occupare nõ licet.*
6 *Compenſatio num in delictis admittatur.*

1 COmpenſationes † tam in realibus quam perſonalibus actionibus locum habent. Bartolus, Baldus & Salycet. Schardius & Trottus *in addit. Bartoli, hoc textu.* Vincent. de Franchis *deciſ.* 53. *n.* 1.

§. Ita tamen.

2 Compenſationem † in debitis liquidis ſine ambagibus manifeſtam iudex admittet, indaginem requirentes ad aliud iudicium reſeruet. *hoc §.* Bartolus *ad hanc l. nu.* 5. *&* 6. Cæpolla *cautela* 83. *incip. quod tu ſcr.* Panormitanus *ad cap. fine depoſiti. extra.* Iohannes Baptiſta Weber *d ſtud. Bartoli* 770. Item † quando debiti li- 3
quidi cum illiquido & quo tempore fiat. Iacob. Menoch. *de arbitr. iud. lib.* 2. *cent.* 1. *caſu* 14.

§ Excepta.

In depoſito † non admittitur compenſationis exce- 4
ptio. Bartolus *ad hanc l. n.* 9. Salycetus *nu.* 8. *&* 9. *l. pen. inf depoſiti.*

§ Poſſeſſionem.

Inuadentes † & occupantes alienas poſſeſſiones 5
compenſationis exceptione minime ſequentur. *hoc §.* Bartol. Salycet. *ad hanc l. n.* 12. De † compenſatione an 6
in criminibus & delictis habeat locum. Tremol. *ad praxin Bonacurſo fol.* 96 *n.* 171. Paulus Æmilius Verallus *deciſ.* 50. *parte* 1.

De vſuris.

TITVLVS XXXII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide allegatos ad eundem tit. in D. Butrigarium, Cynum, Bartolum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Schardũ, Vezinum, Fichardum, Bonacoſſam, Bellonum, Kirchouium, Graſſum *in commun. opin. lib.* 4. *tit.* 22. Petrum Heigiũ *in miſcell. quæſt. parte* 2. *q.* 1. Decian. *in praxi crimin. lib.* 4. *cap.* 27. Couartuuiam *lib.* 3. *variar. reſolut. fol.* 91 1. *c.* 3. Farinaceum *in praxi crimin. lib.* 1. *tit.* 1. *q.* 6. *n.* 140.

L. Si interrogante 1.

1 *Vſuræ ex ſtipulatione debentur. n.* 2.

PRobata † ſolenni ſtipulatione vſurarum, licet in 1
inſtrumento ſcripta non ſit, vſuræ debentur. *Salycetus.* Vſuræ † per ſtipulationem promiſſæ præcedente 2
interrogatione & reſponſione ſequente optimo iure debentur ne petuntor. Baldus & Bartolus. Iaſon *ad l. petens. C. de pact.* Pariſius, Schardius Alexander *ad Bartolum, hoc textu.* Intellectum ad hanc l. vide apud Benedictum Bouium *in tract. de cenſib. artic.* 11. *n.* 28. *fol.* 23.

L. Vſuras emptor 2.

1 *Vſuræ quando currere incipiant.*

EMptor ex die traditæ † poſſeſſionis tenetur vendi- 1
tori ad vſuras pretij non ſoluti, nec depoſitio hoc in caſu liberat à curſu vſurarum. Baldus, Bartolus & Salycetus, Cynus *ad authent. ad hac. hoc tit.* Lapus *allegat.* 55. Decius *conſ.* 39. *incip. iuridicam. nu.* 5. Romanus *conſil.* 101. *incip. propoſita.* Alexander & Schardius *ad Bartol. hac l.* Socinus *conſ.* 109. *&* 176. *per totum.*

L. Quamuis vſuræ 3.

1 *Vſuræ ex pacto ſolutæ non repetuntur.*

VSuræ † in ſtipulationem non deductæ, ſed ex pa- 1
cto ſolutæ non repetuntur. *hoc textu.* Baldus & Salycetus. Pariſius *in addit. ad Bartolum, hoc textu.* Corealius *lib.* 2. *miſcellan. cap.* 7.

L. Per retentionem 4. §. Si etiam.

1 *Pignus obligatum pro minoribus vſuris non poteſt retineri pro maioribus.*
2 *Pignus pro vſuris retineri poteſt.*

PIgnus obligatum † pro minoribus vſuris non po- 1
teſt retineri pro maioribus. *Baldus.* Pro vſuris † nudo 2
pacto conuentis tempore traditorum pignorum retineri poſſunt pignora, non pro augmento citra ſpecialem expreſſionem. Salycet. Roman. *conſ.* 507. *n.* 2. Fortun. Garzi. *ad l. item quia. §. idem Iuliano. n.* 3. *de pactis.* Flamin. Chartar *deciſ. executiu.* 11. *n.* 4. *fol.* 27.

L. Aduerſus creditorem 5.

1 *Vſuras minores ſciens accipiens à maioribus receſſiſſe cenſetur.*

Digitized by Google

2 *Vſura quando pro parte remiſſa cenſeantur.*
3 *Vſura per aliquot annos in minori ſumma ſoluta num creditori praiudicent.*

1 MInores vſuras † accipiens à maioribus receſſiſſe videtur. Baldus. Creditor ſciens dum minores vſuras per triennium accipit, maiores remiſiſſe videtur. Salyeetus *ad hanc l. l. 8. hoc tit. inf. Semper* dictio quandoque verificatur lapſu triennij. Salycetus *ad finem huius legis.* Baldus *ad hanc l. in vlt. notabil.* Angelus *ad auth. de heredib. & Falcidia. in princip.* Cumanus *conſ.* 80. *incip. viſa copia.* De remiſſione vſurarum & penſionum. Menoch. *de arbitr iud. quaſt. lib. 1. cent. 5. caſu* 440. Quan-
2 do vſuræ † & cenſus pro parte extincti cenſeantur per tacitam remiſſionem. Carocius *deciſ. 65. fol.* 108. Et an v-
3 ſuræ † ac penſiones in minori ſumma ac valore per aliquot annos ſoluti ac percepti neceſſitatem accipiendi creditori aut emptori cenſuum irredimibilium imponant. vide apud Iacobum Thomingium *deciſ.* 33.

L. Si creditrici 6.

1 *Oblatio ſortis & vſurarum vſuras tollit.*

1 OBlatio † ſortis & vſurarum facta coram teſtibus impedit vſurarum curſum. *hac l. l. acceptam. inf. hoc tit.* Vincentius Carocius *in tract. de oblationibus. in indice, ſub vo. ab oblatio.* Bartolus, Baldus, Caſtrenſis & Salycetus. Fichardus *conſ.* 31. Ferron. *ad conſuetud. Burdegalenſ. lib. 1. tit. 2. de retract. art. 22. fol.* 75.

L. Creditor inſtrumentis 7.

1 *Praſtatio vſurarum non inducit earum obligationem.*

1 EX diuturna † præſtatione non inducitur vſurarum obligatio. *Bartolus.* Diuturna ſolutio non inducit obligationem. idem. Ericus Heideman *in diſputat. D. parte 1. diſput. 6. ibi* 23. & 24. *l. obligationum §. placet. de obligationib. & actionib. l. ſi certis annis ſup. de pact.* Panormitanus *ad cap. in cauſa. de cauſa poſſeſſionis & proprietatis.* Et num vſuræ, reditus, ac cenſus ex longa præſtatione per præſcriptionis titulum obligationem concilient, notat Petr. Gilkænius *in tract. de præſcription. part. 2. memb. 1. cap.* 5 Franchis *deciſ.* 137. Menochius *præſumpt. 139. lib. 3. num.* 24.

L. Quamuis Biſſi 8.

1 *Vſuras minores eligens maioribus renunciaſſe cenſetur.*

1 ELectio † minorum vſurarum præiudicat perceptioni maiorum. Creditor cui promiſſæ ſunt vſuræ maiores, dum minores creditor accepit, iis contentus eſſe præſumitur. Salycetus & Baldus. *l. 40. de reb. credit.* vide remiſſiones *ad l. aduerſus. hoc tit.*

L. Si per te 9.

1 *Mora tutoris curſum vſurarum impedit.*
2 *Vſurarum minorum oblatio curſum maiorum impedit.*

1 MOra tutoris † impedit curſum vſurarum exiſtentium ex mora debitoris. *Baldus.* Oblatio mino-
2 rum † vſurarum tempore congruo facta impedit curſum maiorum. *Salycetus.* Si is cui debentur vſuræ, non inuenitur, oblatio & depoſitio ſiſtunt vſurarum curſum. Bartolus *ad hanc l.* Carocius *in tractat. de oblationib.* in tranſcurſu.

L. Vſura pro parte 10. §. Tunc.

1 *Vſura computantur in fine cuiuslibet anni.*
2 *Tempus abſolute poſitum annum continet.*

1 LIcet plures † præſtationes vſurarum per plures annos factæ, in vnum collectæ, excedant duplum veræ ſortis, non propterea pro illegitimis habenda, nam non coaceruatio, ſed ſingulorum annorum præſtatio conſideranda. *Salycetus.* Quatenus hodie imputentur. vide Alciatum *lib. 1. parerg. cap.* 33. Molinæum *de vſuris. nu.* 46. & 47. Hottomannum *in tract. de vſur. lib. 1. c.* 10. Franciſcum Milanenſem *in deciſ. regni Sicilia, lib. 1. deciſ. 8. à nu.* 350. & 354. Ex hoc textu notat Baldus, quod
2 tempus † abſolute poſitum anni ſpatium contineat, & tempora in plurali numero duos contineant annos. *cap. presbyter. diſtinct.* 78. vbi triennium pro multo accipitur tempore.

L. Ex prædiis 11.

1 *Fructus percepti computantur in ſortem.*

OBlatio † impedit vſurarum curſum, & fructuum 1
perceptorum conſumptio extenuat ſortem. *Baldus.* Fructus percepti à creditore poſt oblationem extenuant ſortem. Bartolus & Salycetus. *l. ſi creditrici. hoc tit. ſup.*

L. Frumenti vel hordei 12.

1 *Frumenti mutuo dati acceſſio ex nudo pacto praſtanda.*
2 *Vſura ex frumento num in Imperio Romano ſint licita.*

FRumenti † & hordei mutuati acceſſio ex nudo pa- 1
cto præſtanda. *hac l.* Salycetus & Baldus. Intellect. ad hanc l. vide apud Marcum Antonium Aquilinum *in comment. ad tit. D. de V. O. fol.* 83. *nu* 21. De vſuris & in-
tereſſe † ex frumento debitis & de emptionibus redi- 2
tuum in frumento, hordeo, vino, quatenus & quantum tales reditus & obuentiones in Imperio Romano ſint licitæ, vide conſtitutiones politicas publicat. Francoforti ad Mœn. ſub anno 77. *tit.* 19. §. Deſſelben. § Hierauff ſetzen *fol.* 220. *lat.* 2. *in receſſibus Imperij Romani.*

L. In bonæ fidei 13.

1 *Vſura ex mora debentur.*
2 *Sententia lata iudicis officium quoad vſuras ceſſat.*

EX mora † in bonæ fidei iudiciis vſuræ debentur vſ- 1
que dum lis ſopita eſt *hac l. Baldus.* Lata ſententia
iudicis † officium quoad vſuras ceſſat. Bartol. *l. fin inf. de* 2
vſur. rei iudicat. l. 32. §. 2. ff. de vſur. Iaſon *ad rubr. C. de ſacroſ. Eccleſ. nu.* 47. & 50. Petrus Heigius *miſcell. quaſt. 1. part. 2. ſub num. diuerſis.*

L. Si ea pactione 14.

1 *Habitatio domus pignorata legitimam vſurarum modum non excedet.*
2 *Vſurarum loco quis alterius domum inhabitare poteſt.*

HAbitatio † domus pignoratæ non excedet modū 1
legitimum vſurarum. *Baldus.* Incertitudinis ratione in vſuris eſt licitum, quod alioquin eſt illicitum.
Ratione vel vice vſurarum † quis pro pecunia mutua- 2
ta alterius domo vel fundo antichretice vti poteſt. *hac l.* Gotfred. Cumanus *conſ.* 181. *incip. proponitur.* & *conſ.* 184. Decius *conſ.* 111. *incip. pro.* Romanus *conſ.* 423. *incip pro pleniori.* Schardius *ad Bartolum, hoc textu.* Renatus Choppinus *de priuileg. ruſticor. lib. 1. cap.* 8. Cuiac. *lib. 3. obſeruat. cap.* 35.

L. Cum allegas vxorem 15.

1 *Pœna inſerta in contractu mutui vſurarum loco inſerta præſumitur.*
2 *Vtile per inutile non vitiatur.*
3 *Pœna vſurarum loco contractui inſerta legitimum vſurarum modum non excedat.*

POena † in contractu mutui inſerta loco vſurarum 1
inſerta cenſetur: Et vtile † per inutile non vitiatur. 2
Baldus, Salycetus. Pœna vſurarum † loco adiecta mutui 3
contractui non exceder legitimam vſurarum quantitatem. Bartol. *l. Iulianus. de action. empti.* Oldradus *conſil.* 207. Romanus *conſ.* 143. *incip. licet.* Alexander, Pariſius, Schardius, Albanus *in addit. Bartoli, hoc textu.* Antonius Teſſaurus & Blaſius Flores Diats *deciſ.* 79. *n.* 1. Franciſcus Marci *quaſt.* 411. *num.* 23. Afflictus *deciſ.* 135. *num.* 2.

L. Cum non frumentum 16.

1 *Fructus vſurarum loco promiſſi, modum legitimum excedere non debent.*
2 *Frumenti mutuo dati vſura. nu.* 3.
4 *Vſuras illicitas in frumento extorquens quomodo puniatur. n.* 5.

Fructus

1 FRuctus † nomine vſurarum promiſsi vltra debitũ modum non poſſunt peti. *Baldus.* Triticum nomine vſurarum promiſſum vltra legitimum modum peti non poteſt. *Bartolus.* Conſtit. politica Rom. Imper. de anno 1577. *tit.* 19. § Deſſelben.

Auth. Adhæc.

2 Pro mutuo † agricolæ per frumentum aut triticum dato octaua pars vltra mutuatã quantitatem in ſtipulatum vſurarum loco deduci poteſt. Salycet. *Nouel.* 130.
3 Quantum † in mutuatis fructibus nunc debeatur vſurarum vice loco, notat Carolus Molinæus *in tract. de vſur q.* 21. *n.* 122. Papo *lib.* 12. *arreſto* 7. *n.* 17. vbi notant, conſuetudinem regionis attendendam. Quidnam in Imperio Romano tali in caſu vſu ſit introductum, innuit allegata reformatio politica Romani Imperij de anno 77. *tit.* 19. allegata ad textum præcedentem.

§. Si aliquid.

4 In frumento † & tritico ſub velo quouis illicitas vſuras affectans & extorquens actionem amittit. *hoc* §.
5 vltra hanc pœnam amittendæ actionis † & ſortis vſurarius ad inſtantiam debitoris, item ex officio iudicis honoris, honorum iacturã patitur. citata Conſtitutio politica Francofort. de anno 77. *tit.* 19. *in fine fol.* 220. *in receſſib. Rom. Imp.*

L. Si ea lege 17.

1 *Vſuræ maiores ſolitis ob incertitudinem adiudicantur.*
2 *Tempus valoris communis in æſtimatione fructuum obſeruandum.*

2 FRuctus maiores † ſolitis prouincialibus vſuris ob incertitudinem ex antichretica conuentione creditori loco fructuum poſſidenti fundum percipere creditori licitum eſt. *hac l.* Bartolus, Baldus & Salycetus.
2 In fructibus † attendendum quoad æſtimationem tempus valoris communis. Bartolus, Oldradus *conſil.* 207. *incip. vniuerſis.* Decius *conſ.* 123. *incip. perlectis.* Romanus *conſ.* 238. *incip. pro habenda.* Schardius *ad Bartolum, hoc textu.* Laurentius de Rudolph. *in tract. de vſur. q.* 42. *nu.* 3. Iohannes Ceppen *quæſt. aut deciſ.* 22. Andr. Rauchbar & Michael Teuberus *in miſcellan. quæſt. cap.* 20. Molinæus *in tract. de vſur. q.* 35. *& conſ.* 41. *n.* 12. Gail *in pract. Camer. obſeru. lib.* 2. *obſeru.* 3. Piſtoris *conſ.* 13. *n.* 6. *&* 7. *lib.* 1.

L. Indebitas 18.

1 *Vſura indebite ſoluta condicuntur.*

1 VSuræ † indebite ſolutæ prius ſorte ſoluta cum in ſortem cedere non poſſunt, vt indebitæ condicuntur. *Baldus.* Vſuræ nullo modo debitæ repeti poſſunt. Baldus *ad hanc l. l. ſi non ſortem. iunctis remiſ. de condict. indebit.*

L. Acceptam 19. §. In hoc.

1 *Oblatio & depoſitio debiti vſurarum curſum impedit.*

2 OBlatio, † conſignatio & depoſitio legitimo facta modo, impedit curſum vſurarum. Bartolus, Baldus & Salycetus. Baldus *conſ.* 104. *incip. ſex ſunt. p.* 1. *hoc textu.* Matheſilanus *ſingul.* 127. Menoch. *de arbitr. iudic. lib.* 2. *cent.* 3. *caſu* 232. Tiraquel. *de retract. conuent.* §. 4. *gl.* 7. *nu.* 1. Carocius *in tract. de oblationib. in indice, ſub vocab. oblatio.* Zanger *in tract. de except. cap. de oblationib. fol.* 304. *num.* 53.

L. Conſtitutionibus 20.

1 *Fideiuſſor vltra legitimum vſurarum modum non tenetur.*
2 *Defenſio principali competens ad fideiuſſorem extenditur.*

1 MAndator † & fideiuſſor conuenti vltra legitimũ vſurarum modum ſunt ipſo iure tuti, ſicut reus principalis. *Baldus.* Exceptio quoad illicitas vſuras cõpetens principali, ad fideiuſſorem extenditur. *l.* 1. *ff. de condict. indebit. l. tam mandatori. de conſtit pecun. ſup.* Defen-
2 ſio competens † reo principali competit obligato pro eo. Baldus. *l. ſi vxor. ſup. ad Vellеian.*

L. Si vſuras præſtari 21.

1 *Solutum ſimpliciter in vſuras computatur.*

SImpliciter ſolutum † cedit in debitum vſurarum. 1
Baldus. Simpliciter ſolutum creditore volente in vſuras potius quam ſortis numerationem factum cenſetur. *hoc textu.* Salycetus, Magon. *deciſ. Florent.* 39. *l.* 1. *inf. de ſolution.*

L. Pignoribus 22. §. Verum.

1 *Pignus pro ſorte & vſuris obligatum pro vtroque retineri poteſt.*
2 *Pignus obligatum pro pœna non retinetur.*

PIgnus † obligatum pro ſorte & vſuris pro vtroque 1
debito retineri poteſt pro ſorte. Obligatum † pro pœna non retinetur. Baldus & Salycetus. Cuiacius *lib.* 8. *obſeru.* 17. Romanus *conſ.* 507. *incip. in caſu.* Schardius *ad Bartolum, hoc textu. l. quæro. ff. locati. l. centum Capua. ff. de eo quod certo loco.*

L. Oleo quidem 23.

1 *Caſu quod fit, non conſideratur.*
2 *Illicita ratione incertitudinis licita fiunt.*
3 *Incertitudo actum vitiat.*

CAſu † quod contingit, non conſideratur, & illud 1
quod in ſe habet potentiam, plus vel minus non dicitur excedere modum. *Baldus.* Incertitudinis † con- 2
ſideratione prohibita interdum conceduntur. *Salycetus.* Quatenus econtra † incertitudo actus & diſpoſi- 3
tiones vitiet, notat Socinus *reg.* 222. Seraphinus de Seraphin. *in tract. de priuil. iuram. cap.* 57. *nu.* 15. Roſat. *in dictionar. iuris, vocab. incertitudo.* Pro intellect. huius l. Aquilin. *ad tit. de V. O. n.* 21. *fol.* 183.

L. Si mater tua 24.

1 *Mater pro filio negotia gerens ad vſuras tenetur.*

MAter † gerens negotia filij tenetur ex adminiſtra- 1
tione ad vſuras pecuniæ. Bald. & Salycet. *l.* 13. *hoc tit. l. qui ſemiſſes.* §. *fin. de vſur.*

L. Pro auro 25.

1 *Species æſtimata vſuras recipit.*

SPecies † æſtimata recipit vſuras: item facta æſtima- 1
tione ſpeciei in mutuum conuertendæ vſuræ peti ex ſtipulatione poſſunt. Baldus & Salycet. Molin. *de vſur. q.* 85. *n.* 660. *l.* 12. *hoc tit. ſup.*

L. Eos qui à principali 26.

1 *Præſcriptio ceſſans in principali in vſuris quoque nõ currit.*
2 *Vſura ad legitimam quantitatem reducendæ.*
3 *Vſuræ in quantum debeantur.*
4 *Conſuetudo loci in vſurarum ſtipulatione eſt obſeruanda.*
5 *Vſura illicita computantur in ſortem.*
6 *Vſurarum illicitarum pœna.*
7 *Pacta vſurarum doloſa ipſo iure nulla.*

DEbitor † tutus præſcriptione in principali debito 1
eſt etiam tutus in vſuris cum fructibus. Bald. Ferrand. *lib.* 12. *explicat. cap.* 8. Sehard. *hoc textu.* Amatis *deciſ. prouinciæ Marchiæ* 142. *n.* 4.

§. Super vſurarum.

Vſurarum moles † ad legitimam quantitatem re- 2
ducenda. *hoc* §. vide Receſſum Imper. Roman. de anno 48. *cap.* 17. *in princip.* §. Dieweil aber ſolche. §. Vnd nach dem. Receſs. Imperij de anno 70. §. 84. Aus was billichem. Receſs. deputat. de anno 77. *t.* 19. § Hierauff ſetzen. *cap.* 20. §. Vnd dieweil man. Et quod nunc ex mutuo id quod intereſt, à die moræ debitor creditori ad rationem quincuncem vel quanti pluris creditor liquidauit, ſoluat, notat Receſſus deputat. Spirenſ. de anno 1600. §. 144. *incip.* So viel nun.

§ Ideoque illuſtribus.

§. Illos.

§. In traiectitiis.

§. Cæteros.

Olim

Olim illuſtres certam partem ceoteſimæ, ergaſteriis præpoſiti ad beſſem centeſimæ, nautæ centeſimas, alij dimidiam centeſimarum vſurarum ſtipulabantur. *hiſce*
3 §§. Ad quam vſque quantitatem vſuræ † per ſtipulationem debeantur, vide citata iura Imperij Romani ad initium huius legis. Socinum *regul.* 6. Et quatenus
4 conſuetudo † locorum in vſurarum ſtipulatione & ſolutione attendatur, vide *clement. vnic. de vſur.* Ferron. *ad conſuetud. Burdegal. lib.* 1. *tit.* 4 §. 10. *&* 11. *fol.* 146.

§. Si quis autem.

§. Interdictis.

§ Nam.

5 Vſuræ † vltra expreſſam & permiſſam à lege qoantitatem in ſortem computantur nec exiguntur Ludoui-
6 cus Peguera *quæſt. crim.* 30. *&* 31. Quæ ſit pœna † illegitimarum vſurarum in ſtipulationem deductarū, item vſurariorum, vide politicam conſtitutionem Imperat. Rudolphi II. ſub anno 77. Francofort. publicat. *tit.* 17. § 8. Dieweil aber. vbi amiſſio certæ partis, ſortis, indebitarum vſurarum reſtitutio & compenſatio io ſortem, creditoribus iniungitur.

§ Machinationes.

7 Frauduleota † vſurarum pacta ipſo iure illicita ſunt, *hoc* §. *l. Paulus.* §. *fin. de auctoritat. tutor.* vide citat. conſtitut. politicam Roman. Imper. *ſub anno* 77. *tit.* 17. *ad* §. 1. *n.* 6.

L. De vſuris. 27. *§. Iubemus.*

1 *Lex noua ad præterita trahitur.*
2 *Vſuræ vltra quantitatem dupli non debentur.*
3 *Vſuræ num vt damna petantur.*

1 LEa ooua † trahitur ad præterita quatenus tractum habuit pro tempore futuro. *Bartolus.* Lex ſequens porrigit effectum ad prçterita ſiue pendentia pro tempore ſequeoti poſt legem. Bartolos, Cyous & Salycet. *ad l. leges. C. de legib.*

§. Curſum.

2 Vſuræ † vltra dupli quantitatem noo currunt nec
3 debentur. Ao ſubiugentur io locum † ſortis, & vt damna petaotur, vide Milanenſem *deciſ. regni Siciliæ* 8 *parte* 1. *à n.* 350. *ad* 353.

L. Vt nullo 28.

1 *Vſuræ vſurarum regulariter non petuntur.*
2 *Vſuræ vſurarum ex conuentione debentur.*
3 *Vſuræ pupillares num duplicentur.*

1 VSuræ † in ſortem çonoerti oon poſſunt, & vſurarum vſuræ regulariter noo petuntur. *hac l.* Bartolus, Baldus & Salycetus. Amatis *deciſ. prouinciæ Marchiæ*
2 124. *n* 4. Weſenbecius *conſ.* 72. *vol.* 2. Quatenus † vſuræ vſorarum ex conſuetudine & coouentione mercatorum petantur. Rota Genua *deciſ. ad mercatur.* 78. *à n.* 15.
3 *ad* 17. An pupillares † duplicentur & duplum excedāt. Amatis *deciſ.* 124. Et de petitione vſurarum ab vſuris, intereſſe ab intereſſe. Burguin. Caualcan. *parte* 3. *deciſ.* 26.

De nautico fœnore.

TITVLVS XXXIII.

VLtra citatos ad eandem rubricam in D. vide Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Fulgoſium, Sichardom, Cuiacium, Briſſonium *lib.* 3. *ſelect. cap.* 1. De fœnoratitiis contractib. Menochium *conſil.* 109. *lib.* 2. idem *de præſumpt. lib.* 3. *cap.* 122. *n.* 18. 23. 24. 29. De fœneratorum pœnis. idem *de arbitrar. lib.* 2. *cent.* 4. *caſu* 398.

L. Traiectitiam 1.

1 *Vſuræ centeſimæ quando creditori debeantur.*

1 PRo tempore † quo periculum nauigationis ſuſtinet creditor vſuræ centeſimæ currunt ac debentur. Bartolus, Baldus & Paulus de Caſtro. Romanus *conſ.* 404. *in.* 19. *in caſu.* Schard. *ad Bartolum, hoc textu.*

L. Cum dicas 2.

1 *Debitor pecuniæ nauticæ periculum num ſuſtineat.*
2 *A iure communi num recedatur.*

DEbitor † pecuniæ nauticæ ſuſtinet periculum, oiſi 1
aliud conoentio oſtendat. *Salycetus.* A iure communi † noo receditur, niſi per pactum expreſſum id 2
fiat. *Baldus.* idem *ad l. cum proponas hoc tit.*

L. Cum proponas 3.

1 *Periculum nauigationis ſuſcipiens, fortunæ periculum in ſe ſuſcipere cenſetur.*
2 *Periculum nauigationis ſuſcipiens de dolo tenetur.*

SVſcipiens † in ſe periculum nauigationis, fortunæ 1
periculum non culpæ debitoris in ſe recepiſſe cenſetur. *Baldus.* Periculum † naoigationis in ſe ſuſcipieos 2
tenetor de dolo, niſi ea culpa alterius partis contingat. Bartolus, Schardius & Alexander *ad Bartolum, hoc textu.* Romanus *ſingul.* 135. *&* 441.

L. Traiectitia 4. *§. Sine.*

1 *Debitor generis quando per interitum liberetur.*
2 *Periculum pecuniæ traiectitiæ ad debitorem pertinet.*

DEbitor † generis liberator per ioteritum, ſi credi- 1
tor periculum in ſe ſuſcepit. Periculum † pecu- 2
niæ traiectitiæ pertinet ad debitorem, niſi aliud ſit actum. *Salycetus.*

Depoſiti vel contra

TITVLVS XXXIV.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide vltra citatos ad eundem tit. in D. Burgarium, Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum & Sichardum, Kirchouium, Donatum à Fioa, Suarets, Turzanum, Bonacoſſam, Bellacomb. Villalob. *in ſyntagm. commun. opin. lib.* 4. *tit.* 23. Vincentium Carocium *in ſpecial. ſuper hunc tit. comment. ac tract.*

L. Si incurſu 1.

1 *Caſus verus depoſitarium liberat. n.* 3.
2 *Depoſitarius de dolo & culpa tenetur.*

CAſus verus † non oude allegatus liberat debito- 1
rem, etiamſi interficiatur. *Baldus.* Depoſitarius † de 2
dolo lataque culpa, noo de caſu tenetur. Bartol. Decius *conſ.* 473 Caſtrenſis *conſ.* 193. *lib.* 1. Schardius & Puteus *ad Bartolum, hoc textu.* Carocius *alleg. tract. in indice, ſub vocab. dolus.* item *depoſitarius.*

§. Quod ſi prætextu.

Periculum † depoſiti contingeus caſu, oon dolo vel 3
culpa depoſitarij ad deponentem pertinet. *hoc* §. Salycetus *ad hanc l. l.* 1. §. 3. *ff. hoc tit.*

L. Vſuræ 2.

1 *Vſuræ in contractu depoſiti veniunt.*

DEpoſiti † in contractu vſuræ vt ea alio bonæ fidei 1
contractu debentur. *hac l.* Bartolus, Baldus & Salycet. *l.* 24. *ff. hoc tit.*

L. Si depoſiti 3.

§ Siquidem.

1 *Depoſitarius vtendo furtum committit.*

DEpoſitarius † vtendo committit furtum, & ſi noo 1
furti, ſed depoſiti actione conueniatur. gratulabitur actori. Baldus & Salycetus. Carocios *alleg. tract. in indice, vocab. depoſitarius.* Cuiacius *lib.* 17. *obſeruat.* 12. Iohannes de Imola *conſ.* 2. Puteus *in addit. ad Bartolum, hoc textu.*

L. Si depoſita 4.

§. Sed ſi.

§. Non enim.

1 *Sententiâ ſuper debito principali latâ, num vſuræ amplius peti poſſint.*

QVod petitur † officio iudicis mercenario lite prin- 1
cipali deciſa aut finita, amplius peti non poteſt.
Barto-

Digitized by Google

Bartolus & Salycet. *l.* 2. §. *idem Iulianus. de eo quod certo loco.* Imola *ad cap. grauis. de reſtitut. ſpoliator.* Riminaldus *ad Salycetum, hoc textu.* Romanus *conſ.* 449. *incip. inquiritur.* Alexander & Schardius *in addit. ad Bartolum, hoc textu.* Matheſilan. *ſingul.* 90. Anton. Teſſaur. & Blaſius Florets Diats *deciſ.* 135. *n.* 1. & 2. Crauetta *conſ.* 220. Alinius *in tract. de execut.* §. 7 *c.* 89. & 90.

L. Propter inſtrumenta 5.

1 *Sequeſter quando ſequeſtrum reſtituat. n.* 3.
2 *Debitor ſolutione facta liberatur.*
4 *Sequeſtratio quibus ex cauſis fiat & tollatur.*

1 SEqueſter † tenetor reſtituere ſequeſtrum ei, de quo
2 actum fuit impleta conductione. Debitor † ſolutione facta liberatur, licet inſtrumentorum non receperit.
3 *Caſtrenſis*, Obſeruata forma † ſequeſtrationis agit quis
contra ſequeſtrum, vt recipiat rem depoſitā. Bartolus,
Carocius *in ſpeciali tract. de ſequeſtro, in indice, vocab. ſe-*
4 *queſter.* De ſequeſtratione † ex quibus cauſis fiat & remittatur. Weſenbecius *conſ.* 7. *vol.* 1. Mynſing. *in obſeru. Camer. cent.* 2. *obſeru.* 10. Gail *in pract. obſeru. lib.* 1. *obſeruat.* 147. 148. Fichard. *conſ.* 81. *n.* 7. *vol.* 2.

L. Is penes quem 6.

1 *Sequeſter ex conuentione partium inſtrumenta cuſtodiet.*
2 *Paganus poteſt eſſe ſequeſter.*
3 *Sequeſter num pro cuſtodia mercedem accipiat. n.* 4.
5 *Sequeſter qua actione conuenìatur.*

1 SEqueſter † inſtrumentorum ad reddendum reo-
tur. *Bartol.* Sequeſter ſecundum conuentionem partium inſtrumenta cuſtodiet & reddet. Salycetus. *l. ſi*
2 *rem.* §. *fin. de praeſcript. verb.* De ſequeſtro † quod paganus hoc officium inſcipere & expedire poſſit. Rhenatus Choppinus *de priuileg. ruſticor. lib.* 1. *cap.* 6. *nu.* 1. Eran
3 ſequeſter † pro cura & cuſtodia mercedem accipiat.
4 Bald. *ad l. ſolum de dolo malo* Et pro † animalibus paſtu
ſuſtentatis, quarentus ſequeſtru retentio animalium
competat, vſque dum pro cuſtodia alimentisq; præſtitis numerationem impetret. Cauaican. *deciſ.* 23. *n.* 28.
5 29. 31. *part.* 1. Qua actione † ſequeſter conuenìatur.
Bartol. *ad l. poſt iuam.* §. *Imperator. ff quer. legator. nomine.*

L. Deſiderium tuum 7.

1 *Depoſitum per inſtrumentum probatur.*
2 *Depoſitarius deponenti tenetur.*

1 DEpoſitum † per inſtrumentum probari poteſt.
2 *Baldus.* Depoſitarius † tenetur deponenti, non illi,
cui depoſitam pecuniam credidit. *Salycetus.* Intellectū ad hanc legem, vide apud Carocium *in tract. de depoſito. n.* 9. *fol.* 223. Cremenſem *ſingul.* 105.

L. Si is qui depoſitam 8.
§. Aduerſus.

1 *Actio depoſiti contra depoſitarium & eius hæredem datur.*

1 ACtio † depoſiti perſonalis debitoris non ſequitur debitorem. *Baldus.* Actio depoſiti vt perſonalis competit contra depoſitarium & eius hæredem, non contra ſingularem eius rei debitorem. *Salycet.* Intellectum ad hanc legem notat Carocius *in tract. de depoſito. nu.* 34. *fol.* 23. & *n.* 42 *fol.* 117. *nu.* 48. *fol.* 119.

L. Cum hæreditas 9.

1 *Hæreditas perſonam defuncti repræſentat.*
2 *Hæreditati quod accidit intra tempus aditionis, hæredibus acquiritur.*
3 *Ex contractu ſerui hæreditary actio hæreditati iacenti acquiritur.*

1 HÆreditas † defuncti perſonam ſuſtinet & repræ-
2 ſentat. *Salycetus.* Hæreditati † quod intra tempus
aditionis accedit, ad eum nbus acquiritur. Ex contractu
3 ſerui † hæreditarij acquiritur actio hæreditati iacenti.
Caſtrenſ. *l.* 13. *ſup. de obligationib.* Valentinus Forſterus *in tract. ſucceſſion. lib.* 1. *cap.* 2. & 3.

L. Qui depoſitum 10.

1 *Condemnatus in actione depoſiti directa infamia notatur.*

COndemnatus † in actione depoſiti directa ob rem 1
depoſitam occultatam nec reſtitutam infamia notatur. *hac l.* Caſtrenſis, Bartolus, Salycetus & Baldus. Intellectum ad hanc legem vide apud Iohannem Baptiſtam Coſtam *in tract. de facti ſcientia, inſpect.* 8. *n.* 10.

L. Si quis vel 11.
§. Sed ſi §. Quod ſi.

1 *Depoſitarius ſine dilatione rem reſtituere tenetur.*
2 *Actio depoſiti cito determinanda.*
3 *Interuentio tertij depoſiti actionem num impediat.*

DEpoſitarius † ſine dilatione conceſſa compellen- 1
dus eſt ad reſtitutionē, nec obiicere poteſt compenſationem. Bartolus, Baldus, Salycetus & Caſtrenſis. Bartolus *conſ.* 384. *in* 1. *vol.* Boerius *deciſ.* 395. *num.* 7. Matheſilanus *ſingul.* 5. Ex hoc textu notat Bartolus,
quod depoſiti † actio per ſummariam cognitionem 2
citiſſime ſit determinanda, vltra Bartol. vide Pariſiū, Schardium, Albanum, Pomarem, Alexandrum *ad Bartolum, hoc textu.* Pro intellectu Bartholomæum Socinum *conſ.* 143. *n.* 15. *lib.* 1.

Authent. Sed iam.

Interuentio † tertiæ perſonæ non impedit extraiu- 3
dicialiter depoſiti ſummariam actionem & depoſiti reſtitutionem. *Baldus & Salycetus.* De tertij interuentione quando ſit licita vel non, & quænam tertius impediat. Gail *in pract. obſeru. cap.* 70. *nu.* 1. *lib.* 1. Viuios *deciſ.* 495. Magonius *deciſ. Florent.* 104. *n.* 27. Iohannes Baptiſta Coſta *in tract. de facti ſcientia, diſtinct.* 57. *centur.* 1. Fachiſ. *lib.* 1. *controu. cap.* 5. Hartman. *in pract. Camer. Imp. obſeruat. lib.* 2. *tit.* 5. *obſeru.* 19.

L. Superuacuam 12.

1 *Cohæres deponentis portionem ſuam accipiens, cohæredibus poſtea non tenetur. n.* 2.

VNus † ex hæredibus deponentis accipiens ſolum- 1
modo portionem, quæ ſibi contingit, quicquid poſtea contra debitorem accidat, cohæredibus non tenetur. *Salycetus.* In depoſito conſiſtente in pondere, 2
numero ac menſura, ſi vni ex hæredibus depoſitarius pro hæreditaria portione ſoluit, reſidui periculum ad cæteros pertinebit. *Bartolus.* Intellectum ad hanc l. vide apud Fachinæum *lib.* 2. *controu. cap.* 92. Franciſcum de Garzatorib. *in tract. de conciliat. legum. lib.* 2. *n.* 6.

Mandati vel contra.

TITVLVS XXXV.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide vltra citatos ad eundem titulum in D. Bottigarium, Cynum, Augelum, Caſtrenſem, Salycetum, Donatum à Fioa, Suarets, Balbum, Viuium, Vezinom *in ſyntagm. commun. opin. lib.* 4. *tit.* 24. Antonium Gabrielium Romanum *in communib. concluſ. tit. de procuratorib. concluſ.* 5. Ioſephum Ludouicum *commun. concluſ.* 30.

L. Aduerſus eum 1.

1 *Procurator pecuniam in vtilitatem domini verſam repetit.*
2 *Procurator quando contra principalem actionem mandati inſtituat.*
3 *Procurator ratione ſalarij clientem conuenire poteſt.*
4 *Actio ex nudo pacto oritur.*
5 *Procurator ex officio iudicis ſalarium petere poteſt.*
6 *Salarium non promiſſum num peti poſſit.*

PRocurator † pecuniam verſam in vtilitatem domi- 1
ni actione mandati contraria repetit. *hac l.* Bald. &
Salycet. *l. qui ſemiſſet.* §. *fin. de vſuris.* In quibus † caſibus 2
procurator actionem mandati contra mandantem & principalem habeat, notat Ioh. Schneidwin. *ad* §. *is qui exequitur. n.* 2. *Inſtit. de mandato.* Buetius *deciſ.* 348. Gotta *in memorabil. lib. vocab. mandatum.*

§. De

§. De ſalario.

3 Salarii promiſsi † nomine procurator mandantem
vel clientem coram præſide conuenit. *hoc* §. Quate-
4 nus ſalarium † procuratoris per nudum pactum obli-
gationem & actionem pariat. Socinus *regula* 14. De hu-
3 ius petitione & officio iudicis. Antonius Gabriel. Ro-
manus *in commun. concluſ. tit. de procuratorib. lib. 1. concl. 5.*
6 Non promiſſum † nec pactum an tite petatur, pro af-
firmatiua vide Rotam Genuam *deciſ. ad mercatur.* 115.
De aduocati ſalario. Menoch. *de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 6.
caſu* 513. Symphorem. ſupplicat. Imperial. Camer *par-
te 2. tit. 12. fol.* 271. Et in genere de ſalariis aduocatorum
& procuratorum. Caualcanus *deciſ. 41. parte 1.*

L. Cum ex cauſa 2.

1 *Actio mandati mandatario ob pecuniã expoſitam datur. n. 2.*

1 ACtio † mandati competit ad pecuniam exſolutam
à mandatario & pignora perſequenda. *Baldus.* Fi-
2 deiuſſor † pro pecunia ab eo ſoluta à principali recu-
peranda & pro pignoribus conſequendis mandati ha-
bet actionem. Salycetus. *l. inter cauſas. §. impendia. ff.
mandati.* Maſtilius *de fideiuſſorib. n.* 193. *cap. peruenit. cap.
conſtitutus.* vbi Felynus & Panormitanus *de fideiuſſorib.
extra.*

L. Si pater tuus 3. iunct. §. Si quid.

1 *Mandatum actionum non excludit mandantem ab agen-
do re integra.*

1 MAndans † alteri actiones poteſt non obſtante
mandato re integra actiones exercere. *Baldus &
Caſtrenſis.* Mandatum actionum nõ impedit mandan-
tem re integra experiri. Salycet. *l. ſi vt certo. § plane ſi ego.
commodati.* De procuratoris reuocatione. Mynſ. *cent. 5.
obſ. 44.* Gail *pract. obſeru. 74. n. 10. lib. 1.*

L. Etiamſi contrariam 4.

1 *Procurator ſumptus litis repetit.*
2 *Procurator præſumitur eſſe diligens.*

1 PRocurator † repetit ſumptus litis, etiamſi in cauſa
ſuccubuerit. Bald. *l. iam tamen. §. in hac. iudicatum ſol-
ui. l. qui proprio. §. litis impendia. de procuratorib.* Quatenus
2 procuratores † diligentiæ præſumptionem pro ſe ha-
beant. Mynſ. *in obſeru. Imp Cam. cent. 5. obſ.* 80.

L. Si maritus ſororis 5.

1 *Procurator neglecto mandato poſſeſsionem bonorum non pe-
tens domino tenetur.*
2 *Procurator recte agens dominus litis cenſetur.*
3 *Culpa procuratoris num principali obſit.*

1 PRocurator † qui neglecto mandato bonorum poſ-
ſeſſionem non petiit, tenetur domino. *Baldus.* De
2 procuratore † quod recte agendo pro domino litis ha-
beatur, non omittendo vel committendo. *l. qui fun-
dum. §. ſi tutor. verb. expediat. de vſucap. pro emptore. l. tutor.
ff. de furt.* An culpa † & dolus procuratoris domino vel
3 principali noceant, deducit Geminian. *conſ. 2.* Gail *in
pract. obſeru. lib. 1. obſ. 45. per totam.*

L. Si fideiuſſor 6.

1 *Fideiuſſori ſoluenti competit actio mandati contra princi-
palem debitorem.*
2 *Patientia pro conſenſu habetur.*
3 *Fideiuſſor num ante ſolutionem debitorem conueniat.*
4 *Fideiuſſor præpropere ſoluens num ſolutum repetat.*

1 FIdeiuſſor † ſoluta pecunia & facta condemnatione
actionem mandati contra reũ & debitorem prin-
2 cipalem habet. *hac l.* Patientia † habetur pro conſenſu
& mandato. Bald. *ad l. inuitus. de procuratorib. ſup.* De fi-
3 deiuſſore † quando ante ſolutionem & condemna-
tionem ob liberationem à fideiuſſionis nexu contra
4 debitorem agat. Socinus *regula* 191. Et an † fideiuſſor
ante condemnationem ſoluens ſolutum repetat. Ma-
gonius *deciſ. 30. fol.* 75. Pro intellectu huius legis vide
Duennam *regul.* 336. Fernand. Vaſq. *in illuſtrib. controu.
nouis, cap. 28. n. 3. lib. 2.*

L. Si literas eius 7.

1 *Mutuum ſumens ab aliquo principaliter obligatur.*
2 *Mutuum recipiens ex mandato alterius condictione certi
tenetur.*
3 *Mandatum literis probatur.*
4 *Literas ſcribens in quantum obligetur.*
5 *Litera credentiæ in quantum ſcribentem obligent.*

MVtuans † ex mandato alterius obligat ſibi reci- 1
pientem tanquam principalem ex eo contra-
ctu, & mandantem tanquam acceſſorium per actio-
nem mandati. Baldus *l. 27. ff. hoc tit.* Mutuans alterius
mandato † illum ſibi obligat, & mutuum recipientem 2
certi condictione conuenit. Salycetus, qui notat, quod
mandatũ † ex literis probetur. De literis & miſſiuis an 3
& in quantum † quoad mutuum obligent ſcriben- 4
tem. Iohannes Burlatus *lib. 1. conſ.* 39 Harum negligen-
tia & omiſſio an mittenti negligentiq; præiudicet.
Iacobus Thomingius *deciſ.* 34. Et quando literæ cre-
dentiæ † mandantem aut commendantem obligent. 5
Rota Genua *deciſ. ad mercatur.* 70. Eædem in quantum
ſet benti præiudicent. Bartol *ad l. quicunque. n. 3. de in-
ſtitor. actione.*

L. Si tibi pupillorum 8.

1 *Actio ex mandato patris contra heredes datur.*
2 *Mutuans ſeruo ex mandato domini actione mandati con-
tra eum agit.*
3 *Pupillus hæres ex contractu defuncti tenetur.*

EX mandato † patris competit actio contra hære- 1
dem. *Baldus.* Mutuans † ſeruis ex mandato domi- 2
ni habet illum obligatum actione mandati, pignoris
item perſecutionem non amittit. *Salycetus.* In contra-
ctu defuncti † pupillus hæres non vtitur proprio pri- 3
uilegio. idem Salycetus *ad hanc l.* Iuſephus Ludouicus
commun. concluſ. 16. num. diuerſis. Pro intellectu legis vi-
de Antonium Aquilinum *ad tit. de verb. obligat. n. 156.
fol.* 38.

L. Cum per procuratorem 9.

1 *Procurator cauſam principalis negligens actione mandati
tenetur.*

PRocurator † dolo aut culpa lædens vel negligens 1
principalis cauſam actione mandati conuenitur.
hac l. Baldus & Salycetus. *l. 1. §. 1. de procuratorib. l. 10. ſup.
de procuratorib. l. tranſactionis placitum. C. de tranſactionib.*
Hartmannus Piſtoris *in miſcellan. quæſt part. 1. cap.* 36.

L. Si pro ea 10.

1 *Fideiuſſor quando ante ſolutionem contra debitorem pro li-
beratione agat.*

VBi ſubeſt periculum † dilapidationis & amitten- 1
dæ ſolutionis fideiuſſor ante ſolutionem & con-
demnationem ad liberandum ſe agit contra debito-
rem principalem. *hac lege.* Baldus & Salycetus vltra
remiſſiones *ad l. ſi fideiuſſor 6. hoc tit.* vide Duennam *re-
gul.* 336. Vincentium de Franchis *deciſ.* 414. Aluarum
Valaſcum *deciſ. 36. n. 1. lib. 1.* Schard. *ad Bartol. hoc textu.*

L. Procuratorem 11.

1 *Procurator de culpa tenetur. item de geſtis & gerendis. n. 2.*

PRocurator † de culpa omittendo & committendo 1
exiſtente tenetur. *Baldus.* Item † tenetur de geſtis & 2
gerendis per eum ſuſceptis, item de dolo & lata culpa.
Salycetus, Boerius *ad l. contractus. de reg. iur.* Gail *alleg.
pract. obſeru. 45. lib. 1.*

L. Cum mandati 12.

§ Vnde

1 *Procurator vltra mandatum nihil agat.*

Procu-

1 PRocurator † nil contra mandati tenorem vtiliter facit, *hac l.* Baldus & Salycetus. *l. diligenter.* iunctis remiſſionib. *hoc tit.*

L. A procuratore. 13.

1 *Procurator de culpa leuiſſima tenetur.*

1 PRocurator † tenetur de dolo & omni etiã leuiſſima culpa. Baldus & Salycetus, Antonius Gabriel Romanus *in commun. concluſ. tit. de procurat. concluſio.* 2. Intellectũ ad hanc legem, vide *in conſil. Regneri Sixtini* 20. inter conſilia facult. iuridicæ Marpurg. *vol. 2. fol.* 182. *nu.* 4.

L. Si ſecundum. 14.

1 *Quod vni traditur de mandato alterius etiam illi traditum videtur.*

1 QVod vni traditur † de mandato alterius alteri etiam traditum videtur. Caſtrenſ. Qui mandato alterius rem emit, & illam ei tradidit pro precio quod ſoluit mandati agit, Salycetus. *l. ſi non ſingulis. ſupra, ſi certum petatur.*

L. Mandatum. 15.

1 *Mandatum morte domini expirat.*

1 MAndatum re † integra morte domini finitur. Bartolus, Baldus, Caſtrenſ. & Salycet. *ad hanc leg.* Roman. *conſilio* 374. Decius *conſilio* 404. incipient. *viſo.* Schard. & Alban. *ad Bartolum hoc textu.* Alphan. *in reportat. num.* 205. *fol.* 64. Sebaſt. Medices *in tractat. mors omnia ſoluit. par. 2. num.* 186. *concluſ.* 64.

L. Ad comparandas. 16.

1 *Mandato non impleto actio ad intereſſe datur.*

1 MAndato † non adimpleto ad intereſſe actio datur: Ob fidem ruptam ad intereſſe agitur, *hac leg.* Bald. & Salyc. *l. 8. §. 6. ff. hoc tit.*

L. Salarium. 17.

1 *Salarium incertum peti non poteſt.*
2 *Promiſſio quando actionem pariat.*

1 SAlarium † incertæ pollicitationis non recte petitur, *hac l.* Baldus. Pollicitatio incertum continens non
2 parit actionem. Salycetus. De pollicitatione † quando actionem & obligationem pariat: Bart. *ad l. ſi vnus. §. pactus. ff. de pact.* Riminald. *in comment. ad §. 1. Inſtit. de donat. nu.* 125. Syntag. iuris Tholoſ. *lib.* 24. *c.* 9. Daniel Mollet. *in Semeſtrib. lib. 4. cap.* 40. Quando non promiſſum iudicis imploratione obtineri poſſit. Ant. Gabr. Roman. *in com. concluſ. tit. de procur. lib. 2. concl.* 5.

L. Poſt ſolutionem. 18.

1 *Mandatarius ſolutum cum vſuris à mandante repetit.*
2 *Contractus ſtricti iuris in bonæ fidei contractum conuerti poteſt.*

1 MAndatarius † ab eo pro quo interceſſit ſolutum cum vſuris repetit. Salycet. & Caſtrenſ. Contra-
2 ctus † principalis qui ab initio fuit ſtricti iuris ex poſt facto bonæ fidei fieri poteſt. Bald. *ad hanc l. l. ſi pro ea, hoc tit. ſupra. l. ſi vero. §. ſi mihi ff. hoc tit.*

L. Si contra. 20.

§. Quod ſi.

1 *Salarium illicitum peti non poteſt.*
2 *Procurator de quota litis nihil petit.*

1 ILlicitum † ſalarium fruſtra petit procurator: Ex pa-
2 cto de quota † litis nil procurator licite petit. Bald. Salyc. Caſtrenſ. *l. ſi qui redemiſſi. de poſtulando. ſupr. l. ſi quis in vtraq.* vbi Salyc. *C. de poſtuland.*

L. In re mandata. 21.

1 *Condemnatus in actione mandati directa infamia notatur.*

IN re propria quilibet eſt moderator, in demandata quilibet iudicium mandati & exiſtimationis periculum, ſi reus culpæ ac doli quis ſit, metuat. Cõdemna-
tus † in actione directa mandati infamis efficitur. Saly- 1
cet. & Bald. Iohan. Trigo *ſing.* 44. *num.* 1.

L. Per diuerſas. 22.

§. per. iunctis ſeqq.

1 *Ceſſio actionum quibus in caſibus ſit licita.*
2 *Ceſſiones iurium quando licite fiant.*

CEſſio † actionum non poteſt fieri niſi in caſibus 1
hac lege expreſſis. Bartol. Ceſſionarius pro quantitate ſolut preciỹ & vſurarum alienas actiones acquirit. Bald. Salyc. & Caſtrenſ. Bart. *conſ.* 90. incip. *dilecto.* Alexand. Schard. Alban. *ad Bart. hoc tex.* Ceſſiones autem quando ſimulatæ videantur. Bartol. *ad hanc leg. num.* 2. Iohannes Bapt. Plot. *in tractat. de in litem iurand. num.* 535.
Quando ceſſiones † iurium rite fiant. Menoch. *conſilio* 2
513. *à num.* 10. *ad* 17. *lib.* 6. Ant. Gabr. Roman. *in comm. concluſ. tit. de actio. lib. 2. concl.* 5. Pro intellectu totius legis, vide Guid. Papæ *deciſ.* 273. *num.* 1. Hieron. Marlian. *deciſio.* 38 *fol.* 178. Amatis *deciſ. prouinc. March.* 6.

L. Ab Anaſtaſio. 23.

iunct. §§. ſeqq.

1 *Ceſſio quando ſimulata cenſeatur.*
2 *Cedens doloſe actionem perdit.*

CEſſio ſimulata † præſumitur ſi actio pro parte ven- 1
dita, pro parte donata reperitur, item ſi ſolus donationis titulus prætendatur. Fraudulenter † cedens a- 2
ctionem amittit. Bald. Salycet. & Caſtrenſ. *ad hanc l.* Ludou. Roman. *ſing.* 26. Aluar. Valaſc. *conſultat.* 56. *lib. 1. folio* 287. Barnab. Cornazan. *deciſ.* 10. *nu.* 5. Pro intellectu huius legis & præcedent. vide Menoch. *de præſumptio. lib. 3. cap.* 119. in Tranſcurſu. Ant. Gabr. Rom. *in com. concl. tit. de action. concl. 5. num.* 34. Socin. iun. *conſ.* 104. *num. 5. lib.* 3. Gozad. *conſ. 3. n.* 24. Cæpoll. *de ſimulat. contractib. num.* 99. Ioſeph. Ludou. *commun. concl.* 51. *per totam.* in terminis ad hanc l. *concl. 4. num.* 35.

Si ſeruus ſe extero emi mandauerit.

TITVLVS XXXVI.

AD Rubricam, Titulum, & materiam, vide Butrigar. Cyn. Bartol. Bald. Salyc. Caſtrenſem, Fulgoſ. Cuiacium.

L. Si ſeruis. iunctis §§.

1 *Mandatum ſerui actionem non parit.*
2 *Mandatum ſerui inualidum quando validetur.*

EX ſerui mandato † actio firmiter non oritur: quod 1
ſi à domino mandatum habeat ad contrahendum actionem mandati æquitas parit, *hac l.* Bart. Mandatum
ſerui † mandantis ſe emi ab initio inualidum reconua- 2
leſcit emptione ſecuta ex poſt facto. Salycet. *ad hanc leg.* Cõtractus inualidus per ſe robur accipit ab adiuncto. De mandato ari validetur ex poſt facto. Salycet. *ad hanc leg. num.* 11.

Pro ſocio.

TITVLVS XXXVII.

AD Rubricam, Titulum, & materiam, vide vltra citatos in D. ad eundem tit. Cyn. Butrig. Ang. Caſtr. Salyc. Sichardum, Donatum à Fina, Kirchouium, Bellacomb. Veainum, Suarets, Balbum, *in Syntagm. commun. opinion. libro quarto, titul.* 25. Capycium *deciſione* 174. Simon. de Præt. *conſil.* 14. *num.* 26. Ioſeph. Ludouic. *commun. concluſ.* 53.

L. Societatem. 1.

1 *Societas in qua vnus operam, alter pecuniam ponit, ſubſiſtit.*

1 SOcietas † in qua vnus pecuniam confert alter ope-
ram, valet. Bald. Salycet. Bald. *conſ.26. incip. ſuper. par.*
4. Decius *conſ.21. incipient. viſo puncto.* Pariſ. Schard. Al-
baous *ad Bartolum hoc textu.* Ioſephus Ludouic. *concluſio.*
53. num.30.

L. Cum proponas 2.

1 *Societas per emptionem fundi communem inita videtur.*

1 EMptione † fundi communis ſocietas introducta
videtur. Bartolos, Baldus & Salycetus. Crauetta
conſ.129. Schard. Pariſ. Puteus, Alban. *ad Bart. hoc textu.*
Alphauus *in reportat. num.* 416. Decius *conſil.58. incip.*
pro tenui. Petrus Surdus *deciſio.15.* Menoch. *conſil.46. nu.5.*
lib.1. Ioſephus Ludouicus *commun. concluſio.53. numero 19.*
& 20.22.

L. Cum in ſocietatis. 3.

1 *Societatis commoda ad hæredes tranſmittuntur.*
2 *Lucra in ſocietate æqualiter diuidenda.*

1 SOcietatis † commoda traoſeunt io hæredem. Bald.
Bona fides in ſocietatis cootractu exuberabit. Emo-
2 lumenta inter † ſocios æqualiter diuidenda. Salycetus
ad hanc leg. l. bonam. ſupra, de obligat. & action. l. verum. §. in
heredem. pro ſocio. Meooch. *conſil. 46. num. 8. lib. 1.* Ioſephus
Lodou. *com. concl. 53. num. 21. & 63.*

L. Si ſocietatis. 4.

1 *Cauſa teſtati non pertinet ad contractum.*
2 *Hæres ex pacto defuncti tenetur.*

1 CAuſa teſtati † vel inteſtati noo pertinet ad contra-
2 ctus. Hæres † ſocij decedentis teſtamento condi-
to aut omiſſo ex pactis defuncti ſocij conuenitur. Bal-
dus & Salycet. De teſtameotis an referantur ad contra-
ctus, & ao contractus fiant in teſtamentis, vide *l. verba*
contraxerunt, & io illam Petr. Rebuff. & Iohan. Gœdd.
ff. de verbor. ſignific.

L. Tamdiu. 5.
§. Proinde.

1 *Societas ad beneplacitum ſociorum durat.*
2 *Societate durante num alter alterum conueniat.*
3 *Societatis renunciatio quando præſumatur.*

1 DVrat ſocietas pro † libitu ſociorum. Salyc. & Bal-
2 dus. Num durante † ſocierate ſocius ſociom con-
3 ueniat. Baldus *ad hanc legem.* Quando renunciatio † ſo-
cietatis præſumatur. Menoch. *de præſumpt. lib. 3. cap. 60. à*
num. 10. ad 12.

L. De ſocietate. 6.

1 *Societas ſub qualibet conditione contrahi poteſt.*
2 *Pacta contrahentium ſeruanda.*
3 *Societas in ſe tacitam conditionem habet.*

1 SOcietas † ſub qualibet conditione contrahi poteſt.
2 voluntates † hominum legitimæ conſeruandæ ſunt;
hac l. Baldus, Salycetus. *l. 1. ff. hoc titulo.* Ludouicus *com-*
mun. concluſ. 53. num. 30. 31. ad 47. De tacitis conditio-
3 nibus huius † contractus. Decianus *reſp. 97. num. 12. lib.*
2. Ioſeph. Lud. *com. concluſ. 53. num. 61.*

L. Sancimus. 7.

1 *Curator ſocietati furioſi renunciare poteſt.*
2 *Licentia ad contractum conceſſa ad diſtractum extendi-*
tur.
3 *Contractus & diſtractus eadem iura.*

1 CVrator furioſi † habet poteſtatem renunciandi ſo-
2 cietati loco furioſi. Et poteſtas † conceſſa ad con-
tractum ad diſtractum etiam refertur. Baldus. *l. vlt. ff. de*
curator. furioſ. Franciſ. de Garzatorib. *de legum concil. lib. 1.*
3 *num. 6.* De diſtractuum & contractuum † iiſdem iurib.
Caualc. *deciſ. 34. n. 20. par. 2.* Gail. *in pract. Cam. obſeru. lib. 2.*
obſer. 22. n. 5. Treutler *vol. 1. diſput. 7. theſi 1. fol. 59.*

De contrahenda emptione & venditione.

TITVLVS XXXVIII.

AD Robricam, Titulum & materiam, vide vltra ci-
tatos ad eundem titulum in D. Butrigar. Cynum,
Angelum, Caſtreoſem. Salycetum, Cuiac. Sichardom,
Donatum à Fioa, Bellacomb. Graſſ. Vezin. Soares, Vil-
lalob. Viuium *in Syntag. com. opin. lib. 4. tit. 26.*

L. Venditiones. 1.

1 *Venditio rei in loco alieno valet.*

VEnditio † rei etiam in alio loco exiſtentis quam 1
vbi contractus celebratur valet. Bald. Non vitiatur
venditio qood res ſit conſtituta in alio loco quam vbi
cootractus celebratur. Salyc. *l. fin. infr. ſi quis alteri vel ſibi. l.*
15. infra, de reſcind. vend.

L. Emptionem. 2.

1 *Emptio deficiente conſenſu non ſubſiſtit.*
2 *Furioſus emere nequit.*

COnſeoſus † deficiens emptionis contractum an- 1
oullat. Furioſus † dilucidis interuallis carens eme- 2
re nequit. Salyc. & Bald. Hieron. Cæuallos *in pract. quæ-*
ſtio. opin. com. contra communes, par. 1. quæſt 90.

L. Si donationis. 3.

1 *Si quid non valet vt ago num valeat prout valere poteſt.*
2 *Contractus verus donationis, venditioni ſimulatæ præfer-*
tur.
3 *Pactum de alimentis contractui ſimulato appoſitum vali-*
dum eſt.

SI non valet † quod ago vt ago, valet vt valere po- 1
teſt. Baldus. Contractus † donatioois verus præua- 2
let ſimulatæ veoditioni. Salycetus. *l. nuda. ff. de contra-*
hend. emptio. l. imaginaria. vbi Decius & Brechæus. Faber
de regul. iur. Iohan. Bapt. Weber *diſtinct. Bart.* 388.

§. Sane.

Pactum † de alimentis adiectum cootractui ſimu- 3
latæ venditionis aut donationis validum eſto, *hoc §. l. ſi*
quis alienam. ff. de act. empt. l. ſi quidem, ſupra, de actio. & oblig.
Roman. *ſingul.* 311.

L. Cum res tibi. 4.
§. At. §. Sane.

1 *Rem ſuam nemo regulariter emit.*

NEmo emit † rem ſuam, niſi quatenus poſſit aliquo 1
remedio euinci Bald. & Salyc. Walther. *lib. 2. mi-*
ſcell. cap. 19. Moz. *in tract. de contract. tit. de empt. rubr. quæ res*
emi. num. 55. fol. 737.

L. Cum ipſe. 5.

1 *Tutor res pupilli palam emere poteſt.*

TAm tutor † qoam eius vxor poſſuor rem pupilli 1
emere palam & bona fide. Bald. & Salyc. Bartol.
Schardius & Albau *ad Bartol. hoc textu.* Intellect. ad hanc
legem, vide apud Montan. *in tractat. de tutel. cap. 30. num.*
91. fol. 91. Duen. *reg. 31.* Coraſ. *lib. 6. miſcell. cap. 14.* Simon-
cell. *in tract. de decret. lib. 2. tit. 5. inſp. 4. num. 47.*

L. Si Gaudentius. 6

1 *Res perfecta non vitiatur licet perueniat ad caſum à quo o-*
riri non poteſt.

REs perfecta † nō vitiatur licet perueniat ad caſum 1
à quo oon poſſet oriri Baldus. *l. pluribus. §. & ſi pla-*
cet. vbi Bartolus. *de verbor. obligationib. l. patre furioſo. de*
his qui ſunt ſui vel alieni iur. l. 24. de donationib. inter virum
& vxorem.

L. Si ancillam. 7.

1 *Figmentum veritati non præiudicat.*

2 *Meum quod eſt, amplius meum fieri nequit.*
3 *Fictio in his quæ iuris ſunt veritatem inducit.*
4 *Fictio veritati non prævalet.*

1 FIgmentum veritati † nullum præſtat impedimen-
tum. Baldus. Quod meum eſt amplius † meum
2 fieri nequit, & verum prævalet ſimulato. Salycetus *ad*
hanc l. De fictione & actu ficto nullum ius tribuente.
Pontanus *ad conſuetud Bleſenſ. tit. 6. artic.* 81. De fictione
3 quando † in his, quæ iuris ſunt veritatem importet,
4 Magon. *deciſ.* 10 *nu.* 21. *fol.* 39. Et de fictione † quod non
operetur plus quam veritas, Iaſon *ad l. filiusfamilias. num.*
1. *ſi certum petatur.* Et quatenus ſemel meum amplius
meum fieri non poſſit, vide *l. rem meam. de verborum ob-*
ligat. Pontan. *ad conſuetud. Bleſenſ. tit.* 4 *artic.* 34. *fol.* 192.

L. Si non donationis. 8.

1 *Condictioni ob cauſam in contractibus innominatis non eſt locus.*
2 *Venditor ob precium non ſolutum actionem ex vendito inſtituit.*

1 IN contractibus † nominatis non habet locum con-
2 dictio ob cauſam. Baldus. Precio non † ſoluto vendi-
tor ex vendito agit, non condictionem ex cauſa præ-
tendit. Paul. de Caſtr. in *l. empti fides. hoc tit.*

L. Empti fides. 9.

§. Sed etſi.

1 *Emptio & venditio abſque precio non eſt valida.*

1 VEnditio † & emptio abſq; precio ob defectū partis
ſubſtantialis non ſubſiſtit. Bald. Caſtrenſ. & Salyc.
l. in venditis, infra hoc tit. Fab. de Monte *in tract. de emption.*
quæſt. 2. princip. num. 3.

L. Si mater. 10.

1 *Emptio rei ſuæ ementi non præiudicat.*

1 MVlier † ſimulate rem ſuam emens vt rem mariti
non ſibi præiudicat, Salycet. Emptio rei ſuæ non
valet, nec præiudicat ementi, Paul. de Caſtro.

L. Invitum. 11.

1 *Invitus contrahere nemo tenetur.*

1 COntractus † non redduntur in invitum. Baldus &
Salycet. Aluar. Valaſc. *conſultat.* 22. *lib.* 1. *fol.* 100. Co-
varru. *var. reſol. lib.* 1. *cap.* 14.

L. Non idcirco. 12.

1 *Fideiuſſor de evictione non eſt de ſubſtantia emptionis.*
2 *Emptio perfecta per pœnitentiam non revocatur.*

1 FIdeiuſſor † de evictione, de ſubſtantia emptionis
2 non adhibetur. Perfecta † emptio ob nudam pœ-
nitentiam revocari nequit. Salycetus & Baldus. *l.* 19. *ff.*
hoc tit.

L. In vendentis. 13.

1 *Contractus in unius arbitrio collatus non eſt validus.*
2 *Venditionis precium num alieno arbitrio committi poſſit.*

1 COntractus † in alterius contrahentium arbitrium
collatus efficaciter celebratus non videtur. Salyc.
Contractus vltro citroq; obligatorius non poteſt con-
ferri in voluntatem & arbitrium alterius ex cōtrahen-
tibus. Caſtrenſ. Roman. *conſ.* 257. incip. *ex tribus.* Fulgoſ.
conſ. 29. incip. *punctus.* Mozz. *in tract. de contract. tit. de empt.*
rubr. de annull. empt. nu. 36. Surd. *deciſ.* 52. *n.* 10. *& deciſ.* 32. *n.*
2 1. Gomez. *var. reſol. tom.* 2. *cap.* 2. *num.* 19. Quando † autem
vēditionis precium libere ſubmittatur alieno arbitrio,
vide Hieron. Gabr. *conſ.* 64.

L. Dudum. 14.

1 *Vendere rem ſuam invitus regulariter nemo tenetur conſanguineo.*
2 *Vicinus quando aliis emptoribus præferatur.*

1 PRoximis † vel conſanguineis, item conſortibus ne-
mo rem ſuam invitus vendet, niſi ſpecialiter in-
iungatur venditori, *hac l.* Bart. Bald. & Salycet. Roma-
nus *conſil.* 484. incip. *hoc quod.* Schard. Alban. Pariſ. ad
Bartol. *hoc textu.* Cumia *in tract. de ritu magnæ curiæ Sici-*
liæ, cap. 99. *&* 100. Roland. à Valle *conſil.* 21. *lib.* 1. Aluarus
Valaſc *conſultat.* 22 *lib.* 1. *fol.* 100. Matth. Coler. *deciſio.* 23.
Fabius de Anna *controverſ. aut conſil.* 47. Ferron. *ad con-*
ſuetud. Burdegal. tit. de retractu. §. 3 *pag.* 30. Iohannes Cop-
pen *deciſione quinquageſima ſecunda.* Et quando in vendi-
tione † vicinum æquale dantem precium aliis em- 2
ptoribus præferre teneatur venditor, Iaſon *ad l.* 1. *C. qui*
teſtam. facer. poſſ. Franciſc. Marci *deciſ. Delphin.* 3. *vol. ſecun-*
do. Mozz. *in tract. de contract. tit. de emptio. & vendit. rubric.*
de naturalib. num 37. *fol.* 402. Ruin. *conſil.* 109. *num.* 13. *vo-*
lum. 4. Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſi-
tionem ſit ſtatutum, vide Reinhart. *different.* 10. *iuris Sa-*
xon. parte 1. Zobel. & Franciſc. Roman. *in different. iuris*
Saxon. part. 2. *different.* 19 *fol.* 257. *& different.* 37 *part.* 2. *folio*
344 *&* 345.

L. Super rebus. 15.

§. Sin autem.

1 *Precium rei venditæ per tertium definitum emptor ſolvere tenetur.*

PRecium † rei venditæ per tertium arbitratorem de- 1
claratum emptor ſolvere cogitur. Baldus & Salyc.
Roman. *conſil.* 502. incip. *in cauſa.* Decius *conſ.* 404. incip.
viſo. Pomates, Schard. & Alexand. in additio. ad Bartol.
hoc textu. Surd. *deciſio.* 114. *num.* 6. Barnab. Cornazan *de-*
ciſio. 9. *num.* 4.

De hæreditate vel actione vendita.

TITVLVS XXXIX.

AD Rubricam, Titulum & materiam, vide citatos
ad eundem titul. in D. & præter eos Buttigar. Cy-
num, Angel. Caſtrenſ. Salycetum, Fulgoſ. Cuiacium &
Sichardum.

L. Æs alienum. 1.

1 *Hæreditate vendita fiſcus creditoribus non tenetur.*

FIſcus † hæreditate vendita non tenetur reſpondere 1
creditoribus hæreditariis. Baldus & Paulus de Ca-
ſtro. Salycet. *l. nec vllam. §. item ſi quis à fiſco. de petitione hæ-*
reditatis.

L. Ratio iuris. 2.

1 *Hæres creditoribus hæreditariis tenetur.*

HÆres † non emptor hæreditatis convenitur à cre- 1
ditoribus hæreditariis. Venditor hæreditatis non
emptor à creditoribus cōveniendus niſi aliud per ſpe-
ciale pactum ſit conventum. Bald. Salycet. & Caſtrenſ.
Vincent. de Franchis *deciſ.* 273. vbi in vtramque partem
huius legis Theorema diſputat.

L. Nominis venditio. 3.

1 *Ceſſio actionis invito debitore valet.*
2 *Nomen debitoris vendi poteſt. Num minori precio num.* 3.
4 *Nomina debitorum quando in ſolutum dentur.*

INuito † & ignorante debitore quis actionem cedere 1
poteſt. Salyc. Bald. & Caſtr. *l.* 1. *infra, de novation. l.* 2. *in-*
fra, de donat. Ex hoc textu notant interpretes quod no-
men † vendi poſſit, debitore ignorante. Quatenus no- 2
mina debitorum nō ſaltem vendantur, verum cedan-
tur & manumittantur. Hieron. Magon *deciſ. Florent.* 39.
Et an minori pretio † vendantur licite. Panorm. *ad cap.* 3
pervenit. num. 5. *de arbitr.* Quomodo eadem † in ſolutum 4
dentur, Flamin. Chartar. *deciſ. executiu.* 19. *num.* 5.

L. Qui nondum. 4.

1 *Deceptus in contractu eum implere non tenetur.*

DEceptus † in contractu dolo adverſarij non tene- 1
tur adimplere contractum, Bald. & Salyc. *ad hanc*
l. l. 9. *ff. de dolo. l.* 2. *ff hoc tit.*

L. Emptor hæreditatis. 5.

1 *Emptor hæreditatis mandatis actionibus eo iure vtitur quo is cuius perſonam ſuſtinet.*

1 EMptor hæreditatis † mandatis actionibus habet directas quas concepit in perſonam mandantis, ſed non mandatis actionibus habet vtiles. Baldus, Salycet. Caſtrenſ. & Bart. *l. 1. ff de heredit. vendit.* Roman. *conſil. 86. col. 3.* Alex. & Alban. *in addit. ad Bart. hoc text.* Petr. Surd. *deciſ. 208. num. 1.*

L. Qui hæreditatem. 6.
§. Sed quoniam.

1 *Poſſeſſio non titulus dominium transfert.*

1 POſterior † in titulo, prior in poſſeſſione priori in dominio præfertur. Baldus. Ex ſola venditione hæreditatis, dominium rerum poſſeſſarum non transfertur, ideo non prohibetur illas alteri vendere & tradere. Salyc. *l. quoties.* iunctis remiſſion. *de rei vend. ſupra.*

L. Poſtquam decurſum. 7.

1 *Nomen debitoris pignorari & vendi poteſt.*

1 NOmen † ſi venditum & pignoratum tranſit perſonalis & pignoratitia actio. Nomen debitoris pignori datum vendi poteſt, *hac l.* Bald. & Salyc. vide *l. nominis. 3.* iunctis remiſſ. *hoc tit.*

L. Ex nominis. 8.

1 *Nomen emens non efficitur dominus rei debitæ.*
2 *Vendito nomine tranſit perſonalis actio.*

1 EMens † nomen ex hoc titulo non fit dominus rei
2 debitæ. Caſtrenſ. Vendito † nomine transfertur
nedum vtilis perſonalis, ſed hypothecaria actio. *l. ſi in ſolutum. l. ſi à creditore. ſupra, de oblig. & act.*

L. Certi. 9.
§. Cum enim.

1 *Actio tam realis quam perſonalis vendi poteſt.*

1 TAm actio † realis quam perſonalis vendi poteſt. Per vēditionem perſonalis & realis actionis transfertur vtilis actio. Baldus & Salycetus. Socinus *conſilio* 22. incipient. *ex his in prima parte.*

Quæ res vendi non poſſunt & quæ vendere vel mercari vetantur.

TITVLVS XL.

AD Rubr. Tit. & materiam, vide Cyn. Butrig. Angel. Caſtr. Bart. Salyc. Bald. Sichard. Cuiac. Moz. *in tractat. de contractib. tit. de empt. rubr. de reb.* Kirchou. Fichard. Viuium, Villalob. *in Syntag. com. opin. lib. 45. tit. 27.*

L. Fucandæ 1.
§. Sin autem.

1 *Purpura olim non vendebatur. Nec vellera muricum. n. 2.*
3 *Res quænam in imperio Romano vendere non liceat.*
4 *Vinum infectum vendens quomodo puniatur.*
5 *Vinum zingibere tinctum vendere non licet.*
6 *Lana ex imperio non vehenda.*
7 *Crocus incorruptus vendendus.*
8 *Pannus ſine tinctura corrupta vendi debet.*
9 *Corium ſale conditum ex imperio non tranſportandum.*
10 *Saccarum incorruptum vendendum.*

1 PVrpuræ † quibus vtebantur Cęſarea olim non ven-
2 debantur. Bald. Vellera muricum † quondam nemo vendebat ſine capitis & publicandorum bonorum
3 diſcrimine Salyc. De reb. † in imperio Romano vendere prohibitis, vtpote vino medicamentis infecto, ſulphureq; nimis fumigato. vide Receſſum imper. de
4 anno 1497 *cap. 1 & 2.* Et de pœna † vinum inficientium infectumq; vendentium, Receſſus imper. Roman. ſub
anno 1500. *cap. 57.* De corruptorib. vini horumq; corruptorum pœna. Receſſus Imper. de anno 1548. *cap. 16.*
Zingibere † tincto non vendendo: eodem Receſſu *c. 23.* 5
De lana ex imperio † non tranſportanda. Receſſ. deput. 6
de anno 77. *cap. 22.* §. 2. incip. Demnach. Croco cor-
rupto † in imperio non vendendo. Receſſ. Imper. de 7
anno 51. §. 87. So ſetzen / ſtatuiren. Pannis † ſine cor- 8
rupta tinctura vendendis. Receſſ. Imper. ſub anno 40. *cap. 21.* §. 1. incipient. Demnach ſetzen. Receſſum Imper. de anno 51. §. 76. incipient. In dieſem angeregt. §. 76. Wir wollen Receſſum Imperij de anno 70. §. 157. incip. Wir ſeind auch. Receſſum deputationis de anno
77. *cap. 21.* §. 3. incipient. Gleich als. De coriis † pelli- 9
busq; ſale conditis ex imperio non transferendis. Receſſus deputatio. de anno 77. *cap. 22.* §. *vltimo.* Saccaro,
pipere † croco ſine mixtura & corruptione vendendo 10
alleg. receſſu deput. *cap. 24. in princip.*

L. Comparandi. 2.

1 *Serico quinam vtantur.*

COmes commerciorum quondam ſerici comparandi priuilegium habebat. Bald. Salycet. & Ca-
ſtrenſ. De ſerici † vſu quoad veſtitum ſecundum qua- 1
litatem ordinum & perſonarum, vide Receſſ. Imperij Romani, ſub anno 48. & ibidem politicam Reformationem, *rubric.* Von vnordentlicher köſtlicher Kleidung: Von Bürgern / Bawren / vnd andern Vnterthanen. Vom Adel / von Doctorn / Von Graffen vnd Herrn. *fol. 32. & 33.*

L. Quia nonnunquam. 3.

1 *Frumentum canonis publici extra locum deſtinatum non vendendum.*
2 *Frumentum non emendum vt ad hoſtes transferatur.*
3 *Frumentum in aruo emere non licet.*

FRumentum publici † canonis non licet alibi quam 1
in locis ordinatis emere. Frumentum † vt ad hoſtes 2
transferatur nemo licite emit. *hac l.* Salycet. & Oldrad.
De illicita † emptione frugum & frumenti in aruo ſtan- 3
tis. vide politicas Imperij Roman. Conſtitutio. de anno 77. *tit. vel artic. 19.* Et de illicita tranſportatione frumenti. Martinus Colerus *in tract. de aliment. par. 1. cap. 17. à num. 7. ad 30.* De huius emptione licita ſub taxata à magiſtratu loci ſumma. Franciſcus Viuius *deciſione* 28. *parte prima.*

L. Ne frumentum. 4.

1 *Frumentum exercitus miſſum nemo ſub grauiſſima pœna impediat.*
2 *Prohibitio in frumento an ad farinam porrigatur.*
3 *Valor frumenti num creſcat vltra triennium.*

FRumentum † exercitui miſſum ſub pœna confiſca- 1
tionis bonorum capitaliumque ſuppliciorum nemo licite emit ac impedit, *hac l.* Salycetus & Baldus.
Num prohibitio † in frumento ad farinam extenda- 2
tur. Boerius *deciſio. 177.* De frumenti † valore an vltra 3
triennium creſcat. Petrus Surd. *deciſ. 81.*

Quæ res exportari non debeant.

TITVLVS XLI.

AD Rubricam, Titulum & materiam, vide Butrigarium, Cynum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Sichardum, Cuiacium, Muſculum, Kirchouium, Fina, Fichardum, Bonacoſſum, *libro quarto Syntagm. commun. opinion. tit. 28.* & remiſſion. *ad l. 1. tituli præcedentis.*

L. Ad Barbaricum. 1.

1 *Liquida olim ad barbaros tranſportare non licebat.*
2 *Prohibitum in vino ad metretam extenditur.*

1 AD barbaros † quondam liquida etiam non impu-
ne tranſportabantur, Bartolus, Baldus & Salyce-
2 tus. Prohibiri † portare vinum metretām etiam lici-
te non exportant. Baldus. Hieronym. de Laurent. *deciſ. Auinionenſ.* 40. Afflict. *in proœm. conſtitut. regni Siciliæ, quæſt.* 3. *num.* 5. Camill. Gallin. *in comment. ad tit. de verbor. ſignific. lib.* 7. *cap.* 23. *num.* 9.

L. Nemo alienigenis. 2.

1 *Arma hoſtibus nemo vendat.*
2 *Armis in domo num vti liceat.*
3 *Patriam prodens num crimen læſæ maieſtatis committat.*
4 *Proditorum pœna.*

1 ARma † hoſtibus vendere eſt prohibitum. Salycet.
Item, arma hoſtibus vendens pro proditore patriæ
habendus & puniendus, *hac l.* Baldus & Salycet. Fran-
ciſcus à Ripa *in tract. de peſte. num.* 191. §. *nemo modo. num.*
2 40. Bart. *in l.* 1. *ad leg. Iuliam. de vi.* Viciſſim quando † do-
mi quis armis licite non vtatur, Vincent. de Anna *ad
conſtitut. regni Neapol.* incip. *ſi quis aliquem. num.* 4. 8. 30. 31.
poſt conſilia Fabij de Anna. De proditione & eius cri-
mine Syntagma iuris Tholoſan. *lib.* 35. *cap.* 5. Barrandier
3 *in praxi crimin. regul.* 96. *fol.* 571. De proditore † patriæ ac
principis an crimē læſæ maieſtatis committat. Boerius
4 de ſeditioſis, *quæſt.* 6. *fol.* 118. De proditorum † pœnis,
Decianus *in praxi crimin. lib.* 7. *cap.* 7. *num.* 22. *& lib.* 7. *cap.* 17. *num.* 27. 28. 29. Conſtitutio criminal. Caroli V. Imperat. *cap.* 124.

De Eunuchis.

TITVLVS XLII.

AD Rubricam, Titulum, & materiam, vide Cyn. Bartolum, Baldum, Salycet. Caſtrenſ. Cuiac. Guilhelmum Benedicti *ad cap. Raynutius. & cap. Raynaldum. de teſtamen. in Indice, ſub lit.* C. *vocab. caſtrans.* Farinac. *in praxi crim. quæſt.* 20. *num.* 153. Syntagma iuris Tholoſani *lib.* 7. *cap.* 2. *num.* 12. 14. 15. 16. 18. 22. 23. *ad* 28.

L. Si quis poſt. 1.

1 *Caſtrans aliquem vt homicida puniendus eſt.*
2 *Locus in quo quis domino loci ſciente caſtratus fuit confiſcatur.*
3 *Leges imperiales extra territorium imperij non ligant.*
4 *Caſtrantes quomodo nunc puniantur.*

1 CAſtrans † aliquem vt homicida puniendus: Eu-
2 nuchos faciens capite punitur: item locus † vbi
homo ſciente domino caſtratus fuit confiſcatur. Saly-
cetus. Ex hoc textu notat Salycetus; quod leges Impe-
3 riales † non ligent extra Imperij territorium. De pœna
4 † caſtrantium nunc vſitata. Menoch. *de arbitrar. iudic. lib.* 2. *cent.* 6. *caſu* 570.

L. Romanæ gentis. 2.

§. Pœna.

1 *Subditi Romani imperij nullibi Eunuchi fieri poſſunt.*
2 *Imperator ſubditos punit.*
3 *Notarius falſum inſtrumētum conficiens criminaliter puniri poteſt.*
4 *Eunuchi extra imperium facti in imperio vendi poſſunt.*

1 SVbditi † Romani Imperii in nullo loco fieri poſ-
2 ſunt Eunuchi, *hac l.* Salycetus. Item, Imperator † pu-
nit ſubditos vbiq; delinquentes. Baldus, Placa *in epit. delict. lib.* 1. *c.* 24. Iacob. Thoming *deciſ.* 71. *nu.* 9. *fol.* 69.

§. Tabellione.

3 Tabellio † falſum inſtrumentum conficiens cri-
minaliter puniri poteſt, *hoc §.* Salycetus & Baldus, *ad hanc legem, numero quarto.* Iohannes Cephalus *conſil.* 355. *parte* 3. Quando ob omiſſionem falſi inſimuletur. Ferron. *ad conſuetud. Burdegalenſ. lib.* 2. *titul.* 8. *de iure emphyteutico. fol.* 272.

§. Barbara.

Eunuchi † apud Barbaros caſtrati, & quidem extra 4
imperium empti, vendi in imperio licite poſſunt, *hoc §. l. ex præſtatione, infra, de vectigalibus.* Ex hoc textu notat Salycet. quod lex imperialis puniat ſubditos vbique delinquentes etiam in territorio ſibi non ſubiecto. De hac materia vide Socin. *conſ.* 202. incip. *videbatur primo. verſ. prima concluſio. num.* 2.

De patribus qui filios diſtraxerunt.

TITVLVS XLIII.

AD Rubricam, Titulum, & materiam, vide Cyn. Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Sichardum, Cuiacium, Marſil. *ſingul.* 102. Viuium *in Syntagm. commun. opin. lib.* 4. *tit.* 29. Mozzium *in tract. de contractib. tit. de emptio. rubric. quæ res emi. nu.* 51. 372. Tiraquell. *in tract. de vtroque retractu. tit.* 1. §. 26. *gloſſ.* 1. *nu.* 21. Gerhard. *ſing.* 100. *num.* 16. Manticam *ſingul.* 77. Alcanium Clementin. *in tractat. de patria poteſtate. cap.* 6. *effectu* 1. *folio* 48.

L. Liberos. 1.

1 *Parentes liberos vendere aut oppignorare non poſſunt.*

PArentes liberos † non vendere, multo minus do- 1
nare aut pignoris nexu obligare poſſunt, *hac l.* Baldus & Salycetus. Socinus *reg.* 218. incipient. *homo liber.* Cagnolus *ad leg. non debet. num.* 4. *de regulis iuris.* Alphan. *in repertat. num.* 420. Quatenus ob famis neceſſitatem alienatio liberorum aliquando permiſſa fuerit, notat Clementinus *allegato tractat. de patria poteſtate. cap.* 6. *effect.* 1. *fol.* 48.

L. Si quis propter 2.

1 *Liberi ob egeſtatem alienati precio reddito liberantur.*
2 *Obſtagiorum origo.*
3 *Obſtagia num in imperio ſint licita.*

FIlius vel filia † ob nimiam egeſtatem ſi vendantur 1
aut oppignorentur per parentes pretio emptionis
reddito repetuntur, iidem oblato pretio ex aliena po-
teſtate ſe liberant. Salyc. Intellectum ad hanc leg. Ca-
mill. Gallin. *in commentar. de verbor. ſignificat. lib.* 8. *cap.* 2. *n.*
22. Couarruu. *lib.* 3. *variar. reſol. cap.* 14. Ludouic. Molin.
de primogen Hiſpan. pag. 489. *col.* 1. *nu.* 24. Ex hoc textu qui-
dam † interpretes obſtagiorum originē & iuris veriſi- 2
militudinē monſtrant. De qua materia vide Ioh. Cop.
deciſ. 3. Aluar. Valaſc. *deciſ.* 32. *lib.* 1. *fol.* 145. Modeſt. Piſtor.
conſil. 1. *q.* 1. *vol.* 2. Dan. Moll. *in ſemeſtrib lib.* 3. *tit.* 30. Qua-
tenus in † imperio ſint licita vel prohibita. Præiudicia 3
imper. Camer. Gylmanni, *vocab. obſtagium. fol.* 240. Symphorem. ſupplicat. imper. Camer. *tomo* 2. *parte* 3. *titul.* 17. *folio* 328. *colum.* 2.

De reſcindenda venditione.

TITVLVS XLIV.

AD Rubricam, Titulum, & materiam, vide Buttigarium, Cynum, Bartolum, Baldum, Caſtrenſem, Salycet. Angel. Sichard. Cuiacium, Bonacoſſam, Suarets Fina, Viuium, Kirchouium, Fichardum, Chærian. Villalobum, Bellacomb. *in Syntagmate commun. opinio. lib.* 4. *tit.* 30.

L. Si pater. 1.

1 *Vendere coactus precio reddito rem recipit.*
2 *Vendere quando quis cogatur.*

VI ad vendendum † coactus reddito precio rem 1
venditam recuperat, *hac l.* Baldus & Salycet. Baldus *ad legem. filia de collationib. infra.* Quando quis cogatur

2 tur † ad vendendum. Socin. *reg.530. in limitat. l. nec emere. C. de iure deliberand.* Huſan. *de hominib. propriis. fol.* 205. Caroc. *deciſ.*26.

L. Rem maioris. 2.

1 *Venditori vltra dimidium iuſti precij decepto quomodo ſuccurratur.*

1 DEceptus † in venditione vltra dimidium iuſti precij poteſt agere vt res reddatur aut iuſtum precium ſuppleatur. Bartolus, Baldus & Salycetus, *ad hanc l.* Roman. *conſil.* 475. incip. *quoad.* Ferrat. *cautel.* 4. Pariſius, Schardius, Albanus *ad Bartolum, hoc textu.* Alphanus *in reportat. numero trigeſimo.* Delrio *ad hanc l.* Couarruu. *lib. 2. variar. reſolut. cap.* 3. Capra *regul.* 87. *num.* 61. Anton. Gabriel Roman. *in commun. concluſ. lib. 3. tit. de emptio. & venditio. concluſione prima.* Mozzius *in tract. de contract. titul. de emptio. rubric. de ſubſtantia emptio.* Ioſeph. Ludouic. *commun. concluſ.* 73. Pro intellectu legis vide Mandell. *conſil. 1. num. 3. conſil. 11. num. 22. conſil.* 89. *num.* 4. & 46. Fachinæ. *lib. 2. controuerſ. à cap. 16. ad 26.* Menoch. *conſil. 1. à numero 356. ad 363.* Valaſc. *conſultat. 43. libro primo.* item *deciſione 44 fol.* 158. Anton. Teſſaur. & Blaſium Florets Diats *deciſio.*156.

L. De contractu. 3.

1 *A contractu perfecto recedere non licet.*

1 FIſcus † & priuatus abſque mutuo contrahentium conſenſu à contractu recedere non poſſunt. Bald. & Salycet. Petrus Surd. *deciſio.* 253. *l. inciuile. ſupra, de rei vendicatione.*

L. Ad reſcindendam. 4.

1 *Emptio poſterior per inſtrumentum primæ emptionis non reſcinditur.*

2 *Valor rei præſens per inſtrumenta antiqua non probatur.*

1 PEr inſtrumentum † emptionis quondam factę non probatur poſteriorem emptionem eſſe iniuſtam.
2 Baldus. Per inſtrumenta † emptionis antiqua non probatur præſens rei valor. Salycet. *l. 3. § dini. de iure fiſci.* De valore rei creſcente & decreſcente, & eius conſideratione ac probatione. Sarayna *ad conſtitut. Siciliæ, in Indice, ſub vocab. valor.*

L. Si dolo. 5.
§. Quod ſi.

1 *Contractus dolo initus non ſubſiſtit.*

1 DOlo † contractus initus cum acceſſoriis reſcinditur & venditio dolo facta non ſubſiſtit. Baldus & Salycetus. *l. eleganter. de dolo.* Barnab. Cornazan. *deciſione 135. num. 2.* Cuiac. *lib 8. obſer. cap.* 10.

L. Non eſt probabilis. 6.

1 *Venditio legitime facta non reſcinditur.*

1 VEnditio licite † celebrata non reſcinditur precio etiam venditionis in dupli quantitate oblato. Baldus & Salycetus. Petrus Surd. *deciſ. 253. num.* 1.

L. Ratas manere. 7.

1 *Inconuenienti vno conceſſo alia ſequuntur.*

2 *Miles à venditione facta recedere non poteſt.*

3 *Inconuenientia vitanda.*

1 INconuenienti † vno conceſſo aliud ſubſequitur. Sa-
2 lycet. & Bart. Militi per reſcriptum † non licet à venditione legitime perfecta, altera parte inuita recedere. *l. 1. §. 1. quod quiſque iuris.* De inconuenientibus vitandis
3 non † multiplicandis. *l. 1. C. de dotis promiſſione.* Menoch. *conſil. 532. nu. 22. lib.* 6. Amatis *deciſ. prouinciæ Marchiæ* 130. *num.* 26. Turrett. *in tract. de effect. clauſ. codicill. queſt. 17. nu.* 7. Decian. *conſ. 14. num. 24. lib.* 3.

L. Si voluntate. 8.

1 *Venditio viliori precio facta num reſcindatur.*

2 *Multa incipiuntur quæ non perficiuntur.*

VEnditio facta † paulo viliori precio non reſcindi- 1
tur niſi dolus aut metus interuenerit, & dolus metuſque probatus ſit. Bart. Ex hoc textu notat Pomates
ad Bartolum. quod multa tractentur † quæ non per- 2
ficiuntur. de qua concluſ. Bald. *conſ. 244. 1. par.* Pomates & Albanus *ad Bartol. hoc textu.* Hieron. de Laurentiis *deciſ. Auinion. 66. num. 2. & 3.* Pro intellectu huius l. Ceph. *conſil. 735. lib. 5. fol.* 449. Valq. *illuſtr. controuerſ. noua. 61. nu. 3. lib.* 3. Roland. à Valle *conſ. 90. num. 12 & 15. lib.* 3. Vult. *conſ. 24. num. 15 fol. 20. inter conſ. Marpurg. vol.* 1.

L. Precij cauſa. 9.

1 *Pecora quandoque precio æquiparantur.*

2 *Res pro precio emptionis in ſolutum dari poteſt.*

PRo pecunia † numeranda data pecora precio æqui- 1
pollent. Pro precio † emptionis res in ſolutum dari 2
poſſunt. Baldus & Salycetus *ad hanc l.* Antonius Teſſaurus & Blaſius Florets Diats *deciſione* 147.

L. Dolus emptoris. 10.

1 *Dolus in animi qualitate conſiſtit non rei precio.*

DOlus emptoris ex qualitate † facti non ex paruita- 1
te precij æſtimatur, *hoc textu.* Baldus & Salycetus. Barnab. Cornazan. *deciſ. 136. num.* 18. De doli præſumptionib. Menoch. *lib. 5. præſ. 3. num.* 44. & *lib. 4. præſumpt. 12. num.* 7. Maſcard. & Pacian. *in tract. de probatio. in Indice, ſub vocab. dolus.*

L. Venditoris factum. 11.
iuncto §. Sane.

1 *Dolus ſcienti non infertur.*

2 *Modicum, contractum non vitiat.*

SCienti † non infertur dolus. Et licet precium † non 1. 2
ſit vſquequaque conueniens, contractus tenet. Baldus & Salycetus. *l. nemo videtur*, vbi Maynerius & Petr. Faber, *de regulis iuris.*

L. Non idcirco. 12.

1 *Penuria rei familiaris contractum non annullat.*

NEceſſitas † rei familiaris contractum inefficacem 1
non reddit. Illicita non petenda. Venditio facta viliori precio propter munus publicum vel vrgens precium non reſcinditur, *hac l.* Bald. & Salycet, *l. cum te, de pignoribus.*

L. Si maior. 13.

1 *Proteſtatio non habentis ius proteſtandi, contractui non nocet.*

PRoteſtatio † & denunciatio facta ab eo qui nõ ha- 1
bet ius proteſtandi & denunciandi nõ releuat. Bart. Bald. & Salyc. *cõſ. 69. col. 2. in 3. vol.* Alban. *ad Bart. hoc text.* vide infr. *per totum tit.* Debitorem venditionem pignoris. Menoch. *in tract. præſumpt. lib. 1. q. 97. num.* 26.

L. Ea conditione. 14.

1 *Venditio ob modum ſtricte non ſeruatum non reſcinditur.*

VEnditio † ideo non reſcinditur quod emptor ex 1
conuentione non ſoluit tributum Reip. Ob modum præciſe non ſeruatum minime reſcinditur venditio, ſed ad implementum per æquipollens actio competit, *hac l.* Bald. & Salyc. Pet. Surd. *deciſ. 253. num.* 1.

L. Quisquis maior. 15.
§ Neque.

1 *Venditio viliori precio facta ſub prætextu ignorantiæ qualitatis rei non reſcinditur.*

VEnditio † facta viliori pretio non reſcinditur ſub 1
prætextu, quod quis ignorauerit qualitatem rei & huius iuſtum precium. Salycet. *l. qui fundum. §. ſeruus. ff de vſucap. pro emptor. l. 1. infr. de prædiis curial.* Bald. *ad hanc leg.* Oldrad. *conſ.* 37. Maſcard. *de probat. concluſ.* 553. Alphan. *in reportat. num.* 31.

L. Si

L. Si quos. 16.

§. Hi poſtremo.

1 *Æſtimatio pro qualitate rei facienda.*
2 *Res debitorum non ſoluendo exiſtentium ſub haſta vendendæ.*
3 *Subbaſtationis vſus & ſolennitas.*

1 ÆStimatio † facienda eſt ſecundum rei qualitatem
& redituum quantitatem. Bartol. idem *ad l. 1. de*
2 *præſcript. 30. annor.* Res debitorum † non ſolnendo exi-
ſtentium ſub haſta ſine vllius damno nec vllius gratia
vendendæ Baldus & Salycet. *ad banc l.* De ſubhaſtatio-
3 ne † eius commodo, vſu, & vero ſolennitate. Arnold.
Ferron. *ad conſuetud. Burdegal. lib. 2. tit. 13. fol. 330.* Papo *ad*
conſuetud. Burbonia. §. 143. *fol.* 149. Magon. *deciſ. Florentin.*
131. Amatis *deciſ.* 67. Menoch. *de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 2.*
caſu 129. Marth. Coler. *in tract. de proceſſ. executiu. par. 3. c. 9.*
num. 69. 70. 74. 75.

L. Hi qui impoſita. 17.

1 *Contractus clandeſtini non ſunt validi.*
2 *Venditiones in fraudem Reipublica facta reſcinduntur.*
3 *Alienatio in fraudem fiſci facta vnde probetur.*

1 CLandeſtini † & furtiui contractus non ſubſiſtunt.
2 Bald. venditiones factæ † in frandem Reipublicæ
irritantur & emptor conſcius precio emptionis mul-
ctatur. Salycet. *l. propter. infra qui bon cedere poſſ. l. ſi ad ma-*
giſtrum. infr. de decurion. l. ordine. §. in fraudem. ff. ad munici-
3 *pal.* De alienotione † in fiſci fraudem facta quomodo
per præſumptiones detegatur aut in euentum probe-
tur. Menoch *lib. 5 præſumpt. 9. nu. 13 & lib. 3. præſumpt. 124.*
num. 7. 23. 40. 44. 46.

L. Veſtium auri. 18.

1 *Proceres palatij res à fiſco ſubhaſtatas emere non debent.*

1 PRoceres † palatii nō ement res ſubhaſtatas à fiſco,
vel tales non ement aureas & argenteas priuato-
rum. Bald. & Salycet. *l. aufertur. §. quod à preſide. de iure fi-*
ſci. Rhenat. Choppinus *in tract. de Doman. Franciæ. tit. 6.*
num 6. fol. 569.

Quando liceat ab emptione diſcedere.

TITVLVS XLV.

AD rubricam, titul. & materiam, vide Butrigar. Cy-
num, Bartolum, Baldum, Caſtrenſ. Solycetum,
Angelum, Romanum, Sichordum, Cuiocium, Turza-
num, Villalob. Chætiannm *in ſyntagm commun. opinio.*
lib. 4. tit. 31.

L. Re quidem. 1.

1 *Emptio & venditio ſolo conſenſu contracta num diſſenſu ſoluatur.*

1 EMptio † & venditio ſolo conſenſu contracta & ce-
lebrota diſſenſu etiam tollitur niſi à traditione ſu-
mat effectum, quo caſu niſi retradatur nō diſtrahitur;
hac l. Bald. *l. 80. in fin. ff. de ſolution. l. cum emptor. §. fin. hoc tit.*
Panormit. *conſil. 5.* incip. *omiſſin. part.* 1.

L. Perfecta. 2.

§ Ergo.

1 *Arrharum datione res integra eſſe non deſinit.*

1 ARrharum † dotione inſecuta res integra in con-
tractibus amplius eſſe non deſinit ſed per ſolutio-
nem partis precii deſinit eſſe integro. Bald. Re integra
ante arrharum dationem nudo conſenſu diſcedere li-
cet à contractu, Petr. Surdus *deciſ. 64. nnm. 13.* Afflict. *de-*
ciſ. 280.

Si propter publicas penſitationes venditio fuerit celebrata.

TITVLVS XLVI.

AD rubric. tit. & materiam, vide Cyn. Bartol. Bald.
Salycet. Caſtrenſ. Cuiac.

L. Venditionem ob. 1.

1 *Venditio legitime facta ob tributa non ſoluta non reſcinditur.*
2 *Bona num pro collectis tacite ſint hypothecata.*

VEnditio † ſolenniter facta ob tributa non renoca- 1
tur licet à debitore vel creditore tributum poſteo
offeratur, Bald. & Solycet. An pro collectis † bona ta- 2
cite ſint hypothecata. Socin. *conſil.* 242. incip *in præſenti.*
verſic. videtur quod bona. p. 2. l. 1. C. ſi antiquior creditor. infr.

L. Si deſerta. 2.

§. Sin autem.

1 *Venditio minus ſolenniter facta reuocatur.*

VEnditio † ob tributo debita, ſolenniter facta non 1
reſcinditur, quod ſi de facto proceſſit vocato poſ-
ſeſſore retractatur. Salycet. & Bald. *ad banc l.*

L. Si quis fundum. 3.

1 *Bona debitoris fiſci tributa non ſoluentis publice vendi debent. Et quid ſi ſit minor. num. 2.*

SI debitor † fiſci conuentus & conuictus ceſſauerit 1
in ſolutione tributorum, ſolenniter iſtius bono ven-
denda ſunt, quod ſi debitor ſit minor † citandus eſt, 2
vt compareot cum defenſore qui defenſioni etiam ad-
eſſe debet. Solycet. Cacheran. vel Oſaſc. *deciſ. 34. nu. 14.*
De tributorum exactorib. an bona confiſcare poſſint.
Henning. Gœden *conſil.* 10.

Sine cenſu vel reliquis fundum comparari non poſſe.

TITVLVS XLVII.

AD rubr. tit. & materiam, vide Butrigar. Cyn. Bart.
Angel. Caſtrenſ. Roman. Salycet. Sichard. Cuiac.
Barbatiam *conſil. 84. vol. 3.* Alexond. *conſil. 52. vol. 2.* Bella-
comb. *in ſynt. com. opin. lib. 4. tit.* 32.

L. Ex conuentione. 1.

§. Sed.

1 *Pactum de ſoluendo tributo ex re dotali ſoluto matrimonio euaneſcit.*

PRomittēs † ſoluere tributa de re in dotem dato nō 1
tenetur ex promiſſione, re ad dantem dotem re-
uerſa. Bald. Pactum de ſoluendis † tributis ex re dotali 2
euaneſcit matrimonio ſolnto. Salyc. Guido Popæ *q.* 42.
Afflict. & Cæſar de Vrſyll. *deciſ.* 95. Carol. Molin. *ad con-*
ſuetud. Pariſ. par. 2. tit. 2. §. 55. gl. 1. fol. 79.

L. Rei annonariæ. 2.

§. Ideoque.

1 *Pactum in venditione fundi adiectum ne tributum ſoluat non valet.*
2 *Immunitatem à tributis quinam concedant.*
3 *Neceſſitas priuilegia tollit.*
4 *Prædia tributaria abſque decreto non venduntur.*

COmparans † fundum ea lege ne ſolnat tributum à 1
ſolutione non eximitur poſſeſſionis intuitu. Bald.
Fiſco in tributis pactū exemptionis inter priuatos ini-
tum non præiudicet Solyc. Romon. *conſ.* 275. incip. *quo-*
ad primum. Schard. ad Bartol. *hoc textu.* De immunitate
conceſſa à tributis & functionibus fiſcalib. Fabius de
Anno *conſil.* 61. Benignis *in obſer. Imper. Cam. decad. 2 vot. 9.*
fol. 84. Et qui immunitatem † concedant. *L. 1. & toto tit.* 2
infr. de cenſib. Item de immunitate nemini concedenda
& quatenus neceſſitas † tollat tam immunitatis pacta, 3
quam conceſſiones & acquiſitiones *l. ſi ex toto.* vbi Alex.
& Iaſ. *de legat.* 1. Neguzan. *conſ. 66. n.* 9. Crauet. *conſ. 905. n.*
3. Gail *lib. 2. obſeru. 52. n.* 26. Rol. à Valle *conſ. 80. nu. 21. lib. 3.*
Schrader. *de feud. par. 10. ſect. 11. n. 130 pag.* 48. Iohan. Cop-
pen. *deciſ. 61. fol.* 146.

Auth. Sed & periculum.

§. Tunc enim.

4 Prædia † tributaria ſine decreto non venduntur & emptore non ſoluente tributa ad alienationem iudex auctoritatem conferre non tenetur. *l. 3. in fin. de officio proconſul. & legati.* Piſtoris *conſil. 9. n. 43.*

L. Omnes. 3.

1 *Poſſeſſores prædiorum tributa ſoluere tenentur. n. 2.*

1 POſſeſſores prædiorum † ſoluent tributa licet horum nomina non ſint relata in cataſtrum. Bart. Pa-
2 cta † contrahentium non liberant poſſeſſorem à ſolutione tributorum. Bald. & Salycet. Decius *conſil. 285.* incip. *Et pro tenui* Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Amatis *deciſ. prouinciæ Marchiæ* 118. *num.* 1. Guido Popæ *quæſt.* 9. Antonius Teſſaurus & Blaſius Florez Diatz *deciſ.* 164. *numero* 4.

De periculo & commodo rei venditæ.

TITVLVS XLVIII.

VIde vltra citatos ad eundem titul. in D. Butrigar. Cynum, Bartol. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Sichardum, Bellacomb. Villalob. Chærian. Bonacoſ. *in ſyntag commun. opin. lib. 4. tit. 33.*

L. Poſt perfectam 1.

1 *Contractu perfecto commodum & incommodum emptoris eſt.*

2 *Emptor non poteſt agere contra venditorem de euictione niſi lis fuerit denunciata.*

1 PErfecto † contractu emptionis & venditionis commodum & incommodum ad emptorem ſpectat.
2 Ex cauſa † autem antecedente ſi res euincitur venditor denunciatione facta tenetur. Bartol. Baldus, & Salycet. *ad hanc l.* Decius *conſil. 74.* incip. *Et diligenter. & conſil. 312.* incip. *Licet.* Couarru. *variar. quæſt. pract. cap. 3. num. 6.* Anton. Teſſaurus & Diatz *deciſ.* 140. *num.* 4. Duennas *regul.* 242.

L. Cum conuenit. 2.

1 *Re ad menſuram vendita antequam ea menſuretur periculum eſt venditoris.*

1 RE † ad menſuram vendita nondum re admenſa periculum ad venditorem pertinet, *hac l.* Baldus & Salycet. Decius *conſil.* 179. incip. *Viſo eleganti l. Certum. ff. ſi certum petat.* Schardius, Albanus, Alexand. ad Bartolum, *hac l.*

L. Dolum actoris. 3.

1 *Dolus actoris emptori bonæ fidei non nocet.*

1 ACtoris dolus † bonæ fidei emptori actionem contra venditorem non adimit, *hac l.* Gothfredus *l. 1. ſupr. l. 37. de action. empti.* Gothfredus *ad hanc leg. ſub lit. A. B. C. D.*

L. Cum inter. 4.

1 *Emptione perfecta periculum eſt emptoris.*

1 EMptione † ſine ſcriptura perfecta ob moram emptor periculum ſuſtinet. *l. contractus. de fide inſtrumen. l. ſi per emptorem. §. ſi per prætorem. ff. hoc titul.* Duennas *regul.* 203.

L. Cum ſpeciem 5.

1 CAſus incendii emptione perfecta emergit emptoris periculo. Bald. *l. ſi venditor. ff. hoc tit.* In emptione pura incendii periculum ad emptorem pertinet. Salycetus.

L. Mortis cauſa. 6.

1 *Venditor interitu ſpeciei actori non tenetur.*

2 *Debitor ſpeciei interitu non liberatur.*

VEnditor † interitu ſpeciei liberatur ab actione 1
empti, & nihilominus emptor tenetur ei ad pretium. Bald. & Salycet. Caſus † non liberat ſpeciei de- 2
bitorem. *l. 1. ſupr. hoc tit.*

De actionibus empti & venditi.

TITVLVS XLIX.

AD rubr. tit. & materiam, vide vltra citatos ad eundem titul. in D. Butrigar. Cynum, Angelum, Caſtrenſ. Salycet. Sichard. Cuiac. Vezinum, Capram, Viuium, Bellacomb. Suaretz, Kirchouium, Bonacoſſ. Donatum à Fina, Villalobos *in ſyntagm. commun. opin. lib. 4. tit. 34.* Anton. Gabr. Roman. *in commun. concluſ. rubric. de empt. & vend. concluſ. 3. & 4.*

L. Aduerſus. 1.

1 *Venditor perſonalem contra emptorem habet actionem.*

VEnditor † ex contractu emptorem perſonali non 1
reali conuenit actione, niſi rem venditam donec precium ſoluatur pignoris loco ſibi reſeruarit, *hac leg.* Bald. & Salycet. *§. venditæ.* vbi Hottoman. Weſenbec. ac Vulteius. *Inſtitut. de rerum diuiſ.*

L. Venditi. 2.

§. Fructus.

1 *Reſiduum precij licite peti poteſt.*

2 *Compenſatio erronea per replicationem refutatur.*

3 *Fundo vendito non veniunt fructus à ſolo ſeparati.*

REſiduum † precii poteſt peti nõ obſtãte refutatio- 1
ne vel cõpenſatione erronea. Erronea † refutatio 2
& cõpenſatio ope replicationis eliditur. Fructus à ſolo
ſeparati † non veniunt in venditione fundi. Baldus & 3
Salycet. *ad hanc l.* Socinus *conſil.* 170. incip. *in præſenti. verbu, ſed præmiſſis. in 2. part.* Copus *in tract. de fructibus in indice ſub vocab. fructus.*

L. Ex arrhali. 3.

1 *Arrha loco datum actione perſonali repetitur.*

ARrharum † nomine datum perſonali actione re- 1
petitur. Salycet. & Bald. Petr. Paul. Fuſcus *in ſingular. lit. C. ſ. 73.* De actione ad arrhas recuperandas competentes, Iaſon *ad l. ab emptione num. 5. de pact.* Bartol. *ad l. contractus. §. quæro. n. 1. C. de fide inſtrum.*

L. Si traditio. 4.

1 *Venditor ob moram traditionis emptori ad intereſſe tenetur.*

2 *Venditor num ad traditionem cogi poſſit.*

VEnditor † ex mora traditionis tenetur ad intereſ- 1
ſe emptori pro iudicis arbitrio. Baldus & Salycet. *ad hanc l.* Bartol. *ad hanc l. num.* 2. Roman. *conſil* 170. incip. *Pro deciſione.* Ex hac lege mouet Bartol. quæſtio-
nem: An venditor † ad traditionem cogi poſſit. Bar- 2
batia *conſil. 52. in vltim. dubio. volum. 3.* Schardius & Albanus ad Bartol. *hoc textu.* Hippolyt. Riminald. *in commentar. ad §. 1. tit. Inſtitut. de donat. à num. 68. ad 82.* Fachinæus *lib. 1. controuerſ. cap. 30.* Kirchouius *in commun. opinio. vocabul. venditor.*

L. Curabit præſes. 5.

1 *Emptor fructus rei emptæ percipiens tenetur ad vſuras precij non ſoluti.*

EMptor † ob perceptos fructus rei emptę tenetur ad 1
vſuras precii non ſoluti. Bald. & Salycet. *ad hanc leg. l. de diuiſione,* vbi Alexand. *ſolut. matrimon.* Pomares, Paxiſius, Schardius, Albanus ad Bartolum *hac l.* Couarruuias *lib. 3. variarum reſolution. cap.* 4. Bernhard Alphanus *in reportat. num.* 281. Ioſephus Ludouicus *deciſ. Peruſina 53. num. 1. cum ſequen.* Romanus *conſil.* 94. incip. *Viſis.* Duen-

Duennas *regul.*244. Fuſcus *ſingul.* 12.*lit.* E. *vocab. emptor.* Crauetta *conſil.*105. Intellect. ad hanc legem, Iohan. Baptiſt. Coſt. *in tract. de facti ſcientia. diſtin.*84.*n.*9. Barthol. Socin. *conſil.*88.*n.*7.*lib.*4.

L. Venditi actio. 6.

1 *Actio venditi in contractu reſcindendo num habeat locum.*

1 VEnditi actio † non competit ad contractum reſcindendum niſi occaſio reſcindendi emergat ex conuentione. Bald. & Salycet. *l.*2. vbi Bartol. *ſupr. de reſcinden. vendit.* Socin. *conſil.*252. incip. *in cauſa part.*2. Maria Riminald. ad Salycet. *hac l.*

L. Si ſeruos. 7.

1 *Venditor propriam pecuniam precij loco ignoranter accipiens ſibi non præiudicat.*

1 VEnditor † ſibi non præiudicat ſi ignoranter propriam pecuniam nomine precii recipiat. Salycet. & Bald. *l. vnic. verb. ſi itaque. ſupr. ſi ſeruus.*

L. Si pater tuus 8.

§. Et ſi.

1 *Emptor ante traditionem rei non eſt dominus.*

1 EMptor † re non tradita dominus non efficitur, licet pro domino ſe gerat. Bartol. Bald. & Salyc. Barbat. *conſil.*86 *col.*6. *in* 3 *vol.* Socin. *conſil.*89. *col.*5. *& conſil.* 205. Alban. ad Bart. *hoc textu.*

L. Si minor. 9.

§. Sin vero.

1 *Venditor tributum minus aſſerens emptori ad intereſſe tenetur.*

1 VEnditor † aſſerens minus tributum deberi cum maius debeatur tenetur emptori ad intereſſe. Salycet. & Bald. *l. ſi fundum, infr. de euiction.* Anton. Guibert. *lib.*1. *quæſt. iuris cap.*1. Intellect. ad hanc legem, Iohannes Baptiſta Coſta *in tractat. de facti ſcientia. inſpect.* 90. *numer.* 2.

L. Cum venditorem. 10.

1 *Vendens carnem nec congruo tempore tradens ad intereſſe tenetur.*

1 VEnditor † carnis illam debito & conuento tempore non tradens tenetur emptori ad intereſſe valoris, Salycet. & Bald. qui hunc textum reſtringunt ad intereſſe valoris non mœroris. *l. ſterilis.* §. *cum per venditorem.* ff *hoc tit. l.*5. *infr. de his quæ à non.*

L. Si ancillam. 11.

§. Quod ſi.

1 *Ancillam vendens & poſtea manumittens ad intereſſe tenetur.*

1 VEnditæ ancillæ † nec traditæ dominus permanet vẽditor, ſi attamen manumittit eam ad intereſſe tenetur. Baldus & Salycet. *l. generaliter. qui & à quibus manumiſſi.*

L. Sicut periculum. 12.

1 *Vini in ſpecie venditi periculum ad emptorem pertinet.*

1 VIni in ſpecie † venditi poſtea mutari periculum, item diminuti quoad valorem diſcrimen pertinet ad emptorem. Bald. & Salycet. *l. ſecundum naturam,* vbi Mayner. *de regul. iur.* Bald *ad l.*1. *ſupr. de pericul. & commod. rei vendit. l. Iulianus.* §. *ſi Titius. de pericul. & commod. rei vendit.*

L. Fructus poſt. 13.

§. Venditor.

1 *Contractu perfecto fructus ad emptorem ſpectant.*

1 PErfecto † contractu fructus pertinent ad emptorem, ad quem functionum onera etiam pertinent. Bald. & Salycet. *l. venditi. hoc tit ſupr.* Duennas *regul.*244. Caualcan. *part.* 2. *deciſ.*5 *fol.* 38. De fructibus quatenus cõtemplatione precii ſoluti in totum aut pro parte ad emptorem pertineant. Anton. Gabriel Romanus *in commun. concluſ. lib.*3. *tit. de empt. concluſ.*3.4.

L. Emptor ſeruorum. 14.

1 *Venditor ad omnia quæ ſunt de natura contractus obligare ſe tenetur.*

VEnditor † tenetur ſe particulariter obligare ad capitula, quæ ſunt de natura contractus. Salyc. & Bald. *l. in omnib. de iudic.* 1

L. Vltra modum. 15.

1 *Emptor vltra conuenta nil petere poteſt.*

DEterminata † conuentio parit actionem determinato modo. Bald. Emptor vltra conuenta morâ præſertim non intercedente nil petit. Salycet. 1

L. Poſt perfectam. 16.

1 *Fructus pecorum emptoris ſunt.*

2 *Venditor ſumptus pro alendis pecoribus factos emptori reſtituit.*

FRuctus † pecorum pertinent ad emptorem. Et venditori † ſumptus pro alendis pecoribus factos emptor reſtituere tenetur, Bald. & Salycet. *l.* 13. §. 10 ff *hoc titul.* 1 2

L. Expulſos. 17.

§. Igitur.

1 *Violentia emptori illata venditori non præiudicat.*

VEnditor † emptorem ob violentiam de facto illatam defendere non tenetur: violentia illata emptori non nocet venditori, ſed emptor contra expellentem habet actionem. Bald. Salycet. & Bartol. Decius *conſil.*74. incip. *Diligenti.* Pariſius, Schardius & Albinus ad Bartol. *hac l.* Cacheran. vel Olaſcus *deciſ.* 48. *num.*1. Cuiacius *lib.*16 *obſeruat. cap.*6. Euerhardus *in topicis ſub loco* 93. *num.*7. Caballinus *in tractat. de euictionib.* §. 2. *num* 22. 1

Si quis alteri vel ſibi ſub alterius nomine vel aliena pecunia emerit.

TITVLVS L.

AD rubric. titul. & materiam, vide Buttrigar. Cyn. Bartol. Angelum, Caſtenſ. Salycetum, Sichard. Viuium, Bellacomb. Veamum *lib.* 4. *ſyntagm. commun. opin. tit.*36.

L. Ex pecunia 1.

§. Plane.

1 *Traditio rei emptæ non pecunia dominium conciliat.*

2 *Emptum pecunia mea num meum fiat.*

REs empta † pecunia mariti tradita autem vxori huic adiicit dominium. Non pecunia patris ſed traditio matri facta, ob emptionem matris nomine factam ei dominium conciliat, *hac l. l. etſi de tua infr. de donat. inter vir. & vxor.* Alexand. Raudenſ. *deciſ. Piſana* 1. *num.*24. *fol.*5. Quatenus emptum ex mea † pecunia fiat meum. Ferronus *ad conſuetud. Burdegalenſ. libro ſecundo, tit.* 5. *artic.* 7. *fol.* 179. Iaſon *ad rubric. Cod. de furtis. numero ſecundo.* 1 2

L. Si mancipium. 2.

1 *Emancipatio donationem filio in poteſtate factam corroborat.*

DOnatio † facta filio in poteſtate confirmatur per ſubſequentem emancipationem ſi res fuit filio tradita. Bald. & Salycet. Hieronym. Magonius *deciſ. Florentin.*76. *num.*7. 1

L. Man-

L. Mancipia. 3.

1 *Dominium ſeruus non acquirit licet precium numerauerit.*

1 MInſtro † non quæritur dominium licet numerauerit precium. Salycet. Numerans preci um pro ſtio emente ſibi non acquirit dominium. Bald. *l. ad probationem. ſupr. de probation.* Iaſon *ad rubr. C. de furt. num. 2.* Bartol.

L. Quamuis. 4.

1 *Simulatione probata instrumentum nihil prodeſt.*
2 *Simulatio in dubio non præſumitur.*

1 SImulatione † probata inſtrumentum nihil prodeſt.
2 Salyc. In dubio ſimulatio † nô præſumitur. Bal. Hieron. de Laurentiis *deciſ. Auinionenſi* 38. De ſimulationis probatione. Pacianus & Maſcard. *in tract. probationum, in indice vocab. ſimulatio.* Menoch. *de præſumpt. lib. 3. c. 122. num. 19.*

L. Cum propria. 5.

1 *Simulatio veritati non præiudicat.*
2 *Nomen alienum fraudulenter instrumento venditionis inſertum vero emptori non præiudicat.*
3 *Iudex ad fructus quem condemnans, illos taxabit.*

1 VEritas † rerum ſimulationibus inſtrumentorum
non vitiatur. Contra fidem facit is cuius nomine
ſcriptum eſt & rem non reſtituit. Salycet. & Bald. cuius
precio res empta eſt ad eum pertinet qui precium ſol-
2 uit: Et nomen alienum † ſubdole inſtrumento inſcri-
ptum ſoluenti precium rem emptam non adimit. Iu-
3 dex ad fructus † condemnans illos taxabit. Salycetus
Bald. *hac l. num. 2.* Bald. *in l. terminato, inſr. de fructib. & lit. expenſ.* Barnabas Cornazan. *deciſ. 110. n. 9.*

L. Multum intereſt. 10.
Iunct. §§. ſeqq.

1 *Res empta per vxorem de pecunia viri efficitur vxoris.*

1 REs † empta de pecunia viri ab vxore inſerto emptionis inſtrumento nomine vxoris efficitur vxoris, tenetur tamen vxor marito de precio ſi facta eſt locupletior. Baldus & Salycet. *l. ſi ſily. de donat. inter virum & vxor.* Schardius & Pariſ. ad Bartol. *hoc textu.* Alexan. Raudenſ. *deciſ. 1. num. 24. col. 1.* Hieronymus Magonius *deciſ. Lucenſi* 60. *num. 3.* Marcus Antonius de Amatis *deciſ. prouinciæ Marchia* 40. *num. 1.*

L. Cum per eos. 7.

1 *Procurator contrahere poteſt, ex contractu agit vel alium conſtituit procuratorem.*

1 MAndatarius † ſubiectus poteſtati mandantis illi quærit actionem, non ſubiectus ſibi quærit, expertus autem ad petitionem domini vel procuratorem conſtituit. Salycet. Procurator contrahere poteſt, & ex contractu agit aut alium procuratorem conſtituit. Contrahens nomine domini aut tertii ad poſtulationem agit aut procuratorem conſtituit. Bald. *l. idem qua. §. ſi cui. mandati. l. poſſeſsio. §. 1. de acquir. poſſeſ.*

L. Quia aliena. 8.
§. Nam tu.

1 *Frater de pecunia communi emens ſibi dominium acquirit.*

1 VNus † ex fratribus ex communi pecunia emens ſibi non alteri acquirit dominium. Baldus & Salycet. *l. ſi maritus, inſr. de diſtract. pignor. l. quamuis, inſr. de pignorib.*

L. Nihil prohibet. 9.
§. Eo etiam.

1 *Abſentes contrahere poſſunt.*
2 *Dominium ei acquiritur cui res traditur.*

ABſentes † per nuncium & epiſtolam contrahere 1
poſſunt. Dominium transfertur † in eum cui per 2
venditorem res traditur. Bart & Bald. *l. ſi procurator. de acquirend. rerum domin. l. qui mihi, de dolo l. 1. ſupr. de contrahend. empt.*

De rebus alienis non alienandis.

TITVLVS LI.

AD rubric. titul. & materiam, vide Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Schardum, Cuiacium, Magonium *deciſ. 19. fol. 61. in Florent.* Benincaſ. *de priuil. paupert. fol.* 900. Menoch. *conſil.* 642. *lib. 7.* Surdus *deciſ.* 125. Burſat. *conſil.* 64. *lib. 1.*

L. Si præſidi. 1.
§. Quod ſi.

1 *Emens rem alienam num domino reſtituere teneatur. numer. 2.*

EMptor † rei alienæ tenetur reſtituere domino niſi 1
probet quo iure emit, aut præſcriptione ſe tueatur, nihilominus emptor repetit precium à venditore.
Bald. Scienter rem † alienam emens nô vſucapit, eam- 2
que rem domino reſtituere tenetur. Salycet. *l. 2. §. ſi ſeruus. l. 7. §. qui bona. de vſucap. pro emptor.* Mozzius *in tract. de contr. tit. de empt. rubr. de rebus.*

L. Diſtrahente. 2.

1 *Sigillum vxoris à marito cá ignorante rei impreſſum vxori non præiudicat. num. 2.*
3 *Sigillum num in dubio conſenſum domini ſigilli arguat.*
4 *Sigillum quando confirmationem inducat.*

VEnditio † mariti ſignâtis ſigillo vxoris, vxori igno- 1
ranti nô præiudicat. Sigillum † ignoranter appo- 2
ſitum rei alienæ non obligat eum ad quem ſigillum
pertinet. Bartol. qui notat, ſigillum † ſuppreſſum char- 3
tæ cuius contenta quis ignorat non obligare ſigilli dominum. Bartol. *ad l. qui habebat. de legat. 3.* Bartol. *conſil.* 199. incip. *Tubertinum.* Bald. *conſil.* 464. *part. 1.* Schard. & Alban. ad Bartol. *hoc textu.* Coſta *in tractat. de facti ſcientia & ignorant. vocab. ſigillum.* Pulus *de rei alienæ diſtractio. c. 10.* An in dubio ſigillum † conſenſum eius ad quem 4
pertinet arguat, Viuius *deciſ. 54. part. 1.* Quando ratificationem & † confirmationem operetur. Hippolyt. de Marſil. *ad tit. C. de probat. à num. 320. ad 323.*

L. Venditrici. 3.

1 *Heres facto defuncti regulariter contrauenire non poteſt. Quando contraueniat. num. 2.*

HÆres † iure hæreditario non poteſt venire contra 1
factum defuncti & ſi euincit tenetur ad intereſſe.
Baldus & Salycet. *l. Seia. ff. de euictio.* Quibus in † caſibus 2
hæres veniat contra factum defuncti. Tiraq. *in tract. de retract. conſang. §. 1. gl. 9. num.* 58. Cacheran. *deciſ.* 152. Crauet. *conſil.* 737. *num. 10. & 11.* Menoch. *conſil.* 89. *num. 6. lib. 1.*

L. Mancipia. 4.
§. Ideoque.

1 *Mater res filij ſine eius conſenſu alienare nequit.*

MAter † res filii ſine filii conſenſu pro debitis pro- 1
priis in ſolutum dare nequit. Bald. & Salycet. *l. 3. ſupr. de rei vendic. l. obligari. §. tutor, de auctoris. tutor.*

L. Si fundum. 5.

1 *Filius contra factum patris venire poteſt. num. 3.*
2 *Pater rem filii vendens illi non præiudicat.*

FIlius venit † contra factum patris iure proprio. Pa- 1
ter vendens † rem filii illi non præiudicat. Salycet. 2
Bald.

Bald. *l fin* §. *in computatione*, *infr. de iure deliberand.* vide
Remiſſiones *ad l. vendirici* 3. *hoc tit.* Henric. Boich *ad c.*
3 *conſtitutum, de in integr. reſtitution.* De filio † quando ve-
niat contra factum patris præſertim in ſucceſſione feu-
di, Piſtoris *conſil.* 50. *vol.* 2.

L. Nemores. 6.

1 *Vendens rem alienam vero domino non præiudicat.*
2 *Vendens rem alienam quomodo puniatur.*

1 VEndens † rem alienam non præiudicat veró do-
mino, Bald. & Salycet. *l.* 56. §. 4 *de furt l* 50. *ff. de eui-*
2 *ction.* De pœna † vendentis rem alienam. Alexan. *ad l. ſi*
cum fieri petat. fol. 137.

L. Sancimus. 7.

1 *Prohibitio alienationis quænam ſub ſe comprehendat.*
2 *Alienari prohibitum num ad fiſcum perueniat.*
3 *Alienari prohibitum num longo tempore locari poßit.*
4 *Alienari prohibitum num in dotem dari poßit.*
5 *Alienari prohibita num præſcribantur.*
6 *Contractus appellatione num veniat cauſa teſtati.*
7 *Res reſtitutioni fideicommiſſo ſubiecta num alienari poſ-ſint.*
8 *Alienationis prohibitio num fideicommiſſum inducat.*
9 *Prohibitio alienationis quando vltimas voluntates com-prehendat.*
10 *Prohibitio alienationis quando cenſeatur perſonalis.*
11 *Prohibitio alienationis num vltra quartum gradum ex-tendatur.*

1 ALienatione † prohibita videtur omnis prohibitus
actus per quem alteri quæritur ius. Rei alienatio-
ne prohibita pignoris & vſusfructus conſtitutio inter-
dicti cenſetur, Salycet. Barr. Bald. Monte *in tract. de em-*
ption. 22. *quæſt.* 4. *principal. num.* 11. Puteus, Pariſ. Schard.
Alban ad Bartol. *hac l.* Tiraquell. *poſt leges connubial. gl.* 5.
per totum Iohan. Petrus *num.* 20. Alphan. *in repertas. n.* 50.
Barnab. Cornazan. *deciſ.* 66. *num.* 1. Paul. Æmil. Verallus
2 *deciſ.* 17 *num.* 1. *&* 2. *part.* 1. An alienari † prohibitum ad
fiſcum perueniat ſub titulo bonorum publicádorum.
Bartol. *ad l. Imperator. de fideicommiß. libertat.* Et alienare
3 prohibitus † an in longum tempus licite locet. Socin.
4 *regul.* 25. An in dotem † dentur. *regul.* 26. præſcribantur,
5 idem † *reg.* 27. Et alienare † prohibitus per contractum
6 num per vltimam voluntatem contraueniat prohibi-
7 tioni. Thoming. *deciſ.* 14. Et an alienentur † res obno-
xiæ reſtitutioni per fideicommiſſum. Fachin *lib.* 4 *con-*
8 *trouerſ. cap.* 47. Et quatenus alienationis † prohibitio fi-
deicommiſſum abſolute inducat, Menoch. *conſil.* 620.
9 *lib.* 7. Alienationis prohibitio † quãdo vltimas volũta-
10 tes includat. Surd. *deciſ.* 124. Quando talis † prohibitio
11 perſonalis cenſeatur. idem *deciſ.* 125. Et num talis † pro-
hibitio extendatur vltra quartum gradum. Fachin. *libr.*
4. *controuerſ. c.* 100. Et quomodo tales alienationes per
mandata Imper. Cam. impediantur. Præiudicia Imper.
Cam. Gylmanni *fol.* 12 *&* 13 Symphorema Supplic. Im-
perial. Cam. *tom.* 2. *part.* 3. *tit.* 12. *fol.* 258. *&* 259. Zobel *par-*
te 2. *differ.* 50. *in diff. Romans fol.* 410.

De communium rerum alienatione.

TITVLVS LII.

AD rubr. tit. & materiam, vide Cynum, Bartol. Bald.
Angelum, Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Benuenutum
Stracham *in tract. de decoctorib. part.* 6. *n.* 8. *fol.* 393.

L. Si nulla. 1. §. Aut.

1 *Vendens rem communem num conſorti præiudicet.*
2 *Læſus in venditione rei communis ad partem precij agit.*

1 VEndens † rem communem conſorti niſi præſcri-
ptionis iuſtum tẽpus effluxerit nõ præiudicat con-
2 ſorti: læſus in † venditione rei communis & impeditus
per præſcriptionis exceptionem ad partem precii agit.
Salycet. Gothfred. *ad l. vlt. pro dote.* Boer. *deciſ.* 65.

L. Multum intereſt. 2.
§. Etenim. §. Si vero.

1 *Fiſcus ratione communionis rem totam vendere poteſt.*

RAtione † communionis fiſcus rem totam vende- 1
re poteſt. Priuatus adinſtar fiſci, vendendo rem
communem, ſociu non præiudicat. Bald. & Salycet. *ad*
hanc l. Duennas *reg.* 375 Decius *conſil.* 282. incip. *Viſo pun-*
cto. Parorm. *conſil.* 83. incip. *Videtur, part.* 2. Schardius &
Alban. ad Bartol. *hac l.*

L. Falſo tibi. 3.

1 *Pars rei communis extraneo etiam vendi poteſt ante inten-tatum iudicium communi diuidundo.*

PArs communis † poteſt vendi extraneo ante in- 1
tentatum iudicium communi diuidundo. Com-
mune quilibet pro parte extraneo etiam vendere po-
teſt. Bald. & Salycet. *l.* 12. *infr. de donat. l.* 1. *ſupr. commun. di-*
uidund.

L. Portionem quidem. 4.

1 *Alienatio pro parte non valet.*
2 *Miles partem rei ſua alienata vendicare poteſt.*

ALienatio † pro parte non valet. Miles partem † rei 1.2
ſuæ alienatæ non ſocii vendicare poteſt. Bald. &
Salycet. *l. ſi fratres. ſupr. commun. vtriuſque iudicii.*

L. Si maior. 5.

1 *Euicta rei parte emptor ad intereſſe agit.*

REpro parte † euicta pro parte ad euictioné com- 1
petit actio. Bal. Euicta rei parte emptor qui igno-
ranter emit agit ad intereſſe licet ſibi de euictione non
proſpexerit. Salycet.

Rem alienam gerentibus non interdici re-rum ſuarum alienationem.

TITVLVS LIII.

AD rubric. titul. & materiam, vide Cynum, Bartol.
Angel. Caſtr. Salycet. Sichard. Cuiac.

L. Non eſt. 1.

1 *Adminiſtratores & tutores res ſuas alienare poſſunt.*

TVtores † vel curatores adminiſtratione durante, 1
nõ prohibentur res ſuas alienare, nec ea finita, li-
cet ſint ex ea cauſa iam condemnati. Salycet. Bartol. *l.*
17. *infr. de adminiſtrat. tutor.*

De pactis inter emptorem & venditorem.

TITVLVS LIV.

AD rubr. tit. & materiam, vide Butrigar. Cyn. Bart.
Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Sichard. Suarez,
Donat. á Fina, Viuium, Muſcul. Capram, Chærian. Bel-
laeomb. Kirchou. Fichard. *lib.* 4. *ſynt. com. opin. tit.* 37.

L. Si ea lege. 1.

1 *Pactum contrahentium ſeruandum.*

PActum † vt precio emptionis conuento tempore 1
non ſoluto artha reddatur & res habeatur pro non
empta valet. *hac l.* Bartol. Salyc. *l.* 8. *de lege commiſſor.*

L. Si fundum. 2.

1 *Pactum de retrouendendo valet.*
2 *Pactum incontinenti adiectum actionem nouam producit.*

VAlet pactum † de retrouendendo & ex mora de- 1
bentur fructus. Bald. & Salycet. Pactum † inconti- 2
nenti adiectum actioné veterem informat & nouam
parit. Bart. Pariſ. Puteus Schard. Alban. ad Bart. *hoc text.*
Fabian. de Monte *in tract. de emption.* 7. *quæſt. principal.* Al-
phon. *in report. n.* 165. Caldas *ad l. ſi curatorem. verb. ſua faci-*
litate. n. 8 *cum ſeq. C. de in integ. reſtitut.* Couarr. *lib.* 1. *variar.*
reſolut c. 8. *&* 9. Næuizan. *conſ.* 88. incip. *pro tenui.* Io. Lup.
Cagnol. & Gozad. *vol.* 7. *repetit.* Raudenſ. *de analogii. lib.*
1. *c.* 30 Corſet. *ſing.* 60. *vocab. contractus.* Boer. *deciſ.* 47. *n.* 1.

L. Qui

L. Qui ea lege. 3.

1 *Pactum vt res ad venditorem precio non ſoluto reuertatur ſubſiſtit.*

1 REuertitur verbum inter obliqua refertur Bart. ad hanc legem. Valet pactio † vt res ad venditorem reuertatur ſi reſiduũ non ſoluatur. Bald. *l. 1. hoc tit. ſupr.*

L. Commiſſoria. 4.

1 *Pacto legis commiſſoriæ quando non ſit locus.*

1 PActo legis † commiſſoriæ is non poteſt vti qui precium vel eius vſuras maluit ſequi Bald. Guido Papæ *quæſt. 6.* Hieron. Magon. *deciſ. Florent. 61. fol. 137.* Cremenſ. *ſing. 103.* Alexan. *conſil. 10. in princ. num. 1. lib. 1.* Roman. *conſil. 17.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.*

L. Initio venditionis. 5.

1 *Vſuræ in pactum deductæ quomodo petantur. nu. 2.*

1 VSuræ † deductæ in pactum iuxta contractum in continenti appoſitum iure actionis debentur. Ex
2 pacto † ex interuallo debitæ iudicis officio impetrantur, *hac l.* Salycet. *l. Publia. §. Lucius ff. depoſiti.*

L. Cum te fundum. 6.

1 *Pacto ſubſtantiali non ſeruato totus contractus reſcinditur. num. 2.*

1 SI non ſeruatur † ſubſtantiale pactum reſcinditur
2 quicquid eſt actum. Bald. In contractibus † nominatis locus eſt condictioni ob cauſam ſi non ſeruetur pactum quod dedit cauſam contractui, Bartol. Bald. *conſil. 458.* incip. *Quidam. part. 1.* Bartol. *in l. fin ff. de condict. ob cauſam.* Barnab. Cornazan. *deciſ. 107. nu. 9.*

L. Si à te. 7.

1 *Dilatio vim contractus perimens non concedenda.*
2 *Pactum quod res ſit inempta precio reddito ſubſiſtit.*
3 *Actionis vt ſit locus non tantum oblatio ſed conſignatio & depoſitio neceſſaria eſt.*

1 DIlatio † vim contractus perimens non poteſt concedi per reſcriptum in forma communi impetra-
2 tum, Bald. Pactum quod res † ſit inempta precio reddito validum eſt, nec tollitur reſcripto Salycet. Amatis *deciſ. prouincia Marchiæ 129. n. 11.*

§. Sed ſi ſe ſubtrahat.

3 Ad actionem † conſequendam non ſufficit ſola oblatio ſed conſignatio & depoſitio, Bartol. *ad hanc l.* vide Remiſſiones *ad l. acceptam, de vſur.*

L. Tempore. 8.

1 *Pactum inter contrahendum initum valet.*

1 COnuentio hæc † rata habetur quæ contractus tempore inter partes intercedit. Pacta niſi contrario pacto tollantur ſeruanda ſunt. Baldus & Salycet. *l. petens. iunctis remiſſ. ſupr. de pact.*

L. Si quis ita. 9.

§. Cum.

Pactum ne in loco vendito monumentum condatur, valet.

1 VAlet pactum † quod in loco vendito non poſſit condi monumentum. Bald. & Salycet. Bald. *conſil. 390.* incip. *Quæſtio iſta part. 4.* Schard. & Alban. *in addit. ad Bartol. hoc textu.*

Si ſeruus exportandus veneat.

TITVLVS LV.

AD rubric. titul. & materiam, vide Cynum, Bartol. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Fulgoſ. Cuiac.

L. Lege venditionis. 1.

1 *Pactum vt quis ſeruum capiat licitum.*

EMptor ſerui exportati poteſt eum manumittere antequam fides rumpatur, Bald. & Salycet. Pactum manus † iniectionis, item vt quis capiat ſeruum, lici- 1
tum. Bartol. *ad hanc l. l. creditoris, infra, de pignorib.* De manus inectione talique pacto. Ioachimus Mynſing. *conſil. 98.*

L. Si vt. 2.

1 *Pœna parti ſoluta non tollit pœnam quæ fiſco debetur.*
2 *Pœna duplici quis mulctari poteſt.*
3 *Pœnarum conuentionalium & legalium ſumma.*

POena † conuentionali quis contentus eſſe debet, 1
legalis autem fiſco applicatur, Bald. Stipulatio pœnæ applicandæ parti non tollit pœnam fiſco applicandam. Salyc. de pœna cõuentionali. Crauet. *conſ. 693.* Et quando † duplici quis feriatur pœna, vt vnam partem 2
fiſco alteram parti conferat, Franciſc. Mignon *ad conſuetud. Andegauenſ. fol. 96. col. 4. num. 1 fol. 97. nu. 2* De pœnis legalibus † & conuentionalibus harumque ſummis. Menoch. *de arbitr. iud. lib. 2. cent. 3. caſu 260.*

L. Ancilla quæ. 3.

1 *Ancilla contra pactum manumitti non poteſt.*
2 *Vbi ſolum pactum de exportando interuenit ſolus fiſcus agit.*
3 *Locus eſt ſpecies libertatis.*

ANcilla † contra pactum manumitti non poteſt. 1
Vbi ſolum † pactum de exportando interuenit, 2
ſolus fiſcus agit. Salycet. & Bald. Locus † eſt quædam 3
ſpecies libertatis ac potentiæ. Salycet.

L. Moueor. 4.

§. Sed.

1 *Talis quis præſumitur qualis in habitu reperitur.*
2 *Delictum atrox grauiter puniendum.*

TAlis quis † eſſe præſumitur in quali poſſeſſione vel 1
habitu reperitur, Bart. Delictum † execrabile gra- 2
uius punitur ad alterius exemplum. Salycet. Bald. *in l. quoties, de hæredib. inſtituen.* Lucas de Penna *ad l. 3. in præſumpt. 54. C. de apoch. public.* Menochius *lib. 6. præſumpt. 76. num. 10.*

L. Qui exportandus. 5.

§. Si itaque.

1 *Ciuitate ſua ex pacto prohibitus nec in Romana ferendus eſt.*
2 *Pactum odioſum extenſiue imputatur.*

CVi ex † pacto interdicitur ciuitas, eidem Romana 1
interdicta videtur, *hac l.* Salyc. Odioſum † pactum 2
imputatur extenſiue, idem Roman. *conſil. 408.* incip. *in propoſito.*

Si mancipium ita veneat ne proſtituatur.

TITVLVS LVI.

AD rubr. tit. & materiam, vide Cynum, Bartol. Angelum, Baldum, Salycetum, Sichardum, Cuiacium.

L. Præfectus vrbis. 1.

§. Quod ſi.

§. Nec enim.

1 *Pacto proprio honeſto nemo contrauenire poteſt.*
2 *Pactum ne ancilla proſtituatur obligat quemcunque poſſeſſorem.*
3 *Res per multas manus ambulans ſuam conditionem retinet.*

COntra pactum † proprium modo ſit honeſtum 1
ac licitum venire nemo poteſt, vt impudicitia committatur. Pactum ne ancilla † proſtituatur eſt in 2
rem & afficit quemcunque poſſeſſorem. Salycet. Res per multas † manus ambulans ſuam ſeruat conditio- 3
nem.

rem pactum quis non poteſt remittere vbi remiſſio
continet ac fouet delictum, Bald. *l. 7. ff. de iure patron.*

L. Mulierem. 2.

1 *Iudex in cauſis miſerabilibus abſque accuſatore inquirit.*
2 *Militare officium ad quid conducat.*
3 *Miſerabiles perſonæ quæ.*

1 IN cauſis † miſerabilibus & piis iudex interponit of-
ficium & inquirit ſine accuſatore. Salycet. Militare
2 officium † ad hoc prodeſt, vt mulieres de miſeria pro-
ſtitutionis conquerentes exhibeantur. De miſerabili-
3 bus † perſonis & harum perſonarum foro quoad pri-
uilegia. Marcus Anton. de Amatis *deciſ. prouinciæ Mar-
chiæ 105. fol. 387.* Menoch. *de arbitr. iud. lib. 2. cent. 1. caſu 66.*
Gail *in pract. Cam. Imper. obſer. li. 1. obſ. 1. n. 40.*

L. Eam quæ. 3.

1 *Ancilla in caupona detenta proſtitui videtur.*

1 ANcilla † quæ non debet ex pacto proſtitui in cau-
pona etiam retineri nequit. Bald. Intellectum ad
hanc legem, vide apud Ludouic. Peguer. *quæſt. criminal.
44 num. 8. fol. 321.*

Si mancipium ita venierit vt manumittatur vel contra.

TITVLVS LVII.

AD rubr. tit. & materiam, vide Cynum, Bartol. Angelum, Caſtrenſ. Salycet. Sichard. Cuiac.

L. Si Patroclus 1.

§. Quemadmodum.

§. Nec te.

1 *Seruus donatus, vt tempore tranſacto manumittatur, eo elapſo liber ſit.*

1 SEruus donatus † vt tranſacto tempore manumittatur finito tempore liber ſit, *hac l.* Salycet. Barbat. *conſil. 89 col. 8. vol 3.* Alban. *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Cuiac. *lib. 1. obſer. c. 29.*

L. Si ea lege. 2.

1 *Neglectum ab homine adimpletur à lege.*
2 *Seruus venditus, vt manumittatur, liber ſit.*

1 QVod non ſit per † hominem reputatur à lege. Bal-
2 dus. Seruus † venditus, vt manumittatur ad liber-
tatem perducitur, ſi differatur. Salycet.

L. Cum Iuſta. 3.

§. Nec obeſt.

1 *Factum inutiliter non impedit diſpoſitionem legalem.*

1 ANcilla vendita, vt certo tempore elapſo ſit libera tranſacto tempore libera ſit. & Salycet. Inutiliter factum non impedit diſpoſitionem legalem, Bald.

L. Si is qui precium. 4.

1 *Mora fauore libertatis quam primum committitur.*

1 FAuore † libertatis moram quis quamprimum incidiſſe dicitur. *hac leg.* Salycet. Bald. De libertatis fauore. Decius *ad l. ſi conuenerit. de iuriſdict. omn. iudic.*

L. Ei quidem mancipia. 5.

§. Neque.

§. Nec.

1 *Libertas per pactum impediri poteſt.*
2 *Incompetentia iudicis proceſſum annullat.*

1 PActum † reſcindens libertatem appoſitum vendi-
tioni ſerui proprii impedit libertatem. Libertas per
2 pactum impediri poteſt. Incompetentia † iudicis &
iuris infringit proceſſum. Bald.

L. Si puellam. 6.

§. Nec pecunia.

1 *Factum legis excuſat negligentiam hominis.*

FActum † legis excuſat negligentiam hominis. 1
Bald. idem *ad l. multa. de condit. & demonſtrat.* Ad euitandam pœnam non refert à quoquid fiat dummodo fiat. Bart. Oldrad. *conſil. 186. incip. licet. & conſil. 42. incip: Eorum.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.*

De ædilitiis actionibus.

TITVLVS LVIII.

AD rubric. titul. & materiam; vide Cynum, Bartol. Angel. Caſtr. Salycet. Sichard. Cuiac.

L. Si non ſimpliciter. 1.

1 *Vendens ſcienter ſeruum vitioſum ad quid teneatur.*

VEndens † ſcienter ſeruum vitioſum tenetur non 1
ſolum ad precium verum, ſed & ad damna. Bal-
dus & Salycet.

L. Cum proponas. 2.

1 *Seruo poſt annum aufugiente quanti minoris aut redhibitoria non agitur.*

EX fuga † ſerui poſt annum contingente non po- 1
teſt quanti minoris aut redhibitoria inſtitui. Salyc.
Cremenſ. *ſingul. 166.*

L. Si apud. 3.

§. Sin autem.

§. Poſteriores.

1 *Duo quando probanda ſunt, vnum probare non ſufficit.*
2 *Venditor de vitio ſerui futuro non tenetur.*
3 *Promittens quid temere ſibi imputet.*

DVo † vbi ſimul probanda ſunt vnius probatio 1
non releuat. De futuro caſu vel vitio † ſerui non 2
tenetur venditor. Salycet. *l. 54. in ſctu remiſſ. ff. hoc tit.* Te-
mere quid promittens † ſibi temeritati id imputet. 3
Bald. *ad hanc l.* Quatenus duobus coniunctim requiſi-
tis vnum abſque altero nil proſit, vide *l. ſi quis ita ſtipu-
latus,* iuncto Bartol. *n 22 ff. de verb. oblig.*

L. Si prædium. 4.

§. Idem.

1 *Redhibitio interdum ob pactum, interdum ob vitium rei ſit.*
2 *Redhibitio quando ceſſet.*

REs † quandoque redhibetur ob pactum, aliquan- 1
do ob vitium. Bald. De redhibitione quãdo † ceſ- 2
ſet. Petr. Surd. *deciſ. 46.*

L. Habito ſemel. 5.

1 *Emptor in redhibitoria ſeruum fugitiuum eſſe probabit.*

IN redhibitoria † emptor probabit ſeruum fugitiuũ 1
eſſe. Salyc. *l. 21. in fin. ff. de ædilit. edict.*

De Monopoliis, &c.

TITVLVS LIX.

AD rubr. tit. & materiam, vide Cyn. Bart. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Sichard. Felin. *ad c. accedens, de præſcript. extra.* Ferrand. *lib. 2 explicat. c. 9.* Papon. *ad conſuetud. Burbon. tit. de iuriſdict. fol. 35.* Damhuder *in praxi crimin. c. 132. fol. 200. & 201.* Deetan. *in praxi crim. lib. 7. c. 21. fol. 187.* Politicas Conſtitution. Roman. Imper. public. Anno 77. *tit. 18.*

L. Iubemus. 1.

1 *Commercia ſpecierum non ſint in vnius manu.*
2 *Statuta, vt res care vendantur illicita.*
3 *Conuentiones opificum ne ædificium ab vno inchoatum alter perficiat non valent.*
4 *Monopolarum illicita pacta ineuntium pœna.*

NEgociationes † & commercia ſpecierum non ſint 1
in vnius manu. Statuta, vt † res care vendantur, 2

aut ne vnus ex opificibus rem ab alio inceptam perficiat, illicita ſunt. *hac l.* Bart. Bald. & Salycet. Syntag. iuris Tholoſ. *lib.* 25. *c.* 14. Cuiac. *lib.* 16. *obſeru. c.* 23. Iohan. Gœddæus *conſil. facultatis Marpurg.* 28. *n.* 2 *vol.* 2. Iohan. de Platea *ad l.* 1. *C. de fiſcalib. vſur.*

§. Ædificiorum.

3 Conuentiones † opificum ne intra precium taxatum res vẽdatur, ædificium ab vno cœptum alius perficiat, ipſo iure nullæ ſunt & legibus reprobatæ. Salyc. *ad hanc l.* Innocen. & Bald. *ad c. cum acceßiſſent, de conſtitut.*
4 *extra.* De pœnis † monopoliorum & monopolarum illicita pacta ineuntium. Conſtitut. politic. Anno 77. Francofor. publicat. tit. 18. §. Hierauff haben wir. §. Wo die. §. In dieſem Fall. Bald. *conſ.* 493. incip. *Multiloquium, part.* 4. *conſil.* 462. incip. *Punctus, part. ead.* Anchoran. *conſil.* 157. Schard. & Alban. ad Bartol. *hac l.*

De nundinis.

TITVLVS LX.

AD rubric. tit. & materiam, vide Cyn. Bartol. Bald. Angelum, Caſtrenſem, Salycet. Cephal. *conſil.* 342. *part.* 3. Franciſc. Marci *deciſ. Delphinat.* 53. Mignon *ad conſuetud. Andegau. fol.* 20. *col.* 1. Syntag. iuris Tholoſ. *lib.* 2. *cap.* 16. Gail. *in pract. obſeru. lib.* 2. *cap.* 60. Anton. Teſſaur. *deciſ.* 264. *num.* 2.

L. Qui exercendorum. 1.

1 *Aduenientes ad nundinas arreſtari non poſſunt.*

1 IN nundinis † aduenientes non arreſto obſtringi nec horum bona in ſequeſtrum conijci poſſunt. *hac l. g.* Bartol. Bald. & Salycet. Anton. Teſſaur. *deciſ.* 39. Petrus Peckius *in tractat. de iure ſiſtendi c.* 10. *nu.* 3 *fol.* 102. Quid iure Saxon. quoad huius legis & tituli materiã diſpoſitum ac conſtitutum extet, notat Zobel. & Romanus *part.* 1. *differ. iuris Saxon.* 44. *fol.* 194. Bald. *conſil.* 106. *parte* 4.

De vectigalibus & commißis.

TITVLVS LXI.

AD rubric. tit. & materiam, vide vltra citatos ad tit. D. de publican. & vectigalibus. Cynum, Caſtrenſ. Salycet. Cuiacium, Rhenatum Choppinum *in tract. de Domanio Franciæ, lib.* 1. *tit.* 9. Petr. Heig *in miſcellan. quæſtio. p.* 1. *q.* 17. *fol.* 239. *&* 240. Tob. Nonium *conſil.* 47. Synt. Tholoſ. *lib.* 3. *c.* 10. Bellacomb Kirchon. Chgrian. Bonacoſſ. Villal. Vezinum *lib.* 4. *ſyntag. tit.* 39.

L. Qui iure. 1.

1 *Libertas prætextu vectigalis non ſoluti non reuocatur.*

1 GEneralis † hypotheca bonorum quam habet fiſcus non impedit ſerui manumiſſionem, Salycet. Matth. Coler. *deciſ.* 190. Coler. *de proceſſ. executiu. part.* 1. *c.* 2. *num.* 155.

L. Neque commiſſum. 2.

1 *Res in commiſſum incidens ad quinquennium vſque peti poteſt.*

1 REs † in commiſſum incidens ad quinquennium vſque vendicari poteſt, non poſt. Bartol. Petrus Paul. Fuſcus *in ſingul. ſub lit. I. voceb. Ius. n.* 101. *fol.* 236. Bart. *conſil* 80. incip. *Marti.* Schard. ad Bart. *hoc textu.* Roman. *ſingul.* 483.

L. Omnibus militibus. 3.

1 *Milites à commiſſo ſunt exempti.*

1 MIlites † licet non incidant in commiſſum, ſoluere tamen vectigalia non indicata tenentur. Bald. *l.* 7. *infr. hoc titul.* Salycet. *ad l. cum proponas. C. de nautic. fœnor.* Crauet. *conſil.* 695.

L. Penes illum. 4.

1 *Vectigalia ad triennium locantur.*

VEctigalia † ad triennium locantur, & finito triennio plus offerens conductor alijs licitatione facta 1
præfertur, *hac l.* Salyc. *l. licitatio, ff. hoc tit. l. Cæſar, infra, hoc tit.* Vincent. Caroc. *in tract. locati & conducti. part.* 2. *tit. de publican. & vectigal. à num.* 1. *ad* 4. *fol.* 71. *& n.* 10 *fol.* 72.

L. Vniuerſi prouinciales. 5.

1 *Vectigal pro quibus rebus non ſoluatur.*

PRo rebus † quæ portãtur ad fiſcum vel proprij vſus 1
cauſa vel gratia iuris exercendi, non ſoluitur vectigal. Salyc. & Bald. Fuſc. *in ſingul. ſub vocab. Gabella. nu.* 2. *fol.* 204. Guido Papæ *q.* 4. *n.* 2. Franciſc. Marci *deciſ. Delphin.* 4. *n.* 2. *&* 4. Beccius *conſil.* 96. *n.* 9. Ludouic. *deciſ. Peruſ.* 14. *num* 56.

L. Omnium. 6.

1 *Vectigal omnes ſoluere debent.*
2 *Æqualitas in vectigalibus ſeruanda.*
3 *Reſcripto num quis à vectigalis ſolutione liberetur.*
4 *Vectigalis ſolutio num præſcribatur.*

NVllus † à ſolutione vectigalium eſt immunis licet 1
proferat reſcri. tum. Salycet. Æqualitas † in præ- 2
ſtandis vectigalibus eſt ſeruanda. Bald. Quatenus im-
munis † à vectigalibus ſcheda monſtrata immunita- 3
tem tueatur. Symphor. Supplic. Imper. Cam. *in voto Reconuent. tom.* 1. *Supp. fol.* 121. Rol. à Valle *conſ.* 54. *n.* 24. *vol.* 3.
An autem immunitas † & libertas aduerſus vectigalia 4
præſcriptione acquiratur. Roſenthal *in tract. feud. concl.* 45. *&* 46. *fol.* 181. Et de libertate aduerſus vectigalia. idem *concluſ.* 47 *fol.* 182.

L. Ex præſtatione. 7.

1 *Octaua pars quondam pro vectigali ſoluebatur.*

OCtaua quondam † vectigalium nomine ſoluebatur. Bald. & Salycet. Cuiac. *lib.* 6. *obſeru.* 82. *l. fin. hoc tit. infra.* 1

L. A legatis. 8.

1 *Legati pro quibus rebus vectigalia ſoluant.*
2 *Quinam à ſolutione vectigalis ſint exempti.*

LEgati pro rebus † quas portant non ſui vſus gratia 1
ad locum ad quem vadunt, tenentur ſoluere vectigal, non pro his quas portant de loco à quo reuertun-
tur. Salycet. *l.* 1. *&* 5. *infr. de metallar.* Num adinſtar † le- 2
gatorũ immunes ſint à ſolutione vectigalium milites, Doctores, officiales, publicani, clerici, notat Franciſc. Perional *in tract. de Gabell. à num.* 75 *ad* 78.

L. Vſurpatione. 9.

1 *Animalia per Aegyptum traducere non licet.*

LIcet † vectigal hodie per Ægyptum non ſoluatur, 1
tamen transductio animalium olim prohibita nõ permittitur. Salyc. Cuiac. *lib.* 8. *obſer. c.* 37.

L. Vectigalia. 10.

1 *Vectigal ſibi conceſſum qualibet ciuitas exigere poteſt.*

QVælibet † ciuitas vectigalia ſibi conceſſa pro ſuis 1
iuris exigere ac tueri poteſt, *hac l.* Bald. & Salycet. *l.* 2. *infr. tit. proximo.* De vectigalium in Imperio Romano conceſſione. *Receſſus Imperij Ratisbonenſ. de Anno* 76.

L. Si quis ſine. 11.

1 *Sal abſque publicanorum conſenſu nemo vendere poteſt.*
2 *Salinæ num ad regalia ſpectent.*

SAl nemini † licet vendere ſine publicanorum licen- 1
tia, alias ſal & precium cedit in cõmiſſum & publi
canis debetur Salycet. Guido Papæ *quæſt.* 413. De † ſale 2
& ſalinis quatenus ad regalia pertineant. Schneidew. *in tractat. de feud. parte ſecunda, num.* 108. Petrus Heigius

in mi-

in miſcell.quaſt.part.1.quaſt.13. Crauet.*conſil. 6.num.*117 Ad materiam textus Perſonal. *in tract. de Gabell. num.*45.

L. Quicquid contra 12.

1 *Reſcripta contra ſtatuta vectigalium non valent.*
2 *Immunitas à vectigalibus certis perſonis conceſſa eſt.*

1 RESCRIPTA † contra conuentiones & ſtatuta vecti-
galium non valent. Salycet. *l. non ſolet, infra vectigal.
noua inſtitui non poſſe.* An reſcriptum vim immunitatis à
vectigalibus largiatur. Bald. *conſil.* 242. *vol.* 2. De immu-
2 nitate † à vectigalib. certis perſonis competente. Syn-
tag. iuris Tholoſ. *lib.* 3. *c.* 8 *fol.* 73.

L. Exceptis his. 13.

§. Deſignata.

1 *Vectigal cuius ſit.*
2 *Vectigal publicum ciuitas locare poteſt.*

1 VECTIGALIS † ſoluti duas partes habet fiſcus, tertiam
ciuitas, niſi vectigal principi ſit reſeruatum. Salyc.
2 & Bald. Ex hoc text. notat Bart. quod vectigal † publi-
cum ciuitas locare poſſit. Schardius ad Bartolum *hoc
textu.*

Vectigalia noua inſtitui non poſſe.

TITVLVS LXII.

AD rubric. titul. & materiam, vide Cynum, Bartol. Baldum, Caſtrenſ. Salycet. Sichardum, Curacium, Boſſium *ad hunc titul.* Bertachinum *in tract. de Gabell. parte* 1. *quaſt.* 4. Antonium Capycium *deciſ.* 148. Ioſeph. Ludouic. *commun. concluſ.* 15. *num.* 3. Bellacomb *lib.* 4. *ſyntag. commun. opin. tit.* 40. Henning. Gœden *conſil* 11. Symphot. Supplic. Imperial. Cam. *tom.* 2. *part.* 3. *ſupplicat.* 4. *tit.* 7 *fol.* 141. Gerhard. Mazoll *conſil.* 56. *à num.* 1. *ad* 3. Remiſſiones ad rubricam & initium titul. præcedent. Receſſum Imper. Roman. publicat. Ratisbonæ Anno 76. §. Dadurch.

L. Non quidem. 1.

1 *Vectigal nouum cum conſenſu principis aut Cæſaris exigi poteſt.*
2 *Vectigal nouum quænam ciuitates licite imponant.*

1 INFERIOR † principe aut Cæſare cum principis licen-
tia impetrat vectigalium nouorum impoſitionem.
Ciuitas ſuperioris cum conſenſu vectigalia exigit, Sa-
lycet. Alexand. *conſil.* 125. *lib.* 2. Ludouic. *allegat. commun.
concluſ.* 15. *num.* 14. Capyc. *deciſ.* 148. *nu.* 3. An præſcriptio-
ne ciuitas aut principe inferior ius vectigalis noui ac-
quirat. Boſſius *in tract. de vectigalib. tit. vectigal. num.* 3. *&* 5.
2 Capyc. *deciſ.* 148. *num.* 4. Et quæ ciuitates † pro arbitrio
vectigal nouum imponant exigantue. Tobias Nonius
conſil. 47. *num.* 6. 7. 8.

L. Vectigalia. 2.

Ciuitates principi ſubiecta vectigal nouum non imponunt.

1 CIUITATES † principem recognoſcentes non impo-
nunt noua vectigalia, & ſoluta vi aut ſimplici-
tate reddenda ſunt. Bald. & Salycet. Nonius *alleg. conſil.*
47. *num.* 6. 7. 8.

L. Non ſolent. 3.

Vectigal illicitum non exigendum.

1 VECTIGAL † illicite non exigendum, exactum autem
repetendum eſt, *hoc textu.* Ioſeph. Ludouic. *allegat.
concluſ.* 15. Mazoll. *alleg. conſil.* 56. *n.* 1. *&* 2.

L. Si prouincialium. 4.

§. Sub conſpectibus.

1 *Vectigal vltra antiquam conſuetudinem non exigendum.*

1 VECTIGAL † non exigendum vltra antiquam conſue-
tudinem & vltra ſtatutum à principe modum ſub
exilii pœna. Salyc. Decius *conſil.* 358. *incip. Placet.* Schar-
dius. Albanus & Bartol. *ad hanc leg. l. ſi publicanus. ff. de
publican.*

De commerciis & mercatoribus.

TITVLVS LXIII.

AD rubric. tit & materiam, vide Cynum, Bart. Angelum, Caſtrenſ. Salycet. Vezinum, Bellacomb. Suarez, Bonacnſſ. *in ſyntagm. commun. opinio. lib.* 4. *tit.* 41. Syntagma iuris Tholoſan. *lib.* 21. *cap.* 1. *obſeruat. Supplicat. Imper. Camer.* Gylmanni *cent.* 2. *obſeruat.* 48 *fol.* 83. *colum.* 1. Menoch *conſil.* 9. *vol.* 1. vbi de mercaturæ vtilitatib. Petrum Denayſium *in iure Camer. c.* 77.

L. Negociatores. 1.

1 *Negociatores ad tributorum ſolutionem benigne admonendi.* 1

NEGOCIATORES † benigne ad ſoluenda tributa aut vectigalia monendi. Bald. & Salycet. qui notat debitores prius extraiudicialiter eſſe mouendos antequam conueniantur coram iudice.

L. Non ſolum. 2.

§. Sed ſi.

1 *Mercari cum hoſtibus imperij non licet.*

CUM hoſtibus † ſacri Romani Imperii non licet 1
mercari. Salycet. & Bald. Anton. Peguera *queſt. cri-
min.* 36. *num.* 2 *fol.* 263. Carol. Molin. *ad conſuet. Pariſ. lib.* 2.
§. 55. *num.* 107. *fol.* 87. *lat.* 2.

L. Nobiliores. 3.

1 *Nobiliores à negociationibus abſtinere debent.*

NOBILIORES † & potentiores perniciosum vrbibus 1
mercimonium difficultatem commercii inter
plebeios excitans intermittent. *hoc textu.* Bald. Salycet.
Franciſc. Mignon *ad conſuetud. Andegauenſ. fol.* 100. *col.* 2.
num. 3. Menoch. *conſil.* 9. *volum.* 1. Chaſſan. *in catalog. gloria
mundi, part.* 1. *conſiderat* 45. Cæpoll. *in tractat. de Imperatore
opin.* 18 Andr. Tiraq. *in tract. de nobilitat. cap.* 33 *fol.* 376. Ia-
cob. Mandell. *conſil.* 43. Myunſing. *cent.* 6. *obſeruat.* 54. *in ob-
ſeruat. Imper. Cam.*

L. Mercatores. 4.

§. Nullus.

§. Scientes. cum ſeqq.

1 *Conuerſationes cum hoſtibus Imperij prohibita.*
2 *Mercimonia cum confœderatis in locis deſtinatis exercenda.*
3 *Contractus ſubditis prohiberi poſſunt.*
4 *Ad contrahendum verum quis cogi poſſit.*
5 *Confœderationum interpretatio.*
6 *Commercia regulariter non ſunt impedienda.*

MERCATURÆ † prætextu ſubditi Romani Imperii nõ 1
conuerſabuntur cum exteris & barbaris Roma-
no Imperio aduerſis. Confœderatorum † ſubditi li- 2
bertate commerciorum in locis deſignatis in confœ-
derationis inſtrumento gaudent, *hac leg.* Item contra-
ctus † tam intra quam extra territorium ſubditis ob 3
publicam vtilitatem & vrgentem neceſſitatem pro-
hiberi poſſunt. An ad contractus † quis cogi vtiá con- 4
tractibus arceri poſſit. Daniel Muller *in ſemeſtrib. lib.* 5.
different. 20. De confœderationib. Ioach. Mynſing. *in ob-
ſer. Imper. Cam. cent.* 6. *obſer.* 2. Et de † confœderationum 5
interpretatione. Bald. *conſil.* 343. *part.* 1. *fol.* 81. Menoch. *de
arbitr. iudic lib.* 1. *quaſt.* 100. De commerciis † regulariter 6
non impediendis. Symphor. Supplicat. Imper. Cam. *in
obſer. Supplic. cent.* 2. *obſer.* 48. *fol.* 83. *col.* 1.

De rerum permutatione & præſcriptis verbis.

TITVLVS LXIV.

AD rubric. titul. & materiam, vide vltra citatos ad eundem titul. in D. Butrigar. Cynum, Angelum,

Caſtrenſ. Salycet. Villalobos, Vezinum, Donat. à Fina, Bellacombo *lib. 4. ſyntag. tit.* 41. De territoriorum permutatione. Ludouic. Molinam *de primogen. Hiſpanor. lib.* 14. *c.* 4. *num.* 1.

L. Si cum patruus. 1.

§. At cum.

1 *Condictioni ob cauſam in permutatione rei venalis locus non eſt.*

1 IN permutatione † rei venalis ob euictionem condictio ob cauſam non datur, ſecus in non venali. Bald. Salycet. & Bart. Guido Papæ *conſil.* 39. incip. *Circa proceſſum.* Iaſon *in l. ſi eum. § ſi iniuriarum. ſi qui cautionibus.* Schard. & Pariſ. *in addit. ad Bartol. hoc text.* Molin. *ad conſuetud. Pariſienſ.* §. 55. *gloſ.* 1. *num.* 107. Vaconius *lib.* 1. *quæſt. cap.* 25.

L. Permutationem re ipſa. 2.

1 *Permutatio emptioni ſimilis eſt.*

1 PErmutatio † ſimilis emptioni actionem bonæ fidei & præſcriptis verbis conciliat. Bald. & Salycet. Bartol. idem *ad l.* 1. *in fin ff. hoc tit.* Decius *conſil.* 312. incip. *licet.* & *conſil.* 160. incip. *in cauſa.* Schardius ad Bartolum *hoc textu.*

L. Ex placito. 3.

1 *Cauſa in contractibus innominatis habetur loco condictionis.*

2 *Pactum nudum permutationis actionem non parit.*

1 IN contractibus † innominatis cauſa habetur loco
2 conditionis. Ea pacto † permutationis non oritur actio niſi veſtiatur rei interuentu. Pactum permutationis nudum carens ſtipulatione, actionem nō producit. Bartol. Bald. & Salycet. *ad hanc leg.* Bartol. *conſil.* 67. incip. *Satis dubia* Schard. & Alexan. *in addit. ad Bartol. hac l.* Cacheran. *deciſ.* 98. *num.* 6. Barnab. Cornazan. *deciſ.* 169. *num.* 4. Hieronym. de Cæuallos *in pract. quæſt. opin. commun. contra communes. quæſt.* 272.

L. Cum precibus. 4.

§. Sed ſi.

§. Si vero.

1 *Condictio ob cauſam non datur contra ſingularem ſucceſſorem.*

1 COndictio † ob cauſam non datur contra ſingularem perſonam ſucceſſoris, Bald. Bartol. & Salycet. Decius *conſil.* 187. incip. *Et pro tenus.* Schardius ad Bartol. *hoc textu.*

L. Quoniam 5.

1 *Implens in contractu permutationis contra non implentem præſcriptis verbis agere poteſt.*

1 IMplens † in permutationis contractu agit contra non implentem præſcriptis verbis. Bald. & Salycet. Ex hoc textu notat Bald. quod pactum ex conditionis euentu veſtiatur. idem *ad l. interlocutio, inſr. commination. epiſtola, & programmat.*

L. Rebus 6.

1 *Actio præſcriptis verbis ex contractu incerto oritur.*

1 ACtio † præſcriptis verbis ex incerto contractu naſcitur. Bald. Re tradita vt impleantur conuenta præſcriptis verbis actio competit. Salycet. *l.* 1. *§. ſi conuenerit, depoſiti.*

L. Emptionem. 7.

1 *Emptio non fit ſine precio.*

1 GEneris † ad genus non eſt emptio ſed contractus innominatus. Emptio non conſiſtit ſine precio & ſi frumentum datur pro oleo eſt permutatio, Salycet. *l. ea lege. ff. de condict. ob cauſam.*

L. Ea lege. 8.

1 *Actio præſcriptis verbis ex condictione ob cauſam finalem naſcitur.*

EX condictione † ob cauſam finalem oritur actio 1
præſcriptis verbis: Ea pacto in traditione rei oppoſito tanquam veſtito agitur præſcriptis verbis. Bald. & Salycet. *l.* 2. *inſr. de euiction.* Guido Papæ *conſil.* 39. *n.* 1.

De locato & conducto.

TITVLVS LXV.

AD rubric. tit. & materiam, vide Cynum, Salycet. Caſtrenſ. Sichard & pleroſq; citatos ad eundem tit. in D. Præter eos Bellacomb. Donat. à Fina, Cherian. Suarez, Bellon. Fichard. Kichou. Graſſ. *lib.* 4. *ſyntagm. commun. opin. tit.* 43. Anton. Gabriel Roman. *in commun. concluſ. lib.* 3. *tit. de locat. concluſ.* 3.

L. Dominus horreorum. 1.

§. His.

1 *Locator de caſu fortuito non tenetur.*

1 LOcator † horrei non tenetur de caſu fortuito ſeu violento, ſed de culpa præſumpta. Bartol. Bald. Salycet. *l. dominus. ff. hoc tit.* Bald. *conſil.* 441. incip. *Quidam, part.* 1. & *conſil.* 22. incip. *Vannutius part.* 3. Schard. ad Bartol.

L. Aduerſus. 2.

1 *Vſuræ in locato ex mora debentur.*

FAber præſtans operam † ob mercedē non acceptā 1
iuſto & congruo tempore vſuras cū mercede petere poteſt. Bart. Bald. & Salyc. De vſuris ſoluitis *l.* 1. *de vſur. l. tutor qui repertorium. §. ex cæteris. ff. de adminiſtrat. tutor.*

L. Ædem. 3.

PEnſione domus ſoluta conductor inuitus expelli non poteſt. Couarru. *in var. reſolut. lib.* 1. *cap.* 15. *num.* 4. Tiraqoell. *in tract. ceſſante cauſa.* in tranſcurſu Schard. ad Bartol. item Pariſ. Puteus & Alban. Menoch. *de arbitr. iudic. lib.* 2. *cent.* 2. *caſu* 78. Anton. Gabr. Roman. *in comm. concluſ. tit. de locat. & conduct. concluſ.* 3. Alphan. *in reportat. num.* 94. Roman *ſingul.* 235. Hieron. Magon. *deciſ. Lucenſ.* 128. *n.* 1. Intellect. ad hanc legem. Aluar. Valaſc. *in quæſt. iuris emphyteut. quæſt.* 21. *n.* 1. & *quæſt.* 22. *n.* 3.

L. Ex diui. 4.

§. quod vos.

1 *Dominus horreorum exhibitione cuſtodum liberatur.*

TEnetur dominus † horreorum exhibere cuſtodes 1
vt puniantur, *hac l.* Exhibitione cuſtodum dominus horreorum ſe liberat ne ob periculum à conductore conueniatur. Bald. Salycet. & Bartol. *ad hanc l. l. dominus, hoc tit.* Bald. *conſil.* 152. incip. *Quidam, part.* 5. Alex. *conſil.* 146. incip. *Viſo. part.* 6. Schard. ad Bartol. *hoc textu.*

L. Certi iuris. 5.

1 *Illata per colonum domino ſunt obligata.*

INuecta † & illata per colonum pro mercede ſunt 1
hypothecata. Bald. & Salycet. Roman. *ſingul.* 236. Fortun. Garzia *ad l. item quia. num.* 18. *de pact.* Socin. *reg.* 239. Alphan. *in reportat. num.* 858. *fol.* 209. *lat.* 2. Neguſant. *de pignorib.* 4. *membr.* 2. *partis. nu.* 151. *cum ſeq.* Alban. ad Bart. *hac l.* Hieron. de Cæuallos *in pract. quæſt. opin. com. contra communes. c.* 201. Intellectum ad hanc legem, vide apud Vaſqu. *in illuſtr. controuerſ. noui. c.* 57. *n.* 1. *lib.* 3.

L. Nemo prohibetur. 6.

1 *Conductor vtrum rem conductam ſublocare poſſit.*

COnductor † rem conductam ſublocare poteſt niſi 1
ſublocatio expreſſo pacto illi ſit adempta. Bald. & Salyc. *l. qui vniuerſi § fin. de acquir. poſſeſſ.*

L. Si cum Hermes. 7.

1 *Fideiuſſor ad certum tempus ſe obligans illo finito liberatur.*

Fide-

1 FIdeiuſſor† pro vectigalibus ad certum tempus intercedens finito tempore amplius non tenetur. Salycet.Hieron.Gratus *reſponſ.126.lib.1.* Decianus *conſil.* 72.*vol.2.* Afflict.& Cæſar de Vrſyll *deciſ.353. num.2.* Teſſaur.*deciſ.125.n. 1.* Chattar. *deciſ.13.n.3 fol.31.*

L. Licet certis. 8.

1 *Sterilitas remiſsione penſionis digna.*

1 REmiſſio † cōgrua debet fieri propter ſterilitatem, niſi aliud fuerit conuentum. Bald.Bart. Menoch. *de arbitrar.iudic.lib.2 cent.2.caſu 76 & 77.* Alexand *conſil.* 112.*vol.1.* Pariſ. & Alban. *in addit ad Bartol. hoc textu.* Cæuallos *in pract quæſt.opin.commun contra communes.cap.57. lib.1.* Surdus *deciſ.155 nu.6.deciſ.326.* Intellect. ad hanc legem, Menoch.*conſil.37.n.71.*

L. Emptorem. 9.

1 *Emptor fundi num colono ſtare teneatur.*

1 SVcceſſor † ſingularis non tenetur ſtare colono niſi ius coloni ſit reſeruatum in contractu. Bald. & Salycet.*l.filio*, vbi Bartol.*ſolut.matrim.* Roman.*conſil. 309.* incip.*Videtur.* Schard.Alban.Pomates, Puteus *in addit. ad Bartol.hoc text.* Gozadin.*conſil.24 col.penult. & fin.* Neguſant.*de pignor.2.part.1 membr nu. 6.* Guido Papæ *quæſt.* 480. Alphan.*in reportat.n. 58.* Couarr. *var.reſolut.cap.15.* Seraphin.de Seraphin.*in tract. de priuileg. iuram.priuileg.* 158.Hieroym.Gratus *reſponſ.95.lib. 1.* Duennas *reg.240.* Valaſcus *deciſ.40.lib.1.fol.164.* Hieroym.de Laurent.*deciſ.108.* Surdus *deciſ.40.nn.4.*

L. Vtam veritatis. 10.

1 *Hæres ex locatione defuncti tenetur.*

1 HÆres † obligatur ex locatione & conductione defuncti. Bartol.Bald. & Salycet. Couarru. *libr.2. reſol.cap.15.* Zobel in *differ.Saxon.part. 2. differ.40.fol.360. ad 365.* in differentiis editis per Franciſc. Roman.*l.cum plures.§.haredem. hoc tit.*

L. Inuitos. 11.

1 *Recondacere inuitus nemo tenetur.*

1 REconducere † inuitus nemo tenetur.Bald.*l.inuitum,iunctis remiſſ.ff.de contr.aben.empt.l.156.* vbi Faber & Mayner.*de reg. iur.*

L. Damnum per. 12.

1 *Damnum rebus coloni illatum ad colonum pertinet.*

1 DAmnum † rebus coloni illatum ad colonum pertinet.Bald.& Salyce.Bald.*conſil.136.*incip.*niſi parte* 4.Decius *conſil.312.*incip.*licet.*Schard. & Alban.ad Bartol.*hac l.*

L. Si diuiſa. 13.

§.Si autem.

§.Habetis.

1 *Correi beneficium cedendarum actionum habent.*

2 *Ex conductione plurium quilibet pro parte tenetur.*

DIuiſionis contractus inducit diuiſionis obligatio-
1 nem,& correi habent † beneficium cedendarum
2 actionum. Ex conductione plurium quilibet † pro parte tenetur niſi in ſolidum ſit conductio facta.Bald. & Salyc.*l.2.§.1.inſr.de diuid.tutel.* Pileus *quæſt. 64.l.47.ff. hoc tit.l.ſi in rem ſi cert.petat.*

L. Si hi qui.14.

1 *Locans operas mercede accepta iterum operari tenetur.*

1 LOcans operas † tenetur operari demum percepta mercede.Bald.*l.1.§ ſi quis ſeruum depoſiti.l. Iulianus.§. offerri.de action.empt.*

L.Si de fundo. 15.

1 *Conductor iniuſte expulſus pœnam promiſſam petere poteſt.*

COnductor † indebite expulſus debite petit pœnam promiſſam *hac l.*Bald.Berous *quæſt.47.l.ſi fundum.§.fin.iunctis remiſſ.ff.hoc tit.* 1

L. Legem quidem. 16.

§. Sin autem.

1 *Reconductio ex tacito conſenſu præſumitur.*

REconductio† ex tacito ſit conſenſu:remanens vltra ſuum tempus in re conducta videtur denuo conduxiſſe. Bald.& Salycet.*l.ſi merces.§.conductor.hoc tit. iunctis remiſſ.l.item quæritur.§.qui impleto,hoc titul.*Schard. ad Bart. *hac l.* 1

L. Præſes prouinciæ. 17.

1 *Conductor ob moram ad vſuras tenetur.*

COnductor † ob moram tenetur cum precio ſoluere vſuras. Bald.*l.2. & l.quæro. iunctis remiſsionib. hoc tit.* 1

L.Excepto.18.

1 *Penſio locationis ob vermium deuaſtationem remittitur.*

OB locuſtarum † & vermium deuaſtationem ſit remiſſio mercedis & in penſionibus ſeruanda eſt conſuetudo. Bald.Benedict.Capr. *in reg.concluſ.88.* Menoch. *conſil.128.n.20.lib.2.*Petr. Surd.*deciſ.94.*Bald.*conſil.437.*incip.*Viſa part.4.*Schard.ad Bart.*hac l.* 1

L. Circa locationes. 19.

1 *Pacto contractus ſtandum.*

FIdes contractus † eſt ſeruanda, & remiſſio facta ab vno non præiudicat alteri.Bald.& Salyc.*l.legem ſupra hoc tit,l.ex conducto.ff.hoc tit.* 1

L. Qui rem. 20.

1 *Conductio rei propriæ dominium non transfert.*

COnductio † in re propria non conſiſtit,*hac l.*Bart. Bald.& Salycet.*l ſi rem aliquam*, vbi Bartol. *de acquir.poſſ.ff.*Caſtrenſ.*conſil.153.*Pariſ.*in addit Bartol. hac leg.* Barnab.Cornaz in.*deciſ.76 n.14.*Diatz. *reg.120.* 1

L. Si Olei. 21.

1 *Locatio abſque pecunia numerata non ſubſiſtit.*

LOcatio † non conſiſtit, niſi pecunia numerata interuenerit.Bartol.Bald.Salycet. Iaſon *ad l. ſi tibi pecuniam ſi cert.petat.*Pariſ.& Alban. ad Bartol. *hac l.* Corraſ.*lib.2.miſcellan.cap.21.*Intellect *ad hanc legem*,Mozzius *in tract.de contractib. tit. de ſubſtantialib. locationis. num.14. fol. 459.* Vaſquius *in illuſtrib. controuerſ.nouis.cap.53.numer.1.* 1

L. Si hi. 22.

1 *Operam promittens præſtare debet.*

OPeram† promittens ad bonam fidem ſeruandam tenetur.*hac l.*Salycet. Locans opus pro frumento conducendo,ſi non conduxit tenetur. Bald. *l.antiquitas.de vſufruct.ſupr.l.ſi hi.14.hoc tit.* 1

L. Ad probationem.23.

1 *Dominium ex locatione non probatur.*

DOminium † ex contractu locationis non probatur.Bartol. Bald.Salycet.Decius *conſil.302.num.15.* Afflict.*deciſ.14 num.8.*Schard.Pariſ.& Alban.ad Bartol. *hac l.*Alphan.*in reportat.n. 441.* Decius. *conſil.146.* 1

L. Contractus. 24.

1 *Inſtrumenta in contractu locationis non ſunt neceſſaria.*

LOcationis † contractus de ſubſtantia non requirit inſtrumenta.Bald.& Salyc. *l. viam.10.hoc tit.* 1

L. Si quis conductionis. 25.

1 *Conductor conuentus rem reſtituere nec exceptionem dominij opponere poteſt.*

COnductor † conuentus cōdictione ex lege debet ante omnia reſtituere rem, nec quæſtionem do- 1

minii mouere, Bart. Bald & Salycet. Afflict *deciſ.* 14. *n.* 8. Corraſ. *lib.* 3. *miſcell.* *c.* 2. *n.* 10. Alphan. *in report.* *n.* 465. Puleças *de rei alienæ diſtract.* *c.* 19. Menoch. *de recup. poſſ. remed.* 11 *n.* 42. & 43. Valaſcus *conſult.* 42. *lib.* 1. Flamin. Chaetar. *deciſ.* 41. *nu.* 3 Intellect. ad hanc legem, Io. Baptiſt. Coſta *in tract. de facti ſcientia. cent.* 2. *diſtinct.* 89 *n* 7. & 8.

L. Si conductionis. 26.

1 *Inſtrumenti virtus in quo conſiſtat.*

1 IMpleta † fide conductionis finitæ agi poteſt contra locatorem, vt recepta vel abrepta reſtituat, Salycet. Virtus inſtrumenti non conſiſtit in papyro, ſed in intellectu. Bald. *l.* 1. *de teſtam.*

L. Si tibi. 27.

PActum cohærentia traditionis non veſtitur quando cum tertio non cum recipiente interponitur. Salycet. Matheſilan. *ſingul.* 80. *n.* 3.

L. In iudicio. 28.

1 *Conductor & locator de dolo tenentur.*

1 COnductor † & locator reciproce tenentur de dolo & cuſtodia, non caſu, cui nullus reſiſtere poteſt. *h. l.* Bald. & Salyc. Alciat. *lib.* 1. *Parerg.* *c.* 4. Schard. ad Bart. *hac l.* Alphan. *in reportat. nu.* 155. *fol.* 48. Intellect. ad hanc legem, Fuluius Pacian. *conſil.* 85. *n.* 35. *fol.* 577.

L. Cum conductorem. 29.

1 *Hæredes conductoris destructa reparare tenentur.*

1 HÆredes † conductoris ad reparationem deſtructorum tenentur, *hac l.* Salycet. *l. contractus, hoc tit.*

L. Curialis. 30.

1 *Curiales prædia aliena conducere non poſſunt.*

1 CVriales † non poſſunt aliena prædia conducere nec pro conducentibus fideiubere. Bald. & Salycet. *l.* 4. *ff de decurion. l.* 1. *infra quib. non liceat acceder. ad conduct. fundi fiſcal.*

L. Milites. 31.

§ Armis.

1 *Miles vicinis moleſtus eſſe non debet.*

1 MIles † non omittet vſum armorum, nec erit grauis vicinis. Milites quondam extra vſum ſuum non conducebant. Bald. & Salyc. Marcus Antonius de Amatis *deciſ. prouinciæ Marchiæ* 159. *n.* 5.

L. Ne cui. 32.

§. Ipſis.

§. Quod ſi.

1 *Dominus conductori relocare inuitus num teneatur.*

2 *Conductor prior ſequenti moleſtus eſſe non debet.*

1 NOn tenetur † dominus citra expreſſum pactum pristino conductori relocare. Primus † conductor 2 finita locatione ſecundo conductori moleſtiam impune non infert. Bald. & Salycet. *l. congruit. infr. de location. prædior. fiſcal.* Fabius de Anna *conſil.* 77.

L. Conductores. 33.

1 *Rem conductam ante ſententiam non reſtituens ad quid teneatur.*

1 REm † conductam non reſtituens ante condemnatoriam ſententiam tenetur inſtar inuaſoris ad eius æſtimationem Salycet. *in tract. de poſſeſſ. & propriet. in præfat. num.* 100. Meiſner *tom.* 3. *deciſ. Imp. Cam. deciſ.* 13 *fol.* 133. Hieron. de Laurent. *deciſ.* 11. *nu.* 1. Intellect. ad hanc legem Vincent. Carocius *in tractat. depoſiti num.* 31. *fol.* 22. Menoch. *de recuper. poſſeſſ. remed.* 11.

L. Licet retro. 34.

§. Iubemus.

§. Sciant.

1 *Milites res alienas conducere non debent.*

MIlites licite † non conducunt res alienas. Baldus 1 & Salycetus. Barnabas Cornazan. *deciſ.* 53. *num.* 2. *cap.* 54.

De iure emphyteutico.

TITVLVS LXVI.

AD rubr. tit. & materiam, vide vltra citatos ad eundem tit. in D. Bartol. *ad l. quicunque C. de omni agro deſerto.* Roman. *ſingul.* 373. Angel. *conſil.* 188. Romanum *conſil.* 117. Cynum, Angelum, Caſtrenſ. Salycetum, Iaſon. Bellacomb. Fichard. Suarez, Villalob. Viuium, Vezinum, Bonacoſſ. Venutium Muſculum, Chærian. *in ſyntag. commun. opin. lib.* 4. *tit.* 44. Rutger. Ruland. *in nouiſſ. tract. de iure emphyteus.*

L. Ius. 1.

1 *Contractus emphyteuticus à conductione & locatione differt.*

2 *Contractus emphyteuticus ſcripto celebratur.*

3 *Interitus rei emphyteuticæ ad quem ſpectet.*

4 *Damnum leue emphyteutæ nocet.*

COntractus † emphyteuticus per ſe diſtat à conductione & locatione. Et ſcriptura † interueniente celebratur. Bartol Bald. & Salycet. Cremenſ. *ſingul.* 1. *n.* 2. Sichard. ad Bartol. *hoc textu.* Corraſ. *lib.* 1. *miſcell. cap.* 20. Sarmient. *lib.* 3. *ſelect. cap.* 2. Molin. *ad conſuetud. Pariſienſ. tit.* 2. *in princ. à num.* 38. Pilæus *quæſt.* 101. Anton. Teſſaur. & Blaſius Floretz Diata *deciſ.* 20. Cacheran. *deciſ.* 53. 1 2

§. Ita.

Totalis † rei emphyteuticæ interitus caſu fortuito contingens, niſi per pactum noceat emphyteutæ, domino fundi emphyteutici nocet, *hoc §.* Bartol. *ad hanc legem.* Iohan. de Anania *conſil.* 402. incip. *Viſis.* Pariſ. ad Bartol. *hoc textu. lit.* C. Medices *in tract. de caſib. fortuit. in indice ſub vocab. pactum.* Iaſon *ad hanc l. num.* 13. 14. 15. Alciat. *conſil.* 265. 3

§. Sin vero.

Ob ſterilitatem † vel leue damnum non dominus ſed emphyteuta tenetur, *hoc §.* Iaſon *ad hanc legem, numer.* 18. 19. 20. Caſtrenſ. *conſil.* 51. incip *videtur.* Dom. de Rota *in deciſ.* 8. incip. *lego pro anniuerſario, in antiquis.* Ericus Heideman *part.* 1. *diſput.* D. 17. *theſi* 53. Teſſaurus *deciſ.* 20. 4

L. In emphyteuticariis. 2.

§. Sin autem.

§. Nulla.

§. Ne etiam.

1 *Pacta emphyteutica ſeruanda.*

2 *Canonem intra triennium non ſoluens expelli poteſt.*

PActa † emphyteutica ſeruanda, ceſſantib. pactis natura contractus attendatur. Et intra triennium canonem † retinens à domino licite expellitur. Melioramentorum, ſi canon non fuit ſolutus, oblatus & depoſitus nulla habenda ratio, licet ab emphyteuta prætendatur, *hac l.* Bartol. Bald. Salycet. Socin. *reg.* 114. Marſil. *ſingul.* 409. Tiraquell. *poſt leges connubial gl.* 7. *num.* 41. Alphan. *in reportat. num.* 188. Hieron. de Cæuallos *in pract. quæſt. opin. commun. contra communes quæſt.* 14. *part.* 1. Albanus, Pomates *in addit ad Bartol. hac l.* Gail *in pract. Camer. Imperial. obſeru. c.* 67. *num.* 7. *lib.* 2. Mynſing. *in obſer. cent.* 6. *c.* 86. Fachin. *lib.* 1. *controuerſ. à cap.* 92. *ad* 98. Ioh. Baptiſt. Weber *diſtinct. Bartol.* 781. Zobel & Roman. *differ. Saxon.* 45 *part.* 2. *fol.* 377. 1 2

L. Cum dubitabatur 3.

1 *Emphyteuta num melioramenta alienare poſſit.*

2 *Emphyteuta quando melioramenta alienare poſſit.*

Melio-

1 MElioramenta † niſi aliud ſit conuentum emphyteuta ſine domini conſenſu alienare nequit, *hac l.* Bartol. Bald. & Salyc. Alexan. Albanus *ad Bartol. hoc tex.* Vincentius de Franchis *deciſio.* 40.48. *num.* 1. Viuius *lib.* 1. *commun. opinio. voc. ab emphyteuta alienans.* Clarus & Giachar. *in recept. ſentent.* §. *emphyteuſis queſt.* 13. Menoch. *de arbitrar. lib.* 2. *cent.* 3. *caſu* 220. Alphanus *in reportat. num.* 517. Molinæus *ad conſuetud. Pariſienſ.* §. 56. *gloſ.* 1. *num.* 1. Romanus *ſingul.* 475. Intellect. ad hanc legem, Alex. Raudenſ. *in tract. de analogis, cap.* 24. *num.* 50 *fol.* 183. Fernand. Vaſq. *in illuſtr. controuerſ. nouiſ. lib.* 3. *cap.* 64.

§. Sed.

§. Sin autem.

2 Meliuramenta † emphyteuta poſt denunciationem factam domino poſt elapſum ſpacium duorum menſium licite alienat. *hiſce* §§. Bartol. *ad hanc leg. num.* 1. Baldus, Decius *conſil.* 160. Alciatus *conſil.* 218. *num.* 6. & 17. Alphan. *in reportat. alleg. num* 517. *fol.* 143.

§. Neceſſitatem.

§. Et ne.

Denunciatione melioramentorum legitime facta & ſpacio duorum menſium elapſo nouum emphyteutam & melioramẽtorum emptorem dominus admittet, & ſoluta parte emptionis quinquageſima pro laudemio ſubſcriptionis eundem recipiet, *hiſce* §§. Matthias Colerus *deciſione trigeſima tertia, numero primo.* Hartman. Piſtoris *in miſcellan. quæſtionib. par.* 1. *cap. vltimo.* Marcus Anton. de Amatis *deciſ. prouinciæ Marchiæ* 37. & *deciſ.* 158. *in fine.*

§. Sin autem.

Emphyteuta nouus legitime domino prius requiſito emens melioramenta, nec ad inſtantem petitionem conſenſum & ſubſcriptionem impetrans emponemata ad alium transferre poteſt, *hoc* §. vide Gothofredum in Remiſſionib. *ad hunc* §. De emphyteuticorum bonorum alienatione & translatione, Menochius *conſilio* 708. *lib.* 8.

CODICIS LIB. V.

De ſponſalibus.

TITVLVS I.

AD Rubricam, Titulum & materiam, vide vltra citatos ad eandem rubr. in D. Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Sichardum, Panormitan. *conſ.* 48. Pariſ. *in addit. ad Bart. hac rubric.* Viuium, Suarets, Capram, Donatum à Fina, Vezinum, Villalobos, Bonacoſſ. *lib.* 5. *Syntagm. titul.* 5. Et nouiſſime Iohannem Harprecht *in tract. de patria poteſtat. & nupt.* Anton. Guibert. Menoch. *de præſumpt. lib.* 3. *cap.* 1.

L. Alij deſponſata. 1.

1 *Sponſalibus de futuro diſſolutis aliam ducere licet.*

2 *Sponſalium diſſolutio.*

1 DIſſolutis † ſponſalibus de futuro aliam ducere, & alij nubere licitum eſt. Baldus & Salycet. *l. fin. infra*
2 *hoc tit. l.* 1. & 2 *ff. hoc tit.* De ſponſalium † diſſolutione, Menoch. *de arbitr. iudic. lib.* 2. *cent.* 5. *caſu* 455.

L. Si is qui. 2.

1 *Sponſa quamdiu ſponſum expectet.*

1 SPonſa † de futuro ſponſum abſentẽ per triennium expectat, quo elapſo alteri nubit impune. Salycetus & Baldus. Iohan. Schneidw. *in comment. ad tit. Inſtitut. de nuptiis, parte quarta, rubric. quamdiu ſponſa, fol.* 81. *numero quadrageſimo quinto.* Moz. *in tractat. de contract. tit. de matrimon. fol.* 861. *num.* 12.

L. Arrhis ſponſaliorum. 3.

1 *Arrhæ nuptiis non ſecutis, ſi pars altera extra morã & culpam ſit reſtituuntur.*

NVptiis † non inſecutis arrhæ reſtituuntur, niſi alterutra pars de mora aut culpa accuſari & cõuinci poſſit. *l. cum veterum, infra, de donationib. ante nupt.* Bald. Salyc. Ob caſum arrhæ non perduntur, Bartol. *ad hanc l.* Iohan. Cephal. *conſ.* 143. *par.* 1. 1

L. Si pater. 4

§. Per iniquum.

1 *Matris pactum de filiæ nuptiis initũ tutor diſſoluere nequit.*

MAter † vt fidiſſimus liberorum amicus pactum de filiæ nuptiis init, quod tutor diſſoluere nequit, *hac l.* Baldus & Salycet. Felynus *ad rubr. de treuga & pace.* Alban. *in addit. Bartol. hac l.* 1

L. Mulier iuris. 5.

§. Tunc.

1 *Arrhas duplicatas reddit à ſponſalibus maior diſcedens.*

2 *Arrhas ſimplices reſtituit ex iuſta cauſa diſcedens.*

3 *Arrharum nomine ſponſus & ſponſa æquo iure cenſentur.*

4 *Matrimonij libertas pœna coerceri non debet.*

5 *Matrimonij conciliati nomine proxeneta num quid licite ſtipuletur.*

REcedens † à ſponſalibus legitime celebratis, modo non ſit minor 25. annis, duplicatas reddit arrhas, *hoc textu.* Bartolus *in l. Titia. de verborum obligationib.* Paulius *ad Bartol. hac l.* Baldus *conſil.* 53. incip. *conſiderandum, par.* 4. Socin. *conſil.* 3. *num.* 4. *lib* 4. Cuiac. *lib.* 16. *obſeruat.* 34 & 35. 1

§. His quoque.

Deſponſatæ † perſonæ ex iuſta cauſa recedentes à ſponſalium promiſſione, ſimplices duntaxat arrhas reſtituunt, *hoc* §. De arrharum repetitione. Bartolus *ad leg. contractus.* §. *quæro. num.* 1. *de fide inſtrument.* Socinus *citato conſilio tertio.* 2

§. Quæ omnia.

§. Quadrupli.

Diſpoſitum † quoad arrhas de ſponſa extenditur ad ſponſum, & arrharum quadruplex pœna non attenditur. *l. ſed etſi quis.* §. *fin. ſi quis cautionib.* 3

§. Extra.

Matrimonia † libera nulli pœnali ſtipulationi ſubiiciuntur, & pœnalis ſtipulatio in matrimoniis nullius eſt momenti. *l.* 2. *infra, de inutilibus ſtipulationib.* Socinus *regul.* 316. *cap. cum locum, cap. gemma.* vbi Felyn. & Panormitan. *de ſponſalib. extra.* Felyn. *conſ.* 26, *in princip.* An pro- 4
xeneta † & quantum pro conciliato matrimonio lici- 5
te quid ſtipuletur. Iohan. Meiſner. *in deciſio. imper. Camer. lib.* 1. *deciſ.* 6. *num.* 17. *fol.* 51. Aluar. Valaſc. *conſultat.* 2. *fol.* 13. *lib.* 1. idem *deciſ.* 3. & 4. *citato lib.* Couarruu. *de ſponſalib.* 2. *par. cap.* 3. §. 7. *num.* 6. & 7.

Si rector prouinciæ vel ad eum pertinentes ſponſalitias dederint arrhas.

TITVLVS II.

AD Rubricam, titulum & materiam, vide Cynum, Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycetum, Sichardum, Cuiacium.

L. Si quis. 1.

§. Impleri.

1 *Sponſalia iuſſu præſidis prouinciæ inita cum reſtitutione arrharum diſſoluuntur.*

SPonſalia † cũ præſide prouinciæ aut iuſſu illius cum alio inita, vi metu contracta, voluntate alterutrius 1

contrahentis diſſoluitur, & arrhæ talibus in matrimonijs intercedentes redduntur. *hac l.* Bart. Bald. & Salyc. De ſponſalibus & matrimonijs metu contractis. Socinus *regul.* 316. Fachinæus *libro tertio controuerſ. cap.* 28. *& cap* 40. Ad materiam legis vide Romanum *ſing.* 487.

De donationibus ante nuptias.

TITVLVS III.

AD Rubricam, Titulum & materiam, vide Cynum, Bartolum, Baldum, Salycetum, Caſtrenſem, Cuiacium, Sichardum, Ioachimum Mynſingerum, *in obſeruat. imperialis Cameræ, centur.* 2. *obſeruat.* 33. Gail. *in pract. Camer. obſeruat. lib.* 2. *obſeruat.* 116. *&* 149. Socin. *reg.* 143. Bald. Nouell. *in tractat. de dote, parte ſexta, ſpecial.* 14. Schurff. *conſil.* 40. *centuria prima.* Ludouicus Fachſ. inter conſilia Modeſtin. Piſtoris *conſil.* 7. Boer. *deciſio.* 27. Anton. Gabrielium Romanum *in commun. concluſionib. tit. de donationib. libro tertio, concluſione prima.* Crauett. *conſilio* 426. *& conſilio* 505. *conſilio* 880. Fachinæum *lib.* 3. *controuerſ. cap.* 80.

L. Multum intereſt. 1.

1 *Donatio ſponſæ à ſponſo facta in dotem conuerti poteſt.*

1 DOnatio † ante nuptias, in dotem poteſt conuerti, niſi donatio in tempus matrimonij ſit collata. Donata ſimpliciter à ſponſo ſponſæ poſſunt in dotem conuerti, Baldus & Salycetus. Conſtantin. Roger. *in tract. de dote. cap.* 5. incip. *oportet videre.* Gothofredus *ad hanc l.* Roman. *conſil.* 445. incip. *conſultatis.* Schardius *ad Bartol. hac l.* Iacobus Menochius *de præſumptionibus, libro* 3. *cap.* 12.

L. Si præſidi. 2.

1 *Donatio intuitu nuptiarum facta in non ſecutis reuocatur.*

1 DOnatio † facta ob finem & cauſam nuptiarum celebrandarum, nuptiis non ſecutis, reuocatur. Baldus & Salycetus. *l.* 8. *infra, de præd. & alijs rebus minor. l. ſi repetendi. de condict. ob turp. cauſ. ſupra.*

L. Pollicitatione. 3.

1 *Dotem promiſſam non ſoluens vxor donatione propter nuptias non gaudet.*
2 *Fidem frangenti eadem impune non ſeruatur.*
3 *Dotem non ſoluenti vxori à marito alimenta non debentur.*

1 MVlier † in dote promiſſa & non ſoluta maritum
fallens donatione propter nuptias promiſſa non
gaudet. Baldus & Salyc. Frangenti fidem fides frangatur
2 tur eidem. Quatenus fidem frangenti † fides viciſſim
minime ſit ſeruanda. Socinus *regul.* 193. Seraphinus de
Seraphinis *in tractat. de priuileg. iurament. cap* 74. *num.* 154.
3 De marito quod eo † caſu, quo dotem promiſſam non
accepit, nō ſaltem donata propter nuptias reuocet, verum
etiam vxori alimenta deneget. Socin. *reg.* 315.

L. Quod ſponſæ. 4.

1 *Donatio ſponſæ facta in tempus matrimonij conferri nequit.*
2 *Prohibito tempore fieri & in illud conferri paria ſunt.*

1 DOnatio † facta ſponſæ in tempus matrimonij col-
2 lata non valet. Salycetus. Fieri tempore † prohibito & conferri in tempus prohibitum paria ſunt. Baldus. Socinus *regul.* 313. Panormit. *conſil.* 12. incip. *vt clare.* Bart. *ad l. ſi conſtante.* 1. *§. quoties, ſol. matrim.* Schard. & Alban. *ad Bart. hoc textu. l. ea quæ hoc tit.*

L. Ea quæ. 5.

1 *Impoſſibile iure promiſſionem vitiat.*
2 *Impoſſibili diſpoſitio & obligatio vitiatur.*

1 IMpoſſibile † iure vitiat promiſſionem à ſciente etiam
factam. Baldus. Donatio facta ob modum impoſſibilem non valet. Salyc. Sarmient *lib.* 2. *ſelect. cap.* 3.
De impoſſibili † vitiante diſpoſitionem & obligatio- 2
nem. Iohan. Bapt. Weber *diſtinct. Bart.* 205 *&* 555.

L. Cum in te. 6.

1 *Donari cui ſponſa recte queat.*
2 *Donatio quando ſponſæ vel vxori facta cenſeatur.*

SPonſæ † de futuro non autem de præſenti recte quid 1
donari poteſt. In dubio donatio facta in vxoris do-
mo præſumitur facta ſponſæ, † in domo viri, facta vxo- 2
ri præſumitur. Baldus & Salycetus. Socinus *conſ.* 125. incip. *ſuprà ſcripſi. parte* 1. Rimmaldus *ad Salycet. hoc textu.* Matth. Coler. *deciſ.* 58. idem *de proceſſib. execut par.* 1. *cap.* 3. *num.* 248. Decius *conſ.* 577. Afflict. & Cæſar de Vrſyllis *deciſ.* 61. *num.* 4. Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem obſeruetur, vide Zobel *par.* 3. *different.* 12. *in edit. Franciſci Romani fol.* 497. *ad* 500.

L. Si cum ante. 7.

1 *Verbis mens loquentis præualet.*
2 *Verbi remanere vis.*

REmanere † verbum aliquando æquipollet verbo 1
reddere. Bart. Mentem præ verbis attendere de-
cet. Salycet. De æquiuoca † ſignificatione vocabuli re- 2
manere, quando æquipolleat vocabulo reddere. Guido Papæ *deciſ.* 510. Becc. *conſil.* 204. *num.* 46. *vol.* 1. Alban. *conſ.* 361. *num.* 5. *lib.* 2.

L. Si ante matrimonium. 8.

1 *Teſtari de re donata in præiudicium donatarij non licet.*
2 *Donatio perfecta teſtamento non reuocatur.*

DE re donata † in præiudicium donatarij nemo lici- 1
te teſtatur. Baldus. Perfecta donatio † non reuo- 2
catur per teſtamentum. Salyc. Nouell. 61. *l.* 1. *ſupra, de peric. & comm. rei vendit.*

L. Cum te ſponſæ. 9.

1 *Donatio perfecta principali reſcripto non reuocatur.*
2 *Donatio ſponſæ filij facta à ſocero non reuocatur.*

DOnatio † perfecta per principis reſcriptum non re- 1
uocatur. Bald. & Salyc. Donatum † ſponſæ filij per 2
ſocerum non reuocatur. Viciſſim quando extra ſoceri perſonam donationes prætextu nuptiarum factæ, certo reſpectu cōſanguinitatis celebratæ videantur & reuocentur. Roland. à Valle *conſ.* 10. *à num.* 8. *ad* 11. *lib.* 1. Clar. & Giachat. *lib.* 4. *ſent. §. donatio. quæſt.* 10. *verb. ſed nunquid.* Alciat. *de præſumpt. lib.* 1. *cap.* 18.

L. Si filiæ tuæ. 10.

1 *Donatio ſimplex ſponſæ facta etiam nuptijs non ſecutis, non reuocatur.*
2 *Auferre de facto nequit cui aliquid de facto ablatum eſt.*
3 *Contractus innominati ex contractibus ſibi cohærentib. reſultant.*

DOnatio † ſimplex facta ſponſæ non reuocatur, licet 1
matrimonium nō inſequatur. Salyc. Ablatum † de 2
facto nō inducit permiſſionem auferendi de facto, ſed
remedio ciuili experiri decet. Bald. *l. cum veterum. infra*
hoc tit. Ex hoc textu notat Bald. quod contractus † in- 3
nominati non reſultent, niſi ex contractibus ſibi cohærentibus.

L. Si tibi res. 11.

1 *Donatio ſponſalitia ob ſponſæ mortem non reuocatur.*

OB mortem † ſponſæ ſponſalitia donatio non reuo- 1
catur. Bald. & Salyc. *l. cum veterum, hoc tit. infra.*

L. Si mater. 12.

1 *Donatio à ſocru facta non reuocatur.*

DOnatum † ſimpliciter eo quo factum eſt modo va- 1
let. Donatio à ſocru perfecte facta non reuocatur. Bald. & Salyc. *l.* 32. *infra, de donationib. inter vir. & vxor. l. ſi cum ante. hoc tit.*

L. De rebus. 13.

1 *Donata ſponſæ à ſponſo alijs creditoribus obligare nequeunt.*

1 SPunſus † rem donatam ſponſæ ſequentib. creditoribus obligare nequit. Bartolus, Baldus & Salycet. Corſet. *in ſing. ſub verb. hypothecaria actio.* Fulgoſ. *conſil.* 116. incip. *proponitur.* Veralius *deciſio.* 47. *num.* 2. *par.* 2. *& deciſ.* 106. *allegat. par.* 2. Boet. *deciſ.* 252. *num.* 9.

L. Si conſentiente. 14.

1 *Donari ſponſæ res matris ea conſentiente licite à filio poſſunt.*

1 FIlius † res matris cum eiuſdem conſenſu ſponſæ firmiter donat. Et mater fruſtra oblato precio rem ſuam per filium ſponſæ donatam repetit. Bald. & Salyc. *l. quotiens. infra, de iure dotium. l.* 41. *ff. de rei vendic.* Carolus Molinæus *ad conſuetud. Pariſ. titul.* 1. §. 29. *numero nono, fol.* 215.

L. Cum veterum. 15.

1 *Donatio ſponſæ à ſponſo facta, quando perdatur vel retineatur.*

1 DOnatio † facta à ſponſo ſponſæ vel econtra perditur & retinetur ſi ſtat vel nō ſtat per alterutram deſponſatarum perſonarum. Bartolus, Baldus & Salycetus. Romanus *conſil.* 146. incipient. *quæſtio iſta.* Schard. *ad Bartol. hoc textu.* Bartol. *ad l.* 2. *hoc tit.* Maria Riminaldus *ad Salycet. hac lege.* Menochius *de præſumpt. lib.* 3. *cap.* 19. *num.* 1. *&* 2. Campeg. *in tractat. de dote. parte prima, quæſtione* 79. Baldus Nouellus *in tractat. de dote, in* 6. *part. priuileg.* 76. *num.* 2.

L. Si à ſponſo. 16.

§. Oſculo.

§. Quod ſi.

1 *Oſculo intercedente ſponſa res ſibi à ſponſo donatas retinet.*
2 *Oſculorum præmia & fauores.*
3 *Oſculorum pœna.*
4 *Oſculantis violenter virginem pœna.*

1 SI ſponſus † donauit ſponſæ, morte ante nuptias celebratas reſoluitur donatio, niſi oſcula interceſſerint. Mortuo ante nuptias ſponſo, ſponſa pro oſculi præmio retinet res ſibi à ſponſo donatas, *hac l.* Bartol. Baldus & Salycetus. Vincentius de Franchis *deciſio.* 503.
2 *per totam.* De oſculorum præmiis † & fauoribus, Syntagma iuris Tholoſan. *lib.* 8. *cap.* 8. De oſculorum odiis
3 † ac pœnis. Portius *conſil.* 5. *num.* 61. Menochius *de arbitrar. iudic. lib.* 2. *centur.* 3. *caſu* 287. Bonacoſſ. *in commun. opinionib. vocab. oſculum.* Afflict. *deciſio.* 276. Et de pœna
4 violenter † oſculantis virginem alteriusve coniugem. Vincent. de Franch. *deciſ.* 335. *num.* 5. *&* 6. Tiber. Decian. *in praxi crim. lib.* 8. *cap.* 15. *num.* 8.

L. Minoribus ætate. 17.

1 *Donatio ante nuptias olim inſinuatione non indigebat.*

1 DOnatio † ante nuptias facta mulieri in minori ætate quondam inſinuatione non indigebat. Bald. & Salyc. *l.* 1. *ſupra. ſi aduerſus dotem l. ſancimus. §. alias autem. infra, de donationib.*

L. Si liberis. 18.

1 *Liberis prioris matrimonij neceſſario non reſeruatur, quod intuitu dotis aut donationis propter nuptias ad alterum coniugum redit.*
2 *Donatio propter nuptias æquali cum dote iure cenſetur.*
3 *Donatio propter nuptias defuncta vxore ad maritum eiuſdem & hæredes redit.*

1 QVod ad alterum † ex coniugibus intuitu dotis aut donationis propter nuptias redit, id liberis prioris matrimonij de neceſſitate non eſt reſeruatum nec obligatum, *hac l.* Bartolus, Baldus & Salycetus. Proſper
2 Paſſet. *conſil.* 48. De donatione propter nuptias † æqualem conſiderationem cum dote promerente. Crauett. *conſil.* 462. *nu.* 1. Et quod vxore defuncta † donatio propter nuptias redeat ad maritum & eiuſdem hæredes, 3
notat Bald. *ad l.* 2. *C. de bonis quæ liberis.* Crauetta *conſ.* 505. idem *conſil.* 880. *num.* 3. Socin. *regul.* 143. vbi tradit quod donatio morte mariti confirmetur.

L. Si conſtante. 19.

1 *Donatio propter nuptias conſtante matrimonio augeri poteſt.*
2 *Donatio propter nuptias etiam conſtante matrimonio conſtitui poteſt.*
3 *Donationis propter nuptias in augmento hypothecæ oblatio non retrotrahitur.*
4 *Donatio propter nuptias quatenus conſtante matrimonio minui queat.*
5 *Dotis augmentum donationis propter nuptias auctionem requirit.*
6 *Confeſſio mariti de dote accepta creditorib. non præiudicat.*

DOs & donatio † propter nuptias conſtante matrimonio augeri poſſunt, *hac lege.* Bartolus, Baldus & Salycetus. Panormitan. *conſil.* 46. incip. *Tri. mihi. parte* 1. Schard. *ad Bartol. hac lege.* Iacobus Thomingi. *deciſione* 30. *num.* 50. *fol.* 331. Hartmannus Hartmanni *in pract. Camer. Imper. obſeruat. lib.* 2. *tit.* 35. *obſeruat.* 9. *num.* 8. *folio* 356. Bald. Nouell. *in tract. de dote. par.* 6. *ſpecial.* 14. *n.* 2. *fol.* 11. 1

§. Idem.

Dote conſtituta † ſine donatione propter nuptias licitum eſt cōſtante matrimonio ob dotem auctam donationem propter nuptias adhuc conſtituere, *hoc §.* Salycet. *ad hanc leg. Nouella* 97. *cap.* 2. 2

§. Iura.

§. Sed et ſi.

Hypothecæ † oblatio in augmentis non retrotrahitur. Salycetus *ad hanc leg. num.* 2. Item dos † & donatio propter nuptias cōſtante matrimonio minui poſſunt, ſed ſine legis fraude & præiudicio liberorū primi matrimonij. Bald. & Salyc. *ad hanc legem.* 3 4

Authent. Sed iam.

§. Si etiam.

Dos aucta † donationis propter nuptias incrementum æquale ſine præiudicio priorum creditorum requirit, *hoc textu.* Ex quo infert Bartolus, quod confeſſio mariti † de dote accepta, ſi conſtante matrimonio ſit facta, non præiudicet creditoribus. Afflictus *deciſio.* 402. Crauetta *conſilio* 40. *&* 44. Schardius *ad Bartolum hoc textu.* Alphanus *in reportat. num.* 461. Cremenſ. *ſingul.* 557. Alexander, Pariſius, Albanus *ad Bart. hoc text.* 5 6

L. Cum multa. 20.

§. Sancimus.

§. Ideo.

§. Si igitur.

§. Sancimus.

1 *Donatio ante nuptias hodie dicitur propter nuptias.*

DOnatio ante † nuptias hodie dicitur donatio propter nuptias. Dos ſine matrimonio non conſiſtit. Donatio propter nuptias eſt donatio ob cauſam. Baldus, Bartolus & Salycetus. Bartolus *conſilio primo*, incipient. *Parmenſis.* Romanus *conſilio quarto*, incipient. *ſententia.* Oldrad. *conſ.* 5. incip. *Titius dedit.* Schard. *ad Bart. hoc text.* Ioſeph. Ludou. *deciſ. Peruſina* 99. *num.* 9. *part.* 2. Socinus *reg.* 143. 1

Authent. Permiſſa.

1 *Pro donatione propter nuptias quæ actio competat.*
2 *Donatio ſimplex inter coniuges prohibita.*

3 *Donari*

3 *Donari à marito vxori conſtãte matrimonio dotis cã poteſt.*
4 *Donari à marito plebeio vxori nobili compenſandæ nobilitatis ergo num queat.*
5 *Donatio propter nuptias doti æqualis ſit.*

1 PRo † donatione propter nuptias competit in rem actio mulieri. Baldus, §. *aliud. authent. de æqualitat. dotis.*

§. Simplices etiam.

2 Simplices † donationes inter coniuges vetitæ ſunt, *hoc §. l. 1. ff. de donationib. inter vir. & vxor.* Fachinæus *lib. 3. controuerſ. cap.* 80. Num talis donatio iuramento confirmetur. idem *lib. 3. cap.* 81.

§. Si igitur dote.

3 Dotis cauſa † & ad dotis quantitatem durante coniugio maritus vxori, cõſtante matrimonio donare poteſt. §. *ita tamen. infra hoc tit.* An viciſſim ex cauſa donationis dotem maritus mulieri, conſtante matrimonio conſtituat. Socin. *regul.* 313. An extra cauſam dotis pro
4 † remuneranda nobilitate maritus ignobilis donet vxori nobili. Hippol. Riminald. *in comment. ad tit. Inſtit. de donationib. in princ. num.* 404. Et de donatione mariti in vxorem licita. Syntag. iur. Tholoſ. *lib.* 28. *cap.* 10.

§. Sin autem.

5 Dotis & † donationis propter nuptias æqualitas ſeruetur. Bart. Bald. & Salyc. vide *Nouell.* 97. *de æqualit. dotis & donatio. propter nupt.*

Authent. dos data.

1 *Dos oblata etiam à marito non recepta donationem propter nuptias meretur.*
2 *Donatio propter nuptias conſtante matrimonio facta inſinuationem non abhorret.*

1 DOs data † aut oblata & depoſita, licet maritus eam non acceperit, meretur propter nuptias donationem quantitate æqualem. Baldus, Hieronym. de Laurentiis *deciſio. Auinionenſ.* 30. *num.* 1. Aluar. Valaſc. *conſult.* 3. *num.* 4. *fol.* 20. *par.* 1. Andr Fachin. *lib.* 8. *controuerſ. cap.* 68. Quid iure Saxon. quoad huius tex. diſpoſitionem reperiatur ſtatutum, notat Zobel *different. Saxon.* 49. *par.* 2. *in edit. Franciſci Romani. fol.* 403.

§. Similique modo.

2 Donatio † propter nuptias conſtante matrimonio facta inſinuationem non abhorreat, *hoc §.* Iohan. Crotus *conſil.* 81.

Authent. Eo decurſum.

§. At ſi.

1 *Donatio propter nuptias inſinuationem non deſiderat.*
2 *Sponſalitia largitas quæ contineat.*
3 *Donationem propter nuptias pater binubus liberis prioris matrimonij non reſeruat.*

1 DOnatio † propter nuptias ſpecialis eſt contractus nec inſinuationem deſiderat. Bald. *ad hunc textum.* Nouella *vt ſponſalitia largitas, collatio.* 9. *tit.* 2. *Nouella* 119. *cap.* 1.

§. At ſi.

2 Sponſalitiam † largitatem non inſinuatam vir nulla actione repetit. De ſponſalitia largitate, & quænam res ſub ea contineantur, inprimis iure Saxonico, Daniel Moller *in ſemeſtrib. lib.* 2. *cap.* 43. In genere de ſponſalitia largitate. Syntagma iuris Tholoſ. *lib.* 8. *cap.* 7. Matth. Coler. *in tract. de proceſſ. executiu. lib.* 1. *cap.* 3. *num.* 255. & 256.

§. Pater.

3 Donationem † propter nupitas collatam in primam coniugem pater, ſecundam vxorẽ ducens, liberis prioris matrimonij, nõ reſeruat, dotem autem prioris coniugis liberis primi matrimonij reſeruat, *hoc textu.*

Authent. Nunc inhibetur.

1 *Dotis diminutio conſtante matrimonio prohibita eſt.*

DIminutio dotis † cõſtante matrimonio prohibita eſt, & liberi primi matrimonij in liberalitate paterna concurrunt cum vxore & coniuge ſecunda in liberalitatis quantitate, Cuiac. *lib.* 27. *obſ.* 40. 1

De nuptiis.

TITVLVS IV.

AD Rubricam, Titulum & materiam, vide vltra citatos ad eundem titulum in D. Cyn. Caſtrenſ. Salycet. Sichardum, Villalobos, Vezin. Bonacoſſ. Suarets *in theſaur. commun. opinio. lib.* 5. *tit.* 2. Erneſtum Cotbman. *conſil.* 1. Hottoman. *illuſtr. quæſt.* 9. Baſilium Mouner. *in tract. de clandeſt. coniug.* Adrian. Pulueum, & Harprecht. *in ſpeciali tract. de nuptiis.*

L. Cum de nuptiis. 1.

1 *Maritum puellæ quando præſes aſſignet.*

MAtre, † tutore, & conſanguineo diſſentiente de electione mariti futuri, præſes aditus, puellæ maritum aſſignat, *hac l.* Bart. Bald & Salyc. Bald. *ad l. fin. de appellat. recip.* Alexand. *in addit. ad Bartol. hac l.* Quando patre diſſentiente nunc ex concilij Tridentini diſpoſitione ſponſum & ſponſam in mutuo conſenſu perſeuerantem præſes adiuuet, vide Bonacoſſ. *in Syntag. com. opin. lib.* 5. *tit.* 2. *num.* 10. *fol.* 704. Iohan. Bapt. Plot. *ad leg. ſi quando. C. vnde vi. num.* 351. 1

L. Si nuptiis. 2.

1 *Scripturam conſenſus parentum in nuptiis liberorum non deſiderat.*

PAtris conſenſus † non interueniente ſcriptura ſufficit ad nuptias liberorum legitimas, *hac l.* Bart. Bald. De parentum conſenſu ad liberorum nuptias neceſſario, vel non. Boer. *deciſ.* 197. *num.* 6. Gail. *in pract. obſeru. lib.* 2. *obſer.* 95. *num.* 5. 1

L. Libertam. 3.

1 *Matrimoniali in cauſa iudex ſecularis cognoſcere poteſt.*
2 *Exhæredari num queat filius abſq; conſenſu patris vxorem ducens.*

MAtrimonij illiciti † nomine accuſatio coram iudice ſeculari admittitur. Bald. Libertus non patronam, nec eius filiam, neptem vel proneptẽ vxorem ducere poteſt. Salyc. Ex hoc textu notat Bart. quod ob turpes nuptias filius exhæredari poſſit, *per l.* 3. §. *ſi emancipatus. de bonor. poſſ. contra tab.* An † idem ſit ſtatuendum quoad nuptias contra voluntatẽ patris non etiam cum turpi perſona contractas. Hier. Treutler *vol.* 2. *diſput.* 6. *theſi* 5. *lit.* C. And. Fachin. *lib* 3. *controuerſ. cap.* 44. qui ex authoritate concilij Tridentini negatiuam defendit. Pro affirmatiua vide Caſtrenſ. *ad l. ſi filiam. C de inoffic. teſtam.* Beuſt. *de ſponſalib. cap.* 20. in vtramque partem Wurmſ. *in pract. Cam. obſer. tit.* 39. *obſer.* 19. 1 2

L. Liberi concubinas. 4.

1 *Concubinam patris non ducit filius.*

COncubinam patris † filius non ducit vel habet pro vxore. Salycet. *l.* 1. §. *penult. de concub.* Coraſ. *lib.* 1. *miſcell. c.* 3. Fichard. *in Synt. com. opin. lib.* 5. *tit.* 2. *num.* 38. 1

L. Si, vt proponis. 5.

1 *Conſenſui æquiparatur contradictio omiſſa à contradicendi poteſtatem habente.*
2 *Taciturnitas patris in nuptiis filij inſtar conſenſus eſt.*
3 *Taciturnitas quando conſenſui æquiparetur.*

COntradicens † minime, dum per cõtradictionem verandi habet poteſtatem, conſentienti æquiparatur. Taciturnitas † patris habetur pro conſenſu in filij nuptiis. Salycet. *cap. cum cauſa. de raptoribus.* Contius *libro ſeptimo diſputat. cap.* 7. Alexander, Schardius & Albanus *in addition. ad Bartolum hac lege.* De taciturnitate quan- 1 2

Digitized by Google

5 quando conſenſui † æquipolleat. Socinus *regul.* 484. & 486. Menoch. *conſil.* 441. *num.* 64. *volum.* 5. Schurff. *conſil.* 98. *cent.* 2. Caualcan. *deciſ.* 33. *par.* 1.

L. Et ſi contra. 6.

1 *Prohibitum ab initio conſenſu poſtea interueniente nonnunquam confirmatur.*

1 QVod prohibetur † ab initio poteſt impedimento remoto ex nouo conſenſu poſtea interueniente confirmari. Bald. & Salyc. *l. 1. ſupra, ſi quacunque præditus poteſtate. l. 1. ſupra, ſi rector prouinciæ.*

L. Si, vt proponis. 7.

1 *Nuptiæ liberorum conſenſum patris deſiderant.*
2 *Dotanda num ſit filia abſque patris conſenſu nubens.*

1 COnſenſus patris † neceſſarius eſt in matrimonio liberorum contrahendo & ſoluto reparando. Salyc. *l. nuptiæ. hoc tit.* In matrimonio citra voluntatem patris contracto dotis conſtitutio facta corruit, *hac lege.* De fi-
2 liis inſcio † patre nubente an ſit dotanda: vide in vtramque partem, Andr. Gail. *in pract. Cam. Impter. obſeru. lib. 2. obſer.* 95. *per totam.* Andr. Fachin. *lib.* 3. *controuerſ. cap.* 45. *fol.* 478.

L. In copulandis. 8.

1 *Conſenſus curatoris ad nuptias minoris non requiritur.*

1 AVctoritas † & conſenſus curatoris in puellæ nuptiis de neceſſitate non requiritur. Bartol. Bald. & Salycet. Schard. *ad Bart. hac l.*

L. Si vicinis. 9.

1 *Vicinis ſcientibus in domo natus filius legitimus cenſetur.*
2 *Legitima natiuitas quomodo probetur.*

1 NAtus † in domo, vicinis ſcientibus, pro legitimo filio habendus eſt. Bartol. Salycet. & Baldus. Inſtru-
2 mēta nuptiarum præſumptionem † legitimi ortus non inducunt, ſed per vicinos aliosque modos filium ſe legitimum quis probabit. Bald. Quomodo probatio filiationis aut legitimæ natiuitatis fiat, notant Maſcardus & Pacian. *in tract. de probatio. in indic. ſub vocab. filius, item filiatio* Pacian. *conſil.* 1. Menoch. *de præſumpt. lib.* 4. *cap.* 89. *num.* 40. & *lib.* 6 *præſumpt.* 53. *num.* 2. 3. 4. 34. 36. 37.

L. Cum te. 10.

1 *Dignitas accidentalis per contrarium accidens reſoluitur.*
2 *Dignitas viri vxori communis.*

1 DIgnitas † accidentalis per accidens contrarium reſoluitur, non vero hæc quæ ex natalium radice procedit. Bald. Mulier per ſecūdas nuptias dignitatem primi mariti intuitu impetratam amittit. Salyc. Matth.
2 Colet. *deciſ.* 65. De vxore participe dignitatis † mariti, vidua retinente mariti dignitatem, dignitatis priuilegio competenti mulieri finita dignitate, dignitate mulieris per radios mariti vxorem illuſtrante, natalium dignitate præſtantiore. Fridet. Pruckman *in tract. de differ. vtriuſque ſexus, 1. par. membr. 3. artic.* 8. *fol.* 107. & 108. *ad* 111.

L. Si tnuptæ. 11.

1 *Vxorem à patre detentam maritus repetit.*
2 *Vxoris pro reſtitutione in Cam. mandata impetrantur.*

1 MAritus † repetit ſuam vxorem à patre, ſi patet eam reluctantem ſecum detineat. Salycet. *l. ſi ad inſtar. infra, de liber. homin. exhibend.* Quod autem maritus licite
2 † domi detineat vxorem. Vezin. *Synt. com. opin lib.* 2. *tit.* 2. *num* 73. Quatenus pro vxore reſtituenda mandatum in Camera Imperiali petere licitum. Symphor. ſupplic. Cam. *tom.* 2. *par.* 3. *tit.* 5. *ſupp.* 18 *fol.* 121.

L. Nec filium. 12.

1 *Conſenſus in nuptiis liber requiritur.*
2 *Conſenſus parentum in nuptiis liberorum etiam ſpeciali ſtatuto requiri poteſt.*

COnſenſus † ad nuptias tam liberorum quā parentum liber reciproce requiritur, *hac l.* Bald. & Salyc. 1
Hieron. de Monte *in miſcell quæſtion. cap.* 9. Ioh. Schneidwin. *in comment. ad tit. Inſtit. de nupt. par.* 2. *rubr. de tertio requiſito. fol.* 65. Et quod conſenſus eſſe debeat liber & carere omni metu. Gail. *in pract. Cam. Imper. obſer. lib.* 2. *obſer.* 93. Viuius *com. opin.* 493. Synt. com. opin. *lib.* 5. *tit.* 2. *num.* 5. *fol.* 703. An autem ſtatuto † caueri poſſit, vt nuptiæ 2
hæ duntaxat licitæ ſint, quæ mutuo liberorū ac parentum conſenſu cœptæ & initę ſint, notat Coraſ. *lib.* 1. *miſcell. c.* 27. *n.* 5. Vaſq. *in tract. de ſucceſſ. creat.* §. 10. *num.* 630.

L. Neque ſine nuptiis. 13.

1 *Matrimonij contractus ſine dotalibus inſtrumentis probari poteſt.*
2 *Matrimonium quando confeſſione coniugum probetur.*

PEr inſtrumenta † confecta ſuper dote non contrahitur matrimonium. Sine inſtrumētis contractum 1
matrimonium per indicia probari poteſt. Bald *l.* 4. *in fi. ff de pigno.* De matrimoniorū & nuptiarum probatione, Maſcard. & Pacian. *in tract. de probatio. in indice, vocab. matrimonium.* Quando per duos † teſtes, item coniugum 2
confeſſionem probetur, Pariſ. *conſ.* 58. *n.* 6. *vol.* 3. Viuius *in com opin. lib.* 3. *opi.* 493. Synt. com. opin. *li.* 1. *tit.* 2. *n.* 5. *f.* 703.

L. Neque ab initio. 14.

1 *Voluntatis libertas in contrahendo matrimonio non impedienda.*

IN contrahendo † matrimonio & diſſoluendo libertas voluntatis non impedienda. Bald. Paul. Æmil. 1
Verall. *deciſ.* 23. *par.* 2. Marc. Anton. de Amatis *deciſ. prouincia Marchia* 50. *num.* 33. Ioſeph. Lodouic. *concluſ vnica, de conſuetudine, verb. infertur* 68. *cap. Gemma,* vbi Felyn. & Panormit. *de ſponſalib. extra.*

L. Vxorem. 15.

1 *Liberta à manumiſſore vxor duci poteſt.*

MAnumiſſor † vxorem ducit libertam. Baldus & 1
Salycetus.

Authent. Sed nouo iure.

1 *Patronus cum liberta quomodo nuptias licite contrahat.*

NVptias † cum liberta patronus adhibitis inſtru- 1
mentis dotalibus licite contrahit, *hoc text.* Nouell. 78. *cap ſi quis.* 3, *authent. collat.* 6. *tit.* 7.

L. Patrem. 16.

1 *Exponens filiam pater quando alimentorum expenſas ſoluat.*

PAter filiam † exponens, & non conſentiens in nu- 1
ptias filię cum nutritoris filio, alimentorum expenſas ſoluit. Salyc. & Bald. De alimētorum expenſis. Ioh. Garſia *in tract. de expenſ.* in tranſcurſu. Cuiac. *lib.* 16. *obſ.* 36.

L. Nemini liceat. 17.

1 *Nuptiæ inter perſonas parentum & liberorum loco habitas prohibitæ.*

INter aſcendentes † & deſcendentes parentes & libe- 1
ros perſonasq; liberorum & parentum loco habitas, item inter quaſdam ex latere affinitatis intuitu coniunctas perſonas nuptię ſunt illicitæ, *hac l.* Bald. De matrimoniis reſpectu conſanguinitatis, affinitatisq; inter aſcendentes, deſcendentes & collaterales coniunctos aut affines prohibitis, vide Iohan. Schneidwin. *in comment ad tit. Inſtit. de nupt rubr. de arbore canonic. num.* 3. & 4. 8. 9. & *rubr. de arbore affinit. à num.* 14. *ad* 20. Caualcan. *par.* 2. *deciſio.* 12. in tranſcurſu. Synt. g. iur. Tholoſ. *lib.* 9. *cap.* 11.

L. Viduæ. 18.

1 *Viduæ ante 25. ætatis annum abſque parentum conſenſu denuo nubere nequeunt.*

VIduæ † nondum completo 25. ætatis anno abſ- 1
que parentum conſenſu nuptias non repetunt. In

electione

Digitized by Google

electione ſecundi mariti vidua à patre diſſentiens iu-
dicis auxilio inter competitores moribus potiorem & à
vidua approbatum, ſortitur: Proximi viduæ conſan-
guinei in marito aſſignando digniores ſunt, ad quos
ex ximo gradu non pertinet viduæ hæreditas. Matth.
Wes. deciſ. 66. num. 1.

L. Celebrandis 19.

1 *Conſobrinorum nuptiæ legitimæ ſunt.*
2 *Fratrum duorum liberi etiam de iure diuino recte coniunguntur.*
3 *Matrimonia diuino iure in quibus gradibus prohibita.*

1 CONſobrini † ex duobus fratribus & binis ſororibus legitimas contrahunt nuptias, *hac lege. l. non ſolum. §. 1. de nuptiis. §. duorum.* vbi Iohan. Borcholt. *Inſtit. de nupt.* Schneidw. *ad tit. Inſtit. de nupt. rubr. de arbore conſang. ſub quæſtio. in quibus gradib. num.* 18. *fol.* 51. vbi defenditius
2 ciuile & diuinum conuenire in nuptiis † liberorum, fratrum ac ſororum, Canonicum autem diſcrepare, quod in quarto gradu lineæ collateralis æqualis ſecundum computationem graduum iure canonico receptam, approbat collateralium conſanguineorum coniugia, per *cap. non debet.* iuncto Felyno & Panormitano, *de conſanguinitat. & affinit. extra.* In quibus gradibus iu-
3 re † diuino matrimonia prohibeantur. vide Leuitici *capite* 18. *&* 20.

L. In coniunctione. 20.

1 *Matris conſenſus in nuptiis filiæ patre orbatæ requiritur.*

1 IN matrimonio † filiæ patre orbatæ matris & coniunctorum conſenſus requiritur, ſi mater non adſit, curator cum propinquis, in euentum iudex maritum puellæ aſſignat. Baldus. Quatenus matris conſenſus in filiæ nuptiis ſit neceſſarius. Schneidw. *in commentar. ad tit. Inſtit. de nupt. cap.* 4. *de requiſito conſenſu parentum. rubr. an indiſtincte, num.* 31. 33. 34. *fol.* 67. 68.

L. A caligato 21.

1 *Matrimonia militum caligatorum quouſque licita.*
2 *Dictio vſque quid operetur.*

1 CAligati † milites ad protectoris vſque perſonam matrimonia licite contrahunt cum ingenuis mu-
2 lieribus, *hac lege.* De dictione † *vſque* & huius dictionis operatione. Bart. *ad l. patronus. §. 1. de legat.* 3. Burſat. *conſil.* 93. *lib.* 1. *num.* 6. Quando includendi vim habeat. Menoch. *conſil.* 337. *num.* 20. *&* 21. *lib.* 4. Interdum iuncta orationi affirmatiuæ permiſſionem actus, negatiuæ appoſita prohibitionem operatur, Gemmian. *conſ.* 15. *n.* 19. *per cap. capellanus. de feriis extra.*

L. Si donationum. 22.

1 *Matrimonium extrinſecæ pompæ omiſſione non vitiatur.*

1 DOnationes † ante nuptias, inſtrumentaq; pactorum dotalium, pompæ item omiſſio vt extrinſeca non vitiant matrimonia perfecta, *hac l. l. iubemus. infra de repud. §. quod vero dolum, authent. vt liceat matri & auiæ. Nouell.* 117. *cap.* 5. Hieronymus de Laurentiis *deciſione quinquageſima ſeptima, num.* 2.

L. Imperialis. 23.

1 *Clementia imperialis lapſos erigit.*
2 *Clementia principem ornat.*
3 *Scenicæ mulieres quatenus natalibus reſtitui poſſunt.*
4 *Dignitas à principe conceſſa omnem infamiam tollit.*
5 *Legitimatio matris liberis eiuſdem prodeſt.*

1 IMperialis clementia † lapſos erigit & natalium reſtitutione ſpem melioris conditionis non adimit, *hac lege.* Cardinal. Zabarel. *conſil.* 94. incipient. *reſpondeo.*
2 Schard. *ad Bart. hoc text.* De clementia † principem ornante & commendante. Iaſ. *ad rubr. C. de ſacroſ. eccleſ. par. vel lect.* 2. *num.* 12. *§. oportet. auth. de iudicib.* Fuſc. *in ſingul. vocabul. index. num.* 62. de natalium reſtitutione. C *conſilio* 616.

§. Quodſi.

Clementiam denegans veniam nullam ve-
ſperet, *hoc §.*

§. Mulieres.

Mulieres ſcenicæ † in reſtitutione natalium dum ad 3
meliorem conditionem migrare nituntur clementia
& fauore dignæ ſunt, *hoc §.*

§. Præſenti ſanctione.
§. Nam omni.

Princeps conferendo dignitatem videtur diſpenſa-
te de omni infamia. Delinquens peracta pœnitentia, 4
& impetrata indulgentia habetur pro eo qui non peccauit. Bartolus. Sceolcæ impetrata à principe venia licite contrahunt nuptias cum ingenuis, Salycetus. De impetrata diſpenſatione. Iaſon *ad l. in arenam.* 4. *notab. de inoffic. teſtam.* Barbat. *conſ.* 27. *col.* 1. *vol.* 2. Abbas *in c. præterea. de teſtib. cogen.* Alban. *ad Bart. hoc §.* Menoch. *de præſumpt. lib.* 2. *c.* 20. *num.* 25. Franciſc. Mignon *ad conſuet. Andegauenſ. num.* 3. *col.* 3. *fol.* 89.

§. Sed & liberos.

Matris † reſtitutio & legitimatio liberis eiuſdē pro- 5
deſt. De legitimatione quæ fit ex reſcripto principis. Gail. *in pract. Cam. obſer. lib.* 2. *cap.* 141. *num.* 2. Clementin. *in tract. de patria poteſt. cap.* 5.

Authent. quod eis.

1 *Iuramentum ſuper re illicita præſtitum non ſeruetur.*
2 *Iuramentum enormiter lædens non obligat.*
3 *Dignitatem conſequens tacite reſtitutus videtur.*
4 *Scenica filia quæ dicatur.*
5 *Matrimonij priuilegio fruuntur liberi poſt conceſſionem illorum non antea nati.*

SCenicæ mulieres ob iuramentum præſtitum nō te-
nentur permanere in turpi vita. Iuramentum † ſu- 1
per re illicita præſtitum non ſeruandum. Per iuramenti illiciti obſeruationem vrgens, & non recedens ab illicito iureiurando pœnam meretur, *hoc textu.* Bald. *cap. non eſt obligatorium.* & in hoc Pet. Peck. *de reg. iur.* Gail. *in pract. obſ. l.* 1. *obſ.* 22. Idem *de pace publica, lib.* 1. *cap.* 4. *num.* 16. *cap. quanto. cap. etſi Chriſtus. § Iacobus.* iunctu Felyn. & Panorm. *de iureiur. extra.* Seraphin. *in tract. de priuileg. iuram. cap.* 40. *num.* 17. *& priuileg* 71. *nu.* 35. Et quando ſine periurij macula quis iuramentum non obſeruet. Ioachimus Mynſingerus *conſil.* 51. Quod enormiſſime lædens
† iuramentum ſine intercedente vlla abſolutione ob- 2
ſeruet. Menoch. *conſ.* 24. *n.* 4. *&* 24. *vol.* 1.

§. Similes vero.

Conſequens † dignitatem reſtitutus tacite videtur. 3
Baldus & Salycetus. Bart. *ad §. præſenti, hac l.* Crauet. *conſ.* 958. *num.* 24.

§. Illud.
§. Si vero ante.
§. Sed etſi.

Scenica filia † dicitur quæ nata eſt tum; cum mater
in exercitiis ſcenicis verſabatur. Natæ poſt reſtitutio- 4
nem natalium ingenuæ ſunt. Matrimonij † priuilegia
fruuntur liberi nati poſt impetratum priuilegium non 5
antea procreati, niſi ad ſpecialem ſupplicationem princeps ante natis reſtitutionem conceſſerit, *hiſce §§.* Salycetus *l. fin. infra. de decurion.* Quando in fauorabilibus natus ante dignitatem vel priuilegij exercitium fruatur commodis priuilegij. Franciſcus Hottomannus *illuſtr. quæſtione tertia.* vide remiſſiones *in tit. de matrimon. ad morganaticam contracto, in vſib. feud.*

§. Imo

§. Imo & illud.

6 Dotalibus† inſtrumeotis ceſſantibus, exceptis ne-
fariis & inceſtis nuptiis, nuptiæ legitimæ ſubſiſtunr.
Matrimonia inter pares ceſſantibus inſtrumentis do-
talibus ſubſiſtunt. Bald. & Salyc. *ad hunc* §. De nato ex
7 parentibus † qualitate imparibus, videlicet patre no-
bili & matre ignobili, an ſir capax paternæ ſucceſſio-
nis. Iohan. Cephal. *conſil*. 48. *parte* 1. Et de matrimooio
8 inter nobilem † maritum & vxorem plebeiam. Andr.
Fachin. *lib*. 3. *controuerſiar*. *c*. 53.

Auth Maximis decorati.

9 Dignitatibus maximis † decorati, exceptis barba-
ris Romano Imperio ſubiectis ouptias intercedenti-
bus inſtrumenris dotalibus contrahuot. Bald. Ioſeph.
Ludouic. *deciſ. Peruſin*. 99. *n*. 9. *p*. 2.

§. His itaque.

Conſtitutiones & leges de matrimoniis quoad na-
ralium reſtitutionem & circa nuptias coningum qua-
litate diſparium referendæ ad coniugia tempore im-
perii Honorii & Theodoſii contracta. Bald. *ad hunc* §.
Franciſ. de Garzatorib. *in tract. de legum conciliation. lib*.
1. *num*. 6.

L. Sancimus 24.

1 *Nuptiarum conditio non potentia ſed ſolo actu impletur.*
2 *Nuptiarum tempus quomodo intelligatur.*

2 COnditio † nuptiarum impletur per actum ipſum
non per potentiam, Salycet. vbi fit mentio nu-
ptiarum non ſufficit nobilis ætas, ſed matrimonii con-
tractus perfectus reqoiritur. Bald. Tempus nuptiarum
2 intelligitur † de die qno nuptiæ celebrantur. Bartol.
Pariſ. *conſil*. 29. *libr*. 2. Socin. *conſil*. 65 *in* 1 *&* 2 *colum libr*.
3. Fulgoſ. *conſil*. 112. incip. *quadam mulier*. Alphan. *in repor*.
num. 557. Schard. ad Bartol. *hac l*. Pro intellectu legis
vide Aleaand. *conſil*. 55. *num*. 1. *lib*. 2. Frider. Pruckman
in tractat. de different. vtriuſque ſexus. memb. 3. *artic*. 26. *n*. 7.

L. Si furioſi. 25.

§. Et quidem.

§ In filio.

§. His itaque.

1 *Furioſi filius vxorem ducens cuius autoritate donationem
propter nuptias conſtituat.*
2 *Furioſus mente capti appellatione quando non veniat.*

1 FIlii † furioſorum & dementium matrimonia ſinę
parentum conſenſu contrahentes, donationem
propter nuptias & dotem auctoritate paterni curato-
ris conſtituit. Afflictæ perſonæ expenſarum detrimen-
to non prægrauandæ. Bald. & Salyc. Ex hoc tex. notat
2 Bartol. ꝑ lex loquens † de mente capto, ex neceſſita-
te non habeat locum in furioſo. Bald. *ad l*. 2. *infr. de cu-
rator. furioſ*. Matthe ſilan. *ſingul*. 179. *num*. 4. Alexand. Pa-
riſ. Schard. ad Bartol *hac l*. Franciſc. de Garzatorib. *de
legum conciliat. lib*. 1. *n*. 4. 6. Caſtrenſ. *ad l. dotem. num*. 1. *ſolut.
matrimon.*

L. Si quis alumnam. 26.

§. Nos itaque.

1 *Alumnam quando ducere liceat.*
2 *Patrinus è baptiſmate ſuſceptam ducere nequit.*

1 ALumoam † quam quis filię loco non educanit,
ducere licet. Bald. & Salyc. *l*. 46. 51. *ff. hoc tit. c. ſi quis
ancillam*. 29. *q*. 2.

§. Ea videlicet.

2 Leuatam ex ſacroſancto † baptiſmate ob copulatio-
nem animarum & paternam affectionem præſumptã,
vxorem ducere eſt prohibitum. Bald. *ad hanc l. c. veniens.
de cognat ſpiritual*. Geminian. *conſ*. 110. *in princip.*

L. Sancimus. 27.

1 *Prohibitio legis Iuliæ & Papiæ in nuptiis contrahendis ho-
die ceſſat.*
2 *Mortis in articulo conſtitutis nuptiæ haud interdictæ ſunt.*

LEgis Iuliæ† & Papię prohibitiooes, qnoad prohi- 1
bitiones ætatis 50. aut 60. anoor. in ouptiis cõtra-
hendis ceſſat. *h. l*. Bald. De matrimonio † licito non ſal- 2
tem ſenibus, verum conſtitutis in mortis articulo. Pa-
riſ. *conſil*. 28. *nu*. 4. *vol*. 2. Viuius *in commun. opinionib. opin*.
492. Syotagma *com. opinion. lib*. 5. *tit*. 2. *n*. 4. *f*. 703.

L. Si libertatem. 28.

§ Nos igitur. §. Similis melius.

1 *Dignitas & felicitas coniugibus communis eſt.*

DIgnitas † & felicitas ſuperueniens inter coninges 1
communis eſt nec diſſoluendi connubii anſam
præbet. Bald. & Salyc. *l. lex Iulia. ff. hoc tit*. Tiraquel. *in le-
gib. connubialib. c*. 1. 2. 3.

De inceſtis & inutilibus nuptiis.

TITVLVS V.

AD rubr. titul. & materiam, vide Cyn. Bartol. Bald.
Angel. Caſtrenſ. Salycet. Sichard. Suarezts, Do-
nat. à Fina, Bonacoſſ. *libr*. 5. Syntagma *commun. opin. tit*. 3.
Syntagma iur. Tholoſ. *lib*. 9. *c*. 11. *nu*. 3. Gail. *in pract. Cam.
Imp. obſ. lib*. 2. *obſ*. 48. *nu*. 6. Anton. Peregrin. *de iure fiſci. lib*.
5. *tit*. 1. *num*. 12. Vincent. de Franch. *deciſ*. 27. 28. Regner.
Sixrio. *de regalib. c*. 13. De inceſtuoſorum legitimatione.
Forſter. *de ſucceſſ. ab inteſtat. lib*. 6. *c*. 25. Matth. Coler. *de-
ciſ*. 184. Modeſtio Piſtor. *illuſtr. q*. 92. *conſtitut. elect. Saxon*.
vbi Dan. Moll. *p*. 4. *conſ*. 19.

L. Liberta. 5.

1 *Liberta patroni vxor eo inuito diuertere nequit.*

LIberta † vxor patroni oon poteſt inuito patrono 1
dinertere, & cum alio nuptias contrahere. Bald.
Anton. Teſſaur. & Blaſ. Florezts Diazts *deciſ*. 100. Me-
noch. *de arb. iud. lib*. 2. *cent*. 3. *caſu* 286. Cæpol. *conſil. crim*.
68. Conſtitut. crimin. Caroli V. Imp. *c*. 117. & in illam
Rhemus.

L. Neminem. 2.

1 *Bigamus infamia notatur.*

BInas vxores † nemo ſimul in Imperio Romano ha- 1
beat citra infamiæ pœnam. Bald. *Conſtitut. elect. Sa-
xon. p*. 4. *c*. 19. Wurmſer *in pract. Cam. obſer. l*. 1. *tit*. 36. *obſ*. 7.
Syntagma iur. Tholoſ. *lib*. 6. *c*. 2. *nu*. 12.

L. Cum ancillis 3.

1 *Ancillam dominus vxorem olim non ducebat.*
2 *Decurionis ancillam ducentis pœna.*
3 *Accuſatio delictorum impune non negligitur.*
4 *Nuptias inceſtas fieri permittentis pœna.*
5 *Scientia ſuperueniens ignoranti pœnam accerſit.*
6 *Pœna delictum fieri permittentis quam ipſius delinquen-
tis mitior eſt.*

CVm ancillis † domioi qnondam præſertim decu- 1
riones, noo contrahebant matrimonia: & liberi
nati ſequebantur conditionem matris & fiebant ſer-
ui. *h. l*. Bal. vide *Nouell*. 22. *de nup. collat*. 4. *tit*. 1. §. *ſi vero. c*. 10.
Boer. *deciſ*. 55. *nu*. 5.

§. Si enim Decurio.

Decurio † cum ancilla contrahens matrimonium 2
quoodam in inſulam relegabatur', ancilla autem in
metallum detrudebatur. Pœna requirit cognitionem
& ſententiam iudicis, *h*. §. *l*. 12. *ff. de pœnis*.

§. Quod ſi actores.

Actores † & procuratores criminalium proceſſuum 3
ſcienter negligentes criminom delationem & accuſa-
riooem, metalli pœnam metuant, *h*. §.

§. Si vero.

Dominus feudi nuptiis † inceſtuoſis & inutilib. in- 4
dulgens, easq; noo puniens, fundi & mancipiorũ ru-
ſticorũ patiatur confiſcationem. Io ciuitate celans &
permittens fieri inceſtas ac inutiles nuptias, pro bo-
norum dimidia confiſcationem patiatur, *h*. §. Ratio-

5 ne † ſuperuenientis ſcientię quis punitur, qui igno-
6 rantię ratione à pœna excuſabatur: Minus † quis punitur, in cuius domo fit aliquid, eo patiente, quam principalis qui deliquit. l. 1. infr. de falſa moneta. Bald. & Gotfred. ad hanc legem.

L. Qui contra. 4.

1 *Nuptias illicitas contrahentes omni lucrorum nuptialium lucro priuantur.*

2 *Error iuſtus quatenus à prohibitarum nuptiarum pœna excuſet.*

1 CONtra legum † præcepta nuptias contrahentes ſpe omni lucrorum nuptialium ſub titulo tam dotis, quam propter nuptias donationis priuantur per fiſcũ. Bald. & Salyc. Suarezts in ſyntag. comm. opin. lib. 5. tit. 3. nu. 5 fol. 709. Couarr. in epit. 2. partis decret. c. 6. § 8. n. 22. Menoch. de arb. iud. lib. 2. cent. 3. caſu 244. nu. 15. Alphan. in collectan. n. 974. Vincent. de Franch. deciſ. 52. num. 3. & deciſ. 130. num. 1. Valaſc. conſult. 15. lib. 1. f. 78. Hier. de Laurent. deciſ. Auinion. 70. Ant. Peregrin. de iure fiſci. lib. 5. tit. 1. n. 12.

§. Exceptis.

2 Errore † probabili nuptias prohibitas contrahentes, dum comperto errore diſcedunt à prohibitis nuptiis, pœnam confiſcationis bonorum non ſentiunt h. § l. ſi adulterium, § nonnunquam. ff. ad l. Iuliam, de adulter. l. 3 ff. depoſiti. Ioh. Schneidw. in commentar. ad tit. Inſtit. de nuptiis p. 3. rub. de nup. illicitis, ſub quaſt. incip. quæ dicũtur nuptiæ inceſtæ aut nefariæ. n. 10. & 11. f. 72. Ant. Peregrin. in tr. de iure fiſci. lib. 5. tit. 1. num. 16. & 17. f. 367. Villalob. in ſynt. comm. opin. lib. 5. tit. 3. num. 8. f. 709.

L. Fratris vxorem 5.

1 *Fratris vidua & vxoris ſoror duci prohibentur.*

1 FRatris † præmortui vxorem & vxoris ſororem nemo licite ducit. h. l. Salyc. l. penult. & fin. hoc tit. Conſilia IC. German. Egnolph. tom. 3. conſil. 1.

L. Si quis inceſti. 6.

1 *Patria poteſtas ex inceſtis nuptiis non acquiritur.*

2 *Liberis ex inceſto coitu natis quatenus teſtamento relinquere liceat.*

3 *Nuptias inceſtas conſilio ſuo promouentes ex iiſdem nato non ſuccedunt.*

4 *Conſilium malum quatenus pœnam mereatur?*

5 *Maſculino fœmininum etiam in pœnis comprehenditur.*

1 INceſtas † contrahentes nuptias filios non habent in poteſtate, proprias vero facultates retinent & his ſuccedunt liberi, parentes, frater. Bald. Decius ad l. certum. nu. 7. C. vnde legitimi. Ripa ad l. 1. num. 16. C. de edend. Alphan. in reportat. nu. 309. f. 90. & 91. Fuſc. ſingul. 115. f. 48. Clementin. in tractat. de patria poteſtat. folio 34. numero 57.

§. Teſtandi.

2 Inceſtuoſas † contrahentes nuptias iis demum per teſtamenta quædam relinquunt, quibus leges ſucceſſionem non denegant, h. § l. 3. § fin. infr. de ſecund. nup.

§. Ita tamen.

3 Conſilia † dantes ad inceſtas nuptias non ſuccedunt inceſtuoſo, ſed gradu proximo, & experti conſilii illiciti ad ſucceſſionẽ proſunt. h. § l. hac edictali, infr. de ſe-
4 cund. nupt. Quatenus quis conſilii † mali nomine puniatur. Rudelius inter conſil. IC. German. tom. 2. conſi. 47. Syntagm. iuris Tholoſ. lib. 30. c. 11. n. 6.

§. Ea vero.

5 Inceſtus † pœnæ viris inferendæ ad fœminas extenduntur, h. § Maſculinum cõcipit fœmininũ in pœnis.

Auth Inceſtas.

1 *Nuptias inceſtas contrahentis pœna.*

1 COntrahens † inceſtas nuptias amittit bona, honorem, interdum & verberibus afficitur, hoc tex. Ioh. Dauth in commentar. de teſtament. rubric. qui teſtam. n. 250. Simon de Prætis de interpretat. vltim. volunt. lib. 1. dubio 1. ſolut. 4. nu. 92. f. 149. Alphan. in reportat. nu. 309. Duennas reg. 150. Ant. Teſſaur. & Blaſ. Florezts Diazts deciſ. 100. num. 5.

Auth Ex complexu.

1 *Naturalium nomine ex inceſto coitu non veniunt.*

NEfarii † & inceſtuoſi naturalium nomen nõ merentur: iidem ſucceſſione & alimentis ſunt indigni. Bald. Fuſc. in ſingularibus lit. A n. 115. f. 38. Duennas Reg. 366. Anton. Gabr. Roman. in com. concl. libr. 6. tit. de aliment. concl. 1. Ioſeph. Ludou. com. concl. 1. Crauet. conſil. 138. 184. 199. Palæot. in tract. de nothis & ſpuriis, q. 47. ampliat. 14. Hippol. de Marſil. ſing. 358. Alphan. in reportat. nu. 53. Quid iure Saxonico quoad textus huius diſpoſitionem ſtatutum reperiatur. vide Zobel & Roman. par. 2. differ. 11. f. 228. 1

L Humilem vel abiectam. 7.

§. Humiles.

1 *Nobilis nemo diuitiis nec ignobilis paupertate redditur.*

PAuper † macula carens non habetur pro vili perſona: Non paupertas ſed ſtatus conditio & vilitas nobilem ignobilemue aliquem reddunt. Bal. & Salyc. Hier. de Laurent. deciſ. Auinionenſi 72. Guido Papæ quæſt. 580. 1

L. Licet quidam. 8.

1 *Vxor fratris etiam nondum cognita à ſuperſtite fratre duci nequit.*

VXorem fratris † & virginem, frater ſuperſtes ducere non poteſt. l. frater. 5. ſup. h. tit. Bald. ad hanc l. 1

L. Ab inceſtis. 9.

1 *Nuptiæ inceſtæ reſcripto principali permitti nequeunt.*

2 *Nuptiis inceſtis an diſpenſatio magiſtratus proſit?*

3 *Diſpenſatio an ex magiſtratus indulgentia inducatur?*

REſcriptum permittens † inceſtuoſas nuptias eſt 1
ipſo iure nullum. Salyc. An per † diſpenſationem 2
iſtiuſmodi nuptię tolerent Pontifex aliique magiſtratus. Schneidw. in comment. ad tit. Inſtitut. de nupt. rubr. de arbore affinitat. quæſt. an ſuper matrimoniis in gradib. prohibitis, f. 51. Tholoſan. lib. 9. ſyntag. c. 11. n. 23. Camil. Gallin. in comment. ad tit. de verbor. ſignif. fol. 305. à nu. 50. ad 52. Et
an diſpenſatio per conuictum † decennii & magiſtra- 3
tus indulgentiam inducatur. Paul. Æmil. Verall. deciſ. 269. fol. 73. parte 1.

De interdicto matrimonio inter pupillam & tutorem ſeu curatorem filiosq; eorum.

TITVLVS VI.

AD rubr. tit. ac materiam, vide Cyn. Bartol. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Vincent. Carocium deciſ. 81.

L Senatuſconſulti. 1.

1 *Matrimonium inter pupillam, & tutoris filiũ nullo prætextu excuſatur.*

INter pupillam † & tutoris filium matrimonium prętextu ignorantiæ & ruſticitatis non excuſatur. Salyc. & Bald. Quod huius textus diſpoſitio iure canonico non procedat, notat Bartol. Roman. conſil. 506. incip. in re, Schard. ad Bartol. hoc tex. Roland. à Valle de lucro dotis. q. 100. Menoch. de arbitr. lib. 2. cent. 3. caſu 194. n. 12. 1

L. Mater pupillæ 2.

1 *Vitricus priuigni tutor eſſe poteſt.*

INter matrẽ pupillæ † & tutorẽ pupilli nuptiæ ſubſiſtunt, & vitricus poteſt eſſe priuigni tutor, h. tex. l. vlt. inf. de contrar. tut. iudic. l. ſi. & l. ſi nonnunquã. de adopt. Bal. & 1

Bar-

Bartol. Angel. Peruſin. *ad Nouell. de nupt.* §. *eiuſdemque. fol.*17.*num.*3. Pontan. *ad conſuetud. Bloiſenſ. in artic.* 9.*vol.*1. *fol.*128. Prǫiudicia Imper. Cam. Gilmann. *ſub vocab. tutela. fol.*345.

L. Cum proponas.3.

§. Vt autem.

1 *Socer curator nurui dari non prohibetur.*

1 SOcer† non prohibetur dari curator nurui, nec cura ſuperueniens dirimit matrimonium legitime contractum inter adultum & filiam curatoris, *hac l.* Salyc. l. *qui in prouincia, ff de rit. nuptiar. l. ſancimus. infr. de admini-ſtrat. tutor.*

L. Libertinum 4.

1 *Filiorum appellatione naturales comprehenduntur & an legitimi. nu. ſeq.*

1 FIliorum† appellatio naturales etiam comprehendit. Inter filium liberti, & pupillam cuius ipſe libertus eſt tutor, prohibitum eſt matrimonium. Bald. & Salyc. l. 64. *de rit. nuptiar.* An filiorum appellatio† comprehendat legitimatos. Crauet. *conſil.* 675. Num in dubio filius naturalis præſumatur. Fachin. *lib.* 3. *controuerſ. cap.* 43.

L. Curatorem. 5.

1 *Curatoris filia ab adulto licite ducitur.*

CVrator† adulto ſuo poteſt in vxorem dare filiam. Bald. *hoc text.*

L. Si patris. 6.

§. Sane.

1 *Tutoris filius cum pupilla quatenus licite matrimonium contrahat.*

1 RAtionibus† redditis, aut non redditis, filius tutoris non contrahit matrimonium cum patris pupilla niſi impleuerit annum ætatis 25. vel puellę pater de nuptiis diſpoſuerit. Salyc. & Bald. l. *non ſolũ.* §. 1. *de ritu nuptiar.* Paul. Montan. *in tract. de tutel. c.* 31. *effect. vlt. num.* 22. *fol.* 102.

L. Si tutor. 7.

1 *Tutor pupillam vxorem ducens infamia facti notatur.*

1 TVtor pupillam † ducens aut filio nuptui dans, infamiam facti incurrit ob præſumptionem, quod rationum redditionem iſtiuſmodi matrimonio ſubterfugere ſtudeat, *h. lege.* Bald. *l. quoniam. de his qui notant. infam. l.* 67. §. 5. *de ritu nuptiar.* Montan. *de iure tut. c.* 31. *effect. vlt. nu.* 9. & 10 terminis ad hunc §. *ibid. nu.* 17.

L. Si quis tutoris 8.

1 *Tutoris conſtituta pœna ad fictum tutorem non pertinent.*

1 LEx† pœnalis de tutore vero loquens ad fictum & gerentem ſe pro tutore non extenditur. Bald. & Salyc. *l. in ambiguis.* vbi Maynerius, & Petrus Faber *de regul. iuris.*

Si quacunque præditus poteſtate vel ad eum pertinentes, ad ſuppoſitarum iuriſdictioni ſuæ aſpirare tentauerint nuptias.

TITVLVS VII.

AD rubric. tit. & materiam, vide Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac.

L. Si quis.

§. Illo.

1 *Magiſtratus ſubditam terrore ad matrimonium adducens punitur.*

1 SVbiectũ† ratione officii, terrore ad matrimonium adducens decem auri libris mulctatur, & officio dignitateq; priuatur. Bald. Salyc. iudicis iniuriam proteſtando quis declinare poteſt. *h. l.* Bartol. idem *conſ.* 105. incip. *inquiritur.* Alex. *conſ.* 89. *vol.* 1. Schard. & Alban. ad Bart. *h. l.* Surd. *deciſ.* 89. *n.* 11. Flam. Charta. *deciſ.* 6. *n.* 6. *f.* 17.

Si nuptiæ ex reſcripto petantur.

TITVLVS VIII.

AD rubr. tit. & materiam, vide Cyn. Bald. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac.

L. Quidam. 1.

§. Si quis.

§ Exceptis.

1 *Reſcripto principali nuptiæ impetrari nequeunt.*

REſcriptum † nuptias mandans ſubreptitiũ vide- 1
tur. Ob reſcriptum principis mulier inuita non contrahit nuptias. Impetrans ſubreptitie reſcriptum nuptias concilians publicationem bonorum metuat. Salyc. Menoch. *de arbitr. iudic. lib.* 2. *cent.* 3. *caſu* 201. *n.* 13.

L. Nefandiſſimum. 2.

§. Precandum.

1 *Reſcriptum quatenus ſubreptitium exiſtimetur.*

REſcriptum† ſurreptitium præſumitur toties, quo- 1
ties alicui eſt denegata petitio. Bald. *l. iubemus. C. de ſacroſ. eccleſ.* Reſcriptum inceſtas nuptias tolerans ſorreptitium eſſe cenſetur. Salyc. De ſurreptitiis reſcriptis ipſo iure nullis. Menoch. *de arbitr. libr.* 2. *cent.* 3. *caſu* 201. Crauet. *conſil.* 68. *nu.* 3. *conſ.* 103. *n.* 17. Iohan. Baptiſt. Coſta *in tract. de facti ſcientia & ignorant. tit. commun. vtriuſque iudic. reg.* 2. *nu.* 3.

De ſecundis nuptiis.

TITVLVS IX.

AD rubric. tit. & materiam, vide Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Sichard. Chærian. Suaretz. Vezin. Bellacomb. *libr.* 5. *ſyntagm. com. opin. tit.* 4. Peregrin. Iannin. *de citat reali lib.* 2. *c.* 11. *nu.* 25. Wurmſer *in obſ. Cam. Imper. lib.* 1. *tit.* 36. *obſ.* 6. Crauet. *conſil.* 514. 523. Tholoſan. *lib.* 9. *ſyntag. c.* 26. Fachin. *lib.* 3. *controuerſ. cap.* 65. Gail. *in pract. Cam. obſeru. lib.* 2. *cap.* 98. *num.* 8. Hieron. Treutler *in theſib. D. vol.* 1. *diſputat.* 8. *theſ.* 5. *lit. B.* Deci. Puluæ. Ioh. Nicolai. Ripam, Ioh. de Gareon. Bernhard. Arelatar. Matth. Bois, Anton. Gabr. Roman. *in com. concl. tit. de nupt.*

L. Si qua mulier. 1.

1 *Luctus intra annum nubens olim infamia notabatur.*
2 *Mulieri binubæ cõſtituta pœna in fauorem liberorum primi matrimonii hodie mutata non ſunt.*
3 *Mulier ſecundo nubens quantum marito relinquere queat.*
4 *Luctus intra annum nubentis pœna.*
5 *Nuptiis ſecundis hereditates amittuntur.*
6 *Nubens ſecundo mulier relicta in primi mariti teſtamento amittit.*

MVlier quondam† intra annum luctus nubẽs fie- 1
bat infamis. *h. l.* Bartol. Bald. & Salyc. An idem iure Canonico ſit ſtatutum, vide. *c. fin.* & in illud Felyn. & Panormit. *de ſecund. nupt. extr.* Paul. Æmyl. Veral. *par.* 2. *deciſ.* 25. *nu* 4. vbi diſponitur, quod citra infamiæ notam nubat. Num autem euitet† pœnas in fauorẽ libe- 2
rorum primi matrimonii introductas. Villalob. *in ſyntag. commun. opin. lib.* 5. *tit.* 4. *num.* 30 *fol.* 711. & *num.* 52. *folio* 713.

§. Præterea.

Mulier ſecundo nubens † vltra tertiam bonorum 3
partem ſecundo marito nõ dat nec relinquit. *h. §. l. hac edictali, infr. hoc tit.* Hier. Cagnol. *tom.* 2. *repetit. nu.* 12. *fol.* 50. Vezin. *in ſyntag. com. opin. lib* 5. *tit.* 4. *num.* 20. *fol.* 710. Roman. *ſingul.* 251. Zobel. *in diff. Sax. p.* 2. *c.* 47. *in diff.* Roman. *fol.* 391.

§. Omnium.

Secundo† nubens mulier hęreditates, legata, fidei- 4
commiſſa & donationes amittit, *h. §. l. hac edictali, h. tit. infr.* Boer. *deciſ.* 150. *nu.* 3. vbi tractat de amiſſione rerum

donatarum. Cherian. *in ſyntag com. opin. lib. 5. tit. 4. n. 16. f. 710.* Bellacomb. *ibid. nu. 23. f. 710. col. 2.*

§. *Nam hæc.*

5 Hæreditates† per ſecundas nuptias cum fideicommiſſis & donationibus amiſſas vindicant ſuccedentes ab inteſtato. Correctio morum vbi per legem inducitur, fiſcus nil ex pœnis lucratur, *hoc* §. Bellacomb. *in ſynt. com. Opin. li. 5. tit. 4 fol. 710.*

§. *His etiam.*

6 Mnliet ſecundo† nnbens relicta per vltimam mariti volnntatem amittit, *h.* §. Ludou. Roman. *conſ.* 182. Syntagma *com. opin. lib. 5. tit. 4. n. 12.* Anania *conſ.* 73.

§ *Eandem quoque.*

Vxor ſecundo nubens hæreditates ab inteſtato legitimas & honorarias vltra tertium gradum ſibi non vendicat, *hoc* §.

Auth. Iiſdem.

1 *Luctus intra annum mulieris ex alio quam ex priori marito conceptam prolem parientis pœna.*
2 *Tutores liberis nō petēs mater tutrix impune nubere nequit.*
3 *Mater ad ſecundas nuptias tranſiens liberorum tutela priuatur, ſucceſſione nu. 4. ſeq an legatis n. 5.*
6 *Tutelā mater ſecundo marito mortuo reaſſumit. (tenetur.*
7 *Tutorem à matre ſecūdo nubente nominatum iudex dare*
8 *Renunciatio nuptiarum ſecundarum iurata matri tutelam liberorum gerenti hodie remiſſa eſt.*

1 MVlier patiens† intra annum luctus ex alio quam defuncto marito in pœnas lege præcedente expreſſas incidit, *h. text.* Hieron. de Laurent. *deciſ. Auinionenſi* 80. *n.* 1. Modeſtin. Piſtor. *in conſi. vol. 1. f. 34. n. 16* Pro intellectu textus vide Vaſqu. *illuſt. controuerſ. 8. n. 12. lib. 1. in nouis.*

§. *Item.*

2 Marer tutrix contra iuramentum nubens nec liberis alios tutores petens, priuatur filiorum ſucceſſione, *hoc* §. Chærian. *in ſyntag. com. opin. lib. 5. tit. 4. nu. 21. f. 710. col. 2.* Paul. Montan. *in tract. de iure tutel. c. 15.* vbi *nu.* 51. de
3 matre tutrice† iuriſiurandi religione ſecundis nuptiis renunciante tractat. De priuatione tutelæ ob ſecundas nuptias. idē *alleg. c. 15. n. 74. 75.* Et quod ſucceſſione pri-
4 uetur† ſi filio ante nuptias conſummatas tutorem nō petierit. *n. 84. l. verum. C. ad Tertul.* An & omnibus lega-
5 tis† priuetur. *ibid. n. 91.* Num mortuo† ſecundo marito
6 reaſſumat tutelam. idem Montan. *in citat. c. 15. n. 77.* Tiraquel. *in tract. ceſſante cauſa limitat. 12. n. 8. & 9.* Pro affirmatiua huius quæſtionis, vide Fabium de Anna *cōſ.* 50.
7 *n. 16. & 17.* qui in *eod conſil. n. 2. & 3.* defendit, matrē† ſecundo nubentem, iudici nominare tutorem filio aſſignandum poſſe, & iudicem teneri ad nominatum à matre dandum, per doctrinam Beroi *quæſt. 66. n. 5.*

§ *Sed hodie.*

8 Iurata renunciatio† ſecundarum nuptiarum ex Iuſtiniani clementia remiſſa matrib. tutelas liberorū gerentibus. *h.* §. Paul. Montan. *de iure tutelar. c. 15. nu.* 89. vbi tradit nunc omiſſo iuramento ob ſecundas nuptias pœnas lege expreſſas matrem non euitare. Ioh. de Gatonib. *ad hanc Authent. n. 27.*

L. Si qua ex. 2.

1 *Lugere maritum vxor per annum debet.*
2 *Luctus negligentia an adhuc puniatur.*

1 MVlieri† ad lugendum maritum prædefunctum quondam annuum ſpatium conſtituebatur, & intra annū luctus nubens infamia notabatur atq; lucra nuptialia amittebat. Bald. Salyc. & Decius, Renard. *li. 1. varior. c. vlt.* De luctus tempore annuo. Hier. Treut. *in diſput. D. vol. 1. theſ. 5 f. 96. lit. A.* Ad quod vſq; tempus iure canonico luctus ſeruetur. Alber. de Roſat. *in dictio-*
2 *nar. iuris vocab. luctus.* An pœna† violati luctus in vſu ſunt. Syntag. iur. Tholoſ. *lib. 2. c. 14. n. 13.*

L. Fœmina quæ 3.

1 *Mulier binuba à priori marito accepta liberis ex eodem ſuſceptis reſeruet.*
2 *Fœmina ſecundo nubentes in bonis à priori marito acquiſitis vſumfructum ſaltem retinent.*
3 *Alienata à muliere quæ ſecundo nupſit reuocantur.*
4 *Mater binuba liberis prioris matrimonij ſaltem quoad vſumfructum ſuccedit.*
5 *Mulier nullis liberis ſuperſtitib. ſecūdo nubens nihil perdit.*
6 *Pœna in fauorem primi matrimonii liberorum introductæ ſublata non ſunt.*

MVlier tranſiens† ad ſecunda vota quicquid ex facultatib. primi viri lucroſo titulo tā per ſponſalia quā nuptias conſecuta eſt, tenetur moriens liberis communibus reſeruare. *h. l.* Bald. Bartol. *n. 2.* Anton. Gabr. Rom. *in com. concl. de nupt. concl. 2.* Ioſeph. Ludou. *com. concl. 33.* Vincent. de Franch. *deciſ.* 428. Valaſc. *deciſ. 16. lib. 1.* Surd. *deciſ. 99. & 100.* Intellect. ad hanc legem habet Ludouic. Molina *de primogen. Hiſpanor. pag. 259. colum. 2. n. 61.* Iacob. Menoch. *conſ. 155. n. 6. 7. 12. 13. 22. 23.* 1

§ *Necquicquam.*

Fœminæ† ſecundo nubentes acquiſita lucroſo titulo à maritis prioribus ad vitam poſſident, & hiſce fruuntur, firmiter autem de hiſce nihil alienant aut transferunt. Franciſc. Ripa *ad hunc* §. Bellacomb. *in ſynt. com. opin. lib. 5 tit. 4. num. 13. fol. 710. col. 2.* idem *alleg. tit. n. 15. 16.* Franciſc. Marci *deciſ.* 76. 2

§ *Nam ſi.*

Mulier† binuba ſi affecta bona alienauit contra legum prohibitionem, ad iſtiuſmodi bonorum reſtitutionem tenetur, *hoc* §. vide remiſſiones *ad initium legis & §. præcedent.* 3

§. *Illud etiam.*

Mater† binuba quicquid ex ſucceſſione vnius ex liberis acquiſiuit id reſeruat liberis prioris matrimonii ſuperſtitibus, & in portione per traditionem impetrata vſumfructum duntaxat obtinet, *h.* §. Bald. & Salyc. Afflict. *deciſ.* 75 Boer. *deciſ.* 191. Roman. *conſ.* 182. incip. *in caſu.* Alphan. *in reportat. nu.* 17. Surd. *deciſ. 8. n. 7.* Roland. à Val. *conſ. 95. nu. 43. vol. 1.* Fachin. *lib. 3. controuerſ. c. 64. & 65.* Barthol. Socin. *conſ. 114. lib. 4. n 7.* Marian. Socin *conſ. 43. nu. 9. lib 3* Bellacomb. *in ſynt. com. opin lib. 5. tit. 4. n. 13. fol. 710.* Burſat. *conſ. 12. nu. 1. lib. 1.* 4

§. *Quod ſi nullam.*

Nullis† liberis ex priore marito ſuperſtitibus vxor de bonis per hæreditatem & prius matrimonium acquiſitis libere diſponit. Bald. & Salycet. Chærian. *in ſyntag. com. opin. lib. 5. tit. 4. f. 711 col. 1. n. 30.* De huius legis 5
pœnis in† fauorem liberorum primi matrimonii non ſublatis. idem Chærian. *alleg. ſynt. lib. 4 tit. 4. n. 26. f. 711.* Quæ autem pœnæ iure diuino & canonico videantur ſublatæ, notat Vezin. *in ſynt. com. opin. li. 5. tit. 4. num. 12. fol. 710.* 6

Auth. In donatione.

1 *Donationem propter nuptias etiam extraneo conſtitutam mulier ſecundo nubens amittit.*

MVlier† ſecundo nubens, proprietatem donationis propter nuptias ab extraneo etiam conſtitutæ amittit, *hoc text.* Bald. Quatenus vltra donationem propter nuptias teneatur reſeruare liberis prioris matrimonii donata ab extraneo. Franciſ. Marci *deciſion.* 76. Bellacomb. *in ſyntagma commun. opin. lib. 5. tit. 4. numer. 15.* 1

Auth. Lucrum.

1 *Lucrum ob ſecundas matris nuptias liberis obueniens æqualiter inter eos diuidendum.*

LVcrum† ex ſecundo matrimonio matris debetur prioris matrimonii liberis per portiones æquales, 1

Va-

Valaſcut *deciſ.16.nu.4.lib.1.* Ludon. Molina *de primogen. Hiſpanor.lib.2.c.10.nu.62.*

Auth Ex teſtamento.

1 *Matri binubæ in teſtamento relinquere poteſt filius prioris matrimonii.*

1 MAter † binuba ex teſtamento filio prioris matrimonii ſuccedet. Ab inteſtato ſuccedens portionis acquiſitæ vſufructuaria eſt adinſtar rerum quas antenuptialis donationis titulo acquiſiuit, *h.tex.* Franch. *deciſ.18.n.13.* Chærian.*in ſyntagm.com.opin.lib.5. tit.4.n 5. f.709.* Ceuallos *practic.q.273.*

Auth.Sed & ſi.

§ Si quid.

1 *Lucra deſtinata viro & vxori in caſum non exiſtentium liberorum quando debeantur.*

1 LVcra deſtinata † viro & vxori in caſu non exiſtentium liberorum competunt hiſce, ſi res ad eum caſum ac ſtatum perueniat. Item totius & partis idem eſt iudicium. Bald.*ad hunc tex.* Ioh. de Garonib.*ad hunc text.* Fuſc *ſing 86.fol.185.*

L. Cum aliis 4.

1 *Sponſalitiam largitatem liberi cuiuſque matrimonii præcipuam habeant. & nu 4.*

2 *Donatio propter nuptias quando ſecundi matrimonii liberis reſeruetur.*

3 *Coniugi ſecundæ donata quatenus ad eam proprietatis iure pertineant.n.4*

1 EX quocunque † coniugio nati liberi ſponſalitias largitates per parentes collatas, liberas retinent. Bald. & Bartol. *Authent.vnde ſi parens de inoff. teſtam.ſupr.* Alex. ad Bartol.*hoc text.* Panorm.*conſil.19.* incip.*videndum.p.1.* Decius *conſil.236.* incip.*non parua.* Schardi. ad Bartol.*h.tex.* Valaſc.*deciſ.16.n.7.lib.1.* Teſaur.& Diatzs *deciſ.170.* Cravet.*conſ.457.n.13.*

§.Itaque ſi habens.

2 Donatio propter nuptias † facta ad compenſationem ſponſalitiæ largitatis liberis ſecundi matrimonii reſeruanda eſt, *hoc §. Authent. de nupt.21 §.illud.* Teſſaur.*deciſ.170.nu.3.* vbi Dietzs in additionibus.

§. Quod ſi.

3 Donata † cõiugi ſecũdæ, nulla cũ hac liberis ꝓgenitis licet adſint liberi ex primo matrimonio, proprietatis iure ad ſecundum coniugem pertinent, *hoc textu.* Chærian. *in ſyntag.com.opin.lib.5.tit.4 n.50 f.713.*

§ Ad maternas. §. Nos.

4 Sponſalitię † largitates retinentur per hoſce liberos, qui nati ſunt ex coniugiis, ob quæ largitates collatæ fuerunt. *h.§.* *Nouel.22.§.nec illud.c.29.*

L Generaliter cenſemus 5.

1 *Maritus ſecundus lucra quæ liberis prioris matrimonii reſtitui debent, cuſtodire tenetur.*

2 *Viduæ luxurioſe viuentis pœna.*

3 *Nuptiarum ſecundarum pœnæ communes ſunt maſculis & fœminis.*

4 *Donata à priori marito ante nuptias ab vxore binuba in dotem conuerſa primi matrimonii liberis reſeruentur.*

5 *Vitrico defuncto, liberi prioris matrimonii bona paterna ab eodem ſeruata vindicant.*

6 *Pater ſecundam vxorem ducens bona liberorum materna alienare nequit.*

7 *Nuptiarum ſecundarum lucrum captantes liberi matris hereditatem adeunt, ſi patris prædefuncti hæredes non fuerint.*

1 QVæ lucra † mulier ſecundo nubens prioris matrimonii liberis reſeruare tenetur, ad eadem cuſtodienda liberis primi matrimonii obſtringitur maritus. Bartol. & Bald. Petr.Surd.*deciſ.99.* Æmil.Verall. *deciſ.16 p.2.* Villalob *allegat.ſyntag.lib 5.tit.4.nu.31 f.711.* *& ibid.num.33.* Et quod pater de talibus bonis non ſatisdet.*ibid nu.34.* An luxurioſe † viuens adinſtar fœminæ ſecundo nubentis puniatur. Vezin. *alleg. cap. ſyntag. nu.36.f.712.* Vtrum adminiſtrationem bonorum amittat. Negatiuam tuetur Bellacomb.*alleg ſyntagm.lib. 5. tit.4.nu.39.* In terminis ad hanc legem Chærian.*in ſyntag.lib.5.c.4.n.42.* Item quod pœnæ ſecundarum † nuptiarum ſint communes viris & vxoribus, demptis illis quæ imponuntur ob nubendi feſtinationem: defendit Chęrian. *alleg. ſyntag.libr. 5.tit. 4. num. 49.f. 712.* De harum correctione ex æquitate iuris diuini & Canonici. idem Chærian.*in ſyntag.opin.lib.5.tit.4.n.12.fol. 710.* Bellacomb.*citat.ſyntag nu.52.fol. 713.* per iura quæ citat Socin. *conſ.34.vol.1.* Viceſſim q̃ ad patrem non extendantur, opinatur Fachin.*lib.3 controuerſ.c.65.* Quatenus tacito conſenſu tollantur. Gail.*in pract. obſ.lib. 2. obſ.98.* 2 3

§.Nec intereſt.

Dotem aut donationem propter nuptias à priori coniuge datam coniuges ſecundo nubentes liberis primi matrimonii reſeruare tenentur. *Authent. in donatione.* iunctis remiſſion. *hoc tit.*

§. Hoc obſeruari.

Reſtante nuptias donatæ in dotem ab vxore binuba conuerſæ liberis prioris matrimonii propriæ permanent.*h.§.l.1 ſupr. de donationib.ante nupt.* 4

§.Itaque defuncto.

Patre defuncto res † prioris matrimonii liberis propriæ, per hoſce vindicantur. Mathesilan. *de ſucceſſ.ab inteſtato.nu.25.& 26 f.585.* 5

§ Alienandi.

§. Negotia.

Bona liberis † prioris matrimonii propria pater ſecundo nubens non alienat, eorum tamen adminiſtrationem per ſecundas nuptias minime amittit, & horum diuidendorum licentiam retinet *h.§.* Bellacomb. *in ſyntagm com.opin lib.5 tit 4 nu.39.* 6

§. In his autem.

Lucra † reſeruanda liberis primi matrimonii pertinent ad eos licet patris heredes non fuerint, modo matri vltimo decedenti ſuccedant. Bald. *l. ſi quis, infr. hoc tit.* 7

Auth.Heres.

1 *Ingrati liberi ſecundarum nuptiarũ lucri incapaces ſunt.*

2 *Coniuges matrimonia non iterantes lucra nuptialia libere conſumunt.*

LIberi † prioris matrimonii, modo non ingrati, lucra legalia ob parentum nuptias ſecundas acquirunt, & ſibi reſeruant. Cornazan.*deciſ.10.nu.51.* Afflict. *deciſ.37.& 314.* 1

§. Illud etiam.

Coniuges † matrimonia non iterantes poſſunt nuptiarum lucra libere conſumere, nõ conſumpta liberi ex illis matrimoniis, quorum intuitu lucra acquiſita ſunt, vendicant, *h §.* Bald. vide infr.*Nouell.127.* 2

Authent.Vxore mortua.

§.Idem.

§.Super.

1 *Dotis & donationis propter nuptias cuiuslibet matrimonii liberis reſeruanda.*

LVcra dotis & † donationis ꝓpter nuptias omnino ſunt reſeruanda liberis illius matrimonii, matrimonio morte vel diuortio ſoluto. Bald. Hieron. de Laurent. *deciſ.45.nu.10.* Fabius de Anna *controuerſ.74.* 1

Authent. Si tamen.

1 *Vidua deinde non nubentis lucrum.*

1 MVlier† ad ſecundas nuptias non tranſiens, ex donatione propter nuptias vſumfructum habet, & ex bonis mariti æqualem cum liberis ſortitur portionem, *h. text.* Bald Fab. de Anna *controuerſ.* 74. *n.* 11.

L. Hac edictali. 6.

§. Quod ſi.

§. Sin autem.

§. Quam.

§. Sin vero.

1 *Marito ſecundo quantum ab vxore relinqui poſſit.*
2 *Nubens ſecundo mulier præſtita idonea cautione rerum mobilium commoda percipit. & nu. 4.*
3 *Immobilibus rebus annona æquiparatur.*
5 *Matre binuba non ſatisdante liberi idonee cauentes pecuniam aliaue mobilia retinere poſſunt.*

1 MVlier ſecundo† nubens marito plus tribuere nequit quam vni ex liberis, & loco legitimæ horum parentibus relinquere licet, atq; plura relicta corruunt. *h. l.* Bartol. Bald. & Salyc. Viuius *in comm. opinion. vocab. vxor. n.* 319. Alex. & Paris ad Bartol. *h. text.* Syntag. *com opin. lib.* 5. *tit.* 4 *nu.* 6. & 7. ſub nomine Viuii & Bellacomb. *fol.* 709 Petr. Peck. *in tract. de teſtam. coniug. c.* 18. *fol.* 22. Hieron. de Laurent. *deciſ.* 95. *nu.* 1. 3. 9. Teſſaur. & Diaz*ts deciſ.* 170 *n.* 31. Intellectum ad hanc legem tradit Fachin. *lib* 3. *controuerſ. c.* 66. Zobel. & Franciſ. Roman. *in different. iuris Saxon. part.* 2. *d ff. r.* 47. *f.* 393.

§. His illud.

2 Mater tranſiens ad ſecundas nuptias ſi legitime caueat, rerum mobilium percipit commoda, res autem immobiles licite non alienat *Nouell.* 68. *infr.* Ex hoc textu notant interpretes, annonam† ciuilem æquiparari
3 rebus immobilibus. Molin. *in tract. de vſur. q.* 37. *nu.* 273. Gail. *in pract. Camer obſeru. lib.* 2. *obſ.* 10.

§. Mobilium vera.

4 Mater† ſecundo nubens, in rebus mobilibus in æſtimationem deductis ſatisdatione præſtita vſumfructum habet. *h. §* Bald. & Salyc.

§. Vel certe.

§. Erit.

§. Sin autem.

5 Mater † ſi præfatorum mobilium nomine ſatiſdare non vult nec ſatiſdationem præſtare poteſt, facultas ſatisdandi ad hæredes conuertitur, eo fine vt pro æſtimatione mobilium facta vſuras aut penſiones ſoluant. Quod ſi hæredes ſatisdationem præſtare non poſſint, res apud vxorem cum tacita bonorum hypotheca remanent. *hoc §.* Bald. & Salyc. Bartol. *ad hanc legem nu.* 3. vide Remiſſiones *ad tit. D. vſufructuar. quemadmod. caueat.*

Authent. Sed ſi aurum.

1 *Donationis propter nuptias ergo promiſſum aurum ſi non extent hæredes viduæ de vſuris cauent.*
2 *Nubentis ſecundo mulieris bona hypothecæ ſubiacent.*
3 *Nuptiis vlterioribus abſtinentes de lucris nuptialibus libere diſponunt.*

1 PRo auro† intuitu donationis propter nuptias promiſſo à marito, ſi aurum in mariti ſubſtantia non extat, hæredes cautionem vſurarum nomine præſtant, *hoc text.* Salyc *Nouel.* 2. *c.* 4. Guid. Papæ *q.* 274.

§. Omnibus videlicet.

2 Bona matris† nuptias iterantis ſunt obligata liberis prioris matrimonii pro rebus, quas intuitu nuptiarum mater à primo marito percepit, & hæc vendicare liberi prioris matrimonii poſſunt Bald. Anton. Negusant. *de pignor memb.* 4 *p.* 2. *n.* 21. Petr. Surd. *deciſ.* 97. *n.* 2.

§. Sin vera § Extantes.

3 Parentes† nuptias ſecundas intermittentes, de lucris nuptialibus pro libitu diſponunt, & diſpoſitione paterna circa ea ceſſante, omiſſa, aut repudiata hæreditate, lucra nuptialia vendicare poſſunt. *hoc §. l. generaliter. §. fin. ſupr. hoc tit.*

L. In quibus. 7.

1 *Transmittunt ad deſcendentes ius vindicandi lucrum donationis propter nuptias liberi. & n. 1. l. ſeq.*

1 FIlius tranſmittit ad † deſcendentes ius vendicandi lucrum donationis nuptialis, excluditq; aſcendentes & collaterales. Salyc. & Bald. Decius *conſi.* 87. *col.* 4. & 5. Alban. ad Bartol. *hoc text.* Ioh. Auerbach *lib.* 2. *allegat. c.* 25.

L. Si quis prioris. 8.

1 *Vxore denuo non nupta de lucris nuptialibus nil diſponente ea ad legitimos hæredes pertinent. n. 2.*
3 *Alienatio prohibita etiam teſtamentariam continet.*
4 *Nuptialia lucra prioris matrimonii liberis debita generali hæredis inſtitutione non interponuntur.*
5 *Nubentis ſecundo matris pro parte hæreditatem adeuntes liberi ab eadem alienata non reuocant.*
6 *Hypothecam habent liberi in parentum nuptias iterantium bonis. & nu. 7. ſeq.*

LVcra † debita ob ſecundas nuptias liberis prio- 1
ris matrimonii, per parentes mortuos ante terminum quo deferebantur, tranſmittunt defuncti liberi ad ſuos deſcendentes. *h. l.* Bald. *l.* 3. *infr. de bonis quæ liber.* Roman. *conſil.* 405. & *in* 1. & 3. *dubio.* Schard. & Alban. ad Bartol. *hoc text.*

§ Illud etiam.

Ceſſante † prouiſione poſſeſſorum & coniugum a 2
ſecundo non nubentium, quoad lucra nuptialia, locus eſt in ſucceſſione liberorum prouiſioni legis. Baldus, Ioſeph. Ludou. *deciſ. Peruſ.* 13 *num.* 15. Bartol. *l. generaliter. & l hac edictali. hoc tit.*

§. Certam eſſe.

Alienatio† prohibita illam etiam continet quæ fit 3
prætextu teſtamenti. *hoc §.* Bald. Surd. *deciſ.* 124. *num.* 1. Iohan. Cephal. *conſil.* 394. *parte* 3. Thoming *deciſ.* 14.

Authent. Nunc autem.

Hæredem generaliter † inſtituens lucra nuptialia 4
prioris matrimonii transferre non præſumitur. Salyc. Surd. *deciſ.* 124.

§. Talem vero.

Liberi† adeuntes pro parte hæreditatem parentum 5
nuptias iterantium lucra nuptialia alienata reuocare non poſſunt. Bald. Salyc. & Gotfied.

§. In illo etiam veterem.

Ob lucra debita liberis † prioris matrimonii, con- 6
templatione nuptiarum quas celebrant parentes, horũ bona liberis ſunt tacite hypothecata. vide *l. hac edictali. §. omnibus.* iunct. remiſſ *hoc tit.*

§. Illius etiam.

Sicut bona† matris, ita patris nuptias iterantis ob- 7
ligata ſunt liberis pro lucris conſeruandis, ac etiam pro aliis bonis à matre maternaque linea ad filium translatis. Salycet. *ad §. præcedent. l. ſi debitor. infr. de diſtract. pignor.*

L. Quoniam præteritæ 9.

2 *Nubens ſecundo mulier marito vltra modum definitum relinquens nihil agit.*
2 *Liberi vtriuſque matrimonii ſuperfluum ſecundo coniugi relictum olim inter ſe diuidebant, ſed ſecus hodie. nu. 3. ſeq.*

QVod vltra quantitatẽ † lege præſcriptã coniuges 1
ſecundo nubẽtes mutuo ſibi quocunq; prætextu dant, id nullum habet effectum, *hac lege.* Baldus *l.*

hæc

2 *hac edictali.§.ſi vero.hoc tit.* Vltra debitum legale † con-
iugi ſecundæ datum & relictum inter liberos vtriuſq;
matrimonii in capita diuidendum eſt, Bartol.*ad hanc l.*
Bald.*ad l.1 C de inoffic.dot.* Alexand.*in addit.ad Bartol hoc*
3 *textu.* Verum † hoc iure per *auth.ſeq. & Nouell.22.cap.1.
27.& 29.* abrogato, liberi prioris matrimonii hodie il-
lud ſoli retinent.

L Cum apertiſsime.10.

§.Nam cum.

1 *Ingratitudo liberis nocitura euidenter probari debet.*

2 *Ingratitudo liberorum erga parentes non præſumitur.*

INgrati liberi carent lucris ex ſecundis nuptiis pa-
rentum, per *l.hac edictali.hoc titul.* debitis. Bald.& Sa-
lycet.

§ Sed quemadmodum.

§.Eos etenim.

1 Ingratitudo † liberis nocens, non in nuda paren-
tum affectione conſiſtit, ſed indubitatas probationes
2 requirit & exigit, *Nouell.22 cap.27.* De † ingratitudine
erga parentes, quod illam iura minime præſumant, ſed
prætendenti onus probandi iniiciant, Iacob.Menoch.
de præſumpt.lib.3 præſumpt.4.num.11.& lib.1.queſt 18.nu.6.

Si ſecundo nupſerit mulier, cui maritus vſum-fructum reliquit.

TITVLVS X.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Cyn.
Bartol.Angel.Caſtrenſ.Salyc.Cuiac.Bellacomb.
lib 3 Syntag.commun opin tit.5.& Viuium *ibid.*

L.Si vſumfructum maritus.1.

§ Quod ſi.

§ De vſufructu.

1 *Nuptiis ſecundis vſusfructus in mariti teſtamento relictus, indiſtincte amittebatur, hodie ſi teſtator id expreſſè dixerit num.4.*

2 *Vſusfructus ſub conditione, ſi vidua caſte vixerit, relictus ſecundis nuptiis an perdatur?*

3 *Impudica mulieris vita quomodo probetur?*

5 *Nuptiis ſecundis vſusfructus in donatione propter nuptias conſtitutus non amittitur.*

1 MVlier † iterans nuptias, vſumfructum à marito
ſibi teſtamento relictum amittit, eo ad liberos
prioris matrimonii translato cum fructibus, donatum
ante nuptias fructum retinet, Bald. Panorm.*conſil.78.
incip.circa primum part.2* Schard.*ad Bart.hac l.* An vſum-
2 fructum † legatum vel relictum ſub conditione, ſi vi-
dua caſte vixerit, perdat mulier, dum ad ſecundas nu-
ptias feſtinat, Bellacomb *in Syntag.commun.opin.lib.5 ti-*
3 *tul 5.num.1 fol 714.* Et quomodo † fiant probationes
ad conuincēdam mulierem de impudica vita, vt pro-
pter hanc priuetur vſuſfructu aliiſque legatis, Syntag.
com.opin.*lib.5.tit.5.num.8.*

Authent. Hoc locum.

4 Vſusfructus † ex lege conſtitutus, vt per nuptias ſe-
cundas pereat per feſtinationem ad ſecundas nuptias
5 amittitur: conſtitutus autem in dote † aut ante nu-
ptias donatione per nuptias iteratas non amittitur,
Graſſ.*in recept ſentent §. legatum. queſt.24.* Fachin.*lib.5.
controuerſ.cap.47.*Alex.*conſil 57.num.1 lib 3.*

De dotis promiſsione, & nuda pollicitatione.

TITVLVS XI.

AD rubr.tit.& materiam, vide Cyn.Bart.Ang.Ca-
ſtrenſ.Salycet.Sichard.Cuiac.Donat.à Fina Sua-
retz, Bellacomb. Viuium, Vezin.Graſſ.*in Syntag.comm.
opin lib.3.tit.6.*

L Fruſtra exiſtimas.1.

1 *Dos incerta ex nudo pacto peti nequit.*

DOs † incerta re & genere ex pacto nudo peti ne- 1
quit. Specialia duo circa idem non concurrunt,
Bald.& Salycet.*ad hanc leg.* Gammar.*in tract.extenſio-
num.num.103* Schard.*ad Bartol hac l.* Andr Fachin *lib 8.
controuerſ cap.75.* Surd.*deciſ 56.numer.4.& conſil 34.nu-
mer.46.* Intellectum ad hanc legem tradit Cagnol.*to-
mo 2.repetit.fol 191.num.5.7.* Menoch.*de arbitrar.lib.2.ca-
ſu 149 & de præſumpt.lib.1.queſt.43.num.7.* Viuius *comm.
opin.227.*

L.Si pro dote.2.

1 *Dotis vſuras promittens, ipſam quoque dotem promittit.*

QVod inducitur præſtatione vſurarum longi tem-
poris, illud inducitur vnica promiſſione, Bartol.
Vſuras † dotis promittens, ipſam dotem promiſiſſe 1
ſimul cenſetur, Bald. Roman.*ſingul.540.* Milanenſ.*de-
ciſ.1.num 6.* Flamin.Chartar.*deciſ.executiua 43.numer.2.*
Boer.*deciſ.328.* Hieronymus Gabriel *conſil 165.numer.8.
lib.1.* Intellectum ad hanc legem tradit Ioan.Cephal.
conſ.336.& 715.num.39.44 45.lib.1.

L Si cum ea.3.

1 *Dos incerta promiſſa, boni viri arbitrio definitur.*

PRomiſſio † dotis incertæ boni viri arbitrio com- 1
miſſa & ſubiecta videtur, Bartol & Bald. Caſtrenſ.
conſil 125. Anchor in *conſil.7. incip in quæſtione.* Pariſius,
Schard. Alban.*ad Bart.hac l.* Matth.de Afflict.*deciſ.237.*
Menoch.*de arbitrar lib.1. queſt.7. num.31.* Hieronym.de
Cæuallos *in pract.queſt opi non commun. contra commun.
queſt.440.* Roland.à Valle *in tractat.de lucro dotis. quæ-
ſtion 88.89.*

L.Si voluntate 4.

1 *Dotis datio nuda confeſſione non probatur.*

2 *Dotem ampliorem confitens, quam accepit, quando reſiduum petat?*

COnfeſſio nuda † ſine numeratione dotem datam 1
non probat. Confeſſus † ſe plus dotis nomine ac- 2
cepiſſe, quam reuera accepit, ad id, quod deeſt agere
adhuc poteſt. Bartol.& Bald. Guido Papæ *queſt.363.nu-
mer.3.* Hippol.de Marſil.*ſingul.345.* Alphan.*in reportat.
num.152.*

L.Si pro te pater.5.

1 *Dotem promiſſam maritus non vxor exigit.*

EX promiſſione † dotis agit maritus, non mulier. 1
Bald.Fachin.*lib.8.controuerſ.cap.73.*

L.Ad exactionem 6.

1 *Dotis præſtandæ actio etiam ex nudo pacto oritur.*

DOs promiſſa † nudo pacto cum ſcriptura aut ſine 1
ſcriptura peti poteſt. Ex nudo pacto dotis præ-
ſtandæ oritur actio, Bald.Bartol.& Ripa *ad l 1.ſolut ma-
trimonii num.52.* Bald.Nouell.*in tract.de doto. 6 part. priui-
leg 1.num 1.* Alphan.*in reportat.num.555.* Petr.Surd.*deciſ.
53.num.1.* Pro intellectu legis, vide Marc Anton.Aqui-
lin.*in commentar.ad tit.Inſtit.de verborum obligationib.nu-
mer.98.*

L. Si pater dotem.7.

§.Et talis.

§ Vtramque.

§ Neque.

§.Vbi.

§ Poterat.

1 *Dotem pater de propriis bonis conſtituere intelligitur.*

PAter † ſimpliciter dotem dando, non exprimens, 1
ex quibus bonis det, de propriis dediſſe cenſetur,
exprimens, quod det de bonis propriis & filiæ. quate-
nus locuples, de propriis dediſſe, ſin egenus, de filiæ

bonis promiſiſſe cenſetur, Bald. Alexan. Schard. Pariſ. Pomates, Alban. *ad Bartol. hoc textu.* Socin. *reg.* 348. *incip. pater filiam.* Afflict. *deciſ.* 178. *&* 179. Pariſ. *conſil.* 80. *lib.* 3. Burſat. *conſil.* 48. *num.* 17. Milanenſ. *deciſ.* 10. *num.* 6. *lib.* 1. Thoming *deciſ.* 29 *num.* 30. Franciſc. Hottoman. *in tract. de dote. notab.* 18 *fol.* 941. *&* 942. Menoch. *lib.* 6 *praeſumpt.* 11. *num.* 7. Gerhardi *ſingul.* 71. Crott. *conſil.* 95. *num.* 13. Zobel. & Roman. *part.* 3. *differ. Saxon.* 5. *fol.* 461.

De iure dotium.

TITVLVS XII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide vltra citatos ad eundem titulum in Digeſt. Cynum, Salycet. Caſtrenſ. Cuiac. Sichard. Donat. à Fina, Suaretz, Villalob. Vezin. Viuium *lib.* 5. *Syntag. commun. opin. tit.* 8. Alban. *ad Bartol. ſub rubr. huius tit.*

L. Euicta. 1.
§. Sin autem.

1 *Dotali re euicta, quando de euictione agi queat?*

1 COnſtitutio † dotis ſi incipit à promiſſione, re euicta agi poteſt de euictione, vbi à traditione incipit, citra rei æſtimationem, ceſſat de euictione actio, Bald. Bartol. Cuman. *conſil.* 29. *incip. quidam.* Bartol. *ad l. obligamur. de obligationib. & actionib.* Schard. & Alban. *ad Bartol. hoc textu.* Broncorſt *lib.* 3. *enant.* 70. Viuius *commun opin.* 227. *in ſyntag. commun. opin. lib.* 5. *tit.* 7. *num.* 4. *folio* 720. Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem ſtatutum extet, vide Zobel. & Franciſc. Roman. *in differ. Saxon. part.* 2. *differ.* 28. *fol.* 301.

L. Si ſtipulatio. 2.

1 *Dotis partem ſtipulata eam licite petit, etiam in minori portione à matre promittente inſtituta.*

1 FIlia † ex ſtipulatione dotis pro parte reddenda non prohibetur illam petere, licet à matre inſtituta ſit in minori parte, niſi mater vetuerit, vt dotem non peteret, *hac l.* Salycet. Adhibitus ad ſtipulandum partem dotis, videtur adhibitus animo donandi, nec vltra relicta grauari poteſt, Bartol. idem *conſil.* 127. Schard. *ad Bartol. hac l.* Pro intellectu huius legis, vide in vtramq; partem Hieronym. de Cæuallos *in practicis quæſtionibus opinionum communium contra communes, cap.* 208.

L. Etſi dotis 3.

1 *Dotalis ſeruus etiam in teſtamento à marito manumitti poteſt.*

1 SEruus † dotalis poteſt per virum in teſtamento & inter viuos manumitti, Bald. & Salycet.

L. Nulla lege. 4.

1 *Dotalia facere mulieri omnia ſua bona licet.*

1 MVlier † marito omnia bona in dotem ſine legum prohibitione dare & conferre poteſt, Bald. & Salycet. *l. mulier bona. ff. de iure dotium.* iunctis remiſſ. Surd *deciſ.* 62 *num.* 10. Thoming. *deciſ.* 30. *num.* 14.

L. Quatiens res. 5.
§. Si itaque.

1 *Dotis æſtimatio emptionem inducit.*
2 *Dotalem rem æſtimatam maritus præſtita æſtimatione retinet, etiam ſoluto matrimonio.*

1 ÆStimatio † inducit emptionem in dote. Bartol.
2 Re æſtimata in dotem † data ſoluto matrimonio, res retinetur per virum, ſi æſtimationem offerat, Bald. Ioſeph Ludouic. *deciſ. Peruſina* 10. *num.* 1. Decios *conſil.* 681. *num.* 11. Cremenſ. *ſingul.* 19. *incip. habebis.* Schard. & Alban. *ad Bartol. hac l.*

L. Auia tua. 6.
§. Nec etiam.

1 *Dotans extraneus ex nudo pacto de reſtituendo actionem acquirit, quod quoad patrem ſecus eſt.*

EXtraneus † dotans ex nudo pacto de reſtituendo 1
incontinenti adiecto actionem acquirit: patet autem communem actionem ſibi & filiæ nudo pacto conciliare nequit, Bald. & Salycet. Oldrad *conſil.* 132. *incip. Titius.* Schard. & Alban. *ad Bartol. hac l.* Vincent. de Franchis *deciſ.* 196. *num.* 3. Seiler in remiſſ. *fol.* 4. *num.* 70.

L. Cum à ſocero. 7.
§ Quandoque.

1 *Doti pactiones à patre ex interuallo adiecta filia non nocent.*

PAter † per pacta & ſtipulationes doti ex interuallo 1
adiectas, filiæ nocere nequit, *hac l.* Bartol. Salycet. Bald. *l.* 2. *§. quod ſi.* vbi Bartol. & alii, *ſolut. matrimon.* Cæuallos *in practicis quæſtionib. opinion. commun. contra commun. lib.* 1. *quæſt.* 55.

L. Etiamſi non dotem. 8.

1 *Pactiones principalis intuitu interpoſita etiam ad acceſſorium pertinent.*
2 *Pertinere interdum idem eſt, quod reſtituere.*

PActa † inita in aliquo ſubiecto, repetita cenſentur 1
in augmento. Senſum magis ſpectamus, quam verba. Diſpoſitum in principali repetitum cenſetur in augmento, Bald. Salycet. Bartol. *ad hanc leg. num.* 2. Pertinere † verbum reſtitutionem aliquando importat. 2
Bartol. *ad hanc leg num.* 1. Campeg. *in tract. de dote. in rubr. de ſtatuto loquente de dote. quæſt.* 8. Diatz *regul.* 57. Alphan. *in reportat. num.* 498. Schard. & Alban. *ad Bartol. hoc text.* Petr. Surd. *deciſ.* 88. *num.* 10. Amatis *deciſ.* 28. *num.* 5. Teſſaur. *deciſ.* 223.

L. Dotis tua. 9.

1 *Dotis nomine quando mulier fiſco præferatur.*

MVlier † in dote præfertur fiſco poſteriori tempo- 1
re, quoad contractus initium, Bald. & Salycetus. *l.* 2. vbi Ioan. de Platea, Iacob. Rebuff. & Celſus Hugo. *C. de priuileg. fiſci.*

L. Cum dotem. 10.

1 *Dotis æſtimata nomine marito ex empto actio competit.*

RE æſtimata † in dotem data mulier viro actione 1
ex empto tenetur, Bald. & Salycet. *l. ex conuentione. ſupr. de pact. l.* 1. *infr. de pact. conuent.* Cuiac. *lib.* 2. *obſeruat.* 15. Decius *conſil.* 682. *incip. in cauſa.*

L. De his. 11.

1 *Dotalis rei ſurrepta nomine maritus agit.*

PRo rebus † dotalibus vi ereptis agit maritus, non 1
vxor, Bald. & Salycet. *l. dote ancillam ſupra de rei vendicatione.*

L. Ex pecunia dotali. 12.

1 *Dotali pecunia res empta dotalis non fit.*

REs ex † pecunia dotali empta, non eſt dotalis, & 1
mulieri in tali re empta non acquiritur dominium, ſed pecuniam mulier repetit, Bald. & Salycet. *l. ſi vt proponis ſupr. de rei vendicatione. l. vxor marito. ff. de donationibus inter virum & vxorem.* Romanus *conſil.* 201. *incip pro deciſ.* Corneus *conſil.* 180. *incip. quia cauſa. part.* 4. Schardius *ad Bartol. hac l.* Zobel. & Franciſcus Romanus *in different. iuris Saxonici, parte* 2. *differentia* 26. *folio* 283.

L. Si à

L. Si à matre. 13.

1 *Dotem ſuam in rebus filiorum mater conſtituere nequit.*

1 MAter † rem filiorum pro dote ſua dare nequit: & ſcienter accipienti ſine ſtipulatione euictionis præſtandæ non competit actio, Bald. & Salycet. *l. ſi fundum. 1. ff. de euictionib. l. 1. hoc tit.*

L. Neque mater. 14.

1 *Dotare filiam mater non tenetur.*

2 *Mater quando filiam dotare debeat?*

1 MAter † regulariter non cogitur dotare filiam, nec
pater ex bonis vxoris ſuæ inuitæ hoc facere tene-
tur, Bald. & Salycet. *l. cognouimus. ſupr. de heretic.* Quan-
2 do autem † mater dotare filiam teneatur, notat Me-
noch. *de arbitr. lib. 2. cent. 5. caſu* 460.

L. Cum citra fidem. 15.

1 *Dotis petitioni amiſſio inſtrumenti non præiudicat.*

1 AMiſſio † inſtrumentorum non præiudicat doti numerandæ, cum dos abſque inſtrumentis ſubſiſtat ac debeatur. Amiſſio inſtrumentorum petitioni dotis non obſtat, ſi debitum dotis alio modo probari poteſt, Bald. & Salycet. *l. vlt. ſupr. de probationib. l. vnic. verſic. & nemo. C. de rei vxor. act.*

L. Ante diuiſionem 16.

1 *Dotis iure affici poſſunt etiam bona communia.*

1 COmmunio † non impedit partem pro indiuiſo dare in dotem. Soror habens bona indiuiſa cum fratre, partem dare poteſt in dotem, Bald. & Salyc.

L. Res, quas vſufructu. 17.

1 *Dotis in proprietate conſiſtentis in fraudem vſusfructus vendi nequit.*

1 DAns † proprietatem in dotem, retento vſufructu, non in præiudicium proprietatis vendendo quid committere poteſt, *hac l. l. 3. ff. hoc tit.* Bald. *ad hanc l.*

L. Si ſocrus tua. 18.

§. Nam ſi.

1 *Dotis vnius conſtitutio fieri poteſt ab vxore in proprietate rei, atq; à ſocru in vſufructu.*

1 PRoprietas † poteſt dari in dotem ab vxore, & vſusfructus pro eadem à ſocru. Et pactum de lucrando initum cum vxore, nocet in vtroque; morte autem conducentis non extinguitur vſusfructus, Salycet. *l. pro oneribus. l. ſi prædium. hoc tit. infr.*

L. Cum patrem. 19.

§. Si vero.

1 *Dotis petendæ actionem filia emancipata pacto patris non parit.*

1 EX pacto † aut ſtipulatione patris non quæritur quoad dotem actio filiæ emancipatæ, niſi ſibi ſtipuletur de voluntate dotantis. *l. ſi genero. infr. hoc tit.* Baldus & Salycet. *ad hanc l. l. 1. infr. res inter alios acta.*

L. Pro oneribus. 20.

1 *Dotis fructus maritus pro ſuſtinendis matrimonij oneribus lucratur.*

1 FRuctus † dotis pertinent ad maritum onera matrimonii ſuſtinentem. Fructus dotis vxori in præiudicium mariti donari non poſſunt, Bartol. Bald. & Salycet. Decius *conſil. 402. incip. in cauſa.* Bald. *conſil. 176. incip. Cecilia part. 1.* Schard. *ad Bartol. hac l.* Sarmient. *lib. 3. ſelect. cap. 10. num.* 8. Roman. *ſingul.* 539. Anton. Teſſaur. & Diatz *deciſ.* 187. Cæuallos *in pr. quæſt. opinion. commun. lib 1. quæſt* 73. Weſenbec. *conſil. 73. num.* 1. Tiraquell. *in legib. connub. in fin. gloſſ. 7. num. 12. & ſeqq.*

L. Si inter virum. 21.

1 *Dotalis res æſtimata data quomodo repetatur?*

REs dotalis † æſtimata data, vt in eadem æſtima- 1
tione reſtituatur, repetitur ſoluto matrimonio,
Bartol. Bald. & Salycet. *l. plerunq; §. penult. ff. hoc tit.* Bald.
conſil. 387. incip. ille. part. 3. Alban. *ad Bartol. hac l.* Alphan.
in report. num. 756. Ioſeph. Ludouic. *commun. concluſ.* 10.

L. Si prædium. 22.

1 *Dotale prædium in præiudicium mariti ab vxore alienari nequit.*

PRædium † dotale conſtante matrimonio, in præ- 1
iudicium mariti alienare mulier nequit, *hac l. l. cum lege. ff. de fideiuſſorib.* Bald & Salycet. *ad hanc legem.* Cuiac. *lib. 17. obſeruat. cap. 6.* Iaſon *conſil. 44. incip. ad dubia. part. 1.* Alexand. & Alban. *ad Bartol. hoc textu.*

L. Si dotem marito. 24.

1 *Dos culpa vxoris perdita ad dantem non reuertitur.*

VBi mulier † ex cauſa perdit dotem, non reuertitur 1
ad dantem, niſi ſpeciali prouiſione ſibi cauerit, Salycet. & Bald. *l. 69. §. 6. de iure dotium. l. 1. infr. ſi dos conſtante matrimonio.*

L. Si mulier dotem. 25.

1 *Cauſa impulſiua defectu ius agendi non tollitur.*

2 *Cauſa in ſtipulatione appoſita, quando potius impulſiua, quam finalis cenſeatur?*

DEfectus † cauſæ impulſiuæ non impedit nec tol- 1
lit ius agendi. Stipulatio de dote reddenda mu-
lieri teſtandi cauſa committitur, illa mortua etiam in-
teſtata, Salycet. Cauſa appoſita in ſtipulatione † con- 2
tinens commodū ſtipulantis, potius impulſiua, quam
finalis dicitur, Bartol. *ad hanc l.* Oldrad. *conſil. 5. incip. Titius.* Roman. *conſil. 103. incip. diligenter.* Decius *conſil. 238. incip. proponitur.* Schard *ad Bartol. hoc textu.* De cauſa finali, Menoch. *lib. 4. præſumpt. 24. num. 3.* De impulſiua, *ibid. num.* 18.

L. Si genero dotem. 25.

1 *Dos vt extraneo reddatur, pater ſtipulari nequit.*

2 *Actio præter intentionem agentis non quæritur.*

PAter † non poteſt ſtipulari, vt dos extraneo redda- 1
tur, item non ſtipulatur filio emancipato. Præter
intentionem agentis † & contra prohibitionem ſuam 2
non quæritur actio, Bald. & Salycet. *l. multum intereſt. ſupr. ſi quis alteri vel ſibi. §. ei.* vbi Schneidwin. & Weſenbec. *in commentar. ad titul. Inſtitut. de inutilib ſtipulationib.*

L. Licet dos. 26.

1 *Dotis lucrum marito onera hæreditaria non accerſit.*

2 *Maritus penſitationes hæreditarias non ſoluit.*

ONera † hæreditaria ſpectant ad hæredes vxoris, 1
non maritum dotem lucrantem. Salycet. Penſi-
tationes † hæreditariarum rerum vxoris hæredes, non 2
maritus, ſoluunt, *authentic. præterea. infra. vnde vir & vxor.*

L. Mulier in minore 28.

1 *Dos generalis ac ſpecialis curatoris authoritate conſtitui poteſt.*

2 *Curatorem minori diuitiis æqualem eſſe non requiritur.*

CVm auctoritate † generalis ac ſpecialis curatoris 1
poteſt dos conſtitui, licet curator vel fideiuſſor
minus habeant in bonis, quam ſint res in dotem con-
ſtitutæ, Bald. & Salycet. Cura † ideo non eſt irrita, ſi 2
curator vel fideiuſſor non ſunt diuitiis pupillo æquales, Bartol. *ad hanc l.* Oldrad. *conſil. 5 incip. Titius.* Roman. *conſil. 503. incip. diligenter.* Decius *conſil. 238. incip. proponitur.* Schardius *ad Bartol. hoc textu.* Cuiacius *lib. 6. obſeruat. cap.* 14.

L. Vbi adhuc. 29.

§. Ita tamen.

1 *Dotem repetit vxor, marito ad inopiam vergente.*

Vxor

1 VXor † conſtante matrimonio ad dotem agit marito ad inopiam vergente, *hoc textu.* Bartol. Bald. & Salycet. Turzan. *in commun. opin. vocab. marito ad inopiam.* Kitchou. *in commun opin. vocabul. vxor.* Afflict. *deciſ.* 349. Buſſat. *conſil.* 56. *incip. proponitur.* Alphan. *in reportat. numer.* 836. Bald. Nouell. *in tract. de dote. part.* 7. *priuileg.* 18. *&* 24. Grammatic. *deciſ.* 92. Anton. Teſſaur. & Blaſius Floretz Diatz *deciſ.* 207. Franchis *deciſ.* 270.

Authent. Donationem quoq;.

1 *Donatio propter nuptias marito ad inopiam vergente, vindicari poteſt.*

1 MAtito † ad inopiam vergente, donatio propter nuptias conſtante matrimonio vendicari poteſt, *hoc textu.*

L. In rebus. 30.

§. Volumus.

§. Omnis.

§. Fitti.

1 *Dotales rei ſoluto matrimonio mulier vendicat.*

1 SOluto † matrimonio mulier pro rebus dotalibus etiam æſtimatis habet rei vendicationem, & contra eam non currit præſcriptio, niſi matrimonio ſoluto, vel viro vergente ad inopiam, Bartol. Bald. & Salycet. Bald. Nouell. *in tractat. de dote. part. Octaui princip. queſt.* 5. Seraphin. *priuileg. iurament.* 95. Alphan. *in reportat. numer.* 177. Cæuallos *in pract. queſt. opinion. commun. quaeſt.* 207. Duennas *regul.* 212. Hartmannus Hartmanni *in pract. Camer. Imperial. obſeruat. lib.* 2. *tit. de donat. obſeruat.* 5. Anton. Teſſaur. & Blaſius Floretz Diatz *deciſ.* 48. Pro intellectu legis, vide Marcum Anton. Aquilin. *ad l.* 2. *§ & harum. num.* 60. *de verborum obligat.* Monticul. *in tractat. de inuentar. hered. num.* 380. *fol.* 137. Ioan. Guttieretz *in tractat. de iuramento confirmatorio. part.* 1. *cap.* 1. *numer.* 9.

L. Cumquidam 31.

§. Sancimus.

1 *Dotis conſtitutio ab extraneo facta quid operetur?*

2 *Donatio propter nuptias legitimam modum excedens, inſinuationem requirit.*

3 *Dotem extraneus promittens, quando ad vſuras & fructus teneatur?*

1 SI extraneus † confert dotem mulieri, talis conſtitutio reſpectu viri æquipollet donationi ob cauſam, reſpectu mulieris donationi ſimplici inſinuatione non indigenti, Bald. Guido Pap. *queſt.* 523.

§. Similiq; modo.

§. Sin autem.

2 Donatio propter † nuptias excedens legitimum modum, inſinuationem requirit, Salycet. *ad hanc §. l. minoribus. ſupr. de donat. ante nupt.*

§. Præterea.

§. Sin autem.

§. Sin vero.

3 Extaneus † qui dotem promiſit, per lapſum biennii à tempore contracti matrimonii ſine alia interpellatione tenetur ad fructus & vſuras ad tertiam centeſimæ partem. Salycet. & Bald. Roman. & Pignolot. *in additionib. ſingulari* 302. Ad materiam & intellectum horum §§. vide Martin. Coler. *in tract. de alimentis lib.* 3. *cap.* 5. *num.* 42. *fol.* 890. Schardium & Alban. *in additionib. ad Bartol. hoc §.*

De rei vxoriæ actione in exſtipulatu actionem transfuſa, & de natura dotibus præſtita.

TITVLVS XIII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Cynum, Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Sichard. Iaſon. Bellacomb. Viuium, Guidonem Papæ, Vezin. *in Syntagm. commun. opin. lib.* 5. *tit.* 8. Hieron. Grat. *conſil.* 29. *vol.* 1.

L. Rem in præſenti. 1.

1 *Actus minus aptâ aut neceſſarij expreſſione non vitiatur.*

2 *Vxoria rei & ex ſtipulatu actio hodie in vnum redacta ſunt.*

3 *Dotis nomine actio ex ſtipulatu competit, etiam nulla ſtipulatione interpoſita.*

4 *Dotis fauore facta inutiliter per imperialem confirmationem ſuſtinentur.*

5 *Imperator ex nihilo aliquid, ex inutili vtile facere poteſt.*

6 *Dotis tam aduentitia, quam profectitia nomine vxor hypothecam habet.*

7 *Hypothecæ mulierum ruſticitas non officit.*

8 *Dos etiam ſine ſcriptura conſtituta, priuilegium hypothecæ habet.*

9 *Dotis priuilegia.*

10 *Vxoria rei actioni ſurrogata actio ex ſtipulatu bonæ fidei eſt.*

11 *Vxori maritus relinquens, compenſare non præſumitur.*

12 *Compenſandi animo in dubio quando non relictum cenſeatur?*

13 *Dotis actio vtriq; in heredes tranſmittitur.*

14 *Dotis retentio marito prauos vxoris mores alleganti non competit.*

15 *Dotis retentionem ob quas cauſas maritus habeat?*

16 *Dotis actio poſt obitum vxoris ad illius heredes tranſit.*

17 *Numerus pluralis interdum pro ſingulari accipitur.*

18 *Dotis actione conuentus maritus, in quantum condemnetur?*

19 *Dotis ex actione quomodo vſuræ & fructus debeantur?*

20 *Dos in re mobili conſiſtens, quando ſoluto matrimonio reſtituatur?*

21 *Dotis fructus & vſuræ quomodo computentur?*

22 *Dotem vxor mariti heres ante legatorum præſtationem deducit.*

23 *Dotis acceſſiones quomodo conſiderentur?*

24 *Dotem ob profectitiam competens actio patris morte conſolidatur.*

25 *Dos emancipatæ etiam filiæ debetur.*

26 *Dos quæ ad filiam reuertitur, in legitimam imputatur.*

27 *Dos quando in legitimam imputetur?*

28 *Dotem extraneus dans, eam donaſſe cenſetur.*

29 *Pro dote actio non minus conſolidatur ac rei vxoriæ actio.*

30 *Dotem primi matrimonij ſecundo filiæ marito pater conſtituere debet.*

31 *Dos minor legitimâ an conſtitui queat?*

32 *Dote in priori matrimonio conſumpta, an pater nouam filiæ conſtituere teneatur?*

33 *Dotalia quando omnia vxoris bona cenſeantur?*

34 *Dotalis fundus alienari nequit.*

35 *Dotalia pacta quæ ſeruari debeant?*

QVando † aliquid requiritur non de neceſſitate, ſi omittatur, vel inepte exprimatur, actus non vitiatur, Iaſ. *ad l. edita. de edend. num.* 3. Bartol. *conſil.* 179. *incip. Marti.* Alphan. *in reportat. num.* 74. *fol.* 21. 1
Actiones rei vxoriæ † & ex ſtipulatu diffuſæ, nunc in actiones ex ſtipulatu ſunt redactæ. 2

§. Rei vxoria.

Pro dote † competit actio ex ſtipulatu, ſiue ſtipulatio interceſſit, aut non interceſſit, Bartol. & Bald. Iaſon 3

ſou *ad l.ſingularia ſi cert pet.* Anton.Teſſaur. & Blaſ.Floretz Diatz *deciſ.183.num.1. l ad exactionem. C. de dotis promiſſ.* Viuius *comm.opin.*230. Syntagma commnn.opin. *lib.5.tit.8.num.2.fol.*730. Fuſcus *ſingul.11.lit.A.* Pro intellectu legis videatur Ioan.Cephal.*conſil.644.fol.145.vol.5.& conſ.616.num.30 lib.5.*

§.*Eodemq; modo.*

4 Inutiliter † facta fauore dotis per confirmationem imperialem robur accipiunt, *hoc §.l.quoties.de reb.dub.l.ſi pacto. ſupr. de pact.* vide remiſſ. ex Alphan. *ad initium huius legis.*

§.*Eſt enim.*

5 Imperator, qui † ex nullo poteſt facere aliquid, ex inutili vtile etiam efficere poteſt, *l.fin. §.fin.de donat.ante nupt ſupr.* Quatenus inutile ab initio per ſubſeqnentem confirmationem fiat vtile, Bartol. *ad l.ſi decem. §.ſi pactus.num.2.de pact.* Alberic.de Roſat.*in tract.de ſtatutis.tit.41.quæſt.91.fol.83.*

§.*Et vt plenius.*

6 Pro dote † aduentitia ac profectitia in honis viri muliet vel coniunx tacitam haber hypothecam, *hoc §.* Bald.Barnabas Cornazan.*deciſ.35.num* 1. Matthias Colet.*de proceſſ.execut part.1. cap.2.num.193.* Neguſant.*de pignorib.4.membr.2.part.num.98. l.Aßiduis.infr.qui potiores in pignore.*

§.*Ita enim.*

7 Iuri † hypothecæ competenti vxorihus non obeſt imperitia & ruſticitas oh ſpecialem Impetatoris prouiſionem, *hoc §.* Choppin.*in tract. de priuileg.ruſticor. vocab.mulier, hypotheca.*

§.*Et nemo.*

8 Priuilegium † vxoribus fanore dorium conceſſum, locum habet in dotibus tam cum inſtrumentis vel ſcripturâ, quam ſine ſcriptura conſtitutis, *l.cum citra.*
9 *ſupr.de iure dot.* De dotis † priuilegiis quoad hypothecæ aliudve ius, Socin.*reg.*147. Mynſing.*conſil.65.& 79.* Et an talis actio ceſſa retineat priuilegium, Mynſing.*in obſeruat.Camer.cent.3.cap.3.* Quando ſtipulatio dotis ex imperiali indulgentia dicatur facta incontinenti, Ioan.Baptiſta Weber *diſtinct.Bart.162.fol.*128.

§.*Sed & ſi non.*

§.*Si quid.*

10 Vxoriæ † rei actio ſublata, & ex ſtipulatu ſurrogata, bonæ fidei eſt, Bald.Iaſ. & Gomez. *ad §.actionum. & §.fuerat.Inſtit.de actionib.*

§.*Primum itaque.*

§.*Sciendum.*

11 Relictum † à viro vxori animo compenſandi, in dubio relictum non cenſetur. Actio ex ſtipulatu pro dote non minnitur propter legatum factum vxori, niſi exprimatur, Salycet.*ad hoſce §§.* Marc.Anton.de Amatis *deciſ.prouinciæ Marchiæ* 143. Crauett.*conſil.*187. *l.credi-*
12 *torem.de legat.*2. Quando in dubio † compenſandi animo quid non cenſeatur relictum, Mantica *de coniectur. vlt.voluntat. lib.10.cap.2.* Simon de Prætis *de interpretat. vltimar.voluntat. lib.4. dubitat.6. à num.18 ad 30. fol.164. & 165.*

§.*Maneat ex ſtipulatu.*

13 Actio † ex ſtipulatu pro dote actiue & paſſiue tranſmittitur ad hæredes, Salycet. Contractus fictus lege approbatus tranſit ad hæredes, vti contractus verus, *l.10.ſupr.de iure dot.* Gonean.*lib.2.variar.lection.cap.5.* Ioan.Schneidvvin. *ad § fuerat. Inſtit.de actionib. num.68. 69.70.*

§.*Taceat.*

14 Retentio † dotis marito non competit, oh allegationem morum mulieris malorum, item ex alio prætextu. Salycet.& Bartol. Socin.*conſil.*180. Neguſant.*de pignorib.1.membr.5.part.num.*36. Schard.& Alhan.*ad Bartol.hoc §.* Anton.Teſſaur.& Blaſius Floretz Diatz *deciſion.190.num.16.*

§.*Sed nec retentio.*

§.*Sileat.*

§.*Sed nec ob impenſas.*

§.*Vel ſi non.*

§.*Quod ſi.*

Ob res † amotas, impenſas in rem dotalem factas, 15
alimenta liberorum, negotium mulieris geſtum, atque oh expenſas neceſſarias retentionis ius competit, *hiſce §§.* Bald.Euerhard.Broncorſt *lib.3.enant.11.* De retentionis iure, Coler.*de proceſſ.execut.part.1.cap.2.* Quando mnlieri competat, *alleg.cap.num.199.231.239. & 258. 259.261.262.263.*

§.*Illo procul.*

Muliere mortua † in matrimonio actio ex ſtipula- 16
tu ad hæredes tranſit. Ex hoc §.notat Accurſius, quod
pluralis † numerus pro ſingnlari interdum accipiatur. 17
De qua materia vide *l.3.§.exactis.ff.de orig.iur.* Iohannes Ronchegall *ad d.l.1.de duob.reis.num.9.* Aſtenſ. *in tract.de ſtatut.excludentib.à ſucceßione fœminas.num.187.fol.235.* Iacob.Rebuff.*ad l.1.C.de veteran.lib.12.*

§.*Cum autem in.*

§.*Exactio.*

§.*Sin autem.*

§.*Fructibus.*

In actione de dote † maritus condemnatur in 18
quantum facere poteſt. Dotem in re mobili conſiſtentem ſoluto matrimonio poſt annum, immobilia ſta-
tim maritus reſtituit. Vſuræ † in hac actione debentur 19
à tempore moræ: Fructus à tempore ſoluti matrimonii. Bald.& Salycet. Ioſeph.Ludouic.*deciſ.Peruſin.21.nu-*
mer.4. De reſtitutione † dotis conſiſtentis in re mobi- 20
li vel immobili debita ſoluto matrimonio, Bellacoſſa *in Syntag.commun.opin.lib.5 tit.8. num.1.fol.*730. Quoad
dotis † fructus, videatur Ioan.Cephal.*conſil.85.part.1.* 21
num.3. Ioan.Baptiſta Weber *diſtinct. Bartoli* 149. De dotis intereſſe ſoluendo, Boer.*conſil.6.num.8 fol* 9. Barthol.Socin.*conſil.230.num.15.volum.4.* Et de dotis vſuris quando debeantur, & quomodo computentur, Anton.Teſſaur.& Blaſius Floretz Diatz *deciſ.43.*

§.*Igitur & in.*

Vxor † hæres inſtituta à marito, & per eundem le- 22
gatis grauata, ante legatorum præſtationem dotem deducit, *hoc §.* Vxor inſtituta à viro in ratione Falcidiæ dotem vt æs alienum poteſt deducere. Salycet.& Baldus.*l.in imponenda.infr.ad leg.Falcid.*

§.*Cumq; ex ſtipulatu.*

§.*Itaque.*

§.*Fœtus.*

§.*Sed &.*

Acceſſiones † quæ non ſunt in fructu, augent do- 23
tem, vt partus ancillarum, & quæſita per ſeruum dotalem, extra operam ſuam, & extra rem mariti. Acceſſiones fructibus annumeratæ lucro viri cedunt, quoad matrimonium conſiſtit, Bartol.& Salycet.*l.fructus.l.diuortio.l.ſi ante.ſolut.matrimon.* De dotis acceſſionibus & augmentis, Amatis *deciſ.*28. In terminis ad hoſce §§.vide Vincent.Caroc.*deciſ.110.fol.166.*

§.*Cautione videlicet.*

Dotem percipiens, cohæredem indemnem conſeruabit, *hoc §.* Bald.& Salycet. *l.1. §.Celſus. de dote prælegata.*

§.*Videa-*

§. *Videamus.*

24 Actio † ex ſtipulatu pro dote profectitia compe-
tens, patris obitu conſolidatur, & transfertur in filiam
25 emancipatam, licet exhæredata ſit. Dos † filiæ eman-
cipatæ debetur, ſed in legitimam portionem compu-
tatur. Bald. & Salycet. Pro intellectu huius §. vide Fa-
chin. *lib.* 8. *controuerſ. cap.* 73.

§. *Quo à nobis.*

26 Dos † quæ ad filiam reuertitur, ex iuſſu teſtatoris,
27 in legitimam imputatur, Bald. De dote † & dotis le-
gato quando in legitimam computetur, vel non, Bor-
gnin. Caualcan. *deciſ.* 5. *p.* 3. Petr. Heig. *part.* 1. *quæſt.* 24.

§. *Accedit & alia.*

§. *In ſtipulatione.*

§. *Neque enim.*

§. *Imo.*

§ *Extraneum.*

28 Extraneus † dotem dans vel promittens, pro mu-
liere donaſſe dotem præſumitur, niſi eius redditio-
nem in ſtipulationem deduxerit. Extraneus autem is
cenſetur, qui non habet in poteſtate perſonam, pro
qua dotem promittit aut conſtituit, Bald. & Salycet.
Iaſon *ad §. fuerat. num.* 133. *Inſtit. de actionib.* Alphan. *in re-
portat. num.* 276. Menoch. *de præſumpt. lib.* 3 *cap.* 5. Cuman.
conſil. 119.

§. *Et hoc ex rei.*

29 Actio † pro dote ex ſtipulatu conſolidatur in per-
ſona filiæ, ſicut actio rei vxoriæ, mortuo patre, Salycet.
Cuiac. *lib.* 19. *obſeruat. cap.* 39. Ex hoc §. notat Accurſius,
quod per litis conteſtationem actiones ad hæredes
non ſemper tranſeant, *l.* 2. *infr. ſolut. matrimon.*

Authent. Sed quamuis.

30 Pater † dotem filiæ prima vice nubenti datam, re-
ceptamque, denuo nubenti, niſi imminutis facultati-
bus, minorem quantitatem, cuius fuit prima, conſti-
tuere nequit, Bald. & Salycet. An ad dotis æqualita-
tem aſtringatur, Crauett. *conſil.* 465. *num.* 10. Vtrum le-
31 gitima † minorem conſtituat, Menoch. *conſil.* 168. *nu-
mer.* 1 & 8. *lib.* 2. Et in terminis, quod dos data filiæ pri-
mo nubenti minuatur matrimonium iteranti, decre-
ſcentibus patris facultatibus, idem *conſil.* 370. *num.* 17.
lib. 4. Viciſſim quod augeatur auctis patris facultati-
bus, *ibid conſil.* 371. *num.* 10. *lib.* 4. Et ſemel datam, ſed in
32 primo † matrimonio conſumptam, an pater filiæ ſe-
cunda vice nubenti denuo ſoluat, Iaſon *ad authent. res
qua. num.* 13. *C. commun. de legat.* De muliere dotem non
conſtituente, an fructus in dotem dediſſe præſuma-
tur, Menoch. *præſumpt.* 9 *num.* 16. 17. *lib* 3. An bona ſine
pacto ad maritum allata ſint dotalia, Weſenbec. *con-
ſil.* 25. *volum.* 1. Quando † omnia bona in dotem dediſ-
33 ſe cenſeatur, Thoming. *deciſ.* 30. Gail. *in pract. obſeruat.
lib.* 2. *obſeruat.* 82. Viciſſim quando ſecundo nubens
quantitatem dotis priori marito aſſignatam, ſecundo
conceſſiſſe videatur, Menoch. *conſil* 370. *num.* 16. *lib.* 4.
Andr. Gail. *in pract. obſeruat. lib.* 2. *cap.* 82. *num.* 7.

§. *Et cum lex Iulia.*

§. *Placet.*

§. *Cum.*

§. *Licet.*

§. *In fundo.*

34 Fundus † dotalis, vbicunque ſitus, non alienari
nec hypothecari poteſt, accedente etiam mulieris
conſenſu, licet in rebus mariti iuri hypothecæ poſſit
renunciare mulier. *hiſce textib.* Bartol. Bald. & Salycet.
Decius *conſil.* 35. Bald. Nouell *in tract. de dote. in* 7. *parte
princip. priuileg.* 1. Matth. de Afflict. *deciſ.* 311. Ripa *lib.* 1. *re-
ſponſorum, titul. de fundo dotali.* Schardius *ad Bartolum,
hoc §.*

§ *Illud etiam.*

§. *Sin autem.*

§. *Similiq́.*

§. *Quæ omnia.*

Pacta † dotalia dotis conditionem non deterio- 35
rem reddentia, ſeruanda, Bald. Salycet. & Bartol. vide
remiſſiones *ad tit. Digeſtor.*

De pactis conuentis tam ſuper dote, quam ſuper donatione ante nuptias & paraphernis.

TITVLVS XIV.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide vltra
relatos ad rubricam & titulum Digeſtor. *de pactis
dotalib.* Cyn. Caſtrenſ. Salycet. Vezin. Donat. à Fina *lib.*
5. *Syntag. commun. opin. tit.* 9.

L. Legem quam. 1.

1 *Pactio contractui appoſita quomodo veſtiatur?*

PActum † appoſitum iuxta contractum vel rei tra- 1
ditionem cohærentia rei veſtitur. Bartol. Bald. Sa-
lycet. *l. legem. ſupr. de pactis.* Zobel. & Franciſc. Roman. *in
differ. iuris Saxon. part.* 2. *differ.* 48. *fol.* 397.

L. Fructus prædiorum. 2.

1 *Pactio de fructibus dotis interpoſita, ſeruanda.*

PActum † de fructibus rei dotalis lucrandis eſt ſer- 1
uandum, Bartol. *hoc textu.*

L. Quamuis pater 3.

1 *Dotis conditio pacto deterior fieri nequit.*

PActum † contra fauorem dotis non valet. Pactum 1
de dote retinenda prætextu liberorum, mulieri
dotem repetenti non obeſt, Bartol. Bald. & Salycet.
Bartol. *conſil.* 126. *incip. Tutus.* Roman. *ad l.* 2. §. 1. *ff. ſolut.
matrimon.*

L. Pactum dotale. 4.

§. *Sed ſi.*

1 *Pactum matris dotale quando filio non proſit?*

EX pacto † matris filio non quæritur actio. Pactum 1
matris non prodeſt filio in dote reſtituenda per
patrem, ſi proprio pacto filius ſibi noceat, Bald. & Sa-
lycet *l. pater. infr. hoc titul. l. Caius. ſolut. matrimon.* Fulgoſ.
conſil. 132. *incip. quidam ſeruus. l. ſtipulatio iſta.* §. *alteri.* vbi
Bartol. *de verb. oblig.*

L. Hæreditas 5.

1 *Paciſci nequeunt coniuges de futura hæreditate.*
2 *Pacta ſucceſſoria illuſtribus perſonis conceſſa.*
3 *Statuta familiarum an ſuperioris confirmatione indi-
geant?*

PActa † de futura hæreditate inter coniuges non 1
valent, Bald. & Salycet. Decius *conſil.* 236. *incip. non
parua. num.* 19. Matthias Coler. *deciſ.* 37. Anton. Teſſaur.
& Blaſius Floretz Diatz *deciſ.* 225. *num.* 1. Petr. Heig. *in
miſcellan. quæſt. part.* 1. *cap.* 13. Intellectum ad hanc legem
notat Andr. Fachin. *lib* 5. *controuerſ. cap.* 84. De iſtiuſmo-
di pactis licitis inter illuſtres familias, Ericus Heide-
man *in diſputat. D. part.* 1. *diſput.* 6. *theſi* 46. Et quatenus
pacta dotalia de mutua coniugum ſucceſſione conce-
pta, in vim donationis cauſa mortis ſubſiſtant, notat
Crauett. *conſil.* 139. Gail *in pract. Camer. obſeruat. lib.* 2. *cap.*
126. *num.* 2. Zaſ. *ad l. ſtipulatio hoc modo. num.* 19. & 20. *de
verborum obligat.* Myning. *centur.* 2. *obſeruat.* 33. Ioan. Ba-
ptiſta Weber *diſtinct. Bartoli* 409. De † pactis ſucceſ- 2
ſoriis illuſtrium familiarum à Cæſare confirmatis, vim
legum

Digitized by Google

legum habentibus, Cacheran. *deciſ.* 100. *num.* 10. Graſſ. *in recept. ſentent.* §. *ſucceſſio ab inteſtato. quaeſt.* 9. *num.* 10. Item de familiarum pactis ſucceſſoriis à feudorum dominis confirmandis, Gail. *in pract. obſeruat. lib.* 2. *cap.* 127. Anton. Gabriel Roman. *in commun. concluſ. tit. de pactis. concluſ.* 1. *num.* 7. & 8. Roſenthal *in tract. feudal. cap.* 7. *concluſ.* 25.
3 Et ſtatuta † familiarum ſucceſſoria an requirant ordinariu ſuperioris confirmationem, tradunt Bald. *ad l. omnes popul. de iuſtit. & iur.* Innocent. *ad cap.* 15. *de fide inſtrum.*

L. Si conuenit 6.

1 *Dotis cauſam quoad ſuum intereſſe pater paciſcendo deteriorem reddere poteſt.*

1 PActum † patris nocet ipſi patri, ſi actio ad ipſum integre pertineat, Bartol. Pacto pater quoad ſuum commodum deteriorem dotis cauſam reddere poteſt, *l. cum à ſocero. ſolut. matrimon.*

L. Pater pro filia. 7.
§. Licet.

1 *Dotem nepotibus reſtitui auus ſtipulari poteſt.*

1 AVus paternus † poteſt ſtipulari dotem reſtitui nepotibus, mortua filia in matrimonio. Bald. *l. quodcunque.* §. 2. *de verbor. obligat. l. quotiens. inſt. de donat. quae ſub modo. l. Caius. ff. ſolut. matrimon.*

L. Hac lege 8.

1 *Paraphernalia maritus inuita vxore non adminiſtrat.*

1 VXore † diſſentiente vir in paraphernalibus non habet adminiſtrationem, Bartol. Bald. & Salycet. Natta *conſil.* 75. *per totum lib.* 1. Decius *conſil.* 521. *incip. conſultum.* Alexand. & Schard. *in addit. ad Bartol. hac l.* Matthias Coler. *deciſ.* 18. *fol.* 72. De paraphernalibus vxoris bonis marito ſaltem in cuſtodiam traditis ex iuris praeſumptione, Gail. *lib.* 1. *obſeruat.* 133. *num.* 5. Mynſing. *in cent.* 5. *obſeruat.* 4. Couarruu. *lib.* 1. *variarum reſolution. cap.* 7.

L. Ex morte 9.
§. Eadem. & ſeqq.

1 *Dotis & donationis propter nuptias aequalitas eſt ſeruanda.*

1 ÆQualitas † in dote & donatione propter nuptias eſt ſeruanda, Bald. Bartol. & Salycet. Ripa *conſil.* 3. *incip. magnifici. tit. de donationib.* Bald. *conſil.* 291. *incip. quod vir pare.* 1. Tileman. de Benign. *in Syntagm. obſeruat. Imperial. Camer. decad* 7. *ſynt.* 2. *decad.* 1. *voto* 4. *fol.* 181. Teſſaur. & Diaz *deciſ.* 45. *num.* 2.

Authent. Aequalitas.

1 *Doti donationem propter nuptias hodie aequalem eſſe non oportet.*

1 QVondam † aequalitas in dote donationeq; propter nuptias & augmentis dotis obſeruabatur, *hoc textu.* Quatenus nunc inaequalitas per tolerantiam procedat in dote, & propter nuptias donatione, tradit Guido Papae *quaeſt.* 363. *num.* 1. *volum.* 1. Crauett. *conſil.* 465. *num.* 10. Gylman. *in Symphorem. ſupplicat. tom.* 1. *part.* 3. *voto* 3. *fol.* 14. *num.* 12. 13. 14. Roman. *ſingul.* 545.

Authent. Sed quae.

1 *Donatio propter nuptias mulieri dote non ſoluta non debetur.*

1 DOtem † nullam inferens donationem propter nuptias non deſiderat, & pro quantitate dotis ſolutae, donatio propter nuptias conſtituitur, ac procedit, *hoc textu.* Quando ob dotem non ſolutam nullum commodum & augmentum debeatur mulieri. Bellacomb. *in Synag. commun. opin. lib.* 5. *tit.* 9. *num.* 11. Quatenus dos & donatio propter nuptias inaequalitatis cauſa vitientur, Socin. *regul.* 143. Crauett. *conſil.* 462. *num.* 1. 7. 30. Andr. Fachin. *lib.* 8. *controuerſ. cap.* 68. Zobel & Roman. *part.* 2. *differ. Saxon.* 49. *fol.* 403.

L. Lege Leonis. 10.

1 *Pactiones quomodo ad aequalitatem reducantur?*

PActum † inaequale reducitur ad aequalitatem per modum diminutionis, non augmenti. Pactum de lucranda dote maius reducitur ad paritatem cum minore, Bartol. Bald. & Salycet. *l. minus.* vbi Rebuffus an Goeddaeus. *de verborum ſignificat.* Matth. Coler. *deciſ.* 191. Hartman. Piſtoris *in miſcellan quaeſt. lib.* 1. *quaeſt.* 4. Gail. *in pract. Camer. Imperial obſeruat. lib.* 1. *obſeruat.* 78. Mynſing. *in obſeruat. Camer. Imperial. centur.* 2. *obſeruat.* 33. Henning. Gôden *conſil.* 95. *ad* 101. 1

L. Si mulier marito. 11.
§. Sin.
§. Dum autem.

1 *Paraphernalium traditione quomodo maritus vxoris procurator conſtituatur?*

EX ſola † traditione paraphernalium maritus ad agendum procurator conſtituitur, dicitur & agẽs: de rato cauet, vſuraſque in communes vſus conuertit, ſortem vero reſeruat: Et ob paraphernalia mulier tacitam habet hypothecam, Bald. & Salycet. Bartol. *ad l. penult. ff. ad leg. Falcid. l. maritus. C. de procuratorib.* Neguſant. *de pignorib.* 4. *membr.* 2. *partis num.* 191. Alexand. Pariſ. Alban. Schard. *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Alphan. *in reportat num* 696. *fol.* 181. Ioan. Meiſner *tom* 1. *deciſ. Imperial. Camer deciſ.* 2. *fol.* 21. Mynſing. *centur.* 3. *obſeruat.* 53. Ioan. Borcholt *conſil.* 23. *lib.* 1. *colum.* 2. *fol.* 344. Hieronym. de Laurent. *deciſ. Auinionenſi* 18. Teſſaur. & Diaz *deciſ.* 187. *num.* 1. Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem obſeruetur, vide Zobel & Roman. *part.* 2. *differ.* 21. *fol.* 403. 1

De dote cauta, & non numerata.

TITVLVS XV.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Cynum, Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Sichard. Vaſq. *in illuſtrib. controuerſ. nouis, lib.* 3. *cap.* 46.

L. Dotem numeratio. 1.

1 *Dos vere non ſoluta repeti nequit.*

DOs ob † nudam confeſſionem ſolutione non inſecuta minime repetitur, Salycet. Bartol. Schard. Alexand. Puteus, Alban. *ad Bartol. hoc textu.* Aluar. Valaſc. *conſultat.* 5. & 6. *lib.* 1. Pro intellectu, vide Vaſq. *in illuſtrib. controuerſ. nouis, lib.* 3. *cap.* 46. *num.* 1. 1

L. Quod de ſuo. 2.

1 *Dotis confeſſio animo donandi facta confitentis morte confirmatur.*

DOs & † eius augmentum confeſſata animo donandi confirmatur morte confitentis. Bald. & Salycet. item Bartol. Bald. *in authent. ex teſtamento. C. de collationib.* Roman. *conſil.* 445. *incip. conſultatio.* Curtius *conſil.* 95. *incip. habita.* Schard. *ad Bartol. hoc textu.* Ioſeph. Ludouic. *deciſ. Peruſ.* 66. *num.* 3. *part.* 2. Marilian. *deciſ.* 80. *numer.* 2. *fol.* 393. Camill. Borell. *conſil.* 46. 1

L. In dotibus. 3.
§. Socero.
§. Ita tamen.

1 *Dotis non numeratae exceptio intra quod tempus opponi debeat?*

EXceptio † non numeratae dotis opponi debet intra annum à die matrimonii morte vel repudio diſſoluti, Bald. Fulgoſ. *conſil.* 137. *incip. quia ex facto. & conſil.* 216. *incip. proponitur.* Roman. *conſil.* 46. *num.* 3. Schard. Alexan. Albar. *ad Bartol. hoc textu.* Hieron. Magon. *deciſ. Florent.* 68. *num.* 4. Intellectum ad hanc legem tradit Fachin. *lib.* 8. *controuerſ. cap.* 74. & 77. 1

Authent. Quod locum.
§.Sed ſi.

Si matrimonium durat vltra bienninm, decennium autem non impletur, querela non nnmeratæ doris à ſoluto matrimonio intra tres menſes competit, vltra decenoium ſi duranerit matrimooium, non numeratæ dotis querela amplius non admittitur, Baldus. Anchoran. *conſil.* 307. Fulgoſ. *conſil.* 133. Alban *ad Bartol. hoc textu.*

De donationibus inter virum & vxorem.

TITVLVS XVI.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Sichard. Cuiac. Cæpoll. *cautel.* 111. Bellaeomb. Donat. à Fina, Viuium, Villalobos, Fichard. Graſſ. Vezin. Kirchou. *in Syntag. commun. opinion. lib.* 5. *tit.* 10. Duenn. *regul* 019. Socin. *regul.* 141. Schurff. *conſil.* 46 *centur.* 1. Anton. Gabriel. Roman. *in commun. concluſ. lib.* 3. *tit. de donationib. concluſ.* 5. *num.* 20. & 23. Crauett. *conſil.* 81. 102. Teſſaur. & Diatz *deciſ.* 32.

L. Bona quondam. 1.

1 *Donatio coniugum morte confirmatur.*

1 DOnatio † coniugum morte confirmatnr, licet fiſcus bona occuparit, *hac l.* Bartol. Bald. & Salycet. Roman. *in l. mortu. ff de mort. cauſ donat.* Duenn. *reg.* 219. Barbar. & Alexand. *in addit. ad Bartol hac l.* Tholoſan. *lib.* 28. *Syntagm. cap* 11. Gail. *in pract. obſeruat. cap.* 40. *lib* 2. Mynſing. *cent.* 2. *obſeruat.* 33. Clar & Giachar. *in recept. ſent.* § *donatio. quæſt.* 9. Dooat. à Fina *in Syntagm. commun. opin. lib.* 5. *tit.* 10. *num.* 8 *fol.* 735. *col.* 1.

L. Si ancillam. 2.

1 *Concubinæ miles donare nequit.*

1 MIles † armatæ militiæ firmitet non donat concubinæ, Bald. idem *conſil.* 277. *lib.* 3. Roman. *conſil.* 43. *num.* 5. Alex. & Alban. *ad Bart. hoc textu.*

L. Donatio mancipiorum 3.
§ Sin autem.

1 *Donatio vxoris ſuperſtite patre facta, quomodo confirmetur?*

1 DOnatio † facta ab vxore, patre eiuſdem ſuperſtite morte donantis vxorie, & eiuſdem patris morte confirmatur, Bartol. Bald. & Salycet. *l. cum hic ſtatus.* § *oratio. de donat. inter vir. & vxor.* Vaſq. *de ſucceſſ. creat.* §. 1 *numer.* 137. Sebaſtian. Medices *in tract. mors omnia ſoluit. part.* 1. *num* 47. Roderic. Suaretz *in alleg. cap* 20. *num.* 16. & 22 Ioan. Schneidwin. *in commentar. ad tit. Inſtit. de donat. rubr. quib. inter viuos. num.* 59 *fol.* 256.

L Nec inter. 4.

1 *Donatio inter ſoceros prohibita.*

1 DOnatio † facta intet ſoceros & eorum iuri ſubiectos non valet, Salycet. Corſet. *ſingul* 80. *vocab. donatio. num.* 1. vbi de donatione perfecta tractat.

L. Si vt proponis. 5.

1 *Donatio ſoceri genero facta per ſubſequens diuortium infirmatur.*

1 DOnatio † collata per ſocerum in marimm, diuotrio inſecuto, infirmatur, Salycet. Morte ſoceri donatio facta ab ipſo genero non confirmatur, ſi filia ſuperuiuat. Bartol. Oldrad. *conſil.* 245. *incip. quidam.*

L Etiamſi vxoris. 6
§. Nec eſt.

1 *Acquirere vxor conſtante matrimonio ex mariti bonis cenſetur.*

LIcet † vir deponat rem nomine vxoris, dominium tameo non perdit. Donatio facta vxori moriente ante virum, morte huius reuocatur. Vxor quæ acqnirit conſtante matrimonio, ex bonis viris acquiſiuiſſe præſumitur, Bald. & Salycet. Bald. *ad l. ſi vxor. C. de conditionib. inſertis.* Cremenſ. *ſingulari* 6. Cotta *in memorabilib. verb. concubina.* Alphan. *in repertor. num.* 219. Aretin *conſil.* 31. *num.* 5. *incip. conſiderata.* Menoch. *de præſumpt. lib.* 3. *cap.* 51. Boer. *deciſ.* 81. *num.* 1. 1

L. Si ex voluntate. 7.

1 *Donatio inter coniuges ipſis viuentibus inualida.*

DOnario † inter coniuges veros, quoad viuunt, non valet: inter putatiuos coniuges, quoad vtile reuocationis effectum, irrita eſt, Bald. & Salycet. item Bartol. *l. ſi ſponſus.* §. *fin. ff hoc tit.* 1

L. Si fructus. 8.
§. Sin autem.

1 *Maritus vxori fructus dotis donare nequit.*

FRuctuum † donatio in coniugem à marito collata, irrita eſt, & quoad locupletior ex hiſce coniunx facta, repetitio fructuum marito conceditur, Bald. & Salycet *l.* 28 *ff. hoc tit. l. fructus ſupr de pact. convent.* 1

L. Etſi de tuo. 9.
§. Etenim.

1 *Pecunia mariti empta, quomodo vxori acquirantur?*

DOminium † rerum vxori emptarum de pecunia viri pertinet ad illam, ſi eidem res traditæ fuerint: ſi vero maritus negotium vxoris geſſit, pecuniam repetit: ſin donauit, eam repetit ab illa rum demum, ſi fuerit locupletior facta, Bald. Salycet. Bartol. *ad hanc legem.* Bald. *ad l.* 1 *C ſi quis alteri vel ſibi.* Bartol. *ad l.* 3. *ſupr. de fide inſtrum.* Bald. *conſil* 358. *colum fin. vol.* 3. Alban. *ad Bartol hoc textu.* Corſet. *ſingul.* 80. *vocab. donatio.* Nicol. Boer. *deciſ.* 81. *num* 5. 1

L. Si maritus. 10.
§ Nec.

1 *Spoliatus ante omnia reſtitui debet.*

SPoliatus † ante omnia reſtituendus, & prætextu criminis nemo alterius inuadat poſſeſſionem de facto. Bartol. Bald. & Salycet. Schard. *ad Bartol. hoc textu. cap. Piſana de reſtitut ſpoliator.* Tiraqnell. *de primogen quæſt.* 34. *num.* 30. 1

L Sicut ceſſat. 11.

1 *Donatio inter virum & vxorem quomodo confirmetur?*

DOnatio † intet vitum & vxorem non confirmatur ad agendum, ſed ad poſſidendnm. Ex promiſſione annua vel menſtrua non agitur per coninges, licet ſoluti repetitio non detur, Salycet. *l. inter.* §. *conuenit. ff de pact. dotalib.* 1

L. Si maritus. 12.

1 *Donatio coniugi facta quando reuocata cenſeatur?*

DOnatio † facta coniugi per ſequentem hypothecam rei prius coniugi donatæ reuocata cenſetur. Bald. & Salycet. Bartol. *ad l.* 3. *ff de legat.* 3. Zobel. & Roman. *in differ. Saxon. part.* 2. *differ.* 20. *fol.* 261. 1

L. Si quidem ante. 13.
§. Quod ſi.

1 *Dominij tranſlatio obligatione non impeditur.*

OBligatio † non impedit tranſlationem dominii, ſed dominii tranſlatio præcedens impedit obligationem. Donatio facta vxori non præiudicat creditori in hypothecæ iure ante donationem conſtituto, Salyc. *l. de rebus. ſupr de donat. ante nupt. l.* 2. *infr. ſi res aliena.* 1

L. Ex

L. Ex verbis. 14.
§. Cum igitur.

1 *Confirmatio donationis inter virum & vxorem teſtamentaria, pro noua diſpoſitione non habetur.*

1 COnfirmatio † donationis inter virum & vxorem in teſtamento facta, pro noua diſpoſitione non habetur, ſed pro veteris corroboratione, Bald. & Salycet. Seraphin. de Seraphin. *in tract. de priuileg. iurament. cap. 49.* Et quatenus confirmans id, quod per ſe eſt validum, nihil det, Menoch. *conſil. 702. num 19. lib 8.* An autem confirmatio actum nullum corroboret, notat Cornel. Benincaſa *in tract. de priuileg. paupertatis ſpecial. 4. in contractib fol. 863. num. 76. & 80.* In quantum confirmatio robur actui addat, Cranert. *conſil. 668.*

L. Si non verum. 15.
§ Quod.

1 *Creditoris ius ſimulata venditione non impeditur.*
2 *Simulatus contractus vnde arguatur?*

1 SImulata † venditio ius creditoris non impedit, & donationis reuocatio non impedit vt dominium ad hæredes tranſeat, Bartol. In fiſci præiudicium mulier ex donationis prætextu non agit, Bald idem *conſil.*
2 *66. volum. 1.* De ſimulatione, quando in † venditione alioque contractu cenſeatur interueniſſe, & ex quibus coniecturis ſimulatio colligatur, Menoch. *de præſumpt. lib. 3. cap. 122. num. 19. 21. 22.*

L. Si filij tui. 16.
§. Nam ſi.

1 *Donatio in eum, cuius nomine res empta eſt, collata non præſumitur.*
2 *Pecunia mea emptum ab alio, meum non fit.*

1 EX emptione † facta nomine alicuius donatio abſque traditione in eum collata, cuius nomine res empta eſt, non præſumitur, Bartol. & Salycet. *ad hanc legem.* Bald. *in l. ſi inſtrumenta. C. de fide inſtrumentor.* idem *ad l. ſi vxor. C. de condicionib. inſert.* Bouer *ſingulari 9.* Alban. & Schard. *ad Bartol. hoc textu.* An emptum per-
2 tineat † ad ementem, vel eum, cuius pecunia res empta eſt, Ferron *ad conſuetud. Burdegal. lib. 2. tit. 5. §. 17. fol. 179.* Amatis *deciſ. prouinc. Marcb. 40.*

L. De his quæ extra. 17.

1 *Donata marito præſumuntur, quæ vxore patiente conſumit.*
2 *Donans mulier miraculum edit.*

1 MVlier † præſumitur donare viro res, quas patitur virum conſumere. Maritus conſentiente vxore paraphernales res conſumens, donationis titulo conſumpſiſſe videtur, Bartol. Bald. & Salycet. Socin. *conſil. 289. incip. difficultas.* Schard *ad Bartol. hoc textu.* Cremenſ. *ſingul. 142.* Anton. Teſſaur. & Blaſius Floretz Diatz *de-*
2 *ciſ. 187. num. 1.* E conuerſo, quod † donatio in muliere non præſumatur, & quoad illam, donatio pro miraculo habeatur, *l. ſi ſtipulata. ff. de donat. inter virum & vxorem.* Hieron. Panſchman *in miſcellan queſt. part. 2. quaſt. 10. num. 25.*

L. A marito 18.

1 *Donatio coniugum quando non confirmetur?*

1 REi donatæ † inter coniuges dominium non tranſfertur. Donatio non confirmatur, ſi diuortium ſequatur, vel donatarius præmoriatur, aut ſi donatio expreſſe ſit reuocata, Bald. Salycet. Decius *conſil. 240. incip. diligenter.* Bald. *conſil 352 incip. donatio. part. 2.* Schard. & Puteus *ad Bartol. hoc textu.* Vincent. de Franchis *deciſ. 59. num. 1.*

L. Si conſtante 19.

1 *Mater quatenus liceat filio donet?*

MAter † filio donare poteſt, viuente etiam marito, modo huic nil ex donatione acquiratur. Socerus poteſt donare genero, conſtante matrimonio, Bald. & Bartol. *l. 3. ff hoc tit.* 1

L. Creditor debito 20.

1 *Creditor mariti quatenus rem ſibi à marito pignori obligatam, eiuſdem vxori vendere nequeat.*

CReditore viri † vendente rem ſibi pignoratam vxori, pignore liberato venditio vt ſimulata non valet, Salycet. Bartol. *l. 1. ſupr. plus valere quod agitur.* 1

L. Si propriis 21.

1 *Expenſas vxor à marito quatenus repetat?*

EXpenſas † vxor à marito non repetit, niſi in rem mariti verſas probet, Bartol. & Salycet. *l. 40. & 42.* vbi Gothufred *ff hoc tit.* 1

L. Maritus 22.

1 *Patronatus ius acquirens locupletior non fit.*

DOnatarius † per ius patronatus lucroſo titulo acquiſitum, non cenſetur factus locupletior, Salyc. *l. quod autem. §. penult ff hoc tit. l. Ariſto ff. de donat.* 1

L. Si te in vacuam. 23.

1 *Donatio inter ſocerum & generum valida.*
2 *Vacuam poſſeſſionem emptori venditor tradat.*

VAlet † donatio inter ſocerum & generum hac lege addita, vt donatio ob pœnitentiam non reuocetur, Bartol. & Salycet. *l. poſſeſſionem. infr. de reuocand donat.* Corſet. *ſingul. 80. vocab. donatio.* De vacua † poſſeſ- 2
ſione, ad cuius traditionem venditor tenetur emptori, Ioſon *ad l. ab emptione num. 11. de pact.* Bartol. & Bald. *ad l. ſi in emptione. §. vacua poſſeſſio. ff. de action. empti.* (1 at first line)

L. Res vxoris 24.

1 *Mariti ob delictum res ab eodem vxori donata fiſco non applicantur.*

OB ſupplicium † & pœnam viri vxor re ſibi à viro donata per fiſcum non priuabitur, Bald. & Bartol. Cuiac. *lib. 3 obſeruat. c. 10* Bald *conſil. 40. incip. maritus. part. 1.* Iaſon *ad authent. ſi qua mulier colum 7. de ſacroſanct. eccleſ.* Schard. & Alban. *ad Bartol hoc textu.* Intellectum ad hanc legem, vide apud. Tiber. Decian. *reſponſ 94 numer. 11. vol. 3.* 1

Authent. Sed hodie.

1 *Seruus pœna ob ſupplicium hodie nemo efficitur.*

OB ſupplicium † nemo ingenuus fit ſeruus, & ſupplicium per ſe matrimonium non diſſoluit, *hoc textu.* Ioan. Dauth *in comment de teſtam. rubr. qui teſtam. facer. num. 209. fol. 147. & num. 251. fol. 308.* 1

L. Donationes quas. 25.
§. Nam.
§. Sin vero.
§. Nec in cæterum.

1 *Donationum inualidarum confirmatio quomodo fiat?*

DOnationes † inualidæ ratione poteſtatis & matrimonii confirmantur morte, & donatio retrotrahitur ratione ſummæ legibus aduerſæ. Bald. Petr. de Bellapertica & Igneus *volum. 7. repetit.* Vaſq *illuſtr. controuerſ lib. 3 cap. 3.* Iacob. Menoch *de præſumpt. lib. 3. cap 29.* Borrholt *conſil. 13 lib. 1. fol. 122.* Duennas *regul. 23.* Cremenſ. *ſingul. 4. incip. quanquam.* Pariſ. *conſil 16. num. 12. lib. 2.* Iul. Clar & Giachar. *in recept. ſentent. §. donatio. quaeſtion. 8.* Alphan. *in reportat num. 210.* Pro intellectu huius legis vide Fachinæum *lib. 3. controuerſiarum, cap. 72. & 73.* 1

L. Donationes quas 26.

1 *Contractum cum principe initum pro lege habetur.*

1 CОntractus † cum Imperatore & eiuſdem coniuge celebrati habent vim legis. Inter principem & eius coniugem donatio incontinenti valet, Bald. & Salycet *ad hanc l. l. 7. inf. de bon. quæ liber.* Brunor. à Sole *in locis commun. vocab. ciuitas num. 5 fol. 178.* qui hunc textum ad ciuitatem principi non ſubiectam accommodat.

L. Si viuus. 27.

1 *Donatio eius, qui ab hoſtibus poſtea captus fuit, confirmatur.*

1 DOnator † captus ab hoſtibus, ſiue ibi moriatur, ſiue redeat, donatio cõfirmatur. Principem commendat humanitas, Bald. & Salycet. *l. 32. §. 18 ff hoc tit.*

De repudiis & iudicio de moribus ſublato.

TITVLVS XVII.

AD rubricam, titulum, & materiam vide Cynum, Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Syntagma iuris Tholoſani *lib. 9. cap. 15.* Ioachim. à Beust. & Harprecht. *in tract. de matrimon.* Vezin. Bellacomb. Fichar. *in Syntag. commun. opin. lib. 5. tit. 11* & ibidem Donat. à Fina, Villalobos, Vtinum.

L. Matrimonium. 1.

1 *Matrimonium deportatione non diſſoluitur.*

1 DEportatio † & ciuitatis amiſſio non diſſoluunt matrimonium, Bald. & Salycet. Bartol. *in l. ſi conſtante ſolut. matrimon.* Vezin. *in Syntag. commun. opin. lib. 5. tit. 11. num. 1.*

L. Liberum. 2.

1 *Sponſa quamdiu abſentem ſponſum expectare teneatur?*

1 SPonſa † abſentem ſponſum vltra triennium expectare non tenetur, ſed lapſo triennio alteri nubit. Bartol. & Salycet. Pro intellectu legis, vide Andr. Fachin. *lib. 3. controuerſ. cap. 33.* Ioan. Schneidwin. *in comment. ad tit. Inſtit. de nupt. part. 4. rubr. quamdiu debeat expectare. fol. 81.* Syntagma iuris Tholoſani *lib. 8. cap. 2. numer. 9.*

L. Dubium non eſt. 3.

1 *Conſilij recti non exiguus effectus eſt.*
2 *Repudium fictum tertio non debet fraudi eſſe.*

1 COnſilio † quæ recte geruntur, effectum indubitatum ſortiuntur, *hoc textu.* Bald. & Salycet *l. nominationes. inf. de appellationib.*

§ Quare.

§ Certum.

§. Imaginarias.

2 Diuortium † fraudulentum non inducit pactum in caſum mortis illatum. Fictum repudium non nocet tertio, qui morte ſoluto matrimonio dotem ſibi reddi ſtipulatus eſt, Salycet. *l. filia ff. ſolut. matrimon. l. 2. ſupr. de vxorib. milit.*

L. Filia. 4.

1 *Diuortium filiæ non matris arbitrio permiſſum.*

1 DIuortium † filiæ in huius licita poteſtate, non autem in matris conſiſtit, *l. filia ſupr. de inoffic. teſtam.*

L. Diſſentientis. 5.

1 *Diuortium filiæ in patris poteſtate non eſt.*

1 DIuortium † filiæ non eſt in patris poteſtate, niſi ex magna & vrgenti cauſa, Salycet. Alberic. de Roſat. *in dict. iuris. vocab. diuortium.*

Authent. Econtra.

1 *Diuortium filij citra patris conſenſum fieri nequit.*

1 FIliusfamilias † non poteſt diſſoluere matrimonium, niſi patre cõſentiente emancipatus ſit. Item factum filii non nocebit patri, cuius conſenſus in contrahendo, eiuſdem & in diſtrahendo requiritur, Bart. Bald. & Salyc. Alban. *ad Bart. hoc text.* Cacheran. *deciſ. 53. num. 10.*

L. Licet repudij. 6.

1 *Citatio ad domum facta citati notitiam non deſiderat.*

CItatio † ad domum valet, licet in citati notitiam non peruenerit, Salyc. & Accurſ. *ad hanc l. l. 1. § permittitur. de liber. agnoſcend.* Tiraquell. *de retract. proximit. § 6. gloſſ. 2. num. 6. cum ſeq.* Weſenbec. *ad Bart. hoc textu.* 1

L. Vxor quæ in militiam. 7.

1 *Mulier marito per quadriennium abſente denuo nubens pro adultera non habetur.*

MVlier † abſente marito vltra quadriennium, dum incerta de mariti vita, palam alii nubit, adulterii aliaſque pœnas quoad amiſſionem dotis & donationis propter nuptias non incurrit, *hac l.* Bartol. Bald. & Salyc. Ioan. Schneidwin. *in comment. ad tit. Inſtit. de nupt. part. 4. rubr. quamdiu vxor iam contracto. fol. 82. num. 46.* 1

Authent. hodie.

1 *Mulier denuo nuptura prioris viri mortem doceat.*
2 *Militis falſum teſtimonium dicentis pœna.*

MVlier † prætextu mariti mortui alii non nubit, niſi factis prius probationibus per teſtem iuratum de morte viri, *hoc textu.* Fama cum iuramento officialis facit fidem, Bartol. Barbat. *conſil. 191. incip. Domino Paul de Burgo, vol. 1.* Alex. *ad Bart. hoc textu.* 1

§ Si vero.

Mulier prætextu mortui primi mariti ſine legitimis probationibus veræ mortis iterum nubens, vt adultera punienda, *h. §.*

§ Sed qui iurauerit.

Miles † teſtimonium falſum & periurium committens, militiam amittit, & decem auri libras ſoluit, *hoc §.* De teſtium periurorum pœnis in Imperio Romano vſitatis. vide Conſtitutionem criminalem Caroli V. *cap. 107.* Ludouic. Peguet. *quæſt. crimin. 19.* Cacheran. *deciſ. 19.* 2

L. Conſenſu. 8.

§. Sicut.

1 *Matrimonium ad alterius coniugum voluntatem ſine iuſta cauſa non diſſoluitur.*
2 *Diuortij cauſa olim receptæ.*
3 *Mariti diuortio quod dignum committentis pœna.*
4 *Diuortij & repudij cauſa æquo iure cenſentur.*
5 *Dote non ſoluta vxor an expelli queat?*
6 *Repudium temere parantis pœna.*
7 *Diuortio illegitime facto mulier vtens infamia notatur.*
8 *Diuortio licite facto poſt elapſum annum mulier denuo nubit.*
9 *Vxoris maritum temere in ius vocantis pœna.*
10 *Diuortia hodie ſine iuſta & legitima cauſa non fiunt.*
11 *Ob adulterium dominorum ſerui torqueri poſſunt.*
12 *Diuortium parentũ liberis legitime natis non præiudicat.*

MAtrimonium † per alterutrum ex coniugibus ſine cauſa legitima non diſſoluitur, *hac l.* Bartol. Bald. Salycet. Amatis *deciſ. prouinciæ Marchiæ 123. num. 15.* Gerhard. *ſingul. 48.* Zobel. & Franciſc. Roman. *in differ. Saxon. differ. 18 part. 3 fol. 535.* 1

§. Si qua igitur.

Homicidium, machinatio † contra publicum bonum & ſtatum, falſi ſententia, ſepulchrorum violatio, ſacrilegium, latrocinium, latronum receptatio, plagium, conuictus inſpiciente coniuge cum impudicis mulieribus, inſidiæ, nimia verbera, quondam repudiorum & diuortii erant cauſæ, *hoc §.* Couar. *in epit. 4 decret. per totam.* inprimis *§. 7.* Mozz. *in tract. de contract. fol. 978.* Gamill. Gallin. *in comment. ad tit. de verbor. ſignif. lib. 10. cap. 15. num. 19.* 2

Authent.

Digitized by Google

Authent. Sed nouo.

3 Marito † committente id, quod olim diuortio cauſam præbebat, matrimonium hodie non ſoluitur, ſed ille pœnæ loco in partem tertiam donationis propter nuptias vxori ſoluendam damnatur, *hoc textu.* Ludouic. Roman. *ſingul.* 4.

§. Vir quoque pari.
§ Tunc enim.

4 Ex iiſdem cauſis † vir repudiat vxorem, quibus de cauſis vxor diuertit à viro. Vxorem adulteram, inſidiantem vitæ, veneficam, plagiariam, ſacrilegam, conuiuia ſectantem inuito marito, & alibi pernoctantem maritus expellere poteſt, *hoc* §. Couarr. *in cap. 4. decretal. rubr. de diuort.* §. 5. Mozzius *in tract. de contractibus folio* 979. Monticel. *ad* § *nuptia. num. 29. Inſtit. de patr. poteſt.*
5 An vltra cauſas ſupra enumeratas ob dotem † non ſolutam maritus expellat vxorem, Villalob. *in Syntagm. commun opin. lib. 5. tit. 11. verb. nota. fol* 378. *colum* 2. Matth. de Afflict. *deciſ.* 284. *num.* 4. Couarr. 4 *decret. p. 2. c. 7. rubr. de contractus coniugalis effectu.*

§. [illegible]

6 Mulier † temere repu[illegible] tentans, dotem & donationem propter nuptias amittit, *hoc* §. Temere repudium tentans quondam per quinquennium iterandi connubii licentia priuabatur, *hoc* §. An repudium mittenti licitum ſit nubere, Schneidwin. *in comment. ad tit. Inſtit. de nupt. part. 4. rubr. incip. verum. fol.* 80. *num.* 44. Næuizan. *in ſylua nuptiali fol.* 61. *num.* 107. *&* 123.

§. Quod ſi.

7 Diuortio † illegitime facto ſi mulier nubit, ſit infamis, & connubium eſt nullum, *hoc* §. Cuinam inter diuertentes parti licitum ſit iterare connubium, vel non, vide *cap. ſi vero.* & in illud Archidiacon. 31. *quaſt.* 7. Couarr. *in epitom. 4. decretal.* §. 6. *part. 2. cap.* 7. Schneidwin. *in comment. ad tit. Inſtit. de nupt. part. 4. ſub quaſt. quæ ſint cauſa diuortij. num.* 32. 33. 34. *fol.* 78.

§ Sin vero.

8 Cauſa diuortii † legitime deducta, mulier retenta dote & donatione propter nuptias, poſt elapſum annum aliis impune nubit, *hoc* §. Schneidwin. *alleg. tit. & citat quaſt. à num.* 33. *ad* 36. *lib. 5. tit. 11. num. 1. fol.* 736. Pro contraria opinione, vide Hippol. de Marſil. *ſing.* 165.

§. Virum.

9 Maritus † innocenter ab vxore in ius vocatus, ob diuortii prætextum dotem & donationem propter nuptias lucratur, Schneidwin. *alleg. titul. citat. rubric. & loco, num.* 33. 34. 35. *fol.* 78.

§. Sin autem.

Dote & donatione propter nuptias reddita, olim maritus vxori repudii libellum mittere poterat, *hoc* §.
10 Quatenus † nunc diuortia non fiant ſine iuſta & legitima cauſa, Schneidwin. *in comment. ad tit. Inſtit. de nupt. part. 4. ſub quaſt. quæ ſint cauſa num. 7. fol.* 75.

§ Seruis.

11 Ob adulterium † heri & heræ ſerui & ancillæ ad eruendam veritatem torqueri poſſunt, *hoc* §. *l. 1. infr. de quæſtionib. l. 32. infr. de adulter.*

§. Si vero filio.
§ Si autem mater.

12 Diuortium † coniugum dotem & donationem propter nuptias liberis legitime natis non adimit, *hiſce* §§. *l. vltim.* §. 1. *verſicul. filius. hoc titul infr l. 9. in fin. de ſecund. nupt ſupr.*

§. Pactione.

Pacta contra leges ſunt ipſo iure nulla, *hoc* §. *l pacta quæ contra. ſupr. de pact.*

L. Si conſtante. 9.

1 *Matrimonio bona gratia diſſoluto vxori quondam poſt annum denuo nubere licebat.*

QVondam † mutuo conſenſu coniugum ſoluto 1
matrimonio licitum erat vxori poſt lapſum anni aliis nubere, *hac l.* Salycet. Pro contraria opinione, vide *cap. gaudemus.* & in hoc Felin. ac Panormitan. *de diuort.* Couarr. *variar. reſolut. lib. 2. cap.* 10. Vezin. *in Syntag. com. opin. lib. 5. tit. 11. fol.* 737.

Authent. Quod hodie.

1 *Matrimonium communi hodie conſenſu non diſſoluitur.*

COmmuni † conſenſu hodie non ſoluitur matri- 1
monium, niſi religionis aut caſtitatis cauſa, Salycet. Quatenus hodie de iure canonico auctoritas Eccleſiæ vltra conſenſum requiratur, vide *cap porro.* iuncto Felin. ac Panormit. *de diuort.* Decian. *reſponſ. 33. vol.* 2. Boer. *conſil. 20. num.* 8.

L. In cauſis. 10.

1 *Coitus ob impotentiam matrimonium olim diſſoluebatur.*
2 *Coitus impotentia vnde probetur?*

QVondam † ob impotentiam coitus per bien- 1
nium incurabilem mulier retenta dote maritum repudiabat, *hoc textu.* Salycet. Tholoſan. *in Syntagmat. iuris. lib. 9 cap. 12. num.* 5. Vnde præſumatur † ac probe- 2
tur coitus impotentia, Menoch. *de præſumpt. lib. 6. c.* 90. De huius probationibus, Maſcard. *de probat. tom. 1. concluſ. 311. fol.* 188.

Authent. Sed nunc.

1 *Impotentia incurabilis matrimonium ſoluit.*

NVnc impotentia † incurabilis per triennium du- 1
rans, cauſam diuertendi præbet, *hoc text.* Schneidvvin *in commentar. ad titul. Inſtit. de nupt. part. 4. rubr. de diuort. ſub quaſt. quæ ſint cauſa. num. 22. fol.* 76. Quatenus inter ſcientes hoc vitium à principio nuptiæ inſecutæ non tollantur, Matth. Coler. *deciſ.* 1.

L. Iubemus vt quicunque. 11.

1 *Matrimonium ſine dote ſubſiſtere poteſt.*
2 *Vxori illicite expulſa quarta è ſubſtantia viri pars debetur.*
3 *Diuortio illegitime facto iura liberis ſalua manent.*
4 *Iudicium de moribus quatenus hodie ſublatum ſit.*

SOlo conſenſu † etiam abſque dote ac inſtrumentis 1
matrimonium contrahitur, Salycet. Menoch. *de præſumpt. lib. 3. cap. 6. nu.* 54. Thoming. *deciſ. 30. num.* 13. Maynet. & Petr. Faber *ad l. nuptias de regul. iuris.* Pro negatiua, *cap. 2. de tranſlat. epiſcop.* Vezin. *in Syntag. commun. opin. lib. 5. tit. 12. num.* 133.

§ Si quis autem.

Indotatam mulierem ſine cauſa legitima expellere illicitum eſt. Illegitime † expulſæ quartam ſubſtantiæ 2
propriæ partem vxori perſoluet maritus, *hoc* §. Bartol. Cuiac. *ad l. vnic.* § *taceat. verb. mores. C. de rei vxor. act.* An ob dotem non ſolutam licite maritus vxorem expellat, Cyn. & Salycet *ad l quod in vxorem. de negot geſt.* Cæſar de Vrſill. *in addit. ad deciſ. Matth. de Afflict.* 284. *num.* 4. qui negatiuam tuetur. Syntagma commun. opinion. *lib. 5. tit. 11. num. 19. vocab. maritus. fol.* 738. *col.* 2.

§. Si vero minus.

Maritus contra legum ſanctiones vxorem expellens, & 400. auri libras non habens, quartam ſubſtantiæ partem vxori innocenti quondam perſoluebat, *hoc* § Bartol. *ad* §. *præced.*

§. Filiis autem.

3 Diuortio † facto illegitime, inducta in fauorem liberorum, quoad dotem & donationem propter nuptias non corruunt, *hoc §. l. conſenſu. §. fin. ſupr. hoc tit.*

§. Inter culpas.

Mulier abortum ſibi parans, laſciue cum alienis maritis lauans, viuo marito alium de matrimonio futuro compellans, dotem & donationem propter nuptias, & inſuper, quartam ſubſtantiæ partem amittit, licet iudicium quoad mores inter coniuges ſit ſubla-
4 tum. De iudicio † de moribus ſublato, vide *l. res iudicata. ff. ſolut. matrimon.* Quod autem non omnino ſublatum, ſed adhuc modica caſtigatio marito licita ſit, vide Archidiacon. *ad cap. ficut. 7. quaeſt. 1. cap. duo iſta. 14. quaeſt. 3. cap. placuit. 33. quaeſt. 2.* Donat. à Fina *in Syntag. commun. opin. lib. 5. tit. 12. num. 17. incip. marito. verb. limita f. 738.* Wurmſer *in pract. Camer. Imperial. obſeruat. lib. 1. titul. 47. obſeruat. 21.* Clar. & Giachar. *in praxi crimin. §. vltim. q. 56.* Suaretz *in theſ. commun. opinion. lib. 5. titul. 12. numer. 134. fol. 737. colum. 2.*

Soluto matrimonio quemadmodum dos petatur.

TITVLVS XVIII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide vltra citatos ad eundem titulum in Digeſtis, Cyn. Ang. Caſtrenſ. Suaretz, Donat. à Fina, Graſſ. Villalob. Bellacomb. Fichard. Viuium, Vezin. Turzan. *lib. 5. Syntagm. commun. opin. tit. 12.*

L. Dubium non eſt. 1.

1 *Aeſtimatis rebus in dotem datis, fœtus ac partus continentur.*

1 ÆStimatæ † res in dotem datæ comprehendunt in repetitione & reſtitutione fœtus ac partus. Bartol. & Bald. Donat. à Fina *in Syntag. commun. opinion. lib. 5. tit. 12. num. 8. fol. 739.*

L. Secundum. 2.

1 *Dotem vxori quiuis mariti hæres reſtituere tenetur.*
2 *Dotis priuilegium fiſci priuilegiis fortius.*

1 HÆres † viri, quinimo ſi fiſcus hæreditatem viri acquirit vel occupat, dotem vxori reſtituit. Pater per expreſſam vel tacitam exactionem non præiudicat filiæ. Bald. & Salycet. *l. filia. infr. hoc tit.* Anton. Peregrin. *de iure fiſci, lib. 6. tit. 6. num. 33.* Ripa *ad l. 1. num. 10. ſolut. matrimon.* Gail. *in pract. Camer. Imperial. obſeruat. lib. 2.*
2 *cap. 86.* De dotis priuilegio † potentiori priuilegio fiſci, Menoch. *de præſumpt. lib. 2. cap. 72. num. 4. & 12.*

L. Si ignorans. 3.
§. Filij.

1 *Matrimonio è putatiuo nati ſpurij cenſentur.*
2 *Vxor ducit virum.*
3 *Spurij an infames ſint?*

1 LIberi † nati ex matrimonio putatiuo habentur pro ſpuriis, filii nati ex ſeruo habito pro libero, quondam ſpurii eſſe cenſebantur, *hac l.* Bald. & Saly-
2 cet. Ex hac lege notat Bald. quod † vxor ducat virum. Spurii an ſint in domo, familia, & coniunctione, Bald.
3 *conſil. 441. volum. 3.* An † infamibus annumerentur, & ad dignitatum officia admittantur, Petr. Heig. *part. 1. quaeſt. 21. fol. 282.*

L. Dos à patre. 4.

1 *Dos profectitia poſt filiæ obitum ad patrem reuertitur.*

1 FIlia mortua † dos à patre data ad patrem reuertitur. Bartol. & Bald. Crauett. *conſil. 84.* Guido Papæ *quaeſt. 98.* Capic. *deciſ. 176.* Nonius *conſil. 48. num. 9.* Vezinus *in Syntag. commun. opin. lib. 5. tit. 12. num. 33. fol. 741. colum. 1.* Anton. Teſſaur. & Blaſius Floretx Diatz *deciſ. 138.* Pro intellectu legis, vide Fachin. *lib. 3. controuerſiar. cap. 71.* Hieron. de Cæuallos *in pract. quaeſt. opin. commun. contra commun. quaeſt. 378.* Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem obſeruetur, notat Zobel. & Franciſc. Roman. *in differ. iuris Saxonici, part. 3. different. 9. fol. 478.*

L. Si quidem 5.

1 *Dotem ſorore adhuc viuente frater repetere nequit.*

QVamdiu † ſoror dotata apud hoſtes viuit, fratri nomine ſororis dotis repetitio aut vendicatio nullo modo competit, *hac l. l. ſi is. infr. de legitim. hæredib.* Bartol. & Bald. qui notant, hæreditatem petenti incumbere probationem mortis eius, cuius quis hæreditatem petit. De qua materia, vide Boer. *deciſ. 288. parte 2.* Alphan *in reportat. num. 445.* Menoch. *lib. 6. præſumpt. 49. num. 20. & 21.* 1

L. Si circumſcripta. 6.
§. Proinde.
§. Sin autem.
§. Hæc.

1 *Dotalis in rei æſtimatione deceptis ſuccurritur.*

MArito † æque ac vxori in rei dotalis æſtimatione deceptis ſuccurritur, quoad dotis repetitionem. Salycet. Cuiac. *lib. 17. obſeruat. cap. 7. l. 12.* iunctis remiſſ. *ff. de iure dot.* 1

L. Filiæ pecuniam. 7.
§. Nam ſi.

1 *Dotem profectitiam etiam liberis ex filia extantibus pater repetit.*

PAter † dotem profectitiam filiæ non poteſt adimere. Bald. & Salyc. item Bart. An autem illam repetat filia mortua liberis ex ea extantibus, Fachin. *lib. 3. controuerſ. cap. 71.* Ferron. *ad conſuetud. Burdegal. lib. 1. tit. 4. fol. 119. & 120.* Teſſaur. & Diatz *deciſ. Pedemont. 138.* 1

L. Nec maritus. 8.

1 *Maritus quatenus priuilegium, ne vltra vires conueniatur, amittat.*
2 *Dos quatenus conſtante matrimonio ob egeſtatem viri repetatur.*

MAritus † priuilegium ne conueniatur vltra facultates, amittit, ſi ad meliorem perueniat fortunam, Bald. & Salycet. *l. non tantum.* iunctis remiſſ. *ff. de re iudicat. l. vnic. §. 7. ſupr. de rei vxor. action.* Tiraquell. *in tract. ceſſante cauſa. ſub verb. maritus.* De dote † conſtante matrimonio ob inopiam viri repetenda, Gail. *in pract. obſeruat. lib. 2. obſeruat. 83.* Et an mulier obærato marito ſcienter nubens dotem conſtante matrimonio repetat, idem *lib. 2. obſeruat. 84.* Eandem num maritus locupletior factus ex cauſa inopiæ reſtitutam repetat, Gail. *lib. 2. obſeruat. 85.* 1 2

L. Dotis actione. 9.
§. Ingrediendi.

1 *Dotis poſſeſſionem mulier propria authoritate ingredi non poteſt.*
2 *Poſſeſſionem vxor cum marito indiuiſam & familiarem habet.*
3 *Retentionis ius vxor in bonis mariti habet, donec de dote aliisve debitis ſibi ſatisfiat.*

MVlier † nomine dotis inuitis hæredib. ſine auctoritate iudicis competentis dotis poſſeſſionẽ non ingreditur, *hac l.* Bald. & Salyc. Duennas *regul. 212.* Decius *conſil. 232. incip. dura. & conſil. 671.* Schard. & Alban. *ad Bartol. hoc textu.* Quatenus mulier † cum marito indiui- 1 2

diuiſam poſſeſſionem omnium bonorum habeat. vide Matth. Coler. *de proceſſib. executiu. parte 2. c. 3. num. 259.* Et quomodo iure familiaritatis bona mariti poſſideat vxor. idem *alleg. tract. lib. 1. cap. 2. num. 190.* Quomodo per clauium ad res mariti traditionem atque cuſtodiam conſtituatur in poſſeſſione, deiectaq; ad reſtitutionem agat. idem Coler. *de proceſſib. executiu. lib. 1. cap.*
3 *2. num. 192.* Quod & huic † retentionis ius competat vſque ſatisfaciant hęredes mariti pro dote & aliis debitis: notat idem *relato tract. lib. 1. c. 2. n. 193. & 194.*

L. Si ſocero. 10.

1 *Dotem recipiens pro filio pater ad eius reſtitutionem in ſolidum tenetur.*

1 PAter † recipiens dotem pro filio ad eius reſtitutionem in ſolidum, non peculiotenus tenetur. Bald. & Salyc. *l. ſi suam dotem. § penult. ff. h. tit. l. vnic. § extraneum. ſupr. de rei vxor. actione.*

L. Si conſtante. 11.

1 *Dos integra poſt obitum mariti vxori reſtitui debet.*

1 MOrtuo viro † dos integra vxori reſtituēda eſt. Bal. & Salyc. Kirchon. *in ſynt. com opin. lib. 5. tit. 12. verb. dos quando num. 91.* Quid de donatis coniugibus ab horum conſanguineis obtineat, Viuius *in ſyntag. com. opin. lib. 5. tit. 12. n. 57. vocab. donata.*

Si dos conſtante matrimonio ſoluta fuerit.

TITVLVS XIX.

AD rubric. tit. & materiam, vide Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. & plerosque auctores citatos *ad tit. & rubr. in ff. ac C. de iure dotium.*

L. Si conſtante.

1 *Dos conſtante matrimonio ſine cauſa ſoluta ab vxore repeti poteſt.*
2 *Dotis ſolutio à quo facta præſumatur.*
3 *Dos quando pro ære alieno habeatur & deducatur.*

1 DOs † conſtante matrimonio ſine cauſa ſoluta poteſt repeti à muliere & eiuſdem hæredibus. Bartol. Bald. & Salyc. *ad h. l.* Cuman. *conſ. 26. incip. ſtatutum.* Pariſ. & Schard. ad Bartol. *hoc text.* De dotis ſolutione
2 & † quis ex iuris præſumptione dotem ſoluiſſe cenſeatur. Menoch. *de præſumpt. lib. 6. c. 11. nu. 7.* Quando pro æ-
3 re alieno † habeatur deducaturq;. idem *de præſump. lib. 4. c. 189. & eod. lib. præſumpt. 109. n. 9.*

Ne fideiuſſores vel mandatores dotium dentur.

TITVLVS XX.

AD rubr. titul. & materiam, vide Cyn. Bartol. Bald. Angel. Salyc. Cuiac. Alexand. *ad l. ſi dotem. § mulier, ſolut. matrim.* Caſtrenſ. *conſil. 169. & ſeq.* Donat. à Fina, & Mich. Graſſ. *in ſyntag. comm. opin. lib. 5. tit. 13.* Iacob. Thoming. *deciſ. 58.* Hieron. de Cæuall. *in pract. quæſt. opin. commun. contra communes. q. 258.* Ioh. Guttieres *in tr. de iuramento confirmatorio p. 1. c. 21.*

L. Sine. 1.

1 *Dotis nomine fideiuſſorib. cauere maritus non compellitur.*

1 NEc de iure, † multo minus ex conſuetudine maritus vrgendus eſt vt dotis ſeruandæ cauſa conſtituat fideiuſſores. Bartol. Bald. Salyc. *ad h. l.* Aliud de iure canonico obſeruatur *c. per veſtras.* vbi Felin. & Panorm. *de donat. int. vir. & vxor.* Cęſar de Vrſil. *in addit. ad deciſ.* Matth. de Afflict. 93. *in princ.* Iohan. Meiſner *in deciſ. Imp. Cam. tom. 3. deciſ. 15. nu. 30. f. 558.* pro intellectu legis, vide in vtramq; partem Viuium *in com. opin. n. 285. ſynt. com. opin. lib. 5. tit. 13. n. 1. f. 752.* Andr. Fach. *lib. 3. controuerſ. cap. 18.*

L. Generali. 2.

§. Si enim.

1 *Dotem vxor non minus ac corpus ſuum ſine cautione marito credat.*
2 *Dotium fideiuſſores quando dentur?*

MVlier † ſeſe marito committens dotem ſine cautione & fideiuſſione eidem credat, *h. l.* Viuius *alleg. loco ad præcedentem. legem.* Decem caſus, quorum intuitu † dotis fideiuſſores conſtituantur, vide apud Lupum *in c. per veſtras, de donat inter vir. & vxor.* plura apud Donatum à Fina & Graſſ. *in ſyntag. com. opin. li. 5. tit. 13. n. 4. & 5. f. 753.* Pro intellectu legis vide Eberhard. Broncorſt *lib. 3. Enant. 13.* And. Fach. *lib. 8. controuerſ. c. 76.* 1 2

Rerum amotarum.

TITVLVS XXI.

AD rubr. tit. ac materiam, vide Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtr. Salyc. Cuiac. Petr. Gregor. Tholoſ. *in ſyntag iuris ciuil. lib. 37. c. 11. f. 435.* & alios ad eundem titul. in ff. relatos.

L. Compenſationem. 1.

§. Cum igitur.

1 *Dotis nomine conuentus maritus quatenus ob res amotas (excipiat.*
2 *Petitiones mutua ſimul terminari debent.*

MAritus † conuentus actione de dote ob res per vxorem amotas compenſationis exceptione ſe tuetur. Bartol. Bald. & Salyc. Mutuæ † petitiones eodem tempore terminandæ ſunt: Panorm. *ad c. 1. & 2. de mutuis. petition.* 1 2

L. Diuortii. 2.

1 *Amotarum rerum actio conſtante matrimonio locum non habet.*

ACtio † rerum amotarum conſtante matrimonio non competit, ſed in factum actioni locus eſt. Salyc. Bald. Bartol. Specul. *in tit. de furt. & in tit. rerum amotar.* Alex. *in l. in actionib. de in litem iurand.* Accurſ. *in § præterea. Inſtitut. de action.* Cuiac. *lib. 17. obſ. c. 6.* 1

L. De rebus 3.

1 *Amotarum rerum in quantum hæredes conueniantur.*

RErum † amotarum actione hæredes in tantum, quantum per res amotas lucrati ſunt, conueniuntur. Bartol. Bald. & Salyc. *l. ſi mulier. § ex facto. ff. hoc tit.* 1

Ne pro dote mulieris bona quondam mariti addicantur, id eſt in ſolutum dentur.

TITVLVS XXII.

AD rubr. tit. & materiam, vide Cyn. Bald. Salycet. Cuiac.

L. Vt uxori. § Sane.

1 *Dotis nomine vxori bona mariti ſeruato iuris ordine addici debent.*

IN dote exigenda † & addicendis bonis mariti pro dote vxoris, ordo iuris ſeruandus eſt, *h. l.* Bald. & Salyc. Bartol. *ad l. ſi conſtante, in 11. q. ff ſolut. matrim. l. ſi pacto, quo pœnam ſupr. de pact.* Et quatenus vxor ſe opponere poſſit addictioni vel executioni quam impetrarūt in bona mariti eiuſdem creditores, Matth. Coler. *in tr. de proceſſib. execut. p. 2. c. 3. n. 263.* 1

De fundo dotali.

TITVLVS XXIII.

AD rubr. tit. & materiam, vide Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Cardinal. Zabarel. *conſil. 15. incip. quod maritus.* Bald. *conſil. 53. vol. 5.* Hippol. Riminald. *in commentar. ad tit. Inſtitut. quib. alienar. licet. nu. 382. 383.* Intellect. ad hanc legem tradit Ioh. Guttieres *de tutel. p. 2. c. 21. n. 7. & 8.*

L. Si æſtimata. 1.

1 *Dotis alienationis prohibitio ad res dotales æſtimatas extenditur.*

2 *Alienationis vocabulum quid denotet?*

1 ALienatio † dotis prohibita ad res in dotem per æſtimationem datas, præſertim vbi mulieri electio reſeruata eſt, extenditur, *hac l.* Bartol. Bald. & Salyc. Alciat. *reg. 3. præſumpt. 9. num. 27.* Crot. *conſil. 65. nu. 14. 15. 18.* Roman. *ſingul. 606.* Thomin. *deciſ. 31.* De aliena-
2 tionis † vocabulo ſignificãte omnẽ actum per quem dominium transfertur. vide *l. alienationis verbum*, vbi Rebuff. & Gœdd. *de verb. ſignif. gloſſ. ad c. nulli liceat, de reb. eccleſ. non alienand.*

L. Mariti qui fundum 2.

1 *Dotalis fundi ad diuiſionem maritus non prouocat.*

1 MAritus † non prouocat ad diuiſionem fundi dotalis ſed prouocatur: Alienatio fundi dotalis voluntaria non neceſſaria eſt prohibita. Bald. & Salyc. *ad hanc legem l. ſi fundum l. ita conſtante. ff. de iure dotium.* Thomiog. *deciſ. 31. nu. 37. & 42.* Ferron. *ad conſuetud. Burdegalenſ. tit. de dote. §. 12.*

Diuortio facto apud quem liberi morari vel educari debeant.

TITVLVS XXIV.

AD rubric. tit. & materiam, vide Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Petr. Surd. & Martin. Coler. *in tract. de aliment. in indic.*

L. Licet. 1.

1 *Diuortio facto apud quem liberi educari debeant iudicis arbitrium eſt.*

2 *Educatio infantis matri etiam patre inuito aſſignari poteſt.*

3 *Diuortii cauſam dans pater liberos apud matrem ſuis expenſis alat.*

1 DIuortio † facto iudex arbitratur an apud patrem vel matrem liberi morentur & educentur, *hac l.*
2 Bartol. Bald. Salyc. De educatione infantis † matri inuito etiam patre aſſignanda. Crauet. *conſ. 321. num. 1. & 5.* Menoch. *conſ. 62. vol. 1. nu. 12.* Symphorema ſupplicat. Imp. Cam. *tom. 1. p. 2 f. 11. 12. 13.* Menoch. *de arb. lib. 2. cent. 2. caſu. 168.* Ioh. Baptiſt. Pontan. *in tract. de aliment. c. 8. n. 5. fol. 73.*

Auth. Si pater.

§ Namquemadmodum.

§. Quod de matre.

3 Pater dans † cauſam diuortii, apud matrem ſuis expenſis alet liberos, & vice verſa apud patrem matris expenſis educandi ſunt liberi. Item matres inopes alent liberi locupletes. Idem ius in aſcendentibus & deſcendentib. receptum. Aluar. Valaſc. *deciſ. 92. n. 11.* De alimentis ad quę ex reciproca obligatione parentes & liberi teneantur. Hippol. de Marſil. *ſingul. 683.* Donat. à Fina *in ſyntagm. com opin. lib 5. tit. 14. nu. 3. f. 753. & ibid. nu. 4.* De matre obſtricta ad alendum filiũ, & de alimentis per liberos parentibus præſtandis, deq; alimentis per vaſallum domino feudi exhibendis. Fina *in alleg. ſyntagm. num. 5. & 6.* Debitis à liberto patrono. *ibid. nu. 15. l. fin. C. de agnoſcend. liber.* Quænam frater fratri præſtet. Boer. *deciſ. 129.* Vezin. *in ſyntag. com. opin. lib 5 tit. 14. f. 754. nu. 22.*

De alendis liberis à parentibus.

TITVLVS XXV.

AD rubr. tit. & materiam, vide Cyn. Bartol. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Rotam Bononienſ. Vezin. Viuium, Donat. à Fina, Chærian. *in ſyntag. com. opin. lib. 5. tit. 14.* Aſcan. Clementin. *in tract. de patria poteſtat. c. 6. eff. ct. 17. nu. 1.* Petr. Surd. Bartol. Ioh. Bapt. Pontan. Martin. Coler. *in tr. de aliment.* Ioſep. Ludou. *comm. concluſ. 1.*

L. Parentum. 1.

1 *Parentes egeni à liberis diuitibus alendi.*

LIberi † diuites inopes parẽtes alent, *h. l.* Bartol. Bal- 1
dus, & Salyc. Clementin. *de patria poteſtat eff. ct. 17. c. 6.* Antoo. de Butrio *conſ. 57.* vide remiſſ. *ad Authent. ſi pater, tit. præceden.* Hieron. Matilian. *deciſ. 99.* Ioh. à Garſia *in tract. de expenſ. c. 3. n. 37.* Coler. *de aliment. lib. 1. c. 2. n. 10. f 602. & tot. c. 5. lib. 1.* vbi tractat de alimentis patri per filium debitis. Et de alimẽtis debitis filio per matrem, idem *lib. 1. c. 6. f. 280.*

L. Competens. 2.

1 *Alendum ad patrem inopem filium diues authoritate iudicis compellendus.*

IVdex † filium in facultate conſtitutum vrgebit ad 1
alimenta egenis parentibus præſtanda. Ludou. Molina *de primogen. Hiſpanor. c. 12. num. 2.* Quatenus filius egens vltra vires non teneatur ad opem parentibus ferendam. vide Clementin. *in tract. de patria poteſtat. cap. 5. effect. 17. nu. 7.* Coler. *in tract. de aliment. lib. 1. c. 2. & lib. 1. c. 5. n. 54. f. 278.*

L. Si competenti. 3.

1. *Vxor contra maritum agere poteſt vt filium alat.*

2 *Alimenta etiam filio ſpurio à patre debentur.*

MAter † agit contra maritum, vt alat filium, de cu- 1
ius legitima natiuitate per probationes conſtat.
h. tex. Salyc. Quatenus nunc pater † compellatur vt a- 2
lat filium tam legitimum quam ſpurium. vide Villalob. *in ſyntag. com. opin. lib. 5. tit. 14. nu. 9 f 753.* de alimentis debitis liberis tam legitimis quam ſpuriis: & viciſſim quando hiſce licite abſtrahant & denegent parentes alimenta. vide Martin. Coler. *in tract. de aliment. lib. 1. c. 2. & 3.*

L. Si patrem tuum. 4.

1 *Alimentis filius honeſte ſe gerens priuari nequit.*

2 *Alimenta patre filio inique denegante officium iudicis implorari poteſt.*

3 *Alimentorum iudex de quæſtione præiudiciali ſtatus cognoſcere poteſt.*

FIlius † pietatis & reuerentiæ officia debita præ- 1
ſtans alimentis priuari à patre legitime nequit, *hac lege.* Ex quibus cauſis pater filio alimenta deneget. vide Coler. *in tract de aliment. lib. 1. c. 2. n. 70. & 79. 81. 82. 84.* Pontan. *de aliment. c. 2. n. 14.*

§ Quod ſi.

Pater † contra pietatem & probabilem excuſatio- 2
nem filio alimenta denegans per competentem iudicem à filio inuocatum ad præſtationem alimentorum coognitam adduci poteſt. *h. §.* Celſ. Hugo *conſil. 38. n. 21.* Martin. Coler. *in tract. de aliment. lib. 3. c. 7. f. 916.* Et de modo ac medio petendi. idem *li. 3. c. 8. f. 924.*

§. Quod ſi patrem.

Iudex † aditus ſuper aſſignatione alimentorum ad 3
negationem conuenti patris cognoſcit de præiudiciali quæſtione an petens ſit filius & conuentus pater, *h. §.* Et quatenus pendente iſtiuſmodi pręiudiciali controuerſia filius à patre alimenta petat atque obtineat. idem Coler. *citat. tract. de aliment. libr. 1. c. 14. n. 52.* Ioſeph. Ludou. *deciſ. Peruſin. 46. num. 2.* Mynſing. *cent. 6. obſ. 21. num. 3.* Iohan. Baptiſt. Aſin. *in praxi §. 32. cap. 2. ampliat. 23.*

De concubinis.

TITVLVS XXVI.

AD rubr. titul. & materiam, vide Cyn. Salyc. Cuiac. Clar. & Giachar. *in recep. ſenten. §. fornicatio.* Capell.

Tholoſ.*quæſt.* 141.Decium *conſ.*550.Suaretzs, Fichard. Bellacomb.*in ſynt.commun.opin.lib.*5.*tit.*15.*f.*754.De huius pœnis iure ciuili ac canonico receptis. Menoch.*de arb.iudic.li.*2.*cent.*5.*caſu* 418.An hoc crimen puniat tam ſæcularis quam eccleſiaſticus iudex. Tiber.Decian.*in praxi crim.lib.*4.*c.*26.Forſter *de ſucceſſ.lib.*6.*c.*3. *&* 4. vbi tractat an concubinatus ſit permiſſus vel prohibitus. Et in genere de materia concubinarum.Gabr.Palæot. *in tract.de nothis & ſpuriis.* De publicis concubinariis, vide Bermund.Chouerron.*tom.*11.*tract.tractatuum.p.*1. *fol.*145.

L. Nemini.

1 *Concubinam maritus habere nequit.*
2 *Concubinam clerico fouere num licitum.*
3 *Concubina an quid relinqui poſſit.*
4 *Concubinatus pœna.*

1 MArito † non licet conſtante matrimonio concu-
2 binam habere. Salycet. An clerici † haſce dum
in matrimonio non viuunt, habeant, magiſtratuſque
laicus ex domibus clericorum concubinas latitantes
extrahere poſſit. Nicol. Boer.*deciſ.* 72. Vtrum hiſce
3 aliquid † relinquatur. Cranet.*conſil.*368.*num.*3.Quatenus
concubinatus pro re indifferenti habeatur.Gœddeus
*ad l.*56.§.1.*de verbor.ſignif.* Nunc quæ ſit † pœna
4 concubinatus.Menoch.*de arb.iudic.cap.* & *loco ad rubric. huius tit.citat.*

De naturalibus liberis & matribus eorum, & ex quibus cauſis iuſti efficiantur.

TITVLVS XXVII.

AD rubric.tit.ac materiam,vide Cyn.Bartol Bald. Angel.Caſtrenſ.Salyc.Cuiac.Vltiũ, Bellacomb. Vezin.Fichard.*in ſynt.com.opin.lib* 5.*tit.*16. *fol.* 754. De naturalibus liberis & eorum ſucceſſione. Ludouic.de Sardis *tom.*8.*tract.tract parte* 2 *fol.*29.De naturalium legitimatione, Anton.de Roſell.*tom.*8.*tract.tractat.parte* 1 *fol.*75.Mart. Garat.*tom.*8.*tract. tractatuum. parte* 2.*fol.* 90.Et de filiis non legitimis. Benedictum de Barzis *tom.*8. *tract.tractatum.parte* 2.*fol.*24. Viciſſim de legitimatione naturalium.Iohan.Lupum *tom.*9.*tractat.tractat.fol.*39.Cranet.*conſil.*95.*num.*8. Bald.*conſil.* 146.*& conſil.*373.*vol.*1.An legitimatus per comitem Palatinum præiudicet legitime natis.Anton.Teſſaur.& Blaſ. Floretzs Diatzs *deciſ.Pedemontan.*69. Hartman.Piſtor. *in miſcell.quæſt.p.*1.*c.*30.Decian.*conſ.*91.*n.*21.*vol.*2.

L. Senatores. 1.

1 *Senatorum libertas ducentium fama periclitatur.*
2 *Conditionis diſparis qui ſunt hodie coniungi non prohibentur.*
3 *Pellici donatum vel venditum non ſubſiſtit.*
4 *Donatio militis focariæ cum iuramento facta num ſubſiſtat.*
5 *Liberis donata concubinæ non vindicantibus fiſco locus fit.*

SEnatores, † præfecti, duumuiri maculã infamiæ ſub-
1 eunt ſi ſe iungant ancillis libertis, libertorumque
filiabus, ſcenicis mulieribus, & harũ filiabus. Quod ſi
donent quid iſtis, donatio irrita eſt & fauore legitimorum
liberorum reuocatur.Bartol.Bald. & Salycet.
Cremenſ.*ſing.*130.*n.*2.Ruin.*conſ.*60.*nu.*26.*lib.*3. Bartol.
*conſil.*194.incip.*cacus.*Guid.Pap.*conſ.*17.incip.*caſus.*Palæot.*in
tr.de nothis & ſpuriis.q.*50.Schard.ad Bart.*h.text.*De
2 iſtiuſmodi coniunctionibus † inter diſpares qualitatis
cõiuges.And.Fach.*lib.*3.*controuerſ.c.*53.An & tales liberi
infamia iuris vel facti notentur.Eric.Heideman.*in diſputat.D.p.*1.*diſp.*8.*theſ.*19.*f.*115. Treutler *volu.* 2.*diſput.*16.
*theſ.*3.*lit.E.f.*368.Heig.*in miſcellan.quæſt p.*1.*c.*21. Ad materiam tex.Decius *conſ.*611.Federic.*conſ.*57.Fulgoſ.*conſil.* 44.

§. Sed et ſi.

Donatum † pellici, concubinæ & adulteræ, item per
emptionem quid in iſtiuſmodi mulierem collatum 3
non ſubſiſtit, *h.§.* De donationibus collatis in concubinas
& iſtiuſmodi mulieres legib. exoſas. Cranett.
*conſ.*368.*nu.*3.Ant.Peregrin.*in tr. de priuil.fiſci,lib.*2.*tit.*9.
Et an miles focariæ interueniente † iuramento licite
donet. Ant.Teſſaur. & Blaſ.Floretzs Diatzs *deciſ.* 111. 4
Roland.*conſil.*98.*n.*15.*&* 37.*lib.*1.Calcan.*conſ.*59.*n.*6.

§. Ipſas etiam.

Pro rebus legitimis liberis aut fiſco abſtractis occaſione concubinarum & pellicum, iſtiuſmodi concubinæ torturæ ſubiici poſſunt.

§. Siue itaque.

Donatum pellici & concubinæ per patrem aut alium eius nomine, item emptum, reddendum legitimis hæredibus aut fiſco inferendum eſt.*hoc* §.Alex.in additionib.ad Bartol.*hac l.lit.*C.Conatt.*in relect.c.peccatum.p.*2.§.2.*nu.*2.*de regul.iur.in* 6.Ant.Peregrin.*de iure & pr.fiſci.li.*2.*tit.*9.*à n.*1.*ad* 9.In terminis ad hanc legem, vide eundem Peregrin.*alleg.lib.*2.*c.*9 *num.*10 *f.*148.Ruin. *conſ.*109.*n.*32.*vol.*3.

§. Quod ſi: §. Quibus.

Liberi legitimi conniuentes † & diſſimulantes iura
quoad vendicationem donationum illicitarum in 5
concubinas collatarum, in fiſcum eadem transferunt,
hiſce §§. Peregrin.*alleg.lib.* 2.*tit.* 9. Pro intellectu legis
vide Cæſar.de Vrſil.*in addit.ad deciſ.* Matth. de Afflict.
*deciſ.*203.

Auth. ſed nouo iure. §. Reliqui.

1 *Matrimonium diſparitate qualitatis contrahentium hodie non vitiatur.*

HOdie † diſparitas qualitatis modo cum liberis
mulieribus contrahat vir maioris dignitatis & 1
qualitatis nuptias non vitiat connubia, ſi pro diuerſo
perſonarum reſpectu dotalia inſtrumenta conficiantur,
*h.text.*Fachin.*alleg lib.*3.*controuerſ.c.*53.Ruin.*conſ.*211.
*nu.*5.*lib.*1. Curt.iun.*conſ* 136.*n.*9 *&* 10.

L. Matre. 2.

1 *Naturalibus liberis quantum à patre relinqui poſſit?*

PAter † naturalis ſi habet matrẽ & legitimos liberos
naturalib. liberis & matri ad vnciã, vel matri ad ſe- 1
miunciam relinquet, quod vltra relinquitur, liberis
primi matrimonii accreſcit & reſeruatur. *hac l.* Bartol.
Bald.*conſ.*75 *lib.*2. Alex.*ad l.ſi is qui.de vulgar.* De naturalium
ſucceſſione, item de quota hiſce debita. Anton.
Peregrin.*in tract. de iure & priuil.fiſci l.*3.*tit.*18.In intellect.
ad hunc textũ tradit Eberhard.Broncorſt.*li.*3.*E. ant.*25.

Auth. Nunc ſoli.

1 *Naturales quomodo ſuccedant, ſi etiam legitimi extent.*

NAturalibus † & legitimis liberis extantibus ſoli 1
naturales reſtricto modo ſuccedunt.*hoc text.* De
horum ſucceſſionibus.vide Schneidw. *in commentar. ad tit.*1.*libr.*3.*Inſtitut.rubr.de primo ordine ſuccedendi. tit.de ſucceſſ.liberor. natural.tantum.f.* 399.

L. Si quis naturalem. 3.

1 *Legitimari naturales per oblationem curiæ poſſunt.*
2 *Natus in villa ex ciuitate, cui illa ſubeſt, originem ſortitur.*
3 *Diſpoſitio patris quæ de filiorum legitimatione proſpicit fauorabilis eſt.*
4 *Legitimatio filiæ naturalis per oblationem curiæ.*

FIlii naturales † legitimationem per curiæ oblatio-
nem à patre factam conſequuntur.Bartol.& Bald. 1
Bartol.*conſil.* 68.incip.*propoſita,* Bald.*conſil.* 75.incip.

ſpurio.

Digitized by Google

ſpurio. parte 2. Schard.ad Bartol.*hoc textu.* De legitimatione contingente per oblationem curiæ, Caſtellian. Coſta *in memorabil.lib.vocab. legitimatus per oblationem curia.* Alcan.Cementin *in tract. de patria poteſtat.c.5.* Tholoſ.*in ſyntagm.iuris lib.10.cap.4.* Corn.*conſil.333.* Fulgoſ. *conſil.42.*

§. Quod ſi cui.

Illegitime natus in vico, oblatus curiæ ciuitatis, ſub qua ſitus eſt vicus, legitimationem conſequi poteſt. *h.*
2 §. Natus in villa † vel vico ſortitur originem ex illa ciuitate, cui villa vel vicus ſubeſt. Bartol. idem *ad l.2.de verbor.ſignific.l.qui ex vico.*iunctis remiſſionib *ff.ad municipal.*Felin *ad cap Rudolphum,de reſcript num.9.*

§ Indignum.

Romana vrbs naturales oblatos illuminare & legitimare poteſt.*hoc §.*

§. Et hoc.

§ Et quod de.

3 Pater † teſtamento ordinans vt filii naturales per oblationem curiæ fiant legitimi, diſpoſitionis huius fauorabilis executionem & obſeruantiam promeretur.*hoc §.*Bald.& Bartol *ad hanc legem.* De teſtamentorum fauore vide *l.negare.ff.quemadmodum.teſtament.aperiantur.* De teſtamentorum fauore quoad paratam executionem, tractat Petr.Surd.*conſil.263.num.10.lib.2.*Turre.*in tractat.de effect.clauſula codicillar. queſtion.31. n.43.44.*

§ Et ſi filiam.

§. Quid.

4 Filia naturalis † oblata curiæ ciuitatis primariæ vico ſubiecto vel aliis ciuitatibus prædominanti, legitimationem impetrat. Paria ſunt, ſi lex nouos faciat curiales, aut fouet quos inuenit,*hiſce §§.* Legitimator filia naturalis ſi à patre viuo curiali elocetur vel deſtinetur. *Nouella 89.cap.2.* Laudent.*de legitimat.num.96.* Roſell.*eod tract.num 31.*Frideric. Pruckman *in tract. de different. vtriuſque ſexus.memb.3.art.21.fol.126.*

L. Quoniam deſideria.4.

§. Cum certe

§. Et huiuſmodi.

1 *Legitimationis commodum agnoſcens eiuſdem onus ferat.*

2 NAturalis † per patrem curiæ deputatus agnoſcens commodum legitimationis, hæreditatem repudiare non poteſt. Ordinatione patris qui decurionatum agnouit, onus huic annexum repudiare nequit. Emolumentum cum onere quis coniungere & vice verſa tenetur.*hoc text.*Crauet.*conſil.701.num.29.*Caualcan.*deciſ.68.parte 2.in fine l. pro oneribus. de iure dotium ſupr.*

L.Diui.5.

1 *Concubina ingenua liberi per ſubſequens matrimonium legitimantur.*

1 NAti ex † concubina ingenua per ſubſequentes nuptias ſolemnes fiunt legitimi.Bald.Gail.*in pract. Cam.obſeru.lib.2.obſ.*141.Ioſeph Ludouic.*com.opin concl.29.* Cæſar Lambertengus *de contractib qua ſine certa ſolennitate,num.*201 *fol.*481.Fernand.Vaſq *in illuſtrib.controuerſ antiquis.libr.3 cap.*42.Anton.Gabriel Roman. *in commun.concluſ.tit.de legitimation.concluſ.*1. Boer *deciſion.*159 *num.* 11.Fulc *ſing.*116.*fol.* 141. Molina *de primogen. Hiſpan.c.*87.Oldrad *conſil.*247.

L. Iubemus eos. 6.

1 *Arrogatio quondam legitimos efficiebat.*

EX gratia † Anaſtaſii quondam per arrogationem, naturales filii legitimi fiebant, *hac l.*Salyc.& Bald. *l.6.ſupr.hoc tit.* 1

L. Legem Anaſtaſii 7.

1 *Lex priuatiua futuros ſaltem caſus reſpicit.*
2 *Inceſto è coitu nati per adoptionem nō efficiuntur legitimi.*
3 *Arrogatorum & adoptatorum ſucceſſio.*
4 *Legitimos hodie ſola legitima nuptiæ faciunt.*

LEx † priuans & ceſſans ad futuros non præteritos caſus refertur,*hoc text.* Bald. & Salyc *Nouell.89.cap.7.l.leges,ſup de legib.*Turret.*de clauſ.codicil f 69 n.21.*Matthæ. de Afflict.*ad conſt.regni Neapol.in proœm.nu.17 f.31.* 1

§.Naturalibus.

Inceſtuoſi † liberi per adoptionem aut arrogationem non fient legitimi.*hoc §.*Bartol.& Bald. *ad hanc l.* Decius *conſ.288.incip.quæritur.*Bartol.*conſ.*119. 2

§ Sint itaque.

Arrogati † & adoptati legitime parentibus ſuccedunt. *hoc §.* De arrogatorum ſucceſſione Iohan. Schneidw. *in commentar.ad tit.Inſtitut de ſucceſſionib. ab inteſtat.rubr. de primo ordine ſuccedend.& tit.de ſucceſſion.legitimor.ſeu Eto-ptiur.ſantum.fol.*396. 3

§.In poſterum.

Nunc † ex cōſtitutione Iuſtiniani ex legitimis nuptiis nati liberi, legitimi ſoli ſunt, & libidini flagitiisque per fucum adoptionis & arrogationis præſidia non quærenda ſunt *h. § l.1.infr.de priuileg.ſcholarium.* Dyn.& Petr.Peck.*ad c.cum quid prohibetur.de reg.iur.in 6.* 4

L.Humanitatis 8.

1 *Naturalium ſucceſſio qua ſit.*

NAturales † matre & legitimis liberis non extantibus ea voluntate expreſſa inter viuos vel vltima voluntate ad 6. vſque vncias patri ſuccedunt: Ab inteſtato vero plane non ſuccedunt.Bartol. Bald. & Salyc.*l.ſi qua illuſtris.ad Orfitian.infr.*Rom.*conſ 34.incip.licet.*Ant.Peregrin.*in tract.de iure & priuileg.fiſci.lib.3.titul.18 ſub num.diuerſis.* 1

Auth. Licet patri.

§. Quod ſi.

§. Ab inteſtato.

§ Huiuſmodi.

1 *Naturali filio quantum pater relinquere poſſit*

SOboles legitima † extante, pater vnam ſaltem vnciam naturali filio relinquere poteſt, nullis extantib.legitimis tota ſubſtātia naturalib.licite relinquitur. Parentib.ſi relinquitur legitima,reſiduū totū liberis naturalib.quis relinqt. Naturales ſobole legitima nō extāte in duab. vnciis patri ſuccedunt. Naturalib.nunc alimenta boni viri arbitrio debentur,*hoc tex* Peregrin. *de iure fiſci et tat.lib.3.c.18 ſub num.diuerſis.* Patiſios *conſ.1. num.29 vol.2.*Alphan.*in reportat num.957.*Roman.*conſ. 222.*Decius *conſil.176.incip. viſo.*Iohan.Baptiſt. Coſta *in tract.de facti ſcientia.diſt.15 cent.2.* Vincent. de Franch. *deciſ.47.num.1.& 7.* Caſſadot. *in deciſ.rubr.de ſucceſſ.deciſ.vnica.* Zobel.& Roman.*in differ.iur.Saxon.p.3.differ.7.fol.*467. 1

L.Communium 9.

§ Quod.

1 *Legitimatus per oblationem curiæ quid à legitimato per ſubſequens matrimonium differat.*
2 *Legitimatio abſq, præiudicio venientium ab inteſtato fieri debet.*
3 *Legitimato per oblationem curiæ quomodo ſuccedatur. & nu.4.ſeq.*
5 *Legitimo filio minus relinqui nequit quam naturali curiæ oblato.*

Legi-

1 LEgitimatus † per oblationem curiæ conſequitur iura legitimorum ſolum reſpectu legitimãtis non conſanguineorũ: per matrimonium autem legitimatus, dum legitimatio naturam imitatur, quoad omnia legitimatur, *hac l.* Bald & Salyc. Cuiac. *lib. 17. obſeru. c. 6.* Petr. Paul. Fuſc. *in ſing. vocab. filius fol.* 195. Quatenus deficientibus legitimis naturales etiamnum legitimẽtur. Heideman *in theſib. D. diſp. 2. theſ. 18. f.* 18. An legitimatio proſit natis ex ignobili matre. Gail. *in pract. obſ. cap.* 141,
2 *libr.* 2. Quomodo nunc legitimatio fieri † debeat abſque præiudicio venientium ab inteſtato. Fachin. *lib. 3. controu. cap.* 62. Forſter *de ſucceſſ. lib. 6. cap.* 36. In primis de legitimatione per curiæ oblationem: idem Forſter *citat. lib. 6. c. 40. & 41.* Et quatenus legitimatio Papę ac principis ſine pręiudicio legitimorum ſit intelligenda. notat *cap. quamuis de reſcript.* Plura de hac materia, vide in Symphorem. ſupplicat. *tom. 2. parte 2. voto 2. folio 6.*

§. Sed ſi quidem.

3 Filio † legitimato per oblationem curiæ decedenti ab inteſtato, ſuccedunt eius liberi portione quarta curiæ danda, ſi iidem liberi non ſunt curiales. Salycet. *ad hunc* §. Valent. Forſter. *in tract. de ſucceſſ. lib. 6. c.* 45.

§ Sin vero.

§. Sin autem.

§. Si quid.

§ Illo.

4 Legitimato † decedenti abſque liberis mater in tertia ſuccedit. Matre defuncta in paternis curia ſuccedit, cognati in reliquis hæreditatem petunt. Salyc. Cacheran. *deciſ.* 75. Iohan. Schneidwin. *in comment. ad tit. 1. lib. 3. Inſtit. sub. de ſecundo ordine ſuccedentium. tit. de ſucceſ. parentum legitimorum tantum. f.* 410.

§. Ea vero

Statuta & diſpoſita de filiis curiæ oblatis aut offerendis, locum habent in ſuperſtitibus & inſequentibus, dum viuunt. Salyc. *ad hunc* §.

§ Et quoniam.

5 Filios legitimos † habens, naturalem poteſt curiæ tradere, non tamen eidem plus donare & relinquere poteſt, quam vni ex filiis legitimis. Salyc. Num filio naturali plus quam legitimo relinqui poſſit, tradit Tobias Nuuius *conſil.* 76. incip. *in hac cauſa. nu.* 24. 25. 26. Gozadin. *conſil. 48. num.* 18. Alphan. *in reportat. nu.* 991. Quatenus nunc legitimatio extantibus legitimis, habeatur pro odioſa & quibus cum ſolennitatibus fiat. vide Andr. Gail. *in pract. Cam. Imp. obſeruationib. lib. 2. obſeruat. 143. num.* 11. Et an ſuperuenientibus legitimis libatis vitietur. idem *citat. obſeruat. num.* 5. Pro intellectu legis, vide Ludouic. Molinam *in tract. de primogen. Hiſpan. pag. 277. num. 50. colum.* 2. Decium *conſil.* 393.

L. Cum quis à muliere. 10.

§. Cum etiam.

§. Neque etiam.

§. Quapropter.

1 *Legitimati per ſubſequens matrimonium æqualiter cum cæteris ſuccedunt.*

2 *Legitimatus per ſubſequens matrimonium an in feudis ſuccedat.*

1 PEr matrimonium † legitimantur liberi naturales primogeniti, & ſuccedunt æqualiter cum liberis poſtea natis. Salyc. Pariſ. *conſ. 15. nu. 1 vol.* 1. Schurff. *conſ. 1. n. 32. cent.* 1. Petr. Duen. *reg.* 350. Ioſeph. Ludou. *com.*
2 *concluſ.* 25. Num iſtiuſmodi legitimatus † in feudis ſuccedat. Gail. *in pract. obſerua. lib. 2. c. 142. nu.* 11. Pariſ. *conſ. 13. nu 47. lib.* 2. Teſſaur. & Diats *deciſ.* 83. Ludouic. de Sardis *in tract. de naturalib. liber. & horum legitimation. quæſt.* 7. Paleot. *in tract. de nothis & ſpur. cap. 12. nu.* 6. Hieron. Gabriel *conſil. 21. num. 14. lib.* 1. Foſlan. *deciſ.* 83. qui defendunt nunc ſubſequens matrimonium ſine dotalibus inſtrumentis ſufficere ad legitimationem liberorum.

L. Nuper legem. 11.

§. Quam legem.

§ Sufficiat.

§. Satis.

§. Et generaliter.

1 *Legitimatio liberorum ex concubina natorum.*

PEr ſubſequens † matrimonium liberi nati ex concubina legitimantur, etiamſi alii poſtea procreentur, & tempus tam conceptionis quam natiuitatis, prout hoc eſt vtile liberis, attenditur. Bartol. Salycet. Iaſ. *conſil. 234. lib.* 2. Decius *conſil. 343 colum.* 5. Bald. *conſil.* 319. incipien. *matrimonio.* Puteus & Schard. in addit. ad Bartol. *hoc text.* Vaſqui. *illuſtr. contr. nona 42. libr. 3. num. 6. fol.* 424. 1

Auth. Quod tus.

1 *Legitimatio per ſubſequens matrimonium exiſtentia legitimorum non impeditur.*

FIlii † legitimi non impediunt legitimationem naturalium per ſubſequens matrimonium, *hoc text.* vide *Nouell. 12. cap. 3. c. tanta.* vbi Felin. ac Panormitan. *qui filii ſint legitimi extr.* Fachin. *lib. 3. controuerſ. capit.* 50. 51. 52. Regner. Sixtin. *inter conſil. Facult. Marpurgenſ. vol. 3. conſil.* 9. 1

Auth. Sed noua.

1 *Legitimatio olim per matrimonium cum ancilla contractum non fiebat.*

MAtrimonium † cum ancilla initum quondã non legitimabat natus ante matrimonium. *Nouell.* 18. *de triente & ſemiſſe c. vlt.* 1

Auth. Noua alia.

1 *Legitimari hodie per ſubſequens matrimonium etiam ex ancilla nati poſſunt.*

LIberi ex ancilla † non dotalibus inſtrumentis intercedentibus per ſubſequens matrimonium legitimantur, *hoc tex.* Quatenus nunc ſiue matrimonio ſine dotalibus inſtrumentis legitimentur. Decius *conſil.* 155. Syluan. *conſ. 3. nu. 30. & 31. lib.* 1. Brunorus à Sole *in locis communib. vocab filius num. 34 f.* 499.

Authent. Præterea qui.

1 *Legitimatio baſtardorum & naturalium quomodo hodie fiat.*

2 *Legitimati per comitem Palatinum num ſuccedant excluſis legitimis.*

3 *Legitimandi ſpurios iur an liberæ ciuitates habeant.*

NAturales † & baſtardi legitimis exiſtentibus abſque horum conſenſu quoad ſucceſſionis pręiudicium, per reſcriptum principis non legitimantur. Bald. Gail. *in pract. obſ. lib. 2. obſeru. 142. num.* 13. Bald. *conſ. 146. p.* 1. Et quatenus hi indigni ſint armis & inſignibus gentilitiis. Guido Pap. *quæſt.* 580. Num legitimati † per comitem Palatinum ſuccedant excluſis coniunctis. Ant. Teſſaur. & Blaſ. Flores Diats *deciſ.* 69. Forſter *de ſucceſſion. li. 6. c.* 36. Et de iuſtæ ac ſolennis legitimationis requiſitis. idem Forſter *alleg. li. 6. c.* 33. Et an liberæ ciuitates † legitiment ſpurios. idem Forſter *citat. li. 6. c.* 34. 1 2 3

Authent. Item ſine.

1 *Naturalibus quando patris teſtamentum ad conſequendam legitimationem proſit.*

LEgitimis liberis † nõ extantibus patris teſtamentũ oſtendens & quodammodo probans deſuo ſtum exoptaſſe liberis naturalibus legitimationem, ſi principi offeratur iiſdem naturalib. liberis ad conſequendum ius legitimorum prodeſt *hoc tex. l. 1. C. de diuerſ. reſcrip.* Ludo. Molina *de primogen. Hiſpa. pag. 544. col. 1. n.* 38. 1

Auth.

Authent Si quis liberos.

§. Et ſi vns.

1 *Naturalibus liberis quando aſſertio patris proſit.*

1 ASſertio † & confeſſio patris naturalis de liberis ex ſe procreatis facta in teſtamento, inſtrumento, aut ſcriptura priuata, trib. teſtib. ſubſcripta, prodeſt naturalib. vt impetrent legitimorum liberorũ iura & libertates, *hor text.* Cremenſ *ſingul.* 161. Ruio. *conſ.* 70. *nu.* 6. *vol.* 3. Duennas *reg.* 348. Bart. *conſ.* 120. Decius *conſ.* 138.

L. Quidam qui iuſtum. 12.

Cum omnibus §§.

1 *Nepos filii appellatione quando non veniat.*

1 FIlii appellatione † non continetur nepos in odioſis. Differentes qualitates inter filios & nepotes ſeparata horum nomina ac iura conſtituunt. Prohibitio vt totum non relinquatur filio nato ad nepotem ex filio non extenditur. Ruin. *conſil.* 70. *& conſil.* 71. *nu.* 45. *vol.* 1. idem *conſil.* 121. *nu.* 10 *lib.* 1. Decius *conſil.* 353. *&* 358. Afflict. *deciſ.* 96. Crauet. *conſil.* 138. Palæot. *de nothis & ſpuriis c.* 30. Alphan. *in reportat. n.* 895. Oldrad. *conſil.* 153. Menoch. *conſil.* 404. *vol.* 5. Anton. Corſet *ſingul.* 137. *vocab. heres.* Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionẽ reperiatur ſtatutum. vide Zobel. & Franc. Roman. *in differ. iuris Saxon. differ.* 13 *parte* 2. *f.* 506. *&* 507.

De teſtamentaria tutela.

TITVLVS XXVIII.

AD rubr. tit. & materiam, vide vltra citatos ad eundem tit. in ff. Cyn. Caſtrenſ. Salyc. Suaretzs, Graſſ. Donat. à Fina, Bellacomb. Chærian. Vinitum *in ſyntag. comm. opin. lib.* 3. *tit.* 17. nouiſſime Ioh. Guttierets.

L. Quem decis. 1.

1 *Tutor illegitime datus, ni adminiſtret non tenetur.*

1 TVtor † non legitime datus, ſi non adminiſtrat, non tenetur, adminiſtrans vt negotiorum geſtor conuenitur. Bartol. Bald. & Salyc. *l. tutores, qui poſt,* §. 1. vbi Bartol. *de adminiſtrat. tutor.* Socin. *conſ.* 193. incip. *circa.* Iohan. Guttierets *de tutel. c.* 2. *&* 3. 5. *lib.* 1. Et an tutor extra teſtamentum detur. *ibid. c.* 6. inprimis *p.* 3. *c.* 1.

L. Et ſi à patre. 2.

1 *Tutor teſtamentarius per codicillarem non excluditur.*

2 *Tutor prior poſterioris datione non aboletur.*

1 TVtor datus † in teſtamento non excluditur per datum in codicillis, ſed ambo admitti poſſunt. Salycet. Eodem tempore confirmata ſimul fieri videntur. Tutoris poſterioris datio priorem non abolet. Bald.
2 Simul concurrentia † eodem tempore confirmata inſpectioni ordinis non ſunt ſubiecta. Bartol. Socin. *conſ.* 285. incip. *allegãtur.* De tutore in codicillis dato & eiuſdẽ confirmatione. Gutier. *de tut. p.* 1. *c.* 23. *n.* 4. *& p.* 1. *c.* 6. *n.* 3.

L. Si tutores. 3.

1 *Tutela teſtamentaria legitimæ non cedit.*

2 *Tutores teſtamentarii an in feudis præferantur legitimis?*

1 FRater † impuberis tutorẽ teſtamentarium non excludit. Tutela teſtamentaria non cedit legitimæ. Bald. Salyc. *l. fin. infr. de legitim. tutorib.* Ioh. Baptiſt. Weber *diſt. Bartoli* 169. Paul. Montan. *de iure tut. c.* 10. *n.* 45 *f.* 42. An hoc in pupillis Electorum Imperii obſeruetur. vide Auream Bullam Caroli IV. Imp. *c.* 7. Quomo-
2 do in feudis † tutores teſtamentarii aliis præferantur. Henr. à Roſenthal *c.* 12. *concl.* 10. *n.* 67. *&* 69. Et quatenus teſtamentariis alii ex ſpeciali lege & conuentione præferantur. idem *c.* 12. *concl.* 10. *n.* 19. *f.* 515.

L. Mater. 4.

1 *Mater filio herede non inſtituto tutorem teſtamento dare nequit.*

MAter † non dat tutorem filio in teſtamento niſi eum hæredem inſtituat, datus tamẽ cum iudicis inquiſitione confirmatur. Salyc. *l.* 4. *l.* 69. *de legat.* 2. Iohan. Schoeidw. *in comment. ad tit. Inſtit. de tutel. rubr. qui poſſunt. n.* 11. *f.* 99. Octau. Simoncel. *in tr. de decretis in præfat. nu.* 86. *f.* 47. Ioh. Guttierr. *in tr. de tut. p.* 1. *c.* 4. Caldas *ad l. ſi curatorem. verb. ibi ſine curatore. n.* 100. *C. de in integr. reſtitut.* Roman. *conſ.* 188. 1

L. Si pupillorum. 5.

1 *Seruus alienus quatenus contutor dari poſſit.*

SEruus alienus † cum libertate tutor à patre datus redemptionem, & curam ſeu adiunctionem cum tutore alio meretur, *h. l.* Salyc. Guttier. *in tr. de tutel. p.* 1. *cap.* 100. Caldas *ad l. curatorem. verb. ſine curatore conſtitutum. n.* 109. *col.* 2. *&* 3. *C. de in integr. reſtitut.* 1

L. Si tibi pater. 6.

1 *Tutor recte datus de negligentia tenetur.*

TVtor † recte datus tenetur de negligentia. Salyc. Guttierrets *de tut. p.* 1. *c.* 9. *& p.* 2. *c.* 9. *n.* 16. 17. *infr. ſi tutor non geſſerit.* Marian. Socin. *conſ.* 2. 1

L. Tutela 7.

1 *Curator teſtamento datus confirmatur.*

TVtor recte in teſtamento † datur, curator in teſtamento datus confirmatur. Salyc. *l. niſi, infr. de tutel. & rationib. diſtrahen. l. curatorem, ſup. de negot. geſt.* Guttier. *de tutel. p.* 1. *c.* 12. *n.* 6. *&* 8. 1

L. Tutores etiam. 8.

1 *Tutor quo idiomate detur nihil refert.*

QVa † in lingua & quibus verbis nũc Græcis vel Latinis tutor detur, modo legitime detur parum refert, *h. tex. l. hac conſultiſſima, infr. de teſtam.* 1

De confirmando tutore.

TITVLVS XXIX.

AD rubric. titul. & materiam, vidẽ vltra citatos ad eundẽ tit. in ff. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Craſſ. & Donat. à Fina *in ſynt. com. opin. lib.* 5. *tit.* 18. *f.* 757. Ioh. Guttierr. *in tr. de tutel. p.* 1. *c.* 3. *n.* 19. Et quatenus nũc ex lege Imp. Romani omnes tutores cũ decreto & confirmatione adminiſtrent: ſonuit Receſſ. Imper. de Anno 48. §. 1. incip. Daß auch ein. *&* §§. *ſeqq.* Reformatio politica Francofurtenſ. *de An.* 1577. *tit.* 32. §. Daß auch ein jeglicher / rc.

L. Teſtamento 1.

1 *Tutores matris teſtamento dati ante decretum excuſatione opus non habent.*

TVtores in teſtamento † materno dati niſi decreto ſubſequẽti cõfirmati fuerint, excuſandi, neceſſitati non aſtringuntur. *h. tex.* Bald. & Salyc. Ioh. Gutier. *in tr. de tutel. p.* 1. *c.* 12. *num.* 17. De tutoribus inutiliter in teſtamento materno datis. Graſſ. *in ſynt. com. opin.* item Fina *lib.* 5. *tit.* 18 *f.* 757. Ad materiam text. vide Bart. *conſ.* 146. Roman. *conſ.* 188. 1

L. Neq; per epiſtolam 2.

§. Sed voluntas.

1 *Tutor in teſtamento minus ſolenni datus per iudicem confirmandus eſt.*

TVtor † in epiſtola vel teſtamento minus ſolenni per patrem datus, vt ſatisfiat patris voluntati, per iudicem confirmandus eſt, *h. tex.* Bald. & Salyc. Graſſ. *cit. loco ad l. præcedent.* Gutier. *de tutel. p.* 1. *c.* 6. *in fine. & cap.* 23. *p.* 1. Alex. *conſ.* 140. *p.* 1. Corne. *conſ.* 258. 1

L. Si vt proponis. 3.

1 *Tutoris ante confirmationem alius dari poteſt.*

TVtor † confirmandus non impedit quin interim alius poſſit dari, & dato poteris confirmandus adiungi. 1

iungi. Bald. Legitime facta non renocantur. Salyc. *l. naturalis.* §. *1. ff. de confirmand. tutor.* Oldrad. *conſil.* 274.

L. Naturalibus. 4.

1 *Tutor filio naturali datus confirmatione indiget.*

1 TVtor † datus filio naturali inſtituto in legitima portione, confirmatione indiget *hac lege.* Bald. & Salyc. Ioh. Gutier. *cit. tr. de tutel. parte* 1. *c.* 11. Ant. Piagius *in tract. de tutor. & curator. q.* 3. *n.* 34. Decius *conſ.* 50.

De legitima tutela.

TITVLVS XXX.

AD rubri. tit. & materiam, vide citatos ad tit. ff. de legitimus tutoribus, præter eos, Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Donat. à Fina Graſſ. *in ſyntag comm. opin. lib.* 5. *tit.* 16. Ioh. Gutier. *in tract. de tut. par.* 1. *c.* 12.

L. Ad auunculos. 1.

1 *Tutela legitima ad agnatos ſolos ex l. 12. tab. pertinebat.*

1 TVtela † legitima ex lege duodecim tabularum agnatis non cognatis deferebatur. *hac l.* Salyc. Graſſ. *in ſyntagm com. opin. lib.* 5. *tit.* 19. *num.* 4. *verb quaro an cognati f.* 757. Odofred. *ad l.* 1. *C. hoc tit.*

Auth. Sicut.

1 *Proximus in ſucceſſione legitimus tutor eſt.*

1 PRoximior † reſpectu ſucceſſionis in legitima tutela remotioribus, & inter plures gradu æquales magis idoneus preferetur *hoc tex.* Salyc. Ioh. Gutier. *in tract. de tutel p.* 1. *c.* 12. *nu.* 2 *f.* 46. Barnab. Cornaz in *deciſ.* 15. *nu.* 10. Zobel. & Roman. *differ. iuris Sax.* 11. *p.* 2. *fol.* 232. Coler. *de execut. p.* 2. *c.* 3. *num.* 300. *& ſeqq.*

L. Ad agnatos. 2.

1 *Tutor legitimus fieri nequit capitis diminutionem paſſus.*

1 AGnati quatenus † capitis diminutionem non paſſi ſunt, ad impuberum agnatorum admittuntur tutelam, *h. lege. l. tutelas, in princip. de cap. diminut.*

L. Conſtitutione. 3.

1 *Frater legitimus fratris tutor eſt.*

1 COnſanguineus † frater, itē patruus, ex lege Claudia ad legitimam impuberum coniunctorum tutelam, admittitur, *h. l.* Salyc.

L. Frater. 4.

1 *Tutela legitima emancipatio non officit.*

1 EMancipatio † fratri non adimit legitimę tutelę adminiſtrationem, *hoc tex. l.* 5. *ff. de curator. furioſi.* Quatenus nunc emancipatio & cognatio legitimis tutelis non obſint, notat Graſſ. *in ſyntagm. com. opin. libr.* 5. *tit.* 19. *n.* 4. *verb. aut vero loquimur.*

L. Nemo. 5.

§. Hac certe.

§. Diſcretis.

§. Omnibus.

1 *Tutor legitimus fieri nequit minor annis 25.*

2 *Tutela num pupilli matrimonio ſoluatur.*

1 MInor 25. annis † non eſt legitimus tutor & curator, ſucceſſionem tamen hac ex cauſa non amittit. Bald. & Salyc. *ad hanc legem.* Curtius *conſil.* 94. incip. *præſupponitur.* Schard. ad Bartol. *hoc tex.* Ioh. Gutier. *in*
2 *tract. de tutel. parte* 3. *c.* 2. *num.* 5. Et an minor † per contractum matrimonii efficiatur maior, & liberetur à tutela: pro negatiua, vide Gutier. *citat. tract. parte* 1. *c.* 20. *nu.* 34. *per l.* 2. *de minoribus. l. cum proponas C. de interdict. matrimon.* Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem ſtatutum reperiatur, vide Zobel. & Roman. *part.* 2. *differ.* 14. *f.* 238.

Qui petant tutores vel curatores.

TITVLVS XXXI.

AD rubric. titul. & materiam, vide Cyn. Bartol. Odofred. Bald. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Donat. à Fina, Bonacoſſ. Chærian. Vezin. Bellacomb. Ioh. Gutier. *de tutel. p.* 1. *c.* 16. *nu.* 32. 35. 36. 39. 64.

L. Admone. 1.

1 *Minor in iudicium vocatus curatore opus habet?*

MInor † in iudicium prouocatus admonendus vt curatorem ſibi dari poſtulet, quod ſi negligit petere, pars aduerſa de dando curatore ad litem, iudicem implorat. *h. tex.* Bald. & Salyc. Vincent. de Franch. *deciſion.* 167. Gutier. *de tut. par.* 1. *c.* 6. *n.* 4. Oldrad. *conſ.* 59. 1

L. Patroni tui. 2.

1 *Tutores patronis liberti non petentis liberti pœna.*

LIbertus † omittens petere curatores filiis patroni, ſubiacet periculo deſerti obſequii: Salyc. De patronis & libertis quatenus tutelis ſint obnoxii. Gutier. *de tutel. p.* 1. *c.* 13. *l.* 2. §. *liberti. ff. qui petant tutores.* 1

L. In locum. 3.

1 *Tutoris poſt mortem alium mater petere debet.*

2 *Mater nubens alium tutorem liberis petat.*

TVtore † mortuo mater pupilli alium petet, *h. l.* Salyc. *l.* 2. §. 1. *ff. ad Tertullian. l. matris, infr. hoc tit.* An mater † nubens alios petat in ſui locum tutores & apud iudicem reddere rationem tutelæ. Bellacomb. *in ſyntagm. com. opin. lib.* 5. *tit.* 20. *num* 9. *f.* 758. Quatenus matre ceſſante conſanguinei adſtricti ſint ad petendum tutorem. Gutier. *de tut. c.* 16. *nu* 64. Et an mora ob non petitum tutorem purgari poſſit. *ibid. nu.* 68. 1 2

L. Si filii. 4.

1 *Tutorem liberis quando creditor petat.*

CReditor † in ſubſidium petit tutorem dari pupillo debitoris ſui. Salyc. *l.* 2. §. 3. *ff. hoc tit. l. vlt.* §. 2. *de adminiſtr. tutor. infr.* 1

L. Amita. 5.

1 *Tutorem fratris filio amita petit.*

AMita filiis † fratris tutores licite petit. *h. lege. l. ſciant. infr. de legitim. heredib.* Gutier. *d. tut p.* 1. *c.* 16. *n.* 64. 1

L. Matris pietas. 6.

§. Sed & obſeruare.

1 *Matris in petendo liberis tutore officium.*

2 *Curatorem liberis petere mater non tenetur.*

MAter ob pietatem † non ſaltem tenetur filiis impuberibus petere tutores, ſed obſeruare, vt ea quæ fieri oportet in rebus pupilli, per tutores agantur. *hoc tex.* & §. Salyc. et. Iohan. Gutier. *in tract. de tutel. parte* 1. *c.* 16. *num.* 41. *per l.* 2. §. *ſi mater, verſic. ſed ſi pater. ff. ad Tertull.* Et quatenus teneatur, ſi petierit tutorem minus idoneum, *ibid. nu* 51. 1

§. Petendi autem

Neceſſitas † petendi filiis curatorem de iure matri nulla incumbit, *hoc* §. *l.* 1. *ff. qui petant tutor.* Gutier. *alleg. c.* 16. *parte* 1. *n.* 48. Quando teneatur in caſu ſuſpecti tutoris filio petere curatorem vt adiungatur tutori ſuſpecto. notat §. *interdum Inſt. de curatorib. l.* 2. §. *ſi mater. verſic. quid ſi curatores. ff. ad Tertul.* 2

L. Admone eam. 7.

1 *Tutor rationem redditurus pupillo curatorem dari curet.*

2 *Maritus an vxori curator detur.*

3 *Tutela finita tutor hodie curator fit.*

TVtor redditurus † rationem pupillæ viripotenti & nuptæ, hanc de petendo curatore admonere poteſt. *h. l.* Salyc. *l. ita tamen.* § *fi. ff. de adminiſtrat. tutor.* De marito † an detur vxori curator. vide Hartman Hartmanni *li.* 2. *tit.* 5. *obſer.* 4. qui defendit ad litem maritum vxori dari poſſe pro curatore, & quod alioqui maritus iure communi vxoris ſit procurator, notat Ioſeph. Ludou. *comm. concl.* 32. Caualcan. *deciſ.* 24 *p.* 1. 1 2

T § Quod

§. Quod ſi.

Viripotens, item nupta, monita à tutore vt ad rationum reddirionem petat curatorem, ob neg.igentiam & omiſſionem petendi curatoris, curatorem ad inſtanriam tutoris à iudice impetrat, *h.§.* Quatenus nunc
3 ex conſuetudine † tutela finita, tutor fiat curator, & ratione curæ obligatus ſit adultis, niſi ſpecifice renunciet tutelæ, & petat ſe liberari à tutela, vide And. Gail. *in pract. Cam. Imp. obſer. lib. 2 c. 96 n. 1.*

L. Cum à matribus 8.

1 *Matri diligentiam in tutore petendo adhibenti caſus fortuitus non nocet.*

1 DIligentia † debita à matre adhibita caſus fortuitus impedimentum dans matri obeſſe non debet. Obitus pro curatore ſis iuſſu matris petiturn filio curatorem, matri incommodare non debet. *h. l.* Salyc. Gutier. *de tut. c. 16. nu* 88.

L. Cum iure. 9.

1 *Tutorem habenti tutor alius à matre non petitur.*

1 TVtorem † habenti mater non petit tutorem impune. Bald. & Salyc. *l. 2. §. fin. ad Tertull.* Quando autem ob impedimentum tutoris pet t vt tutor pro bono filii adiungatur curator. Gutier. *cit. c. 16. p. 1. n.* 87.

L. Nepotibus. 10.

1 *Tutorem pupillo quando agnati petant?*

2 *Tutores cuius expenſis petantur?*

1 MAtre † negligente, agnati pupilli licite inſtant vt pupillo tutor aſſignetur. *h. l.* Salyc. Vinc. de Franch. *deciſ.* 167 *n.* 9. An tales propriis vel pupilli ſumptib. petant tutores Gutier. *alleg. c. 16. nu* 89. Petr. Surd. *in tract. de aliment. titul. 5. q. 8. nu.* 86. 91. Et quod mater
2 aliiq; † conſanguinei tam in petendo tutore, quam in ſuſpecto reddendo propriis expenſas non conferant; notat idem Gutier. *alleg. c. 16. n.* 89.

L. Matres. 11.

1 *Tutorem naturali etiam filio mater petere tenetur.*

1 MAter prætextu † ignorantiæ ſe minime excuſat, ſi filio naturali tutorem nō petiit, *h. l.* Bald. & Salyc. Ant. Gabr. Roman. *in com. concl. tit. de tutel. concluſ. 1 nu.* 1. Gutier. *in cit. tr. de tut. p. 1. c. 16. n.* 40. Zobel. & Roman. *p. 1. d. ff Sax. 15.* Reinh. *diff.* 10 *p. 2. in edit.* Franc. Rom *f.* 144.

Vbi petantur tutores.

TITVLVS XXXII.

AD rubri. tit. & materiam, vide Cyn. Bartol. Angel. Caſtrenſ Salyc. Cuiac. Andr. Gail. *lib. 1 obſ. 1. nu.* 48. *lib. 2. obſ.* 123 *n.* 6. Ioh. Gutier *in tr. de tut. p. 1. c. 16. à n. 1. ad n.* 18. Caualcan. *de tutor. & curator. n.* 281.

L. Magiſtratus 1.

1 *Tutor in loco vnde pupillus originem trahit, vel vbi maximam bonorum partem habet, conſtituitur.*

2 IN loco † originis & domicilii conſtituitur tutor & curator pupillis & minorib. Bald. tutor vbi pupillus originem vel maximam bonorum partem habet, ibi conſtituendus. Salyc. Caſtrenſ. *ad l. 2. nu. 2. ſupr. vbi ſenator. vel clariſſimi.* Gutier. *allig. c. 16. à nu. 1. ad* 18. Quales tutores loci aut domicilii intuitu conſtituantur, Menoch. *de arb. lib. 2. cent. 3 caſu* 112 *n.* 1. Ad materiam textus, Bartol *conſ.* 145. Bald. *conſ.* 83. *p.* 5 & 334. *p.* 4. Alex. *conſil.* 44. *p.* 5 Oldrad. *conſil.* 169. Decius *conſ.* 150.

De tutorib. vel curatorib. illuſtrium perſonarũ.

TITVLVS XXXIII.

AD rubric. titul. & materiam, vide Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Caſtrenſ Salyc. Cuiac. Auream Bullam Caroli IV. *tit.* 7. Corſet *in repetit. c. grandi de ſuppleud. neglig. prælator. in* 6. Lud. Molin. *de primogen. Hiſpan. c. 2. n.* 13. Franciſc. à Caldas *ad l. ſi curatorem. verb. hunc contractum obſeruari. num. 45. C. de in integr. reſtitutionib.* Tiraq. *de primogen. queſt.* 40 *num.* 107. Molin. *ad conſuetud. Pariſienſ. 1 parit. §. 19 nu.* 7. Et quinam ſint tutores filiorum impuberum Electorum Imperii. Andr. Knich. *in comment. de Saxon. iur. non prouocator. c. 4. f.* 95. Ioh. Gœdd. *ad l. verbu.* 110. *de verb ſignific. in fine fol.* 848.

L. Illuſtribus. 1.

1 *Tutores quomodo olim illuſtribus perſonis dabantur?*
2 *Tutores illuſtribus perſonis teſtamento dati an legitimis præferantur.*
3 *Tutela in illuſtri qui præferatur?*
4 *Regni adminiſtrator qui in pupillari regis ætate ſit.*
5 *Decreti ratione tutoris illuſtrium interpoſitio.*
6 *Regi tutorem petere & aſſignare qui poſſint.*
7 *Tutore perſona illuſtri deficiente dictum teſtamentarius dandus.*
8 *Tutelæ in illuſtri mater præfertur.*
9 *Tutores illuſtrium perſonarum ſatisdare coguntur.*
10 *Tutores perſonarum illuſtrium an leges condant?*
11 *Tutelam ad illuſtrium admirati non excuſantur.*
12 *Tutela legem etiam in illuſtri tutela obtinere debent.*
13 *Tutor principis an de rebus pupilli lucre donet.*
14 *Tutores minus idonei nominantes tenentur.*

ILluſtribus † pupillis præfectus quondam vrbis, cum 1
decem viris ex numero ſenatorum & prætorum, tutores & curatores conſtituebat, *hoc text.* Salyc. An nunc teſtamento † dati illuſtribus & ſuperioribus vtpote re- 2
gibus impuberibus ſint confirmandi aliisq; præferendi. notat Gutier. *in tr. de tut. p. 1. c. 18 n.* 27. 8. idē *cit. tract. c. 5. n.* 7. Et de qualitatibus tutorū regis. ibid. *nu.* 11. & 12. De tutorum regis iuramento *ibid. num.* 13. Quod adminiſtratio curatorum durat ad 25 an. idem *citat. tractat. nu.* 25. An finiatur tutela & cura per matrimonium vel perfectam & legibus approbatam ætatem. *ibid. nu.* 30. *per l. fin. infr. quando tutor eſſe deſinat.* Ad materiam textus Mont. *de tut. c.* 23. *n.* 38.

§ Et ſi in regendis.

In illuſtrium † tutelis interpellatores hic elegendus & 3
prætoris decreto confirmandus, qui per præfectum & decemuiros digniſſimus eſt repertus, *h. §.* Ioh. Guttier. *de tutel. p. 1. cap.* 18. Cui nam † adminiſtratio regni in pu- 4
pillari ætate competat, vide Franciſ. à Caldas *ad l. ſi curatorem. ſuper verb. hunc contractum. num.* 45 & 48. *Cod. de in integr. reſtitut. minor.* Gutier. *de tutel. parte 1. cap.* 18. *nu.* 12 *fol.* 83. Qui exiſtimant adminiſtrationem ad agnatum proximum, habilem ætate & iudicio pertinere. Quinam deficiente patris iudicio regi aut illuſtri tutorem eligant. Gutierez *de tut. c.* 18. *num.* 10. Quot eſſe regi tutores debeant idem *num.* 12. Et quod in Hiſpania finiatur regis tutela anno ætatis vigeſimo. *numero* 22.

§. Itaque hoc modo.

Decretum † prætoris ſuper qualitate & dignitate 5
tutoris illuſtri vel clariſſimo pupillo aſſignari datum, liberat præfectum, decemuiros aliosque qui interfuerūt deliberationi ab omni ſuſpicione & metu. De decretorum auctoritate. vide Octau. Simoncell. *in tract. de decret. in præfat.* Et qui in regnis † habeant ele- 6
ctionem in dando, petendo, & aſſignando impuberibus regum liberis tutores. Gutier. *alleg. tract. de tutel. p. 1. cap.* 18. *nu.* 10.

§. Quod tamen.

Illuſtribus † & clariſſimis pupillis tutores per præ- 7
fectos & decemuiros decernendi, ſi deſint teſtamentarii, vel legitimi inhabiles tam ob ætatem quam facultates

Digitized by Google

cultates pro cautione ſufficientes.*h.*§. De teſtamentarîis regum tutoribus aliis præferendis. Guttier.ad initium textus citatus *c.*18.*nu.*17.*&* 18. *& ſeqq.*viciſſim de legitimis præferendis. Kuich.& Goedd. *ad initium tit.*
8 *allegat.* Quatenus in iſtiuſmodi tutelis † matres aliis præferantur, & tutelam niſi ad ſecundas nuptias perueniant,adminiſtreut.Guttiet.*alleg.c.*18.*n.*44. Et quod
9 mater aliiq; legitimi tutores regum illuſtriumq; perſonarum † teneãtur ſatisdare, illuſtrium pupillorum res ſaluas manſuras eſſe, defendit Gutiet.*citat.c.*18.*nu.*44.*f.*87.per doctrinã Alber.*ad l.de creationib.verſ.fin autẽ, & de epiſcop.audient.l.ſi § fin autẽ talis,inf.de curat.furioſ.*Bal. *ad l.fin.inf.de magiſtratib.conuenend.*Chaſſa.*ad conſu.Burg. rubr.*6.§.4.*verb.caution.n.*4.Laudenſ.*in tract. de officialib.*
10 *domenor.in* 4.*notabil.* De regum† & illuſtrium perſonarum tutoribus an leges condant. notat Caldus *ad l. ſi curatorem,verb.hunc contractum.de in integr.reſtitut.*Guttierrez *c.*18.*n.*47.*f.*88.

§. *Nam ſi forte.*

11 Nominati tutores†ab illuſtrium pupillorum tutela non excuſantur, niſi curialibus neceſſitatibus premãtur,*h.*§ *iuncta lege ſeq.*De excuſatione quãdo & quomodo ſit proponenda,Guttier.*de tutel.p.*1.*c.*21.*nu.*33.

§ *Caterum antiqua.*

12 Ob illuſtres † pupillos. iura de tutelis & tutorum prærogatiuis tractantia non tollenda ſunt. vide *ad hunc* §. Accurſ. notantem res illuſtrium pupillorum non eſſe alienandas pro iis & res tutorum tacite eſſe obligatas. An tutor donet ex rebus pupilli. Guttierr.*de*
13 *tutel.p.*2.*c.*6.*n.*23.Inprimis an tutor† principis donet ac remittat.*alleg.c.*6.*nu.*9.

§. *In prouinciis.*

14 Curiales † in prouinciis illuſtribus tutores nominantes minus idoneos,ob nominationem minus idoneam obnoxias facultates reddunt pupillis illuſtrib. *h.*§ *l.aduerſus,infr.de magiſtratib. conuenend.* Guttierr. *de tutel.p.*1.*c.*15.*n.*22.*&* 27.

L. Generali 2.

1 *Maiorum negotiorum occupatione impediti à minoribus excuſantur.*

2 OCcupati † circa maiora non aſtringuntur ad minora. Curiales tutores dari illuſtribus prohibentur.Bald.& Salyc.Montan.*de tutel.c.*23.*nu.* 38 *f.* 69.

Qui dare tutores vel curatores, & qui dari poſſint vel non.

TITVLVS XXXIV.

AD rubric.tit.& materiam, vide Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel.Caſtrenſ.Salyc. Cuiac.Graſſ. Bellacomb.Vezin.Kirchou. Villalob. *in ſyntag. com. opin.lib.*3.*tit.*21. Guttier.*in tract.de tutel.p.*1. *cap.*16. inprimis *c.*7.Piagium *in tract.de tutor.& curator.q.*3.

L. Cum tibi 1.

1 *Tutor dari poteſt,cuis ſtatus quaeſtio mouetur.*
2 *Tutor quando ſeruus eſſe poßit.*

1 CVi mouetur † quæſtio ſtatus, is dari poteſt tutor vel curator, non obſtante litis pendentia.Salycet. Seruus in dubio curator ad litem dari poteſt.Bald.De
2 ſeruo†quando relinquatur tutor aut curator, Gutier. *de tutel.p.*1.*c.*10.

L. Maritus etſi. 2.

1 *Maritus vxoris curator generalis eſſe nequit.*

1 MAritus†non poteſt eſſe generalis curator vxoris, niſi ad lites, Salyc. An immiſcendo curam ſuſcipiat.Montan.*de tut.cap.*35.*reg.*1.*nu.*39.*f.*162.*& num.* 40. vbi tradit, quod ſit vxoris procurator, quando ignorans datus excuſetur à pœna SCti.Ioh.Gutierr.*in tr.de tutel.p.*1.*c.*20 *n.*30.*& c.*21 *n.*31.item *c.*10.*n.*32.De marito vxoris procuratore.Ludouic.*com,concl.*32. Quid iure Saxonico quoad huius textus diſpoſitionẽ ſtatutũ ſit: notant Zobel.& Franciſc. Roman.*p.*2. *differ.* 23.Fachſ. *diff.*8.Reinhar.*diff.*3.*p.*2.Rom.*in diff. Sax.Zobelii* 25.*f.*283.

L. Luminibus. 3.

1 *Cacus curator eſſe nequit.*

CArens oculis † & luminibus curator eſſe nequit. 1
Salyc.*l.frater,infr.de excuſat. tutor.* Gutier. *de tut p.*1. *c.*20.*n.*21.*l.*2. *C.qui morbo ſe excuſ.*

L. Militia armata. 4.

1 *Miles non poteſt tutor eſſe.*

IN militia†occupatus tutor eſſe nequit.Bartol.Bald. 1
& Salyc.Montan.*in tr.de tutel.c.*33.*reg.*1.*nu.*184.*& cap.* 23.*n.*36.*f.*68.Guttiet.*de tut.p.*1 *c.*20.*n.*20.Bald.*cõſ.*43.*p.*3.

L. Neque à præſide. 5.

1 *Tutor datus dantis iuriſdictioni ſubſit.*

TVtor†ſubiectus iuriſdictioni iudicis dantis, tute- 1
lam ſuſcipere tenetur. Salyc.*l.diuus ff.de tutorib.datis ab his.l.in locum.ſupr.qui petant tutores.l.*1.*&. de teſtam. tutel.* Oldrad.*conſ.*128.Calderin.*conſ.*17.Alex.*conſ.* 161.*p.* 3.

L. Quod dicis. 6.

1 *Matre tutores liberis petere negligente qui petant.*

MAtre † negligente tutores liberis petere, alii ad 1
petendum admittuntur,& poteſt præſes tam per ſe quam per magiſtratum ei tutorem dare.Salyc. Gutier.*de tutel.p.*1.*c.*16.*nu.*32.*l. nec mandante. de tutorib.& curat.datis ab his.*

L. In ſeruili. 7.

1 *Tutor vel curator ſeruus dari nequit.*

SEruus à iudice†tutor & curator dari nequit. Salyc. 1
Paul.Montan.*in tract.de tut.c.*23.*nu.*25.*f.*68.Quando in teſtamento tutor detur.idem *citat.tract.c.* 9. *num.*9 *f.* 34. Num alienus ſeruus tutor detur,*eod.c.nu.*19. Et de ſeruo tutore dato & relicto.Gutier.*de tut.p.*1.*c.*10. *num.* 2. 2. 5.

L. Creditorem. 8.

1 *Creditor pupilli debitoris tutor eſſe poteſt.*

CReditor pupilli† debitoris poteſt eſſe tutor,idem 1
ſibimet durante tutela ſoluere poteſt. Salyc.*l.*7. *infr.de excuſation.tutor.* De creditore an tutor pupillo debitoris detur.Monta.*in tr.de tut.c.*23.*n.*26.*f.*68. Quatenus alioqui arceatur à tutela pupilli. Montan.*de tut. c.*9.*n.*56.*f.*37.An curator detur *ibid.n.*59. Quando ei ad tutelã admiſſo curator adiungatur.*alleg.c.*9.*n.*62.*f.*38.

Auth. Minoris.

§. *Nam & aliis.*

1 *Tutor hodie creditor vel debitor dari non poteſt.*

MInoris creditor † & debitor tutelarum ſunt in- 1
capaces. Curator minoris creditor factus collegam curatorem accipit: Curator creditor probet aut iurato deducat minoris debitum. Curator creditor tacens creditum illud amittit.*h.tex.* Bartol. *conſ.* 148. Bald.*conſ.* 308.*p.*1.Roman.*ſing.*136. Hier. Magon. *deciſ. Florentin.nu.*57.pro declarat.vide Ioh. Guttier.*in tract. de tutel.p.*1.*c.*20.*n.*3.

L. Se ſororis 9.

1 *Tutorem habenti alius dari nequit.*

HAbenti tutorem † legitimum alius dari nequit. Bartol.*l.ſi quis ff. de teſtam. tut.* Bald. *ad l.*1.*de teſtam. tutel.*Oldrad.*conſ.*147. Alex.*conſ.*161. incip.*ſup.*1.*parte* 5. Schard.ad Bartol.*h.tex.*

L. Curatorem habenti. 10.

§. *Teque ad futurum.*

1 *Curatoris ob abſentiam non alius niſi priori remoto datur.*

IN locum tutoris† non poteſt alius niſi cauſa cogni- 1
ta ſurrogari. Propter abſentiam curatoris alius non adiungitur, niſi illo remoto. Salyc.*ad h.legem.l.qui cum procurator.*§ 1.*de procurator.l.* 20.*ff. de curator. datis ab his.* Cuiac.*lib.*17.*obſ.c.*6.

L. In vniuerſo. 11.

1 *Pubes quando perſonam ſtandi in iudicio non habeat.*

1 PVbes † ſine decreto non habet legitimam cauſam comparendi in iudicio. Quod ſi decretum non habeat, curatorem generalem ad litem accipiet. Salyc. De curatore ad lites. Montan. *de tut* c.27.n 14.

L. Curator adoleſcenti 12.

1 *Curator generalis litem inchoatam deſerere nequit.*

1 CVrator † generalis non poteſt deſerere litem inchoatam, nec adminiſtrationem generalem propter ſpecialem. Salyc. & Bald. *ad hanc l. l. curatorem, ſupr. hoc tit.*

L. Nec magiſtratuum 13.

1 *Tutelæ excuſationem habet principis colonus.*

1 PRincipis † colonus, & priuilegio ſpeciali munitus excuſare ſe poteſt à tutela. Salyc. Iohan. Gutier. *in tract. de tutel. p.* 1. c. 10. *nu.* 16.

Quando mulier tutelæ officio fungi poteſt.

TITVLVS XXXV.

AD rubr. tit. & materiam, vide Odof. ed. Cyn. Bartol. Bald. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Bellacomb. Graſſ. Bonacoſſ. *in ſyn. com. opin. li.* 5. *tit.* 21. Paul. Montan. *in tr. de tutel.* c. 7. n. 41. & c. 9. n. 7. De decreto ad talē tutelam neceſſario, vide eundem c. 14. *nu.* 7. Quod præferatur auo & auiæ. c. 13. *nu.* 24. De matre quod ob creditum & debitum à tutela liberorum non excludatur. *eod. c.* 15. n. 34. De ſatisdatione per fideiuſſores danda. *nu.* 35. Ioh. Gutier. *in tr. de tutel. p.* 1. c. 2. in Tranſcurſu. Mignon *ad conſuet. Andegau. ſ.* 43. *col.* 11. n. 3. De matre tutrice obligata ad ſatiſdationem. Pontan. *ad conſuet. Bloiſenſ. f.* 61. *col.* 1. Et quod mater finita tutela curam filii ſuſcipiat. Symphor. ſupplicat. Imp. Cam. *p.* 3. *tom.* 1. *voto* 16. n. 9.

L. Tutelam. 1.

1 *Tutelæ officium virile eſt.*

1 MVlier regulariter † tutelæ officium, vt virile, ſubire nequit, *hac l.* Bartol. Bald. & Salyc. Hier. Grat. *conſ.* 115. incip. *in præſenti p.* 1. Gutier. *in tr. de tut. p.* 1. c. 2. n. 1.

L. Matres quæ 2.

1 *Tutelam liberorum petens mater vlterioribus nuptiis renunciet.*

2 *Renunciatio ſecundarum nuptiarum iurata hodie abrogata eſt. nu.* 3. & *ſeq.*

4 *Vitrici bona ob tutelam prioris matrimonii liberis obligantur.*

5 *Vitricus num poſſit priuigni tutor eſſe.*

6 *Mater quando olim ad tutelam admittebatur.*

7 *Mater teſtamentario tutori non præfertur.*

8 *Matre denuo nubente quomodo liberis impuberibus tutor detur.*

1 MAtres † tutelam liberorum poſtulantes ſecundis nuptiis renunciabunt, *h. l.* Bartol. Bald. & Salyc. Decius *conſ.* 16. incip. & *diligenti*. Bartol. *conſil.* 143. incip. *factum*. Schard. ad Bartol. *h. tex.* De ratione ob quam tutelam liberorum impetret mater. Gutier. *p.* 1. c. 2. n. 19.

2 Quatenus olim ex *Nou.* 22. iurato renunciabat † ſecundis nuptiis, nūc autem per *Nouell.* 94. talis renunciatio iurata remiſſa ſit: notat Montan. *de tut.* c. 14. n. 51. & 52. *f.* 50. *col.* 3. Boer. *deciſ.* 124. n. 9. & 10. Molin. *ad conſuet. Pariſienſ.* §. 56. *gloſſ.* 5. n. 30. De hac materia quando matres tutelas liberorum ſuſcipiant. Gutier. *de tutel. p* 1. c. 7. *nu.* 40. & *p.* 1. c. 8. n. 7. & n. 23. De renunciatione Velleiani & ſecundarum nuptiarum. c. 8. n. 32. Et num nunc teneatur renunciare ſecundis nuptiis. n. 39. Quæ alioqui iurato promittant, *alleg.* c. 8. n. 43. 44. 45. Kirchou. *in ſyntag. com. opin. lib.* 5. *tit.* 22. n. 7.

§. Sancimus optione.

3 Mater optionem † habens nubendi aut tutelam liberorum accipiendi, cum onere renunciationis iuratæ quondam tutelam impetrabat. De remiſſione renunciationis, vide *Nouel.* 94.

§. Sed ne ſit facilis.

Matris, item vitrici † & ſecundi mariti bona liberis 4 prioris matrimonii pro rationibus reddēdis ſunt obligata, *h.* §. Bartol. *ad hanc l.* Socin. *conſ.* 126. 1. *vol.* & *conſ.* 28. *lib.* 2. Hier. Alban. in addit. ad Bartol. *h. tex.* Cum vitrici bona † priuignis ſint obligata, num ſub hac hypo- 5 theca ad tutelam liberorum vitricus admittatur. Gutierr. *in tract. de tutel. p.* 1. c. 8. n. 77. *ad* 80. & *p.* 1. c. 20. *nu.* 35. In terminis ad hunc §. nempe de obligatione bonorum vitrici pro mala adminiſtratione bonorum, ad priuignos pertinentium, ratione matris & vxoris ad vitricum ſpectante, vide Paul. Montan. *in tr. de tutel.* c. 31. *effect.* 2. n. 35. *f.* 98. *verſo.*

§. His illud.

Teſtamentario † tutore non extante, quondam le- 6 gitimo deficiente, item loco ſe excuſantis & ob ſuſpicionem remoti, mater ad tutelam admittebatur. *h.* §. Quatenus mater teſtamentario † non præferatur, vide 7 apud Montan. *in tr. de tut.* c. 15. n. 41. *f.* 50. Gutier. *de tut. p.* 1. c. 2. n. 14. vbi tradit, quod cedat teſtamentariis, legitimis autem & datiuis præferatur. Cau. Ican. *in tr. de tutor.* n. 2. Ping. *de tutor.* q. 3. n. 33.

§. Quod ſi fœmina.

Mulieres † ſi nuptias præferunt tutelis, præfectus 8 vrbis & prætor aliique magiſtratus ratione prouinciarum, & locorum impuberibus tutores aſſignant. *hoc* §. De matre & auia optionem & libertatem ſuſcipiendæ vel omittendæ tutelæ habentibus. Gutier. *de tut. p.* 1. c. 8. *nu.* 18.

Auth. Matri & auiæ.

§. Defuncti

1 *Mater & auia poſt teſtamentarios ad tutelam admittuntur.*

2 *Maritus an per teſtamentum tutelam liberorum vxori auferre queat?*

3 *Mater in tutela liberorum agnatis præfertur.*

MAter & auia † teſtamentariis tutoribus non comparentibus, ſi aliis nuptiis & Velleiano renunciarint, ad tutelas liberorum admittūtur. Bartol. Bald. & Salyc. Matth. de Afflict. *deciſ.* 181. Boer. *deciſ.* 124. n. 9. Alciat. *reg.* 1. *præſum.* 51. n. 6. An maritus per teſtamentū hanc † auferat vxori: pro negatiua Bald. *conſil.* 224. *li.* 2. 2. Dilect. *de arte teſtand. cautel.* 1. *de tut.* Alphan. *in reportat. num.* 415. Paris. Puteus, Schard. Alban. ad Bartol. *h. tex.* Quatenus nunc præferatur † mater in tutela pupillo- 3 rum agnatis, Vezin. *in ſyntag. com. opin. li.* 3. *tit.* 22. *nu.* 3. *f.* 759. Fuſc. *ſing.* 117. *lit. A. f.* 42. Surd. *deciſ.* 48. n. 1. & 2. Vincent. de Frāch. *deciſ.* 348. Ioh. Gutier. *in tr. de tut. p.* 1. c. 8. *ſub n. diuerſis.* Ad materiam vide Bartol. *conſ.* 129. Deciū *conſ.* 16. Fulgoſ. *conſ.* 211. Frederic de Sen. *conſ.* 254. Cuman. *conſ.* 93.

Auth. Sacramentum.

1 *Iuramentum quo ſecundis nuptiis renunciatur, hodie abrogatum eſt.*

2 *Mater ad ſecundas tranſiens nuptias alium tutorem liberis dandum nominare poteſt.*

NVnc iuramentum † quoad nuptias ſecundas non 1 appetendas remittitur matribus, ſed per tranſitū ad ſecundas nuptias tutelas amittunt. *hoc tex.* Aſcan. Clement. *in tr. de patria poteſtat.* c. 4. n. 31. Menoch. *de arb. lib.* 2. *cent.* 2. *caſ.* 150. n. 41. Petr. Surd. *deciſ.* 106. *num.* 2. Paul. Montan. *in tr. de tut.* c. 15. n. 51. An tranſitura ad ſecundas nuptias † iudici tutelam reſignans in ſuum locū alium 2 nominet, & nominatū iudex cōfirmet de neceſſitate, notat Bartol. *ad hunc tex. num.* 4. Curt. *conſ.* 94. Menoch.

de ar-

de arbitr.iudic.lib.2.cent.2.caſu 151.*num.*2. Fab. de Anna *conſil.* 50. concludentes talem nominatum præferri legitimo. Guttierrets *de tutel.parte* 1.*cap.*8.*num.*72. Et in terminis ad materiam textus Guttier.*de tutel.parte* 1.*c.*9. Marian.Socin.*conſ.*20.

Auth. Ad hæc.

1 *Mater ob debitum quo liberis obſtricta eſt, ab eorundem tutela non repellitur.*

1 MAtris † debitum non impedit hanc à liberorum tutela. Menoch.*de arbitrar.iudic.lib.*2.*caſu* 168.*n.*3. Pariſ.*conſ.*56.*nu.*24 *&* 25.*lib.*1.

L. Si pater tuus. 3.

§ Omnibus.

§. Si enim.

1 *Mater naturalium liberorum tutrix eſſe poteſt.*

1 NAturalium † liberorum tutrices matres eſſe poſſunt, præſertim ſi omnia hiſce, quæ legitimis ex legum præſcriptu exhiberi debent, præſtentur, *h.l.* Salyc. Montan.*de tutel.c.*15.*n.* 25 *f.*49.

In quibus caſibus tutorem vel curatorem habenti tutor vel curator dari poteſt.

TITVLVS XXXVI.

AD rubr.tit. ac materiam, vide Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Montan. *de tutel.c.*10. Guttier *de tut.p.*1.*c.*19.*n.* 34 *ad n.* 41.

L. Si in locum. 1.

§. Sed.

1 *Tutores & curatores in locum abſentium dati quomodo poſt reditum eorundem à tutela liberentur.*

2 *Tutor à die ſcientiæ obligatur.*

1 TVtores † & curatores dati in locum abſentis vt à periculo ſe liberent, poſt reditum priorum tutorum inſtabunt, vt abſentiæ prætextu omiſſam tutelam priores reuerſi recipiant, *h.l.* Salyc. & Bartol. De tutore & curatore † à die ſcientiæ obligatis ad pericula. Guttier. *de tutel.p.*3.*c.*42.*n.*2. De abſentia, quod neminem à tutela excuſet Guttierr.*de tutel p.*1.*c.*1.*n.*21.

L. Potuit quidem. 2.

§. Quamuis.

1 *Curator in locum tutoris datus quando à periculo curæ liberetur.*

1 CVrator † datus in locum tutoris, eo tempore quo tutela finitur, liberatur à periculo curæ. Curatoris in locum tutoris dati officium pupilli pubertate finitur. Bald & Salyc. Fulgoſ. *conſ.* 182. incipien. *Titius fuit.* Schard.ad Bald.*h.tex.* Guttier.*alleg.c.*19.*n.*45. *&* 95.*part.* 1. De tutore ſurrogato in locum impediti. Surd.*deciſ.*207.

L. Propter late 3.

1 *Tutor ob amplum pupilli patrimonium collegam curatorem petere poteſt.*

1 OB late diffuſum † patrimonium pupilli tutor pro curatoris adiunctione inſtat, & à præſide cauſa cognita curatorem impetrat, *h.lege.* Bartol. Bald. & Salyc. Bartol.*ad l.*3.*§.ſi pupillus ff de tutel.* Speculat. *in tit. de tutel §.fin.verb.item quod.* Alex. ad Bartol.*hoc tex.* Guttier. *de tutel.p.*1.*c.*19.*n.*42.

L. Licet tutorem 4.

1 *Tutoris ſubſtitutio quando fieri poſſit.*

1 LOco tutoris † defuncti, remoti, relegatique alius debet ſubſtitui, *h.lege* Salyc. Roman.*conſ.*188.incip. *in hac cauſa.* item *conſ.*454.incip.*iure præſenti.* Schard. ad Bartol.*h.text.*

L. Cum ob augmentum 5.

1 *Tutor ob adiunctum ſibi curatorem tutor eſſe non deſinit.*

CVratores † adiungi tutoribus ob augmentum bonorum pupilli poſſunt, non tamen prius dati tutores ab adminiſtratione liberantur. Non gerens non tenetur, niſi tempore adminiſtrationis depoſitæ, ſi ille qui geſſit, fuit non ſoluendo. Bartol. Guttier.*de tutel tit.* 1.*c.*19.*num.*42. 1

De adminiſtratione tutorum & curatorum & pecunia pupillari fœneranda vel deponenda.

TITVLVS XXXVII.

AD rub.tit. & materiam, vide allegatos ad eundem tit.in ff. præter eos Odofred. Cyn. Ang. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Bellon. Bellacomb. Viuium, Kircboo. Bonacoſſ. Donat.à Fina, Graſſ. Villalob. Vezin. *in ſynt. comm.opin.lib.*5.*tit.*23. Gutier.*in tr.de tutel.p.*3.*c.*1.*nu.*3. *&* 9.10.11.12.30.55.147.*& p.*3.*c.* 45. *nu.*4. In genere de adminiſtratoribus obligatis ad rationem reddendam, Weſenb.*conſ.*47.*vol.*1. Caualcan.*deciſ.*38.*p.*1.

Auth. Nouiſſime cautum. 1.

1 *Tutor quando pupilli pecuniam mutuo dare non debeat.*

2 *Tutor cum pupilli pecunia mercaturam exercens an eidem lucri partem conferat.*

3 *Tutor an vſuras ex pupilli pecunia redactas eidem reddat.*

VBi reditus † ex immobilibus bonis ſufficiunt pro pupilli alimentis tutor pecuniam pupilli non mutuo dabit, aut ſi det periculi nomine tenetur. *h.l.* Salyc. 1
An mercaturam † cum pupilli pecunia exercens conferat pupillo lucri partem. Ioh. Baptiſt. Weber *diſtinct. Bartoli* 174.*f.*137. Fichard.*in ſyntagm.commun.opin.libr.*5.*tit.*23.*nu.*38. Vtrum licite cum † pecunia pupilli vſuras exerceat & extortas reddat tutor. Bonacoſta *in alleg li. & tit.ſyntag nu.*14 *f.*762. De pupillaribus vſuris & fœnore pupillari. Amatis *deciſ. Prouincia Marchia* 124. *fol.* 422. De tutore pecuniam pupilli campſori ſoluenti pro pupilli commodo. Guttierr.*de tutel.p.*2.*c.*9.*n.*10. In terminis ad hanc legem nimirum de pecunia pupilli pro alimentis comparandis mutuo danda. Gutierr. *de tutel.p.*2.*c.*9.*n.*1. Quatenus nunc teneatur pecuniam pupilli fœnori dare. idem *p.*2.*c.*9.*nu.*1. quomodo hac occaſione neglecta, ad intereſſe teneatur *eod.c.num.*16. *&* 17. 2 3

L. Fruſtra timetis. 1.

1 *Tutorum & curatorum periculum à quo tempore incipiat?*

TVtores † & curatores ad periculum obligati ſunt à tempore, quo ſe ſciunt datos & conſtitutos, *h.l.* Bald. & Salyc. Paol. Montan. *in tr.de tutel.c.*32.*reg.*4.*nu.*6.*f.*105. Guttier.*de tut p* 1.*n.*117.*& p.*2.*c.*16.*nu.*31. Fulgoſ. *conſ.*177. Federic. de Senis *conſ.*124. Quando non teneatur *p.*3.*c.*8.*n.*22. in allegato Guttierets. 1

L. Aduerſus. 2.

1 *Rationum redditio durante curatoris officio exigi nequit.*

DVrante officio curæ nõ agitur † vt adminiſtrationis vniuerſalis ratio reddatur. Salyc. Guttier.*de tutel.p.*3.*c.*1.*n.*111.*&* 112. 1

L. Sumptus 3. §. Nam.

1 *Tutor quomodo expenſas nomine pupilli factas recuperet.*

EXpenſas legitimas † in pupillum & res eius factas, ſine iudicis decreto tutor haſce ſufficienter probans, recuperat, *h.l.* Bartol. Bald. Salyc. Gutierr.*de tut p.*3.*c.*2.*num.*19. Hier. Magon.*deciſ.Lucenſ.*1.*num.*3. Quasnam impenſas collatas in inuentarii confectionem repetat. Montan.*de tut.c.*32.*reg.*8. Guttierr.*de tut.p.*2.*c.*3.*n.*16. Ioh. Garſia *in tract.de expenſ.c.*20. 1

L. Niſi eam 4.

1 *Liberti pupillo debitum non ſoluentis pœna.*

1 LIbertus † ea quæ debet, ſoluet pupillo aut deponet, vel in prædiorum emptionem conuertet. Negligeor enim ſolnere arbitrio iudicis pnnitur. Salyc. Item libertus tutor negligens à ſeipſo exigere remoueri & pniniti poteſt. Bartol. *l. tutor. qui. §. ſi poſt. ff. de adminiſtrat. tutor.* Paul. Montan. *in tract. de tutel. c. 52. reg. 9. nu. 28. f. 121. verſo.*

L. Fruſtra tutores. 5.

1 *Solutio quæ tuto fieri poteſt temere retractari non debet.*

1 SOlutio † debiti, pupilli nomine ob rem iudicatam facta, ſi anctoritate præſidis in depoſiti cauſa haberi poſſit, temere retractatur. Salyc. Solutio quę tuto poteſt fieri retractanda non eſt. Gutier. *in tr. de tutel. in indice vocab. ſolutio.*

L. Non eſt ignotum. 6.

1 *Expenſas litis adminiſtratores iuſtam litigandi cauſam non habentes de ſuo ſoluant.*

1 TVtor prætextu † officii calumnioſam actionem ſcienter iotentare & monere non debet. Ex *hoc textu* ootat Bartol. adminiſtratores iuſtã litigandi cauſam non habentes proprin nomioe in expenſas legitimas condemnari poſſe. Barbat. *conſil. 61. col. 7. volum. 1.* Alex. Schard. Alban. ad Bartol. *hac lege.* Gutiert. *de tut. parte 3. c. 1. num.* 107. Signorol. de Homodæis *conſ.* 36.

L. Tutelam pupillorum. 7.

1 *Pupillorum ædificia iuxta formam à teſtatore præſcriptam alienari debent.*

1 COntra formam † teſtamento datam, ædificia pupillorum tutor non vendet, *h. l.* Salyc. & Bartol. *l. fin. §. de reb. alienis non alienand.* De alienatione bonorum pupillarium & de talis alienationis ſolennitate. Mootan. *de tutel. c. 33. n. 1. fol.* 134. Gutier. *de tutel. p. 2. c. 5. n. 10. 33. & 68.*

L. Et ſi ſciſſes. 8.

1 *Tutorem ſe datum eſſe ignorans non tenetur.*

1 IGnorans † ſe tutorem datum, non tenetur, ſcienr vero ſic: Sciens ſe tutorem datum nec gerens tenetur de neglectis, excuſſis prius illis qui geſſerunt. Salyc. & Bartol. *l. quidam decedens. §. final. de adminiſtr. tutor.* Gntier. *de tut. p. 3. c. 42. nu. 2. & parte 1. c. 1. nu. 37.*

L. Si curatores. 9.

1 *Dotis ſibi conſtituendæ ergo adulta curatores conuenire poteſt.*

1 ADulta contra † curatores inuitos, ad conſtituendam dotem agit. Bald. & Salyc. item Bartol. *l. quæro. ff. de iure dotium.* De curatore dotem maiore bonis conſtituente & hane de ſuis facultatibos præſtante, Ioh. Gutier. *de tutel. p. 1. c. 11. n. 5.*

L. Si liberti 10.

1 *Tutelam patroni libertus fraudulenter adminiſtrans remouetur.*

1 LIbertus † fraodulenter tutelam liberorum pattoni adminiſtrans remouetur, & pnnitur. Bartol. Bald. & Salyc. De liberto tutore huiuſque officio Gutiert. *de tutel. parto 3. c. 13.* Montan. *de tutel. c. 32. reg. 9. nu. 28. fol. 121. & ad hanc l. c. 36. reg. 5. num. 8. fol. 176. col. 2.*

L. Si bonam. 11.

1 *Appellare pupilli nomine tutor tenetur.*

1 TVtores † in bona cauſa pupilli tenentur appellare & appellationem proſequi, alioquin tutelæ iudicio ad indemnitatem à pupillo conoeniuntur. Bartol. & Bald. Salyc. Montan. *de tutel. c. 5. n. 86 fol.* 20. Quatenus lites cœptas proſequãtur. Gutier. *de tut. p. 3. c. 1. n.* 143. Et quas expenſas faciãt. *ibid. n.* 144. Et ſi lites triſtem euentum ſortitę ſint, quod expenſas deducũt. *nu.* 145. In quantum negligentes actiones & debitorum ſolutiones damna per omiſſionem data ex ſuis facultatib. reſarciant. idem *p. 1. c. 15. n. 11.* De tutore obligato ad appellandum, idem *p. 2. c. 4. n. 17. & 18.*

L. De his quæ. 12.

1 *Liberorum numero ætatis defectus non ſuppletur.*

NVmerus † liberorum nõ ſupplet ętatem, nec propter liberorum numerum quis ad agendum admittitur. Bartol. *l. in vniuerſis. qui dare tutores, ſupr.* In quibus alioqnin caſibus parentibus liberorum numerus proſit. notat Tholoſan. *in ſyntag. iuris. lib. 3. c. 8. n. 18.* 1

L. Tutores debita. 13.

1 *Tutoris officium in debitis pupilli exigendis quod ſit.*

TVtores † debita aut depoſita pupillaria repoſcenter de rato noo canent. Bartol & Salyc. *l. vulg. de adminiſtrat. tutor.* De officio tutorum in debitis pupilli exigendis. Gutier. *ad l. 11. hoc tit. allegat.* Surd. *deciſ. 184. n. 3.* Caualcan. *de vſufr. mulier. relicto. nu. 66.* 1

L. Rationes. 14.

1 *Curator ante 25. adulti annũ rationes reddere nõ cogitur.*

RAtiones † corę ante 25. ætatis annnm completum minorennis à curatore non poſtulat, *h. l.* Bartol. & Salyc. Decius *conſil. 533. incip. iuridicas, & conſil.* 192. incip. *in caſu. & conſil.* 110. incip. *vert.* Schard. ad Bartol. *hac l.* Gutier. *de tutel p. 3. c. 1. per totum.* 1

L. Si non ſubſcripſiſti 15.

1 *Subſcriptio tutoris quando eum non obliget.*

SVbſcribens † ſe tanquam tutor & curator proprio nomine ex ſubſcriptione non tenetur. Bartol. Bald. & Salyc. Hieron. de Laurent. *deciſ. Auinionenſi 76. num. 1. l. cum. iunct. s remiſſionib. ff. de pignorat. action.* 1

L. Non omni. 16.

1 *Tutoris alienatio quatenus poſſidenti iuſtum titulum præbeat.*

2 *Pupilli bona donata vindicari poſſunt.*

ALienatio † tutoris non præſtat poſſidenti iuſtum titulum, niſi fiat ex cauſa legibus approbata. Bartol. *l. cum plures. §. pen. ff. hoc tit.* Bald. *in l. ſi pater. C. de dotis promiſſ.* idem *conſil.* 108. incip. *quæritur. vol. 1.* De alienatione bonorum pupilli. Gutier. *de tut. p. 2.* 1

§. Cum itaque.

Donationis † titulo pupilli bona alienata vendicari poſſunt, *h §.* Cachetan. *deciſ. 88. num.* 31. Dnenn. *reg.* 37. Menoch. *conſil. 22. num. 14. volum. 1.* Gutierr. *de tutel. part. 2. c. 6 num. 1.* De donationibus qnas nomine pupillorum, ac minorum, legitime faciuot tutores ac curatores. Roland. à Valle *conſil. 18. num. 56. 59. 63. lib. 2.* Tiraq. *de nobilit. cap. 37. num.* 43. Montan. *de tutel. cap. 33. à num. 331. ad nu. 341. fol. 145. verſo.* Quatenus ipſemet pupillus cum auctoritate tutoris noo donet. Menoch. *conſil. 22. num. 15. lib. 1.* Gutier. *de tutel. p. 1. c. 6. num. 6.* Quando autem tutor principis pro reputatione pupilli donet. idem Gutier. *citato. cap. num. 9.* Menoch. *conſil. 19. num. 3. libr. 1.* 2

L. De ſucceſſione. 17.

1 *Tutori officium ſuum teſtandi facultatem de rebus propriis non aufert.*

OB tutelę † officiom, tutor non impeditur, de bonis propriis teſtari ant donare, *h. l.* Adminiſtratio tutelæ nõ aufert ius teſtãdi aut donandi, Bartol. Bald. & Salyc. *l. vnica ſupr. rem alienam gerentib.* Quando de bonis pupilli donet. Montan. *c. 33. à num. 330. ad 340.* 1

L. Debitoribus. 18.

§. Qui ſi.

1 *Tutoris nominum pupilli non ſolutorum periculum eſt.*

PEriculum † nominom ac debitorũ ſpectat ad tutorem, ideoqne ad pignorum vendicationem ob debita non ſoluta, agere tutor poteſt. *h. l.* Bartol. Bald. & Salyc. Socin. *conſ. 1. incip. ſequendo ordinem.* Decius *conſ. 349. n. 10.* Pariſ. *conſ. 80. nu. 34 lib. 1.* Neguſan. *in tract. de pignor. p. 2. memb. 4. n. 6. cum ſeq.* Schard ad Bartol. *h. text.* Gutier. *de tutel. p. 1. c. 15. n. 11.* 1

L. Tu-

L. Tutor. 19.

1 *Tutor etiam omiſſorum nomine non tenetur.*

1 TVtor † dum ſcit ſe datum, ex adminiſtratione etiam omiſſa tenetur, Bartol. Bald. & Salyc. Gutierr. *de tutel. part. 2. cap. 9. num. 1.*

L. Pro officio. 20.

1 *Tutoris bona pupillis tacite ſunt obligata.*

1 BOna † tutoris & curatoris pro geſtis & non adminiſtratis, ſunt tacite obligata pupillis, Bartol. Bald. & Salycet. Roman. *conſil. 28. incip. viſa.* Fulgoſ. *conſil. 178. incip Titius.* Neguſant. *de pignorib. 4. membr. 2 partis. nu 6.* Pariſ. Alexand. Schard. *in addit. ad Bartol. hac l.* Gutierr. *de tutel part. 1. cap. 16.* Cuman. *conſil. 58.* Socin. *conſil. 180.*

L. Pupillorum. 21.

1 *Tutor conditionem implere negligens, ad intereſſe tenetur.*

1 TVtor † non implens conditionem vtilem pupillo, tenetur ad intereſſe, Bartol. Bald. & Salyc. Ob neglectas donationum conditiones tutores rei amiſſæ periculum præſtant, *l. quicquid. infr. arbitrium tutelæ.*

L. Lex qua tutores. 22.

§ Præcipimus.

1 *Tutor bona pupilli, quæ ſeruari poſſunt, alienare nequit.*
2 *Pupillarium rerum gnari ſerui alienari nequeunt.*
3 *Tutor ob duriorem mancipiorum tractationem tenetur.*
4 *Seruus dominum diligere præſumitur.*
5 *Domus gentilitiæ facile alienari non debent.*
6 *Bona in familia conſeruari publice intereſt.*
7 *Pecunia ad immobilium emptionem deſtinata, an ſub prohibitione alienationis immobilium contineatur?*
8 *Pecunia quantitas magna inter mobilia refertur.*
9 *Tutor quatenus ruinoſas pupilli ædes reficere teneatur?*
10 *Pupillorum contra matres ſecundo nubentes fauor.*
11 *Pecuniæ fœneratitia vſus diuturnus non eſt.*
12 *Immobilia pupilli bona ſine decreto alienari nequeunt.*

1 BOna † pupillorum, quæ ſeruari poſſunt citra vrgentem neceſſitatem probatam, inquiſitionem ſequentem, & decretum inſecutum alienari nō poſſunt, *hac lege.* Bartol. & Salycet. Bald. *conſil. 108. incip. quæritur. part. 1.* Pariſ. Pomatos, Schard. Alban. *ad Bartol. hoc textu.* Octauius Simoncell. *in tract. de decret. titul. 3. lib. 1. caſu 2.* Alphan. *in reportat. num. 20. fol. 6.* Paul. Montan. *in tract. de tutel. cap. 33. num. 143.* Anton. Teſſaur. & Blaſius Floretz Diatz *deciſ. 170. num. 5.* Gutierretz *ſæpe citato tract. de tutel. part. 2. cap. 21.* Socin. *conſil. 154.* Zabarell. *conſil. 110.* Decius *conſil. 403.* Bartol. *conſil. 70.*

Verſic. Ante omnia. iuncto

§. Quod in veſte.

2 Mancipia † domeſtica gnara rerum mobilium tutores ſine cauſa non alienabunt, *hoc verſic. & §.* Surd. *deciſ. 77. num. 2.* vbi tractat, quod res pupilli immobiles ſine decreto alienari non poſſint.

§. Et tolerabilius.

3 Tutor † ob diſciplinam mancipiorum diſſolutam ac nimis duram, alimentaque mancipiis denegata & ſubtracta, tenetur, *hoc §.* Ex hoc §. notat Gothofredus, quod ſeruus pupilli præſumatur fugiſſe ob negligentiam aut ſæuitiam tutoris.

§. Nec enim.

4 Iuris † præſumptione ſeruus dominum diligere, non execrari præſumitur, *hoc §.*

§. Tunc enim.

Nouos per ſeruos vita minorum ſæpe proditionibus exponitur, *hoc §.*

§ Nec vero.

5 Domus, in † quibus mortui ſunt parentes, minores creuerunt, alienare ſine cauſa tutores non poſſunt. Domus gentilitias maiorumque imagines in alienis manibus, eaſdem fixas & refixas videre, lugubre eſt, *hoc § l. 3. ff. de minorib. l. dudum. ſupr. de contrah. empt.* Andr. Tiraquell. *in tract. de retract. quæſt. 40. & 46.* De bonis in familiis retinendis, *l. ſi in emptione ff. de minorib. l. 2. iuncta gloſſ. inf. de vſucap. pro emptore.* Et quod triſte ſit carere bonis, laribus, ac ſepulchris maiorum, *l. in fundo ff. de rei vendicat.* Et quando dicantur eſſe de linea paterna aut materna, Publicius *ad conſuetud. Auerniæ, tit. 12. articul. 4. num. 3.* Quatenus alienari prohibita familiæ conſeruandæ fauore, vltra quartum gradum in familia permanere debeant, Ioan Fichard. *conſil. 82. num. 14. vol. 2.*
Et de bonis † ob publicum intereſſe in familiis retinendis ac conſeruandis, vide *l. 1. §. ſi cui. de ventr. inſpiciend. § cæterum. Inſtitut. de legitima agnatorum ſucceſſ.* An 6
ſub prohibita † alienatione bonorum immobilium pupillorum contineatur pecunia deſtinata ad emptionem immobilium, Roman. *conſil. 188. numer. 4. 5.* Num talis pecunia conuertatur in alium vſum ſine decreto, Gutierr. *de tutel part. 1 cap. 5. num 4.* Vtrum proprie referatur inter res, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, idem *d. cap. 5. num. 41. & 46.* Quod magna pecu- 7
niæ † quantitas inter immobilia referatur, *eodem cap. numm. 43.* Quod res mobilis maneat, *eodem cap. num. 45. & 48.* 8

§. Ergo.

Domus & immobilia in patrimoniis minorum permanebunt, integra item ædificia tutoris fraude non collabentur, nec deperibunt, *hoc §.* Montan. *de tutel. cap. 33. num. 1. 5. 6. 11. &c.*

§. Sed & ſi.

Minoris † aut pupilli ruinoſas ædes ex hæreditate 9
acquiſitas tutor reficiet, cum præcedenti teſtificatione, & requiſita fide videntium neceſſitatem reparationis. Minori annui redditus plus conferunt, quam pretia per fraudes diminuta, *hoc §.* De redditibus annuis minoribus competentibus an comprehendant annuas præſtationes, notat Gutierretz *in tract. de tutel. part. 3. cap. 33. num. 20. & cap. 34. num. 25.* Quatenus tutor & curator teneantur ad refectionem ruinoſorum horreorum, frumenti ac vini venditionem, ſic vt vetus prius diſtrahatur, Gutierr. *citato tract. part. 2. cap. 16. numer. 4. & 5.*

§. Serui etiam.

Operas ſeruorum ad commoda pupillorum ac minorum tutores ac curatores dirigent: ſerui nullam artem ſcientes ex propriis laboribus per tutores alendi.

§ Lex enim.

Minoribus † ac pupillis leges fauent contra nutrices matres immoderatas atque intemperatas, ſecundarum nuptiarum intuitu. Fœminæ ſecundo nubentes, nouis maritis bona & vitam liberorum prioris matrimonii addicunt, *hoc §.* De nuptiis ſecundis, harumque odiis, vide *ſupr. in tit. de ſecund. nupt. l. 12. infr. qui potior. in pignor.* Ioſeph Ludouic. *commun. concluſ. 33.* Menoch. *conſil. 5. num. 33. & 34. lib. 1.* Pontan. *ad conſuetudin. Bloiſenſ. artic. 8. fol. 110.* 10

§ Huic accedit.

Pecuniæ † fœneratitiæ vſus vix diuturnus ac ſtabilis eſt. Patrimonia pupillorum in pecunia numerata 11
ſubſiſtentia, ob fluxum pecuniæ ſtatum perire facile poſſunt, *hoc §.* De pecunia numerata, quod ſit res mobilis, Tiraquell *de retract. lignager. part. 1. §. 1. gloſſ. 7. numer. 103.* Teſſaur. & Diatz *deciſ. Pedemont. 160.* De hac in fauorem pupilli non relinquenda otioſa, Magon. *deciſ. Florent. 1. n. 42.* Et quod ſit de rebus ſeruatu difficilibus. Gutierr. *de tutel part. 2. cap. 5. num. 42. & 46.*

§.Iam ergo venditio.

12 Alienatio † bonorum immobilium pupilli ſine inquiſitione & decreto iudicis nulla eſt. Mobilium autem, vtpote veſtium detritarum ob æs alienum pupilli aut minoris. Item ſi ſeruari non poſſunt ſine decreto, prohibita non eſt, *hoc* §. Gutierretz *de tutel part.2. cap.21 num* 1. Iacob. Thoming. *deciſ.31.num.7.&* 8. Broncorſt *lib.4. enant.97.* Montan. *de tutel. cap.33. num.54.55.* Bald. Nouell. *in tract de dote.part.7.priuileg.1.*

L Si tutoris.23.

1 *Caducitas rei emphyteuticæ ob non ſolutum canonem tutori imputatur.*

1 IMputatur † tutori, ſi res emphyteutica propter canonem non ſolutum reuertitur ad dominum. Bart. & Salycet. Tempus ſoluendi canonem ipſo iure non currit minoribus. Aurel. Corbul. *in tractat. de priuatione emphyteuſis, in indice, vocab. minor & pupillus. l.5.§.9.ff.h.tit. l.32.§.2.de legat.2.*

L.Tutores.24.

1 *Inuentarium tutor quamprimum facere tenetur.*

2 *Tutor pupillarem pecuniam quomodo impendere debeat?*

1 TVtor † conſtitutus, quamprimum poteſt, ad inuentarii confectionem obligatur, *hac l.* Bart. Bald. & Salycet. Roman. *conſil.106. incip. viſo themate.* Bald. *conſil.514.lib.5.* Schard. & Alexand. *ad Bartol. hoc textu.* Gutierretz *de tutel. part.2. cap.1.* De inuentarii omiſſi pœnis, Socin. *regul.214.* De remiſſione per teſtatorem facta, Weſenbec. *conſil.86 volum.1.* Socin. iun. *conſil.161. part.1.* Quo tempore conficiendum, Fachin. *lib.4. controuerſ.cap.35.& 36.*

§ Aurum argentumq;.

Tutores poſt inuentarium aurum, argentum, & res per vetuſtatem corruptioni non obnoxias, in tutiſſima cuſtodia collocabunt, *hoc §.l.lex quæ l fin.hoc tit.*

§.Ita tamen.

2 Ex pecunia † pupilli tutor prædia emet, & occaſione emendi ceſſante aut deficiente, pecuniam ſub vſuris collocabit, *hoc* §. Gutierretz *de tutel part.2.cap.9.à numer.1. ad* 8. Couarr. *lib.3.variar.reſolut.cap.2. num.1.* Decian. *conſil.85.num.32.volum.2.* Roland. à Valle *conſil.49. num.34. & 35.lib.1.* Grammatic. *deciſ.103.num.22.& 23.* Surd. *in tract.de aliment tit.vlt.quaſt.46.num.35.*

L Sancimus 25.

1 *Solutio pupillo quomodo fieri debeat?*

1 SOluens † pupillo cum auctoritate tutoris vel curatoris, per ſubſequens iudicis decretum liberationem debiti veram impetrat, *hoc textu.* Bartol. Bald. & Salycet. De ſolutione quando rite fiat tutori nomine pupilli, Montan *de tutel cap.7.num.21 fol.28 verſo. & cap. 32.regul.9.num.110.111 fol.124.* Viciſſim de ſolutione debitori minoris ſecure facienda, Gutierretz *de tutel. part. 2.cap.12.*

L.Cum quadam.26.

§.Si vt.

§.Dum enim.

§.Inuenimus.

1 *Tutor autoritatem nomine pupilli interponens, quoad priuatum intereſſe, ſibi non præiudicat.*

1 PEr auctoritatem † interpoſitam tutor & curator priuatum intereſſe non amittunt, nec huic renunciaſſe videntur. Teſtamentum, in quo tutor eſt præteritus, per auctoritatem pupilli nomine interpoſita, minime approbare videtur tutor, Salycet. Quod quis facit vt tutor, id ſibi vt priuato non præiudicat, Bartol. Roman. *conſil.87. incip.circa. & 412.* Oldrad *conſil.110. incip pro examine.* Pomates, Alban. Schard. *ad Bartol. hoc textu.* Hieronym. de Laurent. *deciſ. Auinionenſi 76.num.1.* Boer. *deciſ.80.num.1.*

L.Conſtitutionem 27.

1 *Conſtituta de ſolutione ſortis, etiam ad vſurarum ſolutionem pertinent.*

CONſtitutum † quoad ſolutionem ſortis rite pupillo aut minori faciendam, locum habet in vſuris vltra biennalem metam non extendendis *l.25.ſupr. hoc tit.* De ſolutione quomodo ſolenniter fiat pupillo & eiuſdem tutori, Gutierretz *de tutel.part.2. cap.12. numer.12.& ibid num.2.& 3.* De ſolutione penſionum, redditum, & vſurarum, idem *alleg cap.12.num.5.& 20.& ibid.num.14.* 1

L Sancimus neminem.28.

§.Etſi.

1 *Tutor litem motam deſerens remouetur.*

2 *Tutore ob furorem agere impedito, iudex curatorem ad litem dat.*

3 *Tutores petere obligatorum officium.*

4 *Tutores pupillorum litem proſequentes, quomodo cauere debeant?*

5 *Tutores res, quæ ſeruando ſeruari nequeunt, licite abſq; decreto alienant.*

TVtor † litem cœptam non poteſt deſerere: Tutores litem motam deſerentes, vt ſuſpecti remouentur, & damna ex propriis facultatibus reſarciunt, *hac l.* Bald Salyc. & Bart. Roman *conſil.80. incip confirmanda.* Bartol. *ad l ſi tutor.de auctorit.tutor.* Gutierr. *de tutel.part.2. cap.22.num.7.* 1

§.Sed & ſi quis.

Si lite † cœpta & conteſtata ob furorem aliumve morbum tutor proſequi actionem nequit, iudex, coram quo lis agitatur, curatorem ad litem, ne proceſſus protrahatur, tutori adiunget, *hoc* §. Salyc. Oldrad. *conſil 59. incip. vertitur.* Fulgoſ. *conſil.182. incip. Titius fecit.* Schard. *ad Bartol hoc* §. Talis curator an inuitus detur, Gutierr. *de tutel part.1.cap.19.num.17.& 20.* 2

§ Perſonis.

§.Ne autem.

Mater † & alii obſtricti ad petendum tutores, tenentur proſpicere, vt tutores inuentarium conficiant, iurent, legitime adminiſtrent, & neceſſaria peragant, *hiſce* §§ Bart. Obligatus ad petendum pupillo tutores, aſtrictus eſt ad inſtandum, vt defendantur, & in loca remotorum alii ſurrogentur, Bald. Fulgoſ. *conſ.52. incip. quidam.* Capra *conſil.16.in fin.* Schard. & Alban. *ad Bartol. hoc textu.* Gutierretz *de tutel part.1. cap.16.num.41.42.43. 44.45.* 3

§.Defenſionem autem.

Tutores † litem pupillorum proſequentes, tenentur ad cautionem iudicio ſiſti, & pro tali cautione bona minoris ſine decreto obligare poſſunt, *hoc* §. Bart. & Salyc. gl. & Bartol *ad l.ſi filius ff qui ſatiſdar.cog l.rationes. ſupr hoc tit.* Alex *ad Bart.hoc* §. De ſatiſdationibus in tutelæ materia, Gutierr. *de tutel.part 1.cap.12.num.21.30.33.* Surd. *deciſ.91.* Oldrad *conſil.59.incip.vertitur.* 4

§.Omnem autem.

Omnes tutores decreto confirmati, expreſſe defenſionem pupillorum promittent, *hoc* §. Bart. & Salycet. Caſtrenſ. *conſil.354.* Alex. *conſil.163.vol.5.* Pariſ. *ad Bartol. hoc* §. Gutierr. *de tutel.part.1.cap.12.num.32.* Roman. *conſil.425.*

§.His quæ.

Tutores † ſine decreto frumentum, vinum, oleum, alioſque fructus vendere, ſecundum locorum conſuetam æſtimationem licite poſſunt, *hoc* § Bart. & Salycet. Corſet. *in ſingularib.vocab tutor.* Iaſon *conſil.4 col.vlt.lib 3.* Gutierr. *de tutel.part.2.cap.1. num.62.63.64.* Caualcan. *in tract. de tutore & curatore. num.117.* Montan. *de tutel.c.33.* Iacob. Thoming. *deciſ.31.num.7.8.* 5

Deperi-

Google

De periculo tutorum vel curatorum.

TITVLVS XXXVIII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Montan. *de tutel. cap. 32. regul. 4. num. 6. fol.* 105. Ioan. Gutierr. *de tutel. part. 1 cap. 17.*

L. Et qui notitia. 1.

1 *Tutoris honorarij periculum.*

1 AD tutorem † honoris & notitiæ cauſa datum propter diſſimulationem, fraudem, participationemque lucrorum illicitorum, periculum tutelæ pertinet, *hac l.* Bald. Bartol. & Salycet. Cæpoll. *conſil. 56. incip. clariſſime.* Schard. *ad Bartol. hoc textu.* Gutierr. *de tutel. part. 1. cap. 17. num. 6.*

L. Adeos. 2.

1 *Tutela legitime diuiſa periculum tutoribus non commune eſt.*

1 TVtor vnius † prouinciæ non tenetur de facto tutoris in aliena prouincia adminiſtrantis. Adminiſtratione diuiſa per iudicem aut teſtatorem, periculum vnius non ſpectat ad alium. Salycet. & Bald. *l. 2. infra. de diuidend. tutel. l. 4. 47. 51. de adminiſtrat. tutor.* Montan. *de tutel. cap. 39 num. 175. fol. 207.*

L. Si res pupillares 3.

1 *Tutor quando de caſu fortuito teneatur, & quando non? num. 1. l. ſeq.*

1 TVtor retinens † non ſeruanda, ad periculum caſuum fortuitorum tenetur. Culpa ſi præcedit caſum, ibi periculum caſus fortuiti pertinet ad tutorem, Bald. & Salycet. *l. pignus ſupr. de pignor. act.* Sebaſt. Medices *in tract. de caſib. fortuit. part. 2. quæſt. 11. num. 14.* Roman. *conſil. 425.*

L. Tutoribus. 4.

1 CVlpa nulla † interueniente, tutores de caſibus fortuitis non tenentur, *hoc textu.* Bald. Medices *alleg. quæſt. & num. citato ad textum præcedentem.* Bald. *conſil. 441. incip. ſi huic. 2. vol.* Iacob. Thoming. *deciſ. 51.*

L. Si tutor. 5.

1 *Tutelæ periculum ad ignorantem non pertinet.*

1 PEriculum † tutelæ ad ſcientem, non ignorantem pertinet. Probationes iuris & de iure liquidæ eſſe debent, Bald. Salycet. & Bartol. Iaſon *ad l. ſ. ſecundum. de verb. oblig.* Pariſ. Alexand. Alban. *ad Bartol. hoc textu.* Bartol. *conſil. 91.*

L. Temporis quod 6.

1 *Tutelâ finitâ ceſſat periculum.*

1 TVtela † finita, adminiſtrationis periculum finitur, Salycet. & Bartol. Roman. *conſil. 28. incip. viſa. l. 11. arbitrium tutelæ. infra.*

Quando ex facto tutoris vel curatoris minores agere vel conueniri poſſint.

TITVLVS XXXIX.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Cyn. Odofred. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Gutierr. *de tutel. part. 2. cap. 10. & cap. 19.*

L. Iuliana cuius. 1.

§. Nam.

1 *Tutelâ finitâ, ſententia aduerſus tutorem non fertur.*

1 SEntentia lata † contra tutorem vel curatorem, finito officio, non mandatur executioni in eos, niſi dolum commiſerint aut nouarint, ſed in principalem, quoad executionem dirigitur, Bald. & Salycet. Ioan. Gutierr. *de tutel. part. 2. cap. 23.*

L. Et ſi tutores. 2.

1 *Tutoris ſtipulatio quando pupillo actionem acquirat?*

EX ſtipulatione † tutoris pupilli nomine facta, pupillo vtilis quæritur actio, Salycet. & Bartol. Bald. *ad l. 2. C. de ſeruitutib.* 1

L. Si in rem 3.

1 *Tutor aduerſus pupillum ratione pecuniæ in rem pupilli verſæ agere poteſt.*

OB pecuniam † mutuo ſumptam à tutore, & in pupilli rem verſam tutor contra pupillum actionem habet, *l. ex facto. §. plane. ff. de peculio. l. ſi creditor ſupr. ſi tutor vel curator.* 1

L. Si hi qui te. 4.

1 *Tutor quatenus ex facto ſuo pupillo teneatur?*

TVtores † & curatores ex ſuo facto tenentur pupillo. Tutor finita tutela perſeuerans in adminiſtratione tenetur, & ex eius contractu vtilis actio domino quæritur, Salycet. *l. tutor. infr. arbitr. tutel.* 1

L. Per tutorem 5.

1 *Tutor regulariter pupillo actionem non acquirit.*

PVpillo † per tutorem regulariter exceptis certis cauſis actio non acquiritur, *l. 2. & præcedenti. hoc titul. l. 2. ff. de adminiſtrat. tutor. l. neq. ff de reb. eorum qui ſub tutel.* Quando pupillum obliget tutor, & pupillus nomina à tutore contracta in ſe recipiat, Piſtoris *in miſcell. quæſt. part. 1. quæſt. 49.* 1

Si ex pluribus tutoribus vel curatoribus omnes vel vnus agere pro minore vel conueniri poſſit.

TITVLVS XL.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Ioan. Gutierr. *de tutel. part. 2. cap. 4.*

L. Ab vno. 1.

1 *Tutoribus è pluribus vnus pupillum in ſolidum defendere poteſt.*

QVilibet † tutorum ex officio in ſolidum defendere poteſt pupillum. Contutoribus negligentibus, vnus in ſolidum pupillum defendere poteſt, Baldus, Salycet. & Bartol. *l. 5. infr. de auctorit. præſtand.* 1

L. Si diuiſum. 2.

1 *Tutor quando contutoris facto non obligetur?*

ADminiſtratione † diuiſa per teſtatorem vel iudicem, tutor ob factum contutoris non conuenitur, Bald. & Salycet. Camill. Borell. *conſil. 95. fol. 285.* Cuiac. *lib. 16. obſeruat. 7.* Hartman Piſtoris *in miſcellan. quæſt. part. 1. quæſt 6. num. 4. 7. 10 & 16.* Quando autem tutela à iudice & teſtatore diuiſa tutor ex collegæ dolo & culpa, ſi hic collega ſoluendo non eſt, conueniatur, idem *alleg. quæſt. 6. num. 20.* Ronchegall. *ad l. 3. §. vbi duo. nu. 161. de duobus reis.* Montan. *de tutel. cap. 32. reg. 9. nu. 86.* 1

Ne tutor vel curator vectigalia conducat.

TITVLVS XLI.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Ioan. Gutierr. *de tutel part. 1. cap. 20. num. 19.* Bertachin. *de gabell. part. 3. num. 7.* Grond. *de gabell. part. 3.*

L. Com-

L. Competens.
§. Sed quamuis.

1 *Tutores ad conductionem vectigalium non admittendi.*

1 VEctigalia † ante finitam tutelam, ob hypothecas diuerſas tutor condncere prohibetur, ante tutelam hæc condncens, in pœnam nullam incidit. Bartol. Bald. & Salyc. Gutierr. *alleg. cap.* 20 *num.* 18. *&* 19.

De tutore vel curatore, qui non ſatiſdedit.

TITVLVS XLII.

AD rubricam & titulum, vide præmiſſos ad titulos præcedentes.

L. Si nondum, 1.

1 *Tutor ante ſatiſdationem adminiſtrare nequit.*
2 *Tutor fideiuſſoribus cauere tenetur.*
3 *Tutor quilibet hodie ſatiſdare cogitur.*

1 TVtor † ante ſatiſdationem non admittitur, & ſatiſdare recuſans, remouetur. Bartol. Bald. & Salycet. Bartol. *conſil.* 145. *incip. factum.* Alexand. *conſil.* 86. *incip. viſis part.* 2. Schard. *ad Bartol. hoc textu.* De iſtiuſmodi
2 ſatiſdationa † per fideiuſſores adimplenda & conſtituenda, Gail. *in pract. obſeruat. lib.* 2. *cap.* 47. *num.* 7. Plagius *in tract. de tutore & curatore. quæſt.* 7. *à num.* 21. *ad* 29.
3 Quatenus nunc † omnes tutores ad ſatiſdationem teneantur, vide *politicam Ordinationem Rudolphi II. Imper. publicatam Francofurti, Anno* 157. §. Item / daß er. *fol.* 31.

L. Et eum. 2.
§. Si inopia.
§. Tutores.

1 *Tutoris ſatis non dantis pœna.*

1 TVtor † doloſe differens aut ſubterfugiens, ſatiſdationem cum infamia, ſine dolo ob paupertatem recuſans ſatiſdationem, abſque infamia remouetur. Bartol. Bald. & Salycet. Intellectum ad hanc leg. vide apud Ludouic. Bender *in tract. de reuiſionib. concluſ.* 7. *num.* 8. *fol.* 149. Roman. *conſil.* 439.

L. In dubium. 3.

1 *Tutorum non teſtamentariorum ſatiſdatio.*

1 TVtores † non teſtamentarii ſatiſdare debent. Neglecta enim ſatiſdatione per eos geſta non valent. Bartol. & Salycet. *l. de creationibus. ſupra. de epiſcopali audientia.*

L. Non omnium. 4.
§ Pluribus.

1 *Tutoribus è pluribus ſatiſdans & adminiſtrans conuenitur.*

1 INter † plures tutores, ſi vnus ſatiſdedit & adminiſtrauit, is præ contutoribus conuenitur, *hoc textu.* Bartol. & Salycet. *l. liberto. § largius. de annu. legat. l. teſtamento. de adminiſtrat. tutorum.* Barnabas Cornazan. *deciſ.* 108. *num.* 3.

L. Tutor qui. 5.

1 *Tutor non ſatiſdans, de bonis pupilli nihil alienare poteſt.*

1 TVtor † qui non ſatiſdat, alienare de bonis pupilli nihil poteſt. Tutor à tempore electionis bonorum poſſeſſionem pupilli nomine agnoſcens, quæ decent tutorem, perſequi poteſt, *l.* 7. *in fin. de adminiſtrat. tutor. l. conſilia.* §. 1. *&* 2. *de curatore furioſi.* Socin. *conſil.* 153. *incip. pulchra.* Schard. *ad Bartol. hoc textu.*

De ſuſpectis tutoribus vel curatoribus.

TITVLVS XLIII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Bonacoſſ. Graſſ. Chærian. *in Syntagm. commun. opin. lib.* 5. *tit.* 24. Gutierr. *de tutel. part.* 2. *cap.* 18. Fulu. Pacian. *in tract. de probationib. cap.* 21. *num.* 113. Paul. Montan. *in tract. de tutel. cap.* 36. *num.* 3. *fol.* 162. De ſuſpectorum remotione, idem *regul.* 3. *num.* 1. *fol.* 175. Cognitio ſuſpecti cui competat *regul.* 5.

L. Libertum. 1.

1 *Tutor quando vt ſuſpectus argui poſſit?*

LIbertus † & filii tutor in pupillari filii ætate ob legitimas ſuſpicionis cauſas accuſari de ſuſpecto poſſunt, Bartol. Bald. & Salyc. Montan. & Gutierr. *in allegatis capitib. ad rubr. tit.* 1

L. Curatores quidem. 2.
§. Quod ſi.

1 *Tutor ob negligentiam vt ſuſpectus accuſari poteſt.*

PEriculum † tutelæ neglectæ pertinet ad tutores. 1
Tutor negligens & differens tutelam, vt ſuſpectus accuſari remouerique poteſt, *hac l.* Bartol. Bald. Salyc. Bartol. *ad l. ſenatus de ſenatoribus. l. impuberibus. §. fin. ff. hoc titul.* Afflict. *deciſ.* 207. *per totam.* Montan. *de tutel. cap.* 36. *reg.* 3. Gutierr. *de tutel. part.* 2. *cap.* 18. *num.* 19.

L. Præſes prouinciæ 3.

1 *Tutores præuia admonitione adminiſtrationem negligentes vt ſuſpecti remouentur.*

TVtores † moniti vt adminiſtrent, compulſi etiam 1
in contumacia perſeuerantes, remouentur vt ſuſpecti, Salycet. *l. ſi quis. de munerib. & honorib.* Montan. *de tutel. cap.* 32. *reg.* 9. *num.* 2. 79. 80. 81.

L. Etiam teſtamento 4.

1 *Tutor teſtamentarius quando à ſuſpicione non liberetur?*

FRaus † vbi patet in tutore, ibi teſtamentarius tu- 1
tor non ſecurus eſt ab accuſatione ſuſpicionis, *hoc textu.* Bartol. & Salycet. An à patre ſuſpicionis cauſam ſciente datus accuſari & remoueri poſſit, Caldas *ad l. ſi curatorem. verb. ſiue curatore. num.* 61. *de in integr. reſtit.* Gutierr. *de tutel. part.* 1. *cap.* 18. *num.* 2. *fol.* 189. Et quatenus teſtamentarius vt ſuſpectus remoueatur, idem *citato cap. num.* 23. Oldrad. *conſil.* 196.

L. In poſtulandis. 5.

1 *Tutorem egeſtas ſuſpectum non reddit.*
2 *Paupertas bonorum morum magiſtra.*

IN tutoribus † mores potius, quam diuitiæ inſpici- 1
untur, Bartol. Non inopia, ſed fraus & ſegnitia tutorem reddit ſuſpectum, Salycet. In tutore principaliter perſona, ſecundario patrimonium attenditur, *hac lege.* Bald. De paupertate & inopia per ſe non reddente ſuſpectum tutorem, Montan. *de tutel. cap.* 36. *regul.* 2. *num.* 1. *fol.* 174. Et quod proſit ad bonos mores, *ibid. num.* 5. Quando in initio tutelam impediat, *ibid. n.* 13. Et quando pauperi alius adiungatur, *ibid. num.* 14.

L. Pietatis fungens. 6.

1 *Frater tutores liberorum fratris ſuſpectos arguere poteſt.*
2 *Tutores à quibus vt ſuſpecti accuſari poſſint?*

FRater † ex officio pietatis ſuſpectos arguit tutores 1
filiorum fratris, & conuictis hiſce inſtat, vt alii ſubſtituantur, *hac l.* Bartol. Bald. & Salycet. Ad quos † vl- 2
tra fratres pertineat accuſatio ſuſpecti tutoris, Decian. *conſil.* 94. *num.* 9. *volum.* 2. Montan. *de tutel. cap.* 36. *regul.* 7. *fol.* 177. *&* 178. Gutierr. *de tutel. part.* 2. *cap.* 18.

§ Quod

§. Quod ſi.

3 Ob † egeſtatem ſi ſuſpecti ſunt tutores, ex pietate licet apud magiſtratum iuſtitiæ, vt egeno tutori tutor vel curator adiungatur, *hoc* §. Montan.*de tutel. cap.*36. *regul.*2.

§. Remouendi.

4 Parentes,† cognati, affines, extranei, & nunc quilibet de populo ob commodum & fauorem pupillorum ſuſpecti tutoris accuſationem habent, *hoc* §. Decian.*alleg conſil.*94.*num.*9 *volum.*2. Gutierretz *de tutel. part.*2.*cap.*18.*num.*3.4 5. Montan.*de tutel. cap.*36. *regul.*7. *fol.*178.

L. Eum quem vt.7.

1 *Tutor alius in locum ſuſpecti pendente cognitione ſubſtituendus eſt.*

1 PEndente † iudicio & cognitione, ſuſpectus accuſatus ab adminiſtratione abſtinet, & alius prædinatus negotiis & rebus pupilli præeſt, *hac lege. l fin. inſr. de ordin.cognit* Franciſc.Marci *deciſ* 654. Cæſar de Vrſill. & Afflict *deciſ.*357.*in fin.*Boer.*deciſ.*33.*num* 100 Caualcan.*in tract.de tutore num.*19. Gutierr. *de tutel.part.*2. *cap.*28. *num.*10 & 12. Vincent.de Franchis *deciſ.*8.*num.*1. Oldrad.*conſil.*147.

L. Si non ſuſpectum.8.

1 *Tutor à contutore tutela durante rationes regulariter exigere nequit.*

1 DVrante † tutela tutor à contutore rationum redditionem non exigit, niſi ſuſpectum ipſum accuſet, *hac lege.* Bald.& Salycet. Montan.*de tutel. cap.*36.*regul.*7.*num.*14 *fol.*178.

L. Suſpectos tutores 9.

1 *Tutor ob dolum remotus infamiâ notatur.*

1 TVtor † ob dolum non culpam remotus, fit infamis, *hac lege.* Salycet. §.*ſuſpectus.* vbi Weſenbec.& Hottoman. *Inſtit.de ſuſpect.tutor.* Gutierr. *de tutel.part.*2. *cap* 18. *num.*17 & 18.*fol.*190. Intellectum ad hanc legem vide apud Montan. *in tract. de tutel.cap.*36. *regul.*8. *num.*14.*fol.*179. *verſo.*

De in litem dando tutore vel curatore.

TITVLVS XLIV.

AD rubticam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cyn. Bald. Caſtrenſ. Salycet. Ioan.Gutierr. *in tract.de tutel. part.*1.*cap.*19 *num.*24. & 25.26.27. & *parte* 2.*cap.*1.*num.*55. & *part* 3.*cap.*1.*num.*16. Paul.Montan.*in tract.de tutel.cap.*27.*num.*14. & *cap.*29 *num.*29.30.

L. Si quas petitiones.1.

1 *Tutor quomodo contra pupillum agat?*

1 TVtor † agit contra pupillum per contutorem aut curatorem ad litem datum, Salycet. *l. impuberi. de tutorib & curatorib.dat ab his.* Felin.*conſil.*16. & 17.

L An tibi.2.

§ Reſpicere.

§. Sed ne.

1 *Tutor, ne pupillus in pœnam contractus incidat, cauebit.*

1 TVtor † ob rem venditam ſibi à pupilli patre, canebit, ne in pœnam contractus pupillus incidat. Tutor enim differens euictionis iudicium contra pupillum, vſque pupillus ſui iuris fiat, inſtat vt contutor ac curator pupillo ad litem detur, *hac lege.* Salycet *l.frater à fratre.de cond.indeb l.*3.*inſr.de contrar.tutel.iudic.*

L Ad protegendam.3.

§. Si nihil.

1 *Curator ad litem de alia adminiſtratione non tenetur.*

CVrator † ad certam rem datus, de alia geſtione non tenetur. Curator ad litem datus, periculo adminiſtrationis non ſubiicitur, Bald.& Salycet. De curatore ad lites, quod litibus duntaxat præſit, Gutierr. *de tutel. part.*1.*cap.*19. *num.*23. *l.quotiens.* § *conſtat.* ff *de adminiſtrat.tutor.* Hartmannus Hartmanni *lib.*2.*tit.*5.*obſeruat.*5. Gylman.*in obſeruat.Camer.cent.*3.*obſeruat.*6.*fol.*86. Et in quantum horum bona pro officiorum adminiſtratione ſint hypothecata, Bald.*ad l.properandum.* §.*fin. num.*2.*C.de iudic.* 1

L Ad litem.4.

1 *Curator quomodo expenſas repetat?*

CVrator † expenſas vtiliter pro pupillo factas à contutore repetit, *hac lege.* Bald.& Salycet. Ioan.à Garcia *in tract.de expenſ.cap* 20. 1

L Siue ex.5.

1 *Tutor cum pupillo litigaturus, curatorem eidem ad litem petat.*

TVtor † aut teſtamentarius, vel legitimus cum pupillo litigaturus, curatorem ad litem eidem petet, *hac l.*Bald.& Salycet.Gutierr *de tutel.part.*1.*cap.*16. *l.curatorem.de auctorit.tutor.* Cuiac.*lib.*7.*obſeruat.*17. 1

De eo qui pro tutore negotia geſſit.

TITVLVS XLV.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Odofredum, Cyn Bartol. Bald. Angel Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. & ad eundem tit. in ff. allegatos, Paulum Montan.*in tract. de tutel. cap.*18. *num* 25 *fol.*6n. *verſo.* & *cap.*32. *regul.*9. Et quis dicatur pro tutore gerere, idem *de tutel. cap.*39.*num.*25. Quatenus talis ad vſuras teneatur tam ob geſta, quam non geſta, *cap* 39.*num.*223.*fol.*2n8.

L. Etiam.1.

1 *Mulier pro tutrice ſe gerens, tutelæ actione tenetur.*

MVlier † ſe pro tutrice gerens, licet tutrix eſſe non poſſit, actione pro tutelæ tenetur. Salycet.*h.t.* 6. *proinde ff.hoc tit.* Aretin *conſil.*29. *incip diligenter.* Fulgoſ. *conſil* 211.*incip.pupillo.* Cuman. *conſil.*87.*incip.caſus talis.* Schard.*ad Bartol.hoc textu.* 1

L. Non vtiliter.2.

1 *Tutorem quem non eſſe quando excipi poſſit?*

EXceptio, † quem non eſſe tutorem, in quacunque iudicii parte obiici poteſt, Bartol.Bald & Salycet. Socin.*conſil.*153.*incip.in pulchra.* Schard.*ad Bartol hoc text.* Barnabas Coroazan.*deciſ.*108. *num.*3. Paul Montan.*in tract.de tutel.cap.*32 *regul.*9.*num* 35 *fol.*121.*verſo.* Ioan.Gutierr.*in tract.de tutel.part.*2.*cap.*19.*num.*8. 1

Si mater indemnitatem promiſerit.

TITVLVS XLVI.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cyn. Bartol. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Gutierr *de tutel.part* 1 *cap.*16. Ioan.Zanger *in tract.exceptionum, ſub tit.d. except.Velleiani fol.*437. Gutierr *de tutel.parte* 1.*cap.*16 *num.*51.& 56.

L. Suo potius.1.

1 *Tutoris minus idonei petitio quatenus matri noceat?*

MAter, quæ † tutorem filio petiit, ex facto tutoris non tenetur, niſi indemnitatem decernente & approbante iudice repromiſerit, *hac lege.* Bartol.& Salycet. Quatenus petitio tutoris minus idonei matri noceat, Gutierr.*de tutel part.*1.*cap.*16.*num.*51.& 56. Anton. Gabriel Roman. *in commun.concluſ.tit. de tutel. concluſ.*1.*num.*20. 1

L. Qua-

L. Quadam pupillorum 2.

1 *Tutor matri adminiſtrationem committens, finitâ tutelâ à pupillo conueniri poteſt.*

1 TVtor † matri pupilli vel auo adminiſtrationem committens, finito officio conuenitur à pupillo: ob indemnitatis autem promiſſionem, regreſſum habet contra pupilli matrem & auum, *hac l.* Bartol. & Salycet. *l.6.§.1.ad Velleian.*

L. Ob tutorem.3.

1 *Tutoris ex facto quatenus mater non teneatur?*

1 MAter † niſi decreto inſecuto indemnitatem tutoris nominati & petiti nomine promiſerit, ex tutoris facto minime tenetur, *hac l.* vide remiſſ. *ad praecedentes leges* Montan. *de tutel.cap.39.num.264 fol.210.*

Si contra matris voluntatem tutor aut curator datus ſit.

TITVLVS XLVII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cyn. Bartol. Bald Salycet. Caſtrenſ. Cuiac. Hieron. Gabriel. *conſil.27.num.5.* vbi tractat, an tutor ad matris nominationem recipiatur. Curt.ſen. *conſ 47. incip. ſuper controuerſia.* Curt.iun. *conſil 94. in fin.* Gozad. *conſil.54. num.10.* qui cum Menochio *de arbitrar. iudic. quaeſt lib.2.caſu 151 num.2.* concludunt, admittendum talem ex iudicis arbitrio, Anton. Gomez *ad l.40. Tauri. num.12.verb. ſed pro concordia. fol.62.* Cyn. & Fabr. *ad auth. matri & auiae.*

L. Si contra 1.

1 *Tutorem an mater filio in teſtamento det?*

1 TVtor † contra vltimam voluntatem matris datus remouetur abſque infamiae nota, *hoc textu.* Bartol. & Bald. De matre an filio det tutorem in teſtamento, & datum iudex de neceſſitate confirmet, Ioan. Gutiertetz *in tract. de tutel part.1.cap.4* in primis *num.6.& 7.*

Vt cauſae poſt pubertatem adſit tutor.

TITVLVS XLVIII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cyn Bart. Bald. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. *l. poſt ſuſceptam. de adminiſtrat tutor* Puteus *ad Bartol.*

L. Tutores.1.

1 *Tutor etiam poſt finitam tutelam l.ti nondum finita aſſiſtere tenetur.*

1 PVbertate † finita, ante rationem redditam & inſtrumenta reſtituta, cauſae iam coeptae aſſiſtere debet tutor, *hac l.* Bartol & Bald. *l. tutor. ff. de appellat.*

Vbi pupillus educari debeat.

TITVLVS XLIX.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Odofredum, Cyn Bartol. Bald. Angel Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Viuium, Suarez, Bellacomb. *in Syntag. commun. in lib.5. tit.25.* Caualcan. *in tract de tutore. nu.304.* Durand. *in tract. de arte teſtandi. titul.7. cautel.1.* Petr. Surd. *in tract. de aliment. tit.4. quaeſt 13. num.2 & 3.* Crauett. *conſil. 190 num 2.* Tiber Decian. *conſil.49. num.8. & 20. vol.1.* Menoch. *de arbitr. iudi. lib.2.cent.2.caſu 168.*

L. Educatio 1.

1 *Educatio liberorum matri etiam viduae prae aliis concedenda.*

2 *Educationis controuerſiam iudex pro ſuo arbitrio dirimet.*

3 *Vitrico pupilli educatio non denegatur.*

4 *Educatio illi incumbit, cui à praeſide aſſignata fuit.*

EDucatio † pupilli matri viduae prae aliis competit, *hac l* Bartol. Bald. & Salyc. Roman. *conſil.353. incip. quoad primum.* Bald. *conſil.487. incip. pupilla. part 5.* Fulgoſ. *conſil.196.* Schard. & Alban *ad Bartol. hoc textu.* Vincent. de Franchis *deciſ.350.* Ioan. Gutiert *in tract. de tutel. par.2. cap.8.* Fabius de Anna *conſil.33.* Grammat. *deciſ.55.nu.4.* Matth. de Afflict. *deciſ.183. num.5.* Crauett. *conſil.18. numer.3.* 1 3

§ Quando autem.

Ortam † controuerſiam de loco, in quo pupillus educandus, iudex aditus pro arbitrio dirimit, *hoc §.* Gutierr. *de tutel part.2.cap.8.num.2.3 5.6.10.* Quando apud † matrem ſecundo nubentem & vitricum eiuſdem educetur, idem *alleg. cap. num.21.22.23* Menoch. *alleg caſu 168. ſub numeris diuerſis* Surd. *de aliment.d. quaeſt.13.* 1 3

§. Si autem.

Cui praeſes † controuerſiam educationem pupilli cauſa cognita per decretum aſſignat, is tenetur pupillum educare, *hoc §.* Vbi in dubio tutiſſime educetur, Crauett. *conſil.753.* 4

L. Vtrum nepos 2.

1 *Educatio pupilli proximam ſucceſſionis ſpem habenti facile ne committatur?*

PRopiori quoad † ſucceſſionem non facile ad educandum committendus eſt pupillus, *hac l.* Bartol & Bald. vide remiſſ. *ad legem. praecedentem.* Menoch. *de arbit. iudic. caſu 168.* idem *conſil.62 num.11. lib.1.* Surd. *de alimen. quaeſt.13. num.30.* Alphan. *in repert num.470.* 1

De alimentis pupillo praeſtandis.

TITVLVS L.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Gutiertr. *de tutel part.2.cap.3.num 3.* Ludonic. Molinam *in diſput. de iuſt & iur. tract.2 diſput.224. col 1382.* Surd. *in tract de aliment. tit.8. priuileg 85 n.2.& 3.* Anton. Piag. *in tract. de tutel quaeſt fin.* Baptiſt. Pontan. *in tract de aliment. cap.13 num.9.* Cephal. *conſil 674 num.11* Paul. Montan. *in tract. de tutel. cap.32. reg.9. num.215 fol.127.*

L. Pupillus.1.

1 *Alimenta pupillo pendente etiam ſtatus quaeſtione tutor praeſtet.*

2 *Alimentorum taxatio iudicis arbitrio relinquitur.*

PEndente † etiam controuerſia ſtatus, iudex imploratus mandat tutori, vt alat pupillum. Item, tutor iudicis officio cogi poteſt, vt alat pupillum. De † alimentorum taxatione penes iudicis arbitrium ſtante, Gutierr. *de tutel. part.2.cap.3 num 8.* Cui c. *lib.13. obſeruat. cap.37.* De alimentis quiſnam agat, Martin. Coler. *in tract de aliment. lib.3 cap.3.* Coram quo iudice petantur, idem *cap.7.* De probationibus & praeſumptionibus, idem *lib.3 cap.12. & 13.* Et quo remedio in Cam. Imper. quis ea impetret, Symphorema ſupplicat. Imper. Cam. *tom.2. tit.19. fol.381.* 1 2

L. Quod plerunque.2.

1 *Alimenta à iudice non taxata, quomodo pupillo imputentur?*

ALimenta † ſi à iudice taxata non ſunt idonee per tutorem praeſtita, imputantur pupillo. Bald. & Salycet. Roman. *conſil 255 incip. quo ad primum.* Patiſ. Sabardius, & Alban *ad Bartol. hoc textu.* Martin. Coler. *in tractat de aliment. part.1 cap 13 num 116 & 127. fol.461.* Gutierr *de tutel. p.2. cap.3. num.15 & 16.* Surd. *de aliment. tit.3. quaeſt.7. num.1. cum ſeqq.* Pro intellectu huius legis, vide Fuluium Pacian. *conſil.97 num 30. & 34 fol 618* Panormitanum *conſil.54 part.1.* Bald. *conſil.203. part.1.* Cuman. *conſil.87.* 1

Arbi-

Arbitrium tutelæ.

TITVLVS LI.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cyn. Bartol. Bald. Angel. Salycet. Cuiac.

L. Cum tutelæ. 1.

1 *Tutori æſtimatio à teſtatore facta non obeſt.*

1 Æſtimatio † à teſtatore facta in quantitate tam maiori, quam minori non obeſt tutori. Enunciatiua verba teſtatorum non inducunt diſpoſitionem in præiudicium tutorum. Bartol. Bald. & Salycet. Caſtrenſ. *conſil.* 169. Oldrad. *conſil.* 1 *in.* *ip.* *in cauſa.* Alexand. & Schard. *ad Bartol. hoc textu.* vide Novell. 48 *de iureiur. à morientib præſtito.* Borcholt *conſil.* 13. *lib.* 1. *fol.* 206.

L. Nomina. 2.

1 *Tutor quatenus ob non factam exactionem pupillaris debiti teneatur?*

1 IN exigendis † nominibus debitorum tutor de lata culpa & dolo tenetur, *hac l.* Bartol. & Salycet. Romanus *conſil.* 413. *incip. quoad.* Fulgoſ. *conſil.* 25. Schard. Pomateo, & Alban. *in addit ad Bartol. hoc textu.* Gutierr. *de tutel part.* 3. *cap.* 1. *num* 97. Pi g. *de tutel quæſt.* 19 *nu.* 1 Hartman. Piſtoris in *miſcell. quæſt part.* 1. *cap* 49. Marian. Socin. *conſil.* 2.

L. Curator qui poſt. 3.

1 *Tutor rem pupilli pecunia empta ei eidem reddere tenetur.*

1 MInor † poteſt petere à curatore vel tutore rem emptam ſua pecunia cum vſuris centeſimis, Salycet. & Bartol. Gutierr. *de tutel. part.* 2. *cap.* 10. *num.* 5. Decius *conſil.* 192. Roman *conſil.* 413.

L. Eum qui. 4

1 *Tutor ob non factam hæreditatis paternæ aditionem pupillo tenetur.*

1 EX eo, quod † minor conſequitur à tutore indiſcrete aditionem paternæ hæreditatis omittente, non poteſt à creditoribus conueniri, Bartol. & Salycet. *l.* 4. *ſupr. quod cum eo. l.* 3. *infr de reuocand his quæ in fraudem.* In actionem tutelæ venit id, quod intereſt pupilli vel adulti non fuiſſe abſtentum, *l.* 1. *&* 2. *ſi vt omiſſam.*

L. Omnes tutores. 5.

1 *Iudicem eundem ex vna eademq; cauſa plures ſortiuntur.*
2 *Continentiam cauſæ diuidentis pœna.*

1 EX vna † eademque cauſa plures apud eundem iudicem conueniendi ſunt. Plures ſi ratione eiuſdem officii tenentur, ex eodem iure apud vnum iudicem conueniendi ſunt, Bartol. Bald. & Salycet. *l.* 1. *ff. de quib. reb ad eundem iudicem eatur. l. licet. l. nulli. ſupr. de iudic.*
2 Et quæ ſit † pœna continens iudicium cũ cauſæ continentia diuidentis, Menoch. *de arbitrar. iudic. lib.* 2. *cent.* 4. *caſu* 371. *à num.* 21. *ad fin.*

L. Cum interdicta. 6.

1 *Tutoris inualidum contractum minor approbare poteſt.*
2 *Contutores in ſubſidium conueniuntur.*
3 *Tutoribus pluribus pariter adminiſtrantibus, quilibet eorum à pupillo pro ſuo arbitrio conueniri poteſt.*

1 MInor † poteſt approbare contractum inualidum tutoris, & ad pretii reſiduum agere contra adminiſtratorem, Bald. & Bartol. *l. Iulianus.* §. *ſi quis à colludente. de action empti.* Matheſilan *ſingul.* 155. Schard. *ad Bartol. hoc textu.* Alphan. *in reportat. num.* 444.

§. Quod autem.

2 Tutores & † eorum hæredes primum ob venditionem illicitam conueniuntur, in ſubſidium contutores, *hoc* §. Fruſtra id, quod per ſe eſt licitum, precibus efflagitamus, *l. vnic. infr. de theſaur.*

§. Vel ſi.

3 Inter plures † tutores pariter adminiſtrantes, adultus vel maior vnum pro arbitrio conuenire poteſt, *hoc* §. *l. cum pupillus. ff. de tutel. & rat. diſtrah.* Quatenus ordinis beneficio ſe tueatur tutor primum conuentus, Hartman. Piſtoris *part.* 1. *quæſt.* 6. *l. Lucius.* §. *cum teſtamento. de adminiſtrat. & pericul. tutor.* Quando locum non habeat, *ibid num.* 8. Plura in vtramque partem examinata, vide apud eundem *in alleg. quæſt.* De transferendis actionibus ad electum ex pluribus tutoribus, idem Hartman. Piſtoris *part.* 1. *cap.* 48 *fol.* 548. *l.* 1. *l. cum alter. C. de fideiuſſorib.*

L. Quicquid tutores. 7.

1 *Tutelæ actio leuem culpam continet.*

TVtor † tam de damno illato, quam ob lucrum amiſſum tenetur. Item actio tutelæ & negotiorum geſtorum vtilis continet leuem culpam, Salycet. gloſſ. *in cap placuit. in verb pertineant.* 16. *quæſt.* 3. Roman *conſil.* 235. *& conſil.* 8 Schard. & Alban. *ad Bartol. hoc textu.* De culpa, ad quam tutor tenetur, & quid leuiſſimæ culpæ nomine in tutelis comprehendatur, Montan. *in tract. de tutel. c.* 36. *reg.* 3. *nu.* 5 *fol.* 175. *& ibid. num.* 9. 1

L. Tutores tutelæ. 8.

1 *Tutelæ actioni non præſcribitur.*

ACtio † tutelæ non præſcribitur longo tempore, Bartol. Bald. & Salycet. *l. neque infr. quib. non obſtat longi temporis præſcriptio.* Cuiac. *lib.* 17 *obſeruat. c.* 6. Quod tamen hodie mutatum eſt, *l.* 3. *infr. de præſcript.* 30 *ann.* 1

L. Tutorem. 9.

1 *Tutelæ actionis is, cui tutor indemnitatem promiſit, conueniri nequit.*

ACtio † tutelæ competit contra tutorem, non eum, cui tutor indemnitatem promiſit, Bartol. Bald. & Salycet. *ad hanc l.* Marian. Socin. *conſil.* 1. *incip. ſequendo ordinem.* Schard. *ad Bartol hoc textu.* 1

L. Si defunctus. 10.

1 *Tutor an ex bonis propriis vel pupilli acquiſiuiſſe præſumatur?*
2 *Patrimonium pauperum induſtria augetur.*

QVæſita a tutore † tutela durante, ex bonis pupilli quæſita non præſumuntur, Bartol. Bald. & Salyc. *ad hanc l.* Item lex præſumit quem lucrari poſſe, Romanus *conſil.* 159. *num.* 5. *& conſil.* 274. Coraſ. *lib.* 3. *miſcellan. cap.* 5. *num.* 7. Syluan *conſil* 86. *num* 6. *lib.* 2. Alphan. *in reportat. num.* 43 *fol.* 13. Ad materiam textus, an tutor ex bonis propriis aut pupilli acquiſiuiſſe præſumatur, Iacob Menoch. *de præſumpt. lib.* 6. *præſumpt.* 28. *num.* 2. Ioan. Gutierr. *in tract. de tutel part.* 2. *cap.* 46. *nu.* 25. Diaz *reg* 9. Maſcard. *de probat. volum* 3 *concluſ.* 1391. *num.* 9. Pacian. *de probat. lib.* 1. *cap.* 54. *num.* 25. *&* 26. Afflict. *deciſ.* 377. *num.* 5. Decius *conſil.* 6. Panormitan. *conſil.* 36. *part.* 2. Bald. *conſil.* 449. *p.* 2. 1

§. Nec enim.

Pauperes † ex induſtria augere patrimonia præſumuntur, *hoc* §. Pariſ. *conſil.* 99. *num.* 54. *lib.* 3. Menoch. *de præſumpt. lib.* 6. *cap.* 28. *num.* 2. Gutierr. *cap fin. lib.* 3. *de tutel. num.* 25. 26. 27. 2

L. Tutor poſt. 11.

§. Si autem.

1 *Tutelæ in actionem veniunt etiam adminiſtrata poſt tutelam.*

ADminiſtrata † poſt finitam tutelam prioribus connexa, veniunt in actione tutelæ, Bald. & Salycet. *l. ſi tutor. de tutel. & rat. diſtr. ab l. temporis. ſupr de peric. tutor. l. vnic. ſupr. vt cauſa poſt pubertat.* Roman. *conſil.* 18 *incip. viſa.* Schard. *ad Bart. hoc text.* Gutierr. *de tutel. c.* 19. *n.* 11. 1

L. Tutelæ actio. 12.

1 *Tutelæ actio in hæredes vtrinq; tranſit.*

TVtelæ † actio hæredibus competit, & contra ſucceſſores, Salyc. vide *infr. de hæredib. tutorum, per tot. titul.* Decius *conſil.* 110. Roman. *conſil.* 413. 1

L.Veteris.13.

§ Si autem.

1 *Tutoris erronea confeſſio de patrimonio pupilli facta quatenus ei non præiudicet?*

2 *Tutor à quo tempore legitime adminiſtrare incipiat?*

1 CONfeſſio † tutoris erronea circa patrimonium pupilli tutori non præiudicat, niſi inuentario inſcripſerit eam: tunc enim probatio in contrarium non admittitur, *hoc textu*. Bartol. Bald. & Salycet. Couarruu. *lib.2. variar reſolut. cap.*14. Clar. & Giachar in §. *teſtamentum. quæſt.*66. Fab. Turrett. in *tract. de effect. clauſulæ codicillar. quæſt.* 25. *num.*2 *fol.*55. Alexand. Pomates, Pariſius, Schard. Alban *ad Bartol. hoc textu*. Valaſc *deciſ.*57. *nu.*12. *lib.*1. Surd. *deciſ.*17. *num.*14. Ioan. Gutierr. *in tract. de tutel. part.*1. *cap* 8 *num.*77. & 81 & *part.*1. *cap.*1. *num.*44. Guido Papæ *conſil.*63.

§ Illo procul.

§ Sciturus.

2 Tutor vel curator † ante adminiſtrationem decretam, & confectionem inuentarii à teſtatore non remiſſam, legitime non adminiſtrat. Idem poſt decretam adminiſtrationem inuentarii confectionem omittens, remouetur vt ſuſpectus, *hiſce* §§ Bald. & Salyc. Abb. *conſil.*90. *in* 1. *dub. volum.*1. Roman. *conſil.*185. *dub.*1. Grammatic. *deciſ.*7. Pariſ. & Puteus *ad Bartol. hoc textu*. Capic. *deciſ.*50. *num.*1. Menoch. *lib.*6. *præſumpt.*97. *nu.*12.

De diuidenda tutela.

TITVLVS LII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Gutierr. *de tutel. part.*1. *cap.*14. Hartman. Piſtoris *in miſcellan. quæſt. part.*1. *quæſt.*6. *num.*4. & 10. & plerosq; allegatos *ad tit. Digeſtor de diuidend. tutel.*

L. Si poſt finitum.1.

1 *Tutor quatenus ex facto contutoris non teneatur?*

2 TVtor † non tenetur ex facto contutoris, qui fuit ſoluendo tempore depoſitæ adminiſtrationis, Salycet. Fulgoſ. *conſil.*178. *incip. Titius*. Piſtoris *alleg. quæſt.*6. *num.*4. Quando autem tutela à teſtatore diuiſa, cæteri ad factum tutoris teneantur, idem *alleg. quæſt. num.*20. Gutierr. *de tutel part.*1. *cap.*1. *cap.*15 *num.*8.

L. Diuiſio 2.

§. In diuiſionem. & §§ ſeqq.

1 *Tutores quatenus omnes in ſolidum teneantur?*

1 ADminiſtratione † non diuiſa, vel diuiſa à tutoribus, quilibet tenetur in ſolidum. Diuiſa per teſtatorem vel iudicem, ſi ſit ſoluendo, tutores quilibet tenentur pro parte, exceptis certis caſibus, Piſtoris *alleg. cap. ad textum præcedentem*. Gutierr. *de tutel. part.*1. *cap.*15. *num.*6. & 7. Decian. *conſil.*11. *num.*55. *vol.*1. Boer. *deciſ.*59. *in princip.* Ronchegall. *ad l. eand. in princip. num.*218. & 221. *de duob. reis.*

L. Licet tutorum.

1 *Tutorum pacto fieri nequit, vt non gerens prius quam gerens conueniatur.*

3 PActo † tutorum non obſtante, prius conuenitur gerens præ non gerente, *hoc textu. l. debitorum. ſupr. de pact. l.*2. *infr. ſi tutor non geſſerit*. Gutierr. *de tutel. part.*1. *cap.*15. *num.*11. vbi agit de beneficio ordinis tutori competente.

De in litem iurando.

TITVLVS LIII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cynum, Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Ioan. Baptiſt. Plot. *in tract. de in litem iurand. in tranſcurſu, vocab. iuramentum in litem, in indice*. Gutierretz *de tutel part.*2. *cap.*2.

L. Aduerſus hæredes.1.

§ Quod ſi.

1 *Iuramentum in litem quatenus contra tutorum hæredes locum habeat?*

COntra † hæredem tutorum ob dolum & latam culpam inſtrumenta nō reſtituentem, iuramentū in litem locum habet, Salyc. Fulgoſ. *conſ.*196. *incip. ad id. & conſ.*25. *incip. ſpecta*. Schard. & Alban *ad Bart. h. text.* De iuramento in litem locū in tutelarum materia habente, Montan. *de tutel. cap.*32. *regul.*3. *num.*7. *fol* 104. *verſo. & regul.*6. *fol.*112. Gutierr. *de tutel. part.*2. *cap.*2. *num.*1. & 16. & *part.*3. *cap.*1. *num.*92. 1

L. Is qui rationem 2.

1 *Iuramentum in litem, ni dolus & culpa ſubſit, non defertur.*

INuitus † nemo iurat in litem, ſi ratio non exigit: Contra hæredem hæredis non reſtituentem, ob dolum vel latam culpam iuramentum in litem locum habet: ceſſante dolo & lata culpa, iuramentum in litem non defertur, ſed de veritate iudex inquirit, Salycet. Boer. *deciſ.*59. Intellectum ad hanc legem vide apud Ioan. Gutierr. *in tract. de tutel. part.*2. *cap.*2. *nu.*1. & 16. Ludouicum Molinam *de primogen. Hiſpanor. lib.*1. *cap.*28. Bartol. *conſil.*155. 2

L. Summa 3.

1 *Remiſſio debiti gratuita à pupillo fieri nequit.*

PVpillus † vel adultus non poteſt liquidum debitum gratis remittere. Maior non remittit per pactum præſtitum iuramentum in litem ex iudicati cauſa, *hoc textu. l. pactum iuratoru. ſupr. de pact. l. ſi de certa. ſupr. de tranſactionib.* 3

L. Alio iure.4.

1 *Iuramentum in litem ob leuem tutoris culpam defertur.*

OB leuem † tutoris culpam iuramentum in litem defertur. Contra tutoris hæredem propter dolum & latam culpam iuramento in litem locus eſt, niſi lis cum tutore defuncto fuiſſet conteſtata, *hoc textu*. Salycet *l. videamus. §. fin ff hoc tit.* 1

L. Licet aduerſus.5.

1 *Tutoris heres ex dolo ſaltem proprio, non vero patris tenetur.*

OB dolum † proprium, non tutoris patris contra hæredem tutoris iuramentum in litem præſtatur, *hac lege*. Bald. & Salycet. Contra quos locum habeat, Gutierretz *de tutel. part.*2. *cap.*2. *num.*16. *l.*4. §.1. *de fideiuſſoribus tutorum*. Bartol. *conſil.*150. Fulgoſ. *conſil.*24. Cuman. *conſil.*30. 1

De hæredibus tutorum vel curatorum.

TITVLVS LIV.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Montanum *de tutel. cap.*33. *num.*86 *fol.*137. & *cap.*39. *num.*50. *fol.*203. & *eodem cap num.*82. 86. 89. 92. Et de contraria tutelæ actione hæredibus tutorum competente, idem Montanus *citato tractat. cap.*40. *num.*27. *fol.*211. *verſo*. Gutierretz *de tutel. part.*2. *cap.*16. *numer.*9. Cuiacius *lib.*13. *obſeruationum, cap.*39.

L. Hære-

L. Hæredes tutorum. 1.

1 *Tutorum hæredes quatenus teneantur?*

1 HÆredes † tutorum, ex eorundem leui culpa non tenentur, niſi lis cum pupillo fuerit inchoata, aut lucrum ſenſerint, *hac l.* Bartol. & Bald. Gutierr. *alleg. numer. & cap.* Quatenus locupletior factus ex culpa & delicto defuncti hæres teneatur, Montan. *de tutel. cap. 33 num. 86 fol. 137. & cap. 39. num. 50.*

L. Pater veſter. 2.

1 *Tutorum hæredes quatenus de non geſto teneantur?*

2 *Tutores atq; eorum hæredes quatenus ordinis & excuſsionis beneficio gaudeant?*

1 DE non † geſto à tutore conuentis, & excuſsis prius tutoribus, qui geſſerunt, tutorum tenentur hæredes. *hac l.* Salycet. *l. curatoris supr. de negot. geſt. l. 2. & tit. inſeq.*
2 Gutierr. *alleg. loco ad leges præcedentes.* De † ordinis & excuſsionis beneficio inter tutores & eorum hæredes locum habente, Hartman. Piſtoris *in miſcellan. quæſt. part. 1. cap. 6.* Montan. *de tutel. cap. 39. numer. 82. fol. 203. lat. 4.*

L. Aduerſus hæredes. 3.

1 *Tutor vel eius hæres quatenus ob culpam in non exigendo non teneatur?*

1 ADuerſus † hæredes actio in id etiam datur, quod tutor ex fideiuſsionis cauſa debet, *hac lege.* Hæredes tutorum tenentur de eo, quod defunctus à ſe vel ab alio non exegit, Bald. *ad hanc l.* Quando tutor vel hæres ob culpam in non exigendo teneatur, Roman. *conſil. 413.* Piſtoris *miſcellan. quæſt. 49. part. 1. num. 2.* inprimis *num. 7.* Quatenus autem ſucceſſores ad talia pericula non teneantur, vide apud eundem *d. quæſt. num. 7. fol. 562.*

L. Hæredes eorum. 4.

1 *Tutorum hæredes ex tutela reſidua reſtituant.*

1 HÆredes † tutorum ea, quæ ex tutela paterna habent, reſtituere tenentur, vti de neglectis rationem etiam reddere coguntur, Salycet. *l. 1. ſupr.* Montan. & Gutierr. *alleg. locis, ad l. 1. & 2. hoc tit.*

Si tutor vel curator non geſſerit.

TITVLVS LV.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Cyn. Odofredum, Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac.

L. Certum eſt. 1.

1 *Tutor etiam non gerens periculum ſuſtinet.*

1 TVtori † etiam non gerenti periculum imminet, ſi concuratorem ſuſpectum non reddidit: Et libertus, qui patronum vt ſuſpectum non accuſat, iudicis officium implorare non prohibetur, Bartol. Bald. & Salycet. Fulgoſ. *conſil. 211. incip. pupillo.* Marian. Socin. *conſil. 2. incip. ſequendo ordinem.* Quatenus hoc in caſu tutor ante magiſtratum conueniatur, Hartman. Piſtoris *in miſcellan. quæſt. part. 1. cap. 6. num. 24 fol. 79.* Viciſsim, quando eo caſu, quo non geſſit, poſt magiſtratum conueniatur, idem *cap. citato, num. 28.* Et quando ordinis vel excuſsionis beneficio ſe tueatur, vel non, vide *ibid. à num. 29. ad 36.*

L. Qui ſe non 2.
§. Si qua.

1 *Tutor quatenus ex contutoris factis teneatur?*

1 COntutor † pro geſtis à contutore idoneo non tenetur in ſubſidium: Pro neglectis ab vtroque pariter tenetur pro illis, Salycet. Ioan. Gutierr. *de tutel. parte 1. cap. 15. à num. 10. ad 15.* Aretin. *conſil. 29.* Fulgoſ. *conſil. 178.*

De vſuris pupillaribus.

TITVLVS LVI.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Carol. Molin. *in tract. de vſur. num. 298. & 299.* Marc. Anton. de Amatis *deciſ. prouinciæ Marchiæ 124.* Caualcan. *in d. tiſ. part. 1. deciſ. 21. num. 30.* Syntagma iuris Tholoſani *lib. 22. cap. 3. num. 3.* De intereſſe debito pupillis, Gutierr. *de tutel part. 2. cap. 9. num. 16. & 17.* Quando intereſſe & vſuræ incipiant currere, idem *alleg. tract. part. 3. cap. 5. num. 42. 43. 47.* Quando ad intereſſe tutor teneatur, ſi pro pecunia pupilli otioſa non emit prædia, idem *part. 2. cap. 18. num. 24.* Quando ob fœnus non exercitum, & ob neglectas vſuras ad intereſſe conueniatur extra ordinem, idem *alleg. tract. part. 2. cap. 9. numer. 19.* Quodnam intereſſe ſoluat, citatus *part. 2. cap. 9. num. 37.* item *num. 23 & 24.* inprimis *alleg. part. 2. cap. 9. num. 1.*

L. Tutorem. 1.

1 *Tutor ob pupillarem pecuniam in ſuos vſus verſam olim vſuras præſtabat.*

2 *Tutor pecuniam pupilli fœnori dare tenetur.*

TVtor † ob pupilli pecuniam in proprios vſus conuerſam, olim ad vſuras tenebatur, *hac l.* Bartol & Bald. *l. tutor qui. §. qua autem. de adminiſtrat. tutor.* Briſſon. *lib. 3. ſelector. cap. 1.* Quando non ſaltem ad vſuras & intereſſe, verum etiam in duplum teneatur, Paul Montan *in tract. de tutel fol. 195. num. 100. cap. 38.* An vſuras ex debito præſtet, idem *cap. 32. regul. 9. fol. 121. colum. 3.* De tutore denegante alimenta pupillo, & conuicto de mendacio, pendente grauiſsimas vſuras, idé Montan. *alleg. tract. de tutel. cap. 39. num. 17 fol. 102.* Baldum *ad Nouell. 18. verſ. ſ. p. 110.* Et quod tutor poſt ſex menſes à ſuſcepta † tutela computandos, teneatur pecuniam pupilli fœnori dare, aut de ſuo omiſſas ac neglectas vſuras ſoluere, not. Couarr. *lib. 3. variar. reſolut. cap. 1. nu. 1.* Caſtrenſ. *conſil. 301. num. 6 lib. 1.* Montan. *de tutel. cap 32. regul. 9. num. 170. 171. & 173 fol. 125.* Verum ad vſurarum vſuras teneatur, *ibid num 177.* Quatenus ob pecuniam in vſus ſuos conuerſam ad centeſimas vſuras teneatur, Montan. *alleg. tract. cap. 39. num. 16 fol. 201.*

L. Eius. 2.

1 *Tutor quatenus ob contutoris factum ad vſuras teneatur?*

TVtor † tenetur ad vſuras etiam eius, quod à contutore debetur, vel pro contutore debet, Paulus Montan. *in tractat. de tutel. cap. 32. regul. 9. numer. 174. fol. 126.* 1

L. Si pecuniam. 3.

1 *Tutori pupillarem pecuniam retinenti, quatenus nulla culpa imputetur?*

TVtor, ſi tuto † non negotiari cum pecunia pupilli credendo aut conferendo ad prædia emenda potuit, nulla culpa ipſi imputatur, Bald. & Salycet. Cuiac. *lib. 8. obſeruat. cap 12. & lib 8. cap. 30.* Montan. *de tutel. cap. 32. regul. 9. numer. 187. 188. fol. 126.* Roman. *conſil. 425.* 1

L. Pupillus agere. 4.

1 *Tutor quatenus à periculo finità tutelâ liberetur?*

TVtor † à tutelæ periculo & intereſſe ac vſuris ſe liberat, ſi finità tutelâ pupillo offerat rationum redditionem, & pupillo negligenti iudicialiter denunciet paratam redditionem, *hac lege.* Bartol. Bald. & Salycet. Caſpar. Caballin. *milleloquio 319 fol. 154.* Barnabas Cornazan. *deciſ. 10. num. 1. & deciſ. 78. num. 1.* Montan. *de tutel. cap. 37. regul. 1. num. 82. fol. 181.* Intellectum ad hanc l. 1

vide apud Cæſarem Contardum *ad l. diffamari. C. de ingen. & manumiſſ. num. 43 fol. 311.*

De fideiuſſoribus tutorum vel curatorum.

TITVLVS LVII.

1 AD rubricam, titulum, & materiam, vide Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Montan. *de tutel. cap. 32. reg. 7. num. 17. fol. 114.* Et an fideiuſſor detur ei contutor is, pro quo fideiuſſit, idem *citato tractat. cap. 23. num. 11. fol. 67.* Quouſque & ad quod tempus hæc tutela ſe extendat, Montan. *cap 39 num. 255. folio 209. verſo.* Quatenus reſtitutiones & reputationes communes habeant fideiuſſores cum tutoribus, idem *cap. 40. num. 33. fol. 211. verſo.* De hac materia, Gutiert. *de tutel part 9. cap. 19. num. 19.* Capra, Bellacomb. Graſſ. *in Syntagm. commun. opin lib. 5. tit. 16. fol. 765.*

L. Eligere debes. 1.

1 *Tutores in ſolidum quando pupillus conuenire nequeat?*

1 PVpillus † eligens an inter plures tutores & fideiuſſores alterutrum conueniat, in ſolidum contra tutores non agit, *hac l.* Salycet. Contra plures in ſolidum ſimul & ſemel actio non datur, Bartol. Graſſ. *in Syntag. commun. opinion lib. 5. tit. 26. num. 4 fol. 765.* Hartman. Piſtoris *in miſcellan. quæſt. part. 1. quæſt. 6.* An hi beneficium diuiſionis habeant, pro negatiua videatur Montan. *in tract. de tutel. cap 32. regul. 7. num. 17. fol. 114.* In quantum talis electio nouo iure ceſſet, & ante fideiuſſorem conueniendus ſit principalis, notat *Nouella 4. de fideiuſſorib.* Anton. Teſſaut. & Blaſius Floretz Diatz *deciſ. 166.*

L. Non eſt ambigui. 2.

§. Plane.

1 *Tutoris fideiuſſor quatenus principalis ſolutione liberetur?*

2 *Liberatio facta in re principali ad acceſſoriam pertinet.*

1 PRo ea † parte, quam ſoluit, tutor liberatur fideiuſſor, ſiue is ſimpliciter interceſſerit, aut rem pupilli ſaluam fore, vel indemnitatem repromiſerit, *hac l.* Salycet. Bartol.
2 De † liberatione facta in re principali ad acceſſoriam dirigenda: & an fideiuſſori indemnitatis excuſſionis renunciatio obſit, Afflict. *deciſ. 318.* Doennas *regul. 335. in 2. ampliat.*

De contrario tutelæ iudicio.

TITVLVS LVIII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cyn. Bartol. Bald. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Syntagmatutis Petri Gregorii Tholoſani *lib. 13. cap. 11.* Montan. *de tutel cap. 40.*

L. Si pro 1.

1 *Ceſſio poſt factam ſolutionem peti non poteſt.*

1 AGtio † extincta cedi non poteſt. Solutione facta, ceſſio fruſtra petitur. Poſt ſolutionem ſimpliciter factam non poteſt fieri ceſſio, Bartol. & Bald. De ceſſione, quando illa firma ſit, vide *l. per diuerſas. ſupr. mandati.*

L. Si non ex propria. 2.

1 *Tutor ex culpa contutoru ſoluens, actionis ceſſionem petere poteſt.*

2 *Contumaciæ cauſa quando abſens non condemnatus cenſeatur?*

1 TVtor † ex culpa contutoris condemnatus, ſi ſoluat, inſtar pro ceſſione actionis, Salycet. Roman. *conſil. 462. incip. quoad primum. & 329. incip præſens conſultatio.* Fulgoſ. *conſil. 178. incip. Titius.* Schard. *ad Bartol. hoc*
2 *textu.* Ex hoc etiam textu notat Bald. quod vbi † probationes ſunt liquidæ, ibi condemnatio in abſentia non præſumatur contumaciæ cauſa eſſe facta, Salycet. Viciſſim quando condemnatus præſumatur eſſe præſens in tota cauſa, & contumax tempore ſententiæ, Menoch *de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 70. num. 18.*

L. Si pater tuus 3.

§ Quod ſi ſciens.

1 *Confuſio non tollit actionem, niſi pro ea parte, qua quis hæres eſt.*

VItricus † tutor pupillum hæredem inſtituens, pupillo hæreditatem adeunti, tutelæ actionem pro quota, in qua hæres eſt, adimit, ſaluis expenſis à vitrico factis, *hac l.* Succeſſio non confundit actionem, niſi pro ea parte, qua ſucceditur, Bartol. & Bald. Curtius *conſil. 94. incip. præſupponitur.* Bald. *conſil. 310. incip in primis. part. 4. l. in commodato. §. 1. ff. commodati.* vide *l. debitori. ſupr. de pact.* Ioan. Zanger *in tract. de except. p. 3. titul. de exceptione non ſ. ſionis. cap. 7.* Montan. *in tract. de tutel. cap. 40.* 1

De auctoritate præſtanda.

TITVLVS LIX.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Hottoman. Weſenbec. & Vulteium, *ad tit. Inſtit. de authorit. tutor.* Gutiert. *de tutel. part. 2. cap. 4. num. 25.* Montan. *in tract. de tutel. cap. 30. num. 21. 19. 32. 39. 41. 48. 53. 55.* Suaretz, Viuium, Kirchou. Graſſ. Vezin. Dunat. à Fina *in Syntag. commun opin. lib. 5. tit. 27.*

L. Neque tutoris. 1.

1 *Autoritas tutoris in ſtipulatione pupilli quando non deſideretur?*

PVpillus † vtiliter ſibi abſque tutore ſtipulari poteſt, non autem actionẽ remittere, Salyc. Schneidwin. *in comment. ad titul. Inſtitut. de authorit. tutor. rubr. aut quæſt. pupillus contrahendo num. 11 fol. 116.* Simoncell. *in tractat. de decret. lib. 2. tit. 6. inſpect. 9. num. 91.* Paul. Montan. *in tract. de tutel. cap. 30 num. 96 fol. 92.* 1

L. Neque actiones. 2.

1 *Autoritatem tutoris non habens pupillus, actiones remittendo ſibi non præiudicat.*

2 *Tutor an per acceptilationem remittat?*

PVpillus † remittendo iura & actiones in pupillari 1
ætate, tutoris auctoritate deficiente, ſibi non præiudicat, *hoc textu. § neque Inſtit. de auctorit. tutor.* vbi Hotto-
man. & Weſenbec. An † per acceptilationem remit- 2
tat, Montan. *de tutel cap 30. num. 76.* Et donet præſertim pupillo, Montan. *citato cap num. 77.* In terminis quod pupillus ſine tutore non remittat id, quod ſibi debetur, vide *l. 2. ff. de acceptilat.* Montan. *de tutel. cap. 30. numer. 160.*

L. Clarum poſteritati. 4.

1 *Minor ſine tutore in iudicio criminali ſtare nequit.*

2 *Confeſſio ſine tutore facta, quatenus pupillo non præiudicet?*

MInor † ſine tutore in iudicio criminali ob præiu- 1
dicium reſponſionum & defenſionum cõparere nequit, *hac l.* Salycet. *l. pupillum. ff de re iudicat. §. fin.* & in illam Hottoman. & Vulteius. *Inſtit. de obligat. quæ ex delict.* Montan. *de tutel. cap. 32. reg. 9. nu. 14. fol. 121.* Et quan-
do ſine † tutore confeſſio facta illi non præiudicet, 2
idem *citato cap num. 65 & 67.* Graſſ. *in Syntagmat. comm. opin. lib. 5. tit. 27. num. 14. fol. 767.*

L. Veterem. 5.

§ Sancimus.

§ Sed hæc.

§. Et.

§. Tunc.

1 An-

1 *Autoritas vnius tutoris pluribus exiſtentibus quando ſufficiat?*

2 *Autoritas tutoris per procuratorem præſtari nequit.*

1 TVtoris † vnius inter plures auctoritas ſufficit ad actum minoris, excepta adminiſtratione diuiſa, aut tali caſu reſeruato, per quem tutela finitur, Bald. & Salycet. *ad hanc l. l. 1 ſupr. ſi vnum ex plurib. l. conſilium. §. fin. ff.*
2 *de curat. furioſ.* Quatenus talis † auctoritas non præſtetur per procuratorem, nuncium, aut epiſtolam, Gutierr. *de tutel. part. 2. cap. 4. num. 25.*

Quando tutores vel curatores eſſe deſinant.

TITVLVS LX.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cyn. Bartol. Bald. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Hottoman. Weſenbec. & Vulteium. *ad tit. Inſtit. quib. mod. tutel. finiat.* Paul. Montan. *in tract. de tutel. cap. 37.*

L. Si curatores. 1.

1 *Tutela pupilli pubertate finitur.*

1 PVbertate † pupillorum finitur officium tutorum, & hiſce adiunctorum, *hac l.* Bartol. Bald. & Salycet. Panorm. *conſil. 91. incip. quoad primum part. 1.* Montan. *de tutel. cap. 37. num 1. ad 9 fol. 181. col 1.* Panorm. *conſil. 91.*

L. Tutoris officium 2.

1 *Tutor à pupillo pro libitu remoueri nequit.*

1 PVpillus † tutorem pro libitu remouere nequit, *hac l.* De modis, per quos tutela finem ſortitur, vide *tit. Inſtitut.* & in illum Weſenbec. & Huttoman. *quib. mod. tutel. finiat.* Montan. *de tutel. cap. 37. num. 12.*

L. Indecoram 3.

1 *Pubertas hodie ex annis æſtimatur.*

1 INdagatio † corporis & pubertatis indecora ſublata, & pubertatis annus 12. fœminis, 14. maſculis aſſignatus eſt, *hac l.* De ætate pupillari 14. annis completa, Montan. *de tutel. cap. 37. num. 13.* De pubertatis præſumptione & probatione, idem *alleg. cap. num. 22. & 23.* Menoch *lib. 4 præſumpt. 157. num. 38 & lib. 4 præſumpt. 47. numer. 4.* Quis autem dicatur pubertati proximus, notat Menoch. *de arbit. iudic. lib. 2. cent. 2. caſu 57. num. 26.*

De actore, tutore, vel curatore dando.

TITVLVS LXI.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cyn. Bartol. Bald. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Montan. *de tutel. cap. 21. num. 7. & cap. 32. regul. 5. num. 91.* item *cap. 38. num. 86. cap. 39. num. 104. fol. 204. verſo.*

L. Si in ſui iuris.

1 *Tutor actorem non procuratorem conſtituere poteſt.*

1 TVtor † adminiſtrare poteſt tutelam per actorem, non procuratorem, *hac l.* Bartol. Bald. & Salycet. Fulgoſ. *conſil. 182. incip. Titius fecit.* Schard. *ad Bartol. hoc textu.*

De excuſationibus tutorum.

TITVLVS LXII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide vltra relatos ad eundem *tit. in Digeſt* Odofred. Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Montan. *de tutel. cap. 35.* Gutierr. *de tutel cap. 21. num. 33.* Donat. à Fina, Vezin. Kirchou. *in Syntag. commun. opin. lib. 5. tit. 28. fol. 768.*

L. Falſa ſuaſione. 1.

1 *Spado à tutela non excuſatur.*

SPado † non excuſatur à tutelæ officio, *hac l.* Bartol. & Salycet. *l. ſpadonem ff. hoc tit.* Montan. *de tutel. cap. 35. num 34 & 35.* 1

L. Si curatores. 2.

1 *Curatoris generaliter dati officium ad bona extra prouinciam ſita ſe extendit.*

CVrator † generaliter datus intelligitur datus ad bona extra prouinciam ſita, à quibus liberationem petere & impetrare poteſt, Salycet. *ad hanc legem.* Oldrad. *conſil. 59. incip. vertitur.* Roman. *conſil. 39. in. p. in propoſita.* Schard. *ad Bartol. hoc textu.* Molina *in tract. de iuſtitia. diſput. 222. colum. 1368.* 1

L. Excuſationis 3.

1 *Appellari poteſt à reiectione excuſationis à tutela.*

INgenuus † excuſatus à tutela liberti, & ſi excuſatio reiicitur, appellandi licentiam habet, *hac lege* Salycet. Sententiæ, qua excuſatio tutelæ reprobatur, ſtandum eſt, niſi per appellationem res iudicata ſuſpendatur. *l. 1. § ſi quis tutor. quando appellandum ſit.* 1

L. Ampliſſimi ordinis. 4.

1 *Maritus non poteſt eſſe curator vxoris.*

MAritus † ignorans datus curator vxori excuſatur à pœna ſenatuſconſulti, dum alium curatorem ſubſtitui rogat, Salyc. & Bartol. De marito, quod non ſit vxoris curator, Gutierr. *de tutel. part. 1. cap. 21. num. 31.* 1

L. Libertos. 5.

1 *A tutela liberorum patroni libertus ſe excuſare nequit.*

LIbertus † nullam habet excuſationem à tutela liberorum patroni, *hac lege.* Salycet. De libertis tutoribus Montan. *de tutel. cap. 23. num. 14.* Et quod libertus nullam excuſationem contra tutelam liberorum patroni legitimè opponat, idem *cap. 35. regul. 1. numer. 24. fol. 161.* 1

L. Quinquaginta dies. 6.

1 *Tutori tempus excuſationis quomodo currat?*

TEmpus † excuſationis currit tutori à tempore ſcientiæ: Et iniuſta ſententia, niſi fuerit appellatum, nocet, *hac lege.* Bartol. & Salycet. Anton. Piag. *in tract. de tutore & curatore. quæſt. 10. num. 1.* Caualcan. *in tract. de tutore. num. 195.* Curtius iun. *conſil. 29. incip. habita. nu. 6. part. 2.* Tholoſan. *in Syntag. iuris, lib. 12. cap. 6. num. 12.* Gutierr. *de tutel part. 1. cap. 21. num 33. & 34.* 1

L. Neque à tutela. 7.

1 *A tutela ob debitum quis non excuſatur.*

PRopter † mutuum debitum excuſationi à tutela non eſt locus, ſed hoc in caſu tutori adiungitur collega, *l. quod res. infr. hoc titul.* Salycet. *ad hanc legem. authent. minoris. ſupr. qui dare tutores poſſunt.* Montan. *de tutel cap. 35. à num. 13. ad 16. & cap 9 num 51 fol. 37. verſo.* 1

L. Coloni 8.

1 *Tutelæ excuſationem coloni & conductores prædiorum fiſcalium merentur.*

COloni † & conductores prædiorum fiſcalium merentur excuſationem à tutela, Bartol. & Salyc. Piag. *in tract. de tutore. quæſt. 10. num 6.* Syntagma iuris Tholoſ. *lib. 12. cap. 6.* Gutierr. *de tutel part. 1. cap. 21. num. 32.* Montan. *de tutel. cap. 35. num. 224 & 225.* 1

L. Frater tuus. 9.

1 *A tutela liberorum fratris monoculus non excuſatur.*

MOnoculus † non excuſatur à tutela liberorum fratris, Salycet. *l. luminibus ſupr. qui dare tutores.* 1

L. Exactores. 10.

1 *A tutela exactor tributorum excuſatur.*

EXactor † tributorum durante tempore exactionis excuſatur à tutela. Bartol. & Salycet. Gutierr. *de tutel part. 1. cap. 21. num. 4.* 1

L.Teſtamento 11.

1 *Tutor teſtamentarius ad adminiſtrationem bonorum extra prouinciam ſitorum etiam tenetur.*

1 TVtor † teſtamentarius tenetur bona extra prouinciam etiam ſita adminiſtrare, niſi ſe excuſauerit, Salycet. Panormitan. *conſil.61. incip. videtur. part.2.* Roman. *conſil.252. incip. pro deciſione.* Alexand. *conſil.161. col.2. vol.5.* Schard. & Alban. *ad Bartol. hoc textu.*

L.Voluntaria 12.

1 *Priuilegium plures caſus contrarios continens vno contrario actu, vltra vnum caſum non amittitur.*

1 PRiuilegium † ad plores res directum, vno actu contrario vltra vnum caſum quis non amittit, Baldus & Salycet. Bartol. *ad l. fin. de conſtitut princip.* Bald. *conſil.95. lib.1.* Alban. *ad Bartol. hoc textu.* Marſil. *ſingul.192.* Cephal. *conſil.451. nu.356.* Brunor. à Sole *in locu commun. vocab. actus. num.26. fol.34.*

L. Nec Senatorum. 13.

1 *A tutela liberti ſenatorum excuſantur.*

1 LIberti † ſenatorum horum negotia gerentes, excuſationem à tutela merentur, Salyc. & Bartol. *l. cum ex oratione. §. fin. ff. de excuſat. tutor.* Montan. *de tutel. cap.35. num.33. fol.162. col.1.*

L.Seueriter.14.

1 *Nominantis aliquem doloſi ad munus pœna.*

1 QVi nominat † aliquem ad munera eo fine, vt ſe à nominatione liberet, criminaliter tenetur. Nominans aliquem ad tutelam, vt lite fatigetur, tenetur ad expenſas, Bartol. Salycet. & Gothofred *ad hanc legem.* Barbatia *conſil.47.* Bartol. *conſil.47. vol.1.* Pomat. & Alban. *ad Bart. hoc textu.*

L. Quanquam in tutela.15.

1 *Acceſſoria, principali perempto, in lite permanere adhuc poſſunt.*

1 VBi † id, quod principaliter fuit in lite, periit, propter acceſſoria litis proſecutio adhuc vigere poteſt, *hac l.* Bartol. *l.1. §. item. ff. qua ſentent. ſine appellat.* Finita tutela, durat quæſtio inchoata propter periculum medii temporis, Bald. Ob periculum medii temporis cauſa excuſationis finita peragi adhuc poteſt, Salyc.

L.Si, vt allegas.16.

1 *Tutor de maxima bonorum parte cum pupillo litigans, à tutela excuſatur.*

1 PRopter † litem, quam tutor habet cum pupillo, ſuper maiore parte bonorum, excuſare ſe legitime à tutela poteſt, *hac l.* Bartol. & Bald. *l. propter litem. ff. de excuſat. tutor.* Gutierr. *de tutel. part.1. cap.21. num.7.* Roman. *conſil.80.*

L. Licet orationis.17.

1 *Curator nurui datus, quando à cura ſe excuſare debeat?*

2 *Ratio eadem idem ius deſiderat.*

1 NVrui † datus curator, niſi curam adminiſtrare velit, excuſare ſe debet, alias infamiam incurrit, Salycet. & Bartol. Ex hoc textu notat Accurſ. quod ratio

2 † & æquitas eadem idem ius inducat. Ioan. Bapt. Plot. *in tract. de in lit. iurand. num.419.* Menoch. *conſil.339. numer.10. lib.4.* Gœdd. *ad l.1. num.14. de verbor. ſignificat.* Et quatenus eadem ratio non per extenſionem, ſed expreſſionem idem inducat, notat Caualcan. *in deciſ. part. 3. deciſ.3. num.17.*

L. Tutores nominatos.18.

1 *Tutor ob inopiam pupilli à tutela non excuſatur.*

2 *Vſufructuaria bonorum quando vxor cenſeatur?*

3 *Vſufructuaria omnium bonorum quænam onera ſubeat?*

4 *Vſufructuaria omnium bonorum an ad æris alieni ſolutionem teneatur?*

5 *Vſusfructus omnium bonorum an comprehendat bona poſt teſtamentum acquiſita?*

A Nominatione † ad tutelã facta de neceſſitate, non appellat tutor. Inopia pupilli, vtpote ſi eiuſdem bona pro vſufructu omnium bonorum matri relicta ſunt, non eſt legitima excuſationis cauſa, *hac l.* Salyc. & Bart. Paul. Montan. *in tract. de tutel. c.35. nu.42. fol.162.* Et quod à reiecta excuſatione licitum ſit appellare, idem *alleg. cap. reg.2.* De † vxore, quando vſufructuaria bonorum cenſeatur, Cacherano *deciſ.52.* Fachin. *lib.4 controuerſ. c.16.17.18.* Et vxor vſufructuaria omnium bonorum quidnam impetret. Ant. Gabr. Roman. *in commun. concluſ. lib.5. tit. de vſufruct. c.2. & 3.* Simon de Prætis *de interpret. vlt. volunt. lib.3. interpret.1. dub.1. ſolut.1. nu.7.* Num talis vſufructuaria exigat inſtrumenta & documenta caſtri, in quo habet vſumfructũ. Schurff. *conſ.50. cent.1.* Quænam onera † vſufructuaria omnium bonorum ſubeat, Crauett. *conſ.563.* Quod collectas ſoluat, Menoch. *conſ.330. nu.1. lib.4.* An † æs alienũ ſoluat, Fachin. *lib.4. controuerſ. c.19.* Gail. *lib.2. pr. obſer.146.* Piſtoris *in miſcell. quæſt. part.1. c.46.* Menoch. *præſ.43. nu.1. & 2.13. lib.4.* Quod ad alimentorũ onus teneatur, Coler. *de aliment. part.1. c.15. n.6.* De vſufructu omnium bonorum, ex quibus coniectoris legatus videatur, Mantic. *de coniect. vlt. volunt. lib.9. tit.5.* In quibus bonis relictus cenſeatur, *eod. lib.9. tit.7.* Et an † vſusfructus omnium bonorum relictus comprehendat bona poſt teſtamentum acquiſita, Ant. Teſſaur. & Blaſ. Florez Diaz *deciſ. Pedemont.168.* Ex bonis alieno ære oppreſſis quomodo præſtetur ac ſoluatur, Hartman. Piſtoris *in miſcell. quæſt. part.1. q.46.* De vxore relicta omnium bonorum vſufructuaria, an ad legitimæ ſolutionem teneatur, Gail. *in pract. obſer. lib. 2. c.144.* Vſufructuaria omnium bonorum relicta, an alimenta vel plenam proprietatem cõſequatur, *ibid. n.2.*

(margin numbers beside the paragraph above, in the right margin: 1, 2, 3, 4, 5)

L. Inuſitatam.19.

1 *A tutela nõ excuſatur mater ob debitũ, quo filio obſtringitur.*

DEbitum † matris non excuſat à tutela filii, *hac lege.* Bald. & Salyc. Quãdo indebitis tutelæ excuſationem præſtantibus, cauſa voluntaria & neceſſaria attendatur, notat Gutierr. *de tutel. p.3. c.5. n.13.* 1

L. Curator.20.

1 *Tutor finita tutela, curatelam ſuſcipere non cogitur.*

FInita tutela † curam inuitus ſuſcipere nemo compellitur, *hac l.* Bart. Tutor finita tutela ad curã nominatus cõgruo tempore ſe excuſare legitime poteſt, *l. Caius. ff. de excuſat. tutor.* Quãdo inuitus in cura manere teneatur, Gutierr. *de tutel. part.1. c.19. num.12.13.16.17.20.* 1

L. Quod res 21.

1 *Tutelæ excuſationem communio bonorum, quam tutor cum pupillo habet, non præſtat.*

COmmunio † bonorum, quam nominatus tutor cum vterinis fratribus habet (dum mediante curatore diuiſio bonorum fieri poſſit) excuſationem tutelæ non præſtat, *hac l.* Salyc. & Bart. idem *ad auth. minoris. §. qui dare.* An c[illegible]onio bonorum ſit legitima cauſa excuſationis, v[illegible]n vtramq; partem Paul. Montan. *in tract. de tutel. cap.9. à num.56. ad 63. fol.37. verſo. & fol.38.* Barbat. *conſil.61. num.14. lib.3.* 1

L. Si tutor 22.

1 *Tutor legitime ſe excuſans, à tutelæ periculo immunis eſt.*

2 *Sententia inter partes ius facit.*

TVtor † excuſationis approbationem obtinens, à tutelæ periculo immunis eſt, *hac l.* Salyc. & Bart. Ex hoc text. notat Accurſ. quod ſententia quodammodo ius faciat. De † ſententia quatenus regulariter ius inducat inter partes, vide Socin. *reg.451.* Et quatenus parti vincenti ius vel titulum tribuat, Io. Cephal. *conſ.168. part.2. n.46.* Et ad materiam textus, quod excuſatio per iudicem ſit approbanda, Montan. *de tutel. c.35. n.233.* 1 2

L. Humanitatis.23.

1 *Tutori lis, quã cũ pupilli ſorore habet, excuſationẽ tutelæ pbet.*

2 Com-

2 *Conſanguinitatis affectio magna eſt.*
3 *Lis quatenus tutelam impediat?*

1 LIs magna † cum pupillo & nomine ſui tutoris ſorore,
fratre, & horum liberis excuſationis iuſtam cau-
ſam præbet, *h.l.* Bartol. Bald. & Salyc. conſanguinitatis
2 magna † ex iuris præſumptione eſt affectio. Tutor con-
ſanguineos pupillis præferre cenſetur. *l. lex Cornelia, de*
3 *iniur.* De lite tutelam † impediente. Gutier. *de tut. p. 1. c.*
21. nu. 7. f. 99.

L. Excuſationem. 24.

1 *A tutela quatenus nauicularii excuſentur.*

1 NAuicularii † excuſantur à tutelis extraneorum,
non eorum qui participes ſunt collegii, *hac lege. l.*
18. §. 2. l. 41. ff. hoc tit. Salyc. *ad hanc legem.*

L. Viros clariſſimos. 25.

1 *A tutela negotiis imperialibus occupati excuſantur.*

1 VIri clariſſimi † & ſilentiarii Cæſaris negotiis oc-
cupati, excuſationem à tutela impetrant, *hac lege.*
Salyc. Montan. *de tut. c. 35. n.* 103. 104. 105. inprimis 116.
& 117.

Si tutor vel curator falſis allegationibus excuſatus ſit.

TITVLVS LXIII.

AD rubric. tit. & materiam vide Cyn. Bartol. Bald.
Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. De falſis allegatio-
nib. effectu legitimo indignis. Caualc. *in deciſ. p. 1. deciſ.*
31. n. 235. l. 1. in princip. & ibi gloſſ. *in verb. dicatur, ſi qua-*
drup. pauper. Panorm. *conſ. 167. n. 29. vol. 1.*

L. Si abſentibus. 1.

1 *Tutores falſis allegationibus à tutela periculo non excuſan-*
tur.
2 *Allegationẽ ad falſam impetratũ decretum ſine effectu eſt.*
3 *Allegatio ſine probatione an efficax.*
4 *Decretum falſo impetratum reuocari poteſt.*
5 *Decretum non præſumitur ad falſas allegationes cõceſſum.*

1 TVtores † per falſas allegationes excuſationum de-
cretum abſolutorium extorquentes, conuicti de
falſis allegationibus, ad periculum tutelæ adhuc te-
2 nẽtur. Decretum † ad falſam allegationem & circum-
uentionem partis editum, probata ſubreptitia impe-
tratione, vt extortam per circumuentionem, non
releuat obtinentem, *h. l.* Bald. & Salyc. Quatenus alle-
3 gationes † ſine probationibus euidentibus omni care-
ant effectu. Caualcan. *alleg. ad rub. deciſ. & num. l. non nu-*
dis. C. de probation. De decreto ex falſa cauſa falſiſque al-
legationibus lato, nullo, indignoq; effectu & execu-
4 tione. Iaſ. *ad l. ſi is de acquir. hæredit.* Et quatenus † tale
decretum adinſtar interlocutoriæ reuocari poſſit. *l.*
quod. vbi Iaſ. *de re iudicat.* Marant. *de ordin. iudic. 3. parte 6.*
partis principal. num. 29. Daniel Moller *in ſemeſt. libr. 4. c.*
1. n. 12. Et quando, vt indiuidua, in totum ſint reſcin-
denda. Afflict. *deciſ. Neapolitan. 218. nu. 1.* Pariſ. *conſil.* 100.
num. 31. lib. 1. Moller. *alleg. cap. num. 13.* Porro quod ex fal-
ſis allegationibus ſine ſufficienti cognitione lata, ipſo
iure nulla ſint, vide Cottam *in memorabilib. vocab. decre-*
tum. Carol. Molin. *ad conſuetud. Parienſ. parte 1. tit. 1. §. 1.*
gloſſ. *3. nu. 2.* Gail. *obſeru. 31. n. 11. lib. 1.* Viciſſim quod de-
5 cretum † habeat pro ſe præſumptionem, donec de fal-
ſis allegationibus conſtet, tradit Menoch. *conſil.* 100.
nu. 1. lib. 2.

L. Tutores 2.

1 *Excuſatio à tutela poſt aſſumptam adminiſtrationem fieri*
nequit.
2 *Excuſatio à tutela quo tempore ſit proponenda.*

1 POſt aſſumptam † adminiſtrationem ordinario iure
quis ſe fruſtra excuſat, *hac l.* Salyc. *ad hanc l.* De tem-
pore † in quo excuſatio ſit proponenda, vt opponens 2
illius fructum exoptatum ſentiat. Gutier. *de tutel. p. 1. c.*
21. 33. & 34. f. 101. Anton. Piag. *in tract. de tut. q. 10. num. 1.*
Caualcan. *in tract. de tutor. n. 191.*

L. Si vt proponis. 3.

1 *Excuſatio per ambitionem obtenta non releuat.*

EXcuſatio † per ambitionem obtenta non prodeſt. 1
Salyc. *ad hanc l.* Ex hoc textu notat Accurſ. quod
ſententia venalis ſit ipſo iure nulla. De qua materia
infra, *in l. venales. quando prouocar. non eſt neceſſ.* Gutier. *de*
tut. p. 2. c. 22. n. 18.

Si tutor vel curator reipublicæ cauſa abfuerit.

TITVLVS LXIV.

AD rubr. tit. & materiam, vide Odofred. Cyn. Bar-
tol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Cuiac. Montan. *de tut.*
c. 35. à nu. 88. ad 94.

L. Qui tutores. 1.

1 *Tutor reipublicæ cauſa abſens quatenus à tutela excuſen-*
tur?

TVtor diſceſſurus † reipublicæ cauſa per excuſatio- 1
nem liberatur à periculo tutelæ: Et reuerſus no-
ua tutela intra annum grauari non debet. *h. l.* Salyc. &
Bartol. Gutier. *de tut p. 1. c. 11. n. 6. §. item qui reipublicæ.* vbi
Hottoman. & Weſenb. *Inſtit. de excuſ. tutor.* Montan.
de tutel. cap. 35. n. 88. 89. 90. Et quatenus hi habeant an-
num vacationis continuum non vtilem. *ibid. n. 92. 93.*

L. Certum eſt 2.

1 *Reipublicæ cauſa abſentes per annum à noua tutela vaca-*
tionem habent.

REipublicæ † cauſa abſentes per annum ab omni 1
noua tutela vacare debent, *hac lege.* Salyc. Mon-
tan. *alleg. c. 35.* qui vacationis annum ad omnia munera
extendit.

De excuſationibus veteranorum.

TITVLVS LXV.

AD rubr. tit. & materiam, vide Odofred. Cyn. Bar-
tol. Bald. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Paul. Montan.
in tract. de tutel. c. 35. n. 186. 187. Iuſt. Lipſium *in militia Ro-*
man. in indic. ſub vocab. veteranorum priuilegia. De hiſce
plura tradit Petr. Gregor. Tholoſan. *in ſyntagm. iuris. lib.*
19. c. 3. nu. 23. & eod. lib. c. 4. nu. 3. 5. De veteranorum mi-
litum priuilegiis & immunitatibus, idem *lib. 19. c. 16.*
num. 4. & 5.

L. Qui cauſaria. 1.

1 *Veteranorum priuilegiis militantes per 20. annos gaudent.*
2 *Veteranorum priuilegia quæ ſint?*

MIlitantes † per 20. annos quondam honorifice 1
dimiſſi, ſtipendia promerebant, & integra fama
retenta priuilegiis veteranorum gaudebant. *h. l.* De
iſtiuſmodi † commodis & priuilegiis veteranis con- 2
ceſſis. vide Lipſium & Tholoſan. *in expreſſis ad rubr. hu-*
ius tit. locis.

L. Quod placuit. 2.

1 *Veteranus vnam pupilli à collega relicti tutelam inuitus*
ſuſcipit.
2 *Alleget priuilegium, qui eo vti vult.*
3 *Allegatio quando non ſufficiat ſed inſuper probatio requi-*
ratur?
4 *Allegatio omiſſa quatenus reparari poſſit.*
5 *Allegationes ea quæ in facto conſiſtunt, panduntur.*

VEterani † vnam tutelam liberorũ ex collega na- 1
torum inuiti accipiunt, *hac lege.* Priuilegium im-
munitatis & exemptionis † habens eo in tantum frui- 2
tur, quantum hoc allegat. Bald. *ad hanc legem.* Mon-
tanus *de tutel. cap. 35. num. 188. folio 168. verſo.* Qua-

tenus

3 tenus immunitatis priuilegium † habens hoc non nude allegare, veruru probare debeat. *in illuſtr. con-*
4 *trouerſ. nouis. cap. 2. numer.* 8. & 12. An autem omiſſa † allegatio pro conſeruatione priuilegii poſſit reparari per actionis viam. Iaſon *ad l. cum tres. n. 4. de condict. in-*
5 *debit.* Et quatenus per partium † aſſertionem, productionem & allegatiooem ea quæ in facto conſiſtunt, pandantur, vide *l. de vnoquoque.* iunctis remiſſion. *ff. de re iud.* Itẽ quod priuilegia iuraq; priuata oon oppoſita habeantur pro mortuis. notat Peregrin. Iannin. *in tr. de citat. reali. lib. 2. c. 1. n. 175. f. 408.*

Qui numero liberorum ſe excuſant.

TITVLVS LXVI.

AD rubr. tit. & materiam, vide Odofr. Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Gutierr. *de tutel. p. 1. c. 21. nu. 2.* Montan *de tut. c. 35. nu. 33. 46.* Et de plurium liberorum priuilegiis, *nu.* 49. 50. 51. 54. 55. 56. 62. 67.

L. Qui ad tutelam, 1.

1 *Liberorum numerus quatenus à tutela excuſet.*

1 PAter qui Romæ tres habet liberos ſuperſtitas & legitimos, in Italia qoatuor, in prouincia quinq;, excuſationem à tutela iniuncta meretur, *h. l.* Salyc. *l. 1 ff. hoc tit.* Alex. *conſil.* 123. *lib.* 5. Paul. Montan. *in tr. de tutel. c. 35. num.* 46. 47. 48. Gutier. *alleg. c. 21. num. 2. in tractat. de tutel.*

L. Neque filia. 2.

1 *Nepotes filia defuncta non auo, ſed ſuperſtiti patri ad excuſationem tutela proſunt.*

1 FIlia mortua † nepotes ſuperſtitem habentes patrem, noo exhibeot excuſationem à ciuilibus muneribus, *hac lege. l. excuſantur. §. 2. ff. hoc tit.* Quatenus nepotes filii defuncti ano paterno ad executionem proſint. Montan. *de tut. c. 35. nu.* 56. Et filiu ſuperſtite quod nepotes ano nullam excuſationis cauſam præbeant. idem *alleg. c. 35. nu.* 77. & quod oepotes ex filia auo materno non proſint, deducit idẽ *alleg. c. n.* 78. Plura ad hanc legem vide apud Camill. Burel. *conſil.* 28.

Qui morbo ſe excuſant.

TITVLVS LXVII.

AD rubr. titul. ac materiam, vide Odofr. Cyn. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Gutier. *de tut. p 1. c. 21. n. 15.* Mynſiog. *conſ. 54. nu. 10.* Montan. *de tutel. c. 33. à nu. 145. ad* 149.

L. Luminibus. 1.

1 *Morbo quinam à tutela excuſeatur.*

1 CÆcus, mutus, furioſus & valetudinarius excuſationem à tutela merentur, *h. l* Salyc. Gutier. *de tut. p. 2. c. 21. nu.* 16. Socin. iun. *conſil* 15 *libr.* 2. Marian. Socin. *conſil. 59. num.* 55 *lib* 3. Montao. *de tutel. c. 35. à n.* 145. *ad* 155.

Qui ætate ſe excuſant.

TITVLVS LXVIII.

AD rubr. tit. & materiam, vide Odufred. Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Gutier. *de tut. p. 1. c. 21. n.* 24. Montan. *de tut. c. 35. à nu. 171. ad* 179. De iſtiuſmodi excuſationis in ętatem relatæ probatione neceſſaria, Meooch. *de arb. iudic. caſ. 116. n. 3. & 4.*

L. Pater tuus. 1.

1 *A tutela ſeptuagenarius excuſatur.*

1 ÆTas † maior ſeptuaginta annis excuſationem à tutela præſtat. Salyc. *ad hanc l.* De probatione iſtiuſmodi ætatis cui incumbat. Duenn. *reg.* 258. Caualcan. *in tract. de tut. num.* 295. Maſcard. *de probat. libr. 2. concluſ.* 667.

Qui numero tutelarum ſe excuſant.

TITVLVS LXIX.

AD rubr. tit. & materiam, vide Cyn. Angel. Bald. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Gutier. *de tut. p. 1. c. 21. nu* 8. Ioh. Plateam *ad l 2. C. de excuſat. muner.* Ripam *ad l. cum M. de conſtitutionib. in fine.* Mootan. *de tut. c. 35. à nu.* 119. *ad* 135.

L. Si tres tutelas. 1.

1 *Tutela tres à ſuſceptione quarta excuſant.*
2 *Tutela vna laborioſa quando excuſet.*
3 *Perfectum vnum è pluribus imperfectis non conſtituitur.*
4 *Numerus ternarius forma loco requiſitus per binarium non impletur.*
5 *Numerus maior præualet minori.*

TRes tutelæ † eodem tempore non defunctorie ſuſceptæ liberant à quartę tutelæ onere excuſantem 1
ſe, *hac lege.* Ioach. Mynſing. *conſ. 54. nu.* 16. Montan. *alleg. c. 35. n.* 119. 120. 121. Et quando vna † laborioſa excuſationem præbeat. *ibid. n.* 122. 2

§ Finito.

Tres tutelæ ſimul adminiſtrandæ ad excuſationem proſunt, & harum vna pupilli pubertate finita, ad excuſationem nil amplius conducit. *h. §.* Montan. *cit. c. 35. nu.* 137.

§. Sed imperfecta.

Imperfecta † plura non conſtituunt vnum perfectum. Bald. *ad hanc legem. l. excuſantur, § amplius, hoc tit.* 3
Montan. *alleg c. 35. num.* 132. *ad* 36. De imperfectis pluribus non conſtituentibus vnum perfectum. Beluiſo in *praxi crim c. 12. num. 3. f.* 332. item quod imperfecta non coniungantur ad perfectum conſtituendum, ſi ſingulatim nil operentur. Cranet. *conſ. 367. nu.* 26.

§. Scire igitur.

Duos filios habens, & binas tutelas adminiſtrans, à tutelæ onere non excuſatur, *h. §.* Quãdo vna pro tribus ſufficiat. Montan. *de tut. c. 35. n. 125. f. 165. verſo colu. 1.* Tria vbi de forma requiruntur † ternarius numerus 4
per binarium non adimpletur, *h. §.* De numero à lege requiſito perfectionem requirente. Moz. *in tract. de contract. tit. de nupt f. 844. n. 3.* Et quatenus maior † numerus 5
præualeat, & hæc quæ minori numero perficiẽda ſunt ad ſe trahat, Weſenb. *conſ. 6. n. 13.*

De curatore furioſi.

TITVLVS LXX.

AD rubric. titul. & materiam, vide Odofred. Cyn. Aogel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Bald. Bartol. Graſſ. Balb. Viuium, Villalob. Kirchou. *lib. 5. ſyntag. comm. opin. tit. 3.* Bartol. *ad l. furioſi. C. de nupt* Ioh. Gutier. *in tr. de tutel. p. 1. c. 11. n. 7.* Montan. *in tr. de tut. c. 3. n. 35 & cit. tract. c. 28. num. 5. & 9.*

L. Curatores. 1.

1 *Curatores prodigis & furioſis dantur.*
2 *Curator furioſo ſine inquiſitione non datur.*
3 *Curatorem prodigo dare negligens magiſtratus tenetur.*

CVratores † prodigis & furioſis maiorennib. etiam 1
dantur, *hac l.* Cauſa accidentalis inſpicitur naturali demum finita. Bartol *ad hanc legem.* Roman. *conſ.* 383. incip. *in caſu.* Decius *conſ.* 174. incip. *viſo* Guido Papæ *q.* 260. Quod curatori † furioſo & prodigo maiori 25. an- 2
nis non detur ſine inquiſitione. Montan. *de tut. c. 28. n. 9. f. 78. verſo col.* 4. An magiſtratus denegans † dare cura- 3
torem teneatur ad damnum emergens ex dilatione: notat Hieron. Grat. *conſil. 105. n. 8. lib. 2. per l. 1. § ſciendum, de magiſtratib. conueniend.*

L. Ora-

L. Orationis diui. 2.

1 *Furioſi & prodigi minorum iure cenſentur.*

2 *Furioſi fundus per eiuſdem agnatum pignori dari nequit.*

1 IVra loquentia† de minoribus, extenduntur ad prodigos & furioſos. Bald. Salyc. & Bartol. Barbat. *conſil.* 42. *vol* 1. Anchoran. *conſil.* 5. *col. fin.* Pomat. & Alban. ad Bartol. *hoc textu.* Euerhard. *in topic. ſub loco à minore ad eccleſiam.* De æquiparatione iurium quoad furioſos, minores, fatuos, mortuos. Boer. *deciſ.* 23. *num.* 47. Iohann. Dauth *in commentar. de teſtam. rubr. qui teſtam. facere. num.* 220. *f.* 260.

§. Si igitur.

2 Fundus † furioſi per huius agnatum ſine decreto iudicis rite non datur pignori: Ob pecuniam autem mutuo datam furioſo, modo in vtilitatem eiuſdem acceptam actio perſonalis competit. *hoc §. l. ſi in rem, ſupr. quando ex facto tutoris.* vide Bartol. *ad hanc l.* qui huius §. diſpoſitionẽ extendit ad prohibitam alienationẽ rerũ pupillarũ & minorũ ſine decreto ad bona furioſorũ, plura de hac re Decius *conſ.* 86. incip. *viſo.* Curtius *conſil.* 151. incip. *habita. l. qui neque,* vbi Bald. *de rebus eorum.* Alex. & Schard. ad Bartol. *hoc tex.* Euerhard. *in topic. ſub loco à minorib. ad furioſos, mente captos & dementes.* De decreto requiſito ad alienationem bonorum furioſi, fatui, phrenetici, lunatici & diſcretione carentis. Octau. Simoncell. *in tract. de decret. in præfat. num.* 72. 73. 74. *fol.* 41. *&* 42.

L. Si pater tuus. 3.

1 *Furioſo patri curator ad petitionem filii datur.*

1 AD petitionem † filii datur patri furioſo curator, *h. l.* Bartol. & Bald. *l.* 1. *in fine & l.* 2. *& l.* 3. *ff de curator. furioſi.* Quouſque hæc cura duret. Montan. *de tut. cap.* 37. *reg.* 2. *num.* 138. *f.* 189. *verſo.* Et quatenus hic perſonæ principaliter detur. idem *alleg. tract. c.* 29. *n.* 9.

L. Cum repudiante. 4.

1 *Furioſi filii res mater adminiſtrare nequit.*

2 *Mater ad quam adminiſtratio bonorum filii non pertinet, eidem præiudicare nequit.*

1 MAter † non poteſt adminiſtrare res filii furioſi vel mente capti, nec obligationem filii nomine inire. Bald. Furioſus repudiare nequit. Mater non conſtituta † ad adminiſtrationem bonorum filii furioſi præ-
2 iudicare filio nequit. Salyc. De furioſo filio quod patrem legitimum curatorem ſortiatur. Montan. *de tutel. c.* 18. *num.* 11. *f.* 78. *verſo.* De matre quod conſtituatur ad curam filii furioſi. vide Montan. *in tractat. de tutel. c.* 28. *num.* 74. *f.* 82. De matre legitima tutrice filiorum. Gutierr. *de tut. p.* 1. *c.* 8. *nu.* 32. *&* 61.

L. Ne lucrum. 5.

1 *Fratris furioſi legitimus curator frater eſt.*

1 FRater † eſt legitimus curator fratris furioſi, licet emancipatio interceſſerit, *hac l.* Bald. Salyc. Bartol. Gutierr. *de tut. parte* 1. *c.* 19. *num.* 3. *&* 8. Montan. *de tut. c.* 28. *num.* 12. 13. 14. Decius *conſil.* 274. *nu.* 2.

L. Cum aliis quidem. 6.

§. Nos.

§. Sin autem.

1 *Furioſi curatoris officium tempore dilucidi interualli ceſſat.*

2 *Furioſi curator an ipſo iure deſinat curator eſſe.*

1 CVrator † furioſi ceſſat ab adminiſtratione tempore dilucidi interualli, & reuertente furore eã reaſſumit. Bartol. Bald. Salyc. Alexand *conſil.* 86. incip. *viſis. vol.* 2. Zabarell. *conſil.* 56. incip. *in elucidatione.* Bald. *conſil.* 391. incip. *quidam.* 5. *col.* Schard. in addit. ad Bartol. *h. textu.* An ipſo iure vel per iudicis † cognitionem & in-
2 terlocutoriam iſtiuſmodi cura finiatur. vide Montan. *in tract. de tutel. reg.* 2. *num.* 12. 13. 14. Guid. Papæ *deciſ.* 240. Decium *conſil.* 274. *num.* 1. Et quod ipſo iure finiatur defendit Montan. *alleg. c.* 37. *num.* 15. Petr. Rebuff. *de ſentent. prouiſionalib. art.* 3. *gl.* 2. *n.* 13.

L. Cum furioſus. 7.

§. Quis enim.

§. Licet.

1 *Furioſi curator proximus pater eſt.*

2 *Furioſo filio exemplariter pater ſubſtituere poteſt.*

3 *Furioſo delatam hereditatem curator eiuſdem agnoſcere poteſt.*

4 *Curator quondam in teſtamento paterno datus ſatisdare non tenebatur.*

5 *Curator regulariter teſtamento dari nequit.*

AFfectus † dum nullus vincat paternum furioſus 1
curatorem caſtrenſium bonorum propiorem & meliorem patre habere nequit. Bartol. Bald. & Salyc. *ad hanc l.* Aſcan. Clementin. *in tractat. de patr. poteſtat. c.* 6. *effect.* 14. Alex. *conſ.* 59. *vol* 2. Pomat. & Alban. ad Bartol. *hoc tex.* Barnab. Cornazan. *deciſ.* 72. *num.* 4. Amatus *deciſ. prouinciæ Marchiæ* 129. *nu.* 1.

§. Sin autem parentes iuncto

§. Sin autem perpetuo.

Pater poteſt † furioſum inſtituere & ei exemplari- 2
ter ſubſtituere. Furioſo filio ſuo quæritur paterna hæreditas: hiſce §§. Bartol. Bald. & Salyc. Decius *conſ.* 105. incip. *antiqua.* Fulgoſ. *conſ.* 80. incip. *quidam.* Bartol. *conſ.* 144. incip. *iudex communis.*

§. Sin autem ex alia §. Nos itaque.

Curator furioſi † hinc delatam hæreditatem agno- 3
ſcere poteſt. Bald. *l.* 1. *§ furioſi, iunct. remiſſion. ff. de ſucceſſor. edict.* Graſſ. *in ſentent. recept. ſub vocab. bonorum poſſeſſio, in quæſt. diuerſis.*

§. Sed cum antiquitas.

§. Et prius.

§. Etſi.

§. In prouincia.

Curator † quondam in paterno teſtamento datus 4
onere ſatisdationis liberabatur Nullo curatore per patrem in teſtamento dato, præſes prouinciæ curatorem dat, & iuſiurandum ab illo recipitur de vtilitate minorennis quærenda & de incõmodis ab hoc diuertendis, *hiſce §§.* Bartol. & Salyc. Iohan. Gutier. *in tractat. de tut. p.* 1. *c.* 12. *n.* 8. De curatore teſtamentario Montan. *de tut. c.* 35. *reg.* 3. *n.* 3. *f.* 171. Viciſſim quod curator † regula- 5
riter non detur in teſtamento. idem *citat. tract. c.* 29. *nu.* 13. *fol.* 83.

Auth. Quod nunc.

1 *Tutorum & curatorum iuramentum.*

2 *Furioſi curator inuentarium non minus ac tutor conficere debet.*

3 *Inuentarium rationum reddendarum caput eſt.*

4 *Furioſo quando proximus agnatus curator detur.*

5 *Furioſo ignobili quomodo olim curator datus fuerit.*

6 *Curator facultatibus idoneus olim ſatisdare non tenebatur.*

7 *Curator quatenus ſatisdare cogatur.*

8 *Curatorum iuramentum quale ſit?*

9 *Curatores coram quo creari & ſatisdare debeant?*

10 *Curator furioſi quando adminiſtrare incipiat.*

11 *Curator furioſi quale inuentarium conficere teneatur.*

12 *Furioſus ad ſanam mentem rediens hæreditatem à curatore aditam repudiare poteſt.*

13 *Curatoris mortui vel remoti in locum alius ſurrogandus.*

14 *Conſtitutio noua de futuris non præteritis caſibus accipienda eſt.*

HOdie omnes tutores † & curatores iurant vtilia 1
nomine pupilli facere & inutilia prætermittere.

Iidem

Iidem rationibus non ſunt exempti. *hoc textu. Nouell. vt hi qui.* § *ſi vero. vel c. vlt.* Surd. *deciſ.* 91. De iuramento tutorum in imperio Romano recepto. *Ordinatio politica Francofortenſ. ſub Anno 77. tit 32.*

§ *Et inuentario.*

2 Curator † furioſi ad inuentarii confectionem tenetur, & bona eiuſdem adinſtar tutoris hypothecata ſunt pro adminiſtratione, *h.* § *l. tutores ſupr. de adminiſt. tutor. l. fin.* § *fin. ſupr. arbitrium tutel. l. in dubium, ſupr. de tutorib. qui ſatis non deder.* Phanuc. de Phanuc. *in tract. de inuentario hered. in indice vocab. curator furioſi.* De inuenta-

3 rio rationum † reddendarum capite Montan. *de tutel. c. 31. reg. 1. nu. 18. f.* 107. Quando fieri vel incipi debeat. Montan *alleg. reg. 5. num* 29. coram quo fiat *num.* 36. De inuentarii forma conficienda per curatores. Ioh. Gutier. *de tut. parte 1. c. 1. num.* 3. Remiſſio huius à teſtatore facta niſi per magiſtratū non attendatur, curatores & tutores ad confectionem an cogantur. idem Gutier. *alleg. tract. de tutel. parte 2. c. 1. num.* 39 *&* 41. Et quod expenſis pupilli & minorennis vel furioſi † fiat. idem *parte 2. c. 1. num* 99.

§. *Sin autem.*

4 Furioſo † ſi pater teſtamento curatorem non nominauit, gnatus gradu proximus, item cognatus curator datur. Nullo conſanguineo extante magiſtratus attenta cōditione & qualitate furioſi curatorem conſtituit, *hoc* § *l. legitimes ff. de legitim. tutorib.* De curatoribus iſtiuſmodi legitimis cum decreto dandis. Octau. Simoncell. *in tract. de decret. in præfat. num.* 78. Menoch. *de arb. iudic. lib. 2. cent. 1. caſu* 150.

§. *Sin vero.*

5 Furioſo † ignobili quondam coram præfecto vrbis curator dabatur, *hoc* §. Schneidwin. *ad tit. Inſtitut. de curator furioſi. ſub quæſt. qui poſſunt dare. num* 7. 8. 9. *fol.* 128. De nominato in teſtamentorum inquiſitione dando & confirmando per magiſtratum. Alcan. Clementin *in tract. de patria poteſtat. fol.* 147 *num.* 14. Ioſeph. Ludouic. *deciſ. Peruſin.* 5 *parte* 1.

§. *Et ſi quidem.*

6 Olim nominatus † curator facultatibus idoneus ſine ſatisdatione ad adminiſtrationem admittebatur, *hoc* §. De præſenti vſu quoad hunc punctum, vide Authentic. *quod nunc.* iunctis remiſſionibus. *hoc titulo.*

§. *Sin autem.*

7 Curator † facultates ſufficientes pro hypotheca adminiſtrationis non habens per fideiuſſores ſatisdabit. *hoc* §. De ſatisdatione quam nunc præſtant curatores, vide *polit. ordin. Imper. Romani de anno* 77. *titul.* 32. De ſatisdatione in tutela & cura, quod per pignora & fideiuſſores ſit corroboranda. vide *l. non quaſi.* iunctis remiſſionibus. *ff rem pupilli ſaluam fore.* Schneidewin. *in commentar. ad tit. Inſtit. de ſatisdation. tutor. & curator. ſub quæſt quid ſit ſatisdatio. numer. 4 ſol.* 132. Andr. Gail. *in pract. Cam. Imper. obſeruat lib. 2. obſeruat* 47. *n.* 7. Schneidwin *in comment. ad tit. Inſtitut. de legitim. agnator. tutel. rubric aut quæſt. An tutor ſtatim num.* 19. 20. *verb. quinimo per fideiuſſores politicam ordinationem Carol. V. Imperat. de Anno* 48. *ſub tit.* Von Pupillen. quam Schneidwin. ſub hiſce numeris ſupra allegatis extendit ad curatores.

§ *Ipſo autem.*

8 Curatores † cuiuſcunque ſubſtantiæ vel dignitatis inabunt de vtilibus nomine pupillorum faciendis, inuentario ſcribendo, & rebus furioſi vtiliter gubernandis, vide remiſſiones ad Authent. *quod nunc.* § *& inuentario. hoc textu.*

§. *In prouinciis.*

In prouinciis † curatorum creatio & ſatisdatio fiet 9
coram epiſcopis, horum etiam cum ſcientia inuentarium conficiendum, *hoc* §. Pagius *in tract. de tutor. & curator. quæſt. 7. à num.* 21. *ad* 29. Schneidw. *ad tit. Inſt. tut. de ſatisdation. tutor. ſub quæſt. an omnes. num. 9. f.* 133.

§. *Talis itaque ordinatione.*

Curator † furioſi poſt decretam adminiſtrationem, 10
præſtitam ſatisdationem, res ad furioſum per hæreditatem, ſucceſſionem, legatum, & fideicommiſſum accedentes, ad priorem adminiſtrationem addit, *hoc* §. Bald. & Salyc. *l. 9.* § *vlt ff. de adminiſtr. tutor.* Montan. *de tutel. c. 32. reg. 9. num.* 61. Panorm. *conſ. 86. p.* 1. Decius *conſil.* 86.

§. *Inuentario.*

Curator † ſuper rebus ad furioſum pertinentibus 11
inuentarium conficit, tam nomine rerum quas tempore aditæ adminiſtrationis inuenit, quam futurarum illarum rerum, quæ per augmentum acceſſerunt, *h.* §. Reſipiſcente furioſo mediante inuētario res adminiſtratæ reddendæ ſunt reſtituto ad ſanam mentem, *h.* §. vide remiſſiones *ad l. tam: alia.* 6. *hoc tit.* De inuentario augendo ſi bona adminiſtranda augeantur. Ioh. Gutier. *in tract. de tut. part. 2. cap. 1. n.* 25. Accurſ. *ad l. mulier. C. de iure dotium.*

§. *Sin autem.*

Furioſus † ad ſanitatem mentis reuerſus repudiare 12
poteſt hæreditatem in furore oblatam & à curatore aditā, ſin vero moritur in furore hæreditas ad ſubſtitutum deuoluitur. Furioſus ſi ſubſtitutū nullum habeat hæreditas deuoluitur ad cōſanguineos proximos. Legata furioſo relicta ad hæredes eiuſdem tranſmittuntur cum libertate agnoſcendi aut repudiandi. Bald. & Salycet. *ad hunc* § *l. hæres ff. de petit. hæreditat.* Legati dominium recta via quæritur non hæreditatis. Accurſ. *ad hanc l.*

§. *Sin autem curator.*

In locum † curatoris mortui aut remoti alius ſurro- 13
gandus, cum iiſdem ſolennitatibus, quæ in conſtitutione curatoris cui ſurrogatur fuerūt obſeruatæ, *hoc* §. Bald. & Salyc. vide Euerhard. *in Topica legali ſub loco à natura ſurrogatorum* Socin. *reg* 475. Magon. *deciſ. Florent.* 35. *num.* 23 *&* 28.

§. *Hæc autem omnia.*

Conſtitutio noua † de curatoribus diſponens in fu- 14
turis & ſequentibus, non in iſtis qui antea dati ſunt locum habet. *hoc* § *l. leges, ſupr. de legib.* De conſtitutionibus & diffinitionibus quando ante promulgationem ligent, vel non, Carucius *in tract. de depoſito. quæſt.* 13. *f.* 136. Anton. Gabr. Roman. *in com. concl. tit. de legib. concl.* 4 Menoch. *de arb. iudic. cc. l. 2. caſu* 185. vbi de conſtitutionis viribus ad caſus præteritos aut inſequentes agunt.

De prædiis & aliis rebus minorum ſine decreto non alienandis.

TITVLVS LXXI.

AD rubr. titul. ac materiam. vide Odofr. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Octau. Simoncel. *in tract. de decret.* in tract. curin. Bellacomb. Kirchou. Balb. Fichard Suarez, Vezin. Viuium *in ſyntag com. opin. lib 5. tit.* 21 Paul. Montan *in tr. de tut. c.* 33 *n.* 1. De quibus rebus licite fiat. *allg. c.* 18. Ioh. Gutier. *in tr. de tut p. 1. c. 5. nu.* 10. 33 Et quod pigneratio cum alienatione tutori ſit interdicta. idem *parte 2. capit.* 21. *numer.* 2.

L. Ven-

L. Venditio quidem. 1.

1 *Alienationis prohibitio ad alienationem neceſſariam non extenditur.*
2 *Alienatio neceſſaria quando valeat.*

1 PRohibitio † alienationis ſine decreto, non extenditur ad alienationes neceſſarias, ſed ex cauſa datur reſtitutio. Salyc. & Bartol. De alienatione neceſſa-
2 ria † & legitima quando valeat. Gutier. *de tut. p. 2. cap. 5. nu. 68.* An mediante iuramento confirmetur. Montan. *de tutel. cap. 33 num. 575 fol. 155.* Bellacomb. *in ſynt. com. opin. lib. 5. tit. 31. f. 771. n. 1.*

L. Non eſt vobis. 2.

1 *Reſtitutio in integrum, contra contractum ipſo iure nullum fruſtra petitur.*

1 REſtitutio † in integrũ fruſtra ibi petitur, vbi cõtractus ipſo iure inualidus eſt. Ob venditionẽ pignoris cõtra iur. factã, & ipſo iure nullã datur reſtitutio, ſi fraus & dolus in emptione interuenerit, *h. l.* Bald. & Salyc. Quod detur, ſi læſio non parua probetur, Montan. *de tut. c. 35. nu. 301.* Ad materiam textus vide Barnab. Cornazan. *deciſ. 135. nu. 9.*

L. Cum emancipati ie. 3.

1 *Alienare ſine decreto bona filii pater eiuſdẽ curator nequit.*

1 PAter † curator, bona filii ſine decreto alienare nequit. Bartol. Bald. & Salycet. Hipp. Riminald. *ad tit. Inſtitut. quib. alienar. licet n. 369* Menoch *de arb. iud. lib. 2. cent. 2. caſu 171. nu. 54.* Octau. Simoncel. *in tract. de decret. lib. 3. tit. 8. inſpect. 1. n. 1. 2. 5. & ſeq. f. 372. & 573.*

L. Non ſolum per. 4.

1 *Alienationis prohibitio quanam contineat?*
2 *Alienari per tranſactionem bona minoris prohibentur.*
3 *Alienare prohibito omnis actus, ex quo alienatio ſequi poteſt, interdicitur.*

1 ALienatio prohibita minori cõtinet trãſactionem, permutationem, donationem. Tranſactio inter fratres facta prædia ſine decreto non transfert, *h. l.* Bartol. Bald. & Salyc. Decius *conſ. 403. incip. quamuis in caſu.* Iaſon *conſil. 48. incip. vt veritas. parte 1.* Fulg. *conſil. 73. incip. paterfamilias.* Schard. ad Bartol. *hoc text.* Octau. Simonc. *in tr. de decret. lib. 1. tit. 1. n. 13. f. 81.* De alienatione
2 bonorum † minoris per trãſactionis titulum illicita. idem Simoncell. *lib. 2. tit 6. num. 103. fol. 309. & lib. 1. tit. 2.*
3 *inſpect. 4. ſub nu. 28.* Et in quatenus alienare † prohibitus omni actu, ex quo alienatio conſequitur, ſit priuatus. idem *citat. tract. lib. 2. tit. 6. n. 72. f. 294.*

L. Et ſi præſes. 5.

1 *Decretum ex falſa cauſa interpoſitũ nullius momenti eſt.*

1 DEcretum † ex falſa cauſa interpoſitum ipſo iure nullum eſt, *hac l.* Bartol. Bald. & Salyc. Roman. *conſil. 521. incip. in caſu. & conſ. 28. incip. viſa.* Cuiac. *lib. 7. obſ. cap. 23.* Menoch. *de præſumpt. li. 2. c. 75 nu. 12. cum ſeq.* Duenn. *reg. 185.* Boer. *deciſ. 141. circa finem.* Oct. Simonc. *in tr. de decret. li. 1. tit. 2. n. 21.*

L. Minorum. 6.

1 *Alienationis cauſa antequam decretum ſequatur probari debet.*

1 CAuſa † alienationis non in noda allegatione ſed probatione cõſiſtit, ſi decretum firmum ſuper alienatione ſubſequi debet, *h. l.* Bald. Bart. & Salyc. Anch. *conſ. 242. incip. primo.* Cuman. *conſ. 180. incip. videtur.* De cauſis neceſſariis ad alienationẽ. Menoch. *de arb. cent. 2. li. 2. caſu 171. n. 23.* Rolã. Val *conſ. 35. n. 10. lib. 1.* De cauſæ allegatione & probatione. Simoncell. *de decret. lib. 1. tit. 1. nu. 17. 18. & ſeqq.*

L. Si ad reſoluendum. 7.

1 *Ad alienandum minor ſe obligare nequit.*
2 *Actio dicitur mobilis vel immobilis reſpectu rei, quæ illa petitur.*

1 SIcut minor † non poteſt aliquid alienare ſine decreto, ita nec ad alienandum ſe obligare. Salyc. & Bartol. Bald. *ad l. præſes, ſupr. de tranſact.* Ex hoc textu notat Bart. actiones † reſcripti inter res mobiles & immobiles, 2
ratione rerũ q̃ in obligatione continentur. *l. 1. 2. l. iubemus. §. 1. ſup. de tranſaction.* Tiraquel. *in tr. de vtroque retractu §. 1. gl. 7. nu. 1.* Simoncel. *in tract. de decret. lib. 1. tit. 3. caſu 1. à fol. 172. ad 175.* Magon. *deciſ. Florent. n. 24.*

L. Prædia ruſtica. 8

1 *Alienare minor ſine decreto etiam ob ſponſalitiam largitatem nequit.*

EX cauſa † ſponſalitiæ largitatis, minor non poteſt alienare ſine decreto, Bartol & Bald. idem *conſil. 108. vol. 1.* Simoncell. *de decret. lib. 2. tit. 5. n. 12. f. 225.* 1

L. Etſi is. 9.

1 *Alienationis prohibitio cauſam prohibitionis non egreditur.*

PRohibitio † extra perſonam cauſam prohibitionis non egreditur. Salyc. Licet alienatio ſit prohibita, fauore minoris: alii tamen poſſunt obligari & eorum res obligare, Bartol. Alexand *conſ. 66. in fine, vol. 4.* Æmil. Veral. *deciſ. 316. num. 1 p. 1.* Franciſc. *deciſ. 416. p. 1.* Menoch. *de arb. iudic. lib. 2. caſu 171.* 1

L. Prædiorum quæ. 10.

1 *Alienata ſua prædia minor vindicans precium refundat.*

MInor † vendicans ſua prædia non iure alienata, tenetur reſtituere pretium, quatenus probatur in vtilitatem eius verſum. Bald. & Salyc. item Bartol. idem *ad l. ſi cum dotem. §. 1. ſolut. matrim.* Menoch. *de præſump. lib. 3. c. 84.* 1

L. Siquidem. 11.

1 *Alienatione nulla exiſtente reſtitutioni locus non eſt.*

ALienatio † vbi per ſe eſt nulla, ibi reſtitutionis remedium non habet locum. Salyc. Vbi contractus peccat in ſolennitate, non eſt tractandum de modico precio. Bald. Cuman. *conſ. 180. incip. videtur.* Barb. *tconſil. 11. in vlt. dubio.* Schard. & Alban. ad Bartol. *hoc text.* intell. *l.* tradit Vaſq. *in illuſtr. controuerſ. nouu. li. 3. c. 65. n. 1.* 1

L. Ob æs alienum. 12.

1 *Alienari licite res minoris quando poſſint?*
2 *De alimentis ad dotem recte inferri poteſt.*

MInoris res † ob æs alienum, & ſimilem cauſam alienari poſſunt cum decreto. *h. l.* Salyc. & Bartol. Alciat. *lib. 4. diſp. iuri. c. 5.* Menoch. *de arb. iudic. lib. 2 cent. 2. caſu 171. nu. 6.* Ex hoc textu notat Alphan. licitũ eſſe arguere † de alimentis ad dotem: De qua materia Euerhard. *in topic. legal. ſub loco ab aliment. ad dotem.* Alpha. *in reportat. n. 955.* Ad materiam textus, vide Simoncel. *in tract. de decret. lib. 3. tit. 8. num. 126.* Afflict. *deciſ. 87 & 249.* Viuium *deciſ. 22. lib. 1.* Menoch. *de recup. poſſ. remed. 15. num. 146.* Paulum Montan. *in tract. de tutel. c. 33.* Surd. *deciſ. 178. nu. 1.* Camil. Borell. *conſ. 28. nu 51.* 1 2

L Etiam vectigale. 13.

1 *Alienari abſque iudicis decreto prædium minoris emphyteuticum non poteſt.*

PRædium † minoris emphyteuticum abſque iudicis decreto alienari nequit, *hac l.* Bartol. Bald. & Salyc. Roman. *conſ. 166. col 2. nu. 2. l. 3. §. ſed nec ff. hoc titul.* Vaſq. *de ſucceſſion. creation. tit. de teſtator. potentia. §. 10. nu. 72.* Simoncel. *de decret. libr. 2. titul. 6. numer. 28. & 29. fol. 172.* 1

L. Vtere viri. 14.

1 *Minor vindicans alienata prædia precium in ſuam vtilitatem verſum reſtituat.*

MInor † vendicans alienata iniuſte, doli exceptione expellitur, niſi pretium in eius vtilitatem cõuerſum reſtituat, *h. l.* Bartol Bald. & Salyc. Cephal. *conſ. 202. lib. 2.* Euerhard. *in loco à pupill. ad eccleſ. ſub num. 4* Simoncell. *de decret. libr. 3. titul. 7. numer. 17. & 18. folio 342.* 1

L. Si

L. Si minor. 15.

1 *Minor ſine decreto iudicis rem in ſolutum dare nequis.*

1 DAtio in ſolutum † ſine decreto facta à minore, effectu legitimo caret, *hac l.* Menoch. *de arb. iud. lib. 2. cent. 2. caſu* 171. *num.* 50. Hieron. Gabr. *conſ.* 37. *nu.* 44. Simoncel. *in tr. de decret. lib. 2. tit. 6. inſpect. 14. f.* 321.

L. Siue prædium 16.

§. Emptor autem.

1 *Alienaturi bona minorum apud quem iudicem decretum impetrare debeant.*

2 *Alienata bona vindicans minor precium in vtilitatem ſuam verſum vna cum vſuris reſtituat.*

1 DEcretum † in alienatione bonorum minoris aut pupilli apud iudicem ſub cuius territorio bona alienata ſita ſunt, petendum. Bartol. Minor vbi prædia
2 ſine decreto alienata † vendicat, pretium in vtilitatem ſuam verſum cum vſuris reſtituet, ſumptus autem meliorамentorum nomine factos retinebit emptor. *hac l.* Salyc. Oldrad. *conſ.* 121. *incip. ad quæſtionem. & conſil.* 71. *incip. princeps.* Schard. ad Bartol. *hoc tex.* De iudice competente quoad decreti interpoſitionem. Simoncel. *de decret. li. 1. tit. 1. inſpect. 1. n.* 69. *f.* 109. Intell. ad hanc legem tradit Molin. *in tract. de vſur. n.* 282.

L. Inter omnes. 17.

1 *Alienare ſine decreto minor quando poßit?*

1 MInor † non diuidit immobilia niſi à maiore prouocetur. Minor à maiore ad diuiſionem prouocatus alienat ſine decreto, *hac l.* Bartol. Socin. *reg.* 228. Octau. Simoncel. *in tr. de decret. libr. 2. tit. 4 de diuiſione. f.* 179. Menoch. *de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 2. caſu* 171. *nu.* 34. *& conſ.* 80. *n.* 25. *lib.* 1.

L. Si minores. 18.

1 *Alienari ſine decreto bona minoris debitorum illiquidorum nomine nequeunt.*

1 DEbitorum † illiquidorum nec probatorum prætextu bona immobilia minoris ſine decreto alienari non poſſunt. Bald. & Salyc. Cuiac. *lib. 7. obſ. cap.* 23. Amatis *deciſ. prouinciæ Marchiæ* 129. *n.* 11. Boer. *deciſ.* 124. *n.* 22. vide *l. ob æs.* 5. *hoc tit.*

Quando decreto opus non eſt.

TITVLVS LXXII.

AD rubric. titul. & materiam, vide Odofr. ed. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Octau. Simoncell. *in tr. de decret. lib. 3. tit. 8. n.* 120. *f.* 431. *& lib. 1. tit. 1. num.* 39.

L. Si probare. 1.

1 *Alienari ſine decreto bona pupillorum ex voluntate patris poſſunt.*

1 EX voluntate † patris prædia pupillorum alienari poſſunt ſine decreto. Bartol. Bald. & Salyc. Roma. *conſ.* 394. *incip. præſuppoſito.* Coſt. *de rata & quota. q.* 123. *num* 13. Vincent. de Franch. *deciſ.* 301. *nu.* 2. Afflict. *deciſ.* 285. *n.* 10. *&* 11. Surd. *deciſ.* 77. *num.* 1.

L. Illud requirendum. 2.

1 *Alienatio principis autoritate facta decretum iudicis non deſiderat.*

1 VEnditio † vbi fit ex principis licentia ibi decretum non requiritur iudicis. Bartol. Reſcriptum principis idem operatur, quod decretum inferioris. Bald. & Salyc. Vaſq. *de ſucceſſ. creation. tit. de teſtator. potentia. §.* 10. *n.* 78. Roland. à Valle *conſ.* 54. *n.* 12. *li.* 2. Caſtald. *in tr. de Imp. quæſt.* 110. *caſu* 19. *&* 61. Simoncel. *de decret. lib. 1. tit. 1. inſpect. 2. n.* 88 *f.* 126.

L. Prædium ruſticum. 3.

1 *Alienari ruſticum prædium minoris quando nequeat?*

1 RVſticum † prædium ſine patris voluntate ex qua ad filium peruenit prædium, alienari non poteſt. *h. l.* Salyc. Roman. *conſ.* 394. Decius *conſ.* 441. *incip. præſens.* Pariſ. & Schard. ad Bartol. *hoc text.* Coſta *in tr. de rata & quota, q.* 123. *nu.* 13. Franch. *deciſ.* 302. *nu.* 2. *p.* 2. Gomez. *tom. 2. var. reſolut. c. 14. tit. de reſtitut. minor. n.* 16. *verſic. item quæro.* Alexand. *conſil.* 27. *nu.* 1. *libr.* 3. Octau. Simoncell. *in tr. de decret. lib. 2. tit. 8. n.* 108. *f.* 312. Gutier. *de tut. p.* 2. *c.* 5. *nu.* 64.

L. Et ſine. 4.

1 *Alienari à tutoribus abſque decreto quænam poßint?*

VEſtes † detritas & animalia ſuperuacua tutores ſine decreto alienare poſſunt, *h. l.* Bartol. Bald. & Salyc. Simoncell. *in tr. de decret. in præfat. nu.* 16. *f.* 18. 1

Si quis ignorans rem minoris eſſe ſine decreto comparauerit.

TITVLVS LXXIII.

AD rubr. titul. & materiam, vide Odofr. Cyn. Baldum, Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac.

L. Si ea qua 1.

§. Sin vero.

1 *Minoris rem vt minoris emens præſcribere nequit.*

2 *Præſcribere malæ fidei emptor nequit.*

EMens † rem minoris vt minoris non præſcribit, ſi 1
autem tanquam maioris emit, illam præſcribit, *h. l.*
Bald. & Salyc. *l. curatoris. ſupr. de negot. geſt.* Emptor † bo- 2
næ non malæ fidei præſcribit, *l. nunquam. de vſucap. l. 2. §. ſi quis à pupillo. de vſucap. pro emptor.* Balb. *in tract. præſcript.* 1. *parte 6. partis principal. caſu* 23 *in fine.* Simoncell. *de decret. lib. 3. tit. 9. nu.* 46. *&* 47 *f.* 511. *&* 512. Fabius de Anna *controuerſ.* 43. *n.* 2.

L. Poſſeßiones 2.

1 *Præſcriptionis exceptio vindicationem interdum impedit.* 1

ILlegitime † alienata à ſecundo emptore vindicantur, niſi præſcriptionis exceptio obſtet. De præſcriptione circa res minorum. Anton. Gabr. Roman. *in commun. concl. tit. de minorib. concl.* 4. Simoncell. *de decret. lib. 3. tit. 9 f.* 512. *&* 513.

L. Quoniam aduerſus. 3.

1 *Præſcribi res minoris quando poßunt.*

EMens † à donatario minoris poteſt præſcribere ſi 1
habet bonam fidem & continuat poſſeſſionem longo tempore. Emens ab eo, cui minor donauit ſine decreto, præſcribet contra maiorem ſpatio 10. & 20. annor. Bald. & Salyc. et. Simoncel. *de decret. cit. loco num. & fol. ad leg. præcedentes.*

Si maior factus alienationem factam ratam habuerit.

TITVLVS LXXIV.

AD rubr. tit. & materiam, vide Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Octau. Simoncell. *in tract. de decret. lib. 3. tit. 9. inſpect. 1. f.* 493.

L. Cum proponas, 1.

1 *Alienati prædii minoris ratihabitio quando maiori non obſit.*

2 *Compenſatio quantitatis quando fieri poßit?*

RAtihabitio † alienati prædii minoris maiorenni 1
non obeſt, ſi in emptione infra dimidiam iuſti pretii partem minor ſit læſus Bartol. Quando in obli-
gatione † eſt ſpecies & quãtitas alternatiue, quãtitatis 2
ratione fieri poteſt compenſatio. Bartol. Roman. *conſ.* 54. Pariſ. ad Bartol. idem Pariſ. *conſ.* 49. *nu.* 9. 38. 47. *lib.* 1. Schard. ad Bartol. *hoc tex* Simonc. *alleg. ad rub. loco.*

L. Si ſine decreto. 2.

1 *Alienatum illicite prædium minoris ratificatur.*

Præ-

1 PRædium † minoris contra legum ſolennitatem alienatum, reuocatur: niſi præſcriptio vel ratihabitio poſt maiorem ætatem interuenerit, Salycet & Bart. idem *conſil.161.* incip. *in nomine.* Simoncel. *alleg. tract. de decret. li.3. tit 9. nu.4.5.6. fol.494. & 495.* De præſcriptione *alleg. cap. n.46. & 47.*

L. Si quando. 3.

§. Ideoque.

1 *Alienata re immobili minoris quando confirmatio contractus procedat.*

1 RE immobili † minoris alienata titulo oneroſo procedit confirmatio contractus & traditionis à taciturnitate per quinquennii lapſum poſt legitimam ætatem computanda *hac l.* Bart. Bald. & Salycet. Decius *conſil.209.* incip. *in caſu. & conſil. 254.* incip. *viſo.* Cachet. *deciſ.179. nu.13.* Octau. Simoncell. *in tr. de decret li.3. tit.9. nu.10. fol.497.498.*

De magiſtratibus conueniendis.

TITVLVS LXXV.

AD rubr. tit. & materiam, vide Odofred. Cyn. Bart. Bald. Caſtrenſ. Salyc. Montan. *in tract. de tut. cap.32. reg.7. n.33.37.46.53.54.57.59.68.* Iohan. Gutierrez *in tr. de tutel. p.1.4.15. n.27.* & ibidem *n.22.* Iohan. Ronchegall. *ad l. eandem, n.225. de duob. reis.* Hartman. Piſtoris *in miſcellan. quæſt parte 1. qu.6. n.22.28.*

L. Si magiſtratus. 1.

1 *Magiſtratus pupillis in ſubſidium tenetur.*
2 *Magiſtratus quando ante tutores conueniantur.*

MInores † in ſubſidium habent regreſſum con-
1 tra magiſtratum qui tutores dederunt, & contra fideiuſſores quos pro indemnitate receperunt, Bart. & Salyc. Bald. *in l. conſtituit penult. quæſt. de pœna iudic.*
2 *&c.* Quando ante † tutores conueniantur magiſtratus Piſtoris *all. qu. 6. n.22. & 28.* Montan. *de tutel. c.32 reg.7. n.68. f.115. verſo.* Flam. Chart. *deciſ. exe. ntu.116. nu.7.*

L. In hæredes. 2.

1 *Magiſtratus hæres quatenus teneatur.*

1 EX lata † culpa magiſtratus, tenetur eius hæres, nō ex leui. Saly. *l. non ſimiliter ff. hoc tit. l.1. ſupra, de hæredib. tutor.*

L. Si tu & collega. 3.

1 *Magiſtratus tutelæ nomine conuenti beneficium diuiſionis habent.*
2 *Collegæ quatenus ex officio mutuo conueniantur.*

1 MAgiſtratus † qui ſunt ſoluendo beneficium diuiſionis habent, Salyc. & Bart. *l. magiſtratus ff. hoc tit. l.*
2 *imperator. §. fin ad municipal.* Collegæ † quando ex officio mutuo & ſimul geſto conueniantur, Bart. *ad l. quoniam C. de iure fiſci.*

L. Aduerſus 4.

1 *Magiſtratus excuſſis demum tutoribus collegis & fideiuſſoribus conuenitur.*

1 COntra magiſtratum † agitur in ſubſidium excuſſis tutoribus collegis & fideiuſſoribus, Salycet. & Bart. quando ante excuſſionem conueniantur, Piſtor. *alleg. quæſt.6. n.22. & 28.* Montan. *de tutel c.p.39. num.265. fol.210.*

L. In magiſtratus. 5.

1 *Magiſtratus ſubſidiaria actione quando conueniri nequeāt.*

1 TVtores † ſi tempore depoſiti officii ſoluere potuerunt ſubſidiaria in magiſtratum actio pupillo vel adulto denegatur, Salyc. Montan. *de tutel. c.32. reg.7. 63.64.65. fol.115.* Aretin. *conſil.29.*

L. Cum ſit. 6.

§. In quo.

1 *Notarius ſua negligentia partem lædens tenetur.*

NOtarius † ſi per omiſſionem & negligentiam in ſcribendo lædit partem, tenetur parti læſæ ad damna. Iaſon *ad l. oratione. C. de teſtam.* Bald. *conſ.107.* incip. *magnificus par.1.* Fulgo. *conſ.163.* incip. *in cauſa.* Imola *ad c. Quintaualle. de iureiur.* Rom. *ſing.355.* Cuiac. *li.16. obſeruat cap.14.* Menoch. *de arbitrar. iudi. libr.2. cent.4. caſu 370. numero 4.* 1

CODICIS LIB. VI.

De ſeruis fugitiuis & libertis.

TITVLVS I.

AD rubric. tit. & materiam, vide Odofred. Cyn. Bar. Bald. Ang. Salyc. Caſtr. Cuiac. Iaſ. Decium Cępoll. *vol.8. repetit.* Vezin. Iulium Clar. Giach. *Baiard. in prax. crimin. §. fin. quæſt.86. verb. item infertur.* Fichard. *in ſyntag. com. opin. lib.6. tit.1.*

L. Seruum fugitiuum. 1.

1 *Serui fuga domino non nocet.*
2 *Actiones contraria electione tolluntur.*
3 *Conſilium fraudulentum dans tenetur.*
4 *Conſilium doloſum pœnam meretur.*
5 *Negationes duæ conſtituunt vnam affirmatiuam.*
6 *Fugitiuum proprie quis ſit.*

SEruus aufugiens † domino non incommodat dan- 1
do occaſionem vſucapiendi aut præſcribendi *hac l.*
Bart. Bald. & Salyc. Hiero. de Laurent. *deciſ. Auinion.64. nu.1.* Æmil. Verall. *deciſ.68. nu.1. p.1.* Ex hoc textu infert
Duenas *reg.14.* actiones † contrarias per electionem 2
tolli, nec in eodem libello admitti. Ex eodem textu,
ſub nu.4. notat Bart. ex conſilio fraudulento † dantem 3
conſilium obligari: Bald. *conſ.250. lib.1.* De pœna mali
conſilii Menoch. *conſ.726. nu.5. lib.8.* Et quod pœna in
conſilio † dolo dato duntaxat locum habeat, Iaſon *ad* 4
l. hoc edicto. n.3. ff. quod quiſq; iuris. Ex hoc textu notat Bar-
tol. *ſub nu.7.* quod duæ negationes † conſtituant vnam 5
affirmatiuam, idem *ad l. duobus verbis, infra de verb. ſignific.*
Iohann. Andreæ & Bald. *ad ca. etſi Chriſtus. de iureiurand.*
Quis autem † ſit fugitiuus, quomodo conueniat cum 6
errone, vide Bart. *ad hanc l. n.8.* Decium *ad hanc l. à nu.1. ad 7.* Quando ex delicto ſerui dominus teneatur, notat Placa *in epit. delict. li.1. c.14. n 1. & 3.*

L. Requirendi 2.

1 *Fugitiuum ſeruum dominus quomodo requirere poſſit.*
2 *Furti & furis inquiſitio in domo aliena num licita ſit.*

FVgitiuum † ſeruum iudicis officio implorato do- 1
minus perquirit in ædibus alienis, *hac l.* Bart. Bald. & Salyc. Alex. *ad l. hoc amplius, §. de his, de damn. infect.* vtrum ciandus is, in cuius domo requirendus fugitiuus, Salyc *ad hanc l. nu.3.* Num requiſitio in alienu territorio ſit licita, Salyc. *ad hāc l. n 4.* qui affirmatiuam defendit, per *l.1. ſupra, vbi de curiali, &c.* Vtrū argumento †
huius legis furti & furis inquiſitio in domo aliena ſit 2
licita, notat Iohan. Coppen *deciſ.8.*

L. Si fugitiui. 3.

1 *Seruorum in actu fugiendi deprehenſorum pœna. Electio pœnarum.*
2 *Delictum nondum conſummatum quando pœnam mereatur.*

SErui † in actu ad hoſtes currendi ſi deprehendun-
tur, aut per amputationem amittant pedem, aut in 1
metallum damnandi ſunt, *hac l.* Bart. Bald & Salycet. Num iudex vnam ex alternatiuis iſtiuſmodi pœnis,

Digitized by Google

ut pars eliget, Bart. *ad hanc l. n. 1.* gl. & Panorm. *ad cap. ſedes, de reſcript. extra.* Pariſ. & Pomates *in addit. ad Bart. hoc tex.* Decius *ad hanc l. n.* 90. Ex hoc textu notat Decius *n.* 16. *ad hanc l.* quod pro delicto committendo pœna infligatur: Et quatenus pœnam in membris delinquẽtibus rei ſentiant. idẽ Decius *ad hanc l. ſub. n. 19. & 20.* De
4 pœnit † attentatorum, non autem conſummatorum maleficiorum *conſtitut. crim.* Caroli V. *art.* 178.

Authent. ſed nouo.

1 *Manus non pes fugitiuo ſeruo hodie amputatur.*
2 *Manus ſiniſtra non dextra amputanda.*
3 *Furtum morte olim non puniebatur.*

1 LOco pedis † amputandi fugitiuo ad hoſtes & barbaros manus abſcinditur, *hoc text.* Bart, Bald. & Salyc. Cæpoll. *ad hanc text.* Duennas *reg.* 399. Fuſc. *in ſing lit. A. n.* 118 *fol.* 44. Fulgoſ. *conſ.* 157. Ex hoc te-
2 xtu notat Bart. Reo † ob delictum manum non dexteram ſed ſiniſtram abſcindendam eſſe, Bald. *c.* 1. *de prohibit feudi alienat. per Loth.*

§. Fures. iuncto initio huius textus.

3 Fures quondam † ob furtum non moriebantur nec membra amittebant, ſed latrones ad furcam damnabantur, Salyc. & Bart. qui per conſtitutionem Friderici ob 5. ſolidorum furtum, huius textus diſpoſitionem ſublatam teſtatur: De qua materia vide Pariſ. Trott. Alb. *in addit. ad Bart.* conſtitutiones crim. Caroli V. Imperat *artic.* 157 *ad* 175. Peguerani *quæſt. criminal.* 27.

L. Quicunque fugitiuum. 4.

1 *Seruum fugitiuum recipientis pœna.*
2 *Solidi appellatione quid veniat.*
3 *Delictum iteratum ſeuerius punitur.*
4 *Delictum multiplex multiplici pœna dignum.*
5 *Curatoris delictum minori non nocet.*
6 *Aes non habens in corpore luat.*
7 *Delinquenti abſq; dolo parcendum.*
8 *Dolus nunquam præſumitur.*
9 *Mendacium non præſumitur dolo factum.*
10 *Torqueri poteſt ſeruus ob contractum à domino in alicuius perniciem celebratum.*
11 *Tortura locus eſt ob tractatus & conſilia ad alicuius perniciem habita.*

1 SEruum † fugitiuum ſcienter recipiens, ad redditionem propriique ſerui traditionem & ad mulctam viginti ſolidorum tenetur. *hac l.* Bart. Bald. & Salyc. Ex h. tex. Salyc. notat maſculinũ cõprehẽdere fœmininũ: pro opinione contraria militat Socin. *conſ.* 90. incip. *Ab-*
2 *bas le aire, & princ.* 1 *1. part. f.* 151. De ſolidi appellatione † & ſignificatione vide Salyc. *ad h. l. n.* 5. Socin. *conſ.* 48. incip. *praſens* 1. *parte* V Vormſeri *in pract. Cam. Imper. obſeruat. li.* 1. *tit.* 50. *obſeruat.* 1. Daniel Moller *in ſemeſtr. li.* 1. *c.* 37 *n.* 1. Valaſc. *deciſ.* 37. *l.* 1.

§. Si vero ſecundo.

3 Fugitiuum † plus, quam ſemel, contra legis prohibitionem recipiens, ob geminatum & iteratum delictum, ad duplicem tenetur pœnam, *hac l.* Bart. & Salyc. Brunor. à Sole *in locis communib. ſub vocab. adulterium n.* 3. *fol.* 41. Quando multiplicatum † multiplicem prome-
4 reatur pœnã, aut iudex arbitrarie pro iſto animaduertat, Menoch. *de arbitrar. li.* 2. *caſu* 591. *n.* 1. *&* 2. De delictis iteratis durius vindicandis, vide *l. ſeruos. infra de vi publica.* Grammatic. *voto crim.* 17. Ayret *in proceſſu iudic. cap.* 5. *à n.* 16. *ad* 19 *f.* 109. Næuizan. *conſ.* 24. *n.* 24.

§. In minorum.

Curator, ſi in minoris domibus fugitiuos occultet, locum habet præmiſſa pœna, *hoc §.* Delictum curatoris † aut adminiſtratoris non nocet minori aut adminiſtrationi ſubiecto, Salyc. *ad hunc §.* idem *ad l. Iubemus nullam. ſupra, de Sacroſ. eccleſ. l. Sancimus. infra de pæn.*

§. Quod ſi ad.

Mulctam † ob egeſtatẽ non ſoluens luit in corpore. 6
§. hoc. Salyc. *l. fin. ff. de iuriſd. omnium iudic.* Bald. *ad l. tranſigere. verb. ſed pone, ſupra de tranſaction.*

§. Quod ſi ſeruus.

Parcendum † ei, qui dolo & propoſito delinquendi 7
caret & bona fide quid fecit, *hoc §.* Salyc. *l. apud antiquos tit. ſeq.* An dolus † in delictis in cõiecturas incidat, Me- 8
noch. *de præſumpt. li.* 5. *c.* 3. *n.* 42. 44. *ad* 114. Quod nunquã præſumatur, niſi probetur idem *li.* 4. *c.* 12. *n.* 1. Quomodo per coniecturas & præſumptiones tollatur, *li.* 5. *ca.* 3. *n.* 122. Quando in mendacio † non præſumatur præſer- 9
tim commodo aliquo mendacii non apparente. idem *li.* 3 *c.* 130. *nu.* 42.

§. Sane mancipium.

In delictis admiſſis & contractibus † celebratis in 10
perniciem tã ciuitatis quàm priuatæ perſonæ ſeruus, ad inſtantiam læſi, ob difficultatem probationum, contra dominum torqueri poteſt. *hoc §.* Salyc. Ex hoc §. notat Gotfred. In ſecretis tractatib † & cõſiliis habitis ad ali- 11
cuius perniciem tã ob condẽnationem, quàm liberationem peruenire poſſe ad torturam. De ſeruis quando in caput domini & aliorum torqueantur, Proſper Farinacci *in praxi crimin. quæſt.* 41. *nu.* 94.

§. Quod ſi maligne.

Ex ſerui tortura, & confeſſione ſi maligna receptatoris voluntas probetur, recipiens fugitiuum & maligne receptionem ignorantiæ fuco excuſans, ſeruo priuatur, *hac text. l. ſi quis l. ſi imperatorie tit. ſeq.*

L. Mancipia. 5.

1 *Seruum ad fugam ſollicitantis pœna.*
2 *Officium negligenter adminiſtrantis iudicis pœna.*
3 *Officialis negligentis pœna.*
4 *Iuſtitiæ adminiſtrationem denegans iudex in dolo eſt.*
5 *Officio ob negligentiam motus, illud diligens factus non recuperat.*
6 *Doctor ſemel degradatus num denuo ad gradum admittitur.*

SOlicitans † ad fugam mancipia & ſeruos ciuitatum 1
tenetur ad reſtitutionem & ſerui proprii exhibitionem, inſuper ad ſolutionem duodecim ſolidorum, *hac l.* Salyc. Alphan. *in repertat. nu.* 435.

§. Libertis quoque.

Officialis † & iudex in officio negligens condem- 2
natur, nec abſolutorium reſcriptum impetrat, nec cõtra partem, cui fauit, regreſſum habet Bald. Bart. & Salyc. De officiali † negligenti, quod de ſyndicat. tenea- 3
tur, Puteus *in tract. de ſyndicat.* item Cumia *in verſic. iudex nu.* 3. *vſque ad finem.* Iaſ. *in l cum qui, n.* 5. *C. de tranſactionib.* Trott. *in addit. ad Bart. hoc tex.* Schurſ. *conſil.* 79. *n.* 4. *&* 5. *cent.* 1. vbi tradit, quod iudex † in dolo ſit, ſi iuſtitiæ ad- 4
miniſtrationem deneget. An ob negligẽtiam † remo- 5
tus ab officio, diligens factus ad illud redeat: Pro negatiua vide Salycet. *ad hanc l. nu.* 8. Bald. *ad l.* 2. *n.* 2. *in verb. propter. & verb. deponentem ab officio. infra de manumiſſ. vindict.* Gerhar. de Petr. Sancta *ſing.* 1. incip. *nota quod ex.* An ad exemplum iudicis Doctor † ſemel degradatus ad 6
gradum denuo admittatur. notarius officio priuatus ad hoc redeat, idem Gerhard. *ſing.* 1. Rudolph. Schrader *conſil.* 1. *à nu.* 340. *ad* 343 *fol.* 114.

L. Cum ſeruum. 6.

1 *Tertij de iure excipi poteſt.*
2 *Poſſeſſionem ad recuperandam agenti dominij exceptio obijci poteſt.*

DOminii † quæſtio agenti poteſt referri. Exceptio 1
de iure terni obiici poteſt, *hac l.* Gotfred. repetẽti ſeruum fugitiuum cum pœna, ſi dominii † quæ- 2
ſtio refertur, per torturam ſerui illico veritate manifeſtata lis dirimitur, Bald. Salycet. & Bartol. *ad hanc l.*

Item,

Item ſpoliato agenti ad recuperandam poſſeſſionem domini quæſtio obiici poteſt, Bald. *ad hanc legem. & ad l. ſi quis ad ſe fundum. infra ad l. Iuliam de vi public.* Alexand. *ad l. 4. § in eum. ff. de damn. infect.* idem *in addition. ad Bartol. hoc textu.* De exceptione iuris tertii quod in materia beneficiali nō opponatur, Anchor. *conſ. 198. verb. & illa tollitur*, Speculat. *in tit. de Locato. §. 6. verſ. 66.* Oldrad. *conſil. 139.* Bald. *ad l. ſi vſufructuarius de vſufruct. accreſcend.*

L. Si quis ſeruum. 7.

1 *Seruum fiſcalem occultantis pœna.*

1 FIſcalem † ſeruum occultans & legitime conuictus vltra reſtitutionem ſerui duodecim argenti libras pœnæ nomine fiſco inferre tenetur, Salyc. & Bald.

L. Si qui publicorum. 8.

1 *Nuptiæ cum ancilla contractæ ſeruum publicis operibus deſtinatum non liberant.*

1 SEruus publicis † operibus deputatus per nuptias cum ancilla contractas non liberatur ab obligatione, ſed vxorem ac liberos ad conditionem ſuam trahit, *hac l.* Bald. Bartol. Filius partis conditionem, vti vxor mariti ſequitur, Salycet. *ad hanc l.* Aſcan. Clementin. *in tract. de patria poteſtate, ca. 6.*

De furtis & ſeruo corrupto.

TITVLVS II.

AD rubricam, titulum, & materiam vide Odofred. Cyn. Bartol. Balb. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Bonacoſt. Suarets, Viuium, Balb. F. chard. *in ſyntagmat. commu. opinion. libro 6. titul. 2.* Menoch. *de præſumpt. libro ſexto, capit. 61.* & pleroſque *ad titul. de furtis in D. allegatos.*

L. Si ex pecunia. 1.

1 *Actionibus pluribus competentibus quomodo vna eligatur.*
2 *Actiones contrariæ ſimul proponi non poſſunt.*
3 *Contraria allegans audiri non debet.*

1 INter duas † actiones quæ ſibi non ab origine &
principaliter, ſed in exercitio contradicunt, & ad-
uerſantur, vna eligenda, & electa alteri præiudi-
2 car, *hac lege* Bartol. & Salycet. Actiones † contrariæ
ſimul proponi non poſſunt, Bald. *ad hanc l.* Bald. *conſil.*
304. *p. 4.* Decius *conſ. 248. incip. in* ca. Ex hoc textu notāt
3 præmiſſi: quod contraria allegans † non ſit audiendus
Bello. *in tr. reg. vocab. allegans.* Næuizan. *conſ. 1. nu. 11.* Caualcan. *p. 2. deciſ. 34. n. 8.* Marc. Anto. de Amatis *deciſ. prouinciæ Marchiæ 2. n. 30.* Menoc. *de præſ. li. 2. præſumpt. 41. n. 2.*

L. Inciuilem. 2.

§ Curate.

1 *Furtiua res empta abſque pretio reſtituenda.*
2 *Suſpiciones criminum vir bonus præcaueat.*

1 EMptor † rei furtiuæ rem vero domino reſtituit re-
iecta exceptiōe pretii ſoluēdi aut refectionis. Eme-
2 re à furibus ſolens, ſuſpicione non caret. Criminū † ſu-
ſpiciones bonum virum præcauere decet. *hac l.* Salyc. Cæpolla *cautel. 10.* Alciat. *reg. 3. præſumpt. 29. n. 7.* Marſil. *ſing. 13. incip. volo tibi deciſ. 26. n. 1.* Ioſep. Ludou. *deciſ. Peruſin. 42.* Granut. *theor. 24. n. 1 li. 1.* Menoch. *de præſumpt. li. 5. c. 29.* Clar. Giachar. & Baiard. *in prax. crim. § furtum n. 26.* Alphan. *in reportat. nu. 4. 11.* Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem obtineat vide Zobel *parte 2. differ. iuris Saxon. 31.* Reinhart. *diff. 14. & 15.*

L. Si nondum. 3.

1 *Deſtinatione ſola res dedicata templo non acquiritur.*
2 *Vitricum priuignus furti arguere poteſt.*
3 *Deſtinatio quando pro facto non habeatur.*

PEr deſtinationem † dedicatoris non tranſit res in 1
templum, nec templo quæritur actio, Butrigar. &
Bald. Contra vitricum † ob rem ſurreptam furtia 2
ctio priuigno datur, *hoc tex.* Brunorus à Sole *in locis communib. vocab. deſtinatio fol. 331.* De deſtinatione † quando 3
non habeatur pro facto Iaſ. *ad l. cætera. §. ſed ſi peruenerit, n. 2. de legat. 1.* viciſſim quando pro re perfecta habeatur, Tiraq. *de retractu Lignagier. §. 1. gl. 7. nu. 110. fol. 85.* Anton. Gabriel Roman. *in comm. concl. rubr. de præſumpt. concl. 12.* Peek. *in tr. de teſta. coniug. l. 5. c. 30 fol. 537.* Roman. *ſing. 323.*

L. Aduerſus eum 4.

§. Quod ſi.

1 *Actiones diuerſæ ex diuerſis delictis ortæ contra eundem intentari poſſunt.*
2 *Dictio* duntaxat *excluſiua aliarum eſt.*

OB ſolicitationem † ſerui illicitam actio ſerui cor- 1
rupti, concurrente autem ſolicitatione & occultatione furti actio cōperit, *hac l.* Salyc. actiones diuerſæ ex delictis diuerſis orientes, contra eundem intentari
poſſunt, Bart. Ex hoc textu notat Salycet. quod † di- 2
ctio, duntaxat, ſit excluſiua aliarum, Socin. *conſ. 199.* incip. *in cauſa. part. 2.* char. 74. Rota Genua *deciſ. ad mercat. 154. nu. 6.* Anto. Gab. Roman. *in comm. concl. tit. de action. concl. 1 in limitat.*

L. Ciuile eſt. 1.

1 *Furtiuæ rei poſſeſſor venditorem nominare debet.*
2 *Reuelare iniuſta nunc quis teneatur.*

REi furtiuæ † poſſeſſor nominabit venditorem vt 1
extra ſuſpicionem dehoneſtantem bonum virum ſit & maneat, *hac l.* Bald. Salycet. & Bartol. *l. ſi ſeruus*, vbi
Bart. *ſupra de his qui ad eccleſ. confug.* An furtum † & omne 2
per quod perit iuſtitia reuelare quis teneatur, Innoc. *ad c. officij, de pœnitent. & remiſſ.* Alex. ad Bartol. *hoc text.*

L. Alienum ſeruum. 6.

§. Etſi.

1 *Furtum committit rem alienam inuito domino contrectans.*
2 *Venditio rei alienæ domino ignorante prohibita.*

COntrahēs † ſibi in re propria, in aliena autem do- 1
mino ignoranti non præiudicat. Rem alienā ignorante domino contrectans furti tenetur, Salyc. Bartol.
Vendere † & donare rem alienam ignorante vero do- 2
mino nullus poteſt, Moz. *in tract. de contractib. tit. de empt. ac vendit. rubr. vel qu. de rebus nu. 10 & ſeqq.*

L. Si is cui. 7.

1 *Tabellarij pecuniam perferendam in ſuos vſus conuertentis pœna.*

PEcuniam † ad alium perferendam in ſuos vſus 1
conuertens furti tenetur, Bald. Salycet. & Bart. idem iuncto Iaſon. *ad l. eius qui, §. quos vero, nu. 6. ſi certum petat. l. ſi tibi mandauit, §. ſi centum, mandati.* Daniel Moller *in ſemeſtr. lib. 4. cap. 2.* Conſtitut. crimin. Caroli V. Imper. & in illas Rhem. ac Vigel. *art. 170.* conſtitut. Elect. Saxon. *p. 4.* & in illam Daniel Moller *art. 41. n. 7.*

L. Etiam furti. 8.

1 *Vectigal indebitum exigens furtum committit.*
2 *Vectigal indebitum exigentis pœna.*

TRibutorum aut † vectigalium collector exigendo 1
indebitum vectigal furti tenetur, & inique exactū vendicationi obnoxium eſt, *hac l.* Salyc. & Bart. Bald.

ad hanc l. qui ex hoc textu infert: Titulum actionis famoſæ non criminis inſpiciendũ eſſe *l.73.ff. hoc tit.* De
2 publicanis † indebita exigentibus & horũ pœnis, Iohan. Papo *ad conſuetud. Barbonia* §.358.*f.* 323. Quatenus talis ad quadrupli pœnam ac reſtitutionem teneatur, Menoch. *de arbitrar. lib. 2. caſu* 498.*nu.*51.

L. Subtracto furto. 9.

1 *Furtiuæ rei periculum ad quem ſpectet.*
2 *Mora purgatio quando licita ſit.*

1 REi furtiuæ † vel vi poſſeſſæ periculum ad furem & violentum occupatorem pertinet, niſi rei oblatione fur moram purgarit *hac l.* Bald. & Salycet. *l.* 1. §. *rectiſſime. ff. de vi & vi armat. l. parti.* vbi Bartol. *ff. de condict.*
2 *furtiu.* De † moræ purgatione quando & quibus in caſib. ſit licita, Hier. Mago. *deciſ. Floren.* 61.*f.*136. & 137. itẽ, de fure quod moram odio furti non purget, niſi per rei furtiuæ oblationem, quod idem neceſſarias expenſas amittat. Ioh. à Garſ. *in tr. de expenſ. c.* 2.*n.*17. & 18.

L. Si abducta. 10.

1 *Furtiua res vſucapi nequit.*
2 *Furtum an non poſſidenti fiat?*

1 REi furtiuæ † vſucapio non ſubſiſtit, & res ſucceſſori eſt reſtituenda, Bartol. item ſubtracta vel plagio exportata non vſucapiuntur, vt vitioſa, ſed domino & eius hæredi reſtituenda ſunt, Salycet. *ad hanc l.* Sub hoc
2 textu mouet Bart. *n.* 2. quæſtionẽ: An nõ † poſſidenti fiat furtum de qua vltra Bart. vide Alex. *in addit. ad Bart. hac l.* Cuiac. *lib.* 10. *obſeru. c.* 11. Tholoſan. *in ſyntag. iuris lib.* 40. *c.* 1. *n.* 7. & eodem *lib. ca* 2. *n* 2. vbi latius tradit quod res furtiuæ non præſcribantur.

L. De his. 11.

1 *Nouerca quando furti actione teneatur?*

1 NOuerca † poſt aditam hæreditatem & apprehenſam poſſeſſionem quid auferens, furti actione in duplum tenetur, *hac l.* Bart. Bald. & Salycet. Fulgoſ. *ad l.* 1. *ſupra, de in ius vocand.* Paul. Fuſc. *in ſing. lit. D. n.* 34. *fol.* 129.

L. Ancillæ ſubtractæ. 12.
§. Nam.

1 *Partus ancillæ furtiuæ non vſucapitur.*
2 *Actionem rei perſecutoriam pœnalis non impedit.*

1 PArtus † ancillæ furtiuæ penes furem editus vſuca-
2 pioni non eſt obnoxius, vbi ex vno facto † actio perſecutoria rei & pœnalis competit, ibi vna actio aliam non impedit, *hac l.* Bart. Bald. & Salyc. Duennas *reg.* 7. Hieron. de Laur. *deciſ. Auenionenſ.* 58. *nu.* 2. Barnab. Cotnazan. *deciſ.* 171. & 174.

L. Poſt deciſionem 13.

1 *Tranſactio cum fure à domino rei inita quid operetur.*

1 TRanſactio † non partis perceptio, impedit petitionem reſidui, Bald. Bartol. Salycet. *ad l ſi de certa, ſupra de tranſact.* Iohann. Zanger. *in tract. de except. part.* 3. *tit. de exception. tranſaction.*

L. Eos qui 14.

1 *Furtiuarum rerum receptatorũ pœna.*

1 REceptator † rerum furtiuarum de furto tenetur, Salycet. Bartol. Maria Rimonald. ad Salycet. *hoc textu.* Ludou. Peguera *quaſt. crim.* 25. *n. m.* 2 *fol* 170. Gabriel Sarayna *ad conſtitut. regni Siciliæ in indico ſub vocabul. receptatores.*

L. Furti actione. 15.

1 *Furti nomine cõpetens actio pœnalis ad heredes non trãſit.*

REi perſecutoria † non autem pœnalis ob furtum actio tranſit in hæredes, Bald. & Salycet. §. 1. vbi Hottoman. & VVeſenbec. *Inſtitut. de perpet. ac tempor. action. l.* 11. vbi Mayn. & Petr. Fab. *de reg. iuris.* 1

L. Si ſeruum. 16.

1 *Furtum rei alienæ contrectatione committitur.*

REm † alienam contrectans vere vel ficte furti tenetur. Paſtor, ſi lupus efficitur, furti tenetur, *hac l.* 1
Bald. Bartol. & Salycet. Coler. *deciſ.* 207. Conſtitut. Elector. Saxon. *parte* 4. *art.* 3. vbi Dan. Moller.

L. Quamuis 17.

1 *Furti actio contra vxorem non datur.*

COntra vxorem † ob expilatam hæreditatem rei 1
vindicatio non furti actio competit, Bart. Salycet. Bald. *l. heres viri ff. de negot. geſt.* Alex. ad Bart. *hoc text. l.* 5. *ff. expilat. hæreditat.* conſtit. crim. Caroli V. Imper. *art.* 165.

L. In eum qui 18.

1 *Naufragas res ſubtrahentium pœna.*

IN furem † rerum per naufragium aut incendium 1
periclitantium intra annum ad quadruplum, poſt annum in ſimplum præter pœnam furti olim ſtatutam actio datur, *hac l.* Bart. Bald. Salycet. *l. qui ſepulchra infra de ſepulchr. viol.* De pœna iuris canonici furum naufragio periclitantia bona ſubtrahentium, vide Felyn. & Panormit. *ad c.* 1. & 2. *extr. de raptorib.*

Authent. Nauigia.

1 *Naufragium paſſas naues impune nemo occupat.*

NAues † modo non ad piratas pertineant, diſſi- 1
patas, fractas atque ruptas, nemo impune, vt res pro derelictis habitas, occupat, & ad ſe rapit, *hoc textu.* Salycet. Fuſc. *in ſing. ſub lit. A. n.* 37. *fol.* 10. Conſtitutio criminal. Caroli Quinti Imperat. & in illam Rhẽ. ac Vigel. *articul.* 218. *verb.* Deßgleichen ahn vielen enden der Mißbrauch. Papo *ad conſuetudin. Burbon.* § 332. Symphorema ſupplicat. Imper. Camer. *tomo ſecundo, parte tertia, titul. ſeptimo. ſupplicat.* 11. *fol.* 155. Vaſquius *in illuſtr. contr. nou. capite tertio, numero vndecimo, libro primo, folio* 43.

L. Falſus procurator. 19.

1 *Furtum falſus procurator depoſitum recipiens committit.*
2 *Procurator quot modis falſus dicatur.*

PRocurator † ſine mandato depoſitum recipi- 1
ens, & æs alianum exigens furtum facit, & in duplum conuenitur, *hac lege.* Bald. & Salyc. Bald. *conſil.* 14. incip. *filiusfamilias, parte* 1. De procuratore
quot modis † dicatur falſus, Bart. *ad l. ſin autem* §. *idem ſi fundum, ff. de negot. geſt.* Cremenſ. *ſing.* 139. 2

L. Si quis ſeruo. 20.

1 *Affectus quando in delictis puniatur.*

IN delictis † ob exemplum affectus factum, & at- 1
tentatum punitur effectu non ſecuto, Bald. Bartolus, Baldus *conſilio centeſimo ſexto parte* 1. Roman. *conſilio* 221. incip. *ſuper iſto.* Alex. Schar. Alban. ad Bart. *hoc textu,* Anton. Capyc. *deciſ.* 155. *numer.* 16. Mynſing. *in ob-*

in obſeru. Cam.*cent.3.obſ.9*. Gail.*de pace public. c.14. n.4.16. 19. lib.1.* Bart.*conſil.159.* Alex.*conſil.127.p.4.*

L. Apud antiquos.21.

1 *Furtiuum ſeruum bona fide poſſidens noxaliter conuenitur.*
2 *Furti actio quando contra verum dominum detur.*
3 *Serui facto quatenus dominus obligetur.*
4 *Actioni noxali pro liberi hominis delicto non eſt locus.*

1 BOnæ fidei † poſſeſſor pro ſeruo, quem poſſidet, furti intuitu ooxaliter conuenitur *hac l.* Bart. Bald. & Salyc. Fuſc. *in ſing. lit. D. vocab. diſtinctio. n.75. fol.136.*

§. Sin autem iuncta §. De eo.

2 Furti actio † pro furto ſerui contra verum dominum ooaaliter inſtitui poteſt, *hiſce §§.* Bart *l. cum ſeruus*
3 *D. de furt.* Quateous dominos † pro ſerui facto, item eiuſdem damno aut iniuria teoeatur, Menoch. *de arbitr. li.2. caſu 345. nu.1. & caſu 346. nu.1.*

§. De eo autem qui liber.

4 Pro libero † homine eiuſque facto & delicto noxali actioni non eſt locus, *hoc §.* Bart. *l. confeſſionib. infr. de interrogator. action.*

L. Manifeſſimi quidem.22.

1 *Furti actio in re ſurrepta intereſſe habentibus competit.*
2 *Commodata re ſubtracta quæ domino actiones dentur.*
3 *Eligens ius vnum alteri propterea non renunciat.*
4 *Cõmodatarius à fure rem & pœnam exactam domino non reſtituet.*
5 *Commodatarij vxor quatenus furti ob rem commodatam ſurreptam conueniatur.*
6 *Famoſa actio inter coniuges locum non habet.*

1 INtereſſe † in re ſubtracta habentibus ex iuſta & probabili cauſa furti actio competit, *hac l.* Bart. Bald. & Salycet. Bart. *conſ.73. incip. quæritur* Iaſ. *conſ.53. incip. aggredior.* Ludou. Rom. *ſingul.292.* Quid iure Saxon. quoad huius legis diſpoſitionem ſtatutum extet, tradit Fachſ. *diff.1.* Zobel *par.2. differ.32.* in differentiis à Francil. Roman. editis *fol.328. & 330.*

§. Sed quærebatur.

2 Vbi res † cõmodata ſubtrahitur electiooem habet dominus, vtrum agat contra furem aut commodatarium, & vno ſcienter electo contra alium datur actio,
3 Bart. *ex hoc §.* idem colligit, eligentem † ius vnum alteri iuri qood ſibi competere ignorat, minime renunciare, Alb. *in addit. ad Bart. hoc tex.* Coſta *in tract. de fact. ſcientia in indice, ſub vocab. renunciatio.*

§. Sed cum in ſecundam.

4 Vbi commodatarius † à fure rem & pœnam exigit ad reſtituendum domino ooo tenetur: ſentiens onus commodo viciſſim releuandus eſt, Bart. *ad hunc §.* De actione commodatario pro re ſubtracta competente Barto. *ad hunc §. n.3.* Pomat. Alb. *in addit. ad Bart. hoc §.*

§. Cum autem.

5 Vxor ſi marito † rem cõmodatam ſurripit aut ſubtrahit dominus rei commodatæ vxorem commodatarii furti actione conuenit in ſubſidium, ſi maritus non eſt ſoluendo, marito autem contra vxorem ob res commodatas ſubtractas furti actio non competit, *hiſce §§.* Baldus & Bartolus. *ex hiſce §§.* notat Salycetus quod famoſa actio inter coniuges ob legalem coniunctionem oon habeat locum. de iſtiuſmodi coniunctione
6 † ioter coniuges impedicote actiones famoſas, Socin. *conſil.58. incip. caſus legis municipalis. verbis primo enim caſu. 1. parte.* Maria. Rimmaldus ad Salycetum, *hiſce §§.*

De operis libertorum.

TITVLVS III.

AD rubric. titul. & materiam vide vltra citatos ad euodem titu. in D. Odofred. Cyn. Angelum, Caſtrenſ. Salycet. Coiac. Eberhard. *in topic. ſub loco à libert. ad vaſall.* Syntagma iuris Tholoſan. *libro 14. cap.8. nu.1.* De operis, idem *libro 14. cap.8. num.6.7.* Caualcan. *deciſ.27. num.38. part.1.* Huſao. *de hominib. propriis num.75. fol.172.* De ſeruitiis nunc operis æquipollentibus, Herman. Vultei. inter conſil. Facult. Marpurg. *conſi.30. nu.14. & 15. vol.2.*

L. Si tempore.1. iuncto §. ſolet.

§. Cum &.

1 *Operarum debitarum loco precium non præſtatur.*
2 *Operas libertus quas præſtet.*
3 *Neceſſitas quibus priuilegijs gaudeat.*
4 *Operæ an in pecuniam conuertantur.*

OPeræ † promiſſæ debent præſtari non vero pro hiſce pretium dandum aut exigendum. Bald. Operas † tempore manumiſſionis impoſitas libertus præſtabit. Pro futuris operis extra neceſſitatem alimentorum, pretium oon conuentum illicite exigitur, Salyc. Crauett. *conſil.153.* De oeceſſitate † & huius priuilegiis, Tiraquell. *de pœnis cap.33. nu.4.* Alexand. Pomat. Pariſ. VVeſeobec. ad Bartol. *hoc textu.* De ſeruitiis determinandis non mutandis in pretii ſolutioneio, *l. cum ſcimus, §. caueant, C. de agricol. & cenſit.* Tiraquell. *in tract. de nobilitat. priuil. 37. num.137* De operis † an in peenniam counertantur, Huſan. *de homin. propriis n.76. fol.172.* 1 2 3 4

L. Manumiſſionis.2.

1 *Debiti ſolutio creditori beneficium non eſt.*
2 *Beneficij ſub ſpecie nemo falli debet.*

DEbitum pendens † beneficium non præſtat. Promiſſio operarum erronea in futurum non obligat. Bald. ex neceſſitate manumittens, per omnia patronatus iure oon fruitur, Bart. *l. vnum ex familia. §.1. de legat.2.* Quateous ſub nomine beoeficii † nemo fallendus ſit, *l. ſicut §. in commodato D. commodati.* Hippo. Rimi- nald. *in commentar. ad tit. Inſtitut. de donat. in princip. numero 344.* 1 2

L. Qui nummis acceptis 3.

1 *Operæ indebite præſtita condicuntur.*
2 *Operas indebitas exigentium pœna.*

OPerarum † indebita præſtatio condicitur. Manumittens pretio accepto fruſtra exigit operas, Bartol. & Salycet. *l. ſi non ſortem §. Libertus, de condict. indebit.* Zaſ. *libro primo, ſingul. intellect. cap.3. num.70.* De operis † indebitis & nimis grauibus barumque pœnis Gail. *in pract. obſeru. libr.1. cap.17. & libro 2. capit.62. numero 12.* 1 2

L. Si quam.4.

§. Ex hoc.

1 *Libertatis contra fauorem facta promiſſiones non valent.*

EXactio † pretii pro operis præſtandis adimit patronatus ius patrooo, & contra fauorem libertatis promiſſiones factæ non valent, Bald. & Salycet. *ad* 1

hanc legem. Alexand.ad Bartol.*hoc text.*Bald.*ad cap.1.§.ſimiliter.de inueſtitura.*

L.Mater tua.5.

1 *Operæ ante tempus manumiſſo imponi poſſunt.*
2 *Operæ ex neceſſitate manumiſſus grauari nequit.*

1 MAnumittens † ante tempus, quo aſtringitur ad
manumiſſionem, pro tempore anticipato ope-
2 ras imponere pôt, Salycet. Ex neceſſitate † manumit-
tens, operas fruſtra imponit, *hac l.* Bartol. *l.vlt. infra de
obſequijs.*

L.Nec patronis 6.
§.Qui autem.

1 *Operarum præteritarum non futurarum nomine merces exigi poteſt.*
2 *Operæ hæredibus extranei non debentur.*

1 PRo opis† futuris merces illicite exigitur, pro præ-
teritis licite accipitur. Filii bini liberant ab operæ-
2 rũ præſtatione, Bald.Salyc. Hæredibus † extranei,
aut mariti non debentur operæ, Bartol. De priuilegiis
parentibus nomine liberorum competentibus. Syn-
tagma iuris Tholoſani, *lib.3.c.8.n.18.* Chaſſan.*in catalog.
gloriæ mundi parte 11.conſider.12 fol.528.*

L.Si tuis nummis.7.

1 *Manumittens eum, quem nummis eiuſdem emit, operas imponere nequit.*
2 *Pecunia hominis vita eſt.*

1 EMptus † ſuis nummis & manumiſſus operas non
præſtat. Idem ob ingratitudinem in ſeruitutem
reuocari nequit, Salyc.& Bart.ex hoc textu notat Bald.
2 quod pecunia † ſit vita hominis, gl. *in l. aduocati.ſupra
de aduocat.diuerſ.iudic.* Menoch.*conſi.175.n.5.vol.2.*

L.Liberta tua.8.

1 *Operas vxor viro non debet.*
2 *Liberta patrono nubens ingenua ſit.*

1 VXor † non debet operas marito, ſed eo inuito di-
uertere nequit. Beneficiis & pœnis legibus expreſ-
2 ſis contenti eſſe debemus, *hac l.* Bald. Liberta † nupta
patrono pro ingenua habenda Cuman. *conſil.1.*incip.
*nobiln.*Schard.ad Bart.*hac l.* De vxore an ad operas ma-
rito ſit obligata, Ioſeph.Ludou.*deciſ. Peruſina 18.nu.10.*
Petr.Peck.*de teſtam.coniug.li.2.c.9. n.2.l.ſicut,ff de oper. li-
bert.*Marquard. Freher *lib.2. Parerg.c.14.* Matth. Coler.
de proceſſib.executiu.p.1.c.2.nu.196. Crau.*conſil.361.num.13.*
Gail *lib.2 pra.obſeru.c.144.nu.15.* Tiraq *in lege connubiali 1.
nu.16.& de nobilitat.c.20.n.94.*

L.Titius 9.

1 *Fideicommiſſi onus quando locum non habeat.*
2 *Honor æſtimationem recipit.*
3 *Tempus appoſitum principali in appendice repetitur.*

1 ONere † fideicommiſſi grauari is nequit, qui pecu-
niario commodo honoratus non eſt, Bart.*l.planè,
2 §.fin.de legat.1.* Ex hoc textu notat Bald. honorẽ † reci-
pere æſtimationẽ, *l.centonem, de legat.1.* Tempus adie-
ctum libertati videtur repetitum ad limitandum præ-
ſtationem in conditionẽ libertatis adiectam. Tempus
3 † appoſitum in principali videtur repetitum in quoli-
bet appendice & conſequenti, *l.ſi cum Hermes.ſupra lo-
cati.*

L.Liberti 10.

1 *Operæ quando ad hæredem non tranſmittantur.*
2 *Annuæ præſtationes ad onera realia referuntur.*

OPeræ † perſonæ in indiuiduo perſonæ præſtandæ 1
ad extraneum hæredem non tranſmittuntur, nec
marito debentur ex perſona vxoris, *l.qui manumittun-
tur, hoc tit. l.ſi patronus §.ſi quis, de oper. libertor.* Gerhard.
ſingul.35. Bald.& Salyc. *ad hanc l.*Menoch. *conſil.55.lib.1.*
Ex hoc textu notat Bald. materiam† annuarũ præſta- 2
tionum onus reale denotãtium: de quibus plura Bru-
nor.à Sole *in locis communib.vocab. annua præſtatio.fol.63.*

L.Quod ex liberta.11.
§.Is autem.

1 *Operas perdit patronus in nuptias liberta conſentiens.*

NAti ex liberta† ingenui ſunt. Patronus conſenti- 1
ens in nuptias libertæ, iure patronatus equidem
retento, à liberta operas nullas exigit Bart. Bald.& Sa-
lyc.*l.ſi quis hac, §.etiam, hoc tit.* operarum remiſſio fauo-
re libertatis fit per conſenſum tacitum, *hac l.*

L.Qui manumittuntur.12.

1 *Libertus vt ingratus ſit à filio patroni in ſeruitutem reuocari nequit.*
2 *Vxor an virum vagabundum ſequi teneatur.*
3 *Ingratitudo non præſumitur.*

LIbertus † manumiſſus commorandi libertatem 1
habet, & niſi ingratus probetur, à filio patroni in
ſeruitutem non retrahitur, Bart.& Salyc. Sub hoc
textu monet Bal.quæſtionem † de vxore aſtricta ad ſe- 2
quendum virũ vagabundum, de qua materia vide *l.
Mauia.de ann. legat.l.quod niſi ff.hoc tit.* De ingratitudine
quod † non præſumatur niſi probetur, Menoch.*de præ- 3
ſumpt.l.5.c.4.n.11.& li.1.qu.18.nu.6.*

L.In redhibitione.13.

1 *Libertum alienum occultantis pœna.*
2 *Debitorem fugitiuum celans eiuſdem debitum ſoluat.*

LIbertum † alienum occultans in illius locum o- 1
peratum præſtationem debet, *hac l.*Bartol.Bald.
& Salycet.Bald. *conſil.250.* incip. *in quæſtione par-
te 1.*Schard.ad Bartol.*hoc textu* ex hoc textu notat Bald.
recipientes debitores † fugitiuos ad impediendam 2
ſolutionem obligari ad debitorum ſolutionem, *l.quo-
ties,* vbi Iacob.Rebuff.& Celſ.*C.de exactoribus.*

De bonis libertorum & iure patronatus.

TITVLVS IV.

AD rubric. titul. & materiam vide Odofred. Cyn.
Bart.Bald.Angel.Caſtrenſ.Salycet. Cuiac. Vezin.
Suarets *in ſyntagm. commun. opinion. libro ſexto titul 3.fo-
lio 9.* De iure patronatus Cæſar. Lamberteng. Paul.de
Citadin.& Rochum de Curte *in ſpecialib.tractatib.*Euer-
hard. *in topic.legal. ſub loco à libert. ad vaſall.* Petr. Gregor.
Tholoſan.*in ſyntagm. iuris vniuerſi li.14.c.8.*Ioſeph. Lu-
dou. *in commun. concluſ. cap.41.* De huius acquiſitione
per media diuerſa, Roland.a Valle *conſil. 47.num.4.&
5.libro 1.* Menoch.*conſil.90.numer.9.* Couarr. *in practic.
quæſt.cap.36.* Hieronym. Gabriel.*conſil.195. num.1.& 2.*
Turzan.*commun opin.34.* De nominationis iure in ma-
teria iuris patronatus Decian.*conſil.28. lib.3.* De viſita-
tione pendente à iure patronatus, VVeſenbec. *conſil.
48.vol.1.*

L. Multum intereſt 1. §. priore.

1 *Manumiſsionis pactum cum futuro domino initum bonorum poſſeſsionem impedit.*
2 *Fiſcus quando in bonis patroni ſuccedat.*
3 *Confiſcatio an bona futura afficiat.*

1 DAta † pecunia & pactum de manumittendo initum cum futuro domino petimunt bonorum
poſſeſſionem contra tabulas. *hac l.* Bartol. Bald. & Salycet. *l. imperator. ff. de fideicommiſſ. libertat.* Bald. *ad l. pure*
de iure patron. & l. cum qui. de interdict. & relegat.

§. Et ideo.

2 Bonis † patroni publicatis ſucceſſio patrono ante
delictum competens, moriente liberto ad fiſcum de-
3 uoluitur, *hoc §.* Bald. An futura † bona in confiſcatio-
nem trahantur, Boſſ. *in praxi crim. tit. de publicat. bonor. n. 34. & 35.* Brunor. a Sole *in locis communib. vocab. bonorum nu. 21. fol. 138.* intellectum *ad hanc l.* vide apud Ludou.
Molinam *in commentar. de primogen. Hiſpan. fol. 521. nu. 38. col. 2.*

L. Si liberti 2.

1 *Conſenſus diſsimulatus vero aequipollet.*
2 *Tacendo quatenus quis ſibi praeiudicet.*

PAtronus patiens nuptias inter libertum & ancil-
1 lam principis patronatus ius amittit. Conſenſus †
etiam ex diſſimulatione collectus æquipollet vero
conſenſui. Bald. & Salycet. *l. 3. C. de commerc. & mercatorib.* prohibere qui poteſt & per prohibitionem actum
2 ſibi nocentem impedire valet, tacendo † & diſſimu-
lando conſentire videtur Bald. *ad hanc legem.* Menoch.
de praeſumpt. lib. 3. c. 42. n. 6. Et quod talis conſenſus dicatur præſumptus non fictus. *lib. 3. cap. 42. n. 18.*

L. Si quis patronorum 3. § nec eorum.

1 *Patronatus iuris remiſsio quid operetur.*
2 *Reuerentia exemptione non tollitur.*
3 *Natalibus reſtitutus quid conſequatur.*
4 *Negatio ſigno affirmatiuo vniuerſali poſtpoſita quid operetur.*
5 *Natalium reſtitutio de reſeruatis principis eſt.*

1 REmittens † ius patronatus per ſcripturam ſolennẽ
2 aut minus ſolẽnem, omne † ius præter reuerentiã
perdit, & ob ingratitudinem reuocatur in ſeruitutem.
Bartol. Bald. & Salycet. Cyn. *ad l. nec honore, ſupra de epiſcop. & cleric.*

§ Sed quemadmodum. iunctis aliis §. ad finem l.

3 Natalibus † reſtitutus meram ingenuitatem conſe-
quitur, & ob denegatam reuerentiam in ſeruitutem
non reuocatur, perdenti ius patronatus propter delictum, nullus honor amplius debetur, *hiſce §§.* Salycet.
4 *ad hanc l. n. 1.* Ex hoc textu infertur negationẽ † poſtpo-
ſitam ſigno vniuerſali affirmatiuo, æquipollere ſuo
contrario negatiuo, præcedentem æquipollere ſub
contradictorio: de hac materia vide *l. inter cauſas, § non*
5 *omnia. mandati.* De nataliom reſtitutione † *in hoc §.* commemorata vide Crauet. *conſ. 616.* Et quod pertineat ad
ſpecialia principi reſeruata Villalobos *in ſyntagm. com. opin lib. 6. tit. 4.* & alii *ibidem, ſub toto tit allegato.*

Si in fraudẽ patroni à libertis alienatio facta ſit.
TITVLVS V.

AD rubr. titul. & materiam vide Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Daniel.
Moller *in ſemeſtr lib. 5. different. 43.* defendentem, quod
donando non autem per vltimam voluntatem alienando præiudicari domino poſſit. Eberhard. *in Topic. legal. ſub loco à libert. ad vaſal.*

L. Si in fraudem 1.

1 *Alienata in fraudem ſuam patronus quatenus reuocet.*

1 ALienata † in fraudem patroni ab hoc ad legitimã
vſque portionem reuocari poſſunt, *hac l.* Bartol.
Bald. & Salycet. Vincent de Franch. *deciſ. 1. nu. 38.* Menoch. *de arbitrar. lib. 2. caſu 230. nu. 3.*

L. Defuncto quidem. 2.

1 *Heres facto defuncti contrauenire nequit.*

PAtronus † ſi liberti donationem & alienationem 1
habuit ratam, hæredem ad obſeruantiam actus ratificati obligat. Facto defuncti hæres contrauenire
non poteſt, *hac l.* Bartol. Bald. & Salycet. Petr. Surd. *deciſ. 11. n. 14.* Menoch. *conſil. 89. nu. 18. lib. 1.* Ioſeph. Ludou.
commun. concluſ. 16. n. 4. 18. 25. 82.

De obſequiis patrono præſtandis.
TITVLVS VI.

AD rubric. titul. & materiam vide Odofred. Cyn.
Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Cuiac. Zaſ. *lib. 1. reſponſ. cap. 3. fol. 3.* De obſequiis in ſedendo & ſurgendo Chaſſan. *in catalog. Gloriae mundi conſiderat. 10. fol. 10.* Euerhard. *in topic. ſub loco à libert. ad vaſall.* De obſequiis in faciendo conſiſtentibus. Bartol. *ad l. venia. n. 1. C. de edend.* Tholoſan. *in ſyntagm. iuris lib. 6. cap. 19. nu. 32. & lib. 14. cap. 8. num. 7.*

L. Contra patronum. 1.

1 *Famoſa actio liberto contra patronum non datur.*
2 *Honor domino in quouis actu debetur.*

LIbertus † contra patronum actionem famoſam in- 1
ſtituere nequit. *hac l.* Bartol. Bald. & Salycet. *l. 1. ſupra, ſi tutor non geſſerit. l. honor l. parens. ff. hoc tit. l. non debet ff. de dolo.* De famoſis actionibus famoſiſque libellis. Petr. Heig. *in miſcellan. quaeſt. p. 2. ca. 31.* An impune vaſallus contra feudi dominum per famoſam actionem
inſurgat. Zaſ. *ad § ſed iſtae. num. 31. Inſtitut. de actionib.* De
honore in omni † actu debito domino. vide *capite tibi* 2
domino. 63. diſtin. Afflict. *ad c. 1. n. 35. qualiter vaſall. iurat. debeat.* Quod nec audire nec tacere nec diſſimulare velit ea quæ domini honorem lædunt. Afflict. *deciſ. 307. n. 7. & 8.* Schrader. *de feud. parte 10. ſect. 5. n. 129. fol. 173. col. 2.*

L. Liberta 2.

1 *Liberta quatenus nuptiarum intuitu ab operis liberentur.*
2 *Dictionis aut vis.*
3 Aut *dictio aequipollet* etiam *dictioni.*

LIbertę † conſentientibus patronis poſt legitimas 1
nuptias contractas ab operis patrono præſtandis liberantur, *hac l.* Salycet. Bartol. Ex hac lege
notat Bald. quod dictio † *Aut* interdum ponatur & 2
accipiatur † pro dictione *etiam.* De huius dictionis vi 3
Pontan. *ad conſuetud. Bloiſenſ. artic. 7. fol. 116. col. 3.* Pro intellectu legis vide *l. ſicut. ff. hoc tit.*

L. Etiam qui pactione 3.

1 *Operas debent etiam, qui pretio dato manumiſsi fuerunt.*
2 Mero iure *vocabula quid ſignificent.*

MAnumiſſi † pretio dato obſequia patronis de- 1
bent. *hac l.* Bartol. Bald. & Salycet. Ex hoc textu
notat Bald. vocabul. † *mero iure*, intelligi de mera in- 2
terpretatione, *cap. ſtatutum § inſuper, de reſcript nu 6.*

L. Si manumiſſori. 4. § nam ſi.

1 *Patronus ſine venia à liberto in ius non vocatur.*
2 *Dominus à vaſallo iniuriarum conueniri nequit.*
3 *Vaſallus dominum ſine venia in ius an vocare poſsit.*

LIbertus † patronum ſine venia in ius non vocat, 1
& immoderatus & vehemens in verbis honorem patroni lædentibus impune iſta non effundit *hac lege.* Bartolus, Baldus, & Salycet. Eberhard. *in*
Topic. ſub loco à libert. ad vaſall. An nunc vaſallus † domi- 2
num feudi iniuriarum actione conueniat tam coram
Parib. curiæ quam vaſalli ordinario. notat Ludolph.
Schrader. *in tract. Feudali, parte 10. ſect. 5. numero. 130.*

3 131.& 132. An vaſallus domin.conuentutus† ad peten-
dam veniam aſtringatur, Ioachi.Mynſing. *in obſeruat.
imper Cam. cent.4 obſeru.*92.Gerhard.Mazoll.*conſil.* 49.
*num.*12.Bonacoſ. *in Comm.opin. vocab. venia.* Schradet *de
feud.parte* 10.*ſect.*8.*n.* 55. 57. 58. 59. vbi aſſerit iure ciuili
veniæ petitionem non eſſe neceſſariam: Saxonico au-
tem omiſſam nocere. de hac materia plura tradit Cle-
mentin.*autr. de patria poteſtat.cap. 6.effect.* 3. Duennas *reg.*
351.*ampliat.*7.

L.Etiam liberis 5.

1 *Operæ patroni damnati liberis debentur.*

1 PAtroni † damnati liberis libertus obſequium &
reuerentiam præſtabit, *hac lege.* Bartol.Bald.& Sa-
lycet.*l.*19.*de iure patronat. cap. illud. vero* 2.*Nouella vt
liberti &c.*78.

L.Libertos 6.

1 *Operas ſolitas tantum libertus præſtat.*
2 *Operarum nomine quatenus patronus agat.*
3 *Operæ ruſticorum non ſunt extendenda.*
4 *Operæ inſolita per impreſſionem extorta cenſentur.*

1 LIbertus† ad obſequium non ad operas inſolitas &
nō impoſitas tenetur: libertus ad operas inſolitas
requiſitus haſce denegans in vincula non eſt con-
2 iiciendus. *hac l.*Salycet. quomodo patronus † contra li-
bertū agat de obſequio ſibi præſtādo, & de iniuria il-
lata. Speculat.*in Tit.de offic. omni.iudic.*§.2.*verb.ſi vero*, &
verſ. 35.& *ſequenti.*Idem *in Tit.de litis conteſtat.* §. 2.*verſic.*
3 35.De obſequiis & operis† à libertis, colonis, ruſticiſq;
intra limites relinquendis non autem extendendis vi-
de *cap.dilecto,de offic. Archidiacon.extra.* Huſan.*de hominib.*
4 *prop.fol.*171.*n.*67. Et quod vltra morē † exactæ & præ-
ſtitæ per impreſſionem extortæ cenſeantur, *leg.ſi per
impreſſionem. C. de his quæ vi metuſue &c. cap. ſane. de ex-
ceſſib.prælator. extra.* Item quod determinata intra ter-
minos relinquenda ſint officia. Henric.à Roſenthal *in
Tract.de feud parte.*1.*cap* 8.*concluſ.*22.*num.*4. Gail. *in pr. ob-
ſer.lib.*1.*cap.*17.*n.*1.& *lib.*2.*cap.*62.

L.Neque libertis 7.

1 *Priuigni quando liberorum nomine contineantur.*
2 *Qualitas perſonarum attendi debet.*

REuerentia patrono a liberto debita priuignis et-
iam non eſt detrahenda, *hac leg.* Bald. & Salycet.
1 De priuignis† quando liberorum nomine contineao-
tur & liberorum commodis gaudeant. Hieron. Treut-
ler *vol.*1.*diſput.*10.*theſi* 4.*fol.*81.

§.Præſes igitur.

2 Qualitatem† perſonam in arbitrariis Iudex atten-
det. Bald.*ad hanc legem & præſentem* § *ad l. tutor petitus* , §.
quæ tutorib. de adminiſtrat.tutor.

L.Nec patrona 8.

1 *Vxori patroni à liberto reuerentia debetur.*
2 *Vxor in obſequii iure communionem cum marito habet.*

1 OBſequia† & reuerentiæ iura, patrono debita eiuſ-
dem vxori legitime libertus nō denegat. *hac lege. l.*
2 *vt iure, in fine, de oper.libertor.* De vxore† in reuerentiæ &
obſequii iure commonionē cum marito habente, vi-
de Frider.Huſan.*in tract. de hominib.propriis.cap.*5.*fol.*158.
*nu.*45.

De libertis & eorum liberis.

TITVLVS VII.

AD rubric.titul. & materiam, vide Gudofred. Cyn.
Bartol.Bald. Angel.Caſtrenſ.Salycet.Cuiac.And.
Tiraq. *in repetit.l.ſi vnquam,verb.libertis C.de reuocand. do-
nation.*Euerhard.*in topic. Legal. ſub. loco à libert. ad vaſall.*
Camill. Gallin. *in commentar. ad titul.de verbor. ſignificat.
lib.*7.*cap.*18.*nu.*7.

L.Non eſt ignotum 1.

1 *Manumittens ex neceſſitate in ſeruitutem reuocare ne-
quit.*
2 *Legitimatus ingratus an in priſtinum ſtatum reuocari poſ-
ſit.*

EX fideicommiſſo † & neceſſitate manumittens, 1
ius reuocandi in ſeruitutem non habet, Bald. &
Salycet. *ad hanc l.*Iohan.Meichſner *in deciſ. imper. Cam.
deciſ.*8.*nu.*10.*fol.*103.Sub hac lege mouet Alban. quæ-
ſtionem in additionib. an legitimatus † ingratus in 2
priſtinum ſtatum reuocari poſſit. de qua vide Roman.
*conſil.*459.

L.Si manumiſſus 2.

1 *Manumiſſus quatenus in ſeruitutem reuocari poſſit.*
2 *Delicta parentum quando filiis noceant.*
3 *Reſtitutus libertati quid conſequatur.*
4 *Reſtitutio damnatorum quid commodi ferat.*
5 *Reſtitutio an retro ad tempus perditionis trahatur.*

OB iactantiam,† contumaciam, leuiſque offenſæ 1
culpam libertus manumiſſus in priſtinam ſeruitu-
tem reuocari poteſt. Bartol.Bald.& Alex.Cœpoll.*con-
ſil.*58.incip.*caſus.*Ludou.Roman.*ſingul.*683.

§.Filiis.

Delicta ob quæ pater† libertus in ſeruitutem reuo- 2
catur nocent liberis poſt delictum, non ante natis *hoc.*
§.*l.fin.infra hoc tit.*De parentum delictis quando in feu-
dis filiis obſint. Roſenthal *in tract. feud. cap.*11. *memb.* 2.
*concluſ.*3.*n.*4.*fol.*359. Delicta quando conſanguineis de-
functi imputentur ac noceant. Felyn. *ad cap. Petrus. de
homicid. volunt.vel caſual.*

§.Sane ſi is.

Per ſententiam† libertate priuatus ſine principis re- 3
ſtitutione amiſſam libertatem non recuperat. De re-
ſtitutione tali, quidnam iſtinſmodi reſtitutio tribuat
atq; conferat. Zabarell.*ad clem. quia. de electionib.*Bartol.
ad l.fin.C.de ſentent.paſſ. Damnatorum reſtitutionem † 4
& commoda talium reſtitutorum proſequitur Petr.
Heig. *in miſcellan. quæſt.part.*2.*cap.* 22. *fol.*181. Et an reſti-
tutio† retro ad tempus perditionis trahatur Bald.*con-* 5
ſil. 64.*part.*5.

*L.Liberti non modo.*3.

1 *Ingrati liberti in ſeruitutem etiam à patroni hæredibus re-
uocantur.*

OB reuerentiam† ſubtractam patronorum hæredi- 1
bus, hiſce ius in ſeruitutem reuocandi ingratos li-
bertos competit, *hac l.*Salycet.& Bald.*l.* 2.*ſupra,de in ius
vocand.*

L. Libertinæ 4.

1 *Ingratus libertate accepta ſe indignum reddit.*

LIberti & eorum liberi propter ingratitudinem
in ſeruitutem reuocantur. Bartol.Bald. & Salycet.
*ad hanc.l.*quatenus ingratus† indignum ſe reddat 1
libertate accepta aliiſque beneficiis, Anton.Peregrin.
in tract.de iure & priuileg.Fiſci.lib. 2. *tit.* 8. *nu.*1. Roſenthal
*de Feud.cap.*10.*concluſ.*38.*nu.*83.

De iure aureorum annulorum & de natalibus reſtituendis.

TITVLVS VIII.

AD rubric. titul. & materiam, vide Odofred. Cyn.
Bartol.Bald. Angel.Caſtrenſ.Salycet.Cuiac.Iaſon.
*ad l.ſed ſi hac,de in ius vocād.*Villalobos, Cheſian.Kircho.
Vezin.Suarets, Viuium, Fichard.*in ſynt. commun. op.lib.*
6.*tit.*4.*fol.* 15.& 16. De natalium reſtitutione. Crauett.
conſil. 616.Zaſ.*ad l. de vnoquoque à num.*12.*ad* 22.*de re iudi-
cat.* Et de iure annulorum Syntagma iuris Tholoſan.
*lib.*14.*cap.*9.*n.*2.& 3.

L.Natales antiquos 1.

1 *Natales antiquos ſolus princeps reſtituit.*

2 Legi-

1 *Legitimatio imperatoris an ad munera eccleſiaſtica proſit.*

1 NAtales † antiquos & ius ingenuitatis non ordo, ſed princeps & imperator reſtituunt *hac l.* Bartol. Bald. & Salycet. *l. 2. de natalib. reſtituendis.* Alciat. *ad l. 1. de verbor. obligat. n. 48.* Villalob. *in ſynt. com. opin. lib. 6. tit. 4.* Alex. *conſil. 187. n. 11. lib. 5.* quatenus ſoli imperatori & principi ſuperiorem non recognoſcenti & ſpecialem delegationem habenti hoc ius competat. Synt. com. opin. *allegat. lib. 6. tit. 3. nu. 3. 4. 5.* Num principi inferiori in ſuo territorio idem ius competat. ſyntagma opin. 2 *alleg. lib. & cap. nu. 6.* An legitimatio imperatoris † proſit ad munera eccleſiaſtica. Negatiuã defendit Couart. *de ſpon'alib. parte 2. cap. 8. §. 8. num 18.* Kitchou. *in alleg. ſyntagm. loco nu. 12.*

L. Aureorum vſus 2.

1 *Natalibus reſtituti fiunt ingenui.*
2 *Imago ſimilitudinem deſignat.*
3 *Legitimationis inſtrumentum illegitime quem natum eſſe arguit.*

1 NAtalibus † reſtituti efficiuntur ingenui, non qui duntaxat ius aureorum annolorum ſunt conſe-
2 cuti *hac l.* Salyc. imago † ſimilitudinẽ, non propriam rei
3 ſubſtantiam denotat. inſtrumentum & diſpenſatio † ſuper legitima natiuitate arguit quem eſſe illegitime natum Salycet. *ad hanc leg.* Bald. & Roman. *ad leg. 1. in princip. de noui oper. nuntiat.* Caſtrenſ. *ad l. decem, de verbor. obligat.* Alberic. de Roſat. *in dictionar. iuris, ſub vocab. imago.*

Authen. Sed hodie.

1 *Manumiſſio ius aureorum annulorum tribuit.*

1 AVreorum † annulorũ ius nunc per nudam manumiſſionem acquiri poteſt, hoc textu. Bald & Salycet.

Qui admitti ad bonorum poſſeſſionem poſſunt, & intra quod tempus.

TITVLVS IX.

AD rubric. titul. & materiam vide Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Alexand. Iaſon. Iohan. Marium Iacobin. Riminald. Decium, Hippol. Riminald. Cagnol. Andr. de Barbatia, Iacob. de Nigris, Sebaſt. Sapiam *vol 8. repetition.* Iohan. Bolognet. Alciat. Camill. Plaut. Donat. a Fina Villalobos, Suarets, *in ſyntagm. commun. opin. lib. 6. tit. 5.*

L. Bonorum poſſeſſio 1.

1 *Bonorum poſſeſſionem ſibi delatam filius ignorante patre agnoſcere poteſt.*

1 FIlius † ignorante patre bonorum poſſeſſionem ſibi delatam agnoſcere poteſt. & patri ex ratificatione inſecuta filii agnitio prodeſt, *hac lege.* Bartol. Bald. & Salycet. Graſſ. *in recept. ſentent. §. bonorum poſſeſſio, ſub quaſtion. diuerſis* Bartol. *conſil 129. incip. quidam.* Cotlet. *ſingul. 150 vocab. iuramentum. & ſingul. 172. vocab. Minor.* Bolognet. *ad hanc l. fol. 16.*

L. Si bonorum. 2.

1 *Bonorum poſſeſſio intra centum dies peti debet.*
2 *Terminus ſuum diſpoſitum limitat.*

1 BOnorum † poſſeſſio petend: habet tempus ad centum dies limitatum. *hac leg.* Bald Salycet. & Alex.
2 Termini natura eſt ſuum † diſpoſitum limitare: An autem tales termini limitati ſint peremptorii, & fatales continui vel vtiles. Ludolph. Scrader. *conſil. 4. parte 1. à nu. ad 5. item à nu 8 ad 11.*

L. Infantis nomine 3.

1 *Bonorum poſſeſſio quatenus tranſmittatur.*

1 BOnorum poſſeſſio † per tutorem nomine infantis agita, vt perfecte acquiſita ad hæredes tranſmittitur, *hac l.* Bartol. Bald. Salycet. *l. ſi infanti, de iure deliber. infra.* Quatenus hodie tranſmittatur licet non ſit agnita, notat Suaretz *in ſyntagm com. opin lib. 6. tit. 5. n. 4. fol. 174. ol. 1.*

L. Emancipata 4.

Bonorum poſſeſſio vnde liberi ad heredes non tranſmittitur.

EMancipati niſi intra annum agnouerint poſſeſſionem, horum hęredes iure trãſmiſſionis ad ſucceſſionem non admittuntur, Salycet. & Alex *ad hanc l.* Bonorum poſſeſſio † vnde liberi non tranſmittitur ad hæredes. Bald. *ad hanc legem.* Petr. Surd. *deciſ 158.* Intellectu ad hanc legem vide apud Cagnol. *tom. 2. repetit. num. 23. & 26 fol. 441.* 1

L. Quamdiu 5.

1 *Ignorantia bonorum poſſeſſionem non agnoſcentem excuſat.*

IGnorans & non † agnoſcens bonorum poſſeſſionẽ excuſatur. Incerto, ex quo titulo bonorum poſſeſſio competat, non currit tempus petendæ bonorum poſſeſſionis. Succeſſioni ab inteſtato locus non eſt quamdiu ſucceſſio ex teſtamento defertur. Bartol. Bald. & Salycet. *ad hanc l.* Bøer. *deciſ. 112. n. 1.* Iohan. Baptiſt. Cutta *in tract. de facti ſcientia & ignor. inſpect. 22. n. 1.* 1

L. Iuris ignorantia 6.

1 *Ignorantia iuris quando mulieribus non proſit.*

IN lucris † ignorantia iuris mulieribus non prodeſt. Bartol. Bald. & Salycet Decius *conſil. 402. incip. caſus.* Schard. & Pariſ ad Bartol. *hoc textu.* Mynſing. *in pract. Cam. obſeruat cent. 6. obſeru. 47.* Tiraq. *de retract. lignagier, §. 35. nu. 27. gloſſ. 4.* 1

L. Bonorum 7.

1 *Bonorum poſſeſſionem pupillus ſine tutoris autoritate agnoſcere nequit.*

TVtor † ſine pupillo, non hic ſine tutore bonorum poſſeſſionem delatam agnoſcere poteſt. *hac lege.* Bartol. Bald. & Salycet. Anton. Corſet. *in tract. de poteſtat. regia, parte 2. n. 5.* 1

L. Quicunque res 8.

1 *Ignorantia facti bonorũ poſſeſſionem non petenti non obeſt.*
2 *Impedito legitima tempora non currunt.*

IGnorantia † facti impedit, ne tempus petendæ bonorum poſſeſſionis currat. Bartol. Impedito ex iuſta cauſa, ignorantia facti iuſtaque abſentia tempus petendæ bonorum poſſeſſionis non currit. Salycet. probabilis ignorantia iuris & facti ignoranti vltima tempora currere impediunt. *hac l.* Bald. quatenus impedito † legitima non currant tempora, not. in *l. 1. C. de annalib. exception.* Menoch. *conſil. 426 n. 44. lib. 5.* Cuiac. *lib. 17. obſer. cap. 19.* 1 2

L. Vt verborum 9.

1 *Bonorum poſſeſſio congruo tempore agnoſcenda.*

BOnorum † poſſeſſio congruo tempore agnoſcenda coram iudice, & agnita ſine decreto interueniente liberat à bonorum periculo, *hac l.* Barrol. Bonorũ poſſeſſio coram quocunque iudice peti poteſt, Salycet. quod ſit petenda coram iudice competenti Bald. *ad hanc l.* vide Cagnol. & Decium. Donat. à Fina *in ſynt. com opin. lib. 6. tit. 5. n. 10.* quod hodie non ſit neceſſaria *ibidem n. 8.* pro intellectu legis vide Cagnol. *tom. 3. repetit. num. 14 fol. 447. & n. 27. fol. 448.* Fachin. *lib. 5. controuerſ. cap. 74.* 1

Quando non petentium partes petentibus accreſcant.

TITVLVS X.

AD Rubric. Titulum & materiam vide Odofred. Cyn. Bartol. Bald Angel. Caſtrenſ. Salycet. Marium Iacobin. Riminaldum, Iaſon Hippolytum Riminaldum, Alexandrum, Cagnol. Decium, Paulum de Monte Pico *vol. 8. Repetit.* Alciatum *libro quarto*

Para-

*Paradoxon.c.*8.Donat.à Fina, Villalob.Fichard.Suaretz *in ſyntagm.commun. opin.lib.*6.*tit.*6.*fol.*17. Socin.*reg.* 166. Menoch.*conſil.* 797.*n.*8. 9.*lib.*8.ius accreſcendi num in feudis locum habeat notat Crauett.*conſil.*965.*nu.*1.Regnet.Siatin. inter conſilia Facultatis Marpurgenſ. *vol.* 2.*conſil.*15.*n.*3.*fol.*137.

L. Quotiens pluribus.

1 *Accreſcendi iure non petentium portiones ad petentes pertinent.*

2 *Accreſcendi ius locum habet inter ſuccedētes iure prætorio.*

1 IN ſucceſſionibus† portiones deficientium & non petentium accreſcunt petentibus. Inter ſucceden-
2 tes† de iure prætorio locum habet ius accreſcendi. Bartol.inter bonorum poſſeſſores eſt locus iuri accreſcendi.Bald.Roman.*conſil.*315.incip.*in caſu.* Decius *conſil.*263.incip.*in contract.*Graſſ.*in recept.ſentent.*§. *ius accreſcendi.ſub num.diuerſis.*Camill. Borell. *conſil.*13.*num.* 8.15. Decian.*conſil.*91.*vol.*2.*nu.*10.11.12.Medices *de acquir.poſſeſſion.gl.*1.*parte* 1.*nu.*186.*ad* 277. Carol. Tapia.*ad l.fin. de conſtitut.princip.p.*1.*cap.*2.*num.* 2. Viuius *deciſ.* 406.*lib.*3. Modeſtin.Piſtoris *in miſcellan.Quæſt.parte* 1. *quæſt.*29.Arnold.à Reyger *in theſauro iuris ſub.lit.A. rub.de iure accreſcendi nu.*32. 33. 34 *fol.*9.*&* 10. Daniel Moller *in Semeſtr. lib.*5.*cap.*27.Dauth *in commentar.de Teſtament.ſub Tit. Effectus inſtitutionis.n.*399.Mantic.*de coniect.vlt.voluntat.lib.* 4.*tit.* 10. Simon de Prætis *de interpretat.vltimar.voluntat. lib.*3.*dub.*8.*ſolut.*1. Vaſqui.*de ſucceſſion.progreſſu lib* 2.*in præfat.num.*24. Alex. Trentacinque *in tract. de ſubſtitution. vulgari cap.*14.Hieron.de Cæuallos *pract.quæſt.* 261.

De bonorum poſſeſſione ſecundum tabulas.

TITVLVS XI.

AD rubric.titul. & materiam vide Odoſted. Cyn. Bartol.Bald.Angel.Caſtrenſ.Salycet.Cuiac.Alex. Iohan. Mariam Iacob. Riminald. Iaſon.Decium,Iohan.Bolognett. Alciat. Vaſq. *intr.de ſucceſſion.creation.*§. 10.*fol.*30.Alciat.Graſſ.*in recept.ſentent.vocab. bonorum poſſeſſio.*Suaretz *in ſyntagm.commun opin.lib.*6.*tit.*7.*fol.*19.

L. Pendente.1.

1 *Bonorum poſſeſſio ſecundum tabulas quando peti nequeat.*

1 PEndente† lite ſuper iuribus teſtamenti & in dubio caſu an bonorum poſſeſſio locum habeat, non poteſt peti bonorū poſſeſſio ſecundū tabb. *hac l.* Bartol.pendente dubio de viribus teſtamenti bonorum poſſeſſio peti non poteſt. Salycet. Cacheran. *deciſ.*47.*n.*2.Amatis *deciſ.prouincia Marchiæ* 15.*nu.*1.

L. Bonorum quidem 2.

1 *Bonorum poſſeſſio ſecundum tabulas quando locum habeat.*

2 *Teſtamentum per quot teſtes probetur.*

1 SI teſtamentum † mediante ſcriptura eſt conditum, locum habet directa bonorum poſſeſſio ſecundum tabulas,quod ſi coram 7.teſtibus eſt confectum,vtilis bonorum poſſeſſio ſecundum tabulas locum habet.
2 Alea. Bartol. Per quot teſtes reprobetur † teſtamentum.Socin. *conſil.*229. incip. *primo aſpectu l.* 2.*in fine ff. hoc tit.l.vlt.in fine,ſupra de codicill.*Oldrad.*conſil.* 297. Fulgoſ. *conſil* 56.Decius *conſil.*105.

De bonorum poſſeſſione contra tabulas, &c.

TITVLVS XII.

AD rubric.titul & materiam, vide Odofred. Cyn. Bartol.Bald. Angel. Caſtrenſ. Mariam Iacobin. Riminald. Decium Alex. Iaſon. Cuiac. Graſſ. *allegato ad titul.præcedentem loco.*

L. Liberi 1.

1 *Legata coniunctis perſonis rupto etiam teſtamento debentur.*

RVpto † teſtamento per bonorum poſſeſſionem contra tabulas coniunctis perſonis legata debentur.Bartol.Salycet. Alea. Iaſon.*conſil.*113. incip. *ita concorditer.parte* 1. Decius *conſil.*87.*col.penult.* Alban.ad Bartol. *hoc textu.* 1

L. Poſthumo. 2. §. Et ſi.

1 *Poſthumi natiuitate teſtamentum rumpitur.*

NAtiuitate †poſthumi præteriti teſtamentum ipſo iure rumpitur,& nihilominus intētari poteſt bonorum poſſeſſio contra tabulas. Bald. Salyc. & Alex. bonorum poſſeſſio contra tabulas datur ei qui non eſt inſtitutus nec ea hæredatus.Bartol.Bald.*conſil.*12.incip.*quidam parte* 1.Decius *conſil.*105.incip. *Et pro tenus.* 1

De bonor.poſſeſſ.contra tabulas liberti quæ patronis liberiſque eorum datur.

TITVLVS XIII.

AD rubric. titul. & materiam vide Cyn. Bartol. Bald. Caſtrenſ. Salycet. Alea. Iohan. Mariam Iacobin.Riminald.Cuiac.

L. Licet ex cauſa 1.

1 *Patrono legitima portio à liberto adimi nequit.*

2 *Teſtamentum per bonorum poſſeſſionem contra tabulas, quouſque reſcindatur.*

PAtrono †ſi libertus legitimam portionem ademit, datur bonorum poſſeſſio contra tabulas ad auocandam legitimam portionem. Alex.Bald.Salycet. 1
Per bonorum† poſſeſſionem contra tabulas reſcinditur teſtamentum ad legitimam vſque portionem, Bald.*l. ſed cum patrono.ff. de bonor.poſſeſſ.& l.fine* §.*excluditur.ff.de iure patronat.* 2

L. Patronus liberti 2.

1 *Bonorum poſſeſſionem patronus quando perdat.*

MErcedem† pro operis accipiens perdit bonorum poſſeſſionem contra tabulas.Salycet.& Bartol.*l. ſi quis infra,de oper.libertor.l.vltim.infra de codicill.* 1

Vnde liberi.

TITVLVS XIV.

AD rubric.titul.& materiam, vide Odofred. Cyn. Bart.Bald.Caſtrenſ.Salycet.Cuiac. Alea. Iohan. Mariam Iacob.Riminald. Iaſon.Decium, Alciat.Graſſ.*in recept.ſentent. vocab. bonorum poſſeſſio.* Paul. de Monte Pico.Benedict.Plumbin.Angel.Peruſ. *vol.*8.*repetit.*

L. Si auus tuus 1.

1 *Bonorum poſſeſſionem agnoſcentes liberi heredes efficiuntur.*

2 *Emancipati liberi quomodo ſuccedant.*

BOnorum† poſſeſſio vnde liberi filios agnoſcentes pro rata efficit hæredes,Alex. Filii emancipati† æqualiter ſuccedunt patri per bonorum poſſeſſionem vnde liberi:Bartol.Mate.Anton.de Amatis, *deciſ prouincia Marchiæ* 44. *nu.* 11. Coſta *in tract.de rata præmiſſo* 2. *nu.*1. Bertazol.*in tract.clauſul.clauſ.*37.*gl.*3. 1 2

L. Ex teſtamento 2.

1 *Teſtamentum ſucceſſionem ab inteſtato excludit.*

2 *Teſtamentaria ſucceſſio non adeo legitima eſt, quam illa, quæ ab inteſtato fit.*

TEſtamentario† hærede exiſtente ſucceſſioni ab inteſtato non eſt locus. Alea.*ad l.præcedentem.l. ſupra de bonor.poſſeſſ.ſecun.tabul.* Bartol.De ſucceſſione† ab inteſtato quod magis ſit legitima quam teſtamentaria Iohan. Gœddæ. *ad l.*130.*num.*2.*de verbor. ſignificat.* Ad hate- 1 2

materiam legis vide *l. quamdiu* iunctis temiſſionib. *de acquir. hæredit.*

L. Qui ſe patris 3.

1 *Ano hereditate patris repudiata quomodo ſuccedi poſſit.*

1 REpudians † hæreditatem patris, ad aui prætorio duntaxat iure admittitur. Bartol. *ad hanc legem. nu.* 1. Salycet. *nu.* 3. Bald. *num.* 1. Boer. *deciſ.* 96. *nu.* 10. pro intellectu legis vide Cagnol. *tom.* 3. *repetit. nu.* 19. 30. 31. Vaſquius *in tr. de ſucceſſ. reſ.* §. 14. *n.* 2. Marc. Mantuam *ſingul.* 197. Fachin. *lib.* 6. *controuerſ. cap.* 49. Cæuallos *pract. quæſt.* 161.

Vnde legitimi & vnde cognati.

TITVLVS XV.

AD rubric. titul. & materiam, vide Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Iohan. Mariam Iacobin. Riminald. Iaſon. Decium.

L. Conſobrinorum 1.

1 *Bonorum poſſeſſio vnde cognati quando locum habeat.*

1 COgnati † ex transuerſa linea cognatis iure prætorio ſuccedunt per bonorum poſſeſſionem vnde cognati. Alex. Bartol. Salycet. Intellectum ad hanc legem tradit Cagnol. *tom.* 1. *repetitio. nu.* 100. *fol.* 40x.

L. Cum propiorem 2.

1 *Bonorum poſſeſſio vnde cognati ex conſobrina nato competit.*

1 QVaſi ex † conſobrino natus ſuccedit per bonorum poſſeſſionem vnde cognati. *hac l.* Bartol. Alex. & Salycet.

L. Nepotibus 3.

1 *Bonorum poſſeſſio vnde cognati nepotibus ex filia quomodo detur.*

1 NEpotes † ex filia nati ſuccedunt aub in capita per bonorum poſſeſſionem vnde cognati. Bald. Bartol. Salycet. *Nouella* 118. *c.* 1. B. unorus à Sole *in locis commun. vocab. deſcendentum fol.* 331.

L. Non hoc 4.

1 *Probatio neceſſaria concludens ſit.*

2 *Abeſſe contingens non probat eſſe.*

1 NOn probat † hoc eſſe quod contingit abeſſe. Bar-
2 tol. Probatio neceſſaria † concludere debet Salycet. Hæredem ſe allegans euidenter hoc probabit. Surd. *deciſ.* 104. *n.* 1. 2. Hieron. de Cæuallos *in pract. quæſt. opin. comm. contra communes cap.* 280.

L. Certum eſt 5.

1 *Cognati cum agnatis hodie æqualiter ſuccedunt.*

1 COgnati † hodie prætorio auxilio cum agnatis æqualiter ſuccedunt. Bartol. De iure prætorio nemo ex neceſſitate ſuccedit. Salycet. Diaz. *regul.* 21. Vincent. de Franch. *deciſ.* 149. *n.* 1. Hieron. Magon. *deciſ. Florent.* 106. *n.* 4. Menoch. *de arbitrar. iudic. lib.* 1. *quæſt.* 17. *nu.* 14. Brunor. à Sole *in locis commun. vocab. conſcientia fol.* 661.

De ſucceſſorio edicto.

TITVLVS XVI.

AD rubric. titul. & materiam vide Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Alex. Iaſon. Decium, Alciat. Cuiac. Chæri[illegible] Villalob. Donat. à Fina Socin. Suarets, Muſcul. *in Theſaur. commun. opin. lib.* 6. *t.* 8.

L. Si mater tua.

1 *Succeſſorio edicto quando locus ſit.*

2 *Transmiſſionis ius quando locum habeat.*

3 *A ſucceſſione priores gradu excluſi an ſequentibus locum faciant.*

PRiore † in gradu & ordine ob morbum aut furorem omittente agnitionem poſſeſſionis gradu in ſequenti propior ad petitionem admi[illegible] de petitione fruitur *hac lege.* Bartol. Bald. & Salycet. [illegible] ton. Rubeus *conſil.* 98. & 118. Chærian. & Villalobos *in ſyntagm. com. opin. lib.* 6. *tit.* 8. *n.* 1. 6. quatenus prox[illegible] † transmiſſionis iure hæreditate etiam non [illegible] admittantur, allegatum Syntagma *citato tit. nu.* [illegible] 24. An gradibus prioribus excluſi † ſequentes [illegible] dant. pro affirmatiua vide Iaſon. *ad hanc leg. n.* [illegible] *ceſſionib. de diuerſ. & tempor. præſcript.* pro negatiua [illegible] *l. illam, col.* 4. *de collat. infra.* Menoch. *conſil.* 247. *n.* 17.

L. Si auiæ 2.

1 *Succeſſorium edictum quatenus ſequenti in gradu locum faciat.*

SI gradu prior † non agnouit poſſeſſionem prout debuit, per ſucceſſorium edictum ſequens ad bonorum poſſeſſionem admittitur, *hac l.* Alex. Bald. & Salycet. Fulgoſ. *conſil.* 36. incip. *quid magis.* Bald. *conſil.* 132. incip. *quanquam p.* 2. Vincent. de Franch. *deciſ.* 149. *n.* 1. Frater auiæ in ſucceſſione nepotum ex filio excludit filium alterius fratris præmortui. Iaſon *ad hanc legem. nu.* 6. Menoch. *conſil.* 124. *nu.* 84. *lib.* 2. 1

De Carboniano edicto.

TITVLVS XVII.

AD rubric. titul. & materiam vide Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Alex. Iohan. Mariam Iacobin. Riminald. Decium, Iaſon. Cuiac.

L. Si tibi ac filio. 1.

1 *Carboniani edicti beneficio filius impubes, cui ſtatus quæſtio mouetur, in controuerſa bona immittendus eſt.*

IMpuberi † filio ſi mouetur quæſtio ſtatus & hæreditatis, ex Carboniano edicto differtur quæſtio in tempus pubertatis, & impubes præſtita cautione, ſi non poſſidet, poſſeſſor hæreditatis conſtituitur. Impubere non ſatisdante litem mouentes in poſſeſſionem cum impubere ſimul immittuntur. Bartol. Alex. Bald. & Salycet. Num huic edicto in ſucceſſione matris locus ſit. Iaſon *ad hanc leg. nu.* 2. Guido Papæ *quæſt.* 219.

L. Carbonianum 2.

1 *Carboniano in edicto ſummarius proceſſus adhibendus.*

2 *Carbonianum edictum quando locum habeat.*

CArbonianum † Edictum per cognitionem ſummarie decidendum, Bald. Carbonianum edictum 1
† decernitur ſemiplene probanti legitimum matrimonium & natiuitatem iuſtam, *hac leg.* Alex. Vincent. 2
de Franch. *deciſ.* 336. Ludou. Molina *in tract. de primogen. Hiſpan. lib.* 2. *cap.* 16. *n.* 41. vbi de alimentorum reſtitutione ſimul agit.

Vnde vir & vxor.

TITVLVS XVIII.

AD rubric. titul. & materiam, vide Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Caſtrenſ. Salycet. Alexandr. Iohan. Mariam Iacobin. Riminald. Decium Iaſon. Cuiac. Viuium, Donatū à Fina, Suaretz, Villalob. *in ſyntagm. commun. opin. lib.* 6. *tit.* 9. Schneidw. *ad tit.* 1. *lib.* 3. *Inſtitut. rubric. de ſucceſſ. viri & vxor.*

L. Maritus 1.

1 *Coniuges in ſucceſſione hodie fiſco præferuntur.*

Coni-

1 COninges† hodie deficientib. parentibus, liberis & conſanguineis fiſco excluſo in ſolidũ ſucceſſionis ab inteſtato ius mutuum habent, *hac l.* Bartol. Bald. Alex. & Iaſon. Duennas *regul.* 57. Syntagma com. opin. *lib.* 6. *tit.* 9. *nu.* 2. *fol.* 16. Suaretz *alleg. cap. & lib. ſyntagma. n.* 3. *fol.* 30. Pro intellectu legis vide Iohan. Cephal. *conſil.* 53 *n.* 65. *lib.* 1.

Authen. Præterea.

1 *Coniunx inops quomodo diuiti ſuccedat.*

1 SVperſtes coniugum † inopia laborans liberis tribus aut paucioribus extantibus, in quartam, pluribus tribus exiſtentibus, in viutilem ſuccedit, retenta proprietate iiſdem liberis, quibus defunctis proprietatem portionis competentis conſequitur, *hoc textu.* Alex. Bartol. Bald. Salycet. Iaſon. Fulc. *ſingul.* 119. *fol.* 17. Vincent. de Franch. *deciſ.* 318. Franciſc. Viuius *in commun. opin. vocab. vxor.* Iohan. Baptiſt. Coſta, *in tract. de rata & quota quæſt.* 84. Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *deciſ. Pedemõt.* 61. Cephal. *conſ.* 671. *lib.* 5. quid iure Saxonico quoad huius textus diſpoſitionẽ in vſu ſit notat Zobel in *different. Saxon. different.* 7. Reinhart. *differ.* 34. *parte.* 1. *f.* 222. item *fol.* 407. & *fol.* 471. Iacob. Thoming. *deciſ.* 40. Schurer. *in tract. ſucceſsion. ab inteſtat. tit.* 16. Matth. Coler. *de proceſsib. executiu. parte* 1. *cap.* 3. *num.* 16. & 17. item *n.* 255. & 256. Hartman. Piſtoris *in miſcell. quæſt. parte* 1. *quæſt.* 4. & 5. Schneid *ad tit.* 1. *lib.* 3. *Inſtitut. tum, tit. de ſucceſſ. inter vir. & vxor. fol.* 428.

De repudianda bonorum poſſeſſione.

TITVLVS XIX.

AD rubric. titul. & materiam vide Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Alex. Decium, Iaſon. Cuiac.

L. Emancipatus 1.

1 *Bonorum poſſeſsioni ſemel renuncians emancipatus filius denuo ad eandem redire nequit.*

2 *Repudiata ſemel reſtaurari amplius nequeunt.*

1 EMancipatus† ſemel renuntians poſſeſſioni ad illam prætextu abſentiæ patroni aut aduocati non redit nec admittitur, *hac l.* Bald. Salycet. & Alex. De
2 repudiatis† ſemel quod vt extincta recuperari ac reſtaurari non poſſint. *l.* 1. §. *quod ſemel. de ſucceſſor. edict.* Tiraq. *in commentar. de primogenitur. quæſt.* 28. *nu.* 4. Iohan. Baptiſt. Weber *diſtinct.* Bartol. 814. Schrader. *conſ.* 1 *nn.* 578. *fol.* 190. & *conſil.* 4. *nu.* 6. *fol.* 436. & 437. Tiraq. *de retract. lignagier* §. 1. *gl.* 9. *n.* 121. 122. & *ſeqq.*

L. Filio delatam. 2.

1 *Bonorum poſſeſsionem in fraudem filii pater repudiare nequit.*

2 *Bonorum poſſeſsio repudiata an prætextu erroris infringatur.*

1 PAter† in fraudem & damnum filii delatam bonorum poſſeſſionem repudiare non poteſt. *hac lege.* Bartol. Bald. Alex. Salycet. & Iaſon. Boër. *Deciſ.*
2 12. *n.* 1. An repudiata† bonorum poſſeſſio infringatur prætextu erroris. vide Bartol. *ad l. Clodius ff. de acquir. hæredit.* Fulgoſ. Caſtrenſ. & Alex. *ad hunc tit.*

De collationibus.

TITVLVS XX.

AD rubric. titul. & materiam, vide Odofredum, Cyn. Bartol. Bald. Angel. Fulgoſ. Caſtrenſ. Alex. Salycet. Decium, Iaſon. Mariam Iacobin. Riminald. Vaſqu. *in tr. de ſucceſsion. reſolut. parte* 2. §. 19. *fol.* 62. Kirchou. Donat. à Fina, Villalobos, Bello. *in ſyntagm. commun. opin. lib.* 6. *tit.* 10 Sebaſt. Saportam. Petr. Srellam, & Vital. Nemauſenſ. *in ſpecialib. tractatib. congeſt. ſuper materiam & tit. collationum.* Fachin. *lib.* 5. *controuerſ. à cap.* 77. *ad* 83.

L. Emancipatos. 1.

1 *Conferre liberi emancipati non tenentur.*

EMancipati liberi † hæredes à patre in teſtamento 1
ſcripti donata ſibi à patre non conferunt *hac l.* Bartol. Bald. Salycet. & Iaſon. Fulgoſ. *conſil.* 196. incip. *viſis.* Matth. Coler. *deciſ.* 62. & *in tract. de proceſsib. executiu. parte* 1. *cap.* 3. *nu.* 227. Roland. à Valle *conſil.* 11. *lib.* 2. quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionẽ ſtatutum ſit, notant Zobel. & Franciſc. Roman. *in different. iuris Saxon parte* 3. *different.* 1.

Authent. Ex teſtamento.

1 *Dotis & donationis collatio quatenus ſucceſsione ex teſtamento hodie impediatur.*

NVnc† ſucceſſio ex teſtamento non impedit dotis 1
& donationis collationẽ niſi expreſſe pater in teſtamento cauit, vt collatio ceſſaret, *hoc textu.* Salycet. & Alex. Socin. *conſil.* 91. Decius. *conſ.* 59. incip. *licet.* Bald. *conſil.* 37. incip. *quoniam.* Roman. *conſil.* 253. incip. *videamus.* Oldrad. *conſil.* 155. incip. *ſi quis.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Donat. à Fina *in ſynt. com. opin. lib.* 6. *tit.* 10. *nu.* 9. & *ibidem nu.* 12. & 13. Heidem. *in diſput. D.* 20. *theſi* 23. *fol.* 278.

L. Si pater 2.

1 *Collatio dotis quomodo fiat.*

DOtis † promiſſæ & non ſolutæ fit collatio per 1
modum liberandi à neceſſitate præſtandi. Salycet. & Alex. Bald. *ad l. Labeo.* §. *fin. de arbitr.* Vincent. de Franc. *deciſ.* 220. *num.* 2.

L. Pactum dotali 3.

1 *Pacto filia à ſucceſsione paterna excludi nequit.*

2 *Pactum filiam dotatam à ſucceſsione excludens iuramento hodie firmari poteſt.*

PActum† vt filia dotata ab inteſtato non ſuccedat 1
inualidum, & filia dote collata non obſtante iſtiuſmodi pacto patri nihilominus ſuccedit. Bartol. Bald. & Salycet. Guido Papæ *quæſt.* 227. Vaſqu. *de ſucceſsion. creation.* §. 18. *num.* 89. & §. 17. *n.* 47. Viuius *lib.* 1. *commun. opin. in verb. pactum per aliquos.* Vincent. de Franch. *deciſ.* 67. Thoming *deciſ.* 57. Ludou. Molina *in commentar. de priuileg. Hiſpanor. cap.* 3. *lib.* 2. Intellect. ad hanc legem vide apud Cagnol. *tot.* 2. *repetit. fol.* 191. quatenus nunc iſtiuſmodi pactum † per iuramentum 2
confirmetur, vide Couarr. & Iohan. Danth. *in cap. quamuis, de pact.* Iohan. Gutierrets *in tract. de iuram. confirmator. parte* 2. *cap.* 5. Iohan. Gœddæ. inter conſil. facultatis Marpurgenſ. *conſil.* 26. *vol.* 1. Gozadin. *conſil.* 75. *nu.* 20. Grat. *conſil.* 109. *n.* 2. *lib.* 1. Seraphin. de Seraphin. *in Tract. de priuil. iuram priuileg.* 21.

L. Filiæ dotem. 4. *§ his enim.*

1 *Dos profectitia & aduentitia quando à filia conferatur.*

FIlia† confert dotem profectitiam & aduentitiam 1
ſuis, emancipatis profectitiam tantum. Bartol. Bald. Alex. & Iaſon *ad hanc legem.* Decius *conſi.* 59. incip. *licet.* Ioſeph. Ludou. *deciſ. Peruſin.* 50. *num.* 1. *parte* 1. Cuiac *lib.* 3 *obſeruat. cap.* 30. Menoch. *de præſumpt. lib.* 3 *c.* 50. Pro intellectu legis Deci. n. *reſponſ.* 2. *num.* 87. *vol.* 2. Fachin. *lib.* 5. *controu. cap.* 77. *verb tertia concluſio.*

L. Dotis quidem 5.

1 *Dotis collatio quomodo fiat.*

1 DOs data † conſtante matrimonio confertur minus aecipiendn. Bart. Bald. & Salycet. *ad hanc l. L.1. §. ſub conditione. ff. de collat. dotis.*

Auth. Quod locum.

1 *Dotis aduentitiæ actio filiæ etiam abſque patris conſenſu competit.*

2 *Dotis actio quando filiæ etiam patre non conſentiente detur.*

1 FIlia † quoad dotem aduentitiam ſine patris conſenſu actionem habet. Collatio dotis habet locum ſi maritus eſt ſoluendo, item ſi mulieri poteſt imputari, quod marito ad inopiam vergente dotem non exegerit. Bart. Bald. Saly. & Iaſon *ad hunc text.* Bald. *conſ.* 40. incipiente, *maritus part.* 1. Pomat. & Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Marcus Anton. de Amatis *deciſ. prouinciæ Mar-*
2 *chiæ* 115. *num.* 2. De filia † quando patre non conſentiente ad dotem agit. Iaſ. *ad hanc l. n.* 9. 10. 11.

L. Ea demum 6.

1 *Conferre filii emancipati quando teneantur?*

2 *Conferre filia ex teſtamento patris ſuccedens non tenetur.*

1 FIlii emancipati † conferunt bona ſua cum præcedente deductione æris alieni. Bartolus, Baldus, Alexander, Salycetus & Iaſon. Oldrad. *conſil.* 151. incipien. *ſi quis.* Roman. *conſilio ducenteſimo quinquageſimo tertio.* incipient. *videamus.* Alexan. *ad authent. ex teſtamento. hoc tit. l.* 1. §. *illud. de collat. bonor.* Ex hoc textu notat Iaſon *ſub n.* 2.
2 filiam ſuccedentem † ex teſtamento patris non teneri ad collationem, de qua quæſtione vide eundem *ad l.* 2. *ſupra, de edend.*

L. Filia teſtamento 7.

1 *Dotis collationi quando locus ſit.*

1 COllationi dotis in ſucceſſione † ex teſtamento non eſt locus, niſi pater collationem expreſſe liberis iniunxerit teſtamento *hac l.* Bartolus, Baldus, Salycet. De correctione huius legis vide *authen. ex teſtamento. ſupra,* Bald. *conſil.* 37. incip. *quoniam parte* 1. *l.* 1. *ſupra hoc tit. l. vnica.* §. 11. *C. de rei vxor. action.*

L. Si ſoror tua 8.

1 *Dotis collatio quomodo filiæ iniungatur.*

1 FIlia dotem † non conferens per iudicem imploratum ad confuſionem dotis cum paternis bonis cogitur, vt æqualitas in diuidendis portionibus inter liberos introducatur, *hac l.* Bartolus, Bald. Salycet. Decius *conſ.* 351. incip. *in caſu.* Fachin. *lib.* 5. *controuerſ. cap.* 77. *verb. quarta concluſio. & cap.* 78. *verb. decima concluſio. folio* 889.

L. Si emancipati 9.
§. Si autem.

1 *Collationem emancipati quando facere teneantur.*

1 EMancipati † inuicem non conferunt, cum ſuis autem ſuccedentes conferunt. *hac l.* Bald. Salycet. & Iaſon, Cagn. Riminald. Petr. de Bellapertica & Sapia, *volum.* 7. *repetition.* Menoch. *de præſumption. lib.* 6. *cap.* 55. Fachin. *lib.* 5. *controuerſ. c.* 77. *verb. prima concluſio. fol.* 888. Hieron. de Laurent. *deciſ. Auinionenſ.* 296. Pro intellectu legis, vide Fachin. *lib.* 6. *controuerſ. c.* 46.

L. A patre 10.

1 *Conferre filia quando non teneatur?*

2 *Collationi iure legati aut fideicommiſſi relicta non ſubiiciuntur.*

RElictum in † codicillis filia accipit, licet dotem nō conferat Bald. Quæ accipit filia ad inſt. ex extraneæ 1
perſonæ à patre in codicillis ea non conferuntur, *hac l.* Bald. & Alexand. Iure legati † aut fideicommiſſi relicta 2
non conferuntur, Bartol. Bald. *conſil.* 37. Num collationi factis codicillis locus ſit. Fachin. *lib.* 5. *controuer. c.* 80. *fol.* 893.

L. Poſthumo 11.

1 *Collationem recuſans hereditati ſe indignum reddit.*

EMancipatus † confert non ſolum nato, verum etiam poſthumo ab bine nato: Et recuſans collationem indignum hæreditate ſe reddit. *h. l.* Bald. & Salyc. item Bartol. Decius *conſ.* 245. incip. *in cauſa.* Schard. ad Bart. *hoc textu.* Iaſ. *ad hanc l. n.* 1. Fachin. *lib.* 5. *controuerſ. cap.* 80. *verb. decima quarta.* 1

L. Filia 12.
§ Vnde.
§ Cum.

1 *Conferri à filiis omnia paucis exceptis debent.*

2 *Collatio num libros afficiat.*

EI qui non confert dotem † actiones denegantur, & 1
exceptis caſtrenſibus, & quaſi caſtrenſibus filios omnia conferre tenetur. Bartol. Bald. Salyc. Gerhard. *ſingul.* 54. vbi de libris conferendis vel non tractat. Fachin. *citato loco ad l. praced.* An libri cum armis † compu- 2
tentur inter caſtrēſia & eximantur à collationis onere. Syntag. com. opin. *lib.* 6. *tit.* 10. *n.* 24. 25. 26.

L. Si donatione tibi 13.

1 *Conferri poſt mortem quæſita non debent.*

2 *Interpretatio actus ita fieri debet, vt potius is valeat, quam pereat.*

POſt mortem † quæſita non conferuntur, & in pe- 1
culium conceſſa diuiduntur, *hac l.* Bart. Bald. Salyc. & Alex. Oldrad. *conſ.* 178. incip. *factum & conſ.* 151. Chaſſan. *conſ.* 6. incip. *ſuper dubio.* Schard. ad Bart. *hoc textu.* Ex hac l. Dec. *ſub n.* 12. notat: Actum † ita interpretandum 2
vt potius valeat quam intereat: de qua materia Crauet. *conſ.* 278. incip. *dubium l. quoties.* vbi Mayner. *de R. I.* Brunor. à Sole *in locis commun. vocab. actus in dubio. n.* 14. *fol.* 30. Pro intellectu legis vide Cagnol. *tom.* 2. *repetit. n.* 185. *fol.* 312. Hieron. Marilian. *deciſ.* 73. *n.* 2. *fol.* 352. Alphan. *in collect. num.* 883.

L. Si maritus 14.

1 *Collationis petendæ ius quomodo ad hæredes tranſeat.*

PEtendæ † collationis ius tranſit ad hæredes & recu- 1
ſanti collationem denegantur pro portione debita conſequenda. Alex. Bart. Salyc. Iaſ. An tranſeat ad maritum paſſiue. Iaſ. *hoc text. n.* 1. *l. cum emancipati, in princ. ff. hoc tit.* Fachin. *lib.* 5. *controuerſ. cap.* 80.

L. Nec emancipati 15.

1 *Conferenda non ſunt poſt mortem quæſita.*

QVæſita † poſt mortem defuncti non conferun- 1
tur. Bald. Salyc. & Alex. item Bartol. *l.* 13. *ſupra, hoc tit. l.* 16. *ff. eod. tit.*

L. Filiam cum 16.

1 *Collatio codicillis non impeditur.*

COdicilli non impediunt † collationem quam debet ſoror elocata fratribus, Bart. Salyc. & Alex. *l. à patre. hoc tit. ſupra,* Fachin. *lib.* 5. *controuerſ. c.* 80. *in princip.* 1

L. Vt liberis 17.

1 *Conferre emancipati quatenus teneantur.*

LIberi † in poteſtate parentum conſtituti quoad ſuc- 1
cedere volunt, dotem & donationem propter nu-

ptias conferent. Emancipati ſucceſſionem parentum
expetentes accepta tam in ipſo emancipationis actu,
quam poſt emancipationem conferre tenentur, *hac l.*
Bart. Bald. Salycet. & Iaſon. Curt. *conſ.* 23. incip. *ego.* Ol-
drad. *conſil.* 135. incip. *factum.* Iaſon & Franciſc. Beca. *conſ.*
88. incip. *ego part.* 1. Surd. *deciſ.* 119 *nu.* 3. Amaus *deciſ pro-
uincia Marchia* 44. *n.* 3. Menoch. *conſ.* 183 *num.* 26 Intelle-
ctum ad hanc legem tradit Cagnol. *tom.* 2. *repetit. n.* 158.
fol. 308. Donat. à Fina *in ſyntagm. com. opin. lib.* 6. *tit.* 10. *fol.*
30. *col.* 2. De dotis collatione *ibid. n.* 12. *&* 13.

L. Liberos qui per 18.

1 *Patria poteſtas num principali reſcripto tollatur.*

LIberi ſui iuris effecti ad collationem vt emanci-
pati vocantur, *hac l.* Salycet. & Alexan. item Bartol.
1 Ex hoc textu notat Salyc. reſcriptum † quem liberare
re à patria poteſtate. An reſcriptum ſit modus per quē
tollatur patria poteſtas. Aſcan. Clemen. *in tract. de patr.
poteſtat. c. fin.* Intellectum ad hanc legem vide apud Ca-
gnol. *tom.* 2. *repetit. n.* 10. *fol.* 308.

L. Illam 9.

1 *Collatio dotis & donationis propter nuptias à nepotibus
quomodo fieri ſoleat.*
2 *Nepotum ſucceſſio in bonis auitis.*

1 NEpotes † inter ſe poſſunt conferre dotem & do-
nationem propter nuptias ab auo datam. Salyc.
2 *ad hanc l. n.* 2. Nepotes ex filia † ſucceduot auo cum di-
minutione tertiæ partis. Bald. Nepotes ex filio vel filia
ſuccedentes auiæ cum diminutione tertiæ partis, ſuc-
cedentes cum filiis & filiabus coniunctim, conferunt
dotem & donationem propter nuptias. idem Bald *ad
hanc l.* Cuiac. *lib.* 9. *obſeruat. cap.* 17. Paul. Æmil. Verall. *de-
ciſ.* 75. *num.* 3. *part.* 1. Intellectum ad hanc legem vide a-
pud Decia. *reſponſ.* 62. *num.* 78. *volum.* 3. Decium *conſ.* 71.
incip. *in caſu.* Bart. *conſ.* 190. Oldrad. *conſ.* 110.

Auth. Quæ tertia.

1 *Nepotes auo ſuccedentes tertiam hodie non amittunt.*

1 NVnc iure † nouo nepotes auo ſuccedentes terti-
am non amittunt *hoc textu. Nouella de triente & ſe-
miſſe* 18. *cap.* 4.

L. Illud ſine 20.

1 *Collationi obnoxia ſunt quæ in legitimam imputantur.*
2 *Conferri donatio ab aſcendenti facta quatenus non debeat.*
3 *Dos in legitimam imputatur aut confertur.*
4 *Aequalitas inter liberos ſeruari debet.*
5 *Conferri debet donatio filio à patre facta.*

1 QVæ condito teſtamento † in legitimam compu-
tantur, conferuntur etiam, vbi ab inteſtato ſuc-
2 ceſſio defertur. Donatio † ſimplex facta deſcendenti
ab aſcendente non confertur, niſi frater habeat dotem
3 & donationem propter nuptias. Alex. Dos † donatio
propter nuptias & militia computantur in legitimam.
& conferuntur. Bart. *ad hanc l. num.* 3. In quartam com-
putanda ſunt conferenda. idem Bart. *ad hanc l. num.* 1.
Oldrad. *conſil.* 138. incip. *thema. & conſil.* 151. incip. *ſi quis.*
Roman. *conſil.* 406. incip. *quæſtio.* Schard. Pariſ. Pomar.
ad Bart. *hoc textu.* Euerhard. Bronchorſt *lib.* 3. *enant.* 68.
Hieron. de Laurent. *deciſ. Auinionenſ.* 56. Petr. Surd. *deciſ.*
87. *n.* 5. Cuiac. *lib.* 3. *obſeruat.* 30. Papo *ad conſuetud. Burbon.*
§. 313. *fol.* 287. Ex hoc item textu notant interpretes æ-
4 qualitatem † inter liberos ſuccedentes ſeruandam eſ-
ſe: De qua materia vide Tiraq. *in tract. de primogen. quæſt.*
4. *n.* 1. Crauett. *conſ.* 133. *n.* 7. Brunot. à Sole *in loc. commun.
5 vocab. æqualitas fol.* 44. De donatione † à patre in filium
facta conferenda. Hieron. de Laurent. *in repet. l. ſi eman-
cipati, à num.* 67. *ad* 86. *de collat.* Cuiac. *libr.* 3. *obſeruat. c.* 30.
Fachin. *lib.* 5. *controuerſ. cap.* 80. *concluſ.* 12. Brunot. à Sole
in loc. commu. vocab. donatio. n. 29 *fol.* 391.

L. Vt nemini 21.

§. Vt &.

1 *Collationi obnoxia non ſunt aduentitia & caſtrenſia bo-
na.*
2 *Collatio ob inuentarium confectum num ceſſet.*

ADuentitia † & caſtrenſia bona à filiis non confe- 1
renda ſunt, *hac l.* Bart. Bald. Salyc. & Iaſon. Cuiac.
lib. 13. *obſeruat. cap.* 31. Pileus *quæſt.* 121. Menoch. *de arbitr.
iudic. lib.* 2. *caſu* 127. Bartol. *in tract. de duobus fratrib. in* 2. *q.*
Fachin. *lib.* 5. *controuerſ. cap.* 83. Vital. *in tract. de collation.
quæſt.* 10. *&* 27. An ceſſet † collatio ob inuentarium 2
confectum. Surd. *conſil.* 143. Plura de collationum ma-
teria, vide apud Alciat. *conſil.* 663. Hieron. Gabriel. *conſ.*
96. Cephal. *conſil.* 486. *in fin. lib.* 4. Berous *conſil.* 54. *lib.* 1.
Fachin. *in allegat. quæſt.* 78. 79. 80. 81. 82. 83. *ſub ſuis contro-
uerſiar. libris.*

De teſtamento militis.

TITVLVS XXI.

AD Rubricam, Titulum, & materiam vide vltra
citatos ad titul. in Dig. de militari teſtamento. O-
doſred. Cyn. Alex. Ioan. Riminald. Dec. Ang. Caſtrenſ.
Salycet. Curt. Fichard. Donat. à Fina *in ſyntag. com. opin.
lib.* 6. *tit.* 11.

L. Frater tuus 1. iuncto

§. Sed &.

1 *Accreſcendi ius in teſtamento militis locum non habet.*

INſtitutio † facta in caſtrenſibus non trahitur ad pa- 1
ganica bona. Bart. Accreſcendi ius locum non habet
in teſtamento militis, cuius voluntas, modo miles in
caſtris teſtetur, pro lege habetur *hac l.* Alexan. Salyc. *ad
h. l. à n.* 2. *ad* 5. Broocborſt *lib.* 3. *enant.* 68. Socin. iun. *conſ.*
193. *n.* 24. *lib.* 4. Sub hac lege mouet Iaſ. quæſtionem: An
miles ſimul teſtatus & inteſtatus decedat. De qua Bart.
ad l. 1. *in quæſt.* 5. *C. de SS. eccleſ.* Iul. Clar. Giachar. Batard.
in recept. ſenten §. *teſtamentum. q.* 16. *verſ. aliquando.*

L. Miles ſi caſtrenſium 2.

§. Quod ſi.

1 *Inſtitutio in caſtrenſibus bonis à milite facta quouſque ſe
extendat.*

INſtitutio † commilitonis in caſtrenſibus non trahit 1
ad ſe paganica, ſed inſtitutio ſimpliciter facta com-
prehendit omnia. Salycet. & Bald. Roman. *conſilio* 81.
incipien. *quod reliqua.* Schard. ad Bartol. *hoc textu. l.* 6. 12.
ff hoc titulo. Fichard. *in ſyntagm. commun. opin. lib.* 6. *tit.* 11.
num. 1. 3.

L. Quanquam 3.

§. Nam.

1 *Inſtitutio hæredum in certa parte à milite facta quid opere-
tur.*
2 *Teſtamentum interpretationem à iure communi recipit.*
3 *Princeps non præſumitur derogare velle iuri communi.*

INſtitutio † hæredum à milite facta in certa parte hæ- 1
reditatis, trahitur ad res alias, quæ ſunt eiuſdem hæ-
reditatis. Bartol. & Alex. Inſtitutio hæredum à milite
facta interpretationem à iure communi recipit. Salyc.
& Bald. qui norāt teſtamenta interp̄tanda ſecūdum ius
commune: Et diſpoſitionē quamlibet reducendā eſſe 2
ad ius commune. Iaſon *ad hanc leg. num.* 1. Alciat. *in tract.
præſumpt.*

*præſumpt.reg.3.præſ.*36. Ex hoc item textu notat Iaſ. prin-
3 cipem † in dubio nolle derogare iuri communi. De qua materia Aleiat. *reg.3.præſum.*34. Ex hoc item textu notant interpretes, ius accreſcendi non habere locum in teſtamento militis: de qua materia videatur Decianus *conſ.61 n.10.11.12.& conſ.62.vol.2.* Arnold. à Reiger *in theſaur.iuris.vocab.de iure accreſcendi,n.32.fol.9.*

L. Si Ruffinus 4.
§. Quod ſi.

1 *Miles minor quando manumittere nequeat.*
2 *Priuilegium prohibitiuum permiſsiuo quando præferatur.*

1 MInor † miles extra fideicommiſſum in teſtamento manumittere nequit. Priuilegium militis nõ tollit legem inductam ob imbecillitatem conſilii eiuſdem. Bartol. Priuilegia duo vbi concurrunt in vna
2 perſona, quorum † vnũ permittit aliud prohibet, hoc quod prohibet, præfertur. Iaſ. *ad hanc l.n.1.2.* Iaſ. *ad l ſi arrogator col.17.de adoption.* Menoch. *conſ.111.nu.28.lib.2.& conſ.177.nu.25.lib.2.*

L. Ex teſtamento 5.

1 *Teſtamento è militari legata debentur.*
2 *Teſtatoris voluntas legibus aduerſa non ſeruanda.*

1 EX teſtamento † militis debentur legata & fidei-
2 commiſſa. Bartol. Militis voluntas † quoad teſtamenta eſt ſeruanda, niſi legibus expreſſe aduerſetur. Bald. Alexand *ad l.1.§.hoc autem,ad Trebell.* Iaſ. *ad hanc l.* Fichard. *in ſyntagm.com.opin.lib.6.tit.11.*

L. In teſtamento 6.
§ Sed cum.
§. Sed tibi.

1 *Verbum vnum ad plura relatum quomodo accipiatur.*
2 *Subſtitutio breuiloqua quando vulgarem tantum contineat.*

1 VErbum † vnum ſi refertur ad duo & plura, debet intelligi, vt vniformiter res determinet. Bart. *l.hæreditatem.inſr.de impuber.& aliis ſubſtitut.* Subſtitutio bre-
2 uiloqua † inter impares perſonas facta vulgarem tantum continet. Miles iure proprio hæredibus extraneis ſubſtituere poteſt. Bald. *ad hanc leg.num.6.& 7.* Boer. *deciſ.38.num.6.* Iaſon *ad hanc leg.num.4.* Pariſ. *conſil.36.num.33.& 34.lib.2.* Aquilin. *in repet.l.centurio.ff de vulgar. n.33. fol.131.* Alphan. *in report.n.6.*

L. Ex his verbis 7.
§. At enim.
§. Sed &.

1 *Verba enunciatiua quando in militis teſtamento diſpoſitionem inducant.*

1 VErba enunciatiua † emiſſa propter aliud in teſtamento militis diſpoſitionem inducunt. Bartol. Bald. Alexand. Salycet. & Iaſon. Panormitan. *conſil.29. incip firmiter.parte 1 l.cum taberna.* vbi Bartolus *de pignorib.* Emanuel à Coſta *lib.1.ſelect.cap.25.* Seraphin. de Seraphio. *in tract.de priuileg.iuram.priuileg.92.num.1.* Quando per modum cauſæ prolatа diſponant, Magon. *deciſ. Florent.55.num.9.* Pro intellectu legis vide Fabium Turrett. *in tractat.de effect.clauſula codicillar. quæſt.decima nona, numero 3.*

L. Certi iuris. 8.

1 *Hæres à milite quando ad certum tempus inſtitui poſſit.*
2 *Miles pro parte teſtatus & pro parte inteſtatus decedere poteſt.*
3 *Teſtamentum ſuum miles iuri communi conformare cenſetur.*

MIles in caſtris † teſtamentum condere, hæredem ad certum tempus inſtituere poteſt, *hac l.* Miles 1
decedere poteſt † teſtatus & inteſtatus, Bart. Bald. A- 2
lexand. & Iaſon *ad hanc legem.* Vide econtra *l. hæreditas. ff.de hæred.inſtituend.* Quando alioquin miles † teſta- 3
mentum condens conformare ſe iuri communi cenſeatur. Vaſq. *de ſucceſſion.reſolut § 24.num.41* Leonin. *de compendioſ.ſubſtitut.numero 235.* Dauth *de teſtament.rubr. de inſtit.num.291.*

L. Sicut certi 9.

1 *Præteritio filii à patre milite facta quando pro exhæredatione habeatur.*

PRæteritio † filii facta ſcienter à patre milite in caſtris teſtante, habetur pro exhæredatione, ſecus ſi 1
cum ignorantia patris militis filius ſit præteritus, *hac l.* Iaſon *ad eandem.n.4.& 6 l.12.ff.de bon.libertor.*

L. Si cum vel in vtero 10.
§ Is autem.

1 *Poſthumus quando non obſtante præteritione patri militi ſuccedat.*

POſthomus † præteritus à milite ignorante eidem 1
militi patri ab inteſtato nihilominus ſuccedit. Salycet. & Bald. Scientia filii ex facta mentione in teſtamento probatur Bald. *ad hanc l.* Intellectum ad hanc legem vide apud Vincent. Hondedeum *conſil. 74.n.33. lib.1.* Bartol. *conſ.204.*

L. Captatorias 11.

1 *Captatoria inſtitutio etiam in militis teſtamento improbatur.*

CAptatoria † inſtitutio fauore militaris etiam te- 1
ſtamenti ipſo iure irrita eſt. *hac l.* Bald. & Salycet. Item Bart. & Iaſon. Bald *conſil.482.vol 4.* Couarru. *ad c. cum tibi.num.1.& 2.de teſtam extra.* Fachin. *lib.5.contr.cap.57.* Maria Rimin. ld ad Salycet. *hac l.* Oſaſc. *deciſ 85.nu.16* Decian. *conſil 65 num 8. lib.2.* Pariſ. *conſil.38.num.66. lib.3.* Surd. *deciſ.98.nu.8.*

L. In teſtamento 12.
§. Sane.

1 *Falcidia in teſtamento militis locum non habet.*

FAlcidia † in teſtamento militis non habet locum, 1
& hæres facto inuentario vltra hæreditatis vires nõ tenetur. Salycet. & Alex. Bart. *conſ.22.* incip. *bono.* Quatenus nunc iure nouellarum conſtitutionum in teſtamento militis locum habeat Falcidia, notat Iaſ. *ad hanc l.n.3.* Graſſ. *in recept.ſentent. §.Falcidia.*

L. Et militibus 13.

1 *Miles damnatus de caſtrenſibus bonis teſtari poteſt.*
2 *Notario falſi damnato an facultas conficiendi inſtrumenta reſeruari poſſit.*

MIliti † damnato reſeruari poteſt de caſtrenſibus 1
bonis teſtandi potentia. Bart. Salyc. Bald. Iaſ. qui *ad h.l.n.3.* notat: An notario † damnato de falſo reſer- 2
uari poſſit in ſententia facultas inſtrumentorum cõficiendorum: de qua quæſtione vide etiam Angel. *ad l.etſi ſeuerior. C. de his qui notant.infam.*

L. Si à fratre 14.

1 *Teſtamentum militis ſolennitates iuris non deſiderat.*

IN teſtamento † militis non requiritur iuris commu- 1
nis ſolennitas. Hæres ſcriptus qualicunq; modo in teſtamento militis præfertur ſuccedenti ab inteſtato. Alex. Bart. Salycet. Ioan. Bapt. Weber *diſtinct.Bart.210.* Gail. *in pr.obſ.lib.2.cap.118.*

L. Milites in expeditione 15.

§. Proinde.

1 *Militum in procinctu ſtantium teſtandi priuilegium.*

1 Milites dum † in procinctu & caſtris ſunt quoquo
modo velint, teſtari poſſunt. Alexand Barr. Bal-
dus, Salycet. & Iaſ. Iaſon & Franciſcus Becc. *conſil.* 110.
l. nullus. vbi Ioan. de Platea, Iacobus Rebuff. & Celſus
Hugo, *C. de veteran. l. centurio.* vbi Paril. *n. 9. de vulgari.* Ca-
cheran. *deciſ.* 10 *n.* 46.

L. Scriniarios 16.

1 *Militum priuilegio non niſi actu militantes gaudent.*
2 *Militum priuilegio eorundem apparitores non gaudent.*
3 *Priuilegium perſonæ conceſſum ad eiuſdem famulos & miniſtros non pertinet.*

1 Scripti in † matriculam militum actu & exercitio
non militantes, priuilegiis militum non fruuntur.
2 Bartol. Notarii, ſcribæ & † militum apparitores non
gaudent militum priuilegiis ob exercitia indultis. *hac
l.* Alex. ind. De matriculæ præſumptione. Riminald. ad
Salycet. *hoc textu.* Ex hoc textu notat Iaſon *num.* 2. Pri-
3 uilegium † conceſſum perſonæ non extendi ad mini-
ſtros & famili res temporales. Bald. *ad l. 1. ſupr. de vxori-
bus militum.* Pro intellectu huius legis. vide Camil. Gal-
lin. *in commentar. ad tit. de verbor ſignif. lib. 10. cap. 26. nu. 12.*
Menoch. *conſ.* 30. *n.* 14. *lib* 1.

L. Ne quidam 17.

1 *Miles non militans priuilegiis militis non gaudet.*
2 *Priuilegium actus intuitu conceſſum ceſſante eius exercitio non durat.*
3 *Priuilegium certis perſonis conceſſum ſtricte accipi debet.*

1 Miles † non militans priuilegiis militia non gau-
det, *hac l.* Bald. Salycet. & Alexand Franeus *conſ.*
12. *in princip.* Ex hoc textu quidam interpretes notant:
2 Priuilegium † ratione actus & exercitii conceſſum, ob
intermiſſum actus exercitium non competere: De qua
quæſtione vide Tiraq. *in tractat. ceſſante cauſa. ſub verb.
priuilegii cauſa ceſſante.* Mignon *ad conſuetud. Andegauenſ.
fol.* 22. *nu.* 8 Tiraq. *de primogenitur. quaſt* 40. *num* 170. Et
3 quatenus certis † conceſſum perſonis ſit ſtrictum, nec
vltra perſonas in priuilegio nominatas extendatur.
Ludolph. Schrader. *conſ.* 1. *n.* 521. & 522. *fol.* 169.

L. Licet antiquis 18.

1 *Teſtari nequit pupillus licet ſit capitaneus militum.*
2 *Pupillus num fieri poſſit notarius.*

1 Pupillus licet † ſit tribunus aut capitaneus militum:
teſtari tamen nequit Bald. & Salycet. item Bartol.
2 De pupillo an fieri poſſit † notarius, rex, miles, impe-
rator. notat Iaſon *ad l. reſcripta. C. de precibus imperat. offe-
rend.* Roman. *conſ* 306. *incip. in propoſita* Schard. ad Bart.
hoc textu. Pro intellectu legis vide Iaſon *ad hanc l. num.* 5.
Clar. Giachar & Baiardum *in recept. ſent.* §. *teſtamentum.
q.* 5. *verb. hinc infertur.* Dilect. *de arte teſtandi. tit.* 1. *cap.* 5.

Qui teſtamenta facere poſſunt.

TITVLVS XXII.

Ad Rubricam, tit. & materiam vide vltra citatos
ad eundem titulum in Dig. Odofred. Cyn. Angel.
Caſtrenſ. Salycet. Rom. n. Alexand. Riminald. Iaſon.
Decium, Villalob. Suarets. Fichardum Sneioum, Ca-
pram, Graſſum, Bellonum, Donatum à Fina, Bona-
coſſam, Clarum *in ſyntagm. commun. opinion. libro ſexto,
titulo* 22.

L. Quanquam 1.

1 *Teſtandi libertas ſocietate ſeu communione non impeditur.*
2 *Communia mihi quatenus mea ſint.*

Societas † aut communio non impediunt liberam 1
teſtãdi facultatem. Stans in ſocietate & bonorum
communione de ſua parte teſtari nõ prohibetur. Bar-
tolus, Bald. Alex. Iaſon & Salycet. Roman. Commu-
nia † mihi mea ſunt, quoad diſpoſitionem meæ partis. 2
Bartol. & Salycet. *ad hanc leg.* Alberic. de Roſat. *in tract.
ſtatutorum* 1. *p. q.* 182. Maria Riminald. *in addit. ad Saly-
cet. hoc textu.*

L. Is qui se 2.

1 *Teſtamentum manum ſibi inferentis quatenus ſubſiſtat.*

Teſtamentum † ſeipſum interficientis tædio 1
vitæ, dolorisque impatientia, furoreque, dum eo
tempore, quo peremptus ſanæ mentis fuit factum eſt
non infirmatur. Bart. Salycet. Bald. Iaſon. Quod ob de-
lictum morte dignum, & necem attractam quis inte-
ſtabilis, notat Iaſon *ad hanc l. n.* 2. vide *tit. ff. de bonis eorum.*
Couarru. *variar. reſolut. lib.* 2. *c.* 1. *circa fin.*

L. Senium quidem 3.

1 *Senectus teſtamenti factionem non impedit.*
2 *Filiusfamilias teſtari nequit.*

Senectus & † ægritudo mentis ſanitatem non impe- 1
diens, teſtamenti factionem minime impedit. Et fi-
lius quando in poteſtate eſt teſtandi potentia caret.
hac l. Bartol. Bald. Salycet Caſtrenſ. *conſil.* 101. Oldr. d.
conſ. 6. Ioan. Dauth *in commentar. ad materiam teſtamen-
torum, rubric qui teſtam fa. er. num.* 262. *fol.* 315. De filiosfa-
milias † in patria poteſtate conſtituto teſtandi poten- 2
tia carente. Clar. Giachar. & Baiard *in recept. ſentent.* §.
teſtamentum. quaſt. 18. Viuius *in com opin. lib.* 6 *verb. filiusfamil.* An per cautelam vllam ad teſtandi facultatem per-
ueniat. Ioan. Dilect. *in tractat. de arte teſtandi. tit.* 1. *cap.* 1.
Vaud. *lib.* 1. *var. quaſt. cap.* 1. Wurmſer *in pract. Cam. obſeru.
lib.* 1. *tit* 39. *obſeru.* 16. Vaſq. *de ſucceſſion. creation.* §. 22. *n.* 10.
vide remiſſiones *ad l. qui in poteſtate.* 6 *ff. qui teſtamentum
facere poſſ.*

L. Si frater tuus 4.

1 *Pupillus teſtari non poteſt.*

Pupillus † durante pupillari ætate teſtari nequit: fi- 1
nita autem pubertate minor hic te teſtatur. Alex. Iaſ.
Salycet. Bald. §. *pratetea.* vbi Hottoman. & VVeſenbec.
Inſtit de teſtamen. l qua atate. innectis remiſſ *ff. hoc tit.* De-
cius *conſil.* 112. Dauth *de teſtam. num.* 263 *fol.* 316. Federic.
de Senis *conſ.* 198.

L. Eunuchis 5.

1 *Eunuchus teſtari non prohibetur.*

Eunuchus † licet inhabilis ſit ad generandum à te- 1
ſtamenti confectione non arcetur. Salycetus, Bar-
tol. Bald *l.* 6. *ff. de liber. & poſthum.* Cuiac. *lib.* 17. *obſer. c.* 24.
De eunuchis vide *l.* 128. & in illam Alciat. Rebuff. ac
Gœddæum *de verb. ſignif.* Ioan. Dauth *de teſtam. rubr. qui
teſtari. n.* 263. *fol.* 316.

L. Si quis Imperatorem 6.

1 *Teſtamentum in quo Imperator hares inſtitutus eſt, quatenus mutari poſſit.*

Teſtamentum † in quo Imperator inſtitutus eſt 1
hæres, mutari etiam poteſt, *hac lege.* Bartolus.
Subſtitutio etiam in hæredum mutua in teſtamen-
to in quo Imperator inſtitutus eſt, minime eſt pro-
hibita. Salycetus, Bartolus, Baldus, Petrus Surdus.
deciſ.

Digitized by Google

Ioan. Dauth *in commentar. de teſtamen. rubric qui* ... *n. 263 fol. 316.*

L. Cum hæredes 7.

§. Quod &.

§. Et.

1 *Imperator in teſtamentis iure communi vtitur.*

1 IMperator † & coniunx in teſtamẽtorum ereatione actiua æque ac paſſiua vtuntur iure communi, & ſie mutari ac inutare hæredes poſſunt. *hac l.* Bartol. Salyc. Alex. Bald. Cuiac *lib. 8. obſ. c. 7.* Ioan. Dauth *in comment. de teſtam. rub. qui teſtam n. 155. fol. 310.*

L. Hac conſultiſſima 8.

1 *Cæcus quomodo teſtamentum condat.*

1 COEcus conuocatis † ſeptem teſtibus & notario dicat ſe teſtari velle ſine ſcriptis, hanc nuncupationem notarius exceptam ſubſcribat, teſtibusq; ſubſcribendam exhibeat. Notarii facultas vbi non eſt ſeptem teſtibus octauus in teſtamento cæci adhibendus eſt. Item nomina hæredum in principio ante legata & fideicommiſſa ſunt ſcribenda. Iaſon, Cyn. Bartol. Aineric. Fulgoſ. Marcus Anton. Aquilin. *ad l. Gallus nu. 38 de liber. & poſthum fol. 72.* Dauth *in commentar. de teſtament. fol 615.* Clar. Guachat. & Baiard. *in recept. ſentent. §. teſtamentum quæſt. 17* Ioſeph. Ludouic. *concluſ. 57.* Roderic. Suarez *allegat. 1.* Roland. à Valle *conſil 81. in princip. & num 18. & 19. lib. 1.* Burlat. *conſ. 47. num. 10.* Riminald. *conſ 84 lib. 1.*

L. Furioſum 9.

1 *Teſtamentum condere nequit furioſus.*

2 *Furoris indicia ac præſumptiones.*

1 FVror † impedit inchoare teſtamentum & teſtamenti inchoati perfectionem. Bart. Bald. & Alex. Duen. *reg. 400* Couarru *in epitom. 4. decretal. parte 2. cap. 1. n 6.*

2 De furoris † indiciis ac præſumptionibus Pariſ. Schard. Pomat Alban. ad Bartol. *hac l.* Ad intellectum textus vide Marſil. *ſingul. 380.* Alphan. *in reportat. num. 750 fol. 190. lat 2.* Ioan. Dauth *in commentar de teſtam. tit. qui teſtam facere poſſunt. num. 217.* Boet *deciſ. 23.* Si non de Præiis *de interpretat. vltim. voluntat. lib. 2. dubitat. 1. ſolut. 4. num. 10.*

L. Diſcretis 0.

1 *Mutus & ſurdus ſimul inteſtabilis eſt.*

2 *Mutus & ſurdus quando & quomodo teſtari queat?*

3 *Surdus liberam de rebus ſuis diſponendi habet facultatem.*

4 *Surdus quando teſtari queat. & nu. ſeq.*

6 *Articulate non loquens quomodo teſtetur?*

1 MVtus † & ſurdus ſimul natura, caret potentia teſtandi, codicillandi, fideicommittendi, donandi & manumittendi. *hac l.* Bart. Bald. Salycet. & Alexand. Angel. *conſ. 157.* Fernand. *lib. 2. explication. cap. 12.* Ioaon. Dauth *in commentar. de teſtam. rubric. qui teſtam. num 182. fol. 233* Menoch *conſil. 45. num. 35. lib. 1.* Angel. *ad l. mutus. ff de acquir. heredit.* Intellect. ad hanc l. vide apud Bartol. *conſil. 138.* Decium *conſ. 371.* Sucin. *conſ. 20. p. 4.*

§. Vbi autem.

2 Mutus † ſimul & ſurdus non natura, ſed ex ſuperueniente morbo, ſi literas ſciat, per ſcripturam manus propriæ teſtatur, *hoc §.* Vide præmiſſos ad initium legis *l. ſi mutus.* iunctis remiſſ. *ff. de teſtam.*

§. Sin autem.

3 Surdus † natura modo ſimul non ſit mutus per teſtamentum, codicillos, donationem cauſa mortis, liberam diſpoſitionem rerum ſuarum habet, *h §* Dauth *allegat. loco ad initium textus. §. item mutus.* vbi Hottom. & VVeſenbec. *Inſtitut. quibus non eſt permiſſum facere teſtam.* Iohann. Cephal. *conſilio 546.* Suaretz *allegat. 12. numero 18.*

§. Si enim vox.

Surdus articulate † loquens teſtandi poteſtate non caret, *hoc §. cap prælatum. 29 quæſt 2.* Guthoſred. *ad hunc §. ſub lit. H.* Iaſon *ad hanc l. n 5.* 4

§. In eo autem

Surdus ex accidenti † & quidem per morbum ſine obſtacolo teſtatur, *hoc §.* vide remiſſiones *ad initium legis.* 5

§ Sin vero.

Auditu † præditus non autem articulate loquens per ſcripturam manus propriæ firmiter teſtatur. *hoc §.* Ioann. Dauth *citato loco ad initium legis.* Iaſon *ad hanc leg. numero 6.* 6

L. Nemo ex lege 11.

§. Nullo

1 *Filiusfamilias de quibus bonis teſtari queat.*

FIliusfamilias † de caſtrenſibus non autem aduentitiis, in quibus patri non competit vſusfructus, teſtatur, *hac l.* Bartolus, Baldus & Salycetus. *l. qui in poteſtate,* iunctis remiſſionibus. *ff de teſtamen.* Couarruuias *ad rubric. de teſtament parte 3. num 8 l. final. § filius autem.* vbi Bald. *C. de bonis qua liber.* Maſia Riminald. in additionib. ad Salycet *hoc textu.* Rubeus *conſ. 25. n. 4. & 5.* Pariſ. *conſ. 157. num. 18. lib. 4.* 1

L. Omnes omnino 12.

1 *Teſtamentum de bonis caſtrenſibus vel quaſi à filio factum querelæ inoffi. ioſi non ſubiacet.*

DE caſtrenſibus † & quaſi caſtrenſibus bonis filius licite teſtatur & querelæ inofficioſi tale teſtamẽtum non ſubiacet. Bartol. & Iaſon qui *ſub num. 6. ad leg. preced.* notat: diſpoſitionem huius legis correctam eſſe per *Nouell. 117. vt cum de appellat cognoſc. § hac autem.* 1

De teſtamentis & quemadmodum teſtamenta ordinentur.

TITVLVS XXIII.

AD Rubricam, titulum & materiam, vide vltra citatos ad titulum præcedentem, & ad eondem tit. in Digeſt. Graſſum, Vezinum, Suaretz, Fichardum, Donarum à Fina, Viuium, Muſculum, Clar. Giacbar. Baiard. Chærian. Villalob. Bellacomb. *in ſyntag. comm. opin. lib. 6. tit. 13.*

L. Teſtes 1.

1 *Teſtis in teſtamento adhibiti conditio quando attendatur?*

2 *Error communis habetur pro veritate, & ius inducit. num. ſeq.*

4 *Teſtis eſſe num poſſit ſeruus in teſtamento domini.*

COnditio teſtis † attenditur eo tempore, quo teſtamentum obſignatum eſt. Communis † error habetur pro veritate: ſeruus communi opinione pro libero habitus, vt idoneus teſtis in teſtamento admittitur, *hac l.* Bartolus, Baldus, & Salycet. Bartol *conſil 81. incip. nuncius.* Fulgoſ. *conſil. 56* incipien. *quæritur.* Alexan. *conſilio 208. volum 2.* Pariſ. & Schard. ad Bartolum. *hoc textu.* De errore † communi ius inducente. Ioan. Andreæ *ad cap. cum dilectus. de conſuetudin.* De ſeruis † num ſint teſtes in dominorum teſtamentis. vide Dominic. 1 2 3 4

Magdalenam *in tract. de numero teſtium in teſtamentis, in indice, ſub vocab. ſeruus.*

L. Publicati ſemel 2.

1 *Teſtamenti ſcriptura publicata quando fidem mereatur.*

1 SCriptura † teſtamenti publicata, fidem † originali perdito meretur, *hac l.* Bald. & Salycet. Felin. *ad cap. Albericus. extra de teſtibus.* Couarruu. *ad cap. cum eſſet, num. 1. de teſtament.* Schard. ad Bart. *hoc textu.* Socin. *conſil.* 274. Iaſon *ad hanc leg. num. 5. & 6.* Ioan. Andreæ *ad cap. illud, de præſumption.* Alexander *conſilio centeſimo ſeptuageſimoquinto, numero 4. lib. 7.* Maſuerus in addition. ad Iaſonem *ſub numera 6. lit. A. & B.* Intellectum ad hanc legem vide apud Vaſquium *in illuſtrib. controuerſ. nouis. lib. 1. cap. 3. num. 15. fol. 45.*

L. Ex imperfecto 3.

1 *Imperatoris inſtitutio teſtamento nihil roboris addit.*

1 INſtitutio † Imperatoris teſtamentum imperfectum non confirmat. Imperator ſolennibus legum ſolutus, legibus nihilominus viuit, *hac lege.* Alexand. vide *l. princeps,* iunctis remiſſionibus: *& l. digna vox. ff. & C. de legibus.* Bald. *ad l. ſcimus. infra de donation.* Iaſon *in l. ex teſtamento. ſupra, de codicill.* Ioan. Danth *in comment. de teſtam. fol.* 543. Roman. *conſ.* 306.

L. Si in nomine 4.

1 *Error in prænomine vel cognomine commiſſus quatenus teſtamenta non afficiat.*

1 FAlſa † demonſtratio, item error in prænomine & cognomine non vitiat diſpoſitionem, dum corpus nomine denotatum certum eſt. *hac leg.* Bartol. Bald. & Salycet. Bartol. *conſil.* 179. & 208. Iaſon *ad hanc l. num. 1. 2. 3. l. ſi quis in fundi.* vbi Bartolus & Baldus *de legat. 1.* Specul. *in tit. de libelli conception. §. 15.* Bartol. *ad l. quæ extrinſecus. de verbor. obligat.* Andreas Rauchbar *p. 1. q. 22. num. 10.* Et quod per demonſtrationem falſam veritatis ſubſtantia non mutetur. vide *cap. cum falſa. C. de iuris & facti ignorantia.*

L. Neque profeſſio 5.

1 *Filium quem aſſeueratio non facit.*
2 *Filiationis probatio.*
3 *Filius quando non legitimus eſſe cenſeatur.*

1 ASſeueratio, † profeſſio & relicta vt filio quem filium non conſtituunt, ſi de ſtatu filii euidens dubitatio emergit, *hac l.* Alex. *l. non epiſtolis. l. non nudis. ff. de liber. agnoſcend.* Panormitan. *conſ.* 92. incip. *firmiter. part. 1.* Roman. *conſ.* 340. incip. *circa.* Schard. ad Bart. *hoc tex.* De
2 filiationis † probatione Rol. à Vall. *conſ. 22. num. 13. lib. 3.*
3 Pacian. *conſ. 1.* Filius quando non † legitimus eſſe præſumatur. Menoch. *lib. 6. præſ. 53. n. 15.*

L. Verba teſtamenti 6.

1 *Teſtatoris verba enunciatiua quando diſpoſitionem non inducant.*
2 *Verborum enunciatiuorum vis. & n. ſeq.*

1 VErba teſtatoris † enunciatiua diſpoſitionem inter hos non inducunt, quos teſtator grauare non po-
2 tuit. Bart. Saly. Enunciatiua † verba non inducunt impoſſibilem diſpoſitionem. Eadem non negāt præteritam veritatem aut enunciatam veritatem de futuro. Verba enunciatiua de præterito veritati contraria, nō præiudicant veritati. Bald. *ad hanc leg.* De verbis enunciatiuis per modum cauſæ prolatis inducentibus diſpoſitionem. Cranett. *in tractat. de antiquit. tempor. parte 1. §. ampliatur. num. 32. 45. 46.* Schrader. *conſil. 13. n. 24. & 25. vol. 1. fol. 791.*

L. Errore ſcribentis 7.

1 *Error à notario in teſtamento commiſſus non nocet.*
2 *Voluntas teſtatoris errore ſcribentis omiſſa pro ſcripta habetur.*
3 *Error teſtamenti 7. teſtibus probetur.*
4 *Errorem notarius num corrigere poſſit?*

ERror ſcribentis † in teſtamento veritati non nocet. 1
Voluntas † teſtatoris euidens errore ſcribentis o- 2
miſſa habetur pro ſcripta. Alex. Ludouic. Roman. *conſ.* 170. De errore teſtatoris. Oldrad. *conſil.* 95. incip. *ex forma.* Chaſſan. *conſ.* 10. incip. *viſo.* Schard. ad Barto. *hoc textu.* Error notarii non nocet teſtamento. Iaſon *ad hanc leg. num. 1. l. quoties, §. 1. de heredibus inſtituend.* De iſtiuſmo-
di † errore non nude allegando, ſed per teſtes ſeptem 3
probando. Iaſon *ad hanc l. num. 7.* Barbatia *lib. 1. conſil. 29.* incip. *illud. dub. 2.* Pariſ. *conſil. 2. nu. 33. lib. 3. & conſ. 58. num. 51. eodem lib.* Decius *conſ.* 165. Syntagm. com. opin. *lib. 6. tit. 13. num. 35. & 36. fol. 41. col. 1.* An errorem † notarius 4
corrigere poſſit, Felin. *ad cap. ex litteris, de fide inſtrum.*

L. Caſus maioris 8.

§. Teſtes.

1 *Peſtis & fatalis neceſſitas ſolennem iuris diſpoſitionem interdum ſuſpendit.*

OB peſtem † & fatalem neceſſitatem ſolennitas & diſpoſitio iuris interdum ſuſpenditur, non in totum tollitur. Bartolus, Salycetus. Differuntur multa ob caſus emergentes, quæ ordinario iure ſine dilatione ſunt expedienda, *hac lege.* Baldus, Iaſon. qui hunc textum intelligit; ſi vnus ex teſtibus in actu teſtandi morbo caduco obnoxius fiat. *l. cum antiquitas. infra. hoc titulo.* Ioannes Dauth *in commentar. de teſtamentis. folio* 540. Afflict. *deciſione vigeſima quinta. numero vigeſimoquarto.* Turzanus *commun. concluſ.* 45. Portius *in concluſion. reg.* 9. Donat. à Fina & Vezin. *in ſyntag. com. opin. lib. 6. tit. 13. num. 5. fol. 40. col. 2.* 1

L. Si non ſpeciali 9.

1 *Teſtes quomodo actui teſtandi intereſſe debeant.*

TEſtes teſtamentarii † præſenti teſtatori vno contextu teſtamentum conficienti aderunt, niſi per patriæ priuilegium aliud ſit introductum *hac lege.* Bartolus, Baldus, Alexander, Salycetus & Iaſon. Felyn. *ad cap. 2. colum. 3. verb. limita ſecundo. de probat.* Bartolus *conſ.* 294. incip. *ſecundum conſuetudinem Venetam.* Oldrad. *conſil.* 248. Mathefilan. *notabil.* 124. Pariſ. *conſilio trigeſimotertio. num. 1. lib. 2.* Iul. Clar. Giachar. & Baiard. *in recept. ſentent. §. teſtamentum. quæſt. 59.* Schard. ad Bartolum *hoc tex.* Ioan. Dauth *in commentar. de teſtam. fol.* 552. 1

L. Si teſtamentum 10.

1 *Teſtamentum iure factum principali reſcripto non reſcinditur.*

TEſtamentum † iure factum non reſcinditur per reſcriptum. Salycet. Bart. Bald. Iaſon & Alexander. Ex hoc textu notat Salycetus relicta ad certum vſum pium per Papam extra neceſſitatem non tranſmutanda eſſe, *c. non liceat. quæſt. 2.* Decius *conſil.* 357. incip. *in caſu.* Fulgoſ. *conſ.* 61. incip. *domina.* De imperatore aut principe, num derogare poſſit teſtamentis. Decius *alleg. conſil. 357. & 361.* Soc. iun. *conſil. 121. num. 26. libr. 2.* Iaſon *conſilio 177. 233. 236. lib. 2.* Puteus in addit. ad Bartolum *hac leg.* Alciat. *reg. 3. præſ. 8.* Crauett. *conſ. 5. num. 5. & 7.* Intellect. ad hanc legem tradit Pacian. *conſil. 36. n. 219. folio 313.* 1

L. Non idcirco minus 11.

1 *Teſtamentum quatenus furto non vitiatur.*

Furtum

1 FVrtum † circa teſtamentum poſt mortem comiſſum
nnn vitiat teſtamentum *hac lege.* Bart. Vitium furti vt
extrinſecum non vitiat teſtamentum. Salyc. Bald. Te-
ſtamentum licet ſit ſubreptitium nihilominus valet.
Cynus, Iohannes Dauth *in commentar. de teſtamentis*
fol. 556.

L. Si vnus 12.

1 *Teſtamentum vnius teſtis abſentia vitiatur.*
2 *Forma defectus actum vitiat.*
3 *Raſura teſtamenti quem effectum habeat?*
4 *Raſum inſtrumentum nil probat.*
5 *Cancellatio quando teſtamento non officiat?*
6 *Cancellatio inſtrumenti qualem præſumptionem præbeat?*

1 VNus † ex ſeptem teſtibus ſi abeſt nec in conſpectu
teſtatoris teſtamentum factum aſſerit, ob defectũ
ſolennitatis teſtamentum vitiatur, *hac lege.* Bart. Baldus
& Salycetus, Iaſon, Riminald. ad Salycet. *hoc textu. leg.*
nemo poteſt. de legat. 1. Oldrad. *conſ.* 262. incip. *in quæſtione,*
Decius *conſ.* 105. incip. *Et pro tenui.* Fulgoſ. *conſ.* 79. incip.
quidam. Schardius ad Bartnlum *hoc textu.* Ex hoc textu
2 Iaſon *ſub nu.* 3. *&* 4. notat, qnod defectus † formæ mo-
dicus vitiet actum. Decius *ad cap. appellationibus* 2. *nota-*
bili. de appellationibus. Euerbardus *in topica legal. in loco à*
forma. Gratus *conſ.* 28. *colu.* 1. *libr.* 1. Tiraqnell. *de legibus*
connub. gl. 7. *num.* 188. Ludolphns Schradet *conſil.* 1. *nu.*
325. 326. 327. 328. Ad intellectum legis vide Iohann.
Dauth *in commentar. de teſtam. f.* 516.

§ *De his autem.*

3 Raſura † vel cancellatio teſtamenti non refertur
inter ſolennitates teſtamenti, ſed occaſionem verita-
tis indagandæ exhibet *hoc* §. Bartolus. Raſura in vno
loco facta quando in alio vitiet. Salyc. *ad hanc leg. nu.*
4 2. Inſtrumentum † aut teſtamentum habens raſuram
nil probat. Baldus *ad hanc legem num.* 4. An maculato
fides derogetur idem *num.* 5. vbi defendit negatiuam.
De cancellatione vide *l. inductum. C. de ſolutionibus.* De
5 cancellatione † quando nõ vitiet teſtamentũ in totũ,
Iaſon *ad hanc legem num.* 6. Et an voluntate teſtatoris
cancellatum præſumatur, idem *num.* 7. 8. Barbatia
6 *conſil.* 74. *volumin.* 3. De inſtrumenti † cancellatione
qualem excitet præſumptionem 1 Menochius *de præ-*
ſumptionibus lib. 3. *cap.* 141. *num.* 2. 3. De raſura num in-
ſtrumento noceat. Socinus *regul.* 2. *amplia.* 1. Iohannes
Baptiſta Weber *diſtinct. Bart.* 801. De cancellatione o-
riginalis inſtrumenti, quandn obſit Menoch. *de adipiſc.*
poſſ. remed. 4. *n.* 703. 716. 717. 722. 725. vbi de cancellatio
ne notatu digna congeſſit.

L. Teſtandi cauſa. 13.

1 *Teſtari de ſuis rebus quomodo quis debeat?*
2 *Teſtandi libertas legibus conueniens ſit.*
3 *Teſtandi libertas vtrum ſtatuto coarctari poſſit?*

1 TEſtatnr † de ſuis ſic diſponat, vt formæ iuriſdictio-
nis & iuri pnblico non aduerſetur, *hac lege. l. nemo*
2 *poteſt ff de legat.* 1. Libertas teſtandi † de bonis ſit con-
formis ſolennitati legali. Baldus *l. quidam decedens, de*
adminiſtrat. tutor. l. pater, de hæredib. inſtituend. l. cum quis
decedent, §. *Titio. de legat.* 3. *capit. tua nos,* & in illud Pa-
normitanus. *extr. de teſtam.* Iohannes Danth *in commen-*
tar. ad materiam teſtament. fol. 516. De teſtandi libertate
3 † an illa per ſtatutum ad certam formam vltra ius cõ-
mune, item ad certam qnantitatem coarctari pnſſit.
Simon de Prætis *in tract. de interpret. vlt. volunt. lib.* 1. *inter-*
pretat. 1. *dubit.* 1 *ſolut.* 4. *n.* 106.

L. Non codicillum. 14.

1 *Hæredis inſtitutio teſtamentum non codicillum arguit.*

1 HÆredem † inſtituens ant ſucceſſione priuans ex
intentionis qualitate præſumptionem teſtamen-
ti non codicilli conficiendi excitat. *hac lege.* Baldus
Bartol. & Salycet. Oldradus *conſil.* 159. incip. *Ex præ-*
ſenti. Baldus *conſil.* 284. incip. *Dominus Raynutius parte*
3. Franciſcus Mantica *de coniectur. vlt. volunt. libr.* 2. *titu.*
3. *num.* 1. Menochius *de præſumpt. lib.* 4. *cap.* 19. *numer.* 8.
Fabius Turrettus *in tract. de effect. clauſulæ codicillar. qu.*
115. *num.* 6. *& quæſt.* 116. *num.* 2. Iohannes Danth *in com-*
mentar. de teſtam. fol. 562. Intellectum ad hanc legem
vide apud Ludonic. Molinam, *in commentar. de primog.*
Hiſpanor. pag. 258. *num.* 34. *colum.* 1. Cranetta *conſ.* 944.
num. 11. *& ſeqq.* Camill. Gallin. *in comment. de verbor. ſign.*
lib. 9. *cap.* 36. *num.* 67.

L. Quoniam indignum. 15.

1 *Hæredis inſtitutio ſolennitatem non deſiderat?*
2 *Mens potius ſemineci quam verba attendenda.*
3 *Teſtamentum morti etiam proximus condit,*
4 *Mortis articulus qui dicatur?*
5 *Teſtamentum in quanã materia ſcribatur nihil intereſt.*
6 *Teſtamenta quomodo hodie ſcribi debeant?*

SOlennitas † verborũ in vltimis voluntatibus quo- 1
ad nominationem & inſtitutionem hæredis non
eſt neceſſaria, dum inſtitutio licite fiat per verba impe-
ratiua, directa, & obliqua, *hac lege.* Bartol. Bald. & Saly-
cet. Decius *conſ.* 489. incip. *in caſu.* Iaſon *conſil.* 124. in-
cip. *dico, p.* 2. Socin. *conſil.* 183. *num* 6. Schardius ad Bar-
tol. *hoc text.* Odd. *in tr. de ſubſtit. p.* 4. *art.* 1. *verſ. ego pro* 5. *qu.*
5. Leotin. *de ſubſtit. ſub rubr. de compendioſa n.* 326. Alph.
in report nu. 128. *fol.* 40. Ioh. Dauth *in comment. de teſtam.*
tit. de inſtit. n. 273. *f.* 324.

§ *Nec neceſſaria.*

Verborum † momenta in articulo mortis ſemineci 2
lingua prolata non attendenda, ſed mens inſtituentis,
h. §. Alex. *conſ.* 12. *col.* 2. *n.* 6. *vol.* 1. *& conſ.* 33. incip. *Pondera-*
tis. col. 2. *nu.* 6. *lib.* 3. Decius *ad l. diſcretis. C. qui teſtam face-*
re. Ex hoc textu notãt interpretes, qnod † morti pro- 3
ximus teſtamentum in articulo mortis condere poſſit.
Quis autem † dicatur mortis articulus vide Petr. Ger- 4
hardi *ſing.* 12. *l. vnum ex familia. de legat.* 2. *l. cum quæritur. ff.*
de inoffic. teſtam. Salycet. *ad l habeat, C. de ſacroſ. Eccl. l. in te-*
ſtamentu, infr. h. t. Alex. *ad l ſi quis poſthumos. de liber. & poſth.*
Dec. *ad c ſi pro debilitate, col.* 1. *de offic. delegat.*

§. *Et in poſtremis.*

In quacunque materia † ſcribatur teſtamentum ſiue 5
membrana, charta vel papyro modo de libera teſtandi
voluntate conſtet, materia in quam ſcriptum eſt teſta-
mentum non attenditur, Bart. *l.* 1. *in tit. pr. ff. de bon. poſſeſ.*
ſecund. tab. l. charta. eod. tit. Specul. *in tit. de inſtrum. editio.* §.
inſtrumentum. verb. item quod eſt ſcriptum in papyro. Ant. de
Butr. *ad c.* 1. *de fide inſtr. ext.* Quatenns nunc teſtamenta † 6
aliaq; inſtrumenta per notarios inſcribenda ſint mẽ-
branæ aut pergameno, non ſignis, ſed verbis integris
latinis aut germanicis, vide receſſum Imperii *de Anno*
1512. §. 19. incip. *Item die Notarien.*

L. Non dubium nec incertum. 16.

1 *Inſtitutio dignitate inſtituti non vitiatur.*
2 *Argumentum à contractu ad vltimam voluntatem valet.*
3 *Approbatio teſtamenti non ſolennis quid operetur.*
4 *Approbatio vnius actus, quouſque extendatur.*

DIgnitas † inſtituti † vel legatarii non vitiat inſtitu- 1
tionem. *h. l.* Bart. Bald. Salyc. & Iaſ. Rom. *conſ.* 219.
& conſ. 222. incip. *dubitatur.* Oldrad. *conſ.* 237. incip. *perle-*
ctu. Barbatia & Schard. in addit. ad Bart. *hoc text.* Ex hoc
textu notat Iaſon, licitum † eſſe arguere à contractibus 2
ad vltimas volnntates. Euerh. *in topic. hoc loco,* Curt. iun.
conſ. 171. *n* 3. Ad intellectum legis vide Io. Dauth *in cõ-*
ment. de teſtam. f. 516. Io. Borchol. *conſ.* 15. *libr.* 1. Petr. Surd.
deciſ. 53. *n.* 17.

§ *Illud etiam adiiciendum.*

3 Hæres approbans † teſtamentum non ſolenne ad præſtanda quæ ex teſtamento & hæreditatis ditione fluunt, aſtringitur. Bart. *ad hanc legem.* Agnitio vnius legati præiudicat in aliis non agnitis: id ait Bartol. *Authent. ſed cum teſtatore, infra, ad leg. Falcid.* Salyc. *ad hanc legem num. 2 l. ſi poſt diuiſionem, ſupra de tranſ. & ſ...*
Pro contraria opinione vide Iaſonem *ad hanc legem. nu. 5.* qui defendit vnius legati agnitionem ex inutili teſtamento factam non præiudicare. *l. Lucius l. 2. §. teſtator,*
4 vbi Bart. *de legat. 2.* De approbatione † vnius actus & partis quousque extendatur. Crauetta *conſil. 447. n. 15. & 16.* Et quatenus approbatum ſemel improbari non poſſit. Menoch. *conſil. 364. num. 17. libr. 4.* Viciſſim quando approbatum ſemel reprobari adhue poſſit. Bart. *ad l. Pomponius. de negot. geſt.*

L. Teſtamentum non ideo. 17.

1 *Superfluo actus non vitiatur.*
2 *Cautela abundans non nocet.*
3 *Teſtamentum contractus appellatione non venit.*
4 *Superflua legibus ſunt inimica.*

1 NOn ſuperfluitas † ſed omiſſio neceſſariorum vi-
2 tiat actum, *Alexand.* Abundans cautela † non nocet. ſolennitas omiſſa vitiat *Bart.* Appellatione con-
3 tractus † non venit teſtamentum. Iaſon *ad hanc leg.* De abundanti cautela non nocente *l. ſi cum dies. § plenum.* vbi Accurſ. *in gl. verb. exprimere de arbitr.* Viciſſim quod abundans cautela imperitiam arguit, innuit *l. legata, de ſupellectile legat.* De ſuperfluis vitandis *l. breuiter. Cod. de*
4 *precib. Imperat. offerend.* Et quod ſuperflua † legibus ſint inimica. Crauetta. *conſil. 949. n. 12.* Et ſi cauſ. exprimendorum eorum, quæ inſunt actui, verba addantur, quæ ſuperflui obiectionem tollunt, aſſerit Menoch. *conſil. 329 num. 21. & 22. lib. 4.* Pro intellectu legis vide Iohan. Dauth *in comment. de teſtam. fol. 566.* Fabium Turretum *in tr. de effectib. clauſula codicillar. q. 116. n. 3.*

L. Teſtamenta omnia. 18.

1 *Teſtamentorum inſinuatio vbi fieri debeat.*
2 *Mos antiquus ſeruandus.*
3 *Inſinuationum iudex competens qui ſit?*

1 TEſtamenta † ibi inſinuandi, vbi ex veteri more cu-
2 ſtodiri & publicari ſolent. Mos † fideliſſimæ vetuſtatis retinendus, inſinuatio facta coram iudice incompetenti non valet. Bald. *ad hanc l.* item Bart. Antonius Contius *lib. 2 ſucciſ. lection. c. 16.* Alexand. *ad hanc legem. n. 2. & 3.* De inſinuatione Peregrin. Iannin. *in tr. de citatio. reali libr. 2. cap. 6. n. 81. & ſeq.* Et quis ſit inſinuationum
3 † iudex competens Vincent. Carocius *deciſ. 89 fol. 141. l. conſulta Diualia, infra hoc ti.* Iohann. Dauth *in comment. de teſtam. fol. 553.* Quatenus teſtamentum per ipſummet teſtatorē iudici innuetur. Daniel Moller *in ſemeſtrib. lib. 1. c. 5 fol. 12.* idem ad conſtitut. Elect. Saxon. *p. 3. artic. 3. num. 3. 13* An iudici inſinuatum non in ipſa ſeſſione & loco tribunalis, habeatur pro legitime inſinuato. Hermann Vulteius inter conſilia facultatis Marpurg. *conſil. vlt. vol. 1.* defendens pro legitimo non haberi. *leg. antepenult. de manumiſſ. vindicta.* Weſenb. *in Apoſtillis ad Schneidvv. tit. de teſtam. in Inſtitut. rubr. de ſolenni teſtam. n. 18 fol. 280.* Moller ad conſtitut. Elect. Saxon. *parte 3. cōſtitut. 3.*

L. Omnium teſtamentorum. 19. iunctis §§. ad finem.

1 *Teſtamentum apud acta confectum ſolennitates non deſiderat.*
2 *Teſtamentum apud acta confectum an teſtes deſideret?*

1 TEſtamentum † coram principe aut actis iudicialibus confectum à legum ſolennitate quoad teſtiū numerum immune eſt. *hac lege.* Teſtamentum coram principe vel actis erectum, per duos teſtes probari poteſt. Bart. Riminald. *in comment. ad titul. Inſtit. de donatio. §. 1. nu. 189. & 338.* Socin. *conſ. 129.* incip. *quarta differ. p. 4.* Schardius ad Bartolum *hoc textu.* Petrus Surdus *deciſ. 118. num. 1.* Regnerus Sixtin. inter conſilia facultatis Marpurgenſis *vol. 2. conſil. 21. n. 7. fol. 188.* Mynſ. *reſponſo 79 n. 8. & in obſ. Imper. Cam. cent. 6. obſ. 29.* Boer. *deciſ. 118.* Clar. Giachar. & Baiard. *in recept. ſent. § teſtamentum, qu. 56. n. 7. l. vnica § 10 C. de Latina libertate tollend.* Schneid. *ad tit. Inſtit. de teſtam. rubr. de ſolenn. teſtam. num. 18 fol. 280.*
An tali teſtamento oblato principi vel alii magiſtratui 2
† adhuc inſcribendi ſint teſtes notat Iaſon *ad hanc l. nu. 15.* Soc. iun. *conſ. 138 in fine lib. 1.* Spec. *in tit. de inſtrum. edit. §. compendioſa. verſ. ſed niſi.* Angel. *conſ. 133.* incip. *punctus eſt.* Modeſtin. Piſtoris *conſ. 20. num. 13. lib. 2.* Schurf. *conſ. 77. cent. 1.* Dan. Moller *in comment.* ad conſtit. Elector. Saxon *p. 3. art. 3. n. 1. & 2.*

L. Nolumus conuelli. 20.

1 *Teſtamentum primum validum quatenus per alterum non tollatur?*
2 *Teſtamento ſecundo ſublato num primum reconualeſcat?*

TEſtamētum primum † validum non rumpitur per 1
aliud minus ſolenne, licet in eo hæres ſcriptus ſit Imperator. *Bart.* Teſtamentum primum factum in ſcriptis non rumpitur per teſtamentum prætēſum, in quo princeps vel alius maximus hæres coram teſtibus dicitur inſtitutus. Bald. & Salyc. *h. l. § fin.* vbi Hottoman. & Weſenb. *Inſtit. quibus mod. teſtam. infirmentur.* Quando ſecundum teſtamentum primum teſtamentum tollat vel non. Ioſeph. Ludouic. *commun. concl. 58.* in ampliat. quando ſecundo ſublato † primum reconualeſcat. 2
Menoch. *conſ. 176. lib. 2. nu. 8.* An poſterius imperfectum tollat prius perfectum Fachin. *in controu. lib. 4. c. 6. & 7.*

L. Hac conſultiſſima. 21.

1 *Teſtamentum ſolenne in ſcriptis quomodo fiat?*
2 *Teſtium rogatio per duos teſtes probatur.*
3 *Notarius rogatus præſumitur.*
4 *Teſtamentum in ſcripturas ſolenniter redigendum quatenus teſtes non deſideret?*
5 *Teſtamentum alio tempore conceptum & dictatum quomodo teſtes ſubſignent?*
6 *Teſtamentum ratione ſolennitatis imperfectum inter liberos valet.*

TEſtatur † ſolenniter quis in ſcriptura ſua manu aut 1
alterius confecta coram 7. teſtibus rogatis ciuibus Romanis hæredem expreſſe inſtituens oſtenſa ſcriptura teſtibus clauſa & à ſe ſigillata & ſubſcripta, à teſtibus ſubſcripta & ſigillata propriis aut alienis annulis, præſertim ſi omnes ſolennitates vno contextu fiant. *hac l.* Schneidvv. *in comment. ad tit. Inſt. de teſtam. ord. rubr. de ſolenni teſtam. f. 219.* Ioſeph. Ludou. *commun. conclu. 63.* Gail *obſ. 116 n. 1 li. 2.* Walther *lib. 2 miſc. c. 37* Clar. Giachar. & Baiard. *in recept. ſent. § teſtamentum. qu. 4. 8. 9. 10. 11. 12. 17.* Iohan. Dauth *in comment. de teſtam. rubr. quid ſit teſtamentum à n. 231 ad 240.* Camill. Gallin. *in comment. ad titu. de verb. ſign. lib. 6 cap. 15. n. 14.* De rogatione † teſtium, quod 2
per duos probetur teſtes. Iaſ. *ad hanc l. n. 3.* Bald. *ad l. comparationes. 3 notab. Cod. de fide inſtrum.* Notarius quod † 3
rogatus præſumatur. Bald. *ad hanc l. n. 2.*

§. In omnibus.

Ad dictandum † teſtamentum in ſcripturam ſolen- 4
niter redigendum requiſitio & præſentia teſtium neceſſaria non eſt, ſed teſtamentum in ſcripturam redigi poteſt teſtibus abſentibus per interualla *h. §.* vide præmiſſos ad initium *legis & textus.*

§. Sed licet alio.

§ Finem.

Con.

Google

5 Cōceptum † & dictatum alio tempore teſtamentū teſtes rogati præſentes videnteſque teſtatorem ſubſignabunt & ſubſcribent; Non ſubſcriptum ſolennitate carens pro nullo habetur teſtamento, *hiſce* §§. Clarus & alii ſupra allegati, *in quæſtionibus diuerſis.*

§. Ex imperfecto.

6 Teſtamentum † imperfectum ratione ſolennitatis, valet inter liberos, *hoc textu.* Bart. Bald. Salyc. & Alex. Pariſ. Schard. Alban. Weſenb. in addit. ad Bart. *h. text.* Ant. Teſſaur. & Blaſ. Florets Diats *deciſ.* 94. Crauetta *conſ.* 944. *nu.* 18. Gail *in pract. Cam. Imper. obſ. cap.* 112. *libr.* 2. Hartman. Piſtoris *in miſcell. q. p.* 1. *q.* 1. Suarets *in theſauro recept. ſent. vocab. teſtamentorum ſolennitas. n.* 74. Vaſq. *in tr. de ſucceſ. creat. n.* 58 *f.* 254. Io. Dauth *in comment. de teſtam. f.* 543 item *eiuſd. comment. ſub rubr. qui teſtamentum. à n.* 231. *ad* 240. Hier. de Cæuall *in pract. quæſt. opin. commun. contra commun. c.* 50. *lib.* 1. Fachin. *lib.* 4. *controu. cap.* 2. *&* 3. Ruin. *conſ.* 21. *lib.* 2.

Auth. Quod ſine.

1 *Teſtari inter liberos quomodo pater poſſit?*

1 PAtris ſcriptura † conſpicua non ſignis aut characteribus denotata, liberorum continens & vnciarum numerum inter liberos vltimæ voluntatis vicem & locum obtinet, *hoc textu.* Bart. & Iaſon. Clar. Giacharius & Baiard. *in recept. ſent.* §. *teſtamentum. q.* 7. *&* 14. Hartman. Piſtoris *in miſcell. q. p.* 1. *q.* 1. Cæuall. *in pract. q. opin. commun. contra commun. qu.* 136. Thoming *deciſ.* 4. *n.* 1. Hieronym. Panſchman *in miſcell. q. lib.* 1. *q.* 1 *&* 3.

Auth. hoc inter.

1 *Teſtamenti inter liberos reuocatio quomodo fiat?*
2 *Teſtamentum nuncupatiuum quomodo fiat?*
3 *Teſtamentum patris nuncupatiuum inter liberos iuris ſolennitates non deſiderat.*
4 *Teſtamentum perfectum quatenus per imperfectum tollatur?*
5 *Teſtamentum prius quando corruat alio non confecto.*
6 *Teſtamentum in ſcriptis ſolenne an per nuncupatiuum reuocetur?*
7 *Teſtamentum in imperio qua lingua ſcribi debeat?*

1 TEſtamentum † inter liberos reuocatur per ſecundum teſtamentum ſolenne cum clauſula derogatoria, Iaſon. Socin. iun. *conſ.* 114. *nu.* 31 *libr.* 1. Crauetta *conſ.* 143. *n.* 7. *conſ.* 152. Pariſ. *conſ.* 34. *n.* 46. *lib.* 2. Vincent de Franch. *deciſ.* 204. *n.* 36. Boer. *deciſ.* 140. Couaruu. *ad rubric. de teſtam.* 2. *p. n.* 19. Alph. *in report n.* 478.

§. Per nuncupationem.

2 Nuncupatiuum † teſtamentum coram ſeptem teſtibus rogatis vno eodemq; tempore teſtatoris volūtatē & vocem audientibus fieri. *h.* §. Iaſ. Pariſ. *conſ.* 19. *n.* 2. *&* 3. *lib.* 3. Socin. ſenior *conſ.* 32. *col.* 3. *lib.* 3. Iulius Clar. Giacharius, & Baiard. *in recept. ſent.* §. *teſtamentum. qu.* 4. Mantica *de coniect. vlt. volunt. lib.* 1. *cap.* 2. *n.* 6. De requiſitis teſtamēti nuncupatiui. Schneidvv. *in comment. ad tit. Inſtit. de teſtam. ordin.* §. *fin. f.* 184. Pro intellectu §. vide Hieron. de Cæuallos, *in pract. quæſt opin. comm. contra commun. c.* 264.
3 De ſolennitate remiſſa in teſtamēto paterno † nuncupatiuo inter liberos condito. Hartman. Piſtoris *in miſcellan. qu. lib.* 1. *q.* 1. *n.* 9. *&* 10.

§. Si quis autem.

4 Teſtamentum † primum perfectum, non tollitur per ſecundum imperfectum niſi ſint in eo ſcripti venientes ab inteſtato coram quinque teſtibus, *h* §. Iaſon *ad l. fi.* 11. *col. de edict. diui Adrian. tollend.* De teſtamento ſecūdo quādo deroget primo. Bald. *cōſ.* 39. *p.* 2. & in terminis *conſ.* 291. *vol.* 1. Dauth *in cōment. de teſtam. rubr. de mutā-*
5 *di facultate fol.* 123. Quomodo prius † corruat alio non confecto. Clar. Giachar. & Baiard. *in recept. ſent.* §. *teſtamentum, qu.* 91. Moller *in ſemeſtr. lib.* 3. *cap.* 12. Graſſ. *in recept. ſent.* §. *teſtamentum. q.* 89. An primum in ſcriptis † ſolenne reuocetur per ſecundum nuncupatiuum. Vaſq. 6 *de ſucceſſion. reſol. lib.* 1. §. 1. *num.* 28. Fachin. *libr.* 4. *controu. capit.* 8.

§. Illud.

In Græca † etiam lingua fieri teſtamentum poteſt. 7 Quatenus per notarium ſcribendum ſit in Latina vel Germanica lingua præſertim in Imperio Romano, vide receſſum Imperii de Anno 1512. §. 19.

L. Dictantibus. 22.

§. Teſtibus.

1 *Teſtibus in teſtamento adhibitis legari poteſt.*

TEſtibus † & dictatoribus teſtamenti legata relinqui poſſunt, *hac lege.* Bart. Bald. Alex. & Iaſ. Socin. iun. *conſ.* 178. *n.* 44. *lib.* 2. §. *legatarii.* vbi Weſenbec. & Schneidvv. *in Inſtit. de teſtam.* Dioz *reg.* 109. *verb legatarii.* Mōticell. de Bobio *in repertorio teſtium. vocab. legatarius fol.* 327. Cæſar Lambertng. *in tract. de contract. qui ſine certa ſolennitate pag.* 301. *n.* 14. Iohannes Dauth *in comment. de teſtam fol.* 655. Bald. *conſ.* 152. *p.* 3. 1

L. Conſulta Diualia. 23.

1 *De hæreditate non excedente centum aureos magiſtro cenſuum nil debetur.*
2 *Hæreditatis portionem quo prætextu magiſtratus ſibi vindicet?*
3 *Teſtamenti inſinuatio olim corā magiſtratu cenſuū fiebat.*
4 *Teſtamenti inſinuatio facta coram iudice incompetenti nō valet.*
5 *Officiorum turbatio vitanda.*
6 *Factis alienis ſe immiſcere nemo debet.*
7 *Iudicem incompetentem adiens quomodo puniatur.*
8 *Incōpetentiæ exceptio in qualibet iudicii parte opponi poteſt.*
9 *Incompetenti à iudice geſta ſunt ipſo iure nulla.*
10 *Inſinuatio minus congrua magiſtratui non teſtatori nocet.*
11 *Error à notario commiſſus teſtamentum non vitiat.*
12 *Verborum tranſpoſitione teſtamentum non vitiatur?*

SI hæreditas † non excedit ſummam centum aureorū magiſtro cenſuum nil ſoluendum, *hoc textu.* Alex. & 1 Iaſ. Iohan. Dauth *in comment de teſtam. fol.* 537. Intellectū ad hanc legem vide apud Alexand. Raudenſ. *in tract. de Analogiis c.* 39. *n.* 57. *f.* 494. An pro inſinuatione vel alio ſub prætextu magiſtratus vel ex ſucceſſionibus † tam ex teſtamento quam ab inteſtato certam portionem 2 accipiat & quo iuris prætextu. vide Georgium Nattam *in tr. de ſtatut. qu.* 3 *princ. n.* 19. Iohan. Kœppen *deciſ.* 5. *&* 11. Cæſar. Contard. *ad l. diffamari. n.* 133. *C. de ingen.* Caſpar. Wilhelm. Scipion. *deciſ. Imper. Cam.* 56. Bald. *ad l. vltim. verſ. quia & viceſima. C. de edict. diui Adrian. tollend.*

§. Ac repetita.

§. Abſurdum.

Inſinuationes † teſtamentorum quondam fiebat 3
coram magiſtratu cenſuum. Facta † coram iudice in- 4
competenti ipſo iure non valent. Promiſcuis † actibus 5
officia non ſunt turbanda. *Alexand. & Iaſon.* In factum
alienum † nemo ſe intromittet. Iaſon *l. ſolemus.* §. *la-* 6
trunculator, ff. de iudiciis. l. 1. vbi Iacobus Rebuffus &
Celſus Hugo *C. de exactoribus & executoribus.* De pœ-
na adeuntis † incompetentem iudicem, Leopoldus 7
Dickius *in Oeconomia iuris fol.* 114. *lit.* O Hanc exceptio-
nem † in quacunque iudicii parte opponi poſſe tradit 8
Treutler *vol.* 1. *diſp.* 12. *theſ.* 11. *f.* 101. Et quatenus † ab in- 9
competenti iudice geſta ipſo iure fiat nulla. *cap. ſi poſt-
quam,* vbi Gemin. *n.* 3. *de election. in* 6.

§. Pœna

§. *Pœna etiam.*

10 Incongruæ † inſinuationes magiſtratibus non te-
11 ſtantibus pœnam irrogant. Ordinis peruerſio † erro-
12 re Notariorum facta teſtamentum non vitiabit. Iaſon *ad hanc leg. in fine l. errore, ſupra hoc tit.* Tranſpoſitio † verborum non vitiat vltimam voluntatem & contractum, Iaſon *ad finem huius leg. l. 2. §. prim.* vbi Bart. *de vulgari. cap. dilecta,* iuncto Felyn. & Panorm. *de reſcript. extra.*

L. *Ambiguitates. 24.*

1 *Ambiguitas notarii culpa exiſtens teſtamento non officit.*

1 TAm ambiguitas † quam ordinis peruerſio Notarii culpa exiſtens non vitiat vltimas voluntates. Bartol. Bald. Alex. Iaſ. *ad finem l. praced.* Roman. *conſ.* 140. *incip. circa:* Marc. Ant. Aquil. *in comment. ad l. Gallus. nu.* 25. *de liber. & poſthum ſ.* 71. Pacius *libr.* 7. *Enant.* 92.

L. *Præpoſteri. 25.*

1 *Verborum præpoſteratio contractui & vltima voluntati non nocet.*

1 PRæpoſteratio † verborum contractum & vltimã voluntatem non perimit. *hoc textu.* Bald. Salycet. & Alexander. *l. quidam,* vbi Bart. *de pecul. legat.* Maria Riminald. in addit. ad Salyc. *hoc textu.* Bald. *ad cap. vtrum n. 1. quid præcedere vel ſequi debeat.* Iohann. Dauth *in comment. de teſtam. fol.* 663.

L. *In teſtamentis. 26.*

1 *Teſtamentum nuncupatiuum quomodo fiat.*
2 *Solennitas verborum quando, vt captioſa, non attendatur.*

1 NVncupatiuum † teſtamentum rite fit per declarationem in præſentia 7. teſtium voluntatis teſtatoris omiſſa prædictione teſtatoris, quod ad actum teſtandi & teſtimoniũ de illo ferendo conuocati ſint. *Alexand. Bart.* Solennitas † verborum non habens in ſe
2 ſubſtantiam vt ſuperuacua & captioſa non attenditur: Salyc. Iaſ. *ad l. conſulta in fine, hoc titul.* Modeſtin. Piſtoris *conſ.* 1. *n.* 18. *fol.* 8. *vol.* 1.

L. *Sancimus. 27.*
§ *Sin.*

1 *Mutatio non præſumitur.*
2 *Teſtamentum perfectum quatenus per imperfectum non tollatur?*

1 MVtatio † non præſumitur. Teſtamentum perfectum non tollitur per imperfectum niſi decennii
2 curſus interueniat. *Bart.* Teſtamentum † perfectum, ſolo curſu temporis non tollitur, ſed per aliud perfectum, item per contrariam voluntatem, coram actis vel tribus teſtibus declaratam cum tranſcurſu decennii ex tempore facti prioris teſtamenti. Alexander *ad hanc leg.* Couarruuias *ad rubr. de teſtam. p.* 2. *nu.* 2. *verſic. nonne non erit.* Guido Papæ *deciſ.* 200. Clar. Giachar. & Baiard. *in recept. ſent. §. teſtamentum, q.* 91. *& ſeq.* Menoch. *de præſ. lib.* 2. *ca.* 36. Pro intellectu legis vide Ruin. *conſil.* 11. *n.* 7. *lib.* 2. Iohann. Dauth *in comment. de teſtam. fol.* 668. Panorm. *conſ.* 18. Oldrad. *conſ.* 160. Bart. *conſ.* 38. Guido Papæ *conſ.* 64. Bald. *conſ.* 39. *p.* 2.

L. *Cum antiquitas. 28.*
iunctis §§. ad §.
Cum autem.

1 *Teſtamentum actus ex neceſſitate natura contingentis interuentu non vitiatur.*
2 *Contractus vtrum in teſtamento fieri poſſint.*
3 *Teſtatoris ſubſcriptio in teſtamento non deſideratur.*
4 *Subſcriptio quamnam fidem & autoritatem mereatur.*

1 MOdicum † interuallum ſeu actus contrarius ex neceſſitate naturæ interueniens teſtatori aut teſti, non vitiat teſtamentum. *Bartol. Salyc.* Neceſſaria interiectio temporis non impedit contextum teſtamenti. Bald. *ad hanc legem.* An in teſtamento fieri poſſint † cõtractus, in primis conſtitui pignora, pax inire 2
Iaſon *ad hanc legem num.* 3. 4. 5. Brunus *conſ.* 43. *num.* 2. *&* 3. Cæpolla *cautela* 129. Roman. *conſ.* 171. Menoch. *de præſ. lib* 6. *cap.* 12. *num.* 2. *&* 3. Arnold. à Reiger *in theſſauro iuris rubr. de actib. n.* 45. *f.* 15. *&* 14. Marcus Anton. Aquil. *ad rubr. de verb. obligat. num.* 39. *col.* 4. *fol.* 64. Pro intellectu legis vide Iohann. Dauth *in comment. de teſtam. folio* 549. Oldrad. *conſ.* 248. Corneum *conſ.* 238.

§. *Cum autem.*

Teſtator † teſtamentum manu propria ſcriptum, 3
ſubſcribere hodie non tenetur *hoc §.* Bart Salyc. Bald. *ad hanc leg. num.* 6. Iaſon *ad hanc l. nu.* 12. De ſubſcriptionis fide † & auctoritate. idem Iaſon *ad hanc leg. à nu.* 14. 4
ad 17. Aretinus *conſ.* 64. Alban. ad Bart. *hoc §.* Oldradus *conſil.* 303.

L. *Iubemus. 29.*
iunctis § ad
Auth Et non.

1 *Teſtator ſua manu hæredem ſcribat vel clara cum teſtibus voce nuncupet.*
2 *Teſtamentum ad alterius interrogationem factum num valeat?*
3 *Notarii debitam in conficiendo teſtamento ſolennitatem omittentis pœna.*
4 *Teſtator impedita lingua licite teſtatur.*
5 *Teſtatoris diſpoſitio ad expreſſionem vel prælectionem hæredum facta valida eſt.*

TEſtator † debet ſua manu nomen hæredis ſcribere vel cum voce propria teſtibus denuntiare. Bart. 1
An ad interrogationem † teſtamentum factum valeat. 2
Bald *ad hanc l. num.* 4. Notarius omittens † ſolennitatẽ 3
& debitam formam, vt falſarius puniẽdus: idem Baldus *ad hanc l. n.* 10. Teſtator † ingroſſatam habens linguam modo intelligatur à teſtibus valide teſtatur. Ia- 4
ſon *ad hanc leg. num.* 3. Si notarius vel alius in præſentia teſtatoris exprimat vel legat nomina hæredum, & teſtator † expreſſe approbet & confirmet, diſpoſitio firma eſt Iaſon *ad hanc leg. num.* 10. Afflict. *deciſ.* 143. Pari- 5
ſius *conſ.* 19. *libr.* 3. De teſtamento ad interrogationem facto; Anton. Gabriel Romanus *in commun concl. lib.* 4. *tit. de teſtam. concl.* 2. Graſſus *in recept. ſent. §. inſtitutio. quæſt.* 17. *&* 18. Menochius *de præſumpt. lib.* 4. *cap.* 9. Clarus Giachar. & Baiard. *in recept. ſentent. §. teſtamentum. q.* 57. De teſtamento à Notario cõcepto & lecto. Dauth *in commentar. de teſtam. rubric. qui teſtamentum. num.* 233. Ad intellectum legis vide Alphan. *in reportat. num.* 431. Iohannem Dauth *in commentar. de teſtament. rubric. quo teſtam. facere num.* 2. Molin. *conſ.* 31. *num.* 2. Cephalum *conſ.* 546. *num.* 94. Hieronymum de Laurentiis *deciſ. Auinionenſi* 32. Camillum Galliuinm *in comment. ad titu. D. de verb. ſignific. lib.* 9. *cap.* 18. *n.* 19. *& lib.* 6. *ca.* 11. *n.* 14.

Auth. Et non obſeruato.

1 *Teſtator quatenus hodie ad hæredis nuncupationem non teneatur?*

HOdie teſtator † non tenetur ad nuncupationem hæredis, ſi in ſcriptis teſtatur. *Salycetus.* Teſtator 1
per ſe & alium ſcribens hæredis nomen, ad nuncupationem non tenetur, *hoc textu* Salyc. & Alex.

L. *Noſtram 30.*

1 *Teſtamentum quatenus ſignis inciſis vitietur.*
2 *Signa præter teſtatoris voluntatem inciſa non officiunt.*
3 *Mutatio voluntatis ex ſolennitatis amotione arguitur.*

Si

1 SI ſigna † ſunt inciſa teſtatore volente rumpitur *te-*
ſtamentum, alias ſine inciſura validum. *Bart.* Signa
2 ſi præter † teſtatoris voluntatem incidantur, teſtamẽ-
3 tum, vt validum, ſubſiſtit. *Salyc.* Solennitatis † omiſſio
voluntatis mutationem arguit. *Bald.* Deſtruens proba-
tionem, actus ſubſtantiam deſtruit. Bald. *ad hanc legem.*
Oldrad. *conſil.* 144. incip. *circa materiam.* Iulius Clarus,
Giuchar. & Baiard. *in recept. ſent. § teſtamentum qu.* 93. *&*
94. Ioh. Dauth *in comment. de teſtam. ſ.* 672. *&* 673.

L. Et ab antiquis. 31.
ad finem.

1 *Ruſtici quomodo teſtari queant?*

1 RVſtici † & alii in locis vbi copia teſtium ſeptem
peritorum & literatorum haberi non poſſunt, co-
ram quinque teſtibus vltimas ſuas voluntates denun-
tiant, *hac l.* Bart. Bald. & Salycet. Barbat. Pariſ. Schar-
dius, Alban. ad Bartol. *hoc textu.* Anton. Teſſaurus &
Blaſius Florets Diats *deciſ.* 180. Puteus *in deciſ. Rota Ro-*
mana 371. *&* 382. *lib.* 1. Afflict. *deciſ.* 25. Boer. *deciſ.* 218. *n.*
11. Pariſ. *conſil.* 32. *libr.* 2. Baldus *conſ.* 418. incip. *ſuper* 1. *p.*
4. Anton. Gabriel Romanus *in commun. concl. titu. de te-*
ſtam. concl. 8. Alphan. *in report. nu.* 59. *fol.* 17. Clar. Gia-
char. & Baiard. *in recept. ſent. § teſtamentum. quaſt.* 56. *nu.*
6. Pro intellectu legis vide Hieronymum de Cæuall.
in pract. quaſt. opin. commun. contra communes lib. 1. *cap.* 48.
Cunrill. Gallin. *in comment. ad tit. D. de verbor. ſignificat. l.*
10. *cap.* 16 *num.* 4.

De hæredibus inſtituendis.

TITVLVS XXIV.

AD rubricam, titulum, & materiam vide vltra cita-
tos ad eundem titulum in D. Cynum, Angelum,
Caſtrenſem, Curtium, Cuiac. Chærian. Bellacomb.
Turzan. Graſſ. Fichard. Viuium Donatum à Fina *in*
Syntagm. commun. opin. lib. 6. *tit.* 14. Benedict. de Plum-
bino *vol.* 8 *inter diuerſa volum. repetit.*

L. Qui deportantur. 1.

1 *Inſtitutio deportati pro non ſcripta habetur.*

1 DEportati inſtitutio † habetur pro non ſcripta. Bar-
tol. Bald. Salycet. Iaſon Bart. *ad l. ſi deportati. § ſer-*
uo, de legat. 3. Bald. *conſ.* 27. incip. *addictum parte* 4. Pariſ.
& Alban. ad Bart. *hac lege.* Aquilin. *ad tit. de verbor. oblig.*
num. 129 *ſol.* 56. Menoch. *conſ.* 105. *n.* 1. *lib.* 2. Burſat. *conſ.*
54 *n.* 1 Bruner. à Sole *in locu commun. vocab. bannitus folio*
106. pro intellect. vide Iohann. Gœdd. *conſ. Facult. Mar-*
purg. 23. *vol.* 2. *à n.* 84 *ad* 87.

L. Pater tuus 2.

1 *Reſidui appellatio totum continet.*
2 *Spurius in parte hæreditatis inſtitui poteſt.*
3 Totum *vocabulum continet vocabula* cæterorum, am-
plius.

1 REſidui appellatione † totum continetur, *Bartolus,*
2 *Salyc.* Spurium † in parte quis quam alioquin ab
inteſtato accipere nequit, teſtator inſtituere poteſt, Bal
dus, *ad hãc legem. Ceterorum*, † *amplius, plus*, vocabula ſub
3 toto continentur, Iaſon *ad hanc leg. à n.* 2. *ad* 5. *l. ceterorum.*
vbi Rebuff. & Gœdd. *ff. de verb. ſignif.* Næuiz. *conſ.* 73. 1. *du-*
bio. Menoch. *conſ.* 296. *num.* 51. *libr.* 3. Iaſon *conſ.* 9. incip.
Reuerende p. 1. Pro intellectu legis, vide Vincentium de
Franchis *deciſ.* 45. *à n.* 1. *ad* 5. Anton. Teſſaur. & Blaſium
Florets Diats *deciſ.* 126. Iohann. Baptiſtam Coſt. *in tr. de*
facti ſcientia cent. 1. *diſtinct.* 20. *n.* 9. Bartol. *conſ.* 118. Ful-
goſ. *conſ.* 23. Zabarell. *conſ.* 68. Bald. *conſ.* 361. *p.* 5. Guido
Papæ *conſ.* 94.

L. Cum proponas. 3.
ad finem.

1 *Subſtitutus ſeruo quatenus admittatur?*
2 *Hæreditas ſeruo delata domino acquiritur?*

SVbſtitutus † vulgariter ſeruo teſtatoris & alterius, 1
quem teſtator tanquam libertum proprium inſti-
tuerat, admittitur & repellitur ſecundum teſtatoris
mentem. Alexander *ad hanc legem.* Subſtitutio vulgaris
eſt conditionalis. Et hæreditas † ſeruo delata domino 2
acquiritur. Salycet. *ad hanc legem. nu.* 1. 2. 3. Decius *conſil.*
316. Polit. *in tr. ſubſtit. ti. de vulgari p.* 3. *n.* 1. Alph. *in report.*
num. 374. Teſſaur. & Diats *deciſ.* 127. Crauetta *conſ.* 898.
num. 13. Brunor. à Sole *in locis communibus vocab. extenſio.*
num. 1. *fol.* 445.

L. Si Pater tuus. 4.

1 *Inſtitutio alicuius, vt filii, facta, licet filius is non ſit, vali-*
da eſt.
2 *Fiſco, quando ablatum vt indigno non applicetur?*
3 *Inſtitutione nulla exiſtente ſubſtitutio non valet?*

INſtitutio † facta de aliquo tanquam de filio vel fra- 1
tre cum non ſit, habetur pro facta. Ablatum † in- 2
digno ſine delicto non applicatur fiſco. *Bart.* Error vel
opinio priuans agentem vniuerſali conſenſu eius de
quo agitur, vitiat actum. *Salycet.* Inſtitutio ſi ipſo iure
† eſt nulla ſubſtitutio non procedit. Baldus *ad hanc l.* 3
Socin. iun. *conſ.* 99. *num.* 34. *libr.* 3. Alciat. *conſ.* 104. *nu.*
2. *&* 3. Decius *conſil.* 342. incip. *in cauſa.* Baldus *conſil.*
180. incip. *mortuo p.* 3. *& conſil.* 134. incip. *in teſtamento. p.*
1. Schard. ad Bart. *hoc textu.* Petrus Surdus *deciſ.* 83. Ful-
goſ. *conſil.* 23.

L. Non ideo minus 5.

1 *Affinitatis appellatione à teſtatore facta non vitiatur inſti-*
tutio.
2 *Error nominis appellatiui non nocet.*

APpellatio † affinitatis à teſtatore facta cum ſcientia 1
non vitiat inſtitutionem. *Bart.* Vxor ſi nominetur
affinis inſtitutio non vitiatur. Error † nominis appel- 2
latiui non nocet. *L. quod ſeruus ff. de condict. ob cauſ.* Baldus
ad hanc leg. Brunor. à Sole *in locis communib. ſub vocab. er-*
ror. tr. reg. edit. Francoſ. lib. 5. *vocab. error.*

L. Si compenſandi. 6.

1 *Inſtitutio facta in parte hæreditatis cum animo compen-*
ſandi quid operetur?
2 *Compenſandi animo an in dubio quid relictum cenſea-*
tur?

INſtitutio † facta de parte hæreditatis animo compẽ- 1
ſandi totum debitum cum debiti compẽſatione ex-
cludit. Alex. *ad hanc l.* & Bartolus. Corn. *conſ.* 115. incip.
quanquam p. 4. *& conſ.* 230. incip. *viſo* Schard. ad Bart. *h.*
textu. Sebaſt. Medic. *in tr. de compenſ. p.* 1. *q.* 32. *n.* 2. Fulgoſ.
conſ. 47. incip. *Seruus Michael.* An in dubio teſtator † cõ- 2
penſandi animo quid reliquiſſe cenſeatur. *L. creditorem,*
de legat. 2. Mantica *de coniect. vltim. volut.* 10. *c.* 2. Menoch.
de præſ. lib. 3. *cap.* 142.

L. Nec apud 7.
§ Cum.

1 *Adoptari quis non poteſt vt frater?*
2 *Inſtitutus, vt adoptiuus hæreditatem quando non perci-*
piat?

NOn quis † poteſt adoptari vt frater: inſtitutus vt 1
frater à teſtatore errante nil ex inſtitutione perci
pit. *Salycet.* Inſtitutus † vt adoptiuus hæreditatem non 2
percipit, ſi aditio non ſubſiſtit. Bald. Roman. *conſ.* 327.
incip. *iſta ſunt.* Decius *conſ.* 342. incip. *in cauſa. & conſil.*
176. incip. *viſo* Schard. ad Bart. *hoc textu.*

L. Colle-

L. Collegium 8.

1 *Collegium non approbatum hæreditatem ex teſtamento nõ capit.*

1 COllegium † non approbatum & ſpeciali priuilegio non adiutum hæreditatem ex teſtamento non adit *hac lege.* Bartolus, Baldus, Iaſoo, Briſſonius *lib. 1. ſelector. cap.* 14. Caſtrenſ. *conſ.* 181. Innocent. *ad capit. dilecti, extra de exceſſib. prælat.* idem *ad cap. cum ab Eccleſiarum, extra de offic. ordin.* De collegiis Menoch. *de arbitr. lib. 3. caſu* 598 *n. 3. cent. 6.*

L. Extraneum. 9.

1 *Extraneus poteſt hæres inſtitui.*
2 *Hæreditatis per alium quis capax fieri nequit.*
3 *Perſona en alterius quando quis conſequatur, quod ex ſua conſequi nequit.*

1 EXtraneus † hæres inſtitui pro arbitrio teſtatoris poteſt *hac l.* Poteſt quis inſtitui ſi teſtator aut inſtitutus moritur. Alexand. Bart. Salyc. & Iaſ. Coiacius *lib. 9. obſeru. cap.* 34. Pariſius *conſil.* 96. *lib.* 2. Barnab. Coroazan. *deciſ. 1. num.* 58. Pro intellectu legis vide Andr. Fachin. *lib. 4. contr. ca* 6.

L. Neque per ſe. 10.

2 Incapax hæreditatis † per ſe illius non fit capax per alium, *hac l.* Iaſon *ad hanc legem. §. legari.* vbi Hotrom. & Weſenb. *Inſt de legat. l. ſi mihi & tibi. §. regula. de legat.*
3 1. Quãdo † quis per alium id conſequatur quod ex ſua perſona obtinere nequit, vide *l. ſi emancipati, ſupra, de collationibus.*

L. Extraneum. 11.

1 *Hæres inſtitui poteſt extraneus.*

1 EXtraneus † penitus ignotus hæres inſtitui poteſt. Bart. *ad l. præced.* Iaſoo *ad hanc l. l. 46. ff de hæred. inſtit.*

L. Hæreditatis. 12.

1 *Ciuitati & vniuerſitati hæreditas relinqui, item legari poteſt.*
2 *Ceſſio in potentiorem non valet.*

1 CIuitates † & vniuerſitates ſunt capaces inſtitutionum & legatorum. Bart *ad l. 10. hoc tit.* Iaſoo *ad hãc*
2 *leg.* item Bald. qui *ad hanc leg.* notat quod ceſſio † in potentiorem in vltimis voluntatibus non attendatur.

L. Quotiens. 13.

1 *Legatarii loco inſtitutus in re certa habetur.*

1 INſtitutus † in re certa habetur loco legatarii, vt ad onera hæreditaria non teneatur, & actionibus hæreditariis vti non poſſit. *hac l.* Bart. Bald. & Salyc. Mathesilan. *notab. 4.* incip. *quod ſi teſtator.* Roman. *ſing.* 155. idem *conſil.* 64. Cæſar Lamberteng *de iure patronat. libr. 1 p. 2. art. 16. q. 2. n. 4.* Pariſius, Schard. Barbat. Pomat. in addit. ad Bart. *hoc textu.* Tiraq. *de iure primog. q.* 24. Sim. de Prætis *in tr. de interpr. vltim. volunt. lib. 4. dubit. 2.* Mantica *de coniect. vlt. lib. 6. tit. 2. n.* 19. Dauth *in commentar. de teſtam. rub. de mutandi poteſt. n.* 83. Pro intellect. leg. vide Fachin. *lib. 4. controu. cap.* 15.

L. Cum in libris. 14. iunctis §§. ad finem.

1 *Inſtitutio nominis proprii errore vitiatur.*
2 *Hæres hæredis eſt teſtatoris hæres.*
3 *Subſtitutio verbis non expreſſa non valet.*

1 ERrore in nomine † proprio vitiat Inſtitutionem. Ia-
2 ſoo *ad hanc l. n.* 1. Bart. Hæres hæredis † eſt teſtatoris
3 hæres, idem Bart. *ad hanc l. nu.* 2. Subſtitutio † non valet
niſi verbis exprimatur. Bald. *ad hanc l. n.* 9. Fuſc. *in ſingul. vocab. hæres. n. 14. f.* 208. Fortun. Garzia *ad l. Gallus, in pr. de liber. & poſth.* Alph. *in report. n. 835. fol.* 204. Oldrad. *conſ.* 21. incip. *Thema.* Pro intellect. legis vide Roman *ſingul.* 690. Ruin. *conſ. 109. nu. 28. vol. 3.* Anchor. *conſ.* 130. Chaſ. *conſ.* 63. Fulgoſ. *conſ.* 58.

De inſtitutionibus & ſubſtitutionibus & reſtitutionibus ſub conditione factis.

TITVLVS XXV.

AD rubric. tit. & materiam vide vltra citatos ad tituli præcedentis rubricam Vezin. Suarets, Muſc. Villalob. Turzan. Fichardum, Chærian. Donat. à Fina, Bellacomb. *in Synt. com. opin. lib. 6. tit. 15. fol. 71.*

L. Cum auum. 1.

1 *Conditio mixta inſtitutione appoſita quomodo adimpleri debeat?*
2 *Nubendi conditio inſtitutioni appoſita quid operetur?*
3 *Ad nuptias mulier metu pœna cogi nequit.*

COnditio † mixta conſiſtens in facto inſtitui debet 1
impleri, vel facto alterius impediri, vt inſtitutus adire poſſit, *hac leg.* Bart. Alex. Salye. Conditio nubendi 2
† appoſita inſtitutioni, debet impleri vt inſtitutio purificetur, vel ſaltem ſtare per inſtitutum, quo minus no bat. Bald Soc. *ad l. ſi Titius, de condit. & demonſtr.* Cuman. *conſ.* 38. incip. *Maritus*, Roman. *conſ.* 486. incip. *in caſu.*
Schard. ad Bart. *hoc textu* Mulier † non poteſt metu pœ 3
næ cogi ad nubendum, ſub ſpe hæreditatis tamen poteſt. Iaſon *ad hanc leg n.* 4. Ad materiam textus vide Tiraquel. *in tr. de vtroque retract. tit. 1. §. 15. gl. 2. n.* 7. Brunor. à Sole *in locis commun. vocab. donatum. n. 28. f. 390. & 391.*

L. Conditioni ſub. 2.

1 *Conditio mixta quatenus in inſtitutione nullius momenti ſit?*
2 *Ad nuptias mulier ſpe præmii inuitari poteſt.*
3 *Conditiones turpes matrimonio aduerſa non attenduntur.*
4 *Conditio vxoris ducendæ quomodo adimpleri debeat?*
5 *Conditio quando pro impleta habeatur?*

SI conditioni † mixtæ non pareat inſtitutus, iſtiuſmo- 1
di inſtitutio locum habere non poteſt. *hac l.* Bart. *hic. & conſ.* 119. Salycet. Bald. Spe præmii † mulier ad ma- 2
trimonium inuitari poteſt, Iaſon *ad hanc l.* Villalob. *in Sync. comm. opin. lib. 6. tit. 15. n. 5. ibid. n. 17. f. 73.*

§. Nec enim.

Conditionem legibus approbatam non turpẽ quoad matrimonii inuitationem adimplebit inſtitutus.
De conditionibus † turpibus aduerſis matrimonio. vi- 3
de *c. 1. extr. de cond. appoſit.* Bellamer. *deciſ.* 16. Oldrad. *conſ.*
108. *f.* 39. De conditione vxoris † ducendæ quando ſit 4
adimplenda vel nõ. Franciſc. Mantica *de coniectur. vltim. volunt. lib. 11. tit.* 18.

§. Nec extraordinaria.

Conditio † pro impleta habetur ſi ad implementũ 5
obligatus per legem aut per alium interuenientẽm impeditur, *h. §. l. 1.* iunctis remiſſiun. *de condit. & demonſtrat.* Alex. *ad l. ſi quis hæredem, n. 1. C. de inſtit. & ſubſtit.* Menoch. *de arbitr. iud. lib. 1. q. 68. n.* 38. Hier. de Cæuallos *in practic. qu. cap.* 439.

L. Si mater vos 3.

1 *Conditio emancipationis quando verificetur?*
2 *Æquipollentium idem iudicium.*

COnditio † emancipationis verificatur poſt mortẽ 1
naturalis patris. Inſtitutio collata in vnum caſum refertur ad alium ſimilem. Æquipollentium † idem 2
iudicium. Bartolus, Salycetus, Baldus, & Iaſon, Decius *conſil.* 379. incip. *viſo.* Cuman. *conſ.* 121. incip. *Gerbardus.* Flamin. Charrar. *deciſ. executiua* 17. *n. 3. f.* 48.

L. Si pater filium. 4.

§. Cum autem.

1 *Filius in patris poteſtate conſtitutus, ſub qua conditione inſtitui debeat.*

1 Filius † in patris poteſtate conſtitutus ſub poteſtatiua coodítione inſtituendus eſt. Inſtitutio antem, vbi ſub caſuali conditione facta, ſucceſſioni ab inteſtato locus eſt; *hac l.* Bartol. Bald. Salycet. & Iaſon. Bartol. *conſil.* 198. Vaſq. *de ſucceſſion. creation.* §. 10. *num.* 225 *fol.* 97. Bald. *conſil.* 53. incip. *Conſiderandum, parte* 4. Cuman. *conſil.* 127. incip. *Rengus.* Duennas *regul.* 368. *num.* 1. Verall. *deciſ.* 21. *part.* 2. Pro intellectu legis vide Fachin. *lib.* 5. *controuerſ. cap.* 71. Ludouic. Molinam *de primogen. Hiſpanor. pag.* 184. *col.* 2. *num.* 31.

L. Reprehendenda. 5.

1 *Conditio dirimendi matrimonii inſtitutioni adiici nequit.*

2 *Conditio turpis in teſtamento pro non adiecta habetur.*

1 Conditio † dirimendi matrimonii, vt turpis reiicitur de inſtitutione, & inſtitutio manet pura. A-
2 lex. Condítio † turpis in inſtitutionibus habetur pro non adiecta. Roman. *conſil.* 28. Iaſon *ad hanc l.*

L. Generaliter. 6.

ad §. Cum autem.

1 *Disiunctiua quando in coniunctiuam reſoluatur.*

2 *Subſtitutio liberis facta poſt mortem quomodo intelligatur.*

1 Diiunctiua † poſita inter plures conditiones fauore libertorum reſoluitur in coniunctiuam, quod in extraneis hæredibus etiam locum habet, *hac lege.* Bartol. Salycet Bald. Iaſon *ad hanc l. num.* 3. Bellon. *lib.* 3. *ſupputat. cap.* 19. Alphan. *in reportat. num.* 661. Corraſ. *lib.* 1. *Miſcellan. cap.* 7. *num.* 2. Aquilin. *ad l. centurio. num.* 64. *de vulgari.* Paril. *conſil.* 72. *num.* 56. *volum.* 3. Surd. *deciſ.* 135. Cortiazan. *deciſ.* 67. *num.* 1. Pro intellectu legis vide Suaretz. *allegat.* 27. *num.* 1.

§. Cum autem.

2 Subſtitutio † facta liberis legitimis & naturalibus, poſt mortem eorum, intelligitur ſi deceſſerint ſine legitimis liberis. Bartol. Salycet. Bald. Iaſon. Alex. *in l. ex facto.* §. *ſi quis rogatus. colum.* 5. *ad Trebell.* Cortiazan. *alleg. deciſ.* 67. *ſub num. diuerſ.* Roman. *conſil.* 370. incip. *In propoſita.* Bald. *conſil.* 319 *lib.* 4. Ruin. *conſil.* 131. *num.* 5. *&* 6. *& conſil.* 121. *num.* 5. *lib.* 3. Decius *conſil.* 413.

L. Si quis heredem. 7.

1 *Conditionem caſualem vel mixtam quomodo impleri ſufficiat?*

1 Conditionem † caſualem vel mixtam impletam haberi ſufficit teſtatore viuente, licet implementum non durauerit. Alex. Bartol. Bald. Emanuel à Coſta *lib.* 2. *ſelectar. cap.* 11. Oldrad. *conſil.* 243. incip. *Factum.* Chaſſan. *conſil.* 61. incip. *Ex verbis.* Pro intellectu legis vide Vaſqu. *in illuſt. controuerſ. antiquis. cap.* 106. *num.* 4.

L. Si teſtamentum. 8.

1 *Conditionis antea promiſſæ in teſtamento omiſſio illud non vitiat.*

2 *Inſtitutio quomodo conditionalis efficiatur.*

1 Valet teſtamentum, † licet teſtator non inſerat condinooes ante promiſſas. Ob conditionem
2 cuicunq; † parti teſtamenti inſertam inſtitutio conditionalis efficitur. *Bartol. Bald.* Accidentia deficientia non vitiant teſtamentum. Salycet. Menoch. *conſil.* 224. *num.* 3. *lib.* 3. Crauett. *conſil.* 147. *num.* 6. Bald. *conſil.* 249. *p.* 2. Panormit. *conſil.* 80.

L. Cum quidam. 9.

iunctis §§. ad finem.

1 *Subſtitutum pupillariter quando admittatur.*

Pupillaris † ſubſtitutio contra matrem dum viuit, 1
non admittitur, ſed ſi mater ante mortem pupilli deceſſit, admittitur ſubſtitutus. Bartol. Salycet. Bald. & Iaſon. Leonin. *de ſubſtitut. Rubric. de vulgari. num.* 85. 117. 123. *Et in Rubric. de compend. ſubſtitut. num.* 72. *&* 425. Pro intellectu legis vide Crauett. *conſil.* 344. *num.* 8. Coſtam *in tract. de facti ſcientia. cent.* 2. *diſtinct.* 8. *num.* 2. Cephal. *conſil.* 659. *num.* 70. *lib.* 5.

De impuberum & aliis ſubſtitut.

TITVLVS XXVI.

Ad rubric. titul. & materiam vide Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Iaſon. Decium, Alex. Corraſ. Villalob. Vinium, Capram, Bellacomb. Chætian. Donat. à Fina, Suaretz. Vezin. Kirchou. Boeacoſſ. Turzan. *in Syntagm. commun. opin. lib.* 6. *tit.* 16. *fol.* 92.

L. Cum heredes. 1.

1 *Partes inſtitutionum in ſubſtitutione repetita cenſentur.*

Partes † in inſtitutione adiectæ in ſubſtitutione re- 1
petitæ tacitè cenſentur, *hac lege.* Bartol. Bald. Salycet. Alexand. Iaſon. Ripa *conſil.* 1. *tit. de legib. colum.* 4. Decius *conſil.* 412. incip. *Viſo, conſil.* 186. incip. *Et diligenter.* Oldrad. *conſil.* 191. Pro intellectu legis, Crauett. *conſil.* 354. *num.* 19. 20. 29. *& conſil.* 403. *num.* 5.

L. Hereditatem. 2.

1 *Subſtitutionis breuiloquæ effectus.*

2 *Extremorum copulatio quomodo intelligatur.*

Subſtitutio breuiloqua † facta perſonis imparibus 1
non continet pupillarem in perſona impuberis, ſed in perſona omnium continet vulgarem tantum. *Alex.* Subſtitutio breuiloqua facta imparibus duobus, non operatur in vno plus quam in alio. *Salycet.*
Extrema copulata † intelliguntur pariter copulata. 2
Bald. Bartol. *ad l. precibus. C. hoc tit.* idem *conſil.* 22. incip. *Homo.* Fulgoſ. *conſil.* 90. incip. *in quæſtione.* Bellacomb. *in Syntag. commun. opin. lib.* 6. *tit.* 16. *fol.* 109. *colum.* 1. *num.* 193. Donat. à Fina, Vezin. *Capra alleg. Syntagm. lib. & cap. à num.* 175. *ad* 187. *fol.* 108. Menoch. *lib.* 4. *præſumpt.* 36. *num.* 32.

L. Heres inſtituta. 3.

§. Proinde.

1 *Subſtitutum vulgariter quando ſuccedat.*

Hærede † inſtituto repudiante, ſubſtitutus vul- 1
gariter ſuccedit, *hac lege. Salycet.* Repudians ex teſtamento aperit locum vulgariter ſubſtituto. *Bartol.* Verba, *ſi heres non erit*, intelliguntur de herede ex teſtamento. *Bald.* De ſubſtitutione facta ſub verbis, *ſi ſine liberis deceſſerit.* Donat. à Fina *in Syntagm. commun. opin. lib.* 6. *tit.* 6. *num.* 125. Item de facta ſub verbis, ſi ſine filiis. *ibidem num.* 131.

L. Quamuis placuerit. 4.

1 *Subſtitutio vulgaris quomodo ad pupillarem referatur?*

2 *Copula vn.*

3 *Subſtitutio vulgaris quatenus tacitam & exemplarem contineat?*

4 *Subſtitutionis ſpecies vna quando ab alia interpretationem recipiat?*

1 SVbſtitutio † vulgaris dirigitur ad pupillarem, ni-
ſi aliter de teſtatoris mente conſtet, *hac lege*, Bar-
2 tol. Copula † reſtringit copulata ad vniformem in-
terpretationem. Bald. hic *& conſil. 37. p. 2.* Oldrad.
conſil. 99. Decius *conſil.* 248. incip. *Viſa.* Schard. ad
Bartol. *hoc textu.* Iaſon *ad hanc l. num. 2.* Amatis *deciſ.*
3 *prouinciæ Marchiæ 22. num 91.* Quatenus † vulgaris
non tantum pupillarem verum & exemplarem taci-
tam contineat. Capra *in Syntagm. commun. opin. lib. 6.*
4 *tit. 16. num. 26. fol. 99.* Quando ſubſtitutionum † v-
na ſpecies ab alia interpretatione recipiat. Menoch.
de præſumpt. lib. 4. cap. 178. num. 34. Pro intellectu le-
gis Aquilin. *ad l. centurio. num. 38. de vulgari. fol. 132.*

L. Poſt aditam. 5.

1 *Subſtitutio vulgaris hæreditatis aditione expirat.*

1 PEr aditionem † hæreditatis exſpirat vulgaris in-
ſtitutio, *hac lege*, Salycet. Bald. Bartol. Iaſon, Ga-
liaula *ad repet. l. centurio. de vulgari.* Teſſaurus & Diatz
deciſ. 63. num. 2.

L. Teſtamento. 6.

1 *Ius accreſcendi quatenus inter ſubſtitutos locum ha-
beat.*

1 INter inſtitutos † inuicem ſubſtitutos locus eſt iuri
accreſcendi. Bartol. Salycet. Bald. Iaſon. *l. fin.* vbi
Bartol. *de acquir. heredit.* Idem *conſil.* 177. incip. *Ma-
theolus.*

L. Si teſtamento. 7.

1 *Subſtituti pupillariter quomodo ſuccedant.*

1 PEr ſubſtitutionem † pupillarem ſucceditur pu-
pillo ex teſtamento, & venientes ab inteſtato re-
pelluntur. Alexand. Bald. & Salycet. *l. 2.* vbi Accurſ.
ff. de vulgari.

L. Precibus. 8.
iuncto §. ad finem.

1 *Subſtitutus vulgariter quomodo excludatur.*
2 *Subſtitutio vulgaris matrem non excludit.*

1 SVbſtitutus † vulgariter per aditionem hæredis
inſtituti excluditur, nec admittitur ex tacita pu-
pillari, ſi mater pupilli erat in medio. *Bartol.* Subſti-
2 tutio † vulgaris facta impuberi adeunti non exclu-
dit matrem, ſecus in pupillari & compendioſa. Bald.
Iaſon. Polit. *in tract. de ſubſtitut. Rubric. de vulgari. part.
6. num. 37.* Couarr. *ad cap. Raynutius. §. 9. de teſtam. ex-
tra.* Odd. *in tract. compend. ſubſtit. part. 5. pag.* 107. Al-
phan. *in report. num.* 944. Gouean. *lib. 1. variar. lection.
cap. 2.* Cuiac. *lib. 2. obſeruat. cap 27.* Vacon. *lib. 4. de-
clarat. cap. 63.* Pro intellectu legis videatur Corſet.
ſingul. 157. *vocab. Integrè.* Fachin. *lib. 4. controuerſ. cap.
40. & 42.* Teſſaur. & Diatz *deciſ.* 200. Surd. *deciſ.* 273.
Hieron. de Cæuallos *in pract. quæſt. opin. commun. con-
tra commun. cap. 70. lib. 1.*

*L. Humanitatis. 9. iunctis §§.
ad finem.*

1 *Subſtitutio exemplaris pupillarem imitatur.*
2 *Subſtitutio exemplaris ceſſante furore ceſſat.*

1 PArentibus † vtriuſque ſexus permittitur, liberis
mente captis in legitima ſubſtituere directo ad ſi-
2 militudinem pupillaris. Subſtitutio facta † furioſis
finitur, ſi hi ad ſanitatem mentis redeant. Bartol. Sa-
lycet. Bald. Iaſon, Vaſquius *in illuſtr. controuerſ. antiq.
cap. 106.* Polit. *in tract. ſubſtitut. in materia exemplar. 8.
quæſt. princ. num. 20.* Odd. *de compen. ſubſtit. in prælud.
parte 4.* Vaſqu. *de ſucceſſion. creat. §. 10. num.* 408. Al-
phan. *in report. num.* 489. Pomares & Schard. ad Bar-
tol. *hoc textu.* Pro intellectu legis vide Ruin. *conſil 17.
num. 14. volum. 3.* Matheſilan. *ſingul.* 179. Camill. Bo-
rell. *conſil. 36. num. 2.* Pruckman. *in tract. de different.
vtriuſq. ſexus, memb. 4. art. 4. num. 2.*

L. Cum quidam. 10.

iunctis §§. ad finem.

1 *Subſtitutio pupillaris facta duobus impuberibus, vno
poſt obitum alterius ſuperuiuente, locum non ha-
bet.*

SVbſtitutio † pupillaris facta duobus impuberi- 1
bus filiis, non habet locum vno moriente in pu-
pillari ætate, & alio ſuperuiuente vel pubere dece-
dente. Bald. Salycet. & Alexand. *ad hanc legem.* Ro-
man. *conſil.* 131. incip. *Prima dubitatio.* Decius *conſil.*
383. incip. *Viſo puncto.* Schard. & Alexand. in addit.
ad Bartol. *hoc textu.* Fulgoſ. *conſil.* 14 incip. *In quæſtio-
ne.* Ruin. *conſil. 155. num. 3. volum. 2. & conſil. 67. num.
12. volum. 3.* Cuman. *conſil.* 121. Zabarell. *conſil.* 60. Pa-
normit. *conſil.* 58.

L. Si quis duobus. 11.

cum §§. ad finem.

1 *Subſtitutus quomodo cum heredibus inſtitutis pro virili
admittatur.*
2 *Copula in ſubſtitutionibus quid operetur.*

SVbſtitutus † proprio nomine cum heredibus in- 1
ſtitutis per verba diſtributiua, quiſquis mihi hæ-
res erit, admittitur pro virili. *Salycet. Bartol.* Copu-
la † nomini diſtributiuo adiecta attribuit vnicuique 2
virilem portionem. Copula iis applicata, qui natu-
raliter vnum & idem conſtituunt, ad vnam portio-
nem omnes admittit. Bald. *ad hanc l.* Tiraquell. *ad l.
ſi vnquam. in præfat. num. 17. C. de reuocand. donationib.*
Alphan. *in report. num.* 776. Decius *conſil.* 282. incip.
Verba. Mantica *de coniectur. vltimar. voluntat. lib. 4. tit.
10. num. 2.* Alexand. Raudenſ. *in deciſ. Piſanis, deciſ. 31.*
Fulgoſ. *conſil.* 31. Bartol. *conſil.* 4.

De neceſſariis ſeruis hæredibus inſtituendis.

TITVLVS XXVII.

AD rubric. titul. & materiam vide Odofred. Cyn.
Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. A-
lexand.

L. Si qui ſoluendo. 1.

§. Sed ſi pignori.

1 *Seruus quomodo neceſſarius olim hæres inſtitui potue-
rit.*
2 *Pignoratio & obligatio ſpecialis generali fortior.*
3 *Debitor alienando præiudicare creditori nequit.*

NEceſſarium † ſeruum hæredem in fraudem cre- 1
ditorum debitor quondam cum libertate data
inſtituebat, niſi ſeruus pignoratus ſpecialiter erat. *hoc
textu & §.* Alexand. Bartol. Salycet. qui ex hoc textu
notat, pignorationem † & obligationem ſpecialem 2
generali eſſe fortiorem. De qua materia Roman. *in
ſingul. verb. obligatio.* Caſtrenſ. *conſil.* 391. Ex hoc tex-
tu notat Bald. *num. 1. & 2.* Debitorem † alienando 3
non poſſe creditori præiudicare. De qua materia vi-
de *l. lex vectigali. de pignorib. l. metum. §. Pomponius. ff.
quod metus cauſa.*

L. Cum

L. Cum ſerui. 2.

1 *Inſtitutio enunciatiua quomodo ſubſiſtat?*

2 *Falſa appellatio in actu fauorabili diſpoſitionem inducit.*

1 ENunciatiua † inſtiturio libertatis ſub titulo facta fauore libertatis ſubſiſtit, *hac lege.* Bartol. &
2 Alexand. Falſa † appellatio vel nominatio qualitatis, non inducit diſpoſitionem, præterquam in actu merè fauorabili. Bald. *ad banc l.* Enunciatiua verba ex interpretatione merè fauorabili diſpoſitionis vim habent. Bald. *ad banc l.* De enunciatiuis verbis diſpoſitioois vim habentibus. Menoch. *de præſumpt. lib. 3. cap. 133 à num. 1. ad finem.* Tiraquell. *de præſcript. §. 1. gloſſ. 4. num. 28.* Franciſc. Mantica *de coniect. vltimar. voluntat. lib. 3. tit. 1.*

L. Si tutor. 3.
§. Et vt eius.

1 *Tutor ſeruum pupilli heredem neceſſarium non inſtituit.*

1 TVtor ſeruum † pupilli neceſſarium heredem legitimè non nominat nec inſtituit. Iuſſu autem domini inſtitutus ex hæreditate adita domino acquirit, *bac lege,* Bartol. Bald. & Alexand. *§. interdum. §. fin. de furt.*

L. Cum quidam. 4.

1 *Seruus per inſtitutionem liber factus ex ſubſtitutione neceſſarius heres ſit.*

2 *Teſtator heredem ex teſtamento deſiderat.*

1 SEruus † ex inſtitutione factus liber per ſubſtitutionem neceſſarius hæres effici poteſt. Bald. *ad banc l.*
2 Item, omnis teſtator † affectat hæredem ex teſtamento. Bald. *ad banc l.* Quatenus non ſaltem hæredem affectet teſtator, ſed honorem ex tali affectatione & inſecura aditione, tueatur. Menoch. *de præſumpt. lib. 3. cap. 48. num. 3.*

L. Quidam cum teſtamentum. 5.
ad §. Sed cum veteres.

1 *Seruus tutor datus libertatem conſequitur.*
2 *Libertas quando in dubio relicta cenſeatur.*
3 *Confirmatio inutilis vtiliter datum non vitiat.*
4 *Confirmatione non indigens inutili confirmatione non vitiatur.*
5 *Confirmatio an neceſſario petenda ſit.*
6 *Vrbanitatis gratia interdum datur, quod neceſſario dandum non erat.*
7 *Hæres pius voluntati defuncti omnino ſatisfacere ſolet.*
8 *Hæres voluntatem defuncti temerè controuertere non debet.*
9 *Secundus gradus ſuſpendit primum.*

LIbertas expreſſa vel tacita præualet legato. *Salycet.* Inſtitutio de ſeruo proprio tacitam liberta-
1 tem concedit. Seruus † tutor datus ſimul libertatem impetraſſe cenſetur. Salycet. Bald. *ad hanc legem. l. ſi res. §. 1. ad Trebell. l. 4. §. ſi ſeruum.* & ibi gloſſ. *de hæredib. inſtit. l. ſi ita. §. regula. de liber. & poſthum.* De li-
2 bertate † quando in dubio relicta præſumatur. Menoch. *de præſumpt. lib. 4. cap. 115. num. 22.* Lucas de Penna *ad l. 3. præſumpt. 159. C. de Apoch. public.*

§. Sed cum veteris. ad
§. Illo.

3 Vtiliter datum † ex confirmatione inutili non vi-
4 tiatur. *Butrigar. & Bald.* Confirmatione non † indigens, per inutilem confirmationem non vitiatur. Electio vtilis per confirmatiooem inutilem non vitiatur. *Idem Bald.* De confirmatione, quòd ſine cauſæ cognitione & ſine re confirmanda nullum habeat effectum. Menoch. *conſil. 501. num. 42. & 43. lib. 6.* Con-
firmatio † an de neceſſitate ſit petenda. Marci *deciſ.* 5
1315. De confirmatione quando ſit inutilis. Felyn. *conſil. 27. num. 16.*

§. Illo videlicet.

Obligationis † ex neceſſitate quod interdum non 6
eſt dandum, vrbanitatis prætextu dandum eſt. Hæ-
res pius † voluntatem defuncti aliquantulum legi- 7
bus non conformem implet, *hoc §.* Legatum ſeruo ſine libertate relictum, quamuis hæres eidem intuitu iuris ciuilis præſtare non teneatur, de pietate tamen præſtat, *hoc §.* Alexand. Salycet. & Bald. Qua-
tenus hæres defuncti voluntatem † & factum teme- 8
rè controuertat, & huic ſe opponat. Crauett. *conſil. 747. num. 33.* De voluntate teſtatoris adimplenda. Franciſc. Mantica, *de coniectur. vltimar. voluntat. lib. 3. tit. 3.*

§. Quæ iuris. iunctis aliis
§§. ad finem textus.

Secundus gradus † inducit ſuſpenſionem in pri- 9
mo, & videtur ordo conuerſus: *Bald.* Si ſeruus à primo gradu legatus eſt, & poſtea pupillariter ſubſtitutus, pendet legatum ex euentu pupillaris conditionis. Alexand. *§. ſi poſt mortem. §. fin. de legat. 1.*

L. Deciſione. 6.

1 *Seruus quatenus deficiente conditione poteſtatiua libertatem non conſequatur.*

2 *Damnum culpa exiſtens nocet in culpam verſanti.*

DEficiente † conditione poteſtatiua, ſub qua ſer- 1
uo purè inſtituto libertas erat relicta, nihil ſeruus conſequitur, deficiente caſuali, libertas competit. Salycer. *ad banc l.* Seruus ſub conditione liberandus quoad poteſtatiuæ conditioni non caſuali ſatisfacit, libertatem conſequitur, *hac l.* Bald. Ex hoc tex-
tu notat Salycet. Damnum culpa † exiſtens nocere 2
in culpa verſanti: De qua materia Peck. *ad cap. damnum. de regul. iur. in 6.*

De liberis præteritis.

TITVLVS XXVIII.

AD rubric. titul. & materiam vide Butrigar. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Iaſon. Alexand. Cuiac. Turzan. Chærian. Fichard. Suaretz, Villalob. Vezin. Viuium, Bellacomb. Kirchou. *in Syntagm. lib. 4. tit. 17. fol. 109.*

L. Cum poſt omnes. 1.

1 *Exheredatio quomodo fieri debeat, vt teſtamentum valeat.*

2 *Clauſula in fine poſita refertur ad omnes actus præcedentes.*

TEſtamentum valet, † ſi exhæredatio ſit ab o- 1
mnibus gradibus. *Bartol Salycet. Bald. & Iaſon.* qui
ex hoc textu inferunt, clauſulam † in fine poſitam 2
referri ad omnes actus præcedentes. Alexand. *conſil. 48. lib. 1.* Menoch. *conſil. 106. num. 297. lib. 2.* Roman. *conſil. 112. incip. Viſa.* Brunoe. à Sole *in locu communib. vocab. clauſula. num. 38. fol. 194. & in iiſdem locis ſub vocab. clauſula. num. 58.* Pomates, Pariſ. & Sehard. ad Bartol. *hoc textu.* Ad materiam textus vide Chærian. *in Syntagm. commun opin. lib. 6. tit. 11. num. 1.* Oldrad. *conſil. 10.* Bartol. *conſil. 54.* Dec. *conſil. 79.*

L. Si auus tuus. 2.

1 *Nepos præteritus quando teſtamentum rumpat.*

1 NEpos † per mortem patris primum gradum ſucceſſionis impetrans, propter præteritionem ſui ab auo factam rumpit teſtamentum, *hac lege.* Bartol. Bald. Salycet. & Iaſon. Bald. *conſil.* 84. *p.* 2.

L. Si quis filium. 3.

1 *Pro exheredato quinam habeatur.*
2 *Interpretatio in claris locum non habet.*
3 *Exheredatio quibuslibet verbis fieri poteſt.*
4 *Exheredatio an per coniecturas inducatur.*
5 *Teſtatoris mens verbis præferenda.*

1 IVſſus † eſſe alienus à ſubſtantia defuncti pro exhæ-
redato habendus. Interpretatio in iis, quæ clarum
habent ſenſum, non admittitur. *Bartol.* Interpreta-
2 tio † potius ad ſenſum quam literam dirigenda eſt.
3 *Salycet.* Exhæredatio † qualibus & quibuſcunque
verbis induci poteſt. Alexand. *ad hanc legem.* An per
4 coniecturas † ac præſumptiones, & per quas exhæ-
redatio inducatur. Menoch. *de præſumpt. lib.* 4. *cap.* 30.
5 *per totum.* De ſenſu † & mente teſtatoris præferen-
da verbis. Schrader. *conſil.* 1. *num.* 335. *fol.* 111. *colum.* 1.
& 2. *volum.* 1. Pro intellectu legis vide Vaſqu. *in illuſtr. controuerſ. nouiſ. lib.* 1. *cap.* 5. *num.* 21. *fol.* 51.

L. Maximum vitium. 4. iunctis §§. ad finem.

1 *Fœminarum & maſculorum æqua debet eſſe ſucceſſio.*

1 MAſculi † & fœminæ æqualiter ex teſtamento & ab inteſtato ſuccedunt, & æqualiter in teſtamento inſtituendi aut exhæredandi ſunt, *hac lege.* Bartol. Bald. & Iaſon. Crot. *conſil.* 1. *num.* 34. Fuſc. *in ſingular. lit. A. num.* 26. Decius *conſil.* 52. *& conſil.* 223. Teſſaur. & Diatz. *deciſ.* 188. *num.* 4. Graſſ. *in Recept. ſentent. §. inſtitutio. quæſt.* 36. *num.* 5. Alphan. *in Reportat. num.* 251. *fol.* 77. *lat.* 2. Pro intellectu legis vide Vaſqui. *in illuſtr. controuerſ. antiq. cap.* 106. *num.* 15.

Authent. Non licet.

1 *Exhæredatio liberorum cauſæ expreſſionem deſiderat.*

1 EXhæredatio † liberorum ſine expreſſione cauſæ in teſtamento extante nil valet, *hoc textu.* Salycet. & Alexand. Andr. Fachin. *lib.* 4. *controuerſ. cap.* 9 Fichard. *in Syntagm commun. opin. lib.* 6. *tit.* 17. *num.* 55. *fol.* 112. Clar. Giachar. & Baiard. *in recept. ſentent. §. teſtamentum. quæſt.* 40. *verſ. aut talis.*

Authent. Ex cauſa.

1 *Legata ex teſtamento etiam irrito debentur.*

1 TEſtamento † ob cauſam exhæredationis aut præteritionis irritato legata nihilominus præſtanda ſunt, *hac l.* Bartol. Bald. Alexand. & Iaſon. Clar. Giachar. & Baiard. *in recept. ſentent. §. teſtamentum. quæſt.* 5. *verſ. ſed quæro.* Diaz. *regul.* 55. Alphan. *in Reportat. num.* 71. Pariſ. Schard. Pomates, Alban. ad Bartol. *hoc textu.* Cremenſ. *ſingul.* 91. Alexand. *conſil.* 50. *lib.* 5. Fichard. Kirchou. Bellacomb. Capra *in Syntagm. commun. opin. lib.* 6. *tit.* 17. *à num.* 12. *ad* 19. Pro intellectu & interpretatione huius textus vide in vtramque partem Iohan. Dauth. *in commentar. de teſtam. tit. de inſtitut. à num.* 372. *ad* 379. Menoch. *de arbitrar. iudic. lib.* 2. *centur.* 2. *caſu* 147. Hieron. de Cæuallos *ſi. pract. quæſt. opin. commun. contra commun. cap.* 183. 184. 185. Turrett. *in tract. de clauſul. codicill. quæſt* 28. *num.* 29.

De poſthumis heredibus inſtituendis, vel exheredandis, vel præteritis.

TITVLVS XXIX.

AD rubric. titul. & materiam vide vltra relatos ad eandem Rubric. in D. Buttigar. Odofred. Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Bellacomb. Fichard. Villalob. Suaretz, Turzan. Graſſ. Bonacoſſ. Viuium, Chætian. *in Syntagmat. commun. opin. lib.* 6. *tit.* 18. *fol.* 121.

L. Si poſt teſtamentum. 1.

1 *Poſthumi natiuitate teſtamentum rumpitur.*
2 *Clauſula codicillaris vis.*

NAtiuitate † poſthumi præteriti rumpitur teſta- 1
mentum, & ex illo nil amplius debetur. Bartol.
Bald. Salycet. & Iaſon. Brunor. à Sole *in locis communib. vocab. animm. num.* 1. *fol.* 60. Fichard. *in Syntagm. commun. opin. lib.* 4. *tit.* 18. *num.* 4. *fol.* 121. An clauſu-
la † codicillaris teſtamento appoſita conſeruet teſta- 2
mentum? Pro affirmatiua vide Villalob. *in Syntagm. commun. opin. alleg. tit.* 18. *lib.* 6 *num.* 5. *fol.* 122. Roman. *conſil.* 24. incip. *Poſt medium.* Quid iure Saxonico quoad huius textus diſpoſitionem reperiatur ſtatutum, vide Reinhart. *different. Saxon.* 23. *parte* 6. Zobel in edit. Franciſc. Roman. *parte* 1. *differ.* 38. *fol.* 171.

L. Vxoris abortu. 2.

1 *Abortiuus partus teſtamentum non rumpit.*

ABortiuus † nullo modo, ſed natus viuus, licet in 1
continenti moriatur, rumpit teſtamentum. Bald. & Salycet. *ad hanc legem.* Chaſſan. *conſil.* 19. incip. *Nobilis.* Angel. *conſil.* 10. *&* 107. Camill. Borell. *conſil.* 28. *num.* 1. Bald. *conſil.* 113. *p.* 5. Oldrad. *conſil.* 171. Pro intellectu legis vide Eberhard. Bronchorſt. *lib.* 3. *Enant.* 28.

L. Quod certatum eſt. 3.

1 *Poſthumus poſt natiuitatem ſtatim moriens, teſtamentum rumpit.*
2 *Poſthumus monſtroſus non rumpit teſtamentum.*

POſthumus † poſt natiuitatem mortuus rumpit te- 1
ſtamentum, *hac lege.* Bartol. Salycet. Poſthumus † 2
integrè non monſtroſa forma natus rumpit teſtamentum. Bald. Camill. Borell. *conſil.* 28. Hieron. de Laurent. *deciſ. Auinionenſ.* 4. *num.* 1. Pro intellectu legis vide Iohan. Dauth. *in commentar. de teſtam. tit. de Inſtitut. num.* 307. *fol.* 349. Cuiac. *lib.* 7. *obſeruat. cap.* 27. Conſtant. Laud. *prætermiſſorum, cap.* 6.

L. Quidam cum teſtamentum. 4. iuncto §. Nobis.

1 *Poſthumi vnius inſtitutio ad alium extenditur.*

INſtitutio † facta de poſthumo in caſum vnum ex- 1
tenditur ad alium, in quo teſtator veriſimiliter idem ſtatuiſſet, ſi de eo cogitaſſet. Bartol. Bald. Salycet. & Iaſon. Decius *conſil.* 427. incip *Viſo.* Cappe. *deciſ. penult. de re iudicat.* Schard. Alban. Puteus ad Bartol. *hoc textu.* Æmil. Verall. *deciſ.* 21. *num.* 3. *parte* 2. Leonin. *de vulgar. ſubſtitut. num.* 88. Vaſqu. *de ſucceſſ. creat. lib.* 1. §. 10. *num.* 427. *& lib.* 2. §. 20. *num.* 190. Clar. Giachar. Baiard. *in recept. ſentent. §. teſtamentum. quæſt.* 76. Iohan. Dauth. *in commentar. de teſtam. num.* 338. *fol.* 371. Pro intellectu legis vide Crauett. *conſil.* 344. *num.* 4. Camill. Gallin. *in commentar. ad tit. de verbor. ſignificat. lib.* 9. *cap.* 7 *à num.* 22. *ad* 23.

De iure

De iure deliberandi & de adeunda vel acquirenda hæreditate.

TITVLVS XXX.

AD rubric. titul. & materiam vide vltra relatos ad eundem titul. in D. Odofred. Butrigar. Cyn. Angel. Fulgoſ. Caſtrenſ. Salycet. Iaſon. Alexand. Cuiac. Donat. à Fina, Bellacomb. Viuium, Suatetz, Villalob. Vezin. Fichard. Chærian. *lib. 6. Syntagmat. titul.* 19.

L. Si à patre. 1.

1 *Emancipatus ex ſola manumiſſione non fit hæres.*
2 *Hæreditatis aditio quibus actibus inducatur.*

QVi non poteſt adire vt emancipatus gerendo pro hærede creditoribus non obligatur. *Bald.* Ex
1 ſola manumiſſione † vel geſtione emancipatus non fit hæres. *Salycet.* Pro intellectu legis vide Cagnol.
2 *tom. 3. Repetition. fol. 447. num. 12.* Quibus † actibus aditio inducatur Donat. à Fina in Syntagm. commun. opin. *lib. 6. tit. 19. num. 10. fol. 127.* De aditione hæreditatis vnde, & ex quibus actibus præſumatur. Menoch. *de præſumpt. lib. 1. quæſt. 48. num. 16.* Iohan. Baptiſt. Coſta *in tract. de rata & quota. quæſt. 126. num. 9.* 10. Franch. *deciſ.* 80. *num. 2.*

L. Cum debitum. 2.

1 *Filius debita patris ſoluens vt hæres, ſoluiſſe cenſetur.*

1 FIlius † ſoluens ſimpliciter debitum patris præſumitur vt hæres ſoluiſſe. Faciens quid vt hæres hæreditatem adiiſſe cenſetur. Bald. Salycet. & Bartol. Matth. de Afflict. *deciſ. 14. num. 7.* Matheſilan. *notabil. 35.* incip. *nota quod & hæres.* Decius *conſil 278.* incip. *non leuis.* Pomates, & Schard. in addit. ad Bartol. *hoc textu.* Maſcard. & Pacian. *in tract. probat. in indice. vocab. hæreditatis aditio.* Bald. *conſil.* 263. Socin. *conſil.* 295.

L. Si fratris 3.

1 *Filius ex ſuitatis iure quomodo patris hæreditatem tranſmittat.*

1 FIlius † in poteſtate ex ſuitatis iure tranſmittit hæreditatem patris non aditam ad quoſcunque excludendo fratrem teſtatoris & alios ab inteſtato venientes, *hac lege.* Bartol. Bald. Salycet. & Iaſon, *l. vnica. C. de his qui ante aper. tabul.* Pariſ. & Barbatia ad Bartol. *hoc textu.* Alex. *conſil. 20. lib. 1.* Surd. *deciſ. 138. num. 9.* Aſcan. Clementin. *in tract. de patria poteſtat. cap. 6. effect. 13. num. 3.* Barnab. Cornazan. *deciſ. 112. num. 3.* Menoch. *de præſumpt. lib. 4. cap. 99. num. 5.* Donat. à Fina *in Syntagm. commun. opin. lib. 6. tit. 19. num. 55. & 56. fol. 130.* Bartol. *conſil. 22.* Decius *conſil. 331.*

L. Filiofamilias. 4.

1 *Hæreditatem filio delatam quomodo pater adire poſſit.*

1 PAter hæreditatem † filio delatam de filii voluntate adire poteſt. Bartol. Bald. & Salycet. *l. qui in aliena. verb. ſed ſi non adierit. ff. hoc titul. l. ſi quis mihi bona. §. iuſſum. ff. eodem titul.* Facere per ſe vel ſua voluntate per mandatarium æquipollent. Bald. *ad hanc legem.* Angel. *ad l. exceptionem. infra de euictionibus.*

L. Potuit pupillus. 5.

1 *Hæreditatem aditurus pupillus tutoris auctoritate indiget.*

PVpillus † hæreditatem delatam cum tutoris auctoritate adibit. Alexand. Bald. & Salycet. *ad hanc legem.* 1
Barbatia *conſil. 5. volum. 3. l. pupillus.* iunctis remiſſionib. *de acquir. hæredit.* Socin. *conſil.* 153. incip. *pulchra.*

L. Si auia tua. 6.

1 *Hæreditas quomodo ſolo animo adiri poſſit.*
2 *Hæreditatis aditio ex quibus colligatur verbis.*

HÆreditas † ſolo animo etiam per actum vltimæ voluntatis declaratiuum adiri poteſt. *hac lege.* 1
Bartol. Bald. Salycet. & Iaſon. Angel. *conſil. 66.* incip. *Duo fuerunt.* Decius *conſil. 45.* incip. *Quod ſupra.* Iohan. Meichſner. *in deciſ. Imper. Cam. tom. 3. deciſ. 13. num. 146. fol. 372.* Hæreditatis aditio † ex quibus 2
colligatur aut præſumatur verbis. Menoch. *de præſumpt. lib. 4. præſumpt. 99. num. 1. num. 25. & lib. 4. præſumpt. 100. num. 18.*

L. Quoniam ſororem. 7.

1 *Hæreditas extraneorum tranſmitti nequit.*

HÆreditas † extraneorum non adita minimè 1
tranſmittitur, *hac lege.* Bartol. Bald. & Salycet. *l. venire. de acquirend. hæredit.* Decius *conſil. 278.* incip. *non leuis.* Schard. & Pomat. in addit. ad Bartol. *hoc textu.* Bartol. *conſil. 22.*

L. Licet in continenti. 8.

1 *Iuri adeundi, quod extraneis competit, quanto temporis ſpatio præſcribatur.*

IVri † adeundi extraneis competenti præſcribitur 1
30. annis, *hac lege.* Iaſon *num. 1. & 4.* Bartol. Bald. Diatz, *regul. 21.* Gozadin. *conſil. 80. num. 5.* Pariſ. *conſil. 48. num. 11. lib. 2.* Corraſ. *lib. 6. miſcellan. cap. 21.* Alphan. *in Reportat. num. 480.* Barbatia, Schard. Pomates, Puteus in addit. ad Bartol. *hoc textu.* Pro intellectu legis vide Iohan. Baptiſt. Coſtam *in tract. de facti ſcientia, centur. 1. diſtinct. 96. num. 3.* Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem reperiatur ſtatutum, notant Zobel & Roman. *in different. Saxon. parte 2. different. 6. fol. 221.* Ad materiam legis plura vide apud Bellacomb. & alios *in Syntagm. commun. opin. lib. 6. titul. 19. num. 17. 18. & 19.*

L. Si curatoris. 9.

1 *Hæreditas delata adiri poteſt.*
2 *Hæreditate delata aditurus deliberandi ſpatium habet.*

CVi defertur † hæreditas, is delatam adire po- 1
teſt, & vbi dubium emergit de adeundi animo interrogari poteſt is, cui aditio competit. Delata hæ-
reditate † aditurus deliberandi ſpatium petere & im- 2
petrare poteſt. Bartol. Bald. Salycet. & Iaſon *ad hanc legem.* Aluarott. Valaſc. *deciſione 96.* Bartol. *conſilio* 154.

L. Si te bonis. 10.

1 *Creditoribus hæreditariis ex inopis etiam defuncti bonis ſatisfiat.*

INopia † defuncti vel iniuria tertii non excuſant 1
hæredem, quo minus ſoluendo non teneatur ſatisfacere creditoribus hæreditariis. Iaſon, Bartol. Salycet. *ad hanc legem.* Decius *conſil. 7.* incip. *Et pro concl.* Barbatia & Puteus in addit. ad Bartol. *hoc textu.* Mattheſilan. *ſingul. 194.* Zobel & Roman. *different. Saxon. 32. p. 2. fol. 322. & different. 55. fol. 418.*

L. Renitente. 11.

1 *Hæreditatem filio delatam pater repudiare nequit.*
2 *Pater iuri, quod filio competit, renuntiare nequit.*

1 PAter † non poteſt hæreditatem filio delatam re-
pudiare, nec ſeruos hæreditarios manumittere.
Iaſon *l. ſi infanti. infra hoc tit.* Salycet. *ad hanc legem.* Iu-
2 ri, quod filium † concernit, pater renuntiare nequit.
Bald. *ad hanc l.* Immola *ad l. ſi quis hæres. §. fin. ff. de ac-
quir. hæredit.* Boer. *deciſ. 120. num. 1.*

L. Puberem. 12.

1 *Bonorum poſſeßio tantum tribuit quantum ſucceßio ci-
uilis.*

1 AGnoſcens † bonorum poſſeſſionem de iure præ-
torio tantum conſequitur, quantum conſequi-
tur ſuccedens de iure ciuili. Iaſon *ad hanc legem.* Bald.
Agnoſcens bonorum poſſeſſionem dicitur iure ciui-
li adire. Bartol. Oldrad. *conſil. 143.* Picus *ad l. vnic. num.
15. C. quand. non petent. partes.*

L. Suum. 13.

1 *Hæres ſuus omiſſa bonorum poſſeßione, ciuili iure ſucce-
dere poteſt.*
2 *Repudiata aditione ex iure prætorio non repudiatur ad-
itio ex iure ciuili.*

1 SVus † hæres omiſſo prætoris auxilio de iure ciuili
ſuccedere poteſt. Bald. & Salycet. Repudians
2 aditionem † ex iure prætorio non amittit competen-
tem aditionem ex iure ciuili. Bartol. Iaſon *ad rubric.
ſupra de ſucceſſ. edict.* Iaſon & Franciſc. Pecc. *conſil. 84.
num. 18. lib. 1.* Decius *conſil. 266.*

L. Si ſorori. 14.

1 *Hæreditas tam de iure ciuili, quam prætorio à poßidenti-
bus vindicari poteſt.*
2 *Hæreditas abſque apprehenſione acquiri poteſt.*

1 POteſt hæreditas † acquiſitam de iure ciuili, quam
prætorio, licet bona hæreditaria non poſſidean-
tur, quæ poſtea à poſſeſſoribus vendicantur; *Iaſon.*
2 Hæreditas † abſque apprehenſione acquiri poteſt.
Bartol. Bald. Salycet. *l. in bello. §. ſi quis ſeruum. de ca-
ptiu. & poſtlim. reuerſ.* Alciat. *de præſumpt. in 3. præmiſſo.
num. 1.* Pariſ. *conſil. 1. num. 158. lib. 1.* Tiraquell. *in tract.
le mort. declarat. 6. num. 10.* Couarr. *lib. 3. variar. reſo-
lution. cap. 5. num. 6.* Carolus Ruin. *conſil. 25. num. 5.
lib. 4.*

L. Non eſt dubium. 15.

IN quærendo hæreditatis commodo tempus aditio-
nis inſpicitur. *Bartol. Bald. Salycet.*

L. Nec emere. 16.

1 *Ad contractum nemo inuitus cogi poteſt.*

1 COntrahere † quaſi contrahere, & donationem
acceptare nemo cogitur. Bartol. Bald. Salycet. &
Iaſon. Hieron. de Laurent. *deciſ. Auinionenſi 40. num.
4.* Felyn. & Panormit. *ad cap. 1. extra de rerum permutat.*
Menoch. *conſil. 137. num. 16. lib. 2.* Couarr. *variar. re-
ſolut. lib. 3. cap. 14. & cap. 3. num 5.* Mynſing. *in obſer-
uat. Cam. centur. 5. obſer. 27.*

L. Cretionum. 17.

1 *Hæreditatis aditio qualibet hodie die fieri poteſt.*

1 SVblata † ſolennitate dierum creticorum hæredi-
tatis aditio qualibet die fieri poteſt. Bartol. Bald.
Salycet. & Iaſon. Alciat. *lib. 3. diſpunct. cap. 7. l. qui-
dam ignauia. C. de decurionib.* Forcatul. *in Necyomant. tu-
ris dialog. 87. num. 1.* Ræuard. *de auctorit. prudentum. cap.
8. rubric. de cretione.* Gouean. *lib. 2. variar. lection. cap. 3.*
Alphan. *in Reportat. num. 377.*

L. Si infanti. 18.

1 *Hæreditatem filio infanti delatam quomodo pater adire
poßit.*

PAter ſolus † poteſt adire hæreditatem delatam fi- 1
lio infanti, ſi dicat ſe adire nomine infantis: Et
hæreditas infanti delata ad patrem tranſmittitur, li-
cet non ſit adita, *hac lege.* Iaſon, Bartol. Bald. & Saly-
cet. Ioſeph. Ludouic. *commun. concluſ. 16.* Burſat. *con-
ſil. 61. num. 9. lib. 1.* Tiraquell. *in tract. le mort. 2. parte,
declarat. 16. num. 3.* Alphan. *in Reportat. num. 45.* Bar-
bat. & Pariſ. in addit. ad Bartol. *hoc textu.* Fab. de An-
na *conſil. 1.* Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floret. Diatz. *de-
ciſ. 88. num. 3.* Brunor. à Sole *in locis communib. vocab.
legit. num. 5. fol. 697.* Pro intellectu legis vide Camill.
Gallin. *in commentar. de verbor. ſignificat. lib. 10. cap. 15.
num. 12.* Andr. Fachin. *lib. 6. controuerſ. cap. 51.*

L. Cum antiquioribus. 19. iunctis §§. ad finem.

1 *Hæreditatem ſibi delatam ſciens ius deliberandi & ade-
undi ad hæredes quoſcunque tranſmittere poteſt.*

SCiens † hæreditatem ſibi delatam ius deliberan- 1
di & adeundi hæreditatem intra annum à die ſci-
entiæ tranſmittit ad quoſcunque hæredes. Bartol.
Bald. Salycet. & Iaſon. Tiraquell. *in tract. le mort. part.
2. num. 21. declarat. 5.* Menoch. *de arbitrar. iudic. lib. 2.
centur. 1. caſu 1. num. 4.* Dilect. *de arte teſtand. tit. 5. cau-
tel. 1.* Alphan. *in Reportat. num. 459.* Valaſc. *deciſ. 96.
num. 4. lib. 1.* Capra & Bellacomb. *in Syntagmat. com-
mun. opinion. libro 16. titulo 19. numero 16. & 17. folio
126.*

L. Quidam elogio. 20.

1 *Inſtitutus in diuerſis partibus vnam altera neglecta adi-
re nequit.*
2 *Subſtitutionem pupillarem neglecta inſtitutione quis
amplecti nequit.*

INſtitutus † in diuerſis partibus non poteſt quoad 1
vnam adire & aliam repudiare. *Bartol. Salycet. Ia-
ſon, Bald.* Inſtitutus & pupillariter † ſubſtitutus non 2
poteſt repudiata ſubſtitutione amplecti inſtitutio-
nem. Oldrad. & Alexand. Guilhelm. de Cuneo *ad
hanc legem, l. 1. & 55. de acquir. hæredit.*

L. Cum aliquis ſcripſit. 21. iuncto §. Sin autem.

1 *Hæres cum adiectione qualitatis inſtitutus quomodo hæ-
reditatem adeat.*
2 *Obedientia coacta non perimit ius contradicendi.*
3 *Coactio non facit quem teneri ad obedientiam.*
4 *Per coactionem nulla acquiritur poſſeßio.*
5 *Seruo relictum quatenus domini reſpectu relictum cen-
ſeatur.*

HÆres † inſtitutus cum adiectione qualitatis in- 1
tuitu veræ qualitatis hæreditatem adit & per-
cipit. Obedientia † coacta non perimit ius con- 2
tradicendi in actibus, in quibus non tenebatur obe-
dire. Obedientia ad vnum effectum non extendit
ſe extra illum. Per actum neceſſarium liti oppoſi-
tum quis liti renuntiaſſe non cenſetur. Salycet. *ad hanc
l.* Bald. *ad eandem l.* Compulſio † iuris non facit quem 3
teneri ad obedientiam, niſi quatenus eſt de iure ob-
ſtrictus. Per compulſionem † non acquiritur aliqua 4
poſſeſſio, niſi ea, quæ debetur de iure. Obedientia
ad

ad vnum effectum non ſe extendit ad alium, Bal-
5 dus, *ad hanc legem.* Metu† non dicitur fieri, quod ciuiliter fit. Commemoratione domini relictum, præſumitur ſeruo domini reſpectu relictum, *hac lege.* Baldus. idem *ad leg. 1. quaſtion. 9. ſupra qui admitti.* Iaſon *ad hanc legem, numer. primo & ſecundo.* vbi tractat, an relictum ſeruo domini contemplatione relictum videatur.

L. Scimus iam duas. 22.

1 *Hæreditatem adiens cum creditoribus hæreditariis quaſi contrahit.*
2 *Milites arma non leges ſciant.*
3 *Inuentarium quomodo conficiatur?*
4 *Hæres dubitans de viribus hæreditatis inuentarium conficiat.*
5 *Inuentarium coram quo iudice fiat?*
6 *Inuentarij ſolennitates & requiſita quæ ſint? &* nu- mer. 18.
7 *Inuentarii confectio an à teſtatore remitti vel prohiberi poßit?*
8 *Inuentarium num Eccleſia efficere teneatur?*
9 *Inuentarium conficiens an ad damna rerum hæreditariarum teneatur?*
10 *Inuentarium heredi an fideicommiſſario proſit?*
11 *Inuentarium ſex teſtes deſiderat.*
12 *Inuentarium intra dies 30. perfici debet.*
13 *Inuentarium rite confectum quid proſit?*
14 *Inuentarium conficere impedito num Camera mandato ſine clauſula ſuccurrat.*
15 *Inuentarium conficere non tenetur, qui ſcit hæreditatem inſufficientem eſſe.*
16 *Hæreditatis repudiatio vnde colligatur?*
17 *Inuentarii beneficio hereditatem adiens vltra vires hæreditarias non tenetur. &* num. 20.
18 *Inuentarii conficiendi tempus quando currere incipiat?*
21 *Inuentarium non conficiens an Trebellianicam & Falcidiam perdat?*
22 *Inuentarium non conficiens an legitimam perdat?*
23 *Inuentarii ſumtus hæres deducit.*
24 *Inuentario facto debitum non confunditur.*
25 *Inuentarium contraria creditorum & legatariorum probatione impugnari poteſt.*
26 *Inuentario inſerenda ſubtrahentium hæredum pœna.*
27 *Debitum ſuum accipiens nullum lucrum ſentit.*
28 *Hæres quando legatorum fideicommiſſorum, aliorumve debitorum nomine inquietari non debeat.*
29 *Inuentarium non conficiens creditoribus hæreditariis in ſolidum obligatur.*
30 *Trebellianicam hæres non confecto inuentario amittit.*
31 *Inuentarium legitimo tempore non confectum ſine effectu eſt.*
32 *Dilatio ſecunda quando fruſtra petatur?*
33 *Deliberandi tempus temere petentis pœna.*
34 *Inuentarii conficiendi ſolennitates quilibet, excepto milite, obſeruet.*
35 *Inuentarium conficere num clerici teneantur?*

1 HÆres† adeundo dicitur quaſi contrahere cum creditoribus hæreditatis. *Bald.* Milites ſcientia
2 potius † armorum quam legum ornat. Bartol. Iaſon, Crauett. *conſil. 174. num. 7.* De forma † conficiendi
3 inuentarij Iaſon *ad hanc l. num. 3. & 4.* Alciat. *conſil. 394. num. 4. 5.* Monticul. *in ſpecial. tract. de inuentar. hæredit. num. 90. fol. 17.* Aluar. Valaſc. *deciſ. 52. lib. 1.* Matth. Coletus. *deciſ. 68.* idem *de proceßib. executiu. par. 2. cap. 3. num. 384.* Crauett *conſil. 17. nu. 174.*

§. Cum igitur. ad §. Similiq; modo

CErtus† de viribus hæreditatis poteſt adire vel 4
repudiare, dubius, ne ſuſtineat damnum, inuentarium congruo tempore, debitis ſolennitatibus adhibitis, conficiat, *hoc §.* Bartolus, Baldus, Salycetus. De tempore ſcribendi ac perficiendi illud Salycet. *ad hanc legem. num. 5. 6. 7.* De Iudice † coram 5
quo fiat & de teſtium adhibitione. Idem, *numer. 8. 9. & 10.* De requiſitis † & ſolennitatibus ad In- 6
uentarij confectionem & conſummationem, vide Pomat. Pariſium, Puteum in additionib. ad Bartol. *ſub hiſce §§. vſque ad §. ſimiliq; modo.* Brun. à Sole, *in locis communibus ſub vocab. citatio. numero 12. folio 169.* Menochius *conſil. 471. lib. 5.* vbi refert inuentariorum conficiendorum ſolennitates iſtarumque omiſſarum pœnas. Has † an teſtator remittat & pro- 7
hibeat. Weſenbec. *conſil 86. volum. 1.* Socinus iun. *conſil. 161. part. 2.* De tempore inuentarij conficiendi. Fachinus *lib. 4. controuerſ. cap. 35.* Num conficiat † Eccleſia. Idem Fachin. *libr. 6. controuerſ. cap. 20.* 8
An fiſcus *lib. 6. cap. 21.* An omiſſio Iure Canonico noceat. Idem *lib. 6. cap. 13.* Vtrum conficiens ſumptus repetat. Idem *lib. 6. cap. 29.* Num faciens † ad 9
damna rerum hæreditariarum teneatur, citatus *liber 6. cap. 30.* Hæredis inuentarium † num fideicom- 10
miſſario proſit. Fachin. *lib. 6. cap. 31.* Num ad punctum euictionis proſit. *lib. 6. cap. 32.* Omittens quomodo præſtet legatorum alimenta. idem *lib. 6. cap. 34.* Quod ſex teſtium præſentiam † requirat, notat 11
Pontan. *ad conſuetud. Bloiſenſ. fol. 101. colum. 1.* De perficiendo † intra dies triginta. Idem *ad conſuetud. Blaiſenſ. fol. 106. artic. 6.* De inuentarij rite † confecti plurimis commodis. Petr. Rebuff. *in tract. de ſentent. prouiſionalib. fol. 137. num. 16.* Quomodo rite confecti confirmatio in Camera petatur, notat Gilman. in Symphoremat. Supplicat. Imperial. Camer. *tom. 1. part. 2. tit. 14. fol. 173.* Impedimentum † confectioni 14
obiectum an per mandatum ſine clauſula tollatur. Idem Symphor. *tom. 2. part. 3. tit. 13. Supplic. 2. fol. 269. & ibidem Supplicat. 4. ac 7.*

§. Similiq; modo.

Certus, hæreditatem † eſſe inſufficientem omiſſo 15
impune inuentario, intra ſpatium trium menſium hæreditati renuntiare poteſt, *hoc §.* Salycet. Cuiac. *de praſcript. num. 14.* De hæreditatis † repudiatione 16
quando ex verbis aut factis eluceat? Menoch. *de præſumptionib. libro 4. cap. 102. numero 1. 3. 4.* Quando conſtituto termino ad deliberandum per inſecutam reſponſionem habeatur pro repudiata, *ibidem. numer. 6. & 7.*

§. Sin autem dubius. vſque §. Etſi præfatam.

Dubius † an hæreditatis aditio expediat vel noceat, mediante inuentario adiens vltra hæreditatis 17
vires non tenetur, modo poſt apertas tabulas intra trigeſimum diem inuentarium concipere inceperit, & intra ſex dies perfecerit, in præſentia notariorum ac teſtium. Pro intellectu legis vide Salycet. *ad §. cum igitur. numer. 5. 6. 7. hac lege.* An tempus † currat 18
à die ſcientiæ vel aditæ hæreditatis. Bart. *ad §. cum igitur. num. 2.* Pariſ. ad Bartol. *in §. cum igitur.* De inuentarii ſolennitatibus & requiſitis, vide vltra citatos auctores, *ad §. cum igitur.* Iohan. Schneidev. *ad §. extraneis. Inſtitut. de hæred. qualitat. & different. fol. 336.*

Syntagma iuris Tholoſſan. *libr. 46. cap. 3.* Simoncell. *in tractat. de Decretis lib 2. Tit. 6. inſpect. 6.* Anton. Gabriel. Roman. *in commun. concluſ. titul. de eſtat. concluſ. 1. numer. 264.* Boet. *deciſ.* 168. *numer.* 4. Rotam Genuam *deciſ. ad Mercatur. 35. num. 3.* De tempore inuentarij conficiendi. Villalob. & Vezin. *in ſynt. com. opin. lib. 6. tit. 19. num.* 88. 89. 90.

§. Et ſi præfatam.
vſq; ad §. in computatione.

20 Hæres † legitimum conficiens inuentarium vltra
vires hæreditarias non tenetur. Falcidia detracta
hæreditariis creditoribus prioribus in exactione de-
biti licite ſoluit hæres, *hiſce* §§. Bartol. Bald. Salycet.
& Iaſon. Fabius Turrett. *conſil.* 47. *num.* 17. 21. 31. *lib.*
1. Syluius, Auguſtin. Spanoch. *ad tit. de nouis oper. nun-
tiat. libr. 1. num. 59. fol.* 13. Bald. *conſil.* 63. incip. *In con-
feſſione. part.* 3. Schard. ad Bart. *in explicatione præmiſſo-*
21 *rum* §§. De hærede † non conficiente inuentarium
an perdat Trebellianicam cum falcidia. Mynſing. *in
2. obſeru. Imperial. Camer. cent. 3. obſeruat.* 60. Gayl. *lib.*
22 *obſeruat.* 138. *num.* 4. *&* 5. An & † legitimam perdat.
Cacheran. *deciſ.* 148. Pro intellect. horum §§. Surd. *de-
ciſ.* 30. *num.* 1. Vincent. de Franch. *deciſ.* 272. *num.* 1.
& 8. Valaſc. *cano.* 52. *num.* 36.

§. In computatione.

§. Sin vero.

23 Hæres † inuentarium conficiens deducit ſum-
ptus in confectionem collatos aliaſq; impenſas ne-
24 ceſſarias, & per inuentarij confectionem † euitat
confuſionem debiti ſui, *hac lege.* Salycet. Bart. Bald.
& Iaſon. Anton. de Trigon. *ſing. 1. num.* 5 Declus *conſil.*
383. incip. *Viſo.* Schard. ad Bart. *ſub hiſce* §§. Alexan.
conſil. 18. in 5. volum. De effectib. aliis & commodis
inuentarii confecti. Schneidev. *in comment. ad § ex-
traneis. de hæred. qualitat Iuſtin fol.* 138 *num.* 26. 27. 28.
Valſquin. *de ſucceſſ. reſolut. p. 2. §. 18. ſub num diuerſ fol.* 9.
Vincent. de Franch. *deciſ.* 206. Coler *deciſ.* 20. Valaſc.
deciſ. 69. *num.* 1. Surd. *deciſ.* 92. *numer.* 1. Cacheran.
deciſ. 148. *num.* 1.

§. Licentia danda
iuncto §. illud.

25 Creditores † & Legatarij poſſunt contra inuen-
tarium probationes per teſtes tam extraneos quam
26 domeſticos edere: hæredes item ſubtrahentes † re-
digenda in inuentaria ad dupli reſtitutionem tenen-
tur, *hiſce* §§. Bart. Bald. Salycet & Iaſon. Ludouic.
27 Roman. *conſil.* 222. Lucrum † non ſentit is qui habet
ſuum debitum tantum. Bart. *ad hunc* §. Alexand. *ad
l. cum à matre. C. de probat.* Pro intellectu horum §§.
vide Andr. Fachin. *lib.* 4. *controuerſ. cap.* 37. Ludouic.
Molin. *in commentar de primogen. Hiſpanor. pagin.* 502.
colum. 2. num. 35. Bonac. *in Syntag. commun. opin. lib.* 6.
tit. 19. num. 100. fol. 134.

§. Donec vero.

28 Tempore † conficiendi inuentarij & dum res
annotandæ & conſcribendæ ad manum ſunt, iiſdem
vero non in procinctu extantibus, intra tres menſes
vel annum, hæredes non inquietandi ſunt legato-
rum, fideicommiſſorum aliorumue debitorum no-
mine, *hoc* §. Bart. Bald. Salycet. & Alexand. Pariſius
& Schard in addition. ad Bartol. *hoc* §. Pro intelle-
ctu huius §. vide Duennam *regul. 26. in limitat.* Vin-
centium de Franch. *deciſion.* 352. Iohannem Gutier-
rez *in tract. de iuram. confirm. part. 2. cap. 2. num.* 18. Fa-
chin. *lib. 6 controuerſ. cap.* 27.

§. Sin vero poſtquam.

Solennitates † inuentarij conficiendi omittens 29
creditoribus hæreditariis in ſolidum obligatur. Bar-
tol. Bald. Alexand. & Iaſon. Socin. *regul. 214. voca-
bul. hæres.* Guido Papæ *deciſ.* 571. incip. *Aliqui.* Ro-
land. à Valle *conſil. 27. part.* 1. Schard. & Pariſ. in
addition. ad Bartol. *hoc textu.* Quatenus † Trebellia- 30
nicam amittat hæres per inuentarium non confe-
ctum. Chærian. & Bonacoſſ. *in Syntagm. commun. o-
pin. libr 6. tit. 19. num. 74. & 75.* Et in terminis pro
huius §. declaratione vide in allegati Syntagm. libro
ac titulo Turzan. & Soaretz *num. 73 fol* 133.

§. Et hæc quidem de his.
vſque ad §. Sin autem hoc.

Qui petit † poſt tempus ad deliberandum, licet 31
inuentarium confecerit, non liberatur ab oneribus
hæreditariis *hoc* §. Bartol. Deliberandi tempus à
Principe petens anni ſpatium ab inferiore, nouem
menſium interuallum impetrat. Bald. & Salycet. *l.
9. hoc titul. ſupra.* Vnica † dilatio † vbi ex legis per- 32
miſſione datur, ibi ſecunda fruſtra petitur. Bald. *ad
hoſce* §§.

§. Sin autem. iunctis §§. ſeqq. vſq;
ad §. notiſſimum.

Qui petit terminum † ad deliberandum & in- 33
uentarium non conficit, tenetur creditoribus hæ-
reditariis in ſolidum, nec à legatariis detrahit Falci-
diam. *Bald.* Tempus ad deliberandum petens & in-
uentarium non conficiens omnibus in ſolidum tene-
tur. Idem Bald. & Salycet. Fulgoſ. *conſil.* 82. incip.
Factum ſuper quo. Cuman. *conſil.* 45. incip. *ſtante ſtatuto.*
Oldrad. *conſil.* 242. incip. *Tota præſens.* Schard. ad Bar-
tol. *ſub hiſce* §§.

§. Notiſſimum. ad
finem textus.

Conſtitutio † de ſolennitatibus attendendis in 34
Inuentariorum confectione omnes, militibus ſolis
exceptis, obligat. *hiſce* §§ Bartol. Bald. Salycet. Ale-
xand. & Iaſon. *ad §. præcedent. num.* 5. Panormitan.
conſil. 34. 1. volum. Iohan. Andr. & Pariſ. in addition.
ad Bart. *ſub hiſce* §§. An ad exemplum † Militum, Cle- 35
rici immunes ſint à ſolennibus in inuentariorum
confectione attendendis. *l. miles, in princip. de re iudic.*
Iohann. Mar. Iacobin. Riminald. in additionib. ad
Salycet. *ſub hiſce* §§.

De repudianda & abſtinenda hæreditate.

TITVLVS XXXI.

AD rubr. titul. & materiam vide Burtigar. Odofr. Cyn. Bart. Bald, Angel. Caſtrenſ. Salycet. Iohan. Mar. Iacobin. Riminald. Iaſon. Alex. Cuiac. Villalob. Donatum à Fina, Suaretz, Bellacomb. Muſcul. Chærian. Viuium, Sichard. *in ſyntag. commun. opin. lib. 6. tit.* 20.

L. Si paterna. 1.

1 *Abſtinens hæreditate paterna, quando eidem ſe immiſcuiſſe cenſeatur?*
2 *Immiſſionem inhabitatio paternæ domus arguit.*
3 *Hæreditatis aditio ex factis præſumitur.*
4 *Hæreditas quando factis vel verbis repudiata cenſeatur?*

FIlius à paterna hæreditate abſtinens per actum 1
contrarium hæreditati ſe immiſcuiſſe præſumitur,
hac

hac lege. Bartol. Bald. Salycet. & Iaſon. Filius inbabi-
2 tando paternum † domum immiſcuiſſe ſe hæreditati
præſumitur, niſi alio iure inbabitauerit domum, aut
de voluntate contraria fuerit proteſtatus. Bald. *ad
hanc legem.* Corn. *conſil.* 250. *libro* 4. Bald. *conſil.* 302.
incip. *Anno. part.* 2. Decius *conſil.* 232. incip. *dura.* Bel-
lacomb. *in ſyntagm. communn. opin. libro* 6. *tit.* 20. *num.*
3 5. *fol.* 135. De hæreditatis † aditione ex factis præſu-
menda. Menoch. *de praſumpt. lib.* 4. *cap.* 99. *num.* 25.
& praſumpt. 100. *ſub numer. diuerſis.* Quando factis
4 vel † verbis repudiata cenſeatur atque præſuma-
tur. Idem *lib.* 4. *cap.* 102. *numero primo. in tractat. pra-
ſumpt.* Pariſius *conſilio* 16. *numer.* 40. *libr.* 2. Schrad.
conſil. 1. *num.* 538. *part.* 1.

L. Si paterna. 2.

1 *Immiſcere ſe non praſumitur filius res patris emens.*

1 POſſidens † rem vt emptor non obligatur vt hæ-
res: Filius poſtquam abſtinuit hæreditate pater-
na, emendo res paternas priorem abſtinendi actum
reuocaſſe non cenſetur. Bartol. Bald. Salycet. & Ia-
ſon. *ad hanc legem.* Bartol. *conſil.* 232. incip. *Domina.*
Bald. *conſilio* 347. incip. *Titius. part.* 4. Socin. *conſilio*
153. incip. *Pulchra.* Iaſon. *ad l. pracedentem. numero* 3.
Schard. ad Bartolum, *hoc textu.* Menochius *de pra-
ſumpt. libro* 4. *cap* 101. *num.* 27. *&* 34. *& eodem libro* 4.
capit. 100. *numer.* 18.

L. Suus hares. 3.

1 *Confeßio erronea non praiudicat.*
2 *Tranſactio inutilis vim pacti non habet.*
3 *Hareditatem adire videtur teſtamentum nullum dicens.*
4 *Confeßio quando reuocabilis ſit.*
5 *Tranſactio metu inita reſcindi debet.*

1 COnfeſſio erronea, † ex cauſa tranſactionis pu-
tatiuæ, non præiudicat. Salyc. Inutilis tranſa-
2 ctio † non habet in ſe vim pacti. *Bald. & Bart.* Teſta-
3 mentum † qui dicit nullum adire videtur. Bartolus.
l. 14. *ff. de bonor. poſſeß.* Iaſon. *ad hanc legem. num.* 1. *&* 2.
4 De confeſſione † non præiudicante, item an & quan-
do illa reuocetur. Ioach. Mynſing. *in obſeruat. Imper.
Camer. cent.* 4. *obſeruat.* 51. Iohann. Cephal. *conſil.* 101.
5 *part.* 1. De tranſactione † inutili metu inita vim pacti
non habente, ſed reſcindenda, Ludolph. Schrad.
conſ. 1. *num.* 98. *& ſeqq. p.* 1.

L. Sicut maior. 4.

§. Nec quod.

1 *Heres ſemel factus non deſinit hares eſſe.*
2 *Confeßionis iudicialis & extraiudicialis vis.*

1 SEmel hæres †, per inſecutam repudiationem non
ceſſat eſſe hæres, & confeſſus in iudicio pro iudica-
to habendus. Bald Bartol. Salycet. Alexand. & Ia-
ſon. Bald. *conſil.* 403. incip. *Iohannes. part.* 3. Fulgoſ.
conſil. 42. Pariſ. & Schard. in additionib. ad Bartol.
2 *hoc textu.* De vi confeſſionis † tam iudicialis quam
extraiudicialis. Ludolph. Schrader. *conſil.* 3. *num.* 78.
folio 305.

L. Pupillorum. 5.

1 *Pupillus ſine tutoris autoritate hareditatem non re-
pudiat.*

1 PVpillus † abſq; tutoris autoritate hęreditatē repu-
diare nequit, *hac lege.* Bartol. Bald. Alexand. &
Iaſon. Barnab. Cornazan. *deciſ.* 143. *num.* 4. Antonius
Capyc. *deciſ.* 87. *num.* 5.

L. Si quis ſuus. 6.
iunctis §§. ad finem textus.

1 *Abſtentionis propoſitum quouſq; mutari poßit.*

SVus hæres † ætate maior repudians, poteſt decla- 1
rationem de abſtinendo reuocare intra triennium
ante bona vendita, minor ſuus reuocandi repudia-
tionem poteſtatem habet completo quadriennnio
poſtquam maior factus, *hac lege.* Bartol. Bald. Salyc.
& Iaſon. Hieron. de Ceuallos. *in pract. quaſtionib. opi-
nion. communn. contra communn. capit.* 205. Iohannes
Baptiſt. Coſta in *tractat. de rata & quota, quaſtio* 126.
numer. 9. Hieron. Magon. *deciſ. Florent.* 10. *num.* 16.
Vaſqu. *ad l. quoniam in prioribus.* §. 21. *limitat.* 10. *nu-
mer.* 161. C. *de inoffic. teſtament.* Pro intellectu legis
vide eundem Vaſqu. *in illuſtr. controuerſ. nouis, cap.* 1. *nu-
mer.* 31. *fol.* 21. Ludou. Molan. *in comment. de primogen.
Hiſpan. pag.* 281. *num.* 78. *colum.* 2.

Quemadmodum teſtamenta aperiantur, inſpiciantur & deſcribantur.

TITVLVS XXXII.

AD rubric. titul. & materiam vide Butrigar. Odo-
fred. Cyo. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Saly-
cet. Iaſon. Kircbou. Bellacomb. Graſſ. Capr. Bellon.
Villalob. Vezin. Chærian. *in ſyntag. communn. opinion.
lib* 6. *tit.* 21. De teſtamentorum apertura an per viam
Mandatorum in Camera Imperiali impetretur. Sym-
phorema ſupplicat. Imperial. Camer. *tom.* 2. *part.* 3.
titul. 13. *ſupplicat.* 6. *& ibidem ſupplicat.* 4. *fol.* 269. Et
num teſtamenta paratam mereantur executionem.
Petr. Surd. *conſil.* 263. *num.* 10. *lib.* 2. Turret. *in tract. de
clauſul. codicillar. quaſt.* 31. *num.* 44.

L. Vt teſtamentum. 1.

1 *Teſtamenti aperturam iudex imploratus non denegat.*
2 *Teſtamenti inſtrumentum num notarius ad partis pe-
titionem edere teneatur.*
3 *Teſtamenti apertura quasnam ſolennitates deſideret.*

TEſtamenti † apertura à iudice per huius officium 1
imploratam, ſupplicanti non denegatur, *hac lege.*
Bartol. Bald. Alexand. Salycet. & Iaſon. An Nota-
rius † partibus requirentibus inſtrumentū teſtamen- 2
ti edere teneatur? Caſtrenſ. *ad hanc legem.* De ſolen-
nitatibus in teſtamenti † apertura & publicatione 3
attendendis, vide Menochium *conſil.* 639. *à numero
15. ad* 17. *libro* 7.

L. Teſtamenti tabulas. 2.

1 *Teſtamenti in apertura conſuetudo loci attendatur.*

IN teſtamentis † aperiendis locorum conſuetudi- 1
nes ſunt attendendæ, & teſtibus abſentibus coram
aliis viris teſtamenta publicari & aperiri poſſunt,
hac lege. Salycet. Alexand. Bald. item Bartol. Oldra-
dus. *conſil.* 248. incip. *Praſuppoſita*, Schard. ad Bartol.
hoc textu, Oſaſc. *deciſion.* 114. incip. *Quaſitam. num.* 5.
Crauet. *conſil.* 53. Brunor. à Sole *in locis commun. ſub vo-
cab. Actus, num.* 11. *fol.* 29.

L. Eius quod ad. 3.

1 *Teſtamenti copia quatenus petenti dandat*

COpia danda † eſt teſtamenti partis, quæ pertinet
ad petentem, & hæc ſine die & conſule, *hac lege.* 1
Bar. Copia teſtamenti danda præter partem quam te-
ſtator aperiri noluit, vel ad ignominiam alterius ten-
dit. Bald. idem *conſ.* 134. *part.* 1.

L. Codicillos. 4.

1 *Codicillorum apertura quomodo fiat?*

1 CODicillorum † apertura, ad ſimilitudinem teſtamenti tàm quoad petitionem quam impetrationem tendit, *hac lege.* Bart. *l.* 1. §. 2. *ff. de tabul. exhibend.* Salyc. & Bald. *ad hanc legem.*

De edicto Diui Hadriani tollendo.

TITVLVS XXXIII.

AD rubr. titul. & materiam vide Butrigar. Odofr. Bart. Bald. Caſtrenſ. Salycet. Gozadin. Decium, Alex. Zuchard. Iaſon. Cuiac. Bonacoſ. Bellacomb. Viuium, Fichard. *lib.* 6. *Syntagm. tit.* 22. Menoch. *in tract. de arbitrar. iudic. lib.* 2. *cent.* 1. *caſu* 12. & eundem *in tractat. de adipiſc. poſſeſ. remed.* 4. Guid. Papæ *deciſione* 132.

L. Cum inter. 1.

IN adipiſcenda poſſeſſione inſtitutus præfertur ſubſtituto. Obtinens primum locum in tempore, primum etiam locum cæteris paribus in iure obtinet, *hac lege.* Bartol. Bald. Salycet. & Iaſon. Bartol. *conſil.* 26. incipit, *Teſtator.* Roman. *conſil.* 134. incipit, *Pro declaratione.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Gozadin. *ad hanc legem, fol.* 24. Sebaſtian. Medices *in tract. de acquir. rerum domin. vel de poſſeſ. num.* 162. *&* 193. Pro intell. l. vide Menoch. *de adipiſcen. poſſeſ. remed.* 4. *nu.* 207. *& num.* 577.

L. Quamuis. 2.

1 *Teſtamenti vitium quatenus immiſſionem in poſſeſſionem non impediat.*

1 VItium † teſtamenti inuiſibile & in continenti nõ probatum non impedit miſſionẽ hæredis in bona defuncti, Bartol. Bald. Salycet. Decius *conſil.* 84. incip. *Excellentiſſimi.* Barnab. Cornazan. *deciſ.* 195. *num.* 1. Pariſ. & Schard. ad Bart. *hoc textu.* Pro intell. leg. vide Petr. Gerhard. *ſingul.* 23.

L. Edicto. 3.

1 *Hæreditatis viceſima nomine immiſſionis hodie non amplius debetur.*

2 *De hæreditate quantum magiſtratus hodie defalcare ſoleat.*

3 *Teſtamentarius hæres quatenus in poſſeſſionem à defuncto relictorum immittendus ſit.*

4 *Immiſſionis in poſſeſſionem bonorum ex teſtamento quodam contradicente quid fieri debeat.*

5 *Immiſſionem in bona teſtamento relicta petens quid probare debeat.*

6 *Immiſſionis cauſſa libello inſerenda.*

7 *Immiſſio ex teſtamento præſcriptione tollitur.*

1 VIgeſima pars † quondam pro immiſſione ab hæreditatibus danda, per hanc conſtitutionem iudicibus immittentibus amplius præſtanda non eſt, *hoc textu.* Bartol. Bald. & Salycet. Quatenus nunc
2 interdum † decima, aliquando decima quinta locorum magiſtratibus ſit numeranda. vide Ioan. Köppen *quæſt.* xi. Caſparum Wilhelm. Scipion. *deciſion. Imper. Camer.* 56. *fol.* 23. Andr. Rauchbar. *quæſt.* 15. 16. 17. *pa.* 1. Symphorema Supplicat. Imperial. Camer. *tom.* 1. *fol.* 201. Iohann. Dauth. *in commentar. de teſtament. rubric. de materia teſtamentorum circa quam. limitat* 24. *num.* 69.

Verſic. Sancimus. vſq. ad
§. Sin autem aliquis.

Hæres inſtitutus † oſtendens competenti Iudici 3
teſtamentum non cancellatum, nec abolitum, in nulla parte vitiatum, legitimorumque teſtium numero vallatum, mittendus eſt in poſſeſſionem bonorum, quæ teſtatoris, tempore mortis, fuerunt, *hoc verſicul.* Salycet. Bartol. *ad initium huius legis.* Fabius de Anna *conſil.* 20. Vincent. de Franch. *deciſio.* 204. *numer.* 14. Ioſeph. Ludouic. *deciſ. Peruſin.* 69. *num.* 5. *part.* 2. Cæſar. de Vrſyll. *deciſ.* 14. Ad intellectum huius verſicul. & totius textus conſule Petr. Peck. *in tractat. de teſtament. coniug. lib.* 2. *cap.* xi. *num.* 5. *fol.* 209. Caroc. *in tract. de depoſito, fol.* 270. *numer.* 1. Hieron. Grat. *conſil.* 140 *lib.* 1.

§. Sin autem aliquis.

Contradictore † in iudicio competenti exiſten- 4
te & oppugnante immiſſionem cauſa cognita, is in poſſeſſionem mittendus, qui iura potiora legitimis modis oſtenderit. *hoc* §. Quibus iuribus ac probationibus inſtructus comparere debeat, † immiſſio- 5
nem in bona ex edicto Diui Adriani petens. Menochius *in tractat. de adipiſcen. poſſeſ. remed.* 4. *numer.* 56. An ab inteſtato ſucceſſuro competat Idem *alligat. remed. numer* 64. *&* 65. 85. 86. Pro illuſtratione huius verſicul. & totius legis vide eundem *citati remed. numer.* 169. *de contradictore legitimo.* Bartol. *hoc* §. Bertachin. *in Repertorio vocabul. contradictor.* Menoch. *remed. adipiſc.* 4. *n.* 554. 555. 559. 561. 574. 575. 578. 581. 583. 585. 586. 588. 539. 597. 604. 605. 609. 622.

Verbis nullis angustius.

Cauſſa immiſſionis † inſeri debet libello tam in 6
agendo quam contradicendo. Salycet. *ad præſentem verſicul.* Riminald. in addition. ad Salycet. *hoc verſicul* De probationibus in hoc iudicio Menoch. *adipiſ. poſſeſ. remed.* 4 *num.* 914.

§. Sine enim poſt.

Præſcriptio † tollit tam immiſſionis punctum 7
quam principalem petendæ hæreditatis cauſam, *hoc* §. Baldus *ad hanc legem, numer.* 25. *&* 28. Franciſc. Perſonal. *in miſcell. quæſtion. quæſt.* 8. Pro vlteriori huius textus interpretatione vide Bernhard. Alphan. *in Repertor. numer.* 213. Ad materiam autem *huius* §. Menoch. *de adipiſc. poſſeſ. remed.* 4. *num.* 768. 769. 772. 773. 774. *ad* 779.

Si quis aliquem teſtari prohibuerit, vel coegerit.

TITVLVS XXXIV.

AD rubric. titul. & materiam vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Alexandr. Iaſon. Boſſium *in Praxi criminal. tit. de his qui prohib. aliquem teſtar.* Clar. Giachar. Baiard. *in Prax. criminal.* §. *falſum, verſic. prohibens.* Fichard. & Bonacoſſ. *in Syntagm. commun. opin. lib.* 6. *tit.* 23. Franciſc. Mantic. *de coniect. vltim. vol. lib.* 2. *cap.* 7. Peregrin. *de Iur. fiſci lib.* 2. *tit.* 6.

L. Ciuili. 1.

1 *Teſtari quem cogentis pœna.*

TEſtari † prohibens vel cogens criminaliter puni- 1
tur, & hæreditate ab inteſtato debita priuatur. Bartol. Bald. Salycet. Alexand. & Iaſon. Cornæus *conſilio* 110. incip. *licet prohibens. libro* 4. idem *conſil.* 150. *libro* 4. Purpurat. ad Iaſon. *hoc textu.* Bald. *conſil.* 26. incip. *Punctus. part.* 3. Caroc. *deciſ.* 15. Pro intellectu legis vide Iohann. Baptiſt. Coſtam, *in tract.*

de falſi

de facti ſcientia reg. 19. num. 4 Peregrin. *de Iure Fiſci, lib. 2. tit. 6. num.* 8. *&* 40.

L. Eos. 2.

1 *Teſtandi licentiam impediens hæreditatis aditione indignus eſt.*
2 *Teſtandi prohibitio quomodo probatur?*
3 *Teſtandi propoſitum duobus teſtibus probari poteſt.*

1 IMpediens † teſtandi licentiam & libertatem indignum ſe hæreditatis aditione reddit, *hac lege. l. eum qui, § fin. ff de his quib. vt indig.* Anton. Peregrin. *in tractat. de iure fiſci lib. 6. tit. 2. num.* 1. De probatio-
2 nibus, per quas pateat teſtandi † prohibitio, viciſſim teſtandi propoſitum & animus; vide allegat. Peregrin. *citat. lib. 2. cap. 6. num.* 20. 21. 22. 23 Et quod
3 duo teſtes ſufficiant † ad probandum teſtandi propoſitum, notat idem *citat. cap. num.* 33 *per l. vbi numerus. de teſtib. & conſ. Anchor.* 33. *num.* 7. *&* 8.

L. Iudicium vxoris. 3.

1 *Blanditiis prouocata inſtitutio pro coacta non habetur.*

1 BLanditiis † prouocata inſtitutio non habenda pro coactione teſtamentum infirmante, *hac lege.* Bart. Bald. Salycet. & Alexand. Bald. *conſil.* 26 incip. *Punctus. part.* 3. *& conſil.* 350. incip. *Proponitur eadem, part.* 3. Vincentius de Franch. *deciſ.* 180. *num.* 3. Caualcan. *in tract. de tutor. & curator. num.* 280. Bellon. *conſi.* 73. *num.* 7. Anton. Peregr. *in tract. de iure fiſci lib. 2. tit. 6. num.* xi. *fol.* 125.

De his, quibus vt indignis hæreditates auferuntur, & ad Senatuſconſultum Silanianum.

TITVLVS XXXV.

AD rubric. titul. & materiam, vide Odofred. Butrig. Cyn. Bart. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Iaſon. Alex. Cuiac. Vaſq. *de ſucceſſion. reſolut. fol.* 65. Bellacomb. Vezin. D[illegible]t. à Fina, Bonacoſſ. Fichard. Villalob. *in Syntag. commun. opin. lib. 6. tit. 24. fol.* 142. *&* 143. Anton. Peregrin. *in tractat. de iure fiſci libr. 2. titul.* 2. *&* 10.

L. Hæredes. 1.

1 *Hæres defuncti necem non vlciſcens hæreditate priuatur.*
2 *Hæres vlciſcendæ necis officium negligens in mala fide eſt, nec poſſidet.*
3 *Fides mala per ſcientiam inducitur.*
4 *Fidei malæ indicia, argumenta, & præſumtiones.*
5 *Hæres necem defuncti non vlciſcens quatenus ad fructuum & vſurarum reſtitutionem teneatur.*

1 HÆredes † necem defuncti non vlciſcentes indignos ſe hæreditate reddunt, *hac lege.* Bart. Bald. Salycet. & Iaſon. Bart. *conſil* 81. incip. *Mart.* Iohann. Andr. Pariſ. & Schard. in addit. ad Bartol. *hoc textu.* Modeſt. Piſtor. *quæſt. 6. &* 57. Hieron. de Laurent. *deciſ.* 21. Matth. Coler. *deciſ.* 159. Roland. à Valle *conſil. 34. lib.* 2. Crauett. *conſil.* 119. Pro intellectu legis vide Anton. Peregrin. *in tractat. de iure fiſci. libr. 2. titul. 5. per totum.* Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem reperiatur ſtatutum, Zobel & Roman. *in different. Saxon. part. 4. cap. 32. folio* 692. notant.

§. Neque.

2 Hæres pietatis † & vlciſcendæ necis officium denegãs in mala fide eſt, nec recte poſſidet, *hoc §.* Ex hoc
§. notat Accurſius, malam † fidem per ſcientiam in- 3
duci: De qua materia vide *l. quemadmodum, in fine, de Agricol. & Cenſit. infra.* De indiciis, argumentis &
præſumptionibus † malæ fidei. Symphorema Sup- 4
plicat. Imperial. Camer. *tom. 1. parte 3. Voto 23. folio* 95. *num.* 40. Et an talis præſumptio legitimas requirat & admittat probationes? Pro affirmatiua vide Menochium *de præſumptionibus, libro 1. quæſtio. 48. numero* 10.

§. Ex hæreditate.

§. Vſuræ.

Hæres † non vlciſcens necem defuncti ad inſtar 5
malæ fidei poſſeſſoris à die litis motæ fructus perceptos & vſuras ſemiſſes ex pecuniis redactas de hæreditariis rebus venditis reſtituit. Alexand. *ad hanc legem.* Quatenus iſtiuſmodi pœnæ hodie non ſint in vſu, *notant* Foller. *in Practic. Canonic. numer.* 32. Clar. Giachar. & Baiard. *in praxi criminal. §. fin. quæſtio. 79. verſicul. Item quando.* Fichard. & Fin. *in Syntagm. commun. opinion. libr. 6. titul. 24. num. 4. folio* 143. Anton. Peregrin. *de iure fiſci, libro 2. tit. 5. num.* 22. In primis pro interpretat. præmiſſorum §§. vide eundem *citato cap. 5. num.* 7.

L. Pollà. 2.

§. Sed ſi.

1 *Hæres à defuncto conſummata non reuocat.*
2 *Hæredis minoris ob priuilegium defuncti maioris factum non retractatur.*

HÆres † vel pupillus ex priuilegio proprio non 1
reuocat conſummata per defunctum. *Salycet.*
Factum defuncti † maioris non retractatur præ- 2
textu priuilegii competentis minori aut pupillo. Bald. Alexand. & Iaſon. Menoch. *conſil. 145. numer. 21. libr. ſecundo, capit.* 1. vbi Cardinal. Zabatell. *de iure Patronat. in* 6. Pro intellectu legis vide Cuiacium *lib. 19. obſeruat.* 39. Paul. Montan. *in tractat. de tutel. cap. 31. effect. 5. num. 12. fol.* 100.

L. Si ea quæſtio. 3.

5 *Hæreditas defuncti à negligente vltionem mortis euſdem aufertur.*

HÆreditas † adita ante vltionem necis defuncti 1
aufertur ab eo, qui adiit, niſi ſit minor. *Bartol. Bald. Salycet. Alexand. & Iaſon.* Quando tàm minor quam maior & quibus in caſibus excuſationem mereantur. Anton. Pereg. *in tract. de iure Fiſci, lib. 2. tit. 5. à numer. 15 ad* 18.

L. Hæreditas 4.

§ Quia.

1 *Indignus per codicillos habitis quatenus hæreditas auferatur?*
2 *Fiſcus quatenus legata non præſtet?*

HIs, qui codicillis † indigni reputati ſunt, aufer- 1
tur per fiſcum hæreditas, ſaluis tamen legatis permanentibus, *hac lege.* Alexand. Bartol. Iaſon. *ad hanc legem.* Bartol. *conſil. 26.* incip. *Teſtator in teſtamento.* Bald. *ad leg. codicill. §. matre, de legat.* 1. Quatenus fiſcus † legata non præſtet? vide Peregrin. *in*
tract. de iur. fiſci, libro 4. titul 3. numer. 27. fol. 397. 2
Oldrad. *conſil.* 144. incip. *Circa materiam.* Roman. *conſil.* 494. incip. *in caſu.* Puteus in addition. ad Bartol. *hac lege.* Bulognin. *conſilio quadrageſimo.* Fulgoſ. *conſilio.* 23.

L. Non

L. Non oportet. 5.

1 *Funeris expenſas non ſoluens hereditate non priuatur.*
2 *Heres voluntatem defuncti LL. aduerſam implere non obſtringitur.*

1 FVneris † expenſas ad mandatum Teſtatoris
non præciſe ſoluens, vt indignus hæreditate non
eſt priuandus, *hac lege.* Bart. Bald. Alex. & Iaſon. Vo-
2 luntatem † defuncti non legitimam, item aduerſam
honeſtati publicæ vel bono publico hæres impune
negligit. Salycet. *ad hanc l. I. fin. §. fin. ff. de aur. & ar-
gent. legat.*

L. Minoribus viginti. 6.

1 *Necis inultæ crimen minori obiici nequit.*
2 *Appellationem in vltionis iudicio interpoſitam quatenus minor proſequi teneatur.*
3 *Dictio* Par *denotat perfectionem*

1 CRimen † inultæ necis non obiicitur minori ſed
2 maiori. Appellationem † interpoſitam in vltio-
nis iudicio minor de pietate, maior ea neceſſitate
proſequitur. Salyc. Alex. & Bart. Fulgoſ. *conſ.* 52. in-
cip. *Quidam.* Iohan. Andr. & Schard. in addit. ad Bar-
tol. *hoc textu.* Ex hoc textu Riminald. in addition. ad
3 Salyc. notat, dictionem † Per, denotare & arguere
perfectionem: De qua vide *l. 3. §. fin.* iunct. Bart. &
Bald. *ff. de arbit.* Pro explicatione huius vide Peregrin.
in tractat. de Iure Fiſci. lib. 2. tit. 5. nu. 19. fol. 118.

L. Si ideo vltio. 7.

1 *Pœnam carens culpa non meretur.*
2 *Hæres defuncti necem non vlciſcens quatenus pœnam euitet?*

1 CVlpa carens † pœnam non metuat. Occiſores
2 vbi † non reperiuntur, ibi hæres omittens accu-
ſationem, pœnam in indignos ſtatutã euitat, *hac lege.*
Bald. Alex. Bart. Idem *ad l. 1. §. ſi in villa, ad Sylan.* An-
ton. Peregrin. *de Iure Fiſci lib. 2. tit. 5. num.* 16. Alberic.
de Roſat. *in tract. de ſtatut. part. 2. quæſt.* 82.

L. Alia eſt cauſa. 8.

1 *Errorem pertinaciter retinere diabolicum eſt.*
2 *Teſtamentum falſi accuſans pœnitere poteſt.*
3 *Delicti perfectio perſeuerantiam requirit.*

1 HVmanum † peccare, ſed diabolicum perſeuera-
2 re. Bart. Accuſans † teſtamentum falſi poteſt
pœnitere, & verum dicere. *cap. cum olim.* vbi Felin. &
Panormitan. *extra de Cenſib.* Roman. *conſ.* 294. incip.
3 *Omnipotentis Dei.* Delictum perſiſtentiæ † purgatur
per deſiſtentiam, & perſeuerantia ad delictorum
perfectionem requiritur. Bald. *ad hanc legem.* Ægid.
Cæchet. *deciſ. 5 num.* 4.

L. Cum fratrem. 9.

1 *Heres occiſores defuncti ignorans hæreditatem impunè adire poteſt.*

1 VBI occiſores ſunt † ignoti hæreditas impune adi-
ri poteſt: à tempore autem notitiæ, ſub præiudi-
cio hæredi incumbit vltio & actio, ob necè defuncti,
hac lege. Bart. Bald. Salycet. *l. 21. ff. ad Sylan.*

L. Sororem fratris. 10.

1 *Hæres ab alio in accuſatione præuentus hereditate non priuatur.*

1 HÆres ab † alio in accuſatione præuentus, ob o-
miſſam accuſationem necis defuncti hæreditate
non priuatur, Bart. Aret. *conſil.* 155. Bald. *conſil.* 446.
incip. *dixi.* Pomates & Schard. in addit. ad Bartol. *hoc
textu.* Vincent. de Franch. *deciſ* 582. Anton. Peregrin.
de priuileg. & Iurib. Fiſci lib. 2. tit. 5. num. 18.

L. Cum Silanianum 11.

1 *Dilatio legis nulli præiudicat.*
2 *Actum quando quid dicatur.*
3 *Tranſmiſſio hereditatis quatenus ob dilatam aditionem non perdatur.*

LEgis † dilatio nulli damnum inferat: Mora hære- 1
dis non officit libertatibus. Princeps Philoſophia
plenus eſſe debet. Actum † non dicitur ſi quid agen- 2
dum ſupereſt. Salycet. Bald. & Bart. *ad hanc l.* Cuiac.
lib. 18. obſeruation. 6. Felyn. *ad cap. Eam te. extr. de reſcrip.*
Curt. iun. *conſil.* 71. incip. *ſuper controuerſia.* Tranſ- 3
miſſio † hæreditatis non perditur ob aditionem hæ-
reditatis ex metu dilatam. Iaſon *ad hanc l. num.* *l. 3.*
§. eleganter, ff. ad Silan.

L. Talis de antiquo. 12.

§. Nos igitur.

1 *Tecto ſub eodem quinam eſſe dicantur.*
2 *Dolus in delicto requiritur.*
3 *Serui dominum à manu interfectoris non liberantis pœna.*

SVb eodem tecto † eſſe dicuntur, qui ſtant in loco, 1
in quo poſſunt vocem & clamorem domini exau-
dire. *Bart. Bald.* Dolus vbi non prætenditur † ibi de- 2
lictum etiam non prętenditur. *Bald.* Serui ea † occiſo- 3
rum manibus non liberantes dominum de vita peri-
clitantem, vltimo ſupplicio afficiendi ſunt, *hac lege.*
Salycet. Bart. *conſil.* 102.

De Codicillis.

TITVLVS XXXVI.

AD rubric. tit. & materiam vide Buttig. Odofred.
Cyn. Bart. Bald. Angel. Caſtrenſ. Curt. Salycet.
Alex. Iaſon. Vaſq *in tract. de ſucceſſion. progreſſu. fol.* 184.
Simon. de Prætis *in tract. de interpretat. vltim. volunt.
lib. 2. ſolut. 10. fol.* 169. Chætian. Suaretz, Viuium, Do-
natum à Fina, Villalob. Vezin. Turzan. *in ſyntagmat.
commun. opinion. lib. 6. titul.* 25. Fab. Turrett. *in ſpecial.
tract. de effectib. clauſul. codicill.* Roland. Paſſagerium
Bononienſ. *in tract. de codicill. tom. 8. tractat. tractatuum
part. 1. fol.* 198.

L. Rupto quidem. 1.

1 *Poſthumi agnatione teſtamentum & codicilli rumpuntur.*

POſthumi † agnatione rumpuntur teſtamentum
codicilli teſtamento confirmati, *hac lege.* Bartol.
Salycet. Bald. Oldrad *conſil.* 121. incip. *quoad primam.*
Decius *conſil.* 361. incip. *omiſſa.* Schard. ad Bart. *hoc
textu.* Syntagm. commun. opin. *libr. 6. titul. 25. num.
6. fol.* 141.

L. Hæreditatem. 2.

§. Verbis.

§. Vnde.

1 *Codicillis hæreditas nec dari nec adimi poteſt.*
2 *Subſtitutio directa pupillaris in codicillis non fit.*
3 *Inſtitutio in codicillis facta ad fideicommiſſum trahitur.*

IN Codicillis non † directo datur vel adimitur hæ- 1
reditas, ſed per fideicommiſſum. Bald. Salycet &
Alex. Roderic. Xuaretz *ad l. quoniam in prioribus, C.
de inoffic. teſtamen. limit. 1. num.* 23. Ioan. And. Barba-
tia, Puteus, Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Viuius *lib.* 1.
commun. opin. num. 306. Syntag. commun. opin. *lib. 6.
tit. 25. num.* 3. Et quod directa † pupillaris ſubſtitutio 2
in codicillis non fiat. Villalob. & Vezin. *in allegat.
Syntag num.* 9. Item quod inſtitutio in codicillis † fa- 3
cta ad fideicommiſſum trahatur, notant præmiſſi *in
alleg. loco ſyntag. num.* 10. *fol.* 143. Pro interpretatione &
intellectu legis vide Iohan. Dauth. *in Comment. de te-
ſtam. rubr. qui teſtamentum, nu.* 167. *fol.* 211.

L. Cum proponatis. 3.

1 *Codicilli poſteriores quatenus prioribus non derogent.*

Sequen-

1 SEquentes † ant poſteriores codicilli non derogant prioribus, niſi contrarij innicem reperiantur, *hac lege*. Alexand Bald. & Salycet. Bartol. Iaſon. idem *ad l. 2. C. de edict. diui Adrian. tollendo*. Pro interpretatione & intellectu legis vide Iacob. Menoch. *in tract. de præſumpt. lib. 4. cap. 166. num. 30.* vbi defendit requiri ſpecialem derogationis mentionem. Couarruu. *ad rubr. de teſtam. in 2. part. num. 19. verb. decimoſeptimo.*

L. Non idcirco minus. 4.

1 *Codicillorum confectio heredis legitimi abſentia non impeditur.*

2 *Codicilli quotnam teſtes requirant?*

1 ABſentia † hæredis legitimi non impedit codicillorum confectionem. Abſens & ignorans per vltimam voluntatem grauari poteſt. Salycet Alexan.
2 Bartol. & Iaſon. Quatenus autem teſtium † præſentia in codicillis vti in teſtamentis requiratur, notat Decius *conſil. 354. incip. In caſu propoſito*. Chætian. *in ſyntag. com. opin. lib. 6. tit. 25. nu. 1. fol. 143.*

L. Ne Codicillos quidem. 5.

1 *Codicillos furioſus facere nequit.*

1 FVrioſus † codicillari nequit. Talis quiſque præſumitur qualis naturaliter eſſe debet. Barr. Bald. Salycet. & Iaſon. Decius *conſil. 448. incip. viſis*. Socin. *conſil. 42. incip. in cauſa reſtitutionis. part. 1.* Anchot. *conſ. 5* Pro interpratatione & intellectu l. vide Iob. Daut. *in comment. de teſtam. fol. 256 num. 218.*

L. Sine initio. 6.

1 *Codicilli teſtamento confirmati quatenus valeant.*

1 COdicilli † in teſtamento confirmati valent ſine præcedant aut ſequantur teſtamentum. Alexan. Bald. & Salycet. Roman. *conſil. 179. col. 3.* Syntagma comm. opin. *lib. 6. tit. 25. nu. 12. fol. 144.*

L. Si idem. 7.

§. Igitur.

1 *Diuerſi tractatus diuerſos operantur effectus.*

1 NOmina diuerſa † & tractatus diuerſi diuerſos operantur effectus. Alexand. Bald. & Salyc. Bartolus hic. Angel. *conſil. 302. incip. Ludouic.* Oldrad. *conſil. 121. incip. Ad primum.* Alphan. *in Repertat. num.* 854. Fulgoſ. *conſ. 30.* Petr. Surd. *deciſ. 139. num. 1.*

L. Si quis agere. 8.

iunctis §§. ad finem textus.

1 *Electio vnius via quatenus alteram tollat?*

1 EX eadem † ſcriptura non quis petit hæreditatem ex teſtamento & codicillis, & vna via electa alia perempta cenſetur, niſi ſit perſona coniuncta ac variationis priuilegio munita. Bartol. Bald. Salycet. Alexand. & Iaſon. Roman. *conſil. 125.* Decius *conſil. 241. incip. in caſu.* Fulgoſ. *conſil. 30. incip. Factum.* Turrett. *in tractat. de effect. clauſul. codicill. quæſt. 12. numer. 5. & quæſt. 20. num. 3. quæſt. 22. num.* 10. Theſſaur. & Diatz *deciſ.* 141. Menoch. *de præſumpt. lib. 2. cap. 79. num.* 4. Mantic. *de coniectur. vltim. volunt. lib. 1. tit.* 10. Pro intellectu legis vide Matth. de Afflict. & Cæſ. de Vrſyl. *deciſ. 134. num. 1. & 11.* Marc. Anton. Aquilin. *ad l. centurio num. 125. fol.* 111.

De Legatis.

TITVLVS XXXVII.

AD rubr. titul. & materiam vide vltra citatos ad eoſdem titul. in D. Buttig. Odofred. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Alexand. Iaſon. Cuiac. Vaſq. *de ſucceſ. progreſſu. §. 27. fol. 171.* Suaretz, Donat. à Fina, Viuium, Vezin. Capram, Bellacomb. Bonacoſſ. Villalob. Muſcul. Chærian. *in ſyntagm. commun. opinion. lib. 6. titul. 26.*

L. Quamuis verbis. 1

1 *Legato alimentorum quatenus adiecta conditio non noceat.*

2 *Conditionalis diſpoſitio quibus verbis arguatur.*

COnditio mixta † per caſum deficiens alimenta 1
relicta non tollit. Alimenta relicta Legatariis ſub
conditione, ſi cum aliquo moratur, præſtanda etiam
ſunt poſt mortem, *hac lege*. Dictiones, Donec, † quo- 2
ad, quamdiu, quamuis, diſpoſitionem conditionalem arguunt. Alexand. & Bartol. item Salyc. Decius *conſ 537. incip. Caſus. & conſil. 485. incip. Caſus.* Bald. *conſil. 484. incip. Caſus quidam.* Vincent. de Franch. *deciſ. 244. num.* 4. Teſſaut. & Blaſ Florent. Diatz. *deciſ. 130. incip. ſanitia.* Cacher. *deciſ. 124 num. 10.* Iohan. Gœddæus inter conſil. Facul. Marpurg *conſil. 28. num. 1. volum. 1* Bart. *conſil. 211.* Petr. de Anchor. *conſ. 118. & 183. & 237.* Corne. *conſ. 156. part. 4.*

L. Quamuis hæres. 2.

1 *Hereditatem vendens non liberatur.*

VEnditio † hereditatis heredem non liberat, licet 1
contra emptorem regreſſum habeat. Bart. Bald. Salyc. Alex. *l. 2. ſupra de hered. vel action. vend.* Pro intellectu legis vide Fachin. *lib. 5. controuerſ. cap. 55.*

L. Qui poſt teſtamentum. 3.

1 *Legatum rei legata oppignoratione non extinguitur.*

2 *Legati translatio, ademtio & reuocatio quando præſumatur.*

OBligatio rei † legatæ non extinguit legatū. *Salyc.* 1
Teſtator oppignorando rem legatam, legatum in dubio renocaſſe non cenſetur. Bald. Roman. *conſil. 229. incip. pro declaratione. l. 1. & 2. C. commun. de legat.* De legatis quando translata †, adempta & reuocata cenſeantur, Menochius *de præſumt. lib. 4. cap. 174. nu. 1.* & paſſim per totum caput allegatum.

L. Seruis teſtamento. 4.

1 *Legatum ſeruo abſque libertate relinqui nequit.*

LEgatum † relictum ſeruo ſine libertate non valet, 1
nec conualeſcit legatum, ſi poſt mortem teſtatoris ſeruus liber fiat, *hac lege*. Bald. & Salycet. Regula Catoniana nō confirmat legata impedimento interdum ceſſante. *Bart.* Principiū in vltimis voluntatibus conſiſtit in cauſa efficiente. Bald. *ad hanc l. nu. 1.*

L. Non eſt dubium. 5.

1 *Legato priuatur propria illud autoritate occupans.*

LEgatarius † ſubtrahens rem legatam per hære- 1
dem apprehenſam, perdit illam & eius actionem. Legatarius rem legatam propria auctoritate occupans rem legatam amittit. Salycet. & Alexand. Decius *conſil. 243. incip. vt clarior. conſil. 424. incip. Proponitur.* Clarus, Giachar. & Baiard. *in recept. ſentent. §. teſtamentum. quæſt. 68.* Diaz. *reg. 407.* Roman. *conſ. 312. incip. circa.* Petr. de Anchor. *conſ. 3. non eſt dubium.* Br. *conſ. 246* Chaſſan. *conſil. 19.* Oldra. *conſ. 107.* Tiraq. *in tract. le mort. 2. part. declarat 4. nu. 10. nu. 4.* Alphan. *in Report. nu. 828* Barnab. Cornazan. *deciſ. 4.* Pro intellectu legis vide Anton. Aquil. *ad l. centurio. num. 121. ff. de vulgar.*

L. Si legata relicta. 6.

1 *Subſtitutio legatario facta quando expiret?*

SVbſtitutio vulgaris † facta in legato exſpirat per a- 1
gnitionem legatarij. Bald. & Alexand. Bart. Specul. *in tit. de inſtrum. edit. § nunc vero aliqua. verſ. Pone.* Angel. *ad l. Paulus, ff. ad Tertull.*

L. Si Fortidianum. 7.

1 *Legatum errore nominis non vitiatur.*

COniunƈti re, concurſu faciunt partes. Error no-
2 minis † modo de corpore conſtet non vitiat le-
gatum. Bald. & Alex. Cagnol. *ad l. vnic. ſupra. quando non petent. part.* Duennas *reg* 256.

L. Ab adminiſtratione. 8.

1 *Legatum conditione impoßibili non vitiatur.*

1 COnditio † impoſſibilis de iure legatum nō vitiat. *Bart. Salyc.* Propter militiã exequi teſtatoris mandatum prohibitus non ideo perdit legatum. Bal. idem *conſ.* 51. incip. *iſta. part.* 3. Rom. *conſ.* 235. incip. *quoad primum.* Schard. ad Bart. *hac l.* Ex hoc textu *ſub nu.* 5. notat Iaſ. quod is nõ dicatur nolle, qui non poteſt velle. Panorm. *ad cap. ſi iudex laicus. de ſent. excommun. lib.* 6.

L. Si in fraudem. 9.

1 *Legatarius quomodo heredi in caſum euictionis cauere teneatur?*

CAutionem de legatis reſtituendis, poſt inſecutam
1 euictionem † hereditatis, exactam ab herede præſtare tenetur legatarius ad traditionem legati agens, *hac lege.* Bald. Salyc. Bartol. Alexand. Iaſon. Cuiac. *lib.* 9. *obſeru. cap.* 25.

L. Cum alienam. 10.

1 *Legatum rei alienæ quatenus valeat?*

1 LEgatum rei † alienæ à ſciente relictum valet, ſecus ab ignorante relictum. Salyc. Bart. Bald. Alexand. & Iaſon. Roman. *conſ.* 235. & 308. Menoch. *de arbitr. iudic. lib.* 2. *cent.* 2. *caſu* 146. *num.* 3. Pomat. Patiſ. Schard. ad Bart. *hoc textu.* Pet. Paul. Fuſc. *in ſingul. vocabul. legatum fol.* 241. Barnab. Cornazao *deciſ.* 5. *nu.* 11. Panormit. *conſil.* 45. *p.* 2. Alex. *conſ.* 108 Bald. *conſ.* 126. *p.* 5. & 445. *part.* 1. & 84. *p.* 2. Dec. *conſ.* 289. Pro intellectu leg. vide Iohan. Baptiſt. Coſt. *in tractat. de facti ſcientia. centur.* 1. *diſtinct.* 66. *num.* 2. Menoch. *de arbit. iudic. caſu. lib.* 2. *caſu* 146.

L. Filia legatorum. 11.

1 *Dotis legatum filiæ à patre viuo præſtitum amplius non debetur.*

1 LEgatum † pro dote relictum à patre filiæ ſi per ipſum patrem ſuperſtitem præſtetur filiæ, ipſamet poſt obitum patris à legati petitione excluditur, *hac lege,* Alexand & Bald. Iaſon. Decius *conſil.* 81. *num.* 6. Tiraquell. *in tract. ceſſante cauſa, limitat.* 18. Bald. *conſil.* 163. incip. *Cuidam part.* 5. Roman. *conſil.* 253. incip. *videamus.* Schard. ad Bart. *hac lege.* Crauett *conſil.* 782. *num.* 1. *verb. itaque.* Fab. de Anna *conſil.* 91. *à numero* 1. *ad* 7.

L. Cum reſponſo. 12.
iuncto §. verba.

1 *Hereditatem repudianti legatum nihilominus debetur.*
2 *Ius patronatus legari vel donari num poßit.*

1 HEres partem † hereditatis, in qua fuit inſtitutus repudians, prælegatum nihilominus petit. Alexand. Bartol. Bald Iaſon. qui ex hoc textu, *ſub num.* 5.
2 notat: an ius patronatus † legari vel donari poſſit. De qua quæſtione vide Rotam Romanam *deciſ.* 155. *in nouiß.* Hoſtienſ. *in ſumma tit. de iure patron. in §. qualiter transferatur. verb. donatio.* Pro interpretatione legis vide notata *ad l. qui filiabus. §. final. & l. filio. ff. de legat.* 1.

L. Proprias. 13.

1 *Legatum rei propriæ fruſtraneum eſt.*

1 REs † quæ ad legatarium proprietatis iure pertinent legari & fideicommiſſi titulo fruſtra eidem relinquuntur, *hac lege.* Bartol. Salycet. Bald. Roman. *conſ.* 308. incip. *pro habenda. §. ſed etſi rem.* vbi Weſenb. & Vult. *Inſtitut. de actionib.*

L. Monumenta 14.

1 *Legari nequit res religioſa, ſed ius in ea teſtatori competens.*
2 *Ius patronatus legata Eccleſia venit.*

REs religioſas † quis non legat & relinquit, ſed 1
ius competens in rebus religioſis legati titulo relinqui poteſt. *Bartol.* Non monumentum, ſed ius inferendi mortuum poteſt relinqui. *Salycet.* Patronus † 2
legans Eccleſiam ius patronatus legaſſe cẽſetur. Bald. Iaſon *ad l. cum reſponſo. nu.* 5. *hoc tit.* Pro interpretatione legis vide Ludou. Molin. *in comment. de primogen. Hiſpanor. pag.* 157. *num.* 37. *colum.* 2.

L. Si vniuerſa. 15.
§. Quod ſi.

1 *Res aliena relinqui nequit.*
2 *Legata deducto demum ære alieno & ſalua Falcidia præſtanda.*
3 *Inuentario non confecto legata hereditatis quantitatem excedentia præſtantur.*

LEgat † & relinquit id nemo, quod non habet. De- 1
bitum vel æs alienum ſi ſuperat hereditatem legatum minime ex relicti titulo debetur. Legata † dedu- 2
cto prius ære alieno, & ſalua falcidia debentur. Bald. & Alexand. Bald. *conſil.* 59. incip. *Tres perſonæ, part.* 4. Iaſon *ad l. cum reſponſo, num.* 6. *C. hoc tit. fol* 150. *l. ſi ante. C. de donationib. ante nupt. l.* 1. *§.* 1. *cum gloß. Si quid in fraud. patron.* Quatenus legata de bonis † obæratis ab 3
herede vltra vires hereditarias præſtentur ob omiſſam inuentarij confectionem. vide *Nouell. de hered. & falcid. §. ſi vero non fecerit. cap.* 2. Ad materiam textus vide Petr. Surd. *deciſ.* 70. *nu.* 18.

L. Creditor ſi, à debitore. 16.

1 *Pignus debitori à creditore legatum debiti petitionem non perimit.*
2 *Debitum regulariter animo compenſandi legatum non cenſetur.*

CReditori † ſi à debitore legatur pignus non ex- 1
tinguitur petitio debiti. Bald. Salyc. & Alexand. *l. ſi mulier. de legat.* 3. Creditor, cui legata eſt res pignorata, non tenetur eam reſtituere heredi precio etiam oblato. Debitor † non præſumitur legaſſe a- 2
nimo compenſandi, niſi de expreſſa voluntate conſtet. *l. creditorem, de legat.* 2. Pro interpretatione legis vide Andr. Fachin. *lib.* 5. *controuerſ. cap.* 33.

L. Datum legatum. 17.

1 *Legati ademptio tam pure quam ſub conditione fieri poteſt.*
2 *Legatum nominum quatenus per debiti exactionem ademtum cenſeatur.*

LEgatum † datum adimi tam pure quam ſub con- 1
ditione libertis & ingenuis poteſt, *hac lege.* Alexand. Bald Salyc. Bartol. *l. ſi ita ſcriptum,* vbi Bartol. & Bald. *ff. de legat.* 1. De Legatorum ademptione & translatione per alienationem. Menoch. *de præſumpt. lib.* 4. *cap.* 167. Quando per debiti † exactionem ad- 2
emptum cenſeatur. Idem *tit. at. tract. cap.* 168. *lib.* 4. An adempta conditione vel modo, item per reuocatam conditionem tollatur. idem *lib.* 4. *præſumpt.* 169. Nũ per inimicitiam ſuperuenientem ademptũ cenſeatur. idem *lib.* 4. *præſumt* 170. Quando rei legatæ deſtructione ſublatum cenſeatur, *cap.* 171. *lib.* 4. Quando cum iiſdem conditionibus ademptum & translatum cenſeatur. Idem *cap.* 174. Roman. *ſingul.* 668.

L. Ex

L. Ex Legato. 18.

1 *Legatarius nominum quid conſequatur?*

1 EX nomine † debitoris legato Legatarius vtilem conſequitur actionem pro debito ſibi legato impetrando. Directam autem actiooẽ ex mandatn vel ceſſione impetrat. Alexand. Bald. & Iaſon. Cyn. *ad l. ſi quis ſeruo. C. de furt.* Petr. de Anchor. *conſil.* 3. Cuman. *conſil.* 12n. Bald. *conſ.* 151. *p.* 3.

L. Non tantum duorum. 19.

1 *Legatum marito breuitate temporis, quo matrimonium durauit, non vitiatur.*

1 BReuitas temporis †, qua matrimonium durat, nõ impedit maritum capere titulo inſtitutionis aut legati ex diſpoſitinne vxoris, *hac lege.* Bartol. Bald. Salyc. & Iaſun. Caſtrenſ. *ad leg. cum fuerit, de conditionib. & demonſtrationib.*

L. Vxor patrui. 20.

1 *Vſufructuariam rem legans ius ſuum ſaltem legaſſe cenſetur.*

1 LEgans † rem in qna habet vſumfructum, illud ius legare videtur, licet finiatur morte. Salyc. Bartol. Bald. & Iaſun. *l. qood in rerum,* vbi Bart. & Bald. *de legat.* 1. Decius *conſil.* 289. incip. *non eſt parui.* Bald. *conſ.* 418. incip. *licet. parte.* 5. Schard. & Pariſ. in addit. ad Bart. *hoc textu.* Corn. *conſil.* 103 *p.* 4. Cuman. *conſ.* 120. Roman. *conſil.* 503.

L. In legatis. 21.

1 *In legatis verborum ſolennitas non conſideratur.*

2 *Voluntate teſtatoris manifeſta non eſt verbis inhærendũ.*

1 SOlennitas † verborum in legatis nnn attenditur.
2 Intentio teſtatoris † ſi ſit aperta teſtatoris verba nõ præciſe attenduntur. Salyc. Bald. Bart. Iaſon, & Franc. Becc. *conſ.* 4. *nu.* 5. *lib.* 1. Catell. Cotta *in memorabil. vocab. Memoria, & vocab. filii in conditione poſiti. limit.* 1.

L. In annalibus. 22.

1 *Heredis appellatio heredes in infinitum continet.*

1 HEredis appellatione † veniunt heredes in infinitum. Alexand. Bald. & Salycet. *l. si cauſa.* §. *Pomponius. ff. de minorib.* Barbat. *conſ.* 62. *& ſeq.* Decius *conſil.* 294. incip. *in teſtamentis.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Alphan. *in Report. num.* 779. Pro interpretatione legis vide Anton Gab. Roman. *in commun. concluſ. lib.* 6. *tit. de verbor. ſignificat. concluſ.* 40. Ioſeph. Ludou. *in communib. concluſion. cap.* 16.

L. Cum quæſtio. 23.
iunctis §§. ad §. Sed & aliam.

1 *Legatum partis, cuius totum alij fuit legatum, de eodem detrahi debet.*

2 *Nominationes plures de eodem facta vniformiter quid operentur?*

1 SI vni legatur † totum; alteri pars eiuſdem totius, cenſetur illa pars de toto adempta, Alexand. Bart. Bald. Iaſon. Vaſq. *de ſucceſſion. creation.* §. 10. *num.* 165. *fol.* 90. Corſet. *ſingul.* 176. *vocab. mendicantes.* Vincent. Carnc. *deciſ.* 16. *num.* 1. Decius *conſil.* 381. incip. *Viſo.* Bald. *conſil.* 70. incip. *præmittendum. part.* 3. Fulgoſ. *conſil.* 47. incip. *ſeruus Michael.*

§. Sed & aliam.

2 Nominatinnes † plures de eodem factæ vniformiter plures portiones nomioato non conferunt, nec tribnunt, *hoc* §. Bartol. Salycet. Bald. & Iaſon. Bartol. *ad l. quæſitum.* §. *fin. de fund. inſtruct. l. Titia,* §. *qui Marco, de ann. legat.*

L. Cum quidam ſuum. 24.
iunctis §§. ad finem

1 *Legatum ab impuberis ſubſtituto relinqui nequit.*

2 *Exheredatus ſibi legatum legare poteſt.*

ASubſtituto † impuberis exheredati non poteſt 1
legatum vel fideicommiſſum relinqui, etiamſi impuberi aliquid ſit relictum. *Bartol. & Iaſon.* Exheredatus † legare poteſt ſibi legatum. Item ſubſtituto 2
exheredati legati poteſt. Salycet. *ad hanc legem. num.* 2. *&* 3. Pro intellectu huius legis vide Fernand. Vaſqu. *in illuſt. controuerſ. antiq. cap.* 106. *num.* 18.

L. Si legatarius. 25.
iuncto §. Quemadmodum.

1 *Legatum perdit teſtamentum occultans.*

2 *Pœna offenſionis nomine impoſita offenſo applicanda eſt.*

3 *Fiſco res indigno ablata non acquiritur.*

LEgatarius † ſurripiens & occultans teſtamentum 1
perdit legatum. Pœna † impoſita propter iniu- 2
riam & offenſionem alicuius applicanda eſt illi, cuius offenſionem reſpicit. Bartol. Bald. Salycet. & Iaſon. Socin. *conſil.* 241. incip. *Circa primam. in* 2. *part.* Barbat. *conſ* 257. *lib* 3. Maria. Riminald. in additinn. ad Salyc. *hoc textu.* Roman. *ſingul.* 699. Idem *conſ.* 235. *&* 411. incip. *Quatuor.* In quantum res † ablata indigno nno 3
fiſco ſed alii acquiratur, vide Peregrin. *in tract. de iure fiſci lib.* 2. *tit.* 2. *num.* 5. *fol.* 99.

L. Illud quoque. 26.
iunctis §§. ad finem.

1 *Legari proprietas ad tempus etiam poteſt.*

PRoprietas † legatario relinqui poteſt ad tempus, 1
vt elapſo tempore præfinito ad heredem reuertatur. Bartol. Alexand. Salycet. & Iaſun. Bartol. *ad l. Titia.* §. *final. de legat.* 2. Cuman. *conſil.* 34. incip. *Pater.* Fulgoſ. *conſil.* 70. incip. *Proponitur.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Socin. *conſil.* 173. incip. *Reuerende domine, verb. Sed his non obſt. part.* 2.

De Verborum Significationibus.

TITVLVS XXXVIII.

AD rubric. titul. & materiam vide Odofred. Butrigar. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Iaſon. Cuiac.

L. Prædiis inſtructis. 1.

1 *Legato fundi inſtructi quænam veniant?*

INlegato † fundi inſtructi non continentur vena- 1
lia, neque caſu translata, ſed quæ ex propoſito Teſtatoris parata ſunt, gratiæ ipſius teſtatoris vel prædij. Bald. Salycet. Bartol. Iaſon, Decius *conſil.* 381. incip. *Viſo.* Pro intellectu legis vide Vaſqu. *in illuſt. controuerſ. nouis lib.* 1. *cap.* 56. *num.* 1.

L. Fundo. 2.

1 *Legato fundi inſtructi quænam inſtrumenta veniant?*

LEgato † fundi inſtructi cedunt inſtrumenta fundi, 1
quæ inſtrumenta paterfamilias habuit. Bartol. & Salyc. Angel. *ad l. ſtipulationes. de verbor. obligat.* Iaſon *ad l. præcedent. nu.* 3. *l. quæſitum.* §. *ſed ſi fundus. ff. de fund. inſtruct. & inſtrum. legat.* Pro interpretatinne legis vide Petr. Surd. *deciſ.* 201. *ſub num. diuerſis.*

L. Sancimus. 3.

1 *Cautionis verbum regulariter nudam denotat promiſſionem.*

CAutionis † verbum prolatum à teſtatore vel lege 1
ciuili, intelligitur de nuda promiſſione, niſi aliud

ſit dictum. Bald. & Salyc. *ad hanc legem*. Iaſon. Anton. Corſet. *in ſing. vocab. cautio*. Pro intellectu legis vide in vtramq; part. Hieron. de Cæuallos *in pract. quaſt. opin. commun. contra commun. lib. 1. cap. 66*. Alexand. *conſil. 35. volum. 4. num. 10*. Pariſ. & Pomat. in additioo. ad Bartol. *hoc textu*.

L. Cum quidam. 4.

1 *Diſiunctiua quando pro coniuncta accipiatur.*

1 DIſiunctiua † poſita inter perſonas ponitur pro coniuncta, aliud ſi ponatur inter res & perſonas. *Bald*. Electio non cadit in alternatiuam perſonarum: *Idem Bald*. Item diſiunctiua poſita inter perſooas honoratas & grauatas, fauore pupillorum, tam in vltimis voluntatibus quam contractibus accipitur pro coniunctiua. *Salycet*. Marc. Anton. de Amatis *deciſ. Prouincia Marchia 44. nu. 15*. Crauett. *conſil. 147*. Tiber. Decian. *conſil. 63. numer. 20. lib. 2*. Franciſc. Mantic. *de coniect. vltim. volunt. lib. 4 tit. 3. num. 19*. Ioh. Dauth. *in comment. de teſtam. rubric. de inſtitut. nu. 280. fol. 318*. Fulgoſ. *conſ. 17. & 106*. Decius *conſ. 95*.

L. Suggeſtioni 5.
iunctis §§. ad finem.

1 *Familia relictum quibus perſonis debeatur?*
2 *Familia nomine in ſubſidium affines continentur.*

1 FAmiliæ † relictum gradatim perſonis familiæ no-
2 mine contentis debetur, *Bartol*. Affines † in ſubſidium familiæ nomine continentur. Salycet. & Bald. Angel. *conſ. 18. 39. 40*. Roman. *conſ 355*. Anchor. *conſil. 372. num 4*. Paul. Æmil. Verall. *deciſ. 77. part. 1*. Decius *conſ. 239. & 377*. Cuman. *conſ. 2*. Pro intellectu & interpretatione l. vide Ludou. Molin. *in comment. de primogen. Hiſpan. pag. 37. col 1. num. 7. & pag. 63. num. 48. colu. 2*. Menoch. *conſ. 85. nu. 92. lib. 1. & conſ. 197. num. 7*.

Si omiſſa ſit cauſa teſtamenti.

TITVLVS XXXIX.

AD rubric. titul. & materiam vide Buttigat. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Iaſon. Cuiac. Franc. *conſil. 160*.

L. Si in fraudem. 1.

1 *Subſtitutus hereditatem ab inſtituto omiſſam adiens, legata præſtat.*
2 *Inſtitutus omittens hereditatem an bona fide vel fraude hoc facere præſumatur?*
3 *Suitas per dationem vulgaris ſubſtituti tollitur.*

1 INſtituto † omittente hæreditatẽ, eamq; tranſmittente ad ſubſtitutum, hic legata præſtat. *Bart. Bald. Salycet. Iaſon*. Qui in hac lege *num. 2.* mouet quæſtio-
2 nem: An inſtitutus omittens † habeat præſumptionem bonæ fidei vel fraudis, & vnde in caſu præſenti bona fides aut fraus præſumatur? Vltra Iaſon. ad hanc quæſtionem vide Crauet. *conſ. 44*. Cottam *in memorab. vocab. fraus*. Ex hoc textu *num. 3.* notat Iaſon, quod per dationem † vulgaris ſubſtituti tollatur Suitas: de qua
3 concluſione vide *l. ſi filius, de liber. & poſthum*. Iaſon. *ad l. pro herede, num. 1. ff. de acquir. hered*. Cott. *in memorabil. in verb. actus nullus*.

L. Eum qui, cum. 2.

1 *Hereditate ex teſtamento omiſſa quando legata nihilominus debeantur?*

1 SI omittitur † ex teſtamento hereditas & in fraudẽ legatariorum ab inteſtato ſucceſſionem quis affectat, legata nihilominus debentur. Bart. Bald. Salycet. Panor. *conſ. 105. part. 2*. Heres omittens abire in fraudẽ legatariorum, & ab inteſtato ſucceſſionem prætendens de legatis Falcidiam nihilominus deducit. Iaſon *ad hanc legem, num. 1*. Pro interpretatione legis vide Nicol. Boet. *deciſ. 93. num 11*.

L. Si Proculiana. 3.

1 *Falcidiam non amittit heres ex teſtamento ſuccedere omittens.*

FAlcidiam † non amittit omittens ſuccedere ex te- 1
ſtamento in fraudẽ creditorum. Bart. Bald. Salyc. Angel. *ad l. 1. §. lex Falcidia. ad leg. Falcid*. Specul *in tit. de teſtam. §. 1. verb. item plerumque*. Mar. Rimin. ad Salyc. *hoc textu*. Boet. *alleg. deciſ. 93. num. 11*.

De indicta viduitate tollenda.

TITVLVS XL.

AD rubric. titul. & materiam, vide Butrig. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Iaſon. Cuiac. Menoch. *de præſumpt. lib. 4. cap. 187. per totum*. Et quando vidua viduitatem obſeruet & in viduitate permaneat, notat idem *citat. tractat. alleg. cap. 187*. Syntagma iuris Tholoſan. *lib. 9. cap. 26. num. 12*. Suaretz, Bonacoſſ. Villalob. Vezin. Bellacomb. *in ſyntag. commun. opin. lib. 6. tit. 39*.

L. Legatum alit. 1.

1 *Viduitas perſona tertia indici poteſt.*
2 *Legatum relictum vxori ne nubat nullius momenti eſt, ſecus hodie* num. ſeq.

INdictio † viduitatis in perſona tertij non reproba- 1
tur, *hac lege*. Bartol. Salycet. Bald. Iaſon. Qui ſub hac
lege *num. 1.* notat: Legatum † relictum vxori ſub con- 2
ditione, ne nubat, ſubſiſtere, neglecta etiam & nõ impleta omittendarum nuptiarum conditione. De hac materia vide in vtramq; partem Iac. Menoch. *conſil.*
285. nu. 40. lib. 3. Quatenus nunc talem † conditionẽ 3
ex communi opinione Dd. vxor legataria adimplere teneatur, notat Anton. Gomez. *in variis reſolut. ſub tit. de contractib. cap. 11. num. 34*. Suaretz in *ſyntag. commun. opin. lib. 6. tit. 39 num. 1. fol. 165*. Borcholt. *conſil. 21. fol. 153*. Crauet. *conſil. 313. num. 4*.

L. Ambiguitates 2.

1 *Mulieres legatariæ ſub conditione de non nubendo, nubere nihilominus poſſunt.*
2 *Mater ſecundo nubens quænam prioris matrimonii liberis reſeruet?*
3 *Mulieres ad partum edendum natæ ſunt.*
4 *Partum edere quinquagenaria poteſt.*
5 *Nuptiarũ ſecundarũ renuntiatio iurata cur ſublata ſit?* 1

LEge † Iulia Miſcella & iurata renuntiatione ſecũdarũ nuptiarum, cautione item Mutiana ſublata, mulieres legatariæ cum conditione de non nubendo nubere & legatũ quondam percipere poterant, *hac l*. Bart. Bald. & Salyc. Decius *conſ 190. incip. Circa primũ*. Synt. com. opin. *lib. 6. tit. 39. nu. 7. fol. 166*.

§. Quorum.

Vidua nubens † liberis prioris matrimonij in bono- 2
rum proprietate, quæ ex prioribus nuptiis ad mulierẽ peruenerunt, non præiudicat. *l. fœmina. l. hac edictali, §. hoc illud. ſupra, de ſecund. nuptiis*.

§. Cum enim.

Mulieres † ad hoc natura ſunt progenitæ, vt partũ 3
edant; cupiditas partus fouendi præferenda in mulieribus voto & iuramento caſtitatis nomine præſtando. *l. quæritur §. 1. de ædilit. edict*. De mulieribus cupidis ad partũ. Pet. Paul. Fuſc. *in ſing. lit. M nu. 47. fol. 327*. Gœdd.
de verb. ſig. fol 35. nu. 31. De muliere † cupida partus ad 4
annum ætatis 50. vide *l. ſi ſterilis. ff. de action. empt*. Menoch. *de præſumpt. lib. 5. cap. 24. num. 6*.

§. Tale igitur.

Periuriis leges † aduerſæ occaſionẽ ad peierandum 5
minimam dantes, legem Iuliam Miſcell. quoad iuratam renuntiationẽ ſecundarũ nuptiarũ & cautionem Mutia-

Google

Murianã tollunt, *hoc* §. Iniuriis ac periuriis leges non fauent, nec iſtiuſmodi prouocant. Rempublicam liberis legitimis repleri publicè intereſt. Alex. *conſil.* 71. *lib.* 3. Marſil. *ad l. ſi maritus de quæſtionib.*

Authent. cui relictum.

1 *Viduitatis conditio vxoris legato hodie adiici poteſt.*

2 *Vidua monaſterium ingrediens num legatum ſub viduitatis conditione relictum amittat.*

1 HOdierno † iure conditio viduitatis legato adie-
cta in vidua non ſpernitur, & legatum elapſo an-
no, ſub cautione per pignora, fideiuſſores, quandoq;
ſub iuratoria cautione cum hypothecatis inſimul bo-
nis legatariæ viduæ exſoluitur. *hoc text.* Caſtrenſ. Bart.
Bald. Salycet. Iaſon. Bart. *conſ.* 184. Vincent. de Franch.
deciſ. 174. Bal. *conſ.* 195. *p.* 5. *& conſ.* 336. *p.* 1. Pro intellectu
huius textus videatur Menoch. *de præſumpt. lib.* 4. *cap.*
2 148. *num.* 15. An per ingreſſum † monaſterij & electio-
nem vitæ monaſticæ vidua amittat legatum cum o-
nere prohibitarum nuptiarum ſecundarum relictum,
pro negatiua vide Menoch. *citat. loco.* Ebethard. *in
Topic. legal. in loco à matrimonio carnali ad ſpirituale.* Di-
lect. *de arte teſtandi, tit.* 6. Oſaſc. *deciſ.* 126. *num.* 22. Cor-
tain *in memorabilib. vocab. conditio adiecta.* Roland. à
Valle, *conſil.* 35. *numer.* 17. *lib.* 3. Hippol. de Mar-
ſil. *ſingul.* 215.

L. Legem Iuliam. 3.

1 *Correctum in vno correlatiuorum quatenus etiam ad aliud pertineat?*

2 *Correctoria diſpoſitio num de perſona ad perſonam extendatur?*

3 *Viduitatis ſub conditione relicta legata quando præſtentur?*

4 *Legatum ſuperſtiti coniunx præmoriens pro ſolatio reliquiſſe cenſetur.*

5 *Vidua impudica an legatum perdat?*

LEx Iolia miſcella quoad iuramentum & cautio-
nem correcta in muliere ad virum etiã extenden-
1 da. Expreſſum corrigens † in vno de correlatiuis, in-
telligitur ex mente corrigere & in alio, ſi eadẽ ſubeſt
ratio. Salyc. Bart. & Iaſon *ad hanc l. nu.* 1. Fab. de Mon-
te *in tract. de emption. & vendit.* 3. *quæſt. prin. nu.* 52. Ro-
man. *ad authent. ſimiliter. C. de leg. Falcid.* Alphan. *in Re-
portat. num.* 887. *fol* 214. Anton Gab. Rom. *in commun.
conclus. tit. de legib. & conſtitut. lib.* 6. *conclus.* 3. *fol.* 525. E-
berhard *in Top. ſub loco à natura correlatiuor.* De corre-
2 ctoriis † admittentibus extenſionem. Iaſon. *ad l. poſt-
humo num.* 19. *ff. de bonor. poſſ. contra tab.* gloſſ. *in clem.* 1.
verb. eligatur, vbi Zabar. *de electionib.*

§. Sed ſi:

3 Relictum coniugibus † ſub onere viduitatis ſeruan-
dę per verba, ſi, quoties, cum, debetur legatario nõ ex-
pectato conditionis euentu. Salyc. *ad hanc l. nu.* 2.

§. Neque enim.

Relictum coniugibus ſub onere viduitatis ante nouiſſimum ius non obligabat ad cœlibatum legatarios, & per correctam Iuliam miſcellam ob ſecundas nuptias commoda legati non auferebat. *hoc* §. Iaſon *ad hanc legem. num.* 30. *&* 31. Parilius *conſilio* 95. *numer.* 50. *libr.* 2.

§. Quia ſub.

4 Cuniux † præmoriens legatum ſuperſtiti relictum
pro ſolatio reliquiſſe cenſetur. Pro intellectu huius
& præcedentis §. vide Vincent. de Franch. *deciſ.* 26.
numer. 1. Anton. Theſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *de-
ciſ.* 96. *num.* 32. Barnab. Cornez. *deciſ.* 3. *num.* 2. An le-
5 gatum perdat vxor † vidua ob impudicam vitam? Ve-
zin. Villalob. Bonacoſ. *in ſyntag. commun. opin. lib.* 6.
tit. 59. *num.* 2. *fol.* 165. Relicta ſub conditione vitæ ca-
ſtæ, an per ſecundas nuptias amittat? Bellacomb. *al-
legat. ſyntagm. cap. num.* 6. *fol.* 165. *& num.* 11. *fol.* 166.
col. 2. Viuius *lib.* 2 *opin. comm. opin* 156. Fichard. *in citat.
ſyntag. commun. opin. allegat. lib. & cap. num.* 13. *fol.* 166.
qui negatiuam defendunt.

De his quæ pœnæ nomine.

TITVLVS XLI.

AD rubric. titul. & materiam vide Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Iaſon. Cuiac. Bellacomb. Villalob. Bonacoſs. *in ſyntag. commun. opin. lib.* 6 *tit.* 40. Clar. Giachar. & Baiard. *in recept. ſentent.* § *teſtamentum. quæſt.* 69. *num.* 1. Burſat. *conſil.* 167. *nu.* 8. Crauet. *conſil.* 1. Iacob. Thoming. *deciſ.* 13. *nu.* 64.

L. Superuacuum.

1 *Pœna nomine legata quatenus valeant?*

2 *Pœna legato adiecta debitum vſurarum modum excedere non debet.*

3 *Teſtatoris præcepta probroſa non ſunt attendenda.*

4 *Conditio turpis & impoſſibilis in teſtamento adiecta vitiatur.*

POEnæ † nomine relictum valet, niſi turpis & im- 1
poſſibilis conditio præcedat. *Bartol.* Pœna adie-
cta † legato, ſi excedit debitum vſurarum modum, 2
reducitur ad legitimum. Bald. *conſil.* 208. incip. *Pun-
ctus. part.* 1. Oldrad. *conſil.* 138. incip. *Thema.* Pariſius
& Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Corn. *conſil.* 158. *pa.* 4.
Alexand. *conſil.* 177. *p.* 5. Ex hoc textu notat Salycet.
quod præcepta † teſtatoris probroſa non ſint atten- 3
denda. *Item.* Conditio turpis † & impoſſibilis per ſe 4
vitiatur, non autem relictum vitiat & tollit. Pro in-
tellectu legis vide Pignolot. *in addition. ad ſingul. Lu-
dou. Roman.* 262. Petr. Surd. *deciſ.* 7. Menoch. *de præ-
ſumpt. lib.* 4. *cap.* 98 Brunor. à Sole *in loc. commun. vo-
cab. conditio. num.* 1. *fol.* 240.

De Fideicommiſſis.

TITVLVS XLII.

AD rubr. titul. & materiam vide Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Iaſon. Bellacomb. Vezin. Fichard. Soaretz, Villalob. Chætian. Viuium, Donatum à Fina, Muſcul. Bonacoſſ. *in ſyntag. commu. opin. lib.* 6. *tit.* 41. Anton. Gabriel. Roman. *in comm. concluſ. lib.* 4. *tit. de fideicommiſſ.* Fernand. Vaſqu. *in comment. de ſucceſſ. progreſſ. fol.* 177. Anton. Padillam Imenerium, Marzar. Angel. Matheac. & Anton. Peregrin. *in ſpecialib. commentar. atq; tractatib. de fideicommiſſ.*

L. Si probaueris Demetrium. 1.

1 *Alimentorum per triennium facta præſtatio quid operetur?*

PRæſtatio † alimentorum per triennium facta in- 1
ducit præſtationem in futurum, licet ex inutili vel
minus ſolenni teſtamento alimentorum præſtatio
debeatur, *hac lege.* Bart. Bald. Salycet. *ad hanc l. num.*
1. 5. 6. 7. Pariſ. & Put. in addit. ad Bartol. *hoc text.* Pro
intellectu l. vide Ludou. Molin. *in comment. de primo-
gen. Hiſpan. pag.* 413 *num.* 18. *colum.* 1.

L. Etſi inutiliter, 2.

1 *Legatum ex inutili voluntate ſolutum quando non repetatur.*

2 *Conſcientia ratione apices iuris negligendi.*

EX inutili voluntate † legatum ſcienter ſolutum 1
non repetitur. Bartol. *Mattheſ. ſing.* 122. Relictum
in voluntate minus ſolenni ex conſcientia debetur.
Salyc. Bald. Iaſon *ad leg. poſt ſolutionem, colum.* 2. *ſuprà,*

de iuris & facti ignorant. Ex hoc textu Iaſon *ſub num.2.*
2 notat. Ea † quę per conſcientiam expedienda per api-
ces iuris non diſputanda ſunt. De apicibus iuris con-
ſcientiæ ratione omittendis, tradit Angel. *conſil.* 144.
incip. *ad primum.* Crauet. *conſ. 2. col. fin.*

L. Cum ſecundum. 3.

1 *Grauato ſuccedente honorato confunditur obligatio.*
2 *Confuſatio crediti & debiti quomodo per ſucceſſionem contingat?*

1 GRauatus † ſi honorato ſuccedit tum obligatio
confunditur. Creditor ſi ſuccedit debitori con-
funduntur actiones. Fideicommiſſum vniuerſale
tranſmittitur, licet non ſit facta reſtitutio. Bartol. Sa-
lyc. & Bald. *l. hac ſcriptura, §. 1. de condit. & demonſt.* Gui-
do Pap. *conſil.* 132. incip. *Sempron. & conſ.* 210 Roman.
conſ. 17. incip. *Viſo.* Schard. ad Bart. *hoc textu.* Næuizan.
conſil. 33. *in fine.* Tiraquell. *de retract. conſanguinit. §. 25.*
2 *gloſſ. 1. nu. 42. & 43.* De confuſione † crediti & debiti
orta per mutuam ſucceſſionem creditoris ac debito-
ris. Iohan. Zanger. *in tract. de except. p. 3. ſub tit. de ex-
ception. confuſion. cap. 7.*

L. Voluntas. 4.

1 *Alienare extra familiam prohibitus ſorori donare poteſt.*
2 *Alienare prohibitus an ex teſtamento vel ab inteſtato relinquere poſſit?*

1 EXtra † familiam alienare prohibitus prohibitio-
ni non aduerſatur ſi ſorori donet, *hac lege.* Bartol.
Bald. Salyc. & Iaſon. Prohibita venditione extra fa-
miliam, interdicitur donatio, niſi fratri fiat, præmiſſi
Dd. *ad hanc legem.* Decius *conſil.* 425. incip. *in caſu. &
conſil.* 577. incip. *Viſis.* Bald. *conſil.* 239. incip. *Teſtator.
part. 2.* Fabian. de Monte. *in tract. de empt. & vendit. 4.
quæſt. princip. num.* 55. Ripa *reſponſ.* 25. *lib.* 2. Alphan. *in
Reportat. numer.* 323. Paul. Fuſc. *in ſingular. vocab. filia.*
2 *fol.* 180. Num alienare probibitus † ex teſtamento,
vel ab inteſtato prohibita relinquat, Cephalus *conſil.*
394. *part.* 3. Iacob. Thoming. *deciſ.* 14. Simon de Præt.
*de interpretat. vltim. volunt. lib. 3. interpretat. 3. dubitat.
1. ſolution.* 10.

L. Si frater tuus. 5.

1 *Subſtitutio pupillaris directa pubertate finitur.*

1 DIrecta † pupillaris ſubſtitutio expirat finita pu-
bertate non fideicommiſſaria. Bald. Salyc. Bart.
Iaſon, Couarru. *ad cap. Raynutius. §. 1. nu. 4. de teſtam.
extra.* Pro intellectu legis vide Fab. Turret. *in tractat.
de effect. ib. clauſul. codicill. quæſt.* 90. *num.* 19. Camill. Bo-
rell. *conſil.* 33. *num.* 19.

L. Prædia obligata. 6.

1 *Pignus à teſtatore relictum heres luere tenetur.*
2 *Clauſula finalis ad præcedentia refertur, & quando non,* num. ſeq.

1 OBligata † aut hypothecata per fideicommiſſum
ſcienter à teſtatore relicta, hæres luere ac redi-
mere tenetur, pro rebus autem diſtractis & irrecupe-
rabilibus pretium ſoluens liberatur. Salyc. Bart. Bald.
& Iaſon. *ad hanc leg. l. cum alienam. ſupra de legat.* Ex hoc
2 textu notat Iaſon, quod clauſula † in fine poſita ad
omnia præcedentia referri debeat. Viuius *deciſ.* 124.
lib. 2. Seraphin. *de priuil. iuram. cap.* 92. *nu.* 8. Et quando
3 clauſula † finalis ad præcedentia non referatur. Borg.
Caualc. *deciſ.* 20. *num.* 66. *part.* 3.

L. Voluntatis. 7.

1 *Interpretatio vltimæ voluntatis dubia à iudice fiat.*
2 *Interpretatione, certa & minime dubia non indigent.*

INterpretatio † vltimæ voluntatis ad iudicem ſpe- 1
ctat, *hac lege.* Bartol. & Bald. Interpretandum id.
quod eſt dubium, non † quod eſt certum. Idem 2
Bald. Mantic. *de coniectur. vltim. volunt. in indice ſub
vocab. Interpretatio. Iudex.* Prætis *de interpretat. vltim.
voluntat. in indice ſub vocabul. Interpretatio.* Pro intel-
lectu legis vide Hieronym. Magon. *deciſ. Florent. 1.
numer.* 34.

L. Qui fideicommiſſum. 8.

1 *Legatum ſeruo proprio cum libertate relinquendum.*
2 *Actuum binorum qui prior cenſeatur?*

FIdeicommiſſum † relictum ſeruo, cui libertas eſt 1
legata, cedit eodem tempore quo libertas. Saly-
cet. Cum libertate ſeruo proprio legatum tutiſſime
relinquitur. Bartol. *l. ſi quis ſeruum. ff. de legat.* 2. Inter
ſimultaneos actus † binos dubios, qui prior extitit, 2
præſumitur is præceſſiſſe, qui vtrumq; actum conua-
lidat. Iaſon *ad hanc l. num. 2. l. cum in teſtamento,* vbi Bal.
ff. de heredib. inſtituend. Pro materia huius concluſ. vi-
de in vtramque partem Menoch. *de præſumptionib. lib.
6. cap. 7. num.* 10. 11. 12.

L. Ab eo. 9.

1 *Grauari nequit, qui honoratus non eſt.*
2 *Heres quomodo honorari dicatur?*

GRauari is † non poteſt qui honoratus non eſt, 1
non honoratus commodo fideicommiſſo gra-
uari nequit. Bald. & Salyc. Ex hoc textu notant Bald.
& Salyc. Legato, fideicommiſſo, hereditate, item
mortis cauſa † donatione honorari heredem. Bartol. 2
ad l. in alio, in princip. ff. de aliment. & cibar. legat. Dec.
conſ. 182. incip. *in caſu.* Paul. Leonin. *in tract. ſubſtitut.
rubric. de compendioſa. num.* 361. Schard ad Bart. *hoc text.*
Pro intellectu ac interpretatione legis vide Carolum
Ruin. *conſil.* 128. *nu.* 8. *vol.* 3. Ioh. Dauth. *in comment. de
teſtam. rubric. de inſtitut. num.* 375. *fol.* 411.

L. Verbum volo. 10.

1 *Verbum* VOLO *in teſtamento omiſſum pro appoſito habetur.*
2 *Omiſſa à notario interdum per iudicem ſupplentur.*
3 *Syllaba interdum pro dictione ponitur.*

VOlo, verbum † in teſtamento omiſſum habetur 1
pro appoſito. *Salycet.* Verbum orationem † per- 2
ficiens à Notario omiſſum, per iudicem ſupplendum
eſt. Bartol. Bald. Iaſon. *gloſſ. in clemen. 1. de offic. Vicarij.*
Senſus ſupplet, vbi deficit oratio. Bald. *ad hanc legem.
nu.* 1. Et ſyllaba † interdum pro dictione poni poteſt. 3
l. 3. §. fin. ff. de adimend. legat. Felyn. *in c. etſi. nu. 4. de ſimon.*
Pro intellectu legis vide Paul. Æmil. Verall. *deciſ.* 23.
numer. 6. *part.* 2.

L. Quotiens. 11.

1 *Alienationis prohibitio fideicommiſſo inducta quomodo ſoluatur?*
2 *Alienatio prohibita per vltimum ex familia fieri poteſt.*

PRohibitio † alienationis per fideicommiſſum in- 1
ducta omnium de familia & eorum, qui intereſſe
prætendunt, conſenſu diſſoluitur, *hac lege.* Bald. Bart.
Salyc. & Iaſon. Oldrad. *conſ.* 10. incip. *Thema.* Dec. *con-
ſil.* 323. incip. *cum ſit.* Bald. *conſil.* 31. incip. *quidam. part.* 5.
Tiraq. *de retract. conſanguin. §. 1. gloſſ. 9. nu.* 86. Boer. *quæſt.*
12. *in fine* Quando iſtiuſmodi † alienatio per vltimum 2
ex familia viuentem facta non attendatur. Roland. à
Valle, *conſ.* 7. *num.* 70. *lib.* 3. Ad interpretationem tex-
tus vide Boer. *conſil.* 46. *num.* 10.

L. Poſt mortem. 12.

1 *Fideicommiſſum reſtituere rogatus quartam detrahere poteſt.*

Rogatus.

1 ROgatus † reſtituere poſt mortem poteſt reſtitue-
re retenta prius quarta. Salycet. & Bald. Fidei-
commiſſum relictum ad diem incertam, poteſt ante
diem reſtitui. Bartol. Iaſon *ad hanc l. num. 1. & 3. l. vxo-
rem. §. Seia. de legat. 3.* Roman. *conſil.* 452. incip. *circa pri-
mum.* Bartol. *conſil.* 131. Pro intellectu legis vide Lu-
douic. Molinam *in commentar. de primogen. Hiſpanor. pa-
gina 196. num. 26. colum. 1. & pag. 205. num. 28. Syntagm.
commun. opin. lib. 6. tit. 41. num. 14 fol. 167.*

L. Quoties principali. 13.

1 *Inſtitutus à ſubſtituto relicta non præſtat.*

1 INſtitutus † non præſtat legata à ſubſtituto relicta.
Relicta à ſubſtituto non debentur ab inſtituto ade-
unte. Bald. & Salycet. Iaſon, *ad hanc l.* Aluar. Valaſc.
deciſ. 82. *lib.* 1. Ludouic. Molina *in commentar. de primo-
gen. Hiſpanor. lib. 1. cap. 4.*

L. Eam, quam frater tuus. 14.

1 *Legata ab inteſtato debentur inſtitutione nulliter fa-
cta.*

1 VBi inſtitutio † per errorem teſtantis eſt nulla, le-
gata & fideicommiſſa intelliguntur repetita à ve-
nientibus ab inteſtato. Salycet. Bald. Bartol. Caſtrenſ.
Legata & fideicommiſſa ab inteſtato repetita deben-
tur ab inſtituto, ſi adiuit, aliàs à venientibus ab inte-
ſtato. Pro intellectu textus vide Alciat. *lib. 1. diſpunct.
cap.* 9. Vacon *lib. 4. declarat. cap.* 144. Viuium *in com-
mun. opin. in verb. herede non adeunte.* Alphan. *in Repor-
tat. num.* 393. Anton. Corſet. *ſingul.* 170. Andr. Fachin.
lib. 6. controuerſ. cap. 97. Vincent. de Franch. *deciſ. 1. num.*
12. Hieron. Magont. *deciſ. Florent. 4. num.* 22. Alexand.
conſil. 60. *lib.* 2. Brun. à Sole *in locis communib. vocab. ci-
tatio. fol.* 167. Fabium Turrett. *in tract. de effectib. clau-
ſul. codicill. quæſt. 41. num. 2.*

L. Quamuis ſimpliciter. 15.

1 *Antecedente conceſſo etiam conſequens conceſſum intelli-
gitur.*

2 *Rationem vnam reddens textus expreſſionem rationis
arguit.*

1 ANtecedente † conceſſo conſequens ex ordine
& ſenſu diſpnneotis fluens aut emergens conceſ-
ſum vtique videtur. Pater rogatus de emancipando
filium heredem inſtitutum videtur rogatus, vt reſti-
tuat filio hereditatem. Bartol. Bald. & Salycet. *cap.
Quintaualle.* vbi Felyn. ac Panormit. *de iureiur. extra,*
Bartol. *in l. Lucius. §. pluribus. ad Trebell.* Ex hoc textu no-
2 tat Accurſ. textum vnam † rationem reddentem ar-
guere expreſſionem rationis. De qua materia vide
Crauett. *de antiquitat. tempor. parte 4. num.* 38. Schard.
ad Bartol. *hoc textu.* Pro interpretatione legis vide
Surd. *deciſ.* 251.

L. Cum virum. 16.

1 *Fideicommiſſo generaliter relicto etiam prælegata veni-
unt.*

2 *Mens magis quam diſponentis ſermo in fideicommiſſis
attendi debet.*

1 EX fideicommiſſo † vniuerſali debentur etiam
prælegata poſtea, ſi verba fideicommiſſi illorum
præſtationem arguunt. In fideicommiſſo generali-
bus verbis relicto veniunt prælegata. Bartol. Bald. Sa-
lycet. Iaſon. Gozadin. *conſil.* 30. *num.* 1. Cephal. *conſil.*
2 471. *lib.* 4. In fideicommiſſis † mens præ verbis atten-
ditur. Iaſon *ad hanc l. num.* 3. Bellon. *conſil.* 9. *num.* 12.
Gozadin. *conſil.* 102. *num.* 2. & 3. Pro interpretatione
legis vide Alexand. *conſil.* 91. *num.* 1. *lib.* 1. Roman. *ſin-
gul.* 174. Aluar. Valaſc. *in quæſt. iuris emphyteut. cap.* 50.
num. 24. Barnab. Cornazan. *deciſ.* 122. *num.* 9. Decium
conſil. 412. Guid. Papæ *conſil.* 135. Oldrad. *conſil.* 21. Ful-
goſ. *conſil.* 100. Cuman. *conſil.* 3. Roman. *conſil.* 79.

L. Si creditoris. 17.

1 *Liberatio debitori legata quid operetur.*

EX liberatione † legata à creditore debitori datur 1
huic actio & exceptio. Bald. & Salycet. Bartol. *l.
3. §. 3. l. 23. ff. de liberat. legat.* Syntagma commun. opin.
lib. 6. tit. 33. & ibidem Bellacomb. & alii *ſub numer. di-
uerſ. de legatis reciprocis debitorum ac creditorum tractan-
tes.*

L. Cum neceſſitatem. 18.

1 *Rationum reddendarum neceſſitas teſtamento remitti
poteſt.*

2 *Rationum reddendarum liberatio an ei, qui dolo geſſit,
proſit.*

TVtor liberandus † non tenetur reddere ratio- 1
nem. Neceſſitas reddendæ rationis in teſtamen-
to remitti poteſt, *hac lege.* Bald. & Salycet. Bartol. An-
choran. *conſil.* 118. incip. *talis caſus. l. ſi quas rationes. ff. de
liberat. legat.* Et an contra geſta † per dolum iſtiuſ- 2
modi liberatio relicta proſit. Decius *conſil.* 178. *num.*
3. Dilect. *de arte teſtand. tit. 7. cap. 2. num.* 3. Crauett. *con-
ſil.* 195. *num.* 3. Ferrat. *cautel.* 51. Alciat. *de præſumpt. regul.
1. præſumpt. 6.*

L. Clari & aperti. 19.

1 *Vltima derogant prioribus.*

2 *Voluntas poſterior valet.*

VLtima † derogant prioribus. Quod pendet ex 1
futuro, ex vltimis ſumit effectum. Bald. & Saly-
cet. Poſterior † voluntas valet. Bartol. Salycet. *ad l.* 2
ſancimus. C. de teſtam. Vltima teſtatoris voluntas ſo-
lennis præualet primæ. Iaſon *ad hanc l. cap. vltima vo-
luntas. 13. quæſt. 2.* Natta *conſil.* 19. *num.* 8. Surd. *deciſ.* 3.
num. 26.

L. Etiam à pupillorum. 20.

1 *Adminiſtratoris relictum cenſetur illius, cuius is bona
adminiſtrat.*

RElictum † à tutore intelligitur relictum à pupil- 1
lo. Salycet. *l. ab eo. ſupra hoc tit.* Relictum ab ad-
miniſtratore videtur relictum ab eo, cuius bona ad-
miniſtrantur. Bartol. idem *conſil.* 3. incip. *Titius. l. 5. l.
69. §. 2. de legat. 2.*

L. Si in perſona. 21.

1 *Fideicommiſſum quomodo ad heredem tranſmittatur.*

2 *Creditor debitori ſuccedens hereditatem vindicat.*

3 *Fideicommiſſum vniuerſale ad filium tempore mortis te-
ſtatoris nondum conceptum tranſmittitur.*

FIdeicommiſſum † tranſmittitur ad heredem, et- 1
iam non attinentem defunctum ante reſtitutio-
nem. Creditor † debitori ſuccedens à poſſeſſore he- 2
reditatis vindicabit hereditatem. *Bart.* Cedente die
fideicommiſſi vniuerſalis in perſona patris † tranſ- 3
mittitur fideicommiſſum ad filium non conceptum,
nec natum tempore mortis teſtatoris. Bald. *ad hanc l.*
item Salycet. Iaſ. Curt. ſen. *conſil. 65. col. penult. in fin.*
Roman *conſil.* 124. incip. *idem.* Oldrad. *conſil.* 131. incip.
quidam. Fulgoſ. *conſil.* 17. incip. *teſtator.* Schard. ad Bar-
tol. *hoc textu.* De fideicommiſſorum tranſmiſſionibus
Syntagma comm. opin. *lib. 6. tit. 41. num. 17. fol. 168. &
num. 81. fol. 174. num. 88 fol. 175.*

L. Et in Epiſtola. 22.

1 *Fideicommiſſa quomodo relinqui poſſint.*

FIdeicommiſſa † in libello, epiſtola, ſine ſcriptura, 1
nutu, etiam in teſtium præſentia, relinqui poſſunt.
Bald. Salyc. Iaſ. Bart. idem *ad l. nutu. de legat. 3. l. in frau-
dem. §. 1. de milit. teſtam.* Felyn. *ad cap. in præſentia. num.* 43.

de probationib. extra. Ripa *ad l. 1. num. 37. de legat.* 1. Molin. *ad l. 1. §. ſi quis ita. num. 28. de verbor. obligat.* Iaſon *ad authent. ſi qua mulier. num. 7. C. de ſacroſ. eccleſ.* Alphan. *in Reportat. num.* 493. Pro iotellectu legis vide Aquilin. *ad tit. de verbor. obligat. fol. 72. num.* 51.

L. Si veritas vel ſolennitas. 23.

1 *Fideicommiſſa quatenus ex voluntate minus ſolenni debeantur.*

2 *Hæres quatenus ex minus ſolenni voluntate obſtringatur.*

1 EX mious ſolenoi † voluntate oon debeotur fideicommiſſa, niſi ſcienter per hæredem fuerint
2 agnita. *Salycet.* Hæres † ſoluendo & promittendo ex minus ſolenni voluntate obſtriogitur. Bartol. Matheſilan. *ſingul. 36. num.* 9. Angel. *ad l. ſi certu annu. C. de pact.* Boer. *deciſ. 41.*

L. Inſtrumenta. 24.

1 *Inſtrumenta emptionum penes quem remanere debeant.*

2 *Inſtrumenta rem legatam concernentia penes hæredem de exhibendo cauentem manent.*

1 INſtrumeota † emptiooum peoes aoctorem non remanebuot, oiſi quando de euictiooe tenetur. In-
2 ſtrumenta † emptionalia rei legatæ remanere debent penes hæredes præſtita cautione de illis exhibendis io caſu neceſſitatis. *Salycet. Bald.* Inſtrumenta hæres legatario oon præſtabit; Hæres de exhibendo, cum opus eſt, cauet. Bartol. Alexand. *ad l. ſeruum. §. cum qui chirographum. de legat.* 1. Pariſ. ad Bartol. *hoc textu.* Vincent. de Franch. *deciſ.* 386.

L. Hæredum etiam. 25.

1 *Legari poteſt res hæredis.*

1 TEſtator † poteſt legate rem hæredis vti propriam. Salycet. Bartol. Iaſon, *l. vnum ex familia. §. ſi rem. de legat. 2. l. ſerui electione. §. 1. & 2. l. ſi ſeruus Titij.* vbi Bartol. *de legat.* 1.

L. Ex repudiatione. 26.

1 *Repudiatio patris filio non nocet.*

1 REpudiatio † patris noooocet filio, cui eſt legatum. Salycet. Repudiatione amittitur legatum. Bartol. & Bald. item Iaſoo *num.* 1. Boer. *deciſ.* 120. Sarmient. *lib. 2. ſelect. cap.* 8.

L. Fideicommiſſum eius. 27.

1 *Legatum ſola pœnitentia reuocari poteſt.*

1 LEgatum † & fideicommiſſum per ſolam pœnitentiam reuocatur. Salycet. Bald. Bartol. Couarr. *ad rubrit. de teſtam. parte 2. num.* 21. Bald. *ad l. errore. ſupra de teſtam.* Socin. *conſil.* 131. iocip. *in præſenti. in 1. parte, & conſil.* 163. incip. *non fuiſſet. verb. præterea ipſe. in 2. parte.*

L. Ex fideicommiſſo. 28.

1 *Fideicommiſſum ſeruo proprio ſine libertate relinqui nequit.*

1 FIdeicommiſſum † relictum ſerno proprio abſque libertate ſimul noo indulta inualidum eſt. Salycet. *l. Lucius. §. 1. ff. de militar. teſtam. l. quidam. § illo. de neceſſar. ſeruis hæredib. inſtituend. ſupra.*

L. Ex teſtamento. 29.

1 *Legata ex teſtamento inualido quatenus debeantur.*

TEſtamentum inualidum vim codicilli oon ha-
1 bet: Legata ex teſtamento † inualido non debentur, niſi ſint reperta ab inteſtato. Bald. & Salycet. Iaſon. Bartol. *conſil.* 20. incip. *Factum.* Boer. *deciſ.* 39. *num.* 7. Alexand. *conſil.* 153. *num.* 1. *lib.* 2. Fulgoſ. *conſil.* 71. Oldrad. *conſil.* 171. Pro interpretatiooe legis vide Turrett. *de effect. clauſ. codicill. quæſt. 76. num.* 6.

L. Cum acutiſſime. 30.

1 *Fideicommiſſum, quo deſcendentes teſtatoris grauantur, quomodo accipiatur.*

DEſceodentes † teſtatoris grauati poſt mortem 1
ſuam teſtituere hæreditatem intelliguntur grauati, ſi abſque liberis deceſſerint. *Salycet. Bartol.* Liberi grauati reſtitoere poſt mortem per teſtatoris petitionem ab onere reſtitutionis cenſentur liberati, ſi tempore mortis habeant deſceodentes hæredes. Bartol. Tiraquell. *ad l. ſi vnquam. verb. ſuſcepit liberos. num. 56. C. de reuocand. donationib.* Vaſq. *de ſucceſſ. creat. §. 27. num. 5. & 7.* Couarr. *in pract. quæſt. cap. 38. num.* 12. Pariſ. *conſil. 20. num. 49. & 51. lib.* 3. Alphan. *in Reportat. num. 200. fol.* 62. 63. 64. Anton. Gabriel Romao. *in commun. concluſ. lib. 4. tit. aut rubric. de fideicommiſſ. concluſ.* 2. Graſſ. *in recept. ſentent. § fideicommiſſum. quæſt. 21.* Bartholom. Socin. *conſil. 93. num. 16. lib.* 4. Carol. Ruin. *conſil* 106. *volum. 2. & conſil. 161. num. 22. volum.* 2. item *conſil. 2. num. 2. volum. 3. conſil. 6. num 5. volum.* 3. Iohan. Crot. *conſil. 1. num.* 9. Brunor. à Sole *in locu communib. vocab. citatio.* Pro interpretatione legis vide Ludouic. Molinam *in commentar. de primogen. Hiſpanor. pag. 375. num. 31. colum.* 1.

L. Quidam filium. 31.

1 *Fideicommiſſo quatenus filius grauari nequeat.*

QVi oon hooorɑtur † per inſtitutionem fideicom- 1
miſſo grauari nequit. Legata & fideicommiſſa filius emancipatus & præteritus non præſtat, *hac lege.* Bartol. Bald. Salycet. & Iaſoo. Pro intellectu legis vide Fabium Torrett. *in tractat. de effectib. clauſul. codicill. quæſt. 82. num. 2. l. 2. ff. de legat.* 3.

L. Quæſtionem. 32.
iunctis §§. ad finem textus.

1 *Fideicommiſſum quatenus ex voluntate minus ſolenni debeatur.*

2 *Relictum negans probare tenetur.*

NEgans primo relictum † non poteſt poſtea con- 1
fiteri eſſe relictum, & ſe toeri ex minus vtili volontate. Teſtator ſi ſolenniter non eſt teſtatus, ſed fidei hæredis diſpoſitionem ſuam commiſerit, hæres ad inſtantiaio fideicommiſſarii iurabit oon eſſe relictum aut ſoluet, *hoc textu.* Bartol. Salycet. Negans † 2
relictum, renetur aſſertionem verificare, per iurameotum; vel ſoluere, niſi facti ignorantiam prætendat. Bald. *ad hanc l.* Quando iſtiuſmodi iuramentum in caſu præſeoti delatum oemo licitè referat. Iaſon *ad hanc l. num.* 2. Guido Papæ *quæſt.* 331. Grammatic. *deciſ.* 93. Petra Saocta *in tract. de fideicommiſſ. quæſt. 3. num.* 4. Cacheran. *in proœm. deciſ. num.* 7. Pro intellectu legis vide Turrett. *in tractat. de effectib. clauſul. codicill. quæſt. 90. num. 3. & 4.* Vaud. *lib. 2. variar. quæſt.* 14.

Authent. Hoc amplius.

1 *Hæres teſtamenti executionem negligens quatenus relictis priuetur.*

2 *Nominis ordo inter hæredes attendendus.*

HÆres † monitus à iudice intra anoum non exe- 1
quens iuſtum teſtatoris iudicium priuatur omni lucro hæreditario, *hoc textu.* Ordo nomiois † atten- 2
ditur inter hæredes. Salycet. Bartol. Bald. Iaſon *num.* 3. 5. 6. Cacheran. *deciſ. 21. num.* 1. Mandell. *conſil.* 48. Crauett. *conſil.* 193. Gozadin. *conſil. 34. num.* 10. Couarr.

Couart. *ad cap. ſi heredes. de teſtam.* Roman. *conſil. 207.* Iohan. Dauth. *in commentar. de teſtam. tit. quotuplex. num. 120. fol.* 173. Pro intellectu textus vide Iohan. Baptiſt. Coſtam *in tract. de facti ſcientia. inſpect. 51. num. 1. & inſpect. 64. num. 1.* Ludouic. Molinam *in comment. de primogen. Hiſpanor. pag. 306. colum. 1. num. 29. & pag. 311. colum. 1. num. 14. pag. 312. colum. 1. num. 22.*

Communia de legatis & fidei-commiſsis.

TITVLVS XLIII.

AD rubric. titul. & materiam vide Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Iaſon. Cuiac. Vaſq. *de ſucceſsion. progreſſ. fol.* 180. Bellon. Fichard. Vezin. Suaretz, Bellacomb. Chætian. Bonacoſſ. *in Syntagm. commun. opin. lib. 6. tit.* 42.

L. Cum hi. 1. vſq; ad
§. Cum enim.

1 *Legatorum nomine triplex actio competit.*
2 *Legatorum nomine an iudicis officium implorari poſſit.*
3 *Hypothecaria legatariis ex ſpeciali Imp. donatione competit.*
4 *Hypothecam ſpecialem teſtator legatario conſtituere poteſt.*
5 *Teſtator cui rem reliquit, eidem actionem pro re conſequenda reliquiſſe cenſetur.*
6 *Honoratur quis per legatum.*
7 *Legatorum ad pias cauſas fauor.*
8 *Hypothecaria in quantum ex teſtamento detur.*

1 FOrmulis † legatorum abolitis triplex legatorum nomine oritur actio, nimirum Hypothecaria, Vindicatio, Actio ex teſtamento. Bartol. Bald. & Salycet. Guido Papæ *quæſt.* 483. Alexand. *conſil. 4. lib. 1.*
2 *num.* 19 An officium † iudicis competat. Guido Papæ *quæſt.* 362. Alciat. *reſponſ. 618. in fin.* & Iaſon *ad hanc l. à num. 3. ad 6.* Petr. Surd. *deciſ.* 28. Hieron. de Cæuallos *in pract. quæſt. opinion. commun. contra commun. lib. 1. cap.* 103.

§. Cum enim.

3 Ad imitationem † legalis hypothecæ nunc ex ſpeciali donatione Imperatoris legatarius ac fideicommiſſarius actionem hypothecariam habet pro relictis, *hoc* §. Euerhard. Bronchorſt. *lib. 2. Enant.* 93 Decian. *reſponſ. 121. num. 3. vol.* 3. Ex hoc §. notat Salycet. quod homo id poſſit, quod lex poteſt. Teſtator pro lega-
4 to relicto † poteſt rem aliquam ex ſuis rebus obligare.

§. Si enim.

5 Quem teſtator † legato aut fideicommiſſo hono-
6 rauit, eum & dignatus eſſe † teſtator actionibus competentibus pro celeri impetratione rei relictæ videtur, *hoc* § *& infra verſic. ſi enim. l. ſi poſtquam. infra, vt in*
7 *poſſeſ. legat.* Bald. *ad hunc* §. Legata † ad pias cauſas fauorabilia ſunt, *hoc* §. De hac materia vide Andr. Tiraquell. *in tract. de priuileg. pia cauſa.* in tranſcurſu.

§. Et hæc diſpoſuimus.

Contra eum, qui relicto honoratus eſt, actiones ex teſtamento, vindicatio & hypothecaria competunt, *hoc* §. Rei vindicatio, actio ex teſtamento, hypothecaria competunt, ſiue à legatario aut fideicommiſſario legetur. Salycet. Vinc. de Franch. *deciſ.* 293.

§. In omnibus autem huiuſmodi.

8 In vltimis † voluntatibus hypothecaria competit in tantum, quantum eſt legatum. Item, hypothecaria non datur in rebus propriis grauatis. Salycet. *ad hunc* §. Anton. Neguſant. *in tract. de pignorib. in 3. parte. memb. 4. num.* 15. Vincent. de Franch. *deciſ.* 203. Diatz. *regul.* 13. Ad totam legem vide Alphan. *in Reportat. num.* 145.

L. Omne verbum. 2.
iunctis §§. ad finem.

1 *Legata fideicommiſſis exæquata ſunt.*
2 *Fideicommiſſa quibus verbis relinqui poſſint.*

EXæquata ſunt † legata & fideicommiſſa verbo- 1
rum varietate reiecta. Salycet. Bartol. In vnitis dignius trahit ad ſe minus dignum. Bald. & Iaſ. *num.* 3.
Legata & fideicommiſſa † relinqui poſſunt verbis, iu- 2
beo, rogo, volo, mando, fideicommitto, *hoc textu.* Alciat. *lib. 4. diſpunct. cap.* 12. Cuiac. *lib. 17. obſeruat. cap.* 25. Decius *conſil. 377.* incip. *viſis.* Panormit. *conſil.* 32. incip. *circa duo. parte* 2. Pariſ. & Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Pro interpretatione textus vide Alexand. Raudenſ. *in tract. de analog. cap. 18. num. 54. pag.* 120.

L. Si duobus. 3. ad
§. Sed etſi.

1 *Sorte controuerſia diſcordium in eligendo legato dirimitur.*
2 *Sortis iudicium.*
3 *Legata rei optio tertio relicta quando ad legatarium transferatur.*
4 *Res reſtitutioni ſubiecta quibus modis transferri nequeant.*
5 *Res reſtitutioni ſubiecta vſucapi nequeunt.*
6 *Res reſtitutioni ſub die incerta ſubiecta quatenus alienari nequeant.*
7 *Alienari prohibita res in dotem dari & hypothecæ ſuppoſi poſſunt.*
8 *Reſtitutioni ſubiectam rem ſcienter emens ad quid agere poſſit.*

INter plures, † quibus optio eſt relicta, diſcordes in 1
eligendo, æſtimatione prius iuſtè facta ſorte res dirimitur, *hac l.* Bald. Salycet. *ad hanc l. num. 3. & 4.* Bartol. *num.* 1. Artifices præferendi imperitis. Salycet. *ad*
hanc l. num. 1. De ſortis † iudicio vide *cap. quod autem.* 2
cap. non ſtatim. cap. hi qui. 26. quæſt. 2. Cortam *in memorabilib. vocab. ſortis.* Iohan. Meichſner. *in deciſ. Imper. Cam. tom 3. deciſ. 3. num. 13. fol.* 40. Aluar. Valaſc. *deciſ. 29. lib. 1. fol.* 128. Panorm. *conſil.* 80. incip. *pro deciſione. parte* 2. Paponem *ad conſuetud. Burboniæ* §. 440 Simoncell. *in tractat. de decret. lib. 2. tit. 4. num.* 34. Gail. *lib. 2. pract. obſeruat. 116. num.* 14.

§. Sed & ſi quis.

Si optio † rei legatæ committitur tertio, hoc non 3
eligente, vel morte præuento, finito anno, ad legatarium transfertur electio conſiſtens in optione rei mediocris, non melioris. Salycet. Bartol. Bald. Menoch. *in tract. de arbitrar. iudic. lib. 1. quæſt. 22. num.* 7. Pro intellectu §. vide Ludouic. Molinam *in commentar. de primogen. Hiſpanor. pag. 206. colum. 2. num.* 44.

§. Sed quia noſtra. vſq; ad
§. Sin autem.

Res, quæ † reſtitutioni purè aut ſub conditione
ſunt obnoxiæ, alienatione, pignoratione, manumiſ- 4
ſione transferri non poſſunt. Salycet. Bartol. Bald. Iaſ.
Quatenus hæ res nec † alienari, multo minus vſuca-
pione acquiri poſſint. Decius *conſil.* 386. & 257. Rol. 5
à Valle *conſil. 31. num 25. lib.* 1. Crauett. *conſil. 37. num.* 18. Oſaſc. *deciſ.* 73. Ant. Gabr. Roman. *in commun. concluſ. tit. de præſcript. concluſ.* 13. Molina *de primogen. Hiſpan. pag. 115. num. 33. col.* 3.

§. *Sin*

§. Sin autem. vſq. ad Authent.

Res quæ.

6 Res quæ ſubiacent † reſtitutioni, ſub conditione vel die incerta poſſunt alienari & obligari interim; ſed adueniente conditione fingitur factum retrò nullum. Bartol. Salycet. Bald. Iaſon. Bald. *conſil.280.* incip. *Factum. parte 1.* Decius *conſil.386.* incip. *licet.* idem *conſil.357.* incip. *in caſu.* Pariſ. Decius, Puteus, Alex. Schard. in addit. ad Bartol. *hoc* §. Crauett. *conſil. 650. num. 2.* Teſſaur. & Diatz. *deciſ. 194. num. 2.* Oſaſc. *deciſ.135.* Surd. *deciſ.25 num.20.* Decian. *reſponſ.120.num. 27.volum.3.* Pro interpretatione vide Ruin. *conſil.109. num.26.volum.2.* Corſet. *ſingul.23.vocab.alienatio.*

Authent. Res.

7 Res alienari † prohibitæ pro dote & propter nuptias donatione alienari & hypothecari poſſunt. Vtilitas publica priuatæ præfertur, *hoc textu.* Bartol. Bald. Salycet. & Iaſon. Barbat. Pariſ. Alex. Puteus in addit. ad Bartol. *hoc textu.* Socin. *regul.12.vocab.alienare.* Guido Papæ *deciſ.611.* Marzar. *de fideicommiſſ.2.parte,quæſt. 48.* Menoch. *conſil. 88. num. 50. & 54. lib.1.* Alphan. *in Reportat.num.167.fol.52.* Ruin. *conſil.137.num.17.volum. 2.& conſil.199.num.5.volum.2.* Roman. *ſingul.252.* Pro intellectu & interpretatione Authent. vide Marcum Anton. de Padilla Imeneſium *in ſpecial. repetit. huius* §. Vincent. de Franch. *deciſ.205.num.2.* Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floret. Diatz. *deciſ.192.num.3.* Grammatic. *deciſ.12. num.17.* Vaſq. *illuſtr. controuerſ.antiq. lib.1.controuerſ.5. num.16.* Iohan. Borcholt. *conſil.17.lib.1.fol.302.* Couarr. *lib.3.variar.reſolut.cap.6.num.10.* Ludou. Molinam *in commentar. de primogen. Hiſpanor. lib. 4. cap. 6.* Foſſan. *deciſ.192.num.11.* Coſtam *in tractat. de rata. quæſtio.143.*

§. Emptor autem ſciens.

§. Creditori. & §. Bonæ.

8 Emens ſcienter † rem reſtitutioni obnoxiam inſecura euictione ad pretium non fructus & melioramenta, vti bonæ fidei emptor, agit, *hiſce* §§. Salycet. & Iaſon. Ruin. *conſil.42 num.19.lib.1 & conſil.75 num. 5.lib.5.* Godazin. *conſil.24.colum.2.* Bartol. *ad l. qui Romæ. 11.& 12.quæſt. de verbor. obligat.* Pariſ. ad Bartol. *hoc textu &* §. Molin. *ad conſuetud. Pariſienſ. tit.1. §.1.gloſſ 5. num.76.* Puluæ. *in tract. de aliena rei diſtract.cap.36.* Dan. Moller. *in commentar. ad conſtitut. Elector. Saxon. lib.2. artic.32.num.21.*

De falſa cauſa adiecta legato vel fideicommiſſo.

TITVLVS XLIV.

AD rubric. titul. & materiam vide Buttigar. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Graſſ. *in recept. ſentent. §. teſtamentum. quæſt.26.*

L. Verbà teſtamenti. 1.

1 *Verba enuntiatiuà quatenus diſpoſitionem non inducant.*

2 *Legato quatenus falſa confeſſio non noceat.*

1 VErba † enuntiatiua principaliter propter ſe emiſſa non inducunt diſpoſitionem. *Bartol. Saly-*
2 *cet.* Falſa † confeſſio non vitiat legatum, niſi error interueniat. Falſa cauſa non officit teſtamento. Bald. Surd. *deciſ.30.num.24.* Camill. Borell. *conſil.56.* Franciſc. Marci *deciſ. Delphinat. 461.num.1.colum.1.* Oldrad. *conſil. 197.* incip. *in conceſſione.* Signorol. *de Homodeis, conſil.31.* incip. *quaro.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.*

L. Etiamſi veritas. 2.

1 *Legatum falſa demonſtratione quatenus non vitietur.*

DEmonſtratio † falſa non perimit legatum, vbi 1
certa quantitas eſt expreſſa, per ſe aut ad aliud relatiuè; incerta autem demonſtratio omnino vitiat, *hac lege.* Salycet. Bartol. Bald. Cuman. *conſil.103.* Socin. *conſil.103.* incip. *in caſu. p.3.* Schard. ad Bartol. *hoc textu, l. cum quidam.* vbi Bartol. *de legat. 2. l. demonſtratio.* vbi Bald. & Caſtrenſ. *de condit. & demonſtrat.*

L. Si non deſignata. 3.

1 *Dotis legatum vxori à marito ſine certa quantitate factum quid operetur.*

2 *Falſa demonſtratio quando diſpoſitionem vitiet.*

3 *Legatum dotis incerta probatione indiget.*

MAritus † ſi legat vxori dotem certa quantitate 1
non expreſſa vxor dotis numerationem probare tenetur. *Salycet.* Falſa demonſtratio † quantitate 2
non expreſſa vitiat diſpoſitionem. *Bartol.* Dotis incertæ † legatum probationem deſiderat. Bald. Cyn. 3
& Buttigar. *ad hanc l.* Oldrad. *conſil.164.* incip. *viſo priuilegio.* Roman. *conſil.201.* incip. *pro deciſione.* Bald. *conſil. 418.* incip. *licet. parte 5.* Schard. ad Bartolum *hoc textu.*

L. Si dotem. 4.

1 *Dos poſt obitum filiæ ad patrem redit.*

FIlia mortua † dos reddenda patri, vel eius here- 1
dibus, & hi liberationem dotis legare poſſunt, *hac lege.* Bald. Iacob. Thoming. *deciſ.29. num.14. fol. 308.* vbi hoc priuilegium, quod dos vt patrimonium mulieris ad patrem redeat, inter alia dotis priuilegia refert. Roland. à Valle *de lucro dot. quæſt.68. num.5. l. certum. ſupra, famil. erciſcund.*

L. Refert. 5.

1 *Certum quid eſſe etiam per relationem ad aliud poteſt.*

2 *Dotis legatum cum relatione ad inſtrumentum dotis facta quid operetur.*

FAlſa demonſtratio quantitate non expreſſa vitiat legatum: ſecus ſi quantitas exprimatur expreſſe, vel per relationem ad inſtrumentum. *Bartol.*
Certum † eſſe per ſe & per relationem ad aliud pa- 1
rum differre. *Salycet.* Dote legata, † cum relatione 2
ad inſtrumentum dotis, nihil aliud quam quod inſtrumentum loquitur, debetur. Bald. *ad hanc l.* Bartol. *ad l. demonſtratio. §.1. de condit. & demonſtrat. l. nec apud.* vbi Salycet. *de hered. inſtituend. ſupra.* Iaſon & Franciſc. Becc. *conſil.73.* incip. *mortua. & conſil.55.* incip. *omiſſa. parte 1.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Guido Papæ *quæſt. 334.*

De his, quæ ſub modò legati vel fideicommiſſi relinquuntur.

TITVLVS XLV.

AD rubric. titul. & materiam vide Buttigar. Cyn. Odofred. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac.

L. In legatis 1.

1 *Modus & conditio quatenus æquiparentur.*

IN legatis † modus & conditio quoad quid æquipa- 1
rantur. Modus & conditio in effectu æquiparantur, & ſi impedimentum offertur implenti debitori, hoc illi non imputandum. Salycet. *l. quibus diebus. §. fin. de condit. & demonſtrat.* Immula *ad l. huiuſmodi. in princip. de legat. 1.* De modo & conditione quod reſpectu exitus æquiparentur. Menoch. *conſil.653.num.8.*

L. Ex

L. Ex his. 2.
iunctis §§. ad finem.

1 *Legatum ſub modo peti poteſt.*

1 IN vim † modi relictum peti poteſt. Grauari item in plus nemo, quam quod ioſtiturus eſt per legata & fideicommiſſa, poteſt, *hac l.* Pro relicto ſub modo aliquid alteri dandi vel faciendi, datur actio & exceptio, in cuius perſona aliquid debet dari vel fieri. Salycet. Imnola *ad l. huiuſmodi. in princip. de legat. 1.* Cuiac. *lib. 14. obſeruat. cap. 25.*

De conditionibus ingratis tam legatis quam fideicommiſſis & libertatibus.

TITVLVS XLVI

AD rubric. titul. & materiam vide Buttigar. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Bellon. Muſcul. Suaretz, Donat. à Fina, Vezin. Villalob. Vrumm, Kirchou. Chærian. *in Syntagm. commun. opin. lib. 6. tit. 43.*

L. Cum teſtatorem. 1.

1 *Nepotem relinquens ſine liberis non decedit.*
2 *Conditio, ſi ſine liberis, in nepotibus impletur.*

1 SIne liberis † non decedit nepotem ex filio relinquens. *Bald. Bartol.* Conditio, *ſi ſine liberis,* † im-
2 pletur in filiorum & filiarum liberis, *hoc textu.* Salycet. Oldrad. *conſil. 231. incip. vt eum.* Decius *conſil.* 433. incip. *viſa.* Roman. *conſil.* 129. incip. *licet.* Puteus & Schard. in addit. ad Bartol. *hoc textu.* Anton. Gabriel Romao. *in commun concluſ. tit. de ſubſtitutionib. concluſ. 2.* Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *deciſ. Pedemont.* 134 *num.* 1. Bartol. *conſil.* 155. Bald. *conſil.* 40. Cumun. *conſil.* 121. Pro intellectu legis vide Vincent. de Hondedeis *conſultat. 57. num. 26. lib. 1.*

L. Cum patremfamilias. 2.

1 *Caſus omiſſus ſub diſpoſitione iuris communis manet.*

1 CAſus iure ſpeciali † omiſſus remanet ſub diſpoſitione iuris communis. Intellectus iuri contrarius omittendus. Argumentum à contrario ſenſu contra legem ſcriptam non procedit. Bartol. Bald. & Salycet. Socin. *conſil. 9.* incip. *proſequendo.* Corſet. *in ſingular. vocab. argumentum.* Euerhard. *in Topic ſub loco à contrario ſenſu.* Pro intellectu legis vide Iohan. Bolognett. *ad l. 1. num* 82. *ff. de offic. eius cui mandat. eſt iuriſdict.* Camill. Gallin. *in commentar. ad tit. D. de verbor. ſignificat. lib. 8. cap. 13. num.* 11. Donat. à Fina *in Syntagm. commun. opin. lib. 6. tit. 43. num. 20. fol.* 180.

L. Si ea conditione. 3.

1 *Conditio morandi per quem impleri debeat.*

1 COnditio † morandi impleri debet per eum, qui lucrum ex hac conditione iniuncta ſectatur, nidebitor legati vel fideicommiſſi impedimentum iuſtum obiiciat, *hac l.* Bald. *l. Gaio. §. fin.* vbi Bartol. & Bald. *de aliment. & cibar legat. l. vnic. §. 2. infra, de caduc. tollend.*

L. Legatum. 4.

1 *Legatum deficiente conditione quomodo expiret.*
2 *Nuptiarum conditio legato adiecta quid operetur.*

1 COnditione † nuptiarum deficiente per caſum fortuitum corruit legatum. *Bald.* Conditio mixta, ſi deficit per caſum, non debetur relictum Bartol. *ad hanc legem.* Conditio ſi deficit per caſum fortuitum contingentem in perſona eius, in cuius perſona debet impleri, deficit legatum. Salycet. Decius *conſil.* 485. incip. *caſus.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.* De nu-
ptiarum † conditione. Donat. à Fina *in Syntagm. commun. opin. lib. 6. tit. 43. num. 21. 22. 23. fol.* 180. Pro interpretatione legis huius vide Ludou. Molinam *in commentar. de primogen. Hiſpanor. pag. 306. num. 29. col. 1.* 2

L. Si vxor. 5.
§ Quod ſi.

1 *Legati in acquiſitione quod tempus inſpiciatur.*
2 *Nuptiarum conditio quomodo impleatur.*

QVo ad acquiſitionem † legati inſpicitur tempus, 1
quo dies legati cedit. *Bartol.* Conditio, † ſi nu- 2
bat, ipſo facto & matrimonio adimpletur. Fideicommiſſum relictum mulieri cum nupſerit, acquiritur patri, in cuius poteſtate eſt vxor. Item, nuptiæ non liberant filiam iure ciuili à patria poteſtate. Bart. Bald. Salycet. *ad hanc l. l. 2. quod ſi in patris. l. quoties.* vbi Bart. & Bald. *ſolut. matrim.* Gl. *in l. ſicut patronum. ff. de oper. libertor.* Petr. Paul. Fuſc. *ſingul.* 168. *lit. C. fol.* 105. Matth. Coler. *deciſ.* 66. Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem ſit ſtatutum, vide Reinhart. *differ. Saxon. 24. parte* 6. Zobel. *differ. 24. parte 6. in edit. Franciſc. Roman. fol.* 182. Pro interpretatione vide *clement. de patr poteſt. effect. 2. num. 34.*

L. Si plures. 6.

1 *Numeri pluralis vis.*
2 *Conditio impleta ſoli implenti prodeſt.*
3 *Numerus pluralis geminat ſingularem.*
4 *Numerus pluralis quando in ſingularem reſoluatur.*

PLuralis † numerus geminat ſingulares, & imple- 1
mentum conditionis prodeſt implenti in indiuiduo. *Bart.* Soli implenti † prodeſt conditio adimple- 2
ta. Bald. *ad hanc l.* idem *conſil.* 195. Fulgoſ. *conſil.* 103. incip. *notabilis.* De plurali † numero geminante ſingu- 3
larem. Bartol. *ad l. iam hoc iure. §. hoc itaq; caſu. num. 4. de vulgari.* Quando pluralis † in ſingularem reſolua- 4
tur. Craitett. *conſil.* 384. Et quando non reſoluatur. Amatis *deciſ. prouincia Marchia 22. num.* 91.

L. Cum quidam. 7.
iunctis §§. ad finem textus.

1 *Conditio danda libertati adiecta quando pro impleta habeatur.*

COnditio † in dando libertatem adiecta, ſi caſu 1
vel facto eius, cui debet dari, deficit, pro impleta habetur. *Bartol.* Iuſſus eſſe liber, ſi certum quid heredi dederit, illo pereunte caſu fortuito, ſtatim fit liber. Salycet. & Bald. Bartol. *ad l. in teſtamento. ff. de condit. & demonſtrat.* Roman. *ſingul.* 613.

De vſuris & fructibus legatorum.

TITVLVS XLVII.

AD rubric. titul. & materiam vide Buttigar. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac.

L. Legatum. 1.

1 *Legatorum fructus à quo tempore debeantur.*

VSuræ, † fructus legatorum mercedesq; ſeruorum 1
debentur à lite conteſtata, ſi heres antea non fuit in mora. Bart. Bald. & Salycet. *ad hanc l.* Marc. Anton. de Amatis *deciſ. prouincia Marchia* 16.

L. Aduerſus eos. 2.

1 *Legatorum ab vſuris heres quando excuſetur.*

HEres † excuſatur ab vſuris propter debitum legis 1
Falcidiæ, niſi legatarius paratus ſit ſatiſdare de reſtituendo, quanto plus acceperit. *Bart. Bald. & Salycet.* Pro interpretatione legis vide Iohan. Crot. *conſil,* 142. *num.* 69. Bart. *conſil.* 149 & 150. Fulgoſ. *conſil.* 225.

L. Si

L. Si homines. 3.

1 *Moram committens etiam de caſu fortuito tenetur.*

1 MOroſus † tenetur etiam de caſu fortuito. Salycet. *l. quod te.* vbi Bartol. & Bald. *ff. ſi certum petat.*

L. In legatis. 4.

1 *Legati fructus à die litis conteſtata debentur.*

1 NOn ex die mortis † teſtatoris, ſed à die litis conteſtatæ fructus rei legatæ debentur, *hac lege.* Salycet. & Bald. Bartol. *ad l. ſeruo. de legat. 1.* Bald. *in l. fin. §. ſed quia. C. commun. de legat.* Bartol. *in l. grege. de legat. 1.* Pro interpretatione legis vide Cremenſ. *ſingul. 16.* Zabarell. *conſil. 51.*

Ad Senatuſconſultum Trebellian. & de incertis perſonis.

TITVLVS XLVIII.

AD rubric. titul. & materiam vide vltra præmiſſos ad eundem tit. in D. Odofred. Butrigar. Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Vinium, Bellacomb. Vezin. Villalob. Kirchou. Bonacoſſ. Turzan. Chætian. Fichard. *in Syntagm. commun. opin. lib. 6. tit. 44.*

L. Si ex ſenatuſconſulto. 1.

1 *Heres à fideicommiſſario vltra dodrantem ſolutum repetit.*

1 HEres † de reſtituendo grauatus, quod ſoluit creditoribus pro dodrante, à fideicommiſſario repetit, *hac lege.* Salycet. Bartol. & Bald. Bartol. *in l. ſed etſi poſſeſſor. ff. de ureiur.* Guido Papæ *conſil. 8.* incip. *ex tenore.* Bald. *conſil. 421.* incip. *quod diuina. parte 5.* Fulgoſ. *conſil. 82.* incip. *factum.* Viuius *in Syntagm. commun. opin. lib. 6. tit. 44. num. 9. fol. 184.*

L. Ad eum. 2.

1 *Fideicommiſſarius quatenus ad onera hereditaria teneatur.*

1 FIdeicommiſſarius † proportione hereditatis acceptæ tenetur ad onera & legata, *hac lege.* Bartol. Bald. & Salycet. Roman. *ad l. Marcellus. ff. ad Trebellian.* Guido Papæ *quæſt. 196.* Socin. *conſil. 244.* incip. *in præſenti conſultatione. parte 2.* Iohan. Baptiſt. Coſta *in tract. de rata & quota. quæſt. 29. num. 5. & quæſt. 19. num. 2.* inprimis *quæſt. 105. num. 9. & quæſt. 28. num. 6.*

L. Si per fideicommiſſum. 3.

1 *Fideicommiſſum vniuerſale ab inteſtato fieri poteſt.*

1 DE hereditate † Reipublicæ reſtituenda detrahi poteſt quarta. Salycet. Ciuitati vt Reipublicæ legata licite relinquuntur, *hac l.* Bald. Ab inteſtato fideicommiſſum vniuerſale poteſt fieri. Salycet. Socin. *conſil. 116.* incip. *non poteſt. parte 1.* De quartis variis in iure. Iohan. Baptiſt. Coſta *in tract. de rata & quota. quæſt. 144. num. 2. & 12.*

L. Non inſtam. 4.

1 *Fideicommiſſum præſtare quomodo ſubſtitutus teneatur.*

1 HErede rogato † de reſtituendo in fraudem repudiante, ac etiam poſt iuſſum de adeundo decedente, ſubſtitutus tenetur ad fideicommiſſum, quarta etiam non detracta. Salycet. hic. Bartol. & Bald. *ad l. 2. de vulgar.* Panormit. *conſil. 40.* incip. *venio ad. 1. part.* Oldrad. *conſil. 108.* incip. *Titius.* Pro interpretatione legis vide Fernand. Vaſq. *in illuſtr. controuerſ. antiq. cap. 2. num. 6* Fab. Turrett *in tract. de effect. clauſul. codicill. quæſt. 32. num. 12. 19. 20.*

L. Et ſine ſcriptura. 5.

1 *Fideicommiſſum à ſuccedentibus ab inteſtato relinqui poteſt.*

ASuccedentibus † ab inteſtato fideicommiſſum ſine ſcriptura relinqui poteſt, & ab iiſdem quarta, ære alieno deducto, retineri poteſt, *hac l.* Salycet *l. fin. ſupra de codicill.* Bartol. & Bald. *ad hanc l.* Guido Papæ *conſil. 122.* 1

L. Iubemus. 6.
iuncto §. Idemq́.

1 *Fideicommiſſo grauati liberi Trebellianicam retinent.*
2 *In Trebellianicam fructus non imputantur.*
3 *Priuilegiatus contra priuilegiatum priuilegio vtitur.*
4 *Subſtitutus etiam à filio vnico excluditur.*
5 *Filium vnicum habens ſine liberis non decedit.*
6 *Nepotes priuilegio filiis conceſſo non gaudent.*

LIberi primi gradus † rogati, inuicem ſuperuiuen- 1
ti reſtituere, retinent contra teſtatoris iuſſum
quartam Trebellianicam, nec in hanc fructus computant. *Bald. Salycet.* Quartam heres † fideicommiſ- 2
ſo grauatus detrahit ſine fructuum imputatione ex
defuncti ſubſtantia. Bartol. Priuilegiatus † contra 3
priuilegiatum vtitur ſuo priuilegio. Bald. *ad hanc l.* In concurſu priuilegiorum parium vincit reus. Fauor additus reo reducit paritatem ad imparitatem, *Bald.* Pro interpretatione legis vide Bartol. *in l. in fideicommiſſ.* item *in l. poſtulante Sticho. ff. hoc tit.* Diatz. *regul. 297.* Pariſ. *conſil. 1. lib. 3.* Non. *conſil. 32. num 26.* Alphan. *in Reportat. num. 316.* Alex. Pariſ. Alban. Schard. in addit. ad Bartol. *hoc textu.* Franciſc. Viu. *deciſ. 402.* Aquilin. *ad l. centurio. num. 86. de vulgar.* Ruin. *conſil. 163. num 11. & 14. vol. 2.* Roman. *conſil. 206.* incip. *licet de communi.* Surd. *deciſ. 21.* Oldrad. *conſil. 131.* Dec. *conſil. 81.* Cuman. *conſil. 52.* Panorm. *conſil. 40.*

§. In ſupradictis.
iuncto §. In his.

Inter patrem & fratres ceſſat ſatiſdatio de præſtando fideicommiſſo, niſi teſtator ſatiſdationem iniunxerit, vel parens ad nuptias ſecundas peruenerit, *hiſce §§.* Bartol. & Bald. *l. 1. infra, vt in poſſeſ. legator. l. 2. infra, qui potior. in pignor.* Salycet. *ad text. num. 4.*

§. Sin autem is.

Vnicus filius † excludit ſubſtitutum, ſicut multi- 4
tudo liberorum, licet teſtator fecerit mentionem de
liberis in plurali. *Bald.* Sine liberis deceſſiſſe † non vi- 5
detur, qui vnicum filium reliquit. Bart. *ad hunc §.* Dec. *conſil. 361* incip. *omiſſa.* idem *conſil. 370.* incip. *viſo.* Fulgoſ. *conſil. 4.* incip. *ad id. & conſil. 46.* incip. *Andreas.*

§. Illud etiam.

Priuilegium † filiis conceſſum ad nepotes non ex- 6
tenditur. *Bald.* Fructus non computantur in quartam fauore liberorum primi gradus. Pro interpretatione legis vide Roman. *conſil. 222.* Decium *conſil. 87.* incip. *pro reſolutione.* Pariſ. & Schard. ad Bartol. *hoc §. num 8.* Cæuallos *in pr. quæſt. lib. 1. cap. 30.*

Authent. Niſi rogati.

1 *Monaſterium loco liberorum ſuccedit.*

MOnaſterium † dicitur ſuccedere loco libero- 1
rum, niſi ſit diſpoſitum ad pias cauſas. Nubere dicitur, qui nubit in extremo. Relictum nomine dotis intuitu matrimonii ingredienti monaſterium debetur. *Bald.* Monaſterium loco filii habetur. Bartol. Bald. *ad l. Deo nobis. circa princip. C. de Epiſcop. & cleric.* Couarr. *in variar. reſolut. lib. 1. cap. 19. num. 7. 8. 11.* Decius *conſil. 419. & 426.* Alexand. Barbat. Pute. Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Corn. *conſil. 253.* Bald. *conſil. 196. p. 1.* Pro interpretatione textus vide Camill. Borell. *conſil. 17. num. 25.* Matth. de Afflict. *deciſ. 320. num. 9.* Iohan. Cephal. *conſil. 62. num. 52. vol. 2.*

Authent.

Authent. Contra eum.

1 *Reſtituere hereditatem rogatus non niſi quartam retinet.*

1 ROgatus † de reſtituendo, quod ei ſupereſſit ex hæreditate, tenetur: Item qui rem in partem reſeruatur. Salyc. Alex. *ad l. à filio in fin. ad Trel. Iuan.* Fulgoſ *conſil.* 82. incipient. *factum.* Oldr. *ad conſil.* 107. incipient. *vir.* 4. pro intellectu textus, vide Vincent. de Franchis *deciſio.* 213. *num.* 1.

L. Sancimus licentiam. 7.
iunctis §§. ad §. Cum autem.

1 *Tutori quando hereditas nomine pupilli reſtituat.*
2 *Actiones tam actiue quam paſſiue in heredes tranſeunt.*

1 SOli tutori † hæreditas reſtituenda, ſi pupillus fari nequit. Curatori furioſi hæreditas ex fideicõmiſſo debita eſt reſtituenda. Salyc. & Bald. Pupillus, furioſus, infans & abſens æquiparantur. idem Bald. *ad hanc leg. l. ſi furioſi. C. de nupt. l. reſtituta ff hoc tit.* Cuman. *conſil.* 13. Roman. *conſil.* 247.

§. Cum autem. iuncto
§. Sancimus.

2 Hæres † de reſtituendo grauatus, ſi ſe occultat doloſe, item ſi decedit abſq; hærede ipſo iure actiones actiue & paſſiue transfunduntur in fideicommiſſarium, *hoc §.* Bald. Bart. & Salyc. Bart. *in l ſi verb. vindicari ſupra. de ſacroſ. eccleſ.* Pariſ. *conſ.* 53. *col. vlt. lib* 3. Quid iure Saxonico quoad huius §. diſpoſitionem ſtatutum extet, vide Zobel. *in different. Saxon. par.* 1 *differ.* 5. *num.* 3 *fol.* 67.

L. Quidam teſtamento. 8.
iuncto §. Sancimus.

1 *Reſtituere rogatus fideicõmiſſum vniuerſale & ſpeciale quid reſtituat.*

1 ROgatus reſtituere † fideicommiſſum vniuerſale & ſpeciale totũ debet reſtituere abſq; ſpeciali detractione. Salyc. Legata & fideicõmiſſa relicta ſimpliciter, in dubio à fideicommiſſario ſunt præſtanda. Bartol. vbi vni fideicommiſſum vniuerſale relinquitur, alteri ſingulare, vtrumque fideicommiſſario vniuerſali eſt reſtituendum. Bald. Rota Rom. *deciſ.* 870 *in antiq.* Curt. iun. *conſ.* 1 5. *n.* 7. Oldr. *conſ.* 131. incip. *quidam.* Cuman. *conſ.* 25. Pro interpretatione legis, vide Hieron. de Cæuallos *in pract. quæſt. opin. commun. contra commun. lib.* 1. *quæſt.* 31.

Ad legem Falcidiam.

TITVLVS XLIX.

AD rubricam, titulum & materiam, vide vltra citatos ad eundem titulum in D. Botrigarium, Odofredum, Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Romanum, Venimum, Bellacomb. Cbærian. Capram, Donat. à Fina, *lib.* 6. *Syntag. com opin. cap.* 45. Iohan. Bapt. Coſtam *in tract. de ratia & quota. quæſt.* 160. *num.* 1. *ad nu.* 9.

L. Scire debes. 1.

1 *Falcidia inuitus vti quis non cogitur.*

1 BEneficio † legis Falcidiæ qui vti non vult in legem non peccat. Soluens ſcienter quod pro Falcidia retinere poterat plus debito ſoluere non dicitur. Bald. & Salyc. Si Falcidia non detrahitur, donatio non videtur, Bart. Roman. *conſ.* 79. incip. *totum.*

L. Falcidia. 2.

1 *Falcidia de omnibus legatis detrahi poteſt.*

1 FAlcidia minuit † omnia legata. Salyc. Bart. Bald. Pro interpretatione legis, vide Hieron. de Cæuallos *in pract. quæſt. opin. commun. contra commun. quæſt.* 217. Syntag. com. opin. *lib.* 6. *tit.* 45. *num.* 21 *&* 22.

L. Etiamſi tacitum. 3.

1 *Legata non minuuntur iis, quæ indignis auferuntur.*
2 *Indignis ablata ad fiſcum pertinent.*

ABlata † hæredi tanquam indigno legata non augent nec minuunt. Hæres accommodans fidem tacite de reſtituendo non capaci priuatur omni commodo hæreditario fiſco applicando. Salyc. Bart. Bald. 1
De ablatis indignis † ad fiſcum pertinentibus, Anton. Peregrin. *de priuileg fiſci lib.* 2. *tit.* 2. *ſub num. variis.* 2

L. Et in legatis. 4.

1 *Falcidia detrahi etiam poteſt de legatis principi relictis.*
2 *Princeps iure priuatorum vtitur.*

FAlcidia † minuit legata principi etiam relicta, *hac l.* Bart. Bald. Salyc. *l.* 56. *de legat.* 2. Cuiac. *lib.* 15. *obſer.* 30. *l. ex imperfecto. inpra, de teſtam.* Princeps † vtitur iure priuatorum, niſi de ſpeciali priuilegio conſtet, Bald. 1 2

L. Si mortis. 5.

1 *Falcidia in donationibus mortis cauſa factis locum habet.*

FAlcidia † in immodicis donationibus mortis cauſa factis locum habet, *hac l.* Bart. Bald. & Salycet. Caſtrenſ. *conſil.* 148. Bartol *ad l. cum pater. §. eorum. de legat.* 2. Angel. *ad l.* 1. *§. item ſi. ff ad leg Falcid* Graſſ. *in recept. ſentent. §. Falcidia, ſub diuerſ. quæſtion.* 1

L. In imponenda. 6.
iuncto §. Omnia.
§. Nec ſi.

1 *Falcidia in computatione æs alienum deducitur.*

IN computatione † Falcidiæ æs alienum deducitur etiam hæredi debitum. De relicto ad fabricam operis publici Falcidia detrahitur pro rata. Salyc. Bart. Æs alienum conditione hæreditatis cõfuſum de Falcidia detrahitur. Bald *ad hanc leg.* Pro interpretatione & intellectu legis, vide Bartol. *conſil.* 131. incip. *primo argu.* Cuman. *conſ* 37 incip. *quidam*, Anton. Teſſaur. & Blaſ. Flores Diaz *deciſio.* 141. *num.* 6. Crauet. *conſ.* 298. *num.* 10. 1

L. In teſtamento. 7.

1 *Falcidia in teſtamento militis locum non habet.*

IN teſtamento † militis ceſſat Falcidia: Hæres tamen poteſt deducere bona ſua per defunctum poſſeſſa. Salycet. Bald. Bartol. Pariſ & Alexand *in addit. ad Bartol. hoc textu.* 1

Auth Sed cum teſtator.

1 *Falcidia teſtatore prohibente deduci nequit.*
2 *Falcidiam integram heredi inuentarij beneficium conſeruat.*

HÆres † contra teſtatoris prohibitionem non detrahit Falcidiam. Legata † integra ſoluens ſcienter Falcidiam omiſſam nõ repetit. Inuentarium conficiens hæres Falcidiam detrahit *hoc textu.* Bartolus, Baldus & Salycet Anton. Gabriel Roman *in commun. concluſ. lib.* 4. *tit. ad Trebell. concluſ.* 1. Socin. iun. *conſil.* 137. *lib.* 2. Nouius *conſil* 39. *num.* 14. Alphanus *in reportat num.* 105. Vincent. de Franchis *deciſio.* 11. Hieron. de Cæuallos *in pract. quæſt. opin. commun. contra commun. lib.* 1. *cap.* 26. *&* 29. Ruinus *conſil.* 165 *num.* 16. *volum.* 2. Quid iure Saxon. ſtatutum reperiatur quoad hunc textum, vide Reinh. *par.* 6. *diff* 57. Zobel. *differ.* 56. *par.* 2. *fol.* 421. 1 2

Authent. Sed & in ea.

1 *Falcidia in re alienari prohibita locum non habet.*

IN re alienari † prohibita & ſucceſſorib. deſtinata ceſſat Falcidia, *hoc text.* Hier. Treutl. *vol.* 2. *diſput.* 14. *theſi* 5. 1

Authent. Similiter.

1 *Falcidia in relictis ad pias cauſas non obtinet.*

IN relictis † ad pias cauſas ceſſat Falcidia. Pro interpretatione textus, vide Camil. Borell. *conſil.* 1 *num.* 77. Roman. *ſingul.* 533. Crement. *ſing.* 94. 1

L. Irritum quidem. 8.

1 *Fideicommiſſo grauatus quatenus teſtari queat.*
2 *Fideicommiſſum inſtar æris alieni eſt.*

1 GRauatus † de reſtituendo reſtari tamen poteſt ex-
tra id, quod ex fideicommiſſo æri alieno æquipa-
2 rato debet, *hac l.* Bart. Bald. Salyc. Fideicõmiſſum † de-
trahitur, vt æs alienum. *Bald. ad hunc text. l. 1. §. 12. ſi cui plus quam per leg. Falcid.*

L. Error facti. 9.

1 *Falcidiæ repetitionem error facti non impedit.*
2 *Error facti parit condictionem indebiti.*

1 ERror † facti non impedit quartã Falcidiam repeti,
ſed certa iuris ſcientia vel ignorantia impedit repe-
2 titionẽ Falcidiæ. Salyc. Error facti parit † condictionem
indebiti, non error iuris. Dec. *conſ. 348. incip. de duob.* Io-
han. Bapt. Coſta *in tract. de facti ſcientia, vocab. Falcidia & Trebellianica, in Indice.*

L. Quanquam pater. 10.

1 *Tranſmittitur ad hæredem beneficium deducendi Falcidiam.*

1 GRauatus † de reſtituendo hæres tranſmittit ad tu-
tores id quod ratione legis Falcidiæ retinere pote-
rat, *hac l.* Salyc. Beneficium deducẽdi Falcidiam & Tre-
bellianicam tranſmittitur ad hæredem. Bald. Sub hoc
tex. mouet gl. quæſtionem de detractione duarũ quar-
tarum, de qua Bald. *conſ. 70. vol. 3.* Oldrad. *conſ. 131.* Co-
uarr. & Benedict. *ad cap. Raynutius. de teſtam. extra.* Decius
conſil. 435. Ludouic. Roman. *conſ. 239.* Schard. Alex. Pu-
teus, Pariſ. *ad Bart. hoc text.* Pro vlteriori eiuſdem decla-
ratione, recurre ad Boer. *deciſ. 44. nu. 18.* Guid. Pap. *q. 52.*

L. Si vt allegas. 11.

1 *Trebellianicæ detractio à teſtatore prohiberi nequit.*

1 TEſtator † non poteſt Trebellianicam prohibere.
Rogatus de reſtituendo partem hæreditatis, certis
rebus retentis, quartam non adæquantibus, reſiduum
petere poteſt, *hac l.* Salyc. Species pro Falcidia ſi teſtator
reliquit, ſpecies ſunt æſtimandæ, & quod Falcidiæ de-
eſt, ſupplendum. Bart. l. *Titia, ad leg. Falcid.* Alciat. *lib. 5. paradox. cap. 19.* Bart. *in l. Marcellus. ad S C. ad Trebell.* Guid. Pa-
pæ *quæſt. 51.* Bart. *conſil. 68.*

L. In donationibus. 12.

1 *Falcidia in donationibus coniugum locum habet.*

1 IN donationibus † coniugum morte confirmatis lo-
cum habet Falcidia. Bald. Bart. Salyc. *auth. ex teſtamento. ſupra, de collationib.* Ludou. Roman. *conſ. 73. incip. an detrahatur.* idem *conſil. 75.*

L. Si ea cuius 13.

1 *Legatum de ſeruo manumittendo agnoſcens ad eius manumiſſionem tenetur.*

1 AGnoſcens † legatum annexam habens conditio-
nem de ſeruo manumittendo, ad ſerui manumiſ-
ſionem tenetur. Salyc. Bald. Bart. qui ex hoc tex. infert:
Relictum pro libertate vſq; ad ſemi precium non de-
falcari, *l. 24. §. 13. ff de fideicommiſſ. libert.*

L. Licet adieris 14.

1 *Confuſio debiti pro rata hæredu contingit.*
2 *Tutela geſtæ actio quatenus confundatur.*

1 PRo rata † qua creditor ſuccedit defuncto extingui-
tur crediti & debiti actio & pro reſiduo contra hæ-
2 redes competit actio. Salyc. Actio † tutelę geſtæ à patre
confunditur pro hæreditaria portione pupilli ſucce-
dentis, & tanquam æs alienum detrahitur, & de rẽſi-
duo fundus præſtatur detracta Falcidia. Legatum ſpe-
ciei minuitur per æs alienum. Pater tutor filij finita tu-
tela ad rationum redditionem tenetur. Baldus & Bar-
tolus. *l. ſi ſuperſtite. ſupra, de dolo. l. Aurelius. §. Titius. ff de liberation. legat. l. cum oportet. §. fin. C. de bonis, quæ liber.* Hieron.
de Laurent. *deciſ. 45. num. 1.*

L. Si prædiorum. 15.

1 *Falcidia de inſtrumentis & chartis relictis non detrahitur.*

DE inſtrumentis † prædiorum domino relictis, item 1
de chartis relictis Falcidia nõ detrahitur. Bart. Sa-
lyc. Bald. *l. 2. in fi. ff. d[illegible]ſtruct. legat. tract. regul. editio. Franciſ. par. 1. lib. 6. vocab. Falcidia.* Bald. *conſ. 72. par. 3.*

L. Succeſſores legata. 16.

1 *Legata & Falcidia quando corruant.*

LEgata † & Falcidia corruunt, ſi æs alienum totam 1
defuncti ſubſtantiam prægrauat & abſorbet. *l. vniuerſa. ſupra, de legat.* Bart. Bald. & Salyc. Roman. *conſ. 222. incip. dubitatur. l. 12. ſupra, de teſtamen. milit. l. 15. §. vltim. ſupra, de leg[illegible]*

L. A cohæredibus. 17.

1 *Falcidia de prælegatis deducitur.*

DE prælegatis † deducitur Falcidia. Bald. A cohære- 1
de deducitur Falcidia. Salyc. Bart. Cuman. *conſ. 70. incip. quidam.* Fulgoſ. *conſ. 22. incip. viſis quatuor.* Schard. *ad Bartol. hoc textu.*

L. Si quis quadraginta. 18. iuncto § Si etiam.

1 *Conditionis implendæ cauſa relictum defalcatur.*
2 *Prohibita directe non ſunt per obliquum concedenda.*
3 *Malitiis hominum occurri debet.*

RElictum † cauſa conditionis implendę defalcatur, 1
licet mero iure prius debeat impleri conditio,
quam fiat aditio. Fallit tamen vbi Falcidiæ onus, do-
nationis implendæ cauſa iniũctum minuit. Bald. Bart.
Prohibita † directe per obliquum conceſſa non viden- 2
tur. Malitiis † hominum occurrendum. Datum ab hæ- 3
rede cauſa conditionis implendæ, vſque ad modum
Falcidiæ repetitur. Salyc. *ad hanc l.*

L. Cum certum. 19.

1 *Promittere & ſoluere nonnunquam paria ſunt.*

SOlidum promittens ita agnoſcit legatum vti qui ſo- 1
lidum ſoluit. Promittere † & ſoluere interdum paria
ſunt. Bald. Bart. Hæres ex promiſſione integra legata ſi-
ne Falcidiæ detractione ſoluit. Salyc. Dec. *conſ. 280. incip. in caſu.* Iaſ. *ad rubr. de verb. oblig. num. 111. & 113.* Pro in-
tellectu legis vide Matheſil. *ſing. 36. n. 2.* Teſſaur. & Blaſ.
Florers Diats *deciſio. 190. num. 19.* Schard. *in addit. ad Bartol. hac lege.*

De caducis tollendis.

TITVLVS L.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Butrigar.
Odofr. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salyceſ.
Philip. Corn. Cuiac. Vezin. Bellacomb. Muſcul. Chæ-
rian. Fichard. *lib. 6. Syntagm. commun. opin. cap. 46. fol. 190.*

L. Et nomen. 1. iuncto §. Et quemadmodum.

1 *Hæreditas quando adiri poßit.*
2 *Contraria contrariis curanda.*
3 *Belli calamitas pacis leuitatis ſopienda.*
4 *Hæreditas defuncti clauſis tabulis teſtamenti hodie adiri poteſt.*
5 *Legata teſtatoris morte olim caduca fiebant.*
6 *Legatum pro non ſcripto habitum cui deferatur.*
7 *Caduca olim ad fiſcum deuoluebantur.*
8 *Lucrum comitatur onus.*
9 *Legatum in quo tempore tranſmitti poßit.*
10 *Tranſmißio hæreditatis non adita quando fieri nequeat.*
11 *Legati ſub conditione relicti dies quando cedat.*
12 *Hæredes grauati ad quas partes teneantur.*
13 *Legati caduci onus per quem impleri debeat.*
14 *Coniuncti defunctis non v. bi illis ſuccedunt.*
15 *Accreſcendi ius quatenus in legatis obtineat.*

16 Indi-

16 *Indignis ablata quibus applicentur.*
17 *Accreſcendi ius in donationibus cauſa mortis locum habet.*
18 *Hæreditas non adita non tranſmittitur.*
19 *Caduci ius hodie ſublatum eſt.*
20 *Subditorum commodum ipſi Imperatori prodeſt.*
21 *Vtilitas publica nulla impediri lege debet.*
22 *Statutum antiquum ſecundum legem antiquam eſt interpretandum.*
23 *Lex noua non reſpicit actus præteritos.*
24 *Lex noua ante publicationem non obligat.*

1 HÆreditas † poreſt adiri à morte teſtatoris: Dies legati & fideicõmiſſi pure vel in diem certũ relicti,
à die mortis cedit quoad tranſmiſſionẽ ſublata iniqui-
2 tate legis Papię, Bart. Contraria † contrariis ſunt curan-
3 da. Salycet. *ad hanc l.* Bellica † calamitas ꝙ introduxit id
pacis lenitas ſopiat, *hoc text.* Pro interpreratioon huius legis, vide Hippol. Riminald. *in comment. ad tit. Inſtit. de teſtam. num.* 168. & 169. Vaſq. *in illuſtr. controuerſ. antiq. cap.* 50. *num.* 4. Bart. *conſ.* 66.

§. Cum igitur materia.

4 Lege † Papia & Senatuſcooſultis quibuſdam correctis ſtatuirur, vt hæreditas defuncti poſſit adiri clauſis tabulis, & vt legata pura vel in diem certam relicta cedaot quoad tranſmiſſiooẽm à morte teſtantis & fiſco non debeantur. Salyc. Bald *ad auth. contra cum rogatus. ſupra, ad S C. Treb. l. ſi plures, de condit. inſert. ſuprà.* Cuiac. *lib.* 8. *obſer. cap.* 6. Iohan. Dauth *in comment. de teſtam. rubr. de inſtit. num.* 318. & 319. *fol.* 358. Pro interpretat. §. vide Sebaſt. Medic. *in tract. mors omnia ſoluit. par.* 2. *concl.* 6. *nu.* 173. Camill. Borelli. *conſil.* 22. *num.* 10.

§. Et cum triplici.

5 Legata † ob mortẽ teſtatoris aot legatarij ante confirmatiooẽ babebaotur pro non ſcriptis, quaſi caducis aut vere caducis. Bart. & Bald. Cæpoll. *caut.* 71. Oldrad. *conſ.* 141. incip. *thema tale.* Decius *conſ.* 205. incip. *in cauſa.* Simoo de Præt. *in tract. de interpret. vlt. volunt. lib.* 3. *interpr.* 1. *ſolut.* 1. *n.* 1. & *dubit.* 4. *fol.* 1. *n.* 1. Franciſ. Mantica *de coniect. vlt. volunt. lib.* 4. *tit.* 1. *n.* 1. pro interpretatione §. vide Ioh. Dauth, *in comment. de teſtam. rubr. de inſtit. nu.* 272. *fol.* 323.

§. In primo itaque.

6 Legatum † pro non ſcripto habitum primo defertur ſubſtituto, ſecundo cõioncto, tertio remanet apud grauatum, & oous non comitatur ipſum, quod ounquam habuit radicem fuodamenti. Legatum pro non ſcripto habitum remanere debet penes bæredem, niſi legatarius in eo babuerit ſobſtitutum vel coniuoctum, quia tunc eis debetor ſine onere. Salyc. Fulgoſ. *conſ.* 92. Oldr. *conſ.* 177. incip. *teſtator.* Bald *conſ.* 279. incip. *factum. par.* 1.

§. Pro ſecundo verò.

7 Olim † quaſi caduca deuoluebantur ad fiſcũ, hodie ad ſubſtitutum conionctum vel grauatum cum onere
perueniont, *hoc* §. Bald. Legatum quod efficitur quaſi
caducum, primo debetur ſubſtitutis, ſecundo coniun-
ctis, & his non voleotibus, vel non extantibus remanet
apud eum, à quo eſt relictum, & à quocunque eorum
8 debetur onos eidem adiectum. Vbi lucrum † ibi onus,
l. manifeſtiſſimi. §. ſed cum. ſupra, de furt. Salyc. *ad hunc* §. *n.* 13.
Pro intellectu huius §. vide Ant. Teſſaur. & Blaſ. Florets Diats *deciſ.* 60. Oldr. *conſ.* 211. Petr. Surd. *deciſ.* 152. *num.* 1. Ruin. *conſ.* 28. *vol.* 2. Dec. *conſ.* 427. Roman. *conſ.* 81. Guid. Papæ *conſ.* 14. Bolog. *conſ.* 64.

§. In nouiſſimo autem.

9 Legatum pore † vel in diem certum relictum, cedit
à tempore mortis, quoad tranſmiſſionem. Hæreditas
16 autem † non adita minime tranſmittitur, exceptis liberorum perſonis, & iure deliberando tranſmiſſo. Bartol. Clauſis tabulis bæredes ſcripti poſſunt adire hæreditatem. Salyc. & Bald. Pro interpretat. huius §. vide Duen. *reg.* 210. Iohan. Cepb. *conſ.* 716. *num.* 49. *fol.* 391. *lib.* 5. Roman. *conſ.* 124. Bart. *conſ.* 22. Oldr. *conſ.* 20. Fulgoſ. *conſ.* 70.

§. Libertatibus. iuncto
§. Sed hac quidem.

Legata & fideicommiſſa pura vel in diem certam relicta cedunt à morte reſtatoris excepto legato libertatis & vſusfructus, *h.* §. Salyc. *l. Antoninus. ff. de fideicommiſſ. libert. l. cum antiquitus, ſupr. de vſufr.* Bald. *conſ.* 26. *par.* 5.

§. Sin autem aliquid.
iuncto §. ſeq.

Dies † legati relicti ſub conditione caſuali, poteſtati- 11
ua, mixta, vel ſub die incerta cedit demũ cum dies, vel conditio eueoerit, oec traoſmittitur ſi interim legatarius moriatur, ſed defertur ſubſtituto vel cõiuncto. Salyc. Bart. & Bald. Iaſ. *ad l. cum filiofamilias. num.* 25. *de legat.* 1. Decius *conſil.* 194. incip. *pro vera.* Iohan. Licitier *in tract. de primogenitur. lib.* 1. *q.* 25. *num.* 29. Pariſ. *conſ.* 21. *nu.* 43. *lib.* 2. Alphan. *in report. num.* 753. *fol.* 191. Anton. Gabr. Roman. *in commun. concl. tit. de heredib. inſtituend. lib.* 4. *concl.* 2. Ripa *conſ.* 1. *tit. de donationib. nu.* 6. Vaſq. *de ſucceſſ. reſolut. lib.* 1. §. 9. *num.* 75. *fol.* 75. Hier. de Cæuallos *in pract. quæſt. opin. comm. contra commun. cap.* 206. *num.* 7.

§. Sed vt manifeſtetur.
iuncto §. Sin autem.

Legatum deficiens quaodo remanet apud eos à quibus eſt relictum, pro eiſdem partibus remanet, pro qui-
bus erant grauati. Hærèdes nomine † appellatino gra- 12
uati renentur pro portionibus hæreditariis; legatarij pro virilibus. Salyc. Collectæ à ciuib. exactæ ſi redduntur eo ordine, quo ſolutæ ſunt, reſtituantur. Baldus *ad hoſce* §§.

§. Ne autem.
iuncto §. Sin autem.
§. Sin vero.
§. In omnibus.

Legati † caduci vel quaſi oons debet impleri per il- 13
lum ad quem tranſit commodum, ſiue oous conſiſtat in dando, ſiue in faciendo, dummodo non ſit electa induſtria perſooæ. Conſiſtentia in dando & faciendo per alium impleri poſſunt, niſi perſonæ induſtria ſit electa. Salycet. Bart. & Bald. Anton. de Butrio *conſil.* 48. incip. *abſque diffuſione.* Angel. *conſ.* 93. Oldrad. *conſ.* 178. Pro vlteriore horum §§. iorellectu ac interpretatione, vide Aluar. Valaſc. *deciſ.* 63. *num.* 4. *lib.* 1. *fol.* 325. Roman. *ſing.* 670.

§. His ita definitis.
§. Sin vero.
§. Sin autem.
§. Hoc ita.

Vbi hæredes † inſtituti omnes ſunt coniuncti, vel o- 14
mnes diſiuncti, portio deficiens accreſcit omnibus eorum etiam bæredibus inuitis: Vbi autem aliqui ſunt coniuncti, aliqoi diſiuncti, portio alicuius de coniunctis deficiens accreſcit tantum coniunctis, excluſis diſiunctis. Portio diſiuncti deficieris accreſcit omnibus tam coniunctis quam diſiunctis. Salyc. Bart. *ad hoſce* §§. *à num.* 2. *ad* 5. idem *ad l. vnic. ſupra, quando non petent. part.* Rebuff. *ad l. triplici. ff. de verb. ſign.* Graſſ. *in recept. ſenten.* §. *ius accreſcendi. ſub diuerſ. quæſt.* Pro interpretatione horũ §§. vide Cachet. *deciſ.* 81. Pet. Surd. *deciſ.* 269. *num.* 2.

§. Vbi autem legatarij.
iunctis §§. Sin autem.
§. Hoc autem.
§. Sin vero.
§. Sin vero nemo.
§. Sin autem.

Legatarij † verbis tantum coniuncti ad legatum vo- 15
cãtur pro virili, & ſi portio alicuius deficit, aliis volẽtib.

& non innitis accreſcit. Si teſtator relinquit eandē rem diſiunctim pluribus, pro virili debetur omnib. petentibus, & vnus petens conſequitur ſolidum ab aliis poſtea petentibus minuendum. Salyc. In legatis portio deficiens accreſcit coniunctis cū onere ſuo: ſed ſi legatarij ſunt diſiuncti verbis, coniuncti autē re, & omnes accepiant, ſibi partes per concurſum faciunt, niſi teſtator aliud diſpoſuerit, & ſi vnius portio deficit, apud alios remanet per ius non decreſcendi ſine onere. Bartol. *hic.* Idem *conſil.* 181. Alex. *conſ.* 155. *vol.* 2. *& conſil.* 102. *vol.* 3. Oldrad. *conſ.* 42. Cacheran. *deciſ.* 17. *num.* 5. Aluar. Valaſc. *deciſio.* 46. *lib.* 1.

§. Quæ autem antiquis.

16 Indignis † quæ auferuntur interdum fiſco, aliquando priuatis debentur, *hoc* §. Anton. Peregrin. *in tract. de priuileg. fiſci, lib.* 2. *tit.* 2.

§. Cum autem in ſuperiore.

Hæreditas non adita debetur ſubſtituto, quo deficiente, ſuccedentib. ab inteſtato, vltimo loco fiſco competit, *hoc* §. Salyc. Bart. Bald. Ex hoc tex. ſingulariter notat Bald. quod in donationib. cauſa † mortis locum
17 habeat ius accreſcendi. De qua vide Graſ. *in recept. ſent. ſub verb. ius accreſcendi.* De hæreditate non adita ad fiſcum pertinente. Iohan. Schneidw. *in comment. ad titul.* 1. *lib.* 3. *Inſtitut. rubr. de ſucceſſion. fiſci.* Et quando per confiſcationem fiſcus ſuccedere dicatur, vel non. Ant. Peregrin. *in tract. de priuil. fiſci, lib.* 5. *tit.* 1. *num.* 95.

§. Cum autem.

18 Hæreditas † non adita non tranſmittitur, ſed tranſit ad cohæredes vel venientes ab inteſtato. Bart. Salycet. Bald. Ex hoc §. notat Baldus: quod fiſco acquiratur ipſo iure: poteſtatis plenitudo in præiudicium ſubditorū non exercenda. Vtilitas cōmunis præfertur fiſco & Cæſari; fiſco acquirēs Cæſari acquirit. Vtilitas publica ob priuatam non impedienda. Bald. *ad hunc* §. *&* §. *hac autē.* De hæreditate nō adita ad liberos tranſmittenda, vide § *in nouiſſimo.* iunct. Remiſs. *hoc textu. l. vnic. tit. ſeq.*

§. Hæc autem omnia.

19 In mortis † cauſa donationibus locum habet ius accreſcendi. Ius caduci ſublatū eſt, tam quoad teſtamenta, quam quoad codicillos, donationes cauſa mortis. Bart. & Salyc. Imperator aut princeps auguſtum priuilegium cum præiudicio ſubditorum nō exercet. Com-
20 muniter q̧ omnib. † ſubditis prodeſt, priuato Imperatoris aut principis lucro & commodo præferendum. Subditorum & ſubiectorum commodum Imperatoris & principis proprium videtur, *hoc* §. Cacher. *deciſ.* 17. *n.* 5.
21 De vtilitate † publica per nullam legem nullamq; pragmaticam ſanctionem impedienda, vide *l. fin. C. ſi contra ius vel vtilit. public.* Symphor. ſupplic. Imper. Cam. *tom.* 1. *par.* 2. *voto* 5. *fol.* 144.

§. Locum autem huic.

Leges diſponentes ſuper executione ſeu effectu inſtrumētorum in quantum reſpiciunt veritatem diſpoſitionis & ordinationis, nō habent locū in teſtamentis
22 iam factis, ſed futuris. Antiquū ſtatutum † eſt interpretandum ſecundum legem antiquam, gl. *in auth. de filiis, ante dotal. inſtr. natu. l. leges, ſupr. de legib.* Heidem. *diſput.* 1. *in D. theſ.* 21. *lit. D.* Menoc. *conſ.* 239. *n.* 2. *&* 3. vbi tradit quod
23 lex † noua non reſpiciat effectus futuros & actus iam præteritos.

Verſ. Hæc omnia.

24 Lex noua † non obligat etiam ſcientes antequam omnib. publicetur. Ad legis obſeruātiam publicatio requiritur. Bald. *ad hunc verſ.* Per publicationē legis & ſtatuti ipſius ſtatuti promulgatio comprobatur. Item publicatio eſt de natura legis. De publicatione neceſſaria vt leges omnes & ſingulos obligent, & exceptiones ignorantiæ adimant. Hier. Treutl. *in theſib. D. vol.* 1. *diſput.* 1. *theſ.* 5 *fol.* 6 *lit. B.* Menoch. *conſ.* 449 *n.* 29. *lib.* 5.

De his qui ante apertas tabulas hæreditatem tranſmittunt.

TITVLVS LI.

AD rubr. tit. & materiam, vide Butriga. Odofr. Cyn. Bart. Bald. Ang. Caſtr. Salyc. Cagnol. *to.* 3. *rep. f.* 443. *n.* 33. Hier. de Cæuall. *in pract. q. opin. com. contra com. c.* 206.

L. Per hanc.

iuncto §. Quod ſcilicet.

§. Siquidem.

1 *Tranſmiſſio hæreditatis ab aſcendentibus relicta quando locum habeat.*

HÆreditas aſcendentium † non adita tranſmittitur 1
ad hæredes niſi repudiatio interceſſerit. Bart. Bald. & Salyc. Roman. *conſ.* 480 Iaſ. *conſ.* 201 *lib.* 2. Pariſ. *conſil.* 77. 78. *lib.* 2. Leonin. *de ſubſt. rubr. de vulg n.* 151. Ant. Gabr. Roman. *in com. concl. tit. de hæredib. inſtit. lib.* 4. *concl.* 2. Alphan. *in report nu.* 141. Vincen. de Franch. *deciſ.* 32. Iohan. Meiſner *in deciſ. Cam. com.* 3. *deciſ.* 2. *n.* 2 *fol.* 26. Crauet. *conſ.* 306. Surd. *deciſ* 138. Hier. de Cæuall. *in pract. quæſtio. opin. comm. contra com. lib.* 1. *cap.* 10. *num.* 2. Anton. Faber *ad hunc tit. def.* 1.

Quando dies legati vel fideicommiſſi cedit.

TITVLVS LII.

AD rubr. tit. & materiam, vide vltra citatos ad eundem tit. in D. Butrig. Odofred. Cyn. Angel. Caſtr. Salycet. Cuiac.

L. Si competenti. 1.

1 *Legata annua quando ſoluenda ſint.*

LEgata annua † ab initio cuiuslibet anni ſunt ſoluēda. Butrig. Bald. & Salyc. Bart. *conſ.* 216. incip. *Adelandus. l. nec ſemel.* iunctis Remiſs. *ff. quand. dies legat.* 1

L. Agrum pluribus. 2.

§. Quicunque.

1 *Reſtitutioni quæ non ſubiaceant.*

LIbere † quod capitur, id reſtitutioni non ſubiacet. 1
Vltimo ſuccedens in re ſubiacente reſtitutioni per prius ſuccedit libere & trāſmittit ad quemcunq;. Bald. ſubſtitutio facta quod deueniat in ſuperuenientes non habet locum in perſona vltimi ſuperuenientis. Bart. Iaſon & Franc. Becc. *conſ.* 4. incip. *pro veritatis per.* 1. Fulgoſ. *conſ.* 68. incip. *Mattheus.* Schard. *ad Bart. hoc textu.*

L. Si Pontionilla. 3.

1 *Legati ſub conditione certæ ætatis relicti tranſmiſſio.*
2 *Excluſus ſemel à ſucceſſione ſemper manet excluſus.*

LEgatum † relictum, ſi ad certam ætatem peruene- 1
rit, impletis dieb. tranſmittitur ad hæredem. Bald. Si dies legati ceſſit, legatarius ad ſuum hæredem legatum tranſmittit, licet hoc nondum conſecutus ſit. Salyc. Per aliquem † caſum à ſucceſſione excluſus, licet 2
caſus non perſeueret, remanet excluſus, Bald.

L. Cum vxori. 4.

1 *Conditionis adiectæ implementum in momento factum ſufficit.*
2 *Factum vt dicatur non opus eſt vt idem duret.*

COnditionem † in momēto temporis adimpletam 1
eſſe ſufficit. Cōditio relicti ratione temporis quo mulier liberos parit, liberis ſtatim natis adimpletur. Bart. Bald. Factū † dicitur, licet nō duret factum. Caſtr. 2
ad hanc l. Bald. *conſ.* 223. *vol.* 2. Oldr. *conſ.* 243. incip. *factum. & conſ.* 21. incip. *Thema.* Dec. *conſ.* 377. incip. *viſis.* Fulgoſ. *conſ.* 4. incip. *ad id.* Schard. Alex. Puteus. Pro intell. legis, vide Alex. *conſ.* 109. *lib.* 2. Ioh. Ceph. *conſ.* 221. *n.* 21. *lib.* 2.

L. Ex his verbis. 5.

1 *Legatū certæ ætatis adiectione quatenus conditionale non efficiatur.*

Cum

1 CVm tempus † certæ ætatis adiicitur præſtationi legati, legatum conditionale non fiet, & legatarius decedens tale legatum tranſmittit. Bartolu. & Bald.is. Roman. *conſ.*408. incip. *in propoſita.* Cuman. *conſ.*127. incip. *Regnu.* Schard. & Pariſ. *ad Bart. hoc text.* Pro interpretatione legis, vide Crement *ſingul.*112. V ſq *in illuſtr. controuerſ. noun. lib* 2. *cap.*27. *n.*8. Vincent. de Hon..edeis *conſultat.*16. *nu.*46. *lib.*1. Bronchorſt *lib.*3. *Enant.*57.

L. Si fideicommiſſum. 6.

1 *Fideicommiſſum ab inteſtato relictum, quatenus tranſmittatur.*

1 FIdeicommiſſum † etiam ab inteſtato relictum poſt diem eius cedentẽ tranſmittitur ad hęredem etiam per ignorantiam ſalua Trebellianica. Salyc. Bart. Bald. *l. 6. in fi ff. hoc titulo.*

Vt in poſſeſsionem legatorum vel fideicommiſſorum ſeruandorum cauſa mittatur, & quando ſatiſdari debeat.

TITVLVS LIII.

AD rubr. tit. & materiam, vide Butrigar. Odofr. Bartol. Bald. Angel Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Menoch. *de retinend. poſſ. ff. remed.*1. *num.*44. *fol.*148. Duaren. *lib.*3. *diſp. Anniuerſ. cap.*6. Cuiac. *lib.*4. *obſer cap.*33.

L. Quoniam nihil. 1.

1 *Cautio legatorum nomine ſummarie decernenda.*
2 *Summariis in cauſis quomodo ſententia ferantur.*
3 *Summaria iudicia quaenam exceptiones admittant.*

1 SAtiſdatio † legatorum nomine petita per ſummariam cognitionem decernenda. Pro legato in diem relicto ſatiſdabit hæres præcedente ſummaria iudicis
2 cognitione. Bald. Bartol. Salyc. De ſummariis † cognitionibus & cauſis, Leopold. Dick. *in œconom. iuris, fol* 60. *&* 61. Et quomodo in talibus cauſis ſententiæ feruntur. Papo *ad conſuetud. Burboniæ. tit. de iuriſdict.* § 41. *fol.*73.
3 An talia iudicia † exceptiones incontinenti probandas admittant. Menoch *lib.*2. *praeſ.*47. *nu.*5. Et quando ſummariæ cauſæ libellum aliaq; ſcripta deſiderent. Celſus Hugo *conſil.*50. *num.*1. *&* 2.

L. Ipſis rerum. 2.

§. Quocunque.

1 *Cautio legatorum nomine præſtanda à teſtatore remitti poteſt.*

1 SAtiſdatio † de fideicommiſſis vel legatis præſtandis, remitti poteſt per teſtatorem. Salyc. Bart. Bald. Bart. *conſ.*149. incip. *litteras.* Schard *ad Bart. hoc text.* Ant. Faber *ad hunc tit. definit.*1. *nu.*1. Pro interpretatione legis, vide Ludou. Molin. *in com. de primog. Hiſpan. pag.*108. *n.*8. *col.*1.

L. Si poſtquam. 3.

1 *Pignus prætorium habentis prælatio.*

1 PIgnus prætorium † habens præfertur poſterioribus diuerſum habentib. titulum. Salyc. Prius inductus in poſſeſſionem ex pignore prætorio potior eſt quam emptor vel creditor poſterior. Bald. *l. ſi quis miſſ. in.* §. *fin. de damn. infect. l. non eſt mirum. ff. de pignor. actio. l. cum rem. ff. qui potiores in pignor.*

L. Cum Artemidoram. 4.

1 *Cautio fideicommiſſi nomine à quo præſtetur.*
2 *Cautio de fideicommiſſo præſtando quando peti poſſit.*

1 CAutio † nomine fideicommiſſi debet præſtari per hæredẽ rogatum, non per debitores hæreditarios,
2 cõditione fideicommiſſi pendente. Ante euentũ † diei incertæ non poteſt fideicommiſſum peti, ſed cautio de eo præſtando. Bart. *l. inter omnes.* vbi Bart. & Bald *ff. qui ſatiſd. cog. l. iubemus. ſupr. ad S C. Treb.* Fulgoſ. *conſ.*24. incip. *humaniſſime.* Alex. & Schard. *in addit. ad Bart. hoc textu.*

L. Qui legati. 5.

1 *Miſſus in poſſeſsionem legatorum nomine quid conſequatur.*

MIſſio † in poſſeſſionẽ cauſa legatorum pignus ſolummodo conſtituit, & actionem ex teſtamento impedit. Bart. Bald & Salyc. Miſſus legatorum nomine in poſſeſſionẽ proprietatẽ minime ſortitur, ſed pro ſolutione imploret iudicis auxilium. Salyc. Rom *conſ.*132. Alex. *in addit. ad Bart. hoc tex. l.*4. §. 1. *infr. de prætor. pignor.* 1

L. Certa eſt forma. 6.

1 *Miſſio in poſſeſsionem ob omiſſam legatorum cautionẽ quomodo fiat.*

PRopter primam † contumaciam hæredis fit miſſio in bona hæreditatis etiam dolo alienata vel dm iſta poſſideri. Bald. & Bart. Ceſſante ſatiſdatione de legato & fideicom miſſo in res hęreditarias fit miſſio. & ſi non ſatis fit, in res proprias hæredis motoſi mittitur miſſionem deſiderans. Salyc. *l.*1. § *non exigitur ff. hoc tit.* 1

L. Scire debetis 7.

1 *Cautio quaenam à teſtatore remitti non poſſit.*

CAutio legatorum † poteſt à teſtatore remitti, ſed nõ cautio fruſtratoria. Bald. Cautio de fruendo arbitrio boni viri à teſtatore remitti non poteſt. Bald & Salyc. Bart. idem *ad l. pactum inter heredem. ff. de pact. & l. nemo poteſt. ff. de legat.* 1. Caſtrenſ. *conſil.*191. Roman. *conſ.*269. incip. *non eſt.* Alexand. Pariſ. Schard. *in additio. ad Bartol. hoc textu.* 1

L. Contra eos. 8.

1 *Reipublica adminiſtratores ob nõ exactam legatorum cautionem quatenus conueniantur.*

ADminiſtratores † Reipubl. poterunt conueniri ſi ſatiſdationem de legatis Reip. præſtandis non exegerint. Bart. Salyc. & Bald *l. cum alumnum. ff. de neg. geſt. l. periculum ff. ſi cert. pet.* Roman. *conſil.*297. 1

De ſuis & legitimis liberis, & ex filia nepotibus ab inteſtato venientibus.

TITVLVS LIIII.

AD rubricam & titulum, vide Buttig. Gothofr. Cyn. Bart. Bald. Ang. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Bellacomb. Vezin. Muſcul. Villalobos, Donatum à Fina, Suarez *in Syntagm. commun. opin. lib.*6. *tit.*47.

L. Si fratri tuo. 1.

1 *Succeſsio legitima ob non petitam iuſto tempore bonorum poſſeſsionem non perit.*

LEgitima † ſucceſſio non perit, ſi per centũ dies bonorum poſſeſſionem quis non petiit. Bald. Hæres legitimus à ſuccedendo non excluditur centum dieb. Salyc. Ioſeph. Ludou. *deciſ. Peruſ.*63. *num.*1. *par.*2. 1

L. Nepotes. 2.

1 *Nepotes ex diuerſis filiis quomodo auo ſuccedant.*

NEpotes † ex diuerſis filiis auo in ſtirpes non in capita ſuccedunt. *hoc text.* Bart. Bald. Salycet. Bald *ad auth. ſi quas ruinas. C. de ſacroſ. eccleſ.* Decius *conſ.*185. incip. *& diligens.* Schard. *ad Bart. hoc text* Hieron. Schurff. *deciſ.*20. *&* 21. *cent.*1. *l. ex teſtamenti.* vbi Decius, *num.*2. *C. vnde liberi.* Vezin. *in Synt. com opin. lib*6. *tit.*47. *nu.*7. *fol.*191. Bellacomb. *in eod. Synt. lib. & cap. num.*55. *fol.*194. 1

L. Vt inteſtato 3.

1 *Nepotes quomodo cum ſuis patruis auo ſuccedant.*

FIlius filij premortui ſuccedit ęqualiter auo cum ſuperſtite eius filio. Baldus. Nepotes † admittuntur ad ſucceſſionem aui cum patruo. Salycetus, Bartolus, 2

Rœuard.*ad l.* 12. *tabul.pag.*60 .gl.*in authent.ceſſante.C.de legit.hæred.*Alex.*conſ.*50 *nu.*16.*vol.*6. Bellacomb. *in Syntag. com.opin.lib.*6.*tit.*47.*num.*55.*fol.*194.

L.Si te parens.5.

1 *Adoptiui filij ſucceſſio.*

1 FIlius † adoptiuus ſuccedit cum filiis naturalibus & legitimis, *hac l.* Bart.Salyc.Bald. Dec.*conſ.*393. incip. *conſulus.*Fulgoſ.*conſ.*65.incip.*Titius.* Schard.*ad Bartol. hoc text.*Iohan.Schneidwin.*in comment.ad tit.*1.*lib.*3.*Inſtitut. rubr.de ſucceſſ. adoptiuor.*

L.Ex libera conceptus.6.

1 *Natus ex libera & ſeruo à ſucceſſione repellitur.*
2 *Spurij quando ad ſucceſſionem non admittantur.*
3 *Legitimati an vna cum legitimis ſuccedant.*

1 NAtus † ex libera & ſeruo non ſuccedit, vt ſpurius,
licet patri dignitas ſuperueniat. Salyc. Bart. Bald.
Anchoran.*conſil.*410. incipient. *viſo.* Cotaſ. *ad l.emancipatum. §.ſi quis. num.* 4. *de ſenatoribus.* De ſpuriorum ſuc-
2 ceſſione † reuocata per exiſtentiam & natiuitatem fi-
liorum legitimorum & naturalium ſimul. Bellacomb.
*in Syntag.com.opin.lib.*6.*tit.*47.*num.*65 *fol.*194. De legiti-
3 matis† an in ſucceſſione concurrant cum legitimis, al-
legatum Syntagma *cit.lib.& tit.* & in illo Chæſſan. Bonacoſſa, Vezin.*lib.*6.*tit.*47.*num.*74.75.& 76.

L.Filium habere.7.

1 *Libertus filium in poteſtate habet.*

1 LIbertus filium † habet in poteſtate & ad eiuſdem ſucceſſionē, vt legitimus, admittitur. Salyc.Bart.Ex liberto naſcitur ingenuus. Bald.*l.decurionũ filij.inſ.de pœn.*

L.Apud hoſtes.8.

1 *Tranſmiſſionem hæreditatis quatenus exiſtentia ſui hæredis operetur.*
2 *Tranſmiſſionũ ius quatenus ex ſuitate fluat.*

1 EXiſtentia † ſui hæredis operatur tranſmiſſionē hæ-
reditatis nō agnitę, in filio ignorante. Bart. Exiſten-
tia ſui hæredis tranſmiſſionem de filia in matrem ope-
ratur. Salyc. Bald. Soc.*reg.*168.incip.*hæreditas. & reg.*173.
incip.*hæres.* Laurent. de Pal. *in tractat. de ſucceſſion. part.*3.
*princ.n.*21.Dec.*conſ.*245.*col.*1.Bald *conſ.*386.*lib* 1.Pariſ.*conſ.*
36.*lib.*3. Pariſ. Alban. Schard.*ad Bart. hoc text.* Alpban.*in*
*report.n.*202. Pro intell.legis, vide Ant. Teſſaur.& Petr.
Surd.*deciſ.*138.*n.*9. Alex.*conſ.*80.*in princ.lib.*1. De trāſmiſ-
2 ſionis iure † ex ſuitate fluente. Vezin.*in Synt.com opin lib.*
6.*tit.*47.*n.*2. Bellacomb.*ibid.nu.*8.9.Chæſſan.*alleg.lib.&*
*cap. num.*10.11.12.13 *fol.*191.& 192. Hieron. de Cauallos
*in pract.quæſt.cap.*486.

L.Si defunctus.9.

§.Etſi

1 *Nepotes ex filia olim cum certa partis diminutione ſuccedebant.*
2 *Accreſcendi ius partem diminutam fauorabiliori in ſucceſſione tribuit.*

1 NEpotes† ex filia quondam ſuccedebāt cum dimi-
nutione certę partis nō obſeruato diſcrimine ſuc-
ceſſionis ex teſtamento & ab inteſtato. Bart. Salyc. ſuc-
2 cedente cum diminutione† diminuta pars ex legis diſ-
poſitione accreſcit fauorabiliori in ſucceſſione. Bald.
Vacon.*lib.*3.*declar.*49.*l.filium.§.ſed cū exhæredatio.ff.de bon.*
*poſſeſſ.contra tab.*Dec. *conſ.*71.incip.*in caſu.* Corneus *conſil.*
84.incip.*in hac conſultatione.par.*4.Alex.& Schard.*in add.*
ad Bart.hoc textu.

L.Vbi auiarum.10.

1 *Emancipatus quatenus à ſucceſſione excludatur.*

1 EMancipatio† excludit filium à ſucceſſione patris emācipantis nō matris. Bald. Salyc. Bart. Schneidw. *ad tit.*1.*lib.*3.*Inſtit.rubr.de ſucceſſ. emancipator.* Cuiac. *lib.*18. *obſeruat.cap.*17.

L.Si matre.11.

1 *Deſcendentes in ſucceſſione aſcendentes excludunt.*

PAtri & † matri filius & filia ipſo iure ſuccedūt. Bald. 1
& Salyc. Deſcendentes excludunt aſcendētes. Bart. vide Nouell. 118. *de ſucceſſ.ab inteſt.cap.*1. pro intellectu legis, vide Cremenſ.*ſing.*128.

L.Quotiens aliquid.12.

1 *Deſcendentes collateralibus omnib. & agnatis præferuntur.*

DEſcendentes † etiam quibus non competit bono- 1
rum poſſeſſio vnde liberi potiores ſunt de iure ciuili in ſucceſſione quam collaterales. Salyc. Deſcēdentes licet non habeant bonorũ poſſeſſionem vnde liberi, cæteros agnatos in totum excludunt. Bart. Dec.*conſil.* 85.incip.*diligenter.* Pro intellectu & declaratione legis, vide Surd. *deciſ.*8. *num.*9 *deciſ.*84.*num.*6. Camil. Borell. *conſil.*49.*num.*14.

Authent. In ſucceſſione.

1 *Liberorum in omni ſucceſſione potiſſima cauſa eſt.*
2 *Emancipatio ſucceſſionem hodie non impedit.*
3 *Filiusfam.in aduentitiis hæredem hodie habet.*

IN omni ſucceſſione† prima eſt cauſa liberorum. Im- 1
pedimentum† emancipationis quondam ſucceſſio- 2
nibus aduerſum, nunc eſt ſublatum. Bald. Hodie filiuſ-
familias† in aduentitiis habet hæredem. Bart. Dec.*conſ.*
85.incip.*diligenter.* Couarr. *in tract.de ſucceſſionib.ab inteſt.*
*concl.*11. item in profectitiis pleno ei iure quæſitis, Ant.
Fab *infra,ad tit.de legit hær.def.*5.*nu* 7. Pro intellectu text.
vide Carol.Molin *ad conſuetud.Pariſ.tit.*1.*rubr.de Matiere*
*feodal.§.*1.*gl.*8.*num.*29 *fol.*23. Fale.*in ſingul.lit. D.num* 35 *fol.*
129. Andr. Tiraq.*in tract.de vtroq.retractu.lib.*11.§.1.*gl.*12.

Ad Senatusconſultum Tertullianum.

TITVLVS LV.

AD rubricam, titulum & materiam, vide vltra citatos ad eundem tit. in D. Burtig. Odofred. Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Vezin. Viuium, Bellacomb. Chæſſan.*in Syntag.com.opin.lib.*6.*tit* 48.

L.Licet liberi.1.

1 *Matris ab inteſtato ſucceſſio.*
2 *Hæres quis interdum per alium exiſtit.*

MAter ſuccedit † ab inteſtato infanti Salyc. Bartol. 1
Quandoque quis† hæres exiſtit per ſe, interdum 2
per alium. Bald.*l.Paulus.ff.de acq.hæred.* Corneus *conſil.*75.
*volum.*1. Vezin. *in Syntag.commun.opin.lib.*6.*tit.*48.*num.*3.
*fol.*197.*colum.*1.

L.In ſucceſſione.2.

1 *Pater in ſucceſſione olim matri præferebatur.*
2 *Vinci à vincente victorem ſuum facile quis poteſt.*

IN ſucceſſione † liberorum quondam pater præfere- 1
batur matri. Bart. Salycet. Bald. De correctione huius
legis, vide *authent.defuncto.inf.hoc tit.* Couarr.*in tractat de*
*ſucceſſion.ab inteſt.concl.*2.*auth.itaque. C.commun.de ſucceſſio.*
Ex hoc text. infert Salyc. concluſionem: Si vinco † vin- 2
centem te facilius te vinco: de qua Socin.*conſil.*202.incip.*circa ſecundam.*2.*parte.*

L.Matres quæ.3.

1 *Matris tutores liberis non petentis pœna.*

MAter ſi non petit† intra annum liberis tutores iu- 1
re ſuccedendi priuatur, filio autem poſt pubertatē moriente ſucceſſione non priuatur. Bart. Bald. Salyc. *l.ſi mater.ſup.de impub.& aliis ſubſtit.* Ruin.*cōſ.*87.*lib.*2. Fulgoſ.*conſ.*48. Bald.*cōſ.*367.*lib.*2. Socin.*conſ.*153. Alex. Pariſ. Puteus *in addit.ad Bart.hoc tex.* Bellacomb.*in Syntag.com. opin.lib* 6.*tit.*48.*n.*9.*fol.*197.*col.*1. Ant.Fab *ad hunc tit. defin.*1. vbi legitima portione eam non priuandam eſſe concludit. Pro intellectu & interpretatione legis, vide Iohan. Gutierrets *in tract de tutel.par.*1.*cap.*16.*nu.*79. Roman.*conſ.*224. Socin.iun.*conſ.*43.*nu.*9 *lib.*3.

L. Si qua mulier. 4.
§. Quem quidem.
§ Sin autem.

1 *Mulieris intra annum luctus nubentis pœna.*
2 *Mater binuba ſucceſſione liberorum hodie non priuatur.*

1 MVlier † quondam ad ſecundas nuptias intra annum luctus tranſiens fiebat infamis, quam infamiam liberis carens per principis reſtitutionem tollebat. Bartol. Bald. & Salyc. De iſtiuſmodi pœnis ſublatis, præſertim ex æquitate iuris canonici, vide Bartol.
2 & alios ſupra, *de ſecund. nupt.* Quatenus nunc † deficientibus aliis liberis, ſucceſſione filii ob nuptias ſecuodas noo priuetur, notat Alexan. *conſil. 3. num. 4. volum. 7.* Vezinus *in ſyntagm. commun. opinio. lib. 6. tit. 49. num. 1. fol.* 196.

L. Mater, qua defuncto. 5.
Iuncto §. Sin vero.

1 *Mater binuba prioris matrimonij liberis quoad ſolum vſumfructum ſuccedit.*

1 MAter binuba ſuccedens † filio prioris matrimonii amittit in iis, in quibus ſucceſſit proprietatem, quam ſolo vſufructu retento, defuncti fratribus & ſororibus reſeruat. Bartol. Bald. & Salycet. Marc. Vertranius *de iure liberor. c. 27.* Roman. *conſil. 279.* incip. *Viſis.* Bartol. *conſil. 54.* Anton. Gabr. Roman. *in commun. concl. lib. 3. tit. de ſecund. nupt. concluſ. 9.*

L Omnem. 6.

1 *Mater binuba quatenus à filiorum prioris matrimonii ſucceſſione repellatur.*

1 MAter tutrix † filii priuatur eius hæreditate ſi tranſiuit ad ſecũda vota, antequam tutorem aliũ ſubſtitui petierit, *hac l.* Bartol. Bald. & Salycet. Tiraquel. *in tract. ceſſante cauſa, lim. 4. n. 7. & 8.* Roman. *ſing. 222.* Bald. *conſil. 366.* incip. *Mater.* Vbald. *de ſucceſſ. ab inteſtat. part. 2. quæſt 5.* Alpban. *in reportat. num. 223. fol. 70.* Anton. Fab. *ad hunc tit. definit. 1. n. 1.* Pro interpretatione legis, vide Hieron. de Lauſent. *deciſ. 80. n. 1.* Frider. Bruckman *in tract. de different. vtriuſque ſexus memb. 4. artic. 1. n. 8.* Ioban. Gutierez *in tract. de tutel. c. 16. n. 154.*

L. Si quis. 7.
Iunctis §§. Ad finem.

1 *Vſusfructus patris morte filii non extinguitur.*

1 PEr mortem † filii noo extinguitur vſusfructus patris. Bart. frater defuncti matrem ab eiuſdem ſucceſſione non excludit. Salyc. Bald. *l. 2 §. obtinitur ff. hoc t.* Pro interpretatione legis, vide Cacheran *deciſ. 23. nu. 1.* And. Fachin *lib. 6. contr. c. 6. & 8.*

Authen. & cum ſolis.

1 *Mater cum defunctis fratribus in portionem virilẽ ſuccedit.*

1 MAter † cum defuncti fratribus & ſororibus io viriles portiones ſuccedunt. *cap. & quoniam.* 47. *Nouell. 22. de nupt. auth. collat. 4. tit. 1.*

Authen. in teſtamento.

1 *Parentes aut inſtituendi aut exheredandi ſunt.*

1 FIlii inſtituere † aut exhæredare parentes tenentur. *hoc text. authen in ſucceſſ. ſupr. de ſuis & legitim. hered.*

Authen. defuncto.

1 *Parentes quomodo liberis ſuccedant.*
2 *Auus defuncti fratrem excludit.*

1 PArentes † ſuccedunt liberis ſalua gradus prærogatiua. Liberi fratrũ ſuccedunt in ſtirpes, ipſi vero fratres in viriles. Auus in ſucceſſione † excludit fratrem
2 defuncti. Bart. Decius *conſil. 87. nu. 2.* Matthefil. *de ſucceſſ. ab inteſtat. 2 membr. 3. artic. princ. n. 11.* Roſellis *de ſucceſſ. ab inteſt. n. 81.* Alphan. *in reportat. n. 78 fol. 23.* Conarr. *in tract. de ſucceſſ. ab inteſt. n. 1. 2. 3.* Schurff. *conſil. 5. cent. 1.* Alex Pariſ. Weſenb. ad Bart. *hoc textu.* Vincent. de Franch. *deciſ. 25. & 47.* Anton. Teſſaur. & Blaſius Floretz Diatz *deciſ. 27.* Quid iure Saxon. quoad hui⁹ legis diſpoſitionem obſeruetur, vide Zobel *part. 3. differ. Saxon. 6. fol. 464. & 466.* in editit. Franciſc. Roman.

Ad Senatuſconſ. Orficianum.

TITVLVS LVI.

AD rubric. tit. & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bart. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Muſcul. Chætian. Viuium, *in ſyntagm. commun. opin. lib. 6. tit. 49.*

L. Si inteſtata. 1.

1 *Filij in ſucceſſione parentes excludunt.*

FIliorum † in ſucceſſione potior eſt conditio quam 1
parentum & fratrum, *hac l.* Bart. Salyc. Bald. Socin. *conſil. 123.* incip. *Proſequendo circa 2. queſtion. part. 1.*

L. Non pro numero. 2.

1 *Transmitti hereditas aſcendentis quando nequeat?*
2 *Tranſmiſſionis iure quatenus aſcendentes non gaudeant?*

HÆreditas † aſcendentis in cuius poteſtate filius 1
non fuit, dũ non fuit adita, ad deſcendentes tranſmitti non potuit. Bart. Pro numero ſuccedentium diuiditur hæreditas. Tranſmiſſionis † iure aſcendentes 2
non gaudent ſuccedentes emancipatis deſcendentib. Salyc. *ad hanc l.* Bald. *conſil. 104.* incip. *Viſo. part. 5.* Fulgoſ. *conſil. 35.* incip. *Proponitur.* Schard. ad Bart. *hoc textu.*

L. Matri inteſtata. 3.

1 *Matri quomodo ſuccedatur?*
2 *Hæreditati non renunciat per prætorem excluſus.*

MAtri † inteſtatæ ſuccedit filia citra agnitionem 1
poſſeſſionis boootum. Ius ciuile non excluditur tempore, licet prætorium excludatur. Salyc. Matri ſuccedit filius per Orficianum. Excluſus † per prætorem 2
non videtur renunciare hæreditati. Bald. *l. ſumm. de iure deliber. ſupr.*

L. Quotiens de. 4.

1 *Hæreditas prius ad filium quam ad patrem venit.*

DEſcendentes † in ſucceſſione præferuntur aſcen- 1
dentib. Bald. Hæreditas prius defertur filio quam patri. Salyc. *Nouell. 118. c. 1.*

L. Si qua illuſtris. 5.
Iunctis §§. ad finem.

1 *Spurius ex damnato coitu natus matri etiam illuſtri non ſuccedit, ſecus ſi ſit ex licito natus. & n. 2.*

MVlieri † illuſtri ſpurius legitimis extantibus non 1
ſuccedit, ſecus ſi ex licito coitu ſit natus. Salycet. Bald. Bartol Decius *conſil. 316.* incip. *in caſu.* Alban. Pariſ. Schard. ad Bart. *hoc text.* Chætian. *in ſyntag. com. opin. lib. 6. tit. 49. n. 2 fol 197.* Surd. *deciſ. 293.* Franch. *deciſ. 47. n. 3. & deciſ. 198.* Anton. Fab. *infr. ad tit. de legit. her. def. 7.* vbi notat ſpurios † & parentibus & inuicem ſibi ſuccedere, 2
modo oõ ſint nati ex damnato coitu & punibili ſecũdum ll. ciuiles. Pro intellectu legis vide Cagnol. *tom. 2. repetit. num. 36 fol. 352.* Gabriel Palæot. *in tract. de nothis & ſpuriis c. 13. n. 3.*

L. Quidam ancilla. 6.
Iunctis §§. ad finem textus.

1 *Ingenui ſunt ex ancilla manumiſſa nati.*
2 *Mora in libertatis præſtatione commiſſa quid operetur?*
3 *Nepos poſt mortem aui conceptus num ſuccedat.*

NAti ex ancilla moram paſſa in libertate ſunt inge- 1
nui & tam matri quam aliis ſuccedunt. Bart. Poſt moram † in præſtanda libertate commiſſam partus 2
naſcitur legitimus & matri ſuccedit, Salyc. *l. item prætor. ff. de ſuis & legitim. hered.* Sub hoc textu mouet Bald. quæſtionem de nepote concepto † poſt mortem aui 3
num ſuccedat? Pro affirmatiua, vide eundem Bald. *ad l. 1. C. de his qui ante apertas tabul.*

Digitized by Google

De legitimis hæredibus.

TITVLVS LVII.

AD rubric.tit.& materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyo. Bartol. Bald. Angelum, Caſtrenſem, Salycet. Cuiacium.

L. In ſucceßione. 1.

1 *Soror dotata ſuccedit.*

2 *Frater & ſoror conſanguinea ad ſucceßionem æqualiter admittuntur.*

1 TItuln coſanguinitatis † vel cognationis ſuccedit
2 ſoror etiam dotata, ſicut frater. Bald. Frater † & ſoror in ſucceſſione patris pari iure admittuntur, licet ex matribus diuerſis naſcantur. Salyc. Bart. Brunot. à Sole *in locu commun. vocab. clauſula. n. 57. fol.* 201. Teſſaur. & Diatz *deciſ. Pedemont.* 62. Pro intellectu leg. 1, vide Menoch. *conſil.* 187. *lib. 2. num.* 8. Ludolph. Schrader *conſil.* 3. *num.* 138. *part.* 1. Iacob. Mandell. *conſil.* 81. *n.* 6.

L. Si eius. 2.

1 *Aditionis tempus ſpectandum.*

1 IN hæreditate † acquirenda tempus aditionis inſpicitur. Bartol. Hæreditatem patri non quæſitam per filium, mortuo patre quærit filius pleno iure. Bonorum poſſeſſio longa patientia non probatur agnita. Bald.

L. Conſanguinitatis iure. 3.

1 *Soror filio fratru præfertur.*

1 SOror fratris † filio præfertur ciuili & prætorio iure. Bald. Salyc. Anton. Teſſaur. & Blaſius Floretz Diatz *deciſ.* 162. *n.* 4. Pro intellect. Iohan. Cephal. *conſil.* 698. *nu.* 17. *fol.* 332.

Authent. ceſſante.

1 *Fratrum liberi cum patruo in ſtirpes ſuccedunt.*

DEſcendentes & aſcendentes vbi non adſunt fratres & ſorores defuncti fratrumq; liberi cum hiſ-
1 ce † repræſentationis iure in ſtirpes ſuccedũt. *hoc textu.* Bartol. Bald. Salycet. Io. à Monte *in ſpeciali repetition. huius text.* Teſſaur. *deciſ.* 162. Alexan. Pariſ. Schard. Puteus ad Bart. *hoc textu.* Pro interpretatione textus, vide Fachin. *lib. 6. controuerſ. c.* 3. Iohan. Crot. *conſil.* 9. Quid iure Saxon. quoad huius textus diſpoſitionem ſit ſtatutum, vide Reinhart. *diff. Sax.* 28. *part.* 1. Zobel *differ.* 3. *part.* 3. *fol.* 457. & *part.* 3. *differ.* 17. *fol.* 521. Daniel Moller *ad conſtitut. Elector. Saxon. part.* 3. *artic.* 18.

Authen. Poſt fratres.

1 *Fratrum filij patruos excludunt.*

1 DEficientibus † aſcendentibus & deſcendentibus, fratribus item vtrinq; coniunctis & eorum filiis, fratrum filii excludunt patruos. *hoc text.* Salycet. Franchis *deciſ.* 99. *n.* 1. Brunorus à Sole *in locu commun. vocab. conſanguinei, fol.* 259. Hieron. de Cæuallos *pract. quæſt.* 225. Decius *conſil.* 87.

Authen. Poſt fratres.

1 *Vltra fratrum liberos ſucceßio non in ſtirpes ſed in capita fit.*

2 *Filius primogeniti num patruo in ſucceßione præferatur.*

1 VLtra fratres † fratrumq; filios vocantur ad ſucceſſionem gradatim proximiores in capita, nõ in ſtirpes. Salycet. Ludolph. Schrader *conſil.* 3. *n.* 136. *vol.* 1. Forſter *de ſucceſſ. lib.* 4. *cap.* 3. *concluſ.* 3. Sub hoc textu mouet
2 Bartol. quæſtionem de ſucceſſione † primogeniti filii in regno, num huius vel patrui conditio ſit potior. Vltra Bart. vide ad hanc quæſt. Alexan. Schard. Pariſ. Puteum *in addit. ad Bart. hoc textu.* Tiraq. *de iur. primog. q.* 40. And. Fachin. *lib.* 6. *contro. cap.* 2. Andr. Knichen *de Sax. non prou. iur. verb. electorum, c.* 3.

L. Si aut nullum. 4.

1 *Hæreditas adiri poteſt ſine agnitione bonorum.*

2 *Teſtamento pupilli minus legitimo agnati non excluduntur.*

NIhil & inualidum æquiparantur. Hæreditas iure agnationis † delata poteſt adiri de iure ciuili ſine 1
agnitione bonorum. Salycet. Teſtamentum † pupilli 2
dum non eſt legitimum per hoc agnati non excluduntur. Bald. *hic & ad l. fin. ſupr. de teſtam. milit.* Iaſon *in l. 2. col.* 8. *in vlt. notab. ſupr. de ſucceſſ. edict.*

L. Ad inteſtati. 5.

1 *Agnatorum in ſucceßione potior olim cauſa erat quam cognatorum.*

OLim agnati † cognatis in ſucceſſionibus præfere- 1
bantur, *hac l.* Salycet. Bartol. De huius correctione, vide *Nouell.* 118. *c.* 3. & 4.

L. Defunctis. 6.

1 *Frater filiis abſtinentibus ad ſucceßionem admittitur.*

FIliis abſtinentibus † & repudiantibus frater defun- 1
cti ſuccedit. Salycet. Bartol. *conſil.* 127. incip. *in quæſtione.* Pro intellectu, vide Gnzad. *ad l. qui ſe patri. C. vnde liberi.*

L. Patruo. 7.

1 *Patruus olim matertera in ſucceßione præferebatur.*

PAtruus † vel agnatus quondam in ſucceſſione præ- 1
ferebatur matertere cognatæ. Bart. Bald. & Salycet. Fulgoſ. *conſil.* 73. incip. *paterfamilias.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.*

L. Si his de quorum. 8.

1 *Apud hoſtes defuncto beneficio l. Corneliæ ſucceditur.*

AGnati vocantur † ad ſucceſſionem defuncti apud 1
hoſtes beneficio legis Corneliæ. Salycet. Bartol. *l.* 32. *ſupra, qui teſtam. facer.*

L. In ſucceßione. 9.

1 *Auo materno in ſucceßione olim ſoror præferebatur.*

SOror † quondam præferebatur auo & auiæ mater- 1
nis. Bald. De correctione, vide *Nouell.* 118. *c.* 3.

L. Sciant. 10.

1 *Succeſſores pupilli quando non admittantur.*

PVpillo † in pubertate mortuo ſucceſſori ſi ipſi ſu- 1
perſtiti congruo tempore non petierint tutorem, priuantur ſucceſſione. Bart. Bald. & Salycet. Næuizan. *in ſylua nupt. lib.* 2. *n.* 52. Roman *ſingul.* 224. incip. *Tu habes.* Cacheran. *deciſ.* 58. *n.* 29. Pariſ. *conſil.* 84. *n.* 21 *lib.* 2. Alphan. *n.* 225. *in reportat.* Vincent. de Franch. *deciſ.* 167. *n.* 9. Surd. *deciſ.* 48. *n.* 5. Hippol. de Marſil. *ſingul.* 302. Anton. Gabr. Roman. *in commun. concluſ. tit. de tutel. concluſ.* 1 *nu.* 3. *lib.* 6. Pro intellectu legis, vide Iohan Gutierretz *in tractat. de tutel. part.* 1. *c.* 16. *n.* 79. & *ibid. n.* 33. 46. 77.

L. Si ab eo. 11.

1 *Reſcripti principalis emancipato ſucceßionem reſeruantis vis.*

2 *Succeßiones ab inteſtato ſunt reciprocæ.*

REſcriptum † principis reſeruans emãcipato agna- 1
tionis iura ſiue ius ſuccedendi, intelligitur reſeruare tam actiue quã paſſiue, Salycet. Succeſſiones † ab 2
inteſtato ſunt reciprocæ vel viciſſitudinariæ. Salycet. Reſeruatio idem operatur in quolibet extremorum & correlatiuorum. Bald.

L. Si maior quinquaginta. 12.

1 *Partus quinquagenariæ legitimus eſt.*

PArtus † natus ex muliere etiam quinquagenaria 1
eſt legitimus & ideo ad ſucceſſionem admittitur. Salyc. *l. ſancimus. ſupr. de nupt.* Menoch. *lib.* 5. *præſumpt.* 24. *n.* 6. Fulgoſ. *conſil.* 212. Schard. ad Bart. *hoc textu.*

L. De emancipatis. 13.

Iunctis §§. ad finem textus.

1 *Emancipato per reſcriptum principis quomodo ſuccedatur.*

Si fi-

1 SI filius emancipatus † per ſacrum reſcriptum deceſſerit, ſuperſtitibus patre & fratribus, pater eius hæreditatis habet vſumfructum, fratres vero proprietatem, exceptis bonis maternis, in quibus vterini præferuntur aliis fratrib. Salycet. Bart. Bald. Corneus *conſil.* 209. incip. *Conſtat part.* 4. *& conſil.* 311. incip. *hec conſultatio.* Schard. ad Bart. *hoc text.* Bart. Socin. *conſil.* 89. *nu.* 22. *lib.* 4. Teſſaur. & Diatz *deciſ.* 27. Franch. *deciſ.* 59. *n.* 3. Matheſilan. *de ſucceſſ. ab inteſt. num.* 19. 20. 22. *fol.* 619.

L. Lege duodecim. 14.
Iunctis §§. ad finem.

1 *Fœminæ æque ac maſculi hodie ſuccedunt.*

1 FOeminæ iure † agnationis ſuccedunt ſicut maſculi ſublato iure quod contrarium inducebat. Bart. Salycet. Bald. Alex. *conſil.* 75. *lib.* 5. *nu.* 10. Schard. & Pariſ. ad Bartol. *hoc textu* Teſſaur. *deciſ.* 162.

L. Meminimus. 15.
Iunctis §§. ad finem.

1 *Emancipatus æque atque ſuus ſuccedit.*

1 FIlius † emancipatus ſuccedit ad ſimilitudinem ſuorum. Nepos ex filio emancipato neceſſario non inſtitui debet. Bartol. Ant. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *deciſ.* 162. *n.* 4. Prō interpretat. vide Marcum Ant. Aquilin. *ad l. Gallus. n.* 130. *de liber. & poſthum.*

Communia de ſucceſſionibus.
TITVLVS LVIII.

AD rubr. tit. & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtren. Salyc. Cuiac.

L. Scire debuiſti. 1.

1 *Emancipato quomodo ſuccedatur?*

1 AD ſucceſſionem † fratris emancipati pariter vocantur frater emancipatus cum ſorore in poteſtate exiſtente. Bartol. Bald. Salycet. *l. vlt tit. præced.* Hieron. de Cæuallos *in pract. quæſt. c.* 59. *n* 5. *&* 19.

L. Si pater. 2.

1 *Tutor propioris conſobrini quatenus rationum reddendarum ergo conueniatur?*

2 *Hæreditas primi defuncti ab herede ſecundo vindicari poteſt.*

1 TVtor † propioris conſobrini poteſt conueniri ab agnato eius hærede, vt reddat rationem admini-
2 ſtratæ tutelæ. Bald. Hæres hæredis † poteſt hæreditatem primi defuncti vendicare. Bart. Quoad tranſmiſſionem non refert an hæreditas ſit acquiſita iure ciuili aut prætorio. Salycet. *l.* 12. *ſupr. arbitr. tutel.*

L. Vitrico. 3.

1 *Vitricus priuigno non ſuccedit.*

1 VItrico † in bonis priuigni nulla ab inteſtato ſucceſſio debetur, *hac l.* Salycet. Bartol. Bald. *l. affinitatis. hoc tit.*

L. Seruus. 4.

1 *Seruus ſucceſſorem non habet.*

1 SEruus † non habet ſucceſſores; *hac l. l. penult. ſupra ad Sylan. l. fin. ſupr. ad Orfitian.*

L. Amitæ. 5.
§ Nam ſi.

1 *Priuignus nouercæ mediante perſona fratris conſanguinei ſuccedere poteſt.*

2 *Amitæ quomodo ſuccedatur?*

3 *Aliorum è perſona interdum quædam conſequimur?*

1 PRiuignus † nō ſuccedit nouercæ per ſe, ſed per mediam perſonam natorum ex ea, qui ſunt fratres ſui
2 ea latere patris. Bald. Ad ſucceſſionē † amitæ filii præ nepotibus vocantur, & in ſucceſſione amitinorum potiores ſunt eorum fratres cōſanguinei tantum vel vterini, quam eorum amitini, & fratribus non extantibus amitini vocantur. Salycet. Bartol. Bald. ex hoc text. notans, quod aliqua † conſequantur mediantibus aliis, 3
quæ immediate in perſona ſæpe non conſequimur. Cuiac. *lib.* 12. *obſer. c.* 7. Papo *ad conſuetud. Burbon.* § 198 *fol.* 189. Bald. *ad l. fine apud. n.* 12. *C. de tranſact.*

L. Auunculo. 6.

1 *Affines vxoris marito non ſuccedunt?*

2 *Auunculus conſobrino præfertur.*

AFfines † à latere vxoris, marito non ſuccedunt. *hoc textu.* Salycet. Ex hoc textu notat Bartol. quod in 1
ſucceſſione † auunculus præferatur conſobrino. idem 2
notat Bald *ad hanc l* Iohan. Auerpach *lib.* 4. *epiſtol. cap.* 7. Delrio *ad hanc l.*

L. Affinitatis. 7.

1 *Affinitas nullam ſucceſſionem tribuit?*

AFfinitatis † intuitu ſucceſſio nulla defertur, *hac l.* 1
Bartol. Bald. Salycet.

L. Antequam. 8.

1 *Teſtamentum ſucceſſioni ab inteſtato locum non relinquit.*

2 *Cauſa teſtati potior eſt cauſa inteſtati.*

QVamdiu † ſupereſt ſpes ſuccedendi ex teſtamento 1
ſucceſſioni ab inteſtato non eſt locus. Bart. Bald. Salycet. Cauſa teſtati præfertur † cauſæ inteſtati. *l.* 1. *ſu-* 2
pra de natural liber. Fulgoſ. *conſil* 90. *l.* 39. *iunctis remiſſ. ff. de acquir. hered. l.* 1. *ſupr. de bonor poſſeſſ. ſecun. tab. l. quamdiu,* vbi Maynet. & Petr. Faber *de reg. iur.*

L. Ancillæ. 9.

1 *Contubernij prætextu ſucceſſio non defertur.*

COntubernii prætextu † dum de matrimonio non 1
conſtat, ſucceſſio minime defertur. Bartol. Bald. & Salycet. *l. ſi liber homo, infr. de liberal. cauſa.*

L. Nutritoribus. 10.

1 *Nutrimentorum ius ſucceſſionem non tribuit.*

IVre nutrimentorum † ſucceſſio non defertur nec ac- 1
quiritur. Bartol. Bald. Salycet. *l. fin. infr. de infantib. expoſitis.* Vinc. de Franch. *deciſ.* 198. *n.* 5. *&* 6. Teſſaur. *deciſ.* 118. *in fin.*

Authen. Omnes peregrini.

1 *Teſtamentum peregrinorum validum.*

2 *Hoſpitis de bonis peregrini quid retinentis pœna.*

3 *Peregrinis in Gallia rex ſuccedit.*

4 *Per quæ quis peccat per eadem punitur.*

5 *Peregrini repreſſaliis grauandi non ſunt.*

6 *Repreſſalia vnde originem habeant?*

ADuenæ † & peregrini ſi decedunt teſtati, eorū vo- 1
luntates debent ſeruari, & ſi inteſtati decedūt bonorum nihil ad hoſpitem perueniet. Hoſpites † de ta- 2
libus bonis quid retinētes triplum epiſcopo loci reddunt, & teſtandi facultatem amittunt. *hoc text.* Quatenus nunc peregrinis † in Galliis iure Albinagii rex 3
ſuccedat, vide Rebuff. *in proœm. conſtitut. Gallicar. gl.* 5. *nu.* 82. Et de quota hæreditatis danda magiſtratui ſi hæreditas in peregrinum transferatur territorium. Iohan. Bodin. *de Repub. lib.* 1. *c.* 6. *nu.* 62. Geraud. de Maynard. *des ſingul. & notab. quæſt. de Droit. Eſcrits liur.* 6. *chap.* 98. *n.* 1. Ioh. Koppen *deciſ.* 5. Iohan. Dauth *in comment. de teſtam. rubr. materia circa quam. lim.* 14. *n.* 69. Ex hoc textu etiam notatur: Pœnam † ea eo, quo quis peccauit deſumēdam. 4
Bart. autem innuit peregrinos † repreſſaliis nō eſſe im- 5
pediendos aut detinendos. De repreſſaliis † vnde ori- 6
antur Mynſing. *obſer.* 1. *Imp. Cam. cent.* 6. Quando concedantur. Menoch *conſil.* 675. *n.* 32. Symphor. Supplic. Imper. Cam. *tom.* 1. *part.* 1. *tit.* 5. *de arreſt.* Petr. Heig. *in miſcell. quæſt. part.* 1. *cap.* 12. De repreſſal. odio ac prohibitione. Symphor. Supplic. Imper. Cam. *tom.* 2. *part.* 3. *tit.* 7. *n.* 61. 62. 63. *fol.* 172.

L. San-

Digitized by Google

L. Sancimus quemadmodum. 11.
§. Cumque nemo.

1 *Conſanguinei fratres in paternis, vterini in maternis ſuccedunt.*

1 CONſanguinei † ad paterna, vterini ad materna admittũtur bona, Bald. In bonis maternis frater ſuccedit fratri, patre excluſo, vſufructu integre ei ſeruato. Bart. Angel. *in l. 2. § legatũ. ff. de iudic. l. quemcunque, infr. de bon. quæ liber.*

Authen. Itaque.

1 *Fratres vtrinque coniuncti ex altero tantum latere coniunctis præferuntur.*

1 FRatres † ex vtroq; parente coniuncti in ſucceſſione fratris inteſtati præferuntur aliis ex altero latere tantum parenti coniunctis in omnibus bonis. Duæ rationes, duo item vincula ſuperant & magis ſtringunt. Bart. Bald. & Salycet. Pariſ. ad Bartol. Matheſilan. *de ſucceſſ. ad inteſtato. 2. memb. 3. artic. principal. n. 12. & 13.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Euerhard. ſen. *conſil.* 44. Couarru. *de ſucceſſ. ab inteſt. n. 2.* Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *deciſ.* 27. Brunor. à Sole *in locis commun. vocab. conſanguinei. num. 1. fol. 259.*

De bonis maternis.

TITVLVS LIX.

1 AD rubric. tit. & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Arnold. à Reiger *in Theſſaur. iuris, ſub vocab. bona materna & bona mulieris, lit. B. à nu. 62. ad 68. fol. 145. & 146.* Anum Pinell *in ſpecial. commen. ad hũc tit.* Viuium, Suaretz, Villalob. *in ſyntag. com. opin. lib. 6. tit. 50.*

L. Res quæ. 1.
Iunctis §§. ad finem.

1 *Pater in bonis maternis filij vſumfr. habet.*
2 *Maternorum bonorum proprietatem filius, vſumfructum pater habet.*

1 PAter vſumfructum † habet in rebus maternis filio
2 delatis. In rebus † ac bonis maternis filio competit proprietas, patri vſusfructus, cum plena adminiſtratione, alienatione excepta. Bartol. Io. Dilect. *in tract. de Arte teſtandi cautel. 1. in fin. l. ſi. §. ſi ff. de verb. oblig.* Bald. *conſil.* 448. incip. *Quæritur, part. 1.* Alban. Alexan. Puteus *in addit. Bartol hoc textu.* Goid. Pap. *conſil.* 15. Bart. *conſil.* 41. Cæpoll. *conſil.* 58. Pro intellectu vide Aluar. Valaſc. *deciſ.* 57. *lib. 1.* Hierony. Marilian. *deciſ.* 48. *fol.* 237. Quid iure Sax. quoad huius legis diſpoſitionem ſtatutum extet, vide Fachſ. *diff.* 19. Zobel *part. 3. diff. 5. fol.* 461. 462.

Authen. Niſi tricennale.

1 *Maternũ bona 30. annis contra puberem præſcribuntur.*

1 PEr præſcriptionem † triginta annorum quæritur vtile dominium contra puberẽ, & ſui iuris exiſtentem non contra pupillum, Salycet. Bartol. Bald. Pariſ. Alexan. Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Ioban. Meichſner *in deciſ. Imper. Cam. tom. 3. deciſ. 1. n. 6. fol. 6.* Vaſq. *lib. 2. controuerſ. antiq. cap.* 54. Pro interpretatione textus, vide Petr. Gilken. *in tract. de præſcript. lib. 1. c. 3. n. 44.*

L. Quicquid auus. 2.

1 *Bonorum maternorum nepotis vſumfructum auus habet.*
2 *Bona materna filij vel nepotis an à patre vel auo vendi poſſint?*

1 IVre poteſtatis † ita quæritur vſusfructus auo paterno in bonis obuenientibus nepoti à linea materna ſicut patri, alienandi tamen licentia ac poteſtate interdicta, Baldus, Bartolus, Salycet. Romanus *conſil.* 503.
2 incip. *Diligenter.* Schard. An autem † auus & pater vendant res filii ac nepotis maternas ſine iudicis decreto? Afflict. *deciſ.* 393.

L. Si v[illegible]a. 3.

1 *Emancipatis in vſufructu bonorum maternorum quomodo ſuccedatur?*

IN bonis † emancipatis filiis delatis, pater ſuccedit in 1
vſufructu pro virili, ſi ſunt in poteſtate in totũ. Idem in nepotibus iuris eſt, Bartol. Bald. & Salycet. Roman. *ſingul.* 387. Decius *conſil.* 370. incip. *Viſo.* Pinellus *in repetit. huius l.* Cephal. *conſil.* 103. *vol.* 1. Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Anton. Gabriel Roman. *in commun. concluſ. tit. de fideicommiſſ. concluſ. 6.* Teſſaur. & Diatz *deciſ.* 188. Brunorus à Sole *in locis communib. vocab. auus. fol.* 104. Pro interpretatione legis vide Ludouic. Molinam *in comment. de primogen. Hiſpanor. pag. 378. num. 52. colum. 2.* Vincent. de Hondedæis *conſil. 51. num.* 38. Ruinum *conſil.* 143. *num.* 8. *lib.* 2.

L. Omnem ambiguitatis. 4.

1 *Vſumfructum in bonis filiorum pater ad ſecundas tranſiens nuptias non perdit.*
2 *Matrimonium primum durat, donec ad ſecundum perueniatur.*

PAter † tranſiens ad ſecundas nuptias non perdit 1
vſumfructum ſibi quæſitum in rebus filiorum, *hoc textu.* Salycet. Bartol. Bald. Ex hoc textu notat Bartol. quod in priori † matrimonio quis dicatur ſtare, do- 2
nec ad ſecundum perueniat. De qua concluſione vide Alexan. *ad l. quadam puella, de iuriſdict. omn. iudic.* Caſtrenſ. *conſil.* 120.

De bonis quæ liberis in patris poteſtate conſtitutis acquiruntur & eorum adminiſtratione.

TITVLVS LX.

AD rubric. tit. & materiam, vide Buttigar. Odofred. Cynum, Bartol. Bald. Angel. Caſtren. Salycet. Vezinum, Bellacumb. Viuium, *lib. 6. ſyntagm. commun. opin. tit. fin.* Ludou. Fachſ. *different. iuris Saxon.* 19. Zobel *part. 3. differ. 5. fol. 461. & 462.* in edit. Franciſc. Roman.

L. Cum veneranda. 1.

1 *Lucra nuptialia filij ad patrem vſufructutenus ſaltem pertinent.*

LVcra † nuptialia non acquiruntur patri per filium, 1
niſi quoad vſumfructum, ſicut nec bona materna, Salycet. Bartol. Bald. Ludouic. Roman. *conſil.* 406. *num.* 4. Decius *conſil.* 67.

L. Conſtitutionibus. 2.

1 *Lucra nuptialia quatenus filiis pleno iure reſeruentur.*

LVcra nuptialia † ex bonis patris profecta, pleno iu- 1
re quis cogitur filiis reſeruare. Bartol. Bald. Salyc. *l. fin. ſupr. commun. vtriuſque iud.* Roman. *conſil.* 406. incip. *quæſtio.* Boer. *deciſ. 7. num. 1.*

L. Quod ſcitis. 3.
Iunct. §. Sin autem.

1 *Lucris in nuptialibus quomodo filiis ſuccedatur?*

FIliifamilias † in lucris nuptialibus ſuos habent hæ- 1
redes. Hiſce morientibus auus paternus quoad vixit in lucris nuptialibus habet vſumfructum, moriente vero auo paterno, proprietas donationum nuptialium ad maternum auum redit, *hac lege.* Bartol. Bald. & Salycet. Alexand. Pariſ. Alban. ad Bartol. *hoc textu* Vincent. de Franch. *deciſ. 59. num. 4.* Fulcus *ſingul. 113. num. 4 & 7. lit. D.* Crauet. *conſil.* 113. Roman. *conſil.* 471. Bald. *conſil. 446. part. 4.* Bartol. *conſil.* 215. Cuman. *conſil.* 122. Pro intellectu legis, vide Petrum de Rauenn. *ſingul.* 49. Hierony.

Digitized by Google

ronymus de Cæuallos *in pract. quaſt opin. commun. contra commun. c. 102.*

L. Quæcunque res. 4.
Iunctis §§. ad finem.

1 *Bona patri non acquiſita ad quos heredes filius tranſmittat?*

2 *Lucra nuptialia ad quos heredes perueniant?*

1 BOna quæ † patri non acquiruntur moriens filius tranſmittit primo ad filios, ſecundo ad fratres, ter-
2 tio ad parentes. Lucra nuptialia † aliaue aduentitia bona acquirũtur quoad vſumfructũ parentibus, in quorum poteſtate ſunt acquirentes liberi. Proprietas autẽ talium lucrorum morientibus parentibus ad liberos, deinde ad fratres vterinos & conſanguineos, dehinc ad vterinos tantum, denique ad parentes peruenit. Bald. Bartol. *in l. poſt dotem. 3. quaſt. ff. ſolut. matr.* Iaſon *ad l. 2. §. quod ſi patru, eod. tit.* Alex. & Pariſ. ad Bart. *hoc textu.*

L. Non ſine ratione. 5.

1 *Sponſa quatenus appellatione vxoris veniat?*

1 TAm acquiſita † à ſponſa quam vxore patri quoad fructum non proprietatem proſunt. Appellatione vxoris continetur ſponſa ex interpretatione extenſiua. Bartol. Bald. Salyc. Decius *conſil.* 445. incip. *In caſu.* Hieron. Schurff. *conſil. 9 cent. 3.*

L. Cum oportet. 6. vſque ad authen. excipitur.

1 *Aduentitiorum proprietas ad filium, vſufructus ad patrem pertinet.*

1 IN aduentitiis † quæritur filio proprietas, vſusfructus patri, exceptis caſtrenſib. Bartol. Bald. Salycet. Aſcanius Clementin. *in tract. de patria poteſtat. c. 6. effect. 2. n. 7.* Bellon. *lib. 3. ſupputat. c. 8. & lib. 4. c. 5.* Viuius *lib. 1. commun. opin in verb. pater habet.* Riminald. *ad §. 1. Inſtitut. per quas perſon. num. 42. & 48.* Alphan. *in report. num. 973.* Mantica *de coniectur. vlt. volunt. lib. 8. tit. 16. n. 1.* Petr. Surd. *deciſ. 169.* Hierony. de Cæuallos *in pract. quaſt. opin. commun. contra commun. 152.*

Authen. Excipitur.

1 *Vſusfructus ne patri in bonis filio relictis acquiratur teſtator cauere poteſt.*

1 COntra expreſſam † voluntatem & prohibitionem teſtatoris patri non acquiritur vſusfructus in bonis filii. Bart. Bald. & Salycet. *l. ſi vſusfructus. §. ſi ita. ff. de vſufruct. legat.* Cuman. *conſil.* 82. incip. *Caſus talis.* Bald. *conſil.* 168. incip. *proponitur, part.* 5. Bartol. *conſil.* 118. Pariſius; Schard. Alex. *in addit. ad Bartol hoc text.* Vinc. de Franch. *deciſ. 161. n. 1. & 3.* Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *deciſ.* 157. Pro intellectu legis, vide Iohan. Cephal. *conſil.* 679. *n.* 21. *fol.* 269. Ludonic. Molinam *in comment. de primogen. Hiſpanor. lib. 1. n. 33. fol. 151.*

Authen. Item hareditas.

1 *Vſumfructum in bonis filij quando pater non habeat?*

1 QVando pater † habet conſortium proprietatis nõ haber vſumfructum in bonis filii. Bald. Areti. *conſil.* 72. Bald. *conſil.* 324. incip. *Omiſſis. part.* 5. Barbat. Pariſ. Alban. ad Bart. *hoc textu.* Teſſaur. & Diaz *deciſ. 156. num. 2. & 3.*

Authen. Idem eſt.

1 *Vſumfructum in bonis filiorum amittunt parentes ſine cauſa diuortium tentantes.*

2 *Vſumfructum num retineat pater monaſterium ingrediens?*

3 *Pater adminiſtrans bona filij ſatiſdare & rationes reddere non tenetur.*

4 *Vſumfructum in dimidia bonorum emancipati parte pater habet.*

5 *Hypotheca tacita in bonis patris adminiſtratoris filio cõceſſa à quo tempore incipiat?*

VBi parentes † ſine legitima cauſa diuortium tentarunt, ibi vſumfructum in bonis liberorum amittunt, *hoc text.* Sub hoc textu mouet Bartol. quæſtionem de patre † ingrediente monaſterium, num vſumfru- 2
ctum retineat. Francus *conſil.* 72. Cuman. *conſil.* 82. incip. *Caſus talis.* Pariſ. Alex Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Riminald. *ad §. hoc quo. n. 24. Inſtit. per quas perſon.* Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem ſit ſtatutum, vide Zobel *part. 2. differ. iuris Saxon. 58 fol. 424.*

§. Non autem. vſque ad
§. Cum autem.

Adminiſtratio † paterna eſt libera ab hypotheca, ab 3
onere reddendæ rationis, ab omni contradictione, nuda alienatione adempta pater de acquiſitis cõtemplatione vſusfructus liberam habet diſpoſitionem. Bart. Bald. Salycet. Socin. *conſil.* 34. incip. *Proſequendo ordinem, vol. 1.* Bald. *conſil. 75. lib. 5.* Alexan. & Schard. ad Bart. *hoc §.* Aſcan. Clementin. *in tract. de patr. poteſt. c. 6 eff. 2.* Coſta *in tract. de rata. quaſt. 31. n. 8.*

§. Cum autem.
Ad §. Sed cum tacitus.

In præmium † emancipationis de aduẽtitiis eman- 4
cipati bonis pater dimidium habet vſumfructum, licet in emancipatione nihil de eo ſit cõuentum, *hiſce §§.* Salyc. Bart. Bald *argum. l. ſi lenones, ſupr. de epiſcop. audient.* Cuman. *conſil.* 82. incip. *Caſus talis.* Pariſ. ad Bart. *hoc §.* Iaſon *ad authent. ingreſſi in fin. C. de ſacroſan. eccleſ.* Pinell. *ad l. 1. 2. part. n. 51. C. de bon. matern. fol.* 150. Roman. *ſingul.* 547. Hippol. de Marſil. *ſing.* 518.

§. Sed cum tacitas.

Tacita hypotheca † in rebus patris filio conceſſa 5
competit à tempore inchoatæ adminiſtrationis, non à tempore malæ geſtionis. Salyc. *ad hunc §.* Bart. Socin. *conſil. 61. col. 1. vol. 1.* Anton. Neguſant. *in tract. de pignor. 2. part. 4. membr. princip. num. 12.* Alban. ad Bart. *hoc §.*

L. Cum multa. 7.

1 *Donata à principe vel eius coniuge bonorum inſtar caſtrenſium ſunt.*

DOnata à principe † vel huius coniuge ad inſtar ca- 1
ſtrenſium nõ quæruntur patri quoad vſumfructũ. Salycet. Bald. Bartol. Iaſon *ad l. ex imperfecto, num. 3. C. de teſtam.* Gomez *ad §. actiones, num. 15. de action.* Decius *ad authent. ex teſtamento, C. de collationib.* Alphan. *in reportat. num.* 106. Iohan. Dauth *in comment. de teſtam. rubr. qui teſtamenta, n. 168.* Alex. *conſil. 195. n. 1. lib. 2.*

L. Non ſalum. 8.
Iunctis §§. vſque ad
§. neceſſitate.

1 *Hareditatem à filio repudiatam pleno pater iure acquirit.*

2 *Pater quando inuitus filio in iudicio conſentire teneatur.*

3 *Curator non minoris perſona ſed bonis datur.*

4 *Caſtrenſia bona quando ad patrem pleno iure perueniant?*

5 *Hareditatis in aditione concurrens patris & filij voluntas quid operetur?*

6 *Pater pro ſolutione æris alieni bona aduentitia vendere poteſt.*

7 *Legata & fideicommiſſa ante omnia ſunt ſoluenda.*

8 *Pater vſufructuarius liberos alere tenetur.*

9 *Pater hareditatem filio infanti delatam adire poteſt vel repudiare.*

FIlius hæreditatem † aliaſque res oblatas recuſans 1
aut repudians patri ad acquirendum illas, pleno iure anſam dat. Bartol. & Bald. *conſil. 144. lib. 2.* Viuius *lib. 1. commun. opin. in verb. filiusfamilias.* Schard. Alexand. Pariſ. *in addit. ad Bart. hoc textu.*

§. Neceſ-

§. Neceſſitate.

§. Sin autem in fecunda.

§. Similique modo.

2 In rebus, in quibus † patri non quæritur vſusfructus,
inuitus tenetur pater conſentire in filii commodum,
in iudicio. Cum filius ſibi quærit, per curatorem datum
3 adminiſtrabir. Filiusfamilias, ſi eſt minor † non datur
curator perſonę ſed bonis. Bart. Socin. *ad c. in pertract an-du. n. 11. de iuram. calum.* Caſtrenſ. *conſ.* 55. Barbat. *conſil.* 46.
Gozadin. *conſil.* 94. *n.* 22. Ruin. *conſil.* 24. & 28. *lib.* 4 Alex.
Pariſ. Schard. ad Bartol. *ſub hiſce* §§. Marth. de Afflict. &
Cæſar de Vrſyll. *deciſ.* 393. *nu.* 2. & 3. Vincent. de Franch.
deciſ. 35. Roman. *conſil.* 322. Marſil. *ſingul.* 40.

§. Similique modo.

4 De caſtrenſibus † bonis quod filius recuſat ad pa-
trem pleno iure reuertitur. *hoc* §. Bartol. & Bald. Imola
ad l. ſi quis mihi, §. iuſſum. ff. de acquir hæred. Ludouic. Ro-
man. *ad l. ii qui hæres, eod. tit.* Alex. ad Bartol. *hoc* §.

§. Vbi autem.

5 Vbi voluntas † patris & filii concurrit in adeundo
pater habet tantum vſumfructum & actiones intentat
filii conſenſu & ſumptus de ſuis bonis confert. Salyc.
Bartol. Alex. & Pariſ. ad Bartol. *hoc* §. Pro interpretatio-
ne §. vide Andr. Fachin. *lib.* 6. *controuerſ. c.* 39.

§. Sin autem æs alienum, vſque ad §.

Ipſum autem.

6 Si æs † alienũ eſt in hæreditate aduentitia pater prò
ſolutione poteſt bona vendere. Idem in mora exiſtens,
7 de ſuo vſuras ſoluere cogitur. Legata autem † & fidei-
commiſſa, ſi bona ſufficiant ad ſolutionem debiti, an-
te alia debita ſunt exſoluenda. A cautione & redditio-
ne rationum pater vſufructuarius liberatur. Salyc. Fu-
ſcus *ſingul.* 109. *lit. D. fol.* 142. Pro interpretat. horum §§.
vide Iohan. Gutierretz *in tract. de iuram. confirmat. part.* 1.
c. 4. *num.* 11.

§. Ipſum autem filium. Iunctis §.

Ad. §. Vbi autem puerilia.

8 Pater † vſufructuarius tenetur alere liberos, & ci-
tra æris alieni ſoluendi neceſſitatem, bona filii aut li-
berorum pater alienare nequit. Item filius proprieta-
rius inuito patre vſufructuario in præiudicium vſuſ-
fructus bona alienare nequit. Salyc. Ioh. Crot. *conſil.* 67.
n. 40. Roman. *conſil.* 471. Teſſaur. & Dietz *deciſ.* 211. Cra-
uet. *conſil.* 917. *n.* 15. Anton. Gabr. Roman. *in com. concluſ. tit. de aliment. concluſ.* 1. *n.* 6. Coſta *de facti ſcient. centur.* 2. *diſ.*
47. *n.* 4. Martin. Coler. *in tract. de aliment. lib.* 2. *c.* 2. *n.* 3. & 8.

§. Vbi autem, iunctis §§. Non

autem: Quæ in legatis.

9 Pater † hæreditatem infanti delatam ſolus nomine
infantis adire poteſt vel repudiare. Aduerſus repu-
diationem autem filius adultus reſtitutionem in inte-
grum petere poteſt. Pater adiens poſt filii repudiatio-
nem oneribus hæreditatis ſolus implicatur, *hiſce* §§.
Salycet. Ioſeph. Ludouic. *deciſ. Peruſ.* 13. *nu.* 9. *part.* 1. Boer.
deciſ. 120.

De hæreditatibus decurionum, nauiculariorum, cohortalium, militum & fabricenſium.

TITVLVS LXI.

AD rubric. tit. & materiam, vide Bartigar. Odofred.
Cyn. Bart. Bald. Angel. Caſtr. Salyc. Cuiac.

L. Si quis nauicularius. 1.

1 *Collegium quatenus collegiato ſuccedat.*

2 *Collegia non approbata ſucceſſionum commodo indigna ſunt.*

1 COllegium † ſuccedit collegiato decedenti ab in-
teſtato, hærede non extante & fiſcum excludit.
Bald. & Salycet. Bartol. Matthæſilan. *in tract. de ſucceſſ. ab inteſtat. in vlt. artic. principal.* Alex. *in addit ad Bart. hoc text.*
Oliuer. Textor *in tr. de ſucceſſ. ab inteſt. ad fin. operis n.* 124.
Benedict. Capra *conſil.* 156. *in* 2. *dubio.* Ant. Peregrin. *in tr.*
de iure ac priuil. fiſci. li. 4. *tit.* 3. *n.* 11. *fol.* 293. Quatenus † autẽ
collegia non expreſſe approbata ſucceſſionum cõmo- 2
dis ſint indigna, vide Bald. & Alex. *ad l. ſi quis mihi bona,*
§. *ſeruus, de acquir. hæred.* Anton. Peregrin. *alleg. tract. de iu-re & priuileg fiſci, lib.* 3. *tit.* 12. *n.* 5. *fol.* 218.

L. Vniuerſis. 2.

1 *College quatenus militi legionario, item vexillifero ſucce-dant?*

LEgionario militi, † item vexillifero & comitatenſi 1
hæredes ab inteſtato non habenti ſuccedont præ
fiſco, collegæ & commilitones qui ſub eadem legio-
ne, eodem vexillo, cum defuncto militarunt, *hac l.* An-
ton. Peregrin. *in tract. de iure & priuileg fiſci. lib.* 4. *tit.* 3. *nu.*
13. *fol.* 294.

L. Si quis cohortali. 3.

1 *Cohortales cohortalibus ſuccedunt.*

COhortales † cohortalibus hæredibus ab inteſtato 1
carentibus fiſco excluſo ſuccedunt. *hoc textu.* Qua-
tenus ad horum exemplum ſocius liberalitatis princi-
pis ſuccedat ſocio fiſco excluſo, clerico ſuccedat eccle-
ſia, liberto patronus, notat Peregrin. *alleg. tract. de iure fi-ſci. lib.* 4. *tit.* 3. *n.* 8. 9. 10. Bellamera *conſil.* 25. *n.* 5. Rota *in de-ciſ.* 7. *de teſtam. in antiq.* Vbald. *in tract. ſucceſſ. ab inteſt. in vlt. parte prope finem.* Oldrad. *conſil.* 17.

L. Inteſtatorum curialium. 4.

1 *Curialium à ſucceſſione quando fiſcus excludatur.*

2 *Hoſpitalia in expoſitorum ſucceſſione fiſcum excludunt.*

3 *Tutor an in ſucceſſione pupilli fiſco præferatur.*

CVrialibus † ab inteſtato decedentibus hæreditas 1
ordinibus patriæ præ fiſco acquiritur. An ad horũ
exemplum conſiliario conſiliarii excluſo fiſco ſucce-
dant. Peregrin. *de iure fiſci. lib.* 4. *tit.* 3. *nu.* 12. *fol.* 294. Salyc.
ad l. 1. *C. de hæreditatib. decurion.* Vtrum ad horum imita-
tionem peregrino defuncto abſque hęrede epiſcopus
huius capiat bona, vide *authent. omnes peregrini. ſupr. com-mun. de ſucceſſ.* Expoſitis ſuccedunt † hoſpitalia præ fiſco. 2
Bald. *ad l. ſi qua illuſtris, ad Orfitian.* Peregrin. *de iure fiſci. lib.*
4. *tit.* 3. *n.* 16. Tutor † pupilli hæredem non habentis in 3
ſucceſſione an fiſco præferatur. Pro affirmatiua Tiraq.
in tract. le mort. in 2. *part. declar.* 14. *n.* 4. 5. Peregrin. *allegat.* 4.
cap. 3. *n.* 18. Adminiſtrator furioſi num ad huius inteſta-
ti ſucceſſionem præ fiſco admittatur. *authent. liberi. C. de epiſcop. audien.* Ciui an ciuis prę fiſco ſuccedat, vide Alex.
conſil. 31. *in* 1. *vol. l.* 1. *C. de bonis vacantib.* In vtramque par-
tem vide ſuper hanc quæſtionem, Peregrin. *de iure fiſci. lib.* 4. *tit.* 3. *n.* 19. 20. *fol.* 295.

L. Si quis fabricenſis. 5.

1 *Collega fabricenſibus ſuccedunt.*

FAbricenſibus † collegæ deficientibus liberis ac le- 1
gitimis hæredibus, vt creditores ſuccedunt & fiſco
pro intercepto reſpondent. *authen. de armis collat.* 6.

CODICIS LIB. VII.

De vindicta libertate & apud concilium manumiſſione.

TITVLVS I.

AD rubr. tit. & materiam, vide Odofred. Cynum,
Bartol. Bald. Angel. Caſtr. Salycet. Cuiac.

L. Eorum, qui apud. 1.

1 *Manumiſſus apud concilium nullam amplius ſtatus quæ-ſtionem patitur.*

2 *Decretum falſo impetratum libertatis cauſa non reſcin-dendum.*

3 *Decreta falſa quando reuocentur?*

Manu-

Digitized by Google

1 MAnumiſſus † apud concilium, dum cauſa cogni-
ta libertatem ſemel impetrauit non patitur am-
2 plius ſtatus quæſtionem, *hac l.* Bald. Decretum † ex fal-
ſis cauſa interpoſitum ob libertatis fauorem non re-
ſcinditur. Salycet. De iuſtis manumittendi cauſis & de
minore an olim valide manumiſerit. Salycet. *ad hanc l.*
à n.1. ad 6. Pro interpretat. text. vide Cacher. *deciſ.1. n.46.*
3 De decretis † falſis an & quando reuocentur. Maran-
ta *de ordine iudic. 3. part. 6. partis principal. num.29.* Daniel
Mollet *in ſemeſtrib. lib.4. c.1. num.13.* Gail *in pract. obſer. lib.1.*
c.31. n. 11.

L. Nihil ciuitati. 2.

1 *Libertas ſemel præſtita non reiteratur.*
2 *Actus conſummationẽ requirentes quando retractationem non admittant.*
3 *Notarius ſemel officio priuatus denuo ad illud non admittitur.*
4 *Perfectis nihil addi poteſt.*

1 LIbertas † ſemel præſtita non reiteratur nec auge-
tur. Salycet. Rei perfectæ nihil poteſt ſuperaddi.
Bald. *l. fin. §. idemque, ſupr. de iure patronat.* Actus qui con-
2 ſummationem † requirunt vnico actu non admit-
tunt retractationem reſpectu eiuſdem effectus. Bald.
l. ſequitur. §. lana. ff. de vſucap. l. ſeruorum, infr. in quib. cauſ. ceſſet
longi tempor. præſcript. Ex hoc textu notant Oldradus &
3 Bald. Notarium † ſemel officio priuatum ad idem non
denuo admitti. Bald. *ad l.2. C. de iure deliber. l. qui cum vno.*
§ ignominia. de re militar. Schradet *conſil.1. n.341.* Quate-
4 nus perfecti additionem † aut mutationem non ad-
mittãt. vide *l. perfecta. C. de donat.* Seraphin. de Seraphin.
in tract. de priuileg. iuram. priuil.30. n.14.

L. Nec mulierem. 3.

1 *Manumittere nequit mulier per maritum aut procuratorẽ.*
2 *Manumiſſio per procuratorem fieri nequit.*

1 MVlier vindicta non manumittit per maritum aut
procuratorem, *hac l.* Bald. & Salycet. Simplex ad-
miniſtratio non confert manumiſſionem. Manumiſ-
2 ſio † aliique actus expeditionem in indiuiduo requi-
rentes per ſubſtitutum & procuratorẽ non conficiun-
tur. Ex hoc text. notat Accurſ. & Bald. quod extra ad-
miniſtrationem, nuncio & procuratori nihil commit-
ti debeat.

L. Apud concilium. 4.

1 *Manumitti quemadmodum olim ſerui potuerint.*

1 LIbertas † ſeruis per manumiſſionem quondã dari
potuit apud conciliũ, conſules, prætores, præſules,
præſides & magiſtratus ciuitatũ, *hac l. §. nulla. authen. de*
defenſorib. ciuitat. Nouel.16. c.2. Specul. *in tit. de offic. omn. iu-*
dic. §. porro. An meri vel mixti imperii ſit manumiſſio,
vide Salycet. *ad hanc l. §. reſtat.* defendentem eſſe mixti
imperii. Ex hoc textu notat Bald. quod ordinaria iuriſ-
dictio nõ requirat ſpecificarionem ſingulorũ actuum.

De teſtamentaria manumiſſione.

TITVLVS II.

AD rubr. tit. & materiam, vide Odofred. Cyn. Bart.
Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Tholoſan. *in*
ſyntag. iuris lib.14. c.5. n.13.

L. Si codicillos. 1.

1 *Manumiſſio teſtamentaria inutili codicillorum confirmatione non vitiatur.*
2 *Confirmans quando ad confirmatum trahatur?*
3 *Confirmatio non habet vim declarationis.*

1 COnfirmatio † codicillorum facta tempore inha-
bili non impedit libertatis præſtationẽ congruo
tempore ex codicillis dantem. Salyc. Quando tempus
2 confirmationis † eſt inualidum, & tempus rei confir-
matæ eſt validum, trahitur confirmans ad confirma-
tum. Confirmans ſi per ſe eſt validum, perfectum, cer-
tum, & tempore prius, tunc alius confirmans licet ſu-
perior, non dicitur diſponere *l. manumiſſiones, de iuſtit. &*
iure. Declaratio † non habet vim confirmationis, Bald. 3
ad hanc l. Confirmatio vbi non trahitur retro, non in-
ſpicitur tempus quo aliquid mandatur, ſed confirma-
turi Bald. Quando actus ex confirmante aut confirma-
to ſubſiſtat, vide Turret. *in tr. de effect. clauſul. codicill. quæſt.*
28 fol.68. Seraphin. de Seraphin. *de priuil. iuram. c.49 nu.*
35. De confirmatione robur addente actui. Crauet. *con-*
ſil.668.

L. Ex teſtamento. 2.

1 *Libertates ante aditam hæreditatem non debentur.*

NOn adita hæreditate † libertates relictæ non de- 1
bẽtur, præſertim ſi memoria defuncti damnetur,
hac l. Salycet. Bald. *l. cum quaſi. §. ſed ſi quis. ff. de fideicom-*
miſſ. libertat. Pro intellectu legis, vide Hierony. de Cæ-
uallos *in pract. quæſt. opin. commun. contra commun. quæſtio.*
107. Cæpoll. *conſil. crimin. 17.*

L. Libertas 3.

1 *Reſtitutio in integrum libertatibus relictis non officit.*

REſtitutio † ad hæreditatis aditionem non obeſt li- 1
bertati competenti. Salycet. Reſtitutio in integrũ
minori conceſſa libertatibus non obeſt. Bald. *l. apud Iu-*
lianum. §.1. ad Trebellian.

L. Cum teſtamento. 4.

1 *Rationum à redditione immunis eſt libertate donatus.*
2 *Rationum redditio reſtitutionem reliquorum continet.*

LIbertas pure relicta debetur rationibus etiam
non redditis: Liber factus vel hæres eius non te-
nentur reddere rationem. Ratio † ipſo facto videtur 1
reddita ab eo qui omnia bene adminiſtrauit. *l. in teſta-*
mento. ff. de fideicommiſſ. Conditio reddendarum † ratio- 2
num implicite continet reſtitutionem reliquorum. *l.*
cum ſeruus. de condit. & demonſtr. Bald. & Salycet. Roman.
conſil.388. incip. in caſu. & conſil.143. incip. licet.

L. In fraudem. 5.

1 *Libertas in fraudem creditorum relinqui nequit.*

LIbertates † in fraudem creditorum conceſſæ non 1
valent. Qualitas hæredis non facit conualeſcere
teſtamentum. Bald. *l. ſi quis locuples. ff. de teſtam. manumiſſ.*

L. Si hæreditas. 6.

1 *Libertatem quando quis præſtita cautione conſequatur?*

VBi relicta † libertas propter æs alienum ſpernitur, 1
ibi libertate donatus creditoribus ſatis offerens,
conſequitur libertatis donationem. Bald. & Salycet. *l.*
4. ff. de teſtam. manumiſſ.

L. Contra. 7.

1 *Voluntas defuncti violari non debet.*

LIbertas contra voluntatem defuncti ab hærede nõ
eſt præſtanda. Salycet. Voluntas † defuncti non eſt 1
violanda. Bald. *§. ſi non expreſſum, authen. de hæredib. & Fal-*
cid. Turret. *conſil.47. n.48. & 56. lib.1.*

L. Cum teſtator. 8.

1 *Nuptiarum in tempus libertas relicta quando debeatur?*
2 *Nuptiarum conditio per primas impletur.*

LIbertas † in tempus nuptiarum relicta debetur nu- 1
ptiis vere contractis. Salycet. Bald. *l. quæ habebat, de*
vulgar. ſubſtitut. Quando nuptiarum † conditio per pri- 2
mas impleatur. Næuizan. *conſil.32. n.2.*

L. Seruo tuo. 9.

1 *Libertas ſeruo alieno directe relinqui nequit.*
2 *Verbum directum in obliquum mutari non poteſt.*

ALieno † ſeruo libertas recte non relinquitur dire- 1
cte, licet is ſit ſeruus hæredis. Salyc. verbum dire-

2 ctum † non conuertitur in obliquum, licet intercedat
fauor maximus. Bald. *ad hanc leg l. verbis ciuilib. de vulgar.*
ſubſtitut. viciſſim quod obliqua fauore militiæ & liber-
tatis vertatur in directa, notat *l. Antoninus. ff. de fideicom-*
miſſ. libertat.

L. Directis verbis. 10.

1 *Rex coronatione non efficitur.*
2 *Papa Cardinalium electione non conſecratione fit.*

PEr impoſitionem pilei & aditionem hæreditatis
ſeruus conſequitur libertatem directè, & vocatur
1 libertus orcinus. Salycet. Sola coronatio † vel pal-
lii datio nõ conſtituit regẽ & Archiepiſcopum, ſed ca-
nonicorum conſenſus. Signum non ponit in eſſe ſuum
ſignatum, ſtigmata non faciunt militem, ſed auctori-
tas militaris adiunctis ſtigmatibus. *l. decernimus, infra de*
fabricenſib. Habitus ex actibus præſumitur. *c. ſi iudex lai-*
cus, de ſentent. excommunicat. lib. 6. Bald. qui ex hoc textu
2 infert conſecrationem † non conſtituere Papam, ſed
Cardinalium electionem. Pro intellectu textus, vide
Cuiac. *lib. 3. obſer. c. 23.*

L. Si iure. 11.

1 *Libertates ex teſtamento inualido non debentur.*

1 EX teſtamento † inualido clauſula codicillari non
ſuffulto libertates minime debentur, *hac l.* Bald. &
Salycet. Ioſeph. Ludouic *deciſ. Peruſ. 2. num. 31.* Turret. *in*
tract. de effect. clauſ. codicill. quæſt. 54. n. 15. & q 90. n. 19.

L. Si hæredes. 12.
Iunctis §§. ad finem.

1 *Libertati colluſio heredu non præiudicat.*
2 *Modici ob pacis emolumentum ratio non habenda.*
3 *Pacis ergo iura moderationem patiuntur.*

COlluſio fraudulenta hæredis nõ præiudicat liber-
1 tati. Salycet. Hæreditatis † repudiatio nocet liber-
tati relictæ, niſi facta ſit in fraudem libertatum. Bald.
arbitrator non poteſt tranſigere ſuper debito liquido,
niſi modicum lædat. *l. ſocietatem. §. arbitrorum. pro ſocio.*
2 idem Bald *ad hanc l.* Ob bonum † pacis, modicum non
3 curandum. Bald *ad hanc l.* Quatenus iura † moderatio-
nem patiantur ob pacis commoda, vide Ant. Corſet.
in tr. de priuileg. pacis. quæſt. 41. Felin. *ad c. 2. de præſcrip. extra.*

L. Statuliberis. 13.

1 *Statuliber in præiudicium libertatis conſequendæ alienari*
nequit.
2 *Reſolutionem iuris dantis ſequitur reſolutio iuris accipien-*
tis.

1 STatuliber † alienari non poteſt in præiudicium li-
bertatis conſequendæ conditione eueniente. Saly-
2 cet. Reſoluto † iure dantis, reſoluitur ius accipientis:
Hæres non præſtat vſucapiendi conditionem in præ-
iudicium libertatis Salyc. & Bald. Iohan. Baptiſt. We-
ber *diſtinct. Bartoli 968.*

L. Directas libertates. 14.

1 *Libertas quolibet idiomate relinqui poteſt.*
2 *Interpretatio peregrini idiomatis à viro honeſto & perito*
fiat.

1 TAm Græcis † quam Latinis verbis directis liberta-
tes relinqui poſſunt. Salyc. & Bald. qui ex hoc tex-
2 tu notat, Græcæ inſtitutionis † interpretationem fieri
poſſe per virum honeſtum & linguæ peritum, *per l. 1. in*
fin. de verb. obligat.

L. Cum conſtitutio. 15.
Iunctis §§. ad finem.

1 *Libertates in teſtamento vel ab inteſtato relicta quando de-*
beantur?
2 *Teſtamenti factio donatione omnium bonorum impeditur.*

1 LIbertates † in teſtamento relictæ non valent, niſi
hæreditate adita ex teſtamento, vel libertates re-
linquantur ab inteſtato. Bald. Conſtitutio diui Marci
ſubuenit libertatibus & creditoribus in caſu repudia-
tæ hæreditatis. Salycet. Donatio † vniuerſorum per in- 2
directum impedit teſtamenti factionem, qui non vult
bonum habeat malum. Bald. *ad hanc l.*

De lege Fuſia Caninia tollenda.

TITVLVS III.

AD rubr. tit. & materiam, vide Butrigar. Cyn. Bald.
Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Hottoman. & We-
ſenbec. ad eundem tit. in Inſtitut.

L. Seruorum. 1.

1 *Libertas tam directa quam fideicommiſſaria teſtamento re-*
linqui poteſt.
2 *Argumentum à contractibus ad vltimas voluntates valet.*

LEx Fuſia Caninia † prohibens teſtamẽto relinque- 1
re libertates, abolita libertatis fauore, & nunc in-
dultum in teſtamento directas & fideicommiſſarias li-
bertates relinquere, *hoc textu.* Ex hoc textu notat Salyc.
validum † eſſe argumentum à contractibus ad vltimas 2
voluntates. Euerhard. *in topic ſub loco à contractib. ad vlt.*
volunt. Camill. Gallin. *in commentar. ad tit. de verb. ſignific.*
lib. 5. c. 16. n. 74. quatenus à contractibus ad delicta *ibid.*
num. 72. ad iudicia *citato c. nu. 13.* à contractibus ad quaſi
contractus *num. 76.* à contractu ad diſtractum *n. 77.* ab
vltima voluntate ad iudicia *n. 417. citat. c. 16.* ab vltima
voluntate ad iudicis ſententiam *alleg c. 16. n 418.* an ab
vltima volũtate ad ſtatutum argumenta petantur, no-
tat Gallin. *prædict. c. n. 419.*

De fideicommiſſariis libertatibus.

TITVLVS IV.

AD rubr. tit. & materiam, vide vltra citatos ad eun-
dem tit. in D. Cyn. Odofred. Angel. Caſtr. Salyc.
Cuiac. Raynald. Corſ. *lib. 2. indagat. iur. c. 27.*

L. Cum proponas. 1.
Iuncto § plane.

1 *Libertas quatenus hæreditate non adita præſtetur?*

HÆreditate † non adita libertas in teſtamento re- 1
licta nõ debetur, niſi fuerit ab inteſtato relicta vel
hæres pecunia corruptus omiſerit. Salycet. ab inteſta-
to veniens libertatem non præſtat, niſi ab inteſtato
fuerit petita, aut colluſum appareat. Bald. *vide ſupr. tit.*
iunctis remiſſ. *ſi quis omiſſ. cauſ. teſtam.*

L. Quamuis codicilli. 2.

1 *Dominium ex falſa cauſa trãſfertur, & falſa ſcriptura. n. ſeq.*

EX falſa † cauſa dominium transfertur & libertas 1
data non reuocantur. Bald. Hæredis legata domi-
nium non transferunt in legatarium. Salycet. Ex falſa
ſcriptura interdum dominium transfertur. *l. 2. §. de con-*
dict. indeb. Bald. *ad hanc l.*

L. Cum libertatem. 3.
§. His enim.

1 *Mora heredis relictæ libertati non officit.*

NAtus ex ancilla ſub conditione libera ante con-
ditionis euentum eſt ſeruus. Natis † poſt moram 1
hæredis ſuccurritur, vt ingenui fiant. Salycet. & Bald. *l.*
ſed ſi non data. de fideicommiſſ. libertat.

L. Si voluntate. 4.

1 *Enunciatiua verba quando non diſponant?*
2 *Pupillus non dicitur in vtero exiſtens.*

MOrari in libertate domini voluntate æquipollet
manumiſſioni. Enunciatio † ſi dirigitur ad aliud 1
propoſitum, tum eſt dictũ & non diſpoſitum. Qui † eſt 2
in vtero non dicitur pupillus *l. etiam eis. de minorib.* Bald.
ad hanc l.

L. Mi-

L. Minor annis. 5.

1 *Manumiſſio teſtamentaria à minore annis 20. fieri non poteſt.*
2 *Teſtamentum per cauſam poſt obitum teſtatoris probatam iuuatur.*

1 MInor † viginti annis non poteſt in teſtaméto manumittere ſine cauſa. Salycet. & Bald. Teſtamen-
2 tum † iuuat cauſa, quæ poſt mortem teſtatoris probatur, Bald.

L. Deberi autem. 7.

1 *Libertas fideicommiſſaria ſeruo alieno relinqui poteſt.*
2 *Hæres grauatus de manumittendo alienam ancillam ad quid teneatur.*
3 *Mutationi obnoxium eſt hominis propoſitum.*

1 PEr fideicommiſſum † ſeruo alieno libertas relinqui
poteſt, & licet dominus nolit védere legatum non
abrumpitur, ſed differtur, Bald. Licet dominus ancillæ
nolit eam vendere nõ deficit legatum libertatis ab hæ-
2 rede quandocunque poſtea præſtandæ. Salyc. † Hæres
grauatus de manumittendo alienam ancillam, eandẽ,
3 ſi poteſt redimere tenetur. Salyc. Propoſitum † homi-
nis eſt mutabile. Bald. *ad hanc l. nu.* 1. Non abrumpitur,
quod in craſtinum differtur. Bald. *hic l. nu.* 3. Relictum
debetur, licet non pareatur voluntati. Bald. *ad hanc leg.
num.* 4.

L. His quibus. 7.

1 *Manumiſſus ex fideicommiſſo cuius libertus fiat?*
2 *Statu in duplici quis eſſe poteſt.*
3 *Seruitia & officia determinata limites ſuos egredi non debent.*
4 *Angaria & parangaria ſubditis à nobilib. imponi nequeũt.*
5 *Seruitia determinata an præſcribi poſſit?*

1 MAnomiſſus † ex fideicommiſſo libertus efficitur
2 manumittentis. Salyc In ſtatib. ſemiplenis † duo-
3 bus quis eſſe poteſt. Bald. Terminata † officia & ſerui-
tia ſuis finibus eſſe debent contenta. *c. dilecto. de offic. or-
4 dinar.* Angarias † & parangarias nobiles ſubditis im-
ponere non poſſunt. Bald. *ad hanc l.* An autem determi-
5 nata † ſeruitia titulo præſcriptionis ſubditi denegent
ſuperiorib. vide Cuſtodc. *deciſ.* 27. *n.* 33. *p.* 1. Boer. *deciſ.* 132.

L. Cum proponas. 8.

1 *Libertas peti poteſt etiam cohærede hæreditatẽ repudiante.*
2 *Hæres hæreditatem repudians executoris teſt. officiũ perdit.*
3 *Dictionis* PLACET *vis.*

1 LIbertas † peti poteſt, etiamſi cohæres, in cuius vo-
luntate eſt poſita, hæreditatem non adeat, non ta-
men iuſte cõtradicat, Salycet. Placere videtur id quod
2 non diſplicet Hæres idem † & executor repudiata hæ-
3 reditate perdit officium. Bald. De vocabulo † placet
quando innuat arbitrium boni viri. Bartol. *ad hanc l. &
conſ.* 168. *n.* 3. *fol.* 108. Quando denotet abſolutam pote-
ſtatem notat Vincent. Caroc. *in tract. de iurãm. lit. deciſor.
num.* 37. *fol.* 105.

L. Et ſi non aſſcripta. 9. Iuncto §. Et ſi.

1 *Tutor datus ſeruus libertatem conſequitur.*
2 *Libertatem fauor pupilli promouet.*

1 SEruus tutor datus † videtur in teſtamento liber eſſe
iuſſus, præſertim ſi teſtator eiuſdem conditionẽ non
2 ignorauit. Salyc. Fauor libertatis † & pupilli, vt gemina-
tus manumiſſionem ſerui promouet, *hac l.* Bald. Coſta
lib. 1. ſelect. c. 25. Pulucus *de alien. rei diſtractione. c.* 7. Anton.
Faber *lib.* 6. *coniect. c.* 16. Delrio & Bruſſæus *ad hanc l.*

L. Fideicommiſſaria. 10.

1 *Libertas morte eius qui illam præſtare debet non perit.*
2 *Tempus certa ætatis quando in ſimplex reſoluatur.*

1 LIbertas † non perit licet moriatur ille, in cuius per-
ſona tempus certum præſtandæ libertatis erat ap-
poſitum, ſed tempore adueniẽte debetur. Salyc. Tem-
pus † complexum cum certa ætate, reſoluitur in tem 2
pus ſimplex, & iam ætate perempta, tempus expecta-
tur *l. legatum in ff. de condit. inſert.*

L. Si ſeruus. 11.

1 *Libertati non officit, ſi eam præſtare obſtrictus latitet.*
2 *Medium quod deſtinatum eſt, id immediate fieri nequit.*
3 *Executor teſtamenti in ſuo officio ab hærede præueniri nequit.*

SI præſtare libertatem † debens latitat ſeruo liberta- 1
tem deſideranti iura ſubueniunt, *hac l.* Bald. & Saly-
cet. Quod debet † fieri per medium manum, requirit 2
illam vel æquipollẽs, nec prius tranſit in perfectionem
effectus. Quod fieri † debet per executorem fruſtra fit 3
per hæredem præuenientem. Bald. *ad hanc l.*

L. Ex verbo. 12.

1 *Verbi* commendo *vis.*
2 *Commenda in beneficialibus non dat titulum.*
3 *Commendæ ſpecies.*

VErbum † *commendo* in vltimis voluntatibus non 1
inducit diſpoſitionem, ſed quandam congratula-
tionem: verbum *commendo* teſtamento inſertum non
grauat hæredem, vt manumittere teneatur. Baldus &
Salycet. *ad hanc l.* Ex hoc textu notat Bald. quod in be-
neficialibus † commenda non dat titulum. De iſtiuſ- 2
modi † commenda eiuſdemque ſpeciebus Pontan. *ad 3
conſuetud. Bleſenſ. tit. 4. artic. 41. fol. 228. conſil. 97. part. 1.* Lu-
dulphus Schrader *conſil. 11. vol. 1.*

L. Si te donatam. 13.

1 *Legatum agnoſcens defuncti voluntati ſatisfaciat.*

AGnoſcens † legatum iudicio defuncti parere te- 1
netur. Hæres adiẽs, aut legatarius legatum agno-
ſcens vnius libertandæ alienæ ancillæ ſuis nummis re-
cuſare nequit. Bald. & Salycet. *l. generaliter. §. ſi quis alie-
num ff hoc tit.*

L. Cum inter. 14.

§. Nos vetus.

§. Sin autem.

1 *Libertas quando ei qui in ventre exiſtit relinqui poſſit.*
2 *Poſthumus maiorem fauorem quam natus meretur.*
3 *In vtero exiſtens appellatione hominis in odioſis non venit.*

IN ventre † exiſtenti directo & per fideicommiſſum 1
poteſt libertas relinqui, & ſi plures naſcantur ſunt li-
beri Salycet. Ex teſtatoris voluntate ex ancilla naſcitur
ingenuus. *Idem.* Fauorabilius † agitur cũ poſthumo q̃ 2
cum nato: Singularis numerus ex mente loquentis ac-
cipitur pro plurali. In vtero † qui eſt, ſpe ſaltem homo 3
eſſe reputatur. Hominis appellatione in ſtatutis & diſ-
poſitionibus odioſis non continetur venter. Baldus *ad
hanc l.* Oldrad. *conſil.* 212.

L. Ancillam ſiue. 15.

1 *Iudex quando factum partis ſuppleat?*
2 *Manumiſſio mora hæredis impedienda non eſt.*

FActum † iudicis ſupplet factum partis ad damnum 1
& non ad commodum contumacis. Bald. Poſt mo-
ram † in manumittendo, ſeruus iudicis officio ad li- 2
bertatem eſt perducendus, *hac l.* Salycet. De facto iudi-
cis. Ioh. Baptiſt. Weber *diſt. Bartoli* 573 *l. 1. C. ſi in cauſa iu-
dicati.* Andr. Gail *in tract. de arreſt. c. 1. n.* 20.

L. Si quis in teſtamento. 16.

Iunctis §§. ad finem textus.

1 *Mora in electione manumittendorũ commiſſa quid operetur.*
2 *Cauſam condemnationis ſententia exprimat.*

HAbens † poteſtatem eligendi vnum ex pluribus, ſi 1
per contumaciam electionem differt, omnes ma-
numittere tenetur. Bald. Hæres non poteſt purgare de-
functi moram commiſſam circa electionem perſona-

rum. Oratio de incerto de certis ſua aptitudine continet vniuerſos. In his quæ decernuntur propter contu-
2 maciam huius cauſa aſcribenda. Cauſa † in ſententia condemnatoria exprimenda. Bald. *ad hanc l.* Pacius *lib. 3. Enant, 71.*

L. Cum quidam ſeruum. 17.

1 *Sententia libello conformis ſit.*

1 SEntentia † debet eſſe conformis libello, & vbi res petitur, æſtimationem pro re iudex non decernet. Quando ſeruus legatur manumittendus, hæres moroſus non eſt in æſtimationem condemnandus, ſed ad rem. Salycet. & Bald. Guter. *lib. 1. quæſt. iur. c. 9.* Raynald. Corſ. *lib. 2. indagat. iuris. c. 27.* Bald. *ad §. Curare. Inſtitut. de actio.* Socin *reg. 455* Et quod ſententia debeat eſſe conformis libello, vide *cap. licet Heli de ſimonia. extra.* Gail *in pract. obſer. lib. 1. c. 66.* Æmyl. Veral. *deciſ. 262. part. 2.* Cæſar. de Vrſyll. *ad deciſ. Matth. de Afflict. 3. n. 1.*

De dedititia libertate tollenda.

TITVLVS V.

AD rubric. tit. & materiam, vide Odofred. Butrigar. Cyn. Bald. Salyc. Angel. Caſtrenſ. Cuiac.

L. Dedititia. 1.

1 *Libertas quomodo dedititiis contingat?*
2 *Nomina vana ſunt abolenda.*
3 *In duello ſe dedens tanquam mortuum pœnam meretur.*

1 DEdititii ſublato † more antiquo eo modo ſunt &
2 fiunt liberi quo manumiſſi. Salyc. Nomina † vana ſunt abolenda. Non perdens libertatem, vitam et-
3 iam minime amittet. In duello † motibus militum approbato ſi victus ſe tradit tanquã hominem mortuum animaduerſione dignus eſt. Bald *ad hanc l.* De duello an permiſſum ſit vel non. Socin. iun. *conſil. 122 & 123 par. 2.* Bald. *conſil. 343. vol. 2.* Decian. *in praxi crimin. lib. 2. c. 6. n. 1. 2.* Georg. Obrechtus *in tract. de neceſſ. def. c. 11. n. 36. & ſeqq.* Ad hunc text. vide Cacheran. *deciſ. 29. n. 1.* Alex. *conſil. 62. in princ. vol. 4.* Magon. *deciſ. Lucenſi 25. n. 1.*

De latina libertate tollenda & per certos modos in ciuitatem Romanam transfuſa.

TITVLVS VI.

AD rubr. tit. & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bart. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salyc. hic. Cuiac. *lib. 4. obſer. c. 5 lib. 3. c. 23.* Marcum Verrianum *de iure liberor. c. 7.* Iacob. Ræuard. *de auctoritat. prudent. c. 7.*

L. Cum dedititÿ. vſque ad
§. Sancimus.

1 *Lex correcta quatenus allegari poßit, & quando non. n. ſeq.*
2 *Belli ciuilis cauſa præcidi debet.*
4 *Libertas quatenus ſeruo per epiſtolam tribui poßit?*
5 *Libertas quatenus ſeruo in præſentia quinque teſtium dari poßit?*
6 *Seruus, cui dominus alimenta denegat, liber ſit.*
7 *Salariorum petitio.*
8 *Salaria aucto vel deminuto labore augeri vel minui debent.*
9 *Ancilla à domino proſtituta libertatem conſequitur?*
10 *Repræſentatio verum non falſum oſtendit.*
11 *Manumittentis voluntas quando minus attendatur?*
12 *Arctatio quando vim arctandi non habeat?*
13 *Mutationem cauſæ ſequitur mutatio effectus.*
14 *Repugnantia ſimul conſiſtere nequeunt.*
15 *Cauſa probatur per effectum.*

1 LEx correcta † corpori iuris incluſa ad arguendum in iure adhuc prodeſt, *hac l.* Bartol. Gozadin *ad authentic. ex cauſa, nu. 18. C. de liber. præterit.* Quatenus ſine falſi † crimine nõ allegetur lex correcta, vide *in argum.* 2
l. vlt. de falſis. Socin. *reg. 285. in limitat.* Ex hoc textu notat Salycet. quod bellorum † ciuilium cauſa ſit præciden- 3
da. Alex. *conſil. 93. n. 1. lib. 2.*

§. Sancimus.

Per ſcripturam † ſeu epiſtolam, 5. teſtibus ſubſcri- 4
ptam & ab ipſo patrono ſcriptã vel ſubſcriptam, conſequi poteſt ſeruus etiam abſens libertatem à domino quaſi ex vltima voluntate. Salyc.

§ Sed & ſi quis.

Etiam inter amicos † ſeruo præſenti poteſt libertas 5
in præſentia 5. teſtium dari tam in iudicio apud acta, quam extra, dummodo fiat ſcriptura. Salyce. ſyntagm. iuris Tholoſ. *lib. 14. c. 5. n. 13.*

§. Sed ſcimus.

Seruus languidus † à domino de domo eiectus & 6
neglectus alimentiſque priuatus liber ſit. *hoc §.* Salycet. Dominus alimenta & medicinam, item ſalaria conſueta denegans ſeruo poteſtatem in ſeruum amittit, *hoc §.*
De ſalariis † horumque petitionib. Rebuff. *in tract. de* 7
ſenten. prouiſional. fol. 152 & 153. De horum augmento † & 8
diminutione ratione creſcentis & decreſcẽtis laboris. Menoch. *de arbitr. iud. lib. 2. cent. 3 caſu 223.*

§. Similique modo.
Iuncto §. Qui enim.

Serua † aut ancilla ſi à domino emptoreque proſti- 9
tuatur libera ſit, *hiſce §§.* Salyc. Negociationem proſtitutione ancillarum exercere impium eſt, *hoc § l. 1 ſupra, ſi mancipium ita.* Legem quam quis aliis impoſuit eandem ſeruare tenetur. Bald. *ad l. Lucius Titius ff. de fideicom. libert.*

§. Sed & qui.
§. Et ne quis.

Serui pileati cadauer domini antecedentes, vel in lecto cadaueris ſtantes liberi efficiuntur. Salycet. Rol. à Valle *conſil. 3. nu. 26. vol. 2.* Borcholt *conſil. 16 lib. 1. fol. 282.*
Ex hoc §. not. Bald. quod repræſentatio verum † non 10
falſum oſtendat.

§. Illo procul dubio.

Non attenditur † voluntas manumittentis in ea 11
parte, qua dicit ſe velle illum Latinum libertum eſſe. Salycet. *ad hac l. nu. 6.* Adiectio inutilis non vitiat ſed vi-
tiatur. idem. Bald. *ad hunc §.* Arctatio † non arctabit id 12
quod arctari non poteſt. Bald. idem *ad l. qui aliena, de acquiren. hæred.*

§. Sed et ſi ſub.
§. Et ſi quidem.
§. Sin autem.

Si hæres manumittit ſeruum pendente conditione libertatis ſibi relictæ ſubſiſtit libertas, conditionis autem euentus patronum liberti oſtendit, *hiſce §§.* Salyc.
Mutatio † cauſæ inducit mutationem effectus. Bald. 13
ad hoſce §§. Euerhardus *in topic. ſub loco à cauſa ad effectum.*

§. Illud etiam ſatis.
ad §. Sed &.

Si pretium recipit dominus, vt ſeruus in libertate moretur, vel manumittatur, hodie libertus Latinus nõ erit, ſed ſimplex libertus. Salycet. Seruus poteſt conſequi per alium id quod per ſe impetrare non valet. Re-
pugnantia † non bene conueniunt nec in vno loco 14
morãtur. Bald. *ad hoſce §§.* De repugnantibus, quod ſimul ſtare non poſſint, vide Turretium *in tractat. de effect.*

effect.clauſul.codicill.effect.9.num.2. Viciſſim quando ſimul
ſubſiſtant, vide pro-ffirmatiua notata Henric.Boich.
ad c.impuberi, de fide inſtrum. extra.

§. Sed & ſi quis.
§. Si enim.

Dominus nuptui dans ancillam cum dote aſſigna-
ta homini libero manumittere ſimul ancillam vide-
15 tur, *hiſce §§.* Salycet. & Bald. Per effectum † probatur
cauſa.

Authen. Ad hoc.
§. Si vero.
§. Aſſcriptitio.

1 *Ancilla quomodo per matrimonium à dominica poteſtate liberetur.*
2 *Nobiles aſſcriptitios ſuos modice caſtigare non prohibentur.*
3 *Nominatio filij quid operetur. & n. 4.*
5 *Inſtrumentorum traditio vel corruptio legitime facta ad libertatem prodeſt.*
6 *Cancellatio & deletiò inſtrumenti allegata probari debet.*
7 *Cancellatione inſtrumenti debitum non liberatio probatur.*
8 *Chirographi redditio quando ſolutionem operetur?*
9 *Cancellatio inſtrumenti ſolutionem debiti arguit.*
10 *Declaratoria legis & clauſula vis.*

1 SI quis † recipit in matrimonium ancillam, vt libe-
ram domino ſciente & patiente liberat eam à pote-
ſtate. Salycet. Tacens ſtudio ad deceptionem alterius
ius quod in deceptum habet, perdit. Bald. Licitum eſt
domino propria auctoritate aſſcriptitiom ſuum cape-
2 re & plagis mediocribus caſtigare. De iſtiuſmodi † li-
centia nobilibus etiam conceſſa in ſuos aſſcriptitios,
item dominis in ſeruos licita. Bald. *ad hunc text.* Ad ma-
teriam huius text. vide Boer. *deciſ. 55. n. 5.*

§. Similique modo.

3 Affirmans † apud acta ſeruum ſuum eſſe filium, fa-
cit eum liberum non latinum, licet eum non faciat ſibi
filium. Salycet. Acta publica aliqoid operari debent.
Bald. qui ex hoc textu notat Papam recipientem ali-
4 quos † in filios eximere eoſdem iuriſdictione epiſcopi.

§. Ille autem.
§. Sed ne.

5 Si dominus † inſtrumenta ſeruitutis tradat ſeruo vel
corrumpat in præſentia quinque teſtium, ſeruus liber
efficitur iure patronatus domino illæſo conſeruato.
6 Salyc. Cancellationem, † deletionem, traditionemq;
inſtrumenti pro liberatione allegans per teſtes cancel-
lationem & deletionem probabit, *hoc §. l. Labeo, de pact. l.*
ſi chirographum, de probat. Bald. *ad hunc § nu. 1.* Inſtrumen-
7 to † cancellato probatur debitum, non liberatio *l. hu-*
8 *iuſmodi. §. ſi cui, de legat. 1.* De chirographi † ac inſtrumen-
ti redditione quādo illa ſolutionem aut liberationem
operetur. Syntag. iuris Tholoſ. *lib. 21. c. 18. nu. 39.* Heide-
man *in diſput. D. part. 1. diſp. 6. theſi 16. & 17.* De cancella-
9 tione † inſtrumēti debiti ſolutionem arguente, vide
Franciſc. Viuium *deciſ. 45. part. 1.*

§. Hiſce tantummodo.
Iuncto §. Sed ſi quidam.

10 Derogatoria † lex & clauſula ad futuros caſus refer-
tur. Derogatoria lex & clauſula debet primo ſcribi ver-
bis ſpecialibus, ſecundo generalibus. Clauſula reuoca-
toria legis aut ſtatuti refertur ad repugnantia, quæ ex-
tant. Bald. Alex. *conſil. 122. n. 3. lib. 4.* Cotiet. *in ſingul. vocab.*
correctio. Brunor. à Sole *in locis commun. vocab. clauſula. nu.*
24. fol. 190. Crauet. *conſil. 167. & 374.*

De communi ſeruo manumiſſo.
TITVLVS VII.

AD rubr. tit. & materiam, vide Odofred. Cynum,
Bartol. Bald. Angel. Caſtr. Salycet. Cuiac.

L. In communes 1.

1 *Socius an inuitus ad manumiſſionem teneatur?*
2 *Libertatis fauore inuitus quis vendere cogitur.*
3 *Precium incertum arbitrio iudicis definiendum eſt.*

SOcius † miles aut paganus communem ſeruum in 1
vltima voluntate aut per actum inter viuos manu-
mittens aſtringit ſocium vel vnum vel plures ad ven-
ditionem quotæ, & vbi de precio non conueniunt, iu-
dex id arbitratur, *hoc text.* Salyc. Socius liberans ſeruum
ſocio inuito precium ſoluit, aut eo ſolutionem accipe-
re recuſante deponit pecuniam apud publicas perſo-
nas periculo ſocii, *hoc tex.* Bald. Vendere inuitus quan-
do & quas res quis cogatur. Ferron. *ad conſuetud. Burde-*
galenſ. lib. 2. tit. 8 fol. 269. Socin. *reg. 530. in fallent.*

§. Sed & alia conſtitutio.
Iunctis §§. ad finem.

Fauore libertatis † tam emere quam vendere quis 2
cogitur. Bald. qui infert, ſtatutum compellens aliquem
ad vendendum non extendendum ad emendum. Pro
hac materia vide Iacob. Rebuff. & Celſum Hugonem
ad l. 1. C. de ſupreſſ. Ex hoc text. notat Bald. mentionem
precii † incerti intelligi arbitrio iudicis. *l. officij. ff. de con-* 3
trah. emption.

L. Cum apud. 2.

1 *Libertas ſeruo communi legari poteſt.*
2 *Res communis pro parte dicitur propria.*
3 *Interpretatio legis ambiguæ quomodo fieri debeat?*
4 *Oblatio & conſignatio debiti quid operetur?*

LEgans ſeruo † communi ſeipſum libertatē legaſſe 1
videtur. Salyc. & Bald. Res communis † pro parte 2
competente dicitur propria. *l. ſeruus electione. §. cum fun-* 3
dus, de legat. 1. Legis & † diſpoſitionis geminum haben-
tis intellectum, in mitiorem partem interpretatio fie-
ri debet. *l. miles. §. defuncto, de adulter.* Oblatio † & conſi- 4
gnatio extra iudicium facta non liberat à mora & vſu-
ris, in iudicio facta oblatio à mora excuſat. *l. ſi rem. §. fin.*
de pignoratit. action. l. ſi creditores. alleg. tit.

De ſeruo pignori dato manumiſſo.
TITVLVS VIII.

AD rubric. tit. & materiam, vide Buttigar. Odofred.
Cyn. Bald. Salycet. Angel. Caſtrenſ. Cuiac.

L. Licet. 1.

1 *Dotalem ſeruum maritus inuita vxore manumittere nequit.*

MAritus licet ſit † dominus rei dotalis, tamen ſeruū 1
dotalem vxori datum pignori, inuita vxore ma-
numittere nequit, *hac l.* Bald. & Salycet. *l. vnic. §. & cum*
lex, ſupr. de rei vxor. action. l. in reb. C. de iure dot. Salycet. *ad l.*
doce ancillam, ſupr. de rei vendit.

L. Libertas. 2.

1 *Specialis declaratio maioris efficaciæ eſt, quam generalis.*
2 *Pactio ſpecialis priuilegio vberior.*

SPecialiter † declaratum validius eo quod in genere 1
prædicatur, operatur. Tacita bonorum obligatio ad
fiſcum pertinens non impedit ſerui libertatem. Baldus
& Salycet. *l. 2. infr. in quib. cauſ. pign. & hypothec.* Plus ope-
ratur † pactum ſpeciale quam priuilegium. Bald. 2

L. Ab eo. 3.

1 *Manumiſſio ſerui generali bonorū obligatione nō impeditur.*

EXpreſſa † & generalis obligatio bonorum non im- 1
pedit ſerui manumiſſionem. Bald. & Salyc. *l. ſi quis*
obligatus. ff. qui ſine manumiſſ. ad libertat.

L. Si vt proponis. 4.

1 *Seruum pignori datum quatenus manumitti poſſit?*

1 SEruus † ſpecialiter pignori obligatus poteſt manu-
mitti conſentienre creditore.Salycet.& Bald.*l.ſi pa-
ter,§.fin.de manumiſſ.vindict. l. qui in fraudem. §.fin.ff qui &
& à quib.*

L. Si creditoribus. 5.

1 *Turpitudo propria non alleganda.*
2 *Fraus ſua nemini proſit.*

1 AD reſcindeodum † aliquod factũ non poreſt qois
ſuam vel quaſi ſuam turpitudinem allegare.Fraus
2 propria † à debitore allegata ei minime patrocinatur.
Bald.& Salyc.Ioh.Cephal.*conſil.27.n.13.& conſil.460.n.
72.*Brunor.à Sole *in locis commun.vocab.actum.n. 8. fol.27.*
Diaz.*reg.24.*Crau.*conſ.125.n.6.*Alphan.*in report.n.364.*

L. Si tutor. 6.

1 *Pecunia pupilli emptus ſeruus à tutore manumitti nequit.*

1 SErui empo à tutore pecunia pupilli intelliguntur ei
ſpecialiter obligati,& ideo à tutore nõ poſſunr ma-
numitti,*hac l.*Bald.& Salycet.*l.curator,ſupr.arbitr. tutel.l.
2.ff.quand.ex facto tutor.*

L. Si cum nupſiſſes. 7.

1 *Dotalium rerum maritus dominus & adminiſtrator eſt.*
2 *Dotales res vxor ſoluto matrimonio vtiliter vindicat.*

1 REs dotalis † eſt in dominio & adminiſtratiooe ma-
riti.Res empta ex pecunia dotali efficitur mariti,
iure dominii ſerui dotales empti de pecunia dotali
poſſunt à marito iure manumitti. Bald. & Salyc.Qua-
2 teous ſoluto † matrimonio vtilem vindicationem pro
hiſce rebus habeat vxor. *l.vxor marito,ff.de donat int. vir.
& vx.*An iure Saxon. res dotales ſint in dominiò mari-
ti? pro negatiua, vide Zobel.*in differ.Saxon.part.2.differ.
28.fol.290.*

De ſeruis reipubl. manumittendis.

TITVLVS IX.

AD rubr. tit. & mareriam,vide Odofred.Cyn.Bart.
Bald.Angel.Caſtreo.Salyc.Cuiac.

L. Si ita. 1.

1 *Seruus Reipublica quomodo manumittatur?*
2 *Serui vicarij fuga principali non obeſt.*
3 *Legis municipalis eadem interdum vis eſt qua communis.*
4 *Syndicus quomodo rite conſtituatur?*

1 SEruus † Reipoblicæ poteſt manumitti ab ordine,
2 decreto præſidis interueniente. Fuga ſerui † vicarii
non eſt iuſta cauſa ſeruum priocipalem in ſeruitutem
3 reuocandi.Salyc. Lex † municipalis idem ſæpe diſpo-
nit quod communis. Princeps tollendo legem com-
muoem per reſcriprum aut ſimplicem caſſationem oõ
tollit municipalem. Salycet. *ad hanc l. n.2.*Ex hoc textu
oorat Bald.*ſub n.5.* quomodo & quorum eum conſeo-
4 ſu & auctoritate † ſyndicus rite conſtituatur.Bartol. *ad
l.actor.rem ratam haberi.*

L. Si decretum. 2.

1 *Manumiſſus ſolenniter matrimonium licite contrahit?*
2 *Autoritas an ſtatim interponi debeat?*

1 MAnumiſſus † ſolenniter à ciuitate poteſt matri-
monium contrahere, & nati ex eo liberi in patris
poteſtate ſunt. Salycet. Decretum ordinis auctoritate
rectoris prouinciæ comprobatum, ſeruo publico li-
2 bertatem imponit. Bald. An iſtiuſmodi † auctoritas
ſtatim accedere debeat,notat *l.fin.ſupr.arbitr.tutel.l.2.in-
fra,de iure fiſci.*

L. Titulis. 3.

1 *Tabellio ſeruus publicus eſt.*
2 *Officium vile gerens ſtatus ſui beneficium non perdit.*
3 *Notarij officium num ſit vile.*
4 *Notarij principum negocia expedientes dignitatẽ obtinent.*

SIne cauſa iuſta libertus etiam municipum non re-
1 uocatus in ſeruitutem.Tabellio † licet officii ratio-
oe ſeruus publicus ſit,ex hac tamẽ cauſa in ſeruitutem
reuocari non poteſt.Salyc.Licet quis † gerat officium 2
vile,tamen non perdit ideo ſtatus ſui beneficium. De
notariorum officio an ſit vile † & nũ infames ad crea- 3
tionem notariorum admittantur. Hieron.Treutler *in
diſput.vol.1.diſput.8.theſi 8.fol.71.*qui tuetur negatiu. pro
affirmatiua,vide Weſenbec.*ad tit.D.de his qui notant.in-
fam.nu.5.*Couarr.*in pract.queſt.c.19.nu.5.* De notariorum
officio vili,Andr.Tiraq.*in commentar.de nobilitat.cap.29.
n.14.fol.168.* Econtra quod notarii qoi negocia † prin- 4
cipum expediunt,viuant in dignitate, notant Martin.
Laudenſ.*in tract. de dignitatib.verſ.62.*Tiraq.*in citat.com-
mentar.de nobilitat.c.30.nu.8.fol.177.*

De his, qui à non domino manumiſſi ſunt, & de liberali cauſa.

TITVLVS X.

AD rubric.tit.& mareriam,vide Butrigar.Odofred.
Cynom,Bartol.Bald.Aogel.Caſtrenſem,Salycet.
Cuiacium.

L. Eum qui. 1.

1 *Manumittens ſeruum alienum eiuſdem domino ad pretium
teneur.*
2 *Precium interdum idem eſt,quod intereſſe.*

SEruum alieoum, vt † ſuum manumittens tenetur 1
domino ad preciom ſeu ad iotereſſe. Bald.& Salyc.
l.31.in fin.ff.de fideicommiſſ libertat. Precium † & intereſſe 2
aliquando pro vno & eodem ſomuntur, *hac l.*pro con-
traria ſententia,vide Petr.Rebuff.*ad l.vnic. C. de ſentent.
quæ pro eo quod intereſt.*

L. Feliciſſima. 2.

1 *Dominium per procuratorem generalem acquiritur.*
2 *Animus procuratoris acquirentis attendi debet.*
3 *Animus vnde colligatur vel probetur?*

SI procuraror emit ſibi ſeruos,hos antequam domi-
no tradidit,manumittere poreſt,*hac leg.* Salycet. qui
ſub num. 3. explication. ad hanc l. notat : dominium † per 1
generalem procuratorem acquiri. Ex hoc textu oorat
Bald. animum procuratoris † acquirentis ſibi vel do- 2
mino eſſe attendendum. Vnde autem colligatur † aut 3
probetot animus *ex l.ob carmen. §.fin.de teſtib. l. bona fides.
ff depoſiti.*notant Seraphin.de Seraphin. *in tract.de priuil.
iuram.priuil.31.n.54.& 55.*Iohan.Fichard.*conſil.6.num.16.
fol.201.vol.2.*notat.Ad materiam legis,vide Petr.Surd.
deciſ.304.n.1.& 2.

L. Qui tibi hæreditatem. 3.

1 *Dominium non hæreditatis venditione ſed traditione trans-
fertur.*

NOn per venditionem † hæreditatis, ſed eiuſdem 1
tradiooem transfertur dominium. Salycet. Ex
contractu vtili ſine traditione non tranſit dominium.
Bald.*l. 2. ff. de vſucap.pro dote.*

L. Si non proprietatem. 4. Iuncto §. Nemo.

1 *Precarium vſum habens dominium non adipiſcitur.*
2 *Precario vſus ſaltem & miniſterium transfertur.*

HAbens precarium † vſum non adipiſcitur domi- 1
nium.Tenens ſeruum precario non manumittit.
Salycet. & Bald. Per precarium † ſolummodo vſus & 2
miniſterium transfertur.*l.9.ſup. de vſufr.*

L. Si tradita ſunt. 5.

1 *Donator facta traditione dominus eſſe deſinit?*

DOnator † poſt traditionem deſinit eſſe dominus 1
& adminiſtrator.Bald.Donatori poſt traditionem
interdicitur manumiſſio. Salyc. *l.qui tibi, hoc tit.*

L. Si

Digitized by Google

L. Si pater ſeruus. 6.

1 *Ætatis filij defectum pater ſupplere nequit.*

1 DEfectum † ſitum in filij ætate pater ſupplere ne-
quit. Filius qui per ſe nõ poteſt manumittere, pa-
tre etiam conſentiente nequit manumittere. Baldus &
Salyc. *l. 1. §. fin. infra, commun. de manumiſ.*

L. Si à non dominis. 7.

§. Si vero.

§. Quæ mulcta.

1 *Obreptitium impetrans decretum meretur pœnam. & n. 3.*
2 *Principem fallentis pœna.*

1 DEcretum † obreptitium præſertim ſi princeps fal-
litur impetrans punitur. Libertas præſtita ſeruo a-
lieno cum principis aut iudicis decreto non præiudi-
2 cat domino vero. Et principem † fallens dupli pœnam
meruat, *hac l.* Bald. & Salyc. Quatenus ſubreptitium re-
ſcriptum & decretum ſit ipſo iure nullum. Rota *deciſio.*
alias 362. *de offic. delegati, in nouis.* Menoch. *de arbitr. cent. 3.*
3 *caſu 201. cen. 3. lib. 2.* Et de pœna † per ſub: & obreptitias
preces principis circumuenientis, & ad incommodum
tertij reſcriptum aut decretum obreptitium obtinen-
tis. Menoch. *de arbitr. iud, lib. 2. cent. 4. caſu 314.*

Qui manumittere non poſſunt, & ne in fraudem creditorum manumittantur.

TITVLVS XI.

AD rubr. tit. & materiam, vide Buttrig. Odofr. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac.

L. Certum ius eſt. 1.

§. Inter.

1 *Fraudis nomine quid contineatur.*
2 *Creditoribus fideicommiſſarij annumerantur.*

1 FRaudis † nomine continetur conſilium & euentus.
Ob fraudis conſilium & euentum creditores in ſui
præiudicium ſeruos manumiſſos reuocant in ſeruitu-
2 rem. Bald. & Salyc. Fideicommiſſarij † inter creditores
referuntur, *hoc textu l. 1. ff. ſi cert. petat.* Tiberius Decian. *in
praxi crim. lib. 1. cap. 6.* vbi tractat de fraude.

L. Seruos meos. 2.

1 *Seruus ſeruum peculiarem etiam mediate manumittere nequit.*
2 *Moneta corruptorem deferens ſeruus libertatẽ conſequitur.*
3 *Precium numeret ciuitas alienum per agrum fodiens.*
4 *Expenſis Reip. malefici puniantur.*
5 *Princeps priuato rem ſine cauſa auferens precium refundat.*

1 SEruus † per interpoſitam etiam perſonam, peculia-
rem ſeruum non manumitit. Salyc. Ex hoc text. no-
2 tat Bald. ſeruum alienum † deferentem monetæ cor-
3 ruptorem libertatem cõſequi. Ciuitatem † fodientem
per fundum alienum ad precium obligari numeran-
4 dum. Expenſis † Reipub. maleficos puniendos. Princi-
5 pem † priuantem aliquem dominio, ſine cauſa teneri
ad reſtitutionem valoris. Anton. Gabr. Roman. *in com.
concluſ. tit. de iure quæſito non tollend. concluſ. 1. & 2.* Portius
conſil. 48. num. 15. lib. 2.

L. Diuo Marco. 3.

1 *Manumiſſio ad acclamationem populi facta inualida.*
2 *Tumultu populi facta pro infectis habenda.*

1 MAnumiſſio † ad acclamationem populi facta pro
inualida habenda. Salycet. Quod fit in ſpectacu-
2 lo † & populi tumultu, id pro infecto eſt habendum.
Bald. Cuiac. *lib. 2. obſer. cap. 22.*

L. Si minor annis. 4.

1 *Minor annis 20. quatenus manumittere poſſit.*

MInor annis † viginti non poteſt tradere ſeruum 1
ad manumittendum, niſi in teſtamento manu-
mittat. Salyc. *ad hanc legem.*

Auth. Sed hodie.

1 *Maior annis 14. teſtari & manumittere poteſt.*

MInores † 20. annis poſt decimum quartum ætatis 1
annum teſtari & manumittere poſſunt. Salyc. &
Bald. *ad l. ſi minor.* vide Nouell. *vt ſponſalitia largitas 119. §.
& hoc. cap. 2. auth. collat. 9. tit. 2.*

L. Si in fraudem. 5.

§. Sed ſi.

1 *Fraudatus quando quis non dicatur.*
2 *Fiſci in fraudem libertas præſtari nequit.*

FRaudatus † non dicitur ille, qui precium recepit. 1
In fraudem fiſci libertas præſtari nequit. Bald. & Sa-
lyc. *l. mater.* vbi Bald. *ſupra, de rei vendicat.* De fraude &
quis † defraudatus dicatur. Decian. *in prax. crim. lib. 1. c. 6.* 2

L. Nec fideicommiſſariam. 6.

1 *Tutor libertatem à pupillo debitam non præſtat.*

SOlus tutor † non præſtat libertatem à pupillo debi- 1
tam. Salycet. & Bald. *l. ſeruus furioſi. ff. de manumiſſion.*

L. Si debitor. 7.

1 *Fraus ex euentu colligitur.*
2 *Directi maior quam obliqui fauor.*
3 *Fraus quando non præſumatur.*

IN fideicommiſſariis † libertatibus fraus ex euentu 1
colligitur. Directũ † obliquo fauorabilius eſt. Bald. 2
& Salyc. De fraudis præſumptionibus ac probationib.
Menoch. *de præſ. lib. 5. c. 3. n. 43.* Quando abſq; probatione
non præſumatur. idem *citat. tract. lib. 6. cap. 78. num. 3.* Et
quod præſumptio † per probationes in continenti ob- 3
latas tollatur. idem *lib. 2. cap. 47. num. 1.*

Qui non poſſunt ad libertatem peruenire.

TITVLVS XII.

AD rubr. titul. & materiam, vide Buttrigar. Odofred. Cyn. Bald. Salyc. Angel. Caſtrenſ. Cuiac.

L. Cum diuus. 1.

1 *Damnati ad perpetua vincula liberi fieri non poſſunt.*
2 *Fauor libertatibus in dubio debetur.*

SErui † ad perpetua vincula condemnati ad liberta- 1
tem peruenire non poſſunt. Damnati ad tempus in
vincula libertatem relictam ante temporis implemen-
tum non conſequuntur. Bald. & Salyc. *ad hanc l.* Pœna
relicti præualet libertati. Salyc. Libertatibus † in dubio 2
fauere debemus. Salyc. *ad hanc leg. num. 2. l. peculi. ſupr. ad
Sylan.* Pœna durante durat inhabilitas ad legatum vel
beneficium accipiendum. De libertatis fauore. Meno-
chius *de præſumpt. lib. 4. cap. 115. num. 22.*

L. Is quidem 2.

1 *Manumitti prohibitus quatenus ad libertatem peruenire nequeat.*
2 *Gratia ſemel amiſſa irrecuperabilis.*
3 *Fauor non odium præſumitur.*

PRohibitus † in pœnam à teſtatore manumitti non 1
poteſt etiam per emptorem ad libertatem perduci.
Prohibitus propter miniſterium familiare officij ne-
ceſſitate ceſſante non prohibetur manumitti. Salycet.
Cauſa fauoris finita finitur fauor, vti & odium ſemel qui
perdidit gratiã † in perpetuũ eam non reaſſumit. Fauor 2
† potius quam odium in dubio præſumitur. Prohibitio 3
facta à teſtatore non finitur in prima perſona. Baldus.
De fauoris cauſa ceſſante. Tiraquell. *in tract. ceſſante cau-
ſa, ſub vocab. fauor.*

Quibus ex cauſis ſerui pro præmio liberta-tem accipiunt.

TITVLVS XIII.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bald. Angelum, Caſtrenſ. Salycet. Cuiaciom.

L. Quoniam. 1.

1 *Seruus necem domini vindicans quatenus libertatis precium conſequatur.*
2 *Deferenti delictum quatenus præmium debeatur.*

1 SEruus qui † vindicauit necem domini pro præmio
conſequitur libertatem, ſententia contra occiſores
2 lata. Salyc. Fides remuneráda. Deferenti † & ſimul pro-
banti delictum præmium debetur. Bald. *ad banc l. 1. & l. 13. ad Sylan.*

L. Serui, qui monetarius. 2.

1 *Monetæ corruptorem detegens ſeruus libertatem conſequitur.*

1 FAlſæ † monetæ fabrũ ſeruus ſi detegat & hunc con-
uincat, libertatem ſumptib. Reip. impetrat. Bald. & Salycet. *l. 1. infra, de falſa moneta.* Marc. Ant. Aquilin. *ad tit. de verb. oblig. num. 88. col. 3. fol. 75.*

L. Si quis ſeruus. 3.

1 *Virginis raptum detegens ſeruus liber fit.*

1 SEruus crimen virginis rapæ detegens pro præmio li-
bertatem conſequitur, *hac l.* Salyc. & Bald. *l. 1. ad leg. Iuliam, de vi public.* Aquilin. *cit. loco, nu. & fol. ad l. 2. hoc tit.*

L. Si deſertorem. 4.

1 *Militiæ deſertor à quolibet accuſari poteſt.*

1 DEſertor † militiæ à quolibet accuſari poteſt, & ex
accuſatione deſertoris militis ſeruus conſequitur libertatem. Bald. Aquil. *cit. loco, nu. & fol. ad l. 2. huius tit.*

De ingenuis & manumiſſis.

TITVLVS XIV.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycetum, Cuiacium.

L. Si ingenuum. 1.
§. In qua.

1 *Manumiſſio natalibus ingenui non officit.*
2 *Manumiſſio ingenuum ad quanam obliget.*

1 INgenuus † teſtamento manumiſſus non fit liberti-
2 nus, & tamen tenetur manumittenti reſtituere †
quicquid de eius domo, vel eius contemplatione meruit. Baldus & Salycet. Pro interpretat. legis, Iohan. Cephal. *conſil. 636. num. 47. lib. 5. fol. 107.*

L. Ingenuam natam. 2.

1 *Ingenuus non fit ſeruus obſequij præſtatione.*
2 *Ingenuitas præſcribi nequit.*
3 *Veritati opinio cedit.*
4 *Veritas ſemper præualet.*

1 OBſequia † ſeruitutis nõ faciunt ſeruum ingenuum.
2 Salycet. Contra ingenuitatem † non currit præ-
ſcriptio. Per ſeruitutem ad mille etiam annos durãtem
3 quis non efficitur ſeruus. Veritas † præualet opinioni.
Bald. *ad banc legem.* Quatenus veritati cedant argumen-
ta. Frideric. de Senis *conſil. 23.* Alberic. de Roſat. *in Dictio-*
4 *nario iuris, vocab. veritas.* Quod veritas ſemper † præua-
leat, & omnia huic cedant. Menoch. *in tractat. de præſumptionib. lib. 1. quæſt. 31. num. 4.* Ad materiam textus vide Oldrad. *conſil. 159.*

L. Si aniam. 3.

1 *Litigioſi vitium libertati non obeſt.*
2 *Conſilio ſapientis iudex in deciſione controuerſiarum vti debet.*
3 *Conſiliarij principum quatenus ſuper actis pronuncient.*

NAtus ex ingenua lite pendente eſt ingenuus. Vi- 1
tium † litigioſi non officit libertati. Baldus & Salycetus. Ex hoc textu notat Baldus. quod iudex ad de-
ciſiones † controuerſiarũ adhibere debeat conſilium 2
ſapientis. De qua materia vide Pacem Scalam *in tract. de conſilio ſapientis, lib. 1. cap. 20.* Lodolph. Schrader. *conſilio*
2. par. 1. Menoch. *de arbitrar. iud. lib. 1. quæſt. 23.* Et an con- 3
ſiliarij † principum ſuper actis, vt ſapientes pronuncient. Zaſ. *ad leg. qui iuriſdictione, num. 13. de iuriſdiction. omnium iudic.*

L. Cum cognatum tuum. 4.

1 *Captiuus quando ſeruus non fiat.*

CAptus † in bello ciuili inter duas ciuitates ardente 1
non fit ſeruus. Baldus & Salyc. *ad banc l. & ad l. 1. & l. fin. ff. de captiu. & poſtlim. reuerſ.*

L. Diffamari. 5.

1 *Contra diffamantem quomodo procedatur.*

COntra diffamantem † aliquem de ſeruitute poteſt 1
iudex ad inſtantiam diffamati tempus ad agẽdum præfigere, vt intra tempus agat ſub ſilentij imponendi pœna. Bald. & Salyc. *hac l.* Blaret. inprimis Cæſar Contard. *ad banc l.* Matth. de Afflict. *deciſ. 264 num. 1.* Oldrad. *conſ. 3.* Pariſ. *conſ. 81. ad fi. vol. 4.* Couar. *in var. reſol. lib. 1. c. 18.* Portius *in com. concl. lib. 1. c. 19.* Alphan. *in report. nu. 228. fol. 71. 72.* Ant. Gabr. Rom. *in com. concl. tit. de actio. lib. 2. concl. 6.* Hieron. Schurff. *conſ. 34. cent. 1. nu. 4.* Gerhard. Mazoll. *conſ. 14. lib. 1.* Gail. *in pract. obſer. lib. 1. à cap. 9. ad 13.* Pro intellectu legis videatur Cagnol. *tom. 2. repet. fol. 355.* Ludo. Bender *de reuiſionib. concl. 32. nu. 3. fol. 477.* Flam. Chartar. *deciſ. executiua 44. nu. 1. fol. 125.* Ludou. Molina *in comment. de primogen. Hiſpan. pag. 441. num. 23.* Fuluius Pacian. *conſ. 136. num. 2. fol. 784.*

L. Scientis. 6.
§. Cum igitur.

1 *Seruus non fit ſeruilia officia obiens.*

FAmulatus † liberi hominis etiam per tempus lon- 1
gum, ſeruum non reddit hominem liberum. Salycet. Sciens liberum non præſcribit, Bald.

L. Si te & filios. 7.

1 *Ingenuitatem veritas probat.*
2 *Liti renuncians pro confeſſo non habetur.*

NOn renunciatio † cauſæ, ſed natalium veritas pro- 1
bat quem ingenuum. Salyc. Renuncians † liti, non 2
fatetur, licet ſibi præiudicet. De ingenuitatis probatione vide Maſcard. & Pacian. *in tract. de probat. in Indice, ſub vocab. ingenuus.*

L. A libertina matre. 8.
iuncto §. Cum igitur.

1 *Ingenuum mater libertina parit.*

EX libertina † matre natus eſt ingenuus, nec ei reuer- 1
ſo obeſt quod in hoſtium captiuitate fuerit, *hoc tex.* Salyc. Melior interdum naſcitur filius quoad cõditionem quam quod fuit mater. *l. 11. ſupra, de oper. libert.*

L. Ad recognoſcendos. 9.

1 *Nominatio ſola neminem ſeruum vel ingenuum facit.*
2 *Nominis celatio veritati non obeſt.*
3 *Nominibus rerum ſubſtantia cognoſcuntur.*

NOmina ſunt † inuenta ad recognoſcẽdum nõ ad 1
aliquẽ efficiendum ſeruum vel ingenuum. Bald. & Salyc. Ex ſola nominatione quis non efficitur ſeruus.
Nominis † celatio non obeſt veritati. Per nomina reco- 2
gnoſcimus † rerum quidditates, ſubſtãtias, qualitates, 3
& accidentia. Bald. Boer. *deciſ. 105. nu. 8.*

Digitized by Google

L. Si veſtram. 10.

1 *Operarum locatio ſeruum non facit.*

1 LOcatio † operarum nec facit, nec probat quem ſeruum. Salyc. & Bald. *l. vlt. ſupra, de ſeru. reipubl.*

L. Admutandum. 12.

1 *Ingenuitatem plagio abducta non perdit.*
2 *Statum violentia non eripit.*

1 PLagio † abducta ingenuitatem non perdit. Salycet.
2 Violentia † ſtatum non eripit. Bald. *l. 2. ſupra, vbi de criminib. agi oporteat.*

L. Ingenuum. 13.

1 *Ingenuitatis in cauſa ſuccumbens ſibi in libertinitate non præiudicat.*
2 *Extrema eligens medii non renunciat.*

1 LIbertinitas † non amittitur dum ſe quis ingenuum contendit nec probat, *hoc tex.* Succumbens in cauſa ingenuitatis non præiudicat ſibi in cauſa libertinitatis, quando illam adhuc mouere poſſit. Salyc. & Bald.
2 Per aſſumptionem † extremorum non renunciat quis mediis. idem Bald.

L. Status ingenua. 14.

1 *Status titulo etiam fauorabili non amittitur.*
2 *Ingenuitati non præiudicat ſe vt ancillam deſpondens.*

1 STatus † per titulum fauorabilem etiam non amit-
2 titur. Baldus. Ignoranter † deſponſata, vt ancilla ſuæ ingenuitati non præiudicat. Salyc. *l. ſi minister um. infra, de liberali cauſa.*

Communia de manumiſsionibus.

TITVLVS XV.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Baldum, Salycetum, Angelum, Caſtrenſem, Cuiacium.

L. Sancimus. 1. iunctis
§§. ad §. Illud autem.

1 *Libertas quomodo proprietario & vſufructuario relinquatur.*
2 *Parentes per liberos ſeruum manumittere poſſint.*

1 SEruus † liber efficitur, ſi proprietario & vſufructuario libertas imponatur. Salycetus & Baldus. Guido Papæ quæſt. 366.

§. Illud quoque.

2 Pater & † mater per filium, filiam, item per iudicem, ſeruum manumittere poſſunt. Baldus. Parentes per filios, non exiſtentes etiam in poteſtate, manumittere poſſunt. Salycetus *ad hanc legem.* Pro intellectu & interpretatione §. vide Frider. Pruckman *in tract. de differ. vtriuſque ſexus membr. 2. art. 2. num. 20.*

L. Si quis ſeruo. 2.

1 *Ancilla domini concubina quatenus libertatem conſequatur.*
2 *Concubinatus præmium.*
3 *Mortuus viuentis oculos aperit.*
4 *Concubinatus non fauore, ſed odio dignus.*

1 ANcilla † retenta per dominum vxorem non habentem loco concubinæ ad mortem vſque liber-
2 tatem cum partu conſequitur. Concubinatus † præmium libertatis quoad ancillam concubinam & eius
3 partum habet. Mortuus † aperit oculos viuentis. Bald. *ad hanc l.* Quatenus alioquin concubinatus † nullis omnino præmiis, ſed potius odio ac pœnis dignus ſit, vide Menoch. *de arbitr. iud. lib. 2. cent. 5. caſ. 418.* Et tum concubinis pro præmio quid licite detur vel relinquatur, Crauet. *conſil. 368. num. 3.*

De liberali cauſa.

TITVLVS XVI.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycetum, Cuiacium.

L. Rem quidem. 1.

1 *Pater quatenus factum ſuum in fauorem filiorum reuocet.*

PAter † factum ſuum illicitum & inhoneſtum fauo- 1
re filiorum reuocat. Factum patris filio in ſtatu ac libertate obeſſe non debet. Salyc. & Bald. Facto quod de iure nō ſubſiſtit quis contrauenire poteſt. *l. poſt mortem. ff. de adopt. ad hanc l.* Fet. Gerh. *ſing. 38.* Iac. Thoming. *deciſ. 31. num. 31. fol. 353.*

L. Si hi quos. 2.

1 *Seruis ad libertatem proclamantibus quatenus ſententia non obſtet.*
2 *Tertio non præiudicat res inter alios acta.*

SEntentia † inter duos ſuper proprietate ſeruorum 1
lata, non præiudicat ſeruis ad libertatē proclamantibus. Salyc. Res inter alios † acta aliis non præiudica- 2
bit. Item cauſa proprietatis nō eſt cauſa liberalis. Bald. Tiraq. *in tract. res inter alios acta, vocab. ſententia. cap. inter dilectos. in fi.* vbi Fel. & Panorm. *de fide inſtrum. extra.*

L. Si liber homo. 3.

1 *Liber vxorem ancillam ducens non fit ſeruus.*
2 *Proteſtatio quando ſine effectu ſit.*
3 *Proteſtatio actui contraria & ſine cauſa facta nil operatur.*

EX contubernio † liber homo non tranſit ſub ancil- 1
læ dominio. Salyc. Homo liber contrahens cū ancilla matrimonium etiam contra proteſtationē domini, huius non fit ſeruus. Proteſtatio iuris † rationibus 2
carens nil operatur. Bald. *l. 4. in fi. cum ll. ſeqq. ff. de pign. act. tot. tit. C. debitorem vend. pignor. l. ſi quis. de publ.* vbi traditur proteſtationem † contra naturam actus nullius eſſe ef- 3
fectus, & factam ſine cauſa nil operari. Et quando in iis quæ cōtra ius per proteſtationem quæruntur, nil operetur proteſtatio, vide Symphor. ſupplic. imper. Cam. *tom. 2. par. 2. voto 29.*

L. Si is quem. 4.
§. Sed ſi.

1 *Super ſententia pro libertate lata quando amplius quærere non liceat.*
2 *Appellationis interponendæ tempus, quando ignoranti non currat.*

SI ſententia † pro libertate data tranſit in rem iudi- 1
catam, amplius de ea non quæritur, ſecus ſi ab ea fuerit appellatum. Salyc. Appellandi tempus incipit à die ſcientiæ abſentis. Tempus interponendæ † appel- 2
lationis non currit ignoranti, niſi ignorantia eſſet craſſa & ſupina. Bald. Quæ requirantur, vt decendium ad appellandum currere dicatur, vide Felyn. *ad cap. quoad conſultationem. num. 32. de re iud.* Andr. Gail. *in pract. Camer. Imper. obſeru. lib. 1. obſ. 139. num. 7.* qui à die ſcientiæ ea currere ex communi opinione tuetur, & pro ſciente reputari procuratorem apud acta habentem, & tali in caſu ſententiam trāſire in rem iudicatam, nec alio remedio quam ſi procurator ſoluendo non ſit, ſuccurri principali, notat idem Gail *d. obſer. nu. 9. & 10.* Vltra quem vide Harman. Piſtor. eandem ſententiam defendentem, *in miſcell. quæſt. lib. 1. cap. 36.*

L. Non ideo minus. 5.
§. Sed nec. §. Probationis.

1 *Actor non reus probet.*

VEnditio † fiſci non præiudicat cauſæ libera- 1
li. Probandi etiam onus incumbit non poſſidenti, ſed actori, quo non probante, poſſeſſio

Rei

Rei inconcuſſa remanet. Bald. Proteſtatio non valet, vbi neceſſitas eſt impoſita à iure. Bald.

L. Nec ſi volens. 6.

1 *Confeſſio extorta ſpontanea infirmior.*
2 *Confeſſio ſpontanea quando non valeat.*
3 *Confeſſio extorta quibus adminiculis iuuari debeat.*

1 SPontanea confeſſio † ſi non valet, multo magis tor-
mentis excuſſa erit inualida. Spontanea confeſſio in
ſcripturam redacta liberũ non reddit ingennum. Bald.
& Salyc. Pet. Peck. *de reparat. eccleſiar. cap. 7.* Quænam ſit
2 confeſſio † ſpontanea non valens, notat Salycet. *ad l.*
ſuus heres. C. de repudian. heredit. De confeſſione per tor-
3 turam † excuſſa inualida & ſemotis tormentis per li-
quidas probationes corrobotanda. vide Conſtit. crim:
Caroli V. Imperat. & in illas Anton. Rhem. & Nicol.
Vigel. *cap. 54. 55. 56.*

L. Si ab eo. 7.

1 *Hæres contra factum defuncti ratione præſtita libertatis venire nequit.*
2 *Manumiſſor ad factum ſuum obſeruandum hæredem obligat.*
3 *Hæreditatis aditio conſenſum operatur.*
4 *Hæres quando contra factum defuncti venire queat.*

1 COntra libertatem † præſtitam à defuncto hæres
non poteſt venire, etiamſi ſeruus fuerit hæredis.
2 Salyc. Manumittens non poteſt † venire contra factum
3 ſuum nec hæres eius. Bald. Aditio † hæreditatis inducit
conſenſum, & per conſenſum hæres obligatur ad con-
firmandum defuncto factum. *l. ſi ego. §. 1. de iure dotium.*
4 Bald. *ad hanc l.* De hærede † quando defuncti facto con-
traueniat. Crau. *conſ. 737. n. 10. & 11.* Menoc. *conſ. 89. lib. 1.*

L. Cum affirmes. 8.

1 *Pacem iudex partibus ſuadeat non coacte imponat.*

1 HOrtandus † eſt dominus nõ cogendus, vt ſeruum
liberet. Iudex ſuadere partibus pacem non vero
ad illam cogere partes poteſt. Bald. *l. interpoſitas. ſupra, de transactionib.*

L. Cum precum. 9.

1 *Confeſſio quatenus non præiudicet.*
2 *Aſſertioni in libello facta contra libellantem ſtatur.*

1 COnfeſſioni † ſupplicantis creditur in eius præiu-
dicium, non fauorem. Confeſſio non præiudicat,
vbi ex ea ius non oritur. Bald. & Salyc. Aſſertioni factæ
2 in † libello ſtatur contra libellantem: Pariſ. *conſ. 115. vol.*
1. Crau. *conſ. 201. num. 5.* Alphan. *in report. num. 295. fol. 87.*
& 88. Herculan. *in tract. de probat. negatiua, num. 297.* Ca-
cher. *deciſ. 39. n. 6.* Maſcar. *de probat. concl. 368. nu. 1. vol. 1.*

L. Liberos priuatis. 10.

1 *Seruus pactione nemo fit.*
2 *Libertati aduerſa pactio non valet.*
3 *Dominium in ſe ipſum nullus habet.*
4 *Confeſſio ſola neminem alterius hominem facit.*

1 LIberi † per pacta & actus adminiſtrationis nõ poſ-
2 ſunt fieri ſerui. Pactum † libertatem infringens, i-
3 pſo iure eſt inualidum. Nemo † eſt dominus ſui ipſius.
4 Bald. & Salycet. Sola confeſſione † vel voluntate non
poteſt quis fieri homo alterius. Bald. Quatenus homo
vnius alterius non fieri poſſit per iuriſdictionis proro-
gationem, notat Papo *ad conſuet. Burbon. §. 11. fol. 38. & 39.*
Symphor. ſupplic. Imper. Cam. *tom. 2. par. 3. tit. 1. ſupplicat.*
13. Alciat. *lib. 2. paradox. c. 5.* Cuiac. *lib. 5. obſer. cap. 40.*

L. Non mutant. 11.
§. Solent.

1 *Seruus ad honores ciuiles ne aſpiret.*

ILlicita aſpiratio ad honores publicos ſeruum non
1 efficit liberũ. Item ſerui ad honores † ciuiles aſpirare
non debent. *l. Herennius. ff. de decurionib.* Bald. & Salyc. Innocent. *ad cap. nihil. de elect. extra.*

L. Si ex liberta. 12.

1 *Ingenuus venditione ſeruus non redditur.*

VEnditio † ingenuum non reddit ſeruum. Precium 1
à ſeruo emptori traditum hunc non reddit libe-
rum. Bald. & Salyc. *l. vlt. infra, de fugit.*

L. Principaliter. 13.

1 *Status defuncti quatenus diſputari poſſit.*

STatus quæſtio † defuncti principaliter hæredi non 1
mouetur, ſed poteſt ſecundario de ipſa diſputari
propter res & ſtatum liberorum. Bald. De ſtatu defun-
cti agi poteſt propter hæredes, nõ propter defunctum.
Bald. vide infra, *ne de ſtatu defunctorum.*

L. Lite ordinata. 14.

1 *Liber cenſetur ad libertatem prouocans.*

PEndente † lite de ſtatu ſeruus habetur pro libero. 1
In ſeruitutẽ prouocans in cauſa illa pro libero ha-
betur. Bald. & Salyc. *cap. 1.* vbi Cardin. Zabar. *de reſcript.*
in 6. Cuiac. *lib. 18. obſeru. cap. 23.*

L. Nec omiſſa. 15.
§. Cum itaque.

1 *Ingenuitas quomodo probetur.*

INgenuitas † probatur per ſcripturam natiuitatis, te- 1
ſtes, aliaque legitima media. Salycet. Scripturæ ſtatur
donec contrarium probetur. idem Salycetus. Falſa ſi-
mulatio nõ officit libertati. De ſcriptura quando pro-
bet. Menoch. *conſ. 787. num. 2. & 3. lib. 8.*

L. Si miniſterium tuum. 16.

1 *Dotale inſtrumentum quatenus ingenuitati non noceat.*
2 *Inſtrumenti ſcriptura quatenus non præiudicet.*
3 *Tertio non præiudicat inſtrumentum eo ignorante factum.*

INſtrumentum † dotale conſcriptum de liberta, vt 1
ancilla libertæ ignoranti non obeſt nec præiudicat,
nec magis ſcienti minori viginti annis nocet. Salyc. In-
ſtrumentum † ſcriptum ſine mea voluntate mihi non 2
præiudicat. Quæ ex noſtra voluntate non procedunt
actiue, nec in noſtri præiudicium procedunt paſſiue.
Baldus. De inſtrumento ſine † ſcientia facto non præ- 3
iudicante tertio. vide *l. fin. ſupra, de edend.* Item de inſtru-
mentis aliena manu ſcriptis an mereantur fidem. Ca-
cheran. *deciſ. 37.* Et quando ſcriptura ſuper alieno facto
concepta requirat ſcientiã habentis intereſſe. vide Ioh.
Bapt. Coſt. *in tract. de facti ignorantia, inſpect. 83. num. 8.*

L. Multis rationibus. 17.

1 *Ingenuus fratrem ſeruum habere poteſt.*

NAturalis ſtatus mutationem recipit in delictis &
criminibus. Ingenuitas † vnius ex fratribus non 1
arguit ingenuitatem alterius. Salycet. Probationes de-
bent eſſe de neceſſario concludentibus. idem Salycet.
l. matrem, ſupra, de probationib. Bald. *ad hanc l.*

L. Ad probationem. 18.

1 *Libertas non probatur conductione rei dominica.*

PEr conductionem † rei dominicæ ſeruus non pro-
bat libertatem. Locatio operarum non probat ſer- 1
uitutem. Bald. & Salyc. *l. 22. ſup. de probation.*

L. Principaliter cauſam. 19.

1 *Cauſa ad quem principaliter pertineat.*

PRincipaliter † cauſa ad eum pertinet qui præ aliis 1
in illa habet ac prætendit intereſſe. Bald. idem *ad l.*
3. 4. 5. ff. de liberal. cauſ.

L. Sicut ſemel. 20.

1 *Libertas ſemel præſtita amplius reuocari nequit.*
2 *Actus quilibet animum requirit.*

Semel

1 SEmel præſtita libertas † ſeruo à domino reuocari
2 non poteſt, *hac lege.* Actus præſtandæ † libertatis
iocoſus libertatem non tribuit. Bald. & Salyc. Animus
ad quemlibet actum requiritur. Bald. *ad hanc l.*

L. Eam quæ. 21.

1 *Tormentis in quæſtione ſtatus locus eſt.*
2 *Quaſi poſſeſſio quatenus in iuribus incorporalibus ab onere probandi releuet.*
3 *Poſſeſſio violenta nemini prodeſt.*

1 TOrmenta † locum habent in quæſtione ſtatus ac
proprietatis. Salycetus. In iuribus incorporalibus
2 quaſi † poſſeſſio bona fide habita releuat ab onere
probandi, ſecus ſi mala fide. Doloſe poſſidens liberta-
tem in poſſeſſione ſeruitutis eſſe non videtur. Furtiua
3 & violenta † poſſeſſio nemini patrocinatur in onere
probationis. Baldus.

L. Parentes. 22.

1 *Parentes natura tribuit.*
2 *Confeſſio erronea veritati non præiudicat.*
3 *Confeſſio erronea retractari debet.*

1 NAtura † non homines aut filij partes conſtituunt
2 & aſſignant. Erronea & ſimulata † confeſſio non
præiudicat veritati & libertati. Baldus & Salyc. *ad hanc
leg. l. aſſumptio. ff. ad municipal.* Briſſon. *lib. 1. ſelect. cap. 5.* De
3 confeſſione † erronea quod non præiudicet, ſed retra-
ctetur. Iohan. Bapt. Coſta *in tract. de facti ignorantia, cent.
5. diſtinct. 47. num. 9.*

L. Si tibi teſtamento. 23.

1 *Libertati ſeruilis opera non præiudicat.*

1 EX ſeruitio † vni ex hæredibus præſtito à ſeruo liber-
tate donato non fit præiudicium libertati. Salycet.
l. 2. tit. præced.

L. Interrogatam. 24.

1 *Confeſſio apud acta quatenus præiudicet.*
2 *Apud acta quæ fieri dicantur.*
3 *Confeſſio iudicialis an reuocationi obnoxia.*

1 COnfeſſio † apud acta, non in modum iudicij fa-
cta, minime præiudicat. Baldus. Confeſſio apud
acta præiudicat, donec contrarium probetur. Salycet.
2 Apud acta † fieri dicitur omne id, quod fit in iudicis
præſentia, etiamſi non fiat in figura iudicij. Bald. Briſ-
3 ſon. *lib. 1. ſelect. cap. 5.* An confeſſio in iudicio † facta re-
uocetur: pro affirmatiua, vide Iohan. Bapt. Weber. *di-
ſtinct. Bart. 570.* Socin. *reg. 92.*

L. Sicut inſtrumenta. 25.

1 *Manumiſſio ſcripturam non deſiderat.*

1 SCriptura † non eſt de eſſentia manumiſſionis & il-
lius amiſſio non obeſt libertati. Salycet. *l. 10. C. de fide
inſtrum. l. 1. l. cum cetra. ſupra, de iure dotium.* Bald. & Salyc.
ad hanc legem.

L. Sicut datam. 26.

1 *Manumiſſionis inſtrumenta patronus liberto præſtet.*
2 *Vaſallum ſe profitens quatenus inſtrumentum recognitionis feudi conficere teneatur.*

1 INſtrumenta † manumiſſionis cogitur patronus præ-
ſtare liberto. Salyc. & Bald. *l. diſſoluta. ſupr. de condict. ſine
2 cauſa.* An vaſallus confeſſus † ſe vaſallum ſub pœna pri-
uationis teneatur conficere inſtrumẽtum recognitio-
nis feudi, in caſum confeſſionis factæ, vide pro affirma-
tiua *cap. ſi vaſallus feudũ.* & in illud Iſern. ac Matth. de Affl.
ſub tit. ſi de feud. fuer. controuerſ.

L. Arrianus ſibi. 27.

§. Cohæres.

1 *Reſuſcitari non debent ſemel ſopita.*
2 *Confeſſio cohæredis alteri non præiudicat.*
3 *Colluſio quando præſumatur.*

QVæſtio ſopita † iterum introduci nõ poteſt. Con- 1
feſſio † cohæredis non præiudicat cohæredi. Sen 2
tentia pro libertate lata obſtat victo. Cohæredis con-
feſſio ſuper ſtatu defuncti non præiudicat cohæredi
contrarium aſſerenti. Colluſio præſumitur † quando 3
contra ſententiam pro ſe latam venitur. Bald. & Salyc.
De quæſtione ſopita non renouanda, vide Ioh. Zanger
in tract. de excep. tit. de excep. rei iud. De colluſionis præſum-
ptionib. Menoch. *de præſumptionib. lib. 5. cap. 26. num. 1. 5. 6.
& 12.* Ludouicus Molina *in commentar. de primogenit. Hi-
ſpanor. lib. 4. cap. 8. num. 8. 10.* Maſcard. *de probat. concluſio.
322. num. 8.*

L. Aui paterni. 28.

1 *Patris conditio in cauſa liberali attendenda.*

IN cauſa liberali † conditio patris non matris eſt ſpe- 1
ctanda, & dignitas aui nepotem non adiuuat. Pater-
nus ſtatus non dependet à materno. Bald. & Salycet. *ad
hanc leg. l. 10. ſupra, de probat.*

L. De ancilla. 29.

1 *Concubinatus ergo ancillam emens ad manumiſſionem non tenetur.*

REdimens † ancillam, vt eam teneat in concubi- 1
natu, non propterea eam manomittit. Emptio
filiæ, à patre filiam non reddit liberam. Bald. & Salyc.
l. vlt. ſupra, commun. de manumiſſ.

L. Solo obſequij. 30.

1 *Libertus operas obſequiales non præſtans in ſeruitutem non redigitur.*
2 *Vaſallus leuem ob inobedientiam feudo non cadit.*

LIcet libertus † non præſtet patrono operas obſe- 1
quiales, ideo tamen in ſeruitutem non redigitur.
Bald *l. alimenta. §. ſi. de liber. agnoſcen. l. ingratus. ff. de iure pa-
tron.* Ex hoc textu notat Bald. quod ob inobedientiam
leuem vaſallus † nõ fit priuandus feudo. De obſequiis, 2
vide Zaſ. *lib. 1. ſing. reſponſ. cap. 3.*

L. Si tibi ſeruitutis. 31.

1 *Iniuriarum experiri poteſt calumnioſe in iudicium vocatus.*
2 *Calumnioſe in ius vocans criminaliter punitur.*

QVi per calumniam † ſtatus accuſationem paſſus 1
eſt, probata cauſa liberali poteſt iniuriarũ experiri.
Ciuiliter aliquem per calumniam in iudicium trahens 2
criminaliter puniri poteſt. Bald & Salyc. *l. 10. inf. de iniur.*

L. Subſcriptio. 32.

1 *Libertati nil officit ſubſcriptio filiorum manumittentis.*
2 *Subſcriptio ſcripturam præcedentem non mutat.*
3 *Subſcriptionis vis & autoritas.*
4 *Subſcribens generaliter quatenus ſibi non præiudicet.*

LIbertati † nil addere vel detrahere poteſt ſubſcri- 1
ptio filiorum manumittentis. Bald. Valida eſt ma-
numiſſio domini & patris ſine ſcriptura filij. Salycet.
Subſcriptio † non mutat ea, quæ ſcripta ſunt & certos 2
ac determinatos habent fines. De ſubſcriptionis † vi & 3
auctoritate. Anton. Gabriel Roman. *in commun. concluſ.
lib. 1. tit. de præſumptio. concluſ. 8. & 9.* Et quatenus ſubſcri-
bens † generaliter ea nõ approbet, quæ contra ſe ſunt, 4
notat Zaſ. *conſ. 14. num. 110. lib. 6.*

L. Licet accepta. 33.

1 *Manumiſſio interueniente etiam pecunia fieri poteſt.*
2 *Prohibita fieri facta tenent.*

ETiam per pecuniam † poteſt fieri manumiſſio & 1
emancipatio. Baldus. *l. verum. de verborum obligatio-
nib.* Ex hoc textu notat Baldus, quod multa † facta te- 2
neat, quæ ab initio fieri prohibentur, de qua conclu-
ſione, vide *l. 1. § permittitur.* iunct. remiſſionib. *ff. de aqua
pluuio arcend.*

L. Li.

L. Libera. 34.

1 *Ancilla non fit cum ſeruo concumbens.*

1 LIbera † ob concubitum cum ſeruo habitum non
perdit libertatem, nec ancilla efficitur. Salycet. &
Bald. *l. 1 infra. de S C. Claudian.*

L. Non idcirco. 35.

1 *Seruus tutor non fit libertinus.*

1 LIcet ſeruus † tutoris officio fungatur non tamen ef-
ficitur libertinus. Salyc. & Bald. *l. cui neceſſitas. §. tu-
toris ff. hoc tit.*

L. Poſt certi. 36.

1 *Libertati non nocet pacto de ſeruiendo ad tempus.*

PActum initum cum ancilla, vt ſi certo tempore ſer-
nierit, manumittatur, nullam neceſſitatem manu-
1 mittendi imponit. Pactum de ſeruiendo † ad tempus
non obeſt libertati. Bald. & Salyc. *ad hanc l.*

L. Si filium tuum 37.

1 *Cognatus præſumitur ſcire factum cognati.*
2 *Plagiarius eſt ſciens libertum emens.*
3 *Scientia propter cognationem præſumitur.*
4 *Cognatio quam præſumptionem ſuppeditet.*

1 COgnati facta † cognatorum ſcire inuicem præſu-
2 muntur. Scienter † emens aut vendens libertum
plagium committit. Bald. & Salyc. *l. 1. ff. ad leg. Fabiam, de
3 plagiar.* Scientia † præſumitur propter perſonarum con-
ſanguinitaté & affinitatem. Conſanguinei contrahen-
tes matrimonium præſumuntur ſcire impedimenta:
hac l. Bald. *l. Octaui ff vnde cognati. l. de tutela. ff. de in integr.
4 reſtit.* De præſumptione † quam conſanguinitas ſuppe-
ditat. Menoch. *in tract. de præſumpt. lib. 1. q. 28. num. 13.*

L. Non idcirco. 38.

1 *Seruus Liminarcha officium gerens propterea liber non fit.*

1 LIminarchæ † officium ſeruo libertatem non reſti-
tuit. Salycetus & Baldus. Cotta *in memorabil. lib. vo-
cab. Liminarcha.*

L. Liberos velut. 39.

1 *Seruus ſola aſſertione nemo fit.*

1 NVda aſſertio † & confeſſio ex libertate neminem
conijcit in ſeruitutem, *l. interrogatam. l. liberos, hoc ti-
tul. ſupra.*

L. Iuxta edicti. 40.

1 *Status in cauſa abſente etiam altera parte procedi & pro-
nunciari poteſt.*
2 *Cauſa beneficialis quando dicatur liberalis.*
3 *Sententia quando contra abſentem feratur.*

1 IN cauſa † concernente libertos & ingenuos etiam
altera parte abſente poteſt iudex procedere & defi-
nitiue pronunciare, *hac l.* Bald & Salycet. Cauſa bene-
2 ficialis † dicitur liberalis, vbi agitur de beneficij Eccle-
3 ſiaſtici collatione. In quibus alioquin caſibus † ſen-
tentia contra abſentem feratur, notat Ioach. Mynſing.
in obſer. Cam. cent. 4 cap 57.

L. Iubemus omnes. 41.

1 *Dominus ſeruum decurionem vindicare poteſt.*
2 *Confeßio coram notario facta paratam executionem non
habet.*
3 *Confeßio extraiudicialis vim rei iudicatæ non obtinet.*
4 *Confeßio iudicialis valida eſt ſi iudice interrogãte & parte
acceptante actis inſerta fuerit.*

1 DOminus † poteſt eum qui fuit decurio, vel cui ſcri-
pſit vt decurioni, vindicare vt ſeruum. Per nudam
2 confeſſionem non probatur ſeruitus. Confeſſio † facta
coram tabellione non habet executionem paratam.
3 Confeſſio facta † extra iudicij figuram vim rei iudicatæ
nõ habet. Bald. *ad hanc l.* Confeſſio † iudicialis inſcripta 4
actis publicis contra confitentem non probat, niſi iu-
dice interrogante & parte acceptãte in acta redacta ſit.
l. inſtar. infra, de iure fiſci. Socin. *conſ 20. incip. viſis actis. par.
1. & conſ. 16. incip. viſis prædictis. ead. par.* Salycet. *ad hanc l.*
Pro vlteriori eius interpretatione, vide Aluar. Valaſc.
deciſ. 33 lib. 1. num. 1. fol. 147. Barnab. Cornaz. *in deciſio. 27
num. 5.* Roman. *conſ. 157.*

L. Placuit eos. 42.

1 *Filiis pendente lite natis ſententia poſtea lata nocet.*
2 *Prægnante bannita id quod in vtero eſt ſimul bannitum
cenſetur.*
3 *Lupa prægnante capta ratione pullorum nil debetur.*

FIlij nati † pendente lite ſuper ſtatu matris ſequun- 1
tur eam conditionem, quæ matri inhęret. Nati ve-
ro ante litem motam, præiudicium non patiantur ex
ſententia contra matrem lata. Sentẽtia contra matrem
lata in cauſa ſtatus præiudicat filiis pendente lite natis,
non ante. Salyc. & Bald. Ex hoc tex. ſub n. 2. notat Bald.
quod muliere † prægnante bannita partus poſtea na- 2
tus in ciuitate morari non poſſit. Item quod lupam
prægnantẽ † capiens, pro pullis eiuſdẽ non conſequa- 3
tur præmium *per l. ſed addes. §. ſi quis muliere. ff. locati.*

De aſſertione tollenda.

TITVLVS XVII.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Butrigar.
Odofred. Cyn. Bald. Angel. Caſtrenſ Salyc. Cuiac.

L. Lites. 1.

1 *Ad libertatem prouocans quatenus per ſe aut per procurato-
rem agat.*
2 *Sententias poſt tres latas nullus amplius querelæ locus eſt.*
3 *Procurator in cauſa liberali non admittitur & an in po-
pulari.*
4 *Procurator in cauſa criminali non admittitur.*
5 *In contumacia perſeuerans per annum habetur pro con-
feſſo.*
6 *Iudices ad diuerſos reum trahens cauſa cadit, niſi mutatio-
nis reus occaſionem dederit. num. 8.*
7 *Cautio iuratoria in ſubſidium præſtatur.*

DE poſſeſſione † ſeruitutis prouocans in libertatem 1
per ſe cauſam agit. Bald. & Salyc. *l. ſeruum quoq. §. 1.
de procurat.* Liberum ſe dicens ex poſſeſſione libertatis
poteſt procuratorem conſtituere. Bald. Poſt tres ſen-
tentias † nullitas in cauſa liberali vlteriorem querelæ 2
occaſionẽ non præbet. Bald. De procuratore non ad-
miſſo † in cauſa liberali vtrum in populari admittatur. 3
Hier. Treutler. *in theſ. D. vol. 1. diſp. 9 theſi 5 fol. 74.* Quare-
nus & in criminalibus † non admittatur. Bonacoſſa *in 4
com. opin. vocab. procurator.* Fachin. *lib. 1. controuerſ. cap. 24.*

§. Super peculia.

§. Omnes.

§. Sin vera.

Inſtrumentis dotalibus promittitur, quod dos in
tuto reponatur. Contumax † per annum in contuma- 5
cia perſeuerans contra ſe confiteri videtur. Ius † ſuum 6
perdit qui ſuſpenſo primo iudicio, ad alium iudicem
reum trahit. Bald. Bart. *ad l peremptorias. infr. ſenten. reſcin-
di non poſſe.* Ex hiſce §§. notat Bald. cautionem † iurato- 7
riam, vt ſubſidiariam, aliis ceſſantib. eſſe præſtandam.
De hac materia vide Brunor. à Sole *in locis communibus,
vocab. cautio. num. 1. fol. 160.* Tiraq. *in tract. de vtroq, retract.
tit. 1. § . 1. gl. 18. num. 49.*

§. Scientes, quod ſi.

§. Scire vero.

Aſſertus ſeruus † per annum ad citationem inſinua- 8
tam non comparens dominio aduerſarij ſubijcitur, &
ſeruum

ſeruum aſſerens in iudiciis diuerſis puniandus eſt domino, niſi ad mutationem iudicij ſeruus occaſionem dederit. Salycet. Bald. *ad § praced. n. 4.*

L. Expeditam 2.

1 *Seruo, qui ad libertatem proclamauit, mortuo, quatenus venditor illius de euictione teneatur.*

1 EX ſeruitute † proclamans in libertatem ſi moriatur lite pendente, finitur cauſa, & poteſt poſſeſſor qui ſe & dominium defendet, experiri contra eum, qui ſibi vendidit, vt vel doceat ſeruum vendidiſſe, vel perſonã libera pronunciata euictionem ſoluat. *Salycetus.* Si ſeruus venditus moritur ante litem conteſtatam in cauſa liberali non debetur euictio. Sed ſi moritur lite conteſtata, debetur euictio, niſi venditor doceat de dominio. *Baldus.*

Quibus ad libertatem proclamare non licet.

TITVLVS XVIII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium.

L. Diſpar 1.

1 *Libertas pretij participatione quatenus amittatur.*

2 *Diſſimulatio quando bona iuſtitia nomen mereatur.*

1 SI paſſus † ſe vendi de pretio partem non accepit, ad libertatem proclamare poteſt. *Salycetus.* Diſſimulatione libertas non amittitur, ſed participatione pretij. *Baldus.* qui mouet quæſtionem de diſſimulatione, an mereatur pœnam, de qua vide notata *ad l. 1. ff. de action.*

2 *empt.* Quando † diſſimulatio bonæ iuſtitiæ nomen mereatur, refert Damhouderius *in praxi crimin. cap. 3. n. 7. fol. 4.*

L. De latronum 2.

1 *Condemnati in ſeruitutem ad libertatem proclamare nequeunt.*

2 *Latronis poteſtati, capientis ſubiiciuntur.*

1 PRopter delictum † in ſeruitutem condemnati ad libertatem proclamare non poſſunt. *Salycetus.* Fa-

2 milia latronum † in poteſtatem capientis incidit. *Bald.*

L. Si quis in libertatem 3.

1 *Ad libertatem prouocans reſtituere aduerſario res ſuas vel cauere tenetur.*

2 *Cautio quatenus nomine rerum incertarum interponatur.*

1 EX poſſeſſione † ſeruitutis proclamans in libertatem tenetur confeſtim reſtituere aduerſario res ſuas, modo confiteatur: ſin diffiteatur res eſſe aduerſarij, ſub cautione de conſeruandis & illæſis reſtituendis terminato iudicio retinet. De certis fiat reſtitutio, de incertis † autem præſtetur ſatiſdatio. Bald. *ad banc l.*

2 *l. ſtatuliber. ff. de ſtatulib.* Boerius *deciſ. 55. n. 2.*

De ordine cognitionum.

TITVLVS XIX.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Baldum, Salycetum, Angelum, Caſtrenſem, Cuiacium, Gilbert. Regium *lib. 1. enant. cap. 21.*

L. Cum & ipſe 1.

§ Cum igitur.

1 *Seruus pendente ſtatus quæſtione aduerſarium ſuum accuſare nequit.*

2 *Quæſtio ex alterius cauſa euentu dependens ſimul ventilari nequit.*

1 PEndente † lite ſuper ſtatu non poteſt ſeruus de crimine ſuum accuſare aduerſarium. *Salycetus, Baldus.* Quæſtio † ex alterius cauſæ euentu dependens ſimul

2 ventilari non poteſt. *Baldus.* Pro interpretat. legis vide Andr. Fachin. *lib. 1. controu. c. 43.*

L. Si de hereditate 2.

1 *Cauſa principalis ante incidentem expediatur.*

2 *Liberalis cauſa potior eſt hæreditatis controuerſia.*

3 *Liberalis cauſa in hæreditatis controuerſiam incidens cum hac ſimul terminatur.*

PRincipalis † controuerſia & cauſa præualet conſecutiuæ & incidenti in pronũciando. Libertatis cau- 1
ſa in † cognitione & definitione præcedit hæreditatis cauſam. *Salycetus.* Cauſa liberalis † ſi incidit in hæ- 2
reditatis petitionem, cum hac ſimul terminatur. Bald. 3
Boer. *deciſ. 43. n. 3.* Vincent. de Franchis *deciſ. 189.*

L. Si crimen 3.

§. Quoniam.

1 *Status quæſtio accuſato mota primum expediatur.*

2 *Delictum prius aggrauat poſterius.*

SI quæſtio † pendeat ſuper ſtatu accuſati prius de ſtatu cognitio habebitur, antequam crimen puniatur. 1
Baldus & Salycetus. Pœna delicti ſi pendet à ſtatu, ſtatus quæſtio prius eſt determinanda. *Baldus.* Flagitia † priora 2
aggrauant poſteriora. idem Baldus *ad banc l.*

L. Si ſtatus 4.

1 *Status quæſtio accuſationem impedit.*

2 *Cauſa quando liberalis dicitur.*

3 *Reconuentio in præiudicialibus non obtinet.*

4 *Tertij de iure quatenus excipere liceat.*

5 *Reconuentio an in criminalibus locum habeat.*

QVæſtio † ſtatus impedit accuſationem inchoari, 1
& iam inchoatã terminari, donec de ſtatu ſit cognitum. Cauſa † non eſt liberalis, vbi principaliter de 2
libertate non quæritur. *Salycetus.* In † præiudicialibus 3
non habet locum reconuentio. *cap. exhibita. de iudiciis.*
Exceptionem † quis fundare ſuper iure tertij poteſt, ſi 4
ſit excluſiuum ius intentionis capientis. *Baldus.* De reconuentione † an in criminalibus locum habeat. vide 5
Decianum *in praxi crim. lib. 4 cap. 7.* De negatiua videatur autor præiudicior. Imperial. Camer. *ſub vocab. reconuentio. fol. 239.*

L. Cum ſtatus 5.

1 *Status quæſtionem patiens debitorem interim conuenire nequit.*

PAtiens † quæſtionem ſtatus non debet interim petere debitum à debitore ob incertitudinem, an ad ſe vel aduerſarium pertineat debitum. *Baldus.* Quæſtio ſtatus impedit eum, de cuius ſtatu quæritur accuſationem mouere vel exercere, priuſquã de ſtatu fuerit cognitum. Salycet. *l. quotiens. ſup. de iudiciis.* 1

L. Si res tuas 6.

1 *Status quæſtione pendente ſuper actione furti cognoſci nequit.*

DVm pendet † quæſtio liberalis ſuper actione furti vel rerum amotarum non eſt procedendum. Baldus & Salycetus. Hieronymus de Laurentiis *deciſ. Auenionen. 10. n. 2.* 1

L. Si quando negotium 7.

§. Cum autem.

1 *Petitorium ſi cum poſſeſſorio in cauſa liberali cumuletur, quomodo procedi debeat.*

2 *Poſſeſſorium rei reſtituendæ præfertur petitorio ſtatus.*

3 *Sequeſtro locus eſt ſuſpensã rerum ablatarum reſtitutione.*

PEtitorium † prius deciditur, & ex eius aduentu ad poſſeſſorium fiet reditus, ſi poſſeſſorium rei recu- 1
perandæ & petitoriũ ſuper libertate ſimul intentetur.
Poſſeſſorium † rei reſtituendæ præfertur petitorio ſu- 2
per ſtatu agentis moto. *Salycetus & Baldus.* Fideiuſſor vbi datur idoneus, ibi ſequeſtrationi non eſt locus.
Quando ſuſpenditur reſtitutio † rerum ablatarum, ſe- 3
queſtro locus eſt. Bald. *ad banc l. n. 1. & 2.* Carocius *in tra-*

ſtat. de depoſito. q. 52. *n.* 2. *fol.* 290. Hieronym. de Laurentiis *deciſ. Auxionenſ.* 10. *n.* 2. Grammatic, *voto* 17.

De colluſione detegenda.

TITVLVS XX.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium.

L. Cum ſeruum 1.

1 *Ingenuus non fit ſeruus per reſcriptum ex falſa cauſa impetratum.*
2 *Conſenſus erroneus non præiudicat.*
3 *Mendacio impetrantis quatenus reſcriptum vitietur.*
4 *Reſcriptum falſa nitens cauſa, ipſo iure nullum.*
5 *Colluſio vnde cognoſcatur.*

1 REſcriptum † ex falſa cauſa & per colluſionem ſerui
cum domino impetratum, ſeruum non reddit ingenuum. Filius admittitur ad colluſionem detegen-
2 dam. Erroneus † conſenſus non præiudicat. Mendaciũ
3 in ſubſtantiali † cauſa vel principali motiua priuilegij
aut reſcripti, reſcriptum reddit nullum. Reſcriptum,
4 cuius † falſa cauſa vel falſa allegatio eſt fundamentum,
ipſo iure nullum. Falſa cauſa reddit reſcriptũ nullum.
Salycetus & Baldus *ad hanc l.* Quatenus reſcriptum
impetranti incumbat probatio narratorum verorum.
Menoch. *conſ.* 167. *nu.* 1. 2. *lib.* 8. Gail *in pract. obſeru. lib.* 1.
5 *c.* 14. *n.* 1. De colluſione † quid ſit, quibus indiciis ac cõiecturis probet. vide Menoch. *de præſumpt. lib.* 5. *cap.* 26. *n.* 1. *&* 12. *& conſ.* 175. *n.* 16. 17. *&* 18.

L. Libertinæ conditionis 2.

1 *Ingenuus pactione nemo fit.*
2 *Colluſio in collatione honorum publicorum interuenire nõ debet.*

1 PEr pactum † libertinus non efficitur ingenuus, &
detegens colluſionem efficitur eius patronus. *Sa-*
2 *lycetus.* Detegens † colluſionem præmio dignus eſt.
Ad publicos honores per colluſionem nemo aſpirabit. Baldus *ad hanc l.*

Ne de ſtatu defunctorum poſt quinquennium quæratur.

TITVLVS XXI.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium.

L. Aditus 1.

1 *Præſcriptio in cauſa liberali etiam ſucceſſori prodeſt.*
2 *Status quæſtio temere defuncto mota hæredi non nocet.*

1 PRæſcriptio † in cauſa liberali auctori vtilis, ſucceſ-
2 ſori etiam prodeſt. *Baldus.* Status † defuncti † ſi temere controuertitur, hæredis ſtatus fruſtra in dubitationem trahetur. *Salycetus.* Ad hanc materiam vide Ioſephum Ludouicum *commun. concluſ.* 16. Præſcriptio oppoſita in modum duplicationis impedit proceſſum actionis & replicationis. Baldus *ad hanc l.*

L. Si is qui te 2.

1 *Status quæſtio quando filio moueri nequeat.*

1 ELapſo quinquennio † ſi quæſtio ſtatus matri non moueтur, eadem fruſtra filio obiicitur. Baldus & Salycet. *ad hanc l.* Quinque anni ante litem motam defuncto in pacifica poſſeſſione libertatis impediunt moueri quæſtionem ſtatus.

L. Quamuis 3.

1 *Status quæſtio viuo mota poſt obitum durat.*

1 QVæſtio † ſtatus mota in vita alicuius durat poſt eius mortem. Defunctâ perſonâ remanet quæſtio ſtatus propter bona. Baldus & Salycetus. *l. principaliter. ſup. de liberal. cauſ. l. quamuis. inf. ne appellat. pendente.*

L. Si is qui 4.

§. Quod ſi.

1 *Status quæſtio ciui Romano poſt quinquennium à morte amplius non moueatur.*

VIuens † vt ciuis Romanus poſt quinquennium à 1
morte, amplius non patitur quæſtionem ſtatus.
Baldus & Salycetus. Exceptio præſcriptionis liquida impedit controuerſiam ſtatus moueri. *Baldus.*

L. Quod eſt conſtitutum 5.

1 *De emancipatione etiam poſt quinquennium à morte quæri poteſt.*
2 *Argumentum à ſimili non procedit in iure ſingulari.*

DE emancipatione † ingenui defuncti poſt quin- 1
quennium etiam quæri poteſt. *Salycetus.* In † iure 2
ſingulari non proceditur à ſimilibus ad ſimilia. Eberhard. *in topic. in loco à ſimili.* Iulius Pacius *lib.* 7. *enant.* 34.

L. Si mater tua 6.

§ An autem.

§. Quod ſi varietas.

1 *Fama vltima præualet.*
2 *Vitæ finis, non principium attendatur.*

AN defunctus vixerit vt ingenuus inſpicitur tem-
pus mortis. Fama † vltima prçualet contrariæ prç- 1
cedenti. Finis vitæ, non † medium & principium inſpi- 2
citur. Bald. Guido Papæ *q.* 357. *n.* 1. *fol.* 220.

L. Si pater tuus 7.

1 *Præſcriptio non interrumpitur iudicis incompetentis aditione.*
2 *Præſcriptio non interrumpitur litis conteſtatione illicite factá.*
3 *Litis conteſtatio illicita pro non facta habetur.*

PEr iudicem † incompetentem non interrumpitur 1
præſcriptio. Lis † de facto conteſtata non inter- 2
rumpit præſcriptionem. *cap. vt debitus. de appellat. extra.*
Litis † conteſtatio & præſcriptio ſi non valet propter 3
iuris ordinem non ſeruatum pro non factâ habetur. *auth. offeratur. ſup. de litis conteſtat.* Baldus *ad hanc l.* Aretinus *ad l.* 1. *de damn. infect.*

L. Repetitio peculij 8.

1 *Quæ poſſideri nequeunt, non præſcribuntur.*
2 *Fuga & latitatio nemini proſit.*

REs, † quæ nullo titulo poſſideri poſſunt, per prç- 1
ſcriptionem non acquiruntur. *Baldus & Salycetus.*
Status eius, qui deceſſit in fuga & latitatione, nõ conualeſcit temporis curſu. Fuga † & latitatio nemini 2
prodeſſe debet. Bald. *ad hanc l. n.* 2.

De longi temporis præſcriptione quæ pro libertate non aduerſus libertatem opponitur.

TITVLVS XXII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium.

L. Mala fide 1.

1 *Fugitiuus dolo non caret.*
2 *Fugitiuus in mala fide eſſe præſumitur.*
3 *Fuga quando ſuſpicionem excitet.*
4 *Fugiens pro conuicto & confeſſo habetur.*

MOratus † in libertate mala fide, non ſe tuetur 1
longi temporis prçſcriptione. *Salycetus.* Fugitiuus
non † caret dolo & mala fide. Fugiens † malam fidem 2
habere cenſetur. Salycetus & Baldus *ad hanc l.* De fuga
quando † ſuſpicionem excitet. Socin. *reg.* 207. Quomo-
do probationem importet. Ioh. Baptiſta Weber *diſ.* 3
Bartols 72. *f.* 63. Et quod fuga reddat quem † conuictũ
ac confeſſum. Afflict. *ad conſtit. regni Neap. rubr.* 19. *nu.* 19. 4
fol. 104. Marſil. *ad tit. C. de probationib. n.* 279.

L. Præ-

L. Præſtat firmam 2.

1 *Seruum quatenus libertatem præſcribat.*
2 *Bonam fidem etiam ſine titulo habens libertatem quando præſcribat.*

1 SEruus † ſi bona fide per viginti ánnos ſit in libertate
2 motatus, liber efficitur. *Salycetus.* Sola † bona fides
etiam ſine titulo præſtat inſtum inioum præſcribendi
libertatem ſpatio 30. aonorum. Baldus, Petrus Surdus
deciſ. 3. *n.* 6. Natta *conſ.* 518. *n.* 8. Guido Papæ *q.* 316.

L. Sola tempotis 3.

1 *Ingenuum temporis longinquitas ſeruum non facit.*

1 COntra libertateio † hominis præſcriptio prætextu
60. annorum currit. Ex longinquitate † tempoo's
ingenuus non efficitur ſeruus. Salycetus & Bald. *l.* 6
ſup. de ingenuu. l. 21. *infr. de euict.* Bartolus. Socinus *conſil.* 103. *lib.* 4.

De eo qui libertatem meruit.

TITVLVS XXIIII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium.

L. Longe diuerſam 1.

1 *Peculium quatenus manumiſſum ſequatur.*
2 *Peculium manumiſſo inter viuos tacite conceſſum videtur.*
3 *Actus inter viuos actu vltima voluntatis interdum fauorabilior.*
4 *Reſeruationis vis & ad quenam illa trahatur.*

1 PEculium † ſi non ſit ademptum, ſequitur manumiſſum inter viuos, non io vltima voluotate. *Sa-*
2 *lycetus.* Manumiſſo † inter vinos tacite videtur pecu-
3 lium conceſſum. Actus † inter viuos quandoque fauorabilior eſt actu vltimæ voluntatis. Reſeruans ſibi nil,
excipere nihil poteſt. *Baldus.* De reſeruatione num tra-
4 hatur ad actum † ex interuallo exiſtentem. Ctanetta
conſil. 368. *nu.* 5. De reſeruatione quidnam opeterur.
Ludolphus Schrader *conſ* 3. *n.* 5.

De Senatuſconſulto Claudiano tollendo.

TITVLVS XXIV.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiaciom.

L. Cum in noſtris 1.
§. Claudia.
§ Sancimus.

1 *Mulier libidinoſa totius familia dedecus.*

1 MVlier † libidinoſa cum ſeruis ſe commiſcens, totam dehoneſtat familiam Caſtigare poteſt dominus ſeruum & aſſcriptitium propria auctoritate. *Baldus.* Mulier cum ſeruis rem illiciiam habens, non amplius in ſeruitutem incidit. Natus ex aſſcriptitio & aſſcriptio a liber eſt, dum partus matrem ſequitur. *Salycetus.* Pro intellectu l. vide Cuiac. *lib.* 21. *obſ. c.* 16.

De nudo iure Quiritum tollendo.

TITVLVS XXV.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cynom, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium.

L. Antiqua 1.

1 *Domini in ſeruos plenum dominium habent.*
2 *Subtilitas nimia ludicra cenſetur.*
3 *Nomina rebus conueniant.*
4 *Subtilitatis ſub prætextu pernicioſe errare ſolet.*
5 *Subtilitas naſutulorum cum ſtultitia coniuncta eſt.*
6 *Subtilitas legibus conformis non negligenda.*

NVdum † nomeo, quod quis ſubtili appellatione 1
in ſeruis habebat, tollitur, & plenum dominium
nunc in ſeruos conceditur. *Salycetus & Baldus.* Subtili-
tates † nimiæ ludibrio habentur. Nomina † habere de- 2
beot rerum conſonantiam. Baldus *ad hanc l.* Quatenus 3
ſubtilitatis † velamento multi pernicioſe errent: no- 4
tat *l. ſi ſeruum.* §. *ſequitur. de verb. obligat.* Monticulus *in
tractat. de inuentar. hered. num.* 148. *fol.* 102. Et quando
ſubtilis † per naſum grandem habeatur, per naſum 5
tortum ſtultus: notat Archidiacon. *ad cap. hinc etiam.
diſtinct.* 49. *nu.* 10. Viciſſim de ſubtilitate † legibus con- 6
formi cum laude ſectanda & attendenda. Menochius
conſ. 415. *nu.* 8. *&* 9. *volum.* 5.

De vſucapione pro emptore vel pro tranſactione.

TITVLVS XXVI.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium; Petrum Gilkænium *in tract. de præſcript. parte* 2. *cap.* 14. *n.* 254. & pleroſque citatos ad eundem tit. in D.

L. Mancipia tua 1.

1 *Emptor rei quatenus illius dominium conſequi nequeat.*
2 *Præſcribi nequeunt res furtiua.*
3 *Præſcribendi cauſam non dat titulus illicitus.*
4 *Titulus* 30. *annorum curriculo ſuppletur.*

EMens † rem ab eo qui non habet ius vendeodi, do- 1
minium rei emptæ non acquirit, nec vſucapit. Res
affecta † vitio furti non vendi nec vſucapi poteſt. Bal- 2
dus & Salycet. *l.* 2. *infr. pro donato.* Titulus † illicitus nō 3
dat præſcribendi cauſam. *Baldus.* De tituli ſignificatio-
ne quoad præſcript. materiam. Gilkænius *de præſcript.
parte* 2. *memb.* 1. *cap.* 1. *n.* 2. *fol.* 125. Quatenus † iſ per curri- 4
culum 30. annorum ſuppleatur. idem *parte* 2. *memb.* 1.
cap. 11. *n.* 3. De præſcriptionis requiſitis vide Fichardum
in ſyntag. commun. opin. lib. 7. *tit.* 2. *n.* 9.

L. Si contra defuncti 2.

1 *Præſcribi nequit res alienari prohibita, item ſeruari iuſſa.*

PRohibitio † alienationis per defunctum facta ex 1
rationabili cauſa impedit rei prohibitæ vſucapionem. *Salycetus, Bartolus.* Res iuſſa ſeruari nō poteſt vendi aut præſcribi. Baldus *l. voluntas. ſup. de fideicommiſſ.* Alexander *ad l.* 1. *ſup. de reb. alien. non alienand.* idem *in addit. ad Bartolum, hoc textu.* Pro interpretatione legis vide Romanum *ſingul.* 614. Vaſquium *in illuſtrib. controu. antiq cap.* 79. *n.* 9. Gilkænium *in tract. de præſcript. parte* 3. *cap.* 13. *nu.* 133. *& ſeq. fol.* 800. Camil. Galiminam *in commentar. de V. S. lib.* 9. *t.* 5. *n.* 8.

L. Si matrem 3.

1 *Præſcribi poteſt partus ancillæ furtiua apud B. F. poſſeſſorem editus.*

PArtus † ancillæ furtiuæ apud bonæ fidei emptorem conceptus & editus vſucapi poteſt. Salycetus & Bald. *l. ſi ancillam. pro ſuo.*

L. Venditions ancillæ 4.

1 *Improbari nequeunt ſemel approbata.*
2 *Præſcriptio titulum & bonam fidem requirit.*
3 *Bona fides in præſcriptione quid denotet.*

QVod † ſemel probo, amplius mihi reprobare non 1
licet. Vſucapio abſorbet dominium. *Bartol.* Con-
ſenſus domini vel vſucapio ementis bona fide præiu-
dicat ei. Titulus † & bona fides intercedere debent, vt 2
res poſſit vſucapi. *Salycetus.* Poſſeſſorem tuentur do-

minimm, conſenſus, & vſucapio. *Baldus.* De † bonæ fi-
3 dei ſignificatione in præſcriptionis materia. Gilkæn.
de præſcript. parte 2. memb. 2. cap. 1. n. 8. & ſeq.

L. Si partem 5.

1 *Præſcribere nequit mala fidei poſſeſſor.*
2 *Præſcriptio nondum completa nihil prodeſt.*

1 MAlæ fidei † poſſeſſor partem, quam poſſidet, non
præſcribit, bonæ autem fidei poſſeſſor præſcri-
bit, niſi res eſſet vi poſſeſſa. Præſcriptio nondum com-
2 pleta † non tuetur poſſidentem contra dominum rem
vendicantem. Baldus & Salycetus. Cæpolla *ad hanc l.*
nu. 9. Quatenus per malam fidem præſcriptio nulla
confirmari poſſit. Gilkænius *in tractat. de præſcript. folio*
266. *nu.* 22. Viciſſim quando longiſſimo tempore ſup-
pleatur mala fides, notat idem *in d. tract parte 2. memb. 1.*
cap. 2. n. 40. Menochius *de recuperand. poſſeſſ. remed.* 13 *n.* 70.
Vaſquius *lib. 1. illuſtr. controuerſ. antiq. cap.* 70.

L. Cum ſit probatum 6.

1 *Præſcriptionem impedit furti vitium.*
2 *Furtum à pignorante rem alienam eamq́; creditori ſub-*
trahente committitur.

1 FVrti vitium † non purgatum impedit rem vſucapi
etiam ab emptore bonæ fidei. Salycetus. *l. ſequitur.*
2 *§. ſi rem. ff. de vſucapionib.* Pignorans † rem alienam, ean-
dem ſubtrahens creditori furtum committit nec vſu-
capit. Baldus, Pacius *lib.* 6. *enant.* 98. Broncorſt *lib.* 4.
enant. 9.

L. Sciens ſeruum 7.

1 *Res furtiua cur præſcribi nequeat.*

1 REs furtiua † præſcribi nequit à poſſeſſore, non ra-
tione malæ fidei, ſed vitij quod eſt purgatum. Bal-
dus. *§. furtiuæ.* vbi Angelus & Weſenbecius, *Inſtit. de*
vſucapionib. l. alienum. l. ſi ſeruum. ſup. de furt.

L. Ex cauſa 8.

1 *Tranſactio iuſtum præſcribendi titulum præbet.*

1 TRanſactio † præbet iuſtum titulum ad vſucapio-
nem & præſcriptionem. *hac l. l. 29. ff de vſucapionib.*
l. ſi pro fundo. ſup. de tranſactionib. Baldus *ad l. hanc. nu.* 2.
vbi tractat de præſcribendo dominio ex cauſa tranſa-
ctionis. Cynus *ad l. ſiue apud acta. ſup. de tranſactionib.*

L. Eum qui à 9.

1 *Præſcribi nequit res à pupillo empta.*
2 *Compendium iniquum ſub iuris prætextu non eſt quæ-*
rendum.
3 *Pupillus quando dicatur locupletior factus.*

1 EMens à pupillo † ſine autoritate tutoris rem non
vſucapit, non tamen reſtituit, niſi reddatur ei pe-
cunia, cum qua pupillus locupletior factus eſt. *Salyce-*
2 *tus.* Iuris † prætextus & occaſio non debent trahi ad ini-
3 quum compendium. Pupillus dicitur † locupletior
factus, quando vtilitas eſt actu permanens, vel neceſ-
ſitas in actum tranſiens aut conſumpta. *l. ſed an vltro.*
§ fin. de negot geſt. Bald. *ad hanc l.*

De vſucapione pro donato.

TITVLVS XXVII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odo-
fredum, Butrigarium, Cynum, Bartolum, Bal-
dum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium,
Petrum Gilkænium *in tract. de præſcript. lib. 2. tit. 18. fol.*
284. pleroſque ad eundem *tit. in D.*

L. Siue fuerit 1.

1 *Dominium per donationem transfertur.*
2 *Dominium vſucapione pro donato acquiritur.*
3 *Dominium quando per fictam traditionem transferatur.*

EX donationis titulo † dominium transfertur, vel 1
vſucapiendi cauſa bona fide recipienti paratur.
Baldus & Salycetus. Bartolus *ad l. Celſus. ff. de vſucapionib.*
Traditione † & vſucapione pro donato dominium 2
acquiritur. Baldus, qui *ad hanc l. ſub n.* 2. notat, domi-
nium in pactis nudis † per fictā traditionem transferri. 3

L. Donantem 2.

1 *Furtiua res ſub tit. pro donato vſucapi nequit.*

REs affecta vitio † furti non præſcribitur ſub titulo 1
pro donato. Baldus & Salycetus. *l. 1. ſup. de vſuca-*
pion pro emptore. l. 1. ſup. de ſeru. fugitiu. Petrus Gilkænius
in tract. de præſcript. parte 3. cap. 13. n. 32. & 33. fol. 780.

L. Irritam facere 3.

1 *Donatio erronea præſcribendi cauſam non præbet.*

EX donatione † erroneâ & putatiuâ non oritur iuſta 1
præſcribendi cauſa. Sicut perfecta donatio non ir-
ritatur; ita etiam inualida ad vſucapionem non patro-
cinatur, licet poſſeſſor iuris errore putet eſſe validam.
Baldus, Petrus Gilkænius *in tractat. de præſcript. parte 2.*
memb. 1. cap. 18. inprimis *nu. 11. & 24.* Pro intellectu legis
vide Duennam *reg.* 255.

D vſucapione pro dote.

TITVLVS XXVIII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Butriga-
rium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum,
Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Gilkæ-
nium *alleg. tract. parte 2. memb. 1. c. 19. fol.* 291.

L. Res mobiles 1.

1 *Præſcribi poſſunt res in dotem data.*
2 *Dotalis rei dominus maritus eſt.*

REs mobilis † in dotem data, ſi vitium vſucapio- 1
nem non impedit, vſucapitur. *Baldus.* Maritus re-
cipiens dotem bona fide, vſucapit dotis titulo rem do-
talem vitio non affectam. Salycetus, Cuiacius *lib.* 14.
obſeru. 9. *l. 1. hoc tit. in D.* Ex hoc textu notat Bartolus,
quod † maritus ſit dominus rei dotalis & rem dotalem 2
poſſideat. vide etiam *l. Pomponio. §. ſi iuſſu. ff. de acquirend.*
poſſeſſ. l. Pomponius. §. ſi in dote. de acquir. poſſeſſ.

De vſucapione pro hærede.

TITVLVS XXIX.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Butriga-
rium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Ange-
lum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Gilkænium
in tract. de præſcript. parte 2. memb. 1. cap. 16.

L. Cum pro hærede 1.

1 *Vſucapio pro hærede quatenus non procedat.*

SIcut ſuus hæres † non vſucapit ſub titulo pro hære- 1
de, ita nec hæres hæredis etiam extraneus ex perſo-
na defuncti. *Baldus.* In ſuis hæredibus ceſſat vſucapio
ſub titulo pro hærede Bartolus. *l. qui ſe patris. C. vnde li-*
beri. Menoch. *de adipiſc. poſſeſſ. remed. 1. n.* 57. Cravetta
conſ. 277. *verſ. pro euidentia.*

L. Nihil pro hærede 2.

1 *Præſcribere ſub titulo pro hærede quatenus ſuus & neceſſa-*
rius hæres queat.

SVus & neceſſarius † hæres cohæredem extraneum 1
etiam habens non præſcribit ſub titulo pro hærede.
Baldus, Salycetus & Caſtrenſis. Sebaſtianus Sapia *ad*
l. 1. de præſcript. Arius Pinellus *in repetit. rubr. C. de bon. ma-*
tern. nu. 40. & 41. Pro intellect. legis & conciliatione
cum l. 2. §. 1. ff hoc tit. vide Gilkænium *de præſcript. part. 2.*
memb. 1. cap. 16. à num. 13. ad 16. Donellum *lib. 5. com-*
ment. cap. 14. Couarruuiam *ad cap. poſſeſſor. de reg. iur. in* 6.

parte 2.

parte 2. §. 5. *nn.* 3. Vulrei [illegible] *tit.* 1*ſtit.de vſucap.*
*nu.*32. Alphanum *in* [illegible] 24. [illegible] emomiſſo
[illegible] nomine tranſſ..apſerunt Sa[illegible] & [illegible] oſſæus *in ad-*
dit. ad Bartolum, & ſupplemento remiſſionum. Delrio.

L. Opinione falſa 3.

1 *Errore ius non inducitur.*
2 *Viuens hæredem non habet.*
3 *Error an ius inducat in vſucapionibus.*
4 *Error iuſtus ad præſcriptionem prodest.*

1 ERror † non inducit ius, præſertim in locro capran-
2 do. Viuens † non habet hæredem, ideoque illius
intuitu vſucapio non procedit. Baldus & Salycetus.
Socious *conſ.* 55. *incip. prædictn.* & *conſ.* 41. *incip. in primo.*
3 De errore † an inducat ius in vſucapionibus, vide in v-
tramque partem Petrum Gilkænium *in tract. de præ-*
4 *ſcript. p.* 2. *memb.* 1. *cap.* 13. *n.* 3. Quatenus † error iuſtus
ad præſcript. proſit. vide Villalob. *in ſyntagm. commun.*
opin. lib. 7. *n.* 27. *fol.* 224.

L. Vſucapio non 4.

1 *Præſcriptio titulum requirit.*
2 *Hæres putatiuus non vſucapit pro hærede.*

1 VSucapio requirit titulum præcedentem, & quœ-
dam veniunt in petitione hæreditatis, quæ non
2 in vſucapione pro hærede. *Baldus.* Putatiuus † hæres
non vſucapit pro hærede, & hoc titulo non procedit
præſcriptio. Salycetus *ad hanc legem. l. doctrina. infr. de*
præſcript. long. temp.

Communia de vſucapionibus.

TITVLVS XXX.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Buttrigarium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Villalob. Fichardum, Bellacombum, Vezioum, Suarets, Viuium, Bonacoſſum, Donatum à Fina *in ſyntagm. commun. opin. lib.* 7. *tit.* 2.

L. Qui ex conducto 1.

1 *Præſcribere nequit colonus non ſibi, ſed domino poßidens.*

1 COlonus † corporaliter detinens nec ſibi, ſed domino poſſidens non præſcribit. *Baldus.* Poſſidens alij, non præſcribit ſibi, *hac l.* Salycet. *l. quamuis.* §. *ſi conſtet. ff. de acquirend. vel amittend. poſſeß.* Gilkænius *in tract. de præſcript. parte* 2. *memb.* 3. *cap.* 6. *nn.* 8. *fol.* 438. An poſſeſſionem fundi quem colit colonus alij, & quidem domino, acquirat. idem Gilkænius *citato tract. parte* 2. *memb.* 3. *cap.* 7. *nn.* 24. *fol.* 461. Tiraquellus *in tract. de constitut. poſſeß. limitat.* 1. *nn.* 1. Pro declaratione legis vide Hieronymum Magonium *decis. Lucenſi* 30. *nn.* 1. Barnabam Comazanum *decis.* 146. *nn.* 3.

L. Iampridem 2.

1 *Præſcribi nequeunt fiſci res.*
2 *Præſcriptio quando contra fiſcum currat.*
3 *Præſcribi nequit ſuperioritas & obedientia. n. ſeq.*
5 *Præſcribi num poßit merum & mixtum Imperium.*
6 *Exemptio & immunitas an ſpatio* 30. *annorum acquiratur.*
7 *Præſcribi num poßit obedientia ſuperioribus debita.*

1 MAncipium † fiſcale, item res fiſci non vſucapiun-
2 tur. *hac l.* Baldus & Salycetus. Quando † contra
fiſcum præſcribatur, vide Antonium Peregrinum *de*
priuileg. fiſci, lib. 6. *tit.* 8. qui tuetur affirmatiuam nimi-
rum ſpatio 30. annorum reales & perſonales contra
fiſcum actiones præſcribi. Boetius *decis.* 264. Balbus *in*
tract. de præſcript. in 2. *parte* 5 *parte principaln. per cap. totum.*
3 An autem præſcriptio † talis contineat ſuperioritatem
& obedientiam. Pro negatiu. vide Guidon. Papæ *decis.*
416. Boſſium *in tit. de fiſco. n.* 56. Peregrinum *citat. cap.* 8.
4 *lib.* 6. *fol.* 570. An ſuperioritatis † iura contra princi-
pem per præſcriptionem immemorialem acquirantur, pro negatiua vide Abbatem *ad cap. cum non liceat. de præſcript.* Romanum *conſ.* 371. Iaſon. *conſ.* 108. *num.* 2. *volum.* 2. Pyrrhum Englermæum *ad conſuetud. Aurelian c.* 4. Vezio. *in ſyntag. commun. opin. lib.* 7. *tit.* 2. *n.* 33. *fol.* 224. De
mixti † & meri Imperij præſcriptione, vide Balbum *in* 5
tract. de præſcript. q. 3. *n.* 1. *fol.* 42. Couarruuiam *ad c. poſſeſſor. de regul. iur parte* 2. §. 5. Curt. iun *conſ.* 174. *n.* 26. Villalob. *in ſyntagm. commun. opin. lib* 7. *tit.* 2. *n.* 89. *fol.* 227. Nũ
exemptio † & immunitas acquirantur ſpatio 30. vel 6
40. annorum. Pro affirmatiua Balb. *de præſcript. n.* 1 *fol.* 438. Grammatic. *decis.* 100. *n.* 25. Viuium *in ſyntag. commun. opin. lib.* 7. *tit.* 2. *n.* 108. An obedientia † ſuperioribus 7
debita præſcribatur. Pro neg. vide *gl. & Dd. ad cap. cum non liceat. n.* 42. *de præſcript.* Donatum à Fina *in ſyntag. commun. opin. lib.* 7. *tit.* 2. *n.* 140. Ad materiam huius textus vide Petrum Surdum *decis.* 1.

De vſucapione transformanda & de ſublata differentia rerum mancipi & non mancipi.

TITVLVS XXXI.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Botrigarium, Odofredum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium.

L. Cum noſtri inuictis §§. ad finem.

1 *Præſcribi res mobilis quanto temporis ſpatio poßit.*
2 *Præſcriptioni quatenus mala fides noceat.*
3 *Transformari quæ dicantur.*
4 *Bona fides quomodo in præſcriptione neceſſaria ſit.*
5 *Præſcribuntur mobilia ſpatio triennij.*
6 *Præſcriptio iuxta Saxonum mores quantum temporis requirat.*
7 *Præſcriptio quatenus obligationem tollat.*
8 *Bona fides an in dubio præſumatur.*
9 *Præſcriptio B. F. tit. & poſſeßionem requirit.*
10 *In præſcriptione fides mala autoris nocet hæredi.*
11 *Scientia malam fidem inducit.*
12 *Præſcriptio de iure Can. ſine bona fide non procedit.*

REmotis † aliorum temporum articulis res mobi- 1
lis præſcribitur ſpatio triennij, res immobilis lon-
go tempore bona fide intercedente. Mala † fides inter- 2
rompit præſcriptionem. Poſſeſſor malæ fidei non in-
terrumpit præſcriptionem inchoatam cum bona fide.
Mala fides ſuperueniens hæredi non interrumpit vſu-
capionem inchoatam. Transformari † id dicitur, cui 3
noua forma datur. Baldus. idem *conſ.* 257. *incip. Titius.*
p. 1. Quomodo bona fides intelligatur, vide Bartol. *ad*
l. indebiti. §. *ſed ſi nummi. de condict. indeb.* Alexand. Schard.
& Paril. *in addit. ad Bartol. hoc textu.* De bona † fide ne- 4
ceſſaria tam intuitu ementis quam vendentis ad præ-
ſcriptionem rerum mobilium, vide Petrum Gilkæn.
in tract. de præſcript. parte 2. *memb.* 1. *cap.* 1. *n.* 39. *fol.* 132. Et
malam fidem ſemper impedire præſcriptionis curſum,
tradit Ludolphus Schrader *conſ.* 4. *à n.* 182. *ad* 190. *fol.*
483. & 484. Quatenus res quædam minori curriculo
quam per triennij ſpatium acquirantur, vide quoad
caſus diuerſos Franciſcum Mignon *ad conſuetud. Ande-*
gauenſ. fol. 120. *à n.* 5. *ad* 8. De præſcriptionibus † mobi- 5
lium † ſpatio triennij currentibus. Ioh. Schneidwin.
ad tit. Inſtit. de vſucap. ſub quæſt. quot ſunt ſpecies præſcriptionum, n. 1. Socin. *reg.* 426. *incip. res mobilis.* Quatenus iure
Saxonico † res mobiles minori, id eſt, annuo ſpatio 6
per præſcriptionem acquirantur, item quonam tem-
pore immobilia præſcribantur, vide apud Zobelium
in different. iuris Saxonici, parte 2. *cap.* 1. *n.* 3. in edit. Fran-
ciſci Romani *à fol.* 205. *ad* 217. De mala fide impedien-

re præſcriptionem. Gilkænius *de præſcriptionib. fol.* 223.
nu. 40. Et quatenus mala fides aduerſus vnum, etiam
aduerſus alterum in eadem re noceat, idem *parte* 2.
memb 2. *cap.* 6. *nu.* 42. Multa vtilia de bona & mala fide
tam auctoris quam ſucceſſoris in præſcriptionibus ne-
ceſſaria, vide apud citatum Gilkænium *parte* 2. *à cap.* 1.
7 *ad cap.* 8. Quatenus præſcriptio † cum bona fide peri-
mat obligationem: notat Villalob. *in ſyntag. comm. opin.*
8 *lib.* 7. *tit.* 2. *n.* 5. *f.* 222. An in dubio † præſumatur. Pro affir.
vide Bartolum *ad l. Celſus de vſucapionib.* Villalob. *in ſyn-
tagm. commun. opin. lib.* 7. *tit.* 2. *n* 7. Suarets *ibid. n.* 28. Item
quod in principio, medio ac fine requiratur. idem Vil-
9 lalob. *alleg. ſyntagm. & cap. nu.* 8. Et quod vltra † bonam
fidem titulus & poſſeſſio requiratur, notat Vaſquius
in illuſtrib. controu. lib. 2. *c.* 77. Fichard. *alleg. cap. ſyntagm.*
10 *nu.* 9. Item † quod mala fides auctoris noceat hæredi:
deducit Donatus à Fina *alleg. lib. ſyntagm. & cap. nu.* 11.
Et quod mala fides aduerſetur præſcriptioni, per mul-
ta confirmat Bellacomb. *in titat. cap. ſyntagm. num.* 13.
11 Suborta ſcientia † malam fidem reſiſtere præſcriptio-
ni aſſerit Suarets *alleg. lib. & cap. ſyntagm. nu* 18. De iure
12 Canonico † multo minus abſque bona fide quem præ-
ſcribere, ex auctoritate Suarets defendit Bonacoſſa
alleg. lib. & cap ſyntagm. nu. 19. Donatus à Fina *num.* 20.
ibid. In quantum ſucceſſori vniuerſali obſtet auctoris
mala fides, notat Chærianus *alleg. ſyntagm. cap. n.* 35.

De acquirenda & retinenda poſſeßione.

TITVLVS XXXII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide vltra ci-
tatos in D. ad eundem Butrigarium, Odofredum,
Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Bella-
comb. Chærianum, Suarets, Villalobos, Vezinum,
Fichardum, Donatum à Fina *ſyntagm. commun. opin.
lib.* 7. *tit.* 1.

L. Per liberam 1.

1 *Poſſeßio per liberam perſonam ignoranti acquiritur.*
2 *Poſſeßio ignoranti acquiſita ad præſcriptionem non prodeſt.*

1 PEr liberam † perſonam poſſeſſio acquiritur igno-
ranti, vſucapiendi conditio demum ſcienti. *Bar-
2 tolus, Baldus.* Poſſeſſio acquiſita † ignoranti, nō prodeſt
ei vt vſucapiat, quamdiu ignorat. Salycet. §. *ex his.* vbi
Hippolytus Riminaldus *per quas perſonas acquirat. in In-
ſtit. cap. accedens. in gl.* vbi Panormitan. *de prebend. extra.*
Villalob. *in ſyntagm. commun. opin. lib.* 7. *tit.* 1. *n.* 28. vbi
tradit, quod poſſeſſio etiam per infantem cum autho-
ritate tutoris acquiratur. Bartol. *conſ.* 209.

L. Minus 2.

1 *Patientia quando inſtar conſenſus ſit.*
2 *Patientia loco traditionis in ſeruitutibus habetur.*
3 *Patientia quanto tempore conſenſum inducat.*
4 *Patientia in incorporalibus loco conſenſus eſt.*
5 *Conſenſus quando per præſentiam & taciturnitatem in-
ducatur.*

1 PAtientia † pro conſenſu habetur in his, ad quæ quis
tenetur. Poſſidente venditore emptor præſumitur
accepiſſe poſſeſſionem ex traditione. *Bartolus.* Patien-
tia obligati tradere pro traditione habetur. Patientia
obligati ad aliquid faciendum conſenſui æquipollet.
Salycetus. Poſſeſſionem traditam & aditam habere, vel
ſciente & patiente domino poſſidere, paria ſunt. *Bal-
dus.* De patientia vtrum pro conſenſu habeatur & vlte-
riore interpretatione huius textus, vide *l.* 3. §. *in amit-
tenda. l.* 1. §. *per procuratorem.* §. *ſi meo. de acquirend. poſſeß.*
Gilkænium *de præſcript. parte* 1. *cap.* 6. *l. cum oſtendimus.*
§. *fin. ff. de fideiuſſorib.* Puteum *in communib. opin. vocab.*
2 *patientia.* Quando † eadem habeatur loco traditionis
in ſeruitutibus. *l.* 1. *in fine. de ſeruitut. ruſticor. prædior.*
Vtrum loco poſſeſſionis habeatur. Bartolus *ad l.* 3. §.
vnde vi. de vi & vi armat. Rolandus à Valle *conſ.* 9. *n.* 43.
p. 3. Et quanto † tempore patientia inducat conſen- 3
ſum. Peregrinus Ianninius *in tract. de citat. reali, lib.* 2.
cap. 1. *nu.* 336. *fol.* 433. De patientia traditioni æquipol-
lente. Riminaldus *ad princ. tit. de donat. nu.* 189. Crauet-
ta *conſ.* 922. Et quod † patientia ad præſcriptionem in- 4
corporalium rerum loco conſenſus habeatur. vide
Menochium *de arbitr. iudic. lib.* 2. *cent.* 2. *caſu* 161. Lu-
dolph. Schrader. *conſ.* 1. *nu.* 195. *&* 196. *parte* 1. Quando
præſentia † & taciturnitas conſenſum inducant. vide 5
Suarets *in ſyntagm. commun. opin. lib.* 2. *tit.* 1. *n.* 240.

L. Donatarum 3.

1 *Poſſeßio quomodo infanti acquiratur.*

POſſeſſionem † infans acquirit cum tutoris aucto- 1
ritate, item mediante ſeruo & procuratore. Per tra-
ditionem tutori factam pupillo quæritur actio. Baldus
& Salycetus. *l. improba. hoc tit.* Molinæus *ad l.* 1. *in princ.
nu.* 27. *de verbor. obligat.* Pro interpretatione legis vide
Aquilinum *ad tit. de verb. oblig. num.* 109. *fol.* 53. Meno-
chium *de præſumpt. lib.* 6. *cap.* 67. *nu.* 1. Anchoran. *conſil.*
404. Cuman. *conſ.* 91.

L. Licet poſſeßio 4.

1 *Poſſeßio quomodo acquiratur & retineatur.*
2 *Animus ex verbis præſumitur. & nu.* 4.
3 *Animus factis declaratur.*

POſſeſſio † animo & corpore acquiritur, & ſolo ani- 1
mo retinetur. Poſſeſſionem non deſerit is, qui agri
culturam deſerit metu. Baldus & Salycetus. Oldra-
dus *conſ.* 262. Schardius *ad Bartolum, hoc textu.* De ani-
mi præſumptione † ex verbis petenda. vide *l. Labeo. &* 2
l. ſcire. de tutorib. & curatorib. Et quatenus † factis decla- 3
retur. Seraphinus de Seraphin. *de priuileg. iuram. cap.* 31.
nu. 55. Num ex verbis præſumatur. Symphor. ſupplicat.
Imperial. Camer. *tom.* 2. *parte* 2. *voto* 43. Maſcard. *in tra-
ctat. de probat. concl.* 864. *nu.* 18.

L. Cum nemo 5.

1 *Poſſeßionis cauſam nemo ſibi mutare poteſt.*
2 *Venditio coloni domino non nocet.*

NVllus cauſam † poſſeſſionis ſibi poteſt mutare 1
nulla cauſa extrinſecus accedente. *Baldus.* A colo-
no † facta venditio non præiudicat domino. Salyce- 2
tus, Bartolus, Baldus. Anchoranus *conſ.* 248. *incip. ad
prædicta.* Decius *conſ.* 252. *incip dura. p.* 2. Roman. *conſ.* 113.
incip. pro deciſione. Schardius *ad Bartolum, hoc textu.*

L. Si nulla 6.

1 *Poſſeßionis vacuæ ingreſſu quale vitium contrahatur.*

PEr ingreſſum † vacuæ poſſeſſionis contrahitur vi- 1
tium perſonale, non reale. Ingreſſus ſine cauſa agrū
alienum tenetur reſtituere illum non præſcriptū cum
omni ſua cauſa. *Salycetus & Baldus.* Occupans poſſeſſio-
nem ſine cauſa tenetur eam reſtituere. Bartol. *l.* 1. §. *tan-
tummodo. tit. inſeq.*

L. Improba 7.

1 *Poſſeßio vitioſa præſcriptioni non conducit.*

POſſeſſio vitioſa † non prodeſt ad vſucapionem. Si- 1
ne titulo non procedit præſcriptio nec iuſta poſſeſ-
ſio. Bartolus & Salycetus. Oldradus *conſ.* 304. *incip. infra.*
Iohannes Meiſner *in deciſ. Imperial. Camer. tom.* 3. *deciſ.* 13.
nu. 208. *fol.* 388. Roland. à Valle *conſ.* 53. *nu.* 10. *volum.* 1.
Gilkænius *in tract. de præſcript. parte* 1. *cap.* 1. *& complurib.
capitib. allegat. lib.* Et de titulo præſcriptionum varia vi-
de *in ſyntagm. commun. opin. lib.* 7. *tit.* 2. *à num.* 50. *ad* 57.
fol. 225.

L. Per procuratorem 8.

1 *Poſſeßio per procuratorem acquiri poteſt.*

Poſſeſ-

1 POſſeſſio † & dominium per procuratorem aequiri poteſt. Bald.& Salycet. Anchoran.*conſil* 127. incip. *ad dubia*. Fulgoſ.*conſil*.132.incip.*quadam ſeruum*. Schard.ad Bartol.*hoc textu*. Pro interpretatione legis vide Hieron. de Cæuallos *in pract.quaſt.opin.commun.contra communes. quaſt*. 156.

L. Nec ex vera. 9.

1 *Poſſeßio ſine titulo ad praſcribendum non prodeſt.*
2 *Praſcriptionem, titulus ceſſans interrumpit.*

1 VBi deficit † titulus, non procedit poſſeſſio. Ingrediens poſſeſſionem rei emptæ ſine venditoris voluntate non poſſidet iuſte. Simulatum & fictum non præualet vero. *Bartolus, Baldus, & Salycetus*. De titulo & huius exceptione opponenda ad impugnandam præſcriptionem vſque ad ſententiam. Rolandus à Valle *conſil*.48.*nu*.9.*lib* 1. Bellacomb. *in ſyntag.comm.opin.lib*.7.
2 *tit*.2.*n*.54.*fol*.225. Quatenus titulo † ceſſante interrumpatur vſucapio & præſcriptio. vide Gilkæn. *in alleg.tract. de praſcript.parte* 1.*memb*.1.*cap*.3.*n*.44.*fol*.158. An ab initio deficiens ex cauſa emergenti, & purgato vitio ſuppleatur. notat idem Gilkæn. *relato tract.part*.2.*memb*.1.*cap*.12. *num*.1.*fol*. 248.

L. Nemo. 10.

1 *Poſſeßio quatenus praſcriptionem iuuet.*

1 VSucapio legitime † inchoata procedit, niſi interrupta fuerit. Poſſeſſio naturalis vel ciuilis taciturnitate aut conſenſu aduerſarii approbata, nulla item controuerſia aut contradictione interrupta intra congruum tempus prodeſt ad vſucapionem. *hac lege*. vide Bartol. Bald. & Salycet. Guid. Papæ *conſil*. 121. incip. *dubitanter*. Oldrad.*conſil*.170. incip.*ad hoc*. & *conſil*.254. incip. *quia tota*. Schard. ad Bartol. *hoc textu*. Pro interpretatione legis vide Andream Fachinæum *lib*. 8. *controuerſ.cap*. 34.

L. Vitia poſſeßionum. 11.

1 *Poſſeßionis vitium ad ſucceſſores tranſit.*
2 *In praſcriptione vitium auctoris num noceat ſucceſſori ſingulari.*

1 VItia poſſeſſionum † ab auctoribus & anteceſſoribus in ſucceſſores tranſeunt. Bartol.Bald.Salycet. *ad hanc legem*. Bartol.*ad l.cum hac res.ff.de diuerſ.& tempor. praſcript.cap.fin*. vbi Felyous & Panormitan. *de praſcript. extra*. Baldus *conſil*.323.incip.*proponitur parte* 2. Chaſſan. *conſil*.11.incip.*Le cas num*.23. Alexand. & Schard.*in addit.*
2 *ad Bartol.hoc textu*. An vitium auctoris † in præſcriptionibus noceat ſucceſſori ſingulari, pro negatiua vide Gilkænum *de praſcript.part*.2.*memb*.2.*cap*.7.*num*.1.& 3. & paſſim *ſub num. aliis in cap. alleg*. Pro intellectu legis vide Fachin. *lib*.8 *controuerſ cap*.27.*l.an vitium.unctus remiſſion.ff.de diuerſ.& tempor.praſcript*. Panorm. *ad cap.ex tranſmiſſa.n*.6.*de filiis presbyter.extra*.

L. Ex libris. 12.
§. Sin autem.
§. Salua.

1 *Poſſeßionem deſerentis culpa procuratoris domino non nocet.*

1 DOlus procuratoris, † coloni, vel inquilini, aut alterius poſſeſſionem deſerentis deſidia, culpa aut fraude, domino, cuius nomine præmiſſi poſſederunt, non obeſt. Bartol.Bald.& Salycet. *ad hanc legem*. Ruin. *conſil*.172.*num*.5.*lib*.4. Menoch.*de recuper.poſſiß.remed*.14. Matth. de Afflict. *deciſ*. 139. Bellamera *deciſ*. 104. Connan.*lib*.3.*comm.iuris ciuil.cap*.9.*n*.8. Gratus *conſil*.69.*lib*.1. Alphan.*in report.n*.495. Puteus & Schard.ad Bartol.*hoc textu*. Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *deciſ*.215.*n*.3. & 4. Decius *conſil*.103. Pro intellectu legis vide Facium. *lib*.8.*controuerſ.cap*.27. Aluar.*in quaſt.iuris emphyteut*.8.*nu*. 32.& *q*.18.*n*.17. Iohan. Sichard.*conſil*.5.*n*.80 & 81.

De præſcriptione longi temporis decem aut viginti annorum.

TITVLVS XXXIII.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Butrigar. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Roderic. Suaretz *in alleg cap* 15. Schneidwin. *in comment.ad tit.Inſtitut.de praſcript.ſub tit.aut Rubr. quot ſunt ſpecies.nu*.2.*fol*.226. Donat. à Fina, Vezin. Villalob. Viuium, Bonacoſs. *in ſyntag commun.opin.lib*.7.*tit* 3. *fol*.235. An ſit differentia inter præſcriptionem decem annorum & longi temporis. Petrum Gilkæn.*in tract.de praſcript.part*.1 *cap*.3.*nu*.47. *fol*.47. Quare differat à præſcript.30.annorum. idem *alleg. part*.1.*cap*.3.*nu*.43.*fol*.44. Zobel. *in differ. Saxon. part*. 2.*cap*.1.2.3.*fol*.216. & 217. in edit. Franciſci Romani.

L. Cum poſt motam. 1.

1 *Praſcriptionis interruptio ciuilis num noceat.*
2 *Litigioſi vitium etiam perempta inſtantia durat.*
3 *Mala fides autoris ſingulari ſucceſſori non obeſt.*
4 *Abſentia tempus praſcriptionis ergo duplicatur.*

CIuilis † interruptio præſcriptionis non operatur, 1
niſi contra eum, contra quem interruptio facta eſt, & in hypotheca non contrahitur vitium litigioſi, in qua non interrumpitur, nec inchoari impeditur de nouo. *Bald*. Perempta inſtantia remanet † vitium litigioſi, 2
quod ad ſingularem ſucceſſorem non tranſit, qui vitio auctoris vtitur. Bartol. Cæpoll.*ad l.ſi partem C.de vſucap. pro emptore*. Schard.ad Bartol.*hoc textu*. Petr. Beninteud. *deciſ*.48.*num*.21. Hieron.de Cæuallos *in pract.quaſt.opin. commun. contra communes. quaſt*.127.

Authent. Mala fidei.

Mala fides † auctoris non nocet ſingulari ſucceſſo- 3
ri. *Baldus*. Ad præſcriptionem longi temporis requiritur ſcientia eius, contra quem præſcribitur. *Bartolus*. Gilkæn.*de praſcript.parte* 2.*memb*.2.*cap*.7.*nu*.2. Socin.*reg*. 33. Afflict.*deciſ*.13.*num*.7. Oldrad.*conſil*.19. Pinell.*ad auth. niſi tricennale.C.de bon.matern fol*.596. Alphan.*in report.n*. 86 *fol* 15. Boerius *deciſ*.182.*nu*.43 Chaſſan.*conſil*.7.incip. *viſis*. Puteus & Schardius ad Bartol *hoc textu*. Pro intellectu huius authent. vide Antón. Teſſaur. & Blaſium Floretz Diatz *deciſ*.134.*num*.11. Andr. Fachinæum *lib*.1. *controuerſ. cap*.66.

Authent. Quod ſi.

Illa pars † abſentiæ, qua dominus eſt abſens, dupli- 4
catur, vt præſcriptio longi temporis cucurriſſe cenſeatur. *hoc textu*. Salycet. vide §.*de praſcriptione.aut cap*.8.*Nouell*.119.*authent. collat*.9.*tit*.1.

L. Longi temporis. 3.

1 *Praſcriptionis requiſita quanam ſint.*
2 *Praſcriptio num interrumpatur litis conteſtatione.*

PRæſcriptio † longi temporis prodeſt iis, qui tem- 1
pore longo bona fide continuatam non interruptam litis inquietudine poſſeſſionem habuerunt. *hac lege*. Baldus *l.penult.infra.hoc tit*. Quæ ad legitimam præſcriptionem & huius effectum conſtantem requirantur: notat hæc lex, vltra quam vide Schneidwinum *in commentar.ad titul. Inſtitut. de praſcript.ſub quaſt.qua requiruntur.fol*.216. Tholoſan. *in ſyntagm.lib*.40.*cap*.8. Paul. Æmil. Verallum *deciſ*.24.*part*.2. An litis † conteſtatio 2
interrumpat iſtiuſmodi præſcriptionem, tradit Donat. à Fina *in ſyntag.commun.opinion. lib*.7.*tit*.3.*num*.4.*fol*.235.

.ntici Roman. tonſilſ. tit. de præſcriptionibus. lib.5. conciuſ.2.

L. Si vinea. 3.

1 *Præſcriptio rei vindicationi obſtat.*
2 *Dotem in rebus filij mater conſtituens eidem non præiudicat.*

1 DOminus † vendicat à quocunq; rem, niſi ſit præ-
2 ſcripta, aut aliud ſibi aduerſetur. Mater † dans in
dotem vineas filii huic nõ præiudicat. Bald. & Salycet.
l.4. *ſupra de vſucap. pro emptore.* Ex tranſactione res alienæ
in dotem datæ temporis curſu præſcribi poſſunt. *hac l.*

L. Diutina. 4.

1 *Præſcriptio longi temporis titulum deſiderat.*

1 SIne titulo † non procedit vſucapio longi temporis.
Baldus & Salycetus. Boerius *deciſ.* 42. *num.* 5. Pro
interpretat. legis vide Fachinæum *lib.* 8. *controuerſ.*
capite 30.

L. Nec petentem. 5.

1 *Error domini poſſeſſori titulum non tribuit.*
2 *Error iuſtus quando inſtar tituli ſit.*

1 ERror domini † præſtantis patrocinium alteri in re
propria, vel etiam affectus non tribuit poſſeſſori
titulum. Bald. & Salycet. Gilkœnius *de præſcript. part.* 2.
2 *memb.* 1. *cap.* 18. *n.* 11. *fol.* 286. Viciſſim quando error † iu-
ſtus vicem tituli ſuſtineat. vide Petrum Gilkœn. *de præ-
ſcript. part.* 2. *memb.* 1. *cap.* 1. *n.* 20. *fol.* 228.

L. Si fraude & dolo. 6.

1 *Dolus contractui bonæ fidei cauſam dans titulum impedit.*
2 *Dolus contractum impediens, an etiam poſſeſſionis tranſlationem impediat.*

1 DOlus vbi dat † cauſam contractui, bonæ fidei im-
peditur titulus præſcriptionis. Baldus & Salycet.
Bartol. *ad l. in cauſa. ff. de minorib.* Bald. & Alexan. *ad l. ele-*
2 *ganter. ff. de dolo.* An dolus † impediens contractum im-
pediat etiam poſſeſſionis tranſlationem. Pro negatiua
vide Gilkœnium *de præſcript. part.* 2. *memb.* 3. *cap.* 7. *num.*
44. *fol.* 467.

L. Longi temporis. 7.

1 *Inſtrumentorum amiſſio quatenus non noceat.*

1 INſtrumentorum † amiſſio non nocet, ſi de iure poſ-
ſeſſoris aliter conſtet, aut probetur. Inſtrumẽti ſub-
tractio non præiudicat præſcriptione munito. Bald. &
Salycet. l. 1. 6. 8. 20. *ſupra de fide inſtrum.*

L. Si is contra. 8.

1 *Titulus iniuſtus ad præſcriptionem inutilis.*
2 *Errans in iure non præſcribit.*

1 TItulus † iniuſtus propter errorẽ iuris vſucapiendi
conditionem non parit. Adoptio inualida, aut er-
ror iuris non eſt ſufficiens cauſa ad vſucapionem. *Bald.*
2 *& Salycet.* Quatenus errans † in iure ad vſucapionem
non admittatur, notat Gilkœn. *in tract. de præſcript. parte*
2. *memb.* 1. *cap.* 3. *fol.* 149. *& part.* 2. *memb.* 1. *c.* 18. *n.* 11 *fol.* 286.

L. Emptor bonæ fidei. 9.

1 *Præſcriptionis exceptio quando opponi debeat.*

1 EXceptio † præſcriptionis non poteſt opponi in in-
itio, ſed probanda venit fundata intentione acto-
tis. Bald. & Salycet. Iol. an. Zanger *in tract. de except. part.*
3. *tit. de exceptione præſcriptionis l.* 4. 8. *C. de except.* Eberhard.
Broncorſt *lib.* 4. *Enant.* 27.

L. Nec bona fide. 10.

1 *Præſcriptio longi temporis litis conteſtatione interrumpitur.*
2 *Præſcriptionis interruptio an malam fidem inducat.*
3 *Præſcriptio an ſola citatione interrumpatur.*

VSucapio † longi temporis lite conteſtata inter- 1
rumpitur. Baldus & Salycetus *l. cum quis.* §. *ſi quis
de rato. ff. de fideiuſſorib.* De litis conteſtatione interrum-
pente præſcriptionem, Gilkœn. *de præſcript. part.* 2. *memb.*
2. *cap.* 1. *n.* 45. An talis † interruptio malam fidem indu- 2
cat: Pro negatiua vide eundem *citato loco.* An per ſo-
lam citationem † præſcriptio interrumpatur: Pro af- 3
firmatiua vide Lanfranc. Balbum *deciſ.* 192. qui de præ-
ſcript. 30. aut 40. annorum diſſerit. Vltra hunc vide
Syntagma communn. opin. *lib.* 7. *tit.* 2. *num.* 75. *fol.* 216.
Kirchouium *in ſyntag. commun. opin. lib.* 7. *tit.* 2. *num.* 173.
Roland. à Valle *conſil.* 39. *n.* 3. *lib.* 1. Wurmſer. *in pr. Cam.
imper. obſeru. lib.* 1. *tit. de præſcript. cap.* 9. *n.* 6. 7.

L. Super longi. 11.

1 *Poſſeſſio autoris ſucceſſori ad præſcribendum prodeſt.*
2 *Bona fides præſumitur.*
3 *Tempus longum num decennium dici poſſit.*
4 *Tempus immemoriale centum annis definitur.*
5 *Tempus longum bonæ fidei præſumptionem inducit.*
6 *Præſcriptio quomodo per poſſeſſionis continuationem ab alio factam probetur.*

POſſeſſio † continua longi temporis 10. aut 20. an- 1
norum interueniente titulo lucratiuo & bona fide,
ſufficit ad vſucapionem inchoandam, & etiam com-
plendam, cui tempus auctoris additur. *Baldus.* Bona † 2
fides probatur eo ipſo, dum nõ probatur contrarium.
Papienſis *in praxi. ſub forma libelli actionis confeſſoriæ.* Bald.
conſil. 257. incip. *Titius. part.* 1. Pariſ. & Schard. ad Bartol.
hoc textu. Quatenus tempus † 10. annorũ dicatur lon- 3
gum, notat Crauett. *in tract. de antiquit. tempor. part.* 4. *ſub
verb. abſolutis.* Suaretz *in ſyntag. commun. opin. lib.* 7. *tit.* 3 *nu.*
3. *fol.* 235. Tempus autem † immemoriale annis circum- 4
ſcribatur centum. Burſatus *conſil.* 160. *num.* 59. 60. *lib.* 2.
Bonacoſſa *in ſyntag. commun. opin. lib.* 7. *tit.* 3. *num.* 14. De
tempore † longo præſumptionem bonæ fidei indu- 5
cente & operante. Suaretz *in theſaur. commun. opin. lib.* 7.
tit. 2. *n.* 28. *fol.* 224. Et quod longum tempus parum pro-
ſit titulo exiſtente à malæ fidei poſſeſſore. Socin. *reg.*
431. Donatus à Fina *alleg. lib. & cap. ſyntag. nu.* 82. *fol.* 226.
De præſcriptione † quod probetur per poſſeſſionem 6
inceptam ab vno, & finitam à ſucceſſore. vide Anton.
Nattam *conſil.* 70. *nu.* 4. *vol.* 1. Bardum *in tract. de tempore
vtili & continuo cap.* 14. *num.* 6. Ad materiam textus vide
Surdum *deciſ.* 5.

L. Cum in longi. 12. iunct. §§. Ad finem.

1 *Præſcriptio longi temporis quot annis inter præſentes & abſentes compleatur.*
2 *Præſentes qui dicantur.*

PRæſcriptio † longi temporis inter præſentes com- 1
pletur decem, inter abſentes 20. annis. *Salycet.* Præ-
ſentes † dicuntur, qui habent eadẽ domicilia in eadem 2
ciuitate. idem Salycet. *iunct.* Bald. Roman. *conſil.* 379. in-
cip. *circa primum.* Balb. *de præſcript.* 1. *part.* 4. *partis princip.* 1.
& 3. *fol.* 192. Puteus, Pariſ. & Alexan. ad Bartol. *hoc textu.*
Gerald. Longol. *in tract. de ſeruitut. & vſucapion. cap.* 17. *&*
19. Padilla Imeneſius *ad l. ſi aquam. n.* 24. *C. de ſeruitut. &
aqua. fol.* 55. *col.* 4 Eberhard. Broncorſt *li.* 2. *Enant.* 7. Chaſ-
ſan. *conſil.* 21. Anchoran. *conſil.* 296. Fulgoſ. *conſil.* 214.

In quib. cauſis ceſſet longi temporis præſcriptio.

TITVLVS XXXIV.

AD Rubr. tit. & materiam, vide Butrigar. Odofred.
Cyn. Bart. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac.

L. Si

L. Si is cui. 1.

1 *Conductor contra locatorem non præſcribit.*
2 *Dominium per inſtrumenta probatur.*

1 COlonus † ſubtrahendo inſtrumetita conductio-
nis cauſam poſſidendi non mutat. Conductor
non præſcribit contra locatorē, licet inſtrumenta ſub-
traxerit. Bartol. Bald. Salycet. & Caſtrenſ. *ad hanc legem.*
2 Ex hoc textu notat Baldus, per inſtrumenta † probari
dominium. De qua probationis ſpecie vide *l. litem. in-
fra de agricol. & cenſit.* Ad materiam textus vide Aretin.
ad l. ſi de eo. §. ſeruum. de acquir. poſſeſ. Gilkæn. *de præſcript.
part. 2. memb. 3. cap. 7. n. 24. fol. 462.*

L. In ſeruorum. 2.

1 *Præſcriptio rei mobilis triennio fieri poteſt.*
2 *Præſcriptionis & vſucapionis differentia.*

1 REs † mobilis vſucapitur triennio, nec expectatur
decennium. *Bald. & Salycet.* Qui ex hoc textu no-
2 tat † differentiam inter vſucapionem notantem res
mobiles, & præſcriptionē deſignantem res immobiles.
Viciſſim quod vſucapio dirigatur ad res immobiles:
notat *l. 3. ff. de vſucap. & vſurpat.* Gilkænius *in tract. de præ-
ſcript. part. 1. cap. 3. n. 29. fol. 33.*

L. Vnus induiduum. 3.

1 *Præſcribi nequit actioni mixtæ.*

1 ACtioni mixtæ † non præſcribitur longo tempore.
Actio familiæ erciſcundæ & cōmuni diuidundo
non tollitur tempore longo: In iudiciis diuiſoriis ceſ-
ſat præſcriptio. *Paul. de Caſtro, Salycet. & Bald.* Pro inter-
pretat. legis vide Petr. Gilkæn. *in tract. de præſcript. fol. 51.
num. 21.*

L. Hæreditatem. 4.

1 *Præſcribi quatenus hæreditatis petitioni queat.*

1 PEtitioni † hæreditatis non præſcribitur longo tem-
pore, niſi poſſeſſor cum titulo & bona fide domini-
um vſuceperit. *Salycet.* Quando hæreditatis petitio ſit
ſubiecta præſcriptioni, vel non, notat Gilkæn. *in ſæpe ci-
tat. tract. de præſcript. part. 2. memb. 1. cap. 16 n. 8. f. 265.*

L. Si puerum. 5.

1 *Præſcriptio longi temporis ſine titulo non procedit.*

1 QVi non poſſidet † ex animo, vt quæratur domini-
um, non vſucapit longo tempore. *Bald.* Sine titulo
non procedit longi temporis præſcriptio, & pro ex-
penſis datur retentio. Res mobilis ſine titulo longi et-
iam temporis præſcriptione non acquiritur. Salycet. &
Caſtrenſ. *l. male agitur. infra. de præſcript. 30. annor.*

Quibus non obijcitur longi temporis præſcriptio.

TITVLVS XXXV.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Butriga-
rium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum,
Angelum, Caſtrenſ. Salycet. Cuiac.

L. Tempus. 1.

1 *Præſcriptio in integrū reſtitutione quatenus reſcindi poſſit.*
2 *Præſcriptio militi non currit.*

1 PRæſcriptio † conſummata in abſentia iuſta per re-
2 ſtitutionem in integrum reſcinditur. *Bald.* Militi, †
dum eſt in caſtris, præſcriptio non currit, nec obeſt.
Bartol. Bald. Caſtrenſ. & Salycet. Hartman. Piſtoris *in
miſcellan. quæſt. part. 1. q. 38 fol. 423.*

L. Cum per abſentiam. 2.

1 *Reſtitutio in integrum preces non requirit.*

PRecibus † fruſtra impetratur, quod per reſtitutio- 1
nem in integrum conceditur. *hac lege.* Bald. & Saly-
cet. *l. vnica.* vbi Iacob. Rebuff. & Celſus Hugo *C. de the-
ſauris.* Bnetius *deciſ. 99.* Ioban. Meiſner *in deciſ. Cam. im-
per. tom. 3. deciſ. 14. n. 80. fol. 479.* Oldrad. *conſil. 163.*

L. Non eſt incognitum. 3.

1 *Præſcriptio minori non currit.*
2 *Actio quando inter res mobiles vel immobiles referatur.*

PRæſcriptio † longi temporis non currit minori. *Sa- 1
lycet. & Bald.* Qui ex hoc textu ſub *nu. 3.* notat, actio-
nes loco immobilium computari, ſi pro mobilibus
competant. Ad materiam textus vide *l. fin. ſupra in quib.
cauſ. reſtitutio in integr.* De actionibus quando diuerſo
† reſpectu pro rebus cōtentis referantur inter res mo- 2
biles aut immobiles: vide Andr. Tiraqnell. *in commen-
tar. de retractu lignagier. §. 1. gloſ. 7 num. 1. fol. 57.* Specula-
torem *in tit. de fructib. num. 7.* Vincentium de Franchis
deciſ. 93.

L. Si poſſeſſio inconcuſſa. 4.

1 *Præſcriptio quatenus contra abſentem currat.*
2 *Præſcriptio abſenti Reipubl. cauſa non obeſt.*

COntra abſentem † Reipublicæ cauſa vel caſu for- 1
tuito præſcribitur longo tempore, ſi abſque con-
trouerſia & interruptione apud præſcribentem fuerit
poſſeſſio. *Bald.* Abſenti † cauſa Reipublicæ non obſtat 2
præſcriptio. Salycet. *l. longi. ſupra. de præſcript. long. tempor.
l. naturaliter. ſupra. de vſucap.*

L. Neque mutus. 5.

1 *Præſcriptio actionem perſonalem non tollit, ſecus hodie.
num. ſeq.*

ACtioni † perſonali non præſcribitur longo tem- 1
pore. *Bald. & Salycet.* Quatenus tam actiones † rea- 2
les, perſonales, quam mixtæ abſq; bona fide intra 30.
annos iure ciuili præſcribantur: notat Ioh. Schneidw.
*ad tit. Inſtit. de præſcript. ſub Rubr. quot ſunt ſpecies præſcriptio-
num. n. 13.* Paul. Æmil. Verall. *deciſ. 332. part. 2.* Anton. Ga-
briel Roman. *in comm. concluſ. tit. de præſcript. concluſ. 1.* Vi-
nius *in com. opin. n. 167. vocab. mala fides.* Et de præſcriptio-
ne actionū realium, perſonalium, mixtarum intra 30.
annos. citatus Gabriel. Roman. *in com. concluſ. tit. de præ-
ſcript. concl. 3.* Ioach. Mynſing. *in obſeru. imper. Cam. cent. 2.
obſeruat. 72.*

L. Ab hoſtibus. 6.

1 *Captiuitate liberatus aduerſus præſcriptionē reſtitui poteſt.*
2 *Captus ab hoſtibus an præſcribat.*

ADuerſus † præſcriptionem captus ab hoſtibus li- 1
bertati redditus, & domum reuerſus reſtitui po-
teſt. Reuerſus de captiuitate rem nō præſcriptam ven-
dicat actione directa, præſcriptam vtili reſciſſoria. *Bald.
& Salycet.* An econuerſo captus † ab hoſtibus vſucapi- 2
at, & præſcribat. vide in vtramque partem Gilkæn. *in
tract. de præſcript. part. 3. cap. 5. fol. 669.*

L. Præſcriptione. 7.

1 *Abſentia iuſta tempus non nocet.*

PRæſcriptio longi temporis eſt decem annorum in-
ter præſentes, viginti inter abſentes. Tempus † ta- 1
men iuſtæ abſentiæ mediante reſtitutione ſubducitur.
Salycet. *l. quod tempore. ſupra. de reſtitut. milit. l. ſed & ſi. §.
quotiens. ff. ex quib. cauſ. maior.*

L. Sancimus his. 8.

1 *Militibus ocioſis præſcriptio obeſt.*
2 *Milites noſtri quatenus militaribus priuilegiis gaudeant.*

MIlitibus † in expeditione degentib. aduerſus præ- 1
ſcriptionē contra eos inchoatā, non delicatis &

domi

domi manentibus per teſtitutionem ſuccurritur. Bal-
2 *dus & Salycet.* De militibus † noſtris quando fruantur
priuilegiis militum aotiquis. Iacobus Menochius *con-
ſil.*408.*num.*56.

Si aduerſus creditorem.

TITVLVS XXXVI.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cyoum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium.

L. Diuturnum. 1.

1 *Hypotheca quatenus præſcribi poßit.*
2 *Pignoris poſſeſſor quatenus aduerſus creditorem præſcribat.*

1 COntra hypothecam † præſcribitur longo tempo-
re à quolibet poſſidente excepto debitore cum e-
ius hærede. Bartol. Bald. Salycet. Fulgoſ. *conſil.*127. Cre-
meoſis *ſingul.*62. Nægulantius *de pignorib. & hypothec.* 2.
2 *memb.6.part.* Tertius † poſſeſſor pigoorum longo tem-
pote præſcribit aduerſus creditorem. Pariſius *conſil.*5.
*lib.*1. Matth. de Afflict. *deciſ.*139. Cagnol. *in proœm. D. §.
nos vero.n.*33. Alphan. à Schard. *in notis ad Bartol.* tranſcri-
ptus nec allegatus *nu.*479.*fol.*131.*verſ. ſuper.* De concilia-
tione huius textus *cum l. 7. de pignoribus.* conſule Eber-
hard. Broncorſt *lib.*4. *Enant.*11.

L. Si debitori. 2.

1 *Pignoris contra poſſeſſorem actio perſonalis non datur.*
2 *Executio inſtrumenti guarentigiati & ſententiæ aduerſus ſucceſſorem vniuerſalem non procedit.*

ACtio perſonalis cootra ſolum obligatum dirigi-
1 tur. Actio perſonalis † oon competit contra ex-
traneum pignotis poſſeſſorem, ſed hypothecaria, cui
præſcribitur lõgo tempore. *Salycet. & Bald.* qui ſub hoc
2 textu notat: Executionem † ſeotentiæ & inſtrumenti
guareotigiati dirigi contra condemnatom eiuſdemq́;
hæredem vniuerſalem noo ſiogularem. gl. *in l. eadem. §.
de condict. ob cauſam.* De qua materia vide Barz. *in tract.
de guarentigia. in Indice. ſub hoc vocab. executio.*

De quadriennij præſcriptione.

TITVLVS XXXVII.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cyoum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycerum, Cuiacium, Villalob. & Kirchouium *in ſyntag. commun. opinion. lib. 7. tit. 4. folio* 235.

L. Notum eſt. 1.

1 *Præſcriptio contra fiſcum quadriennium requirit.*
2 *Cauſam à principe habens non eſt moleſtandus.*

1 COntra fiſcum † præſcribitur quadriennio conti-
2 ouo. Habens † cauſam à priocipe noo eſt inquie-
tandus. Fiſco ſi res dennociata obeſt quadrieonii præ-
ſcriptio. Bald. & Bartol. Auton. Peregrin. *de iure fiſci. lib.
6. tit. 8. n.* 31. vbi de bonorum delatorum prꝗſcriptione.
De booorum noo delatotum præſcriptione. Iohan.
Schneidwin. *in commentar. ad tit. Inſtitut. de vſucapion. tit.
quot ſunt ſpecies præſcriptionum. à nu.* 39. *ad* 43. *fol.* 232. & 233.
Ioſephus Ludouic. *commun. concluſ.*43. Tobias Nonius
*conſ.*105. Quid iure Saxooico quoad huius legis diſpo-
ſitionem reperiatur ſtatutum, vide Landtrecht. *lib. 1. art.*
29. §. Deß Reichs Schatzkammer. iuncto Zobel. *in ad-
ditionibus.*

L. Omnes qui. 2.

1 *Cauſam à fiſco onerosam habens perpetuo tutus eſt.*
2 *Emens à fiſco quatenus perpetuo tutus ſit.*

PRætendens † cauſam oneroſam vel lucratiuam à 1
fiſco, modo quocunq; qui excogitari poſſit, perpe-
tuo eſt tutus: ſed domitio contra fiſcum datur regreſ-
ſus vſque ad quadriennium tantum. Bald. & Salycet.
Balb. *de præſcript. 2. part. 5. partis princip.* Hippol. de Marſil.
ad l. 1. § cum quidam. de quæſt. Pariſ. *conſil.* 1. & *conſ.* 122. *lib.* 1.
Roman. *ſing.*618. Alphan. *in reportat. n.*428.

§. Ad hæc fiſcalium.

Si officialis † fiſci vendens confiteatur precium ſibi 2
eſſe ſolutum, emptot in perpetuũ eſt ſecurus, nec me-
tuat exceptionem oon numeratæ pecuniæ. Baldus *ad
hunc §.* Confeſſio officialis de ſolorione non ſoleoni-
ter etiam facta ſolutionem probat. idem Bald. Bartol.
in l. fin. §. ſi aduerſ. fiſcum. idem *ad l. 1. §. de commu. rer. alienat.
l. fin.* vbi Iacob. Rebuff. & Celſ. Hugo *infr. de apoch. public.*

L. Bene à Zenone. 3. iunct.

§§. Ad finem.

1 *Ementes ab Imp. & Aug. tuti ſunt ab omni actione.*
2 *Reſcriptum principis ante coronationem inualidum.*

VTi ementes à fiſco tuti ſunt aduerſus omnes acti-
ones mouentes: Sic & † ementes ab Imperatore, 1
priocipe ſummo, & eiuſdem cooiuge tuti ſunt. *has lege.*
Bartol. Bald. Salycet. & Caſtrenſ. Ex hoc textu notat
Bartol. reſcripta † principum ante cotooationem non 2
valere. Ao huius legis diſpoſitio in aliis Imperatore &
eius cooiuge infetioribus habeat locum. Decius *conſil.*
357. Roman. *ſingul.*618. Diaz. *regul.*426. Duenn. *reg.*238.
Grammat. *deciſ.*65. *n.*78. Roland. à Valle *in tract. de lucro
dotis. q. 3. n.* 4. Beoedict. Booius *lib. 1. de conſil.* Nonius *con-
ſil.* 89. incip. *conſideratis. nu.* 40. & *ſeq.* Menoch. *conſil.* 2. *nu.*
334. Alphan. *in report. n.* 118. *fol.* 27. Alban. Schard. Puteus
in addit. ad Bartol. hoc textu. Pro interpretatiooe & intel-
lectu textus vide Viocent. de Franch. *deciſ.*377. Hieron.
de Laurent. *deciſ. Auinionenſi* 17. Cagnol. *tom. 1. repetit. fol.*
288. *tom.* 1. Vincent. de Honded. *conſ.* 67. *n.* 28. *lib* 1. Fuln.
Pacian. *conſ.* 29. *nu.* 105. *fol.* 246. Peregrin. *de iure fiſci. lib.* 6.
tit. 4. *num.* 26.

Ne rei dominicæ vel templorum vindicatio temporis præſcriptione ſubmoueatur.

TITVLVS XXXVIII.

AD Rubricam, titulom, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtreoſ. Salycet. Coiac.

L. Sæpe. 1.

1 *Præſcribi nequeunt liberti & coloni principis.*
2 *Præſcribi nullo tempore poſſunt res Cæſaris.*
3 *Præſcribi nunquam poteſt obedientia & obſequio.*

SErui, † liberti, & coloni principis de eiuſdem poſ- 1
ſeſſionibus recedẽtes, ac horum ſoboles nullo tem-
pore præſcribootut. *Bald. & Salycet.* Ex hoc textu notat
Bald. quod res † Cæſaris nollo tempore præſcribatur. 2
l. 2. ſupra. commun. de vſucapion. Quatenus ad inſtar † co- 3
looorum & rerum Cæſaris obedieotiæ & obſequii iu-
ra nunquam præſcribantur: ootat *cap. cum non liceat.* &
in illud Felyn. ac Pattorm. *de præſcript. extra.* Balb. *de præ-
ſcript. 2. part. 5. partis. n. 1. fol.* 419.

L. Vniuerſas. 2.

1 *Res Imp. Reipub. & templorum alienata præſcribi nequeunt.*
2 *Alienata res templorum & principis ſine precij reſtitutione reuocantur.*

Res

1 RES emphyteuticæ † Cæſaris Reipubl. vel templo-
rum nullo titulo lucratiuo vel oneroſo alienari
poſſunt, vt præſcribantur. Alienatæ autem reuocantur
2 † precio etiam non reſtituto. Bald. & Salycet. *l. fin.* vbi
Ioh. de Platea, Iacob. Rebuff. & Celſ. Hugo *C. de fund.*
Reipubl. infra. Bartol. *ad l. à D. Pio. § in venditione. de re iudi-*
cat. Petr. Surd. *deciſ.* 32. Cõtra Rempubl. quando & qui-
bus in caſibus præſcribatur, vide Balb. *de præſcript. 3. p. 5.*
princip. fol. 447. ad 450. De conductoribus & colonis an
præſcribant contra directum dominium. Balb. *de præ-*
ſcript. 4. p. 4. princ. fol. 270.

L. Si qua vnquam. 3.
§. Reſcripta.

1 *Cenſus præſcribi nequit.*
2 *Colonus penſiones præteritas non etiam futuras præſcribere*
poteſt.

1 DIminutio cenſus † ſoliti non obſtante reſcripto
vel temporis curſu ad priſtinum ſtatum debet re-
duci. Salycet. & Butrigar. Bald. *l. fin.* vbi Iacob. Rebuff.
& Celſ. Hugo *C. de fund. rei priuat.* Quatenus alioquin
2 colonus præſcribat † præſtationem penſionis pro tem-
pore præteritorum annorum, non futurorum aut inſe-
quentium annorum. Balb. *de præſcript. 4. p. 4. part. nu. 3. fol.*
271. An cenſus præſtatio item tributum contra princi-
pem præſcribatur: Pro negatiua vide Balb. *in tract. de*
præſcript. f. 420. n. 5. An decimas præſcribat laicus, notat
Gilkæu. *in tract. de præſcript. part. 3. cap. 8. fol.* 713.

De præſcriptionibus triginta aut quadraginta annorum.

TITVLVS XXXIX.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Butri-
garium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum,
Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Suaretz,
Chætian. Bonacoſs. Bellacomb. Viuium, Muſcul. Fi-
chard. Villalob. Lanfranc. Balb. Donat. à Fina, Suaretz,
Kirchon. *in ſyntag. com. opin. lib. 7. tit. 5. à fol. 235. ad* 241.

L. Cum aſſeueres. 1. iunct.
§. Sin autem.
§. Non ignarus.

1 *Fiſci contractus rem alienam vendentis quatenus reſcindi*
poſſit.

1 SI fiſcus † vendit rem alienam vt alienam, minus ſo-
lenniter poteſt peti reſciſſio per dominum, niſi ob-
ſtet præſcriptio triginta annorum. *Bald.* Fundus ob tri-
buta non ſoluta venditus, ſi debita requiſita non fue-
rint obſeruata, vendicari poteſt, niſi triginta annorum
præſcriptio obſtet. *hac lege.* Salycet. Bartol. *ad l. à diuo. §.*
in venditione. de re iudicat. Alex. ad Bartol. *hoc textu.* Imola
ad l. precia rerum. ff. ad leg. Falcid. Baldus *ad l. fin. C. ſi aduer-*
ſus fiſcum.

L. Male agitur. 2.

1 *Præſcriptio ſine poſſeſſione non procedit.*
2 *Poſſidens pro alio non præſcribit.*

1 POſſidenti † præſcriptio non currit, & præſcriptio
2 ſine poſſeſſione nõ procedit. *Salycet.* Pro alio † poſ-
ſidens nullo tempore præſcribit. Bartol. Hieron. Ma-
gon. *deciſ. Florent. 2. nu. 2.* An emphyteuta & feudatarius
poſſideant. Bald. *conſil. 142. lib. 2.* Alex. ad Bartol. *hoc textu.*
ſub lit. A. Balb. *de præſcript. 4. part. 4. partis princip. quæſt.* 11.
Pro interpretatione legis vide Andr. Fachin. *lib. 8. con-*
trouerſ. cap. 33.

L. Sicut in rem. 3. iunct.
§§. ad finem textus.

1 *Præſcribi ciuili et actioni 30. annis poteſt.*
2 *Furtiua res 30. annis præſcribi poteſt.*
3 *Officium iudicis in criminalibus 30. annis tollitur.*

ACtiones † quæ minus præſcribendi tempus præ- 1
fixum & determinatum nõ habent, 30. annorum
ſpatio præſcribuntur. *hac lege.* Bartol. Bald. & Salycet.
Balb. *de præſcript. 2. part. 5. part. princip. q. 8.* Bellon. *conſil.* 51.
Pariſ. *conſil. 1. n. 122. lib. 1.* Roman. *ſingul.* 618. Alphan. *in re-*
pert. n. 197. fol. 138. An res furtiua † curſu triginta anno- 2
rum præſcribatur. Pro affirmatiua vide *l. 1. §. 1. C. de an-*
nalib. exceptionib. Guidonem Papæ *ſingul.* 40. Cephalum
conſil. 102. n. 19. 1. parte. Schard. ad Bartol. *hoc textu. ſub lit.*
B. De iudicis † officio, quod in criminalibus per 30. 3
annos tollatur, notat Boerius *deciſ. 26 part. 1.* Item quod
actio in criminalib. 20. annis tollatur. *l. querela. C. de falſ.*
Boſſius *in praxi crim. tit. de iniur. num.* 24. Weſenbec. ad
Bart. *hoc textu. lit. D.* Pro intellectu legis vide Surd. *deciſ.*
4. n. 1. Cephal. *conſil. 724. n. 43. lib. 5. fol.* 417. Brun. à Sole *in*
locis commun. vocab. Annus.

L. Omnes nocendi. 4.

1 *Actiones quæ vltra 30. annos viuunt, quadrageſimo mo-*
riuntur.

OMnes actiones † quæ triginta annorum ſpatio 1
non finiuntur, quadraginta annis per præſcriptio-
nem terminantur. *hac lege.* Bartol. Bald. & Salycet. Bar-
tol. *ad l. fin. pro ſuo.* Capella Tholoſan. *deciſ.* 67. Decius *con-*
ſil. 29. incip. & pro tenui. Boer. *deciſ. 345. n. 5. & 6.* Pariſius,
Schard. Puteus, Weſenbec. ad Bart. *hoc textu.* Crauetta
de antiquit. tempor. in 4. part. ſect. incip. materia iſta. num. 56.
Cephal. *conſil. 240. nu. 10. vol. 1.* Alphan. *in report. nu.* 772.
Pro intellectu legis vide Paul. Æmil. Verall. *deciſ. 332. n.*
3. p. 2. Roderic. Suaretz *alleg. 5. n. 3. fol.* 163. Iohan. Cephal.
conſil. 724. n. 43. lib. 5. Arnold. à Reiger *in theſaur. iuris. vo-*
cab. actio inanis. num. 58 fol. 18. Suaretz, Bonacoſs. & alios
commun. opin. auctores ad initium tit. allegatos, *à n. 1.*
ad 74. Correctionem huius legis, & collationem cum
l. cum notiſſimi, vide apud Ripam *reſponſ. 95. tom. 2. folio*
241. *numero* 1.

L. Præſcriptionem quadraginta. 5.
iunct. §. Sacra.

1 *Præſcribere libertatem curiales nequeunt.*

CVriales † libertatem nullo tempore præſcribunt, 1
ſed patriæ reſtituẽdi ſunt: Præſcriptio quadragin-
ta annorum non prodeſt curialibus, quo minus ad cu-
riam retrahãtur. Bald. & Salycet. Balb. *de præſcript. 1. part.*
6. & vlt. part. princip. n. 6. fol. 507. n. 6.

L. Competit. 6. iuncto
§. Ideoque.

1 *Præſcriptio non currit aduerſus publicas functiones.*

PRæſtatio † tributi quæ fit in recognitionem vni- 1
uerſalis dominii tempore non præſcribitur. *Bar-*
tolus. Contra publicas functiones non currit præſcri-
ptio. Prædium tributarium poteſt præſcribi quoad
dominium, non quoad canonem debitum. Salycetus.
Bartol. Bald. Alexan. *conſil. 30. vol. 5.* Iaſon *conſil. 208. lib. 2.*
Curt. *conſil.* 60. Pariſ. Puteus, Schard. ad Bartol. *hoc textu.*
Antonius Teſſaur. & Blaſius Floretz Diatz *deciſ. 179.*
nu. 1. Camill. Borell. *conſil. 3. n.* 36. Guido Papæ *quæſt.* 416.
Balb. *de præſcriptionib. 2. part. 5. partis princip. quæſt, 7. fol.* 441.
Roman. *conſil.* 252.

L. Cum notiſſimi. 7.
§. In ipſos.

1 *Hypothecariæ quatenus præſcribi poſſit.*
2 *Præſcriptionis tempori ætas pupillaris non imputatur.*
3 *Præſcribi iuri offerendi num poſſit.*
4 *Hypothecaria actioni creditor ſecundus contra primum*
præſcribit.

5 Præ-

5 *Præſcriptio conditionalibus in obligationibus quando currere incipiat.*
6 *Præſcriptio quando interrumpatur, vel perpetua fiat.*
7 *In præſcriptione annuarum obligationum quod tempus inſpiciatur.*
8 *Emphyteuta & colonus plane non præſcribit.*

1 PRæſcriptio † triginta annorum ceſſat in hypothecaria, debitore vel eius hærede poſſidente, vel niſi ſecundus creditor velit præſcribere contra primum i-
2 pſo debitore viuente. *Salycetus.* In omni † præſcriptione ætas pupillaris ſubtrahitur de medio. Baldus *conſil.* 125. 3. *volum.* Guido Papæ *quæſt.* 416. *num.* 2. *fol.* 251. Iohannes Meiſner *in deciſ. imper. Cam. tom.* 3. *deciſ.* 1. *num.* 22. *folio* 11. Hartmannus Hartmanni *in pract. obſeruat. lib.* 2. *tit.* 46. *num.* 8. *fol.* 416.

§. *Quamobrem iubemus.*
§. *In actione.*

Hypothecaria quæ contra extraneum poſſeſſorem tollitur annis triginta, contra debitorem vel eius hæredem poſſidentem tollitur per 40. annos tantum, niſi præſcriptio fuerit interrupta per miſſionem executoris, aut interuenerit ætas pupillaris actionibus perſonalibus in ſuo ſtatu permanentibus. Salycet. Bald. *ad hanc legem.* qui *n.* 2. & 15. item Bartol. qui ſub *n.* 4. mouet
3 quæſtionem de præſcriptione iuris † offerendi, & in odium pacti legis commiſſoriæ in pignoribus non eſſe locum: defendit Alex. ad Bartol. *hoc textu. ſub lit.* F. Pariſ. *in notis ad Bartol.* Tiraq. *de retractu conuent.* §. 1. *gloſ.* 2. *nu.* 1. Anton. Gabriel Roman. *in comm. concluſ. lib.* 5. *tit. de præſcript. concluſ.* 7. Balb. *de præſcript.* 4. *part.* 5. *partis princip. folio* 454. Ioach. Mynſing. *in obſeru. Cam. imper. cent.* 1. *obſer.* 16. Gail *in obſeru. iiſdem lib.* 2. *obſeru.* 18.

§. *Sed cum illud. iunct.*
§. *Et ſancimus.*
§. *Ex quo.*
§. *Et ſecundum.*
§. *Sin autem.*

4 Creditor ſecũdus † præſcribit hypothecariæ actioni contra primum, ſi debitor, cuius perſonam ſecũdus repræſentat, tanto tempore vixit, alias præſcribitur triginta annis non computato tempore ſui actoris. Salycet. *ad hoſce* §§. Creditor in pignore repræſentat imaginem debitoris. idẽ Salyc. vide remiſſiones *ad* §§. *præced.*

§. *Eodem iure.*

In præſcriptione iuris offerendi oppoſita per poſſeſſorem creditorem ſecundo creditori ſeruatur tempus ſuperioribus §§. relatum. vide Balb. *citato loco. num. & fol. ad* §. *quamobrem.*

§. *Illud autem pluſquam.*
§. *Vnde.*

5 In obligationibus † conditionalibus, vel in diem incipit currere præſcriptio in diei euentum tam in perſonalibus quam hypothecariis actionibus. *Salycetus,*
6 *Bald. Bartol.* De iſtiuſmodi præſcriptione † quando interrũpatur, & econtra perpetua reddatur. vide Felyn. *ad cap. illud. de præſcript. extra.* Ruin. *conſil.* 118. *lib.* 4. Balb. *in tract. de præſcript.* 6. *parte princip.* Annibal de Cano *ad l. naturaliter. n.* 27. 31. 33. 34. *de vſucap.* Alphan. *in report. num.* 407. *fol.* 112. *lat.* 2. Roman. *conſ.* 102. *incip. ſuper eo.* Schard. ad Bartol. *hoc* §.

§. *Imo & illud.*
§. *Namque.*

Per rei oblationem, cautionem debitique agnitionem interrumpitur præſcriptio. *Baldus.* Per executoris miſſionem, litis conteſtationem, reique oblatæ apprehenſionem; debitique nouam cautionem interrumpitur præſcriptio. *Salycet.* An per citationem interrumpatur. Bartol. *ad hanc legem. n.* 1. Pro vlteriore declaratione huius §. vide Petr. Surd. *deciſ.* 5. *n.* 1. Iohan. Meiſner *tom.* 3 *deciſ.* 1. *n.* 22. *fol.* 11.

§. *In his etiam.*
§. *Nulla.*

In obligationibus † annuis & menſtruis, non initium obligationis, ſed ceſſationis tẽpus inſpicitur: Item emphyteuta vel conductor pro alio poſſidens non præſcribit. Bald. Bartol. Salycet. Bartol. *ad l. ſicut in annos. ſupra. quib. mod. vſusfruct. amittatur.* Balb. *de præſcript.* 4. *part.* 4. *princip. quæſt.* Iaſon *conſil.* 37. *incip. omiſſo. parte* 1. Mynſing. *in obſeru. imper. Cam. cent.* 3. *obſeru.* 13. Puteus, Schard. Pariſ. Weſenbec. *in addit. ad Bartol. hoc* §. *ſub lit. A. B.* C. Vltra citatos vide Aluar. Valaſcum *deciſ.* 49. *n.* 6. *fol.* 205. Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diaz *deciſ.* 114. *num.* 1. & *deciſ.* 179. *num.* 2. 7

§. *Nulla.*

Emphyteuta † & colonus nullo tempore præſcribunt. Bartol. *ad hunc* §. *l. male agitur. iuncta remiſſionib. hoc tit. ſupra l. neque.* & ibi Baldus *ſupra. de vſufructu.* Bartolus *in l. competit. ſupra. hoc tit.* Vaſquius *in illuſt. controuerſ. nou. lib.* 1. *cap.* 2. *num.* 7. *fol.* 34. 8

L. Si quis emptionis. 8.

1 *Præſcriptio longi temporis quatenus actionem & exceptionem tribuat.*
2 *Præſcriptio longiſſimi temporis retentionis exceptionem quando pariat.*
3 *Dominij exceptio ſuper ſpolio agenti obijci nequit.*
4 *Immiſſionem ex primo decreto paſſus intra annum rem ſuam recuperare poteſt.*
5 *Poſſeſſio rei ſequeſtratæ acquiri nequit.*
6 *Præſcriptio vſurarum à quo tempore incipiat.*
7 *Vſuræ in ſtricti iuris iudiciis quando debeantur.*

PEr præſcriptionem † longi temporis quæritur ius vendicandi: Per præſcriptionem longiſſimi temporis bona fide factam, malæ fidei poſſeſſori exceptionem ſibi quærit, & conciliat. *Bartol.* Præſcriptio decem vel viginti annorum, cum titulo, conciliat actionem & exceptionem contra omnes. Præſcriptio longiſſimi temporis abſq; titulo, cum bona fide, dat actionem contra omnes excepto domino, exceptionem vero cõtra vniuerſos. Bald. Salycet. & Caſtrenſ. Paul. Æmil. Verall. *deciſ.* 24. *part.* 2. Decius *conſil.* 267. *incip. non excedit.* Balb. *de præſcript. part.* 4. 4. *partis princip.* Oldradus *conſil.* 96. *incip. conſueuit.* 1

§. *Quod ſi quis eam rem.*

Præſcriptio † longiſſimi temporis acquirit præſcribenti malam fidem ab initio habenti retentionis exceptionem. Salycet. Hieron. de Cæuallos *in pract. quæſt. opin. comm. contra commun. cap.* 334. 2

§. *Sed hæc ſuper.*

Agenti † poſſeſſorio nomine non obſtat exceptio dominii, quando contra ſpoliantem agitur. *Bald.* Poſſeſſor violentus non poteſt referre quæſtionem dominii. Præſcriptor malæ fidei poteſt rem vendicare à violento poſſeſſore. Salycet. *ad hunc* §. Bartol. *ad hanc l. n.* 2. Socin. iun. *in l. naturaliter.* §. *nihil commune. de acquir. poſſeſſ.* Weſenbec. *in paratit. ff. de vi & vi armata.* idem *in addit. ad Bartol. ſub hac lege. in notis ſub litera* B. Alphan. *in report. n.* 568. *fol.* 153. *lat.* 2. 3

§. *Sed & ſi quis.*

Qui in actione † reali perpeſſus eſt immiſſionem ex primo decreto, intra annũ rem ſuã recuperare poteſt, poſt annum ſuper proprietate demum audi[illegible] *Bartol.* 4

Poſſeſſio

5 Poſſeſſio rei † ſequeſtratæ non acquiritur. Spoliatus poſſeſſione auctoritate iudicis propter contumaciam, ſi iuſto eam tempore purget, poſſeſſionem recuperat. Bald. *l. ſi priuſquam* iuncta gl. *de noui oper. nunciat.* Bald. *ad l. 2. verſ. quæro de ſeruitut. & aqua. ſupra.* Pro interpretat. §. vide Hieron. de Cæuallos *in pract. quæſt. opin. commun. contra communes. quæſt.* 176.

§. Exceptionem etiam.

6 Præſcriptio † in vſuris competit à tempore, quo cœperunt currere, vel deberi, & non ſunt ſolutæ. Salycet.
7 Vanderan. *de priuileg. creditor. n. 10 fol.* 440. De vſuris † quod in iudiciis iuris ſtricti non debentur, niſi à die litis conteſtatæ, vel tempore latæ ſententiæ, vide Gilkæn. *in tract. de præſcript. part. 2. memb. 1. cap. 4. nu. 71. per l. 1. C. de vſur. legator.*

L. Sæpe quidam. 8. iunct.
§§. ad finem.

1 *Litis conteſtatio actiones perpetuat.*

1 PEr litis † conteſtationem actio in quadraginta annos perpetuatur. *Bartol.* Actio temporalis in annos 40. per litis conteſtationem perpetuatur. Bald. Cuiac. *lib. 18. obſeru. cap. 29.* Guterius 3. *part. reſolut. cap. 1.* Del Rio *ad hanc legem.*

De annali exceptione Italici contractus tollenda, & de diuerſis temporibus, & exceptionibus, & præſcriptionibus, & interruptionibus earum.

TITVLVS XL.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum, Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Bellacomb. *in ſyntag. commun. opin. lib. 7. tit. 6. fol.* 241.

L. Super annali. 1. vſque ad
§. Ad hæc.

1 *Præſcribi poteſt omni actioni perſonali triginta annis, & num. 4.*
2 *Hypothecaria 40 annis præſcribitur.*
3 *Præſcriptio non currit agere impedito.*
5 *Præſcriptio quatenus filiofamilias non currat.*

1 EXceptione † annali ſublata, omnes perſonales actiones triginta annorum ſpatio tolluntur, niſi lis
2 ſuper hiſce fuerit conteſtata. Hypothecaria † annis
3 40. præſcribitur. Contra eum † qui agere non poteſt, præſcriptio etiam non currit. Bartol. Salycet. & Bald. idem *ad l. in rebus. ff. de iure dotium.* Pro limitatione regulæ: Non valenti agere, non currere præſcriptionem, vide Alex. *conſil. 58. in fine. vol. 5.* Alban. ad Bartol. *hoc textu.* Pariſ. Put. in *addit. ad Bartol. hoc textu.* Brunot. à Sole *in locis commun. vocab. annus fol.* 63. Panorm *conſil.* 5.

§. Ad hæc cum nihil.

4 Actiones † perſonales & mixtę tolluntur 30. annis, niſi præſcriptio ſit interrupta, hypothecaria anno 40. Et interruptio per litem côteſtatam in 40. annos perpetuat actionem. *Salycetus.* vide remiſſiones ad initium textus.

§. Ne autem.

5 Filiofamilias † agere non valenti, præſcriptio etiam non currit. In rebus, quę acquiruntur filiusfamilias, hiſce non currit præſcriptio. *Salycet & Bald.* qui ex *hoc §.* infert, quod præſcriptio non currat agere impedito. Bald. *hic* idem *ad authent. niſi triennale C. de bon. matern.* Roderic. Xuarez *ad l. 43. regni. nu. 34. fol.* 524.

L. Vt perfectius. 2. iunct.
§§. ad finem.

1 *Præſcriptio quatenus poſſeſſore abſente per denunciationem epiſcopo factam interrumpatur.*

SI poſſeſſor † præſcribens eſt abſens, furioſus vel infans, aut in poteſtate poſitus, interrumpitur præſcriptio per denunciationem factam præſidi vel epiſcopo. Bartol. Bald. & Salycet. *l. de pupillo. § ſi quis. ff. de noui oper. nunciat.* Bald. *conſ.* 394. incip. *ſtatuto. part.* 5. Zabarell. *conſ.* 128. incip. in *quæſtione.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Boer. *deciſ. 40. num.* 6. 1

L. Si ex multis. 3.
§. Sed in iudiciis.
§. Si etiam.
§. Sancimus.

1 *Citatio ſine cauſa facta præſcriptionem interrumpit.*
2 *Libellus generalis & obſcurus quatenus valeat.*

CItatio † facta, ſeu libellus ſuper vna ſumma, vel ſuper obligatione, nô expreſſa cauſa, vel ſumma ſufficit ad interrumpendam præſcriptionem, quæ ſub illius generalitate poteſt comprehêdi. *Bartol. Bald. & Salycet.* Ex hoc textu notat Bald. ſub *n. 6.* quod interruptio in actione præparatoria facta non obſit. Oldrad. *conſil.* 121. incip. *ad 1. quæſt.* Petr. Gerhard. *ſing. 4. n. 7. & 14.* Petr. de Rauenna *ſing. 24.* Panorm. *conſ. 5. p. 2.* Schard. ad Bart. *hoc textu.* De libello † generali & obſcuro, an & quando valeat, aut per tolerantiam admittatur. vide Alex. Pariſ. Barbat. *in notis ad Bartol. hoc textu.* Inprimis quod libellus obſcurus generalis & vagus ſubſiſtat, ſi à parte non opponatur, notat Bellacomb. *in ſynt. comm. opin. lib. 7. tit. 6. fol.* 241. 1 2

De alluuionibus, paludibus, & paſcuis, ad alium ſtatum translatis.

TITVLVS XLI.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Butrigar. Cyn. Bald. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Bellacomb. Vezin. Suarez *in ſyntag. com. opin. lib. 7. tit. 7.* Baptiſt. Parmenſ. *in ſpecial. tract. de alluuion. iure & aquatica increment.* & Noe Meurer *in ſpecial. tract. de iure aquar.* oder von Waſſerrecht. Iohan. Goedd. *in conſil. de mario alluuione. addito in allegatis tract. ſine in edit. Marpurgenſ. de anno* 1604. De alluuionis incrementis, in quantum commodent dominis directis. Cephal. *conſil. 418. part.* 3. Ad quem pertineat res ſub pacto de retrouendendo vendita. Fachin. *lib. 1. controuerſ. cap.* 6. De paſcuorum venditione & translatione in alium ſtatû. Vincent. de Franchis *deciſ.* 197. Et de paſcuis principum. Syntagma iuris Tholoſan. *lib. 3. cap.* 15.

L. Quamuis. 1.

1 *Fluminis curſum naturalem quatenus mutare liceat.*
2 *Alluuionis commoda ad quem pertineant.*
3 *Alluuio duplex.*
4 *Alluuione adiecti incrementi poſſeſſio incerta.*
5 *Aggerum munitio non familiaritatis ſed proprio iure fit.*
6 *Aquatica incrementa non niſi prædia poſſidenti cedunt.*

NAturalem † curſum fluminis mutare non licet, niſi muniendo ripam quis prædio ſuo conſulat ſine magno vicinorum incommodo. Patentia aquarum † incremêta illorum ſunt, ad quos prius pertinebant: Latentia autem iure alluuionis accreſcunt illis, qui ſunt domini fundi, cui ſe applicant. *Bald. & Salycet.* Quando ad priuatos vel dominos directos pertineant hæc incrementa. Ioh. Cephal. *alleg. conſ. 418. p.* 3. Hippol. Riminald. *ad tit. Inſtit. quib. alienar. licet. §. 1. à nu. 61. ad* 81. De alluuione † duplici, vide Goedd. *in alleg. conſil. nu.* 43. 1 2 3

4 Quod incrementi iſtiuſmodi † ex allouione accedentis poſſeſſio ſit incerta. Gœdd. *citat. conſil. n. 61.* Et quod incrementa cedant fundis cohęreotibus vel occupantibus, affirmatiue defendit idem Gœdd. *citat. conſil. nu.*
5 86. De munitione † aggerum qood non fiat iure familiaritatis, ſed proptio & ptiuato. *l. vlt. C. de alluuion.* Pariſ.
6 *conſil. 70. n. 21. vol. 1.* De iocremeotis † aquaticis noo cedentibus manufacienti, & nulla prædia poſſidenti. Caſſador. *deciſ. vnica. tit. de acquir. rer. domin.* Socin. ion. *conſil. 28. nu. 31. vol. 4.* Baptiſt. Parmenſ. *in tract. de alluuion. iure. lib. 1. cap. 9. per totum.*

L. Hi quos. 2.

1 *Alluuionis commodum habentem etiam tributorum onus ſequitur.*

1 CVi accreſcit † emolumentum per alluuionem, ad eondem onos tributotum ſpectat. Bald. & Salycet. *l. de quibus ff. de legib.* Pro intellectu legis vide Petr. Gregor. Tholoſ. *in ſyntag. iuris. lib. 20. cap. 8. n. 5.*

L. Ea quæ per. 3.

1 *Alluuionis incrementa latentia ad fiſcum non pertinent.*
2 *Diligentia ſua nemini noceat.*

1 LAteotia † incrementa ad fiſcum oon pertinẽt, oec ſeparatim pro hiſce cenſus augetur, licet poſſeſſio efficiatur fertilior ſomptu & ſolicitudine poſſeſſoris.
2 *Bald.* Diligentia † nemini debet nocere, cum ipſe labor in damno ſit. Salycet. Boet. *deciſ. 50. n. 7.*

De ſententiis præfectorum prætorio.

TITVLVS XLII.

AD Rubriçam, titulom, & materiam, vide Botrigariom, Odofredum, Cynum, Baldom, Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Petr. Heig. *in miſcell. queſt. p. 1. q. 10. n. 46.*

L. Litigantibus. 1.

1 *Appellabilis non eſt ſententia præfecti prætorio.*

1 NOn appellare † licet à ſentẽtia præfecti prætotio, ſed ſupplicatur, & ſi ſententia ſit lata pro Republ. durat biennio hæc poteotia ſupplicandi. Bald. & Salycet. Petr. Heig. *in citat. locu. ad rubr. huius tit. Nouell. 82. §. pen.* Cuiac. *lib. 12. obſeru. cap. 3.* Capell. Tholoſ. *deciſ. 479.* Petr. Benіotend. *deciſ. 68. nu. 1.* Pro intellectu & interpretat. legis vide Lodouic. Bender *in comment. de reuiſionib. ſententiar. imper. Cam. concluſ. 10. n. 21 fol. 184.*

Quomodo & quando iudex ſententiam proferre debet præſentibus partibus, vel vna parte abſente.

TITVLVS XLIII.

AD Rubricam, titulom, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Bartolom, Baldom, Angel. Caſtrenſ. Salycet. Mathefilan. Cuiac. *lib. 18. obſeruat. 30.*

L. Non ſemper. 1.

1 *Iudicis poteſtati relicta non neceſſitant.*
2 *Abſens etiam condemnari poteſt.*

1 REſcripti † ſoliti verba oon neceſſitant, iodicis poteſtati commiſſum neceſſitati oon ſubiicitur. *Bar-*
2 *tolus.* Iudex † poteſt condemoare abſentem, ſed de neceſſitate ad condemnationem non tenetur. *hac lege.* Bald. Bartol. *ad l. quod iußit ff. de re iudicata.* Alexander & Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Mathefilan *ad hanc legem ſub num. varia.*

L. Ceſſante 2.

1 *Citatio peremptoria neceſſario ſententiam præcedere non debet.*
2 *Citatio peremptoria partibus præſentibus non requiritur.*

PRætet formam † peremptorii citatus legitime poteſt diffinitiue damnari. *Salycetus.* Valet ſententia, licet peremprorium non præcedat, ſed alia monitio peremptorio æquipollens. *Bartol.* In pręſentia partium † non requiritur peremptorium. Bald. Boer. *deciſ. 61. nu.* 1. Mathefilan. *ſing. 130 n. 2.* 1 2

L. Ab eo. 3.

1 *Sententia per appellationem non ſuſpenſa in rem iudicatam tranſit.*
2 *Appellationis fatalia ſcienti de momento ad momentum currunt.*

SEntentia † à qoa per appellatiooem noo ſuſpenſa tranſit in rem iodicatam. Nõ appellans intra decem dies conſentire ſententiæ videtur. Bald. Bartol. & Salycet. Brunor. à Sole *in locis commun. vocab. citatio. fol. 165.* Pileus *queſt. 43.* De curſu decendii ad appellationem. Felyn. *ad cap. quoad conſultationem. nu. 32. de ſent. & re iudic.* Quatenus à puncto ſcientiæ † currat à momeoto ad momentum. vide Andr. Gail *in pract. Cam. imper. obſeru. lib 1. obſeru. 139. n. 5.* De huius requiſitis. *ibid. n. 7. 8.* Quando ob impedimeotum grauaminis cauſam ſucceſſioam habentis, fatalia noo attendaotur. *ibid. n. 13.* 1 2

L. Si vt proponis. 4.

1 *Sententia nulla iudicis delegati quomodo extinguatur.*
2 *Sententia contra non contumacem & die feriato lata ipſo iure nulla eſt.*
3 *Sententia nulla nunquam in rem iudicatam tranſit.*

SEntentia † nulla iodicis delegati, finita eiuſdem iuriſdictiooe extinguitur. Nulliter conſummatum coofomit mandatum. Senteotia lata † contra nullo iure contumacem, item lata die feriato eſt ipſo iure oulla. Bartol. Bald. & Salycet. Bellon. *lib. 3 ſupputat. cap.* 18. Menochius *de arbitrar. iudic lib. 1. quaeſt. 67.* Quando nolla † ſententia in rem iudicatam ounquam tranſeat. Hippol. de Marſil. *ad l. 1. n. 184. 188. 195. C. de raptu virgin.* Socin. *regul. 439. ad 445.* vbi de variis modis ſententiarum oullarum tractat. 1 2 3

L. Si vt proponis præſes. 5.

1 *Contumaciam mutatio loci excuſat.*
2 *Sententia ratione loci quatenus nulla fiat.*

MVtatio † loci excuſat quem à contumacia ex qua redditur ſententia oulla. *Bartolus.* Sententia † lata alibi quam in loco, ad quem pars citata fuit, non valet. Bartolus, Butrigarius, Salycetus, & Caſtrenſis. Comaous *ad l. iudex poſtquam.* item Angelus *de re iudicat.* Alexand. ad Bartol. *hoc textu.* 1 2

L. Si præſes quaſi. 6.

1 *Sententia nulla non obſtante iterum ordinarius cognoſcere poteſt.*
2 *Sententia contra minorem indefenſum lata nulla eſt.*
3 *Appellationis ſuper deſertione lata ſententia num ſit interlocutoria.*

SEotentia † nulla oon impedit otdinarium iterum ſuper ea cognoſcere. *Bartol.* Senteotia cancellationis actorum vel appellatioois † deſertæ non poteſt ferri contra minorẽ iodeſeoſum. Sententiæ & actus omnes contra minores indefenſos procedẽtes ob nollitatem intereunt. Bart. Bald. Salycet. & Caſtrenſ. Bartol. *in l. infra.* 1 2

infra.quand. prouocar.non eſt neceſſ. Guido Papæ *deciſ.* 11. Alexand. ad Bartol. *hoc textu.* Hieron.de Laurent. *deciſ.* 3. *n.*1.*fol.*9. Roman *ſing.*130. Occaſione huius textus quæ-
3 rit Alphan. *in reportat.nu.*222.*fol.*70. Vtrum ſententia † lata ſuper deſertione appellationis ſit interlocutoria. De qua quæſt. vide Rotam Roman. *deciſ.* 340. 341. *incip.dubitatur.in nouis.* Pariſ.*conſil.*54.*n.*43 *lib.*3. Bellon.*lib.*3.*ſupputat cap.*18. Menoch. *de arbitrar.iudic.lib.*1.*quæſt.*67. *nu.*3. Quid iure Saxonico quoad huius textus diſpoſitionem reperiatur ſtatutum. vide Zobel. *differ. Saxon.* 40 *p.*1.*fol.*177. in edit. Franciſci Romani.

L. Ex qua ſtatuuntur. 7.

1 *Sententia contra contumaciter non abſentem ferri nequit.*
2 *Sententia contra abſentem lata nulla eſt.*

1 CONtumacia † vera vel ficta ceſſante, contra abſentem ſententia ferri non poteſt. Sententia lata con-
2 tra † abſentem ſolenniter non citatum eſt ipſo iure nulla. Bartol. Bald. Salycet. & Caſtrenſ. *clement. paſtoralis.* & in illam Cardinal. Zabarell. *de re iudicat.* Bald. *ad l.cum fratrem.verſic.dubitari.C.de his quib.vt indign.* Socin. *conſil.* 266. *verſ.ſed tamen præmiſſis.vol.*2. Schard. & Alexand. ad Bartol. *hoc textu.* Iohan. Meiſner *in deciſ.imperial.Cam. tom.*3.*deciſ.*22.*num.* 40.*fol.*822. Weſenbecius *conſil.*43. *num.*131 *lib.*1.

L. Conſentaneum. 8.

§. A quo.

1 *Abſenti quantum tẽporis in citatione ad veniendum concedi debeat.*
2 *Contumacis pœna.*
3 *Contumax quando quis vere dicatur*
4 *Contumacem aduerſus actorem quomodo procedatur.*

1 ABſenti † debent ſtatui ad veniendum tempora decem dierum pro quolibet termino. In peremptorio fit comminatio, vt ſi non veniat, procedatur ad vlteriora ſecundum partis petitionem. *Bartol.* Reus poſt
2 litem conteſtatã † ſe abſentans, citatus tribus edictis, in cõtumacia perſeuerans patitur vel ad iudicium deductionem, vel poſſeſſionis petitæ translationem, vel ſi plene conſtat de cauſa ſententiam definitiuam. Bald. Felyn. *ad cap.licet.de præſcript.extra.* Boerius *in vol.*8 *repetit.* Menoch. *de arbitrar.iud.c.lib.*1.*quæſt.*74.*nu.*35. Quando
3 quis † vere dicatur cõtumax. Grammat. *conſil.*45 incip. *redemptoris.n.*26.*&* 27. Hippol.de Marſil. *ſingul.*53 *&* 91. Alphan. *in report.nu.*13.*fol.*4.*lat.*2. Cacheran. *deciſ.*2.*nu.*2. Corſet. *ſing.*63. Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem reperiatur ſtatutum, notat Zobel. *in diff. Saxon.p.*1.*cap.*14. in edit. Franciſci Romani *fol.*94.

Authent. Qui ſemel.

4 Actor in actione † propoſita perſiſtit ad finem litis. Hoc abeſſe incipiente, Reo poſtulante citabitur trinis edictis, eodemq; in contumacia perſeuerante reus ad probationes procedet, vt feratur definitiua. Bald. Bartol. Salycet. & Caſtrenſ. Roman. *ſing.*409. *& conſil.* 431. incip. *in terminis.* Alex. Alban. Schard. ad Bart. *hoc textu.* Socin. *reg.*32. Matth. de Afflict. *deciſ.*173. Bernhardin. Alphan. *in report nu.*80.*fol.*23. Anton. Teſſaur. & Blaſ. Flotetz Diatz *deciſ.*11.*n.*2 Pro intellectu vide Contard. *ad l. diffamari n.*98.*fol.*96. Quid iure Saxonico quoad huius textus diſpoſitionem reperiatur ſtatutum, notat Zobel. *differ.*16.*p.*1. Fachſ. *differ.*39. in edit. Franciſc. Romani *fol.*99. Hieron. de Cæuallos *in pract.quæſt.cap.*307.

L. Tres denunciationes. 9.

1 *Citatio trina vim peremptoriæ obtinet.*

1 TRes citationes † aut denunciationes obtinent vim vnius peremptoriæ. Bart. Bald. Salycet. & Caſtrenſ. Petr. Paul. Fuſcus *in ſingularib.ſub lit.C.fol.*96. Romanus *conſil.*497. Pariſius, Puteus, Alexander *in addit. ad Bartol. hoc textu.*

L. Cum non voluntatis. 10.

1 *Sententia contra abſentem ex cauſa probabili eidem non nocet.*

SEntentia † lata contra abſentem ex cauſa probabili 1
& neceſſaria ei non nocebit. Bartol. Bald. Salycet. & Caſtrenſ. Alex. *ad l.qui data opera.ex quib.cauſ.maior.* Buttrio *ad cap.querelam.de procurat.extra.* Alex. ad Bartol. *hoc textu.* Riminald. ad Salycet. *hoc textu.*

L. Cum præſentibus. 11.

1 *Sententiam amplius impugnare nequit appellationis fatalia negligens.*

NOn poteſt venire contra ſententiam, qui de ſententia legitimo tempore non conqueritur. *Bartol.*
Solenniter † cõdemnatus intra legitima tempora non 1
appellans, amplius non auditur. Salycet. Bald. *l.*1.*ſupra. de iur.& facti ignorant.l.ab eo.ſupra.hoc tit.*

De ſententiis ex periculo recitandis.

TITVLVS XLIV.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Buttrigarium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum, Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Matheſilan. Gerhard. *ſingul.*74. Alciat. *lib.*1.*diſpunct.cap.*21. Budæum *ad l.fin.de Senat.* Rebuff. *ad l.quod iuſſit.n.*2.*&* 208 *de iudic.* Ferrand. *lib.*2.*explicat.cap.*13. Cuiac. *lib.*5.*obſeruat.cap.*25. Lucium *in placitis curiæ.tit.de iudic.* Raynald. Corſ. *lib.*1.*indagat.cap.*8. Ræuard. *pro tribunali cap.*21. Del Rio *ad hunc tit.*

L. Arbiter nulla. 1.

1 *Sententia quatenus ſcribenda & ex ſcripto recitanda ſit.*

SEntentia † ſcripta & verbo promulgata ipſo iure 1
non valet. *Baldus.* Sententia debet concipi in ſcriptis, recitari, & per iudicem proferri, niſi iudex ſit de maioribus, qui poteſt proferre per alium: Hiſce præmiſſis non obſeruatis ſententia eſt nulla. Bartol. Hieron. de Laurent. *deciſ. Auinionenſi* 68.*nu.*1. Matth. Coler. *deciſ.*191. Alexand. *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Gerhard. *alleg. ad rubr. loco.*

L. Hac lege. 2.

1 *Sententia ſemel ſcripto prolata eſt immutabilis.*
2 *Sententiam iudex in dignitate conſtitutus per alium proferre poteſt.*

SEntentia † primum ſcripta poſt recitata non poteſt 1
mutari. Iudices † in dignitatis præeminentia con- 2
ſtituti per alios ſententias recitare poſſunt. *hac lege.* Bartol. *n.*1.2.4. Bald. *conſil.*509. incip. *arbiter parte* 5. Oldrad. *conſil.*119. incip. *Titius.* Fulgoſ. *conſil.*110. incip. *quoniam.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem reperiatur ſtatutum, vide Reinhart *in differ. Saxon.part.*4.*differ.*35. in edit. Franciſci Romani *fol.*174.

L. Statutis generalibus. 3.

1 *Sententia nulla ſententia nomine indigna.*
2 *Sententia quatenus ſine ſcriptura proferri poſſit.*

SEntentia † lata in ſcriptis recitanda. Sententia nulla 1
non habet nomen nec effectum ſententiæ. Bartol. & Bald. Barnab. Cornazan. *deciſ.*117. *num.*2. Romanus *ſingul.*5.

Authent. Niſi breues.

In cauſis breuibus † concernentibus viles perſonas, 2
item ſi epiſcopus inter ſubditos cognoſcat, ſententiæ ſine ſcriptura proferri poſſunt. *hoc textu.* Matheſilanus

Digitized by Google

*notab.*1. *&* 2. Felynus *ad cap. ſciſcitatus. verſ. illiteratus. de reſcript.* Roman *ſingul.* 52.

De ſententiis & interlocutionibus omnium iudicum.

TITVLVS XLV.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiac. Bellacomb. Lanfranc. Balb. Graſſ. Turzan. Viuium *in ſyntag. comm. opin. lib.* 7 *tit.* 8.

L. Non videtur nobis. 1.

1 *Sententia contra dominum, qui iudicio non interfuit lata, eſt ipſo iure nulla.*

2 *Sententia non in principalem ſed in procuratorem fertur.*

1 SEntentia † omiſſo procuratore lata contra dominum, qui in iudicio non fuit, ipſo iure nõ valet. Sententia in qua non condemnatur procurator, ſed dominus, qui iudicio nõ interfuit, eſt ipſo iure nulla. Bald. & Bart. Roman. *ſing.* 20. *&* 452. Marc. Anton. de Amatis *deciſ. prouincia Marchia* 127. *n.* 2. Angel. *conſ.* 98. incip. *procurator.* Boer. *deciſ.* 285. Socin. *reg.* 316. Baptiſt. de S. Blaſio *in tract. de correlatiuis. n.* 17. Bernhardin. Alphan. *in report. num.* 104. Alex. Barbat. Pariſ. *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Andr. Gail *in pract. Cam. imper. obſeru. lib.* 1. *cap.* 109. Qua-
2 tenus nunc † in principalem nõ procuratorem in imper. Cam. feratur. Wurmſer *in obſ. Cam. lib.* 1 *tit.* 22. *obſ.* 1.

L. Si arbiter. 2.

EXiſtens in poſſeſſione libertatis poteſt eſſe iudex delegatus, nec vitiatur iudicium, licet poſtea ſtatus impoſſibilis detegatur. Error communis excuſat: Caſus ſuperueniens in perſona iudicis ſentẽtiam non extinguit. Bartol. Bald. & Salycet. Bartol. *conſil.* 77. incip. *quæritur.* Roman. *conſ.* 506. incip. *iure.* An valeat ſententia à iudice infami lata. Pro affirmatiua vide Bartol. *ad l. quidam conſulebant. de re iudicat.* Abbat. *ad cap. fraternitatis. de teſtib. extra.* Alex. ad Bartol. *hac lege.*

L. Præſes prouinciæ. 3.

1 *Sententia abſolutione vel condemnatione carens definitiua non eſt.*

2 *Competentiæ ſententia an ſit definitiua.*

3 *Appellatio num duplex requiratur interlocutoria & definitiua ſimul prolata.*

4 *Sententiæ definitiuæ ſigna.*

5 *Sententia banni num ſit definitiua.*

1 SEntentia † non continens condemnationem aut abſolutionem rei pro definitiua nõ habetur. *Bartol. & Bald.* Barnab. Cornazan *deciſ.* 63. *n.* 2. Alex. *in addit. ad*
2 *Bartol. hoc textu.* An ſententia † competentiæ referatur inter definitiuas. Pro negatiua vide Gail *lib.* 1. *obſer. Cam. imper. cap.* 130. *nu.* 9. qui ad interlocutorias appellabiles
3 talem ſententiã refert. Si interlocutoria † & definitiua ſimul proferãtur, an duplici appellationi & grauamini locus ſit. Franciſc. Marci *deciſ.* 261. An conditionaliter abſolutoria vel condemnatoria feratur. Benign. *in obſ. Cam. cap.* 52. *fol.* 35. Pro negatiua, Socin. *reg.* 456. Pro affir-
4 matiua, *ibid. in limit.* De indiciis † ſententiarum definitiuarum, & interlocutoriarũ, Zaſ. *ad l. quod iuſſit. §. in venditione. ff. de re iudicat.* De ſententiis interlocutoriis habentibus vim definitiuarum, Felyn. *ad rubr. de re iudicat.* Abbas *ad cap. peruenit. de appell.* Franc. *ad cap. cum ceſſante. de appellat. conſtitut. Cam. imper. Paralipomena* Benign. *fol.* 18.
5 *col.* 1. *&* 2. De banni † ſententia num ſit interlocutoria aut definitiua. Franciſc. Marci *deciſ.* 363. An declaratoria vim definitiuæ habeat. idem Marci *deciſ.* 388. De ſententia ab obſeruatione iudicii. Ioſephus Ludouic. *commun. concluſ.* 50.

L. Prolatam à præſide. 4.

1 *Sententia ordinis omiſſione vel præpoſteratione vitiatur.*

2 *Præcipitantia incommoda in ſententiis.*

VBi omittitur ordo † ſubſtantialis & neceſſarius, & 1
in ſimul præpoſterario admittitur, ibi ſententia non valet. Bartol. Salycet. Caſtrenſ. Berous *quæſt.* 23. Bald. *ad l.* 2. *C. de edend.* Roman. *conſil.* 321. Alexand. Pariſ.
Schard. ad Bartol. *hoc textu.* De præcipitantiæ † incom- 2
modis in ſententiis. Hippol. de Marſil. *ad tit. de fideiuſſor. n.* 80. *&* 81. *& in praxi crim. §. occurrunt. n.* 2. Celſus Hugo *conſil.* 10. *n.* 8. Menoch. *de arbitr. iudic. lib.* 1. *quæſt.* 42. Synt. comm. opin. *lib.* 7. *tit.* 8. *n.* 25.

L. Cum eorum. 5.

1 *Sententia ſub modo lata valet.*

2 *Fideiuſſores ſibi pignora principalis tradi petere poſſunt.*

VAlet ſentẽtia † lata ſub modo, niſi per appellatio- 1
nem reſcindatur. Bartol. Bald. & Caſtrenſ. *l. cum eorum. vbi cauſa fiſcales. ſupra.* Fideiuſſores † per fiſcum ex- 2
acti poſſunt petere coram eorum iudice, vt fiſcus compellatur pignora principalis debitoris eis pro ſua indemnitate tradere. Salycet. *ad hanc l. n.* 1. *&* 4.

L. Cum ſententiam. 6.

1 *Sententia clam lata inualida.*

SEntentia † lata in loco ſecreto, non vero in publico 1
minime valet. Locus incognitus reddit ſententiam nullam. Butrigar. Bart. Bald. Salycet. & Caſtrenſ. Matth. Coler. *deciſ.* 206. *& deciſ.* 85.

L. Ex ſtipulatione. 7.

1 *Concordiam ſuadens iudex actionem non tollit.*

2 *Sententiæ vim non qualibet iudicis vox obtinet.*

3 *Concordia quando partibus inuitis iniungi poſſit.*

COncordiam † iudex ſuadendo non videtur actio- 1
nem, quam tollere nequit, tollere voluiſſe. Non
omnis vox † iudicis rei iudicatæ auctoritatem habet. 2
Verba iudicis ſuadentis concordiam vim definitiuæ non habent. Bald. Bart. & Caſtrenſ. *l. poſt ſententiam. infr.*
hoc tit. Concordiam † quando iudex partibus inuitis 3
iniungat. Bald. *ad proœm. decretal. fol.* 4. *lat.* 1. *col.* 2. Et an ad pacem & concordiam poteſtas cogere ſubditos poſſit. Pro affirmatiua vide Bartol. *ad l. congruit. nu.* 4. *ff. de offic. præſid. fol.* 137. De voce iudicis non æquipollente indiſtincte ſententiæ definitiuæ. Bartol. *ad l. conſequenter. C. de ſentent. & interlocut. omnium iudic. cap. afferte.* vbi Felyn. & Panorm. *de præſumpt. extra.*

L. Libera quidem Theodora. 8.

1 *Sententia, per quam res euincatur, quomodo reſcindatur.*

REgreſſus mihi competens contra auctorem re quieta non reddit ſententiam nullam. Sententia
† per quam res euincitur, non reſcinditur, niſi per ap- 1
pellationem. Bart. Bald. & Salycet. *ad hanc l.* Petr. Surd. *deciſ.* 51. *n.* 4. Oldrad. *conſil.* 249. incip. *quæritur.* Bald. *conſil.* 164. incip. *maritus. part.* 5. Schard. ad Bartol. *hoc textu.*

L. Poſt ſententiam. 9.

1 *Sententia interlocutoria facilius quam definitiua retractatur.*

2 *Sententia contraria ſuper eodem lata non valet.*

3 *Sententia contra ſententiam num valeat.*

4 *Sententia inſtrumentorum nouiter repertorum prætextu num retractetur.*

SEntentia † definitiua regulariter nõ retractatur vti 1
interlocutoria. *Bart.* Definitiua ſententia † cõtraria, 2
ſuper

ſuper eodem, ab eodem, vel ſucceſſore lata ipſo iure
non tenet. Bald. & Caſtrenſ. Gui in Papæ *quæſt 16. nu. 1.*
Cuiac. *lib. 19. obſeru. 38.* Socin. *reg.* 438. vbi in limitationi-
3 bus vide caſus denotantes † ſententiam valere contra
4 ſententiam. An ob inſtrumenta † de nouo reperta re-
ſcindatur. Pro negatiua vide Socin. *reg.* 447. An ob fal-
ſa allegata retractetur. Boer. *deciſ.* 307. Qualē & quam-
nam ſententiam, & quando iudex corrigat. Leopold.
Dickius *in œconom. iuris. fol.* 55.

L. Nulli qui. 10.

1 *Relegare nequit poteſtate carens.*
2 *Relegandi ius an ad merum imperium pertineat.*
3 *Relegatio ad ſecundum genus mixti imperij pertinet.*

1 POteſtate † carens, item ſtatuendi facultate carens,
relegare nequit. *hac lege. l. illicitas. §. quæ vniuerſas. de of-
fic. præſid.* Alex. *ad l. 1. de iuriſd. omni iudic.* Qui non habet
merum aut mixtum imperium, relegare nequit. Bart.
2 *ad banc l.* De relegandi † iure ad merum imperium per-
tinente. Pontan. *ad conſuetud. Bloiſenſ. art. 17. tit. 3. fol.* 166.
Relegatio quatenus ſit ſpecies meri imperii, quando-
que ſimplicis iuriſdictionis. Symphorema ſupplicat.
imper. Cam. *part. 2. tit. 2. de reconuent. n. 94. f.* 88. In quan-
3 tum † ad ſecundum gradum mixti imperii referatur,
notat D. Thomas Michael. *in diſput. de iuriſdict. theſi* 78.
ſub lit. G.

L. Cum iudex in. 11.

1 *Sententia abſolutionem vel condemnationem non conti-
nens pro definitiua non habetur.*
2 *Iuramenti præſtandi delatio vim definitiua non continet.*

1 SEntentia † quæ non condemnat, nec abſoluit, vim
definitiuæ non habet. Delatio iuramenti non habet
2 vim definitiuæ. Delatio vel iuſſus † iuramenti præſtan-
di vim definitiuæ non habet, niſi vlterius procedat iu-
dex definiendo. Bartol. Bald. & Salycet. Felynus *ad cap.
quoad conſultationem. in princ. de re iudicata. extra.* Pariſ. &
Alex. ad Bartol. *hoc textu.* Caſpar. Wilhel. Scipio *in deciſ.
Cam. imper. 73. fol. 33. lib. 1.*

L. Iudices tam. 12.

1 *Sententia Græcis & Latinis verbis proferri poteſt.*

1 SEntentia † poteſt proferri tam Græcis quam Latinis
verbis. Ex Græco inter Græcos, ex Latino inter Lati-
nos poteſt proferri ſententia. *Bald. & Salycet.* Sententia
inter litigantes literas ignorantes, illiteraliter ferri po-
teſt. *l. 17. ſupra. ex quib. cauſ. infamia.*

L. Nemo iudex. 13.

§. Non enim.

§. Nec ſi.

1 *Exemplis non, ſed legibus iudicandum.*
2 *Exempla ſupremorum iudiciorum in cauſarum deciſione
attendi debent.*
3 *Præiudicia & res iudicata quam vim habeant.*
4 *Præiudicia quatenus in imperio Romano attendantur.*

1 NOn exemplis † ſed legibus iudicandum. Bartol.
Bald. Salycet. & Caſtrenſ. Cæpoll. *conſil. crim.* 8. *in-
cip. dicendum.* Quatenus ſecūdum exempla principum
approbata ferantur ſententiæ, notat Abbas *ad cap. affer-
te. de præſumpt.* Alex. ad Bartol. *hoc textu.* Quando exem-
2 pla † ſupremorum iudiciorum & iudicum in deciden-
do ſint attendenda: vide Matth. de Afflict. *deciſ. 383. n.* 8.
Iohan. Baptiſt. Plot. *in repetit. l. ſi quando. C. vnde vi. nu.* 156.
3 Menoch. *conſil. 517. nu. 3. lib.* 6. Num præiudiciis † & re-
bus iudicatis in cauſis conſimilibus ſit inhærendum,
vide eundem Menoch. *in tract. de præſumpt. lib. 1. quæſt. 1.
n. 19.* Franciſc. Mignon *ad conſuetud. Andegauenſ. fol. 98. n.
9. col. 3.* Andr. Knichen *de pact. veſtiturar. cap. 1. num.* 113. In
4 quantum in imperio † Romano exempla, res iudicatæ
& præiudicia attendantur. vide receſs. imper. Roman.
Spirenſ. ſub anno 1570. *fol. 178. part. 2. lat. 2.* §. incip.
Alsdann. §. incip. Da auch. Pro intellectu & interpre-
tatione legis conſule Hieron. Cagnol. *tom. 1. repetit. nu.
18. fol.* 188.

L. Cum Papinianus. 14.

1 *Reconuentio iudicem competentem reddit.*
2 *Reconuentionis in cauſa incompetentiæ exceptio non ob-
tinet.*
3 *Reconuentioni an poſt litem conteſtatam locus ſit.*
4 *Reconuentio in cauſa & inſtantia appellationis locum non
habet.*
5 *Reconuentio quatenus coram eodem iudice fieri debeat.*
6 *Reconuentioni in criminalibus num locus ſit.*

PEr reconuētionem † ſit iudex competens, qui alio- 1
quin competens non erat. Bartol. Bald. & Salycet.
ad hanc l. In cauſa † reconuentionis non habet locum 2
exceptio iudicis incompetentis. *Bartol.* De reconuen-
tione an huic ſit locus in concurſu cauſæ ſummariæ &
plenariæ: Pro negatiua vide Viuium *in commun. opin. n.*
682. *ſynt. com. opin. lib. 7. tit. 8. n* 37. An poſt litem † conte- 3
ſtatam huic ſit locus. Fichard. *alleg. ſyntag. cap. nu.* 38. Pro
affirmatiua quod huic poſt litem cōteſtatam ſit locus,
præiudicia imper. Cam. Gilmanni *vocab. reconuentio. fol.*
293. An coram iudice, delegato negatiuā tradit Vezin.
& Villalob. *eod. lib. & cap. n.* 39. Quod ceſſet in cauſa † & 4
inſtantia appellationis. Balb. *deciſ.* 65. allegatus *in ſyntag.
nu.* 40. Quod locum habet in iuriſdictione prorogata,
& iudicis officio implorato, citatus *alleg. cap. ſyntag. n. 41.
& 41.* Quid iure Saxon. quoad reconuentionem ſit
ſtatutum. vide Zobel. *part. 1. differ. Saxon.* 19. in edit. Ro-
mani *fol.* 114.

Authent. Et conſequenter.

Conuentio & reconuentio † quando fiunt ſuper 5
eodem negotio, & ſub eadem re, fieri debent coram
eodem iudice. Bart. Bald. Caſtrenſ. & Salycet. Roman.
ſing. 150. Alex. & Puteus *in addit. ad Bartol. hoc textu.* An in
criminalibus † ſit locus reconuentioni, & coram quo 6
iudice huic ſit locus. Decian. *in praxi crim. lib. 4. cap. 7. fol.*
203. Ad materiam textus vide Flamin. Chartar. *deciſ.
executiu. 3. n. 6. fol.* 10. Viuium *in comm. opin. n.* 682.

L. Cum ſolitum. 15.

1 *Copula nō debet poni inter ea, circa quæ nō poteſt diſponere.*
2 *Determinationis vis & effectus.*

COniunctio † copulatiua non debet poni inter ea, 1
circa quæ non poteſt vniformiter diſponere. De-
terminatio vnica concernens plura † determinabilia 2
debet ea pariter determinare. Caſtrenſ. Bald. & Bartol.
Iaſon *ad l. contra maiores. in princ. de inoffic. teſtam.* Hippol.
Riminald. *in commentar. ad tit. Inſtitut. de donat. n.* 207. vbi
affirm. pro negatiua vide eundem *citato loco. num.* 236.
237. 139. 246.

De ſententia quæ ſine certa quantitate prolata eſt.

TITVLVS XLVI.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Butriga-
rium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum,
Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Turza-
num *in ſyntag. comm. opin. lib. 7. tit. 9. fol.* 147. Raynald. *lib.
1. indagation. cap. 7. Matheſilan.*

L. Cum iudicem. 1.

1 *Sententia de futuro quatenus valeat.*
2 *Iudicia ſunt inſtar contractuum.*
3 *Temporis futuri tractus quando ad iudicem ſpectet.*

1 VAlet ſententia † de futuro, ſi dependeat à iure,
2 quod eſt de præſenti. Bart. Salycet. Iudicia † ſunt
redacta adinſtar contractuum. Bald *ad l. omnem. ff. de iudiciis*. Sub hoc textu mouet Alex. ad Bartol. *quæſtionem:*
3 Quando tractus † futuri temporis ad iudicem ſpectet. De hac quæſtione vide *l. vbi autem. §. qui ſortem. de verb. obligat.* Bald. *ad l. 1. C. ſi ſecundo nupſerit mulier*. Matheſilan. *ad hanc legem*.

L. Quanquam pecunia. 2.

1 *Sententia incerta quando valeat.*
2 *Sententia indemnitatis valida.*
3 *Sententia quando incertitudo non officiat.*
4 *Sententia conditionalis an pro incerta habeatur.*

1 VBi petitur † incertum, valet ſententia incerta. Sen-
2 tentia, qua † pronũciatur, indemnitatem eſſe ſeruandam valet. Bald. & Salycet. Bartol. idem *ad l. 1 in fine. de legat. 2.* Innocent. *ad cap. fin. in gl. verſ. omni. de exceſſ prælator. extra*. Ruin. *conſ. 29 lib. 5.* Pariſ. Alex. Puteus *in addit.*
3 *ad Bartol. hoc textu. ſub lit. A. B. C.* De ſententia † quando ob incertitudinem non minus quam certitudinem valeat. vide Weſenbec. *ad §. curare. in ſupplement. comment.* Ioh. Schneidw. *ad tit. Inſtitut. de action. à nu. 22. ad 30. fol.*
4 957. & 958. An conditionalis † ſententia, vt incerta ſit habenda, notat Anton. Gabriel Roman. *in com. concluſ. tit. de ſentent. lib. 2. concluſ. 1.*

L. Hac ſententia enim. 3.

1 *Sententia ex allegatis & probatis concipi debet.*

1 SEntentia † & mens iudicantis talis eſſe præſumitur, qualis & quanta ex allegatis & probatis cõcipitur. Sententia quæ non continet certum per ſe aut per relationem ad aliud eſt ipſo iure nulla. Bartol. Caſtrenſ. idem *ad l. 1. ff. de re iudicat.* Pariſ. Alex. Schard. *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Marant. *de ordine iudicior. 3. & vlt. part. 6. partis princip.* Decius *conſil. 603.* Fulgoſ. *conſil. 145.*

L. Hac ſententia. 4.

1 *Sententia incerta exiſtente alia ferri debet.*

1 SEntentia † nulla ratione incertitudinis non impedit aliam ferri ſententiam. In dote non valet ſententia incerta. Bartol. Bald. Salycet. Hieron. de Laurent. *deciſ. Auinionenſ. 35. n. 1.* Bald. Nouell. *in tract. de doto. 2. part. princip. colum. 2. & 3.* Phanncius *in tract. de lucro dotis. ſuper Rubr. in verb. de dote. n. 29.* Ruin. *conſil. 58. lib. 5. & conſil. 134. eodem volum.* Alphan. *in reportat. num. 278.* Panormitan. *conſil. 44. part. 1.*

De ſententiis quæ pro eo, quod intereſt, proferuntur.

TITVLVS XLVII.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cagnol. *tom. 1. repetit. fol. 325.* Decium, Bolognett. Iacob. Rebuff. Ferrett. Camill. Plaut. Donell. Molin. Hottoman. Charond. *lib. 1. veriſimil. cap. 31.* Forcatul. *Necyom. Dial. 42. & 43.* Cuiacium *lib. 16. obſeru. cap. 34.* Raynald. Corſ. *lib. 1. indagat. cap. 21.* Del Rio *ad hanc Rubric.* Donat. à Fina, Turzan. Bellacomb. *in ſynt. comm. opin. lib. 7. tit. 10. fol. 248.*

L. Cum pro eo. 1.

1 *Intereſſe ſingularis æſtimatio quomodo fiat.*

1 INtereſſe ſingulare † in caſibus, qui habent certam quantitatem vel naturam, non poteſt excedere, duplum intereſſe vel communis aut conuenti, vbi non reperitur cõmune. Bartol. *ad hanc l. n. 2. 6. 7. 20.* Intereſſe ſingulare æſtimandum tam in lucro quam in damno non excedit duplum precii conuenti aut communis. Salycet. *ad hanc leg. n. 1.* Menoch. *de arbitr. iud. lib. 2. cent. 3. caſu 260. nu. 18.* Pro interpretatione legis vide Roman. *ſing. 406.* Cuiac. *lib. 16. obſeru. cap. 43.* Andr. Fachin. *lib. 1. controuerſ. cap. 48. 49. 50.*

Si à non competenti iudice iudicatum fuerit.

TITVLVS XLVIII.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum, Angel. Caſtrenſ. Salycet. Capram, Vezin. Bonacoſſ. *in ſyntag. com. opin. lib. 7. tit. 11.* Matheſilan.

L. Iudex ad certam. 1.

1 *Sententia iudicis incompetentis eſt ipſo iure nulla.*
2 *Incompetentia iudicium nullum reddit.*
3 *Appellatio à competentiæ ſententia in ſcriptis fiat.*
4 *Super incompetentia iudex ordinarius & delegatus pronunciare poſſunt.*
5 *Competentiæ ſententiam iudex reuocare poteſt.*

SEntentia † ab incompetenti iudice lata eſt ipſo iure 1
nulla. *Bartol.* Iudex ad certam rem datus extra illam pronuncians nihil agit. Bald. & Salycet. Anton. Teſſaur. & Blaſius Floretz Diatz *deciſ. 266. num. 1.* Vezinus & Bonacoſſa *in ſyntagm. commun. opin. lib. 7. tit. 11. fol. 249.*
num. 2. & 3. De incompetentia † iudicium ſemper nul- 2
lum reddente. Iacobus Menoch. *de præſumpt. lib. 2. cap. 68. n. 16.* Gail *in pract. Cam. obſeruat. lib. 1. obſeruat. 130. n. 9.*
De competentiæ † ſententia in Camera imperiali ap- 3
pellabili. Receſſus imper. Ratisbonenſ. de anno 94. §. Vnd dennoch *fol. 32.* In ſcriptis fiat, niſi per priuilegium & ſtatutum loci aliud ſit introductum, & imperiali Cameræ ſignificatum. *allegato receſſu, §. & fol.* Quatenus grauamina articulatim concipiantur: notant præiudicia imper. Cam. *ſub vocab. ſententia competentiæ. folio 314.* Quod hæc ſententia referatur inter interlocutorias. Præiudicia Cam. *citat. vocab.* Amatis *deciſ. 76.* Quod ſu-
per incõpetentia † iudex ordinarius & delegatus pro- 4
nuncient. Gail *in pr. Cam obſeru. lib. 1. obſ. 34. n. 2.* Et quod competentiæ ſentẽtia referatur ad interlocutorias vim definitiuæ habentes. vide in obſeruat. Tileman. de Benig *cent. 1. cap. 78. fol. 18. col. 2 & cap. 31. fol. 110.* Hanc quod
iudex † reuocare poſſit, notat Bartol. *ad l. ex quacunque.* 5
n. 13. ff. ſi quis in ius vocatus.

L. Si militaris. 2.

1 *Sententia ab incompetente delegati non valet.*
2 *Sententia ab incompetenti lata appellatione non indiget.*
3 *Incompetentia iudicis quid operetur.*
4 *Incompetentiæ exceptio poſt litem etiam conteſtatam locum habet.*

SEntentia † incompetentis ſubdelegati ab incompe- 1
tente delegante cõſtituti non valet. Magiſter militũ non poteſt pronunciare contra non militem, ſi nõ habet commiſſionẽ ab eo, ſub cuius iuriſdictione ille eſt. Salycet. & Paul. de Caſtro. Capra *in ſynt. com. opin. lib. 7.*
tit. 11. n. 1. f. 249. Sententia † lata ab incompetenti per ſe 2
nulla appellatione non indiget. Salycet. *cap. ſi poſtquam.*
vbi Geminian. *de appellat. in 6.* De incompetentia † iu- 3
dicis quidnam operetur. Decian. *in praxi crim. lib. 4. cap. 34. f. 271.* Quatenus incõpetens accuſatus in cauſa non pronunciet, dum de iuriſdictione ſit pronunciatum. Panorm. *ad cap. paſtoralis. nu. 13. de except.* Quatenus hæc
exceptio † tam ante quã poſt litem cõteſtatam oppo- 4
natur. Hier. Treutler *in theſib. D. vol. 1. diſp. 12. theſi 11. f. 101.*

L. Si de proprietate. 3.

1 *Delegatus ad ſolum petitorium non poteſt cognoſcere ſuper poſſeſſorio.*

2 *Sen-*

2 *Sententia ſuper poſſeſſione lata cauſæ proprietatis non præiudicat.*

1 DElegatus † ad cauſam proprietatis oon poteſt co-
gnoſcere de cauſa poſſeſſionis. Delegario à peti-
torio non extenditur ad poſſeſſotium. *Baldus.* Senten-
2 tia lata † ſuper poſſeſſione uon inducit præiudicium
in cauſa proprietatis. Caſtrenſis, Salycetus *ad l. nulli. ſup. de iudiciis.* De delegata iuriſdictione ac cauſa ſtricte
accipienda & intelligenda. *cap. P. & G.* vbi Felynus &
Panormitanus *de offic. delegat. extra.*

L. Et in priuatorum 4.

1 *Prorogatio iuriſdictionis errore fieri poteſt.*
2 *Sententia ab incompetenti lata non valet.*
3 *Prorogatio iuriſdictionis in criminalibus quando locum habeat.*

1 LItigans † cotam non ſuo iudice, quem credit ſuũ,
iuriſdictionem conſenſu ptorogare cenſetur. *Bartolus.* Senrentia à non ſuo iudice lata neminem con-
ſtringit. Baldus *cap. per inquiſitionem.* vbi Felyn. *de ele-
2 ctionib.* In publicis † & priuatis cauſis ſententia à non
ſuo iudice dicta non valet. *Salycetus.* De iuriſdictionis
prorogatione vide Tremolam *ad praxin Bonacurſo fol.*
3 546. *n.* 100. Quando † in criminalibus locum habeat.
vide Dn. Thomam Michael. *in diſput. de iuriſdict. theſi* 85.

De pœna iudicis qui male iudicauit, vel eius, qui iudicem vel aduerſarium corruperit.

TITVLVS XLIX.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Burtigarium, Cynũ. Bartolum, Bald. Angelum, Caſtrenſem, Salycerum, Vezinum, Bonacoſſam, Suarets, Fichardum, Lanfrancum, Balbum *lib. 7. ſyntagm. commun. opin. tit. 12. fol.* 249. Matheſilan. Menoch. *de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 4. caſu* 339. & 342.

L. Conſtitit 1.

1 *Corrumpentis iudicem pœna.*
2 *Corrumpentium notarios pœna.*
3 *Communem contra opinionem pronuncians an puniatur.*

1 COrrumpens † iudicem vel aduerſarium actionem
& cauſam perdit. Bartolus, Baldus & Salycetus.
Bartolus *ad l. 1. C. de Iuſtinian. Codic. confirman* Alexand.
ad Bartolum, hoc textu. Matheſilan. *ad hanc l.* Bartolus
ad l. 2. §. ſed & conſtitutio. ff. de calumniatorib. De pœna
2 corrumpentium † notarios. Roytius *deciſ. Lituanica* 3.
Quomodo ipſemet iudex corrumpi ſe ferens puniatur. Clarus & Giacharius *in praxi crimin. §. fin. quæſt. 73. ſyntagm. commun. opin. lib. 7. tit. 12. nu. 5. & 6.* vbi, quod
officium amittant, & repetundarum teneantur, tradit.
3 An puniatur † iudicans contra communem opinionem. Pro affirm. vide citatum ſyntagma *alleg. cap. n. 20. fol. 150.*

Authent. Nouo iure.
§. Sed quia.
§. Si vero.
§. Sed ſi datum.
§. Sed litigator.
§. In criminali.
§. Sed ſi perſona.
§. Sed ſi quis.

1 *Corrupti iudicis pœna.*
2 *Calumniator eſt obiectum crimen non probans.*

COrrumpens iudicem aliquo dato vel promiſſo,
ſi ſeipſum deferr & probat, meretur veniam. Iu-
1 dex in ciuili † cauſa corruptus triplicem meretur pœ-
nam. In criminalibus corruptus cauſis, confiſcatis bo-
nis in exilium mittitur; vbi deferens non probat, ſi
delatus iura..., ſe non recepiſſe, liberatur: ſed deferens in æſtimatione litis punitur. Delatus ſi per iuramentum ſe purgare recuſauerit, punitur. Salycetus,
Bartolus *ad l. tranſactio. C. de tranſactionib.* Non † probans 2
obiectum crimen dicitur calumniari. *Baldus.* Deficiens
in purgatione ſi non vult iurare, habetur pro confeſſo. Baldus *ad hunc textum.* Menoch. *citato loco ad rubric. huius tit.* Boerius *deciſ. 86. nu.* 52. Pro intellect. authent.
huius Menoch. *de arbitr. lib. 2. caſu 342. n. 14.*

L. De eo 2.

1 *Corruptus iudex damnum corruptione datum reſtituit.*

IVdex † corruptus famam perdit, & damnum corru- 1
ptione illatum reſarcit. Item iudex per corruptionem iudicans de falſo tenetur. *l. 1. §. calumnioſe. ad SC. Turpil.* De aliis pœnis iudicum dolo aut culpâ male iudicautium. vide *cap. cum æterni. de re iudic. in 6.* Vaſquiũ *in illuſtrib. controu. nouis, part. 2. c. 36. n. 2.* Bellamer. *deciſ. 11. fol. 11. & deciſ. 29. fol. 25.* Pro intellect. legis vide Menoch. *de arbitr. iudic. alleg. caſu* 342. Boſſium *in praxi crimin. tit. de officialib. corrupt. nu.* 7. Et de diuerſis pœnis. Menoch. *alleg. cap. 342. ſub num diuerſis.*

Sententiam reſcindi non poſſe.

TITVLVS L.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Matheſilanũ, Cuiacium.

L. Neque ſuam 1.

1 *Sententiam ſuam iudex reuocare nequit.*

SEntentia, † per quam reſcinditur propria ſententia 1
vel antecesſſoris, eſt ipſo iure nulla. *Bartolus.* Sententiam ſuam & anteceſſoris nemo licite reuocat, & à reuocatâ appellare non eſt neceſſe. Baldus, Panorm. *conſil. 92. incip. contra ſententiam.* Pro limitatione textus vide Innocent. *ad cap. ſacro. de ſentent. excommunicat. extra.* Alexand. & Schard. *ad Bartol. h. textu.* An per inſtrumẽta de nouo reperta reſcindatur lata contra fiſcũ, Rempub. Eccleſ. minorem, libertatem, furioſum, dementẽ, locum pium, dotem, Anton. Peregrin. *de priuil. fiſci, lib. 7. cap. vlt. n. 3.*

L. Peremptorias 2.

1 *Sententia quatenus except. peremptoriâ non admiſſâ reſcindatur.*

EXceptio peremptoria † ſi non admittitur, ſenten- 1
tia non reſcinditur, niſi reſtitutionis vel appellationis remedio. Terminus exceptionum peremptoriarum opponendarum currit vſque ad punctum ſententiæ. Bald. *l. quod inſtit. ff. de iudiciis.* Curt. ſenior *conſ. 66.* Iaſon *conſ. 44. lib. 3.* Alexand. & Schard. *ad Bartolum, hoc textu.* Duennas *reg. 262.* Boerius *deciſ. 43. nu. 5.* Hieron. de Laurent. *deciſ. Auin. 94. n. 1.* Cornazan. *deciſ. 106. n. 9.*

L. Impetrata reſcripta 3.

1 *Sententia reſcripti impetratione non reſcinditur.*

SEntentiæ † non poſſunt reſcindi per impetrata re- 1
ſcripta. Bartolus, Baldus & Salycetus, Gerhard. *ſingul. 20.* Ioh. Meiſner *in deciſ. Imperial. Camer. deciſ. 22. n. 44. fol. 824.* Bald. *conſ. 252. p. 1.* Brunorus à Sole *in locis commun. vocab. clauſula. n. 16. fol. 187.* Pro interpretat. legis vide Ludouic. Bender *in tract. de reuiſ. concluſ. 1. n. 8. fol. 14.* Roman. *conſ. 354.* Decium *conſ. 295.*

De fructibus & litium expenſis.

TITVLVS LI.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Butrigarium, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Suarets, Bellacomb. Balbum, Donatum à Fina, Viuium, Graſſum, Villalob. Vezinum, Fichardum *in ſyntagm. commun. opin. lib. 7. tit. 23.* Matheſilan. *in ſpeciali repetit. huius tit.* Iohan.

Digitized by Google

Cop. *in tract. de fructib.* Ioh. Garſiam *in tractat. de expenſ.* Philippum Corneum *in explicat. huius tit.*

L. Hoc fructuum 1.

1 *Fructuum nomine quid veniat.*

1 FRuctuum † nomine hoc continetur, quod iuſtis ſumptibus deductis ſupereſt. Fructus intelliguntur deductis expenſis. Bartolus, Baldus, & Salycetus, Romanus *conſil.* 230. *incip. præſupponitur.* Rota *deciſ.* 337. *in nouiß.* Boerius *q.* 224. *parte* 2. Tiraquellus *de retractu.* §. 15. *gl.* 1. Alphanus *in reportat. n.* 409. Verallus *deciſ.* 30. *n.* 2. *part.* 2.

L. Litigator 2.

1 *Fructuum nomine poſſeſſor à quo tempore teneatur.*

2 *Fructus malæ fidei poſſeſſor à quo tempore reſtituere teneatur.*

3 *Hæredi mala fides defuncti nocet.*

1 POſt litem † conteſtatam poſſeſſor tenetur de fructibus perceptis & percipiendis. Hæres vniuerſalis ſuccedit in mala fide defuncti. Malæ fidei poſſeſſor poſt litem conteſtatam tenetur de fructibus perceptis ac percipiendis. *Baldus.* Pro intellectu & interpretatione legis vide Andream Fachinæum *lib.* 1. *controu. c.* 60.
2 De malæ † fidei poſſeſſore quatenus pro rata temporis teneatur ad fructus percipiendos, & horum reſtitutionem. Socinus *reg.* 307. In quantum titulus hunc ex-
3 cuſet. *reg.* 308. De mala † fide defuncti nocente hæredi. Fachin. *lib.* 1. *controuerſ. cap.* 63. Auctoris quando noceat ſucceſſori, *ibidem cap.* 66. De mala fide auctoris nocente hæredi vniuerſali. Caualcan. *part.* 1. *deciſ.* 27. *nu.* 30. *& ſeqq.* Et de reſtitutione fructuum à malæ fidei poſſeſſore, idem Caualcan. *in deciſ. parte* 1. *deciſ.* 27. *à nu.* 32. *ad* 70.

L. Terminato 3.

1 *Expenſarum conſideratio quatenus poſt latam ſententiam definitiuam veniat.*

1 POſt definitiuam † ſententiam non eſt de expenſis tractandum, niſi iudex haſce in ſententia expreſſe reſeruarit. *Bartolus.* Latâ ſententiâ expirat officium iudicis, & iam fructus venire non poſſunt, niſi in ſententia ſint expreſſi. Ex ſopita lite iurgia noua excitari non debent. *Baldus.* Expenſas ſi taxat ſententia, interlocutoria non dicitur, idem Bald. *ad hanc l. n.* 6. Boer. *deciſ.* 18. Barnabas Cornazanus *deciſ.* 72. *n.* 7. Flaminius Chartarius *deciſ. executiu.* 1. *n.* 1. Matth. de Afflict. & Cæſar de Vrſyllis *deciſ.* 42. *n.* 2. Menoch. *lib.* 2. *præſumpt.* 89.

L. Non ignoret 4.

1 *Expenſas litis calumnioſus actor refundere tenetur.*

2 *Litem differens in expenſas condemnetur.*

3 *Expenſarum in æſtimatione valor monetæ Imperialis attendatur.*

4 *Expenſas priorum inſtantiarum Camera ſuper appellatione cognoſcens taxat.*

5 *Expenſarum etiam infra* 20. *florenos æſtimatarum nomine iurandum.*

6 *Expenſarum taxa in Camera facta ibidem ſoluatur.*

7 *Expenſas refundat contumax antequam audiatur.*

8 *Damna expenſarum nomine non veniunt.*

9 *Expenſæ quando poſt publicationẽ ſententiæ adiudicentur.*

10 *In expenſas quaſnam liti renuncians condemnari debeat.*

11 *Expenſarum taxatio reſeruata damnorum taxationem non includit.*

12 *Expenſarum condemnatoria ratione principalis ſententiæ pro interlocutoria vel definitiua habetur.*

13 *Expenſas iudex non imploratus an adiudicet.*

1 COntra actorem † non proſequentem vel differentem litem eandemq; pendentem fertur ſententia ratione damnorum, calumniæ, expenſarum. *Bartolus.* Calumnia actoris in cauſis ciuilibus punitur per expenſas litis. Cynus *ad l.* 1. *ſup. vt quæ deſunt aduocat. part.* 1. Cuiacius *lib.* 12. *obſeru. cap.* 3. Iaſon *conſ.* 145. Alexander, Pariſius, Puteus, Barbat. *ad Bartolum, hoc textu.* De ex-
penſarum condemnatione † ob litem dilatam, vide 2
ordinat. Imperial. Cameræ, *part.* 3. *tit.* 50. §. 6. *incip.* Wir wollen auch. De harum condemnatione ob exceptiones temere mandato ſine clauſula oppoſitas paritionis ſententiis annectendâ. Receſs. deputat. Spirenſ. de anno 1600. §. 53. *incip.* Damit ſich aber. De expenſis in cauſis pignorationum in paritionis puncto attendendis. idem receſs. §. 54. *incip.* Gleichwol iſt. De æſtimatione
expenſarum † reuocanda ad monetam Imperialem. 3
idem receſs. §. 142. *incip* Als ferner. De expenſis † prio- 4
rum inſtantiarum in cauſis per appellationem ad Cameram deuolutis vna cum ſumptibus taxandis. Ordinatio Imperial. Camer. *part.* 3. *tit.* 50. Quod ſi appellatio pro deſerta nec deuoluta pronuncietur, appellationis expenſæ in Camera ſolummodo taxãdæ ſunt.
Ordinat. Cam. *citat. tit.* §. Wo aber. In quantũ † damna 5
& expenſæ infra 20. florenos æſtimatæ, iuriſiurandi neceſſitati ſubiaceant. Receſſus deputat. Spirenſis ſub
anno 1600. §. 60. *incip.* Ob wol auß. De † expenſarum 6
in Camera taxatione ibidem ſoluenda. Ordinat. Imperial. Camer. *part.* 3. *cap.* 50. §. 3. *incip.* Weiters ordnen.
De contumace † quatenus non audiatur, niſi prius 7
refuſis expenſis, vide pro affirm. Menoch. *de arbitr. iud. lib.* 2. *cent.* 2. *caſu* 154. Et de condemnatione in expenſas. Wurmſer *in pract. Camer. obſeruat. lib.* 1. *tit.* 7. *obſ.* 1. *&* 2.
De damnis, † quod res ſint ab expenſis ſeparatæ. Bald. 8
& Salycet. *ad l. terminato hoc tit.* De damnorum, expenſarum & intereſſe condemnatione. Ioh. Gallus *q.* 86. Quando damnorum nomẽ impenſas contineat. Hieronym. Treutler *in theſib. D. vol.* 1. *diſput.* 18. *theſi* 1. *fol.* 143. De horum differentia. Panorm. *ad cap. quia nonnulli n.* 7.
de reſcript. Quando expenſæ, † damna, intereſſe in ſen- 9
tentia vel poſt publicationem parti adiudicentur. Ioachim. Myſing. *reſponſ.* 21. *n.* 91. In quantum taxationem, non condemnationem expenſarũ iudex in ſententia ſibi reſeruet. vide Bellacomb. *in ſyntagm. comm.*
opin. lib. 7. *tit.* 13. *n.* 3. De expenſis † in quas ſit conde- 10
mnandus renuncians liti, *ibid. n.* 2. Expenſarum † taxa- 11
tio reſeruata non includit damnorũ taxationem: cum expenſarum nomine non veniant damna. Lanfran-
cus Balbus *deciſ.* 281. Hæc † expenſarum condemna- 12
toria ſententia vi adhærens principali, eſt interlocutoria & definitiua. Graſſus *alleg. ſyntagm. c.* 13. *lib.* 7. *n.* 6. An
iudex † non imploratus horum nomine eas adiudicet: 13
pro negatiu. Graſſus & Villalob. *in citat. ſyntagm. cap. n.* 33. 34. Vezin. *ibid. n.* 39.

L. Cum quidam per leges 5.
§. Quoniam non.
§. Ita ſcilicet.

1 *Expenſarum in condemnatione vel remißione æqualitas obſeruetur.*

2 *Reſcriptum vni litigantium indultum alteri etiam commune eſt.*

3 *Aequalitas quatenus in iudiciis attendi debeat.*

4 *Expenſæ quando ante ſententiam debeantur.*

AEqualitas † in iudiciis quoad expenſarum taxa- 1
tionem & remiſſionem eſt obſeruanda. Reſcriptũ
vni † ex litigatoribus commodans aduerſarium etiam 2
ſubleuabit. Camillus Borellus *conſ.* 1. *n.* 5. De æqualitate
quando † in iudiciis attendatur vel non. vide Barto- 3
lum *ad l. Pomponius. de arbitr.* Bald. & Cyn. *ad l. neque. de hæredib. inſtituend. ſup.* Iaſon *conſ.* 2. *incip. in themate.* Pariſium, Alexandrum & Schardium *in notis ad Bartolum, hoc textu.* Ioſephum Ludouicum *deciſ. Peruſina* 111. *par-*
te 2. *in princip.* De expenſis † quando ante ſententiam 4
durante lite à parte parti debeantur, & de debitis deſcendentibus ab aſcendentibus, notat Donatus à Fi-

na *in*

ha *in ſyntagm. commun. opin. lib.7.tit.13.n.111. fol. 259.* Alciat. *de præſumpt. reg. 3. præſumpt. 9. n. 9.* vbi defendit deberi petenti bona paterna. Cephal. *conſ.127. n.10. vol.1.* Debitis vxori. Matth. de Afflict. *deciſ. 10. & deciſ. 132.* In quibus præterea caſibus debeantur durante inſtantia à parte parti. Boetius *deciſ.303.* Cæſar de Vrſyllis *ad deciſ.* Matth. de Afflict. 10. Viuius *opin. 168.*

De re iudicata.

TITVLVS LII.

AD rubricam, titulum & materiam, vide citatos ad eundem tit. in D. præter eos autem Butrigarium, Odofredum, Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Suarets, Bellacomb. Viuium, Kirchouiũ, Donatum à Fina, Lanfrancum Balbum, Vezinum, Villalob Fichardum, Bellacomb. *in ſyntagm. commun. opin. lib. 7. tit. 14.*

L. Rebus quidem 1.

1 *Sententiæ opponi poteſt exceptio poſt eam ſuperueniens.*
2 *Remedium nouum caſus nouiter emergenti quærendum.*
3 *Res iudicata quatenus parendum ſit.*

1 EXceptio † ſuperueniens poſt ſententiam poteſt op-
2 poni contra ſententiam, *Baldus.* Aequitas † noui
3 caſus nouum inducit remedium. Rebus † iudicatis parendum, niſi petatur id, quod quis antea habet. *Salycetus.* Matheſilan. *ad banc l.* Hieronym. Magonius *deciſ. Lucenſi 1. n. 4.* Ludolph. Schrader *conſ. 1. n. 365.*

L. Res iudicatæ 2.

1 *Sententia calculi errore non vitiatur.*
2 *Sententia ſuper inepto libello lata non valet.*
3 *Sententia contra minorem lata vitioſa.*
4 *Sententia errorem iuris continens non valet.*
5 *Sententia ratione loci in quo profertur, quatenus vitietur.*
6 *Sententia abſque cauſæ cognitione lata eſt nulla.*
7 *Sententia ex conſilio ſapientis lata retractabilis.*

1 ERror † calculi ſententiam non vitiat. *Salycetus.* Propter calculum male ſummatum, ſententia quæ tranſiuit in rem iudicatam, reſcindenda non eſt. *Caſtrenſis.* Error in vno capitulo in hoc duntaxat ſententiam vitiat. Bald. Weſenb. *conſ. 4. n. 25. lib. 1.* Petrus Heigius *in miſcellan. quæſt. q. 20. n. 23. p. 1.* An ſuper libello ine-
2 pto lata † ſententia valeat: pro neg. Donat. à Fina *in*
3 *ſyntagm. commun. opin. lib. 7. tit. 14. n 14.* Lata † contra minorem vitioſa. idem Fina pro affirm. *citat. ſyntagm. cap. n. 13. per l. cum & vos minores. C. ſi aduerſus rem iudicatam.*
4 Errore iuris † expreſſo in ſententia contra ius partis non valet. Fina *alleg. cap. n. 17.* Lata ſecundum formam conſilij nulla. Lanfrancus Balbus *deciſ. 1. ſyntagm. commun. opin. alleg. cap. & loco n. 4.* Sine citatione latâ nulla. *ibidem ſub nomine Finæ n. 8. fol. 260.* De nocte latâ nulla. *ibidem nu. 13.* Socin. *reg. 359.* Duenas *reg. 58.* Lata extra territorium ius dicentis eſt nulla. *l. 2. §. ſed ſi iudex. ff. de*
5 *iudiciis.* Fina *alleg. cap. n. 43.* Sententia publicata † in loco nõ vſitato nulla etiam videtur. Bolognet. *ad l. pen. in fin. n. 30. C. de inſtit. & iur.* Fina *in alleg. ſyntagm. cap. n. 48. folio 262.* Non rite pronunciata & promulgata irrita. Vezin. *alleg. ſyntagm. cap. n. 65* per doctrinam Decij *conſil.*
6 458. Sententia † lata non viſis actis nec præuia cauſæ cognitione eſt nulla. Turzan. *commun. concluſ. 123.* Syn-
7 tagm. *opin. alleg. lib. & cap n. 111.* Sententia † lata ex conſilio ſapientis retractari ſemper poteſt. Abbas *ad cap. propoſuiſti. de probat. extra.* Viuius *commun. opin. 711. all. g. ſyntagm. cap. n. 128 f. 268.*

L. Si pecuniam 3.

1 *Sententia ſuper re & pœnâ ſimul lata valet.*

1 SEntentiæ † continenti pœnam ſtandum eſt, niſi appelletur. Poteſt quis ad rem & pœnam eodem libello conueniri, & talis ſententia valet. Bartolus & Baldus. Butrio *ad cap. gratum. de offic. delegat. extra.*

L. Sub ſpecie 4.

1 *Sententia non retractatur prætextu inſtrumentorum nouiter repertorum, & quando hodie fallat. n. ſeq.*

SEntentia lata † non retractatur prætextu inſtrumen- 1
torum de nouo repertorum. Bartolus, Baldus & Salycetus. Socinus *regul. 447.* Emanuel Suarets *in theſaur. recept. ſentent. lit. S. n. 83. 84. 85.* vide *remiſſ. ad l. admonendi. ff. de iureiurand.* Pro intellectu legis vide Camillum Gallinium *in commentar. de verb. ſignif. lib. 10. cap. 13. n. 28.*
Fallentias quod † prætextu inſtrumentorum de nouo 2
repertorum reſcindatur ſententia, notat Peregrinus *de iure fiſci, lib. 7. tit. fin. n. 2. 3.*

L. Ad ſolutionem 5.

1 *Sententia conſentit poſt eam ſoluendi dilationem petens.*

DIlationem † ſoluendi poſt latã condemnatoriam 1
petens ſententiæ conſentire videtur. Dilationem ad ſoluendum petens ſententiam ſuper debito latam approbare videtur. Baldus & Salycetus; item Bartolus, Flaminius Chartarius *deciſ. executin. 37. nu. 3. folio 105.* Iohannes Crottus *conſil. 89. nu. 2.* Imola *ad l. 4. §. ſi quis condemnatus. de re iudicat.* Decius *conſil. 618. incip. in caſu.* Alexander, Pariſius, Albanus *ad Bartolum, hoc textu.* Bartol. *conſ. 149. & 150.* Roman. *conſ. 91.*

L. Geſta 6.

1 *Acta publica fidem morte iudicis non derogat.*
2 *Acta publica inſtar rei iudicatæ executionem merentur.*
3 *Acta quando ob nullitatis præſumptionem fide careant.*

ACta publica † fidem faciunt mortuo etiam iudi- 1
ce. Bartolus, Boetius *deciſ. 108. nu. 1.* Arnoldus à Reyger *in theſaur. iuris, tit. de execution. nu. 101.* Wurmſer *in pract. Camer. obſeruat. lib. 1. tit. 23.* Quatenus iſtiuſ-
modi acta † ad inſtar rerum iudicatarum paratam exe- 2
cutionem mereantur. *l. is apud quem. C. de edend. l. geſta. C. de re iudicat.* Quando † viciſſim fidem non merean- 3
tur ob præſumptionem iuſtitiæ & nullitatis. vide *l. fin. in princip. ff. quod metus cauſ.* Speculator *in tit. de ſententia. verb. citatum. §. vt autem. nu. 9. col. 2.* vide pro vlteriori declaratione textus *tractat. regular. edit. Francof. ſub vocab. acta.*

De executione rei iudicatæ.

TITVLVS LIII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Iohannem Baptiſtam, Aſinium *in ſpecial. commentar. de execution.* Matthiam Colerum *in tract. de proceſſib. executiu.* Flaminium Chartarium *in deciſionib. ad executionis materiam pertinentibus.* Nonium *in ſpecial. tractat. de mandatorum & ſententiarum executionib. ordinat. Camer. Imperial. parte 3. c. 48. & 49.* Andream Gail *in pract. Camer. Imperial. obſeruat. lib 1. cap. 13. nu. 13.* Bellacomb. Suarets, Balbum, Bonacoſſam, Fichardum, Kirchouium, Donatum à Fina, Vezinum, Viuium, Turzanum, Clarum, Villalob. Graſſum *in ſyntagm. commun. opin. lib. 7. tit. 15.*

L. Nimis propere 1.

1 *Poſterius præſupponit prius.*
2 *Executio ſententiam anteuertat.*
3 *Executio iuris ordine non ſeruato non valet.*
4 *Executioni nullitatis exceptio opponi nequit.*
5 *Executiuus à præcepto proceſſus non inchoandus.*
6 *Executionem quæ impedimenta ſuſpendant.*

7 Exe-

7 *Executionem quomodo tertij interuentio impediat.*
8 *Executio quando licite proceſſus initium ſit.*

1 IN ordinatis † per eſſentiam rationis poſterius præ-
2 ſupponit prius. Executio † ſententiam non præce-
3 dit. *Salycetus.* Executio † iuris ordine prætermiſſo non
valet. Nullitatis exceptio opponi poteſt executioni.
Bartolus, Baldus, Salycetus & Caſtrenſis. Barnabas
4 Cornazanus *deciſ.* 59. De nullitatis † exceptione oppo-
nenda executioni. Anchoranus *conſ.* 60. *incip. duplici.*
Baldus *conſ.* 98. *incip. caſus. p.* 3. Schardius *ad Bartolum,*
5 *hoc textu.* Et quatenus † à præceptis executiuis proceſ-
ſus non ſint inchoandi: notat Iaſon *ad cap. nec quinquã.*
§. vbi decretum. de offic. proconſ. Pariſius & Puteus *in addit.*
6 *ad Bartolum, hoc textu.* De impedimentis † executio-
nem ſuſpendentibus. Iacob. Mandellus *conſ.* 14 Hinc
7 quomodo † tertius interueniens ſuſpendat. Ludæus de
Aſſiſio *deciſ. Peruſin.* 26. *&* 39. De executione, quod
non ſit neceſſe debeat litis exordium. Mignon *ad con-*
8 *ſuetud. Andegauenſ. fol.* 95 *col.* 2. Viciſſim † quando ab exe-
cutione proceſſus licite incipiantur. *l. tutor, qui reperto-*
rium. §. ſi depoſuit ff. de adminiſtrat. tutor. l. ius alimentorum.
verſ. prim. ff. vbi pupillus educari debeat. Gail *in pract. Camer.*
obſeru. lib. 1. *cap.* 13. vbi tradit, ex hac lege executionem
proceſſuum initia impedire.

L. Si cauſam 2.

§. Quod ſi.

1 *Sententia per appellationem non ſuſpenſa promte executio-
ni mandanda.*
2 *Sententia ſtipulatione eam nouante tollitur.*
3 *Executionem ante liquidationem inſtrumentum guaren-
tigiatum non meretur.*
4 *Executionum mandatum quatenus nullum.*

1 SEntentia † habet paratam executionem, niſi ſit per
appellationem ſuſpenſa. *Bartolus.* Exceptiones e-
mergentes poſt ſententiam opponi adhuc poſſunt.
2 Stipulatio † nouans ſententiã illam tollit, & eius exe-
cutionem impedit. Bartolus, Baldus, Salycetus & Ca-
ſtrenſis *ad hanc l.* Antonius Teſſaurus & Blaſius Flo-
rets Diats *deciſ.* 36. Oſaſcus *deciſ.* 25. *&* 129. Franciſcus
Marci *q.* 393. De ſententia paratam executioné meren-
te. Menoch. *de arbitr. iudic. lib.* 2. *cent.* 4. *caſu* 334. *nu.* 4.
Bartolus *ad l.* 5. *ff. iudicatum ſolui.* Baldus *ad l.* 1. *C quando
fiſcus vel priuatus.* Alexand. *ad Bartolum, hoc textu.* Ex hoc
3 textu notat Baldus, inſtrumentũ † guarentigiatum an-
te liquidationem executioné non mereri: De qua quę-
ſtione vide Corneum *conſ.* 223. *n.* 4. *vol.* 2. Bellacomb. *in
ſyntagm. commun. opin. lib.* 7. *tit.* 15. *nu.* 13. *fol* 375. De man-
4 dato executiuo † nulla præcedente ſententia conde-
mnatoria vel parte non citatâ, nullo. Turzan. *in com-
mun. opin. lib* 7. *tit.* 15. *n.* 92. *fol.* 280. Alexand. *conſ.* 41. *in
cap. viſo proceſſu. vol.* 4. Alphan. *in reportat num.* 766. Coler.
de execut. proceſ. parte 3. *cap.* 2. *fol.* 592.

L. Ordo 3.

§. Si itaque.

1 *Pignus quatenus creditori in ſolutum aſſignari poſſit.*

1 PIgnus, quod † præuiâ licitatione & ſubhaſtatione
vendi non poteſt, creditori in ſolutum aſſignari
poteſt. *hac l.* Bartolus, Baldus, Salycetus & Caſtrenſis.
Brunorus à Sole *in locis communib. vocab. actum. n.* 6. *fo-
lio* 26. Iacob. Menoch. *conſ.* 3. *nu.* 16. *lib.* 1. *l. à diuo Pio. §. ſi
pignora. iuncta remiſſ. ff. de re iudic.*

L. Stipendia 4.

1 *Stipendia publica quatenus vendi & in ſolutum dari poſ-
ſint.*
2 *Stipendia militum an in ſolutum dentur.*

1 PVblica † ſtipendia non venduntur, nec in ſolutum
dantur, niſi in ſubſidium. Bald. & Salycetus. *l. ſpem.
infr. quæ res pignori.* An præbendæ, reditus in ſolutum
dentur, vide pro neg. *c. ſignificatum.* & in hoc Felyn. ac
Panorm. *de præbend. cap. ex multiplici de decimis. c. ex diligen-
ti. de ſimon. extra.* An militum † ſtipendia in ſolutum 2
dentur. vide in vtramque partem Iohannem de Pla-
tea, Iacobum Rebuffum & Celſum Hugonem *ad l per
hanc. C. de erogation. militar. annon.* Pro vlteriori intel-
lectu & interpretatione huius legis vide Petrum Ni-
colaum Mozzium *in tract. de pignorib. tit. de reb. quæ pignor.
dari non poſſunt.*

L. Etiam nomen 5.

1 *Nomen debitoris quatenus in cauſam iudicati pignori capi
poſſit.*

NOmen † debitoris poteſt pignori capi in cauſam 1
iudicati. Ad nomen debitoris peruenitur in ſub-
ſidium in cauſa iudicati, Bartolus, Baldus, Salycetus.
l. à diuo Pio. §. ſic quoque. iuncta remiſſ. de re iudicat. Nicol.
Boer. *deciſ.* 61. *n.* 11.

L. Si vt proponis 6.

1 *Executoris pronunciatio prolatam ſententiam non in-
firmat.*
2 *Executoris meri pronuntiatum non valet.*
3 *Executor an ſuper exceptione ſibi obiecta pronunciet.*

PRonunciatio † executoris non infirmat ſenten- 1
tiam. Executor † merus de viribus cauſæ non pro- 2
nunciat, & huius pronunciatum non valet. Bartolus,
Salycetus, Baldus, Oldradus *conſ.* 327. *incip. de toto the-
mate.* Romanus *conſ.* 228. Bartolus *conſ.* 166. Schardius
ad Bartolum, hoc textu. An executor † ſuper exceptioni- 3
bus ſibi obiectis pronunciet. In vtramque partem vi-
de Menochium *de arbitrar. quæſt. lib.* 1. *q.* 38.

L. Si longis 7.

1 *Moram committens de interitu & acceſſionibus rei te-
netur.*

INteritus & naturalis acceſſio veniunt in mora iudi-
cij. *Baldus.* Mortuâ ſpecie debita fit æſtimatio in exe-
cutione. Condemnatus † ob moram commiſſam te- 1
netur de interitu & acceſſionibus. Bartolus, Baldus,
Salycetus & Paulus de Caſtro. Boerius *deciſ.* 45. *n.* 4.

L. Executorem eum 8.

1 *Executor quinam dicatur.*

EXecutor eſt, † qui ſententiam latam in effectum 1
deducit. Bartolus, Baldus, Salycetus & Caſtren-
ſis. Colerus & Afinius *in tract. de executionib. in indicib.
vocab. executor.* Romanus *conſil.* 228. Decius *conſil.* 198.
Bartol. *conſ.* 139.

L. Eos quos 9.

1 *Pignoris diſtractio quomodo ob rem iudicatam valeat.*

COnuicto † debitore & condemnato pignora diſ- 1
trahuntur. Tempore lapſo quod iudicatis datum
ſolutione non inſequente, pignora diſtrahuntur. *hac l.*
Bartolus, Baldus, Caſtrenſis & Salycetus. Boerius *de-
ciſ.* 45. De pignorum ob rem iudicatam diſtractione,
quantum temporis interuallum poſt rem iudicatam
requirat. Bartolus *ad l. ſi cum exceptione. ff. quod met. cauſ.*
Cynus *ad l.* 1. *ſup. de dilationib.* Felynus *ad cap. quærenti. de
offic. delegat.* Alexander & Puteus *in addit. ad Bartolum,
hoc textu.* vide *l.* 2. *& l. fin. iunctis remiſſ. de re iudicat.*

De vſuris rei iudicatæ.

TITVLVS LIV.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Butriga-
rium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum,
Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Bonacoſſam &
Vezionm *in ſyntagm. commun. opin. lib.* 7. *tit.* 16. *fol.* 285.

L. Is qui bona 1.

1 *Vſuras centeſimas præſtat legitimo tempore ſententiæ non
parens.*

Senten-

1 SEntentiæ † poſt congruum & legitimum tempus nō obtemperans ad vſuras centeſimas tenetur. *hac l. Bartolus, Salycetus.* Mora ſolutionis poſt ſententiam & quadrimeſtre obtemperandi tempus parit effectum vſuræ centeſimæ. *Baldus.* Tempus quo res præſtari poteſt expectandum. *l. interdum. de verb. obligat.* Vincentius de Franchis *deciſ. 21.*

L. Eos qui condemnati. 2.

1 *Sententia per appellationem non ſuſpenſa intra quadrimeſtre ſatisfaciendum.*

1 NOn appellanti † à die latæ ſententiæ currit tempus ad executionem quadrimeſtre, appellanti autem à die confirmationis ſententiæ currunt vſuræ centeſimæ omnibus aliis vſuris ceſſantibus. Bartolus, Baldus, Salycetus, Baldus *ad l. quoniam nonnulli. de appellat. infra.* Bartolus & Salycetus *ad l. debitoribus. ff. de re iudicat.* Alexander *ad Bartolum, hoc textu.* Petrus Paulus Fuſcus *in ſingul. ſub lit. V. num. 55. & 56. folio 362.* Iaſon *ad l. ſi ſe non obtulit. §. ſi quis. de re iudicat.* Vezinus *in ſyntagm. commun. opin. lib. 7. tit. 16. nu. 2. fol. 285.* Pro intellectu legis vide Hieronymum Marſilianum *deciſ. 77. fol. 375.* Corſetum *in ſingul. vocab. denunciatio. nu. 77.*

L. Sancimus 3. vſque ad §. Et cum antiquitas.

1 *Vſuras vſurarum non præſtat ſententia iuſto tempore non ſatisfaciens.*
2 *Vſura centeſima ſaltem pro ſorte currit.*
3 *Vſurarum in ſortem redactarum nomine num vſura debeantur.*
4 *Tempus quadrimeſtre principali ad ſatisfaciendum ſententia conceſſum eiuſdem fideiuſſori competit.*
5 *Dilatio fideiuſſori conceſſa etiam reo competit.*
6 *Sententia contra principalem lata executione contra fideiuſſorem mandari poteſt.*

1 QVadrimeſtri † tempore elapſo currunt vſuræ legitimæ ſortis tantum, & non vſurarum. *Bartolus.*
2 Centeſima vſura † currit pro ſorte, & non pro vſurâ
3 primi contractus. *Baldus.* An † vſuræ ab vſuris, item intereſſe ab intereſſe, præſertim ſi primæ vſuræ ſint in ſortem redactæ, debeantur: vide Franciſcum Mdanenſ. *deciſ. regni Siciliæ 8. nu. 348. lib. 1.* affirmatiuam ſtatuentem Fabiū de Anna *conſ. 48.* Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem ſtatutum reperiatur: vide Zobel. *in differ. Saxon. part. 1. cap. 45.* Fachſ. *differ. 56. in edit.* Franciſci Romani *fol. 197.*

§. Et cum antiquitas.

§. Cum etiam.

4 Tempus † quadrimeſtre, quod datur reis principalibus, eorum fideiuſſoribus etiam competit. Salycet. Caſtrenſis. Bartolus *ad hanc l. nu. 5.* Ex his §§. notat Bal-
5 dus *ſub n. 8.* quod † dilatio cauſæ data fideiuſſori ex perſona rei dicatur eſſe communis reo & fideiuſſori. Ex iiſdem §§. notat Bartolus *ad hanc l. ſub nu. 6.* quod ſen-
6 tentia † lata contra principalem mandetur executioni contra fideiuſſorem, & fideiuſſor condemnatus habeat executionem paratam contra dominum. *l. 2. §. fin. cum l. fin. qui ſatiſdar. cogant.*

Si plures vna ſententia condemnati ſunt.

TITVLVS LV.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cynū, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium.

L. Si non ſinguli 1.

1 *Plurali locutione condemnati in partes viriles diuiduntur.*
2 *Condemnati plures in partes æquales condemnati cenſentur.*

PLuralis † locutio diuidit condemnatos in partes viriles. Plures ſimpliciter condemnati † in partes æ- 1 2
quales cōdemnati cenſentur, niſi aliud ſit expreſſum. Bartolus, Baldus, Salycetus & Caſtrenſis. Vincentius de Franchis *deciſ. 228. nu. 1.* Antonius de Amatis *deciſ. prouinc. Marchiæ 4. nu. 30.* Oldradus *conſ. 155. incip. contra verba.* Decius *conſil. 265.* Puteus, Alexander, Schardius *ad Bartolum, hoc textu.* Cuman. *conſ. 53.* Baldus *conſ. 251. pag. 2.*

L. Quotiens à tutoribus 2.

1 *Sententia contra plures tutores lata quomodo accipiatur.*

SEntentia † contra plures tutores lata in viriles portiones cenſetur diuiſa. *hac l.* Salycetus. Singuli conuenti poſſunt dare diuerſos procuratores. *Baldus.* Pro interpretatione legis vide Paulum Æmilium Verallum *deciſ. 37. nu. 2. part. 1.* 1

Quibus res iudicata non noceat.

TITVLVS LVI.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Villalob. Bellacomb. Graſſum, Vezinum *in ſyntagm. commun. opin. lib. 7. tit. 17. fol. 286.*

L. Si neque 1.

§. Et ideo.

1 *Sententia lata contra coniunctam perſonam alij non præiudicat.*
2 *Sententia contra heredem lata legatariis & fideicommiſſariis obeſt.*

SEntentia † lata contra coniunctam perſonam alij 1
perſonæ abſque mandato & ratificatione non præiudicat. Baldus, Salycetus, Bartolus. idem *conſil. 160. incip. Titius.* Decius *conſ. 342. incip. in cauſa, part. 2.* Schardius *ad Bartolum, hoc textu.* Emeric. à Rosbach *in proceſſu iuris, cap. 79.* Matheſilan. *ad hanc l.* Vaſquius *in illuſtr. controuerſ. uſu, cap. 23. lib. 2.* An in ſucceſſione maioratus lata aduerſus anteceſſorem obſit ſucceſſori. Pro negatiua Pinellus. *de bon. matern. in explicat. l. 1. parte 3. n. 48.* Crauetta *conſil. 197. nu. 7.* Sententia † lata contra hæ-
redem præiudicante legatariis aut fideicommiſſariis. 2
vide *l. Papinianus. §. ſi ex cauſa. de inoffic. teſtam.* Bellacomb. & Graſſum *in ſyntagm. commun. opin. lib. 7. tit. 17. à n. 8. ad 13. fol. 285.*

L. Res inter alios 2.

§. Ideo.

1 *Sententia tertio nec prodeſt, nec nocet.*

SEntentia † de iure tertii prolata non patrocinatur, 1
nec nocet tertio. Baldus & Salycetus. Innocent. *ad cap. quamuis. de re iudicat. extra.* Guido Papæ *quæſt. 549.* Pro interpretatione & intellectu vide Vaſquium *in illuſtrib. contron. lib. 2. cap. 23. n. 15. & 16.*

L. Iuris manifeſtiſſimi 3.

1 *Sententia in cauſa criminali aduerſus vnum lata alteri non obeſt.*

SEntentia † in criminalibus aduerſus vnum lata, alij 1
non obeſt. Baldus & Salycetus. *l. præuaricationis. ff. de præuaric. l. 9. inf. de accuſationib.*

L. Nec in ſimili 4.

1 *Sententia non extenditur à ſimilibus ad ſimilia.*
2 *Banni executione per Imp. ſuſpenſâ ſententia lata ſine effectu eſſe cenſetur.*

NOn exemplis, ſed legibus iudicandum; ſententia lata aduerſus vnū, non præiudicat aliis. *Salycet. & Butrig.* Sententia † præſertim in criminalib. non extenditur à ſimilib. ad ſimilia. Bald. vide *l. nemo ſup. de ſentent.* 2

Brunor.

Brunot. à Sole *in locis communib. vocab. citatio.* Ex hoc
textu notat Gœddæus *in conſil. facult. Marpurg.* 28. *vol.* 2.
2 quod † banni executio per Imperatorem ſuſpenſa ar-
guat ſententiam cum effectu non eſſe latam.

Comminationes, epiſtolas, programmata, ſubſcriptiones, auctoritatem rei iudicatæ non habere.

TITVLVS LVII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Buttiga-
rium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum,
Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Matheſilanum,
Cuiacium.

L. Nec enim 1.

1 *Comminatio pœnalis facta à iudice vim ſtipulationis non habet.*

2 *Cauſæ cognitionem quæ requirunt ſine eâ determinata vim rei iudicatæ non habent.*

1 COmminatoria verba † obligationem non indu-
cunt. Comminatio pœnalis facta à iudice non
habet vim ſtipulationis interpoſitæ à parte. Expedita
2 ſine cauſæ † cognitione, præſertim ſi cum cognitione
determinanda eſſent, vim rei iudicatæ non habent.
Baldus, Salycetus & Caſtrenſis. Vincentius Carocius
deciſ. 19. *n.* 1. Quint. Mandoſ. *in tract. de monitor. q.* 17.

L. Rei iudicatæ 2.

1 *Sententia per epiſtolam etiam in Reipub. fauorem nō fertur.*

1 PEr epiſtolam † non ferri poteſt ſententia etiam in
fauorem Reipublicæ. Baldus & Salycetus. *l.* 1. *ſup.
de ſentent. ex pericul. l.* 13. vbi Gotfredus. *C. de donationib.
l. non figura. ff. de obligat. & actionib* Francus *in cap. conſtitutionem. de ſentent. excommunicat. in* 6. Barbat. *ad Bald. hoc textu.*

L. Ea quæ 3.

1 *Sententia definitiua iudicis ſubſcriptione reuocari nequit.*

2 *Declaratio ſententiæ à iudice fieri poteſt.*

1 SEntentia † definitiua ſubſcriptionibus iudicum re-
uocari non poteſt. *Baldus & Salycetus.* Ex hoc textu
2 notat Baldus, quod † in verbis ſententiæ æquiuocis
iudex mentem ſuam declarare poſſit. Bartol. *l. ab executione. ff. de appellat.*

L. Interlocutio præſidis 4.

1 *Comminatio autoritatem rei iudicatæ non habet.*

2 *Comminatoria verba in prohibitionis finibus permanentia nil operantur.*

3 *Imperatiua verba quando neceſſitatem non inducant.*

4 *Imperatiua verba quando merum conſilium importent.*

VErbum iudicis indiſtinctè prolatum neceſſitatem
1 non importat. Comminatoria † verba nō habent
auctoritatem rei iudicatæ. Grauamen mandatum per
iudicem in cauſa debiti non ſoluti dicitur commina-
tum, non diſpoſitum vel iudicatum. Imperatiua ver-
ba indiſcrete & ex abrupto à iudice prolata, licet ſint
2 ſcripta, non neceſſitant. De comminatoriis † verbis nil
operantibus, ſi ſtent ac permaneant in finibus prohi-
bitionis. Gabriel Sarayna *ad conſtitut. Siciliæ in indice. folio* 212. *col.* 2. *lin.* 62. vide *l. ex ſtipulatione. ſup. de ſentent.*
3 De imperatiuis verbis † neceſſitatem non inducenti-
bus. Iaſon *ad l. age cum Geminiano. in.* 1. *C. de pact.* Viciſ-
ſim quando neceſſitatem importent. Alberic. de Ro-
ſate *in dictionar. iuris. in vocab. imperatiuus.* Quando con-
4 ſilium † importent imperatiua verba. Bartolus *ad l. age cum Geminiano. n.* 3. *C. de pact. fol.* 169. *n. t.*

L. Iudex qui 5.

1 *Iudex in audiendis partibus benignum ſe præbeat.*

2 *Iudicis fulminatio vim rei iudicatæ non habet.*

3 *Miſſio in poſſeſſionem citra iuris ordinem facta eſt nulla.*

4 *Fulminatio quæ incommoda afferat.*

5 *Miſſus in poſſeſſionem illicite fructus ſuos non facit.*

6 *Miſſio in poſſeſſionem ſua poſſeſſione neminem priuat.*

IVdex † in audiendo & examinando benigne, non 1
fulminanter agere debet. Fulminatio † iudicis libel- 2
lum ſtatim exequentis non habet vim rei iudicatæ. *Salycetus & Baldus.* Miſſio † in poſſeſſionem non ſeruato 3
iuris ordine, eſt ipſo iure nulla, & ex ea non tribuitur
poſſeſſio. Salycetus, Bartolus *ad hanc l. l. meminerint. inf. vnde vi.* De fulminationis † incommodis. vide *cap. caueant. iuncto Philippo Franco n.* 2. *col.* 2. *de ſentent. excommunicat. extra.* 4
Et quatenus miſſus † in poſſeſſionem inor- 5
dinate fructus nō faciat ſuos. Hip. de Marſ. *ad l. qui cadē. n.* 21. *ff. de ſicar.* Et quod † miſſio in poſſeſſionem nullum 6
poſſeſſione ſua priuet. Pontanus *ad conſuetud. Bloiſenſ. tit.* 4. *art.* 39. *fol.* 211.

L. Programma 6.

1 *Programmata & literæ præſidis quando autoritatem iuris & rei iudicatæ non obtineant.*

PRogramma † à præſide propoſitum, vim rei iudi- 1
catæ minime habet. Literæ præſidis miſſæ per pro-
uinciam, meram ipſius auctoritatem reſpicientes non
conſtituunt ius. Baldus & Salycet. Spigelius & Schard.
in lexico iuris. ſub vocab. programma. l. 1. 3. 4. *hoc tit.*

L. Quod magno 7.

1 *Sententia non abſque deliberatione feratur.*

2 *Bello forenſis diſceptatio ſimilis.*

3 *Pax incertâ victoriâ tutior.*

4 *Sententiam probatio præcedere debet.*

5 *In dubio pro reo pronunciandum.*

6 *Paritas quomodo in iudiciis ad imparitatem reducatur.*

SEntentia † poſt mutuum partium conflictum vni 1
victoriam aſſignans, cum paucis literis & ſine ma-
gna deliberatione non eſt ferenda. *Salycetus.* Bellum &
iudicium, † vti duellum, æquiparantur. *hac l.* Tutior 2
eſt pax † certa, quam ſperata victoria. Salycetus *ad* 3
hanc l. Ex hoc textu notat Baldus, quod appellationes
promeritam † ſententiam præcedere debeant. De iu-
dicio quod ſimile ſit duello. *l.* 1. *infra de arbitr.* Accurſ. 4
in gl. ad l. cum de ætate. ff. de probationib. Ex hoc textu vi-
ciſſim innuit Baldus, iudicis arbitrio relinqui ſecun-
dum quam partem † velit iudicare, & probationibus 5
æqualibus pro reo ferendam eſſe ſententiam. Ex præ-
ſenti etiam textu concludit Baldus *ſub n.* 3. quod † pari- 6
tas in iudiciis reducatur ad imparitatem per aliquem
aditum ad alterum extremorum. *l. duo iudices. de re iudic.*

Si ex falſis inſtrumentis vel teſtimoniis iudicatum ſit.

TITVLVS LVIII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Buttiga-
rium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum,
Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Ma-
theſilanum, Balbum, Villalob. Kirchouium, Viuium,
Suarez, Bonaroſſam, Chærianum, Felynum *ad cap. inter cætera. de re iudicat. extra. & ad cap. licet cauſam, de probat. extra.* Syntagma *commun. opin. lib.* 7. *tit.* 18.

L. Si tabulas 1.

1 *Sententia ex falſis inſtrumentis lata quatenus reuocetur.*

SEntentia lata † ex falſis inſtrumentis reuocatur fal- 1
ſo probato. Bartolus, Baldus, Salycetus & Caſtren-
ſis. Iaſon & Franciſc. Beck. *conſ.* 28. *parte* 1. De ſenten-
tia lata ad falſum teſtimonium & falſa inſtrumenta
quando reuocetur vel non. *gl. in cap. licet cauſam.* vbi
Abbas, Felynus & Decius. *de probationibus. extra.* Puteus
in addit. ad Bartolum. Fernandus Vaſquius *in illuſtrib. controu. nouis, lib.* 2. *cap.* 36. *toto.*

L. Ad

L. Et qui non.2.

1 *Sententiam ex falſo inſtrumento latam appellationem ſuſpendere ſuperuacaneum eſt.*
2 *Sententia quatenus prætextu falſorum teſtium per reſtitut. in integrum reſcindatur?*
3 *Sententia ſuper notorie falſis prolata nulla eſt.*

1 SEntentia† ſuper falſis iſtrumentis lata licet per appellationem non ſit ſuſpenſa ipſo iure nulla eſt. Baldus & Salycet. *l. dum, de re iudicat.* De ſententia lata ſuper teſtimonio falſo & probationibus ac inſtrumentis
2 falſis nulla. Socin. *reg.* 450. Quando lata prætextu† falſorum teſtium per reſtitutionem in integrum reſcin
3 datur. Socin. *reg.* 454. Super notorie† falſis prolata nulla etiam eſt. Hier. Schurf. *conſ. 91. cent.* 1.

L. Falſam quidem teſtationem.3.

1 *Sententia ſuper falſis atteſtationibus lata quatenus reſcindatur.*

1 SEntentia lata† prætextu falſarum atteſtationum reſcinditur, ſi modo iudicē illis vſum fuiſſe probetur. Bald. & Salyc. Villalob. *in commun. opin. vocab. ſententia l.* 33. iunctis remiſſion. *ff. de re iudic.*

L. Iudicati executio 4.

1 *Executioni mandari nequit ſententia pendente in integrum reſtitutionis cauſa.*

1 PEndente † cauſa reſtitutionis in integrum, in qua crimen falſi allegatur, cum ſit præiudicialis, ſententia non poteſt executioni mandari. Salyc. & Bald. Bart. *ad l. 4. §. condemnatum. de re iudic.* Vaſq. *in illuſtr. controuerſ. usu lib. 2. c.* 36. Conciliationem huius legis pugnantis cum *l. 29. §. ſi mandati. in D.* vide apud Paciam *lib. 4. enant.* 20.

De confeſsis.

TITVLVS LIX.

AD rubr. tit. & materiam, vide Butrig. Odofred. Cynum, Bart. Bald. Ang. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Viuium, Bonacoſſ. Balo. Bellon. Suarets, Fioa, Fichard. Bellacomb. Vezin. *in Synt. comm. opin. lib. 7. tit.* 16 Ludolph. Schrader *conſ. 3. nu.* 78. & plerosque, vltra hos, citatos ad eundem *titul. in D.* Anton. Gabriel. *in commun. con. l. tit. de confeſſ.*

L. Confeſſos 1.

1 *Confeſſi pro iudicatis habentur.*
2 *Confeſſio parte abſente coram 2. teſtibus facta ſemiplene probat.*
3 *Confeſſio extraiudicialis etiam in præſentia partis aduerſæ facta acceptationem deſiderat?*
4 *Confeſſio in iudicio facta quatenus vtiliter reuocari poſſit.*
5 *Confeſſio erronea à parte non accepta reuocari poteſt.*
6 *Confeſſionis inſtar quando inſtrumentum producenti noceat.*
7 *Confeſſionis errorem probaturus audiri debet.*
8 *Confeſſio viua voce ſine ſcriptura fieri poteſt.*
9 *Confeſſio dotis recepta marito nocet.*
10 *Delicti veniam petens an illud confiteatur?*
11 *Confeſſio ad liberandum inter abſentes non valet.*

1 COnfeſſi † pro indicatis habendi. Salyc. & Baldus, Fuſc. *ſing.* 178. *lit.* C. *f.* 108. Matth. de Afflict. *deciſion.* 372. *num.* 6. Capyc. *deciſ.* 179. Roman. *conſ.* 390. Viuius *in Synt. comm. opin. lib. 7. tit. 19. f. 287. n.* 1. De confeſſione † facta parte abſente coram duobus teſtibus ſemiple-
2 nam probationem operante. Gabriel Roman. *in concl. tit. de confeſſis concl. 1. nu.* 52. Et quod ad extraiudicialem†
3 præſente parte aduerſa facta requiratur acceptatio pro affirmatiua vide Lanfranc. Balb. *deciſ.* 79. An coram incompetente iudice facta & parte non acceptante valeat & quod operetur, vide Capyc. *deciſ. 189. numer.* 1. Clar. Giachar. & Baiard. *in praxi crim. §. vlt q. 55. verſ.* 2. 4
& 3. in iudicio † facta an ſine erroris documento in continenti & extra ſi uctu reuocetur, affirm. Iaſ. *ad l. error n. 9. C de iuris & facti ignorant.* Socin. *conſ. 97. nu 16. 4. vol.* Bellacomb. *in Synt. com. opin. li. 7. tit. 19. n.* 22. In vno iudicio facta quod in alio reuocetur. affirmatiuā defendit Turz. *alleg. lib. & cap Synt. n. 24 f.* 289. Erronea 1
confeſſio† præſertim à parte non acceptata quod re- 5
uocetur. Cyn. Vezin. *all. g. Synt. lib. & cap. n. 25. & ibidem* Suarets *n.* 26. An ad inſtar† confeſſionis inſtrumentum 6
productum producenti obſit. Affirmatiuam tuetur Donatus à Luna *alleg. Synt. lib. & cap. n. 33. f* 289. De confitente errorem † confeſſionis probaturo audiendo 7
Clar. Giach. & Baiard. *in praxi crim. q. 55. verſ. ſi.* Quod
viua † voce in iudicio facta valeat ſcriptura etiam ceſ- 8
ſante. Rol. à Valle *conſ. 70. n. 11. & 16. lib.* 1. Confeſſio † 9
dotis receptæ marito præiudicat. Alciat. *de præſ. reg. 2. nu.*
8. *præſ.* 34. Confeſſio† an inducatur per petitionem ve- 10
niæ delicti. pro affirm. vide Franciſc. Marci *deciſ.* 389 *nu.* 2. Bonacoſſ. *in Synt. com. opin. alleg. lib. 7. cap. 19. nu.* 154.
De confeſſione † ad liberandum inter abſentes non 11
valente in vim pacti liberatorii. Iaſ. *ad l. tale pactū, n. 2. de pact.* Bellacomb. *in Synt opin. libr. 7. tit. 19. num. 264. &* 265. De confeſſione inter perſonas, quibus ſunt prohibitæ donationes, fraudem inducente. Decius *conſ.* 184. Bellacomb. *in* Synt. comm. opin. *lib 7. tit. 19. num.* 280. Confeſſionis nomine quando per iudicis decretum poſitiones pro confeſſis acceptentur Matheſ. *ſingul.* 37. Roman. *ſing.* 695. Oldrad *conſ* 81. Vezin. *in Synt. comm. opin. lib. 7. n. 285. f. 302. & ibid. à n. 386 ad finem cap.*

Res inter alios acta vel iudicata aliis non nocere.

TITVLVS LX.

AD rubr. tit. & materiam vide Butrig. Odofred. Cynum, Bart. Bald. Ang. Caſtr. Salyc. Cuiac. Andreā Tiraq. *in ſpeciali comment. ad hunc tit.* Soc. *reg.* 4. Alphan. *in report. n. 303. f. 89. lat.* 2. Curt. *vol. 7. repet.*

L. Inter alios.1.

1 *Heres debitum agnoſcens cohæredibus non præiudicat.*

AGnitio† ſeu ſolutio debiti facta per vnum ex hæredibus non præiudicat cohæredibus negantibus. 1
Salyc. & Caſtr. vide remiſſiones *ad tit. ſupra quib. res iudic. non noceat.* Socin. *alleg. reg.* 4. Alex. ad Bart *hoc textu.* Hier. de Laurent. *deciſ. Auinionenſi* 82. *nu.* 1. Iaſ. & Fr. Dec. *conſ.* 106. incip. *ſpectabilis p.* 1. Decius *conſ.* 496. incip. *in cauſa.* Roman. *conſ.* 311. Oldrad. *conſ.* 64. Alex. *conſ.* 208. *p.* 2.

L. Inter alios.2.
§. Quapropter.
§. Neque.

1 *Tranſactio facta cum vno alii non præiudicat.*
2 *A tranſactione ad diuiſionem argumentum procedit.*
3 *Tranſactio ſtricti iuris eſt.*
4 *Tranſactio vltra expreſſa non extendatur.*
5 *Tranſactio ad impoſſibilia non porrigatur.*

TRanſactio † cum vno facta alteri non præiudicat. 1
Rem donatam cum alio diuidens in præiudicium donatarii nihil agit. *Salyc.* A tranſactione argumentum
† ad diuiſionem licitum idem Salyc. *l. ſi ante ſupra de do* 2
natio. ante nupt. De tranſactionibus, quod ſint † ſtricti iu- 3
ris & vltra perſonas nominatas extenſionem non recipiant. Iohan. Zang. *in tr. de except p. 3. c. 16. de except. tranſaction. ſub num. diuerſis.* De tranſactionibus ad expreſſa † 4

ſtricte referendis. vide *l. ſi de certa.* iunctis remiſſionib.
5 *de tranſactionibus.* De tranſactione † ad impoſſibilia, abſurda, odioſa, inconuenientia minime trahenda, vide pro affirmatiua Ludolph. Schrader *conſil.* 3. *num.* 63. *fol.* 499. *lib.* 1. De argumento à tranſactione ad diuiſionē vide Camill. Gallin. *in commentar. ad tit. de verbor ſignific. lib.* 5 *cap.* 16. *num.* 397. *f.* 84.

L. Si cum fratre. 3.

1 *Fratris pactio & actio fratri non nocet.*

1 FRater † non præiudicat fratri paciſcendo & agendo ſine mandato. *Salyc.* Coniuncta perſona, quæ poteſt agere ſine mandato, abſque mandato præiudicare nequit. Idem *l.* 1. *ſupr. quibus res iudicat l. dudum.* vbi Bald. *de contrah. empt. ſupra.*

De relationibus.

TITVLVS LXI.

AD rubric. tit. & materiam, vide Buttig. Odofredū. Cyn. Bart. Bald. Ang. Caſtr. Salyc. Bellac. Lanfr. Balb. *in Syntag. com. opin. l.* 7. *tit.* 20. *f.* 302. & 303. Quomodo & qua forma fiant relationes cauſarum in Camera Imperii, vide Symphorema Supplicat. *Cam. to.* 1. *à p.* 70. *ad* 72. Til. de Benig. *in Apoſpaſ. Syndrom. à fol.* 1. *ad* 4.

L. Si quis iudicum. 1.

§. Quotiens.

1 *Referri quænam facta debeant?*

1 REferendi † poteſtatem reſtrictam habens pronunciare nequit. Factum inſtructum non inſtruendū eſt referendum. Negotium plene referendum & relationes partibus edendæ, vt diſſenſum apud acta declarent. Bart. Bald. Salyc. & Caſtr. Innocent. *ad capit. quod ad conſultationem. de re iudic.* Alex. Pariſ. & Schardius ad Bart. *hoc textu.* Marc. Anton. Blanc. *in tr. de compromiſ. q.* 4. *n.* 3. Cacher. *deciſ.* 1. *n.* 39.

Auth. Nouo iure.

1 *Cauſa ante ſententiam plene examinari debent.*
2 *Relationes cauſarum in Camera quomodo fiant?*

1 CAuſa † perfecte examinata finem per ſententiam ſortitur, & niſi ſententiæ appellatio eſt oppoſita, in rem iudicatā tranſit. De perfecto † cauſarum examine
2 & relatione debita. vide ordin. Imper. Camer. *p.* 1. *tit.* 13. §. incip. Vnd damit. vbi traditur acta maioris momenti duobus referentibus ſucceſſiue ad perlegendū tradi: Memoriale Camer. de An. 57. §. 4. incip. So ſoll auch. vbi diſponitur, Referentium vnum ex Aſſeſſoribus ſenioribus, alterum ex numero iuniorum eligendum. Memor. de Anno 61. incip. Die Referenten / vbi ſtatuitur referentem & correferēte ante tempus ſolicitum eſſe non debere. De modo referendi vide receſſū viſitat. Cā. de Anō 56. §. 1. incip. Anfänglich wiewohl. vbi ad neceſſarias relationum partes referuntur, articuli, exceptiones, reſponſiones, probationes, documēta, priuilegia ſummatim, & ex actis inſuper aduocatorum diſputationes pro neceſſitate extractę. Et memor. Camer. de Anno 57. §. 11. incip. Vnnd zu bekürzung. vbi ſtatuitur articulos ſemel deciſos vlteriori relatione omittendos. idem memoriale de Anno 57. §. 8. incip. Vnd wann den. innuēs in referendo mandata procuratorum eſſe perſpicienda. Et memoriale 59. §. 17. incip. Die Beiſitzer. innuens defectus mandatorum ſententiā non remorātes non eſſe attendendos. Et memoriale ſub Anno 70. 23. Maii. §. 4. incip. In den Rhäten. vbi traditur referentē adē referendum tum demum admitti, ſi acta & producta perlegerit, ſummatim excerpſerit, perpenderit & controuerſiæ ſtatum ſine multiplici ſcriptura ob oculos poſuerit. Et iudic. & aſſeſſor. memor. de Anno 77. § incip. Gleichsfals ſollen. ſtatuens ex propriis protocollis non ex actis eſſe referendum. De referendi tempore & loco viſitat. receſſ. de Anno 50. §. 10. Es ſoll auch. vbi traditur acta definitiue referenda permanere apud referentem, qui interlocutoriæ ſententiæ operam adhibuit. Et memoriale de Anno 56. §. 14. Da auch. innuens acta concernentia iudicem & Cameræ Imperialis collegas, abſente eo, q intereſſe in cauſa prætendit, referenda & expedienda eſſe. Deput. receſſ. de Anō 57. §. 29. incip. Dieweil auch. innuens diſceſſurum ex Cameræ dicaſterio ante diſceſſum ad relationem actorum aſtringi: Et memoriale de Anno 63. §. 3. incip. Desgleichen. innuens decreta ſuper commiſſariis in ſenatibus extraordinariis eſſe expedienda. Receſſ. viſitationis de anno 64. §. 13. incip. Als dan. indicans ſubmiſſiones in punctis dilationis, commiſſariorum, deſertionis, ſupplicationis, inhibitionis, reſponſionum diebus Sabbathinis extraordinarie expediendas. Idem memor. de Anno 64. §. incip. Die Herrn: diſponens ſenatibus definitiuarum aſſeſſores ad horam 9. matutinā intereſſe ab hora 9. ad 10. interlocutoriis. Memoriale de Anno 71. §. 8. incip. Inſonderheit / vbi extat quod cauſæ fiſcales ſingulis hebdomadibus expediendæ ſint. Et memorial. de Anō 75. §. 12. incip. Da auch nur. vbi, ſumiſſiones ſuper terminorum prorogationibus, compulſorialibus, expenſarum taxationibus confeſtim in menſa decretorū expediendas eſſe diſponitur. De ordine cauſarum vt tēpore & ſubmiſſione antiquior præferatur recentiori. vide ord. Cā. Imp. *p.* 1. *ti.* 10. §. 7. Vnd nach dem. & *p.* 3. *ord. ti.* 47. §. 2. incip. Weiter iſt. De relationibus cœptis vno contextu finiendis, memor. Cam. de Anno 57. §. 13. incip. Dieweil auch. iudicum memoriale de Anno 60. §. *vlt.* innuens miſerabilium & fauorabilium perſonarū cauſas præ aliis eſſe expediendas. Et memor. de Anno 62. §. 3. incip. Nach dem. vbi ſtatuitur quod ſenatuum variatione facta ſuus cuique referenti ordo prius competens ſit ſeruandus. De auſcultatione relationum. vide ordin. Imper. Cam. *p.* 1. *tit.* 10. §. 4. incip. So auch. Et memor. de Anō 59. §. 5. incip. Dergleichen ſollen. diſponens relationes attente audiendas & nil alieni relationibus inſpergendum eſſe. Plura de relationum materia vide apud Dn. Petr. Denayſ. *in iure Cam. à cap.* 259. *ad* 264.

L. Super delictis. 2.

1 *Relatio in cauſa criminali permiſſa eſt.* 2 *Relatio quando plena dicatur?* 3 *Cauſa poſt concluſionem allegatum non eſt tranſmittendum cum actis.* 4 *Actorū pars num allegationes iuris ſint?* 5 *Allegationes ante concluſionem cauſæ licite producuntur.*

IN cauſa † criminali relatio eſt permiſſa. Relatio dici- 1
tur plena, quando plena † veritas in ea continetur & 2
in cauſa eſt concluſum per lapſum omnium terminorum & partium conſenſu, Salyc. & Bald. *ad hanc l.* Alle-
gatum poſt cauſæ † concluſionem non eſt regiſtrandū 3
vel tranſmittendum cum actis. Bald. *ad hanc l. in fine.* De
allegationibus † iuris an ſint pars actorum. Iaſ. *ad l.* 1. 4
§. *edenda, n.* 8. *de edend.* Allegationes quando parti ſint edendæ, vide in vtramque partem Menoch. *de arbitr. lib.*
2. *cent.* 1. *caſu* 175. Quatenus ante concluſionem cauſæ † 5
licite producantur, pro affirmatiua vide Ioh. Fichard. *conſ.* 79. *vol.* 2. Bellac. *in Synt. com. opin. l.* 7. *tit.* 20. *n.* 2. *f.* 302.

L. Si quando. 3.

1 *Relatione pendente iudicis officium conquieſcit.*
2 *Relatione ad principē facta acta ſimul ſunt tranſmittenda.*

PEndētibus † relationibus officiū iudicis cōquieſcit. 1
Bald. Relatio † vbi fit ad principē acta publica ſimul 2
ſunt tranſmittēda. *Bald. & Salyc.* Ex hoc textu not. Bald. ſi ſentētia ad cōſilium ſapiētis ſit ferēda q acta integra cōſulenti ſint tranſmittēda. De hac materia vide *l. ex illo* ~~ſ~~ *de appell.* Ang. Rom. & Alex. *ad l.* 1. §. *quæſitum. ff. de appell.* Scal. *in tr. de conſ. ſap. in indic. ſub voc. acta.* Ex hoc text. not. Bart. q relatio iudicis cōtinere debeat breuē actorū ſeriē: de qua materia vide eundem Bart. *ad l. acta. de re iudicat.* Et de relatione quid continere debeat, notat *l. fin. ſupra*

ſupra de offic. Vicarii. Ex hoc item textu notat Baldus: quod iudex qui commiſit ſententiam conſilio ſapiētis ante conſilium impetratum non ferat ſententiam. De qua quæſtione pro affirmatina vide *capit.licet.* & in illnd Barbat. *de offic.deleg.extra.* An autem contra iſtiuſmodi relationem grauantem licita ſit appellatio. pro affirmatiua vide *l.* 1. §. *quæſitum. ff. de appellation.* iuncto Bart.& Bald.

De appellationibus & conſulta-, tionibus.

TITVLVS LXII.

AD rubricam,titulum & materiam vide vltra citatos ad eundem titulum in D. Butrigarium, Odofredum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Lanfranc. Balbum, Bonacoſſ. Bellacomb. Villalob. Vezin. Donatum à Fina, Fichardum, Kirchouium, Graſſum, Chætian. Viuium, Suarets *in Syntagma commun.opinion. lib.7.tit.21.*

L. Prius.1.

1 *Poſſeßionis quæſtio ante cauſam criminalem determinanda eſt.*
2 *Poſſeßionis cognitio præcedat pronuntiationem turbationis.*

SI peruertitur ordo vnius cauſæ ad aliam ſententia valet,licet per appellationem poſſit reſcindi.*Bartol.*
Poſſeſſionis quæſtio† ante criminalem quæſtionem &
1 cauſam eſt determinanda. *Bald.* Cognitio †poſſeſſionis
2 præcedet pronuntiationem de turbatione. Prius præ poſteriori in cognitione eſt determinandum.Salycet. Panorm. *conſ.92.*incip.*in quæſtione p.2.l.ordinarii,ſupra de rei vindicatione.* Cuiac. *lib.* 4.*obſeru.c.*10. Pro intellectu legis vide Ludouic.Bender.*in tr.de reuiſio.concl.38.nu.69.*

L. Nouum quod 2.

1 *Appellare licet à ſententia iuxta principis conſilium lata.*
2 *Appellatur à delegato ad delegantem.*
3 *Appellari poteſt à principis reſcripto.*
4 *Appellatio an à ſubdelegato ad ſubdelegantem licita ſit.*

1 A Sententia † lata ſecundum conſilium principis licita eſt appellatio.*Bart.* A delegato †principis
2 appellatur ad delegantem:aliud eſt fictio & aliud veritas. Baldus. A principis reſcripto licita eſt appellatio. Salyc. *ad hanc legem num.* 4.Petr.Surd.*deciſ.*36. Wurmſ. *in pract. Cam.obſ.tit.*24.*cap.*5. vbi de appellatione à de-
3 legato ad delegantem.Num à ſubdelegato† ad ſubdelegantem licite fiat. vide in vtramque partem Andr. Fachin.*libr.* 1.*controu.capit.*78.

L. Appellatione interpoſita.3.

1 *Appellationis in præiudicium ne quid innouetur?*
2 *Appellatio prioris iudicis officium ſuſpendit.*

1 IN præiudicium † appellationis interpoſitæ vel interponendę,licet appellatio ſit reiecta nihil eſt innouandum. Baldus & Salyc. Appellatione † interpoſita
2 officium prioris iudicis quieſcit. Appellatione interpoſita nihil eſt innouandum à iudice à quo vel per partem.Salyc. & Caſtr.Socin. *reg.* 41. 42. Duenn. *reg.*42.*l. conſtitutiones,*iunctis remiſſion.*ff.h.tit.*Robert. Lancel. *in tr.de attentat.*Brunor.à Sole *in locu commun.vocab.clauſula.n.*5.*f.*182.Vaſq. *in illuſtr.controu.nouit c.*40.*n.*21.*libr.* 2.Cotta *in memorabilib.vocab.appellatio.*

L. Si adſcribatum 4.

1 *Appellatio à nominatione ad officium fieri poteſt.*
2 *Nominatio interdum ſumitur pro electionis perfectione.*

A Nominatione ad officium † publicum auctoritate & vtilitate licita eſt appellatio, Bart. Salycet. 1
ad hanc l.n.3. Bald.*ad hanc l.n.1.*idem *ad rubr.infr. ne liceat ter prouocare.*Cuiac. *libr.*15 *obſ.c.*35. Ex hoc textu Salycet.
*ſub n.*1.notat,quod nominatio† ſumatur pro perfectio- 2
ne electionis : de qua materia vide *l. ex ea parte. de cond. & demonſtr.*

L. Præſes prouinciæ.5.

1 *Caſu fortuito mandatum non implens excuſatur.*
2 *Appellanti non nocet caſus nuncii, impedimento emergens.*
3 *Fatalium appellationis prorogatio quatenus peti poſſit?*
4 *Appellatio quando pro deſerta habeatur?*
5 *Fatalia introducendæ appellationis in Camera facile prorogari nequeunt.*
6 *Fatalia appellationis à quo die currere incipiant?*
7 *Fatalium lapſus quomodo excuſetur.*

CAſus †fortuitus excuſat illum, qui mandatum in- 1
iunctū propter caſum adimplere non poteſt.*Bald.*
Caſus emurgens † cum impedimento nuncii non
nocet appellanti.Bart.& Bald.*ca.ſignificante,* vbi Felyn. 2
de pignoribus extra Pur.& Alex.ad Bart.*hoc textu.*Anton. Teſſaur.& Blaſ.Florets Diats *deciſ.Pedemont.*10 *n.*10.*fol.*
21.An fatalium † appellationis prorogatio petatur cū 3
deductione legitimorum impedimentorum, pro affirm. vide receſſum imperii Ratisbon. de Anno 94. §. incip. Als ſich auch.*fol.* 31. Quando licite petatur ſi iudex breuiorem terminum appellationis proponendæ ſex menſibus aſſignet,idem receſſus §.incip. In fallen aber.*fol.*31.*lit.* 2. deducit. Quomodo prorogatio præuia proteſtatione diligentiæ obtineatur,pars item aduerſa ſuper tali proteſtatione ſit audienda.notat alleg.
receſſus §. incip. Wann auch. *f.*32. Quando† appella- 4
tio pro deſerta habeatur ſi intra fatalia legis vel iudicis citatio non reproducatur, notat ordin. Imper. Camer. *p.*3.*tit.* 30.§.5.incip. Vnd ſo alſo. Iſtiuſmodi deſertionis ſententiam quod exequatur iudex à quo, ſi habet exequendi poteſtatem. vide eundem *tit.*& in illo *verſ.* incip. Doch ſo er. Quatenus fatalia culpa nuntii neglecta perimant appellationem & parti læſæ per reſtitutionem in integrum ſuccurratur, vide conſult.de Anno 83.*dub.*16. De fatalibus ad citationis inſinuationem & reproductionem præfinitis à iudice à quo nō reſtringendis nec coarctandis.ord.Imper.Cam.*p.*2.*tit.*30.Quando ob locorum diſtantiam hi ſex menſes prorogentur.eadem ord.*cit.tit.*30.§ 1. *verb.*Vnnd im fall. Et menſis quilibet contineat 30 dies *allegat.capit.* §. 4. Vnnd ſollen. De appellation. fatalibus quod in cauſa ſpoliorum à delegatis ſpatio 3. menſium ſint incluſa ordin.Cam.*p.*2.*tit.*8.§.10.incip Wo aber der beclagte. Inprimis q dilatæ audientiæ per iudicis moram parti præiudicium lapſorum fatalium non inferant,innuit Beſcheyd de Anno 68.23.Februarii.Fatalia item quod non currant termino in ferias incidente, oſtendit receſſus imperii de Anno 70.§.incip. Ob wol auch.Item quod mora iudicis & cancellaria ſi extra fatalia terminus ſit proiectus,parti non noceant.innuit conſult. de Anno 76.*dub.*25.Vtrum appellato in termino comparente, appellante autem poſt terminum reproducente proceſſus licita ſit adhuc appellationis proſecutio,affirmat receſſus imperii Ratisb.de Ann 94.§.103.incip.
Wann auch wol.Quatenus ſex fatales†menſes ad cita- 5
tionis impetrationem, inſinuationem atque reproductionem præfiniti non prorogentur ſine probatione iuſti impedimenti:notat idem receſſus imperii Ratiſbon.de Anno 94.§.95.incip.Als ſich auch.In quantum culpa nuntii aut ex alio iuſto impedimento fatalibus exſpirantibus procurator vltimo die fatali inſtante, prorogationem fatalium petat,impedimentorumque

cauſas in proceſſuum reproductione ſcriptas exhibeat, auditoque aduerſario ſuper puncto & articulo fatalium culpa nuntii aut ex probabili impedimento lapſorum, ante litem conteſtatam ſub pœna deſertæ appellationis ſubmittere teneatur. notat receſſus imperii Ratisb. ſub Anno 94. §. 97. incip. Wan auch befunden. Dn. Petr. Denayſ. in *iure Cam. ſub cap. 33. rubr.* incip. *Appellationis introductio.* De fatalibus à quo die † de iure commu-
6 ni currere incipiant. Tremola *ad praxin Bonacurſo f.* 511. *ad* 513. Quod non currant curam principe, idem *f.* 515.
7 *n.* 42. Franciſc. *deciſ.* 420. Lapſus † quomodo excuſetur. Næuiz. *conſ.* 42. Quibus non currant fatalia Tilem. de Benig. *in Synt. obſ. Imper. Cam. Synt.* 4. *dec.* 1. *voto* 7. *nu.* 4. & 5. *f.* 31. Quando hiſce lapſis proſequendæ appellationi adhuc locus ſit. *obſ. Cam.* Tilem. de Benign. *pentec.* 2. *obſ.* 14. *f.* 69. *vol.* 1. Et de fatalium prorogatione. Symphor. Supplic. Imper. Cam. *tom.* 1. *p.* 2. *tit.* 15. *f.* 300. *& eadem p. ti.* 16. *voto* 3. *f.* 327. *& tit.* 17. *f.* 343. *eadem parte.*

L. Eos. 6.

§. Quapropter.

1 *Appellationis iudex cauſam ſua cognitione non deciſam ad iudicem à quo remittere nequit.*
2 *Appellationis coram iudice non probata probari, non deducta deduci poſſunt.*
3 *Atteſtationum poſt publicationem an vlteriori probationi locus ſit?*
4 *Criminalis in cauſa reus ad iudicem appellationis mittendus.*
5 *Appellatio criminalis in cauſa Germania conſuetudine reprobata.*
6 *Appellationes in criminalibus Cam. Imp. non recipit.*
7 *Appellans temere pœnam extraordinariam meretur.*
8 *Appellantium temere ad Cameram pœna.*
9 *Appellationis interponendæ fatalia biduo & triduo olim definiebantur.*

1 IVdex † ad quem appellatum eſt de cauſa cognoſcet & iudicabit, non autem cauſam cognitione non deciſam ad priorem remittet iudicem. Bart. Bald. & Salycet. Bald *conſ.* 252. incip. *querela p.* 1. Couarr. *ad cap. Raynut.* §. 11. *in princ. de teſtam. extra.* Schard. ad Bart. *hoc textu.* Cuiac. *lib.* 16. *obſ. cap.* 3.

§. Si quid autem.

2 In cauſis † appellationis licitum eſt non probata probare, non deducta deducere. Quando poſt didicitas atteſtationes probationes admittantur. Bart. Bald. Salycet. & Caſtr. *ad hunc §.* Ant. de Butr. *ad cap. ad audientiam,*
3 *de reſcript.* Alex. ad Bart. *hoc textu.* An probationibus † vlterioribus ſit locus poſt publicatas atteſtationes. vide in vtramq; partem Tremol. *ad praxin Bonacurſo f.* 475. *n.* 71. Dan. Mol. *ad conſt. elect. Saxon. p.* 1. *art.* 16. *n.* 14. 15. *&* 16.

§. Super his vero.

In cauſis capitalibus fideiuſſores idoneos non con-
4 ſtituens detinetur in carcere pendente appellatione. *Bart.* Iudex † cauſæ criminalis tranſmittet reum ad iudicem appellationis cum actis cauſæ ſub fida cuſtodia Bald. Guido Papæ *q.* 237. Cæpoll. Tholoſ. *qu.* 100. *q.* 273. Pariſ. & Put. ad Bart. *h.* §. Quatenus nunc ex conſuetu-
5 dine Germaniæ appellationes † in criminalibus nō admittantur, licet contrarium iure communi ciuili ſit receptum, notat Gail *in pract. Cam. Imper. obſ. lib.* 1. *obſ.* 1. *nu.*
6 28. In Camera item Imperiali † cauſæ criminales non titulo appellationis ſed per nullitatis querelam admittātur, patet ex modo alleg. *obſ. Gailus* 1. *n.* 27. item ex receſſu Imperii Auguſt. de Anno 1530. §. *item als* 1530. & ex ordin. Cam. *p.* 2. *tit.* 28.

§. Ne temere autem.

7 Appellans † temere, impunitatis ſpe non gaudeat, ſed pœnam extraordinariam patiatur. Bart. Bald. Salycet. & Caſtr. Iac. Menoch. *de arbitr. iudic. lib.* 2. *cent.* 5. *caſu* 445. Matth. Coler. *deciſ.* 131. Fachſ. *in diff. Sax. artic.* 55. *in*
8 edit. Franc. Roman. *f.* 184. Quatenus nunc temere † appellantes tam in expenſas litis condemnentur quam aliis pœnis plectantur. notat ord. Cam. *p.* 2. *tit.* 28. Et nūc pœna pecuniaria ad decem auri marcas extendi pro arbitrio iudicis poſſit. innuit iudicum & aſſeſſor. Imper. Camer. memoriale de Anno 74. §. *vlt.* Et confirmatio huius memor. in receſſu deput. Spirenſi ſub Anno 1600. §. 20. incip. Vnd ob wohl. Quam pœnam ſtatutam ad exactionem Fiſcalis deputati Fiſci in præiudiciū Cæſaris deprecantibus non minuere, multo minus remittere debent. Memoriale iud. & aſſeſſor. Cam. Imperial. de Anno 81. §. 6. incip. Ob wohl hiebevohr.

§. Si autem.

9 Quondam in cauſa † propria intra biduum, in aliena intra triduum & in ſcriptis, ſi illico non erat viua voce appellatum, appellatio interponi potuit. *Baldus, Salycet. & Caſtr.*

Auth hodie.

1 *Appellatio intra decendium hodie interponi debet.*
2 *Appellatio à ſententia competentiæ viua voce fieri poteſt.*
3 *Appellationis interponendæ decendium currit de momento in momentum.*
4 *Appellationis interponendæ fatalia currunt à die ſcientiæ.*
5 *Apoſtolos parti etiam non petenti iudex dare poteſt.*
6 *Apoſtoli à parte ſunt petendi.*
7 *Apoſtolos petere proceſſus in Camera impetraturus non tenetur.*

A Sententia † iudicis intra decem dies appellandū 1
tam in cauſa propria quam aliena. *h. text.* Bartolus, Bald. & Salyc. Surd. *deciſ.* 189. *n.* 1. Matth. Colet. *dec.* 130.
Corſet. *ſing.* 9. Quatenus à ſententia † competentiæ vi- 2
ua voce interponatur & admittatur appellatio. Gail *in pract. obſ. lib.* 1. *obſ.* 130. *in fi.* De appellatione interponēda coram iudice à quo intra decendium Ioach. Mynſ.
in obſ. Cam. cent. 6. *obſ.* 12. Gail *lib.* 1. *obſ.* 139. quod currat à 3
momento † in momentum *ibid. n.* 5. An prorogetur *n.* 6. 4
Quod currat † à die ſcientiæ *n.* 8.

§. Apoſtolos.

Iudex dabit † apoſtolos parti etiam non petenti & 5
cautio de proſequenda appellatione ab appellante nō amplius eſt exigenda, *h.* §. Bart. Bald. Salyc. Marc. Antō. de Amatis *deciſ. prouinc. March.* 90. *n.* 6. Barnab. Cornaz.
deciſ. 132. *n.* 1. Quatenus nunc † apoſtoli à parte inſtan- 6
ter ſint requirendi ac petendi, notat. *Clem. quamuis* & in illam Io. Andr. *de appell. in clem.* An apoſtoli ſint pars appellationis, pro affirm. vide Rotā *deciſ.* 136. *in nouis.* Spec. *in tit. de apoſt. n.* 13. Pro negatiua quod in Cam. Imper. vt pars † appellationis non attendantur, ſed proceſſus appel-
lationis non petitis & omiſſis apoſtolis decernantur, 7
notant ord. Imp. Cam. *p.* 2. *tit.* 20. §. 1. Andr. Gail *in pract. Cam. Imp. obſ. lib.* 1. *cap.* 139. *nu.* 15.

L. Hi qui ciuilia. 7.

1 *Appellans à ſententia contra priuilegium lata allegare & probare id tenetur?*

SEntentia † contra priuilegio ſe tuentem lata valet. 1
Et appellans à ſententia lata contra priuilegium ad probandū & docendum tenetur. Contra priuilegia ad munera publica electus appellare & priuilegium allegare & probare tenetur, Bald Salyc. Bart. *in l. Imperatores, ff. de public.* Dec. *conſ.* 195. Alex. Barbat. Schard. ad Bartol. *h. text. l.* 4. & in illam Iacob. Rebuff. & Celſ. Hugo *de muner. patrim. infra.*

L. Si contra maiorem. 8.

1 *Executioni ſententia mandatur, ſi debita appellationis proſecutio non fiat.*

APpellatiu † ſi debito modo ad proſecutionem nō 1
deducitur, pendente ea ſententia ad executionem dirigitur. *Bart.* Sententia per lapſum fatalium decem dierum deſerta executioni mandanda. Bald. Ang. *conſ.* 130. Petr. Benintend. *deciſ.* 5. *n.* 2.

L. Dominus.

Digitized by Google

L. Dominus. 9.

1 *Appellationem à procuratore interpoſitam dominus proſequatur.*

1 APpellationem † à procuratore interpoſitam domi-
nus proſequi poteſt. *Bartolus, Baldus, & Salycet.* An
dominus vel procurator iſtiuſmodi appellationem
proſequantur, vide *l. inuitus*, iunctis remiſſionibus, *de
procuratoribus.* Contius *lib. 1. diſput. cap. 15.* Cuiac. *lib. 7. ob-
ſeruat. cap. 15.*

L. Si actor à Curatore. 10.
§. Sin autem.

1 *Appellare quatenus actor ad certam cauſam datus poſſit?*

1 IMpletis † finibus mandati ceſſat mandatum. Appel-
lationem interpoſitam ab actore curatoris, curator
proſequi poteſt. Actor ſpecialis ad certam cauſam po-
teſt appellare à ſententia contra eum lata. Bald. Bart.
Salycet. Anton. de Butrio *ad cap. dilecti, el 2. de reſcript.*
Bart. *ad l. 1. C. ſentent. reſcindi non poſſe.* Oldrad. *conſ. 255.*
incip. *contra.* Alexander & Sehardius ad Bartolum *hoc
textu.*

L. Ciues. 11.

1 *Notoria nullam probationem deſiderant.*
2 *Probatio quatenus poſt ſententiam amplius non admittatur.*
3 *Notorii ad probationem ſententia declaratoria requiritur.*
4 *Notorium quando quid dicatur?*

1 MAnifeſta † & notoria quæ ſunt ꝑbatione nõ indi-
gent. Manifeſta excuſatio non prodeſt ei, qui nõ
2 non appellat. Poſt ſententiam † quis non admittitur
ad probandum ius vetus per ſententiam ſublatum *Bal-
dus & Salycet.* De notoriis probatione non indigenti-
bus, vide *gl. in c. appellanti, de appellation.* Fuſc. *ſing. 17. ſub
lit. A. fol. 5.* Crauettam *conſ. 121. num. 2.* ex hoc textu no-
tantem, momentaneum actum notorium non dici.
De notorio cum qualitate allegata probando Mynſ.
3 *in obſeru. Cam. cent 6. cap. 3.* Ad huius probationem †
quod ſententia declaratoria requiratur. Menochius
conſ. 459. num. 16. vol. 5. Megon. *deciſ. Florent. 47. n. 21.* Vn-
4 de notorium quid † dicatur Menoch. *de arbitr. iudic. lib.
2. cent. 2. caſu 166.*

L. Minime fas. 12.

1 *Appellans in cauſa ciuili non eſt in carcere detinendus.*
2 *Appellandi licentia carceribus non eſt impedienda.*

1 COndemnatus † in ciuili non debet in carcere de-
tineri, at in criminali fideiuſſoribus carens in car-
cere detinetur. *Bart.* Appellans in ciuilibus iniuria non
afficiendus nec in carcere eſt detinendus, ideo quod
appellationem interpoſuit *hac lege.* Bald. & Salycetus,
2 Bartol. *ad l. eos §. ſuper his, hoc tit. ſupra.* Quatenus appel-
landi licentia † interdictis & carceribus non ſit impe-
dienda, notat *l. Imperator*, iunctis remiſſionibus. *ff. de
appellat.*

L. Ex illo tempore. 13.

1 *Appellatione pendente nihil eſt innouandum.*

1 LIte pendente † per appellationem vel conſultatio-
nem, non debet aliquid innouari etiam ex reſcri-
pto principis. Lite pendente in puncto appellationis
non licet alicui parti ſupplicare, & ſupplicatio in præ-
iudicium alterius partis non admittenda. Bart. Baldus
& Salycetus. Brunot. à Sole *in locis communibus vocab. ap-
pellatio, num. 31 fol. 79.* Ex hoc textu notat Alexander,
quod ſi cauſa ſit commiſſa conſilio ſapientis iudex nõ
admittat nouas probationes. Bartol. *ad l. per hanc, hoc
tit.* Scala *in comment. de conſilio ſapientis in indice, ſub vocab.
allegationes, prolationes.*

L. Litigatoribus. 14.

1 *Appellatio viua voce quatenus fieri poſſit?*

APpellatio † viua voce ſententia lata ſtatim inter- 1
poni poteſt. Bart. Bald. & Salyc. Bart. *ad l. inuitus
ſupra de procurat.* Brun. à Sole *in locis commun. vocab. appel-
latio. n. 22. fol. 77.*

L. Nec cauſas. 15.
§ Quare.

1 *Sententia ſine plena cauſa cognitione ferri non debet.*
2 *Poſt concluſionem in cauſa nulla amplius producta admittantur.*
3 *Acta mãca ſuperiori relationis ergo mittens iudex infamia notatur.*
4 *Acta ſupprimens dolo non caret.*
5 *Actorum à tranſmiſſione ad ſuſpectum conſultorem appellare licet.*
6 *Appellare & ſupplicare ab Imperat. ſententia quando non liceat?*
7 *Appellatione prohibita ſupplicatio & reuiſio prohibita non cenſetur.*
8 *Sententia principis ad falſam relationem facta appellationem admittit.*

INcognito negotio † ſententia non eſt ferenda. Ire- 1
tractabilia caute, præmeditate, & cum plena cauſæ
tractatione ſunt determinanda. Vbi Imperator ex ple-
na relatione cognoſcit, nulla poſt latam ſententiam
danda eſt dilatio appellanti. *Bald.* Poſt concluſionem † 2
in cauſa producta & reſcripta nulla admittenda. *Bald.*
Iudex referens ſuperiori † aut conſultori in quem cõ- 3
ſenſerunt partes acta integra non transmittens infa-
matur. Bart. *ad hanc leg. n. 4.* ſub quo numero notat, quod
acta † ſupprimens dolo non caret. De actis integris 4
ſuperiori iudici edendis. vide ordin. Imper. Cameræ
parte 2. tit. 31. §. 2. incip. Dieweil auch. Receſſus Imperii.
de Anno 70. §. 74. incip. In der appellation Sachen.
De actis ſi ad conſilium ſapientis mittantur, integris
tranſmittendis & quidem ad conſilium non ſuſpectũ.
Pax Scala *in tract. de conſil. ſap. lib. 1. cap. 19. & lib. 3. cap. 2.*
Nec committendis collegio aut conſilio, quod ante
in cauſa pronunciauit. idem Scala *allegat cap. 2. num. 3.
lib. 4.* Et quatenus collegium vt ſuſpectum recuſari
poſſit. Schrader *conſil. 2. parte 1. num. 2.* Quod autem ob
actorũ † tranſmiſſionem ad ſuſpectũ collegium & cõ-
ſultorem parti ſuſpectum contra tranſmittentem & ne- 5
gligentem proteſtationem de tranſmittendis actis, li-
citum ſit per appellationem tranſmiſſionem actorum
ſuſpendere & ſententiam inſequentem impugnare,
notat idem Schrader. *in tract. de feud. parte 10. ſect. 14. à
num. 44. ad 46. fol. 418. col. 2.* De appellatione † & ſup- 6
plicatione illicita, ſi ad plenam actorum inquiſitionẽ
& cognitionem ſententia ſub Imperatoris nomine ſit
lata. vide ordinat. Imper. Cam. *parte 3 titul. 31.* Gail *in
pract. Cam. obſeru. lib. 1. cap. fin.* Sed quod vnicum reuiſi-
onis remedium reſtat, notat *alleg. caput.* Quo tentato
grauatus ſub prætextu malę informationis nec ſuppli-
cationis nec appellationis vlterioris beneficium vllo
cum fructu ſibi perſuadere poteſt, Gail *alleg. cap. fi. n. 7.*
De qua materia, nimirum an licita ſit ſupplicatio & ap-
pellatio à Cæſare male informato ad eundem Impera-
torem vide *quæſt. Petr. Heig. 10. p. 1.* Licet alioquin iure
communi ſub appellatione † prohibita ſupplicatio 7
cum reuiſione ſimul ſublata non cenſeatur. Sfortia
Oddus *in tr. de reſtit. in integram p. 1. q. 15. art 6* Franciſcus
Marci *deciſ. 55. lib. 2.* Surd. *conſ. 177 lib. 2.* Heig. *alleg. q. 10.
num. 49.* Et ad falſam relationem facta † ſententia ad- 8

mittat appellationem, ſupplicationem, & reuiſionem. Grammat. *deciſ.* 35. *num.* 3. Capycius *deciſ.* 111. Antonius Gabriel Roman. *in comm. concl. tit. de appellat. concl.* 1.

L. Eos etiam 16.

1 *A delegato ad principem delegantem appellatur.*

1 APrincipis † delegato ad principem delegantem appellatio eſt licita. Bart. Bald. & Salyc. Hieron. de Laurent. *deciſ. Auinionenſ.* 3. *nu.* 2. Wurmſer *in pract. Cam. obſ. lib.* 1. *tit.* 24 *obſ.* 5.

L. Si apud 17.

1 *A pratore ad præfectum olim appellari poterat.*

2 *Dictio* VTERQVE *quomodo accipiatur?*

1 APretoribus † ad præfectos quondam licita erat appellatio. *Bart. Bald & Salycet.* Dictio *vterque*, di-
2 uiſim † accipitur ex mente *Salyc. & Bald.* Quatenus dictio *vterque* vim diſtributionis habeat. notat Iaſon *ad l. cum quidam, n.* 3. *C. de impub. & aliis ſubſtitut.* Bart. *in tr. de inſula* §. *qui ad vtraque f.* 379.

L. Quoniam nonnulli. 18.

1 *Apoſtolos intra dies* 30. *non petens appellationem deſerit.*

1 APoſtolos petere † intra dies 30. negligens à iudice à quo, eoſdem iudici ad quem non offerens deſerere appellationem videtur. *Bald. & Salyc.* Si appellatio deſerta eſt propter apoſtolos à iudice à quo non petitos & iudici ad quem non oblatos, executio ſententiã inſequitur, Bart. idem *ad l.* 1. *de libell dimiſſor. in D.* Decius *conſ.* 8. Quatenus ob apoſtolorum omiſſionem appellatio pro deſerta in Camera Imper. non habeatur. notat Gail *in pract. obſ. lib.* 1. *c.* 139. *n.* 15. Vltra hunc vide Ioh. Meichſn. *in deciſ. Imper. Cam tom.* 3. *deciſ.* 28 *f.* 955.

L. A proconſulibus. 19.

1 *Appellari à præfecto pratorio non poteſt.*

1 A Maioribus † & minoribus iudicibus appellatur excepto præfecto prætorio, & appellatione congruo tẽpore interpoſita nec recepta à iudice à quo appellans proſecutionis facultatẽ habet, ac ſi recepta eſſet apud iudicẽ ad quẽ, & victore exiſtente in appellationis inſtantia iudex à quo puniẽdus. Bart. Bald. & Salyc. *l.* 1. *infr quomodo appelland. l. ſciendum. ff. de appellat. recipiend.* Pro interpretatione legis vide Petr. Heig. *in miſcell. q. p.* 1. *qu.* 4. *n.* 34.

L. Et in maioribus. 20.

1 *Appellatio etiam in exigua ſumma procedit.*

1 A Sententia lata † in qualibet ſumma & in quacunque cauſa licita eſt appellatio Bart. Etiam in paruis damnis & grauaminibus procedit appellatio. Bald. Socin. *reg.* 24. *in verb. appellatio*, vbi limitat. plures. Maranta *de ord. iud.* 6. *p. pr.* 2. *act. nu.* 316. Alph. *in report. nu.* 171. Diaz. *reg.* 35. Anton. Nicell. *in conc. iuris Can. & ciuil ca.* 6. *per totum*. In quantum appellationes infra ſummam 50. florenor. in Camera non fuerint receptæ ab Anno 55. ad annũ 70. teſtatur ordinatio Cam. *p.* 1. *tit.* 28. §. incip. vnd ſonderlich ab anno 70. ad ann. 1600. infra ſummã 150. florenor. receſſ. Imperii de Anno 70. §. 66. incip. Als wir. Nunc vero ab Anno 1600. infra 300. florenos ſaluis priuilegiis Statuum imperii de non appellando quoad ſummam maiorem, non recipiantur in Camera, confirmat receſſus deputat. Spirenſ. de Anno 1600. §. 16. incip. Derowegen dann.

L. Quoniam iudices. 21.

1 *Appellationi non deferens iudex à quo pœna dignus.*

2 *Officialis rectori male facienti reſiſtere debet.*

3 *Appellatio prohibitione & præſcriptione tolli nequit.*

1 SI iudex † à quo appellationem à definitiua non recipit, nec admittit, ipſe punitur tempore ſui Syndicatus. Appellationi à definitiua interpoſitæ iudex deferre debet. Iudex à quo appellationem non recipiens & huic non deferens 30. auri libris punitur. Baldus, & Bart. Roman. *conſ.* 501. *circa princip.* Ex hoc textu notat Bart. *ſub nu.* 3. quod officiales rectori † male facienti reſi- 2
ſtere debeant & poſſint. Iaſ. *ad l.* 1. *in fine, de offic. aſſeſſorum.* Pariſ. ad Bart. *hoc textu.* An appellationis † facultas & 3
libertas per prohibitionem aut præſcriptionem tollatur, vide pro negatiua Couarr. *in relect. cap. poſſeſſor*, §. 2. *n.* 10. eundem *in pract. quæſt cap.* 4. *nu.* 1.

L. Lata ſententia. 22.

1 *Appellare licet heredi fiſco defuncti bona petente.*

SIue fiſcus † petat bona tanquam vacantia, ſiue tãquam ab indignis, licita eſt appellatio. *Bald.* A ſententia pro fiſco lata appellare eſt licitum. Anton. Peregrin. *de iure & priuil. fiſci lib.* 6. *cap fi. n.* 12. *f.* 614. Viciſſim quod fiſcus appellet, ſi contra ſe ſententia ſit lata. idem Peregrin. *alleg. cap fin lib* 6. *n.* 1. 2. 3. *f.* 610. 1

L. Cum appellatio. 23.

1 *Loco certo data ſanctio in alio nil operatur.*

2 *Conſuetudo vnius patria ad alium non tranſit.*

EX Bithynia, Paphlagonia, Lydia, Helleſponto ac Phrygia, Europa, Rhodope, Hemo monte quondam appellationes ad præfecturam vrbis Romę deuoluebantur *hoc textu*. Localis ſanctio in loco † expreſſo, & 1
determinato, non extra locum operatur. Conſuetudo † vnius patriæ ad aliam non actiue, nec paſſiue extenditur. Prouinciæ iudices appellationem ab Imperatore non ex arbitraria electione ſortiuntur. Bald. *cap. venientes*, vbi Felyn. ac Panorm. *de iureiurand. extra.* Ludou. Schrader *conſ.* 4. *n.* 77. *lib.* 1. 2

L. Iudicibus. 24.

1 *Appellationes iudices à quibus ſub multa metu recipere debent.*

IVdices † debent appellationes recipere & apoſtolos intra 30. dies à die latæ ſententiæ numerandos dare appellantibus ſub mulctæ metu. Salyc. Bald. *Leos*, §. *apoſtolos*, iunct. remiſſionib. *h tit. ſupr.* Iohan. Andreæ *ad cap.* 1. *de elect. in* 6. Alex. ad Bart. *hoc textu.* 1

L. Et in multis. 25.

1 *Appellare à multa licet.*

2 *Mulctandi ius ad quem pertineat?*

3 *Appellatio à mulcta quando in Camera admittatur?*

4 *Mulcta per appellationem ſuſpenditur.*

A Mulcta appellare † eſt licitum. *hac l.* Bart. Bald. & Salyc. Bart. *ad l.* 1. §. *fin. Si quis ius dicent. non obtemper.* 1
De mulctandi † iure, quatenus ad ordinarium & delegatum pertineat, Peregr. Iannin. *in tr. de citat. reali lib.* 1. *c.* 1. *nu.* 617. & 619. De licita † & permiſſa appellatione à mulcta & quando talis appellatio in Camera admittatur. vide Mynſ. *in obſ. Cam. cent.* 3. *obſ.* 45. Plura de appellatione à mulcta vide *in l.* 17. *Cod. de his qui propter metum.* Obſeruat ſupplicandi Tilemanni de Beoign. *centur.* 1. *obſ.* 13. *f.* 4. *col.* 1. Bart. *ad l. omnibus, nu.* 15. *ſi quis ius dicent. non obtemper.* In quantum † mulcta per appellationem ſuſpendatur nec ſoluatur ante pronuntiationẽ definitiuę ſententiæ. vide. *l. ſi qua pœna, n.* 244. & in illam Iohann. Gœdd. ac Petr. Rebuff. *de verb. ſignif.* 2 3 4

L. Cum poſt. 26.

1 *Appellabilis interdum cauſa ad ipſum principem non eſt ob mediocritatem.*

MEdiocritas † negotii & loci diſtantia, cõmiſſionẽ cauſæ ad partes interdum promouent. Mediocris cauſa appellabilis ob loci diſtantiã à principe delegari poteſt, vt partes coram delegato principis in patria appellationis cauſam terminent. Ob loci diſtantiam omiſſo ſupremo ad intermedium licita appellatio. Anchoranus *ad cap. nonnulli, de reſcript. extr. cap. finem litibus*, 1

de dolo

Digitized by Google

de dolo & contum. Bartol. *ad l. mediterranea. inſr. de annon. & tribut. l. vlt. inſr. de diſcuſſoribus.*

L. Nominationes 27.

1 *Conſilium publicum deſiderantia, ſine eo facta non valent.*
2 *Electio loci & ordinis ratione non valet.*
3 *Libertas quando opprimi dicatur.*

1 QVæ debent fieri † in conſilio publico aliter facta
2 non valent. In electionibus † niſi attendantur lo-
cus & ordo, electio ipſo iure non valet. Ab eo quod
per ſe eſt nullum appellare non eſt neceſſe. *hac l.* Salyc.
3 & Bartol. Libertas opprimitur † ab eo, qui impedit ea
quæ ad libertatem proſunt. Decius *ad c. quas in eccleſia-
rum, de elect.* De tempore in electionibus attendendo.
Menoch. *de præſumpt. lib. 6. c. 85.* Schrader. *conſil. 1. nu. 146.
& 147. vel 446.*

L. Si quis libellos 28.

1 *Appellanti quando variare liceat.*

1 VAriatio † appellandi intra decendium ad delibe-
randum conceſſum, eſt permiſſa. Bald. Appellans
poteſt pœnitere & reuocare libellum appellationis.
Panorm. *conſ. 13.* incip. *in quæſt. part. 2.* Panorm. *ad cap. ex
parte. de reſcript. extra.*

L. Addictos ſupplicio 29.
§ Eorum.

1 *Appellare quis ad ſupplicium ducti nomine poteſt.*
2 *Criminali etiam in cauſa iudex appellationis ſententiam exequitur.*

1 DAmnatos † ad ſupplicium ductos ex manibus du-
centium nemo rapiat, ſed ſi tempora ſoffragãtur,
ad proximum non ad principem licita appellatio. In-
2 dex appellationis etiam † in cauſis criminalibus exe-
quitur ſententiam. Bart. Bald. & Salyc. *l. addictos, §. de e-
piſc. audient.* Gail. *de pac. publ. c. vlt. n. 36. 37. 38.* Clar. *in prax.
crim.* & Giachar. atq; Baiard. *in addit. § fin. q. 94.* qui de-
fendant iure quidem communi licitam in criminali-
bus appellationem, per conſuetudinem tamen totius
Germaniæ, item Receſſ. Imp. de anno 1530. §. *Item als*
130. & Ordin. Imper. Cam. *part. 2. tit. 28. §. 5.* eam impro-
bari. Gail. *all. ſupr. cap. final.* cui concordat *l. 2. C. quand. ap-
pellat. non recip.* Gomez. *in reſolut. lib. 3. c. 13.*

L. Si quis prouocationem 30.

1 *Appellatio à facti iniuria licita.*

1 AB iniqua † ſententia, item propter facti iniuriam
licita eſt appellatio. Bart. Bald. & Salyc. *l. ab execu-
tione. §. quor. appellat. non recip.* Bart. *ad l. 2. §. de ſeru fugitiu.*
Quid iure Saxon. quoad huius legis diſpoſitionem ſit
ſtatutum, notat Reinhart *in differ. Saxon p. 5. c. 24.* in edit.
Franciſc. Romani *fol. 183.*

L. Si appellationem 31.

1 *Appellationem accipere recuſante iudice intra quod tempus aduerſus eum querela moueri poßit.*

1 TEmpora † querelæ proponendæ contra iudicem
qui appellationem accipere recuſauit, vel ſuſcepta
appellatione apoſtolorum copiam denegauit, pro iu-
dicum differentia non ſunt vniformia *hac l.* Bald. Bart.
& Salyc. vide *l. 1.* in n. & remiſſ. *ff. de libell. dimiſſor. l. 5. in fin.
de appellat. recipien.* Cuiac. *lib. 24. obſ. c. 29.*

L. Præcipimus 32.

1 *Appellatio fit à delegato ad delegantem.*
2 *Appellare à ſententia clarißimorum ad quem debeat.*
3 *Curia principis iuriſdictionem ordinariam habet.*
4 *Notarii ſcripturarum copias partibus dabunt.*
5 *Acta iudicialia per notarios ſcribenda ſunt.*
6 *Appellatio ſententiam iudicis delegati ſuſpendit.*
7 *Appellatio iudicatum ſuſpendit.*
8 *Actorum copia num tertio qui principaliter intereſſe non habet, dari debeat.*
9 *Pro notario integritatis & fidei præſumptio militat.*
10 *Notarii officium ſuum negligentis pœna.*
11 *IC. de iure reſpondenti præmium debetur.*
12 *Ius alicuius fortius redditur ratione ſui ſocii.*
13 *Correctio iuris vitari debet.*

VBi appellatur † ad principem à ſententia ſpecta- 1
bilium, cognoſcit ibi præfectus & quæſtor, ſi ap-
pellatur à ſententia clariſſimorum, præfectus tantum
cognoſcit. A delegato ad delegantem appellatur. Bart.
c. cum ſit, vbi Felyn. & Panorm. *de appellat. extra.* Camill.
Gallin. *in comment. ad tit. de verb. ſignif. lib. 7. cap. 5. n. 13.* Ol-
drad. *conſil. 172.*

§. Quod ſi à duce.

Quando appellatur † à ſententia clariſſimorum iu- 2
dicum, quales ſunt præſides prouinciarum, præfectura
iure ordinario in ſacro iudicat auditorio. *h. §.* Ex hoc §.
notatur conſiſtorium principis & ſummi † pontificis 3
habere iuriſdictionem ordinariam. Bart. *ad hunc §.* Bal-
dus *ad hanc l. nu. 1.* Bart. *ad l. 1. in fin. de offic. aſſeſſor.* Pariſ. *in
addit. ad Bart. hoc §.*

§. In his autem.

Iurium productio † fiet ac ſcribetur per notarios, itẽ 4
notarii ſcripturarum copias partibus dabũt. *l. eos. §. hoc
tit.* Bart. *ad hunc §.* Quæ ſunt † in iudicio ſcribenda ſunt 5
per notarios deputatos. Bald. *ad h. l. n. 2.*

§. Hac ſi.

Sententia † iudicis delegati ſuſpenditur per appel- 6
lationem. Bald *ad hanc l.* De appellatione † quod ſuſ- 7
pendat iudicatum. vide *l. 1 ad SC. Turpil. c. vt debitus honor.*
iunct. Felin. & Panorm. *de appellat. extra.*

§. Huic ſaluberrimæ.

Super ſentẽtia delegatorum ſuſpenſa per appellatio-
nem cognoſcunt præfectus prætorio & quæſtor. *l. vlt.
in fin. vbi ſenator. vel clariſſim. ſupra.*

§. Noſtri verò.

Notarii ad iudicia deputati à partibus prolata con-
ſcribunt, & partibus cõmunicant. §. *de vnoquoq; auth. de
iudicib.* Num tertio † de cuius intereſſe nõ principaliter 8
actum fuit, copias ſcripturarum cõmunicent. Cacher.
deciſ. 57. Et quatenus fidem eam, quam duo teſtes me-
rentur, notarius habeat: Menoch. *de arbitrar. iudic. lib. 2.
cent. 2. caſ. 115. nu. 39.* De præſumptione † integritatis & 9
fidei pro notario militante. Par. ſ. *conſ. 58. n. 37. vol. 3.* De
pœna negligentis † & recuſantis ſcribere & officii de- 10
bita. Menoch. *de arbitr. lib. 2 cent. 4. caſu 370.* De notario
quando ſcribæ, teſtis, ac iudicis in ſimul officio funga-
tur in actibus voluntariæ iuriſdictionis, vide pro affir-
matiua Panorm. *ad c. ex literis, de probat. extra.* Bald. *ad l. ſi
conſul. C. de adoption.* Alexand *conſ. 157. lib. 2. n. 3.*

§ Sane ſi illuſtrium.

Illuſtrium & magnificarum iudicum ſententiæ per
appellationem ſuſpenſæ terminantur Imperatoris cõ-
ſultatione. *hoc §.* Ex hoc §. mouet Bart. quæſtionem de
præmio † conſultationis debito Dd. & aliis gradu do- 11
ctorum non decoratis: de qua quæſtione vltra Bart. vi-
de Abbat. Panorm. *ad c. quoniam contra. de offi. deleg.*

§. Eodem modo.

Coniunctus maiori in indiuiduis gaudet priuilegio
maiorum. Bart *ad h. §.* Ratione dignitatis additæ varia-
tur effectus & non inſpicitur initiũ. Ratione † adiuncti 12
fortificatur ius ſocii Bald. *ad h. l. n. 5. & 6.* Bart. *ad l. ſolent.
ff. de aliment. & cibar. legat.* Socin. *conſ. 13. lib. 1. c. quod in du-
biis, de conſecrat eccleſ. extra.* Alexand. ad Bart. *hoc §.*

Ff 4 §. Quis-

§. *Quicquid autem.*

Legis correctio † eſt vitanda: quod non mutarum
13 1 epetitur, quare ſtare prohibeatur. Bald. *ad hanc l. n. 6. in*
ne. Bart. *ad hunc* §. Roland. à Valle *conſ.* 80. *num.* 49. Lu-
1 olph. Schrader. *in tract. feud. part.* 10. *ſect.* 20. *num.* 110. *&*
1 11. Seraphin. de Seraphin. *in tract. de priuil. iuram. priuil.*
63. *num.* 13. Zal. *conſ.* 4. *à num.* 8. *ad num.* 11. *lib.* 1. Crauett.
onſ. 70. *n.* 8. Menoch. *lib.* 6. *præſumpt.* 38.

L. *Eo caſu quo* 33.

1 *Appellatio à ſententia ſuper ſtatu curialium lata ad quem fieri debeat.*

1 QVando appellatur à † ſententia lata ſuper ſtatu curialium magiſter militum iudex eſſe debet. Bart. & Salycet.

L. *Iubemus* 34.
§. *Quam obſeruationem.*

1 *Appellare à principis reſcripto quatenus non liceat.*

1 A Reſcripto principis † non appellatur, ſed à ſententia ſecundum reſcriptum lata vel inde ſecuta. Salyc. & Bald. Si princeps ſuper aliqua cauſa conſuluit, ab eius conſiliariis partibus præſentibus vel abſentibus cauſa examinatur, nec ab eorum conſultationibus appellatur. Bart. Menoch. *lib.* 6. *præſ.* 38. Sfort. Odd. *de reſtitut. in integr. q.* 43. *art.* 2. *n.* 53. *p.* 1.

L. *In offerendis* 35.

1 *Maioribus in cauſis conſiſtorium principis totum cognoſcit.*
2 *Quantitas petita ex tenore ſententiæ æſtimatur.*

IN cauſis 10. libras concernentibus, vnus iudex ſaltē
1 cognoſcit. In cauſis † quæ ſunt vltra 20 libras totum principis auditorium † cognoſcit. Bart. & Salyc. Folgol.
2 *conſ.* 110. incip. *quoniam.* Quantitas † petita inſpicitur ſecundum tenorem ſententiæ. Bart. *ad hanc l. n.* 2. *l. ampliorem.* ↄ. *hoc tit.* Marc. Antoo. de Amat. *deciſ. prouinc. Marchi.* 5. *num.* 3.

L. *Si quando* 36.

1 *Appellatio à duce ſiue illuſtri ſiue ſpectabili ad magiſtrum officiorum fit.*

1 SI appellatur † à duce, ſiue ſit illuſtris aut ſpectabilis ſolum magiſter officiorum cognoſcit. Bart. & Salyc. *l.* 19. 32. 34. *hoc tit. ſupra.*

L. *Ampliorem* 37.
§. *Sancimus.*
§. *Sin autem.*

1 *Appellatio etiam appellato communis eſt.*
2 *Appellationis iudex vices partis abſentis ſupplet.*
3 *Capitulatum ſemel capitulari amplius non debet.*
4 *Superflua vitanda & fugienda ſunt.*
5 *Iuriſdictionem à principio fundatam eſſe ſufficit.*
6 *Iudicium ſemel fundatum ex poſt facto non vitiatur.*

1 APpellatus † poteſt appellationem exercere ſicut appellans, & in ſui fauorem petere ſententiæ reformationem. Bart. & Salyc. Appellatur à toto & diſcutitur de toto, quod appellatio ſit communis etiam parti
2 quæ nō appellauit. Iudex appellationis † ſupplet pro abſente. Bald. *hic & ad l. final.* ↄ. *quand. prouocar. non eſt neceſſ.* Boer. *deciſ.* 74.

§. *In refutatoriis.*

Semel capitulatum † non vlterius capitulandum,
3 & ſemel interrogatum non vlterius interrogandum. Libelli refutatorii nō debēt eſſe verboſi, nec ſuperflua ſed neceſſaria continebunt. Bald. Salycet. *l. fin. ſupra, de precibus Imperat. offerend.* De ſuperfluis † vitandis & fu-
4 giendis. Franciſcus Mantic. *de coniect. vltim. voluntat. lib.* 3. *tit.* 1. 6.

§. *Sed cum ſcimus.*
§. *Sed nos diffinimus.*

Sufficit † quod iuriſdictio principio ſit fundata tione dubii, licet in calculo ferendæ ſententiæ appareat aliquid, quod à principio iuriſdictioni reſiſteret. Iudicium † ſemel fundatum ex ſuperuenienti defectu non 6
conſtituitur irritum. Summa maior ad abdicationem iudicis inferioris tendit. Bart. & Bald. *ad hoſce* §§. Marc. Anton. de Amar. *deciſ. prouinciæ Marchiæ* 5. *in fin.* Bart. *ad l. ſi id. in princ. de iuriſdict. om. iudic.* idem *ad l.* 4. §. *prætor. in fine. ff. de damn. infect.* Alexand. ad Bartol. *hoc textu. & ad hoſce* §§.

De temporibus & reparationibus appellationum.

TITVLVS LXIII.

AD Rubric. tit. & materiam vide Odofred. Butrig. Cyn. Bart. Bald. Ang. Caſtrenſ. Salyc. Matheſilan. Fichard. Villalob. Suarets, Viuium, Bellacomb. Vezin. Graſſ. Bonacoſſ. Kirchon. *in ſynag. tam. opin. lib.* 7. *tit.* 22. *fol.* 317. Briſſon. *lib.* 2. *ſelect. cap.* 19.

L. *Si quis per* 1.
§. *Nam præſenti.*

1 *Appellatio à nominatione ad officium facta intra duos menſes exerceri debet.*
2 *Appellationis decendium mutuo partium conſenſu non prorogatur.*

QVi appellat à nominatione is habet decem dies ad appellādum, duos menſes ad proſequendum: Tempus † exercendæ appellationis à nominatione ad 1
munera eſt duorum menſium à die ſcientiæ. Bald. & Bart. Matheſilan. *ad hanc l.* Antoo. Corſet. *ſing.* 227. De iſtiuſmodi termino decē † dierum, quod partium mu- 2
tuo conſenſu non prorogetur. Crauet. *conſil.* 66.

L. *Tempora fatalium* 2.
iunct. §§. *ad finem.*

1 *Fatalia introducendæ appellationis olim varia erant.*
2 *Fatalia proſequendæ appellationis biennio terminantur.*
3 *Fatalia in Camera Imperiali non expirant termino in ferias incidente.*

FAtalia † introducendæ & proſequendæ appellationis pro varietate & diuerſitate cauſarum quondā 1
diuerſa conſtituebantur *hac l.* Bart. Bald. & Salycet. Berous *quæſt.* 69. De fatalibus introducendæ appellationis, citationis impetrandæ, inſinuandæ, ac iudicialiter reproducendæ à die latæ ſententiæ ad ſex menſes in Camera Imperiali extendendis, vide Ordinat. Imper. Cam. *p.* 2. *tit.* 30. §. 1. 2. 3. 9. Biennium † pro fatali tem- 2
pore ad proſecutionem appellationis ſtatuitur & aſſignatur. Bald. *ad hanc l.* Ex §. *illud*, huius l. notat Salycet. quod ſi vltima dies inſtantiæ cadat in ferias, præcedēs iuridica ſit attendenda *l.* 2. vbi Bald. *ſi quis in ius vocat nō ierit. ad fin. l.* Quatenus termino in ferias incidente † fa- 3
talia non expirent in Camera Imp. notat Receſſus Imper. de anno 70. §. 82. incip. Ob wol auch.

Auth. Ei qui appellat.
§. *Appellatore.*
§. *Neutro.*

1 *Fatalia proſequendæ & exercendæ appellationis interdum anno finiuntur.*
2 *Inſtantiam in Camera biennium & triennium non perimit.*
3 *Inſtantia de iure Can. nullo tempore circumſcribitur.*

TEmpus † proſequendæ & exercendæ appellatio- 1
nis interdum annuum eſt, interdum ad biennium extenditur, *hoc* [illegible]*tu.* Bald. qui ex hoc textu infert mitius

liuſ agi cum lege quam cum homine. Roman. *ſingul.*
211. Petrus Paulus Fuſc. *ſingular.* 121. *liter. A. folio quadra-*
geſimo nono. Suarets *in theſaur. com. opin lib. 7. tit. 22. num. 5.*
fol. 317. De inſtantia & huius lapſu. Anton. Teſſaur. &
Blaſ. Florets Diats *deciſ. Pedemont.* 10. Mandell. *conſil.* 96.
2 Quod nec anno, biennio, † & triennio in Cam. Impe-
riali pereat aut intereat Gail. *in tr. de pace public. lib. 1. c. 9.*
3 *n.* 15. Mynſing. *in obſ. Cam. cent. 2. c.* 48. In quantum † iure
canonico inſtantia ad nullum tempus certum ſit re-
ſtricta. notat *cap. fin. de iudic. extra.* Caccialup. *in tr. de debi-*
tor. ſuſpecto quaeſt. 11. num. 4.

Auth. Si tamen in medio.

1 *Fatalia appellationis non currũt durante compromiſſo.*
2 *Inſtantia biennii aut triennii quatenus hodie abolita ſit.*

1 PEndente † compromiſſo, tempus inſtantiæ appel-
lationis non currit toto tempore, quo compromiſ-
ſum durat. Salyc. & Bald. Anton. Teſſaur. & Blaſ. Flo-
rets Diats *deciſ. 10. num. 4 fol.* 21. Marc. Anton. Blanc. *in*
tr. de compromiſſ. quaeſt. 6. n. 22. Mathesilan. *ad hunc textum*
2 *num. 5. & 6.* Quatenus † biennii aut triennii inſtantia
extra caſum compromiſſi vſu ſit abolita. notat Hiero.
Treutler *vol. 1. diſput. theſ. 15. diſput. 12. fol.* 103. Lanfr. Bal-
bus *deciſ.* 479. vbi materiam huius textus confirmat.

Auth. Sed & his.

1 *Fatalia per principem aut iudicem impedito non cur-*
runt.

1 TEmpora & † fatalia appellationis non currunt
impedito per principem aut iudicem. Baldus &
Salycetus. Ioannes Cephalus *conſil. 708. fol. 365. libr.* 5.
De confirmatione huius textus ex recepto Cameræ
Imperialis ſtylo, vide Beſcheidt de anno 68. 23. Februa
rii *conſilio 76. dub.* 25. Petr. Denayſ. *in iure Camer. cap. 33. n.*
7. & 8. fol. 44. & 45.

Auth. Si appellatione.

Fatalia appellationis non currunt appellanti per iu-
dicem impedito. Bald. Cacheran. *deciſ.* 12.

L. Nemo arbitretur 3.

1 *Appellationis remedium vigilantibus & diligentibus ſuc-*
currit.
2 *Appellationis introducendæ fatalium prorogatio quatenus*
licite peti poſſit.

1 POſt curſum fatalium † non datur reparatio ex iuſta
impedimenti cauſa. Appellationis remedium vi-
gilantibus & diligentibus ſuccurrit. Bartol. & Salycet.
De fatalium præſertim ſex menſium illicita in Came-
ra Imperiali prorogatione. vide Receſſum Imperii, de
2 anno 94 §. 95. incip. Als ſich auch. De licita † proroga-
tionis petitione interponenda in vltima die cum alle-
gatione impedimentorum exhibenda cum proceſſuũ
introductione ante litem conteſtatam, ſub periculo
deſertæ appellationis. vide Receſſum Imperii de anno
94. §. 97. incip. Wann auch befunden. Quomodo au-
tem lapſa fatalia per legitimam impedimentorum al-
legationem & probationem reparentur; & quando i-
ſtiuſmodi reſtitutio ſupplicãti contingat. Ioach. Mynſ.
in obſ. Cam. cent. 5. obſ. 98.

L. Per hanc 4.

1 *Appellationis in inſtantia quatenus noua deduci & probari*
poſſint.
2 *Appellationis in inſtantia num teſtes noui ſuper antiquis*
capitulis produci poſſint.

1 IN cauſa † appellationis poteſt actor nouis aſſertio-
nibus vti, & reus nouis exceptionibus orientibus,
& coniunctis ex eodem fonte & connexis, ſed non o-
mnino ſeparatis. Bartol. Salycet. qui ſub hoc textu mo-
2 uet quæſtionem *num.* 2. an teſtes de † nouo poſſint
produci ſuper capitulis antiquis, qui tuetur affirmati-
uam. Ad textus materiam vide Alexan. *conſ. 79. n. 2. libr.*
2. Guidon. Papæ *quaeſt.* 14. Pro intellectu & interpreta-
tione legis conſule Camill. Gallin. *in commentar. de verb.*
ſignif. lib. 10. c. 23. num. 29. Ludouic. Bender *in tract. de re-*
uiſion. concluſ. 16. n. 5. fol. 245.

L. Cum anterioribus 5.
iunctis §§. vſq. ad §. In his.

1 *Apoſtolos appellans intra dies triginta petere debet.*
2 *Appellationis in Cameram introducendæ fatalia ſex hodie*
menſes ſunt.
3 *Fatalia proſequendæ appellationis quando non currant.*
4 *Appellationis inſtantia per citationis reproductionem ini-*
tium ſumit.
5 *Litis conteſtatio in appellationis inſtantia non requiri-*
tur.
6 *Appellatio à tarditate iudicis eſt prohibita.*
7 *Pactione de non appellando iuriſdictioni ſuperioris dero-*
gari nequit.
8 *Appellante abſente quomodo procedatur.*
9 *Appellato abſente ſententia ferri poteſt.*
10 *Iudice inferiore iuſtitiam protrahente vel denegante quid*
agendum ſit?
11 *Promotoriales in Camera ob denegatam iuſtitiam impe-*
trari poſſunt.
12 *Appellatio quatenus ſtatuto tolli poſſit.*
13 *Appellatio an ſit de reſeruatis principis.*
14 *De appellatione diſpoſita in cauſa ſupplicationis obtinent.*
15 *Appellatione ſublata ſupplicationi adhuc locus eſt.*
16 *Supplicatio vicem appellat. obtinet.*
17 *Supplicatio & appellatio quomodo differant?*
18 *Appellationis fatalia mutuo partium conſenſu reſtringi*
poſſunt.
19 *Appellationis fatalia pactione ſua num procurator & præ-*
latus reſtringere poſſit.

AD apoſtolos † petendos dantur nunc dies trigin- 1
ta: Non petens apoſtolos litem deſerere videtur.
Intra terminum à iudice ſtatutum appellans compa-
rebit cum apoſtolis & appellationem proſequetur in-
tra tempus per iudicem moderatum. *hac l.* Bald. Quid
nunc quoad apoſtolos & fatalia interponendæ appel-
lationis, citationis reproducendæ, tandem appellatio-
nis proſequendæ attendatur. vide remiſſiones *ad l. 1. &*
text. auth. hoc tit.

§. In his autem.

Vbi olim biennium † dabatur ad introducendam 2
appellationem in Conſiſtorio principis, nunc datur
annus tam appellanti quam appellato ſi voluerit cau-
ſam introducere. De tempore introducendæ appella-
tionis ad ſex menſes limitato, niſi ex iuſtis cauſis ſeni
menſes prorogentur à iudice Cameræ Imperialis. vide
Ordin. Imp. Cam. *p. 2. tit.* 30.

§. Si tamen.

Fatalia † proſequendæ appellationis non currunt 3
iis diebus quibus ius non redditur. Salycet. Idemque
ex proceſſu & ſtylo Cameræ Imperialis obſeruari, no-
tat Petr. Denayſ. *in iure Camer. cap. 33. num. 7. 8. 9. fol. 44.*
& 45.

§ Illud etiam.
§ Iubemus.
§. Tunc etenim.

Citatione † reproducta appellationis inſtãtia vna par 4
te pſente exordiũ accipit. Bald. *ad hoſce* §§. Lite nõ con-
teſtata † iudex appellationis cauſam licite definire po 5
teſt. A tarditate iudicis † appellatio eſt phibita, ſed ſim- 6
plici querelę locus eſt. Per pactũ ciuiũ de nõ appellãdo
iuriſ-

iuriſdictioni ſuperioris nihil derogari poteſt. Bald. *ad*
hoſce §§. c. venientes, iuncto Felyn. & Panormit. *de iureiur.*
extra. Quomodo ſit procedendum in inſtantia appel-
8 lationis vna parte, id eſt rea præſente, appellante † au-
rem abſente. vide Ordin. Imper. Cam. *part. 3. tit. 12. §. 13.*
incip. Gleicher geſtalt *& part. 3. Ord. tit. 42. §. 1.* Wo aber.
Ad §§. horum materiam *all. tit. 42. §. vlt.* Receſſ. deput.
Spirenſ. de anno 1600. §. 103. incip. Demnach aber. De
9 abſentia apppellati † occaſionem dante ad ſententiam
ferendam inſtante parte appellante. conſule Ordin.
Imper. Camer. *p. 3. tit. 12. §. 12.* incipien. Würde dann. &
eandem ordinat. *part. 3. tit. 43. §. 1.* incip. Doch wo der. §.
Wo aber der. *& part. 3. Ord. tit. 45. §. 1.* Doch ſo er. Receſſ.
deput. Spirenſ. ſub anno 1600. §. 92. incip. So auff die.
10 Quatenus contra iudicē † tardum in adminiſtratione
iuſtitiæ, iuſtitiam item notorie denegantem & protra-
hentem primo agatur coram intermedio, & hoc re-
cuſante ſupremus ſit requirendus, innuit Ordinatio
Imper. Camer. *part. 2. tit. 26. & tit. 28.* Mynſing. *in obſeru.*
Imper. Cam. cent. 1. obſeru. 88. & cent. 2. obſeruat. 24. Gail. *in*
pract. Camer. obſeruat. lib. 1. c. 1. n. 26. idem *lib. 1. obſeru. 28.* In
quantum lite cœpta ob iuſtitiam denegatam locus ſit
appellationi. notat Gail. *citat obſeru. 28. n. 3.* Panorm. *ad.*
11 *cap. cæterum. n. 5. de iudic.* Proinde quod ob notorie † de-
negatam ac protractam iuſtitiam iudex ſupremus Im-
perii mandata ſine clauſula, interdū & promotoriales
decernat: notat Gail. *alleg. obſer. 28. n. 3. & n. 7.* De appel-
12 latione † an tolli poſſit: pro negatiua vide Menoch.
conſ. 761. lib. 8. De appellatione quatenus & in quantū
per ſtatutum tollatur. Bartholom. Socin. *conſil. 39. vol. 4.*
13 Et an ſit † de reſeruatis principis Roſenthal *in tractat.*
feud. part. 1. c. 5. concluſ. 5. fol. 151. Plura ad §§. horum mate-
riam vide apud Cacheran. *deciſ. 12. num. 9.* Verall. *deciſ.*
72. num. 1. part. 2. Brunot. à Sule *in locu vocab. appellatio.*
num. 1. fol. 67.

§. Cui conſentaneum.

14 Diſpoſita in † cauſa appellationis habent locum in
cauſa ſupplicationis interpoſitæ à præfecto prætorio.
15 Saly. Quando alioquin † ſublato remedio appellatio-
nis locus adhuc ſit ſupplicationis beneficio, & quādo
16 vicem † appellationis habeat, Iſernia *ad conſtit. Sicilia in*
proœm. col. 6. lin. 62. Et quod prohibita appellatione lo-
cus ſit ſupplicationi ac querelæ. vide Achili. Perſonal.
in tract. de heredit. adipiſcen num. 349 fol. 287. Daniel Mol-
17 ler *in ſemeſtrib. lib. 1. cap. 38.* De ſupplicationis † & appel-
lationis differentiis. vide Iaſon. *ad l. qua ſupplicatio. C. de*
precib. Imperat. offerend.

§. Sin autem partes.

18 Iuri appellandi † partes mutuo pacto renūciare, fa-
talia item ex cōuentione reſtringere poſſunt *hoc §.* Sa-
lycet. *n. 6. & 7.* vbi ad dubia reſpondet. Bald. *ad hunc §.*
19 *n. 4.* An † procurator & prælatus poſſit. idem Bald. pro
negatiua *hoc §. n. 4. & 5.* Mynſ. *obſ. Cam. 14. cen. 1.* Surd. *con-*
ſil. 2. nu. 28. & 29. Andr. Knichen *in comment. de Sax. non*
prouocator. iure, verb. ius c. 2. à n. 75. ad 89. fol. 335. 336. Num
per ſtatutum tollatur quoad partes: defendit Gail. ad
iudicium Cam. *lib. 1. obſ. 135. n. 12.*

Quando prouocare non eſt neceſſe.

TITVLVS LXIV.

AD Rubricam, tit. & materiam vide Odofred. Bu-
trig. Cyn. Bart. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Balb.
Fichar. Bonacoſſ. Graſſ. Kirchou. Vezin. Capram, Sua-
rets *in ſyntagm. comm. opin. lib. 7. tit. 23.* Mathefilan. Anto.
Gabriel Roman. *in com. concluſ. rubric. de ſentent. lib. 2. con-*
cluſ. 7. Menoch. *de arbitrar. iudic. lib. 1. q. 52.*

L. Latam ſententiam 1.

1 *Appellatio à ſententia, quæ in rem iudicatam tranſiit, non*
admittitur.

COntra ſententiam † quæ in rem iudicatam trāſiit 1
vlterior cognitio non admittitur, & appellatio à
tali ſententia non recipitur. Bartol. Bald. & Salyc. Alex.
Pariſ. & Schard. *in addit. ad Bart. hoc textu.* Crauett. *conſil.*
103. nu. 4. Decius *conſ. 295. nu. 14.* Vaſq. *in illuſtr. controuerſ.*
c. 35. Panormit. *conſ. 92. p. 1.* Oldrad. *conſ. 106.*

L. Si cum inter. 2.

1 *Sententia contra manifeſtam iuris diſpoſitionem lata nulla*
eſt.

SEntentia † lata contra legis aut conſtitutionis teno- 1
rem eſt ipſo iure nulla. Bart. Bald. Salyc. & Caſtrenſ.
Iaſon *ad l. certi. in princ. n. 20. ſi certum petat.* Alexan. *conſil.*
79. in vlt. colum. vol. 2. Roman. *ſingul. 46.* Alphan. *in repor-*
tat. num. 18. fol. 6. Alexand. *in addit. ad Bart. hoc text.*

L. Si vt proponis 3.

1 *Electio ad muner cauſa præiudiciali impeditur.*

CAuſa præiudicialis † impedit electionem ad mu- 1
nera. Suſpenſo genere, quælibet eius ſpecies ſuſ-
penditur. Bart. Bald. Salycet. & Caſtrenſ. De præiudi-
cialibus cauſis. vide Hotom. Schneidvvin. & Weſen-
bec. *ad § præiudiciales. Inſtitut. de action.*

L. Cum magiſtratus 4.

1 *Sententia ab vno cæteris abſentibus lata appellatione non*
indiget.

SEntentia † pluribus delegata ab vno, abſentibus a- 1
liis, lata, nulla eſt, & appellatio à tali non eſt neceſſa-
ria. Bart. Bald. & Salyc. Flamin. Chartar. *deciſ. executiu.*
60. n. 4. Socin. *reg. 440.* vbi limitation. aliquot ad hanc
concluſionem congeſſit.

L. Certa ratione 5.

1 *Sententia à iudice terminos iuriſdictionis excedente lata*
appellationem non deſiderat.

VBi iudex † excedit terminos & fines imponendæ 1
mulctæ ſentētia nulla appellatione indiget. Iudex
excedens terminos iuriſdictionis nulliter pronūciat,
& huiuſmodi ſententia per appellationem reſcinden-
da non eſt. Propter appellationem annullatur impoſi-
tio mulctæ vltra iuriſdictionem. Bartol. Bald. Salyc. &
Caſtr. Bart. *conſ. 159.* incip. *viſa.* Iob. And. *ad cap. quoniam.*
contra, de probat. Barbat. & Schard. ad Bart. *hoc text.*

L. Cum non ex eo 6.

1 *Sententia à iudice delegato lata quando non valeat.*

SEntentia † lata per iudicem delegatum extra tem- 1
pus commiſſionis non valet. Bald. Salyc. & Caſt. *l.*
ſi vt proponis, iunct. Bart. *ſupra, quomod. & quand. iudex. l. 2.*
§. 2. ff. de iudic.

L. Venales 7.

LAtæ ſententiæ † ob pretium ſolutū vt nullæ, appel- 1
latione non indigent. *hac l.* Bart. Bald. Salyc. & Iaſ.
Bartol. *ad l. ſi per prætorem, § . ait prætor. ff. ex quib. cauſ. maio-*
res. Dd. in l. ſi quis maior. de tranſact. ſupra. Alex. & Puteus
ad Bartol. *hoc textu.* In vtramque partem vide Socin.
reg. 441.

L. Si pater tuus 8.

1 *Decurionum in collegium recipi nequit annis 20. minor.*

MInor ætate vocatus ad decurionatum eſt ſine ap-
pellatione tutus mero iure, præſertim ſi pater
non conſentit. *Bald. & Paul. de Caſtr.* Puer † viginti an-
norum vocem non habet inter decuriones, & ob æta- 1
tem in horum collegium recipi non poteſt. Bald. *hic. &*
ad l. exigendi. de procurat. ſupra.

L. Veteranis 9.

1 *Appellare non tenetur contra immunitatem ad officium vo-*
catus.

Veteranus

1 V*Eteranus* † habens immunitatem vacationis appellare non tenetur, ſi contra immunitatem vocatur ad munus, Bald. & Salyc. *l.2. ſup. de heredib. decurion.* Bart. *ad hanc l.*

L. Omnem 10.

1 *Appellare quatenus non liceat ob omiſſam expenſarum condemnationem.*
2 *Executor in ſententia omiſſa ſupplere nequit in puncto expenſarum.*
3 *Appellans quatenus appellationi renunciare nequeat.*
4 *Appellatio à taxatione expenſarum num licita.*

1 SI victus appellationem † proſequitur, victor nõ poteſt appellare propter condemnationem expenſarum omiſſam, ſed iudex pro eo iudicare debet *h. l.* Bart.
2 Bald. & Salycet. Executor id quod in ſententia † omiſſum eſt in puncto expenſarum ſupplere nequit. Bald. *ad hãc*
3 *l. n.2.* Appellans inuito appellato † renunciare appellationi nequit. Bald. *ad hanc l. n.3.* Bart. *ad l. ſi quis in libello, ℥. de appellat.* Cœpol. *conſ. crim. 12.* incip. *ſuper expenſis.* Rota *deciſ. 353.* incip. *ſi auditor. in nouis.* Felyn. *ad c. ſignifica. col. 1. de except.* Lanfranc. *de expenſ. col. 4. n. 15. vol. 8. tract. tracta.* Alphan. *in reportat. 534. fol. 147.* Borgnin. Caualc. *in deciſ.*
4 *parte 1. tit. de iudic. deciſ. 15.* De appellatione † à taxatione expenſarum *l. ab executore*, iunct. remiſſ. *ff. de appellat.* Panorm. *ad c. cum Ioannes, col. vlt. de fide inſtrum.* Alex. & Puteus ad Bart. *hoc textu.*

Quorum appellationes non recipiantur.

TITVLVS LXV.

AD Rubricam, Titulum, & materiam vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Ang. Caſtrenſ. Salycet. Lanfranc. Balb. Viuium, Fichard. Bonacoſſ. Graſſ. Kirchou. Chærian. Bellacomb. *in ſyntag. com. opin. lib. 7. tit. 24.* Mathesilan. *ad hunc tit.* Matth. de Affl. *&* *deciſ. 261.* Arnol. à Reyget *in theſaur. iuris. lit. A. tit.* incip. *quibus. nu. 237. fol. 74.*

L. Eius qui 1.

1 *Contumax verus non appellat.*

1 V*Erus* † contumax non appellat. Bart. Bald. & Salycet. *ad hanc l.* Felyn. *ad c. P. & G. de offic. delegat. extra.* Boer. *deciſ. 255.* Grat. *conſ. 100. lib. 1.* Tiraq. *de primogen. q. 17. n. 1.* Alios decem caſus, quorum intuitu prohibita eſt appellatio, vide *in prax. Papienſ. in forma appellationis à ſententia definitiua col. 3.* Roman. *conſ. 248.* Rotam *deciſ. 674. 707. 747. 806. in antiq.* Alphan. *in reportat. n. 513. fol. 142.*

L. Obſeruare 2.

1 *Appellare nequit immanis criminis propria confeſſione conuictus.*

1 PRopter immanitatem † criminis conuictus & confeſſus non appellat. Salyc. Bald. & Bart. Alex. & Puteus ad Bart. *hoc tex.* Duen. *reg. 156.* Viu. Capra, Fichard. Bonacoſſ. *in ſyntag. com. opin. lib. 7. tit. 24. à n. 4. ad 9. f. 320. & 321.* Hieron. de Laurent. *deciſ. Auinionenſ. 60. n. 2.* Pro intellectu legis vide Vaſq. *in illuſtr. controuerſ. antiq. c. 41. n. 15.* Andr. Rauchbar *in miſcell. q. p. 2. c. 8. nu. 32.* Roman. *ſingul. 625.* Ioan. Gutierrets *in tract. de tutelis, parte 3. cap. 8. numero 5.*

L. Nulli officialium 3.

1 *Officialis iudicis quando appellare poſſit, & quando non. n. ſeq.*

1 OFficialis alicuius † iudicis à ſententia contra eum lata ſuper delicto commiſſo in officio per eundem iudicem, ab illo iudice non appellat, ſecus ſi in a-
2 lia cauſa fuit victus. Bart. Ob male geſtum † officium conuictus & condemnatus non appellat: Baldus. *l. nõ dubium. infra, de pœn.* Alexand. in addition. ad Bartolum. *hoc textu.*

§. Abſtinendum 4.

1 *Fiſcali cauſa condemnatus non appellat.*

IN cauſa † fiſcali vel in cauſa principis condemnatus 1
non appellat. Bald. Salyc. & Caſtrenſ. *l. quoniam nonnulli. de appellat. ſupra.* Panorm. *conſ. 31.* Pro intellectu legis, vide Petr. Duen. *reg. 43.* Kirchou. *in ſyntag. com. opin. lib. 7. tit. 24. nu. 21.*

L. Ab excuſatione 5. iunct. §§. ad finem.

1 *Appellari ab executione regulariter nequit.*
2 *Ab executione temere appellantis pœna.*

AB executione † rei iudicatæ non appellatur, niſi 1
executor modum excedat, & tunc appellatione pendente res mobilis ſequeſtratur reddenda victori: Rei vero immobilis ſequeſtrantur fructus. Temere appellantes ab executione † & ſuccumbentes 50. ar- 2
genti libris mulctantur. Bartol. Bald. Salyc. & Caſtrenſ. Socin. *regul. 33.* incip. *appellare.* Guido Papæ *q. 574.* Grat. *conſ. 16. & 109. lib. 2.* Corn. *conſ. 221. lib. 4.* Alphan. *in reportat. num. 173. fol. 53. lat. 2.* Anton. Gabriel Roman. *in com. concluſ. tit. de appellat. lib. 2. concluſ. 4.* Robert. Lancellot. *in tract. de attentat. cap. 12. limit. 53.* Hieron. de Cæuallos *in pract. quæſt. opin. comm. contra commun. quæſt. 190.* Kirchou. *in ſyntag. comm. opin. lib. 7. tit. 24. n. 20.* Pro intellectu vide Andr. Fachin. *lib. 1. controuerſ. c. 74.* Cornazan. *deciſ. 10. n. 28.* Amatis *deciſ. 140.* Quid iure Saxon. quoad huius legis diſpoſitionem ſtatutum exter, nutat Zobel. *in differ. Saxon. p. 4. diff. 3. fol. 594.*

L. Quiſquis 6.

1 *Appellari nequit à decreta teſtamenti apertura.*

NE teſtamenta † aperiantur, vel non ſcriptus hæres 1
in poſſeſſionem mittatur, non appellatur, & punitur tam appellans quam deferens appellationi. Bart. Bald. & Salycet. Bald. *ad l. 2. ℥. de teſtam.* Hieron. de Laurent. *deciſ. Auinionenſ. 73. n. 1.*

L. Ante ſententiæ 7.

1 *Appellari nequit ab interlocutoria.*
2 *Appellatio à quibus interlocutoriis licita ſit.*
3 *Appellatio à grauamine extraiudiciali quatenus licita.*
4 *Sententia interlocutoria quando vim definitiuæ habeat.*

ANte definitiuã † & quidem ab interlocutoria nõ 1
appellatur regulariter. Bart. Bald. & Salyc. A quibus interlocutoriis † econuerſo licitũ ſit appellare: vi- 2
de Bart. *ad l. 2. de appell. recip. l. intra vtile. ff. de minor.* Quatenus iure Canonico licitum ſit appellare ab interlocutoria. vide *c. vt debitus.* iunct. Decio *notab. 4. de appellat.* Guid. Pap. *q. 436.* Mynſing. *in obſ. Imp. Cam. cent. 4. cap. 43.* Bellacomb. *in ſyntag. comm. opin. lib. 7. tit. 24. n. 24.* De appellatione † à grauamine extraiudiciali. Gail. *in pr. obſ.* 3
lib. 1. c. 120. n. 2. Quãdo in poſſeſſorio admittatur, idem *lib. 1. obſ. 7. nu. 7.* De ſententia interlocutoria appellabili: Gail. *in pract. Cam. obſ. lib. 1. cap. 129.* Quomodo interponenda *cap. 30. n. 1.* iuſtificanda *n. 3.* Quæ interlocutoriæ † vim definitiuarũ habeant. idem *lib. 1. obſ. 130. nu. 6.* 4
Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem obſeruetur. vide Reinhart. *in differ. Saxon. 36. p. 4.* Zobel. *part. 1. differ. 41. fol. 183.* in edit. Franciſc. Romani.

L. Et publicarum 8.

1 *Debiti publici nomine conuictus non appellat.*

PVblicus † debitor manifeſte conuictus non appel- 1
lat. Bartol. Bald. *l. 4. hoc tit. ſupra.* Salycet. *ad hanc leg. l. quoniam nonnulli. de appellat. ſupra.*

Si pendente appellatione mors interue-nerit.

TITVLVS LXVI.

AD Rubricam, Titulum, & materiam vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Ang. Caſtrenſ. Salycet. Bonacoſſ. & Fichard. *in ſyntagm. com. opin. lib. 7. tit. 26 fol. 323.*

L. Etiam 1.

1 *Inſtantia appellationis ad hæredes tranſit.*
2 *Inſtantia quatenus ad ſucceſſorem ſingularem tranſeat.*

1 INſtantia cauſæ † appellationis träſit ad hæredes. Ca-
ſtrenſ. & Bartol. *hic, & ad l. ſi cum hominem, ff. de fideiuſſor.*
Matheſilao. *ad hanc leg.* Tremola ad praxin Bonacurſo,
2 *fol. 541. num. 85.* Socin. *reg. 227.* Quateous lite mota † ad
ſucceſſorem ſingularem deſcendat ac deuoluatur, vide
pro affirmatiua Ludolph Schrader. *conſ. 1. n. 381.*

L. Eius qui 2.

1 *Annotati bona ad hæredem non ad fiſcum pertinent.*

1 REquiſitus † & annotatus ſi appellauerit, eo mortuo pendente appellatione bona tranſeunt ad hæredem non ad fiſcum. Bart. Bald. Salyc. & Caſtren. Suareis *in theſau. recept. ar. ſentent. verſ. appellatione. n. 228.* Bonacoſſ. *in ſyntagm. com. opin. lib. 7. tit. 26. n. 1. fol. 323.*

L. Si is qui 3.

1 *Morte appellantis bonorum ademptio non perimitur.*

1 EXpreſſa bonorum † ademptio morte appellantis non perimitur. Ea tio ſta per mortem pœna capitali, appellatione pendente, non extinguitur bonorum confiſcatio expreſſa, ſed demum tacita. Bartol. Bald. & Salyc. *l. 1. & l. fin. ꝟ. ſi reus vel accuſat. mortuus fuerit.*

L. Si pater 4.

1 *Morte cauſa bonoru & officii finitur.*

1 CAuſa † appellationis ſuper muneribus perſonalibus morte finitur. Cauſa honoris vel officii morte finitur. Bart. Bald. & Salyc. Medices *in tractat. mors omnia ſoluit. vocab. cauſa, honor.*

L. Quamuis ancilla 5.

1 *Acceſſorium principali extincto quatenus maneat.*

1 LIcet moriatur † ancilla pet ta cum peculio, durat tamen cauſa appellationis propter peculium. Caſtrenſ. Ex incto principali durat acceſſorium quatenus in litem eſt deductum. Bald. *l. vtiq. ff. de rei vindic.*

L. Si vnus 6.

1 *Appellante mortuo quantum temporis hæredi illius ad proſecutionem appellationis concedatur.*

VLtra tempus ſuccedentibus conceſſum mortuo
auctore intra annum deliberandi hæres vltra tē-
pus cōſtitutum quatuor habet menſes. Bart. Hæres ha-
1 bet † quatuor menſes plus quam defunctus ad proſe-
quendum appellationem, qui currunt poſt aditam hę-
reditatem. Bald. *l. curatoris. ſupra, de iure deliber.*

De his qui per metum iudicis non appellarunt.

TITVLVS LXVII.

AD Rubric. tit. & materiam vide Odofred. Butrig. Cyn. Bart. Bald. Ang. Caſtrenſ. Salyc. Matheſilan. Bartol. *ad l. ſi qui ſeparatim ff. de appellat.*

L. Si contra 1.

1 *Principis in curia nulla metus præſumptio eſt.*
2 *Metus iuſtus quomodo probetur.*

1 IN curia principis † ceſſat præſumptio iuſti timoris.
2 Bart. Caſtrenſ. & Salyc. De iuſti † metus probationibus vide Speculat. *in tit. quod met. cauſ.* Maſcard. *in tr. de probat. concluſ. 1054. nu. 1.* Ad materiam textus, vide Oldrad. *conſ. 251.* incip. *nos.* Iaſon. *conſ. 72.* incip. *in cauſa p. 1.*

L. His qui tempore 2.

1 *Metus iuſtus non vanus prodeſt.*

FOrmido vana † non prodeſt. Iuſtus metus opera- 1
tur vt proteſtatio facta intra tempus appellādi, ha-
beat vim appellationis. Bald. Ludou. Roman. *conſ. 433.*
incip. *quoad.* Zabarel. *conſ. 137.* incip. *ad primum.* Schard.
& Alexand. ad Bartol. *hoc text.*

Si vnus ex pluribus appellauerit.

TITVLVS LXVIII.

AD Rubr. tit. & materiam vide Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Bellacomb. & Balb. *in ſyntagm. com. opin. lib. 7. tit. 25.* Matheſilan. *ad hanc rubric.*

L. Si iudici 1.

1 *Appellatio vnius quando cæteris proſit.*
2 *Reſtitutio minoris maiori non prodeſt.*

VBi eſt defenſio communis & eadem ratio vincen-
di, appellatio † vnius omnibus prodeſt, ſed reſti- 1
tutio minoris non ſuffragatur maiori. Bald. Bart. Ca- 2
ſtrenſ. Boer. *deciſ. 57. n. 3.* Bart *ad l. ſi ſententia. ff. de appellat.*
idem *ad l. 2. C. de conſortib. eiuſd. litis.* Oldrad. *conſ. 255.* in-
cip. *contra* Roman. *conſ. 195.* incip. *in caſu.* Alex. Schard.
Puteus *in addit. ad Bart. hoc textu.*

L. Si in vna 2.

1 *Appellatio conſorti conducens ad reſtitut. beneficium non extenditur.*

APpellatio † quæ prodeſt conſorti non extenditur 1
ad reſtitutionis beneficium. *hac l.* Bart. Rebuff. in
proœm. conſtitut. Gallicar. gl. 5. num. 98.

Si de momentanea poſſeſsione fuerit appellatum.

TITVLVS LXIX.

AD Rubric. tit. & materiam, vide Butrig. Odofred. Cyn. Bart. Bald Ang. Caſtrenſ. Salyc. Cæſar. Contard. Kirchou. Socio. Graſſ. Viuium, Villalob. Suarets, Vezin *in ſyntagm. comm. opin. libr. 7. tit. 27. fol. 325. & 326.* Matheſilan.

L. Cum de 1.

1 *Appellatio à ſententia in poſſeſſorio lata quatenus licita.*

SEntentia † lata in poſſeſſorio, etiam appellatione in- 1
terpoſita ſtatim ſortitur effectū, ita tamen poſſeſſio reformatur, vt quæſtio proprietatis integra ſeruetur. Bart Bald. Salyc. & Caſtrenſ. Socin. *reg. 32.* Alex. Barbat. Schard. ad Bart *hoc text.* Grat. *conſ. 16. lib. 2.* Matth. de Afflict. *deciſ. 269.* Tiraq. *in tr. de mort. declarat. 6.* Cacheran. *deciſ. 25. n. 7.* Alphan *in reportat. n. 172.* Duen. *reg. 44* Franciſc. Perſonal. *in miſcell. q. c. 5.* Cuiac. *lib. 1. obſ. c. 20.* Ioſeph. Ludou. *deciſ. Peruſ. 20.* Robert. Lancellot. *in tr. de attent. c. 12. lim. 25.* Vincen. de Franch. *deciſ. 288.* Io. Meichſner *in deciſ. Camer tom. 3. deciſ. 16 ſ. 6.* Pro interpretatione legis vide Hieron. de Cæuall. *in pract. q. opin. comm. contra commun. lib. 1. q. 15.* Vaſq *in illuſtr. controu. nouis. lib. 2. c. 40.*

Ne liceat in vna eademque cauſa tertio prouocare, vel poſt duas ſententias iudicum, quas diffinitio præfectorum roborauit, eas retractare.

TITVLVS LXX.

1 AD Rubricam, Titulum, & materiam vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Ang. Caſtrenſ. Salyc. Lanfranc. Balb. Fichard. *in ſyntag. com. opin. lib. 7. t. 28.*

L. Si quis in quacunque 1.

1 *Appellari à ſententia trina cõformi nequit, ſecus in Camerâ.*

1 SVccumbens † in duplici appellationis inſtantia tertio prouocare non poteſt. Item iudicis recuſatio nõ refertur ad numerum appellationum Bart. Bald. Salycet. & Caſtrenſ. *c. dilectus de appellat. extra.* Alex. & Put. ad Bart. *hoc tex.* Anton. Teſſaur. & Blaſ. Florets Diatz *deciſ. Pedemont.* 112. Duen. *reg.* 50. Diatz *reg.* 719. Crauet. *conſil.* 183. Afflict. *deciſ.* 362. Anton. Gabr. Roman. *in com. concl. tit. de execut. rei iudicat. concluſ.* 1. Quatenus ius Canonicũ quoad prohibitionem appellationis à tribus ſententiis cum iure ciuili concordet: vide *element. vt calumniæ. de re iudic.* Lanfranc. Balb. *deciſ.* 471. Limitationes ad huius textus concluſionem vide *in ſyntag. com. opin. lib. 7. tit. 28. n. 1.* Inprimis, quod in Cam. Imperiali huius tituli diſ-
2 poſitio † non attendatur: notat Gail. *in pract. obſer. lib. 1. c. 72. n. 3. & 4.* Mynſing. *in obſ. Cam. cent. 1. obſ. 15.* Wurmſer *in obſ. Cam. lib. 1. tit. 24. de appellat. obſ. 25.* Ordnat. Cam. Imper. *p. 2. tit. 28. & 29.* Præiudicia Imp. Cam. *vocab. appellatio in genere. fol.* 18.

Qui bonis cedere poſſint.

TITVLVS LXXI.

AD Rubricam. tit. & materiam, vide Odofred. Butrigar. Cyn. Bartol. Bald. Ang. & Caſtrenſ. Salycet. Albert. Brun. *in ſpeciali tract. de bonor. ceſſion.* Couarruu. *in var. reſolu. lib. 2. c. 1.* Syntagm. iuris Tboloſan. *lib. 22. c. 8. 9. 11. n. 15* Viuium, Captam, Bellacomb. Suaretz, Donat. à Fina, Fichard. Villalob. Vezin. Bonacoſſ. Balb. Kircho. Turzan. Fichard *in ſyntagm. com. opin. lib. 7. tit. 29.* Brun. à Sole *in locis commun. ſub vocab ceſſio. fol.* 164. Peck. *in tr. de iure ſiſtend. c. 5. n. 16.* Socin. *reg.* 65. Peregrin. Iannio, *in tr. de citat. real. lib. 2. c. 2. fol. 461. & 462.* Buriat. *libr. 1. conſ.* 51. Ioſeph. Lodon. *comm. concluſ.* 4. Papam *ad conſuetud. Burbon. §. 71. fol.* 95. Menoch. *conſ. 373. lib.* 4. Amatis *deciſ. prouinciæ Marchiæ* 93. De ceſſione actionum Iacob. de Aren. *tom. 3. tract. tract. p. 2. fol.* 74. Ioan. de Graſſ. *tom. 3. tr. tractat. p. 2. fol.* 72. Caſpar Goilhelm. Scipion. *deciſ Imp. Cam.* 2.

L. Qui bonis 1.

1 *Ceſſio bonorum à carceris ſqualore liberat.*

1 CEſſio bonorum † debitorem à carceris ſqualore non à debito liberat. Bartol. & Caſtrenſ. itẽ Bald. Matth. de Afflict. *deciſ.* 378. Socin. *conſ. 204. lib.* 2. Alciat. *lib. 2. parerg. c.* 47. Alpban. *in reportat. n.* 426. Alexand. & Schard. in addit. ad Bart. *hoc text.* Roman. *ſing.* 565. Ant. Teſſaur. & Blaſ. Florets Diats *deciſ. Pedemont.* 36. Donat. à Fina *alleg. ſynt. cap. n. 30. fol. 328. col.* 2. Quid iure Saxon. quoad hanc leg. ſit cantum, vide Reinhart *in p. 6. differ.* 55. in edit. Romani. *fol.* 312.

L. Si quantitate 2.

1 *Pœnitentia rem pro derelicta habenti quandiu ſalutaris ſit.*
2 *Temeritas quænam toleranda.*

1 HAbẽs † rem pro derelicta re integra pœnitere po-
teſt. Debitum ſoluenti non pꝛiudicat ceſſio bono
2 rum. Temeritas † nemini nocens toleranda. Bald. Sol-
uere qui poteſt, bonorum ceſſionem reuocat, *l. 3. & 5. ff. hoc tit. l. 8. C. de diſtract. pignor.*

L. Si pater 3.

1 *Ceſſio bonorum in cauſa ciuili admittitur.*

1 FIlius emancipatus pro patre damnari non poteſt.
Bald. Propter debitum contractum † in ciuili officio admittitur ceſſio, quę bonis filii cedentis non præiudicat. Barbat. ad Bartol. *hoc text.* Officium iudicis implorat, qui pro debito alterius grauamen metuit. Bald. Vincent. de Franch. *deciſ.* 156. Pro intellectu legis, vide Lodouic. Molin. *de primogen. Hiſpan. lib. 1. c. 15. n. 11.*

L. Legis Iuliæ 4.

1 *Bona in cedentis ad quem pertineant.*

BOna cedentis † bonis non conceduntur occupan- 1
tibus propria auctoritate, ſine iudicis permiſſione.
Bart. Bald. Salycet. Alciat. *lib. 2. parerg. c. 4.* Beat. *in tract. de debitore inope. l. extat, iunct. temiſſ. ff. quod met. cauſ.*

L. Propter 5.

1 *Ceſſio bonorum à muneribus publicis non liberat.*
2 *Ceſſio bonorum in fraudem collectarum fieri non permittitur.*

CEſſio bonorum † non liberat ab oneribus vel mu- 1
neribus publicis pro portionib. quibus afficiũtur
bona. Bart. Subditi † volẽtes cedere bonis vt collectas 2
euitent, ad ceſſionem non ſunt admittendi. Bald. *l. quidam ignauia.* iuncto Iacob. Rebuff. & Celſ. Hugo. *C. de decurion.* Viciſſim quando debitor fiſci, communitatis & vniuerſitatis ad bonorum ceſſionem admittatur, propter onera publica autem ceſſio ſit prohibita: notat Lanfranc. Balb. *deciſ.* 187.

L. In omni 6.

1 *Ceſſio bonorum ſine verborum ſolennitate fieri poteſt.*

CEſſio † bonorum fieri poteſt ſolo verbo & ſine 1
verborum ſolennitate. Caſtrenſ. *l. 1. & l. vlt. ff. hoc tit.* Forner. *lib. 2. ſelect. c.* 27.

L. Cum & 7.

1 *Cedere bonis filiusfa. quatenus poſſit.*
2 *Cedere bonis quinam poſſint.*

FIliusfamilias † ſiue habeat caſtrenſe peculium ſiue
non, bonis cedere poteſt. Bart. Bald. & Salycet. De 1
perſonis habilibus † ad ceſſionem faciendam. Ioan. de
Graſſ. *in tr. de ceſſion. §. 2.* Matth. Coler. *in tr. de proceſſ. execution. p. 2. c. 2. n. 49. fol.* 432. 2

L. Cum ſolito more 8. iunctis §§. ad finem.

1 *Creditorum maior pars debitori ceſſionem concedere poteſt.*
2 *Ceſſio bonorum flebile eſt remedium.*

ELectio eſt † apud creditores an dare dilationem
debitori, vel ceſſionem admittere velint. Item 1
creditorib. pro cumulo debiti interdum numero pluribus licitum eſt eligere, diſſentientibus paucioribus. Inter creditores pares in debitis numero & debiti quantitate benignior ſententia præualet. Maior pars poteſt diſponere de iuribus ſingulorum ac paucio-
rum. Ceſſio † bonorum flebile ac miſerabile eſt re-
medium. Alternatiua inter beneficia defert electionẽ 2
ipſi beneficiato. Bartol. Bald. & Salycet. Felyn. *ad c. ſi diligenti. n. 4. de foro competen.* Roman. *conſ.* 439. Alban. & Alex. ad Bart. *hoc tex.* Duen. *reg.* 294. Roman. *ſingul.* 100. Afflict. *deciſ.* 288. In vtramque partem vide pro huius tex. concluſionibus, Vincent. de Franch. *deciſ. 82. n. 2. deciſ.* 251. Brun. *in tract. de ceſſ. bonor. part.* 22. Benuenut. Stracham *in tract. de decoctoribus parte 6. tit. de pactis. num.* 5. Iohann. Meichſner *tom. 3. deciſ. Camer. 21. num. 2. fol.* 801. Marquard. Freher. *in tract. de fama lib. 3. c.* 20.

De bonis auctoritate iudicis poſſidendis ſeu venundandis, & de ſeparationibus bonorum.

TITVLVS LXXII.

AD Rubric.tit.& materiam, vide Odofred. Butrig. Cyn. Bart. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Villalob. Fichard. Donat. à Fina, Bellacomb. Chærian. Viui. Vezin. Bonacoſſ. Fichard. Suaretz *in ſyntag. comm. opin. lib. 7. tit. 30.* Maibeſilan. *ad hunc tit.*

L. In bonis. 1.

1 *Legatarii defuncti hæredis legatariis præferuntur.*

1 QVi debent habere † legata à defuncti hærede, præferuntur illis quibus ipſe hæres legauit. Bart. Defuncti hæredes legatariis præferuntur. Bald. Cuman. *conſ. 76.* incip. *filius.* Fulgoſ. *conſ. 32.* incip. *ex facto.* Schard. ad Bartol. *hoc text.*

L. Eſt iuriſdictionis 2.
iuncto §. Præoptabis.

1 *Creditoribus defuncti beneficium ſeparationis conceditur.*

1 CReditores defuncti † habẽt beneficiũ ſeparationis contra creditores hæredis, vt facta ſeparatione bonorum præferantur in bonis defuncti creditorib. hæreditariis. Bald. & Salycet. item Butrig. *l. 1. §. 1. ff de ſeparat.* Conueniens aliquem huius fideiu non ſequitur. Ex neceſſitate litigans aduerſarium non approbat. Bald. *ad hanc l.*

L. Ex contractu 3.

1 *Cedens bonis ob melioris fortunæ conditionem cõueniri poteſt.*

1 QVi ceſſit bonis † ab antecedentibus creditoribus conuenitur, ſi ad pinguiorem peruenerit fortunã. Æquitas tuetur excipientem, ſed excipienti nõ patrocinatur. Bald. Angel. *ad l. item de arbitr.* Bart. *ad l. penul. qui bon. ceder.* Alexan. ad Bart. *hoc textu l. 1. ſupra qui bon. ceder.* Quando etiam cedens bonis cõueniatur facta ceſſione & pendente tempore perueniendi ad meliorem conditionem. Decius *conſ. 102.* Ioſeph. Ludou. *com. concluſ. 4. n. 27. fol. 24.*

L. Inciuile. 4.

1 *Pignoris ad venditionem creditor debitorem cogere nequit.*

INter creditores plures vnus cogi non poteſt, vt bona ſuſcipiat & cæteris creditoribus ſoluat, *hac l.* Bart.
1 Bald. & Salyc. Creditor non poteſt † cogere debitorẽ ad vendendum pignus, ſed ad exhibendum vt debitor vendat inſtare valide poteſt. Bald. *l. theſaurus. ad exhiben. l. 5. ff. de pignor. act. l. 2. §. 3. de curator. bonis dand.* Matth. Coler. *de proceſſ. execut. c. 9. n. 19. p. 3.*

L. Si bona 5.

1 *Creditores in poſſeſſionem bonorum hæredes non habentis mittuntur.*

SI bona vacantia non deferuntur creditores in bonorum poſſeſſionem mittuntur. Mortuus vbi non
1 habet † hæredes creditores in poſſeſſionem mittuntur. Bartol. Bald. & Salycet. *l. 4. ff hoc tit.*

L. Pro debito. 6.

1 *Creditores hypothecarii chirographariis potiores ſunt.*

1 CReditores † hypothecarii in immiſſione in bona præferuntur chirographariis. Bald. Bart. & Salyc. Quatenus chirographariis in ſorte non vero in vſuris præferantur. vide Colet. *de proceſſ. executiu. part. 1. cap. 10. num. 94.*

L. Si vxor tua. 7.
§. Sin autem.

1 *Confuſio crediti pro portione hæreditaria fit.*

VBi creditor † ſuccedit debitori pro parte extinguitur actio, pro reſiduo autem poſſunt hæredes conueniri. Bart. Bald. & Salyc. Ioan. Zanger *in tractat. de except. part. 3. titu. de exception. confuſionis num. 2.* Petr. Surd. *deciſ. 90. n. 2.* 1

L. In poſſeſſionem. 8.

1 *Miſſio ex primo decreto nec præſcriptionem nec dominii acquiſitionem tribuit.*

REi ſeruandæ † cauſa in poſſeſſionem miſſi, vel miſſi ex primo decreto non præſcribunt nec dominium acquirunt. Bart. Bald. & Salyc. *ad hac l.* Villalob. & Donat. à Fina *in ſyntag. com. opin. lib. 7. tit. 30. à nu. 1. ad 6.* Matth. Coler. *in tr. de proceſſ. executiu. p. 1. c. 1. n. 4. & 46. 52. & p. 3. c. 8. n. 29.* Et quatenus miſſus in poſſeſſionem ante alios creditores per hoc non acquirat ius prælationis, idem Coler. *p. 3. alleg. tract. c. 11. n. 81.* 1

L. Cum proponas 9.

1 *Miſſio in bona contra debitorem latitantem decernitur.*

COntra † debitorem latitantem proceditur ad immiſſionem in bona. Bart. & Bald. Hieron. de Cæuall. *in pract. quæſt. opin. com. contra commu. quæſt. 60.* 1

Authen. Ei qui iurat.
§. Si vere.
§. Quod ſi.

1 *Periurus cauſa amiſſione non mulctatur.*
2 *Miſſio in poſſeſſionem quomodo fiat.*

PEriurus non † perdit cauſam, ſed in hoc grauatur quod committitur iuratoriæ cautioni. Iudex ordinarius habet poteſtatem citandi. Poſſeſſionem quis nõ recuperat niſi refectis impenſis. Miſſio † in poſſeſſionem fit ſecundum menſuram debiti liquidati. Bart. *hic. & ad l. 1. ff. ex quib. cauſ. in poſſeſſ. eat.* De miſſione in poſſeſſionem ad debiti quãtitatem & menſuram *l. ſi finita. §. Iulianus. de damn. infect. l. ſi quis emptionis. §. ſed ſi quis. C. de præſcript. 30. annor.* Ludou. Roman. *ſingul. 411.* Matth. Coler. *de proceſſ. executiu. p. 1. c. 2. n. 12.* Quid iure Saxon. quoad huius legis diſpoſitionem ſtatutum reperiatur vide Fachſ. *differ. 39.* Zobel. *parte 1. differ. 16.* in edit. Franciſc. Romani. *fol. 101.* 1 2

L. Cum apud 10.
ad §. Sin autem.

1 *Miſſio in poſſeſſionem bonorum vni creditori facta cæteris omnibus prodeſt.*

VNus ex creditoribus † ſi mittitur in poſſeſſionem ex primo decreto, huius miſſio prodeſt omnibus aliis creditoribus intra biennium venientibus & debitum refectione expenſarum probantibus, Bartolus, Bald. & Salycet. Petr. Surd. *deciſ. 174. n. 2.* Matth. Coler. *de proceſſ. execut. lib. 1. c. 2. n. 52. f. 33.* 1

§ Sin autem.
iuncto § Vt autem.
§ Apud.

Si miſſus ex primo decreto ad venditionem peruenerit, ſolutionem pro debiti quantitate impetrat, reſiduum autem deponendum, vt creditoribus inſequentibus & debitum probantibus ſatisfiat. Ex pecunia redacta ex venditione facta ex ſecundo decreto debet creditoribus ſatiſfieri, abſque alio proceſſu, facta fide de debito. Bart. *ad hoſce §§.* Vt fraudis ſuſpicio ceſſet de depoſito & venditione fiet illa ſcriptura cum ſolennitate. Bart.

De priuilegio fiſci.

TITVLVS LXXIII.

AD Rubr. tit. & materiam vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bart. Bald. Ang. Caſtrenſ. Salycet. Vezinum, Bonacoſſ.

…uſ.Donat.à Fina,Lanfran. Balb.Villalob. Chæ…a.*in ſyntag.com opin.lib.7.tit.31 fol.*330. Matheſilan. *in repetit.huius tit.*Bartol.Luc. Parmenſ. Martin. Landenſ. & Anton. Peregrin. *in ſpecialibus tractat.de iure & priuileg.fiſci.*

Bona mariti.1.

1 *Vxoris paraphernalia mariti ob dubium hypotheca ſubiecta non ſunt.*

2 *Fiſco quatenus in hypotheca mulier præferatur.*

1 PRopter debita mariti † res vxoris paraphernales non hypothecantur, ſed vxori reſtituuntur. Bald.
2 Mulier in reb. propriis † eſt potior fiſco creditore niſi ex cauſa principali.Bart.*l.in reb.ſ.de iure dotium.* Bart.*ad l.ſatis.C.in quib.cauſ.pign.vel hypoth.*Alexan. & Schard.ad Bart. *hoc textu.*

L.Quumnis ex 2.

1 *Priuilegia æqualia habentes in concurſu iure communi vtuntur.*

1 PRiuilegiis † æqualibus prædìti,ſi concurrunt vtũtur iure communi. Bald. Mulier & fiſcus in tacita hypotheca pari fauore digni ſunt.Bart. Fulgoſ.*conſ.*133. *incip.proponitur.*Anton.Peregrin.*in tract.de iure & priuileg.fiſci lib.7.tit.*3 *n.*24.Brunor.à Sole *in locis comm.vocab. eccleſia.fol.*400.

L.Si cum pecuniam 3.

§.Salua.

1 *Fiſcus omnibus creditoribus hypothecam non habentibus potior.*

VXor ſoluens fiſco pro marito abſque ceſſione non
1 ſuccedit in hypotheca. Fiſcus † præfertur omnibus creditoribus hypothecam non habentibus. Bart. Bald. & Salyc. In tacita hypotheca fiſci veniunt bona debitoris præſentiá ac futura.*l quoties ad fin.*vbi Barbatia *ff.de nouat.*Peregrin.*de iure fiſci lib.6.tit.6.*Roman.*conſil.*111.*incip.viſo.*

L.Si debitor 4.

1 *Fiſci priuilegium quouſque extendatur.*

2 *Generali bonorum obligatione quænam non veniant.*

1 OBligatio † & priuilegium fiſci non extenditur ad vendita antequam contraheretur cum fiſco,Bald.
2 & Salycet.In generali obligatione † bonorum non veniunt bona quæ ante exiuerunt partimonium debitoris Caſtrenſ.Pro intellectu legis vide Ludouic.Peguer. *in quæſt.crim.c.*49.*nu.*1 *fol.*350.

L.Pecunia quam creditor 5.

1 *Fiſcus pecuniam creditori poſteriori ſolutam reuocat.*

1 FIſcus † poteſt reuocare pecuniam alii creditori ſolutam ſine vſuris.Bartol. Fiſcus auferens pecuniam poſteriori creditori, vſuras habere nõ debet.Bald. Pro intellectu legis vide Menoch.*conſ.*25.*n.*17.*lib.*1.

L.Cum patrem 6.

1 *Fiſcus quatenus alienata reuocet.*

1 FIſcus alienata † reuocat per ſuum debitorem conſtituendæ dotis cauſa. Bartol.Bald.& Salyc. Fiſcus præfertur filiæ à patre dotatæ.Bald.*l.fin. quæ in fraud.credit.*Quænam alienata fiſcus reuocet,notant Bonacoſſ. & Donat.à Fina *in ſyntagm.comm.opin. lib.*1.*tit.*31, *num.*2. *&* 3.*fol.*330.

L.Si in re 7.

1 *Fiſci iura quatenus cedi poßint.*

2 *Fiſci priuilegium ceßione transferri poteſt.*

3 *Ceßionarius quando in locum cedentis ſuccedat.*

1 IVdex † poteſt ſoluenti fiſco ex mandato ſuperioris
2 cedere fiſci iura. Priuilegium † fiſci per ceſſionem transferri poteſt.Si ſoluẽs fiſco pro debitore fiſcali impetrat ceſſionem iurium fiſcaliũ, tum ad inſtar fiſci fruitur ceſſionis tituli prærogatiua in ſolutione.Bald.Salycet.& Paul.de Caſtr. Viciſſim quando fiſcus & ſucceſſor eius priuati iuribus fruatur.vide Rebuff.*in tract.nominat.q.*8.*n.*14.Vezin.*in ſyntag.com.opin.lib.*7.*tit.*31.*n.*1.*f.*
330.De ceſſionario † quomodo ſuccedat in locum ce- 3
dentis & huius priuilegiis ac commodis fruatur. Hippolyt.Riminald.*conſ.*9.*n.*13.*lib.*1.*& conſ.*65.*n.*21.*lib.*1. Ioſeph.Ludou. *com.concl* 4.*n.*29.*fol.*24.Oldrad.*conſ.*186.

De priuilegio dotis.

TITVLVS LXXIV.

AD Rubric.tit.& materiam, vide Buttig.Odofred. Cyn.Bart.Bald.Ang.Caſtrenſ.Salyc.Graſſ.Vezin. Bellon. Villalob.Bellacomb. Viuiũ,Kirchou.Suarets, Bonacoſſ.*in ſyntag comm.opin.lib.*7.*tit.*32. Matheſilan.*in ſpecial.repetit.huius textus.*

L.Scire debet 1.

1 *Priuilegium dotis ad hæredem non tranſit.*

PRiuilegium † intuitu perſonæ datum, ad hæredes 1
non tranſit. Priuilegium dotis non tranſit ad hæredem extraneum mulieris.Bart. Bald. & Salyc.Andr. Fachin.*lib.*8.*controuerſ.cap.*82.*&* 85.*l.aſſiduis.* §.*adhæc.qui potior.in pignor.*

De his quæ in fraudem creditorum alienata ſunt.

TITVLVS LXXV.

AD Rubr.tit.& materiam vide Butrigat.Odofred. Cyn.Bartol.Bald.Angel.Caſtrenſ.Salycet.Vezin. Bellacomb. Villalob. Suarets, Viuium, Bonacoſſ. Fichard.Capram *in ſyntag.com.opin.lib.*7.*tit.fin.f.*333.*&*334.

L.Heres 1.

1 *Alienationem ad reuocandam quænam creditori actio competat.*

ALienatis bonis † à debitore in fraudẽ creditorum
ſupereſt poſtea creditori actio perſonalis cõtra de- 1
bitorẽ & reuocatoria contra eũ,in quẽ eſt facta alienatio.Bald. Ad eum,in quem res in fraudem ſunt alienatæ peruenitur demũ bonis principalis excuſſis. Bartol. Bald. *ad l.*1.*ſupr.ſi in fraud.patron.* Bart. *ad l.quæro.ff.locati,* Villalob.*in ſyntag.com.opin.lib.*7.*tit.*33.*n.*4.*fol.*332.

L.Si ſucceßione 2.

1 *Dotari à patre filia in præiudicium creditorum nequit.*

PAter non † poteſt dotare filiam in præiudiciũ credi- 1
torum.Bona in dotem data, quæ creditoribus non erant obligatá, non reuocãtur, niſi probentur in fraudem data.Bart.&Salyc.*l.fi.* §.1.*hoc tit.l.*11.*ff.quib.mo.pign.* Donat.à Fina *in ſyntagm.com.opin.lib.*7.*tit.*33.*n.*18.*fol.*333.

L.Si paterna 3.

1 *Filius nihil paternorum bonorum poßidens conueniri nequit.*

FIlius † de bonis paternis nihil poſſidens ſub titulo 1
donationis vel alio à creditoribus paternis non poteſt conueniri.Bald.& Barto. *l.a.*[illegible] *in quib.cauſ.pignus.*

L.Filios 4.

1 *Turpitudinem patris filius allegare nequit.*

2 *Turpitudinem defuncti hæres non alleget.*

FIlio † turpitudinem patris, cuius eſt hæres allegare 1
non licet.Hæres non auditur † allegando turpitu- 2
dinem defuncti.Bald.& Bartol.*hic. & ad l.*1.*ſi in fraudem patron ſupr.*Alex.& Schard.ad Bart. *hoc textu.*Menoch. *conſ.*89.*lib.*1.Grammat.*deciſ.*93.*n.*7.Cacheran.*deciſ.*41.*n.*10.Hieron.Gabriel.125.*n.*6.Pancirola *conſ.*44.*n.*31.

L. Ignoti iuris 5.

1 *Reuocatoriam alienatorum inſtituens quid probare debeat.*

1 Experiens actione† in factum reuocatoria tenetur probare rem fuiſſe in dominio debitoris. In titulo oneroſo requiritur fraus accipientis, ſed in lucratiuo ſolius dantis cum fraudis euentu. Bartol. Bald. & Salyc. *l. ſi vir. ff. de vſucap. pro donat.*

L. Si actu ſolenni 5.

1 *Reuocatoria actio contra quem detur.*

1 Contra creditorem, † qui in fraudem debitoris eſt liberatus datur reuocatoria in quantum facere poteſt, quæ cum actione prima eiuſdem ſit naturæ. Bart. Fraudator re non conſilio, tenetur in quantum facere poſſet, vel dolo fecit, quo minus facere poteſt intra annum vtilem. Bald. *ad hanc l.*

CODICIS LIB. VIII.

De interdictis.

TITVLVS I.

AD Rubr. tit. & materiam vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Bellacomb. Turzan. Fichard. Kirchon. Charian. Viuium, *in ſyntag. com. opin. lib. 8. tit. 1.*

L. Cum proponas 1.

§. Item.

1 *Interdictorum extenſio fieri poteſt.*

1 INterdicta † ne rami arborum noceant, per identitatem rationis extenduntur, ne earum radices noceāt. Interdicta ex mente extenduntur. Bart. Bald. & Salyc. De extenſione interdictorum, ſtatutorum, & ſanctionum, vide *c. generali.* & in illud Cardinal. Zabarell. *de elect. in 6.* Ad materiam textus vide *l. 1.* iuncto Bart. *de arboribus cædend.* Alex. ad Bartol. *hoc textu.*

L. Præſes prouinciæ 2.

1 *Interdicta contra quos decerni non debeant.*

1 INterdicta † contra extraneos & iuriſdictioni interdicentis non ſubiectos minime ſunt edenda aut decernenda. Bart. Bald. & Salyc. *l. 1. §. ſi à non competen. iudic.*

L. Incerti iuris 3.

1 *Poſſeſſorium petitorio præfertur.*

1 POſſeſſorium † & petitorium, ſi coniunctim intentantur, poſſeſſorii cauſa prius determināda eſt. Poſſeſſorium præfertur petitorio cū de vtroq; ſimul eſt actio Bart. Bald. & Salyc. Ioan. Crot. *conſ. 105. num. 4.* Barnab. Cornazan. *deciſ. 106. n. 18.* Camill. Borel *conſ. 41. n. 18.*

L. Si quis quodlibet 4.

1 *In poſſeſſorio ſine ſolennitate eſt procedendum.*

1 INterdictum † proponens in limine iudicii actionē exprimet. In quolibet poſſeſſorio ſine ſolennitate verborum actio & exceptio eſt exprimenda. Bartol. & Salycet. Cuiac. *lib. 5. obſ. 17. & lib. 16. obſ. c. 7.*

Quorum bonorum.

TITVLVS II.

AD Rubric. tit. & materiam, vide Butrig. Odofred. Cyn. Bart. Bald Ang. Caſtrenſ. Salyc. Burſat. *conſil. 49. n. 15.* Syntag. com. opin. *lib. 8. tit. 2.*

L. Hereditatem 1.

§. Quamuis.

1 *Interdictum quorum bonorum cui detur.*

1 BOn: defuncti † ad quem pertinent eorundē poſſeſſionem non habens hoc interdictum intentar. Bart. Butrig. Salycet. Oldrad. *conſ. 18. incip. circa primum.* Matheſilan *ſingular. 2.* Hieron. de Cæuall. *in pract. q. opinion. contra communes quæſt. 177.*

L. Si ex edicto 2.

HAbens bonorum poſſeſſionem, debet intentare hoc interdictum, vt conſtituatur poſſeſſor. Bart. Bald. & Salycet. *ad hanc l.* Decius *conſ. 424. incip. proponitur part. 3.* Schard. ad Bart. *hoc textu.*

L. Conſtat 3.

1 *Dominii exceptio quatenus interdicto adipiſcendæ experientis non obſtet.*

VIr qui tenet bona vxoris, tenetur ea reſtituere con- 1 ſanguineis vxoris. Exceptio dominii † requirē altiorem indaginem, non obſtat agenti interdicto adipiſcendæ poſſeſſionis, ſed debet et per iudicē reſeruari. Bald. Hæreditas conſanguineis liberis non extantibus iure naturæ debita videtur. idem Bald. *ad l. 1. C. de legit. hæred.* Decius *conſ. 424. incip. proponitur.* Schard. ad Bart. *h. text.* Quando hoc ceſſet ti titulus oſtendatur. Burſat. *conſil. 49. n. 15. lib. 1.*

Quorum legatorum.

TITVLVS III.

AD Rubric. tit. & materiam vide Butrig. Odofred. Cyn. Ang. Caſtrenſ. Salycet. & plerosq; allegatos ad eundem tit. in Dig.

L. Heredi.

1 *Legatum propria auctoritate legatarius occupare nequit.*
2 *Interdictum quorum legatorum ad quem finem detur.*

LEgatarius propria †auctoritate ante aditam hæreditatem occupans rem legatam, tenetur eam reſtituere hæredi. Hæres contra legatarium † poſſidentem 1 habet hoc interd ctum, vt poſſeſſionem reſtituat pro 2 detrahenda Falcidia. Bart. Bald. & Salyc. Vincent. Caroc. *deciſ. 21. n. 2.* Brunor. à Sole *in locis commun. vocab. poſſeſ. fol. 489.*

Vnde vi.

TITVLVS IV.

AD Rubric. tit. & materiam vide Butrig. Odofred. Cyn. Bart. Bald. Ang. Caſtrenſ. Salyc. Iai. Syntagm. com. opin. *lib. 8. tit. 3.*

L. Recte poſſidenti 1.

1 *Vim vi repellere licet.*

CVm moderamine † inculpatæ tutelæ licitum eſt 1 ſe tueri contra vim. Vim vi repellere licet pro tuitione defenſione contra violentiam iuuatoris. ſuſtos poſſeſſor ſe defendere poteſt. *hac l.* Bart. Bald. & Salyc. Aretin. *conſ. 34.* Alban. & Alex. in addit. ad Bart. *hoc tex.* Fichar. *in ſyntag com. opin. libr. 8. tit. 3. n. 11. fol. 337.*

L Vi pulſos 2.

1 *Interdictum vnde vi, quatenus aduerſus hæredes competat.*

VIm inferens † de eo quod non accepit, tenetur intra annum vtilem: Hæres autem pro commodi 1 portione, quam ſenſit ex defuncti facto violento. Interdictum hoc annale in hæredes datur quoad ea quæ ad hæredes peruenerunt. Bald. & Bartol. *l. metus in princip.* iunctis remiſſ. *quod met. cauſa.*

L. Auctoritatem 3.

1 *Poſſeſſio violenta principis reſcripto non confirmatur.*
2 *Priuilegia in alterius iniuriam conceſſa non valent.*

Per

1 PEr reſcriptum principis † violenta poſſeſſio oon confirmatur. Bart. Improbo poſſeſſori nõ datur auctoritas retinendi: Bald. & Salyc. Coofirmatiooes improbarũ & illegitimarũ poſſeſſionum non conceduntur, conceſſæ etiam oõ ſubſiſtunt. idẽ Bald. *ad l. 1. in pr. de Carbon. edict.* ⁊ *l. 2. §. 10. ff. ne quid in loco public.* Priuilegia
2 in † alicuius iniuriam conceſſa, non valent. *l. nec avum,* ⁊. *de emancipat. c. licet multum.* iunct. gl. *in verb. reſtitui, de reſtitut. ſpoliator.* Curt. *in tr. feud. p. 2. q. 3. n. 10. & 11.*

L. Si de poſſeſſione 4.

1 *Poſſeſſor violentus criminaliter accuſari & ciuiliter conueniri poteſt.*

1 COntra violentum poſſeſſorem † cõpetit criminale iudicium legis Iuliæ, & ciuile remedium interdicti ad impetrandam poſſeſſionem cum acceſſionib. & fructibus: expellens alium de poſſeſſione poteſt accuſari criminaliter & conueniri ciuiliter hoc interdicto, quo caſu tenetur de fructibus perceptis & percipiendis Bart. idem *ad l. 2. §. hoc edicto, ff. vi bonor. raptor. l. ſi quis ad ſe.* ⁊ *ad l. Iul. de vi.* Salycet. *ad hanc l.*

L. Inuaſor 5.

1 *Poſſeſſionem dolo inuadens, ad quid teneatur.*

1 INuadens † poſſeſſionem dolo tenetur ad pœnam, errore inuadens relaxatione & reſtitutione rei liberatur. Salyc. & Bald. Idem *conſ. 323.* incip. *proponitur part. 2.* Schard. ad Bart. *hoc textu.* Cuiac. *lib. 1. obſ. 20. l. vnic. C. ſi de moment. poſſeſ.* Menoch. *de recuper. poſſ. remed. 7.*

L. Meminerint 6.
§. Sin autem.

1 *Poſſeſſio iniuſta ſententia impetrata nihil prodeſt.*

1 AVctoritate † reſcripti iniuſti vel ſententiæ iniuſtæ poſſeſſionem inuadentes ſuo iure priuantur. Delictum minoris non nocet adminiſtratori. Bart. Bald. & Salyc. Cæſar de Vrſill. *ad deciſ. Matth. de Afflict. 302. nu. 2.* Lapus *allegat.* 101. Decius *conſ. 191. col. fin.* Afflict. *ad conſtit. regni Neapol. p. 1. rub. 25. n. 30.* Felyo. *ad c. de cætero, de re iudic.* Anchoran. *conſ. 133* incip. *ſatis.* Aretin. *ad §. quadrupli. n. 74. in fin. Inſtit. de action.* Alphan. *in reportat. n. 528.*

L. Si quis in tantam 8.

1 *Poſſeſſionem rei ſuæ apud alium conſtitutæ propria auctoritate inuadentis pœna.*

1 POſſeſſionem rei † ſuæ apud alium conſtitutæ inuadens, ea reſtitura dominio eius priuatur. Bart. Bald. & Salycet. Menoch. *de recuper. poſſeſ. remed. 9.* Ioan. Bapt. Plot. *in ſpecial. comment. ſuper hanc l.* Duen. *reg. 67.* Sarmient. *lib. 2. ſelect. c. 13.* Couar. *lib. 3. var. reſolut. c. 16.* Ant. Gabriel Roman. *in comm. concluſ. tit. de acquir. poſſeſſ. concluſ. 1.* Tennin. Rudolph. *in tract. cautel. cautel. 36.* Bertazoll. in conſil. crimin. *conſ. 401. & 402. lib. 2.* Diaz. *reg. 779.* Tiraqu. in *tract. le mort. part. 3. declar. 1. nu. 5.* Alphan. *in report. n. 177.* Paril. Schard. Puteus, Alban. Alexand. ad Bartol. *hoc textu.* Quid iure Saxon. quoad huius legis diſpoſitionem reperiatur ſtatutum vide Zobel. *in differ. Saxon. lib. 4. diff. 15. fol. 631.* in edit. Franciſc. Roman. Matth. Coler. *deciſ. 25.*

Momentaria 8.

1 *Poſſeſſorem contra violentum non ſemper criminaliter ſed interdum ciuiliter agitur.*

1 VIolentia commiſſa † contra poſſeſſorem non ſemper punitur accuſatus lege Iulia, de vi publica vel priuata, ſed aliquãdo ciuiliter agitur per interdictum. In nullius interdicti propoſitione ſubſcriptio vel inſcriptio neceſſaria eſt. Bartol. Bald. & Salyc. *l. penult. C. de accuſat.* Cuiac. *lib. 1. obſeru. c. 20. & lib. 2. c. 31.* Parlador. *rer. quotidianar. c. 9. §. 1.* Delrio *ad hanc l.*

L. Si quando 9.

1 *Poſſeſſorem contra violentum damna & intereſſe iuramento probantur.*

DIfficultas probationis † & odium delinquentis 1
admittunt probationem per iuramentum. Cõtra violentum inuaſorem damna & intereſſe probantur per iuramentum. Bart. Bald. Salyc. & Caſtrenſ. Ioach. Mynſing. *in obſeru. Imper. Cam. cent. 4. obſ. 12.* Ioan. Baptiſt. Plot. *in tr. de in litem iuran. ſub num. variis.* Lanfranc. Balb. *deciſ. 284. & 292.* Ballacomb. Chœrin. Fichard. *in ſyntag. com. opin. lib. 8. tit. 3. à n. 6. ad 11.* Decius *conſ. 591. in fin.* Socin. *reg. 190.* incip. *intereſſe.* Crot. *conſ. 122.* Alphan. *in reportat. n. 38.* Quid iure Saxon. quoad huius legis diſpoſitionem reperiatur ſtatutum, vide Rainhart in diff. iuris Saxon *p. 4. differ. 13.* Zobel *part. 1. diff. 31. fol. 152.*

L. Non abs re 10.
§. Eos.

1 *Detinens alieno nomine ad reſtitutionem tenetur.*

ALieno oomioe † detinens, ad reſtitutiooem cooventus vſque ad ſeoteoriam ſine cauſa non reſti- 1
tuens, damnatur ad reſtitutiooem, & inſuper ad rei æſtimationem. Bald. & Salycet. Bart. Iacob. Menoch. *in tract. de recup. poſſeſſ. remed. 11.*

L. Cum quærebatur 11.
§. Nos.
§. Omnes.
§. His.

1 *Poſſeſſionem alienam tenens ad reſtitutionem tenetur.*

OCcupans poſſeſſionem † vacantem tenetur eam 1
reſtituere domino: quemadmodum tenetur fur & inuaſor. Occupans poſſeſſionem alienam vacantem tenetur ad reſtitutionem intra annos triginta. Bartol. Bald. Salycet. & Caſtrenſ. *ad hanc leg.* Menoch. *de recuper. poſſeſſ. remed. 13.* Couarru. *lib. 3. variar. reſolut. c. 16.* Fachin. *lib. 1. controuerſ. c. 67.* Pro intellectu legis vide Ioan. Bapt. Coſt. *in tr. de facti ſcientia, cent. 2. diſtinct. 10. n. 1. & 5.*

Si per vim vel alio modo abſentis ſit turbata poſſeſſio.

TITVLVS V.

AD Rubric. tit. & materiam vide Odofred. Butrig. Cyn. Bart. Bald. Ang. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Menoch. *de recuper poſſeſſ. remed. 6.*

L. Iudices 1.
§. Sed poſt.

1 *Poſſeſſione ignorans non priuatur.*

ABſens ſpoliatus † ante omnia eſt reſtituendus. I- 1
gnorans poſſeſſione priuari non poteſt. Bart. Baldus, Salycet. Barnab. Cornazan. *deciſ. 103. n. 1.* Menoch. *de recuper. poſſeſ. alleg. remed. 6.* Bald. *conſ. 143. p. 2.* Bart. *conſ. 81.* Oldrad. *conſil. 227.*

L. Nec imperiale 2.

1 *Poſſeſſionem alterius quatenus ingredi non liceat.*

PArte non citata † nemo ex iudicis ſenteotia & prin- 1
cipis reſcripto poſſeſſionẽ alterius inuadet aut turbabit. *hac l. l. meminerint. & l. ſi quis in tantam, tit. praeceden.* Bartol. Baldus, Salycet. & Caſtrenſ. Bartol. *ad l. fin. num. 16. C. de edict. diui Adrian. tollen.* Cacheran. *deciſ. 38. num. 1. 4.* Calderin. *conſ. 4. tit. de dilation. litn.* Roman. *conſ. 347.* incip. *quod ad.* Alphan. *in report. num. 448.* Alexand. *conſil. 5. lib. 2.*

Vti poßidetis.

TITVLVS VI.

AD Rubric. tit. & materiam vltra citatos ad eundem tit. in Dig. vide Buttig. Odofred. Cyn. Ang. Caſtenſ. Salyc. Bellacomb. Vezin. *in ſyntag. com. opin. libr. 8. tit. 4.*

L. Vti poſſidetis 1.

1 *In poſſeſſione quinam tuendus ſit.*

1 IN interdicto vti † poſſidetis ille eſt in poſſeſſione defendēdus qui non poſſidet vi, clam, precario. Intentato petitorio ob ceſſantem ſatiſdationem, poſſeſſio in agentem transfertur. Bald. Pluribus poſſidentibus interdicitur, ne vis fiat Bart. Petr. de Bellapertic. *vol. 8. repetit.* Duaren. *lib. 1. diſput. c. 21.* Robert. *lib. 3. ſentent. iurn. c. 12.* Delrio *ad hanc l.* Ioan. Meichſner *tom. 3. deciſ. Imp. Camer. deciſ. 3. nu. 11.* Anton. Teſſaur. & Blaſ. Florerz Diatz *deciſ. Pedemont.* 206. Pro interpretatione legis vide Andream Fachin. *lib. 8. controuerſ. c. 14.* Quid iure Saxonic. quoad huius legis diſpoſitionem ſtatum m exret, notat Zobel. *in differ. Saxon. part. 4. differ. 16. fol.* 636. in edition. Franciſ. Roman.

De tabulis exhibendis.

TITVLVS VII.

AD Rubric. tit. & materiam vide Buttig. Odofred. Cyn. Bart. Bald. Ang. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac.

L. Si in poteſtate.

1 *Pupilli poſt mortem tabulæ pupillares exhiberi petuntur.*
2 *Interdictum de tabul. exhibendis intra quod tempus detur.*

1 POſt mortem popilli † tabulæ pupillares petuntur exhiberi hoc interdicto. Bart. & Bald. Bart. *ad l. argentarius de eden.* Bald. *ad l. ſi vxorem. ſupr. de condit inſert. l. 3.*
2 *§. 10. ff. hoc tit.* De tempore † intra quod hoc interdictū detur. Robert. *lib. 2. recept. c. 39. & lib. 2. animaduerſ. c. 24.* Cuiac. *lib. 16. obſeru. 28.* Mercator *lib. 2. notab. cap. 24.* Gothofred. *in notis ad hanc l. ſub lit. G.*

De liberis exhibendis.

TITVLVS VIII.

AD Rubricam, tit. & materiam vide Odofred. Butrigar. Cyn. Bart. Bald. Ang. Caſtrenſ. Salyc.

L. Si vt proponis 1.

Filio quatenus hereditatis petitio detur.

1 FIlio cui non refertur † quæſtio ſtatus competit hæreditaris petitio contra poſſidentem bona materna. Si inter patrem & filium eſt controuerſia de poteſtate propter res, hoc interdicto expeditur. Bart. Bald. & Salyc. Sub hac l. mouet Bart. quæſtionem de forma & libello petendorum Caſtrorum. Super hanc quæſtionem vide eundem *ad l. deinde ait. §. hoc autem de tabul. exhibend.*

L. Adi præſidem. 2.

1 *Interdictum de liberis exhibendis contra quem detur.*

1 COntra detinentem filium † alterius competit interdictum de liberis exhibendis & deducendis. Bald. & Salycet. *l. 3. §. 1. & §. ait prætor. ff. de liber. homin. exhibend.*

L. Si ad inſtar 3.

1 *Vxoris ad exhibitionem agi poteſt.*

1 INterdictum de † vxore exhibenda competit contra patrem puellæ, in cuius eſt poteſtate. Ad inſtar interdicti de liberis exhibendis agi poteſt, vt vxor exhibeatur. Bald. Bartol. & Salycet. Bart. *ad l. 1. ff. hoc tit. l. ſi mutta. ſupra, de nupt.* Quando pro vxore & filia exhibenda reſtituendaq; pro mandato ſine clauſula, & qua forma ſupplicetur. vide Symphorem. ſupplicat. Imper. Cam. *tom. 2. part. 3. tit. 5. ſupplic. 18. fol. 121.*

De precario & Saluiano interdicto.

TITVLVS IX.

AD Rubric. tit. & materiam, vide Butrig. Odofred. Cyn. Bart. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Viuium, Bonacoſſ. Kirchou. *in ſyntag. com. opin. lib 8. tit. 5. fol. 338.*

L. Si te. 1.

§. Id enim.

1 *Saluianum interdictum contra quem detur.*

SAluianum interdictum † competit pro rebus tacite hypothecatis contra ipſum colonum & inquilinum. Seruiana autem datur contra quemlibet poſſeſſorem rei obligatæ. Bart. Bald. & Salycet. Neguzant *in tract. de pign. in 2. parte. memb. 4 num. 133.* Cuiac. *lib. 5. obſeru. cap. 24.* Viuiua *in ſyntagm commun. opin. lib 8. titul. 5. num. 1. fol. 338.* Marcus Anton. de Amatis *deciſ. prouincia Marchia 27. n. 8.* Roland. à Valle *conſ. 14. n 3. lib. 1.* 1

L. Habitanti precario. 2.

1 *Hæres quatenus interdicto de precario teneatur.*

HÆres precario † rogantis poſſeſſionem non reſtituens tenetur interdicto de precario. Bartol. Baldus & Salycet. *l. 1. & l. interdictum ff. hoc tit.* 1

De ædificiis priuatis.

TITVLVS X.

AD Rubric. tit. & materiam vide Butrig. Odofred. Cyn. Bald. Ang. Caſtrenſ. Salyc.

L. Et balneum 1.

1 *Balneorum ſtructura quatenus licita.*

COnſtructio † balneorum & ædificiorum ſuperimpoſitio eſt permiſſa, ſi vſitatus in ſtructura modus obſeruetur. Saly. & Bald. Briſſon. *lib. 1. ſelect. c. 1.* Per. Surd. *deciſ. 168. n 6.* Purputat. *conſ. 494. n. 6.* Gail. *lib. 2. obſer. 69.* Marci *deciſ. 470. num. 3.* 1

L. Negotiandi 2.

1 *Aedificiorum deſtructione publicus vrbis aſpectus ne deformetur.*

OB mercaturam † & commercia ædificia nō ita demolienda ac deſtruenda ſunt, vt publicus aſpectus deformetur. *hac l.* Salycet. & Bald. Petr. Surd. *deciſ. 168. num. 9.* Alciat. *ad l. 1. n. 4 ff. de noui oper. nunciat.* Cuiac. *lib. 5. obſ. c. 26.* 1

L. An in totum 3.

1 *Domus ruinoſa ad refectionem dominus tenetur.*
2 *Aedificiorum quoad formam frequenter obſeruata attendantur.*

DOmum † ruinoſam dominus tenetur deſtruere & reficere vel in hortum conuertere. In ædificiis, quę frequenter aut bis obſeruata, attēdenda ſunt quoad formam. Bald. Antiqua dicitur † conſuetudo, quæ bina vice obſeruata fuit. idem Bald. Petr. Paul. Fuſc. *in ſingul. lit. C. n. 217. fol. 114.* Bald. *conſ. 233. p. 1.* 1 2

L Si vt proponis 4.

1 *Refectionis ſumptus quomodo repetantur.*

SI ſocius nomine † communi domū refecerit ad ſumptus pro rata agere poteſt. Sumptib. vero ad petitionem non receptis, elapſo ſpacio quattuor menſium totius rei dominium impetrat Salycet. & Bald. Cremenſ. *ſingul. 98.* Iacobus Thoming. *deciſ. 49. num. 2.* Tiberius Decianus *conſilio 29. numero 6. 24. 25. 27. 28. voluminis 2.* 1

Anton.

Antonius Teſſaurus & Blaſius Florets Diats *deciſ. Pedemont. 41. num. 10. & 11.* Pro intellectu legis vide Iohannem Baptiſtam Coſtam *in tract. de facti ſcientia, diſtinct. 29. num. 2.*

L. Si is contra quem. 5.

1 *Refectionis ſumtus quando repeti nequeant?*

1 SCienter reparãs † ædificium commune oomine proprio ſumptus non repetit, & inædificatum ſolo cedit: Salycetus, Petrus Surdus *deciſione 78. num. 10. l. fin. ff. de ſuperficiebus l. ſi precario ff. commun. prædior.*

L. Si quis poſt hanc. 6.

§. Si quis.

1 *Ædificiorum ciuitatum ornamenta ad villam transferri nequeunt.*

1 DE ciuitate † ad villam non licet transferre ædificiorum ornamenta. A ciuitate ad ciuitatem, à villa ad villam ornamenta delabentia licite trãsferuntur. Salycetus, Baldus, Hieronymus de Laurentiis *deciſ. Auinionenſi 40. num. 4.* Bruoorus à Sole *in locis commun. vocab. bladum, n. 1. f. 128.*

L. Nemini columnas. 7.

1 *Columnæ & ſtatuæ ex prouinciis ne transferantur.*

1 COlumnas † & ſtatuas nemo ex prouinciis auferet & tranſportabit. *hoc textu l. 1. ſupra hoc tit.* Cuiacius *lib. 19. obſeruation. 19.* Monter. *in deciſ. regni Arragoniæ deciſion. 14.*

L. Singularum vrbium. 8.

§. Poſſeſſores.

1 *Curiales vrbium domus proprias habeant.*

1 CVriales † vrbium tenentur in iis domus proprias habere, antiquas autem quas habent, reficiunt, quod ſi domum non habent nouam conſtruere tenẽtur Salyc. Iacobus Thomingius *deciſ. 49. num. 8.* vbi agit de refectionis ſumptibus inprimis *nu. 11.* Et de ſumptibus pro re communi repetendis. Decianus *conſil. 29.* incip. *citra primum n. 6. 24. 25. 26. 27. 28. volu. 2.*

L. Si cui loco. 9.

1 *Ædificia inter publica & priuata interuallum relinquatur?*

1 INter ædes ſacras, † item publicas, & ædificium, interuallum relinquendum ad ſpatium quindecim pedum. Salycetus. Valla *de rebus dubiis tract. 8.* Baldus *conſ. 348. volum. 2. numer. 5.* Iohann. Baptiſta Coſta *in tract. de facti ignorantia cent. 1. diſtinct. 1. num. 24.* Vinceot. de Hondedeis *conſ. 80. num. 3. vol. 1.* Bellon. *conſ. 61. per totum* Surd. *conſ. 74. n. 10. vol. 1.*

L. Per prouincias. 10.

1 *Ædificium proprium quilibet muro munire poteſt.*
2 *Vallum quatenus licite fiat?*
3 *Vallorum ſtructura num principis ſolius ſumtu fiant?*

1 LOcum proprium † muro munire ac circumdare quilibet poteſt. *Salycetus.* Ædificia vallo circumdare ac munire quilibet poteſt. Baldus, Dnennas, *regul. 32.* Boerius *deciſ. 320. num. 1.* Brunor. à Sole *in locis communibus vocab. caſtrum. fol. 151.* De vallorum, caſtrorum, villarum, turriumque ſtructura licita & prohibita. Andreas de Iſernia *ad conſtitutionem regni Siciliæ in indice ſub vocab. caſtrum.* Quando caſtra † & valla ad æmulatio-
2 nem inimici vicini licite fiant. Iaſon, *ad l. ex hoc iure, n. 7. de iuſtit. & iure.* & vnde pateat ad æmulationem eſſe exſtructum. idem Iaſon *ad allegat. l. num. 12.* An autem vallorum † ſtructuræ principis ſolius aut ſubditorũ ſi- 3
mul fiant ſumptu. Iacobus Menochius *conſ. 72. nu. 19. lib. 8.* Et quando valla caſtellaque fiant in fundo priuato inuito etiam domino fundi. idem Menochius *conſ. 711. num. 24. lib. 8.* Quatenus priuati caſtra, valla, muroſque habere poſſint. Brunus *inter conſilia feudal. conſ. 87.* An ciuitatis metropolis munitiones ſumptibus accolarum & inferiorum caſtrorum reſtaurẽtur. Franciſcus Marci *deciſione Delphinatic. 494.* An caſtra & valla referantur inter reſeruata ſummo principi. Iacobus Mandellus *conſ. 16.* De reparationibus vallorũ an ad vniuerſitates vel terras circumiacentes pertineant. Vincentius de Franchis *deciſ. 78.* Quatenus priuati poſſint habere valla & munitiones: notat Henricus Boich *ad capitulum, Piſanis, de reſtitutione ſpoliator. extra.*

L. Mæniana 11.

1 *Ædificiorum in formis ſtatuta cuiuslibet loci attenduntur.*

MOenia † per interuallum decem pedum diſtare 1
debent. Priuata ædificia 16. pedum ſpatio quondam diſtare debebant. *Baldus & Salycetus.* Quatenus nunc cuiuſcunque loci ſtatuta & conſuetudines in ædificiorum formis & interuallis attendantur. vide Iohannem Baptiſtam Coſtam *alleg. cap. num. & fol. ad l. 9. hoc titul.*

L. Cum dubitabatur. 12.

§. Sancimus.

1 *Lex correctoria cenſetur eſſe generalis.*
2 *Extenſio in correctoriis licita.*

LEx Zenonis de † ſeruitutibus in genere loquens 1
generaliter eſt intelligenda. Lex correctiua generalis eſſe cenſetur, vſque de contrario doceatur, *hac lege.* Salycetus. Lex correctiua ad præfectum miſſa extenſionem patitur. *idem Salycetus.* Quatenus alioquin in correctoriis extenſiones ceſſent: notat. *l. 2. ſupra de in ius vocand.* Viciſſim de extenſione † ob veriſimili- 2
tudinem licita. Cranetta *conſil. 363. numero 4.* Et in terminis de extenſione in correctoriis licita. idem Cravetta *conſ. 625. n. 9.*

De noui operis nunciatione.

TITVLVS XI.

AD rubricam, titulum, & materiam vide vltra allegatos ad eundem *titulum in Digeſt.* Butrigarium, Odofredum, Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Bellacomb. Donat. à Fina, Suarets, Viuium, Villalob. Vezinum, Turzan. *in Syntagm. comm. opin. lib. 8. tit. 6.*

L. De operis. 1.

§. Quod.

1 *Nouum opus nuncians quatenus audiatur?*

NVncians † nouum opus, ſi paratus ſit ſtatim de 1
ſuo iure docere, audiendus eſt, & cauſa determinanda eſt intra tres menſes. Tribus menſibus peractis auditur ædificans, præſertim ſi offerat ſatisdationem de demoliendo. Baldus & Salycetus. Donatus à Fina *in Syntagmat. commun. opinion. libro octauo titul. ſexto numero 3. folio 338.* Lanfranc. Balb. *deciſ. 496.*

Syntagm.com.opin.*alleg. lib. & cap. à num. 17. ad 20.* Anton. Teſſaur. & Blaſ. Florets Diats *deciſ. Pedemont.* 204. Gail *in pract. obſ. lib. 1. cap.* 16. Pro intellectu legis, vide Aodr. Fachin. *lib. 8 controu. cap.* 48. Quid in Imperii Romani ſumo tribunali qnoad hnius legis diſpoſitio nem obſeruetur, deſignant remiſſiones ad eundem *tit. in D.*

De operibus publicis.

TITVLVS XII.

1 AD rubr. tit. & materiam vide Butrig. Odofrednm, Cynum, Bald. Angel. Salycet. Caſtrenſ. Villalob. Vezin. Suarets, Bonacoſſ. *in Synt. comm. opin. lib. 8. tit. 7. fol. 341. & 342.* Petrum Gregorium Tholoſan. *de republ. lib. 2. cap. 9.*

L. Plurimi. 1.

1 *Immunitas ab opere publico concedi nequit.*

1 IVdex † non poteſt immunitatem concedere ab opere publico. *Salyc.* Iudex ſumptu publico ſine permiſſu principis intra vrbem non ædificabit. Bald. Camillus Borellut, *conſil. 11. n 5.* Franciſc. Marci *deciſ. Delphin.* 47. *n. 2. & deciſ. 484 n. 10 & 23. parte 1.* Quatenus immunitates contra onera pnblica in præiudicium priuatorũ non ſint concedendæ. Gabriel Sarayna *ad conſtit. regni Siciliæ fol. 335. colum. 2. lin. 15. in commentar.* Crauet. *conſil.* 726. *num. 1.*

L. Quæ operibus. 2.

1 *Impenſa in operibus publicis facta accepto ferenda.*

1 EXpenſa de qua conſtat à commentarienſe rationũ eſt approbanda. *Salyc.* Impenſa † in operibus publicis accepto ferri oportet. *l. 26. ſupra de epiſc. audient. l. penult. ſupra de modo mulctar.* De expenſis in creationem iudicis literati factis. Garſia *in tract. de expenſis ca. 21. num.* 20. De expenſis poblicis pro muniendo Caſtro tempore belli, idem Garſia *de expenſis cap. 21. n. 30.*

L. Prætoria. 3.

1 *Prætoria in vſus priuata non conuertenda.*

2 *Prætorii nomine quid veniat?*

1 PRætoria † & domus iudicum in vſus priuatos nõ conuertantur. Salyc. *l. 8. hoc tit. infra. l. nulli, ſupra de offic. rector. prouinc. l omnis, de epiſcop & cleric. ſupra.* Prætorii † nomine quid contineatur, notat Tholoſanus *in Synt. iuris lib. 47. cap. 30 nu. 2. f. 724.*

L. Intra vrbem. 4.
§. Ea tamen.

1 *Opus publicum quatenus ſine principis licentia fieri nequeat.*

1 SVmptu † publico iudex opus nouum ſine licentia principis inchoare nequit, antiquum reſtaurare vtique poteſt. Salyc. *l. 1. §. fin. l. opus. & l. penult. ff. de operib. publ.* Curt. iun. *conſ. 19. n. 8.* Villalob. Vezin. *in Synt. com. opin. libr. 8. tit. 7.*

L. Præſcriptio. 5.

1 *Ædificia in publico conſtructa quando deſtrui poſſint?*

1 ÆDificia † conſtructa in loco publico deſtruuntur, ſi aduerſantur commoditati aut ornatui publico, non obſtante tẽporis præſcriptione. *Bald* ſub principis reſcripto non licet occupare locum publicum ædificando contra decorem ciuitatis, & tali in caſu præſcriptionis prætextus nulli prodeſt Salycet. Rodericus Suarets *in allegat. iuris cap. 15. n. 3. fol. 163. l. 9. l. 45. ff. de vſuc.* De ædificiorum publicorum cœptorum perfectione, Syntagma iuris Tholoſan. *lib. 3. cap. 21.* De decore ædificiorum publicorum conſeruando. vide *l. in his.* & in illam Iacob. Rebuff. & Celſ. Hugon. C. *de prædiis & omnibus reb. nauicul.*

L. Adportus. 6.

1 *Opus publicum communi opera & ſumtu fiat.*

2 *Murus vrbis principi ſubiectæ an eo non conſulto reſici poſſit.*

POrtus, æquæductus, † & muri vt inſtaurentur & extruantur omnes operas aut ſumptus conferent, nec emptionis aut immunitatis priuilegio quiſquã ſe tuebitur, *hac lege.* Salyc. Quinam ad murorum refectiones & refectionum atque ſtructuræ ſumptus teneantur, vide Bald. *conſ. 312. vol. 3.* Panorm. *conſ. 3 p. 1.* Quinam in ciuitate ad iſtiuſmodi refectiones & ſtructuras teneantur. Menoch. *conſ. 721. n. 27. & 28. lib. 8.* An hæc libertas 1
† murorũ reparandorum pertineat ad ciuitates principi ſubiectas, vt refectio fieri poſſit principe inconſulto. Symphor. Supplic. Imper. Cam. *tom. 1. ſupplic. in voto reconuent. n. 66. & 67. f. 81.* Quatenus ab horum cuſtodia nullus in ciuitate excuſetur. Panorm. *ad cap. peruenit. n. 1. f. 280.* De portubus vide Sixtin. *de regal. c. 6.* Roſenthal *de feud. p. 1. ca. 5. concl 31. f. 173.* De aquæductu & eius præſcriptione Menoch. *conſ. 447. nu. 17. 18. 19. 20. 29 30. 34. lib. 5.* De pœnis frãgentium & impedientium aquæductum. Menoch. *de arbitr. iud. lib. 2 centur. 5 caſu 462.* 2

L. Omnes quibus. 7.

1 *Operis publici vitium quamdiu eidem præfectus præſtet.*

2 *Architectus ob operis vitium quando ad intereſſe teneatur.*

QVi præeſt operi † publico faciendo tenetur de operis vitio intra quindecim annos appariturο. *Salyc.* Vitium operis apparens intra quindecim annos culpa mechanici contingere præſumitur, niſi pateat caſu fortuito tale vitium emerſiſſe, *hac leg.* Bald. & Salycet. *l. omnes. ſupra de præſcr. 30. annor.* Quando architectus † aut alius debitam diligentiam non præſtans teneatur ob vitium operis ad intereſſe, notat Menoch. *de arbitr. iud. lib. 2. cent. 3. caſu 121.* Villalob. *in Synt. com. op. lib. 8 tit. 7. n. 1. f 342.* 1
2

L. Si quando. 8.
§ De ædificiis.

1 *Ædificia priuata operis publici extruẽdi ergo qua deſtruẽda.*

LIcentia † diruendi domus alienas pro ſtructura publici operis non extenditur ad domos excedentes valorem 50. librarum auri, quod ſi domus plus valeãt 50. auris libris, conſulendus eſt princeps. Bald. & Salyc. *l. ædificia hoc tit. infra. l. in offerendis, ſupr. de appell.* 1

L. Si qui iudices. 9.

1 *Principis maieſtas quomodo nominis inſcriptione operi publico affixa lædatur?*

MAieſtatem † principis lædit, nomen ſuum operi publico inſcio & inconſulto principe inſcribens, Salyc. *l. opus. l. nec præſides ff. hoc tit.* 1

L. Ne ſplendidiſſime. 10.

1 *Refectioni ciuitatis quomodo tertia redituum pars impendi debeat?*

2 *Expenſa in refectionem murorum facta ad principem non ſubditos pertinent.*

AD refectionem † publicorum murorum & thermarum princeps deputat tertiam partem redituũ fundorum illius ciuitatis. Salyc *l fin. ſupra de vectigalib.* Tertia pars redituum fundorum ad rempublicam ſpectantium debet in ciuitatis fabricam conuerti. *Baldus.* Clerici tertiam † partem redituum in fabricam Eccle- 1
ſiæ 2

Digitized by Google

ſiæ conuertent. *idem Salycet.* De expenſis murorum & caſtellorum ad principem territorii non ſubditos pertinentibus. Thom. Grammat.*conſ.*13.Vaſq. *in illuſtribus controu.antiquis li.*1.*c.*6.*in princ.*Iuban. Garſia *in tr. de expenſis cap.*21.*n.*30.*f.*544.

L. Omnes prouinciarum. 11.

1 *Ciuitatis incola quomodo ad ciuitatis refectionem conferre teneantur?*

2 *Muros & portas cuſtodire etiam clerici tenentur.*

1 INcolæ ciuitatis † debent pro rata conferre ad exſtruenda opera publica. Salyc.Specul.*in tit.de cenſib.*§.*nūc videndum.* Guido Papæ *conſ.*1.*n.*7. Bonacoſſa *in Syntag. comm.opin. lib.*8.*tit.*7.*n.*6.*f.*342. An & clerici adinſtar incolarum ratione cœnobiorum & habitationum ad huiuſmodi opera conferant. vide Cacheranum *deciſion.*
2 68. De clericis ad cuſtodiam † murorum & portarum obligatis *cap.peruenit,de immunit. Eccleſ.extra l.nullus,* vbi Iacob. Rebuff. *C.de curſu public.* Chaſſan.*in catalog.gloria mundi p.*2.*conſ* 69. vbi & defendit, quod ad murorum ſtructuram, reparationem & conſeruationem teneantur.

L. Nemo iudicum. 12.

§ Et etiam.

§. Horreorum.

1 *Opera noua quatenus cum iudice non poſſint inchoari?*

2 *Aedificium nouum principe inconſulto inchoari nequit.*

1 IVdices † non poſſunt ſua auctoritate opus nouum inchoare, nec ornamenta ędium de ſuo loco transfer-
2 re. *Salyc.* Nullum † ædificium publicum inchoandum principe incōſulto, ſed volens expendere, reficiet prius labefactata. *Bald.* De principe conſulendo in ædificiis nouis extruendis. Ang.& Iac. Rebuff. *ad l.reſtaurationis, C.de mancip. & colon.*

L. Aedificia quæ. 13.

1 *Aedificia publice noxia diruenda ſunt.*

1 ÆDificia † cohærentia operibus publicis incendium, ruinam aliaque damna publicis operib. imminantia, ſpatia item platearum coanguſtantia diruēda & proſternenda ſunt. Salyc. & Bald. Curt.iun. *conſ.* 19. *num.*13. Suarets *in Synt.com.opin.lib.*8.*tit.*7.*nu.*5.*f.*342.

L. Si aliquando. 14.

1 *Cōceſſio principis de opere publico facta quomodo accipiatur?*

2 *Conceſſio generalis ea non comprehendit quæ ſpecialiter concedi nequeunt.*

3 *Conceſſio cōtra ius facta importunitatis ſuſpicioni ſubiacet.*

1 COnceſſio generalis † facta à principe de opere publico, intelligitur de deſtructo & diruto, quod tamen non ſit in vſu publico. Salyc. *l.nemo, hoc tit.ſupra.* Loca publica per reſcriptū principis concedenda non ſunt, niſi diruta, diſtractaque. Baldus. De conceſſione
2 † generali ea minime comprehendente quæ ſpecialiter concedi non poſſunt. Iaſon *ad l. quacunque n.* 76. *ff. de offic.eius cui.* Et quatenus conceſſio † contra ius facta
3 importunitatis ſuſpicione non careat. Gail *in pract.obſ. lib.*1.*obſeru.*14.*n.*7.

L. Si quando vſus. 15.

1 *Principis imago reparato edificio in locum priſtinum reponi debet.*

2 *Principis imaginem deſtruentium pena.*

1 SI opus publicum † reparationem requirit imago principis, hoc inconſulto, licite deponitur, opere tamen reparato in locum priſtinum reponenda eſt *hac leg.* Salycetus *l.*1.§.*fi ff. hoc tit.* Bald. *ad hanc l.* De pœna
2 deſtruentium † imagines principum Damh. *in praxi criminal.cap.*61.*n.*25.

L. Quicunque. 16.

1 *Palatii publici locus priuatorum ædificiis non inſeruiet.*

2 *Habitatio in principis palatio non niſi certis concedenda.*

3 *Palatium principis priuatorum nuptiis & conuiuiis non inſeruiet.*

4 *Palatium in vrbe ad regalia pertinet.*

LOcus in publico † palatio priuatorum ædificiis nō inſeruiet, & occupatus diruendus nec in poſterum priuatis concedendus eſt. *Baldus & Salycetus ad hanc leg.* Habitatio † in palatiis non niſi certis concedenda. 2
Baldus *ad hanc l.* De palatiis † non aperiendis ad nu- 3
ptias & conuiuia priuatorum. *Syntagma iuris Tholoſ. lib.*3.*cap.* 11 *num.*9. De horum priuilegiis Chaſſanæus *in catalog.gloria mundi rubr.de principe priu.*136. Quatenus 4
palatiū † in vrbe ſit ſignum regalium, Sixt. *in tr. de regal. cap.*19.*fol.*152. An epiſcopi palatium in vrbe priuilegio immunitatis cum Eccleſia gaudeat. Fichard. *in comm. opin. ſub vocab. palatium epiſcopi.*

L. Turres 17.

§ Ita.

1 *Caſtrum & fortalitium in fundo priuato extructum ſolo cedit.*

2 *Turris ad extenſionem an principis conſenſus deſideretur?*

TVrres & muri pro munitione ciuitatum in fundis priuatorum exſtructi, ſi illorum vſui deſeruiunt, ſumptu publico non conſeruantur ac reparantur. *Salycet. & Bald.* Item caſtra & fortalitia † in fundo priua- 1
to exſtructa ſolo cedunt. idem Bald. Garſia *de expenſ.c.*21.*n.*30. Guido Papæ *conſ.*1.*n.*7. Bonacoſſ. *in Synt.comm. opin.lib.*8.*tit.*7.*n* 6.*f.*342. Crauetta *conſ.* 318.*nu.*17.19. vbi tractat, an ad exſtructionem turrium † ſubditi conſen- 2
ſu principis de neceſſitate deſiderent. Sarayn. *ad conſtitut. Siciliæ fol.*257.*lin.*75.*col.*1. Et quid turris appellatione veniat Bald. *conſ.*125.*f.*26.*vol.*3.

L. Quia plurimæ. 18.

1 *Ædium priuatarum reditus quatenus ad reparationem publici ædificii deſtinentur.*

REditus † certarum domuū in publica porticu cō- 1
ſtructarum deputantur ad lumina præſtanda ſeu ædificia reparanda. Salyc. & Bald. *l.ne ſplendidiſſime, hoc tit.l.*2. vbi Gothofred. *ſupra de alcatorib.*

L. Qui ſine. 19.

1 *Portum propria autoritate occupantis pœna.*

OCcupans † propria auctoritate portum vel por- 1
ticum in totū vel pro parte, mulctatur quinquaginta auri libris. *Bal. & Salyc.* De portu & huius prohibitione Papo *ad conſuet.Burbon.* §.543. De porticu Menoch. *de arbitr.iud.lib.*2.*cent.*1.*caſu* 95.*n.*12.& 13.

L. Baſilicam inauratam. 20.

1 *Imago priuati in domo regia poni non debet.*

2 *Eccleſia & baſilica an & quomodo differant.*

3 *Baſilicarum nomine quando templa veniant?*

IN domo † regia vel ſacra Eccleſia non poſſunt alicu- 1
ius imagines pingi, nec ſtationes fieri, nec equi circumduci, conuiuiaque nuptiarum haberi. Salycetus & Baldus. De Baſilica † & Eccleſia, an, item quomodo diſ- 2
ferant. Decian. *in praxi crim.lib* 6.*c.*24.*n.*24.*fol* 74. Quā-
bo templa † Baſilicarum nomine comprehendantur: 3
Petr.Greg. Tholoſ. *in Synt.iuris lib.*2.*c.*1.*nu.*4.

L. Nemini iudicum. 21.

1 *Opera noua publica quando inchoari non debeant?*

ANte operum † publicorum inchoatorum confirmationem noua nulla iudex incipiat. Bald. *l. intra prbem l.nemo ſupra hoc tit.* 1

De

De ratiociniis operum publicorum, & de partibus ciuitatum.

TITVLVS XIII.

AD rubr. tit. & materiam vide Butrigarium, Odofredum, Baldum, Angel. Salyc. Cuiac.

L. Iubemus. §. quod ſi.

1 *Rectores prouinciarũ prohibentur operum publicorum diſcuſſores eſſe.*

2 *Promiſſio & pollicitatio quando obliget.*

1 PRouinciarum † rectores & viri ſpectabiles prohibentur eſſe diſcuſſores operum publicorum, & ſiliquā pro more antiquo recipere. Ex nudo pacto & ſimplici pollicitatione aut promiſſione publici operis quis obligatur ad perficiēdum opus, liberatur tamen is, qui ob promiſſionem ad conſummationem operis aſtringitur, à rationum redditione. Bald. & Salyc. *ad hanc leg.*
2 Ex promiſſione † & pollicitatione quando quis conuenjatur: notat Rimin. *in comment. ad titu Inſtit. de donat. n.* 1404. Daniel Moller *in ſemeſtr. libr.* 4. *cap.* 40. Suarets *in comm. opin. vocab. pollicitatio. nu.* 160. Viciſſim quando non obliget Bart. *ad l. ſi vnus. §. pactus, ff. de pact.* Monticul. *de inuent. hered. n.* 49. *ſ.* 46. Ioach Mynſ. *reſp.* 1. *n.* 42.

De pignoribus & hypothecis.

TITVLVS XIV.

AD rubr. titul. & materiam vide allegatos ad eundē *tit. in* D. Odofred. Buttig. Cyn. Ang. Caſtr. Salyc. Cuiac. Donell. Bonacoſſ. Donat. à Fina, Vezin. Bellac. Turzan. Suarets, Kirchou. Graſſ. Muſcul. Villalobos *in Syntagm. comm. opin. lib.* 8. *titu.* 8.

L. Debitor qui. 1.

1 *Pignoris ceſſio debitorem non liberat.*

1 DEbitor nō † liberatur licet velit creditori pignus dimittere pro ſoluto. Sola pignoris ceſſione debitor non liberatur. Bart. Bald. Salyc. & Caſtrenſis, Antonius Teſſaurus, & Blaſius Flores Diaz *deciſ. Pedem.* 153. *nu.* 3. Pro intellectu legis vide Crauettam, *conſ.* 892. *num.* 1.

L. Quamuis conſtet. 2.

1 *Hypothecam ad generalem habens ſpecialem quando recurrere nequeat?*

1 HAbens ſpecialem † hypothecam, ac etiam generalem, non recurrit ad generalem in præiudiciũ ſecundi creditoris, ſi ſpecialis ad ſolutionem ſufficiat. Bartolus, Baldus, Salycetus, & Caſtrenſis. Neguſantius *in tract. de pignoribus, in* 5. *parte. membr.* 2. *numero* 51. Chaſſanæus *conſil.* 63. incip. *quidam.* Couarruuias, *libr.* 3. *variar. reſolut. cap.* 18. Vincentius de Franchis *deciſ.* 5. Petrus Surdus *deciſ.* 44. *num.* 1. Cremenſis *ſing.* 54. Pro intellectu & interpretatione huius legis vide Pariſium *conſil.* 50. *num.* 27. *libr.* 1. Ripam *ad l. priuilegia, num.* 19. *de priuileg. creditor.* Et quæ requirantur vt locum habeat hæc diſpoſitio, Oſaſcum *deciſ.* 159. *nu.* 3. 4. 6. Alphanus *in report. n.* 767.

L. Creditores. 3.

1 *Pactio de ingrediendo quid operetur?*

2 *Pactio de occupando pignore valet.*

1 PEr pactum ſimplex † de ingrediendo datur licentia
2 ingrediendi ſine vi. *Salyc.* Pactum † conceſſum creditori, vt debito congruo & iuſto tēpore non ſoluto ingrediatur poſſeſſionē bonorum hypothecatorum, valet. Bart. Bald. & Caſtrenſ. Matth. de Afflictis *deciſ.* 326. Tiraquellus *in tract. de iure conſtituti poſſeſſor. in* 1. *parte num.* 37. Annibal de Can. *ad l. nemo poteſt, numer.* 134. *de legat.* 1. Antonius Gabriel Romanus *in commun. concluſ. tit. de acquirend. poſſeſ. concluſ.* 8. Menochius *de acquirend. poſſeſ. remed.* 5. Tennin. Rudolph. *in tractat. cautel. cautel.* 4. Cacheranus *deciſ.* 34. *in princip.* Comazan. *deciſ.* 75. Boerius *deciſ.* 77. *num.* 3. Hieron. de Laurent. *deciſ.* 39. *num.* 1. Matth. Colet. *de proceſſib. executiu. parte* 1. *cap.* 5. *num.* 94. conciliationem autem huius legis cum lege penultima *C. de pig. act.* vide apud Bronchorſt *libr.* 1. *Enant.* 82.

L. Cum te pecuniam. 4.

1 *De obligatione principali ad acceſſoriam recte arguitur.*

PRincipalis † obligatio vbi habet præſumptionem quod ſit ſpontanea, ibi idem iudicium de acceſſoria eſt conſtituendum. *Bald.* Neceſſitas rei familiaris non eſt cauſa iuſta reſcindendi pignoris contractum. *Bartolus.* Pignus qui dedit creditori inuito, abſque pignoris conſtitutione vim pati non cenſetur. *Salycet. ad hanc leg. l.* 12. *ſupra de reſcind. vendit. l. ſi rem, § omnis, de pignorat. action.* 1

L. Præſes prouinciæ 5.

1 *Colluſio debitoris creditori non nocet.*

COlluſio † debitoris, vel præſcriptio, quæ contra eum currit, non nocet creditori ius ſuum proſequendi. *Bart.* Sententia lata contra debitorem ex colluſione præiudicat creditori. *Bald.* Roman. *conſ.* 329. incip. *præſens conſultatio & conſ.* 187. incip. *in re.* Schard. ad Bart. *hoc textu.* 1

L. In ſumma. 6.

1 *Expenſas debitor à creditore repetere poteſt.*

QVod creditor præſtat pro re obligata auget debitum. Expenſas † neceſſarias ad bonum publicum factas, poteſt debitor à creditore repetere. *Bartol. Bald. Salycetus, & Caſtr.* De expenſarum iſtiuſmodi taxatione & petitione vide Matth. Coletum *in tract. de proceſſib. executiu. parte* 3. *cap.* 9. *numer.* 153. & 154. 155. 156. Alexandrum *conſ.* 37. *num.* 33. *volum.* 2. Speculat. *in tit. de expenſis §. poſtremo. num.* 21. Rebuffus *de ordinat. regnó Galliæ. tit. de execut. ſententiæ art.* 7. *gl.* 9. *num.* 16. *& in tractat. de ſent. prouiſ. art.* 3. *gl.* 2. *n.* 20. 1

L. Vſucapio. 7.

1 *Pignoris ius alienatione legati non tollitur?*

PEr alienationem † legalem non tollitur ius pignoris, ſed per præſcriptionem vſucapio dominii non reſoluit ius hypothecæ. Bartolus, Baldus, & Salycetus, Angelus & Baldus. *ad leg.* 1. *C. ſi aduerſus creditorem.* Alexander ad Bartolum, *hoc textu.* Sarmientus *lib.* 2. *ſelect. ca.* 9. Del Rio *ad hanc legem.* Eberhard. Bronchorſt *libr.* 4. *Enant.* 11. 1

L. Quamuis perſonalis. 8.

1 *Pignoris ius ſola condemnatio non extinguit.*

LIcet debitor † ſit condemnatus, tamen ſi non ſoluit, ius pignoris non tollitur. *Bartolus.* Per ſententiam latam in perſonali non dicitur ſatisfactum, aut ſolutum creditori. Baldus. *leg. ſi ex ſententia. C. de executione rei iudicatæ. leg. ſi deferente. ff. quibus modis pignus.* 1

L. Si dominium. 9.

1 *Pignoris fructus inter ſortem computantur.*

Fru-

1 FRuctus pignoris † computantur in ſortem & extenuant debitum. *Bartolus.* Emptor agens rei vendicatione contra creditorem obtinet, vt cum debito computentur fructus percepti. Bald. Cyn. *ad l.1.C.de pignor. action.* Abbas *ad cap.1.de vſur.* Duen. *reg.* 388. Surdus *deciſ.* 25. Menoch. *conſ.* 300. *n.* 5. *lib.* 3.

L. Debitores. 10.

1 *Pignoris ius creditor abſque denunciatione debitori facta perſequi poteſt.*

1 CReditor poteſt † proſequi ius pignoris licet debitori non ſit denuntiatum vt ſoluat. *Bartolus.* Ex vrbanitate debitor monendus eſt vt ſoluat antequam in iudicio debiti nomine conueniatur. Bald. Iohan. Andreæ & Panormit. *ad cap. Hels. de ſimon.* Baldus *ad l. ſi manumiſſori, ſupra de obſeq. parent. ac patron. præſtand.* Cuiac. *lib.* 5. *obſ.* 21. An ſuper debito liquido nulla prius facta demonſtratione iudex procedat per præceptum executiuum: notat Matth. Coler. *de proceſſib. execut parte* 1. *cap.* 3. *num.* 146.

L. Nominatori. 11.

1 *Nominator nominati nomine tenetur.*

2 *Nominatio quando obligationem pariat?*

NOn licet eligentibus ad munera pignora accipere de rebus nominatis ſine præſidis auctoritate. Nominator † tenetur pro nominato, ſi hic non eſt ido-
1 neus. Salyc. & Bald. *ad hanc legem.* De nominatione †
2 quando rite fiat, vt obligationem pariat, Menochius *conſ.* 200. *n.* 9. *&* 10. *vol.* 2. Et de nominatione iudiciali idem *de arbitr. iud. lib.* 2. *cent.* 5. *caſu* 476.

L. Si vxor tua. 12.

1 *Pignoris conſtitutio ſine inſtrumento fieri poteſt.*

2 *Maritus res ab vxore obligatas redimere poteſt.*

3 *Pignoris conſtitutio ſine inſtrumento facta teſtibus probatur.*

1 LIcet de pignore † inſtrumentum non ſit confectũ, creditor tamen plenum ius habet. *Bartol.* Vir ſuccedens † vxori, res, quas vxor obligauerat, ſoluto de-
2 bito recuperat. Item pignoris † cõſtitutio ceſſante in-
3 ſtrumento per teſtes probatur. *Bald.* Quid autem probet pignus proſequens Syn. commun. opin. *lib.* 8. *tit.* 8 *num.* 8. *fol.* 342. An probetur per apocham pignus vel hypotheca. vide *alleg. cap. Syntagm. n.* 9.

L. Cum dominam. 13.

1 *Pignus creditori in ſolutum dari poteſt.*

2 *Pignoris in ſolutum datio num odioſa vel fauorabilis ſit?*

SI pignus † eſt datum creditori in ſolutum traditio va-
1 let. Debitor poteſt cedere creditori ius omne quod habet in pignore. Bald. Bart. *ad l.* 3. *in ſecunda quæſtione. hoc titul. ſupra.* Conſenſus & voluntas domini in pignore prodeſt creditori. Salyc. Petrus Surdus *deciſione* 113. vbi tractat de pignoris † aſſignatione in ſolutum an
2 fauore vel odio debitoris fiat. Plura de datione in ſolutum vide apud Pariſ. *conſ.* 81. *num.* 27. *vol.* 2. Matth. de Afflict. *deciſ.* 335. Quatenus autem datio in ſolutum ante æſtimationem factam oblatione & ſolutione debiti reuocetur, notat Angelus *ad hanc legem.* Couarruuias *libr.* 3. *variar. reſol. cap.* 2. *nu.* 8. De datione pignoris in ſolutum. Coler. *de proceſſ. executiu. p.* 3. *cap.* 9. *nu.* 49. 50. 52. 54. 55. 60. 61. 62. 64. 72.

L. Diſtractio. 14.

1 *Pignus vendentem debitorem creditor conuenire poteſt.*

DEbitore † vendente pignus nec offerente pretiũ creditor arbitrium habet conueniendi actione perſonali aut hypothecaria debitorem. Bartol. & Baldus, Albericus de Roſate *ad leg. Imperator, de publicanis & vectigalibus.* Antonius Teſſaurus & Blaſius Flores Diats *deciſ. Pedemont.* 51. *numero* 5. vbi intellectum huius legis notat. 1

Auth. Hoc ita.

1 *Pignus à debitore venditum creditor vindicare poteſt.*

VEndito † pignore ſi debitor de pretio venditionis non ſoluit, creditor pignoris vendicationem habet. *hoc textu.* Iohannes Meiner *in deciſ. Imper. Camer. lib.* 1. *deciſ.* 3. *n.* 9. *fol.* 100. 1

L. Debitorem. 15.

1 *Hypotheca creditoris à debitore contrahenda vel teſtando præiudicari nequit.*

2 *Pignoris alienatio à debitore facta creditori non præiudicat?*

NOn poteſt † debitor contrahendo aut teſtando hypothecæ creditoris præiudicare. Alienatio † facta per debitorem quouis titulo non præiudicat creditori iure pignoris vtenti. Salycet. Bartol. & Baldus, *l.* 3. *de nouationibus infra.* Bart. *ad l. neceſſario, infra qua res pignor.* Romanus *conſ.* 128. Alexander & Schardius ad Bartolum *hoc textu.* Iaſon *ad l. debitorum. Cod. de pact.* Nũ offerendo pro primo pignore aliud inuito creditore admittatur ad noui pignoris conſtitutionem. Pro affirmat. vide Carocium *in tract. de oblationibus parte* 2. *qu.* 43. Quod ſi debitor pignoris poſſeſſionem alienet, an inuito emptore illam creditor repetat, in vtramq; partem vide Iohannem Baptiſtam Weber *diſtinction. Bartoli* 887. 1 2

L. Et ſi frater. 16.

1 *Hypothecaria actio non datur ei, cui perſonalis non acquiritur.*

CVi non † competit & acquiritur actio perſonalis, eidem nec hypothecaria acquiritur. *Baldus.* Mutuans alienam pecuniam ſuo nomine, quærit ſibi ius pignoris, non autem vero domino. Bart. *l. fin. ſupra per quas perſonas. l. certi condictio. §. ſi nummos ff. ſi certum petatur.* 1

L. Quamuis ex ea. 17.

1 *Hypothecam in re ſua nummis empta nemo citra ſpecialem pactionem habet.*

REs empta † alterius pecunia pro hac non eſt hypothecata, niſi de ſpeciali conuentione hypothecæ conſtet. Bald. Bartolus, & Salycetus, *l. ſi ex ea, ſupra de rei vendicatione.* Bartolus *ad l. ſi cum dotem. §. fin. ſoluto matrimonio.* idem *ad l. interdum, qui potior. in pignore. leg. quamuis. l. ſi patruus ſupra. commun. vtriuſque iudic. l.* 7. *infra, qui potior. in pign.* 1

L. Pignoris. 18.

1 *Hypothecaria actio, cum realis, pignoris poſſeſſorem ſequitur.*

2 *Pignoratitia actio eſt perſonalis.*

ACtio hypothecaria † eſt realis, & ſequitur pignoris poſſeſſorem. Baldus & Salycetus. Pignoratitia † actio econuerſo eſt perſonalis. Bartolus *ad hanc legem.* Romanus *conſ.* 388. *leg. fin. ſupra ſi vnus ex pluribus.* Schardius ad Bartol. *hoc textu. l.* 7. tonctis remiſſionib. *ff. hoc tit.* 1 2

L. Sicut vim 19.

1 *Creditor de caſu fortuito non tenetur.*

Credi-

Digitized by Google

1 CReditor † tenetur de dolo, lata culpa & leoi, non de caſu fortuito. Baldus, Salycet. Bartolus & alii allegan *ad leg. quæ fortuitis, infra de pign. act. l. ſi inter, §. quicquid. ff. de pign.*

L. Creditor ad 20.

1 *Pignoratitia actio facta debiti oblatione naſcitur.*

OBlatio, cõſignatio † & depoſitio debiti præcedãt, vt debitor pignoratitiam ad repetendum ac liberandum pignus inſtituat. *Bartol.* Creditor oblato cõgrue debito pignus reddere cogitur. *Baldus.* De oblationis ſolennitatibus vide Vincentium Carocium *in tract. de oblationibus fol.* 344. Pro intellectu & interpretatione huius legis, vide Ludouic. Molin. *in comment. de primog. Hiſpan. pag.* 501. *col.* 1. *à num.* 23. *ad* 28. Molin. ad conſuet. Paril. *libr.* 2. *tit.* 1. §. 52. *gl.* 1. *n.* 189. *f.* 51. *c.* 2.

L. Res obligatas. 21.

1 *Pignoris dominium extraneus per factam illius luitionem non acquirit.*

2 *Retentionis ius quatenus extraneo in pignore competat?*

1 EXtraneus † luendo aut retinendo pignus non acquirit pignoris dominium. *Bart. Bald. & Salycetus.*
2 Quatenus huic retentionis † ius competat donec expoſitum pretium ſoluatur. vide *l.* 1. *ff. quib. modis pign. vel hypotheca. l.* 1. *infra, de his qui in priorum.*

L. Secundus creditor. 22.

1 *Creditor ſecundus primo inuito offerre & ſoluere poteſt.*

1 SEcundus creditor † offerendo & ſoluendo pretium priori ius ſuum confirmat. Secundus creditor priori aut antecedenti ſoluens pignus ſuum non ſaltem cõfirmat, ſed etiam quoad ſortem non ad vſuras in locũ primi creditoris ſuccedit. Creditor ſecundus habet poteſtatem offerendi & ſoluendi primo inuito. Salyc. *l.* 1. *infra qui potiores in pign. leg.* 1. *infra de his qui in priorum.* Matth. de Afflict. *deciſ.* 16. *n.* 4. Neguſant. *de pign.* 3. *memb.* 5. *part. principals.* Gail *in pract. Cam. obſeru. libr.* 2. *obſeruat.* 18. *n.* 1. Crauetta *conſ.* 298.

L. Maior annis. 23.

1 *Hypotheca nudo pacto tollitur.*

1 NVdo † pacto hypotheca tollitur ipſo iure Baldus, Bart. & Salycetus, *l. etiam. l. iubemus. ad Vell. iam ſupra.*

L. Perſecutione. 24.

1 *Hypothecariam omiſſa perſonali creditor eligere poteſt.*

1 POteſt creditor † eligere hypothecariam omiſſa perſonali. Baldus, Bartolus, & Salycet. *l. diſtractis*, vbi Bart. *hoc tit. ſupra.* Teſaur. & Diaz *deciſ.* 51. *n.* 5. Flaminius Chartar. *deciſ. execut.* 1.

Auth. Hoc ſi debitor.

1 *Pignoris extraneus poſſeſſor in ſubſidium demum à creditore conueniri poteſt.*

1 AD extraneos pignorum † poſſeſſores hodie creditor agendo non properat, ſed excuſſis principalibus debitoribus & horum fideiuſſoribus in ſubſidium actionem contra poſſeſſores habet *hoc text.* Salycetus. Quibus in caſibus excuſſio in ſpeciali hypotheca non requiratur. vide Gail *in practic. Cam. obſeruat. lib.* 2. *ca.* 27. Anton. Gabriel Romanum *in commun. concluſ. tit. de fideiuſſ. concl.* 1. Duenñam *reg.* 159. Ant. de Amatis *deciſ. prouinc. Marchiæ* 115. Nicolaum Euerhardum *in topic. legali. ſub loco ab ordine.* Craoettam *conſ.* 201. Romanum *conſ.* 416. Grat. *conſ.* 87. *li.* 1. Neguſanoum, *de pignor.* 8. *parte* 1. *membr. num.* 11. 12. Alphanom *in report. num.* 413. *f.* 113. *lat.* 5.

L. Seruo qui fuerat. 25.

1 *Pignoris interitus debitorem non liberat.*

PIgnoris † interitu non liberatur debitor. Pignore perempto non interit ſimul debiti petitio. Baldus & Salycetus. *l. ſi inter. §. quicquid. ff. de pignoribus l. pignus, de pignor. action. ſupra.*

L. Si tibi notarium. 26.

1 *Pignoris pro ſubtractione creditori actio furti datur.*

OB ſeruum pignoratum † ſurreptum creditori contra furem actio competit: creditori pro re pignorata ſubtracta actio furti competit. Bartol. Bald. & Salycet. *l. creditori. ff. de furt.* 1

L. Super hypothecis. 27.
§. Quod ita. §. Quod ſcilicet.

1 *Militia emta nomine quatenus hypotheca conſtituatur?*

IN pecunia † mutuata ad emptionem militiæ ſub hypotheca bonorum comprehenditur ipſa militia ſiue ſit empta nomine debitoris aut filii. Baldus, Bart. & Salycetus, *l. licet. C. qui potior. in pign.* Bald. *ad leg. in rebus. ſupra de iure dotium.* De militiæ fauore Petrus Gregor. Tholoſ. *in Synt. iuris lib.* 9. *ca.* 24. *n.* 7. 1

Auth. Quod obtinet.

Mutuans expreſſe ad emendam militiam præfertur in hypotheca mulieri ob dotem agenti & aliis creditoribus. Bald. & Salyc. *ca. quia vero.* 4. *Nouell. de æqualitate dotis.* 97.

In quibus cauſis pignus vel hypotheca tacite contrahitur.

TITVLVS XV.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Butrigar. Odofredum, Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Vinium & Graſſum *in Syntagm. commun. opin. lib.* 8. *tit.* 9. Brunorum à Sole *in locis commun. vocab. bona num.* 16. *fol.* 136.

L. Vniuerſa. 1.

1 *Hypothecam tacitam fiſcus habet.*

BOna ob debita † tributorum vel contractum cum fiſco initum ſunt tacite obligata fiſco. Bartol. Baldus, & Salycetus. Pro cenſibus & tributis omnia bona ſunt obligata fiſco. Socin. *conſ.* 243. *verb. præterea p.* 2. Neguſantius *de pign.* 4. *membr.* 2. *part. num.* 125. Foſſanus *deciſ.* 234. 1

L. Certum eſt. 2.

1 *Bona cum ciuitate contrahentis tacite eidem hypothecata ſunt.*

BOna † eius, qui cum fiſco contrahit, fiſco ſunt tacite hypothecata: item cum ciuitate & villa contrahentis bona ſunt ciuitati ac villæ hypothecata. Bald & Salycet. *leg. Antiochenſium, ff. de priuileg. creditor.* Baldus *ad l. finalem in verb. tacitam. ſupra, de ſacroſ. Eccl.* Ant. Peregr. *de priu. fiſci lib.* 6. *tit.* 6. *n.* 1. *fol.* 536. 1

L. Quamuis fructus. 3.

1 *Fructus rei obligatæ etiam hypothecæ iure afficiuntur.*

FRuctus † rei obligatæ ſunt tacite hypothecati, ſed res ex pretio fructuum venditorum empta nõ eſt obligata. Bartolus, Baldus, & Salycet. Coman. *conſil.* 58. *incip. quæritur.* Petr. Paul. Fuſc. *in ſingul. vocab. fructus num.* 152. *fol.* 201. Neguſanous *de pignoribus* 2. *p. princip.* 2. *memb. n.* 27. *in fine.*

L. Satis notum eſt. 4.

1 *Hypotheca bona primipili ſubiacent.*

1 PRo debito † primipili bona ſunt tacite hypothecata, ad quam hypothecam in ſubſidium demum perueniendum eſt. Bald. Dos data primipilario eſt tacite obligata pro adminiſtratione primipili, ſed in ſubſidium in ea fit exactio. Salyc. Peregrin. *citat lib. 6.c.6.ad l.2. huius tit.l.penult.* & in illam Iacob. Rebuff. Celſ. Hugo, & Ioſeph. de Amicis *C.de primipilo.* Couarr. *lib.4.variar.reſolut.c.16.*

L. Si non inducta. 5.

§. Nec etiam.

1 *Hypotheca tacita nomine penſionis conſtituitur in inuectis & illatis in domum.*

1 INuecta † & illata in domum ſunt tacitæ hypothecata pro domuum penſionibus. Bald. & Salycet. *l. 7. ff hoc tit.* Schard. ad Bartol. *hoc textu. l. certi iuris. ſupr. locati.*

L. Si mater. 6.

1 *Hypothecam in bonis vitrici priuigni quando habeant.*

1 MAter nuptias † iterans & liberis primi matrimonii tutores non petens, mariti ſecundi bona pro adminiſtratione prioris tutelæ tacite obligat. Bartol. Bald. & Salyc. Speculat. *in tit. de tutor. §. nunc dicendum. verſic ſi tranſit.* Decius *conſil.* 591. Socin. *conſ.* 180. *volum. 2.* Schard. & Alban. ad Bartol. *hoc textu. l. 1. ſupr. in quib. cauſ. habenti tutor. l. omnem. ad Tertull ſupr.* Tholoſan. *in ſynt. iur. lib. 23. c. 8. nu. 3.*

L. Sancimus de inuectis. 7.

1 *Hypotheca in inuectis & illatis conſtituta.*

2 *Hypotheca tacita iuris præſumptione conſtituitur.*

1 INuecta † & illata iuris pſumptione ſunt tacite hypo-
2 thecata. Bald. & Salycet. Tacita † hypotheca conſtituitur per iuris præſumptionem. Bald. *l. item quia ff. de pact.* An hoc priuilegium tacitæ hypotheceę extendatur ad bona minoris aut pupilli cum auctoritate tutoris illata in fundum: Affirmatiue defendit Neguſant. *de pignor memb. 4 parte 2. nu. 154.* Viuius *in ſyntagm. com. opin. lib. 8. tit. 9. nu. 1 fol 346.* Caſus tacitæ hypothecæ 18. vide apud Tholoſan. *in ſyntag iuris lib. 23. c. 8.* in tracurſu.

Si aliena res pignori data ſit.

TITVLVS XVI.

AD rubric. tit. & materiam, vide Butrig. Odofred. Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Mozz. *in tract. de contractib. rubr. de pignorib. ſub quaſt. de reb.*

L. Procurator. 1.

1 *Pignus abſque ſpeciali mandato procurator conſtituere nequit.*

1 PRocurator † abſque ſpeciali mandato pignorare non poteſt, Bartol. Procurator, ſi pecuniam alienam in domini vtilitatem conuertit, pignus pro pecunia retineri poteſt. Bald. Angel. *conſil.* 338. incip. *conſtat.* Scardius ad Bartol. Mozz. *de pignorib. rubric. de perſonis ſub notabilibus aut numeris ſparſim. l ſolutum.* iunctis remiſſionibus. *ff. de pignoribus. l. vel vniuerſorum. allegat. titulo.*

L. Si probaueris 2.

1 *Pignore res aliena quatenus dari poſſit?*

1 REs aliena † non poteſt alii obligari ſine conſenſu domini, niſi de fraude domini appareat. Bart. Bald. & Salyc. *l ſi fine, ſupr. ad Velleian. l. 2. commun. diuidund. ſupra l. 30. ff. de rei vendicat.* Bartol. *ad l. qua dotis. ff. ſolut. matrim. l. ſi mulier, infr. de diſtract. pignor.* Alexand. & Puteus ad Bartol. *hoc textu.*

L. Curator. 3.

1 *Tutor pro debitis propriis pupilli bona hypotheca dare nequit.*

CVrator vel tutor † pro debitis propriis bona pupillorum aut minorum hypotheeare non poſſunt. Baldus, Bartolus, Salycetus *l. tutor. ff. de pignorat. action.* 1

L. Nec ſi maior. 4.

1 *Filius rem patris, eo inuito obligare nequit.*

FIlius † non poteſt obligare rem patris inuito & ignorante patre. Bartolus, Baldus, & Salycetus *leg. 1. §. 1.* iunctis remiſſionibus. *qua res pignor. obligar. poſſunt.* 1

L. Cum res. 5.

1 *Hypotheca quando ex poſt facto conualeſcat.*

SI res, quę † non erat in bonis tempore obligationis poſtea ad bona accedat, hypotheca prior conualeſcit ex æquitate. Bald. Bartol. & Salycet. Alexand. *ad l. 1. de pignorib.* ſub hac lege notauit Bartol. & Bald. modum & formam probandi in hypothecaria & pignoratitia actione. De quibus materiis vide *l. ante omnia ff. de probation. l. & l ſi ab eo. ff. de pignorib.* De rei alienæ obligatione. Bald. *ad l. mater. de rei vendicat.* Iohann. Andreæ in addit. ad Specul. *tit. de ſolut. §. 1. verb. ſed pone.* Alex. ad Bartol *ho. tex.* 1

L. Quæ prædium. 6.

§. Cum Seruiana.

1 *Hypothecam in re filio donata mater conſtituere nequit.*

REm, quam † mater prius donauit filio hypothecare aut obligare amplius non poteſt. Obligans rem alienam domino non præiudicat & contraria pignoratitia tenetur. Bartol. Bald. & Salycet. Quæ ſunt in bonis debitoris ea ſolummodo recte obligantur. Bartol. *l ſi quis in pignore. §. 1. de pignorat. action. l. ſed an via de pignorib.* 1

L. Si in rem. 7.

1 *Tutoris pro facto pupilli res obligari nequeunt.*

2 *Conſenſus minoribus non nocet.*

3 *Conſenſus ex interuallo accedens quatenus actui robur addat.*

OBligatio † rerum pupilli aut minoris pro facto tutorum aut curatorum, ceſſante ratificatione horum minime ſubſiſtit. Bald. & Bartol. Maior factus validat pignus. Salycet. *l. 1. & 2. ff. qui potior. in pignor.* 1
Conſenſus non † nocet minoribus, ſed perfectis ætate. Bald. *ad hanc legem. l. curator ſupr. hoc tit.* De conſen- 2
ſu ex interuallo † intercedente actum corroborante, 3
& quando ex temporis longi, item longiſſimi lapſu acceſſiſſe videatur. Schrader *conſil. 1. num. 408. & 409. lib. 1.* Quando per ratificationem inducatur. *ibid. num.* 424. 425. 426.

L. Nexum. 8.

1 *Res inuito domino obligari nequit.*

SEruus, procurator, † colonus, conductor & actor, rem inuito domino non obligant. Salycet. *l. rem alienam. ff. de contrahend. emption.* Mozz. *in tractat. de contr. ſub tit de pignorib. rubr. de perſon. & reb. l. 1. ſupr. hoc tit.* 1

Quæ res pignori obligari poſſint vel non, & qualiter pignus contrahatur.

TITVLVS XVII.

AD rubr.tit. & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Bellaeomb. Bonacoſſ. Fichard. Graſſ. Villalob. Viuium, Lanfranc. Balb. *in ſynt.com.opin.lib.* 8 *tit.*10.*f.*347.

L. Alumnos tuos. 1.

1 *Generali in obligatione quænam non veniant.*

1 IN generali † obligatione non venit id, quod nullus ſanæ mentis obligaret. Bartol. Bald. Salycet. Guido Papæ *conſil.*215.incip. *vertitur.* Brunor. à Sole *in locis commun.vocab. contrahentium. num.* 44 *fol.*190. Pro intell. l. vide Camill. Gallin. *in commentar. ad tit. de verb. ſignif. lib.* 7.*c.*23.*num.*9.

L. Cum conſtet. 2.

1 *Pignori dans inſtrumenta emptionis ipſam rem oppignorare cenſetur.*

1 INſtrumenta † emptionis obligans videtur rem obligare. Obligans id, quod repræſentat, videtur obligare rem repræſentatam. Bald. Bartol. & Salycet *l.* 1. *infr. de donationib.* Cyn. *ad l. certi. ſupr. locati. l.* 1. *infr. de remiſſ. pignorib. l.* 1. *ff. de pignorat. action. l.* 2. *de remiſſion. pignor. infra.*

L. Si monumento 3.

1 *Oppignorari nequeunt res ſacræ.*

1 REs ſacræ † vel religiuſæ inprimis loca ſacra non poſſunt pignori obligari. Bartol. Bald. Salycet. Mozzius *in tractat. de contract. titul. de pignor. rubr. de rebus leg. monumentorum. ſupra, de religioſ. & ſumptibus funerum.*

L. Nomen quoque. 4.

§. Quare.

1 *Nomen debitoris in generalem & ſpecialem obligationem venire poteſt.*

2 *Nomen debitoris quando in ſolutum dari poſſit.*

1 NOmen † debitoris generaliter & ſpecialiter ob-
2 ligari poteſt. Item poſt denunciationẽ † factam nomen debitoris in ſolutum dari poteſt. Bartol. Bald. & Salycet. Roman. *conſil.*336. incipien. *circa.* Decius *conſil.*98. Bald. *conſ.*257. incip. *Titius. p.*1. Schard. & Alexand. ad Bartol. *hoc text.* Socin. iun. *conſil.* 24. *num.*13. *volum.*3. Cacheran. *deciſ.*62. *num.*3. Chartar. *deciſ.*19.*n.*5.

L. Spem eorum. 5.

1 *Hypotheca ſupponi nequit præmium athletæ datum.*

1 PRæmium † quod datur athletæ non poterit obligationi aut hypothecæ ſubmitti, Bartol. id quod prohibitum eſt ſpecialiter pro pignore obligare, generaliter etiam interdictum cenſetur. Genus in obligationibus non operatur plus quam ſpecies. Bald. *ad hanc legem.* Pro interpretatione & intellectu legis, vide Petrum Nicolaum Mozzium *in tract. de contractibus. titul. de pignoribus. rubric. quæ res pignori. numero* 29. *folio* 237.

L. Qui filios. 6.

1 *Homo liber hypothecæ nomine dari nequit.*

PAter filium † vel alium hominem hypothecæ aſ- 1 ſignare non poteſt. Bald. Bart. & Salycet. *l. fin ff. hoc tit. cap. de reſcript. de vsuriis. extr.* Alexandrum ad Bartol. *hoc textu.*

L. Executores. 7.

§. Si quis.

1 *Executionis nomine boues aratorii & inſtrumenta agriculturæ inſeruientia capi nequeunt.*

INſtrumenta † ad agriculturam, item boues aratorii 1 pro executione ſententiæ non poſſunt capi. Bald. Bartol. & Salycet. Menoch. *de arbitrar. iudic. lib.* 2. *cent.* 4. *caſu* 378. Cuiac. *lib.* 4 *obſeruat. capit.* 10 Ripa *in tractat. de peſte numer.* 221. idem *ad l. obligatione. de pignor.* Alphan *in report. num.* 913. *fol.* 219. *lat.* 1. An pro oneribus publicis in executione capiatur, Laudenſ. *conſil.* 38. *num.* 11. qui affirmatiuam defendit, pro materia textus vide Renat. Choppin. *in tractat. de priuileg. ruſticor. lib.* 1. *cap.* 2. *fol.* 13. Iſerniam *ad conſtitutiones regni Siciliæ folio* 109. *lin.* 62. *colum.* 2.

L. Pignorum gratia. 8.

1 *Agriculturæ fauor & priuilegia.*

REs ad agriculturam pertinentes pignoris ſub prætextu nulli auferendæ. *hac lege.* Vide remiſſiones *ad l præcedent.* De agriculturæ † fauore, immunitatibus 1 ac priuilegiis. Petr. Gregor. Theloſan. *de republ. lib.* 4. *cap.* 8. Boer. *deciſ.* 322. *num.* 2. Menoch. *de arbitrar. libr.* 2. *cent.* 4. *caſu* 378.

Auth. Agricultores.

1 *Aratra ſurripientium & ſpoliantium pœna.*

RVſtici dum ſunt in agris non capiendi ſunt pro debitis: Horum boues cum inſtrumentis ad agrum pertinentibus nemo capiet & auferet ſub quadrupli pœna, *hoc textu.* De pœna inuadentium † fu- 1 rantiumque aratra & ruſtica inſtrumenta. vide Petr. Heig. *in miſcell. quæſt. parte* 2. *quæſtion.* 30. Zobel *in differ. Sax. p.* 5 *diff.* 22. in edit. Romani *f.* 711. Matth. Coler. *deciſ.* 148. *conſtitut. Elector. Sax.* & in illam Daniel Moller *par.* 4. *art.* 36.

L. Si quis in cuius. 9.

1 *Generalis bonorum hypotheca etiam ad futura trahitur.*

EXpreſſa † generalis bonorum hypotheca trahitur 1 etiam ad futura bona. Appellatione bonorũ generaliter hypothecatorum veniunt iam præſentia quam futura. Bartol. Bald Salyc. & Caſtrenſ. Bald. *conſil.* 481. incip. *magnif. par.* 1. Graſſ. *in ſyntagm. com. opin. libr.* 8. *tit.* 10 *fol.* 346. Hippol. de Marſil. *ad rubr. de fideiuſſor. q.* 27. *nu.* 194. Neguſant. *de pign. p.* 2. *memb.* 2 *nu.* 1. Clar Gi-achar. & Baiard. *in §. feudum. q.* 31. *verſ.* incip. *in propoſita.* Quatenus hoc fallat in donatione omnium bonorum, vide Teſſaur. & Diaz *deciſ. Pedemont.* 199. *num.* 2. Pro vlteriori autem textus declaratione recurre ad Aluar. Valaſc. *deciſ.* 58. *num.* 2. Petrum Surdum *deciſio.* 97 *num.* 2.

Qui potiores in pignore habeantur.

TITVLVS XVIII.

AD rubric.tit. & materiam, vide Butrig. Odofred. Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Bellacomb. Bonacoſſ. Fichard. Vezin. Graſſ. Villalob. Lanfranc. Balb. *in ſyntagm. commun opinion. libr.* 8. *titul.* 11. *fol.* 346. & 347.

L. Qui

L. Qui pignus. 1.

1 *Creditor poſterior qua ratione in prioris locum ſuccedat?*

2 *Prior tempore potior eſt iure.*

1 POſterior † creditor ſiue ſoluat priori, aut offerat & eoſignet, in prioris locum ſuccedit & pignus ſibi
2 confirmat. Salyc. Bartol. Prior tempore † potior eſt in iure ſi poſteriori offerat. Bald. *l. 1. §. cum autem. C. ſi antiquior creditor.* Riminald. iun. *conſ. 3. nu. 6. & 21. lib. 1.* Anton. Teſſaur & Blaſ. Floret Diats *deciſ Pedemont.* 157. n. 1. Vincent. de Franch. *deciſ.* 134. Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitioné ſtatutum reperiatur, vide Reinhart *in differ. Saxon.* 58 *parte* 1. Zobel. *parte* 1. *differ.* 43. in edit. Franciſ. Romani *f.* 191.

L. Si decreto. 2.

1 *Pignus prætorium iudiciali pignore potius eſt.*

1 HAbens pignus † prætorium præfertur habenti pignus iudiciale, ſi tempore eſt prior. Bald. Bartol. & Salycet. Federic. de Senis *conſ.* 45. incipen. *Tutius.* Petr. Peckius *in tractat de iure ſiſtendi. capit.* 40. *numero* 1. *folio* 209.

L. Cum Rempublicam 3.

1 *Hypothecaria actioni perſonali præfertur.*

1 HAbens ius † pignoris in re præfertur agenti actione perſonali. Bartol. & Salyc. Reſpublica miſſa ex cauſa iudicati præfertur creditori qui contraxerat cum defuncto in poſſeſſionem non miſſo. Bald. *l. cum vnus, de bonis auctorit. iudic. poſſidend.* Bartol. *ad l. à diuo Pio, de re iudicat. l. fin. ſupr. de bonis auctorit. iudic poſſidend. l. 1. ff. de ſeparationib.* Quatenus pignus ex inſtrumento habens aliis præferatur. Coler. *de proceſſ. execut. parte* 1. c. 10. *num.* 158.

L. Si fundum. 4.

1 *Priuatus prior reipubl. vel principi tempore poſteriori præfertur.*

2 *Matrimonii in cauſa poſterior illud cõſummans potior habetur.*

1 PRiuatus † prior tempore præfertur Reipublicę, regi, & Imperatori tempore poſterioribus. Bald. Bartol. Salyc. *l. diuerſis, infr. hoc tit.* Decius *conſ.* 689. incipien. *viſo puncto l. ſi pignus. ff. hoc tit. tract. reg odor. Francoſ. libr* 13. *ſub vocab. prior.* Iohan. Cephal. *conſ.* 135. *p.* 1. Quatenus
2 temporis prioritas † potius ius non largiatur in rebus duobus venditis & vni traditis, item in matrimoniis in quibus poſterioris conſummantis conditio ſemper eſt potior: notat Barthol. Socin. *conſ.* 29. *vol* 4.

L. Prior quidem. 5.

1 *Offerendi iuri num præſcribatur.*

1 PRior creditor † non tenetur offerre poſteriori, ſed poſterior poteſt offerre priori. Bartol. Bald. & Salyc. *l. Paulus ff hoc tit.* Crauet. *conſ.* 198. *num.* 4. An huic iuri offerendi præſcribatur. vide Oſaſc. *deciſ.* 115. Gail. *in pract. Cam. obſer. lib.* 2. *obſ.* 18. Pro vlteriori textus declaratione, vide Brunor. à Sole *in locis com. voc. ius. fol.* 665. Crauet. *conſ.* 298.

L. Si generaliter. 6.

1 *Hypotheca generalis prior poſteriori ſpeciali præfertur.*

1 GEneralis hypotheca † prioris creditoris pręfertur ſpeciali poſterioris, Salyc. cauſam habens à priori creditore non eſt inquietandus. Salyc. Bartol. Prouidentia generalis operatur, vt prior tempore præferatur habenti prouiſionem ſpecialem tempore poſteriorem. Bald. *cap. cum in cunctis*, vbi Cardinal. Zabarel. *de conceſſion. prabend. lib.* 6. Iohan. Coppen *deciſ.* 4.

L. Licet 7.

1 *Hypothecam in re empta ſpecialem habens cæteris præfertur.*

IN re empta † ex pecunia mutuata à creditore ſpecialiter pro pecunia mutuata hypothecata, creditor eſt potior aliis creditoribus tempore priorib. Bartol, Bald. & Salycet. *l. quamuis, ſupra de pignorib.* Vincent de Franch. *deciſ.* 96. *num.* 6. *& deciſ.* 369 *num.* 1. Bellacomb. *in ſyntagm. com. opin. lib.* 8. *tit* 11. *num.* 17. *fol.* 347. Ant. Neguſant. *de pignorib.* 5. *parte memb.* 1. *num.* 17. *& ſeqq.* Viuius *comm. opin.* 1011. 1

Auth Item poſſeſſor.

1 *Poſſeſſio mentienti auferri ſolet.*

2 *Mentientium & negantium pœnæ.*

IN hypotheca † mentiens & negans ex poſſeſſorio in petitorium loco pœnę conſtituitur. Salycet. De mentientium pœnis. vide Hippol. de Marſil. *ad tit de fideiuſſorib. num* 121. & Capyc. *deciſ.* 19. *num.* 6. Seraphin. de Seraphin. *in tract. de priuileg iurame* 11. *priuil.* 31. *à num.* 41. *ad* 49. De negantiũ pœnis † vide Sarayn. *ad conſtit. regni Siciliæ f.* 88. *colum.* 1. *lin.* 20. *in gl* Panormitan. *conſil.* 17. *p.* 2. 1
2

L Diuerſis temporibus. 8.

1 *Creditor ſecundus hypothecam diſtrahere nequit niſi primo ſatisfaciat.*

QVamdiu prior † debitor habet hypothecam ſecundus creditor non habet ius diſtrahendi, niſi priori creditori ſatisfaciat. Bald. In pignorib. prior tempore potior eſt in iure, & ſi vnus habet hypothecam aliis pręfertur *l potior. & l qui balneum ff. qui potior. in pignor. reg. qui prior.* vbi Mayner. & Petr. Faber *de regul. iuris.* Bartolus *ad leg.* 1. *Codic. de edict. diui Adrian. tollend.* 1

L. Eos qui. 9.

1 *Ius reale habens priuilegium habente potior eſt.*

2 *Hypotheca quolibet priuilegio perſonali fortior eſt.*

HAbens ius reale † præfertur habenti priuilegium perſonale. Bartol. Hypotheca pręfertur † omnibus priuilegiis perſonalibus *l. priuilegia* vbi Franciſcus Ripa *de priuileg. creditor. extr.* Matth. Coler. *de proceſſib. execut. p.* 1. *c.* 2 *num.* 279. Matth. Coler. *deciſ.* 137. Modeſtin. Piſtor. *illuſtr. q.* 162. *&* 165. Andr. Rauchbar *in miſcell quæſtion. c.* 3. 1
2

L. Cum tibi. 10.

1 *Hypothecarii viri creditores quatenus vxori dotem offerre teneantur.*

CReditores † viri hypothecam poſteriorem habentes ab vxore demum ita bona ei pro dote obligata auocant, ſi ei dotem offerant: chirographarii debitores tantum hoc ius offerendi non habent. Salyc. Secundus creditor non offerens vel non ſoluens priori creditori debitum ſuum, eidem in aliquo non præiudicat. Bartol. Petr. Peck. *in tract. de iure ſiſtendi. c.* 40. *num.* 1. *f.* 109. Anton. Teſſaur. & Blaſ. Florets Diats *deciſ. Pedemont.* 107. *n.* 3. 1

L. Scripturas 11.

1 *Scriptura priuata trium teſtium ſubſcriptionem habens publicæ æquiualet.*

SCriptura † priuata quæ publicæ comparanda eſt, ſubſcriptione trium teſtium munita eſſe debet. *hac lege.* Scriptura priuata trino teſte notata vim publici inſtrumenti habet. Roman. *conſ.* 303. Tiraquel. *de vtroque retractu. tit.* 2. §. 1 *gloſſ* 7. *num.* 43. Neguſant *de pignor.* 5 *parte memb.* 1. *n.* 47. Viuius *lib.* 1. *comm opin in verb. teſtes. num.* 341 Hippol. de Marſil. *ſingul.* 436. Barbar. Schard. Alban. Alexand. Matth. Coler. *in tractat. de proceſſ. executiu. parte* 3. *capit.* 1. *num.* 87. Anton. Gabriel Roman. *in* 1

Digitized by Google

*commun concluſion. libr.1.tit. de probat. concluſ.*11.Iohann. Baptiſt. Coſta *in tract. de ratione quota.quaſt.*121.*num.*6. Cru lcan.*deciſ.*27.*num.*16.*p.*2. Surdus *conſil.* 82.*num.*2. *volum.*1.

Auth Si quis.
§. Sed &.
§ Si tamen.

1 *Scriptura depoſiti tres teſtes habeat.*
2 *Scriptura priuata manus comparatione interdum probatur.*

1 SCripturæ † depoſiti & mutui tres teſtes cum eorum ſubſcriptionibus adhibendi ne videatur incredibile quod dicitur in ſcriptura, & negata teſtibus non
2 probetur.Salycet. Scriptur. † priuata debitoris manu facta interdum per cōparationem literarum eſt probanda.Bald.Petr.Surd *deciſ.*137. *nu* 1. 2.

L. Aſſiduis.12. iunctis
§§ ad finem.

1 *Hypothecam mulier ratione dotis quamnam habeat.*

1 MVlier † habet priuilegium tacitæ hypothecæ tam in perſonali actione quam reali, vt præponatur creditoribus tempore prioribus.Bartol. Bald.Salycet. & Caſtrenſ.idem *conſil* 392.Socin.*reg.* 09.*in verb. dotis.* Hippol.de Marſil.*ſingul.*114.Phanuc. *de lucro dotis gloſſ.* 2.*num.*24. Nouell. *de dote parte* 10.*in princip.* Alphan.*in repertat.num* 186. Couarruu.*libr.* 1.*variar. reſolut. cap.*6. Mynſing. *in obſeruat. Cam.cent.* 4. *obſeruat.*13.Neguſant. *de pignorib.* 4.*memb.*2.*part.num.* 99. Vincent. de Franch. *deciſ.Neapol.*51. Gail.*in practic. Camer obſeruat lib.*2.*cap.*81. Surd.*deciſ.*112.Matth. de Afflict.*deciſ.*61. Thomin. *deciſ.*36.

Authent. Quo iure.

1 *Mulier creditoribus quorum pecunia res empta fuit, potior eſt.*

1 MVlier † & chia creditorib.quorum pecunia res empta eſt,excepta militia empta, præfertur.*hoc text.* Bald.*l.eos.hoc titul.*vide citatos auctores *ad l.aſſiduis. hoc titulo.*

Auth Si quid ex rebus.

1 *Vxor ſecunda prima in dote extante præfertur.*

1 VXor ſecunda † in dote apparente præfertur primæ. Alias prior vxor cū liberis primi matrimonii priuilegio dotis præ ſecunda in rebus etiam emptis ex dotali pecunia præfertur. Bald.*l.licet. iunct. gloſſ. hoc tit ſupr l. in reb.ſupr.de iure dotium l.*2. *ſupr.de ſuis & legitim.hæredib.*

De his qui in priorum creditorum locum ſuccedunt.

TITVLVS XIX.

AD rubt.titul.& materiam, vide Butrig. Odofred. Cyn. Bartol.Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiacium.

L Non omnino.1.

1 *Extraneus quando in locum prioris creditoris ſuccedat.*

1 EXtraneus, ex cuius pecunia debitor liberatur in locū prioris creditoris ſuccedit. Secundus creditor,cuius pecunia peruenit ad priorem, non ſuccedit in hypotheca prioris creditoris,niſi actū ſit,quod in ea ſuccedat. Bald.*l. Aristo.ff. quæ res pignor. oblig.* Bartol.*conſi.* 102. incip. *chariſſime.* Schard. ad Bartol. *h. text.*Flamin. Chartar.*deciſ.executiu.*8.*num.* 4 *f.*22.

L.Cum pro patre.2.

1 *Filius emancipatus pro patre ſoluens quando in locum prioris creditoris ſuccedat.*

FIlius † emancipatus ſoluens pro patre ſi conſequatur prioris creditoris ius,in illud ſuccedit. Bald.& Salycet.Magon.*deciſ.Lucenſ.*44.*n.*9. 1

L.Si potiores.3.

1 *Creditoris prioris in locum quando ſuccedat emens rem alteri obligatam.*

EMens rem alteri † obligatam cum pacto vt ex pretio ſatisfiat creditori, pretio illi ſoluto, in locum illius ſuccedit. Bald.& Salycet.Iohan.Baptiſt.Coſta *in tractat.de facti ſcientia cent.*1.*diſtinct.*73.*nu.*6. 1

L.Si prior.4.

1 *Fiſci in locum ſuccedere quando poſſit creditor poſterior.*

SEcundus † creditor fiſco priori offerre poteſt & in fiſci locum ſuccedere. Bald.*l.*1.*hoc tit.ſupr.* Salyc.*ad hanc l.l.ſecundus.ſupr.de pignorib.* 1

Si antiquior creditor pignus vendiderit.

TITVLVS XX.

AD rubr.tit. & materiam, vide Odofred. Butrigar. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiacium.

L. Si vendidiſſet.1.

1 *Creditor ſecundus extraneo pignoris emptori offerre nequit.*
2 *Venditio facta à primo creditore per ſequentes retractari nequit.*

SEcundus creditor † non poteſt offerre extraneo qui pignus emit à primo:ſecus ſi prior creditor emit vel in ſolutum accepit à debitore. Venditio per primum 1
creditorem † non poteſt per ſequentes retractari, ſecus ſi ipſi creditori pignora primo ſunt vendita vel in ſolutum data.Bart l.Bald.& Salycet.Decius *conſi.*104. incip *& diligenter.*Fulgoſ.*conſil.* 127. incipien. *quidam.* Schard.ad Bartol. *hoc textu.* Fabius de Anna *conſil.* 36. Hieron. Magon. *deciſ Lucenſi* 45. *num.* 1. Vincent. de Franch.*deciſ.*12.*num.*1.6.14. Anton. Teſſaur. & Blaſ. Flores Dias *deciſ.Pedemont.*157.Afflict.*deciſ.*16. & 187. Cacheran.*deciſion.* 35.*num* 1. 2

L.Obligata.2.

1 *Ius offerendi quando ceſſet.*

POſt rem † venditā iure creditoris ceſſat ius offerēdi. Venditione pignoris à creditore legitime facta non poteſt debitor reuocare,debitum vel pretium offerendo. Bald. & Salycet. Magon. *deciſ. Lucenſ.* 45. *num.*1. 1

L Quominus.3.

1 *Creditor ſecundus quando pignoris venditionem impedire nequeat.*

SIne obligatione † non poteſt creditor ſecundus pignoris venditionem impedire. Salyc. Proteſtatio ius minus habentis non obeſt habenti ius maius.Proteſtatio vel prohibitio non obeſt, vbi ius proteſtandi vel prohibendi ceſſat.*l.tutor vrgentib. de minorib.* Bald. *ad hanc legem.* Flaminius Chartar. *deciſ.executiu.* 8.*numer.*4. 1

Si communis res pignori data ſit.

TITVLVS XXI.

AD rubric.tit. & materiam, vide Butrig.Odofred. Cyn. Bartol.Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiacium.

L. Frater veſter. 1.

1 *Fratris portio à fratre oppignorari nequit.*

2 Com-

1 *Communionem in re habens ſocii partem obligare nequit.*

1 FRater vnius † non poteſt obligare alterius fratris portionem, ſed ſaltem propriam. Communionem 2 habens † in re ſuam partem poteſt obligare, non vero ſocii partem Bald. Salyc. *l. 1. de alienat. rerum fiſcal.* vbi Iacob. Rebuff. & Celſ. Hugo.

De prætorio pignore.

TITVLVS XXII.

AD rubr. tit. & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Neguſan. *de pignorib. in 6. parte 1. memb. num.* 8. Viuium *com. opin.* 615. Bellacomb. *in ſyntag. com. opinion. libr.* 8 *tit.* 31. *fol.* 348. Matth. Coler. *de proceſſ. execut. lib. 3. tit.* 12. *num.* 89. *& lib 3. c. 11. n.* 32.

L. Si prætorium. 1.

1 *Pignus prætorium etiam in re incorporali conſtitui poteſt.*

PIgnorari non ſaltem poſſunt res corporales, verum 1 etiam nomina debitorum. Pignus prætorium † poteſt à iudice conſtitui nedum in corporalibus, verum in iuribus & actionibus. Bald. & Salycet. *l. à diuo Pio.* vbi Bartol. *de re iudicat.* idem *ad l. fin. in princip. de donat.* Camil. Borel. *conſil* 38. *n.* 79. Octau. Simoncel. *in tract. de decret. in præfat. nu.* 105.

L. Veteris. 2.
§. Et cum.
§. Licet.

1 *Hypothecaria recuperari pignus amiſſum poteſt.*

1 PIgnus prætorium † amiſſum recuperamus per hypothecariam, vti pignus conuentionale. Salycet. & Bald. Petr. Paul. Fuſc. *in ſingul. ſub lit. C. num. 1. f.* 56. Iaſon *ad §. item Seruiana num. 7. Inſtitut. de action.*

Si in cauſa iudicati pignus captum ſit.

TITVLVS XXIII.

AD rubric. titul. & materiam, vide Odofred. Butrigar. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Lanfran. Bald. *deciſ.* 130.

L. Res ob cauſam. 1.
§. Nam in vicem.

1 *Iudicis decretum eundem habet effectum quem partium contractus.*
2 *Iudicis factum pro partis facto habetur.*

1 IVdicis decretum † idem operatur quod partium contractus. Bona condemnati alio emptore non extante, auctore iudice creditori pro iuſto pretio ad- 2 dici poſſunt. Iudicis factum † partis factum eſſe cenſetur. Bartol. Bald & Salyc. Carol. Molin. *ad conſuetud. Pariſienſ. gl. 3. tit. 6. num. 2. fol. 58. o. 1.* Vaſqu. *in illuſtr. controuerſ. nouis lib. 2. cap. 27 nu.* 9. Intellectum ad hanc legem vide apud Iohan. Baptiſt. Coſtam *in tractat. de facti ſcientia, inſpect. 40. num. 1.* Andr. Gail. *in tract. de arreſt. cap. 1. num.* 10.

L. Cum in cauſa 2.

1 *Pignoris prætorii diſtractio quomodo fieri debeat.*

1 PIgnus † prætorium vendi debet cum prætoris auctoritate non cum auctoritate creditorum. Per iudicis officium venundatur pignus in cauſam iudicari datum, & ad licitandum creditor qui pignus accepit, admittitur. Bald. & Salycet. Ex hoc viciſſim textu infert Fuſcus iudicem vendentem & addicentem pignus fungi officio partis. De qua materia, vide Tiraquellum *in tractat. de vtroque retractu. libr. 1. §. 1. gloſſa* 14. *num.* 13. Cranettam *conſil* 5. incipien. *tria ſunt.* 111. *nu.* 7. Iohann. Meichſner *tom. 3. deciſ. Cameræ 7. num.* 11. *folio* 104.

L. In cauſa iudicati. 3.

1 *Res oppignorata ſi emptorem non reperiat creditori aſſignanda eſt.*

EMptore † reperto res in iudicati cauſam accepta 1 vendenda eſt, & emptore nullo occurrente, res ex ſecundo decreto creditori aſſignanda eſt. Baldus *l. ordo. ſupra, de exceptione rei iudicat.* Antonius Neguſantius *in tractat. de pignoribus. 1. membr. 6. partis. numero* 43.

Si pignus pignori datum ſit.

TITVLVS XXIV.

AD rubr. titul. ac materiam, vide Butrig Odofredum, Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiacium, Hugon. Donellum, *de pignoribus. folio* 603.

L. Etiam id. 1.
§. Sed ſi.
§. Quod ſi.

1 *Pignus pignori dari poteſt.*
2 *Reſolutionem iuris anteceſſoris ſequitur reſolutio iuris ſucceſſoris.*

PIgnus † pignori dari poteſt. Vſumfructum pigno- 1
ris h beus proprietatem obligare & alienare nequit. Bartol. & Bald Reſolutio iure † anteceſſoris re- 2
ſoluitur ius ſucceſſoris. Bald. *conſil.* 335. incip. *quadam mulier. parte* 1.

L. Si creditor. 2.

1 *Pignus pignori ſi datur, dominium amittitur.*

SI pignus pignori datur, dominium amittitur. 1
Hæres debitoris rem recuperat à ſecundo creditore, debito oblato & ſoluto. Bald. Hypotheca poteſt cedi ſine perſonali. *l. 40. in fin. de pignor. l. 4. ſupr. quæ res pignori.*

De partu pignoris & omni cauſa.

TITVLVS XXV.

AD rubr. titul. & materiam, vide Butrig. Odofred. Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac.

L. Partus. 1.

1 *Partus pignoris ſimul pignoratus cenſetur.*
2 *Partus ventrem ſequitur.*

PArtus † ancillæ pignoratæ pignoratus intelligitur. 1
Partus ſequitur obligationē matris, & operę mancipii pignorati perceptæ & percipiendæ computantur in vſuras & ſortem. Bald. & Salycet. *l. 13. l. 29. in fine. ff. de pignorib.* Partus † ſequitur ventrem. Bald. 2

L. Cum pignoris. 2.

1 *Fructus pignoris ſortem minuunt.*

OPera ſumptum excedens, debitum attenuat. *l. 1. ſi dominium. ſupr. de pignorib.* Vti fructus † in pi- 1
gnore extenuant ſortem: Ita operæ, quæ in fructu pignoris ſunt, ſortem minuunt. Baldus *l. grege. ff. de pignorib.*

De remiſſione pignoris.

TITVLVS XXVI.

AD rubr. titul. & materiam, vide Butrig. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Capram, & Bellacomb. *in ſyntag. commun. opin. lib. 8. tit. 14.*

L. Si te manumiſſum 1.

1 *Pignoris remiſſio quando creditoris præſentia inducatur?*

2 *Scientia abſque contradictione quando pro conſenſu habeatur?*

1 PRæſentia † creditoris tempore manumiſſionis inducit remiſſionē pignoris. Bartol. Bald. & Salyc. Li-
2 bertatis fauore † ſcientia abſque contradictione habetur pro conſenſu.

L. Si probaueris. 2.

1 *Conſenſus creditoris alienationi pignoris à debitore factæ adhibitus pignus extinguit.*

CReditor conſentiens debitori alienanti pignus
1 ius pignoris amittit. Præſentia cū conſenſu † tempore venditionis, pignoris remiſſionem inducit. Bartol. Bald. Salyc. Bald. *ad l. ſi quis. §. fin. de præſcript. 30. aut 40. annor.* Oldrad. *conſil.* 178. incip. *factum.* Anton. Neguſant. *de pignorib. memb. 3. p. 6. num. 12.* Anton. de Amatis *in deciſ. prouinciæ Marchiæ 31. nu. 22.*

L. Si ignorante. 3.

1 *Hypothecam habens generalem fiſco poſtea contrahenti præfertur.*

1 PRior creditor † habens hypothecam generalem præfertur fiſco poſtea contrahenti, Bartol. Bald. & Salyc. *l. aſſiduis*, vbi Bald. in gloſſ. magna, *qui potior. in pignor. ſupr.*

L. Cum te. 4.

1 *Pignoris alienationi conſentiens ſibi præiudicat.*

1 SCiens & conſentiens ſi pignus alienatur ius pignoris perdit, niſi denuo ſit obligatum. Creditor expreſſe conſentiens vendicationi pignoris à debitore factæ intelligitur pignus remiſiſſe. Bald. & Salyc. Quādo præſens & tacens ad nouam pignoris obligationem ſibi non præiudicet. vide Petr. Surd. *deciſ. 302. nu. 12. f. 814.* qui allegat Tiraquell. *in tr. de retract. conſanguinitat. §. 1. gloſſ. 9. num. 146.* Cephal. *conſ. 235. nu. 30. & conſ. 445. nu. 28.*

L. Debitum cuius. 5.

1 *Principali inutili exiſtente etiam acceſſorium tale eſt.*

1 PRincipale † vbi inutile, ibi de acceſſorio idem eſt dicendum. Inutilis remiſſio pignoris ius pignoris non extinguit. Bartol. Bald. *l. 1. §. 1. quib. mod pign. vel hypothec. l. ſi tibi decem. de pact. l. maior. ſupr. de pignorib.*

L. Si eo. 6.

1 *Poſt terminum comparens quatenus non audiatur.*

2 *Pignoris remiſſionem quatenus præſentia cum taciturnitate inducat?*

3 *Citatio generalis an rite per edicta vel proclamata fiat.*

1 IN termino † non comparēs re non integra poſt terminum non auditur. Bald. & Salyc. Præcedente iu-
2 dicis † monitione præſentia cum taciturnitate inducit pignoris remiſſionē. Bartol. *l. ergo. ff. ex quib. cauſ. maior.* Guid. Pap. *conſil. 79.* incip. *viſo* Boer *ſing. 62.* Ex hoc
3 textu notat Bartol. quæſtionem; An citatio † generalis rite fiat per edicta vel proclamata. De qua materia vide Socin. *in tract. de citat. artic. 5. num. 1 & 9. 10. 16. & art. 22. princ. num. 22. artic. 23. n. 3.* Weſenbec. ad Bartol. *hoc text. ſub. lit. E.* Ex hoc item textu notant Dd. quod ſententia lata non citatis illis, de quorum præiudicio tantum in conſequentiam agitur, valeat, ſed iis non præiudicet, de quorum intereſſe in conſequentiam agitur, niſi ad cauſam principaliter ſint citati. De qua materia, vide Andr. Tiraquel. *in tract. res inter alios. limit. 1.* Antoninum Roman. *in commun. concluſ. lib. 2. tit. de citat. concluſ. 1. num. 310.* Ludolph Schrader *conſil. 1. num. 370.* Afflict. *deciſ. Neap. 24.* pro legis interpretat. vide Contard. *ad l. diffamari. à num. 19. ad 43. C. de ingen. manumiſſ.*

L. Creditricem. 7.

1 *Chirographi redditione ius pignoris extinguitur.*

2 *Chirographi redditione liberatio debiti contingit.*

CHirographum † debitori reddens ius pignoris amittit. Bartol. Bald. & Salyc. Item chirographum 1
reddens liberare debitorem cenſetur. Bald. *l. ſeruum filii. §. cum qui chirographum, de legat. 1.* De chirographi
redditione † præſumptionem ſolutionis & liberationis inducente. Crauett. *conſil. 77. num. & conſil. 106. nu. 11. conſil. 142. num. 26.* Menoch. *de præſumpt. libr. 4. q. 18. nu. 12.* 2

L. Si hypothecas. 8.

1 *Creditores quomodo per taciturnitatem ius ſuum perdant?*

FIſco † diſtrahente ſi ſciunt creditores ius ſuum & 1
tacent, hoc ex ſcientia & taciturnitate perdunt. Bald. Bartol. *arg. l. fideiuſſor. §. pater. ff. de fideiuſſorib.* Capra *reg. 56. num. 15. & 47.* Syntagm. *comm. opin. lib. 8. tit. 14. folio 348.*

L. Cum ex cauſa. 9.

§ Nam ſi.

1 *Hypotheca ius quomodo non habeat pro alio ſoluens.*

QVi pro alio † ſoluit, ſi creditor rem tradit, & i- 1
pſe eam reddit debitori, ius hypothecæ non habet. Recipiens ſimpliciter pignus à creditore dum ſoluit pro debitore videtur ab ipſo creditore habere caſſatam hypothecam. Bald. idem *ad l. conſentaneum. ſupra, quomod. & quand. iudex.*

L. Res pignoris. 10.

1 *Pignoris ius alienatione debitoris abſque conſenſu creditorum facta non extinguitur.*

2 *Hypotheca creditoris per alienationem debitoris non ſoluitur.*

DEbitor citra † conſenſum creditoris alienans, ius 1
pignoris non diſſoluit. Per venditionem † debito- 2
ris non diſſoluitur hypotheca creditoris. Bald. Salyc. *l. qui debitorem, de pignorib. ſupr. l. ſi quidem. C. de donationib. inter vir. & vxor.*

L. Solita. 11.

§ In hoc.

§. Nobis autem.

1 *Pignus quatenus non redintegretur.*

EX pacto † mito de præſentibus & futuris res empta 1
obligationem nunquam reſcindit. Bald. Si res in qua ſemel remiſſum eſt pignus denuo in dominium debitoris peruenit, pignus non redintegratur generalis obligationis vigore, Bartol. Angel. *conſ. 61.* Alban. & Alex ad Bartol. *hoc textu.*

Etiam ob chirographariam pecuniam pignus retineri poſſe.

TITVLVS XXVII.

AD rubr. titul. & materiam, vide Butrig. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Ang. Caſtrenſ. Salyc Neguſant. *in tr. de pignorib. 3. memb. 5. p. num. 46.* Carol Molin. *ad conſuetud. Pariſienſ. tit. 1. rub. de materie feodal. §. 1 gl. 9. verb. pendant. n. 35 & 36. f. 49.*

L. Pi-

L. Pignus. 1.

1 *Pignus nouatione voluntaria debiti principalis quatenus extinguatur?*

Pignus obligationis nouatæ transfertur in nouatio-
1 ne. Per † nouationem voluntariam debiti princi-
palis pignus extinguitur, niſi fuerit repetitum. Per no-
uationem autem neceſſariam, quæ ex condemnatio-
ne principalis debiti inducitur, pignus extinguitur.
Bartol. Bald. & Salycet. Bald. *ad l. pignus. de pignorib ſupr.*
Neguſant. *de pignorib fol.* 734. Duennas *regul.* 167. Pro in-
tellectu legis vide Vincent. Caroc. *in tract. de depoſito, ob-
latione, & ſequeſtro à num. 30. ad 35. fol. mihi* 463.

De diſtractione pignorum.

TITVLVS XXVIII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Buttigar. Odofred. Cyn. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Bellacomb. Suaretz, Villalob. Turzan. *in Syntagm. commun. opin. lib. 8. tit. 15 fol.* 548.

L. Fundum pignori. 1.

1 *Fructus rei pignoratæ ſortem ipſo iure extenuant.*

1 FRuctus † rei pignoratæ extenuant ſortem ipſo iu-
re. Bald. Si fructus pignoris à creditore percepti
coæquentur vſuris & ſorti, pignus non poteſt diſtrahi.
Salycet. Alexand. Raudenſ. *deciſ. Piſana* 17. *num.* 1. Cra-
uett. *conſil.* 189. *num.* 7. Alfonſ. Villagut. *in tract. de vſur.
quæſt.* 21. Medices *de compenſat. part.* 1. *quæſt.* 9. An autem
ex conuentione, vt antichreſi, hoſce fructus ex pacto
& conuentione accipiat creditor, & quod quoad le-
gitimum intereſſe ex conuentione hi debeantur: in-
nuit Cacheran *deciſ.* 143. *num.* 2. Pro negatiua, vide Teſ-
ſaur & Blaſium Floretz Diaz *deciſ.* 78. *nu.* 3. & 4. Con-
rad Summenhat *in tract. de contract. tract.* 2. *quæſt.* 32.

L. Creditor qui. 2.

1 *Litigioſi vitium precario non inducitur.*

CReditor pignus precario concedens debitori, non
1 remittit pignoris ius. Precarium non † afficit rem
vitio litigioſi, Salycet. *l.* 1. *infr. de litigioſ. l.* 3 *ff. de pact.* Per
precarii conceſſionem non inducitur renunciatio iu-
ris competentis.

L. Hypothecis. 3.

1 *Pignoris venditione quomodo perſonalis actio non tollatur?*

1 PEr † venditionem pignoris non ſufficientis ad de-
bitum, non tollitur actio perſonalis contra eum &
fideiuſſores. Electâ viâ inſufficienti venditionis pi-
gnorum non tollitur via ſufficiens. Fiſcus in venditio-
ne res vendendas ſubhaſtabit. Fides fiſci non debet fa-
cile conuelli. Grauius fiſcus fidem fallit, quam priua-
tus. Bartol.

L. Creditor hypothecas. 4.

§. Si quid.

1 *Pignoris venditio debitori denunciari debet.*

1 CReditor † exponens rem venalem, debitori ven-
ditionem ſignificabit. Creditor venditionem pi-
gnoris, quam facere intendit, debitori denunciabit
cum bona fide, Bald. & Salycet. Bartol. *ad l. creditor. ff. de
diſtract. pignor.*

L. Si reſiduum. 5.

1 *Pignoris venditio quomodo impediri poſſit?*

1 SI debitor † eſt paratus ſoluere reſiduum debiti, pi-
gnus vendi non poteſt. Implorari poteſt arbiter ad
calculandum rationes inter creditorem & debito-
rem. Quantum ſit debiti reſiduum, per iudicem eſt
declarandum, & eius oblatio impedit pignoris vendi-
tionem. Bart. & Bald. idem *ad l.* 1. *ſupr ne liceat tertio pro-
uocare. l. ſeruus. ff. de ſtatulib.* Bartol. *conſ.* 129. *incip. literas.*
Felgoſ. *conſ.* 201. Bald. *conſ.* 98. *incip. non probant. pars.* 2.

L. Quamdiu non eſt. 6.

1 *Pignus non liberatur, dum aliquid de debito ſoluendum reſtat.*

ETiam pro reſiduo pretio quantitatis poteſt ius pi-
gnoris totum vendi, dum ius pignoris eſt indiui-
duum. Particularis ſolutio debiti pignus non diſſol-
uit. Pignus † non liberatur aliqua debiti portione re- 1
ſtante, Salycet. Bartol. *conſil.* 107 *incip. viſis.* Roman. *con-
ſil.* 276. *incip. viſis dubiis.* Socin. *conſil.* 135. *incip. ſupra.* Schat-
dius *ad Bartol. hoc textu.* Hieron. de Laurent. *deciſ. Auenio-
nenſi* 65. *num.* 1. *part.* 2.

L. Si ceſſante. 7.

1 *Fides bona præſumitur.*

FRaus creditoris nocet emptori, pignus ſolenniter
& bona fide ementi. Emptor pignoris, ſi non eſt
particeps malæ fidei emptoris, ob fraudem venditio
non reſcinditur, Salycet. & Bald. *l. fin. infr. de iure dominij
impetrand.* Fides † bona in qualibet commiſſione præ- 1
ſumitur. Bald.

L. Si priuſquam. 8.

§ Quod ſi.

1 *Pignoris venditio quomodo debiti oblatione impediatur?*

OBlatio † debiti venditionem præcedens, impedit 1
venditionem pignoris futuram, ſed ſequens ob-
ligatio non reſoluit iam factam, Bald. Oblatio impedit
venditionem adhuc inſtantem, non præteritam. Im-
pediunt quædam fienda, quæ facta non dirimunt. I-
dem Bald. *l. patre furioſo ff de his qui ſunt ſui vel alieni iuris.*

L. Quæ ſpecialiter 9.

1 *Pignoris diſtractio quomodo fieri debeat?*

VEnditio † pignoris debet fieri ſolenniter & bona 1
fide: quod ſi pretium rei venditæ ad ſortis ſolu-
tionem non ſufficit, petitio reſidui integra adhuc per-
manet, Bald. *l. creditor.* vbi Bald. *hoc tit.*

L. Et qui ſub imagine, 10.

1 *Pignus creditor ſibiipſi vendere nequit.*

2 *Simulatio contractus vnde præſumatur?*

CReditor † non poteſt vendere pignus ſibiipſi, nec 1
interpoſitæ à ſe perſonæ ſimulatione interceden-
te. Bald. & Salycet. *ad hanc legem.* Nicol. de Milis *in re-
pertorio iuris. verb. præſumitur ceſſio ſimulata.* Cæpoll. *de ſi-
mulat. contract. lib. præſumpt.* 26. *colum* 1. *in* 6 *caſu.* Brunor. à
Sole *in locis communib. vocab. ceſſio. num.* 4. *fol.* 164. De ſi-
mulatione † vnde præſumatur tacite vel expreſſe a- 2
ctui interceſſiſſe, vide Iacob. Menoch. *in tract. de præ-
ſumpt. lib.* 3. *cap.* 122. *num.* 19. 20. 21. 22. Quód in contracti-
bus ſimulatio quatuor modis conſideretur, idem *lib.* 3.
cap. 122. *num.* 1. Mandell. *conſil* 14. *num.* 5.

L. Mulier licet. 11.

1 *Mulier bona pro marito obligans ſibi non præiudicat.*

2 *Velleiani beneficium mulier ob dolum amittit.*

MVlier † propria bona obligans pro marito, vel a- 1
lio quocunque ſibi non præiudicat, Bartol. Bald.
& Salycet. *l.* 3. *§ fin. ad Velleian. l. ſenatuſconſultum. ſupr. ad
Velleian.* Ob † dolum mulier Velleiani beneficium a- 2
mittit, Bald. Ioan. Zanger *in tract. de except. tit.* 9. *de except.
Velleiani.*

L. Si debitor. 12.

1 *Pignus inuito creditore à debitore vendi poteſt.*

2 *Res tranſit cum ſua cauſa.*

3 *Eccleſia rem emptam cum ſuo onere habeat.*

DEbitor † inuito creditore vendere poteſt pignus 1
ſaluo iure creditoris. Res † tranſit in emptorem 2
cum ſua cauſa, Bald. Cauſa conſiſtens in mero iure,
tranſit ab emptore in venditorem, *l. in tradendis.* § *fin. ff.
commun. prædior.* Ex hoc text. notat Bald. quod Eccleſia

emens rem tributo affectam, onus ſimul ſoluendi tributi in ſe recipiat, Bartol.*in l.veram.* §.*patrimonium.* & *l. reſcripto.* ff. *de munerib.* & *honorib.* Quatenus Eccleſia ti-
3 tulo † emptionis onera priſtina cum re ferat, atque in ſe recipiat, notat Barth.Socin.*conſil.12 part.4.* Et in genere quod quælibet res tranſeat cum ſuo onere, commodo & cauſa, Albert.Brun.*in tract.de reb.ſeu diſpoſitionib.dubiis.*§.*venio.num.7.* Pro huius textus pleniori intellectu, vide Cacheran.*deciſ.135.num.2.*

L. Qui prædium.13.

1 *Dominium ſola venditio ſine traditione non transfert.*

1 DOminium is non habet, qui in rei poſſeſſionem non eſt inductus. Ex † ſola venditione ſine traditione dominium non transfertur, Bald & Salycet.*l.2.* iunctis remiſſ. ff.*de action empti.l.20.* iunctis remiſſ. *ſupr. de pact.*

L. Si in hoc.14.

1 *Pignoris diſtrahendi facultatem debitor non ſoluens præſtare tenetur.*

CReditor poteſt vendere pignus conſtitutum a-
1 pud venditorem. Debitor † non ſoluens tenetur facultatem pignoris diſtrahendi cauſa facere creditori, Salycet.*l.3. ſupr.hoc tit. l.qui pignoris.de pignorat.action. ſupra.*

L. Obligatis.15.

1 *Pignoris nomine quando emptori contra debitorem vindicatio detur?*

1 SI creditor † pignus, quod iure vendidit, emptori tradidit, ipſi emptori etiam contra debitorem rei vindicatio competit, Bald.& Salyc.

L. Vnus ex multis.16.

1 *Pignoris diſtractio partis debiti ſolutione non impeditur.*

1 VNus † ex debitoris hæredibus totam partem ſuam in debito ſoluens, venditionem pignoris pro ſua parte non impedit, Bald.*l.quamdiu ſupr hoc tit.* Item pro reſiduo totum pignus remanet obligatum, *l.1.de luitio. pignor. inf.*

L. Rei creditor.17.

1 *Debitoris res à chirographario creditore in præiudicium hypothecarij vendi nequeunt.*

1 CReditor † non amittit poteſtatem vendendi propter iniuſte vendentem. Chirographarius debitor non poteſt vendere res debitoris in præiudicium hypothecarii creditoris, Bald.& Salycet.*l.2. ſupr.de his qui in priorum creditorum.*

L. Qui à creditore.18.

1 *Euictionem non metuat iure à creditore emens.*

1 CReditor † proprietatem transfert in emptorem. Qui iure emit à creditore, non timet euictionem. Bald.& Salycet.*l.generaliter ſupr. qui potior.in pignor. l ſi obligata.C ſi antiquior creditor.*

L. Si maritus.19.

1 *Vxoris nummis à marito quæſita, hypotheca huius, non illius eſt.*

1 LIcet † pecunia mutuata ſit vxoris, tamen ea quæſita, hypotheca eſt debitoris mariti, non vxoris, Bald.*l.quamuis.ſupr.ſi cert pet. l ſi ex pecunia.* ff. *de rei vendicat.*

L. Secundum.20.

1 *Pignore è ſuperfluo vendito res empta fit emptoris.*

1 REs † empta ex ſuperfluo pignore vendito, efficitur emptoris, Bald.& Salycet.

Debitorem venditionem pignorum impedire non poſſe.

TITVLVS XXIX.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Buttigar.Cyn.Bartol.Bald.Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Eberhard.Broncorſt *lib.4.enant.97.l.121.* & in illam Mayner.& Petr.Fabr.*de reg.iur.*

L. Si ſunt.1.

§. Nec etiam.

1 *Teſtamento debitoris ius creditoris infringi nequit.*

TEſtamentum † debitoris non infringit ius creditoris, Bald. Salycet. Bartol. Alexand.*ad Bartol.hoc textu.* Cuiac.*lib.8.obſeruat.16.l.112.*§.*12.de legat.1.* 1

L. Debitoris.2.

§ Nam ſi.

§. Neque.

1 *Proteſtatio debitoris iuri creditoris nil nocet.*
2 *Proteſtatio quando non valeat?*

PRoteſtatio † debitoris non infringit ius creditoris. 1
Quoties aliquid † eſt implendum à proteſtante, 2
niſi impleat proteſtans, proteſtatio non valet, Bald.*l.5. de diſtract.pignor.ſupr l.2.infr.de fideiuſſorib.*

Si vendito pignore agatur.

TITVLVS XXX.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Buttigar.Cyn.Bartol.Bald.Angel. Caſtrenſ. Salycet.Cuiac.

L. Præſes.1.

§ Quod ſi.

1 *Pignoris ob diſtractionem illicitam quatenus emptor non teneatur?*

SI creditor † vendit pignus mala fide, creditor, non 1
emptor pignoratitia tenetur, niſi emptor de fraude participauerit, Bald.& Salycet. Bartol.*ad l.3.infr.de iure fiſci.* Alexand.*ad Bartol.hoc textu.*

L. Seruos quos nullo.2.

1 *Pignus à creditore venditum, quando debitor vindicare nequeat?*

VBi creditor † non habuit ius vendendi, debitor 1
vel eius hæres rem vſucaptam non vindicat, Bald. & Salycet.*l.emptor.* ff *de rei vendicat.l.1* ff.*de diſtract.pignor.*

L. Si vxor.3.

1 *Emptor fraudis particeps in ſubſidium tenetur.*

EMptor, qui † participat fraudem, tenetur in ſubſi- 1
dium, ſi creditor non eſt ſoluendo, Salycet.*l.Imperatores.* vbi Franciſc.Ripa *de priuileg.creditor.*

L. Cum contra.4.

1 *Pignoris venditio illicita non valet.*
2 *Pignus illicite diſtractum à poſſeſſoribus vindicari poteſt.*

VEnditio minus † legitime facta, non tenet, & res à 1
poſſeſſore poteſt vendicari. Debitor † pignus non 2
iure diſtractum, poteſt à poſſeſſoribus vendicare, vel pignoratitia cum creditore agere, Salycet.*l fin. infr.de iure domin impetrand.*

L. Si creditore 5.

1 *Emens bona fide pignus diſtractum, extra periculum eſt.*

IVſtus † emptor non patietur controuerſiam, *hoc* 1
textu. Bald. Creditor fraudem committens, non emptor innocens tenetur, Salycet.

De luitione pignoris.

TITVLVS XXXI.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum Buttigar. Cyn Bartol Bald. Angel Caſtrenſ. Salyc. Cuiac Vezin *in Syntag commun.opin.lib.8 tit.16.*

L. Qui pro parte 1.

1 *Pignoris reſtitutio poſt plenam demum ſolutionem fit.*

Pignus

1 PIgnus † debito demum plene ac integre ſolnto re-
ſtituitur. Perſonis hæredum obligatis, conditio
non mutatur, Bald.& Butrig.Broncorſt *lib.4.enant.93.*

L.Intelligere debes 2.

1 *Pignoratitia non extinguitur perſonali actione ſublata.*

1 ACtione † perſonali ſublata, pignoratitia nihilo-
minus durat, *hoc textu.* Duennas *regul.17.limitat.4.*
Cuiac.*lib.5.obſeruat.* Neguſant.*de pignorib. 2.membr.*
6.part. num.5.

L Si reddita.3.

1 *Pignoratitiâ quando creditor conueniri queat?*
2 *Pignus ſolutione & ſatisfactione liberatur.*

1 SOluto † debito vel aliter ſatisfacto poteſt creditor
2 pignoratitia conueniri. Per ſolutionem † debiti vti
pignora liberantur. Ita eadem per oblationem & de-
poſitionem tolluntur. Bald.& Salycet.*l.ſi reſiduum.ff.de*
diſtract.pignor.

Si vnus ex pluribus hæredibus creditoris vel debitoris partem ſuam debiti ſoluerit, vel acceperit.

TITVLVS XXXII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Buttigar. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Bellacomb. *in Syntagm.commun.opin. lib.8. tit.17.*

L.Manifeſti.1.

1 *Pignus nec actiue, nec paſſiue diuiſionem inter hæredes recipit.*
2 *Hypothecaria non diuidi poteſt pro rata inter hæredes creditoris.*

1 PIgnus † nec actiue nec paſſiue recipit diuiſionem
2 inter hæredes. Inter hæredes creditoris † perſonalis
actio diuiditur pro rata, non realis hypothecaria, Bald.
& Salycet. Anton. Capic *deciſ.8.num.1.*

L.Actio quidem 2.

1 *Actio perſonalis tantum contra obligatum competit.*
2 *Hypothecaria in actione concluſio alternatiue eſt formãda.*

1 ACtio perſonalis † contra obligatum tantum diri-
gitur. Realis contra poſſeſſorem, Bald.& Salycet.
Ex hoc textu notat Bartol. quod concluſio in hy-
2 pothecaria † debeat formari alternatiue, Bartol.*ad l.*
hæredem.de hæreditar.action. ſupr. & ad l.Moſchis.de iure fiſci.
Franciſc.Milanenſ.*deciſ.regni Siciliæ 10. num.1.lib.2.*

Si pignoris conuentionem numeratio pecuniæ ſecuta non fuerit.

TITVLVS XXXIII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac.

L.Si pecuniam 1.

1 *Numeratio pecuniæ à creditore eſt probanda.*

NOn numerans aut ſoluens in hypothecaria &
1 perſonali ſuccumbit. Etiamſi debitor † queritur
incidenter, creditor tamen pecuniæ numerationem
probabit, Bald.*l.ſi cui.de non numer.pecun. ſupr. l.ſolutum.*
§.ſi quaſi.ff.de pignorib.

L.Si vt nunc.2.

1 *Scriptura mendax neminem obligat.*

HYpotheca & cautio eſt inanis, ſi pecunia numera-
1 ta non fuit. Scriptura † non eſt mendacii cauſa,
ſed cauſa ſcripta. Cautio extorta inanis eſt. Ex ſcriptura
mendaci contra veritatis fidem nemo obligatur, Bald.
& Salycet.

De iure dominij impetrando.

TITVLVS XXXIV.

AD rubr. tit. & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Bellacomb. *in Syntag.commun.opin.lib.8.tit.18.*

L.Dominij 1.

1 *Dominium pignoris quomodo creditor impetret?*

IMpetrans † poſſidere pignus iure dominii, debet 1
exprimere nomina debitorum ceſſantium. Baldus.
Creditor poteſt impedire à principe pignorum ſingu-
larium adiectionem, Salycet. Molin. *ad con ſuetud. Pari-*
ſienſ.§.52.gloſſ 1.num.114. Briſſon.*lib.2.ſelect.cap.9.* Delrio
ad hanc l.

L.Si creditor.2.

1 *Dominij iuri impetrato creditor quando renunciaſſe cenſeatur?*
2 *Priuilegium vnico actu contrario amittitur.*
3 *Ius impetratum quomodo perdatur?*
4 *Reſcripti à beneficio per actum contrarium receditur.*
5 *Priuilegium actu effectum non habente, non tollitur.*
6 *Priuilegiorum conſeruatio & interitus.*

SI creditor † poſt dominium pignoris impetratum 1
vſuras à debitore receperit, iuri impetrato renunci-
aſſe videtur. A priuilegio † per vnicum actum contra- 2
rium receditur, Salycet. Faciens contra ius, quod im-
petrauit, contrario facto illud perdit. A beneficio † re- 3
ſcripti receditur per actum oppoſitum aut contra-
rium, *l.1 in fin. de conſtitut princip.* Quando actus † con- 4
trarius effectu carens, priuilegium aut beneficium
non tollat, nec adimat, Menoch *conſil.702.nu.10 lib.8.*
Et de beneficiorum ac † priuilegiorum conſeruatione 5
vel interitu, vide eundem Menoch.*conſil.511.* Alexand.
conſil.103.num.1.lib.2.

L.Vetuſtiſſimam 3 in cunctis §§.ad finem.

1 *Pignoris dominium quando creditor impetrare poſſit?*

DEbitor † ſi monitus à iudice, debitum non ſoluit 1
tempore præfinito, creditor à principe dominium pignoris impetrare poteſt, Bartol. Bald. & Salycet. Duennas *regul.166.* Broncorſt *lib.2.enant 73.* Brunor.à Sole *in locis communib. vocab.creditor. fol.199.* Petr. Surd *in tract.de aliment.tit.9 quæſt.32.num 81.* Burſat.*conſil.73 num.28.volum.1.* Ioan.Baptiſt.Coſta *in tract.de rata & quota.quæſt.26.num.7.*

De pactis pignorum, & de lege commiſſoria in pignoribus reſcindenda.

TITVLVS XXXV.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Buttigar. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Villalob. Suaretz, Bellacomb. Chærian. *in Syntag.commun.opin.lib.8.tit.19.* Næuizan.

L Qui pactus eſt.1.

1 *Pactionis interpretatio quomodo fieri debeat?*
2 *Pactum legis commiſſoriæ in pignoribus locum obtinere nequit.*

PActum † ita interpretandum, vt ſit potius ſuper- 1
fluum, quam iuri contrarium. Pactum ſimile † pa- 2
cto legis commiſſoriæ in pignoribus nil operatur. Bar-
tol. Bald.*conſil.486. incip.quidam part.1.* Neguſant.*de pi-*
gnorib.4.part.num.2 fol.217. Alexand.*conſil.178.volum.7.*
Boer.*deciſ.48.num.9.*

L.Si

Digitized by Google

L.Siſundi.2.

1 *Pignoris reſtitutio ceſſante cauſa, ob quam illud datum fuit, fieri debet.*

1 PActum † quod ſi res venditæ non euincatur, aliæ res pro ea obligata debitori reddatur, eſt validum. Ceſſante cauſa, propter quam pignus eſt datum, reddendum eſt pignus, Salycet. Pet.Surd.*deciſ.*170.

L.Quoniam.3.

1 *Pactum legis commiſſoriæ in pignoribus eſt reprobatum.*

1 PActum † legis commiſſoriæ in pignoribus eſt reprobatum, Bartol. Bald. & Salycet. Guido Papæ *quæſt.*6. Tiraquell.*de vtroq. retract. in præfat.nu.*7. Bonet. *in tract.de virtute iuramenti.num.*147. Gozadin.*conſil.*61. *num.*7. Cæpoll.*cautel.*23. Pro intellectu & interpretatione legis vide Regner.Sixtin.inter conſilia facultat. Marpurgenſ.*vol.*2.*conſil.*12.*fol.*91.

De exceptionibus & præſcriptionibus.

TITVLVS XXXVI.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Buttigar. Odofredum, Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Ioan. Guorner. de Vineca *in ſpeciali tractat. de exceptionib.* Villalob. Vezin. Bellacomb. Donat. à Fina, Fichard. Bonacoſſ. Capram, Bellon. Graſſ. Balb. Ludouic. Roman. *in Syntagm.commun.opin.lib.*8.*tit.*20.

L.Debitores.1.

1 *Soluens habenti actionem vtilem liberatur.*

1 SOluens † habenti vtilem actionem, alio habente directam ab vtili liberatur ipſo iure. Teſtator ex obligatione ſibi quæſita vni ex hæredibus prouidere poteſt, Bartol. & Bald. *l.pactum.ſupr.de pact.l.ea quæ.famil. herciſcund.ſupr.*

L.Proportione.2.

1 *Exceptio rei iudicatæ, non obſtat ei, contra quem iudicatum non eſt.*

VNus ex fratribus ſuccumbens in iudicio, alii fratri non præiudicat. Exceptio † rei iudicatæ non
1 obſtat ei, contra quem non eſt iudicatum, Bald. & Salyc. De iudicatæ rei exceptione, quibus proſit vel obſit, Mangon.*deciſ.Lucenſi* 28 *fol.*334. Gail.*in pract.Cam.Imper.obſeruat.lib.*1.*cap.*123 *num.*3.

L.Aduerſus fratrem 3.

§ Nec timueris.

1 *Exceptio pacti dolo quæſiti non prodeſt.*

DOlus commiſſus in liberatione adminiſtrationis, vel in ipſa adminiſtratione, reddit pactum libera-
1 torium nullum. Exceptio † pacti dolo quæſiti eliditur replicatione doli, Bartol. Bald. & Salycet. Cuiac.*lib.*3. *obſeruat.cap.*17.

L.Cum nondum.4.

1 *Exceptio peremptoria quamdiu obijci poſſit?*

1 DIuturnus † iudicii tractus peremptorias exceptiones non excludit, ſed rei finitæ exceptio. Defenſio peremptorii obiici poteſt ad litis vſque conteſtationem. Cauſa nondum finita obiici poteſt exceptio peremptoria. Salycet. De exceptionis peremptoriæ obiectione. Socin.*reg.*168. Wurmſer *in pract. Cam.Imper.obſeruat.lib.*1.*tit.*8. Hartmannus Hartmanni *in pract. obſeruat.lib.*2.*tit.*9.*obſeruat.*1.

L.Licet vnde vi 5.

1 *Temporalia ad agendum perpetua ſunt ad excipiendum.*

1 ANnua † ad agendum perpetua ſunt ad excipiendum, Bart. Bald. Salyc. & Caſtrenſ.*l.*2.*ſupr.vnde vi.*

L.Si pactum.6.

1 *Doli exceptio in perpetuum opponi poteſt.*

REplicatio & duplicatio tempore non exſpirat. Ex-
1 ceptio † vel replicatio doli in perpetuum poteſt opponi, Bald. Salycet. & Caſtrenſ. Zanger *in tract.de except.part.*3.*cap.*11.*fol.*474.

L.Si ex maiore.7.

1 *Pacti de non petendo reſtrictio quomodo fiat?*

REfutatio generalis per ſpecialem ſatisfactionem reſtringitur. Pactum † de non petendo ſimplici- 1
ter initum reſtringitur ad quantitatem ſolutam. Bald. & Salyc.*l.*24.*& l.*31.*de tranſactionib.ſupr.*

L.Præſcriptionem.8.

1 *Exceptio peremptoria vſq. ad ſententiam opponi poteſt.*

EXceptio † peremptoria opponi poteſt vſque ad 1
ſententiam. Bald. Exceptio peremptoria in vim dilatoriæ ante litem conteſtatam opponi poteſt, Salycet. Marc. Anton. Blanc.*in tract.de compromiſſ & exceptionib.impedientib.litis ingreſſum.ſub capitib.variis.*

L.Siquidem.9.

1 *Exceptionem opponere, quando reo non expediat?*

REus vbi eſt certus, quod actor probare non poſſit, denegare non debet, ſed excipere. Reo † non 1
expedit exceptionem opponere, ſi credit actorem probationibus carere, Bald. & Salyc. Excipiendo quis non videtur fateri intentionem actoris, Bartol. Socin. *conſil.*194.*incip viſo* Decius *conſil.*405.*incip.videatur.* Roman.*conſil.*87 Broncorſt *lib.*4.*enant.*17.

L.Non exceptionibus.10.

1 *Exceptio vt actori, ita replicatio reo prodeſt.*

REo † vti proſunt exceptiones, ſic actori replica- 1
tiones, Bald. & Salyc. *l.*19.*de exceptionib.l fin.ſupr.de edend.*

L.Defenſiones.11.

1 *Defenſio rei principalis eiuſdem fideiuſſori prodeſt.*

DEfenſio † rei principalis competit fideiuſſori, niſi 1
reus redimatur ab obligatione per mutationem ſtatus, Bald. & Salyc.*l.exceptiones. § perſona. ff de except. l.ſi decreſſerit.ff qui ſatiſd.cog.*

L.Siquis Aduocatus.12.

1 *Aduocatus præpoſtere exceptionem opponens, pœnam meretur.*

PVnitur temerarius † Aduocatus, qui patrocinium 1
præſtat de exceptione præpoſtera. Dilatoria exceptio proponenda ante litem conteſtatam, non poſt illam, Vezin.*in Syntag comm.opin.lib.*8.*tit.*20.*n.*11.*& n.*79. Quando peremptoria ante & poſt litem conteſtatam opponatur, *allegatum Syntag lib.*8.*tit.*20.*nu.*88. Duennas *reg.*263.

De litigioſis.

TITVLVS XXXVII.

AD rubr. tit. & materiam, vide Buttigar Odofred. Cyn. Bart. Bald. Ang Caſtrẽſ. Salyc. Cuiac. Matth. de Afflict. *deciſ.*331. Harim. Piſtoris *in miſcell quæſt.lib.*1. *q.*40. Tob. Non.*conſ.*78. Cæpoll *cautel.*191. Guid. Pap. *quæſt.*337.

L.Cum creditor.1.

1 *Litigioſa res denunciatione extraiudiciali non efficitur.*

SImplex denunciatio † extra iudicium non tenet: 1
item in iudicio facta rem litigioſam non facit, Bald. Salyc. Fulc.*in ſing.vocab.litigioſa n.*33.*fol.*147. Muhedan. *deciſ.Rota Roman.tit.de ſentent.deciſ.*1.alias 12.*n.*2.*fol.*85.

Authent Litigioſa.

1 *Litigioſa res quænam dicatur?*

IN beneficiis eccleſiaſticis contrahitur vitiũ litigioſi. Res † litigioſa eſt, de cuius dominio quæſtio moue- 1
tur iudicaria, contentione coram ordinario vel delegato facta ſuper ea petitione, Bald. Alberic de Roſat.*in Dict.iuris, vocab.litigioſus.* Henr. Boich *ad c.cum M. § reuocatis.de conſtit.extr fol.*6. Robert. Lancellott.*in tract.de attentat.in præfat nu.*484 *fol.*85. Gail.*in pract. Cam.Imper.obſeruat.lib.*1.*c.*118.*nu.*4. Couarr.*in pract quæſt c.*25.

L.Lite

Digitized by Google

L. Lite pendente. 2.

1 *Lite pendente rei vel actionis alienatio prohibita.*

1 ACtio mota, lite pendente, in alium non poteſt transferri. Pendente † lite rei vel actionis, non poteſt fieri alienatio. Bartol. Bald. ac Salycet. Bartol. *ad l. ſi u ff. hoc tit.* Bald. *conſil. 40. incip maritus.* Iaſon & Franciſc. Becc. *conſil. 45. lib. 1.* Puteus, Alexand. & Schard. *in addit. ad Bartol. hoc textu.*

L. Quicunque. 3.

1 *Litigioſa re legata, eiuſdem æſtimatio debetur: ſecus hodie. num. 1 auth ſeq.*

1 SI legatur res † vel actio litigioſa, debetur litis æſtimatio, re litigioſa apud hæredem remanente, *hoc textu.* Bald. Bartol.

L. Cenſemus. 4.

1 *Litigioſam rem alienantis pœna.*

2 ALienans rem † litigioſam vel actionem, punitur in ſimplum, Bald. & Salycet. Ioſeph. Ludouic. *deciſ. Peruſ. 26. nu. 9. lib. 1.* Amatis *deciſ prouinciæ Marchiæ 48. num. 16.* Anton. Capic. *deciſ. 128.*

Authent. Nunc ſi hæres.

1 *Litigioſa re legata, hodie ſaltem litis euentus debetur.*

1 HOdie † re litigioſa legata ſolum debetur litis euentus, ideo hæres caſum proſequitur, & ſecundum euentum res debetur, Salycet.

De contrahenda & committenda ſtipulatione.

TITVLVS XXXVIII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Buttrigar. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Suaretz. Villalob. Bonacoſſ. Fichard. Bellacomb. Kirchou. Vezin. Viuium, Donat. à Fina.

L. Licet epiſtolæ. 1.

1 *Actus in epiſtola apparens, ſolenniter celebratus præſumitur.*

1 PEr epiſtolam probatur actus, qui in ea commemoratur. Item † actus in epiſtola apparens ſolenniter celebratus præſumitur, Bald. Molin. *ad rubr. de verborum obligat. num. 34.* Menoch. *de præſumpt. lib. 3. cap. 41. num. 5.* Surd. *deciſ. 115. nu. 4.* Maſcard. *de probat. vol. 3. concluſ. 1315.* Pro intellectu legis, vide Marc. Anton. Aquilin. *in comment. ad tit. de verb. oblig. num. 151. fol. 18. col. 3.*

L. Si filia. 2.

1 *Pater ſtipulans filio, ſibi ipſi ſtipulari cenſetur?*

1 PAter ſtipulando † filio ſibimet ſtipulari videtur, Bald. Bartol. & Salycet. Ioan. Baptiſta Coſta *in tract. de quota. quæſt. 133. num. 1.* Decius *conſil. 543.* Stracha *de aſſecurationib. gloſſ. 29. num. 6.* Magon. *deciſ. Florent. 61.*

L. Si cum pecuniam. 3.

1 *Stipulari alteri nemo poteſt.*

1 STipulatio † directa in perſonam abſentis nihil valet; ſed quæritur obligatio ſtipulanti. Contractus duo vbi vniuntur, vnus vtilis, alter inutilis, agitur ex vtili. Alteri ſtipulari nemo poteſt, & pecuniam alterius exigens, negotiorum geſtorum actione tenetur, Buttrigar. Bartol. Bald. Pro intellectu legis, Anton. Gabriel Roman. *in commun. concluſ. lib. 3. titul. de verborum obligat. concluſ. 1.*

L. Secundum. 4.

1 *Stipulatio in mortem alicuius concepta, cenſetur eiuſdem hæredi facta.*

1 QVi † ſtipulatur, cum moritur dari ſibi, etiam hæredi ſuo intelligitur ſtipulari, Bald. & Salyc. Petr. Surd. *deciſ. 325.*

L. Nuda pollicitatione. 5.

§ Verum.

1 *Stipulatio pœnalis quomodo ſubſiſtat?*

STipulatio † pœnalis nudo pacto ſubiicitur, & per litis conteſtationem eius conditio ſubſiſtit, quam ſequitur condemnatio, Bald. & Salycet. item Bartol. *l. ſi pacto quo pœnam l. ſtipulatio iſta. § alteri de verborum obligat.* De pollicitatione obligatoria, Syntagma iuris Tholoſani *lib. 24. cap. 9 fol. 114.* Suaretz *in theſaur recept. ſent. vocab. pollicitatio nu. 100.* Cuiac. *lib. 19. obſeruat. 32.* Gomez. *de contract. cap. 9 num. 1.* Vinius *commun. opin. 617.* 1

L. Scire debuiſti 6.

1 *Tranſactionis ex cauſa promiſſum, quanam actione petatur?*

PRomiſſum ſolenniter † ex cauſa tranſactionis, ſi eſt certum, petitur per certi condictionem, ſi incertum, per actionem ex ſtipulatu. Bald. 1

L. Neque tutores. 7.

1 *Tutoris abſentia pupillo non noceat.*

ABſentia † tutoris commodum pupilli non impedit, Bald. Minor poteſt ſibi quærere ſine tutoris auctoritate, Cuiac. *lib. 19. obſeruat. 23.* Hieron. de Laurent. *deciſ. Auenion. enſ. 124.* 1

L. Non moriturum 8.

1 *Mortui hominis æſtimatio promitti poteſt.*

IMpoſſibile † ſecundum naturam non poteſt promitti, ſed æſtimatio hominis mortui poteſt promitti, Bald. *l. inter ſtipulantem. § penult ff de verb. obligat.* Cuiac. *lib. 9. obſeruat. 33.* 1

L. Siquidem 9.

§ Si vero.

§. Sin autem.

1 *Metus quinam ſtipulationem vitiet?*

MEtus † mortis vel cruciatus corporis ſtipulationem vitiat, non metus motæ aut mouendæ litis, Bald. *l. 1. quod met. cauſ.* 1

L. Omnes ſtipulationes. 10.

1 *Stipulatio quibuſcunque verbis fieri poteſt.*

STipulatio † per quæcunque verba concepta valet, Salycet. *§. in hac re.* vbi Hottoman. & Weſenbec. *de verb. oblig. in Inſtit.* 1

L. Scrupuloſam 11.

1 *Stipulatio in tempus poſt mortem collata valet.*

STipulatio † concepta per mortem, vel in morte, aut mortis articulo, eſt valida. Quis poteſt ſtipulari poſt mortem ſuam, vel ante, ſimiliter & legare, Salyc. Bald. Bartol. Oldrad *conſil. 114. incip factum.* 1

L. Magnam. 12.

§. Cum ea.

1 *Interpellatio à die fit pro homine.*

DIes † interpellat pro homine, & per lapſum diei pœnam, quam nullo modo quis purgat, incurrit, *hac l.* Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Decius *ad l. vinum. num. 9. & 10. ſi cert. pet.* Pariſ. *conſil. 34. vol. 1.* Cacheran. *deciſ. 49. num. 3.* Alphan. *in repertat. num 26. fol. 8 & 9.* Anton. Gabriel Roman. *in commun. concluſ. titul. de ſolut. concluſ. 9.* Rebuff. *ad l. habere de verb ſignific.* Ioach. Mynſing. *in obſeruat. Imper. Camer. centur. 3. obſeruat. 95.* Petrus Surd *deciſ 57. num. 7.* Anton. Teſſaur. & Blaſius Florata Diatz *deciſ. 212.* 1

L. Veteris. 13.

§. Cum.

§ Et quia.

1 *Stipulatio faciendi in hæredes tranſit.*

STipulationes † faciendi tranſeunt in hæredes, Bartol. Bald. & Salyc. Ioſeph. Ludouic. *comm concluſ. 16.* Pro intellectu legis, vide Camill. Gallin. *in comment. de verb. ſignif. lib. 9. cap. 21. num. 16.* 1

L. Opti-

Digitized by Google

L.Optimam.14.

§.Etſi.

§.Cum itaque.

1 *Verba enunciatiua in contractibus quomodo probent?*

1 VErba enunciatiua † in contractibus appoſita probant, donec contrarium probetur. Creditur inſtrumento in die & loco, niſi per teſtes probetur contrarium. Status ſcripturæ, in qua ſeruus eſt ſtipulatus, vt nemo eum neget ſeruum, Bald. Afflict.*deciſ.83.incip. in cauſa num.1.* Matheſilan *notab.79.* Menoch.*de arbitr. iudic.lib.2 caſu 105.num.38.* Alphan.*in reportat.num.238.* Menoch. *de præſumpt.quæſt.3.num.4.lib.1.* Decius *conſil.36 & conſil.199 in.ip.viſis.* Hieron.de Laurent *deciſ.Auinione.*[?]*ſi 51.* Pro intellectu legis, vide Aluar.Valaſc.*quæſt. iuris emphyteut.9.*

L.Si quis.15.

§ Nemo.

§.Quemadmodum.

1 *Stipulatio faciendi in tempus mortis non inutiliter conſeritur.*

1 VErba contractuum trahenda ſunt ad poſſibilia, non ad impoſſibilia. Stipulatio † faciendi collata in tempus mortis promiſſoris, non redditur inutilis, ſed ad hæredes tranſmittitur, Bald. & Salycet. *l. continuum.§.illud ff.de verb oblig.* Bellacomb.*in Syntag.commun. opin lib.8.tit.22.num.194.*

De inutilibus ſtipulationibus.

TITVLVS XXXIX.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Butrigar. Cyn.Bartol Bald.Angel.Caſtrenſ. Salycet.Sebaſt.Vantium *in tract de nullitat. cap.8. nu 54.* Bellacomb. Vezin.Capram, Donat.à Fina *in Syntagm. commun.opin.lib.8.tit.23.*

L.Ex ſtipulatione.1.

1 *Tutoris ſine autoritate pupillus non obligatur.*

1 PVpillus † ſine tutoris auctoritate promittens non obligatur, Bartol.Bald.& Salycet.*l.1.*iunctis remiſſ. *ff.hoc tit.*

L Libera.2.

1 *Matrimonio ſtipulatio pœnalis adijci nequit.*

2 *Matrimonium nemo inuitus contrahere tenetur.*

1 STipulatio † pœnalis non valet in matrimoniis. In
matrimonio nemo inuitus detinetur. De correctione huius textus, vide *cap.gaudemus. de diuort. extr.*
Fuſc *ſingul.65.ſub lit.V.fol 364.* Couarr.*variar.reſolut.lib.*
2 *2.cap 10.num.4.* Quatenus † ab initio ſub vi compulſ
ua, & ſub pœna non quis contrahere teneatur matrimonium, notat Crott.*conſil.81.num.15.* Verall *deciſ.23. num.2ta.part.2.*

L.Vt inter abſentes.3.

§.Cum igitur.

1 *Stipulatio inter abſentes non contrahitur.*

1 INter † abſentes ſtipulatio non contrahitur, & alter alteri ſtipulari non poteſt, Bartol. Bald. Salyc.& Caſtrenſ.Ioan.Borcholt *conſil.10 lib 1.fol 131.* Pro interpretatione legis, vide Vaſq.*in illuſtrib.controuerſ.nouu. c.58. num.1.lib.3 fol.516.*

L.Ex eo inſtrumento 4.

1 *Pactum de futura ſucceſſione non valet.*

2 *Pactum de futura ſucceſſione iuramento non firmatur.*

3 *Pacta ſucceſſoria illuſtrium familiarum valida ſunt.*

INſtrumentum contra bonos mores factum non va-
1 let. Pactum † factum de futura ſucceſſione non valet.Bald & Salycet.*l hæreditas C.de pact.conuent.l.pactum. l.licet. l fin. C. de pact.l.fin. ff.de ſuis & legitim.hæredib. l.cum donationis. C.de tranſactionib.* Pariſ.*conſil.14.num.8.part.2.* Cacheran.*deciſ.100.* Hartman.Hartmanni *in pract.Camer.Imperial.obſeruat.lib.2.tit.22.de pact. cap.3. in princip.*
Et falſa pacta † iureiurando non firmari, notant Ca- 2
cheran.*deciſ.100.num.31.* Ioan.Gutierretz *de contract iurati.cap.59.num 459.* Econtra, quod † iſtiuſmodi pa- 3
cta ſubſiſtant ratione iuramentorum, conſuetudinum, illuſtrium familiarum, defendit Anton.Teſſaur. & Blaſius Floretz Diatz *deciſ.Pedemont.225.nu.7.fol.519.* Hieronym.Gabriel.*conſil.137.num.13.14 & num.30.* Et quod in vim vltimæ voluntatis inter liberos ſubſiſtant, affirmat Puteus *deciſ.133* Hartman.Hartmanni *in pract.Camer.obſeruat.lib.2.titul.de pact.cap.3.num.2.* De pacto iſtiuſmodi recepto per Galliam, Franciſc.Marcl *deciſ.Delphinat.136.in fin.part.1.* In Germania, Auerbach *in ſingular.allegat lib.2.cap.21.* Graſſ.*in recept ſentent.§.inſtitutio. quæſt.9.num.4.* In Hiſpania, Ioan.Gutierretz *de contractib.iuratis.cap.59.* In vtramque partem, pro interpretatione & intellectu legis, vide Fachin.*lib.5. controuerſ.cap 84.*

L.Dolo vel metu.5.

1 *Dolo contractus non ipſo iure, ſed exceptionis beneficio annullatur.*

DOlus † vel metus ſtipulatione intercedente non quidem reddit contractum nullum, ſed illius annullandi per exceptionem præſtat occaſionem, Bald. & Salycet.*cap.quiſquis Epiſcopus.12 quæſt 2.* Benedict.Capra *in commun concluſ.& regul.reg 87.num.50.& 59.* Syntagma commun.opinion.*lib.8 tit.13 num 9 fol.371.* 1

L.Si auia veſtra 6.

1 *Stipulari alteri nemo poteſt.*

ALteri † in cuius non eſt poteſtate, nemo ſtipulatur. Vbi inutilis eſt ſtipulatio, & vtilis numeratio agitur ex numeratione, Salycet. & Buttriger.*l.pactum. ſupr.de pact.conuent.l.3.ſupr.de contrah.& committ.ſtipul.* 1

De duobus reis ſtipulandi & promittendi.

TITVLVS XL.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigar. Odofred.Cyn.Bartol.Bald.Angel.Caſtrenſ.Salycet.Cuiac Bellacomb.Lanfranc Balb.Suaretz, Vezin. Villalob. Viuium *in Syntag commun.opin. lib.8.tit.24.fol. 371.& 372.*

L.Si duo pluresve.1.

1 *Duo in ſolidum quomodo conueniri poſſint?*

DVobus in ſolidum † conſtituentibus obligationem, creditor poteſt alterum in ſolidum conuenire, vel ſoluenti dare regreſſum contra reum, Bald. Salycet.& Caſtrenſ.Fulgoſ *conſil.105* Socin.*conſil.25.incip quoniam p.4.* Schard.*ad Bartol. hoc textu.* Ronchegall. *d.l.reos.§ de duobus. num.47.& 48. de duobus reis.* Crauett. *conſil.77.* Anton.Teſſaur & Blaſius Floretz Diatz *deciſ. Pedemont.191.* Bellacomb.*in Syntag.commun.opin.lib.8 titul.24 num.7.fol.372.* 1

L Creditor.2.

1 *Correus promittendi olim ſemper in ſolidum conueniri poterat.*

2 *Creditor ab vno è pluribus in ſolidum obligatis partem exigens, an obligationem quoad cæteros diuidat?*

3 *Vnus è pluribus banno imperiali percuſſis abſolutionem petens, ſolidum exoluat.*

E Duobus reis promittendi eiuſdem pecuniæ cre-
ditor † indiſtincte olim vnum vel in ſolidum, vel 1
pro parte conuenire poterat, *hoc textu.* An autem † cre- 2
ditor è pluribus in ſolidum ſibi obligatis vnum vel aliquot conueniens, & ab iis debitum pro cuiuslibet ſaltem parte exigens, obligationem quoad reliquos

ita

ita diuiſiſſe cenſeatur vt illos amplius in ſolidum conuenire nequeat, ſed à quolibet ſuam ratam ſeu portionem exigere & accipere cogatur, late poſt alios vtramque in partem examinant Iohan. Baptiſta Coſta *in tract. de ration. rat. quaeſt.* 16. *& quaeſt.* 130. Thoming. *dec.* 47. Frideric. Pruckman *conſ.* 7. & 8. Annæ. Rob. *libr.* 4. *rer. iud. c.* 7. Adrian. Gilm. 1. *rer. iud. dec.* 21. *n.* 18. Atque
3 quod vnus † è pluribus, qui eadem ſententia rei imperialis banni declarati fuerunt, abſolutionem petens ſolidum parti læſæ & fiſcali ſoluere teneatur, atq; poſtea à reliquis etiam ſolidum adhuc exigi poſſit, notat Iohan. Meichſn. *dec.* 15. *pag.* 663. *& pag.* 666. *verſic.* Bey dem 19. vnd 20. *tom.* 3. quo etiam pertinent, quæ tradit Ronchegal. *ad l. eam in pr. n.* 301. *& ſeqq. ff. hoc tit.*

Authent Hoc ita.

1 *Correi quomodo in ſolidum teneantur.*

1 DVo rei † tunc tenentur in ſolidum cum actum eſt: Nam quilibet eorum poteſt in ſolidum conueniri, vbi alter eſt inops, aut apud quem ſolutio non reperitur *hoc textu.* Bald. Salycet. Bartol. Matheſilan. *ſingul.* 119. *nu.* 2. Marth. de Afflict. *decis.* 319. Arnold. de Reiger *in theſauro iuris vocab. correi. n.* 557. *f.* 341. Vezin. *in ſyntagm. com. opin. lib.* 8. *tit.* 24. *num.* 9.

L. Exprimere. 3. §. ſi vero.

1 *Correorum obligatio indiuidua principis reſcripto diuidi nequit.*
2 *Obligatio ſolidi quomodo inter plures contrahatur.*
3 *Litigantis ius ſuum principis reſcripto adimi non debet.*
4 *Intentionis ſuæ fundamentum quilibet probet.*
5 *Priuatorum iuri quando princeps derogare queat.*

1 REſcriptũ † principis quo cauetur vt vnus ex correis in ſolidũ obligatis cõueniatur pro parte, non eſt ſeruandum. Fundamentum ſuæ intentionis vnuſquiſque tenetur exprimere. Princeps per reſcriptum non præſumitur derogare actui, ex quo rata eſt ciuilis &
2 naturalis obligatio. Buttrigar. Obligatio † ſolidi non contrahitur inter plures niſi hoc expreſſe agatur, Bald.
3 Litigantibus † ius non eſt adimendum per reſcriptum. idẽ Bald. Roman. *conſil.* 144. Bellacomb. *in ſynt. com. opin. lib.* 8. *tit.* 24. *num.* 4. De fundamento † intentionis à quo-
4 libet exprimendo ac probando Cornel. Benincaſa *in tract. de priuil. paupertat. quaeſt.* 6 *num.* 4. Ioſeph. Ludou. *commun. concluſ.* 14. An & quando princeps † deroget
5 iuribus priuatorum, vide Menoch. *conſil.* 721. *nu.* 22. *lib.* 8. Iohan. Cephal. *conſil.* 302. *parte* 3.

L. Propter mutuam 4.

1 *Obligati in ſolidum quatenus conueniri poſſint.*

1 QVando plures † ſunt obligati, ſufficit quod cauſa obligationis reperiatur finalis, licet pecunia vni numeretur, tamen alij poſſunt in ſolidum obligari. Bald. & Salycet. *l. aduerſus. & l. fruſtra, ſupra de non numerat. pecun.*

L. Cum quidam 5. §. nobis §. ſit itaque.

1 *Interpellatio facta ab vno correorum cæteris quoque prodeſt & nocet.*

1 INterpellatio † facta ab vno de duobus reis credendi interrumpit præſcriptionem etiam quoad cæteros. Interpellatio vnius ex reis promittendi prodeſt & nocet cæteris. Bartol. Bald. & Salycet. Bald. *conſ.* 389. incip. *quod dictus parte* 4. Fulgoſ. *conſ.* 205 Ronchegall *ad l.* 2. *nu.* 76. *ff. de duobus reis.* pro declaratione huius legis vide Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz, *deciſ. Pedemont.* 203.

De fideiuſſoribus & mandatoribus.

TITVLVS XLI

AD rubr. titul. & materiã, vide Odofred. Buttigar. Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Valent. Franc. & Anton. Hering *in ſpecialib. tract. de fideiuſſorib.* Kitchou. Villalob. Suaretz, Lanfranc. Balb. Turzan. Fichard. Bonacoſ. Vezin. Donat. à Fina, Viuium, Chœrian. Graſſ. Cacheran. in Syntagm. *commun. opin. lib.* 8. *tit.* 25.

L. Si Lyſias 1. §. verum.

1 *Exceptio rei principalis quatenus ad fideiuſſorem non extendatur.*
2 *Fideiuſſor publicatione bonorum principalis debitoris non liberatur.*
3 *Exceptiones quænam fideiuſſoribus non competant.*
4 *Fideiuſſori non competit exceptio ſolam principalis perſonam concernens.*

EXceptio † reo principali competens, ſtatu mutato nõ porrigitur ad fideiuſſorẽ. Bartol. Bald. & Salycet. publicatio bonorum † debitoris fideiuſſorẽ non liberat. Bartol. Idem *ad l. ſi marito. in princip. ſolut. matrim.* Decius *conſil.* 387. incip. *quæritur.* Bronchorſt *lib.* 4. *enant.* 56. Cuiac. *lib.* 15. *obſeruat. cap.* 35. Socin. *reg.* 173. *in fallent. ſeu limitation.* De aliis exceptionibus † vtpote inuentarii non competentibus fideiuſſoribus, Hering *de fideiuſſor. parte* 4. *cap.* 27. *nu.* 105. *fol.* 633. Item de ceſſionis exceptione non commodante fideiuſſori, idem Hering *alleg. cap. nu.* 99. *fol.* 633. Et de mere perſonali † exceptione fideiuſſori non competente *citat. cap.* 27. *num.* 76. *fol.* 629. 1 2 3 4

L. Creditori 2. §. ſed cum.

1 *Fideiuſſor etiam a creditore pignora habente poteſt conueniri.*
2 *Fideiuſſori ſoluenti actio cedatur.*

CReditori † habenti pignora licitum eſt agere contra fideiuſſorem. Fideiuſſori ſoluẽti tenetur † creditor cedere actionem perſonalem & hypothecariam. Bald. Salycet. Bartol. Decius *conſil.* 104. incip. *& diligenter.* N. guſſant. *de pignorib.* 3. *memb.* 5. *parte num.* 46 Socin. *conſil.* 107. Duen. *reg.* 167. in ampliat. de cedendarum actionum beneficio fideiuſſori competenti Hering *de fideiuſſorib. parte* 3. *cap.* 27. *n.* 1. quo tempore facienda, idem Hering *parte* 3. *cap.* 28. *nu.* 34. *fol.* 652. 1 2

L. Non recte 3.

1 *Expreſſio tacitorum nil operatur.*
2 *Fideiuſſio plurium fit in ſolidum.*
3 *Fideiuſſori quatenus beneficium excuſſionis detur.*

EXpreſſio † eorum quæ tacite inſunt, nil operatur. 1
quoties plures † ſimul fideiubent in ſolidum facta 2
fideiuſſio videtur. Bartol. Bald. & Salycet. Decius *conſil.* 377. incip. *viſis.* Fulgoſ. *conſil.* 147. incip. *viſa. l. reos* vbi Iohan. Ronchegal. *ff. de duobus reis.* quatenus in ſolidum non conſtituta † videatur fideiuſſio, ſed excuſſionis 3
beneficio ſe tueatur fideiuſſor, vide Anton Hering *in tract. de fideiuſſor. cap* 27. *fol.* 570. Et de diuiſionis beneficio fideiuſſori competenti eundem *cap.* 27. *f.* 605. Vincent. de Franch. *deciſ.* 55. *num.* 11. *&* 13.

Authent præſente.

1 *Fideiuſſor quando ante principalis excuſſionem non conueniatur.*
2 *Excuſſionis beneficium quibus in caſibus locum habeat.*

FIdeiuſſor † principali præſente & ſolutionem in 1
bonis habente ante conuentionem & excuſſionẽ principalis minime ad ſolutionem adſtringitur. Bartol. Bald. & Salycet. Duen. *regul.* 335. Rebuff. *ad l. ſi ita ſtipulatus de verbor. ſignific.* Anton. Gabriel Roman. *in commun. concluſ. lib.* 3. *t. de fideiuſſor. concluſ.* 1. Decius *conſil.* 74. Port. *in com. concluſ. lib.* 1. *concluſ.* 41. Gail. *in pr. Cam. obſ. lib.* 2. *cap.* 28. *nu.* 2. Roman. *ſingul.* 641. Marr. Coler. *de proceſſib. executiu. parte* 1. *cap.* 10. *num.* 255. *&* 256. Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *deciſ. Pedement.* 166. Rota Genua *deciſ. ad Mercatur.* 78. *num.* 2 Surd. *deciſ.* 256. *nu* 17. In quot & quibus caſibus beneficio † excuſſionis lo- 2
cus ſit. vide Anton. Hering *tract. de fideiuſſorib. parte* 1. *c.* 27. *à nu.* 1. *ad* 185. Econtra quando omiſſo hoc benefi-

Digitized by Google

cio conueniatur fideiuſſor ante principalem notat idē *alleg. lib. & cap. à num. 186. ad 319.* pro intellectu textua conſule Vaſqu. *in illuſtr. controuerſ. nouis cap. 59. n. 2. lib. 3. fol. 556.*

L. Nouationis legitima 4.

1 *Fideiuſſor poſt factam contractus nouationem amplius non tenetur.*

2 *Nouatio vnde arguatur.*

1 OBligatione † nouata fideiuſſores amplius non ſunt obligati. Bartol. Bald. & Salycet. In ſtipulatione nouata non intelligitur repetitus fideiuſſor, *leg. Alia. ff. de nouationib.* Fulgoſ. *conſil.* 130. incip. *Matthaus.* Iohan. Marchiſellus *in ſylua practicar. queſtion. quaſt. 2. n. 5.* Grat. *reſponſ. 126. lib. 1.* Petr. Surd. *deciſ. 51. num. 16.* Anton. Hering *de fideiuſſorib. cap. 20. §. 3.* De nouatione *fol.*
2 *392. & 393.* Et vnde nouatio † inducta videatur ac præſumatur, notant Menoch. *de præſumpt. lib. 3. cap. 134.* Anton. Pichard. *ad § præterea nouatione. Inſtitut. quib. mod. toll. obligat.* Iohan. Zanger. *in tract. de exceptionib. parte 3. tit. de nouat.* Iohan. Guttierretz *in tract. de contract. iuratis, vel de iuramento confirmator. parte 1. cap. 69.* Daniel Moller. *ad conſtitut. elect. Saxon. parte 2. conſt. 19. num. 19.*

L. Iure noſtro 5.

1 *Fideiuſſorem conueniendi facultati modus pacto dari poteſt.*

2 *Fideiuſſorum in materia pactio & ſtatutum equiparantur.*

1 POteſtas † conueniendi fideiuſſorem conceſſa per pactum poteſt modificari. Eligendi fideiuſſorem poteſtas per contrarium pactum tollitur Bald. & Salycet. Hering *de fideiuſſorib. parte 4 cap. 27. nu. 32 fol. 626.* Et
2 quatenus pactum, † lex, & ſtatutum in fideiuſſionis materia æquiparētur. idem Hering *citat tract. cap. 20. §. 9 num. 50. fol. 399.* Ad materiam textus vide Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *deciſ. 166. num. 2.*

L. Si pater tuus 6.

§. Inſtrumentum.

1 *Notarius teſtamento ſubſcribens quatenus non obligetur.*

2 *Fideiuſſio quomodo ex ſubſcriptione probetur.*

1 NOtarius † ſcribens cum teſtibus ſubſcribentibus ex inſtrumento non obligatur. Notarius ſubſcribens ſe vt teſtis, non obligatur. Bartol. Bald. Salycet. & Caſtrenſ. *l. Gaius ff. de vſur. l. diſtrah. ute. ſupra, de reb. alien. nō*
2 *alienand.* Quatenus ad probandum fideiuſſionem † ex ſubſcriptione requiratur probatio animi ac intentionis de fideiubendo, item conſenſus fideiuſſoris, vide Anton. Hering *in tract. de fideiuſſorib. cap. 11. nu. 10. fol. 291. col. 1. & 2.* Petr. Peck *de iure ſiſtendi cap. 4. nu. 9. in fine* Anton. de Gamma *deciſ. Luſitana 61.* Matth. Coler. *de proceſſib. executiu. parte 3 cap 1. nu. 124 125. 126.* Iohan. Coppen *quaſt. 46. nu. 27. verſ. tertio requiritur.* Viciſſim quod non probato animo obligandi & fideiubendi ſubſcriptio arguat & probet cauſam in inſtrumento expreſſam, obligationem vero non inducat, *per l. ſi non ſubſcripſiſſet & l. Gaius,* cum Acc. Accurſii gloſſa *ff. de pigneratit. action.* & Maſcard. *de probat. concluſ. 134. num. 24.* notat Anton. Hering *tract. de fideiuſſorib. cap. 17. num. 5. & 6. col. 1 fol. 431.*

L. Si creditor. 7.

1 *Mandati fines excedenti actio non datur.*

2 *Mandati actio in fideiuſſionibus quatenus locum habeat.*

MAndans alicui vt mutuet, pignoribus datis, non poteſt ab illo conueniri ſine pignoribus mutuante. Bald. & Salycet. excedens fines † mandati, actionem mandati nō habet. *l. ſi mandato Titii. §. fin. ff. Mandati.* quando mandati † actio in fideiuſſionibus locum habeat vel non, Iohan. Bonifac. *in tract. de furtis. §. animo lucri faciendi. num. 97.* Vincent. Caroc. *in ſingularib. ſing. 290.* Anton. Hering *de fideiuſſorib. cap. 25. à num. 69. ad 84. fol. 549. & 550.* 1 2

L. Filiusfamilias 8.

1 *Fideiubere filius pro patre poteſt.*

FIliusfamilias † pro patre fideiubere poteſt. Bald. & Salycet. De filiofamilias fideiuſſore tam pro patre quam extraneo, vide Hippol. de Marſil. *ad rubric. de fideiuſſorib. nu. 257.* Hering *de fideiuſſ. cap. 7. nu. 334. & 335. 336. 337 fol. 166.* 1

L. Etiamſi de iure 9.

1 *Hypothecaria fideiuſſores non liberat.*

HYpothecaria † licet ſit actum non liberatur fideiuſſor. Perſecutio pignoris non liberat fideiuſſores. *l. quamuis, ſupra, de pignorib.* & Bald. & Salycet. Anton. Hering *de fideiuſſorib. cap. 20. §. 13 nu. 31. fol. 432.* 1

L. Fideiuſſor 10.

1 *Diuiſionis beneficium fideiuſſor ante ſententiam opponat.*

2 *Fideiuſſor an vſuras ſoluere teneatur.*

3 *Diuiſionis exceptio anomala eſt.*

SI fideiuſſor ſe obligauit pro vſuris tenetur ad illas:
Et beneficium † diuiſionis quod habent fideiuſſores debet opponi ante ſententiam Salycet. Matth. Coler. *deciſ. 30.* Cuiac. *lib. 19. obſeru. 34* An vſuras †, fructus & intereſſe fideiuſſor ſoluere teneatur. Valent. Franc. *in tract. de fideiuſſorib. cap. 5. nu. 6.* Neguſant. *de pignorib parte 2. princ. memb. 4. numer. 55. & 56.* pro affirmatiua vide Fachin. *lib. 7. contr. cap. 57.* Surd. *deciſ. 212.* Vincent. Hondede. *conſult. 50. num 30.* præſertim ſi in eorum cauſam fideiuſſerit. Crauett. *conſil. 249.* Camill. Gallin. *in comment. de verb. ſign. lib. 5 cap. 18. n. 317.* Et quod in vſuris in pactum & ſtipulationem per reum principalem ſciente fideiuſſore deductis fideiuſſor eo magis ad vſuras teneatur, doctiſſime notat Anton. Hering *tract. de fideiuſſorib. cap. 24. num. 233. fol. 533. col. 2.* De diuiſionis † exceptione anomala ante litem conteſtatam & poſt illam ad ſententiam vſque opponendam. Anton. Pichard. *ad §. ſi plures. n. 12. Inſtitut. de fideiuſſorib.* Iohan. Zanger. *de except. parte 2. cap. 15. num. 4.* Hering *de fideiuſſorib. cap. 18. num. 31 fol. 652.* vbi refert quoſdam ſtatuentes quod ſit dilatoria ante litem conteſtatam opponenda, inprimis Mynſing. *reſp. 31. num. 19.* Et an poſt ſententiam ad impediendam executionem opponatur: docte contra Barrigat. negatiuam tuetur conſultiſſ. Hering *citat. cap. num. 33 fol. 652.* 1 2 3

L. Cum alter. 11.

1 *Fideiuſſor ſine ceſſione actionum experiri nequit.*

FIdeiuſſor † ſoluens ſolidum non agit contra fideiuſſores abſque impetratis ceſſionibus actionum. Bartol. Bald. & Salycet. Anton. Neguſant. *de pignorib. in 5 parte. 3. memb. lim. 2. nu. 59.* Vincent. de Franch. *deciſ. 55.* 1

L. Blanditus 12.

1 *Fideiuſſionis obligatio diuerſitate idiomatis non vitiatur.*

2 *Fideiuſſio quanam forma contrahatur.*

DIuerſitas † idiomatum fideiuſſores non vitiat. Fideiuſſor obligatur per ſtipulationem Græcis etiam verbis initam & conceptam. Item per verba 1

Digitized by Google

verba coottahitur fideiuſſoris obligario, Bartol. Bald. Salycet. & Caſtrenſ. Alciat. *lib.1. parerg. cap.3.* Cotta *in memorabili. ſub. verb. fideiuſſor.* Tiraq. *ad l.ſi vnquam. verb. libertis. nu.42. & 47. C. de reuocand. donation.* Duen. *regul.* 332. Alphan. *in report. num.* 154. Afflict. *deciſ.* 39. *num.* 1. Alex. *conſil.* 34. *nu.* 1. *lib.* 2. Camill. Borell. *conſil.* 47. Anton. Hering *de fideiuſſorib. cap.* 11. *n.* 144. Iohan. Gœddæ. *de contrah. ſtipulat. cap.* 4. *nu.* 26. qua forma fiat † fideiuſſio ootat idem Hering *alleg. cap. ſub n. diuerſis.*

L. Si barſatoram 13.

1 *Antecedens promittens etiam ad conſequens obſtringitur.*

1 INuentus eſt ille, qui captus & repræſentatus eſt iudici. Promittens † antecedens ad conſequens etiam ſe aſtringit. Butrigar. Bartol. Bald. Menoch. *de arbitrar. iudic. lib.* 2. *cent.* 4. *caſu* 394. *nu.* 50. Clar. Gichar. & Baiard. *lib.* 5. *ſentent. §. fin. quaſt.* 82. Hippol. de Marſil. *ſingul.* 395. Alphan. *in report. nu.* 427. Matth. Coler. *deciſ.* 29. Iohan. Coppen *deciſ.* 9.

L. Mandati 14.

1 *Hypothecaria fideiuſſori per ſolam ſolutionem non acquiritur.*
2 *Fideiuſſori quando nondum facta ſolutione mandati actio competat.*

1 SOla ſolutio † fideiuſſori oon acqoirit hypothecariam vel perſonalem ſine ceſſione, fideiuſſori ſoluenti ante ceſſionem imperraram mandati actio competit. *hac l.* Bald. & Salycet. quando mandati actio habeat locum. Hering *de fideiuſſor. cap.* 25. *num.* 141. *fol.* 552.
2 quando ooo facta † ſolutione mandati actio fideiuſſori competat. idem Hering *allegat. cap.* 25. *num.* 12. *& in aliis ſeqq.*

L. Si indebitam 15.

1 *Fideiuſſori quando condictio indebiti competat.*
2 *Fideiuſſor quando ad indebitum accedat.*

1 FIdeiuſſor † ſoloens indebitum, agit condictiooe indebiti. Fiſcus ſuccedens reo debenti ſoluit & liberat fideioſſores. Bald. & Salycet. Hering *alleg. tract.*
2 *cap.* 20. *§.* 1. *num.* 25. *ad* 30. *fol.* 382. *&* 383. Et in quantum † ad indebitum fideiuſſor recte accedat & adhibeatur. idem Hering *citat. tract. cap.* 10. *nu.* 273. *fol.* 257. *col.* 1. De fiſco loco hæredis ſuccedente. Crauetra *conſil.* 261. *n.* 7. Hering *citat. tract. cap.* 27. *n.* 29. *fol.* 609. quatenus bonis debitoris aut rei ad fiſcum translatis fideiuſſor liberetur. ootat Hering *in d. tract. de fideiuſſorib. fol.* 433. *cap.* 20. *num.* 10. Raphael de Raimund. *conſil.* 36. *nu.* 21. Stephan. de Barbet. *conſil.* 39. *nu.* 17. *&* 18. inter conſilia criminal. Ziletti *vol* 1.

L. Liberum fuit 16. *§. at nunc.*

1 *Actio diuiſa quatenus redintegrari nequeat.*

1 ACtio per litis † conteſtationem diuiſa redintegari non poteſt. Poſt litis conteſtationem non admittitur pœnitentia actoris. Electio & conuenrio oō tollit agendi potentiam contra electos. Bald. & Salycet. Ronchegall. *ad l.* 2. *num.* 76. *de duob. reis.* Ex diuiſione actionis, quam creditor inter fideiuſſores ſpoote fecit exceptio pacti fideiuſſoribus competit. *l. ſi creditores. ſupra de pact.*

L. Omiſſis quoque 17.

1 *Fideiuſſor quatenus omiſſo pignore conueniri poſſit.*
2 *Electio creditori competit quoad pignoris perſecutionem.*

1 OMiſſo pignore † poteſt conueniri fideiuſſor, niſi coottrarium ſit actum, *hoc textu.* Bald. De correctione huius textus vide *Authent. præſente. ſupra hoc tit.* De delectione competenre † creditori quoad pi- 2
gnoris perſecutiooem aut fideiuſſoris conoentionem vide Anton. Hering *de fideiuſſorib. cap.* 20. *§.* 13. *nu.* 10. 11. 12. *fol.* 430.

L. Si vt proponis 18.

1 *Pignus minus iuſto vendens precio creditor ſibi imputet.*

CReditor † qui vendit rem obligatam minus iuſto 1
pretio ſibi imputare debet. creditor minori pretio vendens fundum debitoris reſiduum iuſti pretii à fideiuſſore noo repetit. Bald. & Salycet. *l. ſi à fideiuſſore. ff. de compenſat. l. defenſiones, ſupra de except.* Bernhard. Muſcatel. *in pract. fideiuſſor. parte* 1. *modo* 20. *nu.* 13. Roman. *ſingul.* 702. Hering *de fideiuſſoribus cap.* 20. *§.* 21. *de datione in ſolutum.*

L. Si alienam 19. *§. cum ſi.*

1 *Creditor cogi nequit vt prius principalem quam fideiuſſorem exigat.*
2 *Fideiuſſori quando ad ſui exemptionem & liberationem contra reum agat.*
3 *Excuſſionis beneficium quando ceſſet.*

SVſcipiens obligatiooem pro alio poteſt conueniri omiſſo reo principali, qui accepit pecuniam mutuo. conſtitor, fideiuſſor † vel mandator, non poteſt 1
cogere vel compellere creditorē, vt prius exigat principalem niſi aliud ſit conoentum Bald. & Salycet. Iaffred. Balb. *deciſ.* 83. *cent.* 1. Gutierretz *de contract. iurat. cap.* 23. *nu.* 7. Vaſquius *in illuſtr. controuerſ. antiq. cap.* 33. *nu.* 9. Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *deciſ.* 166. *num.* 1. Quando contra reū fideiuſſori † competat actio, vt ſe 2
eximat & liberet ab obligatiooe Afflict. *deciſ.* 241. Caroc. *deciſ.* 4. *nu.* 16. Hering *de fideiuſſorib. cap.* 25. *à n.* 34. *ad* 38. De excuſſionis † beneficio, quando hoc ceſſet, idem 3
Hering *alleg. tract. cap.* 27. *f.* 575.

L. Sententia bonorum 20.

1 *Confiſcatione bonorum principalis fideiuſſor non liberatur.*

LIcet principalis † cooſiſcationem bonorum paſſus 1
ſit, ex hac tamen cauſa fideiuſſor non liberatur, Bald. & Salycet. Cremenſ. *ſingul.* 44. Vrſil. in addit. deciſ. Matt. de Afflict. *deciſ.* 88. *nu* 3. quatenus publicatis boois debitoris fideiuſſores beoeficium excuſſioois habeant Hering *de fideiuſſorib. cap.* 20. *§.* 14. *à num* 1. *ad* 5. *fol.* 433.

L. Sicut eligendi 21.

1 *Fideiuſſorem conueniens pignora & hypothecam ei cedere cenſetur.*
2 *Ceſſio actionum quatenus requiratur.*

COnueniens † fideiuſſorem, dicitur ei cedere iura 1
pignorum & hypothecæ, nec poteſt fideiuſſorem ad ſoluendum cedere, niſi huic actiones prius ceſſerit. Bald. Creditor in conueniendis fideiuſſoribus pignorum inter plures habet electionem. Electus vnus ex fideiuſſoribus pignorum tenetur fideiuſſori ſoluturo cedere actiones, *hoc textu.* Salycet. Bald. *ad tit. C. de luition. pignor. l. Stichum. §. penult. ff. de ſolut. l. ſi fideiuſſores §. idem reſpondit. ff. de fideiuſſor.* quando electo vno ex pluribus fideiuſſorib. confideiuſſores liberentur. Frider. Pruckman. *conſil.* 8. *à num.* 28. *ad* 32. Anton. de Gamma *deciſ. Luſitaniæ* 267. *num.* 2. Anton. Hering *in tract. de fideiuſſorib. cap.* 20. *§.* 13. *fol.* 429. De ceſſione † actionum æqua & 2
neceſſaria, vt cōfideiuſſor aut principalis cōueniatur. Heig. *in miſcell. iuris quaſt. part.* 1. *cap.* 38. Iohan. Coppen *quaſt.* 51. *num.* 2. *&* 3. Vincent. de Fraoch. *deciſ. Neapol.* 55. *num.* 1. Hieroo. Magon. *deciſ. Florent.* 94. *num.* 11. Hering

Digitized by Google

de fideiuſſor.cap. 27. *num.* 11. *fol.* 618. quando econuerſo ceſſionis aut cedendatum actionum beneficium ceſſet Iohan.Zanger.*de except.parte* 2.*cap.* 15. *nu.* 17. Hering *alleg.cap.*27.*nu.*21.*fol.*619.De ceſſione actionum ad perſecntionem pignorum.idem Hering *alleg. cap.* 27. quo tempore fiat, idem *parte* 3.*cap.*28.*n.*34.37.40.41.42.*pag.* 653.

L.Si vltra hoc 22.

1 *Fideiuſſor non in duriorem cauſam quam principalis obligatur.*

1 MAndator & fideiuſſor† pro quantitate quam debet principalis, non vltra tenetur. Bald. Mandator non tenetur de numeratis vltra mandatum nec etiam de acceptis infra mandatum , Salycet. Hering *in tract.de fideiuſſor.cap.*24.*nu.*65.*fol.* 516. quando efficacius quam principalis obligetur. idem *cap.* 24. *num.* 111. *fol.* 522.Bertazoll.*in tract. clauſular. clauſul.* 40. *gl.* 6. *num.* 4. Mantua *ſingul.*537.Cacheran.*deciſ.*52. *nu.*1.

L.Reos principales 23.

1 *Electio creditori quatenus non noceat.*
2 *Electione vnius remedii alterius renunciatio non inducitur.*

1 ELectio† creditori non nocet,ſiue in totum aut pro parte fiat. Electio vnius de pluribus , principaliter aut acceſſorie obligatis,non præiudicat creditori quo minus contra agat , & ſolutione à conuento non obtenta reuertatur creditor ad primum Salycet. Aretin. *conſil.*33.incip. *conſultatio*.Hering *de fideiuſſorib. cap.* 20.§.
2 13.*fol.*429.Et quatenus vnius† remedii electio alterius renunciationem non inducat.idem Hering *citat.tract. cap.*20.§.26.*num.*46.

L.Fideiuſſoris quidem 24.

1 *Fideiuſſoris heres obligatur.*

1 FIdeiuſſoris† obligatio tranſit ad hæredes. Bald. & Salycet. Neguſant. *de pignorib.* 4. *parte princ.num.*20. Coler.*deciſ.*30.*nu.*1. Anton. Hering *de fideiuſſorib.cap.* 20. à *num.* 21. *ad* 24.*fol.* 415.& 416. In quibus autem fideiuſſionibus per mortē ſoluatur fideiuſſoris obligatio, notat idem *alleg. cap.ſub.num. diuerſis.* Reinhart. *diff.Sax.* 19.*p.*1.Zobel.*parte* 2.*diff.Saxon.*39.*fol.*359.in edit.Franciſ. Romani.

L. Pignoribus datis 25.

1 *Fideiuſſor temporis diuturnitate non liberatur.*

1 FIdeiuſſor per temporis longi interuallum nō liberatur ab eo,quod adhuc quoad ſolutionem reſtat. ſi pignora diſtracta ſunt vſucapta fideiuſſor non prohibetur conueniri. Bald. & Salycet. *l.* 56. *ff. mandati.* quatenus liberatio & ſolutio de totali excluſo reſiduo intelligatur. vide Anton. Hering *de fideiuſſorib. cap.* 20.§.21.*nu.*34.35.36.*fol.*457. Cephal.*conſil.*124.*numero* 6. *lib.*1.

L.Sancimus 26.§.ſed ſi § ſi autem.

1 *Mora ab obligato ad exhibendum quando purganda ſit.*
2 *Mora purgatio in fideiuſsione quomodo fiat.*

1 QVi promittit† alium exhibere ad tempus finito tempore poteſt intra ſex menſes moram purgare eum exhibendo , vel eundem idonee defendendo. Bartol. Salycet.Bald. Decius *conſil.*313.Menoch. *de arbitrar.iudic.lib.*2.*cent.*2.*caſu* 40. Alciat. *lib.* 3.*parerg cap.* 20. Syluan.*conſil.*85.*num.*8.*lib.*2.Alphan.*in report. num.* 229.
2 *fol.*72.Eberhard.Bronchorſt.*lib* 2.*enant.* 80.De moræ† purgatione quomodo fiat in fideiuſſione,Anton. Faber *lib.*6.*coniecturar.cap.*7.Iohan. Cephal.*conſil.* 25. *lib.*1. Erneſt.Cothman.*reſponſ...nu.* 260.261.262. Et quod fideiuſſor moram purget reo ad purgationem non admiſſo.Hieron. Magon. *deciſ.Florent.*57.*n.*61. & *deciſ. Lucenſi* 92. *nu.*6.& 29.Hering *citat.tract.cap.*27.*num.* 26. & 27.Zobel.*parte* 4.*differ.Saxon.*26.*f.* 672. in edit. Franc. Romani.

L.Si fideiuſſor.27.§. ſancimus.§.ſin autem.

1 *Fideiuſsio quatenus in ſcriptis fiat.*
2 *Bannum principalis quando fideiuſſori non noceat.*

QVi alium in iudicio ſiſtere promiſit ſine ſcriptis, ſi is negligitur , intra curſum quatuor menſium
liberatur. In cauſa dubia † promiſſio facta cenſetur 1
in ſcriptis. Bartol. Fideiuſſor de iudicio ſiſti ſi non eſt inde confecta ſcriptura fideiuſſionis , licet poſtea appareat in ſcriptis , non tenetur niſi poſtea intra duos menſes lis initium ſortiatur , ſed in cauſa publica in perpetuum tenetur.Bald.Bartol.*ad l ſi ita ſtipulatus.in* 3. *oppoſit.ff.de verbor.obligat.*idem *ad l.*1.*in fine* , *iudicatum ſolui.* De fideiuſſore de iudicio ſiſti, & huius liberatione. Anton.Hering *de fideiuſſorib.cap.*20.§.9.*num.*85.*fol.*408. Quando fungatur potius loco principalis quam fideiuſſoris aut mandatarii.Lucas de Penna *ad l.ſi quis num.* 15.*C.de decurionib.* Hering *de fideiuſſorib. cap.*16.*num.* 26.
*fol.*329. quando reo† in bannum ſine fideiuſſoris pro- 2
curatione declarato,fideiuſſor liberetur. Vincent. de Hondede.*conſult.*111.*num.*38.*parte* 1. Hering *de fideiuſſorib.cap.* 20.§.9.*num.*94.& 95.

L.Generaliter 28. § inuenimus § idemque. §.ſi enim.

1 *Conſuetorum omiſsio pro expreſſa habetur.*
2 *Notarius præſumitur rogatus ſecundum naturam actus.*

COnteſtatio facta contra alterum principaliter vel acceſſorie obligatum nō liberat alterum ,& con-
ſueta † apponi inſtrumentis , licet ſint omiſſa , pro 1
expreſſis habenda ſunt. Bald. per electionem vnius correi non liberatur alius correus vel fideiuſſor , aut correus & confideiuſſor. Bart. Alexand. *conſil.* 13. *in principio lib.* 1.Decius *ad l. ſemper in ſtipulatione. num.* 12. *de regul.iuris.*Hipppol.de Marſil.*ſing.*3.*in fine.*idem *ſing.*123. Pariſ.*conſil.*45.*num.*40.*lib.*1.Alphan.*in reportat.num.*273.
*fol.*81.& 82.Item quod notarius† præſumatur rogatus 2
ſecundum naturam actus. Decius *ad cap. cum in. num.* 6.7.8.*de conſtitut.extra.*Panorm.*conſil.*72.incip. *videtur. parte* 2.Schard.ad Bartol. *hoc textu.* pro vlteriori interpretatione & intellectu legis , vide Marc.Anton. de Amatis *deciſ.prouincia Marchia* 29.*num.*28. Ludou. Molinam *in commentar.de primogen. Hiſpanor. pag.*462. *col.*2. *num.*65.

De nouationibus & delegationibus.

TITVLVS XLII.

AD rubric. titul. & materiam vide Butrigar. Odofred.Cyn.Angel. Caſtrenſ. Salycet.Sebaſt. Medicem *in ſpeciali tract.de nouationib.* Anton.Hering *in tract. de fideiuſſorib.cap.* 20.§.3.*nu.*2.*fol.*393. Franciſc. Marc. *deciſ.*537.*parte.*1.Petr. Auguſtin. Morlā *in emporio iuris parte* 1.*tit.*8.*in* 12.*præmiſſo num.*86. Marian. Socin. *conſil.* 18. incip.*pro ſecunda.* Vezin.Donatū à Fina,Chærian. Villalob.Bellacomb. Viuium *in ſynt.com. opinion. libro octauo tit.*26.

L. Delegatio 1.

1 *Delegatio non fit inuito debitore, ſecus vero ceſsio.*
2 *Delegatio quando præſumatur.*

3.De

3 *Delegationis requiſita quæ ſint.*
4 *Nouatio quomodo inducatur?*

1 DElegatio † inuito debitore fieri non poteſt, no-
minum auté ceſſio inuito debitore fit. Nominum
venditio inuito debitote fit. Bartol. Bald. & Salycet.
Decius *conſil.* 99. incip. *in cauſa.* Fulgoſ. *conſil.* 18. incip. *in
cauſa.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Anton. Hering *in
tract. de fideiuſſorib. cap.* 20. §. 4. *nu.* 5. *fol.* 394. *col.* 2. Vin-
2 ceot. de Franch. *deciſ.* 15. An & quomodo † præſuma-
tur, pro affirmatiua vide Meooch. *in tract. de præſumpt.
lib.* 3. *præſumpt.* 134. Matth. de Afflict. *deciſ.* 44. *n.* 15. De de-
3 legationis † requiſitis vide Iohan. Zanger. *in tract. de ex-
cept. ſub rubr. de exception. delegation. parte* 3. Rotam Ge-
nuam in Deciſ. ad mercatur. *deciſ.* 2. *n.* 24. *fol.* 13. De no-
4 uatione † quomodo indncatur ipſo iure aut ope ex-
ceptionis, Bolognin. *conſil.* 59. *col.* 2.

L. Ex contractu 2.

1 *Delegatione obligatio prior tollitur.*

DElegans facta delegatiooe cootra delegatum
1 oon retinet ius agendi. Ex delegatione † animo
oouandi facta tollitur obligatio prior. Bald. & Salycet.
Rota Genua *deciſ. ad mercatur.* 2. *num.* 21. *fol.* 13. An au-
tem delegatus contra eum, cui facta eſt delegatio ex-
cipiendi ius idem quod contra delegantem habuit,
prætendere poſſit, pro oegatina vide *l.* 19. *ff. de nouation.*
Pro affirmatiua Purpura. *ad l. certi condictio.* §. *quoniam.
n.* 44. *ff. ſi certum petat.* Synt. commun. opin. *lib.* 8. *tit.* 26.
n. 8. *fol.* 390.

L. Si delegatio 3. §. quod ſi delegatione.

1 *Cedens ius ſuum actionem nihilominus retinet.*

1 CEdens iura † nihilominus apud ſe retioet actiooé
directã, & niſi ceſſionarius litem ſit conteſtatus
& dennnciauerit debitori ne ſolneret cedenti, is ce-
dens adhuc agere poteſt. *hoc textu.* Bartol. Bald. & Saly-
cet. Socin. *reg.* 79. & 80. incip. *debitor.* Guido Papæ *quaſt.*
530. Portius *conſil.* 47. *nu.* 18. Alphan. *in reportat. nu.* 180.
fol. 35. Mathe ilan. *ſing.* 5. *nu.* 8. & *ſing.* 60. *n.* 20. Cacheran.
deciſ. 62. *nu.* 2. Vincent. de Franch. *deciſ.* 75. *num.* 10. Hie-
ron. Gabriel. *conſil.* 155. *per totum.* Ioſeph. Ludou. *commun.
concluſ.* 41. *num.* 4. *fol.* 21. pro intellectu legis Iohan. Ba-
ptiſt. Coſta *in tract. de facti ſcientia cent.* 1. *diſt.* 86. *nu-
mer.* 9.

L. Non abſtulit tibi 4.

1 *Remiſsio à procuratore ad exigendum conſtituto fieri ne-
quit.*

1 PRocuratot conſtitutus † ad exigendum oon poteſt
emittere noo exacta, niſi habeat geoerale manda-
tum cum libera Bald. procurator conſtitutus ad reci-
piendam pecuniam alio modo liberare non poteſt.
Bald. Salycet. Bartol. idem *ad l.* 3. *ſolut. matrim.* Bald. *con-
ſil.* 383. *lib.* 2. Roman. *conſil.* 332. incip. *quæritur.* Aretin. *con-
ſil.* 4. incip. *ex facto.* Zabatell. *conſil.* 59. incip. *quæſt.* Schard.
ad Bartol. *hoc textu.* Socin. *conſil.* 92. *lib.* 4. Cap. *deciſ.* 16. *n.*
7. Benuenut. Stracha *in tract. de mercatur. & mercator. tit.
de mandato. n.* 4. Hippol. de Marſil. *ſingul.* 265. Boer. *deciſ.*
281. Grat. *conſil.* 12. *n.* 72. *lib.* 1. Pro intellectu ac interpre-
tatione huius legis & eiuſdem materiæ vide in vtram-
que partem Paul. Granut. *in theoremat. iuris lib.* 1. *concluſ.*
7. *à fol.* 33. *ad* 37.

L. Si pater tuus 5.

1 *Fidem alii rumpere non debet cui fides rupta fuit.*

QVi alterius obligationē ſub ſtipulatione ſuſcepit,
& is pro quo ſtipulationem ſuſcepit, non ſoluit,
nec eum conſeruat iodemnem, ipſe ſoluere cogitur.
Non debet quis † mihi fidem rumpere licet huic fides
rumpatur ab alio Bartol. Salycet. Bald. *leg.* 12. *ff. hoc tit.* 1
improbitas vna non violet contrariam. Antoo. He-
ring *de fideiuſſorib. cap.* 5. *nu.* 179. *fol.* 63. *col.* 1. In quantum
fidem fallenti non ſit fides econuerſo ſeruanda, vide
l. 1. *ſi conuenerit. ff. pro ſocio.* Iohan. Bodin. *in comment. de
republic. lib.* 3. *cap.* 6 *fol.* 598. Cranet. *conſ.* 949. *nu.* 20. Fran-
ciſ. Mignon *ad conſuetud. Andegauenſ. fol.* 85. *col.* 3. *nu-
mero* 9.

L. Nec creditoris 6.

1 *Creditori creditoris inuitus debitor delegatur.*

ETiam creditori † creditoris debitor inuitus dele- 1
gatur. *hoc textu.* Bald. inuitus nemo delegatur. Bald.
& Salycet. Alex. *conſil* 95. *lib.* 3. Barbat. *conſil.* 94. Palæot.
conſil. 96. Zaſ. *conſil.* 10. *lib.* 2. Rota Genua *deciſ. ad merca-
tur.* 19. *n.* 7. *fol.* 77. *lat.* 2. *col.* 1. & 2.

L. Si ſoluere tibi 7.

1 *Debitor debitoris quatenus conueniri nequeat.*
2 *Debitorem debitoris chirographarius conuenire nequit.*
3 *Debitor primus quomodo conuentione ſecundi libere-
tur.*
4 *Debitoris mei debitor, quatenus meus debitor ſit.*

ADuerſus debitorem † debitoris nemo agit niſi ſit 1
ſibi delegatus, vel niſi conſtituerit ſe ſoluturum.
perſonalis actio non ſequitur debitorem debitoris,
Bald. actio perſonalis competit contra debitorem:
conſtituta vero vel ex ſtipulatu cōtra ex promiſſorem,
Salycet. *l. ſi conuenerit ff. de pignorat. action.* Chirographa-
rius creditor † debitorem debitoris conuenire non 2
poteſt. Gotfred. *ad banc l.* Cuiac. *lib.* 8. *obſeruat. cap.* 19.
De debitore debitoris obligante ſe per conſtitutum
aut nudum pactum non liberante creditorem, vide
Alex. *conſil.* 183. incip. *viſis depoſitionibus vol.* 7. Chærian.
in ſyn. com. opin. lib. 8. *tit.* 26. *n.* 16. *fol.* 390. debitoris † primi 3
liberatione per promiſſionem aut conuentionem ſe-
cundi debitoris. Rota Genua *deciſ. ad mercatur.* 2. *num.*
22. & *num.* 26. Quatenus debitoris † mei debitor me- 4
us ſit debitor : notat Vinceot. de Franchis *deciſ.* 273.
Monter. à Curua *deciſ. regni Arragon.* 2. *à num.* 22. *ad*
26.

L. Nouationi nocentia. 8.

1 *Nouatio hodie non præſumitur.*

OBligatio per obligationem noo nouatur etiamſi
noua perſona interueniat, vel obligationi ali-
quid addatur aut detrahatur. Hodie nouatio † in du- 1
bio non intelligitur facta niſi ſpecialiter exprimatur.
Bartol. Bald. & Salycet. Camil. Borell. *conſil.* 11. *num.* 23.
quando non expreſſe facta, inducta, & quibus verbis
præſumatur. Mandell. *conſil.* 20. *num.* 10. Suaretz *in ſyn-
tag. com. opin. lib.* 8. *tit.* 27. *num.* 6. *fol* 390. Iaſon *conſil.* 30. &
conſil. 45. Anton. Gabriel. Roman. *in com. concluſ. tit. de
nouat. lib.* 3. *concluſ.* 1. Andr. Gail. *in pract. Cam. imper. obſeru.
lib.* 2. *cap.* 30. Iaſon *ad leg. ſingularia num.* 35. & 37. *ff. de
pactis.* Afflict. *deciſ.* 44. *num.* 15. & *deciſ.* 333. Nonius *conſil.*
82. incip. *in propoſita à num.* 15. *ad* 17. Alphan. *in reportat.
num.* 21. pro intellectu & interpretatione legis vide
Alex. *conſil.* 152. *lib.* 1. Fulgoſ. *conſil.* 130. Decium *conſil.*
340. Brun. *in tract. de augmento & diminut.* 3. *concluſ. prin-
cipal.* Cardinal. Alban. in addit. ad Bartol. *hoc textu.*
Menoch. *de præſumpt. lib.* 3. *præſumpt.* 134. *num.* 9. & 34.
Hieron. de Cæuallos *in pract. quæſt. opin. commun contra
commun. quæſt.* 95. Iacob. Mandel. *conſil.* 2. *num.* .. Andr.
Fachin. *lib.* 3. *controuerſ. cap.* 93. Rotam Genuam *in De-
ciſ. ad mercat.* 197. *nu.* 4.

Digitized by Google

De ſolutionibus & liberationibus.

TITVLVS XLIII.

AD rubric. titul. & materiam vide Odofred. Buttrigar. [illegible] Cuiac. Bellacomb. Bonacoſſ. [illegible] Cheman Graſſ. Vezin. V[illegible] Pichard. in Syntag. com. opin. lib. [illegible] Zanger in tract. de except. ſub cap. de exception. ſolution. parte 3. Anton. Hering in tract. de fideiuſſorib. cap. 20. §. 2. num. 5. fol. 381. Sebaſt. Medices in tract. de reg. iuris reg. 2. num. 40. & tract. mors omnia ſoluit. [illegible] 127.

L. In poteſtate 1. §. quod ſi debitor. §. ſi neuter.

1 *Solutio debitoris ex pluribus cauſis obligati quomodo accipiatur.*

1 DEbitor ex pluribus † cauſis poteſt eligere tempore ſolutionis in quam cauſam ſoluat: quod ſi ipſe non eligit, lex arguit ac præſumit, ſolutionem in duriorem cauſam: & ſi eſt debitum vſurarium, ſolutio prius ad vſuras quam ſortem dirigitur *hac l.* Bald. & Salycet. *leg. 1. ff. hoc tit.* Bellacomb. in Syntagm. commun. opin. *lib. 8. tit. 27. nu. 67. 68.* Inprimis *nume.* 69. Caſtrenſ. *conſil. 231. & 238. vol. 1.* Menoch. *conſil.* 460. *vol. 5. num. 1. 2.* Grammaticus *conſil.* 163. *numero* 4. Alexand. *conſil.* 85. *lib. 3.* Rota Genua *deciſ. ad mercatur. 6. numero* 10. *& deciſ.* 14. *numer.* 102.

L. Liberari 2. §. quod.

1 *Confuſio debiti per ſucceſſionem fiſci quomodo contingat.*

2 *Confuſio debiti per ſucceſſionem creditoris quomodo fiat.*

1 SI fiſcus † ſuccedit debitori & creditori confunditur obligatio: Fiſcus ſi ſuccedit debitori fideiuſſores diuerſarum ſtationum liberantur, Bald. & Salycet. Antonius Hering *de fideiuſſoribus. cap.* 20. §. 16. *numero*

2 54. *fol.* 406. quatenus per ſucceſſionem † creditoris confundatur & tollatur obligatio debiti, notat Guido Papæ *deciſ.* 209. *numer* 2. Roderic. Xuarets *ad leg. quoniam in prioribus. Ampliat. 7. C. de inoffic. teſtament.* Anton. Trigona *ſingul. 4. numer. primo.* Hottoman *illuſtr. quaſt.* 38. Peck. *in tract. de teſtament. coniugum lib. 5. cap. 19. numero primo & ſecundo.* Pancirol. *conſil.* 98. *numer.* 9. Franciſcus Mantica *de coniectur. vltimar. voluntatum tit.* 10. Zanger. *in tract. de exception. parte 3. cap. 7.*

L. Si cum ſeruus. 3.

1 *Solutio ſeruo quomodo fieri poſſit.*

1 SEruo † nuntianti poteſt mutuum reddi, ſi peculium ei non eſt ademptū: ſoluens ſeruo ex contractu peculiari, antequam huic peculium eſt ademptum, liberatur ipſo iure, poſt ademptum peculium ope exceptionis. Bald. & Salycet. *l. certi condictio ff. ſi certum petat.* De facultate & poteſtate ſerui peculium & huius liberam adminiſtrationem habentis Anton. Hering *in tract. de fideiuſſorib. cap. 7. à numero* 302. *ad* 309. *fol.* 163.

L. Nihil intereſt 4. §. nec enim.

1 *Solutio quomodo mandato creditoris alii licite fiat.*

2 *Mandatario ſolutam pecuniam non reddente cuius periculum ſit.*

SIue ſoluatur † creditori aut alii creditoris mandato liberatur debitor. *hac l.* Baldus & Salycetus. Matth. Coletus *deciſ.* 32. *leg.* 49. *ff. hoc titul.* Quod iure Saxonico ſolutio fiat nuntio iudiciali, notat Sächſiſch Landtrecht *libro tertio, Articulo* 40. Reinhart *in differ.* 20. *parte* 1. quatenus ſolutio alii fiat rite præſertim creditore ſciente & mandante, & econtra ſolutio alii inuito ac ignorante debitore facta non liberet. Menoch. *de arbitrar. iudic. lib. 2. cent. 2. caſu* 137. Ad quem autem pertineat periculum, ſi ex mandato † creditoris debitor ſoluerit, & mandatarius culpa, dolo aut caſu fortuito non tradiderit creditori ſolutam pecuniam, vide Daniel Moller *in commentar. ad conſtitut. electorat. Saxon. parte 4. conſtit.* 41. *nu.* 20. Anton. Gamma *deciſ. Luſitan.* 190. Et quod debitoris ſit periculum ſi ſponte ſoluat & mittat non accepto ſpecifico mandato de credenda & committenda pecunia eidam à creditore expreſſe nominato, nota eleganter & docte Anton. Hering *in tract. de fideiuſſorib. cap.* 20. § 17. *à nu.* 21. *ad* 23. *num.* 25. 27. Petra Sancta *ſingul.* 87. Boer. *deciſ.* 281. *numero ſexto* allegatus. 1 2

L. Nulla tibi 5.

1 *Cedere iura ſua creditor extraneo ſolutionem offerenti non tenetur.*

EXtraneus † offerens creditori non poteſt eum cogere ad cedendum iura & actiones, niſi actionem emerit. Soluens pro alio, licet debitorem liberet abſque impetrata ceſſione actionis ad recuperandum pretium ſolutum non agit. Bald. & Salycet. In quantum pro alio ſoluens, actione per ceſſionem impetrata acquirat aduerſus eum, quem liberauit, actionem negotiorum geſtorum: notat Rota Genua *deciſ. ad mercatur. ſexta, numero ſeptimo fol.* 30. *& deciſ.* 143. *numero ſecundo fol.* 202. *verſo.* Couarruuias *in practic. quaeſt. capite* 13. *numero* 13. Crauett. *conſil.* 298. *numero tertio.* Antonius Teſſaurus & Blaſ. Florets Diatz *deciſ.* 194. *numero* 5. *fol.* 466. 1

L. Si inter patrem. 6.

1 *Confeſſio totius erronea quando non præiudicet.*

2 *Confeſſio ſine cauſa facta ad liberationem debiti non prodeſt.*

3 *Confeſſio ſolutionis quando vim liberationis habeat.*

4 *Confeſſio quando liberationem probet.*

5 *Confeſſio debiti ſine cauſæ expreſſione ſemiplene probat.*

6 *Acceptilatio errore facta liberationem non operatur.*

7 *Confeſſio erronea quando reuocari & retractari poſſet.*

COnfeſſio totius † per errorem facta non præiudicat niſi in parte accepta Salycetus. Receptio partis non liberat ab vniuerſo, ſiquis per errorem fateatur recepiſſe. Baldus. *leg. obſignatione hoc titulo.* quando confeſſio † ſine cauſa facta ad liberationem debiti minime proſit, Afflict. *in tract. de iure protomiſeos* §. 4. *numero duodecimo,* Hering *de fideiuſſorib. capite quinto. numero* 165. *fol.* 61. Et quatenus ſolutionis † confeſſio ſolutioni veræ æquiparetur & vim liberationis habeat. Matth. de Afflict. *deciſ.* 91. *&* 94. Andreas Fachinæus *libro octauo controuerſ. capite* 68. Hering *citat. tract capite* 20. *numero* 54. *&* 55. in quantum alioquin ex communi Dd. opinione confeſſio † de recepta ſolutione à creditore facta probet liberationem, notant Matth. de Afflict. *deciſ.* 94. *numero.* 3. Hippol. de Marſil. *ad rubric. de fideiuſſorib. numer.* 265. Cephal. *conſi.* 101. nu- 1 2 3 4

numero 5. libro 1. Magon. *deciſ. Florent. 94. numero 25.* Vincent. Caroc. *in tractat. de excuſſion. bonor. qu. 10. quæſt. 10. principal. numer. 21.* Idem *in tract. de iuram. litis deciſorio qu. 3. 14. quæſt. princip. num. 4.* Rota Genua *deciſ. ad mercatur. 50. numer. 2. deciſ. 143. numero 3.* Et quod confeſ-
5 ſio † debiti ſine expreſſione cauſæ ſemiplenam probationem inducat, eandem *deciſ. 47. numer. 5.* De ac-
6 ceptilatione † errore facta liberationem non operante, vide Iohan. Zanger *in tract. de exception. parte 3. ſub tit.*
7 *de exception. acceptilation. ca. 1.* De confeſſione † erronea reuocabili & retractabili in ciuilib. Iohan. Baptiſt. Coſta *in tract. de facti ſcientia & ignorantia centur. 1. diſtinct. 47. n. 9.*

L. Eius quantitatis. 7.

1 *Vſurarum curſum compenſatio ſiſtit.*

1 PRo rata † debiti quod poteſt per ſolutionem compenſari, vſuræ non currunt, Bald. & Salycet. Contra curſum vſurarum fit compenſatio, licet compenſatio non ſit allegata nec obiecta, Salycet. De compenſante quando numeret, Hering *de fideiuſſor. cap. 20. §. 6. num. 2. & num. 15.* Compenſatio quibus in caſibus fiat ipſo iure, notat Medices *in tractat. de compenſat. parte 1. quæſt. 50. num. 6.* de compenſatione ipſo iure locum habente in vſuris, idem *allegat. quæſtion. 50. numero primo.*

L. Vſuras quæ. 8.

1 *Solutio certo loco deſtinata extra illum fieri nequit.*
2 *Locus contractus & ſolutionis attendi debet?*

1 PRomittens † certo loco ſoluere non poteſt cogi vt extra locum conuentum ſoluat. Creditor non poteſt cogere debitorem vt ſoluat alibi quam in loco deſtinato, Bartol. Bald. & Salycet. *ad l. 5. §. fin. ff. de verbor. obligat.* idem *ad l. 1 ff. quod certo loco.* Ludouic. Ro-
2 man. *ſingul. 72.* De loco † contractus & ſolutionis attendendo Fabius de Anna *conſil. 54. per totum.* Weſenbec. *conſil. 11. num. 18. parte 1.* Mynſing. *in obſeruat. Cam. cent. 4. obſeru. 82.* Gail. *in pract. obſ. lib. 2. obſeru. 123. nu. 2.* Quando locus promiſſionis aut domicilii in ſolutione attendatur, vide Petr. Peck. *in tract. de iure ſiſtendi fol. 97. n. 1. c. 9.*

L. Obſignatione. 9.

1 *Oblatio & conſignatio debiti quatenus liberet.*
2 *Oblatio verbalis an ſufficiat ad debiti liberationem.*

1 OBlatio † & conſignatio debiti liberat ipſo iure debitorem, niſi fiat loco incongruo: locus cõgruus eſt locus ſoluendi, Bald. & Salycet. Vincent. Caroc. *in ſpecial. tract. de oblation fol. 265.* Ioh. Zanger *in tractat. de exception. parte 3. tit. de except. obſignation. n. 53. p. 3.* quomodo ſolenniter fiat oblatio, conſignatio, depoſitio vt liberetur debitor à curſu vſurarum, vide *l. acceptam. C. de vſur.* Ioh. Borcholt *de vſur. c. vlt. n. 5.* Ioh. Coppen *deciſ. 34. num. 9.* Erneſt. Cothman *reſponſ. 45. nu. 10.* Gœdd. *de contrah. ſtipul. ca. 12. concl. 4.* Barnab. Cornazan *deciſ. Lucenſi 25.* Bertazol. *in tractat. clauſular. clauſul. 41. gl. 7. numero 7.* Anton. Hering *in tract. de fideiuſſorib. cap. 20. §. 1. num. 34. 35. 36. fol. 383. & 384.* Vezin. *in ſyntagm. commun. opinion. lib. 8. tit. 27. numero 15.* Quando ſola oblatio iudicialis ſufficiat ad debiti liberationem, notat Bellacomb.
2 *allegat. ſynt. cap. numero 15.* An verbalis † releuet, vide in vtramque partem Viuium *allegat. ſynt. cap. numer. 27. & num. 28. fol. 392. & 393.* Bald. *in citat. ſynt. cap. num. 49.* Et de ſolennibus oblationis, Kirchou. *in præfat. ſyntagm. cap. num. 44.* Quando iudicialiter facta producat actionem, Matheſilan. *ſingul. 127.*

L. Succeſſores eius. 10.

1 *Hæres non poteſt venire contra factum defuncti.*
2 *Datio in ſolutum æquipollet ſolutioni & obligationem tollit.*

DAtio in ſolutum ex pacto non reuocatur p pœnitentiam: Hæres non † poteſt reuocare factũ de- 1
functi: Bald. & Salycetus: Decius *conſil. 558.* incip. *in cauſa.* Brunor. à Sole *in locis communib. vocabul. bona num. 6. fol. 233.* Ioſephus Ludouicus *communi. concluſione 18.*
De datione in ſolutum † ſolutioni æquipollente & 2
tollente obligationem, Anton. Hering *de fideiuſſorib. c. 20. §. 21. num. 1. fol. 455.* & quod datio in ſolutum per pœnitentiam non reuocetur, Cephal. *conſil. 286. num. 14. libro 2.* Simon Piſtoris *conſil. 9. poſt 1. vol. conſil. Modeſtini Piſtoris* Camill. Borell. *controuerſ. 67. numero 11.* Bonacoſſ. *in ſyntagm. comm. opinion. libro octauo, titulo vigeſimo ſeptimo, numero ſecundo & tertio.* Viuius *commun. opinion. centeſima ſeptuageſima quarta, in ſyntagm. commun. opinion. libro octauo, titulo viceſimo ſeptimo, numero viceſimo nono.*

L. Cum maritum tuum. 11.

1 *Debita vxori quatenus marito ſolui nequeant.*

QVod debetur † vxori, non poteſt ſolui marito ſi- 1
ne vxoris voluntate, etiamſi vxor ſit minor 20. annis, Bald. Debitor ſoluens marito creditricis non præiudicat ei non conſentienti nec ratificanti, Salycetus, Petr. Surd. *deciſion. 60. num. 1.* Iohann. Baptiſt. Coſta *de facti ſcient. cent. 1. diſtinct. 85. num. 1.* Bertazoll. *conſ. crimin. 407. vol. 2.*

L. Inuito. 12.

§. Quod ſi.

1 *Solutio ſine mandato creditoris alij fieri nequit.*

QVod mihi † debes, alii ſoluere non potes, niſi me 1
mandante vel ratum habente, Baldus. ſoluens alii quam creditori, huic ignoranti & inuito non præiudicat. Salycetus *ad hanc legem l. ſolutam. ff. de ſolution.* Rota Genua *deciſ. ad mercaturam 172. numero ſexto, fol. 227. cap. ea te.* vbi Felinus & Panormitanus *de iureiurand. extra.* Iohann. Bapiſt. Coſta *in tractat. de facti ſcientia reg. 16. num. 2. 3. 4.*

L. Si obligatum. 13.

1 *Liberatio ſimulata ſine effectu eſt.*
2 *Acceptilatio inutilis an in vim pacti valeat?*
3 *Apocha ſuſpecta operandi effectu caret.*

LIberatio † ſimulata effectu caret. Figmentum 1
ſcripturæ de recepto non præiudicat veritati, Baldus & Salycetus; quando ob taciturnitatem, patientiam, & lapſum triginta dierum noceat, vide *l. in contractib. §. ſuper cæteris. de non numerat. pecun. ſup. l. ſiplurib. ff. hoc titul. in fallent. aut limitationib.* Quibus in caſibus

liberationes & acceptilationes ſimulatæ, fraudulentæ, & vi extortæ non valeant, vide Iohann. Zanget *in tract. de exceptionib. parte 3. cap. 5. numero 25.* Anton. Hering *in tract. de fideiuſſorib. cap. 20. §. 5. à numero 7. ad 52.*
2 *fol. 395. col. 1. & 2.* An acceptilatio † inutilis valeat
in vim pacti, notat Bald. *ad l. per Aquilianam, ff. de transact.*
3 Quatenus apocha † confeſſio & liberatio ſuſpecta
operandi effectu careant, notat Rota Genna *deciſion. ad mercatur. 83. numero 11. fol. 155. per conſil.* Alexand. 18. incip. *conſideratu vol. 3.* De liberationum interpretatione, extenſione & reſtrictione, Menoch. *de præſumpt. libro 3. cap. 151. per num. diuerſos.*

L. Pecuniæ 14.

1 *Liberatio euidens chirographi redditione fortior eſt.*
2 *Præſumptio probatione vincitur.*
3 *Solutio an per confeſſionem firmiter probetur.*

1 MElius eſt † habere euidētem liberationem quam
2 chirographi redditionem: Probatio euidens †
vincit aut ſuperat præſumptionem. Confeſſio debiti recepti plus probat quam inſtrumenti redditio, Bald. & Salyc. De ſolutione & liberatione † an per confeſ-
3 ſionem firmiter probetur, Rota Gen. *alleg. deciſ. ad mercatur. 83. numero 11.* Quando ad confeſſionem ſolutio vera non ſimulata requiratur, vt confeſſio vim ſolutionis ac liberationis habeat, Ruin. *conſil. 147. numer. 14. lib. 1.* Valentin. Franc. *in tract. de fideiuſſorib. cap. 5. nu. 519. & 520.* Hering *de fideiuſſorib. ca. 29. §. 1. numer. 51. fol. 381.* Pro deductione ſolutionis & liberationis præſumptiones, probationes, teſtes, inſtrumenta, & alia remedia vide conſultiſſ. Hering *in tract. de fideiuſſorib. cap. 20. §. 1. ſub num. diuerſis.*

L. Quod debitori. 15.

§. Quibuſcunque.

1 *Chirographi redditio quando debitorem non liberet.*

1 CHirographū † redditum debitori ſine voluntate creditoris nō liberat debitorem, & ex ipſo inſtrumento conuenitur, atque ad ſoluendum compellitur, Bald. Redditio inſtrumenti facta debitori contra voluntatem creditoris non inducit liberationem, Salyc. De chirographi redditione quando ſolutionem debiti aut liberationem à debito arguat: notat Eric. Heideman *in theſib. D. parte 1. diſput. 6. theſi 16. & 17.* ſyntagma iuris Petr. Gregor. Tholoſan. *lib. 21. ca. 18. num. 39. l. ſi chirographum. ff. de probat.* Menoch. *de præſumpt. lib. 1. quæſt. 4. num. 3. fol. 6. col. 2.* Maſcard. *de probat. concluſ. 285. numero 8. fol. 178.*

L. Eum à quo. 16.

1 *Ceſſio inuito creditori fieri nequit.*
2 *Solui creditori inuito aliud pro alio non poteſt.*

1 IVra pro † re inuito creditore cedi non poteſt. Creditor non poteſt cogi vt in ſolutum recipiat no-
2 men debitoris. Aliud pro † alio inuito creditore ſolui non poteſt, Baldus & Salycetus, *ad hanc legem.* Couarruuias *variar. reſolution. libro ſecundo, capite primo.* Caſparus Beatus, *in tractat. de inope debitore creditori addicendo, capite primo.* Menochius *in tractat. de arbitrar. iudic. lib. 2. cent. 2. caſu centeſimo octogeſimo tertio.* Iohannes Baptiſt. Aſinius *in tractat. de executtion. §. ſecundo, capite ſecundo,* Hieronym. de Laurent. *deciſion. Auinionenſi quadrageſima prima & centeſima trigeſima ſecunda.* Antonius Teſſaurus & Blaſius Florets Diats, *deciſ. Pedemont. 153.*

Authent. Hoc niſi debitor.

1 *Debitor quando rem in ſolutum dare poſſit.*

DEbitor quantitatis † ſi quantitatem debitam 1
ſoluere nequit, rem meliorem vel mediocrem, quam habet, creditori in ſolutum dare poteſt, Salycetus. In arbitrio creditoris eſt rem ſibi adiudicatam vel adiudicandam pro quantitate crediti recipere, Baldus, *ad hanc textum.* Hieronymus de Laurent. *deciſion. Auinionenſi centeſima ſecunda, numero ſecundo.* Petrus Benintend. *deciſ. 28.* Ludouic. Roman. *ſingul. 812.* Regner. Sixtin. inter conſilia facultatis IC. Marpurgenſ. *conſil. 12. numero centeſimo ſexageſimo nono, & 170. volum. 2.* Pro intellectu & interpretatione huius textus vide Iohan. Gutierrets *in tract. de iurament. confirmatorio parte prima, capite vigeſimo nono.* Eberhard. Bronchorſt *libro quarto, enant. 65.* Anton. Teſſaur. & Blaſ. Florets Diats *deciſ. Pedemont. centeſima quinquageſima tertia, à nu. 3. ad 14.*

L. Manifeſti iuris. 17.

1 *Solui creditori in caſu neceſſitatis aliud pro alio poteſt.*

ALiud pro alio † creditori ſolui poteſt, Bald. & Sa- 1
lycet. Duenn. *reg. 159.* Menochius *citat. caſu 183. ad legem præcedentem.* Quando in caſu neceſſitatis debitor aliud pro alio ſoluat, & à carceris ſqualore ſe liberet, Fului. Pacian. *in tractat. de probat. libro primo, capite quinquageſimo ſeptimo, numero vigeſimo ſexto.* Proſper Farinac. *parte prima, tractat. criminal. titul. de carcerib. quæſt. 33.* Martin. Monter. *in deciſ. regni Arragoniæ deciſ. 1. numero ſexto.* Anton. Hering *de fideiuſſorib. capite decimo octauo, numero ſexageſimo nono, & ſeptuageſimo, folio trecenteſimo quinquageſimo primo.*

L. Inquiſitio veritatis. 18.

1 *Sermo generalis loquentis perſonam non continet.*

LOquentis perſona † in generali ſermone non cō- 1
tinetur, Baldus & Salycetus, *leg. 1. ff. de ſenatoribus. leg. 1. locati.* Verba prolata iuxta vnum contractum non operantur in alio contractu, in quo non ſunt prolata Bald. Gabriel Sarayna *ad conſtitution. regni Siciliæ folio ducenteſimo viceſimo quarto, lin. 36. col. 1.* Menoch. *conſilio ſecundo, vol. 1.* Quando perſonam loquentis generalis ſermo comprehendat, notat Menoch. *allegat. conſilio ſecundo, à numero ſeptuageſimo quarto, ad ſeptuageſimum nonum.*

L. Si actore. 19.
§. Aliter.

1 *Solutio fieri poteſt etiam chirographum non reddenti.*
2 *Chirographum retentum arguit debitum totaliter nondum ſolutum eſſe.*
3 *Solutio quomodo libris debitoris & creditoris probetur.*

SOlutum † ſeruo recipiendis pecuniis præpoſito li- 1
berat ſoluentem, non obſtante chirographo per creditorem ſine cancellatione aut ceſſatione retento. Bald. *ad hanc l.* item Salycet. Quatenus alioquin † chi- 2
rographum retentum arguat debitum non ſolutum pro parte tota, vide *in argum. l. 1. C. de donat.* De iſtiuſmodi ſo-

di ſolutionis plena probatione, Anton. Hering *in tract. de fideiuſſorib. cap. 20. §. 1. ſub num. diuerſis.* Quatenus ex
4 libris † debitoris & creditoris tali in caſu ſolutio pro-
betur, vide Rotam Genuam ad mercatur. *deciſ. 4. n. 13. fol. 24.*

L. Si operas. 20.

1 *Compenſatio operarum cum pecunia fieri poteſt.*
2 *Compenſatio vim ſolutionis habet.*
3 *Compenſatio quando fideiuſſori ad liberationem proſit.*

1 OPeratum exceptio † poteſt cum pecunia cõpen-
ſari, Bald. Operæ ſerui poſſunt ex conuentione
in debito compenſari, Salycet. De compenſatione ſo-
2 lutionis † vim habaure Sebaſt. Medices *in tract. de com-*
3 *penſat. parte 2. quæſt. 31. n. 34.* Quando de debitoribus † ac
fideiuſſoribus compenſatio ad liberationem proſit, notat Anton. Hering *in tract. de fideiuſſorib. ca. 20. §. 6. ſub num. diuerſis.*

L. Intereſt. 21.

1 *Solutio partis non liberat à toto debito.*
2 *Solutionem particularem an creditor inuitus admittat.*
3 *Quietatio refertur ad debita vere & cum effectu ſoluta.*

1 SOlutio partis † non liberat à toto, licet ob ſpẽ ple-
næ ſolutionis accipiendæ confeſſio ad totum debitum receptum ſit directa. Confeſſio debiti pro parte recepti ad totius debiti perceptionem dirigitur, Bald. & Salycet *l. ſi inter.* iunctis remiſſionib. *hoc tit. ſup.* Hieronym. Matilian. *deciſ. 79. num. 1. fol. 389.* Anton. Hering *alleg. tract. de fideiuſſorib. ca. 20. §. 1. ſub num. diuerſis.* De ſo-
2 lutione particulari num inuitus † creditor illam admittat, Andre. Rauchbar *in miſcell. quæſt. quæſt. 20.* Et in quantum ſolutio liberet pro parte aut in totum. Stracha *in tract. de adiecto. numer. 19.* Et quod quietantia, ac-
3 ceptilatio, † & confeſſio debiti recepti referatur ad
debita iuſte computata præſente creditore ac debitore, item ad debita vere & cum effectu ſoluta: affirmat per multa iura Matth. Weſenbec. *conſilio 42. numer. 42. vol. 1.*

L. Inductum. 22.

1 *Cancellationem inſtrumenti facta ſolutio neceſſario non deſiderat.*
2 *Chirographum cancellatum apud debitorem repertum præuiam ſolutionem arguit.*
3 *Debitor quomodo in ſoluendo cautus eſſe debeat?*

1 DEbitum † vbi eſt vere ſolutum, non curandum
an inſtrumentum debiti ſit inductũ aut cancellatum. Inducere aut cancellare vocabula æquiparantur, Bald. & Salycetus, Petrus Paulus Fuſcus *in ſuis ſingular. vocab. inſtrumentum, numero 36.* vbi notat quod in-
2 ſtrumentum † debitum repertum cancellatum apud
debitorem arguat ſolutionem præceſſiſſe, per doctrinam Bald. *conſilio 83. incip. ex eo ſolo. volum. tertio.* Calcanei *conſilio vigeſimo tertio.* incip. *quod dictus Iacobus. numero quinto.* Franciſc. Marc. *deciſion. 370. l. ſi chirogra-*
3 *phum. de probat.* Quomodo autem debitor † ſoluens
caute ſibi proſpiciat, non ſaltem repetendo inſtrumẽtum debiti cancellandoque illud, verum etiam exigendo apocham ſeu confeſſionem de debito recepto, ex Capellæ Tholoſ. *deciſ. 307.* monet Anton. Hering *in tractat. de fideiuſſoribus, capite 22. §. 1. numer. 57. & 58. fol. 386.*

L. Si literarum. 23.

1 *Liberatio debitoris quando à debitore condicatur.*
2 *Confeſſio debitoris quando ei non præiudicet.*
3 *Confeſſionis cauſa ceſſante ipſa confeſſio corruit.*

QVi contemplatione † literarum liberat ſcriben- 1
tem, literis effectum non ſortientibus condicit liberationem. Bald. ſi creditor ſcripſit ſe recepiſſe debitum contemplatione literarum ad ſoluere debentem, debitore non ſoluente, integra manet debiti pe-
titio, Salycetus. Confeſſio aut liberatio † facta præte- 2
xtu cauſæ, quę poſtmodum ceſſat nec inſequitur, confitenti minime præiudicat, Baldus *ad hanc legem.* vide remiſſ. *ad tit. D. & C. de condict. cauſa. data cauſ. non ſecut. & de condiction. ſine cauſa. l. in contractibus. §. ſuper. de*
non numerat. pecun. ſupra. Quatenus confeſſionis † cau- 3
ſa ceſſante ipſamet confeſſio corruat, vide Tiraquell. *in tractat. ceſſante cauſa ſub litter. C. numero quinquageſimo tertio, fol. 13.*

L. Cum pro pecunia. 24.

1 *Fundus in ſolutum datus poſt meliorationem creditoris induſtria factam repeti nequit.*

SI fundus † in ſolutum datus per induſtriam credi- 1
toris melior factus eſt, non propterea debet reſtitui debitori etiam minori. Non petet quis id, cuius contrarium poſtulaturus non eſſet, niſi ſit actum, Butr. Salycetus, Baldus *leg. 2. de alluuionibus. ſupra.* Euerhardus, *in topic. legal. loco 47. à ratione caſus.* Iohann. Borcholt. *conſil. 11. lib. 2 fol. 39. col. 1.*

L. Solutionem. 25.

1 *Solutionem probet chirographum condicens.*
2 *Solutio quibus modis probetur.*

SOlutionem aſſeuerans † & in ſolutione ſe fundans 1
vt chirographum condicat ad probationem aſtringitur, Baldus & Salycetus. De modis † probandi ſo- 2
lutionem, Menochius *de præſumpt. libro tertio, præſumpt.* 135. Maſcard. *in tract. de probat. concluſ. 783.* Cacheran. *deciſ. ſecunda, numero nono.* De variis modis probandi ſolutionem, vtpote per præſumptiones, teſtes, inſtrumenta, iuramentum iudiciale & voluntarium, iuramentum neceſſarium, libros mercatorum, ſchedulas papyraceas, ſcharſicaria, Menochius *de præſumpt. libro primo, quæſt. 46. numero quadrageſimo quarto.* Anto. de Cauar. *in tractat. de except. inſtrument. quæſt. 36. numero* 75. Iohann. de Arnano *ſoliloquio 58. cap. ad noſtram, de iureiurand. extra.* Alexand. *conſil. 28. numero primo, libro quarto.* Matth. Coler. *de proceſſ. executiu. parte ſecunda, capite ſecundo, numero 50.* Petr. Heig. *in miſcell. quæſt. quæſt. 38. numero 53.* Antonius Hering *in tractat. de fideiuſſor. cap. 20. §. 1. ſub numero 39. 41. 42. 46. & numer. 4. ſeqq. item num. 55. & num. 6. ſeqq. item num. 63. & num. 7. ſeqq. item num. 72. & 73.* Franciſc. Perſonal. *in miſcell. quæſt. cap. 14.* Pro interpretatione legis vide Iohann. Gutierrez *in commentar. de iurament. confirmatorio part. 1. c. 27.* Ioh. Baptiſt. Coſtanti *in tract. de facti ſcientia & ignor. inſpect. 13. n. 2.*

De acceptilationibus.

TITVLVS XLIV.

AD rub. tit. & materiã vide vltra relatos ad eudẽ tit. in D. Butrigar. Odofred. Cyn. Ang. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac.

Cuiac. Petr. Gregor. Tholoſan. *in ſyntagmat.iuris libro 21. cap.* 19. Sebaſt Medices *in ſpecial i tractat.de acceptilationib.* Iohann. Gœdd.*in tractat. de contrahend. ſtipulation in prolegomen. numero* 34. Iohann. Zanger *in tractat. de exceptionib.parte 3. cap.5.* Anton. Fabr. *in coniectur.iuris ciuil.cap.8.* Anton. Hering *in tract. de fideiuſſorib.cap. 20. §.5.fol.395.*

L. Iam tibi.1.

1 *Acceptilatione liberatum factam poſtea ſolutionem condicit.*

2 *Acceptilatione pupillus quomodo liberetur.*

3 *Liberatio tutoris quando pupillo proſit.*

4 *Acceptilatio an probet ſolutionem.*

1 Liberatus† per acceptilationem, errore facti vel iu-
2 ris ſoluens, ſolutum repetit. Pupillus cum † auctoritate tutoris per acceptilationem liberari poteſt, Bald. Bart. & Salycet. *l.non omni.ſupra. de adminiſtrat.tutor.* In quantum creditor in ſolutum minus per errorem accipiens ſibi præiudicet neutiquam in portione non accepta, *l.ſi inter.C.de except.* Anton. Hering *in tract.de fideiuſſorib. cap. 20. §.21. numero 21. folio* 456. De libe-
3 ratione † facta tutori quando huic vel pupillo proſit, notat Ioh.Baptiſt. Coſta *in tract. de facti ſcientia & igno-*
4 *rantia cent.1.diſtinct.* 20. An acceptilatio † probet ſolutionem, vide Rotam Genuam ad mercatur.*deciſ.* 83. *numero 4. & 11.fol.* 154. *&* 155. Ad materiam textus, vide *l indebitam.* & in illam Caſtrenſ. *ff. de condict. indebit.l.ſi fideiuſſor.ff.mandati.* Hiero.Mago.*deciſ.Rota Lucenſis 92.nu.17.* Iohan. Baptiſt. Coſtam *in tract.de facti ſcientia & ignorant.diſtinct.53. cent. 2.fol.297.n.1.col.1.*

L.Si donationis gratia.2.

1 *Acceptilatio quando omnem agendi viam perimat.*

1 Acceptilatio † facta ex cauſa donationis agendi viam omnẽ perimit, Bald.& Salyc.Iacob.de Butr. *in l.actione. in princip. de tranſact. ſupra.* Speculat. *in titul. de except. & replicat. §.1. verb. defenſiones & §. dicto. verſ. Sed pone.* Alexand. *ad l. an inutilis. §. filiusfamilias. §.de acceptilat.*

L.Per Aquilianam.3.

1 *Acceptilatione maiori omnes agendi via tollitur.*

1 Interueniente † Aquiliana ſtipulatione & acceptilatione ſequente niſi creditor ſit talis ætatis, cui reſtitutio indulgeatur, omnis agendi via præcluditur, Bartolus, Baldus & Salycetus. Quando acceptilatio ſic facta per ſtipulationem contrariam non infringatur, Sebaſt.Medices *de acceptilat.quaeſt.12.nu.43.fol.* 278. de acceptilationis materia, vide plura apud Franciſc.Perſonal *.quaeſt.*14.Ioh.Ronchegall.*ad l.2.nu.97.& 98.ff.de duob.reis.*

De euictionibus.

TITVLVS XLV.

AD rubr.tit.& materiam, vide vltra citatos ad eundem *tit.in D.* Odofred. Buttigar. Cyn. Ang. Caſtr. Salyc. Bellacomb. Villalob. Vezin. Fichard. Graſſ.donat.à Fina, Benedict. Captam, Viuium, Chętian. Bonacoſſ. *in ſyntagm. comm.opin.li.8.tit.28.*

L.Emptor hæreditatis.1.

1 *Euictionis nomine vniuerſitatis emptor non agit.*

Emptor † vniuerſitatis non agit pro euictione, nec 1 ad ſumptus litis, niſi ex ſpeciali promiſſione & conuentione hoc faciat, Bald.& Salyc.Bald. *conſil.3.* incip. *Titius parte 1.* Panormitan. *conſil.* 45. incip. *videtur parte 2. & conſil.* 43. incip: *videtur parte 1.* Bellacomb *in ſynt.comm.opin.li. 8.tit.28.num.16.* Vezin. *alleg.libr.& cap. n.52.* Pro intellectu legis vide Hieronym. de Cæuallos *in pract.quaeſt. opin.commun.contra com. quaeſt.321.* Quid iure Saxonico quo ad huius legis & tit. diſpoſitionẽ obſeruetur, notat Zobel *different. iuris Saxonic.31. parte 2. fol.320.* in edit.Franciſc.Romani.

L. Quoniam autem.2.

§.Nudo.

1 *Euictionis nomine quatenus donator obligetur.*

Donator tenetur † de euictione ſi per ſtipulatio- 1
nem, non per pactum euictionem promiſit, Bald. Quatenus in donatione propter præcedentia merita locum habeat euictio: notat Franciſc. Burſat. *conſil.31. numero quinto, libro primo.* Ferron. *ad conſuetud. Burdegal. libro primo, titulo ſecundo.de retr.§.* 25. Bellacomb. *in ſyntagma. opinion. libro octauo. titulo vigeſimo octauo, numero 61. folio* 401. *l. Ariſto*, iunctis remiſſionibus *ff. de donationib.* Quid iure Saxonico quoad huius leg.diſpoſitionem ſit ſtatutum, notat Reinhart *in different. Saxonic.5. parte prima.* Zobel *parte ſecunda. different.* 28. in edit. Franciſc. Romani *fol.*301.

L. Qui rem.3.

1 *Euictionis actioni locus non eſt niſi res euicta fuerit.*

Antequam res † euincitur, locus non eſt actioni 1 de euictione, Bartolus, Baldus & Salycetus, *ad hanc legem, l.1. §. ſi poſtulatum, de prætor. ſtipulationib.* Crauett. *conſilio* 682. Cacheranus, aut Oſaſcus, *deciſ.* 181. *numero quarto.l.euictio.§.dupla.l.habere licere.l ſi plus.§. mota. ff. hoc titulo* Antonius Teſſaurus & Blaſius Florets Diats *deciſ.Pedemont. centeſima ſecunda, numero primo.* Ruinus *conſil.146.num.1.5.7.vol.4.*

L.Si prædium.4.

§.Igitur.

§.Nam huiuſmodi.

1 *Actio vtilis de euictione quando competat.*

Si res † in ſolutum data propter hypothecam e- 1
uincitur, vtilis actio de euictione datur. Datio in ſolutum venditionis vices obtinet. Si res obligata venditur, tranſit cum ſua cauſa & pignus non extinguitur. Pro prædio in ſolutum dato & euicto competit actio de euictione vtilis, Bartolus, Baldus & Salycetus, Oldradus, *conſilio triceſimo ſeptimo.* incip. *ad primum.* Romanus *conſilio* 450. incip. *præſens.* Decius *conſilio decimo octauo*, incip. *viſo.* Schardius ad Bartolum, *hoc textu.* Natta *conſilio ducenteſimo ſeptimo, numero tertio, libro primo.* Antonius Teſſautus & Blaſius Florets Diats *deciſion. Pedemont* 147. *numero quarto.* de datione in ſolutum, vide eundem Teſſaurum *in modo citat.deciſion.* Gozadinum *conſilio* 42. Crauett. *conſi.*477. *numero* 6.

L.Ex his.5.

§.Idem.

1 *Emptor ante pretij ſolutionem agere poteſt vt ſibi res libera tradatur.*

1 EMptor † cui res eſt tradita poteſt agere vt tradatur libera, & ſi conuenitur de pretio, poteſt excipere de re non tradita. Antequam res tradatur poteſt emptor agere & quidem ante pretii ſolutionem petere vt pignoris obligatio diſſoluatur, Decius *conſ.*119.incip.*& pro tenui* .Roman. *conſil.*396. incip. *in caſu.* Negulant. *de pignorib. in primo memb.* 5. *part.* Vincent. de Franchis *deciſ.*200. *numer.* 14. Petr. Surd. *deciſ.*265. idem *conſilio* 13. *numer.*15. *& conſil.*19. *num.*2. Tiraquell *ad l.ſi vnquam in verſ.reuertantur,Cod.de reuocand.donat.* Roland. à Valle *conſil.* 42.*n.*18.*vol.*1.

L.Non dubitatur.6.

1 *Euictionis nomine venditor ex ipſa contractus natura obligatur.*

1 VEnditor † tenetur ex natura cōtractus de euictione licet ad illam ſe non obligauerit, Bartol. Bald. Salycet. *ad hanc legem.* Ludouic.Roman. *conſilio* 258.Petrus Duennas *reg.* 241. Hippolyt. de Marſil. *ſingul.*656. Socin.*reg.*532.533. Donat. a Fina *in ſyntagm. commun. opinion. lib.*8. *tit.* 28. *numer.*24. *fol.*400. Pro intellectu & interpretatione legis, vide Iohann. Gutierrets *in tract. de iuramento confirmatorio parte* 1.*ca.*61.

L.Auctore laudato.7.

1 *Denunciatio ob euictionem fideiuſſori non eſt neceſſario facienda.*
2 *Euictionis nomine proceſſus contra principalem directus fideiuſſori nocet.*
3 *Denunciatio quomodo legitime fieri debeat?*
4 *Denunciationem ob euictionem commitius ante litis conteſtationem fiat.*

1 SVfficit denunciari † auctori & principali licet denuntiatio non fiat fideiuſſori. Fideiuſſor euictus poteſt conueniri ſolum denuntiatione facta vendito-
2 ri. Proceſſus † directus nomine euictionis cōtra principalem citatum nocet fideiuſſori non citato, Bartol. Salycetus & Baldus, Decius *conſilio* 77. incip. *& dili-*
3 *genter.* De denunciatione † in forma præſcripta congruo tempore inſinuanda, Guido Papæ *quæſt.*516.Barnab. Cornazan. *deciſione Lucenſi* 80. *numero* 11. Anton. Hering *de fideiuſſoribus capite vigeſimo ſecundo, numer.*48. *&* 49.*fol.*497. Et de fideiuſſore nomine euictionis præſtito. idem Hering *allegat. tractat. cap.* 10. *numero* 229. *&* 230. In quantum ſit huiuſmodi fideiuſſori competat electio vel reſtituendi rem euictam, vel intereſſe ſoluendi. idem Hering *allegat. tract. de euiction. part.*4. *cap.*27. *numero* 74. *folio ſexcenteſimo vigeſimo nono.* Franciscus *de fid. iuſſorib. capite tertio, à numero* 87. *ad* 98. De
4 denuntiatione † ad euictionem ante litem conteſtatam ex neceſſitate interponenda & inſinuanda, Anton. Gomez. *in variis reſolution. tit. de contractibus, capite tertio, numero trigeſimo nono.* Suarets *in ſyntagmat. commun. opinion libro octauo, titulo vigeſimo octauo, numero nonageſimo & nonageſimo primo, folio quadringenteſimo ſecundo, col.*2.

L.Emptor fundi.8.

§.Sed &.

1 *Emptor ſine denunciatione euictionis nomine agere nequit.*

EMptor † non agit de euictione niſi denunciauerit venditori vt cauſam defendat. Res ſi euincitur per iniuriam iudicis vel culpam emptoris, actio de euictione ceſſat, Baldus, Salycetus, Bartolus, idem ad *l.qui abſente ff.de procurat.* Specul. *in tit.de empt. & vendit.* §. *fin.* Decius *conſil.* 74. *incip. & diligenter.* Oldrad. *conſil.*107. incip. *circa ius.* Schardius ad Bartol. *in hoc textu.* Tremola *ad praxin Bonacurſi ſub titul. incip. quibus modis ſuo nomine, numero* 25. *verſicul. eodem num.* Benedictus Capra 87. *num.* 214. ſyntagm. commun. opinion. *lib.*8.*tit.*28.*num.*24. *num* 34.*folio* 400. *colum* 1. Duenn. *reg.* 242. Pro intellectu & interpretatione legis, vide Anton. Teſſaur. & Blaſ. Florers D acs, *de ſta. Pedemont.* 218.*fol.*512. Hieronym.de Cæuallos *in pract. quæſt.opin. com.contra comm.quæſt.*385.

L.Si controuerſia.9.

1 *Euictio emptore etiam ſuccumbente debetur.*
2 *De euictione actio quando ceſſet?*

SI fit denunciatio † & res euincitur, de euictione agitur, ſecus ſi non euincatur. Etiamſi emptor agendo ſuccumbat, debetur euictio Bartolus, Salycetus, & Baldus, Romanus *conſil.*169. incip. *magiſter Paulus.* Petrus Surdus *deciſ.*22. Crauett. *conſil.*682. *numer.*6. Quando euictione ſine iudicio facta emptori competat actio, Caballin. *de euiction.* §.5.*num.*18, notat vtrum de euictione agat emptor ſine denuntiatione, Caballio. *de euict.* §.3. *num.*73. Surd. *citat. deciſ.* Ob quos caſus † de euictione ceſſet actio, vtpote ob culpam ad euictionem præſtitam, contumaciam, compromiſſum, iuramentum, innuit Deci. *conſil.*74. Tiraquell *de retractu conſangu. in fine num.* 48. Graminatic. *conſil.*22.*numero* 5. inter ciuilia Roland. à Valle *conſi.*67. *nu.*4.*vol.*4. 1 2

L.Si fines agri.10.

1 *Finibus quod continetur venditum cenſetur.*

QVicquid eſt † intra fines demonſtratos venditum videtur, tamen ſi finium regundorum agitur, nihil propterea debetur, Bald. Quod per actionem finium regundorum euincitur, in actione ex empto pro euictione venit. Secus ſi non euincatur, ſed ex alia cauſa per iudicem adiudicetur, Bald. Salycet. & Bartol. *ad hanc legem.* Roman. *conſil.*5.incip. *viſo puncto* Decius *conſil.*500.incip. *in cauſa.* Baldus *conſil.* 410. incip. *verba, parte* 1. Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Angel. *ad l.venditores ff.de verb.obligat.* Crauett *conſil.*105. *num.*1. Ruin. *conſil.*50, *num.*14. *libr.*1. Hier. Magon. *deciſ. Florent.*2.*nu.*35.*fol.*16.*col.*2. 1

L.Exceptione doli.11.

1 *Euincere rem venditam fideiuſſor nequit.*

FIdeiuſſor † rem venditam euincere non poteſt: quem de euictione tenet actio eundem agentem repellit exceptio, Bartol. Bald. & Salycet. *l.vendicantem,* iunctis remiſſionib. *ff. hoc titulo.leg.dolo. ff. de exception. doli.* 1

L.Siue

L.Siue in libertate.12.

1 *Actio de euictione regulariter euictione demum ſecuta dari ſolet.*
2 *Euictionis nomine facta expenſa quomodo repetantur.*
3 *Euictionis cauſa pendente venditor ad ſumptus litis non tenetur.*

1 VAlet pactum † quod ſtatim re vendita lite mora
reddatur pretiū emptori. Regulariter actio de e-
uictione non datur niſi euictione ſecuta. Ad intereſſe
agitur antequam res euincatur, ſi inter partes conuen-
tio ſuper intereſſe facta ſit, Bartolus, Baldus & Salyce-
2 tus, *l. qui rem.l. ex prædijs, hoc tit.* Quatenus expenſas †
factas ab emptore pro euictione auertenda, emptor à
venditore repetat, præſertim re non euicta, notat Go-
mez. *in variis reſolution. tit. de contractib.ca.2.nu.46.* Sua-
rets *in ſyntagm. commun. opin. libro 8. titul.28 numero 93.
fol.* 403.*col.*1. Ad materiam textus, vide notata à Bella-
comb, *in præfat. libr.& cap. ſyntagmat. fol.* 401.*col.* 1.*num.*
3 56.*&* 57. Et quod euictionis † cauſa pendente, ven-
ditor ad ſumptus litis non teneatur, affirmat Bald. *ad l.
cum teſtamento. C.de teſtament. manumiſ.* Plura ad mate-
riam textus vide apud Donat.à Finainſ *ſyntagm. commu.
opinion. libro octauo, titulo vigeſimo octauo, numero* 202.
*fol.*40.

L.Si ob cauſam.13.

§.Quandoquidem.

1 *Euinci quando res vendita nequeat.*
2 *Euictio pro re legata non debetur.*
3 *Euictio quando locum non habeat.*
4 *Factum iudicis quando habeatur pro furto partis & quando non.n.ſeq.*

1 REs vendita † in cauſa iudicati non poteſt per de-
bitorem euinci, & ſi euincatur ab alio, tenetur
debitor de euictione. Factum iudicis reputatur fa-
ctum partis. Emens à iudice iudicatum exequente
partem habent obligatam de euictione, ideoque e-
um agentem repellit exceptio, Bartolus, Baldus &
Salycetus, Baldus *ad legem taſtar. infra de iure fiſci.* Ca-
pra *reg.*87.*numer.* 246. Iaſon & Franciſcus Beccius *con-
ſilio decimo, col. vltim. libro primo.* Puteus ad Bartolum,
hoc textu. l.ſi ideo. ff. de euictionib. Bellacomb. *in ſyntag.
commun. opinion. libro octauo, titul.* 28. *numero* 60.*folio*
2 40 *col.*1. Quod eadem † pro re legata non debea-
tur, *l.cum pater.§.euict. de legat.* 2. Bellacomb. *citat. tit.*
3 *numero* 62. Quod ceſſet † in rebus in ludo venditis,
Iaſon *ad legem, ſtrugentium.§.prætor. col.prima, de pact.*
Scienti rem ſuam vendi, euictio non comperat, Ro-
man. *conſil.* 89. Emptor cum ſcientia emens rem fur-
tiuam commodo euictionis non gaudeat, Baldus
ad legem, ſi prædam Cod.de iure dotium. Quod item ceſſet,
ſi emptor ſciuerit rem emptam tempore emptionis a-
lii fuiſſe obligatam, affirmat ex communi Godezin.
conſilio 24.*numero* 7. Ad concluſionem ſupra memo-
ratam, quem de euictione teneat actio, vide Viuium
in ſyntagmate commun. opinion. *libro octauo, titul.*28.
numero 22.*fol.*399.*col.*1. Ad materiam huius legis, vi-
de plura apud Ioſephum Ludouicum *deciſ. Peruſin.*65.
4 *numero quinto. parte ſecunda.* De facto iudicis † quan-
do reputetur & habeatur pro facto partis, vide Cra-
uett. *conſil.*5. *numero* 1. Carol.de Graſſ. *in tractat.except.
titul.*17. *numero ſecundo.* Surd. *conſil.*168.*numero* 15.Me-
noch. *in tractat. de recuperand. poſſeſſ. remed.* 8. *à numero
quadrageſimo quarto, ad quadrageſimum ſextum.* Anton.
Peregrin. *in tractat.de fideicomiſſ.articul.*49.*numero cente-
ſimo vigeſimo primo.* Petr.Benintendis *deciſ. Bononienſ.*93.
numero 7. Burlat. *conſil.*263. *num.*28. *vol.* 3. Et quatenus 5
factum † iudicis, item meri executoris ſententiam no-
torie iniuſtam exequentis non ſit factum partis, par-
temque nullo modo obliget, notat Innocent *ad c.a.fin.
extra de empt. & vendit.*

L.Siue poſſeſſio.11.

1 *Euincere filius hæreditatem à patre venditam quando nequeat.*
2 *Patris factum obligat filium.*

FIlius non poteſt † euincere rem quam pater cuius 1
eſt hæres, & hæreditatē adiit, vēdidit. Quem de e-
uictione tenet actio, tanquam hæredem principalis,
eundem agentem repellit exceptio, Baldus, Bartolus
& Salycetus, Fulgoſ.*conſ.*67.incip.*paterfamilias.* Schard.
ad Bartol.*hoc text.* De patris † facto obligante filium, 2
vide Ioſeph.Ludou.*in com.concluſ.concluſ.*16.*l cum à ma-
tre.ſupra de rei vendicat.l.fin. §. in computatione.ſupra de iure
deliber.* Boer. *deciſ.* 23.*num.*19. *&* 21. Bellacomb, *in ſynt.
com.opin.li.*8.*tit.*28.*n.*29.

L.Si non iniuria.5.

1 *Euictionis nomine pignus datum emptor perſequi poteſt.*
2 *Euictionem metuenti emptori venditor pignus conſtituat.*
3 *Euictionis nomine quando fideiuſſor detur.*

REs rite euicta tenetur de euictione venditor & in
pignore dato ab eo. Emptor ratione euictionis
† pignus datum perſequi poteſt, Baldus & Salycetus, 1
l.ſi per imprudentiam.ff hoc tit.l.ſi ideo ſupra hoc tit. ſyntag.
com.opin. *libro octauo, titulo vigeſimo octauo, nu.* 35. *verſ.
agi non poteſt fol.* 400.*col.*1. De pignorum † conſtitutio- 2
ne ad quam tenetur vēditor ad petitionē emptoris, e-
uictionem metuentis, Vincent. Caroc. *deciſ.* 96. *numer.*
13. *verſic.illud verum.* Cacheran. *deciſ.*24. *numero* 14. An-
ton. Hering *in tractat. de fideiuſſorib.cap.*10. *numero* 52. 53.
54. *fol.*255. Et quatenus euictionis † nomine conſtitu- 3
antur fideiuſſores, Caballin. *de euictionib. §. ſecundo, nu-
mero* 15.

L.Super empti 16.

§.Nam ſuper.

1 *Euincens rem ad pretij reſtitutionem tenetur.*
2 *Euicta re agitur ad intereſſe.*
3 *Ob euictionem venditor à quo tempore ad expenſas & ſumptus litis teneatur.*

REs euicta † vel eius parte venditor tenetur de eui- 1
ctione, item de expenſis factis ad perpetuam v-
tilitatem rei, deductis: Euincens autem † non re-
netur ad reſtitutionem pretii, Baldus, Bartolus. Re
euicta † agitur ad intereſſe tam pretii quam meliora- 2
tionum habita ratione fructuum. Salycetus *l.1. ff. hoc
tit.l.ſi fines agri, hoc tit.* Menoch. *conſil.* 418. *vol.*5. A quo
tempore ad expenſas † & ſumptus litis teneatur ven- 3
ditor, vide Decium *conſilio ſexageſimo quarto, numero
ſecundo.* Corneus *conſilio ducenteſimo viceſimo ſexto, volum.
ſecundo.* Bellacomb. *in ſyntagm. commun. opinion libro o-
ctauo, titulo vigeſimo octauo, numero viceſimo octauo. folio*
399. Baldus *in l.ſi plus §. lite mota. ff.de euiction.* Vezin *in
ſyntagma. commun. opinion. libro octauo, tit.*28. *numer* 52.
*fol.*400.

L.Si cum quæſtio.17.

1 *De euictione agere nequit rem ſponte reſtituens.*

Res-

Digitized by Google

RE euicta venditor certioratus tenetur de damno
1 emptoris. Si res † per ſententiã euincatur, de eui-
ctione agitur, non autem ſi ſponte reſtituatur. Bald. &
Salyc. Bart. Ioan. Guttierrets *in tract. de iuram. confirma-
torio parte* 1. *cap.* 61. *l. empta, hoc tit. ſupra. l. ſine poſſeſſio. l. Si nõ,
hoc tit.* De ſumptib. & expenſis repetendis ab emptore
re etiam non euicta, vide pro affirmatiua Alex. & Iaſ.
ad l. venditores, ff. de verbor. obligat. Suarets *in ſyntagm. comm.
opin. lib.* 8. *tit.* 28. *n.* 93. *fol.* 403.

L. Si ſtatus 18.

De euictione quando emptor ſerui agat.
2 *Emptor vincens in iudicio euictionis ſumtus litis à vẽditore repetere nequit.*
3 *Solennitatis omiſſio vitiat actum.*
4 *Solennitas non præſumitur omiſſa.*

1 EMptor ſerui † eo pronunciato libero agit de eui-
2 ctione. Quando emptor vincit in lite † nullũ ha-
bet regreſſum contra venditorem, nec etiam in ſumti-
bus litis, niſi ex promiſſione agat. Solennia vbi in iure
omiſſa ſunt, omittenti nõ datur regreſſus ad neglecta.
Bald. *l. venditores, ff. rem ratam haberi. l.* 1. *ſupra hoc tit.* de ſo-
3 lennitatis † omiſſiune actum vitiante Franc. Mignon
4 *ad conſuetud. Andegauenſ. fol.* 228. *n.* 1. Et omiſſa † an præ-
ſumatur, pro negatiua vide Soc. *reg.* 462.

L. Si obligata 19.

1 *De euictione actionem quãdo non habeat præſcriptionis exceptionem omittens.*
2 *Præſcriptio emptoris venditori prodeſt.*

1 EMptor † qui præſcripſit tuebitur ſe exceptione præ
ſcriptionis: Et omittens præſcriptionem, actio-
nem de euictione amplius non habet, *hac lege* Bald.
2 & Salycet. Emptoris † præſcriptio prodeſt venditori.
Bartol. Iohan. Zanger *in tractat. de except. part.* 3. *tit. de ex-
cept. præſcription. l. ſi rem. §. ſi dupla hoc tit.*

L. Si parentes 20.
§. Empti.

1 *Venditoris ex perſona lis cum emptore finita non reſuſcitatur.*
2 *De euictione etiam contra venditoris hæredem agi poteſt.*
3 *Euictionis ad actionem denunciatio neceſſario requiritur.*
4 *Euictio ob rem alienam legatam quando contra teſtatoris hæredem competat.*
5 *Denunciatio venditori facta litis defenſionem communem operatur.*
6 *Denunciatio ob euictionem quomodo fieri debeat.*
7 *Scientia nuda litis mota venditorem ad aſſiſtendum non obligat.*
8 *Denunciatio omiſſa euictionis actionem vitiat.*
9 *Denunciatio intempeſtiue facta an proſit ad agendi effectum.*
10 *Denunciatio litis rite & ſolenniter fiat.*

1 EX perſona † venditoris iudicium cũ emptore ſo-
pitũ nõ retractatur; Emptor tamen non habet re-
greſſum, ni venditori denunciauerit. *Bald.* Re euicta a-
2 gitur † etiam de euictione contra venditoris hæredẽ,
cui facienda denunciatio ad præſtandam defenſio-
nem. *Salycet.* Re euicta agitur de euictione etiam con-
tra venditoris hæredes, nec ex eorum perſona poteſt
in integrum reſtitutio poſtulari. Bart. Dec. *conſil.* 74. in-
cipien. *& diligenter.* Corn. *conſil.* 325. incip. *prima facie. par-
3 te* 1. Schard. ad Bart. *hoc text.* De † neceſſaria denuncia-
tione ad actionẽ de euictione. Suarets *in ſynt. com. opin.
lib.* 8. *tit.* 28. *num.* 90. *fol.* 402. Bellacomb. *in alleg. ſynt. cap.
4 num.* 67. 68. Quando ob rem † alienam legatam contra
hæredem competat Capra *reg.* 107. ſynt. com. opin. *lib.*
5 8. *tit.* 28. *num.* 49. *fol.* 400. *col.* 1. Itemquod † denunciatio
facta venditori operetur defenſionem litis commu-
nem: teſtatur Decius *conſil.* 74. *vol.* 1. Cbœtian. *alleg. ſyn-
tagm. cap.* 28. *num* 42. *fol.* 400. *col.* 2. Item quod denunci-
ciatio debeat † fieri expreſſe cum oblatione libelli, cõ- 6
firmat Duenn. *regul.* 243. Et quod nuda ſcientia † litis 7
motæ abſq; euidẽti & expreſſa denunciatione vendi-
torem ad aſſiſtendum non aſtringat. notat Ioan. de A-
mic. *conſ.* 145. *nu.* 6. Decius *conſ.* 74. *col. fin.* Viuius *in com-
mun. opin. num.* 1027. ſyntagma com. opin. *libr.* 8. *tit.* 28. *n.*
40. Villalob. *alleg. ſyntag. cap. n.* 18. *fol.* 399. *col.* 1. Duennas
reg. 241. De denunciatione † omiſſa de euictione acti- 8
onem vitante, Hieron. Magon. *deciſ. Lucenſi.* 2. De de-
nunciatione intempeſtiue † facta an proſit ad agendi 9
effectum. idem Magon. *deciſ. Lucenſi* 49. De litis & da-
mni denunciatione † rite & ſolenniter facienda, & de 10
veris denunciationis ſolennitatibus. Hieron. Panſch-
man *in miſcell. quæſt. cap.* 4.

L. Empti actio 21.
§. Quem.

1 *De euictione etiam poſt longum tempus agi poteſt.*

ETiamſi poſt † longum tempus res non præſcripta 1
euincatur, de euictione agitur ſi legitima denun-
ciatio præceſſerit, Bald. & Salyc. Bartol. *in l. non ſolum. §.
morte. ff. de noui oper. nunciat. clem. cauſam. de elect.* Matth.
Coler. *deciſ.* 27. *nu.* 1. Quid Iure Saxon. quoad huius le-
gis diſpoſitionem obſeruetur, vide Sächſiſch Land-
recht *art.* 83. *lib.* 3. Weichbild *artic.* 30. §. Welcher mann. 1
Zobel. *in addit. lit. D.*

L. Cum tibi liberum 22.

1 *Emptor quomodo non expectata euictionis ſententia à venditore indemnitatem conſequatur.*

EMptor cõuentus † hypothecaria, qui debitum ob- 1
tulit agenti, nõ expectata ſententia euincente, per
actionẽ indemnitatem conſequitur à venditore: Non
traditur libera res emptori, quæ eſt alteri obligata. Ex
ſtipulatione de indemnitate poteſt emtor agere pro
eoquod ſoluit ob liberationem rei emptæ, ſed nõ de
euictione, Salyc. *l. ſi poſt ſupra, de tranſact. l. ex prædijs, h. tit.*
Pro intellectu & interpretatione huius legis vide
Vincent. de Franch. *deciſ.* 112. *num.* 14. *fol.* 249.

L. Cum ſucceſſores. 23.

1 *Denunciatio omiſſa nõ nocet ſi is, cui denunciari debet, reperiri nequit.*
2 *Ciuitatis appellatione Reſpublica venit.*
3 *Precium nomine intereſſe & vice verſa non debetur.*
4 *Denunciatione rite facta emptor litis expenſas repetit.*
5 *Denunciatio venditoris etiam hæredibus fiat?*

RE euicta agitur † de euictione, ſi fuit denunciatũ, 1
vel ſi nõ potuit repetiri is, cui denuciatio fieri de-
buit *Bartol.* ſucceſſoribus venditoris in quocunq; gra-
du denunciatio fieri debet, & ſi denunciatione facta
tam pręſentibus quam abſentibus ſucceſſoribus res e-
uincitur, non ſolum pretium, verum etiã intereſſe em-
ptor à venditore cõſequitur. Re euicta poſt denuncia-
tionem abſente reo vel actore, ad intereſſe nõ ad pre-
tium agitur. *Bartol. Bald. & Salycet.* Ciuitates † appellati- 2
one Reipublicę includuntur. Res, pretium, † intereſſe, 3
& nomine intereſſe pretium non debetur. Iacob. Bu-
trig. *l. ſi cum quæſtio. hoc tit. ſupra.* De denunciationis for-
ma ac ſolennitate vide Graſſ. in ſyntag. com. opin. *lib.*
8. *tit.* 28. *num.* 7. *&* 8. *fol.* 397. Quatenus rite facta † de- 4
nũciatione expenſas litis repetat emptor, notat idem
Graſſus alleg. ſynt. *cap. num.* 11. *fol.* 398. Ad materiã tex-
tus videlicet de denũciatione quam emptor inſinua-
bit † hæredibus venditoris. Caſtrenſ. *ad l. in executione.* 5
numer. 9. *de verbor. obligat.* Vezin. *in ſyntagm. commun. opin.
libr.* 8. *titul.* 28. *numer.* 41. Et quatenus ſumptus, da-
mna & intereſſe emptor poſt denunciationẽ factam
repetat: notat Cynus *ad leg. ſi procuratorem, C. de procu-
ratorib.*

ratorib. Vezin. in alleg. ſyntag. lib. & cap. n. 52. fol. 400. Et inquantum ob denunciationem factam, teneatur venditor ad pœnam, damna & omne intereſſe, notant Bartol. & Bald. ad l. Lucius ff. de action. empti. Innocent. ad cap. fin. de empt. & vendit. Vezin. in alleg. ſyntagm. loco num. 55. col. 1. fol. 401.

L. Si poſt perfectam 24.
§. Vnde cum.

1 *Euictione ab initio contractus imminente emptor ad ſolut. pretii non tenetur.*

1 CVm in limine † contractus imminet euictio emptor pretium ſoluere non tenetur, nec reſiduum pretii, & ſi ſoluit, reperit, niſi ei de euictione ſatisdetur. Bartol. Bald. & Salycet. Caſpar Caballin. in tractat. de euiction. §. 5. num. 84. Menoch. de arbitrar. iudic. libr. 2. cent. 3. caſu 224. Roman. conſil. 8. incipien. viſo. Alexand. Puteus, Alban. Schard. ad Bart. hoc text. Vincent. Caroc. in tract. de depoſito fol. 319. quæſt. 113. Pro interpretatione & intellectu huius legis, vide Rotam deciſ. 281. numer. 1. parte 2. Matth. de Afflict. deciſ. 171. Petr. Surd. conſil. 36. num. 14 & eundem deciſ. 183. num. 10. & 15. Nattam conſil. 267. num. 2.

L. Si tibi liberam 25.

1 *Libertatis fauore nonnunquam exceptio denegatur.*

1 FAuore libertatis † venit quis contra proprium factum, & licet de euictione teneatur, attamen eum non excludit exceptio. Bald. l. 21. ff. hoc tit. Exceptio interdum ex ſpeciali fauore libertatis denegatur. Bald. l. ſeruus quem §. fin. ff. de action. empti. De libertatis fauore. Decius ad l. ſi conuenerit. numer. 6. de iuriſdict. omnium iudic.

L. Si quis tibi 26.

1 *Mortui nomine de euictione agi nequit.*
2 *Euictionis periculum interitu ſpeciei finitur.*
3 *Euictio in quibus caſibus locum non habeat.*

1 HOmo mortuus † non poteſt euinci, & ideo de euictione non agitur. Bald. Re ante litem motam perempta ceſſat periculum euictionis. Salycet. Pericu-
2 lum † euictionis finitur interitu ſpeciei. Bald. l. vniq. de rei vendicat. De caſibus † in quibus euictio locum non
3 non habet. vide Crauett. conſil. 24. Bartol. ad l. in depoſiti. num. 4. ff. de re iudic. fol. 350. ſyntagma iuris Tholoſan. lib. 27. cap. 5. n. 13.

L. Si fundum 27.

1 *Euictionis remedium non datur rem alienam ſcienter ementi.*

1 QVi ſcienter † emit rem alienam, vel alii obligatã, ſibi imputet ſi ſtipulationem de euictione omiſerit. Emens rem alienam aut alii obligatam cum ignorantia euictionis remedium ſaluum habet. Bald. & Salycet. item Bartol. Roman. conſil. 39. incip. in caſu. Dec. conſil. 187. incip. Et pro tenui. Chaſſan. conſil. 63. incip. quidam. Couarruu. lib. 3. variar. reſolut. cap. 17. numer 1. Petr. Surd. deciſ. ducenteſima octaua, numer. 1. idem conſil. 13. numer. 6 & ſeq. volum. 1. Pro interpretatione & extenſione legis, vide Iohann. Baptiſt. Coſtam in tractat. de facti ſcientia & ignorant. centur. 1. diſtinct. 4. fol. nonageſimo quarto, & nonageſimo quinto.

L. Emptori etiam 28.
§. Si igitur.

1 *Venditoris defenſio ad emptorem tranſit.*
2 *Emptori quando ius autoris proſit.*

EMptor ex perſona venditoris habet ius defenſio-
1 nis. Omnis defenſio † venditoris tranſit ad emptorem Bartol. Bald. & Salycet. l. ſi à te. ff. de except. rei iudicat. Anchoran. ad cap. ea quæ quæſt. 3. Quando emptori aut † venditori facta & iura auctorum proſint, aut 2 noceant, Anchoran. conſil. 83. Boer. deciſ. 67. n. 3. Viuius commun. opin. 1019. & ſyntagma commun. opin. lib. 8. tit. 28. num. 23. fol. 399. col. 1. & 2.

L. Si permutationis 29.

1 *Euictio in permutatione aliiſue contractibus innominatis locum habet.*
2 *Denunciare & denunciare non poſſe paria ſunt.*
3 *Euictio quando in diuiſione locum habeat.*
4 *Ad euictionem quomodo venditoris fideiuſſores & horum hæredes teneantur?*
5 *Euictionis & denunciationis ſumptus à venditore repetuntur.*

IN contractu † permutationis locum habet euictio, 1
præſertim ſi denunciatio non omittatur. Bartol. Bald. & Salycet. In contractibus innominatis locum habet euictio. Bald. Paria ſunt † denunciare & denunciare 2
non poſſe, Bald. l. cum ſucceſſores, ſupra hoc tit. Quando euictio † locum habeat in diuiſione. vide Bartol. ad l. 3
qui Romæ. §. duo fratres. num. 22. ff. de verbor. obligat. Fachin. lib. 6. cap. 68. vbi tractat de euictione inter cohæredes. De euictione † ad quam aſtringuntur venditoris fi- 4
deiuſſores & horum hæredes. Schurff. cent. 2. conſil. 55. Et de euictionis † ac denunciationis ſumptibus à vendi- 5
tore repetendis idem Fachin. libr. 2. controuerſ. capit. 38. An pro euictione Eccleſiæ competat actio. idem Fachin. lib. 2. controuerſ. cap. 37. Ad materiam textus, quod nimirum euictio habeat locum in contractibus innominatis ex tacito pacto, vide Iaſ. ad l. iuriſgentium. num. 3. ff. de pact. Vezin. in ſyntagm. com. opin. lib. 8. tit. 28. num. 37. fol. 400. col. 1.

L. Non ex eo 30.
§. Aliis.

1 *De euictione diligenter ſibi proſpiciens non cenſetur rei alienæ ſcientiam habere.*
2 *Fides mala ex abundanti cautela non conijcitur.*
3 *Cautela abundans non nocet.*
4 *Cautela abundans ad actum prohibitum deducens pro odioſa habetur.*

LIcet quis diligenter † ſibi proſpiciat & de du- 1
plo ſtipuletur, non præſumitur mala fides, nec rei alienæ ſcientia. Ex abundanti † cautela non præſu- 2
mitur mala fides. Stipulatio duplæ pro euictione, non conſtituit emptorem in mala fide. Bartol. Bald. & Salycet. Innocent. ad cap. vigilanti, de præſcriptionibus extra. Decius conſil. 267. incipien. non excedit. De abundanti † cautela non nocente, vide Tiraquell. in tractat. 3
de vtroq. retractu, libr. 1. §. 36. gloſſ. 2. numer. 48. in fine. De abundanti † cautela odioſa, præſertim ad actum pro- 4
hibitum deducente, vide Socin. ad leg. 1. §. ſi quis ſimpliciter, in princip. de verb. obligat. l. peculiu, §. Labeo. ff. de auro & argent. legat. Petrus Philipp. Corn. conſil. 267. numer. 1. vol. 1.

L. Hæredem 31.

1 *Euincere ex ſua perſona fideiuſſoris hæres poteſt.*

HÆres † fideiuſſoris ex perſona ſua poteſt euin- 1
cere. Quæ de euictione hæreditario nomine tenet actio, eundem agentem proprio nomine non repellit exceptio. Bartol. Bald. & Salycet. Decius conſil. 445. incipien. in caſu. & conſil. 185. incipien. in cauſa. Schard. ad Bartol. hoc textu. Iacob. Menoch. conſil. 89. numer. 111. libr. 1. Vincent. de Hondede. conſil. 3. numer. 39. volum. 1. Aluar. Valaſc. deciſ. 69. numer. vigeſimo. libr. 1. De huius legis intellectu vide Arium Pinellum. ad tit.

tit.C.de bon.matern.parte 3.pag.536. Alciat.*ad l.2.§.ex hu.n.11.de verbor.obligat.*

Creditorem euictionem pignoris non debere.

TITVLVS XLVI.

AD rubric.titul.& & materiam vide Odofred. Butrigar.Cyn. Bart.Bald.Ang.Caſtr.Salycet. Cuiac. Anton.

L.Cum iure 1.

1 *Creditor vẽdens rem iure creditoru de euictione non tenetur.*

2 CReditor † vendens iure creditoris rem, quam putat eſſe debitoris, euictione expreſſe non promiſ-
ſa, ad illam minime aſtringitur. Bald. Bartol. & Salycet.
Bartol.*conſil.*90.incip.*dilecto.* Corn.*conſ.*72.incip.*in hac.*
parte 4. Schardius ad Bartol.*hoc textu.* Petrus Duennas
*reg.*169.

L.Si à creditrice 2.

§.Nam ſi.

Creditor rem pignoris iure vendens quomodo de euictione teneatur.

1 CReditor † vendens iure pignoris tenetur ratione obligationis expreſſæ & ob malam fidem ſi ſciens rem alienam pignoris loco accepit de euictione. Fraus pacto obligatorio æquiparatur. Contrariorum contraria eſt diſciplina. Bald.*ad hanc l.*Pet. Duenu.*alleg. reg.*169.*limitat.*5.

De patria poteſtate.

TITVLVS XLVII.

AD rubric. titul. & materiam vide vltra citatos ad eundem *tit.in D.* Odofred. Butrig. Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Iohan. Harprecht.*nouiſſ. ſuper huius materiam tract.* Bellacomb. Suarets, Viuiom, Vezin. Villalob. Fichard. Muſcul.*in in ſyntagm.comm.opin.lib.*8. *tit.*29.*fol.*403.*&* 404.

L.Si filium 1.

1 *Conſenſus præſumptio veritatis patientia inducitur.*
2 *Liberatio à patria poteſtate præſcribi poteſt.*
3 *Conſenſum patientia quanto tempore inducat?*
4 *Conſenſus quatenus ex præſentis taciturnitate & patientia colligatur.*
5 *Emancipatio non præſumitur.*

1 PAtientia † inducit præſumptionem conſenſus, ve-
2 ritatis, ac ſolennitatis. *Bald.* Liberatio † à patria po-
teſtate præſcribitur longo tempore. *Bald.* Salycet. Bart.
idem *ad l.*2.*ſi aduerſ.rem iudicat.ſupra.* Cuman.*conſ.*88.in-
3 cip.*caſus talis.* De tempore quantum † illud eſſe debeat
vt per patientiam cum lapſu temporis introducatur
conſenſus. vide Peregrin. Iannin.*in tract de citat.reali lib.*
4 2.*cap.*1.*numer.*336.*fol.*433. Quatenus conſenſus † ex præ-
ſentis taciturnitate & patientia inducatur, notat Menoch.*de præſumpt.lib.*3.*cap.*42.*n* 6. De ſolennitatis præ-
ſumptionibus. idem *citat.tract. lib.*3.*cap.*132.*ſub num. diuerſis.* Pro interpretatione & intellectu huius legis vide
Fernand. Vaſqu. in illuſtr. controuerſ. antiq.*cap* 84 *nu.*
21. Et de liberationis ac emancipationis indiciis, coniecturis, argumentis ac præſumptionibus. Vincent. de
5 Franch *deciſ.*10.*num.*3. Quatenus emancipatio † alio-
quin non præſumatur: notat Menoch.*in tractat de præſumpt. libr.* 6.*capit.* 55. *numer.* 9. Et quatenus poſt elapſum viginti annorum interuallum præſumptionem
ſortiatur emancipatio. ex Hieronym. Cagnol.*ad l.ſi e-*
mancipati.C.de collationib. Anton. de Padilla *in l.adibus.*2.
colum.verſ.inſ:rturq; Cod. de ſeruitut. & aqua. deducit ſuprad. Vincent. de Franch.*alleg. deciſ.* 10. *numer.*3. *&* 4.
*fol.*41.

L.Eius quod in 2.

1 *Patris eſſe præſumitur id, quod filius habet.*
2 *Filii bona quando propria non paterna præſumantur?*

QVicquid habet † filius præſumitur ad patrẽ per- 1
tinere, niſi contrarium per liquidas probationes
pateat. Bald. & Salycet. Barnab. Cornazan. *deciſ.*112.*nu.*
4. Anton. de Butrio *ad cap.*1.*de peculio clericor.* Zaſ.*conſil.*5.
*num.*8 *lib.*1. Hieron. Magon.*deciſ.Florent.*26.*nu.*9. Quã-
do filii bona † non præſumantur paterna ſed propria: 2
notat idem Magon.*citat.deciſ.*26.*num.*34. per *conſil.* Iacobi Æmilii 34.*in fine.* Alexand.*conſil.* 31. *numer.ſexto,*
*libr.*4.

L.Si filius 3.

§.Acriore.]

1 *Filius à patre licite caſtigatur.*
2 *Filius caſtigationem patris cõtemnens magiſtratus pœnam ſuſtinet?*
3 *Filius res ſuas inuito patri alienare nequit.*
4 *Filius quando res ſuas patri vendere poſſit.*
5 *Caſtigatio liberorum parentibus permiſſa eſt.*
6 *Caſtigare dominus ſeruum vt filium pater poteſt.*
7 *Caſtigatio diſcipulorum præceptori licita eſt.*
8 *Delictum ex paterno affectu commiſſum mitiorem meretur pœnam.*

FIlius res † acquiſitas alienare non poteſt. Offen- 1
dens patrem ab eodem licite caſtigatur. Patris ca-
ſtigationem † filius ſi contemnit ad præſidem per pa- 2
trem ductus, patitur pœnam quam pater coram præſide dictauit & nominauit. *hac lege* Bald. & Salycet. *l.*1.
infra de emendat. propinquor. De filio † quatenus huic a- 3
lienatio rerum patre inuito ſit interdicta: vide Hippol. Riminald.*in commentar.ad titul.Inſtitut.quib.alienar.*
licet. numer. 454 Quando patri licite † filius res ſuas
vendat & pater eas emat. Bellacomb.*ſyntagm. comm.* 4
opinion.libr. 8. *titul. vigeſimo nono*, *numer.* 12. *per conſil.*
Chaſſanæi 28.*num.*9 *& conſil.quinquageſimum ſeptimum.*
De caſtigatione † liberorum parentibus permiſſa. vi- 5
de Boer. *deciſ.*304 *numer.*3. Vezin.*in ſyntagm. commun.*
*opin. libr.*8. *tit.*29. *numer.* 15 *fol.* 404. Quatenus adin-
ſtar filii † dominus poſſit ſeruum moderate caſti- 6
gare. vide Suarets *allegat. ſyntagm. capit. numer.* 16. *folio*
404. Plura de caſtigatione † licita parentibus & 7
præceptoribus vide apud Horatium Lutium, *in priuileg. Scholarium in præfat. numer.* 22.*fol.*273. Fridericum
Huſanum *in tractat. de hominib. propriis fol.* 182. Qua-
tenus ob conſilium & affectum † paternũ, & libero- 8
rum erga parentes amorem oblatio parentum & liberorum pœnis afficiendorum iudicem moueat ad mitigandam ordinariam delictorum pœnam : notat
Bartholom. Cæpoll. *in tractat. cautelar. cautela* 1. Hippolyt. de Marſil. *ad l.inauditum, colum.* 2. *verb. modo vlterius. ff. ad leg. Cornel. de Sicar.* Andr. Tiraquell. *in tract.*
de pœnis temperand. aut remittend. cauſ. 18. *&* 19.*fol.* 60.
61.*&* 62.

L.Congruentius 4.

§.Sed ſi ita.

§.Reuerentiam.

1 *Lis inter patrem & filium priuatim extra iudicium dirimatur.*
2 *Liberorum contra parentes exceſſus ſeueram meretur pœnam.*

COntrouerſiæ † & lites domeſticæ inter liberos, 1
parentes, & conſanguineos ob reuerentiam ex-

tra iudicium dirimendæ. Neceſſitate antem vrgente
indiciorum ordo in cauſis ciuilibus inter liberos &
2 parentes attendendus eſt. Exceſſus † liberorum con-
tra parentes ſcueritet per iudicē puniendus eſt. Bald.
& Salycet. Ioſeph. Ludouic. *deciſ. Peruſ. 2. n. 6. part. 1.* Ad
materiam textus vide Decium *conſ.* 232.

L. Filia tua 5.

1 *Mater egena à filijs alenda etiam ſecundo nubens num. 3. & quando non. n. 5.*
2 *Matrem inopem liberi etiam adulterini atq; ex inceſto coitu alant.*
4 *Matri adultera alimenta à liberis debentur.*

1 FIlia tenetur † alere matrem pauperem eiq; ſubſi-
dia præſtare. Bald. & Salycet. *cap. ex literis. de conuerſi-
on. infidelium.* vbi Felin. Tiraquell. *in tract. de primogen qu.
62. num. 13.* Cornel. Benincaſ. *in tractat. de priuileg. pauper-
tat. queſt. 8. ſpecial. 2. in contract.* Franciſc. Viuius *in comm.
opin. vocab. filius.* Aſcan. Clementin. *in tractat. de patria po-
teſtat. fol. 176.* Iohann. Cephal. *conſil. 5. num. 62.* Et quod
2 ad hoc officium † aſtringantur liberi adulterini ac in-
ceſtuoſi: affirmat Bald. Nouell. *in tractat. de dote parte 9.
3 priuil. 16.* Et quod mater † ſecundo nubens ſit alenda.
affirmat Bartol. *conſil. 128.* incipien. *Franciſcus.* Item ma-
4 tri adulteræ † alimēta nō ſint in neceſſitatis caſu deoe-
ganda. defendit Cacheran. *deciſ. Pedemont. 124.* Ioach. à
Beuſt *in tractat. de matrimon. cap. 22.* Item quod libero-
rum hæredes teneantur ad defuncti matrem inopem
alendam, aſſerit Iohann. Garſia *in tractat. de expenſ. cap. 4.
numer. 56.* Zaſ. *in tractat. ſubſtitut. cap. 2. effect. 6. num. 22.*
5 Caſus econtra quorum prætextu † liberi ad præſtan-
dum parentibus alimenta non aſtringantur. vide a-
pud Stephanum Bertrandum *conſil. trigeſimo octogeſimo
tertio, num. 4. volum. 6.*

L. Abdicatio 6.

1 *Naturalia ſeparationi non ſunt obnoxia.*
2 *Filium pater vendire nequit.*

1 NAturalia † quæ ſunt ſeparationem non patiuntur.
2 Coniunctio † naturæ non poteſt ſeparari nec fi-
lius à patre recte vendi poteſt. Bald. & Salycet. Alciat.
lib. 2. diſputation. capit. vigeſimo ſeptimo. Iohann. Meiſner.
*in deciſionib. Imper. Camer. tom. 1. deciſ. 8. num. decimo ter-
tio. fol. 104.*

L. Si maritus tuus 7.

1 *Nepos ſuperſtite etiam patre milite in aui poteſtate eſt.*

1 LIcet filius † ſit miles, nepos natus ex eo viuo auo
in huius, non patris eſt poteſtate. Bald. & Salycet.
l. errat. vbi Iacob. Rebuff. & Celſ. Hugo. *C. de Caſtrenſ.
peculio.*

L. Liberos 8.

1 *Patria poteſtas etiam liberto competit.*

NAtus † legitime ex liberto eſt in huius poteſtate.
Bald. *l. filium, ſupra, de ſuis & legitim. hæredib.*

L. Nec filium 9.

1 *Mater infantem ad tertium vſq; annum nutriat.*

PEndente quæſtione præiudiciali an quis ſit filius,
pater abnegans ſuum filium maiorem triennio ali-
1 menta huic ſubtrahere nequit, mater autem † in-
fanti ad tertium vſque annum nutritionem non legi-
time denegat. *hac lege.* Bartol. Bald. & Salyc. Bartol. *in
l. ſi quis. §. ſi mater. de liber. agnoſcend.* Aluar. Valaſc. *deciſ.
92. libr. 1.* Conartu. *de ſponſalib. 2. p. cap. 8. §. 6. numer. 13.*
Gabriel. Palæott. *in tractat. de nothis & ſpuriis cap. 48.* Lu-
douic. Molin. *in commentar. de primogen. Hiſpanor. libr. 2.
cap. 15. numer. 3.* Iohann. Cephal. *conſil. 714.* incipien.
Barthol. numer. 3. volum. 5. Ioachim. Mynſing. *in obſeruat.
Cam. cent. 6. obſeruat. 21. numer. 3.* Iohann. Baptiſt. Port.
de aliment. cap. 13. num. 5.

L. Libertati 10.

1 *Pater filium occidere nequit.*

PAter † nec filium occidere nec libertate priuare 1
poteſt. Salycet. Bald. *l. 1. ff. hoc tit.* Libertas vitæ præ-
ponderat. Item libertas vita charior. Bald. *ad hanc l.*

De adoptionibus.

TITVLVS XLVIII.

AD rubric. titul. & materiam vide Odofred. Bu-
trigar. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salyc.
Cuiac. Suarets, Villalob. Vezin. *in ſyntagm. commun. o-
pin. libr. 8. titul. 30. fol. 405. colum. 2.* Valent. Forſter. *in tra-
ctat. ſucceſſion. libr. 5. cap. 1.* Arnold. à Reyger *in theſauro iu-
ris tit. de adopt. n. 87.* Decian. *conſil. 120. vol. 3.*

L. Hi qui in 1.

1 *Actus legitimi coram quo expediri poßint.*
2 *Adoptionis actus variis populis communis eſt.*

ACtus legitimus non poteſt † expediri niſi coram 1
eo, qui ſuper eo ex plenitudine iuriſdictionis co-
gnoſcit. Magiſtratus auctoritate adoptantur hi, qui a-
lienæ poteſtati ſunt ſubiecti. Bald. & Salyc. *l. 2. ff. hoc tit.*
De adoptionis † actu variis populis communi. Iohan. 2
Bodin. *de republic. lib. 1. c. 3. fol. 28.*

L. Impuberem 2.
§. Et ſuper.
§ Arrogatio.

1 *Arrogatio impuberis autoritate principis fiat.*

ARrogatio † auctoritate principis fieri debet, cau- 1
ſis arrogationis examinandis per præſidem iuſſu
principis, quando impubes arrogatur. Bald. & Salycet.
ad hanc l. Aſcan. Clementin. *in tractat. de patria poteſta-
te. cap. 5. fol. 26. num. 1.* Tennin. Rudolph. *tractat. cautel.
cautel. 91. fol. 264.*

L. Cum eum 3.

1 *Supplicatio contra ius aliquid petentis non admittitur.*
2 *Arrogatio quando non valeat.*
3 *Conceßionis tenor ad ſupplicationis narrationem dirigi ſolet.*

NOn admittenda † eſt ſupplicatio, quando aliquid 1
petitur contra ius non oppreſſa cauſa diſpenſati-
onis. *Bald.* Arrogationis inſtrumento inſerenda eſt
cauſa & defectus liberorum, alias iſtiuſmodi † arroga- 2
tio non valet. Salycet. *l. ſecundum. l. ſed pater. ff. de ritu nu-
ptiar.* Quatenus ſupplicanti id nō concedatur, quod iu-
re communi eſt prohibitum, ſi cauſam ſupplicans non
exprimat, & iudex ſuper tali cauſa cognoſcat. vide
c. amputato, innocto Archidiacon. *25. queſt. 2. fol. 321. lat. 2.*
De tenore omnium † conceſſionum ad ſupplicationes 3
directarum. And. Knichen *in tractat. de pact. veſtiturar.
capit. primo.*

L. Adoptio non tabulis 4.

1 *Tabellio iuriſdictionem non habet nec autoritatem in actibus legitimis interponere poteſt.*
2 *Notarius quando pro iudice habeatur.*

TAbellio † ratione officii & ex vi tabellionatus nul- 1
lam habet iuriſdictionem, nec poteſt auctoritatē
interponere in legitimis actibus. *Bald.* In adoptione
publicum inſtrumentum non ſufficit abſq; iudicis in-
tercedente auctoritate. Salycet. Aſcan. Clementinus

in

in tractat. de patria poteſtat. cap. 5. Iohan. Schneidvvin. *in commentar. ad tit. Inſtitut. de adoptionib. ſub quaeſt. quotuplex*
2 *eſt adoptio. num.* 3. *fol.* 86. De notario quatenus ſit † iudex, & in quibus actibus iuriſdictionem habeat, Bald. *ad cap. cum à nobis. numer.* 6. *de teſtib. extra.* Panormitan. *ad cap. ex literis. de probation. extra.* Alexand. *conſil.* 157. *libr.* 2. *num.* 3.

L. Mulierem quidem 5.

1 *Adoptio quando mulieri permiſſa ſit.*
2 *Natura arte & fictione fortior.*
3 *Emancipatio à muliere fieri nequit?*
4 *Ars imitatur non vincit naturam.*
5 *Ars exercendo augetur.*

1 MVlier † non pôt adoptare niſi permittente principe, in ſolatium liberorum amiſſorum. *Salycet.*
2 Ars & † fictio non debent eſſe potētiores natura. Mulier non poteſt emancipare liberos. Bald. *ad hanc l.* De
3 arte & fictione † imitante non ſuperante naturā, Marcus Mant. *obſeruat.* 35. *lib.* 4. Ad materiam textus, vide Iohan. Schneid *in commentar. ad tit. Inſtitut. de adoptionib.*
4 *ſub. quaeſt. qui poſſint adoptare, num.* 6 *fol.* 89. Plura † de arte imitante naturam Chaſſan. *in catal. gloriae mundi titul. de*
5 *inſign. concluſ.* 58. De arte quod † per exercitium augeatur. Menoch. *de praeſumpt. lib.* 1. *quaeſt.* 14. *n.* 27.

L. Arrogationes 6.

1 *Arrogatio ſine principali conſenſu fieri nequit.*
2 *Principe abſente quinam expediri actus nequeant?*
3 *Imperatori nonnulla in ſpeciem ſingularis praeeminentiae reſeruata ſunt.*
4 *Cognitio cauſarum comitatus, principatus concernentium de reſeruatis principis eſt.*
5 *Controuerſia principatum vel comitatum concernens ratione poſſeſſorij in Camera tractari poteſt.*
6 *Controuerſia ratione comitatus vel principatus inter Imperatorem & imperij Statum mota ad pares curiae pertinet.*
7 *Reſeruata ad Imperatoris quae cauſae pertineant?*
8 *Reſeruatis Imperatoris an regalia maiora aequipolleant?*

1 ARrogationes † nullibi rite fient, niſi Princeps pre
2 ſcriptum in eas cōſenſerit. Abſente † principe nō expediuntur ea, quae principi in ſingularem ſuperioritatis ſpeciem ſunt reſeruata. Bald. *l. nec rem. ff. hoc titul.* Schneidvv. *in commentar. ad titul. Inſtitut. de adoptionib. ſub quaeſt. quomodo differt. num.* 13. *fol.* 88. De reſeruatis
3 Imperatori † aut ſummo principi in ſpecimen ſingularis praeeminentiae. vide Baldum *ad l reſcripta Cod. de iure aureor. annulor.* Et de reſeruatione ad praeeminentiam iuriſdictionis inſeruiente. *obſeruat. Cam. Imper.* Tileman. *de Benign. Pentec.* 8. *obſeru.* 1. *numer.* 4. *fol.* 166. *colum.* 2. In
4 quantum ad caſus † in ſingularem praeeminentiam Imperatori reſeruatos pertineant controuerſiarum concernentium Principatus, Comitatus, & Baronias cognitiones, vide ordination. Imp. Cam. *parte* 2. *tit.* 7. obſ. Imp. Cam. Tileman. de Benign. *Pentec.* 8. *obſer.* 1. *numer.* 5. 6 *fol.* 16. *& practic.* 2. *obſeruat.* 45. Ludolph. Schrader. *in tractat. de feud. parte* 10. *ſect.* 2. *numer.* 66. An in
5 poſſeſſorio ad † Cameram Imperial. trahantur. Henric. à Roſenthal *in tractat. feud. cap.* 12. *concluſ.* 12.
6 *numer.* 57. *fol.* 538. Quod ſi inter † Imperatorem & Statum Imperii talis incidat controuerſia, ad pares curiae cognitionem pertinere, notat Ludolph. Schrad. *in tractat. de feud. parte* 1. *ſect.* 5. *numer.* 35. *&* 39. Quae
7 alioquin cauſae ſint † de reſeruatis in Imperio Romano Caeſaris, in quibus nomine Imperatoris Fiſcalis ſe intromittit, eaſq; peragit, vtpote aduerſae aureae Bullae, contributionum, poenarum ob violationem ſanctionum imperialium, foederum ac tractatuum cum hoſtibus Chriſtiani nominis, anabaptiſtarum receptionis, & ſimiles: notat ordinatio Imperat. Camer. *parte* 2. *titul.* 20. & conſultiſſ. Denayſ. *in iure Cam. capit.* 143. *fol.* 201. *&* 202. Plura de iis, quae reſeruata ſunt Imperatori & ſummo Principi in ſignum ſpecialis ſuperioritatis & praeeminentiae, & quinam ſint illi caſus: vide Bald. & Iaſ. *ad l. reſcripta. Cod. de precibus Imperator. offerend.* Baldum *ad l. Imperium. numer.* 6. *&* 7. *ff. de iuriſdict. omn. iudic.* Ludolph. Schrader *in tract. de feud. part.* 2. *cap.* 3. An hiſce † aequiparentur Regalia ma- 8
iora, vtpote clauſula plenitudinis poteſtatis, facultatis condendarum legū, bellorum indicendorū, appellationū ademptiones, delegationes cū clauſula appellatione remota, cognitiones in crimine lęſę maieſtatis, legitimationes per reſcripta, reſtitutiones ad famā, honores & natales, venia aetatis, creatio Ducum, Marchionum, Comitum, creationes Regum & conceſſiones Regnorum in feuda, Baronum creationes, Academiarum erectiones, Doctorum, Licētiatorum, magiſtrorum creationes, Palatinorum electiones, Tabellionum creationes, nobilitandi iura, monetae cudendae libertates, Nouorum vectigalium inſtitutiones, preces Imperatoris primariae, vt in qualiber Germaniae Cathedrali Eccleſia vnum ex Canonicis nominandi & per mandatum praeficiendi habeat Imperator poteſtatem. vide Regner. Sixtin. *in tr. de regalib. cap.* 2. Boer. *deciſ.* 32. *nu.* 8. *&* 9. Caſtal. *in tr. de Imperatore. q.* 110. An autem nominatio fiat ad beneficium iam vacans aut ſucceſſu temporis vacaturum: vide Sebaſtian. Medicem *in tractat. de acquir. poſſeſſ. numer.* 379. *fol.* 49. Andr. Gail. *in practi. Cam. Imper. obſeruat. lib.* 2. *cap. centeſimo quinquageſimo quinto, numer.* 7. *fol.* 625. Boer. *deciſ.* 32. *numer.* 81. Burlat. *conſ.* 126. *num.* 39.

L. In adoptionem 7.

1 *Liberta filiam patronus adoptare, & arrogare poteſt.*
2 *Adoptio patriae poteſtati addit non detrahit.*

MAritus libertae poteſt communem filium dare in adoptionem patrono libertae: Mulier autem adoptare abſque principis reſcripto non poteſt. Pa-
tronus poteſt arrogare † & adoptare filiam libertae ſo- 1
lennitate debita interueniente. *Bald. & Salycet.* Per ad-
optionem † patri additur non detrahitur. Bald. *falſa. de* 2
condit. & demonſtrat.

L. Adoptatum 8.

1 *Principis autoritate factum mutuo partium conſenſu diſſolui poteſt.*

FActum auctoritate † principis poteſt diſſolui per 1
inferiorem partibus conſentientibus. Adoptatus auctoritate principis, emancipari, debita ſolennitate intercedente, poteſt. Bald. & Salycet. *leg.* 2. *ſupra hoc tit.* § 6. vbi Hotomann. & Weſenbec. *Inſtitut. quib. mod. ius patriae poteſtat. ſoluat.*

L. Cum adoptiuis. 20.

§. Quam.
§. Marcianus.
§. Si enim.
§. Cum enim.
§. Omnia.
§. Si vero.
§. Sed hac.

1 *Adoptatus ab extraneo patri naturali ſuccedere non prohibetur.*
2 *Adoptatus ab extraneo eidem ſuccedere, ſed contra eius teſtamentum venire nequit.*

3 *Adoptiuus emancipatus patri adoptiuo non ſuccedit ab inteſtato.*
4 *Modus præciſe obſeruandus non eſt, vbi effectus attendi debet.*
5 *Adoptati nepos quatenus auo naturali ſuccedat.*
6 *Diſpoſitio concernens filios, quando ad filias extendatur.*
7 *Nepotes quando filiorum nomine veniant.*

1 IN adoptionem † extraneo datus non perdit iura ſuccedendi patri naturali ex teſtamento nec; ab inteſtato, neq; contra teſtamentum. Datus vero coniunctæ perſonæ perdit iura ſuccedendi contra patris voluntatem, *Salycet.* Datus in adoptionem alicui ex aſcẽdentibus, eis ſolis ex teſtamento & ab inteſtato ſuccedit vt ſuus. Datus ab extraneo ex teſtamento capit, quantum ei relinquitur & non vltra, ab inteſtato ſuccedit vt ſuus, item ſuccedit etiam patri naturali. Bart. & Bald. Matth. Mattheſilan. *in tract. de ſucceſſion. ab inteſtato. in princip. 2. artic. princip.* Oldrad. *conſil.* 247. incip. *factum.* Schard. ad Bartol. *hoc text.* Valentin. Forſter. *in tract. de ſucceſſ. lib. 1. cap.* 10. Iohan. Dauth *in commentar. de teſtament. titul. de mutandi poteſtat. num. centeſimo ſeptimo, fol.* 161.

§. Sed ne articulum.
§. Cum enim.
§. Sed ſiquidem.
§. Neq; enim.
§. Quis enim.

2 Datus in adoptionẽ † extraneo ei poteſt ſuccedere ex teſtamento, ſed contra teſtamentum nullo modo venire poteſt. Ab inteſtato patri adoptiuo ſuccedit ſi durat adoptio: Patri itẽ naturali ſuccedit de iure prætorio. Bartol. Bald. & Salycet. Iohann. Schneid. *in commentar. ad titul. Inſtitut. de ſucceſſ. ab inteſtato. tit. de ſucceſſ. filior. adoptiu. tantum.*

§. Sin autem pater.

3 Adoptiuus † emancipatus patri adoptiuo ab inteſtato non ſuccedit, ſed ſaltem patri naturali *hoc §.* Bald. *§. ſed hæc omnia. hac lege ſupra.*

§. Quæ autem de aliis.

Dicta de adoptiuis extenduntur ad adoptatos qui-
4 buſcunq; mediis. Effectus † vbi attendendus ibi modus præciſe obſeruandus non eſt. *hoc §.* Bald. *l. fin. infra de decurionib.* Effectu plano quando modus non attendatur: notat *l. cum ſeruum, ff. de verbor. obligat. l. 3. C. de aliment. pupillo præſtand.* Hippol. de Marſ. *in praxi crim. ſub. §.* incip. *ſecunda quæſt. n. 21. & 22. fol.* 49.

§. Quæ in filio. §. Si tamen.
§. Hæc enim.

Diſpoſita quoad adoptionis & inſecutæ emãcipationis iura ſub nomine filiorum adoptatorum exten-
5 duntur & ad filias adoptatas. Nepos adoptati † ſuccedit auo naturali, quoad pater ante auum mortuus ſit.
6 *hiſce §§.* Bald. De diſpoſitionibus † reſpicientibus filios quando ad filias extendantur. vide Riminald. *in commentar. ad titul. Inſtitut. per quas perſon. § primo, numer.* 34. Decium *conſ.* 15. In quibus viciſſim diſpoſitionibus vocabulum filius non contineat filias: notat Camill. Gallin. *in commentar. de verbor. ſignificat. lib. 10. cap. 9. n.* 14.
7 Et quando filiorum † nomen nepotes ſimul denotet ac comprehendat, tradit allegat. Gallin. *in comment. de verbor. ſignif. lib. 8. cap. 25. num.* 19.

L. Veteres circuitus 11.

1 *Fruſtra pluribus fit quod paucioribus poteſt expediri.*
2 *Fictio quatenus veritati non præiudicet.*

VEritas vbi quid diſpoſuit, ibi ad fictionem nõ eſt
1 recurrendum. Per plura † id fit fruſtra, quod paucioribus expediri poteſt. Emancipatio ſolennitatibus antiquis omiſſis nunc fieri poteſt apud competentem iudicem. Bald. & Salycet. Gell. *noctium Atticarum lib. 5. c.* 19. Vacon. *lib. 1. declarat. cap.* 16. Quatenus fictiones † vel 2
figmenta veritati nõ præiudicent, notat *l. ſi ancillam. C. de contrahen. empt.* De concluſione quod fruſtra fiat per plura id quod per pauca poteſt expediri. vide Bald. *ad l. inter cæteros. & l. vltim. in 2. quæſtion. C. de compenſat. l. ampliorem. §. in refutatoriis. C. de appellat.*

De emancipationibus.

TITVLVS XLIX.

AD rubric. tit. & materiam vide Odofred. Butrig. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Viuium, Bellacomb. Vezin. Donat. à Fina, Suarets, Fichard. *in ſyntagm. comm. opin. lib. 8. tit.* 31.

L. Si lex municipii 1.

1 *Iuriſdictio lege municipali competens etiam inter non ſubditos volentes poteſt expediri.*
2 *Iuriſdictio conſuetudine tolli & dari poteſt.*

HAbens iuriſdictionem † ex lege municipali po- 1
teſt eam exercere inter volentes etiam non ſubditos. *Bartol.* Conſuetudo † dat iuriſdictionem volun- 2
tariam, quæ extenditur ad forenſes ſeu non ſubditos conſentientes. Conſuetudo voluntariæ prorogationis extenditur ad exteros. Conſuetudo poteſt dare & tollere iuriſdictionem. Bald. Pet. Heig. *in miſcell. quæſt. part. 1. quæſt. 1. num.* 96. Decius *conſ.* 19. incipien. *& pro tenui. l. 3. §. planè. quod vi & clam. l. 3. §. vlt. de decretis ab ordine faciendis.* Vanderan. *de priuileg. creditor. cap.* 9.

L. In emancipationibus 2.

1 *Veritas ſcriptura fortior.*
2 *Veritas magis quam ſcriptura aut conſuetudo attendatur.*
3 *Veritas per ſimulata inſtrumenta non vitiatur.*

IN emancipationibus † & donationibus veritas præ 1
ſcriptura attenditur. Bald. vide ſupra *titul. plus valere quod agitur.* In quantum veritas † non ſaltem præ ſcri- 2
ptura, verum etiam ante conſuetudinem conſideretur. vide *cap. mala, & cap. veritate. diſtinct.* 8. Pet. Paul. Fuſc. *in ſingular ſub lit. C. num. 9. fol.* 58. Alexand. *conſil. 56. num. 1. libr.* 4. Iacob. Thoming. *deciſ. 27. numer.* 4. Seraphin. de Seraphin. *in tract. de priuileg. cap. 132. num.* 7. Et quatenus veritas † per ſcripturam & ſimulata inſtrumẽta non vi- 3
tietur, notant Bartol. Caſtr. Salyc. *ad l. multum intereſt. C. ſi quis alteri vel ſibi.*

L. Non nudo 3.

1 *Solennitatis omiſſio actum vitiat.*
2 *Emancipatio non cauſam ſed iudicis autoritatem deſiderat.*
3 *Dolus ex ſolennitatis omiſſione arguitur.*
4 *Solennitas ad formam & actus ſubſtantiam refertur.*

SOlennitas † vbi ad actus perfectionem requiritur i- 1
bi eius omiſſio vitiat actum. *Bald.* In emancipatione non † requiritur cauſa ſed iudicis auctoritas. *Salyc.* De 2
ſolennibus non omittendis. vide *l. Diuus ff. de in integr. reſtitut.* Quatenus ſolennitas † omiſſa præſumptio- 3
nem doli excitet. gl. *ad l. penult. C. de fide inſtrumen. & iure haſtæ fiſcal.* Seraphin. de Seraphin. *in tract. de priuileg. iuramenti. priuileg. 31. num.* 57. In quantum ſolennitas † re- 4
feratur ad formam & actus ſubſtantiam: notat Iohan. Cephal. *conſil. 171. parte* 2.

L. Nec auus 4.

1 *Beneficium principe ſaluo iure tertii conferre cenſetur.*

BEneficia † & reſcripta principum ſaluo iure tertii 1
danda & intelligenda ſunt. Inuitum filium nemo liberat à patria poteſtate. Bartol. Bald. & Salyc. Iaſon *ad l. fin. num. 19. ff. de conſtitut. princip.* Felyn. *ad c. ſuper eo. nu.* 19

de of-

de offic.delegati extra. Butſat.*conſil.*54.incip.*præſuppoſito. numer.* 12.*& conſil.ſeptuageſimo octauo.*incipien.*viſis.num.* 12. Alphan.*in reportat. nu.* 773. Melchior.Paeleiz *in tract.de maioratu.parte* 1.*queſt.*7. Aluar. Valaſc.*deciſ.*12.*fol.*69.*lib.* 1. Anton. Teſſaur. & Blaſ.Florets Diats *deciſ.Pedemont.* 87. *n.*7.*fol.*217.*col.*2.

L.Iubemus 5.

1 *Abſens & infans quatenus emancipari nequeant.*

ABſens † & infans non poſſunt emancipari niſi ex principis reſcripto, directo ad præſidem vel iudicem competentem, vt partibus præſentibus auctoritate principis interponant decretum. Bald. & Salyc. *l. poſt mortem.*§.*fin.ff.de adoption.*Bellacomb.*in ſyntag.comm. opin.lib.*8.*tit.*31.*n.*4.*fol.*405.*col.*1.

L.Cum inſpeximus 6.

1 *Emancipatio hodie coram quolibet iudice competenti fieri poteſt.*

1 VAna obſeruatione † emancipationis ſublata, hodie fieri poſſunt emancipationes coram iudicibus competentibus. In emancipatos res per donationes poſſunt conferri. Agnationis iura per emancipationem non diſſoluuntur. Bald. & Salyc. Corraſ. *libr.*6.*miſcell.cap.*9. Briſſon.*lib.*1.*ſelect.cap.*11. Cuiac. *lib.* 5.*obſeruat.*4. 13. Forner. *lib.* 1.*ſelect.cap.*5. Del Rio *ad hanc l.*

De ingratis liberis.

TITVLVS L.

AD rubric.titul.& materiam vide Odofred. Butrig. Cyn. Bart. Bald. Angel. Caſtr. Salyc. Cuiac. Ant. Peregrin.*in tract.de iure & priuileg.fiſci.lib.*2.*tit.*8.*num.*1.

L.Filios & filias 1.

1 *Emancipati liberi quatenus ob ingratitudinē in poteſtatem reuocentur.*
2 *Ingrati quinam liberi dicantur.*
3 *Ingratitudo quomodo remitti poßit?*
4 *Ingratitudo non præſumitur.*

1 LIberi propter † ingratitudinem poſt emancipationem admiſſam pœnæ loco in priſtinam poteſtatem reuocari poſſunt. Bart. Bald. & Sal. *ad hanc l.l.ſi ma-*
2 *numiſſor.ſupra de libert.& eorum liber.* Qui † antē dicantur ingrati, & ob quales actus liberi pro ingratis habeātur.
3 notat *l.libertatu.de his quib.vt indig.* De ingratitudinis † indulgentia & remiſſione vide *l.de quæſtione,* & in illā Decium *n.*22.23.24.*C.de pactis fol.* 154. & 155. De ingratitu-
4 dine † quod ceſſante liquidiſſima probatione per nullam præſumptionem inducatur. vide *l.cum pater.*§.*rogo. ff.de legat.*2. Franciſc.Ripam *ad l.vlt.quæſt.*55.*C.de reuocand. donat.* Hippol.Riminald.*in commentar.ad titul. Inſtitut.de donat.*§.1.*numer.*1455. Iacob.Menoch.*in tract.de præſump. lib.*1.*quæſt.*18.*n.*6. Plura ad interpretationem huius legis vide apud Tholoſan. *in ſyntagm.iuris lib.*11.*cap.*6.*numer.*2. Et de variis ingratitudinis pœnis. vide eundem *citat.tract.lib.*11.*c.*6.*n.*6.

De captiuis & poſtliminio reuerſis.

TITVLVS LI.

AD rubric.tit.& materiam, vide vltra citatos ad eundem *titul.in D.* Butrigar. Odofred Cyn. Angel. Caſtr. Salyc. Cuiac.

L.Ex duobus 1.

§.Quanquam.

1 *In captiuitate apud hoſtes decedentem lex Cornelia in libertate deceßiſſe fingit.*
2 *Nepos poſt obitum aui demum conceptus an eidem ſuccedat.*

COnceptus in captiuitate patris & matris reuerſus cum patre & matre ſequitur patris originem. Reuerſus cum patre apud hoſtes detento, matris conditionem imitatur. *hac lege.* Bald. & Sal. Fictio † legis Corne- 1
liæ defunctum apud hoſtes fingit mortuū in libertate. Salyc.*ad hanc l.n.*2. De concepto & exiſtente in vtero an patri ante natiuitatem mortuo ſine vlla controuerſia ſuccedat. vide vltra Bald.*ad hāc l.* Crau.*conſ.*410. Pet.
Surd.*deciſ.*230. An † nepos non conceptus viuo auo 2
ſuccedat auo, negant Tiraq.*in tr. de retractu conſanguinit.* §.1.*gl.*9.*n* 80. Rol.à Valle *conſ.* 70. *num.* 8.*vol.*3. Ludou. Molina *in comment.de primogen.Hiſpanor.lib.*3.*cap.*10.*n.*7. De originis ac patriæ vi quoad domicilii & patriæ iura. vide Symphorema ſupplicat.Imper.Cam.*tom.*1.*parte* 3.*voto* 2.*f.*4.*à num.*21.*ad* 23.

L.Ab hoſtibus 2.

§ Proinde.

1 *Pignoris loco ab hoſtibus redemptus retineri poteſt, donec redimenti pretium reſtituat.*
2 *Pignoris conſtitutio vnde præſumatur & quomodo probetur.*

REdemptus † ab hoſtib. loco pignoris retinetur do 1
nec redimatur. Ducens in matrimonium mulierē ab hoſtibus redemptā, ius pignoris remiſiſſe videtur. *l.ſi ibi.l.fin.h.t.* Donatio & remiſſio ex ſponſalib. & nuptiis præſumptionis initium ſortiuntur. Bald. & Salyc.
ad hanc l. De pignoris † remiſſione huiuſq; præſumpti- 2
onibus ac probationibus. vide remiſſiones ſupra *ad tit.de pignor.remiſſ.*

L.Cum cognatos 3.

1 *Curator ab hoſtibus capti bonis dari debet.*

CApto ab hoſtibus † debet dari curator ſub idoneo 1
fideiuſſore, vt huius bona non diſſipentur. Bald. & Salyc.*l. ab hoſtibus* §.1.*ff.ex quib.cauſ.maior.l.muto.* §.*fin. ff.de tutel.l.ex poſſeſſione,in fine.ff.ex quib.cauſ. in poſſeſſion. eatur.* Paulus Montanus *in tractat.de tutel.cap.* 28. *numer.* 2. *fol.*78.

L.Nec nos 4.

1 *Hæreditas eius de cuius morte dubitatur minime adiri poteſt.*

INcertus † de morte teſtatoris vel eius, cui ab inte- 1
ſtato ſuccederet, hæreditatem adire non poteſt, nec diſtrahere, nec paciſci ſuper ipſa hæreditate ſub nullitatis metu: Bald.*ad hanc l.* Factum tempore non congruo iterari poteſt tempore legitimo. Sal. Bald.*ad auth. res quæ.C.de ſacroſ.eccleſ.* Bart. *ad l.*1.*ſupra de pact.* Barnab. Cornazan.*deciſ.*105.*num.*4.*l.ſed & ſi mors.* §.1.*expectanda. de donat.inter.vir.& vxor.* Bald.*conſ.*176.*libr.*4. Bonacoſſ. *in repertor. de præſump.in verb.mortuus.* Capyc.*dec.*194.*n.*10.

L.Cum non redemptum 5.

1 *Captiuitate liberatus priſtina iura recuperat.*
2 *Gratis accepta vendi non debent.*

FIlius præfectus † legionis reſtitutus à Barbaris, re- 1
cuperat priſtinam libertatem nihilo propterea dato legionis præfecto. Captiuus ſuis donatus ſtatim ſine vllo pretio impetrat ius poſtliminii. Bald. Sal.*ad hanc l.*
*l.*5.*in fine de pact.* Gratis receptum † non debet vendi. 2
Bald.*ad hanc l.*

L.Cum & poſtliminii 6.

1 *Captiuum quilibet redimere poteſt.*

QVolibet offerente † redemptionis pretium, re- 1
demptus priſtinam libertatem recuperare debet. Redemptor compellitur iudicis officio redemptionis precium oblatum accipere. *Bald.& Salyc.*

*L. Fœdiſſima.*7.

1 *Redemptum ab hoſtibus proſtituens redemptionis precium amittit.*
2 *Voluntas in omni actu conſideranda eſt.*

1 MVlier redemptam † ab hoſtibus puellam proſtituens pretium amittit. Delictum turpis quæſtus redemptoris priuat eundem ob nexum pignoris ſoluto redemptionis precio. *Bald. & Salycet.* Tolle voluntatem de medio, tunc omnes actus erunt indiffe-
2 rentes. *Bald.* De voluntate † in omni actu conſideranda & attendenda, vide *c. cum ſuper de offic. delegat.* Socin. *reg.* 20. *l. qui iniuria. ff. de furt.*

L. Præſes prouinciæ 8.

1 *Redemptionis pro precio partus redempta retineri poteſt.*

1 NAti ex redempta † naſcuntur ingenui, nati et redempta non poſſunt retineri pro pretio redemptionis. Salycet. & Bald. *l. 5. ff hoc tit.*

L. Captum ab 9.

1 *Captiuitate liberatus nunquam captus fuiſſe cenſetur.*

1 FIlius captus † ab hoſtibus inueniens patrem mortuum in ciuitate, ſuccedit ei, vt ſuus hæres ex duabus fictionib. ſcilicet legis Corneliæ & poſtliminii. Reuerſus fingitur nunquam captus, & patri, licet antea defuncto, ſuccedit ex teſtamento & ab inteſtato, & ei reuerſo currit præſcriptio. Salycet. Paul. 3. *ſentent.* 4. §. 8. Fictiones duæ vbi in vno actu concurrūt & admittuntur, vna dicitur habilitare, alia qualificare.

L. Sicut liberis. 10.

1 *Captiuitate liberatus ſeruus domino vt filius patri reſtituitur.*

1 SEruus reuerſus † ab hoſtibus reſtituitur domino, vti filius patri. Bald. & Sal. *l. libello. §. manumittendo. l. fi. ff. hoc. tit.*

L. Si liberum. 11.

1. *Libertus non efficitur quis redemptoris ſui ab hoſtibus.*

1 SI nexus † pignoris redempto remittitur libertus nō efficitur, nec vllum obſequium debet remittēti nec eius filius, *Salycet.* Gratis dimiſſus non efficitur libertus redemptoris, ſed manet ingenuus. Bald. *leg. 2. hoc titul. ſupra.*

L. Ab hoſtibus. 12.

§. Serui & §. Receptos.

1 *Recuperatio rerum ab hoſtibus captarum veris earundem dominis prodeſt.*

1 VIrtute & propugnatione † militum ex manibus & vinculis hoſtium erepti non efficiuntur libertini, item res ab hoſtibus veris dominis ereptæ, per milites & defenſores rerum recuperatæ, priſtinis dominis reſtituendæ, nec vt captæ in bello retinendæ ſunt Bal. *ad hanc l.* Ioh. And. in addit. ad Spec. *ſub. tit. de rapt.* Ang. in q. incip. *rex motta guerra.* Bart. *ad l. ſi quid in bello. ff. de captiu. & poſtlim. reuerſ. l. ant. penult.* vbi Bald. & Ant. de Barbat. *ſupra de inſtitut. & ſubſtitut.*

L. Si is qui se. 13.

1 *Pater deſiderat filium.*

2 *Redempta ab hoſtibus redemptori nubens nexu pignoris liberatur.*

3 *Pater fidelißimus filij amicus eſt.*

1 PAter ex naturali † affectu deſiderat habere filium.
2 *Bald.* Contrahens † matrimonium cum ea, quam redimit ab hoſtibus, liberat eam à nexu pignoris. *Sal.* De patris affectu, deſiderio & voto erga liberos *l. pater. l. nā etſi, de inoffic. teſtam. l. cum ratio, de bon. damnat.* Io. Gœdd.
3 *ad l. 4. ff. de verb. ſignif.* De patre † fidelliſimo filii amico. *leg. quidam. ff. de heredib. inſtituend.* Pontan. *ad conſuet. Bloiſenſ. fol. 55. col. 1.*

L. Ius poſtliminij. 14.

1 *Filia ab hoſtibus reuertens matri iure poſtliminij ſuccedit.*

1 FIlia iure poſtliminii † ſuccedit patri vel matri. Filia reuerſa ab hoſtib. ſuccedit matri in ciuitate mortuæ. Salycet. & Bald. *l. captum. ſupra. hoc tit.*

L. Is qui liber. 15.

1 *Redemptus ab hoſtibus ſuccedit parentibus.*

REdemptus antequam † etiam offerat redemptionis pretium ſuccedit ſuis parentibus. Bald. & Sal. *l. 3. ſupra, hoc tit. l. qui teſtamento, §. 1. de teſtam. l. ſenatus, §. fin. de legat. 2.* 1

L. Commercio. 16.

1 *Filius conditionem matris ſequitur.*

FIlius ſequitur † conditionem matris, quoad libertatem. Filii concepti vel etiam nati et patre & matre captiuis, patre ibi mortuo, matre vero redempta, reuerſi intelliguntur ingenui. & Bald. & Salyc. *l. partum, de rei vendicat. ſupra.* 1

L. Liber. 17.

§. Proprietatis.

1 *Redemptus ab hoſtibus redemptionis precium reſtituat.*

REdemptus † à captiuitate debet redemptionis pretium reddere, niſi mater filium redemerit, quæ ex pietate præſumpta donandi animo numeraſſe redemptionis precium cenſetur. Bald. & Salycet. *ad hanc l.* Iohann. Guttierres *in p. act. quaeſt. lib. 2. quaeſt. 26. num. 3. verſ. quod ſi non fol. 67.* Bartol. *ad l. Stichus de pecul. legat.* Alex. *ad l. in quartam. num. 11. ff. ad leg. Falcid.* Alciat. *regul. 1. præſumpt. 32.* 1

L. Ab hoſtibus. 18.

1 *Captus ab hoſtibus res præſcriptas & non præſcriptas recuperat.*

CAptus ab hoſtibus † rediens rem non vſucaptam recuperat, præſcriptam per in integrum reſtitutionem intra annum vendicat. Bald. & Salycet. *l. in honorariis. §. ſed cum reſciſſa. ff. de obligat. & action. l. ſuperuacuam, C. de temporib. in integr. reſtitut.* 1

L. Si quos forte 19.

1 *Transfugæ ad hoſtes iure poſtliminij non gaudent.*

2 *Proditori omne iuris beneficium denegatur.*

3 *Transfugarum pœna quæ ſit.*

INuiti † abducti ab hoſtibus habent ius poſtliminii 1
& reuerſi recuperant bona. Captiuitatem fingentes atque ad hoſtes transfugientes bona perdunt & iure poſtliminii minime fruuntur. Bald. & Salycet. *ad hanc*
l. Proditoribus legum † & iurium beneficia denegāda 2
ſunt. *l. fin. in fine. de ſentent. paſſiu. infra.* De † transfugis, 3
iſtorū crimine, odio, ac pœna vide Tiberium Dec. *in praxi crim. lib. 7. cap. 14. fol. 158.*

L. Diuerſam. 20.

1 *Redemptus redemptori alimenta præſtita non reddit.*

2 *Fauoris gratia introducta in odium non retorqueantur.*

REdempti ab hoſtibus tenētur ſoluere † precium 1
pro liberatione ſolutum, aut ſeruire per quinquēnium: redemptori autem alimenta præſtita non reddunt. Lex in fauorem alicuius † lata ad præiudicium & 2
damnum eius, cui ſuccurrere debet, non eſt detorquēda. Bald. & Sal. *ad hanc l.* Lancell. Dec. *ad l. cætera. §. qui ab hoſtib. de legat. 1.* Cremenſ. *ſing. 167.* Quatenus fauorabilia non ſint detorquenda in odium. notat Symphorema ſupplicat. Cam. Imp. *tom. 2. tit. 3. fol. 279. col. 2.*

De infantibus expoſitis.

TITVLVS LII.

AD rubric. tit. & materiam vide Odofred. Butrig. Cyn. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Iulium Clar. Giachar. & Baiard. *in praxi crimin. quaeſt. 83.* Matth. Coler. *deciſ. 158.* Menoch. *de arbit. iudic. libr. 2. cent. 4. caſu 396.* Cuiac. *lib. 16. obſ. cap. 36.*

L. Si

Digitized by Google

L. Si inuito 1.

1 *Expoſititium alens eundem reſtituere domino niſi receptis ſumptibus non tenetur.*
2 *Expoſitus ignorante domino ancillæ partus repeti poteſt.*

1 ALens expoſitum partum † non tenetur eum reſti-
tuere domino, niſi receptis ſumptibus; & etiam
mercede data ad artificium addiſcendum. *Bald.* Partus
2 ancillæ † ignorante domino expoſitus repeti poteſt,
ad expenſas tamen reſtituendas tenetur dominus niſi
ſint à fure impenſæ præſtitæ ac collatæ, *hac l.* Salyc. Sar-
mient. *lib. 1. ſelect. cap.* 10. Cuiac. *lib. 9. obſeruat. cap.* 38. Fa-
chin. *l. 1. in controuerſ. cap.* 54. *n.* 1. vbi huius legis intelle-
ctus varios habet. Iohann. à Garſia *in tract. de expenſ. c.* 2.
n. 10. *fol.* 28. *col.* 1.

L. Vnuſquiſq; ſobolem 2.

1 *Exponens ſeruum ius ſibi in eo debitum amittit.*
2 *Exponentis infantem pœna.*
3 *Expoſitum quis alere teneatur?*
4 *Expoſiti infantis receptio & cuſtodia ad quam nam iuriſdictionis ſpeciem pertineat.*

1 EXponens † ſobolem propriam, quam nutrire te-
netur impunitatis ſpe non gaudeat, & dominus,
ſeruum exponens, ius quod in illo habet, amittit. *Sal.*
Matth. Coler. *dec.* 158. Bcer. *dec.* 260. *n* 34. De pœna expo
2 nentis † infantem vide vltra Menoch. *ad initium huius*
tit. allegatum. ſyntagma iuris Tholoſ. *lib.* 15. *t.* 28. *n.* 6. De
pœna in Imperio Romano recepta. Conſtitut. crimin.
Caroli V. Imperat. & in illas Rem. *c.* 132. Quo modo
iure Canon. puniatur infantem exponens. vide *cap. ſi à*
parte, iuncto Henrico Boich. *de infantib. expoſit. ext.* Quis
3 autẽ † infanti expoſito alimenta præſtet. notat Petrus
Surd. *in tract. de aliment. titul.* 1. *qu.* 3. quod Eccleſiæ incũ-
bat onus, aſſerit Anton. Teſſaur. *deciſ. Pedemont.* 118. Re-
4 ceptio † & cuſtodia infantis expoſiti ad quamnã per-
tineat iuriſdictionis ſpeciem, num ad ſuperiorem vel
ad inferiorem: deducit Dan. Moller. *in ſemeſt. lib.* 4. *c.* 45.

L. Sancimus nemini 3.

1 *Expoſitus non deſinit eſſe ingenuus.*

SVſcipiens expoſitum non dicitur eius dominus et-
iamſi ea mente vel proteſtatione ſuſcipiat. Suſcepti
1 infantes † ob præcedentem expoſitionem non amit-
tunt iura ingenuorum ac libertorum. Bald. & Salycet.
Bodin *de republic. lib.* 1. *c.* 5.

Authent. Antiqua lex.

1 *Filius matris conditionem ſequitur.*

1 NAtus † ſequitur conditionem matris ſiue ſit natus
ex libera vel aſſcriptitia *hoc textu.* Bald. & Salycet.
vide Cuiac. Hottom. & Vultei. *ad tit. Inſtitut. de ingen.*

Quæ ſit longa conſuetudo.

TITVLVS LIII.

AD rubr. tit. & materiam vide Odofred Cyn. Bart. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Peregr. Iannin. *in tract. de citat. reali lib.* 1. *cap.* 1. *n.* 21. De eius probatione *n.* 23. Schneff. *conſ.* 47. *cent.* 3. Andr. Knichen *in tract. de pact. veſtitur. c.* 1. *à n.* 86. *ad* 88. Rotam Genuam *deciſ. ad mercatur.* 17. De conſuetudine loci contractus in deciſionib. attendenda: eandem Rotam *deciſ.* 18. *n* 4. *& deciſ.* 38. *n.* 4. De fori conſuetudine obſeruanda. citat. Rot. *deciſ.* 84. *n.* 3. Et quatenus conſuetudo lõga habeat vim legis. vide *c. dilectus. c. cum conſuetudinis. cap. tanto. de conſuetud. extra.* Duenn. *reg.* 137. Brunor. à Sole *in locis comm. vocab. conſuetudo.*

L. Præſes prouinciæ 1.

1 *Conſuetudo loci obſeruari debet.*
2 *Conſuetudo duabus confirmata ſententiis attendenda eſt.*

COnſuetudo † loci probata obſeruari debet, & cõ- 1
ſuetudinis ratio attendenda. *Salycet.* Conſuetudo
duabus † ſententiis confirmata attendenda. Bald. *ad* 2
hanc l. n. 4. Menoch. *de arbitrar. iud. lib.* 2. *cent.* 1. *caſu.* 81. De
conſuetud. probatione Lucas de Penna, Iac. Rebuff.
& Celſ. Hugo *ad l. miſſi opinatores. C. de exact. tributor.* Dec.
conſ. 402. Pro intellectu huius textus vide Camill. Gal-
lin. *in commentar. ad tit. de verb. ſignif. libr.* 5. *cap.* 13. *numer.* 3.
Quid iure Saxon. quoad huius legis diſpoſitionẽ ob-
ſeruetur vide Zobel. *in differ. Saxon part.* 2. *diff.* 4. Fachſ.
differ. 10. in edit. Franciſc. Romani *fol.* 219.

L. Conſuetudinis 2.

1 *Conſuetudo non vincit legem, niſi ſit ſpecialis, u. ſeq.*

COnſuetudo † non vincit rationabilem legẽ. *Bald.* 1
cõſuetudo tollitur per legẽ ſequentẽ. Cõſuetudo
ſpecialis † non generalis legem ſuperat. Salycet. Van- 2
deran. *de priuil. credit. c.* 9. *n.* 10. *f.* 398. Fernand. Vaſqu. *in*
illuſt. controu. nouis c. 3. *n.* 1. *lib.* 1. Duar. *ad tit. de legib. c.* 11. Pe-
trus Heig. *in miſcell. quæſt. part.* 1. *q.* 1. *n.* 97. *fol.* 26. Roman.
ſing. 42. pro intellectu & interpretatione legis vide Lu-
dou. Bender *in tract. de reuiſionib. concl.* 33. *n.* 15. Broncorſt
lib. 1. *Enant.* 9.

L. Leges quoq; 3.

1 *Conſuetudo legem imitans pro lege ſeruetur.*
2 *Tempus antiquum & diuturnum quomodo accipiatur?*
3 *Tempus modicum extenditur ad decennium.*
4 *Tempus longum & antiquum quomodo differant.*

COnſuetudo † legem imitans & antiquitus appro- 1
bata pro lege ſeruanda *hac lege,* Bal. & Salyc. Aegi-
dius Cachetan. *deciſ.* 22. *num.* 4. De tempore † antiquo & 2
diuturno, quod aliquando accipiatur pro decem, vſq;
ad 100. annos, vide Bartol. *ad l.* 1. *numer.* 16. *&* 17. *hoc titul.*
De tempore multo contento ſpatio duorum anno-
rum, vide *l. excipiuntur,* iuncto Bartol. *ad Sylan.* De mo-
dico † quod ad decennium extendatur. Bald. *ad l. ma-* 3
numiſſiones. ff. de inſtit. & iure. De differentia † temporis lõ- 4
gi & antiqui. Mignon *ad conſuet. Andegauenſ. n.* 3. *col.* 1. *fol.*
101. De tempore multo. Barbat. *conſ.* 53. De tempore an-
tiquo pro diuerſitate caſuum & materiarũ. Crau. *de an-*
tiquit. temp. in indic. ſub vocab. antiquum. Cæual. *pract. q.* 358.

De donationibus.

TITVLVS LIV.

AD rubricam, tit. & materiam vide vltra citatos ad eundem *tit. in D.* Odofred. Cyn. Butrigar. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Viuium, Suarets, Fichardum, Kirchou. Donat. à Fina. Bellacomb. Vezin. Villalobos, Bonacoſſ. Chærian. Muſcul. *in ſyntagm. commun. opinion. lib.* 8. *tit.* 32.

L. Emptionum 1.

1 *Poſſeſſio rei per inſtrumentum de ea loquens tradita cenſetur.*
2 *Donans inſtrumentum rẽ in ea contentam donaſſe cẽſetur.*

TRadens † inſtrumentum rei inſtrumento conten- 1
tæ poſſeſſionem tradidiſſe videtur. Bald. Salyc. Do
nans inſtrumentum † rem in inſtrumento denotatam 2
donaſſe & tradidiſſe cenſetur. Bart. Bal. *ad l. ab emptione.*
ff. de pact. idem *conſ.* 245. incipien. *villa parte* 3. Iacob. Me-
noch. *conſ.* 103. *n.* 35. *lib.* 1. *l. laudab. ff. de contrah. emp.* Quate-
nus ex inſtrumenti traditione obtẽta quis fiat procu-
rator in rem ſuam. notat Alc. *reg.* 1. *præſumpt.* 33. *n.* 3.

L. Si nominis 2.

1 *Ceſſio actionis non requirit conſenſum eius, contra quem ceditur.*

INactione † donata vel tradita nõ eſt neceſſarius cõ- 1
ſenſus debitoris, contra quẽ actio ceditur vel dona-
tur *hac lege.* Bald. & Salyc. *l.* 1. *ſupra de oblig.* Bart. *ad hanc l.*

Digitized by Google

Roman.*conſil.*220.incip.*Non eſt.& conſil.*142.incip.*quod ceſsionarius.*Schard.ad Bartol.*hoc text.*

L.Spem futuræ 3.

1 *Conditionale ius nomine ſpei continetur.*

1 IVs conditionale † poteſt cedi & donari & inra con-
ditionalia nomine ſpei continentur. Bald. & Salyc.
l.pactum.de pact. Decius *conſil.* 240. incip.*diligenter.* An-
choran.*conſil.*403.incip.*viſo.*Fulgoſ.*conſil.*101. incip.*te-
ſtator.* Schard. ad Bartol. *hoc text.* Mozz. *in tract. de con-
tract.tit.de donat.rubr.de rebus.*

L.Si functiones 4.

1 *Collectarum ſolutio facta ab eo, cuius res non eſt tribuit dominium.*
2 *Solutio tributorum non probat dominium.*
3 *Dominium quomodo probetur?*

1 SOlutio † daiarum & collectarum facta ab eo, cu-
ius res non eſt,non tribuit dominium. *Bald.* Solu-
2 tio tributoium † non probat quem eſſe dominum.
Bartol. & Salycet. Roman. *conſil.* 291.incipien *cum iſti.*
Chaſſan.*conſil.*16. incipien. *viſo.* Bald. *ad authent.ſi quis.
C.de naturalibus liber.* Alexand & Schard. ad Bartol. *hoc*
3 *textu.* De dominii probatione † vide Aoton.Peregr.
in tract.de fideicom.art 44.*n.*8. Coſta *in tract. de iuris ignor.
diſt.*97.*cent.*2.Teſſant.*dec.*164.

L.Si donatio 5.

1 *Donatio inter viuos facta quando vim teſtamenti habeat?*
2 *Legato demonſtratio falſa non nocet.*

1 COmmemoratio † donationis intet viuos facta in
teſtamento,ſi non apparet de donatione inter vi-
uos habet vim teſtamenti. Veiba exprimentia do-
nationem in vltima voiuntate in fideicommiſſi vim
valent, ſi de donatione aliter non apparet. Falſa de-
2 monſtratio † noo perimit legatum. Bartol.Bald.&Sa-
lycet.*ad hanc l. l.ex verbis,de donationib. inter vir. & vxor.
ſupra.* Oldrad. *conſil.*121. incip. *ad* 1. *quaſtionem.* Decius
conſil. 184. incipien. *& pro tenui.*Schard. ad Bartol. *hoc
text.* Quod itiuſmodi commemoratio facta in teſta-
mento iodncat legatum, defendit Franciſc. Mantica
*de coniect.vlt.vol.lib.*8.*titul.*1 *n.*36. *verb.ſed aduertendum.fol.*
168.*col.*3. De donatione facta in teſtamento quod ſit
inualida.Fina *in ſynt.com.opin l.* 8.*tit.*32 *n.*69.

L.Nec ambigetur 6.

1 *Donatio quando inter abſentes perfici poſſit.*

1 DOnatio † poteſt fieri inter abſentes & acquiſita
poſſeſſione ex cauſa tranſit dominium. Donatio
à traditione incipiés inter abſentes perfici poteſt. Bal-
dus & Bartol.Gnido Papæ *conſil.*32.Ludouic.Roman.
conſil. 295. incipien. *donatio.* Iul. Clar. Giachat. & Ba-
iard. *in recept. ſentent.* §. *donatio. queſt.*12.*&* 13.Roland.à
Valle *conſil.*19.*lib.*1. Camill.Borell. *conſil.*64.*numer.*1. E-
berh, Broncorſt *lib.* 1. *Enant.* 10. Matth. de Afflict.*deciſ.*
275.Capell.Tholoſ.*dec.*383. Tiraq.*ad l.ſi vnquam.in verb.
donatione largitus. num.*65. *C de reuocand. donat.* Franciſc.
Mantica *citato libr. loco,cap.& fol.ad l.præcedent.* Fichard.
Bonacoſſ. Bellacomb.*in ſynt.com.opin lib.*8.*tit.*32.*nu.*79.
ad 82.*fol.*414. vbi tractant de donatiune abſenti facta.

L.Cenſualis quidem 7.

1 *Poſſeſsio cenſualis domino quando non noceat?*
2 *Cenſum dominus quando donare cenſeatur?*

1 POſſeſſio cenſualis nõ † nocet domino, niſi conſen-
tiat,quo caſu tacite donare cenſetur. Soluens cen-
ſum de re aliena vt ſua non præiudicat domino igno-
ranti & nullo modo conſentienti.Bald. & Salycet. *ad*
2 *hanc l.*Briſſon.*lib.*1.*ſelect.c.*5. Dominus † conſentiens in
cenſum ab alio ſolutum videtur donare cenſum Bart.
Roman. *conſil.* 275 incipien. *quoad* Decius *conſil.* 21. in-
cipien. *viſo.* Bald. *conſil.* 262. incipien. *Factum part.* 4. *&*
*conſil.*incipien.*viſo puncto.parte* 5. *& ad l. illud. C.de ſacroſ.
eccleſ.*Alex. & Schard.ad Bart.*hoc text.*Vincent. Caroc.
*deciſ.*89.*num.*15.

L.Si præſes 8.

1 *Donatio conſenſu ſimulate præſtito non inducitur.*
2 *Matris dolus conſenſui æquiparatur.*
3 *Donatio quando inter parentes,& liberos præſumatur.*

COnſenſus † ſimulate præſtitus non inducit dona- 1
tionem. Bald. Pater cenſuarius filius cenſum de-
bere ſcribens,non præiudicat ſibi.Salycet. Dolus ma-
tris † æquiparatur conſenſui.Bald. Ad materiam tex- 2
tus vide Vincent.de Franch.*deciſ.* 205.*numer.*3 *fol.* 422.
*col.*2.Quando donatio inter parentes & liberos ex præ-
ſumptione oriatur vel non,vide Menoch. *de præſumpt.
lib.*3.*pr.*30.*n.*12.13.14.15.De donatione ſimulata. Vezin.
*in ſynt.com.opin.lib.*8.*tit.*32.*num.*188.Villalob.*ib.d.n.*130.

L.Legem quam 9.

1 *Donationis ex pacto quanam actio competat.*

VT pactum † donationis impleatur ex ſtipulatu aut 1
ex præſcriptis verbis actio competit. *Bartol.* Pa-
ctum in donatione poſitum aut expreſſum eſt ſeruan-
dum.Bald.Salycet. idem *ad l.*1.*de pact.ſupra.* De actione
pro donatione competente.Caccialup.*in tract. de act.
queſt.*6 *num.*48.Viuius *com.opin.*11.ſyntagma commun.
opin.*lib.*8.*tit.*32.*n.*211 *fol.* 421.

L.Nec ignorans 10.

1 *Actus non operantur vltra agentium intentionem.*
2 *Conſenſus errantis non præiudicat.*
3 *Donatio facta filio in patris poteſtate conſtituto inualida eſt.*
4 *Donatio etiam iure ciuili minus valida naturalem obligationem parit.*
5 *Donatio facta filio à patre confirmatur morte.*
6 *Donatio filio à patre ſtudiorum fauore fieri poteſt.*
7 *Ignorans non donat nec remittit.*

VEritas ſcriptura † potentior, & actus agentium 1
non operantur deficiente intentione. Nemo id
donat de quo non cogitauit.Inuitus & ignorans non
donat,& conſenſus † errantis ei non præiudicat Bald. 2
Bart,&Salyc.*l.ex maleficijs,*§.*longe minus ff de oblig. & acti-
on.l.*1.*C.ſupra de contrah.empt.*Ex hoc textu notat Bartol.
quod donatio † collata in filium in poteſtate conſti- 3
tutũ ſit inualida. Pan.*conſ.*3.incip.*Nuar.p.*1. *& conſ.* 114.
incip. *attingẽdo.& cõſ* 81.inc.*videtur.p.*1.Iul.Clar. Giach.
& Baiard.*in recept.ſent.*§.*donatio.q.*8. Viuius *in comm.opin.
lib.* 1.*opin.*74.Cephal.*conſil.*61.*n.*13.Suarets *in ſyntag.com.
opin.lib.*8.*tit.*32. *num.*90. *l.ſi pater. C.de in offic. donat. l. do-
nationes,quas parentes.C de donation.b.inter vir.& vxor.*Pe-
trus Duenn. *regul.*223. vbi nouem habet fallent. Mar-
cus Mantua *ſingular.*433.Donat.à Fina. *in ſyntagm. com.
opin. lib.* 8. *numer.*91.*fol.* 414.*colum.*1. In quantum talis
donatio † licet iure ciuili ſit inualida , naturalem ta- 4
men obligationem pariat, defendit Clar. Giachat &
Baiard. *in recept.ſentent* §*donatio. queſt.* 8. Villalob. *alleg.
ſyntag. lib. r. & cap. numer.*95.*fol.*414 *col.*2. Quatenus ta-
les donationes † morte confirmentur. affirmat poſt gl. 5
l. Papinianus , de donat. inter vir. & vxor. Villalob.*in ſyn-
tagm comm.opin.lib.*8.*tit.* 32.*num.*96.Quod & iuramen-
to talis donatio confirmetur.ex Hippol.Riminald.*ad*
§ 1 *Inſt tit de donat.ſub numer.*273 docet Fichard. *allegat.
ſyntagm.cap.num.*98.Capyc.*deciſ.*56.*num.* 2. Quatenus
fauore † ſtudiorum iſtiuſmodi donationes ſubſiſtant. 6
Clar.Giachar. & Baiard.*in recept.ſentenc.*§.*Donatio queſt.*
8.*verſ.*3.Fichard.& Vezin.*allg.ſyntagm.cap. num.* 111.*fol.*
416. De ignorante † quod non donet,nec remittit, 7
Gilkæn. *in tr.de præſcr. parte* 2. *num.*3.*c.*2.Puteus *in deci.
Rota Roman.dec.*104 *n.*3 *lib.* 3 Rota Genu *deciſ.*62. *num.*
7.Crauett..*conſil.* 442. Coſta *in tractat. de fact.ſcient.in-
ſpect.*86 *fol.*74.

L.Cum

Digitized by Google

L. Cum de bonis ſuis. 11.

1 *Donatio filio in poteſtate conſtituto facta pro perfecta non habetur.*

1 DOnatio facta † filio in poteſtate conſtituto habe-
tur pro deſtinatione potius quam pro perfecta
donatione, collata autem in filium emancipatũ ſub-
ſiſtit, Bartol. Bald. & Salycet. *ad hanc l.* Math. Coler.
*deciſ.*13. *fol.* 47. vide remiſſiones *ad l. præcedent.* inprimis
Petr. Duenn. *reg.*223. Iohann. Schoeidwin. *in commen-
tar. ad tit. Inſtitut. de donat. ſub quæſt. quib. inter viuos numer.*
67. & 68. *fol.* 258. Gail. *in pract. obſeruat. libr.* 2. *cap.* 38. *nu-
mer.* 14. Anton. Gabriel. Roman. *in commun. concluſ. titul.
de donat. concluſ.* 4. Petr. Gregor. Tholoſan. *in ſyntagm. iu-
ris lib.* 7. *cap.* 9. *ſub num. diuerſ.* Tennin. Rudolph. *in tractat.
cautelar. cautel.* 67.

L. Portionem propriam. 12.

1 *Donationem partis communio non impedit.*

1 POrtio † pro indiuiſo poteſt donari. Cõmunio nõ
impedit donationem partis pro indiuiſo Bald. &
Salycet. *ad hanc l. l. falſo, ſupra de commun. rer. alienation. l.
dudum. de contrah. empt.* Mozz. *in tract. de contract. tit. de do-
nat. rubr. de rebus.*

L. Si aliquid per. 13.

1 *Donationi breuitas ſcripturæ non officit.*
2 *Breuitas perſpicua laudem meretur.*
3 *Breuitas obſcuritatis nutrix vitanda.*

1 BReuitas † ſcripturæ non officit donationi. Tan-
tum valet vnum verbum effectiuum quantũ mil-
le ſine operandi potentia. Bartol. Salycet. & Bald. *l.* 1. §.
1. *ff. de hæredib. inſtituen. l. & in epiſtola, ſupra, de fideicõmiſſar.*
2 *libertatib.* De breuitate † perſpicua laudabili *leg.* 2. §. *con-
trar. C. de veteri iure enucleand.* Chaſſan. *in catal. gloria mun-
3 di in præfat. fol.* 2. Viciſſim de breuitate † obſcuritatem
continente, vitanda. vide. *l. ſi marito*, in gloſſa, ſub vo-
cab. *ſubmoueri. de pact.*

L. Si filius tuus. 14.

1 *Filius ſponſæ ſuæ res patris donare nequit.*

NEmo transfert id, cuius non eſt dominus: Et fili-
1 us res † patris ſponſæ, inuito & ignorante patre,
non donat. Bartol. Bald. Mozz. *in tract. de contractib. tit.
de donation. rubr. de perſ.* Mayner. & Petr. Fab. *ad l. nemo plus
iuris. ff. de reg. iuris.*

L. Aeris alieni. 15.

1 *Donatarius certæ rei onera hæreditaria non ſuſtinet.*

1 DOnatarius † certæ rei non tenetur ad onera debi-
torum quæ non ſequuntur fundum, ſed debet cõ-
ueniri vniuerſalis hæres donatoris: Æs alienũ ſequitur
fundũ ſeu ſucceſſorẽ vniuerſalẽ. Perſonalis obligatio
non ſequitur ſingularẽ ſucceſſorem. Bart. Bald. & Saly.
Marc. Ant. de Amat. *deciſ. prouincia Marchiæ* 151. *nu.* 1. Dec.
conſ. 237. & 387. Bart. *ad l. ſi quis ſeruum.* §. *fin. n.* 2. *de legat.* 2.
Corn. *conſ.* 289. *col.* 5. *vol.* 4. Alphan. *in reportat. n.* 132. Boet.
deciſ. 204. *n.* 43. Guid. Pap. *dec.* 109. Caroc. *deciſ.* 125. *n.* 3. &
9. Lanar. *conſ.* 90. Pro intellectu & interpretatione le-
gis vide Iu. Bapt. Coſtam *in tr. de rata & quota. q.* 90. *num.*
9. *fol.* 187.

L. Senectus. 16.

1 *Donatio ætate decrepita & corporis imbecilitate non impe-
ditur.*
2 *Senectus rationis exilium non inducit.*

1 ÆTas decrepita † & corporis debilitas ob ætatis
accreſcentis imbecilitatem non impedit dona-
2 tionem. *Bald.* Senectus † mentis & rationis exilium nõ
inducit. idem Bald. *l. ſenium, qui teſtam. fac. poſſ. ſupr.* Quid
iure Sax. quoad huius legis depoſitionem ſit ſtatutum
vide Sächſiſch Weichbild *art.* 65. *verſ.* Hetwider möchte
nun. Fachſ. *diff.* 4. Reinhart. *part.* 1. *differ.* 2. Zobel. *part.* 2.
differ. 28. Matth. Coler. *deciſ.* 11. *fol.* 32. & 33.

L. Sine emancipatis. 17.
§. Sane.

1 *Donationem filio à patre factam emancipatio confirmat.*

SIcut donatio † facta emancipato valet. ita collata in 1
filium conſtitutum in poteſtate, per inſequentẽ tra-
ditionẽ & emancipationem confirmatur. Si pater in e-
mancipatione nõ ademit donata filio in poteſtate, ius
reuocandæ donationis nõ habet. Bart. Bald. & Salyc. *ad
hanc l.* Duenn. *reg.* 223. *fallent.* 2. *verb. vt valeat donatio per l. ſi
permittente. C. ad Macedon.*

L. Si donationis. 18.

1 *Remiſſio actionis eſt inſtar donationis.*

GRatuita † remiſſio actionis ex maleficio eſt dona- 1
tio. Furti actio põt ex donatione remitti. *Bal. et Sal.*
De remiſſione qñ inducat donationẽ. Curt. *ad l. ſi edito-
ri. limit.* 3. *C. de pact.* Fina *in ſynt. com. op. li.* 8. *t.* 32. *n.* 50. *f.* 412.

L. Si auia veſtra. 19.

1 *Donare extraneo põt mulier res quas à parentibus habet.*
2 *Alienare prohibitas res progenitorum mulier donando alie-
nare nequit.*

REm fuiſſe † progenitorũ nihil operatur, ex quo res 1
ad alia dominia tranſiit. Mulier põt extraneis do-
nare res, quas à parentibus habet. Non cõſideratur cu-
ius res fuerit, dũmodo fiat donantis. Bart. & Sal. Bald.
conſ. 195. inc. *viſa. part* 4. & *conſ.* 360. inc. *quantum part.* 2.
Schard. *ad Bart.* Quatenus res progenitorũ † alienare 2
prohibitas mulier donando nõ transferat. vide *in arg.
l. fin. ſupra, de reb. alien. nõ alienan.* Corn. Beninc. *in tr. de priu.
paup. ſpecial.* 10. *f.* 900. Quid iure Sax. quoad huius legis
diſpoſitionem reperiatur ſtatutũ. vide Reinh. *diff. Sax.
t. par.* 1. Zobel. *part.* 2. *diff.* 19. in edit. Franciſ. Rom. *fol.* 255.

L. Vice donatricis. 20.

1 *Subſcriptio alterius etiam nomine fieri poteſt.*
2 *Subſcriptio quid operetur.*

PAria ſunt † per ſe ſubſcribere & aliũ vice eius ſub- 1
ſcribere. Subſcriptio donationis ſciente & ratificã-
te donatore aliena manu facta donationem cõfirmat.
Bart. Bald. & Sal. De ſubſcriptionis † vi, operatione & 2
obligatione. Corn. Beninc. *in tr. de priu. paup. f.* 987. *n.* 42.
Menoch. *conſ.* 450. *vol.* 5. Gœddæ. *ad l.* 39. *de verb ſignif.*

L. Conſtante matrimonio. 21.

1 *Donatione dotem ſuam mulier conſtãte matrimonio trãſ-
ferre nequit.*

MVlier conſtante † matrimonio dotẽ ſuam dona- 1
re non põt. Vxor non poteſt donãdo dotẽ con-
ſtante matrimonio marito nocere. Bart. Bald. & Sal. *ad
hanc l.* Cuiac. *lib.* 20. *obſeru.* 4. *l.* 17. & 23 *ſupra de iure dotiũ.*
Quid iure Saxon. quoad huius legis diſpoſitionẽ repe-
riatur ſtatutũ. vide Reinhart *differ. iuris Saxon.* 8. *part.* 1. in
edit. Franciſc. Roman. *fol.* 275.

L. Cum res. 22.

1 *Donationis ex pacto non quæritur actio extraneo.*

EX pacto donationis † nõ quæritur actio extraneo, 1
ſed ipſe donator pacto non ſeruato, agit ad inter-
eſſe. Vt pactũ donationi adiectũ impleatur, paciſcens
agere põt, non is cui paciſci voluit. *Bal. & Salyc.* Pro im-
plemento pacti actio præſcriptorũ verborũ locũ ha-
bet. Sal. *ad hanc l.* Dec. *conſ.* 237. inc. *in caſu.* Cuiac. *libr.* 10.
obſ. 4. Pro interpretatione & intellectu huius leg. vide
Fernand. Vaſq. *in illuſt. controu. nouis c.* 58. *n.* 1. *lib.* 3.

L. Si ea qua. 23.

1 *Vltima derogant prioribus.*

ACta poſteriora priorib. derogant. Res à me dona-
ta põt mihi viciſſim donari. Poſterius inſtrumen-
tũ reſoluit prius ac præcedẽs. In contrariis vltima † de- 1
rogant priorib. Bart. Bal. & Sal. *ad hanc l.* Cuiac. *li.* 10. *obſ.
c.* 4. De poſteriorib. in quãtum & quãdo derogent pri-
orib. vide *l. nouiſſima pacta. C. de pact.* Roman *conſ.* 241. *nu.*
3. Seraphin. de Seraphin. *in tr. de priuil. iuram priu.* 75. *n.* 1.

L. Si

L. Si patri tuo. 24.

1 *Filius omittens hæreditatem patris ex eiuſdē contractu conueniri nequit.*

1 FIlius hæreditatem † pate rnam omittens & repudians ex patris contractu, vt obligatus non conuenitur. Pater non poteſt alienare rem filii non ſuccedētis poſtea patri. Pater donando res filii ſibi non ſuccedenti filio minime præiudicat *hac lege*. Bald. Salyc. & Bart. Dec. *conſ.* 387. incip. *quæritur*. Schard. ad Bart. *hoc text.* vide *l.* 14. iunctis remiſſionib. *ſupra de rei vendic. l. æris alieni, hoc tit.*

L. Donatio ſiue 25

1 *Donationis pactiones legibus non aduerſa ſeruentur.*
2 *Donatio 500. aureos excedens inſinuationem deſiderat.*
3 *Donationis inſinuatio quaſnam ſolennitates deſideret?*
4 *Donatio coram iudice facta inſinuationem non deſiderat.*

1 DOnatio † cū ſuis pactis legib. non aduerſis ſeruanda. Quod ſi pacta ſint contra iura, donatio nihi-
2 lominus valet. Donatio vltra quingentos † ſolidos inſinuationem deſiderat. Bart. Anchor. *conſ.* 49. incipien. *de iurib.* Panorm. *conſil.* 107. incip. *in cauſa part.* 2. Schard.
3 ad Bartol. Cuiac. *lib.* 20. *obſeruat. c.* 4. de † ſolennitatibus inſinuationis Hippol. de Marſil. *ad l. de vnoquoq. nu.* 34. *de re iudicat.* Bellacomb. *in ſynt. com. opin. lib.* 8. *tit.* 32. *num.*
4 158. 159. Quatenus donatio † coram iudice facta inſinuatione non indigeat. notat idē Bellacomb. *in alleg. ſyntagm. lib. & c. n.* 156. *f.* 418. *col.* 1. Et de donatione excedente 500. ſolidos inualida abſq; inſinuatione niſi iuramento firmetur, notat Rol. à Valle *conſil.* 7. *n.* 20. *lib.* 1. Kirchou. *in ſyntag. lib. & c. alleg. num.* 162. *fol.* 418.

L. Si quis in emancipatum 26.

1 *Donari infanti emancipato à patre poteſt.*
2 *Donari infanti mediante ſerui perſona poteſt.*
3 *Aetatis ob impedimētum quod quis per ſe nequit per alium expedire poteſt.*

1 INfanti emancipatio † poteſt pater donare, adhibito prò infante aliquo, qui pro ipſo recipiat donationē
2 Bal. Infans † recipit donationē per ſeruum propriū, licet in perſona infans non ſit habilis ad percipiendam donationem. Salyc. *l.* 1. *§. furioſus. ff. de acqu. poſſeſſ. l.* 2. *ff. depinere actu q, priuat. l. donatarium. de acquir. poſſeſſ. ſupra. l. mu-*
3 *lier. ff. de verbor. oblig.* Quod quis † non poteſt per ſe ob impedimentum ætatis, id licite per alium poteſt, Bald. *ad hanc l. num,* 3.

L. Data iam pridem 27.
§. Si quidem.

1 *Donatio legitimam excedens quantitatem inter coniunctas etiam perſonas ſine debita ſolennitate non valet.*
2 *Coniuncta perſona facilius quam extranea nocet.*
3 *Familiari amico nihil pernicioſius.*

1 DOnatio † excedens legitimam quantitatē & ſummam inter coniunctas etiam perſonas, abſq; inſinuatione non ſubſiſtit. *Salycet Bart.* A coniuncta perſo-
2 na quis † facilius decipitur quam ab extranea. Coniuncta perſona facilius nocere poteſt quam extranea.
3 Nulla maior peſtis † quam familiaris inimicus Bald. *ad hanc.* Bartol. *ad l. poſt contractum. ff. hoc tit.* De inſinuatione Hannib. de Cano *ad l. poſt contract. de donat. nu.* 109. Riminald. *ad tit. Inſtit. de donat. numer.* 165. Vincent. Caroc. *deciſ.* 89. *num.* 2.

L. Quisquis 28.

1 *Poſſeſſionis traditionem retentio vſusfructus inducit.*
2 *Donator vſumfructum ſibi retinens proprietatem conceſſiſſe intelligitur.*

1 REtentio † vſusfructus poſſeſſionis traditionem, quæ erat penes tradentem, inducit. Donator reti-
2 nens † ſibi vſumfructum proprietatem conceſſiſſe videtur. Bald. Salycet. Bartol. Iaſon *ad l. traditionib. in fine: C. de pact.* Decius *conſil.* 432. *vol.* 2. Chaſſan. *conſil.* 7. incip. *viſis.* Roman. *conſil.* 350. incip. *in caſu.* Aluar. Valaſc. *deciſ.* 54. *n.* 2. *lib.* 1. Eberhard. Broncorſt *lib.* 3. *Enant.* 81.

L. In extraneos 29.

1 *Donatio extraneis & ignotis fieri poteſt.*

DOnatio † collata in perſonas extraneas & ignotas 1
valet. Bald. Salycet. Bartol. Cuiac. *lib.* 3. *obſeruat. cap.* 12. *l. non idcirco, ſupra, de fide inſtrum. l. in donationibus. hoc tit.* Exea *in tract. de pact. num.* 162. *limitat.* 2.

L. In hac ſacratiſſima 30.
§. In aliis. §. Atq.

1 *Donationis inſinuatio apud quem fieri debeat?*

DOnationes † factæ in vrbe ſunt inſinuandæ apud 1
magiſtrum cenſuum: Factæ in prouinciis apud præſides ſunt inſinuandæ *hoc textu.* Bartol. Bald. & Salicet. de inſinuatione Peregrin. Iannin. *de cit. reali libr.* 2. *cap.* 6. *nu.* 81. coram quo iudice fiat, Riminald. *ad §.* 1. *Inſtit. de donat. n.* 415. Gail. *lib.* 2. *pract. obſ.* 39. *nu.* 28. VVurmſ. *pr. obſ. lib.* 1. *tit.* 43. *obſ.* 2. Et de cenſuum Magiſtris. Caroc. *deciſ.* 89. *num.* 15. Pro materia textus vide Bartol. *ad l. Modeſtin. ff. de ſolut.* Bald. *ad l. illud. ſupra, de ſacroſ. eccleſ.* Alex. ad Bart. *hoc text.* Quid iure Sax. quoad huius legis diſpoſitionem obſeruetur, vide Zobel. *in differ. Sax. part.* 1. *differ.* 1. *n.* 2. *fol.* 56. in edit. Roman.

L. In donationibus 31.

1 *Donationis inſinuatio teſtes non requirit.*
2 *Tabellioni ſine teſtibus quid aſſerenti num credatur?*

IN inſinuatione † donationis ſufficiunt acta licet te- 1
ſtes, non ſint adhibiti, ceſſante inſinuatione inſtrumentum donationis teſtium ſubſcriptionē requirit. In actibus iudicialibus teſtes non ſunt neceſſarii. Donatio facta extra acta in inſtrumentum redacta teſtium ſubſcriptione non munita, ſubſcriptionem donātis requirit *hac lege.* Bartol. Bald. & Salycet. An tabelli-
oni ſine teſtibus † quid aſſerenti credatur. vide *§. ſi vero.* 2
authent. de fide inſtrum. Salycet. *ad hanc l. nu.* 2. Fulgoſ. 195. *Nouell.* 52. *cap.* 2. *Nouell.* 75. *cap.* 5. Oldrad. *conſil.* 253. Specul. *in tit. de inſtrum. edit. §. reſtat. verſ. ſed cum literis.* Bald. *ad authent. ſed nouo iure. ſi certum petat ſupra.* Schard. & Alexan. ad Bartol. *hoc text.* Quid iure Saxon. quoad huius legis diſpoſ. obſeruetur. vide Reinhart. *diff.* 3. *p.* 1. Zobel. in edit. Roman. *fol.* 300.

L. Secundum 32.

1 *Inſinuatio coram incompetenti iudice facta non valet.*
2 *Iudicem incompetentem adiens cauſam perdit.*
3 *Acta à iudice incompetenti ſunt ipſo iure nulla.*

INſinuatio facta † coram iudice incompetente non 1
valet: Acta item & teſtimonia inſequentia iſtiuſmodi inſinuationem non confirmant, *hac lege.* Bald. iu-
dicem incompetentem † adiens nihil agit. *Bald.* Quod 2
adiens incompetentem iudicem nihil agat & cauſam perdat. Bartol. *ad l. ſi quis. infra, de expenſ. public. iudor.* Leo-
pold Dick. *in Oeconom. iuris fol.* 114. Et quantum geſta ab 3
incompetenti † iudice ſint ipſo iure nulla notat. *c. ſi poſtquam,* iuncto Gemin. *de elect. in* 6. de inſinuatione Vincent. Caroc. *deciſ.* 89. *fol.* 141.

L. Illam 33.

1 *Mandatum procuratoris in rem ſuam morte non extinguitur.*
2 *Procurator in rem ſuam quando alium ſubſtituere poſſit.*

MOrtuo procuratore in † rem ſuam mandatum nō 1
extinguitur, Bart. Bald. & Salycet. *ad hanc l.* Procu-
rator † in rē ſuam ante & poſt litem cōteſtatam alium 2
poteſt ſubſtituere. Bartol. *l. fin. ff. hoc tit.* Cuiac. *lib.* 1. *obſer. cap.* 31. Wurmſer *in pract. Camer. obſeruat. lib.* 1. *tit.* 5. *obſ.* 9.

Nouella

Nouella 52.*cap*.2. Cyn. *ad l.ſiquidem.de obligat. & actionib. ſupra.*. Salycet.*ad leg.inter cauſ.ff.mandati*.Sebaſt. Medices *in tract. mors omnia ſoluit. parte ſecunda, concluſ.* 64.*n.* 194.*fol.*170.*col.*2.

L.Sancimus.34.

§.Si quid.

§.Reliquum.

1 *Donatio ad* 500. *vſque ſolidos ſine inſinuatione fieri poteſt.*

1 DOnationes † hodie ad 5 00. vſque ſolidos ſine inſinuatione valent, *hac lege.* Bartolus, Baldus & Salycetus, Romanus *ſingular.* 263. Duennas *reg.* 224. Crot. *conſil.*76.*numero* 28. Clar. Giachar. & Baiard. *in recept.ſentent.* §.*donatio. quaeſt.*15. Anton. Gabriel Roman *in commun. concluſ. titul. de donat. concluſ.*.. Moz. *in tract.de contract.tit.de donationib.rubr.de ſubſtant. donat.nu.* 16.*fol.*771.Fernand. Vaſqu. *in tractat.de ſucceſſion.creatio.* §.5.*numer.*2.*fol.*34. Cremenſ.*ſingul.*172. Port. *lib.*1. *concluſ.* 40. Curt.Sen. *conſil.*67. Menoch. *conſil.*1.*num.*375. Alphan. *in report. num.*231.*fol.* 74. Alexand.Puteus & Schard.*in addit. ad Bartol.hoc textu.* Pro intellectu legis vide Aquilin. *ad tit. ff. de verb.obligat. fol.*77.*& fol.*95. *nu.* 22.Roland.à Valle *conſil.*93.*n.*420.*vol.*1.Caroc. *deciſ.*89. *n.*20.*f.*141. Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem obſeruetur, vide Reinhart. *in differ.Saxonic. iuris differ.*3.*parte* 1.in editio. Franciſ.Romani.Quãdo factæ vltra 500.ſolidos vitientur ob defectum inſinuationis pro rata, Coſta *in tract.de rata quaeſt.*125.*n.*10.

Authent. Item.

1 *Donatio principi facta nulla in diget inſinuatione.*
2 *Donatio pÿs locis facta ad taxatam vſque LL. quantitatem valet.*
3 *Donatio facta à Pontifice, Imperatore non indiget inſinuatione.*
4 *Donatione immenſa inducitur communio.*
5 *Donatio quando communicetur?*
6 *Donationum pluralitas diuerſitate temporum inducitur.*
7 *Inſinuationem ſtipulatio annua quando deſideret?*

1 DOnatio † in principem collata noo inſinuanda, *hoc textu* .Baldus *ad hunc textum num.* 4. Quatenus econtra, à principe collata inſinuationi nõ ſubiaceat.Roman. *conſil.*59.*dub.*5. Ruin. *conſil.*23.*numero* 11. *libr.*2.

§.Alias vero.

§.Sin autem.

2 Donationes † piis locis, item ſpooſis factæ ad taxatam legibus quantitatem validæ ſunt *hiſce* §§. De donationibus in pia loca inſinuationem oon deſiderantibus Kitchou. *in ſynt.com.opin.li.* 8.*tit.*32.*nu.*147. Iacob. Menoch.*conſil.*1.*numer.*375.*libr.*1.qui ex hiſce §§ notat:
3 Donationes † factas à ſummo Pontifice, Imperatore, & aliis principibus non iodigere inſinuatione, per doctrinam Oldrad.*conſil.* 231. Tiraquel.*in tractat.de nobilitat.cap.vlt.num.* 153. idem ootat in alleg. *conſil.*1.*numer.* 176. Inſinuationis omiſſiooem licitam eſſe in donationibus ex cauſa, donationeſque iuramento confirmatas ſubſiſtere p iura notata à Tiraq.*ad l.ſi vnquam.in verb.donatione nu.*47.*& in præfat.n.*143.*C.de reuocand. donat.*Ad inſinuationis materiam vide vltra citatos, Ioſeph.Ludou.*com.concl.*17.*à.num.*23.*ad finem.*

§.Ne autem.

§.Sin autem.

Propter immenſam † donationem communio rei inducitur, & licet domino maioris partis pretium offerre & rem donatam totam poſſidere.*hiſce* §§. Bart.& Salycet. Bald.*ad hanc l.n.*8. inferens ex hiſce §§. minorem in portione & parte cedere maiori.*per l.cum maior. ff.ad municip.* Quando autem partibus ad diuiſionem inuitis per optionem controuerſia dirimatur, notat Iacob. Rehuff. & Celſ. Hugo *ad leg.*3. *C. quand.& quib. quarta pars.* Viciſſim de donationis † communicatione Mignon *ad conſuet. Andegauenſ.fol.*3.*num.*6. 7. *lat.*1. Ad materiam horum §§.vide Caroc.*deciſ.*125. 4 5

§.Si quis autem.

§.Cum enim.

Diuerſitas † temporum pluralitatem donationum inducit, & ex ſummarũ diſtincto oumero omiſſa cumulatione oumerantur donationes, Bald.Bart.& Salycet.Specular.*in tit.de inſtrument.edition.*§.*porro.verſ.donatio.* Alex.ad Bart.*hoc text.* 6

§.Si quis autem.

§.Nos autem.

§.Incertus.

§.Sin autem.

Donatio facta † ad vitam donatoris aut donatarii de certa annua quantitate, oon excedente legitimam ſummam, inſinuatione non indiget, Bald. In ſtipulatione annua requiritur inſinuatio, ſi ſit mentio facta hæredis donãtis vel dooatarii, Salycetus. Donatio annua in vitam contraheotium collata pro quolibet aono vnica videtur & ſeparata per ſe, Bartolus, Baldus *conſil.* 113. incip. *quadam.parte prima.* Oldradus. *conſilio* 207. incip. *vniuerſis. & conſilio ducenteſimo quinquageſimo tertio.* incip. *factum.* Panormitan. *conſil.* 107. iocip. *in cauſa.* De donatione facta ad vitam, inſinuationem non requirente. Simon de Prætis *conſil.*203. *numer.*37. Ioſephus Ludouicus *commun.concl.*17.*num.* 25.*fol.*182. 7

L. Si quis argentum.35.

1 *Materiatum pro materia ſolui poteſt.*
2 *Donator redituum annuorum præſtatione fundi mediocris ex quo illi percipiantur liberatur.*
3 *Donator præſtando rei donatæ æſtimationem quando liberetur?*
4 *Donatio omnium bonorum intercedente inſinuatione fieri poteſt.*
5 *Donator retinens ſibi vſumfr.rerum donatarũ eas tradidiſſe cenſetur.*
6 *Donatione nudo pacto facta eccleſia agere poteſt.*

PRo materia † poteſt ſolui materiatum & è conuerſo.In promiſſionibus indeterminatis ſolutio quæ non ſit per optimum & peſſimum, in mediocri facta ſubſiſtit, Bart.Bald.& Salycet. Hieronym. de Laurent. *deciſ. Auinionenſi* 41. *numer.* 3. Ruin. *conſil.* 66.*numer.* 21. *vol.* 3. Bald. *ad l.ſi pacto quo pœnam. ſupra de pact.* Decius *conſil.* 387. incip. *quæritur.* Oldrad. *conſilio* 139. incip.*ad habendam.* Clar. Giachar.& Baiard.*in recept.ſentent.* §. *donatio.quaeſtion.*14. Duennas *reg.* 15. Alexand.& Schard.ad Bart.*hoc textu.* 1

Ll §Si

§. Si vero reditum.
§. In talibus.

2 Donans † certum annuum reditum ex poſſeſſionibus ſuis, tenetur dare fundos mediocres eiuſdem reditus, Salycetus, *ad hoſce* §§. Baldus *ad hanc legem numero ſecundo.* Bartolus. *ad leg.1. ff. de auro & argento legat.*

§. Similique modo.

Donator certi numeri ſeruorum, tenetur ad mediocres non meliores, nec poteſt date proteruos, Salycetus.

§. Sin autem donator.
§. In reditibus.

3 SI donator † non habet argentum vel annuum reditum, ſeu numerum ſeruorum, quem donauit. æſtimationẽ præſtare pro re donata ſufficit. *hiſce* §§. Salycetus. *l. fin. de condit. inſert. ſupra. l. fin. commun. de legat. ſupra. leg.1. § penult. commun. diuidund. ſupra.* Duenn. *reg.* 176. & 178.

§. Sed etſi quis vniuerſitatis.

4 Donatio † totius & quotæ partis bonorum valet intercedente inſinuatione, *hoc* §. Salycetus. De iſtiuſmodi donatiõne valida cum inſinuatione quoad præſentia non futura, Iaſon *conſil 5. libr. ſecundo.* Guido Papæ *conſil.60. numero* 3. Roland. à Valle *conſil.* 65. *lib.2.* Gomez. *in variar. reſolut. libr.2. cap. 2. numer.4.* Math. Coler. *in tractat. de proceſſ b. execut. parte 1. cap. 10, numer.* 145. Anton. Teſſaurus & Blaſius Florets Diats, *deciſ. Pedemont.* 199. ſyntagm. commun. opinion. *libro octauo, titul.32. à numero* 200. *ad* 209. ſub nominibus, Villalob. Fichardi, Suarets, Vezini, Graſſi, Bellacombi.

§. Sed ſi quidem.

5 Si donator † ſibi retinuerit vſumfructum rerum donatarum, donatas res tradidiſſe intelligitur: vſufructu non retento tenetur illas tradere ſiue donatir profanis aut ex nudo pacto piis perſonis, ad quarum hæredes donationes tranſeunt, Salycetus *ad hoſce* §§. Duennas *reg.19. fol.12.* Socin. *conſil. 53. vol. 4. col. 3.* incip. *viſo inſtrumento.*

§. Sin autem.

§. Monumentorum.

6 Ex donatione † nudo pacto abſque ſtipulatione agit Eccleſia inprimis, & ex donatione per pactum debita agitur condictione ex leg: Tub. Nonius *ad tit. Inſtitut. de donat. fol.721. numer.1. & 2.* Iulius Clarus, Giachar. & Baiard. *in recept. ſenten:. §. donatio quæſt.14.* Cacher. *deciſ. 120. numer.14.* Caccialup. *de pact. quæſtion.6.* Tiraquellus *ad leg. ſi vnquam ſub verb. donatione largitus numero 152. & 166. C. de renoc. donat.* Viuius *in commun. opinion. libr.1. vocab.* Actio *numero 14.* Alphan. *in reportat. numero 150. fol.47.* Cæuallos *pract. quæſt. 219.* ſyntagm. commun. opinion. *lib. 8. tit. 32. numero 222.* Quid iure Saxonico quoad horum §§. diſpoſit. obſeruetur, vide Zobel *parte. 2. differ. 28. fol. 294. & 295.* in edition. Franciſc. Romani.

L. Si quis pro redemptione. 36.

§. Quod ſi aliqua.
§ Cæteris.

1 *Donatio facta pro redemptione captinorum inſinuationem non deſiderat.*
2 *Donatio filio ad ſtudia facta non requirit inſinuationem.*

DOnatio † facta pro redemptione captinorum 1
abſqne inſinuatione ſubſiſtit. Donationes in milites, in reparationem domus combuſtæ inſinuationem conſimiliter factæ non deſiderant, Bart. Bald. & Salyc. Boer. *deciſ. 204. numer. 43.* Hieronym. de Cæuallos *in pract. quæſtion. opinion. commun. contra commun. quæſtion. 222.* Duennas *reg. 222.* Gail. *in pract. obſeru. lib. 2. cap. 39.* Burſat. *conſil. 33.* Roman. *conſil. 52. numer. 7. 10. & 11.* Quatenus filio † ad ſtudia facta inſinuationem non deſideret, notat Petr. Rebuff. *in tract. de priuileg. ſcholarium priuileg. 64. fol. 205.* Port. *concluſ. 40.* Alex. Schard. ad Bartolum. *hoc textu.* Colerus *deciſion. 10. folio 29.*

L. Verba. 37.

1 *Superflua quando addita vel omiſſa actum vitient vel non?*

VErba ſuperflua † omiſſa non vitiant, nec ſi appo- 1
nuntur vitiabũr. In contractib. verba nõ extabunt, ſi ex illis nullus reſultat intellectus, Salycer. De ſuperfluis, quando addita aut omiſſa vitient actum vel non, Franciſc. Mantica *in tract. de coniectur. vltim. voluntat. libro 3. tit. 6.*

De donationib. quæ ſub certo modo vel conditione, vel tempore conficiuntur.

TITVLVS LV.

AD rubric. titul. & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bartol. Angel. Caſtienſ. Salycet. Cuiac. Viuium, Vezin. Kirchou. Villalob. Suarets, Bellacomb. Fichard. *in ſyntagm. commun. opinion. libro octauo, titul. 33.*

L. Si doceas. 1.

1 *Donationis ob pactum non ſeruatum res vtiliter vindicari poteſt.*

DOnatarius ex pacto donationis alimenta nõ ſol-
uens, rem donatam amittit. Ob pactum † do- 1
nationis non ſeruatum poteſt res vindicari per actionem vtilem, Bartolus & Salycetus, Romanus *conſil. 284.* incip. *triplici.* Ripa *conſilio 7.* incip. *iuſte. ſub titul. de donationib.* Decius *conſil. 239.* incip. *primo.* Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Couarru. *libr 1. variar. reſolution. capit. 14.* Corſet *ſingul. 60. vocab. contractus.* Fachin. *lib. 8. controuerſ. ca. 90.*

L. Si rerum tuarum. 2.

1 *Donata ad vitam donatarij poſt eius mortem ad donantem redeunt.*
2 *Donatio ad certum tempus fieri poteſt.*

SI aliquid donatur † ad vitam poſt mortem res do- 1
nata ad donantem & huius hæredes redit. Donatio † poteſt fieri ad tempus certum & incertum, Bald. & Salycer. Cuiac. *li. 19. obſeruat. ca. 31.*

L. Quoties. 3.

1 *Donationis ex contractu alteri per alterum actio quæritur.*

EX pacto appoſito traditioni rei meæ, alteri etiam extraneo & eius hæredibus quæri poteſt actio.
Ex contractu † donationis alteri per alterum quæri- 1
tur actio, Bartolus & Salycetus, Crauett. *conſil. 25. numero 17.* Abbas *ad cap. in præſentia. numero 24. de probat.* Couarru. *variar. reſolut. libr. 1. cap. 14. numer. 2.* Pro intellectu & interpretatione legis, vide Fachin. *libr. 8. controuerſ. cap. 88.* Aluar. Valaſc. *in quæſt. iuris emphyteut. cap. 50. numer. 44.* Iacob. Thoming. *deciſ. 53. n. 24.* Cæuallos *in pract. quæſt. cap. 249.*

L. Perfecta. 4.

1 *Donationi perfecta conditio inuito donatario adijci nequit.*

1 POſt perfectam † donationem conditio inuito donatario adiici nõ poteſt, Bart. & Salyc. Bal. *conſi.* 381. incip. *factum. & conſil.* 270. incip. *quedam mulier. parte* 2. Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Aluarus Valaſcus *deciſ.* 37. *lib.* 1. *fol.* 154.

L. Quid mater. 5.

1 *Contractus per æquipollens adimpleri poſſunt.*

1 COntractus † poſſunt adimpleri per æquipollens. Æquipollentium idem iudicium. Donatio facta ſub conditione emancipationis habet effectum, licet donatarius efficiatur ſui iuris quocũque modo, Bald. & Salyc. *l. ſi ita. ff. quando dies legatorum cedat, l. ſi mater. de condit. inſtitut. ſupra l.* 3. *ſupra de inſtitutionib.*

De reuocandis donationibus.

TITVLVS LVI.

AD rubr. tit. & materiam, vide Bart'gar. Odofred. Cyn. Bart. Bald. Ang. Caſtr. Salycet. Cuiac. Bellacomb. Viuium, Villal. Fichard. Suarezs, Vezin. Chætian. Bonacoſſ. Turzan. *in ſyntagmat. commun. opinion lib.* 8. *tit.* 34.

L. Etſi perfectis. .

§. Quod obſeruabitur.

§. Nam qui.

§. Hoc tamen.

§. Neque enim.

1 *Donatio in libertum collata ob ingratitudinem illius reuocatur.*

LIbertus ingratus perdit res donatas, ſed ſi fuit gratus donec vixit, ingratitudo hæredum nihil no-
1 cet. Donatio † in libertum collata ex leui ingratitudine reuocatur, Bart. & Salyc. Roman. *conſil.* 206. incip. *licet. l. generaliter. §. ſi quis. ff. de fideicommiſſ. libert.* Cuiac. *li.* 20. *obſeruat. ca.* 5. Broncorſt *lib.* 4. *enant.* 39. Alex. *conſil.* 211. *col.* 2. *vol.* 2. Grammat. *deciſ.* 65. Viuius *comm. opin.* 218. ſyntag. commun. opin. *lib.* 8. *tit.* 34. *numer.* 23. *&* 25. *folio* 426. *col.* 1.

L. Si apud prouinciæ. 2.

1 *Donationi inſtrumentorum combuſtio non nocet.*

1 INſtrumentis † etiam combuſtis donatio firma remanet. Ex pœnitentia demõſtrata facto vel verbo, non reuocatur donatio perfecta, Bald. & Salyc. *l. quamuis. ſupra de tranſact.*

L. Poſſeſſionem quam. 3.

1 *Donatio ſola pœnitentia non infringitur.*

1 REm ſemel † donatam & traditam vni, is qui donauit, non poteſt donare alteri. Sola pœnitentia donationem non infringit, Baldus & Salycetus, item Bartolus, *l. ſi conſtante. ſupra, de donation. inter vir. & vxor. l.* 2. *ſupra, hoc tit.*

L. Cum profitearis. 4.

1 *Donatario turpitudinem ſuam allegare non licet ad reuocandam donationem.*

AD reuocandum † factum proprium, non admittitur fraudis propriæ allegatio. Donatario non licet allegare turpitudinem ſuam ad reuocandum donationem, Bart. & Salycet. *ad hanc l.* Benedictus Capra *in regul. concluſ.* 23. Pileus *quaſt.* 127. Cuiac. *libro* 19. *obſeruat. ca.* 37. 1

L. Si donationem. 5.

1 *Donatio perfecta principis reſcripto non reſcinditur.*

DOnatio perfecta † non reſcinditur per principis reſcriptum, Bart. *leg.* 12. *ſupra de rei vendicat. l.* 9. *de donat. ante nupt. ſupra. l.* 4. *de emancipat. ſupra.* Socin. iun. *conſil.* 83. *n.* 22. *vol.* 2. 1

L. Velles nec. 6.

§. Deſine.

1 *Donationem in vnum filiorum à matre collatam reliquorum abſentia non infirmat.*

DOnatio collata † per matrem & vxorem in vnum 1
† ex filiis modo ſit perfecta, ob abſentiam mariti & aliorum liberorum non infirmatur, Baldus, Salycetus, Bartolus, Rip. *conſil.* 10. incip. *ſuper dubijs.* Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem obſeruetur, Fachſ. *different. Saxon.* 7. *parte* 1. Zobel *parte* 2. *differ.* 22. in edition. Franciſc. Roman. *f.* 269.

L. His ſolis. 7.

§. Cæterum. §. quicquid. §. actionem. § quis eſt.

1 *Donatio collata in liberos ob eorum ingratitudinem reuocatur.*

2 *Luxuria caſtitatis præmio indigna eſt.*

DOnatio in liberos † collata ob ingratitudinem 1
reuocatur à matre ſi ad ſecundas nuptias non tranſiit. Donatio in filium vitioſum collata non valet. Luxuria † caſtitatis præmia non meretur, Bart. 2
& Salyc. Cuiac. *lib.* 4. *obſeruat. cap.* 19. Pro intellectu & interpretatione huius legis, vide Ludolph. Schrader *in tract. de feud. part.* 9. *partis* 2. *principal. ſect.* 3. *num.* 39. Camill. Gallin. *in commentar. ad tit. D. de verbor. ſignificat. lib.* 7. *cap.* 4. *n.* 3.

Authent. Quod mater.

1 *Donationem in liberos collatam mater ſecundo nubens reuocat.*

MAter quæ ſecundo † nupſit donationem in liberos collatã reuocat, ob inſidias vitæ, per ingratos liberos ſtructas, manus impias illatas, iacturã ſubſtantiæ attractam, *hoc textu.* vide *Nouell.* 22. & in illam Cuiac. *ca.* 35. 1

L. Si vnquam 8.

1 *Donatio per liberorum ſuperuenientiam quomodo reuocetur.*

DOnatio † per patronum collata in libertum re- 1
uocatur per inſequẽtem liberorum natiuitatem, Bart. Bald. & Salyc. *ad h. l.* Tiraq. *in ſpecial. comment. & repetit. huius legis.* Couarr. *li.* 1. *var. reſol. c.* 19. Atton. Gabriel Roman. *in comm. concluſ. li.* 3. *tit. de donat. concluſ.* 2. Gotierrets *de contract. iurato ca.* 9. Iaſon *conſil.* 125. Alciat. *reg.* 1. *præſumpt.* 13. Diatz *reg.* 213. Gozadin. *conſil.* 80. *nu.* 16. 17. 18. Viuius *li.* 1. *com. opin. vocab. donatio. nu.* 76. Clar. Giachar. & Baiard. *in recept. ſentent. §. donatio. quaſt.* 22 Crot. *conſil.* 66. *n.* 8. Alphan. *in repertat.* 1. *num.* 264. Pro intellectu legis, vide Ludou. Molinam *in commentar. de primogen. Hiſpanor. pag.* 198. *col.* 1 *num.* 42. Aluar. Valaſc. *deciſ.* 31. *lib* 1. Andr. Fachin. *lib.* 3 *controu. ca.* 90.

L.Donationes.9.

1 *Donatio in liberos ſui iuris collata ob ſolam ingratitudinem reuocatur.*

1 DOnatio † in liberos ſui iuris collata extra ingratitudinis caſum non reuocatur, Bartolus, Salycetus. § *Aliud quoque capitulum, Authent. vt cum de appellation.cognoſcit.*Nouell.115.

*L.Generaliter.*10.

1 *Donatio ob ingratitudinem, iniurias & inſidias ſtructas reuocatur.*

1 DOnatio † ob ingratitudinem, iniurias,& inſidias ſtructas reuocatur, Bartol. Baldus & Salycetus, *ad hanc legem.* Guido Papæ *queſtion.* 214. Iohann.Gutierrets *in tractat. de iurament. confirmatorio cap.*9. & 10. Cotta *in memorabilib. ſub vocab. donatio perfecta.*Roman. *conſil.*284. incip. *triplici.* Baldus *conſil.* 129. incip. *factum.* Cæuallos *in pract.quaſt. opinion. commun. contra commun. queſt.*352.

De donationibus cauſa mortis.

TITVLVS LVII.

AD rubr.tit. & materiam, vide Buttigar.Odofred. Cyn.Bart.Bald.Ang.Caſtr.Salyc.Cuiac.Clar.Giachar.Baiard.*in recept.ſentent.*§. *donatio.qu.*4.5.6. Suarets, Fichard.Donat.à Fina,Craſſ.Viuium, Bellacomb.Kirchou.Villalob.Fichard.*in ſyntagmat. commun.opin.lib.*8. *tit.fin.*

*L.Si donatione.*1.

1 *Subſtitutio in mortis cauſa donatione fieri poteſt.*

1 DOnatario † cauſa mortis licite donans ſubſtituit; Bart.Bald.& Salycet.Decius *conſil.* 345. Cuiac.*libr.* 20. *obſeruat.c.*1.

*L Inteſtato mortua.*2.

1 *Mulier dotem ſuam mortis cauſa donare poteſt.*

1 POteſt mulier † cauſa mortis donando per alium deducere in ſtipulationem dotem ſuam, ſalua tamen falcidia aut legitima liberis debita.Bart.Bald. Matri inteſtatæ ſuccedit filia, non tamen poteſt venire contra pacta iuita, quando ſecundo viro dotem dedit,& de donatione cauſa mortis detrahitur falcidia, Salyc.Ad materiam textus vide Bald.*conſil.*11.*p* 5.

*L Nec fratris.*3.

1 *Donatio etiam ex cauſa mortis alienæ profecta ſubſiſtit.*

1 ETiam ex cauſa † alienæ mortis donatio profecta ſubſiſtit.Salycetus. Pro morte non ſaltem ſua ſed alterius poteſt quis mortis cauſa donare,Baldus.*l.*11.& 18.*ff.hoc tit.*Cuiac.*li.*20.*obſeru.ca.*6.

L Cum de mortis. 4.

1 *Donatio cauſa mortis teſtamento accedens inſinuatione non indiget.*

1 DOnatio † cauſa mortis accedit vltimæ voluntati & inſinuatione non indiget.Donatio cauſa mortis æquiparatur legatis . Bartol. Bald. & Salycet. Petr. Surd. *deciſ.*149 *num.* 1. Riminald. *in comment. ad tit. Inſtitut. de donation n.*682. Socin.iun. *ad l.ſi iendum. numer.* 33. *de legat.* 1. In quantum donatio cauſa mortis æquiparetur contractui, notat Suarets & Fichard.*in ſyntag. com.opin.li.*8. *tit.fin.n.*1.2.3 *f.*428.

De infirmandis pœnis cœlibatus & de decimatiis ſublatis.

TITVLVS LVIII.

AD rubr. tit. & materiam vide Buttigar. Odofred. Cyn.Caſtr.Salyc.Cuiac Marc. Vertranium *de iure liberor* Iohan.Gœddæ.*ad l.ſpadonum,circa finem.n.*1.*ff.de verb.ſignificat.fol.*876.

*L.Qui iure.*1.

1 *Cælibatus pœna hodie ſublata ſunt.*

COelibatus † pœnæ adimentes quondam maritis & vxoribus ſeu fœminis commoda ex titulo donationum cauſa mortis,hodie ſublatæ ſunt, *h.l.*Salyc. & Bald *l.*11.*ff.de vulgari.*Cyn.*ad l.fin.ſupra de bon. quæ liber.* Nouell.22.Duaren.*li.*1.*diſp.ca.*40. Valentin.Forſter *in hiſtor.iuris ciuil.tit.de legib.Iuly Cæſaris & Auguſti.* 1

*L Inter virum.*2.

1 *Decima de hæreditate coniugum fiſco olim debita hodie ſublata eſt.*

DEcima quondam † à relictis per vxorem marito, debita fiſcu nunc ſublata eſt, Salyc.Alciat.*li.*3.*diſpunct.ca* 3. Quatenus in aliis cauſis & caſibus decimæ à ſucceſſionibus ad fiſcum nunc trahatur, vide Rauchbar *in miſcell.qu l.*1.*qu.*15.*nu.*15. VVaremund. de Ehrenberg *in veriſimilib.theolog.polit. & juridic.pag.*87.*n.*58. Iohan.Coppen *deciſ.*5.*n.*1.& 2. 1

De iure liberorum.

TITVLVS LIX.

AD rubric.titul.& materiam. vide Odofred. Butrigar.Cyn.Bald, Aug.Caſtr. Salycet. Cuiac. Marc. Vertranium.

*L.Nemo poſthac.*1.

1 *Precibus fruſtra imploratur quod communi iure conceditur.*

PRecibus hoc fruſtra † imploramus & efflagitamus quod iure communi nobis competit, Salycet. Ius liberorum dum emancipatus hodie retinet, fruſtra precibus ab imperatore denuo efflagitat, Bald. *l.*1.& in illam Iohan.de Platea, *C.de theſaur.* Duaren. *li.*1.*anniuerſ. diſput.c.* 40. Robert. *li.*4. *ſent. iuris c.*14. 1

*L.Illam iniuriam.*2.

1 *Mater etiam quatuor liberos non habens filio ex S C, Tertulliano ſuccedit.*

MAter ſuccedit † filio per Tertullianũ, licet quatuor liberos non pepererit, Bald.& Salyc.*ad hanc l*, Vertranius *c.*28.*Nouell.*78.*ca.*5. 1

CODICIS LIBER IX.

De his, qui accuſare non poſſunt.

TITVLVS I.

AD rubr.tit.& materiam, vide Buttigar. Odofred. Cyn, Bart.Bald, Ang.Caſtr .Salyc.Cuiac. Iul. Clar. Giachar.Baiard.*li.*5.*ſent.*§. *vlt.quaſt.*14. Et de criminibus in genere, quorum intuitu accuſationi locus eſt, Fichard.Bellacomb. Villalob.Bonacoſſ,Graſſ.Suarets, Balb.Veziu.Viuium, *in ſynta. commun. opinion. li.*9.*tit.*1. Brunor.à Sole *in locis commun. vocab. accuſatio. fol.*15.*col.* 1. Arnold.à Reiger *in Theſaur. juris vocab . de accuſation. fol.*14.*col.*2.*num.*47. Angel. *in tractat. de maleſic. ſub vocab. ad querelam Titij.* Iacob. Nouell. *in tractat. de defenſionib. ſub titul.quæ perſon. accuſar. non poſſunt.* Tiber. Decian. *in praxi crimin.li.*3.*cap.*6. Proſper.Farinac. *in praxi crim.lib.* 1.*tit.* 2.*fol.*184.

*L.Prius eſt.*1.

§.Et tunc.

1 *Concurrentibus criminibus quomodo procedatur.*

2 *Crimen maius non tollit minus.*

3 *Quomodo*

Digitized by Google

3 *Quomodo delicta plura concurrentia puniantur.*

1 CОncurrentibus† duobus criminibus capitalibus
2 ſuper grauiori proceditur, Bart. Sententia lata †
ſuper crimine maiori non tollit accuſationem de minori Bartol.& Salycet.item Bald.idem *ad authent.Et cõſequenter,de ſentent.& interlocut.ſup.l.fin.ſupra de ordin.iudicior. l.qui cum maior.§ ſi libertus.ff de bonis libertor.* Quam diſcretionem adhibeat iudex in puniendis criminibus ab vna perſona iterato & grauius admiſſis, vide *cap.de his*,& in illud Henric. Boich. *de accuſat .extra.* Cuiac.*libro 2 .obſeru.cap.7.l.9. infra de accuſat.* Quomodo de-
3 licta † plura concurrentia puniantur, num vnica aut iterata vice, & quod intra illud quam maxime puniatur, vide Placam *in Epitome delictor capit.1. ſub numero diuerſ.* Couarru. *variar. reſolut. libr. 2.cap.10.ſub numer. diuerſ.* Proſper. Farinac. *in praxi crimin, lib.1.tit.3.quaeſt. 22.fol.3.6.& 317.ſub num.diuerſ.*

L.Si cautiones 2.

§.Nec enim.

1 *Tutor proprio nomine accuſat.*

1 TVtor & curator † pro intereſſe pupilli poteſt de falſo proprio nomine non alieno accuſare, & citra calumniam euidentem nil periculi metuit, *has lege* Bartol.Bald.& Salycet. Arnold. à Raiger *in theſaur.iuris rubric. de accuſatore numer 52. fol.16.* Bartol. *ad l.2.de accuſat.* Clar.Giachar.& Baiard.*alleg.ad initium tit.quaeſt. 14. verſic.item quaero*,Proſper.Farinac.*in praxi criminal.libro 1.tit.1.quaeſt.12.n.53 fol.191.col.2.*

L. Quæ crimen publicum.3.§. Sin vero.

1 *Accuſator de lite proſequenda ſatisdabit. & n.4.*
2 *Abſens & contumax quomodo puniantur.*
3 *Inſcriptio an hodie ſit in vſu & quando petatur.*
4 *Satisdatio ob litis proſecutionem & expenſarum refuſionem an ſit præſtanda?*
5 *Talionis pœna an hodie ſublata.*
6 *Accuſator quomodo hodie admittatur?*

1 ACcuſator † criminis publici inſcribet ſe ad pœnam talionis, & fideiuſſorem dabit de lite proſe-
2 quenda. Abſens † & contumax extra ordinem puniunt & expenſas condemnatus innocenti ſoluit,Bartol. Bald.& Salycet.*l.actu*, vbi Bartol.*ff. de accuſat.* De inſcriptionibus vide Gabriel. Saraynam *ad conſtitut.regni Siciliæ in indice ſub vocab.inſcriptio.* Math.de Afflict. *ad conſtitut.regni Neapolitan. rubr. 51.num.3 fol.* 201. De inſcri-
3 ptione an hodie ſit in vſu † & qua in iudicii parte petatur,Hippolyt.de Marſil. *in praxi criminal.ſub §.ſequens quaeſt.num.21.* Et quod in crimine priuato non minus quam publico locum habuerit, notat Iohan. Anton. Rubeus *in praxi crimin.parte 2.num. 49. & 1. parte num.5.* In quantum per generalem conſuetudinem nunc abolitæ ſint in criminalibus inſcriptiones & ſubſcriptiones,affirmat præfatus Anton.Rubeus *in citat. praxi criminal.rubr.de poteſtate procurator.num.8.* De ſatisdatione
4 † præſtanda ob litis proſecutionem & de expenſis refundendis,Anton. Hering *in tract.de fideiuſſorib.cap.10. numero 115.fol. 242.* Et de iſtiuſmodi ſatisdatione conſtituta per fideiuſſores aut pignora, vide allega-
5 tum *præmiſſo cap.10. numer.126.* An ſubſcriptione † vel inſcriptione ſublata, talionis pœna hodie ſit ſublata. Pro affirmatiua vide Menoch. *de arbitrar. libr.1. quaeſt.79. num.5.* Papon. *ad conſuetudin. Borbon.tit.de iuſtit.§. ſecundo, fol.12.* Pro negatiua recurre ad Math. de Afflict. & eiuſdem *commentat.ad conſtitut. regni Neapolit.R 23.num.8. fol.112.* Plura de inſcriptione & talionis pœna abrogata, vide apud Bellon. *conſil.41. numer. 12.* Duenn.*reg.27.* Franciſc. Marci *deciſ.684.numero 4.* Couarru.*lib.2.variar. reſol cap.9. numero 1* Vincent.de Hendede. *conſil. 112. numer.10.* Sigiſmund. Scaccum *in tractat.de iudic. cauſar.criminal. cap.51.* Proſperum Farinac. *in praxi criminal. libro primo,titulo ſecundo, quaeſt.16. numero primo, ſecundo, tertio.* Quatenus nunc in im- 6
perio † Romano ex conſtitution. Caroli Quinti Imperatoris criminalib. accuſator aut ex vinculis aut citra vincula ſub fideiuſſoribus datis ad accuſandum admittatur, vide *præmiſſas conſtitutiones criminales* & in illas Rhemum. Quid iure Saxon. quoad huius legis diſpoſitionem obſeruetur, notat Zobel *in different. Saxonic. 22.parte quarta,fol. ſexcenteſimo quinquageſimo quinto.* in editione Franc. Romani.

L. Vxor tua. 4.

1 *Accuſare quando mulier poſſit.*

MVlier † ad accuſandum de crimine admittitur ſi ſuam & ſuorum iniuriam proſequitur, Bartolus, Baldus & Salycetus, Clarus, Giachar. & Baiard. *alleg. quaeſt. decima quarta.verb. præterea.* Placa *in epitome delict. cap.40 numero ſecundo.* Boer. *deciſ.12.. numero ſecundo.* De aliis 8. caſibus, quorum intuitu admittitur vxor ad accuſandum, vide relatos per Farinac.*in praxi crim.lib. 1.tit.2.quaeſt.12.num.16.fol.188.col.1.* 1

L.Senatusconſulto.5.
§.Cum igitur.

1 *Accuſare falſi mater non poteſt.*

ACcuſatio † falſi exiſtentibus & præſentibus tutoribus non pertinet ad matrem, *hac l* Bald. & Salyc.*l.1.& 2.ff.de accuſat.* Clar.Giachar.& Baiard.*allegat.ad l ges præcedent.qu.14.verſic.præterea.* 1

L. Accuſationem.6.

1 *Accuſare qui deſinit poſtea non admittitur.*

DEſiſtens † ſemel ab accuſatione, ad accuſandum iterum non admittitur Bart Bald. & Salycet.*l.qui deſtitit*, vbi Bart.*ad Turpilian.l.7.hoc tit.infra.* Decian.*in praxi crim.li 3.c.29.* 1

L Si ea 7.

1 *Accuſator ſtatuto termino elapſo poſtea non auditur.*

ACcuſatori † differenti accuſationem ſtatuitur terminus ad procedendum in cauſa, & in termino præfixo non procedens, poſtea non auditur, Bald. Oldrad.*conſil.3. incip. cum cauſa.l.de die, qui ſatisdar. cogant.* Ludolph Schradet *conſil 4.num.1.* Bart.*ad l.1.C.de edend.* Blarer.*ad l.diffamari.ca.8.n.5.C.de ingen.& manumiſſ.* 1

L.Non prohibentur.8.
§.Ideoque.

1 *Accuſare quando miles poſſit.*

MIles † ad accuſandum admittitur, ſi ſuam ſuorũque iniuriam proſequatur, Salyc. & Bart.*l. qui accuſare.de accuſat.*Farinac. & ab eo citati,*lib.1. tit.2.qu.12. nu.14.fol.187.* 1

L Non ignorat.9.

1 *Allegans qualitatem ſtatim eam probare tenetur.*

ALlegans † qualitatem, eam probabit antequam vlterius procedatur. Quis non admittendus vt talis niſi ſe talem probet, Bald.& Salyc. Boer. *deciſ.42.* 1

Digitized by Google

*num.*10. Barnab. Cornazan. *deciſ. Lucenſi* 42. De qualitate quando ex præſumptione ſufficienter inducatur. Cornel. Benincaſ. *in tract. de priuil. paupert. qu.*3.*n.*5.*f.*675. De qualitatis probatione, Pacian. & Maſcard. *in tract. de probation. in indice ſub vocab. qualitas.*

L. Si crimen. 10.

1 *Accuſator ſe non ſubſcribens repellitur etiamſi ſuorum iniuriam proſequatur.*

1 AB auditorio prætoris † repellitur accuſator qui ſe non vult ſubſcribere. Iniuriam ſuorum proſequens ab inſcriptione non liberatur, Bart. Bald. & Salyc. *l. ſi filius. de probat.* De inſcriptione nunc non neceſſaria, vide remiſſiones *ad l.*3. *hoc tit.*

L. Data opera. 11.

1 *Incendiarius punitur l. Cornelia de ſicariis.*

1 INcendiarius † doloſus punitur l. Cornelia de ſicariis, Bart. Bald. & Salyc. *ad hanc l.* Andr. Fachin. *libr.*1. *controu. ca.*87. Ludæus de Aſſilio *deciſ. Peruſ.*25. Damhuder. *in praxi crimin. cap.*103. *&* 114. Brun. à Sole *in locis com. vocab. ciuis. n.*9. *fol.*174.

L. De crimine. 12.

1 *Accuſans mulier certis caſibus ad inſcriptionem non tenetur.*

1 IN certis caſibus † mulier accuſans ad inſcriptionem non tenetur, *h. l.* vide remiſſiones *ad l.*3. *hoc tit.* de caſibus, in quibus mulier ad accuſandum admittitur. Decian. *in praxi crim. l.*3.*c.*7.*n.*9. Gigas *in tract. de crim. leſæ maieſtat. l.*2.*qu. tit. qui accuſar. poſſunt.*

L. Si magnum. 13.

1 *Accuſare frater fratrem de crimine capitali non poteſt.*

1 FRater † non accuſat fratrem de crimine capitali, Bart. Bald. & Salycet. *ad h. l.* Farinac *in praxi crim. lib.*1.*tit.*2.*qu.*12.*n.*53.*f.*192. Gigas *in tract. de crimin. leſæ maieſt. tit. qui accuſare li.*2.*qu.*3.

L. Propter inſidias. 14.

1 *Accuſare poteſt mater filium ſibi inſidiantem.*

1 MAter † poteſt accuſare filium ſibi inſidiantem, Bartol. Bald. & Salycet. Iohann. Cephal. *conſ.*742. *n.*27.*f.*467. *vol.*5.

L. Criminis. 15.

1 *Accuſare integræ famæ homo poteſt: ſed ſi calumnietur, punitur.*

1 INtegræ famæ † homo admittitur ad accuſandum, ſed ob calumnioſam accuſationem impunitatis ſpe nulla gaudet *h. l.* Bart. Bald. & Salyc. De infamibus ab accuſationibus repellendis, Farina. *in praxi crim. li.*1. *tit.*2.*qu.*12.*n.*17.*f.*188. De calumniatoribus, idem *li.*2.*qu.*16.*nu.*2.3.4.

L. Cum rationibus. 16.

1 *Accuſans duos tertium accuſare non poteſt, niſi in certo caſu.*

1 DVas accuſationes † contra diuerſos inſtituens hiſce pendentibus ad tertiam nõ admittitur, niſi ſuam & ſuorum iniuriam proſequatur, Bart. Bald. & Salyc. *ad hanc legem, l. qui accuſare.* iunctis remiſſionib. *ff. de accuſat.*

L. Iniquum & longe. 17.

1 *Alumnus nutritorem ſuum accuſare criminaliter nequit.*

ALimenta † qui percepit nutritorem criminaliter accuſare nequit, *h. l.* Bart. Bald. & Salyc. Alumnus educatorem accuſare non poteſt, Godfred. *ad h. l.* Quatenus gratitudinis ratione quis arceatur ab accuſandi libertate, Decian. *in praxi crim. li.*3.*c.*14. inprimis *numer.*5. *fol.*131. *col.*1. Alciat. *ad l. vlt. ſub verb. matris, C. de in ius vocand. l.*1. *de obſequ. à liber. & libert.* 1

L. Si ſororem. 18.

1 *Accuſare fratrem frater de leui crimine poteſt.*

TEmeraria commiſſa † congrua vltione vindicanda ſunt. Frater fratrem aut ſororem de leui crimine accuſare poteſt, Bartol. Bald. & Salyc. Farinac. *in praxi crim. li.*1.*tit.*2.*qu.*12.*nu.*53.*f.*191. *&* 192. Tiber. Decian. *in praxi crim. l.*3.*c.*13.*nu.*12.*f.*126. 1

L. Neganda. 19.

1 *Accuſatus accuſatorem reaccuſare nequit niſi certo caſu.*

PEndente † accuſatione non poteſt accuſatus reaccuſare de pari vel minori crimine, niſi ſuam ſuorũque iniuriam proſequatur, Bart. Bal. & Salyc. *ad h. l.* Duenn. *reg.*29. Hippol. Riminald. *conſ.*114. *li.*9. Cæpoll. *conſil. crim.*20. Farinac. *in praxi crim. li.*1. *tit.*2. *quæſt.*12. *nu.*23. *fol.*188. 1

L. Si quis ex familiaribus. 20.

1 *Accuſare dominos ſerui non poſſunt, niſi læſæ maieſtatis.*

EXcepto † maieſtatis crimine, ſerui, & familiares dominos non accuſant, Bart. & Salycet. Bonacoſ. *in tr. de ſeruis & famul. qu.*40. Decian. *in praxi crim. li.*3. *cap.*8. Farinac. *in praxi criminal. lib.*1. *tit.*2. *quæſtion.*12. *numero* 60. *fol.*192. 1

L. Si liberti. 21.

1 *Accuſare non poteſt libertus patronum.*

LIbertus † non poteſt accuſare patronum nec eius hæredem, Bart. Bald. & Salyc. Farinac. *alleg. loco & num. ad l. præcedent.* 1

De accuſationibus & inſcriptionibus.

TITVLVS II.

AD rubr. tit. & materiam, vide vltra citatos ad eundem tit. Butrig. Odofred. Cyn. Ange. Caſtr. Salyc. Cuiac. Donat. à Fina, Bonacoſſ. Fichard. Balb. Kirchou. Bellacomb. Viuinm, Suarets, Petr. Gerhardi, Vezin. Villalobos, Capram, Clar. Chærian. *in ſynt. com. opin. lib.*9. *tit.*2. Tiber. Decian. *in praxi criminal. li.*3. *ſub tit. diuerſis.* Quomodo differat accuſatio à denunciatione, eundem *li.*3.*c.*2. Proſper. Farinac. *in praxi crimin. lib.*1. *tit.*2. *quæſt.*12. *fol.*185.

L. Eos qui. 1.

1 *Terminos mouens quomodo puniatur.*

TErminos † euellens & loco mouens vt fines turbentur, punitur extra ordinem, Bartol. Bald. & Salycet. Panor. *ad cap. ex literis. de probat. extra. l.*1. iunctis remiſſio. *ff. de termino moto.* De crimine amoti termini. Syntagma iuris Tholoſan. *lib.*39. *cap.*13. De pœna iure Saxonico recepta. Fachſ. *differ. iuris Saxon.*65. in edit. 1

Digitized by Google

dit.Franciſc. Roman.*fol.712.& 713.*Hieron.de Monte *in tract. de finib. regund. cap.34.fol.30.*De varijs huius criminis pœnis. conſtitut. criminal. Caroli V. Menoch. *de arbitrar. iud. lib. 2.cent. 4.caſ.393.*

L. Si cuiuſdam 2.

1 *Dominum ſeruum vel alius alium pro ſuo intereſſe defendere poteſt.*

1 DOminus† ſeruum de crimine accuſatum defendere poteſt. Pro ſuo intereſſe quis admittitur ad defendendum alium in crimine capitali. Bald. & Bartol. Guido Papæ *quæſt.338.nu.1. l. 9.ff de pœn.* Bartol. *ad l. ſi quis, de condit.inſtitut.l.ſeruus ff.de public. iudicijs.*

L.Reos capitalium 3.

1 *Ad excuſandum accuſatum abſentem procur. admittitur.*

1 ADmittitur† procurator ad allegandum cauſas abſentiæ in cauſa capitali. Item ad excuſandum de pœna contumaciæ admittitur procurator. Bald. Bartol. & Salycet.*l.penult. § ad crimen.* iunctis remiſſionib. *ff.de public. iudic.*Cuiac.*lib.10. obſeru.cap.* 20. pro intellectu legis vide Fachin.*lib.1.controuerſ.cap.24.*

L.Si accuſatoribus 4.

1 *Abſolutoria parte abſente eſt ipſo iure nulla.*

1 ABſolutoria †lata accuſatoribus citra contumaciam abſentibus eſt ipſo iure nulla. Bald. & Bartol. Boer.*deciſ.64.*Clar.Giachar. & Baiard.*lib.5.ſentent.§. vltimo.*Sarmient.*lib.1.ſelect.cap.4.*

L.Non ideo minus 5. §. namque.

1 *Mandatum alterius delinquentem non excuſat.*

1 MAndatarius† in delictis & criminibus per mandatum temere ſe excuſat: Delinquens propter mandatum alterius veniam & excuſationem non meretur. Bartol.Bald. & Salycet.*l.ſeruos infra ad l.Iuliam de vi.* De mandante & mandatario in delictis quatenus teneatur, Proſper Farinac *in praxi crimin.cap.3.*

L.Abſentem.6.§ Et.

1 *Contra abſentem in cauſa capitali quomodo procedatur.*
2 *Abſens condemnari non poteſt.*

1 COntra abſentem† in cauſa capitali nō poteſt procedi niſi per annotationem bonorum. 2 Abſens† ex cauſa capitali ob nullitatis vitium condemnari non poteſt *hac leg.* Bartol.Bald. & Salycet. Bartol.*ad l. 3. ſupra hoc tit.l. quidam conſulebant.ff. de re iudicat.* Clar. Giachar. & Baiard. *in recept. Sentent. §.vlt.quæſt.* 44. In quibus cauſis abſentes de conſuetudine generali nunc condemnentur.vide Farinac.*in praxi crimin. quæſt.11. à num.2.ad 5.* De abſentis condemnatione Bellacom. & Villalob.*in ſynt.com.opin.lib.9.tit.2 num.77.& 78.*

L.Ea quidem 7.§.verum.

1 *In notorio citra ſolennitatem proceditur ad denunciationem.*
2 *Falſo denuntians falſi crimen incurrit.*
3 *Crimen quando notorium dicatur.*

1 DE notorio † iudex ad denunciationem procedit citra ſolennitatem accuſationis: In non notorio iudex procedet per viam accuſationis ſolenniter. Bartol.Bald.& Salycet.Arnold.à Reiger *in theſaur. iuris tit. de adminiculis n.86 fol.27.& tit.de denuntiationib.nu.12.fol.* 418. quando per denunciationem ad criminum inquiſitionem & pœnam iudex procedat, notat Farinac. *in praxi crimin.quæſt.52.n.96.& 97.169.171.172.177.178.*
2 179.181.183.185.187. Et quod ob falſam† denunciationem denunciator falſi crimen & pœnam incurrat, cōfirmat idem Farinac.*in citat praxi crim.quæſt.16.nu.15.& 19.* De materia notorii in delictis & criminibus, vt nimirum notorii intuitu iudex ad inquiſitionem, accuſationem & condemnationem procedat, recurre ad eundem Farinac. & eiuſdem *praxin crimin. quæſt.* 21. quando crimen† dicatur notorium, vide Fichard. Bonacoſ.Capram *in ſynt.com.opin.lib.9.tit.2.à n.82.ad 97.* 3

L.Si quis ſe 8.

1 *Libellum ipſi præſidi eſt exhibendum.*

LIbellum† accuſationis quis præſidi non ſtationarijs exhibebit. Bartol.Bald. & Salycet. 1

L. Quis de crimine 9.§.Si tamen.§ iudex.§. nec enim.

1 *Accuſari de eodem crimine bis nemo poteſt.*
2 *Accuſatores plures quando admittantur.*

ACcuſatus† ab vno, de eodem crimine accuſari ab 1 alio nequit, ſed de diuerſo ortum habente ex eodem facto, non tamen iudex de altero pronuntiabit quam de vtroque plene cognouerit. Salycet.Bartol.*ad l. ſepulchri ff de ſepulchr. violat.*idem *ad l prætor.§.1.col. penult. ff. vi bonor. raptor.*Farinac.*in praxi crimin.quæſt.12.*Decian.*in praxi crimin.lib.3 cap.32.n.26.ad* 30. Quando †& 2 quibus in caſibus accuſatores plures concurrāt & admittantur, notat idem Decian. *in allegat. praxi lib.3.c. 31. nu.6.& 7.* Et inter plures concurrentes quis præferatur per iudicis decretum, idem *lib.3.cap.32.n.1.*quando ſæpius quis accuſetur, notat Bonacoſ.*in ſynt. com. opin. lib. 9.tit.2.nu.4 fol.*440.

L. Qui explicandi 10.

1 *Victoriam cauſæ pollicitus vt corruptor punitur.*

VIctoriam † cauſæ pollicitus non minus crimen 1 contrahit quam ſtipulatus, Salycet.qui alicui promittit certam ſententiam licet iudicem non corrumpat, attamen vt corruptor punitur. Bartol. Duaren. *lib. 1.diſputat.cap.15.* Menoch.*de arbitrar.iudic.quæſt.lib.2.cent. 4.caſu.*344.

L.Si quis homicidii 11.§.vel ſi.

1 *De eodem crimine reaccuſari nemo poteſt: niſi de præuaricatione doceatur.*

ABſolutus† non poteſt accuſari de eodem crimine, 1 niſi de præuaricatione primi doceatur, de alio vero crimine poterit accuſari. Bartol. Duaren. *lib. 2. diſput.cap.12* Clar.Giachar.& Baiard. *in recept. ſentent. §. vlt.q. 15. ſub verb.item quæro.*Decian.*in praxi crimin.lib.3.c. 30.n.21.& alleg.c. 4.nu. 13.ad* 19. Proſper. Farinac. *in praxi crimin.quæſt.4.ſub.nu.diuerſit.*

L Factum ſponte 12.

1 *Præcipitans ſe, ſucceſſoribus non nocet.*

PRæcipitans† ſe abſque criminis conſcientia ſucceſ- 1 ſoribus non nocet. Salycet.*l.2.ſupra qui teſtam. facere.* vide *tit.C.infra de his qui ante ſentent.*

L.Si quis ſeruos 13.

1 *Accuſatus non debet torqueri niſi accuſans ſe ſubſcripſerit.*
2 *In accuſatione de ſeruo inſcriptio etiam fieri debet.*

ACcuſatus† non debet torqueri ſi accuſans ſe non 1 ſubſcripſit. In accuſatione† facta de ſeruo, neceſſaria eſt inſcriptio, ſicut in facta de libero. Bald. & Salycet.De inſcriptione & ſubſcriptione vide *l.3. de accuſat.ſupra.*

L Singuli vniuerſique 14.

1 *In criminalibus liquidæ ſint probationes.*
2 *In criminalib.non iudicandum exemplis.*
3 *In criminalib.publicæ perſonæ ſimplici relat. non creditur.*

IN criminalib. † iudex non per præſumptiones, ſed 1 per liquidas probationes ad condemnationem procedet. In criminalibus nō iudicandum† eſt exemplis. 2 Item ſimplici relationi à publica† etiam perſona pro- 3 fectæ non creditur. Bartol.Bald.& Salycet.Cuiac.*lib.1. obſeru.cap.33.*Menoch.*in tract.præſumpt.lib.1.quæſt.* 89. In quibus delictis ex præſumptionib. deuenire iudex poſſit ad condemnationem, notat Decian.*in praxi crimin. lib.5 c.20.n.13.* Menoch. *de arbitrar. caſu* 270. Viuius *in ſyntag.com.opin.lib.9.tit.2.nu.205 fol.*433.

L. Tunc conuenit 15.

1 *In criminibus publicis etiam potentiores per procuratorem litigare non poſſunt.*

1 IN publicis † iudiciis potentiores etiam viri perſonaliter adeſſe debent. Nemo in crimine publico per procuratorem litigare poteſt. Bald. & Salycet. Menoch. *de arbitrar. iudic. lib. 1. quaſt. 79. & 80.*

L. In cauſis. 16. §. Quod ſi.

1 *In criminalibus requiritur inſcriptio, locique & temporis deſignatio.*

1 IN criminalibus † cauſis requiritur inſcriptio & ſ. & temporiſque deſignatio. Bald. & Bartol. Cuiac. *lib. 1. obſeruat. 2 o. l. penult. §. ad. crimen. ff. de public. iudic.* Speculat. *in tit. de libells conception. §. 1. in princip.* De inſcriptione & ſubſcriptione Bonacoſſ. & Suarez *in Synt. com. opin. lib. 9. tit. 2. num. 191. & 192. fol. 452. col. 2.*

L. Accuſationis 17.

1 *Accuſator ſicut accuſatus ad cauſa vſq; examen detinendus.*
2 *Tortura ſubiectus de ſociis non eſt interrogandus.*
3 *Torturæ ſubiectus quando de ſociis interrogari poſſit.*

1 ACcuſator † debet ſe inſcribere & detineri ſicut accuſatus, donec cauſa examinetur. item torturæ
2 ſubiectus † de ſociis non eſt interrogandus. Bartol. Bald. & Salycet. Grat. *conſil. 98. lib. 1.* Marſil. *ad l. 1. de quaſtion.* Grammat. *conſil. 51. nu. 53.* Peguera *quaſt. crimin. 37. fol. 267.* Grammat. *deciſ. 28.* Menoch. *de arbitrar. iudic. lib.*
3 *2. caſu. 474.* Et † quibus in caſibus torturæ ſubiectus de ſociis criminis interrogari poſſit, notat Proſper Farinac. *in praxi crimin. 43. ſub n. diuerſis.* Fichard. *in ſyntagm. com. opin. lib. 9. tit. 2. nu. 196. fol. 449. & 450.*

De exhibendis & transmittendis reis.
TITVLVS III.

1 *Reorum remiſsiones abrogatæ.*

AD rubric. tit. & materiam vide Butrigat. Odofred. Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Proſper. Farinac. *in praxi criminal. lib. 1. tit. 1. quaſt. 7.* Et quod nunc
1 de generali † conſuetudine, remiſſiones reorum abrogatæ eſſe cenſeantur, innuunt Iul. Clar. Giachar. & Baiard *in recept. ſent. §. vlt. quaſt. 38. verſ. ſed certe.* Bonacoſſ. *in commun. opin. lib. 1. verb. remiſſio rei pag. 145.* Ludou. Peguera *deciſ. crimin. 2.* Anton. Tell. *ur.* & Blaſ. Floretz Diatz. *deciſ. Pedemont. 90. nu. 1.* Boer. *deciſ. 29.* Papo *ad conſuetud. Burbon §. 11. fol. 39. in tit. de iuriſdict.* Thomas Michael. *in theſib. de iuriſdict. theſi 90 lit. D.* Villalob. *in ſyntagm. comm. opin. ſub. vocab. remiſſio.* Andr. Rauchbar *quaſt. ſub miſcell. ſua 50. parte 1. nu. 23.* Iohan. Coppen *deciſ. 43 nu. 13.* Iacob. Thoming *deciſ. 5. n 3.* Roland. à Valle *conſil. 60. num. 22. vol. 1.* Modeſtin. Piſtoris *conſil. 29. quaſt. 1. num. 6. vol. 1.*

L. Si miles 1.

1 *Miles ad magiſtrum militum remittendus.*

1 MIles † à præſide captus ad militum magiſtrum ob crimen publicum & eius iudicium eſt remittendus. Bartol. Bald. & Salycet. Thomas Michael *in theſib. de iuriſdict theſi 91. & 92.* in quibus tractat de remiſſionibus illuſtrium & militum ex cauſis publici criminis.

L. Nullus 2. §. & longinquo. §. ei vero.

1 *Reus non eſt in carcere ligandus antequam conuincatur. & transmittendis 30. dies ſtatuuntur.*

1 REus incarceratus † antequam conuincatur nullis & vinculis nō eſt includendus, & venientibus ex longinquo ſpatium 30. dierum ſtatuitur. Bartol. idem *ad l. 1. de cuſtod. reor.* Modeſtin. Piſtoris *illuſtr. quaſt. 16.* Grammatic. *conſil. 55. nu. 7.* Rolind. à Valle *conſil. 38. num. 1. vol. 1.* Iohan. Borcholt. *conſil. 9. quaſt. 8. lib. 1. fol. 123.* Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem ſtatutum appareat, notant Zobel. *in different. Saxon. diff. 27. parte 4. f. 673.* in edition. Francifc. Romani. Marth. Coler. *deciſ. 108.*

L. Neminem 3.

1 *Reus ſine mandato non exhibendus.*

NVllus † ſine iudicis mandato exhiberi debet vt 1 criminis reus, Salycet. Bartol. Bald. Duenn. *regul. 97.* Puteus, Schard. Alex. Barbat. in addit. ad Bartol. *hoc textu* Petr. Peck. *in tract. de iure ſiſtendi cap. 19. num. 1. fol. 143.* pro intellectu & interpretatione legis, vide Fernand. Vaſqu. *in illuſtr. controuerſ. nouiſ. cap. 14. nu. 3. fol. 159.* Hieron. de Cæuallos *in pract. quaſt. opin. commun. contra commun. quaſt. 380.*

De cuſtodia reorum.
TITVLVS IV.

AD rubric. titul. & materiam vide vltra citatos ad eundem titul. in ff Buttigat. Odofred. Cyn. Angel. Cāſtrenſ. Salycet. Cuiac. Bellon. Suarez, Donat. à Fina, Bonacoſſ. Kirchou. Fichard. Bellacomb. *in ſyntagm. commun. opin. lib. 9. tit. 3* Boſſ. *in tract. de carcerib.* Proſper. Farinac. *in praxi crimin. quaſt. 27.*

L. In quacunque cauſa 1. §. quod ſi.

1 *Cauſa criminalis quamprimum decidenda.*
2 *Reus in carcere non eſt debilitandus.*
3 *Carcer qui nam eſſe debeat.*

CAuſa † criminalis per accuſationem aut inquiſi- 1 tionem ſuſcepta quamprimum decidenda ac determinanda eſt. Reus † in carcere detentus iniuriis ac 2 ſqualore carceris non eſt debilitandus. *hac lege.* Bartol. Bald. & Salycet. Tholoſan. *in ſynt. iuris lib. 31. cap. 33.* De carcere † & mala manſione. Farinac. *alleg. quaſt. 27. nu. 3* 1. Loco horribili & immundo. *ibid. num. 2.* Quod ſit ſepultura viuorum, conſummatio bonorum, conſolatio inimicorum, experientia amicorum, *ibidem nu. 3.* quod non eſſe debeat obſcurus & teter *ibid. nu. 96.* De ſubterraneo in quo ad mortem vſque crucientur prohibito *ibidem nu. 97.* quinam incarceratus retinendus ſit in compedibus *ibid. nu. 101. & 102.*

L. Si quis in ea 2.

1 *Carceratus à iudice coram actu audiendus.*
2 *Iudicum ſæuitia refrenanda.*

DEtentus † in carcere à iudice audiendus coram a- 1 ctis: iudicibus autem ſæuientibus iniiciendum 2 eſt frænum. Bald. & Bartol. Deprehenſus † in crimine a vt ex clauſtris ſe defendat audiendus à iudice remota omni ſæuitia. Syntag. iuris Tholoſan. *lib. 31. cap. 33.*

L. Quoniam vnum 3.

1 *Carcer mulierum ſeparatus ſit à carcere virorum.*

CArcer † mulierum ſeparatus eſſe debet à carcere 1 virorum. Mulieres cum viris in eodem carcere nō ſunt cuſtodiendæ. *hac leg.* Bartol. Bald. & Salycet. Bald. *ad l. 1. ff. qui ſatiſdar. cogantur.* Grammatic. *deciſ. 33 num. 12.* Duen *reg. 312.* Couarr. *in variis reſol. lib. 2. cap. 1.* Follet. *in praxi crimin. in verb. notatos capiat de perſona nu. 28.*

Authen. hodie §. ſi vero. § iudicem.

1 *Mulieres carcerari non debent niſi ob atrox crimen.*

MVlieres † pudicæ ac honeſtæ, pro pecunia fiſcali, 1 cauſa priuata, & quolibet crimine in carcerem non debēt detrudi, ſed ſub fideiuſſoribus aut iuratoria cautione relaxandæ ſunt: ob atrox autem crimen in monaſterium detruſa ibidem cuſtodiatur mulier. Bald. & Salycet Grammat *deciſ. 33. nu. 12.* Duennas *regul. 312.* De abrogatione huius conſtitutionis & contraria obſeruantia. Lallus de Tuſcia & Michael Ciſuentes *in commentar. ad leg. Tauri* relati à Viuio *in commun opin. 87.*

& ab

& ab eodem *in ſyatag. commun.opin.lib.9.tit.3. nu. 19. fol.* 458. De pœna iudicis mulierem incarcerãtis, vltra textum hunc vide Viuium *citat. n.loco & fol.col. 2. verb. imo iudices.* Pro materia & interpretatione huius textus; vide Farinac. *in praxi crimin. quæſt. 27.nu.52 & num. 53.54.* Menoch. *de arbitrar.iudic.lib.1.quæſt* 88. *n.* 20. *&* 21. Boer. *deciſ.349.nu.5.in fine.* Clar. Giachar. & Baiard. *in praxi crimin. §.fin.quæſt.18.verſic.quæro igitur.*

L. Ad commentarienſem 4. §. Si vero.

1 *Carcerati aufugientis pœna cuſtos tenetur.*
2 *Carcerati dimiſſi ſupplicium etiam mandatarius cuſtodis ſuſtinet.*

1 CArceratus † ſi aufugit culpa cuſtodis carcerum ad ſupplicium quod rupto carcere fugiens pati de-
2 bebat cuſtos tenetur. Abſentis † cuſtodis mandatarius in culpa dimiſſi incarcerati deprehenſus ad ſimile ſupplicium tenetur. Bartol. & Salycet. Boſſ. *in tract. de carcerib.tit.de commentarienſi.* Clar. Giachar. & Baiard. *in recept.ſentent.lib.5.ſentent.§.vlt.quæſt.*38. Petr. Paul. Fuſc. *in ſingular. vocab.fugiens.nu.156.fol.* 201. De arbitraria nunc commentarienſis pœna vide Menoch. *in tract. de arbitrar.iudic.quæſt.lib.2. cent. 4. caſu* 302. Proſper. Farinac. *in praxi crimin.lib.1.tit. 4.quæſt.31.nu.3. &* 4. vbi negat arbitrariam eſſe pœnam. Franciſc. Becc. *conſil...n.33.lib.1.* Pro materia & interpretatione huius textus vide rationes dubitandi ac decidendi apud Farinac. *alleg. lib. loco & cap. à fol.477. ad fol.*498.

L. De his quos 5.

1 *Carceratorum cauſa velociter expedienda.*
2 *Carcerati ſingulis 30. diebus iudici deferendi.*

1 CAuſæ † carceratorum velociter expediendæ & de-
2 terminandæ ſunt. In ſingulis † 30. diebus cuſtos carcerum, cauſas & nomina carceratorum iudici deferet. Bartol. Bald. & Salycet. Cuiac. *in tract. præſcript. cap.* 10. *l. cum reis. infra de pœnis.*

De priuatis carceribus.

TITVLVS V.

AD rubric. tit. & materiam vide Butrigat. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Vezin. Bonacoſſ. Capram, *in ſyntagm. com. opin. lib. 9. t. 5. f.* 461. Tiber. Decian. *in praxi crimin. lib. 7. cap. 10. nu. 23.* vbi recenſet pœnas carceris priuati. Proſper. Farinac. *in praxi crimin. lib. 1. tit. 4. quæſt. 27. nu. 9. 10. 11.*

L. Iubemus 1. §. Viro.

§. Nam illud.

1 *Carcerem priuatum habere nulli licitum.*

1 CArcerem † priuatum habere nulli licitum. Iudex concedens priuatũ carcerem læſæ maieſtatis crimen admittit *hac lege.* Bartol. Bald. & Salycet. Brunor. à Sole *in locis communib. vocab. crimen. n. 2. fol* 305. De pœna exercentis carcerem priuatum. vide Iul. Clar. Giachar. & Baiard, *in recept. ſentent. §. vlt. quæſt. 68. verb. priuatum.* Bonacoſſ. *in ſyntagm. com. opin lib. 9. tit. 5. nu. 2. fol.* 461. De variis pœnis, vtpote vltimi ſupplicii, læſæ maieſtatis, refuſioniſque tam damnorum quam intereſſe Fabian. de Monte Leone *in praxi arbitrali, parte 4. in §. iurium cenſura num. 869. fol. 280.* Farinac. *in praxi crimin. citat loco ad initium & rubric. huius tit.* Camill. Borell. *conſil. 16. nu. 1.* Anton. de Sola *ad conſtitut. Sabaudiæ in tit. de captura in 10. obuſ. 2. p. gl. n. 2.* Bertazol. *conſil. crimin.* 246.

Si reus vel accuſator mortuus fuerit.

TITVLVS VI.

AD rubric. tit. & materiam vide Odofred. Butrigar. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. *l. 3. & 6. ff de publ. iudic.*

L. Etſi Marcellus 1.

1 *Prioribus accuſatis vno mortuo tenentur nihilominus reliqui.*

DE eodem † crimine poſſunt plures accuſari in v- 1
no libello, & vno mortuo pendente proceſſu durat inſtantia quoad reliquos *hac lege.* Bald. & Bartol. Cœpoll *conſil. crimin. 17. incip. viſa & conſil. 23.* incip. *ſpectabiles.* Alex. & Schard. ad Bartol. *hoc textu.* Decian. *in praxi crimin. lib. 3. cap. 31. n. 6.* Farinac. *in praxi crimin. quæſt. 12. nu. 2. lib. 1 tit. 2.*

L. Si is quem 2.

1 *Accuſato mortuo criminis proſecutione accuſator liberatur.*

MOrte † accuſati liberatur accuſator à proſecutio- 1
ne criminis Bartol. Bald. & Salyc. *l. 3. § fin. de prævaricator. l. 2. infra ad Turpilian.* Farinac. *in praxi crimin. quæſt. 10. nu. 36. & 53.*

L. Si vt proponis 3. § Quamuis.

1 *Falſi tenetur, qui falſo inſtrumento ſciens vtitur.*
2 *An inſtrumento falſo vtens id feciſſe præſumatur.*

MOrtuo † eo qui confecit inſtrumentum falſum 1
vtens inſtrumento falſo accuſari poteſt. Bald. Bartol. ſcienter vtens falſo inſtrumento committit falſi crimen, ob quod conueniri poteſt. Salycet. *§. quia vero.* vbi Angel. *Auth. de non alienand.* Bald. *in l. iubemus. §. ſane. C. de Sacroſ. Eccleſ.* Iohan. Andreæ in addit. ad Speculat. *ſub tit. de inſtrum. edition.* An inſtrumento † falſo v- 2
tens præſumptionem contra ſe habeat, quod fecerit aut fieri curauit falſum inſtrumentum, notat Bald. *ad l. maiorem, infra de falſis.* Alex. *ad l. ſi quis obrepſerit. ff. de falſis.* De accuſatione licita ob falſa inſtrumenta Decian. *in praxi crim. lib. 7. cap. 33. nu. 7. 10. 11.*

L. Defunctis 4.

1 *Morte facientis crimen extinguitur.*

MOrte facientis † & mandantis crimen in perſona 1
facientis extinguitur & finitur crimen inchoatum. Mortuo reo non proceditur ſuper delicto, niſi is ſibi mortem conſciuerit. Bartol. & Salycet. *l. 1. infra de bonis eorum.* Proſper. Farinac. *in praxi crimin. lib. 1. tit. 1. quæſt. 10. nu. 36. fol. 123. col. 1.* Duenn. *reg. 13. & 173.* Oſaſc. *deciſ. Pedemont. 149. & 152.* Vaſq. *in illuſtr. controuerſ. cap. 6. num. 7.* Sebaſt. Medices *in tract. Mors omnia ſoluit. concluſ. 27. nu. 76. & concluſ. 32. n. 86.* In quibus caſibus per mortem non tollatur crimen nec accuſatio, vide Farinac. *in quæſt. citat. n. 37. 38. 41. 42. ad 63.* Anton. de Butrio *conſil. 58.*

L. Si quis cum capitali 5. §. Sin autem.

1 *Mortuo pendente appellatione reo accuſatio finitur.*

SI moritur † accuſatus vel accuſator appellatione pẽ- 1
dente, finitur inſtantia etiam quoad bona. Bartol. Bald. & Salycet. *l. ſi pendente appellatione. l. 3. in fine ff. de accuſat.* quando & quibus in caſibus pœna ad hæredes tranſeat, notat. Farinac. *alleg. cap. quæſt. à nu. 74. ad 81.*

Si quis Imperatori maledixerit.

TITVLVS VII.

AD rubr. tit. & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Placam in *epitome delictor. lib. 1. cap. 4.* Menoch. *de arbitrar. iudic. lib. 2. cent. 4. caſu* 377. Cranett. *conſil. 6. & 9.* Cuiac. *lib. 1. obſeruat. c. 10.* De maledictis & blaſphemiis quomodo inter ſe differant, Proſper Farinac. *in praxi crimin. quæſt. 20. num. 22.* Decian. *in praxi crimin. in indice ſub vocab. maledicere principi,* eundem *citat. praxi. lib. 7. cap. 50.*

L. Si quis modeſtiæ 1.

1 *Maledicens principi non punitur: niſi fiat iniuriandi animo.*
2 *Mina vnde æſtimanda.*

1 EX leuitate † vel inſania principi maledicens non punitur. Imperatori obloquens citra iniuriam à iudice non punitur: iniurioſe obloqüens ex principis reſcripto & mandato punitur. Bartol. Bald. & Salycet. Menoch. *alleg. caſu ad rubric. huius tit.* ex hoc textu notat
2 Bartol. minas † ex hominibus & perſonis æſtimari. Oldrad. *conſil.* 184. incip. *pater ſancte.* Afflict. *deciſ.* 165. *nu.* 61. Schard. Puteus & Alex. ad Bartol. *hoc textu.* pro intellectu legis vide Contard. *ad l. diffamari nu.* 29. *fol.* 21. *C. de ingen. manum.*

Ad legem Iuliam maieſtatis.
TITVLVS VIII.

AD rubric. titul. & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Fichard. Kirchou. Viuiuns, Suaretz, Bonacoſ. Vezin. *in ſyntag. commun. opin. lib.* 9 *tit.* 6. Boſſ. *in praxi. tit. de crimine læſa maieſtat.* Hieron. Gigant. & Hippol. de Marſil. *in tract. de Bannit. & crimine læſa maieſtat.* Proſper. Farinac. *in praxi crimin. quæſt.* 51. *à num.* 69. *ad* 80.

L. Etiam ex aliis cauſis. 1.

1 *Læſa maieſtatis non tenetur iudex contra leges pronuncians.*

1 IVdex † contra leges iudicans non fit reus læſæ maieſtatis. Bald. Bartol. & Salycet. *l. ſi filius. de iudic. l. ſi iudex. de var. & extraordin. cognition.* in quibus textibus, de pœna in quam incidunt iudices, contra leges iudicantes tractatur.

L. Alienam ſecta 2.

1 *Læſa maieſtatis reus non fit deierans.*
2 *Deierantis pœna.*

1 IVramentum † præſtitum non obſeruans, non incidit in crimen læſæ maieſtatis. Bartol. Bald. & Salycet.
2 De pœnis † non ſeruantis iuramenta vide *l.* 1. iunctis remiſſionib. *de reb. cred.* De periurii crimine & pœnis Decian. *in praxi crimin. lib.* 6. *cap.* 9. 10. 11. 12. *&* 13.

L. Si quis alicui 3. *§. illum.*

1 *In crimine læſa maieſt. etiam accuſator torquendus.*

1 ACcuſator † qui crimen læſæ maieſtatis probauit ſemiplene vel per indicia, debet torqueri vna cū accuſato, & inſtigatoribus vt veritas eruatur nullo obſtante priuilegio. Bartol. Bald. & Salycet. *l. Decuriones. infra de quæſt.* De tortura inferenda in crimine læſæ maieſtatis Farinac. *quæſt.* 37. *num.* 92. *&* 95. Et quibus perſonis inferatur, notat idem Farinac. *in citat. praxi quæſt.* 41. *ſub num diuerſis.*

L. Nullus omnino 4.

1 *A tormentis priuilegia quando releuent.*

1 A Tormentis † releuant priuilegia generis & dignitatis. excepto crimine læſæ maieſtatis Bartol. Bald. & Salycet. Farinac. *in praxi crimin. quæſt.* 41. *à num.* 1. *ad* 73. In quibus delictis & caſibus priuilegium generis & qualitatis neminem excuſet atque releuet, notat idem Farinac. *citat. quæſt.* 41. *num.* 100. *&* 101. vbi recenſentur crimina hæreſis læſæ maieſtatis, ſimoniæ, falſi, proditionis, veneficii, maleficii, homicidii, cum aliis conſimilibus.

L. Quiſquis 5.

1 *Conſpirans contra principem etiam non ſecuto euentu læſa maieſtatis tenetur.*
2 *Rei læſa maieſt. filii eadem pœna tenentur, niſi quod vita non priuantur.*
3 *Supplicans pro reo læſa maieſtatis perpetua afficitur infamia.*
4 *Reorum maieſtatis filia ex bonis maternis falcidiam retinent.*
5 *Reus maieſtatis nihil in fraudem pœna facere poteſt.*
6 *Reorum maieſtatis vxores dotem retinent.*
7 *Auxiliatores in pœna ſunt ſimiles delinquenti.*
8 *Conſpirationem detegens quando & quomodo puniatur.*
9 *Non ſubditus crimen læſa maieſtatis non committit neque ad detegendum tenetur.*
10 *Crimen non extenditur ad natos ante delictum.*

COnſpirans † contra principem vel eos qui ſunt ad 1
latus principis incidit in crimen læſæ maieſtatis ſola ordinatione, licet non ſequatur euentus, & ob tale delictum vita cum bonis reo auferuntur. Bartol. Bald. & Salycet. Fachin. *lib.* 8. *controuerſ. cap.* 32. Fabius de Anna *controuerſ.* 12. Couarr. *lib.* 2. *var. reſolut. cap.* 8. Anton. Peregrin. *in tract. de iure & priuileg. fiſci lib.* 3. *tit.* 8. *&* 9. Grammat. *deciſ.* 6. *num.* 15. Capra *commun. concluſ.* 76. Clar. Giachar. & Baiard. *in recept. ſentent* §. *Læſa maieſtas. à nu.* 3. *ad* 10. Capyc. *deciſ.* 130. Alphan. *in reportat. nu.* 233. pro intellectu legis, vide Menoch. *conſil.* 99. *num.* 72. Cuman. *conſ.* 153. Bald. *conſ.* 135. *p.* 4. Bart. *conſ.* 229. Panorm. *conſ.* 91. *p.* 2.

§. Filii vero.

Rei læſæ † maieſtatis filii ob paternum delictum nō 2
equidem vita, ſed bonis & ſucceſſionum commodis, honoribus item & officiis priuātur, *hoc* §. Bald. Verall. *deciſ.* 67. *parte* 1. pro intellectu & interpretatione *huius* §. vide Martin. Colet. *in tract. de aliment. lib.* 1. *cap.* 1. *nu.* 11. *&* 12. *fol.* 168. Fuln. Pacian. *conſil.* 37. *num.* 74. *fol.* 337.

§. Denique iubemus.

Supplicans † & intercedens pro reis læſæ maieſtatis 3
& eorum filiis, vt remittātur pœnæ, infamiam perpetuam incurrit *hoc* §. Bald. An ſupplicare liceat pro retinendo beneficio eccleſiaſtico: Etan ob tale crimen beneficium eccleſiaſticum filius amittat vide Fichard. *in ſyntagm. commun. opin. lib.* 9. *tit.* 6. *num.* 13. *fol.* 463. An naturalibus filiis obſit Fichard. *ibidem nu.* 14. *f.* 463.

§. Ad filias ſane.

Filiæ reorum † læſæ maieſtatis ex bonis maternis re- 4
tinent falcidiam. Bald. & Salycet. qui infert. fœminas ex iuris præſumptione eſſe minus audaces maritis. Hieron. Gigas *in tract. de crimine læſa maieſtat quæſt.* 14. *n.* 15. Clar. Giachar. & Baiard. *lib.* 5. *ſentent.* §. *læſa maieſtatis. verſic. hac autem.* Fichard. *in ſyntag. commun. opin. lib.* 5 *tit.* 6. *nu.* 14. *fol.* 463.

§. Emancipatione quoque.

Poſt attentatum † maieſtatis crimen pater in fraudē 5
pœnæ non poteſt filium emancipare nec quid alienare. Bald. & Salycet. *l. penult. infra de bonis proſcriptor.* Decian. *in praxi crimin. lib.* 7. *cap.* 40. vbi de pœna criminis læſæ maieſtatis circa bona.

§. Vxores ſane.

Vxores reorum † læſæ maieſtatis non perdunt do- 6
tem: donationes autem ad filios rediture ſalua filiarū falcidia fiſco deferuntur, *hoc* §. Bald. & Salycet. *l. res. ſupra de donation. inter vir & vxor.*

§. Id quod prædictis.

Auxiliatores †, ſatellites, & miniſtri parem pœnam 7
in læſæ maieſtatis crimine promerentur. Bald. *l.* 1. *infra de raptorib. virgin.* An ſcientes delictum parem mereantur pœnam, Suaretz, Bonacoſſa, Viuius *in ſynt. com. opin. lib.* 9. *tit.* 6. *n.* 27. 29. 30.

§. Sane ſi quis.

Conſpirationes † ante ſecutum effectum aut in 8
continenti in imminenti periculo detegens præmio dignus eſt, reuelans ex poſt facto præmio nō afficitur, in pœna autem remiſſionem meretur. Bald. Quatenus ſciens dum non probare poteſt, diſſimulet accuſationem, in pœnam nullam incidat, notat Roland à Valle *conſil.* 68. *n.* 10. *vol.* 2. Anton. Gabriel Roman, *in com. concluſ. lib.* 7. *concluſ.* 37. An ad detegendum teneatur † is 9
qui non eſt ſubditus nec ratione originis & domicilii, negant Fichard. & Kirchou. *in ſyntagm. comm. opin. lib* 9. *tit.* 6. *n.* 3. *&* 10 *fol.* 462. vbi & defendunt, eum qui non

eſt

eſt ſubditus ratione originis ac domicilii, tale crimen
contra principem non committere. Et quod iſtiuſmo-
10 di † præfatæ pœnæ non extendātur ad filios & liberos
natos ante delictū, vt æquam benignam opinionem
ex ſententia Iulii Clari defendit Bonacoſſa *in ſynt.com.
opin.lib.9.tit.6.fol.463.* Ad nepotes natos poſt delictum
extendi probat Bonacoſſa *alleg loco nu.17.* Ad mulieres
etiam extendi, notat idem præfato loco *nu 18.*

L. Meminiſſe rei 6.

1 *Crimen maieſtatis etiam poſt mortem obiicitur.*
2 *In crimine læſæ maieſt. ſerui contra dominum torquentur.*

1 CRimen læſæ † maieſtatis poſt mortem etiam obii-
2 ci poteſt. In crimine † læſæ maieſtatis ſerui in ca-
put domini torquentur. *hoc textu* Bald. *l. 7.& l. vlt.ff.hoc
tit.*Decian. *in praxi crimin.lib 7.cap.37.nu. 30.* Farinac. *in
praxi crimin.in indice ſub vocab.morte delinquentis, vocab.pœ-
na, vocab.hæres, vocab.verbis, defuncti memoria, verb. Hæreſis,
verb.crimen.læſæ maieſtatis.*

L Poſt diui Marci 7.§.ſic.& §.Magnus.

1 *Crimen maieſtatis etiam poſt.mortem rei incboatur.*
2 *Maieſtatis reus ſtatim in exordio criminis bonorum admi-
niſtrationem perdit.*

1 ETiam poſt † mortem crimen læſæ maieſtatis in ac-
cuſationem deduci & memoria rei accuſati dam-
2 nariq; poteſt. Reus criminis † in criminis intentati ex-
ordio perdit bonorum adminiſtrationem. Bald. *ad hāc
l.*Ludou.Roman.& Pignolot. *in ſingular.n.436.* De for-
matione proceſſus in quo damnatur memoria defun-
cti, vide Farinac. *in praxi crimin.quæſt.* 10.*n.* 83. & quam-
diu damnetur memoria defuncti. idem *quæſt.*10. *nu.* 81.
& 82. quādo alioquin accuſatio & delictum per mor-
tem ſoluantur. vide Sebaſt. Medicē *in tract. mors omnia
ſoluit.parte 2.concluſ.2.& concluſ.*32. Ad materiam leg. vi-
de Cuma.*conſ.*171. Zabar.*conſ.*128.

Ad legem Iuliam de adulteriis & ſtupro.
TITVLVS IX.

AD rubric.tit.& materiam vide vltra citatos ad e-
undem *tit.in D.* Odofred. Butrigar. Cyn. Angel.
Caſtrenſ.Salycet.Cuiac.Viuian.Bellacomb. Donat.à
Fina, Bonacoſſ. Kirchou. Fichard. Villalob. Suar. Ve-
zin.Graſſ. *in ſyntagm.com. opin. lib 9. tit.* 7. Marſil. *conſil.*
102.Delrio. & Broſſæus *ad hanc rubric.*

L. Publico iudicio 1.

1 *Vxor maritum adulterii accuſare nequit.*

1 VXor non poteſt † maritum de adulterio accuſare
nec vxorio iure. Bald.Bartol.& Salycet. Pariſ.*con-
ſil.54.lib.4.*Boer.*quæſt.*279. Gabriel Palæott. *in tract.de no-
this & ſpuriis.t.*42. Crauett.*conſil.* 205. *n.*137. Bellacomb.
in ſynt.com.opin.lib.9.tit.7.n. 8.fol. 470. Quid iure Saxo-
nico quoad huius legis diſpoſitionem obſeruetur, no-
tat. Matth. Coler.*deciſ.*176. Cuma *conſil.*175.

L. Crimen lenocinii 2.

1 *Deprehenſam in adulterio retinens punitur vt leno.*

1 REtinens † vxorem quam in adulterio deprehen-
dit, punitur vt leno. Bald. Papo *lib.22. Arreſt. tit.* 9.
*cap.*12. Iul. Clar. Giachar & Baiard. *in praxi crimin. §. fin.
cōſtitut Elect.Saxon.*& in illas Daniel. Moller *parte 4. ar-
tic.*19 *&* 29. De lenocinii pœna. *conſtitutiones criminal.
Caroli V.Imperat.artic.*122.

L. Verba legis Iuliæ. 3.

1 *In crimine adulterii etiā ſerui contra dominos torquentur.*
2 *Libertatis aſsignatio ad 60.dies differenda.*

1 MEns & verba † legis Iuliæ concordant vt ſerui a-
dulteræ & patris torqueantur. Serui in crimine a-
dulterii torqueri poſſunt contra dominos. Libertatis
2 † aſſignatio propter difficultatem probationum &
exercendam torturam ad 60.dies differri debet *hac l.*
Salycet.& Bald. Gabriel. Palæott. *in tract.de nothis & ſpu-
riis c.33 n.5.* Paris *l.ad cap.in præſentia.n.79.de probationib.ex-
tra.* De ſeruis quando in caput domini torqueantur,
notat Brun. *in tract.de indic.& tortur.parte 2.quæſt.4. n 25.
verſ.ſerui etiam.* Chirland. *in tract.de quæſt.& tortur. quæſt.
6.n.4.* Proſper. Farinac. *in prax.crimin.lib.1.tit.5.quæſt.41.
nu.94.fol.653.*

L. Gracchus quem. 4.§ ſed ſi.

1 *Adulterum occidens non ſit homicida.*
2 *Adulteram an maritus poſsit expellere.*

OCcidens † adulterum lege permittente pro homi- 1
cida non eſt habēdus. Maritus per ſe vel filios po-
teſt impune occidere adulterum vilem in ipſo adulte-
rio nocturno tempore deprehēſum *hac l.* Bartol. Bald.
& Salycet. Hippol.de Marſil. *conſil.* 90. *&* 110. idem *in
tract. de Bannit verb.facti nu.*48. Petr. Gerhardi *ſingul.* 20.
in fine Balb. *de præſcript.2.par. 3. part.princ.quæſt.9.n.4.* Ro-
land à Valle *conſ. 34.in princip.vol.2.* Fichard. *in ſyntagm.
com.opin.lib.9.t.7.n.40.* Paris.*conſ.154.n.3.lib.4.* An mari-
tus † adulteram vxorem propria authoritate poſſit ex- 2
pellere affirmat Fichard. *alleg.ſyntag.lib & cap.nu.* 48. *&*
49. Pro intellectu totius legis, vide Vaſqu. *in illuſtr.con-
trouerſ.antiq.cap.49.n.9* Brunor. à Sole *in locis comm. vo-
cab.exceſſus fol.* 428. Menoch. *de arbitrar.iudic.caſu.*278.

L. Adulter poſt quinquennium. 5.

1 *Adulter poſt quinquennium accuſari non poteſt niſi certis
caſibus.*

ADulter † poſt quinquennium accuſari non poteſt. 1
exceptio præſcriptionis competens patri, debet &
per iudicem relinqui nō auferri. Bald.& Salycet. Boër.
deciſ.26.nu.12. Villalobos *in commun opin.nu.55. verſic. de-
licta.* In quibus caſibus per quinquennii ſpatium accu-
ſatio adulterii non præſcribatur. notat Farinac. *in pra-
xi crimin.lib.1.tit.1.quæſt.10.à num.15.ad 21.*

L. Iure mariti 6.§. Et qui.

1 *Quomodo & quandiu maritus adulteram accuſare poſsit.*
2 *Habens duo iura amiſſo vno ad aliud admittitur.*

MAritus † poteſt accuſare adulteram intra ſexagin- 1
ta dies vtiles, quibus elapſis, admittitur in reli-
quum tempus ad accuſandum iure extranei, & quan-
do accuſat, habenda eſt quæſtio de ſeruis. Habens duo
† iura ſi perdit vnum, ad aliud adhuc admittitur. Non 2
admiſſus ad accuſandum vt vir, admittitur vt extrane-
us. Bald. & Salycet. De diebus vtilibus ad accuſandum.
Redoan. *in tract.de rebus eccleſ.non alienand.quæſt.* 23. *tit.de
reſtitut.in integr.verb. & poſſet. nu.* 6. De marito quando
accuſet vxorem, Proſper Farinac. *in praxi crimin. quæſt.
11.nu.53 in limitat.11.*

L Propter violatam 7.

1 *Ob adultam virginem violatam quis accuſare poſsit.*

OB violatam † virginem adultam ſponſus & mari- 1
tus iure ſponſi ac mariti nō accuſant, ſi flagitium
ante ſponſalia ſit admiſſum. Curatores autem virginis
iſtiuſmodi crimen admiſſum iuſte accuſant. Bald. &
Salycet. *l.Si vxor ff.hoc tit.* Cuiac. *lib. 20. obſeruat.* 16. Ad
quid & quomodo agant & accuſent virginis violatæ
curatores & procuratores. Franciſc Burſat.*conſ. 69. vol.
1.*quod ad dotem agant, notat Zaſ.*ad §.omnes n.9. Inſti-
tut.de action.* Cacheran.*deciſ.*107. Anton. Teſſaur.& Blaſ.
Florez Diaz *de.iſ.Pedement.3.nu.1.2.3.*

L. Reos adulterii 8.

1 *Adulter & adultera eodem tempore non accuſari poſſunt.*

MAſculus † & fœmina non poſſunt ſimul de adul- 1
terio accuſari propter exceptionem ordinis. Eo-
dem tempore quis non poteſt adulterum & adulte-
ram accuſare. Bald.& Salycet. Ludou. Roman. *ſingul.*
276. Papo *lib.21.arreſto 9.nu 2.l.7.in fine ff.hoc tit.* Decian.
in praxi crimin. lib.3 cap.18 num.7.& 8.

L. Caſtitati temporum. 9.

1 *Adulterii pœna eſt perpetua.*

à Adul-

2 *Adulterii damnatam ducens leno habetur.*
3 *Adulterii & lenocinii eadem pœna.*

5 POena per† diffinitiuam impoſita eſt perpetua. Du-
2 cens† damnatam de adulterio illamque redocens pro leoone habetur. Bald. & Salycet. *l. non poteſt ff. de fur-*
3 *tu.* item crimen† adulterii & lenocinii pari pœna plectuntur. Salycet. *ad hanc legem. nu.* 3. Couarr. *de ſponſalib. 2. parte cap. 7. num. 7.* Suareiz *in Theſaur. recept. ſentent. lib. 9. tit. 7. num. 94. fol.* 476. Hippol. *conſil* 53. Bologn. *conſ.* 23.

L. De crimine adulterii 10. *§. qui autem.*

1 *De adulterio paciſcentiam vterque pœna l. Iuliæ tenetur.*

1 DAns pecuniam, † vt liberetur ab accuſatione adulterii & accipiens pecuniam pro comperto ſtupro, pœna legis Iuliæ tenetur. Bald. Cuiac. *lib. 6. obſeruat. cap. 11. & lib. 20. c. 10.* Hottoman. *illuſtr. quaſt.* 21. Delrio & Bocer. *ad l. transſigere. C. de tranſaction.*

L. Crimen adulterii. 11.

1 *Adulteram retinens de crimine eam accuſare nequit.*

1 MAritus † ſi adulteram vxorem recipit & retinet, eandem de adulterio non accuſat. Salycet. Cuiac. *lib. 20. obſeruat. cap. 15. l. miles. §. volenti. ff. hoc tit.*

Authent. Sed nouo iure.

1 *Adulterium accuſans & id non probans adulterii ſupplicio afficitur.*

1 COnſtante † matrimonio libello repudii miſſo ob adulterium verum maritus vxorem accuſat ſub metu ſimilis ſupplicii ſi accuſationem non probet, *hoc texte.* Salycet. Petr. Duenn. *reg.* 27. Afflict. *ad conſtitutiones regni Neapolit. lib. 1. rubr. 14. num* 49. *& rubr. 21. nu.* 5.

L. Etſi crimine 12.

1 *Condemnatio vnius non nocet alteri eiuſdem criminis reo.*

1 SEntentia† lata contra adulterum non afficit, nec infamat adulteram. Condemnatio vnius ex pluribus conuentis ſuper eodem crimine nō nocet alteri: Bald. *l. 17. § 6. hoc tit. l. denuntiaſſi. §. final. ff. hoc tit.* Alex. *ad l. palam §. qui adulterio ff. de ritu nupt.*

L. Adulteranti 13.

1 *Adultera abſens etiam inter reas recipitur.*
2 *Adulterii crimen quando inchoetur.*

1 ADultera † in abſentia recipi poteſt inter reos vel reas. *l. abſentem. ſupra, de accuſat. l. quamuis, hoc tit. infra.* Bald. & Salycet. qui ex hoc textu notat, quod cri-
2 men† inchoetur per litis conteſtationem & hac facta nomen recipiatur inter reos. *per l. amplius. ff. rem ratam haberi. l. ad commiſſa. hoc tit. infra.*

L. Si dum in tuo 14.

1 *Accuſatio à denunciatione incipit.*
2 *Reus adulterii in loco commiſſi criminis puniendus.*

1 ACcuſationis † initium à nupta ſine præcedente
2 denuntiatione non fit. Adulter † ibi puniendus vbi adulterium eſt commiſſum. In qua prouincia mulier adulterium commiſit in ea accuſari debet. Bald. & Salycet. *l. 1. ſupra, vbi de criminib. agi oporteat.* De iudicio adulterii, & huius crimine quod ſit mixti fori. vide Farinac. *in praxi crimin. lib. 1. tit. 2. quaſt. 8 nu* 130 *fol.* 106. *col.* 2. Decian. *in praxi crimin. lib. 4. cap.* 26. quiſnam iudex delicta puniat. vide Farinac. *in praxi crim. quaſt. 1. nu.* 54. *& quaſt. 7. per totam.*

L. Si quondam vxor 15. *§. ſane.*

1 *Contra adulterum abſentem procedi non poteſt.*
2 *Remiſſio debet fieri ad iudicem competentem.*
3 *Contra abſentem accuſatum quomodo procedendum.*
4 *Remiſſio fit ad locum delicti.*
5 *Remiſſionem iudex denegans punitur.*

1 COntra adulterum† abſentem proceſſuum perſecutio non currit. remiſſio † quæ fit in delictis ad
2 iudicem competentem fit. Bald. & Salycet. *l. abſentem,* iunctis remiſſionib. *de accuſat. ſupra* De remiſſione reorum vide citata & relata *ad rubru. tit. de exhibend. & tranſmittend. reu.* Et quod remiſſio fieri debeat ab eo qui prætendit ſuper reum remiſſionis ius, Decian. *in praxi crimin. lib. 4 cap. 19. nu* 2. 3. 4.

Authent Si vero criminis. §. §. Si vero.

Sin autem.

Abſens accuſatus† legitime eſt citandus & contra 3
emanentem ex contumacia ſecundum legum formã, procedendum eſt. In delictis† fiet remiſſio ad iudicem 4
& locum delicti. Iudex item † apprehenſionis remiſ- 5
ſionem ad locum delicti denegans, impunitatis ſpe non gaudebit. *hoc textu* Salycet. Boer. *deciſ.* 29. quatenus in prouinciis vni domino ſubiectis remiſſiones reorum in vſu ſint: in diſtinctis autem prouinciis, iudices pro tuenda iuriſdictione impune denegent remiſſiones, deducit ac probat And. Rauchbar *in miſcellan. iuris quaſt parte. 1. cap.* 50. Proſper Farinac. *in praxi crimin. quaſt 7. nu. 18. & 29.* Teſſaur. & Diatz *deciſ. Pedem* 90. *nu.* 2. Laurent. de Rudolph. inter conſilia criminalia diuerſorum edita ſub nomine Ziletti *conſil. 15. nu. 2. vol.* 1. Couar. *in pract. quaſt. cap. 11. nu.* 10.

L. Abolitionem adulterii 16. *§. diuerſum.*

1 *Maritus accuſator ſine abolitione non deſiſtit.*
2 *Deſiſtens ab actione perpetuo excluditur.*
3 *Deſiſtens ab accuſatione num vt calumniator puniatur.*

MAritus † qui de adulterio accuſauit, ſine aboli- 1
tione non poteſt deſiſtere. Deſiſtens ab accuſatione† eſt in perpetuum ab actione excluſus: Bald. & 2
Salycet. De deſiſtente ab accuſatione quando ex Turpiliano teneatur. Iohan. Baptiſta Weber *diſtinct. Bartol.* 522. An autem deſiſtens† ab accuſatione calumniatore 3
mitius ſit puniẽdus, notat Afflict. *ad conſtitut. regni Neapolit rubric. 51. nu. 6. fol.* 203. Cuiac. *lib. 20. obſeruat.* 8. De abolitionibus vide Farinac. *in praxi crimin. in indice ſub vocab abolitio. gratia generalis:* Decian. *in praxi crimin. in indice ſub. vocab abolitio.*

L. Sine metu 17.

1 *Maritus re integra accuſationi renunciare poteſt.*
2 *Qui ex varia indignatione vxorem accuſauit ſine lenocinio eſt.*
3 *Accuſator deſiſtens quando de calumnia non teneatur.*

POteſt maritus † re integra libello accuſatorio re- 1
nunciare, ad quem offerendum, ex leuitate & nuda ſuſpicione proceſſit, & ſibi recõciliare vxorem. Ex varia† indignatione libellum accuſationis contra v- 2
xorem porrigens, dum pœnitentia ductus vxorem ad ſe recipit, lenocinii crimen non committit. Bald. & Salycet *ad hanc leg. l. mariti. §. quod autem. ff. hoc tit. l. quaſitum. ff. ad Turpilian.* Inquantum accuſator † deſiſtens de ca- 3
lumnia non teneatur. Farinac. *in praxi crimin. quaſt.* 16. *nu.* 33. in primis *num.* 56. Tennin. Rudolph. *cautel. 1. num.* 15. Menoch. *conſil. 145. lib.* 2.

L. Eum qui duas 18.

1 *In delictis conſideratur animus & merum factum, non iuris effectus.*
2 *Bigamus eſt infamis.*
3 *Datum pro matrimonio putatiuo repetitur.*
4 *Vxor ſecunda prioris matrimonii ignara dotem repetit.*

IN delictis non† requiritur quod factum producat 1
iuris effectum, ſed ſufficit ille effectus qui habetur pro mero hominis facto. Duas vxores habens † eſt 2
infamis. Datum† pro matrimonio putatiuo repetitur, 3
promiſſum item pro tali non ſoluitur. In delictis conſideratur animus & merum factum non iuris effectus. Vxor † ſecũda ignara quod maritus aliam habet vxo- 4
rem, dotem repetit, ſed promiſſam donationẽ propter nuptias non impetrat. Bald. & Salycet. Bald. *conſ.* 118 *p.* 1.

De

Digitized by Google

De pœnis ducentis duas vxores. Tiraq. *in legib. connubial. cap.* 7. De animo & animi gradibus conſiderandis in
delictis. Tiber. Decian. *in praxi crimin. in Indice, ſub vocab. animus.* Quomodo animus probet ac puniatur. idem *in
citat. praxi, lib. 5. cap.* 83. *num* 11. Et de animo ac propoſito delicta diſtinguente, *citat. lib. 9. praxis crimin. cap. 27. à nu.
1. ad 6.* De pœna habentis duas vxores, vide *conſtitutio. crimin. Caroli V. Imperat. cap.* 121. De facto in criminibus
attendendo. Decian. *in praxi crimin. lib. 1. cap.* 12. De pœna deſponſantis ſibi duas virgines, Alex *conſ. 165. vol. 7.*

L. Quamuis indubitati. 19.

1 *Exceptio procuratoria quando poſſit opponi*
2 *Sententia etiam abſente reo poteſt ferri in accuſatorem.*

1 EXceptio † procuratoria non poteſt opponi in cri-
mine nõ liquido, item poſt concluſionem in cau-
2 ſa. Abſente reo † poteſt ferri ſententia contra accuſa-
torem præſentem, etiam in cauſa capitali. Baldus & Sa-
lyc. *l. fin. ſupra, de accuſation. l. ſi maritus. §. præſcriptiones. ff. hoc
tit.* Roman. *conſil.* 215. Bald. *conſ. 230. par. 3.*

L. Fœdiſſimam. 20.

1 *Actum omnem voluntas diſtinguit.*
2 *Stuprum quomodo puniatur.*
3 *Virgo abſque conſenſu violata non amittit virginitatem.*
4 *Virginis non viripotentis ſtupratæ pœna.*
5 *Stupri varia pœna.*

1 VOluntate † è medio ſublata actus omnis eſt indif-
2 ferens. Stuprum † voluntarium punitur in vtroq;:
violentum vero in inferente. Baldus & Salycetus. Cla-
rus, Giachârius & Baiardus *in recept. ſentent. § fornicatio.*
3 De virgine contra † conſenſum violata non amitten-
te virginitatem & virginis priuilegia, Marſilius *ad legem,
in criminibus. §. in quæſtionibus. numero decimo tertio.* De
4 quæſtionibus & de pœna violantis † virginem non vi-
ripotentem. Antonius Teſſaurus *deciſione Pedemontan.*
148. De ſtupro admiſſo in alienam ſponſam an inter
adulterij crimina referatur, Heigius *in miſcell. quæſtionib.
parte 2. cap. 28. fol.* 224. De variis † pœnis apud varias gen-
5 tes ob ſtupri crimen vſitatis. Menoch. *de arbitr. iud. lib. 2.
cent. 3. caſu* 288. *&* 289. Chaſſan. *conſ.* 40.

L. Ob commiſſa. 21.

1 *Abſenti reipub. cauſa tempora non currunt.*

1 TEmpus vtile † non currit abſenti in cauſa militiæ
ſed reuerſo. Marito Reipublicæ cauſa occupato
non currunt tempora ad accuſandum mulierem de
adulterio. Baldus & Salycetus *l. iure mariti. §. quinquen-
nium. ff. hoc titul.* Quando quinquennium non præciſe
attendatur, notat Farinac. *in praxi crimin. libro primo, tit.
primo, quæſtione decima. à num. 15. ad 21. fol. 120. colum. 2.* Pro
intellectu textus, vide Chartarium *deciſio. 4. nu. 5. fol.* 12.
Contard. *ad l. diffamari. n. 65. fol* 317.

L. Si ea quæ. 22.

1 *Stuprum cum meretrice non eſt punibile.*
2 *Meretrices an ſint puniendæ.*
3 *Meretrix an de violento ſtupro conqueratur & fidem me-
reatur.*
4 *Meretrices an cogantur ad coitum.*
5 *Meretricibus violentia illata impunis non eſt.*

1 STuprum punibile † cum meretrice non committi-
tur ad ſimilem adulterij pœnam. Baldus *l. palam. ff. de
2 ritu nupt.* De meretricibus † an per iſtiuſmodi vitam
pœnam mereantur. Menochius *de arbitrar. iudicum, lib.
ſecundo, centuria ſexta, caſu* 535. Num per violentiam co-
3 gnita † accuſet ad pœnam inuaſorem & accuſatus quo-
modo excuſetur aut liberetur. Decian. *in praxi crim. lib.
8. cap. 15. num. 17. fol.* 43. Et quod de violenta cognitione
conquerentibus fides non ſit danda. Dan. Iudoc. *in pra-
xi crimin. cap. 95. num. 10. fol.* 151. De meretrice an dicatur
† cogi, & an cogi poſſit. Bonacoſſ *in tract. de ſeruis & fam.* 4
q. 64. Plura de violentiis † meretricibus illata punien- 5
da, Afflict. *ad conſtitution. regni Neapolitani, rubric. 20. num.
14. fol.* 104. Et quod iure ciuili pœna nulla ſit dictanda,
notat Sarayna *ad conſtit. regni Sicil. lib. 1. tit. 21. fol.* 36. Alex.
conſ. 157. par. 5.

L. Serui ob violatum. 23.
§. Is autem qui.
§. Si vero.

1 *Matrimonium, quod eſt nullum, violari non poteſt.*
2 *Tranſigentes quomodo puniantur.*
3 *Vexationis redemptio licita.*

MAtrimonium † vbi eſt nullum, ibi de violatione 1
huius, querelæ non eſt locus. Redimens † ſuam 2
vexationem, id quod dedit repetit, & vltra accipiens
criminaliter punitur. Redimens peccatum, ſuper quo
illicita eſt tranſactio, precium datum non repetit, *hoc
textu.* Bald. & Salyc. *l. inter liberas ff. hoc tit.* De vexationis
† redemptione licita, vide Oldrad. *conſil.* 280. Quando 3
datum non repetatur. Hieron. Magon. *deciſio. Florent.
85. num. 2.*

L. Si eius à quo. 24.

1 *Exceptio nullitatis actorem excludit.*

EXceptio † nullitatis matrimonij excludit actorem 1
ab accuſatione adulterij. Bald. Seruus contuber-
nalem non accuſat de adulterio. Salycetus *l. ancilla.* vbi
Bald. *C. commun. de ſucceſſion.*

L. Etſi libidine. 25.

1 *Damnatus propter libidinem cum ancilla commiſſam infa-
miam non incurrit.*

DAmnatus † de libidine commiſſa cum ancilla non 1
fit infamis, ſed opinionis grauamen patitur. Bald.
& Salycet. *l. ea quæ. ſupra, de his qui notant. infam. l. inter libe-
ros. ff. hoc tit. l. 25. de iniur.* Bellacomb. *in Syntag. comm. opin.
lib. 9. tit. 7. num. 59. fol.* 474.

L. Quoniam. 26. § Sin vero.

1 *Incidens cauſa ante principalem eſt peragenda.*
2 *Qui non poteſt accuſare, nequit accipere.*

EMergens † & incidens cauſa in criminalibus ante 1
principalem eſt peragenda. Replicatio vel exce-
ptio præiudicialis prius diſcutitur, & ea reprobata ſu-
per crimine proceditur. Baldus & Salycetus. Qui non
poteſt † accuſare de crimine non poteſt excipere ſu- 2
per eodem ad aliquem puniendum. Bartolus *ad l. am-
plim. ff. rem ratam haber.* idem *ad l. fin. §. ſi. de eo per quem fa-
ctum.* Menoch. *de arbitr. iud. lib. 2. caſu* 167. Specul. *in tit. de
criminib. in modum exceptionis proponendis, verſ.* 1. Delrio.

L. Commiſſum antea. 27.

1 *Matrimonium ſubſequens non extinguit adulterium ante-
cedens.*
2 *An crimina aboleantur per matrimonium?*

MAtrimonium † ſubſequens non purgat delictum 1
præcedens. Nuptiæ cum adultero celebratæ non
extinguunt adulterii crimen præcedens. Salycet. *l. reos.
hoc tit. ſupr.* Num nuptiæ cum meretrice contractæ pur-
gent & tollant anteactæ vitæ maculam, vide *c. inter opera
charitatis, de ſponſal. extra. vbi Panormit. n.* 11. Bartol. *ad rubr.
authen. de Lenonib. num.* 1. Et an crimina † aboleantur per
matrimonium, & furti delictum, & huius pœna tolla- 2
tur ſi meretrix intercedat nuptiarum prætextu pro fu-
re ſuſpendendo, vide Beluiſo *in praxi crim. c. 9. n.* 34.

L. Ita nobis. 28.

1 *In adulterio quæ exceptiones admittantur.*
2 *In adulterio omnis mora amouenda.*
3 *Lenocinium & huius præſcriptio.*

1 IN crimine † adulterij accuſato iudex admittit exce-
ptiones lenocinij, præſcriptionis & ordinis. In adul-
2 terij quæſtionibus† proceditur exceptionib. fruſtrato-
rijs nō obſtantibus. Iudex omnes cauillationes amouebit, nec feret vt cauſa protrahatur. Bart. Bald. & Salyc.
3 Cuiac. *lib.27.obſeru.15.* De lenocinio † & huius præſcri-
ptione, Farinac. *in praxi crimin. quæſtio.10.à num.15.ad* 20. Peguera *quæſt. crim m.15. fol.*112. Boerius *conſilio* 7. *numero* 2. Damhuder. *in praxi crim. cap.*91.

L. Qua adulterium. 29.

1 *Stuprum cum famula caupona non eſt punibile.*

1 ADulterium † commiſſum cum domina cauponæ
eſt punibile, ſed non commiſſum cū famula. Bald. Stuprum commiſſum cum domina non famula cauponæ dignum pœna eſt. Salyc. De pœna ſtupri, Heideman. *in theſib. D. par.1. diſput.7. theſi* 29. Decian. *in prax. crimin. lib.8. cap.*15. Ad materiam textus, vide Petr. Heig. *in miſcell. quæſt. par.2. q.29. num.*22.

L. Quamuis adulterij. 30.

§. Sacrilegos.

1 *Adulterij accuſatio quibus concedatur.*
2 *Matrimonium non eſt contumeliis deformandum.*
3 *Adulterij pœna gladius.*

1 ACcuſatio † adulterij coniunctis & neceſſariis per-
ſonis conceditur, inprimis marito. Matrimonium
2 per † falſas contumelias non eſt deformandum. Adul-
3 teram † accuſant maritus, frater, patruus. Sacrilegi nu-
ptiarum, gladio puniuntur, *hac l.* Bartolus, Baldus & Salycet. Piſtoris *volum.1. conſil.3. fol.45. num.*57. De adulterij pœna ex criminalibus Caroli V. conſtitut. vide *allegatas conſtitut. cap.*120. In quantum generali Germaniæ conſuetudine gladij pœna ſit abrogata. Iohannes Fichardus *conſilio* 112. *num.4. fol.*211. Quod iure diuino pœna mortis adulteris infligatur, notatur *Exodi cap.20. Deuteron. cap.22.* Boerius *deciſ.*297. Fichard. *in Synt. com. opin. lib.9. tit.7. fol.472. n.*19. Bonacoſſ. *in Synt. com. opin. alleg. lib. & cap. n.86. f.*476. Kirchou. *ibid. num.99 f.*476.

Auth. Sed hodie.

iunctis §§.

1 *Adultera mulier quomodo hodie puniatur.*

1 PRo adulterio † mulieri nō imponitur pœna capitis,
ſed in monaſterium detruditur ad pœnitētiam peragēdam, bonis eius inter liberos, ſi quos habet & monaſterium ac parentes, ſi liberos non habet, diuidendis pro portione legibus approbata pactis dotalibus poſt mortem etiam valituris. Bald. Fichard. *in Synt. com. opin. lib.9. tit.7. num.19. fol.*472.

Auth. Si quis ei.

1 *Suſpectus de adulterio quando & quomodo poſſit puniri.*
2 *Damnari quis ex indubitatis probationibus poteſt.*

1 MAritus † habens ſuſpectum de adulterio denun-
ciare poteſt ne cum vxore loquatur, & ſpreta denunciatione ſi ſuſpectus in loco illicito reperitur, occidi poteſt. Deprehenſi in loco non admodum ſuſpecto rotam iudice accuſari, in eccleſia inuenti capi & cuſtodi aut defenſori ad aſſeruandum tradi poſſunt, *hoc text.* Bald. Boer. *deciſ.109. num.*1. Ex hoc textu notant Dd. a-
2 liquem ex violentis † & indubitatis probationib. puniri poſſe, ſuper hanc quæſtionem vide Gandin. *in tract. de maleſic. tit. de præſumpt. & indic. circa finem.* Cæpoll. *conſil.*32. Caſtrenſ. *conſ.299. vol.*1. Hieron. Magon. *deciſ. Lucenſi* 63. *num.1. fol.*388.

L. Cum vir nubit. 31.

1 *Sodomiæ pœna mortis imponitur.*
2 *Sodomitæ an defenſiones concedantur.*

PRo ſodomia † & peccato contra naturam impon- 1
tur pœna mortis. Bart. Bald. & Salyc. Marſil. *conſ.*28. *incip. in cauſa.* Conſtit. criminal. Caroli V. Imperat. *cap.*116. Menoc. *de arbitr. iudic. lib.2. cent.3. caſu* 286. Damhud. *in praxi crim. cap.*96. Maſcard. *de probat. concluſ.*1313. Clar. Ginchat. Baiard. *in praxi crimin. § ſodomia.* Fichar. *in Synt. com. opin. l.9. tit.7. n.156.157. &* 158. vbi Suarets & Vinius. Proſper Farinac. *in praxi crim. quæſt.10. num.*414. An huic
† defenſiones concedantur, notat in vtramq; partem 2
Farinac. *cit. prax. quæſt.39. num.110. &* 111 Caldas *ad l. ſi curatorem. verb. læſis num.26. C. de in integr. reſtitut.* Conarr. *de ſponſal. cap.7. §.6. num.*9.

L. In adulterij. 32.

1 *In adulterij quæſtione tota familia torqueri poteſt.*

IN adulterij † crimine tota familia quæſtioni aut tor- 1
turæ ſubiici poteſt. Salycet. *l.3. ſupra hoc titul.* Farinac. *in praxi crim. ſub vocab. tortura.*

L. Adulterij. 33.

§. Idem.

1 *Quæſtio ciuilis non retractat proceſſum in criminalibus.*

QVæſtio repetitionis † dotis vel alterius debiti non 1
poteſt obiici ad retractandum accuſationem adulterij. Quæſtio ciuilis non retractat proceſſum in criminalibus. Exceptiones friuolæ non ſunt admittendæ. Bald. & Salycet. *l. in crimine. ff. hoc titul. l. fin. ſupra, de ordine iudiciorum.*

L. Si hi qui. 34.

§. Vnde.

1 *Præſumptio violenta æquiparatur confeſſioni partis.*
2 *Ex præſenti præſumitur in præteritum.*
3 *Præſumptio iuris & de iure.*

EX præſenti † præſumitur in præteritum, itē violen- 1
ta præſumptio quam lex pro plena probatione habet æquiparatur confeſſioni partis. Per actum † contra- 2
rium ſubſecutum præſumitur aliquid in præteritum, quod alias erat incredibile. Baldus. Si abſolutus ab adulterio proximitatis prætextu poſtea cum ea matrimonium contrahat, ex hoc iuris & de iure † naſcitur præ- 3
ſumptio, ex qua de primo adulterio de quo fuit abſolutus poteſt condemnari: *cap. literis, de præſumptionib. extra.* In quantum adulterium ex præſumptionibus pateat, notat Brunorus à Sole *in locis communib. vocab. adulterium. numero ſecundo, folio* 39. Caſtrenſ. *conſilio* 126. Viciſſim de præſumptione delicti excluſiue potius, quam incluſiue capienda. Gail. *pract. Camer. Imper. obſeruat.* 97. *num.16.17 lib.*2. Menoch. *de præſumpt. lib.1. quæſt.30. nu.*1. Maſcard. *de probationib. concluſ.1224. num.*1. Ex præſenti quando locum habeat præſumptio in præteritum & ex hoc in præſens. Iohan. Bapt. Weber *diſtin. Bart.* 742. & 746. Ad materiam text. Bald. *conſ.250. par.*1.

L. Si mulier. 35.

1 *In accuſatione adulterij maritus etiam poſtquam diuertit aliis præfertur.*

MAritus † quondam in accuſatione ſtupri aliis præ- 1
ferebatur. Maritus admittitur ad accuſandum vxorem de ſtupro commiſſo poſtquam diuertit. Salycetus & Bartolus. Caſtrenſ. *ad l. fideicommiſſo. C. de fideicommiſſ. & in l. ſororem. C. de his quibus vt indign.* Couarru. *in epitom. decret. par.2. c.7. §.6. n.*10. Schurd *ad Bart. hoc textu.*

L. Libertatem. 36.

§. Sin vero.

§. Nobis.

§. Sancimus.

§. Tranſacto.

1 *Adultera mortua ſerui intra duos menſes non manumittendi.*

Mortua

1 MOrtua † adultera ſeroi adulteræ inter duos meoſes manumitti hori poſſunt. Sicut libertas ſeruorum intra duos menſes à die diuortij impeditur, ita & intra duos menſes à die ſoluti matrimonij per mortem. Bartolus, Oldradus *conſ.* 157. incipient. *caſus*. Baldus *conſil.* 221. incipient. *nam quandoque parte ſecunda*. Romanus *conſil.* 286. incipient. *hac Iuliana*. Schard. *ad Bartol. hoc textu*. Panormitan. *conſil.* 64. *part.* 2.

Si quis eam cuius tutor fuerit, corruperit.

TITVLVS X.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Odofredum, Butrigarium, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Coiacium, Antonium Gomezium, *ſuper l.* 89. *Tauri. num.* 23. Iulium Clarum, Giachariom & Baiardum, *in recept. ſentent. §. fornicatio. verb. cum pupilla.*

L. Si tutor pupillam.

1 *Tutor ſtuprans pupillam cum amiſſione bonorum deportatur.*

1 TVtor † ſtuprans adultam aor minorenoem quondam pupillam per poblicaoonē amiſſis bonis deportatur. Bart. Bald. & Salyc. Paulus Chirlandus *in tractat. de pœnis. quaeſt.* 7. *fallent.* 6. *num.* 7. Clar. *citat. ad rubr. tit. loco.* Boet. *deciſ.* 317. *à num.* 1. *ad* 5. Fichard. & Bonacoſſ. *in Syntagm. commun. opin. lib.* 9. *tit.* 8. Proſper Farinac. *in praxi crim. lib.* 1. *tit.* 4. *quaeſt.* 31. *num.* 115. *fol.* 489. *col.* 1.

De mulieribus quæ ſe proprijs ſeruis iunxerunt.

TITVLVS XI.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycetum, Cuiacium, Gomezium *ad leg. Tauri.* 80. *num.* 3. Clarum, Giacharium & Baiardum *in recept. ſenten. §. fornicatio. verſic. mulieris.*

L. Si qua cum ſeruo.
§. Sitque.
§. Fily.
§. Succeſſio.
§. Id autem.

1 *Mulier cum ſeruo ſuo concumbens quomodo puniatur.*

1 SEruus cum † domina concumbens olim comburebatur, domina autem decapitabatur: filij aut liberi ex tali coitu nati pro ſputiis habebantur, & matri non ſuccedebant, ſed alij legitimi in agnatione aut cognatione proximi ad hæreditatem admittebantur. Bart. & Bald. Clar. Giachar. & Baiard. *in recept. ſentent. §. fornicatio verſic. ſeruus.* Fichard. & Bonacoſſ. *in Syntagm. commun. opin. lib.* 9. *tit.* 9. *fol.* 482.

Ad legem Iuliam, de vi publica.

TITVLVS XII.

AD rubricam, titulom & materiam, vide vltra citatos ad eundem tit. io D. Buttigar. Odofred. Cyn. Ang. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Suarets, Fichard. Bonacoſſ. Kirchou. Graſſ. Bellacomb. *in Syntagm. com. opin. lib.* 9. *tit.* 10. Conſtitut. criminales Caroli V. Imperat. *cap.* 38. 211. 212. *&* 213. Andr. Gail. *in ſpecial commentar. de pace publica*, Math. Colet. *deciſ.* 155. eundem *in tract. de proceſſib. execut. in præfat. num.* 14. *&* 15.

L. Ob debitum. 1.

1 *Ob debitum viri res vxoris capiendo vis committitur.*
2 *Vis an ſine armis inferatur.*

1 MAritiob debitum † res vxoris capi non poſſuot, & capiens vim committit. Baldus & Salycetus, *ad hanc leg. l. ſatis. ſupr. in quib. cauſ. pign.* An ad vim † publi- 2
cam arma ſemper adbibeantur, & num vis inferatur ſine armis, vide Nartam *conſil.* 665. *lib.* 4. Menoch. *de arbitrar. lib.* 2. *caſu* 394. *cent.* 4. Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floretis Diats, *deciſ. Pedemont.* 35. *num.* 1.

L. Tutoris tui. 2.

1 *Fiſcus ſuccedens pro quota tenetur.*
2 *Quota cum onere tranſit.*

FIſcus † pro quota booorum delatorum vel occupa- 1
totnm tenetur creditoribus. Bald. Quota ex † legis 2
diſpoſitione ad aliquem cum onère peruenit. Bartolus, Baldus & Salycetus. Alexander *conſilio trigeſimo primo, libro primo.* Crauetta *conſil.* 263. *numero* 7. Decius *conſ.* 237. incip. *in caſu. & conſil.* 387. incip. *quæritur.* Romanus *conſ.* 377. incip. *in dubitatione.* Caſtrenſ. *conſil.* 441. *nu.* 5. *vol.* 1. Pet. Surd. *deciſ.* 140. *num.* 19. *fol.* 355.

L. Si confidis. 3.

1 *Raptu ſponſæ & incluſione filij vis publica committitur.*

DE raptu † ſponſæ & incluſione filij parentes ex le- 1
ge Iulia de vi publica aguot. Salycetus. *l.* 1. *ſupra, de priuat. carcerib.* De raptoribus iſtiuſmodi vbiuis locorum puniendis & accuſandis. Proſper Farinac. *in praxi crimin. quæſt.* 7. *num.* 8. Decianus *in praxi crimin. libro octauo. cap. ſeptimo.* Et de pœna rapientis non cauſa libidinis. idem *alleg. cap. n.* 36. De raptu molieris, ſponſæ aut coniugatæ. idem *in citat. prax. lib.* 8. *c.* 11. *n.* 6.

L. Si criminis. 4.
§. Sed quoniam.

1 *Ex delicto ſerui criminaliter dominus non accuſatur niſi de ſuo delicto.*
2 *Violentia etiam circa res commiſſa punitur.*
3 *Coadunatio in vi publica attenditur & punitur.*
4 *Serui accuſantur de iure canonico ad pecuniariam pœnam.*
5 *Quando ex delicto ſerui teneatur dominus.*
6 *Dominus pro familiæ delictis tenetur.*
7 *An vim committens occidi poſſit, ſi circa rem commiſit vim.*
8 *Furem an pro defenſione rerum occidere liceat.*
9 *Domini ſeruum nimium verberanti pœna.*
10 *Iniuria vi illata.*
11 *Coadunationis expreſſio.*
12 *Violentia quomodo fiat & committendo & omittendo.*

SEruus ex delicto † criminaliter accuſatur noo do- 1
minus: dominus nimium verberás ſeruũ ex delicto
iſtiuſmodi conueniri poteſt, *hac l.* Baldus & Salyc. Vio-
leotia commiſſa † circa res, hominibus etiam noo co- 2
actis punitur *l. Iulia. de vi.* Iniuria commiſſa ex lege Iu-
lia punitur ſi coadunatis hominibus illata ſit. Bartolus.
Quatenus pro delicto † crimioaliter accuſetur ſeruus, 3
non autem vbi pecuoiaria pœna ſoluenda eſt, notant
Specul. *in tit. de accuſat. §.* 1. *num.* 1. Tiber. Decian. *in praxi
crimin. lib.* 3. *cap.* 3. *num.* 41. *fol.* 198. Et quod iure canonico
† ſerui ob pecuniariam etiam pœnam accuſeotur ra- 4
tione criminis ac delicti. notat. *in argument. capit. quæri-
tur.* 2. *quæſt.* 7. Quando & † quibus caſibus dominus te- 5
neatur ex delicto famoli, notat Farinac. *in praxi crimin.
quæſt.* 24. quomodo oon teoeatur *ibid. num.* 48. 49. In
quantum dominus † teneatur pro delictis familiæ, eo 6
quod alat homines improbos, & quidem puniatur
arbitrarie, ootat idem Farinac. *in citat. quæſt. num.* 91. 92.
94. De violentia circa rem commiſſa, & an ob † illam 7
occidere defenſionis prætextu vim rebus inferentem
licitum ſit, vide in vtramque partem Michaël. Graſſ. *in
Syntag. comm. opin. lib.* 9. *tit.* 10. *num.* 13. *fol.* 484. Fichard. &
Bonacoſſ. *ibid. num.* 14. Clar. Giachar. & Baiard. *in praxi
crimin. § homicidium verb. Hac autem.* Vaſq. *in illuſtr. contro-
uerſ. antiq. c.* 18. *n.* 5. Num furem † pro defenſiooe rerum 8

occidere ſit licitum,affirmatinam ex inre ciuili,negati-
uam de iure canonico,vide apud Kirchou.& Bonacoſſ.
in Syntagm com.opin.lib.9.tit.10. num.24. fol. 485. De do-
9 mino † nimium verberante ſeruum & de verbetũ pœ-
na. Petrus Gregorius Tholoſan. *in Syntagm. iuris, libro* 31.
10 *cap.*11. De iniuria † vi illata coadunatis hominibus, item
de huius in extrahendis proceſſibus ſuper conſtitutio-
ne fractæ pacis allegatione & probatione, & in proſe-
cutione proceſſus, deductione: In ſpecie autem de co-
11 adunationis † expreſſione, vide Receſs. Imp. Ratisbo-
nenſ. de anno 1594. §. Alſo iſt auch. *fol.*25.*lat.*1. & 2. Et
12 quæ ſit † differentia inter iniuriam vi illatam commit-
tendo & omittendo, notat *alleg.* § *in receſſu Ratisbon. præſ.*

L. In poſſeſſionem. 5.

1 *Vim committit etiam creditor fundũ debitoris ingrediens.*
2 *Creditor quando animo conſeruandæ poſſeſſionis ingredia-tur debitoris poſſeſſionem.*
3 *Creditoris violenter ingredientis poſſeſſionẽ debitoris pœna.*

1 CReditor † per vim prohibetur ingredi poſſeſſio-
nem fundi ad debitorem pertinentis. Bald. & Sa-
lyc. Bart. *ad l. creditores. ſupra, de pignorib.* Quando autem
2 creditor † habeat præſumptionem quod non animo
capiendi, ſed rem conſeruandi ingreſſus ſit fundum,
notat *l. merito.* iunctis remiſſ. *ff. pro ſocio.* De pœna & cri-
3 mine creditoris † citra pactum & iudicis cõceſſionem,
bona debitoris inuadentis, vide Menoch. *de recup. poſſeſſ.*
remed. 9 *num.* 204. Quando autem impune occuper, vi-
de eundem *citat. loc. num.* 207. & 208. *fol.* 372.

L. Quoniam multa. 6.

1 *Violentiæ cauſa homicidium commiſſum pœna capitali vindicatur.*
2 *Vim inferentem occidens homicidij pœna non afficitur.*

1 ACcedens † ad rem ab alio poſſeſſam eius expel-
lendi cauſa, ſi homicidium ſit commiſſum, vel per
inuadentem aut defendentem, capitalis pœna ob ho-
micidium eſt dictanda occidenti, & vim inferenti. Bar-
tol. Bald. & Salyc. Cępoll. *conſ. crim.* 36 *col.* 1. Oldrad. *conſ.*
12. incip. *an fratres.* Marſil. *conſil.* 67. incip. *domine.* Baldus
conſil. 367. incip. *venerabilis par.* 3. Ex hoc textu notat Bar-
tol. quod in coadunatione amittẽs arma à conuocan-
te coadunatos non recuperat. De homicidio † non pu-
2 niendo ſi aggreſſus inuaſorem violẽtum pro defenſio-
ne vitæ ac bonorum interfecerit. Romul. *ad l. vt vim.* §.
ſequitur num. 96. *ff. de iuſtitia & iure.* Viuius *lib.* 2. *com. opin.*
num. 85. Afflict. *ad conſtitution. regni Neapol. lib.* 1. *rubric.* 13.
num. 10. & 51. Iohannes de Amicis *conſil.* 77 *nu.* 1. Dueri-
nas *regul.* 191. *verb. defenſio licita* Boerius *deciſ.* 168. *num.* 11.
Franciſc. de Aluaroт. inter conſilia crimin. Iohann. Zi-
letti *conſil.* 74. *vol.* 1. Kirchou. & Bonacoſſ. *in Syntagmate*
com. opin. lib. 9. *tit.* 10. *num.* 24. *fol.* 483. *col.* 1. & 2. An & pro
iniuria perſonali laceſſentem & inuadentem licitum
ſit occidere, vide pro affirmatiua Graſſum *in alleg. Syn-*
tagm. lib. & cap. num. 43 *fol.* 486. & 487. Pro vlteriori in-
tellectu atque interpretatione huius legis recurre ad
Brunor. à Sole *in locis com vocab. dans. num.* 1. *fol.* 310. Boer.
deciſ. 84. *num.* 4. Decian. *reſponſ.* 4. *num.* 60. *vol.* 3. Eberhar.
Broncorſt *lib.* 4. *Enant.* 82.

L. Si quis ad ſe. 7.
§. Quod ſi.

1 *Vi pulſus & criminaliter & ciuiliter poteſt agere.*
2 *Spoliatus ante omnia reſtituendus.*
3 *Spoliatus & eiectus incontinenti poſſeſſionem auctoritate propria recuperat.*

1 VI pulſus † poteſt inuadentem & expellentem ciui-
liter & criminaliter accuſare. Si expulſus ex inter-
uallo ſuum deiecit expulſorem, poteſt interdicto recu-
peratorio ciuiliter conueniri, & cauſa per condemna-
tionem terminata, criminaliter deportandus accuſari
poteſt. Baldus & Salycetus. Ioſephus Ludouicus *deciſ.*
Peruſin. 17. *num.* 1. *parte prima.* Ex hoc textu notat Bar-
tol. Spoliatum † ante omnia reſtituendum. item, *ſub* 2
numero 5. & 6. Eiectum † de poſſeſſione incontinenti 3
illam vi recuperantem non incidere in pœnam *l. ſi quis*
in tantam. Cod. vnde vi. Quatenus ſpoliatus ante omnia
ſit reſtituendus. Alexand. *conſ.* 6. *vol.* 3. *num.* 8. Rota Ro-
mana *deciſ.* 7 *in antiq.* Caſſador. *deciſ.* 3 *ſub tit. de reſtit. ſpol.*
Socin. *reg.* 164. incip. *exceptio.* Roland. à Valle *conſ.* 6. *vol.*
2. Cephal. *conſil.* 236. *num.* 9. Boer. *deciſ.* 238. Alphanus *in*
reportat. num. 346. Antonius Gabriel Romanus *in com-*
mun. concluſ. lib. 5. *ſub tit. de reſtitutione ſpoliator. concluſio.* 23.
Anton. de Matthæis *ad leg. naturaliter.* § *nihil commune. à*
num. 27. *ad* 103. *ff. de acquirend. poſſeſſ.* Iacob. Menoch. *de re-*
cuper. poſſeſſ. remed. 1. *à num.* 382. & 390.

L. Seruus qui. 8.
§. Quod.

1 *Seruus vim inferens quomodo puniatur.*
2 *Iteratum delictum atrocius puniendum.*
3 *Iudex vim illatam vindicet.*

SEruus † proprio motu vim inferens mortem ferat 1
aut vltimum ſupplicium patiatur: iuſſu domini vim
inferens in metallum damnari ſeruus poteſt. Viles per-
ſonæ † quæ iterata vice vim intulerunt atrocius puni- 2
endæ: Iudex qui vim † illatam vindicare differt, vel 3
remittit aut mitiori ſupplicio vindicat, impunitatis
ſpe non gaudet, Bartolus, Baldus & Salycetus, *ad hanc*
legem. Baldus *conſilio* 486. incipient. *quando. parte quarta.*
Decius *conſil.* 535. incipient. *requiſitus.* Schardius *ad Bar-*
tol. hoc textu. Menoch. *lib.* 2. *centur.* 4. *caſu* 354. Maſcard.
de probat. concluſ. 1300. *vol* 3. Iacob. Thoming *deciſ.* 56. De
iudicib. & magiſtratibus impune pœnam ordinariam
mitigantibus aut remittentibus. Cuman. *conſil.* 262. Re-
ſtaur. *in tract. de imperatore, queſt.* 110. *num.* 296. Vincent.
de Franchis *deciſ.* 271.

L. Crimen. 9.

1 *Delinquentis & receptantis idem eſt delictum.*
2 *Violantes pacem publicam recipientium pœna qua.*

REceptator † & principalis reus in raptu, & aliis 1
criminibus crimen non diſſimile committunt.
Baldus & Salycetus *ad hanc legem.* De receptatoribus,
horum crimine, ac diuerſis pœnis, Gabriel Saraynа *ad*
conſtitut. regni Siciliæ. in Indice, vocab. receptatores & receptat.
Damhud. *in prax. crim. c.* 134. Bonacoſſ. *in com. opin. vocab.*
receptatio. Et quod receptatores delinquentium ſimile
iſtis ſupplicium pati debeant, affirmat Proſper Farinac.
in prax. crim. q. 30. *nu.* 94. 95 96. Et de pœna recipientium
† violantes pacem publicam in imperio Romano. ord. 2
Imp. Cam. *par.* 2. *tit.* 12. 13. 14. Receſſ. Imper. de anno 55.
§. 48. incip. Wir ſetzen/ordnen.

L. Omnibus per. 10.
§. Quod ſi quis. §. Viri.
§. Primatibus.

1 *Armatos coadunatos habens pœnam l. Iuliæ incurrit.*

ARmigeram † gentem coadunatam habens inci- 1
dit in crimen & pœnam legis Iuliæ. Bart. Bald. &
Salycet. *ad hanc legem.* Romanus *conſil.* 328. incipiente,
præſens. De militum illicita in Imperio Romano coi-
tione & coadunatione æquipollenti vi publicæ & ad-
uerſa conſtitutioni pacis imperiali, vide Ordinat. im-
perialis Cameræ, *parte ſecunda, tit.* 15. Receſſum Imperij
de anno 1544. *cap.* 2. Receſſum Imper. ſub anno 1522.
ſub diuerſis §§. Receſſum anni 55. §. 51. incip. So fern
ſich aber. *ibidem* §. 53. incipient. Im fall auch. §. 35. in-
cipient. Vnd damit. §. 38. Es ſollen auch. Receſſum
anni 59. §. 36. incipient. Vnd dieweil. De delectu ſine
læſione pacis imperialis inſtituendo Receſſum Imper.
de an-

de anno 59. incip. Dem zu begegnen §. 40. Jm fall aber. Receſſum Imper. anno 48. cap. 24. §. 28. incip. Demnach. §. 19. incip. Vnd da einer §. 30. incip. Vnd dann. Receſſum Imper. de anno 70. §. 7. incip. Vnd wann ſolcher. §. 8. incip. Die Obriſten. §. 9. Darauff ſie §. 14. Jm fall dann. §. 15. Da einiger. Et quomodo contra huiuſmodi coitiones & coadunationes ceteris vtribus ordines imperij pacem publicam tueri debeant, innuit Receſſ. Imper. de anno 55. §. 54. incip. Nach dem auch. §. 56. Vnd damit. § 57. Vnd auff den. §. 58. Vñ da ein. §. 59. Vnd ſollen §. 69. Vnd ſoll dann § 62. Jm fall dann. §. 63. Wann nun. §. 64. Vnnd ſollen. §. 65. So dann. §. 67. Vnnd ſo aber. §. 68. Es ſollen auch. §. 69. Vnd damit. §. 70. Ferner ſollen. § 72. Ob dann auch. §. 73. Vnd ob wol. § 74. Nach dem. § 75. Vnd da einer. §. 76. Vnd ob einer. §. 77. Wa ſich auch. Receſſ. Imper. de anno 66. §. 23. incip. Der diſpoſition. Receſſ. deputationis de anno 64. §. 17. incip. So ſetzen. §. 18. Auff den fall. §. 19. incip. Als dann.

De raptu virginum ſeu viduarum, nec non ſanctimonialium.

TITVLVS XIII.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Odofredum, Butrigarium, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Suarets, Fichardum, Bonacoſſam, Viuium, Donatum à Fina, Bellacomb. *in Syntagm. commun. opinionum, libro nono, titul. 11.* Iulium Clarum, Giacharium & Baiardum, *in praxi criminal. ſub §. raptus.* Kirchouium *in commun. conclaſion. centuria quinta, concluſione vicesima prima.* Nouell. *regul.* 178. Hieronym. Gabriel *conſilio* 172. *numero ſecundo.* Ludouicum Pegueram *quæſtio. crimin.* 42. Tiberium Decianum *in praxi crimin. lib. 8. cap. 7. fol. 21. volumine ſecundo.* Proſperum Farinaceum *in praxi crimin. lib. 1. tit. 1. quæſtione ſeptima, numero octauo, fol. 66.* De inculpatione & confeſſione raptæ an faciat iudicium contra rapientem, idem *in citat. prax lib. 1. titul. 5. quæſtio. 43. num. 9. 94. 99. fol. 675.*

L. Raptores. 1.

1 *Raptus pœna vltimum ſupplicium.*
2 *Raptores in flagranti crimine occidere licitum.*
3 *In rapta perſona conſideratur, ſitne vilis an honeſta.*
4 *Pœna raptus an etiam ad mulierem extendatur virum rapientem, & num. 15.*
5 *Coniugata perſona raptus crimen grauius.*
6 *Raptum ſponſam etiam ſuam rapiens committit.*
7 *Raptor à quolibet magiſtratu puniri poteſt.*
8 *Raptori etiam appellandi licentia denegatur.*
9 *Rapientis ancillam pœna quæ.*
10 *Rapientis ingenuam bona rapta applicantur.*
11 *Raptori rapta nubere non poteſt.*
12 *Coniugium legitimum non eſt ſine parentum conſenſu.*
13 *Blanditiæ ac perſuaſiones non pro iuſto conſenſu habeantur. & num. 16.*
14 *Raptorum auxiliatores eadem pœna plectendi.*
15 *In raptu conſenſus mulieris raptoris inſidiis prouocatus præſumitur.*
17 *Raptor cum conſenſu abducens quomodo puniatur.*
18 *Serui rapientis honeſtam pœna ignis.*
19 *Raptoris monialis eadem quæ alterius rapientis pœna.*

1 RAptores † virginum & viduarum honeſtarum ob crimen capitale vltimum ſupplicium ferant, *hac l.* Bart. Bald. & Salyc. Camill. Gallin. *in commentar. ad tit. ff. de verb. ſignif. lib. 7. cap. 25 num. 18* Iohan. Cephal. *conſ. 140. num. 23. lib. 1.* Peguera *quæſt. crim. 43 num. 2.* Marſil. *ad hanc l. num. 154.* Anton. Tedald. & Blaſ. Flores Diaz *de tit. Pedemont. 217 num. 1.*

§. Ne igitur.

2 Raptores † & iſtorum auxiliatores deprehenſos in flagranti crimine per raptę parentes, conſanguineos, ac curatores interficere licitum, *hoc §.* Quatenus hi ob apprehenſionem ſortiantur forum & à quolibet iudice ſupplicijs ſubijciantur, notant Nouell. *regul. 178. & 210. in ampliat.* Duen. *reg.* 378. Chaſſan. *ad conſuetud. Burgund. in tit. des iuſtices rubr. 1 § 1. fol. 304. col. 3. num. 11. arg. l. raptores. Cod. de epiſcop. & cleric.* De vltimo ſupplicio afficiendis raptoribus ſi raptam cognouerint, ſecus ſi non cum rapta coierint, vide Bocrium *deciſione 316. numero quarto.* 3 Et quando † conſideratio habeatur raptæ an omnium ſit honeſta vel vilis perſona. Item quod in admiſſo raptu contra vilem perſonam locus ſit capitali ſupplicio, confirmat Viuius *in commun. opinionib. num. 679.* Fichard. & Bonacoſſ. *in Syntagmate commun. opinio. lib. 9. titul. 11. fol.* 488. 4 An pœna † raptus extendatur ad mulierem, virum vel iuuenem rapientem, vide pro negatiua Grilland. *in tract. de diuerſis criminib. libro tertio. quæſt. 10. num. 23.* Pro affirmatiua Marſil. *ad hanc legem, num. 223.* Fichard. *in Syntag. commun. opinio. citat. lib. & cap. num. 17. fol.* 488.

§. Quo multo magis.

5 Pœna raptus † aggrauat rapina mulieris vel coniugis in matrimonio degentis ob adulterij criminis cum raptus delicto concurſum, *hoc §.* Decianus *in praxi criminali, libro octauo, capit ſeptimo.* De concurſu delictorum plurium pœnam aut aggrauante, interdum etiam multiplicante, vide Proſperum Farinaceum *in praxi crimin. lib. 1. titul. 3. quæſtio. 22.* Petrum à Placa *in epitome delictorum, cap. 1. num. 18.* Couarruu. *in variis reſolut. lib. 2. cap. 10 num. 8.*

§. Quibus.

6 Sponſam ſuam † per vim rapiens raptus crimen admittit, *hoc §.* De raptu deſponſatarum. Decian. *in praxi crimin. lib. 8. cap. 6. num. 5. & 8. 10.* Hieron. Gabriel. *conſil. 373. num. 5.* Bald *ad hanc l. num. 22.*

§. Sin autem.

7 Raptores † fugientes magiſtratus quilibet perſequi tenentur, captos autem & legitime conuictos quilibet magiſtratus condemnare ad mortis ſupplicium poſſunt, *hoc §.* Petrus Duennas *reg.* 389. Bald. *ad hanc leg. num. 8.* Proſper Farinac. *in praxi crimin. lib. 1. tit. 1. quæſt. 7. num. 8. fol. 66.*

§. Quibus.

8 Appellandi licentia † in raptus crimine raptoribus ob odium delicti denegatur. *hoc §.* De appellationibus in criminalibus, vide in vtramque partem Proſper. Farinac. *in praxi crimin. lib. 1. tit. 5. quæſt. 38. ſub num. diuerſis.* Bald. *ad hanc legem.*

§. Et ſi quidem.

9 Rapiens ancillam † aut libertinam capitis ſupplicium bonis non imminutis patitur, *hoc §.* Decian. *in praxi, lib. 8. cap. 6. num. 1.*

§. Sin autem.

10 Bona rapientis † ingenuam, item omnia auxiliatorum huius criminis bona inſtantibus ingenuæ parentibus, conſanguineis, & tutoribus raptæ applicanda. Bald. *ad hanc l. num. 10.* De hac & ſimilibus pœnis, vide Syntag. com. opin. *lib. 9. tit. 11.*

§. Et ſi non nupta.

11 Rapta virgo † aut vidua raptori nubere non poteſt, *hoc §.* Clar. Giachar. & Baiard. *in praxi crimin. §. raptus. verſiculo, quæro modo.* Bonacoſſ. *in Syntagm. commun. opinionib. libro 9. titul. 8. folio* 487. Qui affirmat de iure ca-

nonico inter raptorem & rapram ſubſiſtere matrimonium, pœnis attamen confiſcationi booorum nondum ſublatis.

§. Oportet etenim.

12 Ducturus vxorem † ingenuam aut libertam, vt legitimas celebret nuptias, virginis aut viduæ parentes, & alios quos decet compellabit, vt legitimum coniugium appetat. Legitimum coniugium cum conſenſu ſponſi ac ſponſæ parentum, aut qui horum loco
13 ſunt, appetendum, *hoc* §. An blanditiæ † & perſuaſiones virginis ac viduæ ad nuptias parentibus non requiſitis habeantur pro ſeductione & raptu, vide pro affirmatiua Angelum *ad hanc legem*. Pro negatiua autem Hippolytum de Marſiliis *in l. præſentem*. Tiberium Decian. *in praxi criminal. libro octauo, cap. 7. numero 7. folio 22. volum.* 2. qui ex ſententia Oldrad. defendit opinionem Angeli.

§. Pœnas autem.

14 Raptores † iſtorumque auxiliatores, miniſtri, receptatoreſque cuiuſcunque ſexus, gradus & dignitatis, non obſtante vllo priuilegio, cum raptoribus ſimili ſupplicio ſunt ſubiiciendi, *hoc* §. Octauius Vulpellus *in tractat. de pace, quæſtione 42. numero 3.* Bonacoſſ. *in Syntagm. commun. opinion. libro 9. titul 11. numero 23 folio 488. columna ſecunda.* De ferentibus auxilium in crimine raptus quod impune poſſint occidi à conſanguineis raptæ. De pœnis hiſce per iudicem dictandis. Decian. *in praxi crim. lib. 8. cap. 10. à num. 1. ad 5.*

§. Si etiam.

15 Mulieres † ad raptum cupidæ nō præſumuntur. Voluntas & conſenſus mulieris in raptum inſidiis raptorum prouocata præſumuntur, *hoc* §. De pœnis mulierum rapientium libidinis cauſa viros. Marſil. *ad hanc leg. numero* 223. Suarets *in Syntagm. commun. opinion. lib. 9. titul. 11. numero decimo octauo.* Quatenus inſidiatores blandimentis perſuadentes honeſtas virgines & mulieres babendi ſint pro raptoribus, notant Fichardus & Bonacoſſ. *in Syntag. commun. opinion. libro nono, allegat. titul. 11. num. 5. fol.* 487. Raptoribus etiam annumerari ducentes virgines de loco in locum, confirmat prædictus, *allegat. Syntagm. cap. & lib. numero nono.* De conſenſu raptæ non mitigante pœnam raptus, vide Decianum *in praxi crimin. lib. 8. titul. 7. numero 21. volumine ſecundo, fol. 27.*

§. Niſi etenim.

16 Conſentire filia † in dolorem parentum non cenſetur in raptum, ſine ſolicitatione & odioſis artibus
17 raptoris. Raptor filiam † honeſtam cum conſenſu abducens, remiſſa per parentes raptæ pœna mortis, deportatione plectendus, *hoc* §. Quatenus nunc de ſtylo recepto raptor capitali ſupplicio non ſubiiciatur, ſi raptam non cognouit, notant Boerius *deciſio. 316. num. quarto.* Fichardus & Bonacoſſ. *in Syntagm. commun. opinion. libro nono, titul. 11. numero 4. folio* 487. Pro intellectu & interpretatione huius & præcedentis §. quando nimirum ſolicitationes, inſidiæ, & perſuaſiones malæque artes, babeantur pro compulſiua vi & raptus violenti actu, vide *l. 1. § perſuadere. ff. de ſeruo corrupt.* Et quod callida perſuaſio plus ſit quam coactio. Calcan. *conſilio 25. conſ. 13. in princip.* Item quod perſuaſio importuna ſit coactio. *l. eum qui. Cod. de apoſtat.* Viciſſim quod in raptum perſuaſionibus facto & inſecuto mulieris conſenſu, ceſſet pœna raptus, *hac l.* expreſſa notat Tiberius Decianus *in prax. crim lib. 8. cap. 7. num. 7. ad finem. volum. 2. folio 23.*

§. Sed & ſi quis.

18 Seruus rapiens † honeſtam virginem aut mulierem
19 ignis pœnam ferat. Rapiens monialem † eam, quam raptor virginis aut mulieris non conſecratæ pœnam luit, patitur, *hoc* §. Clarus, Giacharius & Baiard. *in praxi crim. § raptus. verſic monialem.* Suarets *in theſaur. recept. vocab. raptus.* item, *monialem.* Bonacoſſ. *in Syntagm. commun. opin. lib. 9. tit. 11. num. 16.*

De emendatione ſeruorum.

TITVLVS XIV.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Odofredum, Buttigarium, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelū, Caſtrenſem, Salycecum, Cuiacium, Peckium, *de iure ſiſtendi. cap. 5. fol. 63.* Horatium Lucium *in tractat. de priuileg. ſcholarium, in præfat. num. 22. fol. 272.* Iaſon *ad leg. magiſtratibus, num. 1. & 2. ff. de iuriſdict. omn. iudic.*

L. Si virgis.

§. Nec vero.

1 *Dominus ſeruum caſtigare poteſt licite: at non occidere.*
2 *Dominus percutiendo ſeruum occidens non punitur niſi de occidendi animo conſtiterit.*
3 *Dominorum in ſeruos ſæuitia quomodo coercenda.*

DOminus † poteſt ſeruum caſtigare, ſiue emendare, ſed dolo malo impune eundem occidere nequit. Baldus. Dominus † percutiens ſeruum, etiamſi ex percuſſione mortuus fuerit, non punitur niſi de occidendi animo conſtet. Bartolus & Salycetus *ad hanc legem.* Bartolus *ad leg. final. ad legem Corneliam de ſicariis.* De caſtigatione ſeruorum domino permiſſa aut prohibita, vide Fridericum Huſanum *in tractat. de hominibus propriis, folio* 182. De caſtigationis immodicæ pœnis, vide Horatium Lucium *in tractat. de priuileg. ſcholarium in præfat. numero viceſimo tertio.* De † dominorum ſæuitia in ſeruos & ſubditos dignis modis ac pœnis coercenda. Ericus Heideman *in diſputationib. D. diſputatio. 2. theſi 7. litera E.* Hieronym. Treutler *in theſib. D. volumine primo, diſputat. 2. theſi 3. folio 15.* Boerius *deciſione* 304. Ioachimus Mynſinger *centur. 5. obſeruat. 8.* De parentum ſæuitia. Hippol. de Marſil. *ad leg. inauditum. num. 18. ff. ad legem Corneliam, de ſicar.* 1 2 3

De emendatione propinquorum.

TITVLVS XV.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Odofred. Buttigarium, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium. Bartol. *conſil.* 104.

L. In corrigendis.

§. Quod ſi atrocitas.

1 *Propinquis ſenioribus licet corrigere iuniores.*

PArentibus † & cōſanguineis antiquioribus licitum eſt corrigere & percutere iuuenes moderamine adhibito, niſi delicti atrocitas vltionem publicam deſideret, *hac lege.* Bartolus, Baldus & Salycetus. Alciatus *regul. 1. præſumptio. 3.* Bartolus *conſil.* 61. incipient. *filiusfamilias.* Cæpoll. *conſil. crim.* 40. incip. *licet.* Baldus *conſ.* 176. incip. *Cecilia par. 1.* Cuman. *conſil.* 82. incip. *caſus.* Schard. *ad Bartol. hoc textu.* 1

Ad legem Corneliam, de ſicariis.

TITVLVS XVI.

AD rubricam, titulum & materiam, vide vltra citatos ad eundem titulum in D. Odofredum, Buttigarium, Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Villalobum, Bellonum, Bonacoſſ. Donatum à Fina, Fichardum, Suarets, Chaſſanaeum, Viuium, Kirchouium, Vezium, *in Syntagm. commun. opinion. libro nono, titulo decimotertio.* Iulium Clarum,

G.acha-

Digitized by Google

Giachatium & Baiardum *in praxi crimin. §. homicidium.* Decianum & Farinacium *in praxi crimin. in indicib. ſub vocab. homicidium.*

L. Frater. 1.

1 *Homicidium non ex propoſito commiſſum ordinaria pœna non punitur.*

1 PRobans † non animo occidendi percuſſiſſe ordinaria homicidii pœna non tenetur. Homicidium ex propoſito non commiſſum, vt caſuale extra ordinem puniendum *hoc textu.* Bartol. Bald. & Galyatus Cæpolla *conſil. crimin.* 1. *incip. Scio & conſil.* 30. *incip. Regacy l. lege Cornelia. ff. hoc titul.* Brunor. à Sole *in locis commun. vocab. animus. fol.* 6. Boerius *deciſ.* 83. *num.* 4. Fuſcus *in ſingul lit. A num.* 60. *fol.* 16 Bonacoſſ. *in ſyntagm. commun. opinion. lib* 9. *tit.* 13 *nu.* 7. *fol.* 495. Quid iure Saxon. quoad huius legis diſpoſitionem obſeruetur, notat Matthias Coler. *deciſ.* 156.

L. Is qui aggreſſorem 2.

1 *Aggreſſus in diſcrimine conſtitutus aggreſſorem poteſt occidere.*

2 *Aggreſſus in continenti inſultantem occidens præſumptionem pro ſe habet.*

1 AGgreſſus † in ancipiti vitæ diſcrimine conſtitutus, occidens aggreſſorem, ordinaria homicidii pœna non tenetur. Bartol. Bald. & Salycet. In quantum pro- 2 bata † aggreſſura inſultatus incontinenti occidens præſumptionem habeat quod ad ſui defenſionem occiderit, notant Anchoranus *ad clement.* 1. *de homicid.* Rimioaldus *conſil.* 23. *num.* 17. Bonacoſſ. *in ſyntagm commun. opin. libr.* 9. *titul.* 13. *num.* 8 *fol.* 495. Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem ſit ſtatutum, notat Matthias Colerus *deciſ.* 156. *num.* 2. Plura pro huius legis intellectu & interpretatione, vide apud Tiberium Decianum *in praxi crimin. libr.* 9 *cap.* 19. *ſub numer. diuerſis.* De homicidio quando præſumatur deliberato aut caſu commiſſum. Farinacius *in praxi crimin. quæſt.* 50. *num.* 5. *& aliis.*

L. Si quis percuſſorem. 3.

1 *Aggreſſor gladio inſultans licite occidi poteſt.*

1 AGgreſſorem † gladio inſultantem, vitæ & ſalutis conſeruandæ cauſa occidens, ordinariam homicidii pœnam non patitur, Bartol. Bald. & Salycet. Decius *conſil.* 459. *&* 469. Vezinus *in ſyntagm. commun. opin. lib.* 9. *tit.* 13. *num.* 5. *fol.* 495. & Bellon. *ibid. num.* 13 *fol. citato.* Bonacoſſ. *ibid. num.* 16. *fol.* 496 Kichouius *in citat. ſyntagm. cap num.* 19. Plura de homicidio ad defenſionem commiſſo, vide apud Boerium *deciſ.* 167. *&* 168. Maſcardum & Pacianum *de probationib. in indicib. ſub vocabul homicidium.* Et quibuſnam occidere ſit licitum. Damhuder. *in praxi crimin. c.* 76. *fol* 92.

L. Si vt allegas. 4.

1 *Latronem telo reſiſtentem occidere licitum eſt.*

1 LAtronem † ac furem telo reſiſtentem licitum eſt occidere. Bartol. Bald. & Salycet Damhuder. *citat. cap.* 76. Iaſon *ad l. vt vim. num.* 25. *de iuſtitia. & iur.* Villalob. *in ſyntagm. commun. opinio. lib.* 9 *tit.* 13. *num.* 22. *fol.* 496. Menoch. *lib.* 5. *præſumpt.* 40. *num.* 6.

L. Eum qui aſſeuerat 5.

1 *Cum calce percutiens occidendi animum habuiſſe non præſumitur.*

2 *Occidendi animus quando præſumatur ex inſpectione armorum.*

3 *Occidendi animus an ex minis præſumatur.*

1 NOn præſumitur † cum calce percutiens occidendi animum habuiſſe, ſi negat homicidium à ſe occidendi animo commiſſum. Bald. & Salyc. Bald. *ad l. 1. ſupr. de emancipat. ſeruor.* Occidendi animus † quando 2 adeſſe vel abeſſe cēſeatur per inſpectionem armorum per quæ homicidium eſt patratum, vide Hippolytum de Marſil. *conſil.* 67. *num.* 17. Iacob. Menoch. *in tractat. de præſumpt. lib.* 1. *præſ.* 97. *nu.* 7. *& ſeq.* Quando ex minis præſumatur † Proſper Farinac. *in praxi crimin. quæſt.* 50. *n.* 2. 3 De probatione animi in delicto homicidii & in aliis criminibus, vide Decian. *in praxi crimin. lib.* 5. *cap* 83. *n.* 11. Menoch. *de præſumpt. lib.* 5. *cap.* 40. *num.* 6. Et deliberatus occidendi animus quomodo præſumatur. idem *lib.* 5. *cap.* 38. *num.* 1.

L. Si quis te reum. 6.

1 *Homicidii crimen non niſi innocentia purgatur.*

2 *Minori in delicto pœna mitigatur.*

INnocentia † non adulta ætate crimen homicidii 1 purgatur. Bald. & Salycet. *l. auxilium. §. in delictis. ff. de minorib.* De minore † & adulto in delictis non impuni- 2 tatem ſed mitigationem pœnæ impetrante. Proſper Farina. *in praxi crimin. quæſt.* 15. *num.* 49. Iulius Clar. Giachar. & Baiardus *lib.* 5. *ſentent. §. vlt quæſt.* 60. Tiraquel. *in tractat. de pœnis mitigand. in indice ſub vocab. minor, adultim ætas.*

L. Is qui cum. 7.

1 *Inſultus cum telo, homicidij pœna vindicatur.*

2 *Affectus an quomodo non ſecuto effectu puniatur.*

INſultus † cum telo illatus animo occidendi homi- 1 cidii pœna vindicatur, Bald. Duennas *reg.* 35. qui infert affectum puniri non ſecuto effectu. Thom. Grammat *deciſ.* 2. *num.* 6. Afflict *ad conſtitut. regni. Neapol. rubr.* 11. *num.* 1. Marſil *ad l. is qui cum telo. num.* 24. *ff de ſicar.* Quatenus nunc † ex generali conſuetudine affectus ob non 2 ſecutum effectum adinſtar vel ſimilitudinem effectus non puniatur Boerius *deciſ.* 216. *num* 3. Grammat. *deciſ.* 2. *per totam.* Oſaſcus *deciſ. Pedemont.* 19. *num.* 3. Ioſeph. Ludouic. *deciſ. Lucenſi* 15. *num.* 26. Syluanus *conſil.* 43. *num.* 20. *lib.* 1. Hippolytus Riminald. *conſil.* 327. *num.* 11. *lib.* 3. Menochius *de arbitrar. iudic. lib.* 2. *centur.* 4. *caſu* 360. *num.* 95. Et quod in homicidii crimine affectus non puniatur, effectu non inſecuto. notat Farinacius *in praxi criminal. lib.* 1. *tit.* 4. *quæſt.* 30. *num.* 31 *fol.* 51. Et hanc legum diſpoſitionem de affectu in homicidio puniendo pro effectu contraria conſuetudine generali non obſeruari, affirmat citatus Farinacius *in prænimemorat. praxi crimin. lib.* 1. *tit.* 5. *quæſt.* 37. *num.* 130. *fol.* 592. ex ſententia Iulii Clari, Giacharii & Baiard. *in praxi crimin. §. fin. quæſt.* 92. *verſ. Sciat tamen.*

L. Si quis necandi. 8.

1 *Aggrediens infantem occidendi animo pœna homicidij tenetur.*

AGgrediens † infantem animo occidendi, tenetur 1 lege Cornelia de ſicariis Bald. & Salycet. Menochius *de arbitrar. iudic lib.* 2. *centur.* 4. *caſu* 357. Cacheran. *deciſ.* 60. Antonius Teſſautus & Blaſius Florez Diaz *deciſ. Pedemont.* 12. vbi tractant de aggreſſore mulieris prægnantis & ad abortum fœtus animati cauſam dante. Sebaſt Medices *in tractat. de caſib. fortuit. part.* 5 *quæſt.* 3. *num.* 24. Placa *in epitome delict. lib.* 1. *c.* 20. *n.* 5.

L. Si forte mulier. 9.

1 *Ad probandas inſidias vitæ ſerui etiam requiri poſſunt.*

AD probandas † inſidias quas vitæ ſtruxerunt con- 1 iuges, ſeruorum confeſſiones per torturam impetratæ proſunt *hac l.* Bald. & Salycetus. De vxoricidio & vxoricidis & iſtiuſmodi crimine, vide Tiberium Decianum *in praxi crimin. lib.* 9. *cap.* 11. *num* 5. 6. 7. 12. Popon *lib.* 24. *arreſto* 9. *num.* 7.

De his qui parentes vel liberos occiderunt.

TITVLVS XVII.

AD rubric. tit. & materiam, vide vltra citatos *ad tit. D. de parricidiis.* Butrigar. Odofred. Cyn. Angelum, Caſtrenſ. Salycet. Cuiacium, Fichardum, & Bonacoſſ. *in ſyntag. commun. opin. lib. 9. tit. 14. fol.* 504. Decian. *in praxi crimin. lib. 9. cap. 5. & 6.* De atrocitate criminis parricidii, legibus contra parricidium latis. *cap.* 7. Aſcendentibus deſcendentes occidentibus. *cap.* 8. De parricidio deſcendentium in aſcendentes *c.* 9. De parricidio tranſuerſalium & patronorũ, & de pœnis occidentiũ vxores, vitricum, ſocerum, priuignum, priuignam. idẽ Decian. *lib. 9. cap.* 10. 11. De conatu in crimine parricidii & conſimili an pro effectu puniatur. Decian. *citat. praxi crimin. cap.* 12. vbi negatiuam *num.* 4. defendit. De auxilis totum & conſulentium ad hoc crimen pœnis citat. Decian. *c.* 13. *lib.* 9. De proceſſu & probationibus in hoc crimine. idem *lib. 9. cap.* 14. Proſper Farinac. *in praxi crimin. lib. 1. tit. 5. quaeſt. 31. num. 29. 31. 33. 34. 35. fol. 778. & 779.* Conſtitut. crimin. Caroli V. Imperat. *c.* 131. 132.

L. Si quis parentis. 1.

§. Neque.

Parricidarum & infanticidarum pœna.

1 PArricidæ † & infanticidæ ac ſimiles inſui culeo, cum cane, gallo & vipera ſimiaque præcipitandi ſunt in flumen, vt elementorum vſu viui careant, cœlum ſuperſtitibus & terra mortuis auferatur. Baldus & Salycet. Conradus Lancellottus *in tract. de effic. praetor. in criminal. tit. de parricid.* Daniel Moller *in commentar. ad conſtitut. Electorat. Saxon. part. 4. conſtit.* 5. Petr. Heigius *in miſcellan. queſt. lib. 2. quaeſt.* 33. vbi rationes aliquot huius pœnæ recenſet.

De maleficis & mathematicis.

TITVLVS XVIII.

AD rubric. titul. & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Bartol. Bald. Angelum, Caſtrenſ. Salycet. Cuiacium, Petrum Gregorium Tholoſan. *in ſyntagm. iuris lib. 34 cap. 1. & 14.* Iohan. Fichardum *conſil. 113. volum. 2. & conſil. 111. eodem vol fol.* 208. Zobelium *in different. iuris Saxon. part. 4. differ. 19. fol. 648. &* 649. in edition. Franciſc. Romani. Malleum maleficarum diuerſor. auctorum Francof. impreſſum. Marcum Antonium Delrio *in commentar. de lamiis.* Iohan. Gödelman in *tract. de lamiis.* Petrum Heigium *in miſcell. quaeſt. lib. 2. quaeſt.* 39. Matthiam Colerum *deciſ.* 180. De lamiarum & ſtrigum facinoribus & translationibus à loco in locum Paulum Girlandum. Item de iſtorum ſortilegiis eundem Girlandum. *in praxi crimin.* diuerſorum auctorum, edition. Francofurt *tom. 2 fol.* 178 & 179. De ſtrigibus & ſagis. Petrum Gregorium Tholoſanum *in ſyntagm iuris. lib. 34. cap.* 20. De aliis ſpeciebus iſtiuſmodi maleficarum ac veneficarum perſonarum, allegatum Tholoſanum *citat. lib. 34. per capita diuerſa.* De iſtorum tortura & quæſtione tractat Proſper Farinac. *in praxi crimin. quaeſt. 43. num. 67. lib. 1. tit. 5. fol. 672. colum.* 2. De ſignificatione vocabuli, *maleficus incantatores* denotantis, vide Tiberium Decianum *in praxi crimin. lib. 1. cap. 8. num. 11. fol. 71. colum.* 2. De incantationibus & ſortilegiis continentibus delicta maleficarum. Proſper. Farinacium *in praxi criminal. lib. 1. tit. 3. quaeſt.* 20. Sub aſtrologis quando intelligantur aſtrologi & chiromantes ob prædictionem futurorum pœna potius quam præmio digni, notat Farinac. *in praxi criminal. lib. 1. tit. 4. quaeſt. 20. num. 111. & 112. fol.* 291. De magiæ pœnis, vide *Conſtitut. Elect. Saxon.* & in illas Danielem Mollerum *part. 4. cap.* 2. Conſtitut. criminal. Caroli V. Imperator. *articul.* 109. Albericum Gentilem *in ſpecial. commentar. de malefic. & mathematic.*

L. Plus. 1.

1 *Veneficium homicidio crimen atrocius.*

VEneficium † homicidio atrocius crimen eſt, *hoc* 1
text. Bald. & Salycet. Syntagma iuris Tholoſan. *lib. 31. cap.* 27. De veneni venditione illicita Conſtitut. criminal. Caroli V. Imperat *artical.* 27. Bonacoſſ. *in tract. de ſeruis & famul. quaeſtio. 205. fol.* 104. Gomezius in *variis reſolut. tit. de delict. cap. 3. num.* 9. Bonacoſſam *in commun. opin. ſub vocab. venenum.* Clarus, Giacharius & Baiardus *in praxi crimin. §. homicidium. verſ. puniitur.* Decianus *in praxi crimin. lib. 9. cap. 22. num.* 9. De pœna interimentis hominem veneno propinato Sarayna *ad conſtitut. Sicilia in indice ſub vocabul. venenum.* Tholoſan. *allegat. lib. 31. cap.* 27. Dambuder *in praxi crimin. cap.* 74. De veneficii inquiſitione, indiciis, præſumptionibus, & probationibus, Hieronym. de Laurentiis *deciſ. Auenion.* 20. Sigiſmundus Scaccia *in tract. de indic. cauſar. ciuil & criminal. lib. 1. cap. 83. num.* 3. Bertazollus *conſil. crimin. 57. num. 5. lib.* 1. Proſper Farinac. *in praxi crim. lib. 1. tit. 1. quaeſt. 2. à num. 30. ad 34. fol. 22. col. 1. & 2.*

L. Artem. 2.

1 *Mathematica ſcientia legibus eſt exoſa.*
2 *Mathematica ſcientia laudabilis & permiſſa.*

GEometriæ † ſcientia vti legibus Imperatorum ap- 1
probata, ſic mathematica ſcientia legib. eſt exoſa. *hac l.* Bald. & Salyc. Plato *lib. 7. de republ.* De mathematica ſcientia laudabili euentura, vt non neceſſaria prædicente. Farinac. *in citat. praxi crimin. quaeſt. 20. num. 111. &*
112. In ſpecie de permiſſione † ſcientiæ mathematicæ 2
laudabilis in precio habitæ apud reges atque principes & etiamnum amandæ. Petrum Gregorium Tholoſanum *ſyntagm. iuris lib. 18. cap.* 8. In quantum mathematica ſcientia legibus damnata intelligatur: Item de illicita & diuinatione ſupernaturali, vide Cynum & Salycet. *ad l. mathematicos. C. de epiſcop. audient.* Tiberium Decianum *in praxi crimin lib. 5. cap. 42 nu. 6 fol.* 380. De geometriæ ſcientia laudabili & vtili Hieronym. de Monte *in tractat de finib. regend. in indice ſub vocab. geometria.* Baptiſt. Aymon. Parmenſ. *in tract. de iure Alluuion. & de aquatic. incrament. in indice ſub vocab geometria.*

L. Nullus aruſpex. 3.

1 *Aruſpices & diuinatores igne concremandi.*
2 *Aruſpicem vocans publicatis bonis deportatur.*
3 *Aruſpicum accuſatores præmium & laudem merentur.*

ARuſpices † & diuinatores ad alienas domus nocẽ- 1
di animo accedentes cremandi ſunt, *hoc textu.* Vocãs aruſpicem aut perſuadens † aruſpici, vt ad domum 2
accedat, confiſcatis bonis in inſulam deportatur. Accuſator † aruſpicis pro delatore nõ habendus erit, ſed 3
præmium & laudem ſperabit. *hoc textu.* Ghirlandus *in tractat. de ſortileg. quaeſt. 2. num. 1. & quaeſt. 11. num. 5. 7. 12.* 17. Menoch. *de arbitr. iud lib. 2. cent. 4. caſu* 388. *nu* 4. Quatenus ob nodam diuinationem aruſpices pœnam hac lege expreſſam non ſuſtineant, ſed ex generali conſuetudine mitius puniantur, ex ſententia Menoch. *de arbitrar. iudic. quaeſt. citat. caſu* 388. defendit Farinacius *in praxi crimin lib. 1. tit. 5. quaeſt. 20. n. 89. fol. 289. col.* 1. Matth. Coler *deciſ. 180. num.* 3.

L. Eorum. 4.

1 *Magia nocens punienda.*
2 *Offerens poculum amatorium pœna mitior irroganda.*
3 *Quando magiſtratus iuſtam inquirendi cauſam habeat.*

4 *Aruſpicum diuinationes variæ.*
5 *Quomodo contra lamias & ſtriges ſit procedendum.*
6 *Incantationes in finem boni facta an & quomodo puniantur.*

1 MAgica † ſcientia nocens homini & ad libidinem
prouocans & à pudore abducens animos homi-
num punienda: Exercentes iſtiuſmodi ſcientiam cum
inſecuto hominum innocentium diſcrimine impuni-
tatis ſpe nulla gaudebunt, *hoc textu.* Conſtitutio crimi-
nal. Caroli V. Imperat. & in illam Rhem. *cap.* 109. Pau-
lus Ghirlandus *in tract. de ſortileg quæſt.* 2. Proſper Fari-
nacius *in praxi crimin. lib.* 1. *tit.* 3. *quæſt.* 20. *nu.* 75. & 76. De
iſtiuſmodi ſcientia pœna digna, ſi per pocula amatoria
valetudo & pudor perſonæ innocēti diminuantur aut
tollantur. Andr. de Iſernia *ad conſtitut. regni Siciliæ fol.*
275. *colum.* 2. *lin.* 70. Menoch *de arbitrar. iudic. lib.* 2. *cent.* 4.
caſu 358. Damhuder. *in praxi criminal. cap* 61. *num.* 88. *fol.*
73. Claudius Battandier *in praxi crimin. regul.* 85. *fol.* 568.
Iohan. Baptiſt. Coſta *in tract. de ſact. ſcientia & ignorant.*
cent. 2. *diſt.* 14. *num.* 4. *fol.* 238. *colum.* 2. Graffius *in deciſ. aureis*
2 *part.* 1. *lib.* 2. *cap.* 6. Et quod mitior pœna † lege hac ex-
preſſa offerenti poculum amatorium ob amoris fu-
rorem ſit irroganda, opinantur Bertazollus *conſil. crimi-
nal.* 332. *vol.* 2. Tiraquell. *in tractat. de pœnis mitigand. cauſa*
4. Ex quibus indicus magicam ſcientiam exercens ha-
bendus ſit pro mago & ſortilego, & profeſſionē exer-
cens ex conſortio & confœderatione dæmonis eſſe
cenſeatur, notant Farinacius *in praxi crimin. part.* 1. *quæſt.*
20. *num.* 79. Menoch. *de præſumpt lib.* 5 *præſump* 6. *num.* 20.
Thomas Triuiſanus *deciſ.* 39. *num.* 8. *lib.* 2. De iſtis exoſis
ſortilegiis, incantationib. & maleficis medicamentis,
ſterilitatem inter coniuges imbecillitatemque inter
ſponſum & ſponſam languedinemque aduerſam nu-
ptiis inducentibus, & de dignis contra iſtiuſmodi illi-
citos conatus iocu etiam fucatos pœnis, vide Graffium
3 *in deciſ. aureis part.* 3. *lib.* 2 *cap.* 3. & 5 An autem † magiſtra-
tus informatus quod aruſpices & horum diſcipuli ſor-
tilegiis & iſtorum patronis adhæreant imitatoreſque
4 ſint iuſtam inquirendi cauſam habeant. Si conſtet † de
inuocatione dæmonis per modum ſuffumigationis,
abuſum ſacramentorum, adorationem lunæ, hoſtiam
ſacram, oleum ſanctum, baptiſmum lapidis magnetis,
inuocationem dæmonis per modum imperii, item ſi
conſtet de ſuperſtitione adhærente conſtellationibus,
ligaturis, obſeruationibus circa volucres, tempora &
ſigna in morbis curandis, de ſpe ſalutis collata confi-
dēter in certa nomina characteresq; præſcriptus, collo
alligatos in herbas, die S. Iohannis Baptiſtæ, vide in
vtramque partem, Menoch. *lib.* 5. *præſumpt* 6. Et quod
contra iſtiuſmodi ſuperſtitionum auctores & ſectato-
res licita ſit inquiſitio, notant Martinus. de Arles *in
tractat. de ſuperſtitionib.* Octauius Simoncellus *in tract. de*
5 *catholic. inſtitution. tit.* 63. Et quomodo † contra lamias
& ſtriges per inquiſitionem ſit procedendum, vt di-
gno ſubiiciantur ſupplicio. Tholoſanus *in ſyntagm. iu-
ris lib.* 34. *cap.* 10. Polydorus Ripa *in tractat. de tempore no-
cturno. cap.* 165. *conſilium* 6. inter conſilia criminal. diuer-
ſor. Iohan. Baptiſt. Ziler. Farinacius *allegat. quæſt.* 20. *ſub
numer. diuerſis.*

§. *Nullis.*

6 Remedia † innocenter adhibita contra imbres,
grandinem, lapides, vt conſeruentur fructus meſſis ac
vindemiæ nō criminanda cenſet Imperator. De iſtiuſ-
modi remediis, nemini etiam pernitioſis extra ordi-
nem notandis ac puniendis, vide conſtitut. criminales
Caroli V. Imperat. *artic.* 109. §. Wo aber jemandt. Me-
noch. *de arbitrar. iudic. lib.* 2. *cent.* 4. *caſu* 388 *ſub num diuer-
ſis.* Ghirlandus *de ſortileg quæſt.* 11. *num.* 4. & 10. Farinacius
in praxi crimin. lib. 1. *titul.* 3. *quæſt.* 20. *num.* 89. & 93. 95. *fol.*
289. & 290. Oldrad. *conſil.* 210. Tiraquell. *in legib. connub.*
Tholoſan. *in ſyntag. iuris. lib.* 34. *c.* 18.

L. Nemo aruſpice. 5.
§. Etenim.

1 *Diuinatores non conſulendi.*
2 *Diuinatores capite puniuntur.*
3 *Sortilegi quando hodierno more puniantur.*
4 *Sortilegia etiam in bonum finem directa punit ius Canon.*
5 *De auguriis & auſpiciis remiſſiue.*

ARuſpicem, † mathematicum, ariolum, augurem; 1
Chaldæos vulgi ſermone nominatos, nullus con-
ſulat, & diuinandi curioſitas ſileat. Contra † prohibi- 2
tionē in crimine ſortilegii delinquens capitis ſuppli-
cium patiatur, *hoc textu.* Menoch. *in tract de arbitr. iudic.*
libro ſecundo centur. 4 *caſu* 388 *num.* 5. Carrer. *in praxi cri-
minal.* §. *fin. quæſt.* 68 *verb. ſortilegi & mathematicus* Ghir-
land. *in tractat. de ſortileg. quæſtio.* 2. *numero decimo.* & *quæ-
ſtio.* 5. 11. *numer.* 5. 7. 11. 12. & 17. inprimis *num.* 12. ſub
quo diſputat: An conſulens & mandans fieri ſortilegia
ſimili ſupplicio ſubiiciatur, vtrum etiam nunc ſorti-
legi † nugatores abſque confœderatione cum dæmo- 3
ne inita ex generali prouinciarum conſuetudine nec
vitam multo minus bona amittant, innuunt Menoch.
citat. ſupra caſu 388. Clarus, Giachatius & Baiardus *in
praxi crimin. ſub* § *hæreſis.* Farinacius *in praxi criminal lib.* 1.
tit. 3. *quæſt.* 20. *num.* 89. Item pro intellectu huius *l.* & §.
idem *num.* 95 *fol.* 289. Ghirland. *de ſortileg. quæſt.* 11. *num* 7.
In ſpecie autem † quod ſortilegia directa ad bonum 4
finem, nimirum ad ſanādum ægrotos, maleficiatos, ad
diſſoluēdum aliorum ſortilegorum factiones & con-
fœderationes, ad incantandum imbres, tonitrua, in-
cendia, ne noceant arboribus, ſegetibus, animalib. do-
mibus vicinis, iure canonico nunc non impune exer-
ceantur, conſtit. criminal. Caroli V. Imp. *artic.* 109 ſupra
citatam, vide Ghirland. *in tract. de ſortileg quæſt.* 2. *num.* 4.
& 5. & *quæſt.* 11. *num* 4. 15. & 27. *per c. admoneant.* 26. *quæſt.* 1.
cap Nec mirum. § *ad hæc.* 26. *quæſt.* 5 Farinac. *in praxi crimin.*
lib. 1. *tit.* 3. *quæſt.* 20 *num.* 95. *fol.* 290. De aruſpicibus, vide
Tholoſan. *in ſyntag. iuris lib.* 34. *c.* 14. *num.* 11. & 12 vbi tra-
ctat quod ex vrbibus & caſtris quondam expulſi fue-
rint. De ariolis horumque odio Tholoſan. *in ſyntagm.
iuris alleg lib.* 34. *cap* 3. *num.* 9. & *eodem lib. cap* 9 *num.* 12. vbi
de hominibus & pœna conſulentium ariolos tractat *Deu-
teron* 18. *Leuitici* 19. *Exodi* 20. De pœnis obſeruantium
ariolos paganos, illorum impia fanaticaque exercitia,
vide *c penult.* 26. *quæſt. c.* 1. & 2. *de ſortileg. extra.* Tholoſ. *al-
leg ſyntag. lib.* 34. *cap.* 18. *nu.* 6. *fol* 340. De auguriorum † & 5
auſpiciorum collegiis ac ſpeciebus contentis ſub no-
minibus prepetum, oſcinum & ex quibus rebus de-
ſumpta ſint auguria & in quibus finita, vide Valer. Ma-
ximum *libro ſecundo. cap.* 1. Polidorum Virgilium *in tra-
ctat. de rerum inuentorib. cap.* 22. 23. 24. Tholoſan. *al-
legat. ſyntagm. libro trigeſimo quarto. cap.* 3 *numero ſepti-
mo. fol.* 324.

L. Multi magicis. 6.

1 *Dæmones inuocantes puniuntur.*
2 *Malefici incantatores ignis ſupplicio afficiuntur.*
3 *Sortilegus non damnatus viens an puniatur.*

DÆmones † inuocantes, & imagines cereas incan- 1
tantes puniuntur. Magicis artibus elementa tur-
bantea, vitamque inſontium labefactantea, dæmo-
numque auxilio conficientes malis artibus inimicos,
ad beſtiarum inſtar è medio hominum tollendi ſunt.
hoc textu. Quod nunc † ob damna conſpicua & no- 2
toria incantatores malefici & magi ignis ſupplicio
è me-

è medio tolli debeant, vide conſtitution.criminal.Caroli V. Imperator.*artic.*109. & in illam Rhemnm. De pœna ſortilegorum mortem veneno aliiſque illicitis mediis attrahentium, vide Berberium *in viator. iuris. rubr.*8.*tit de ſortileg.num.*2.Damhuderum *in praxi crimin. tit de homicid.per ſortileg.cap.*73. Girland.*de ſortileg.quaſt.*2.*num.*10.*quaſt.*11.*num.*11.12.27.Farinacium *in praxi criminal.lib.*1.*tit.*3.*quaeſt.*20.*num.*88.102.103.*&* 104 *fol.*289.An
3 autem ſortilegis † vtens ad damnum euitandum, vel lucrum captandum, non ad Dei contemptum, excuſetur, præſertim dum animo nocendi & à Deo deficiendi careat, pro affirmatiua, vide Tiberium Decianum *in praxi crimin.lib.*5.*cap.*37.*num.*35.*fol.*364 *lat.* 2. De ſortilegiis ex inuocatione dæmonis & confœderatione cum dæmone ad effectum perductis, vide Girlandum *in tractat.de ſortileg.quaſt.*3.4.5.*& queſt.* 7. *num.* 28. *&* 29. *& queſt.* 10. *num.* 1. 2. 6. 10. Farinacium *in praxi criminal. libr.* 1. *tit.* 4. *queſt.*20. *num.*77. 78. 79. 80.*fol.* 287. *colum.* 1. *&* 2.

L. Etſi. 7.

1 *Maleficos nullum priuilegium à tortura liberat.*
2 *Magia ad hæreſim refertur.*
3 *Malefici etiam in Cæſaris comitatu deprehenſi torquentur.*
4 *In dignitate poſitus ſortilegij conuictus vngulis ferarum ſubiiciendus.*
5 *Maleficis tortura nunc in quo gradu inferatur.*

1 MAleficos, † magos & ſortilegos à tortura nullius dignitatis priuilegium liberat & eximit. *hoc textu,* Salycet. De tortura quod legitimis præcedentibus indiciis in hoc crimine vtpote hæreſi inferatur, non obſtante priuilegio dignitati conceſſo. Decian. *in praxi cri-*
2 *min.lib.*5 *cap.*36.*num.*13.14.15. Et quod hoc crimen † ad hæreſin referatur, vide Farinacium *in praxi crimin.lib.*1. *tit.*3.*quaſt.*20 *ſub numer.diuerſis.* Iohan. Zanger *in tractat. de quaſtionib. in indice ſub vocabul. magi, ſortilegi, venefici.* Et quando priuilegium dignitatis quem liberet vel eximat à tortura vel non, notat Proſper Farinacius *in praxi criminal.libr.* 1. *tit.*5.*quaſt.*41. *ſub numer. diuerſis.* in primis *num.*100.

§. Quoniam tamen.

3 Magi & magicis † certaminib. aſſueti, vtpote malefici, aruſpices, arioli, augures, mathematici, ſomnia per occultam diuinandi artem aut hiſce ſimiles artes illicitas exercentes, deprehenſi in Cæſaris comitatu priuati dignitate torturæ ſubiici poſſunt. De ariolis & auguribus, vide allegatos *ad l. eorum.* §. *nullis hoc titul.* Quod in crimine ſortilegii nullius dignitatis priuilegium liberet à tortura, notant Hieronymus Gigas *in tractat.de crimin.laſa maieſtat.lib.*2.*tit.*incip *Quomodo & per quos.* Farinacius *in praxi crim.lib.*1.*tit.*5.*quaſt.*41.*num.*100. *colum* 1.*fol.*654. Brunus *in tractat. de indic.ad tortur. part.*2. *quaſt.* 4. *num.* 24.

§. Si vero.

4 In dignitate † poſitus negans ſortilegii crimen admiſſum legitime autem conuictus, eculeo deditus, vngulisque ſulcantibus latera, perferat pœnas facinore dignas. Paulus *libr.*5.*ſententiar.tit.*21. §. 3. De vngulis ferarum pro tormento vitam ſeruis adimendo adhibitis, vide *l.*1. & in illam Gothfredum *ad l.*1. *ſupra de emendation.ſeruor.* Fornerium *de tormentor.generib. ſelect.*1. De
5 tortura † in quo gradu nunc inferatur malefico & mathematico Ghirlandus *in tractat.de ſortileg. quaſt.*4. *num.* 9.10. Farinacius *in praxi crimin.lib.*1.*tit.*5.*quaſt.*38.*nu.*49. *&* 50.*fol.* 607.

L. Culpa ſimilis. 8.

1 *Probibita docere & diſcere idem crimen eſt.*

PRohibita docentes † & diſcentes in pari culpa ſunt *hac l.* Salycet. & Bald. *l ſi quemquam. ſupr. de epiſcop. & cleric.* Quinam licite doceant, notant Panormitan. & Felinus *ad c. quoniam eccleſia.de magiſt.* de diſcere prohibitis culpam & pœnam arguentibus & attrahentibus Alberic. de Roſate *in dict.iuris vocab.diſco.* 1

L. Quicunque. 9.
§. Quod ſi.

1 *Maleficus à quolibet iudici præſentandus non occidendus.*

MAleficum † licet cuicunque capere & iudici præſentare non autem occidere. Bald. & Salycet. *ad hanc legem.* idem *ad l.*2.*quib.ad libertat. proclamar. non licet.* Quando mahematicum vel alium capere ſit licitum vel non, tradit Peregrin. Ianninius *in tract. de citat. reali lib.*1.*cap.*2. 1

De ſepulchro violato.

TITVLVS XIX.

AD rubric.titul. & materiam, vide. Odofred. Butrigar. Cynum, Angel. Caſtrenſem, Salycet. Cuiac. Bocium *deciſ.*287.*num.* 2. Ripam in *tractat. de peſte tit.de præſeruatiu.remed.num.*101. Grammaticum *deciſ.*82. Marſil. *ſingul.* 199. Viuium *commun. opinion.* 171. Syntagma commun.opnio. *lib.* 9.*tit.* 15 *fol.* 504. Tiberium Decianum *in praxi crim lib.*6.*cap.*42. *&* 43.*f.* 124. *&* 126. *vol.*2. Sebaſtianum Medic. *in tract.de ſepultur. part.* 1. *quaſt.*14. Menochium *de arbitrar. iudic. caſu* 387. Proſperum Farinacium *in praxi criminal.libr.*1.*tit.*3.*quaſt.* 20.*num.* 114. *fol.*291.

L. Res religioni 1.

1 *Contrectans res religioſas laſa religionis reus eſt.*
2 *Notarius falſum inſtrumentum conficiens falſi tenetur.*

COntrectans † res religioni dicatas tenetur crimine religionis læſæ. Bald. Nullitas contractus non excuſat à pœna. Crimen ſacrilegii committitur, ſi res religioni deſtinata rapiatur. Salycet *ad hanc l.* qui notat *ſub nu.* 4. quod notarius † falſum inſtrumentum conficiens, teneatur de falſo. de qua aſſertione vltra Salycetum, vide Menoch. *de arbitrar. iudic. quaſtionib. libr.*2. *cent.*4.*caſu* 306.*num.*17.*l.Titio.in princip. ff. ad municipal.l. penult.* iuncta gloſ *infr.de falſ.* Franciſcum Marci *deciſ.Delphin.*702.*& deciſ.*739.*volum.*1. Camillum Borellum *conſil.*23.*num.*26.*fol.*77. Ad interpretationem textus, vide Decianum *in locis ad rubric.tit. citatis.* Menoch. *de arbitr. caſu* 387. *lib.* 2. *cent.*4. 1 2

L. Si ſeruus. 2.
§. Sin vero.
§. Et ſi forte.

1 *Seruus demoliens ſepulchrum quomodo puniatur.*
2 *Serui delictum domini iuſſus attenuat.*
3 *Domus in quam aliquid de ſepulchro violato infertur, confiſcatur.*

SEruus † demoliens ſepulchrum domino inſcio damnatur in metallum, domino autem cõſcio demoliens, relegatur. Iuſſus † & mandatum delicti pœnam minuit. Domus † in quã tumuli & lapides demoliti à ſepulchris inferuntur confiſcatur. Bald. & Salycet. *ad hanc l.* Fab. à Monte Leone *in praxi arbitrar. par.*4.*pag.* 305.*num.*979. Menoch. *in tract. de recuper. poſſeſſ.remed.*9. *num.*375. idem *in tract.de arbitrar.lib.* 2. *centur.*4.*caſu* 387. *num.*15. Damhuderus *in praxi crimin.cap.*109.*rubric. de ſepulchro violat.num.*1.*&* 3. Proſper Farinacius *in praxi crimin.lib.*1.*tit.*3.*quaſt.*20.*n.*120.*fol.* 292. 1 2 3

L. Si quis ſepulchrum. 3.

1 *Iudex in puniendo ſepulchri violatore negligens* 20 *auri libris multatur.*

1 IVdex † negligens in puniendo ſepulchri violatorem, punitur in 20. aori libris. Baldus & Salycetus *ad hanc l.* Alexand. ad Bartol. *hoc textu.* Proſper Farinacius *in praxi criminal lib.1. tit.3. quaeſt.20. num. 120. fol. 292. colum.2.* Brunorus à Sole *in locis commun. vocab. cauſa num.3. fol.154.*

L. Qui ſepulchra. 4.
§. Si quis.
§. Nihil.
§. Huic autem.

1 *Sepulchri & cadaueris violati pœna antiqua non ſublata.*

1 VIolator † ſepulchri intelligitur offendere mortuum & viuentem, & punitur 10. libris auri; vti & violator cadaueris, pœnis antiqui iuris non ſublatis. Bartol. Bald & Salycet. Menoch. *de arbitrar. iudic. lib.2. cent. 4. caſu 387. num.13.* Anchoran. Regienſ. *quaeſt. 54. parte 2. num.9.* Placa *in epitome delict. cap. 9. nu. 9.* Ex hoc caſu arbitrariæ pœnæ locum eſſe confirmant, Clarus, Giacharius & Baiardus *in praxi crimin. §. iniuria. verſic. ſed quaero.* Anton. Gomezius *in variis reſolut. ſub tit. de iniuriis n.4.* Iacob. Menoch. *de arbitrar. iudic. lib.2. cent.3. caſu 263. n.3.* Proſper Farinac. *in praxi crimin. lib.1. tit.3 quaeſt.20. nu.116. & 121. fol. 292. col.1. & 2.*

L. Pergit audacia. 5.
§. Sed & ornamenta.

1 *Defunctorum corpora ſpolians aut ſepulchri ornamenta remouens committit ſacrilegium.*
2 *Foſſarum violator inſtar violatoru murorum punitur.*

1 DEfandans † aut ſpolians defuoctorum corpora, ſacrilegium committit. Remouens ſepulchri ornamenta punitur, vt ſacrilegus. Bald. & Salycet. Ex hoc
2 textu infert Bald. violatorem foſſarum † puniri ad inſtar violatoris murorum. Iulius Clarus, Giacharius & Baiard *in praxi crimin. §. fin. quaeſt.68. verſic. fin.* ioc ip. *Violator ſepulchri.* Damhuder. *in praxi crimin. cap. 109. num.6.* Proſper Farinac. *in praxi crimin. lib. 1. tit.3. quaeſt. 20. num. 115.116.117.* vbi huius criminis pœnas antiquo & nouo iure comprehenſas refert *fol. 291. & 292.* idem *cit. loco. num. 114. fol. 293.* Menoch. *de arbitrar. caſu 387. centur. 4. num. 15.*

L. Cum ſit iniuſtum. 6.
§. redditis vero.

1 *Defuncti ſepultura citra pœnam 50 librarum auri non impeditur.*
2 *Fideiuſſio pro liberando cadauere ipſo iure nulla eſt.*

1 OB debitum † defuncti ſepulturam arreſto impediens, aut cadauer ne ſepeliatur contumelioſe detinens pœnam 50. librarum auri ſoluat. Bald. & Salycet.
2 Fideiuſſio † pro relaxando à creditore, cadauer defuncti debitoris detinente ipſo iure nulla eſt. Bald. *ad hanc l.* Gulbelmus Benedict. *ad cap. Raynutius num.59. de teſtament. extra.* Grammatic. *deciſ.82.* Speculat. *in tit. de appellationib. § in quib. num.8.* Viuius *commun. opin 171.* Menoch. *in tractat. de arbitrar. iudic. lib. 2. cent. 4. caſu 387. num.16.* Duenn. *reg.397.* Couarru. *variar. reſolut. lib. 2. c. 1. num.10.* Brunus *in tract. de ceſſion. bonor. 3. quaeſt. princip. num. 8.* Medices *in tractat. de ſepultur. quaeſt.14. num.9.*

Authen. Itemque.

1 *Creditor moribundum debitorem angens quomodo puniatur.*

1 CReditor † adiens moribundi domum & morituri ac familiam eiuſdem angens & vexans, debitum nõ ſaltem amittit, ſed tantundem vexatis perſoluere tenetur. Salycetus & Bald. Brunorus à Sole *in miſcellan. quaeſtionib. cap.29. num.1.* Proſper Farinacius *in praxi crimin. lib.1. tit.3. quaeſt.20. num.140. & 141. & num.143.* vbi hunc textum extendit ad prohibitionem exſequiarum, Franciſcus Ripa *ad cap. cum M. Ferrarienſis num.147. de conſtitut. extra.* Petrus Dueonas *regul. 307. verſic. quinto qui exſequias.*

Authen. Sed neque.

CReditor ſi intra nouem dies poſt obitum defuncti, & præſertim exſequiarum tempore vexarit debitoris hæredes, nil impetrabit intra nouem dies: cautiones item, per quas hæredes à vexationibus ſe liberarunt, nullius ſunt roboris, & interpellatio intra nouem dies facta per creditorem in mora non conſtituet. Menoch. *de arbitrar. iudic. lib.2. cent.4. caſu 387. num. 22.* Franciſcus à Ripa *in tract. de peſte. tit. de remed. praeſeruatiu. num.104. & ſequen.* Farinacius *in praxi crimin. lib. 1. tit. 3 quaeſt.20 num.143. fol.294 column. 2.* Plura ad authenticorum horum §§. materiam, & de practico vſu tam in foro ciuili, quam Saxonico, vide apud Matthiam Colerum. *in tractat. de proceſſ. executiu. part. 2. cap.3. num. 373. & in deciſ. eiuſdem 70. fol.243.*

Ad legem Fauiam de plagiariis.

TITVLVS XX.

AD rubric. tit. & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cynum, Angelum, Caſtrenſ. Salycet. Cuiacium, Boerium *deciſ.168. num. 11.* Hieronymum Gratum *conſil. 38. num. 12. lib. 2.* Clarum, Giacharium & Baiardum *in praxi crimin. §. fin. quaeſt 68 verſic. plagiarius.* Syntagma commun. opinionum *libr. 8. tit. 16. fol. 5.* Syntagma Tholoſ. *lib.36. cap.31.* Menoch. *de arbitrar. iudic. lib.2. cent. 6. caſu 556.*

L. Pater tuus. 1.

1 *Ancillam ſubtractam vendens etiam rei vendicatione conueniri poteſt.*
2 *Subtrahens hominem criminaliter ex l. Fauia conuenitur.*

VEndens † ancillam ſubtractam licet poſſidere deſierit poteſt conueniri rei vendicatione. Subtra- 1
hens † & vendens hominem criminaliter poteſt conueniri ex l. Fauia de plagiariis. Bartol. Bald. & Salycet. 2
Clarus *citat. loco ad rubric. tit.* Bonacoſſ. *in ſyntag. commun. opin. lib.9. tit.16 num.1. fol.504.* Cattellian. Cotta *in memorabil. ſub vocab. plagiarij.*

L. Si ab Æliano. 2.

1 *Actio l. Fauia non admittit procuratorem: ſed actio ſerui corrupti ciuilis.*

ACtio † legis Fauiæ non poteſt per procuratorem 1
inſtitui: ſed in actione ciuili ſerui corrupti admittitur demum procurator. Bald. & Salycet *l. 1. de ſeruo corrupt.* Ad materiam, an procurator in crimine plagii & aliis criminib. pœna relegatione maiori vindicandis, admittatur, vide *l. reos, tunc in remiſſ. ſupr. de public. iudic.*

L. Vt legis Fauiæ. 3.

1 *Actio l. Fauia ordinaria via intentanda.*
2 *Inſcriptiones nunc generali conſuetudine abolita.*

ACtio † legis Fauiæ ordinario criminali proceſſu 1
inſcriptione & ſubſcriptione non omiſſa intentanda eſt, *hac l.* Bald. & Salyc. de inſcriptionibus † nunc 2
generali conſuetudine abolitis, vide Remiſſiones *ad tit. de accuſat. & inſcription. ſupr.* inprimis *l.3. ſupra. qui accuſar. poſſ. vel non.*

L. Non valet. 4.

1 *In criminalibus iudex competens adeundus.*
2 *Prorogatio iudicem non facit competentem.*
3 *Super crimine plagii quãdo procurator Cæſaris cognoſcat.*
4 *Iudex laicus accuſationẽ ſuper clerico factam non audit.*
5 *Inter plures iudex delicti competens eſt.*

SEntentia † in criminalibus ab incompetente iudice lata eſt ipſo iure nulla: in criminalibus iudex 1
compe-

2 comperens adeundus: Et prorogatio iudicem † incompetentem non reddit competentem. Procurator
3 Cæſaris † ſuper crimine plagii non cognoſcit, niſi gerat vices præſidis. Bald. & Salycet. *ad hanc leg. l. quoniam*
4 *ſeruos infr. hoc tit.* De iudice † competenti in criminibus accuſandis adeundo, & quod iudex laicus accuſationem ſuper clerico factam non audiat, nec ſuper illa iudicet, vide Proſperum Farinacium *in praxi crimin. quæſt.*
5 *7. num. 55.* Et quod iudex † delicti nunc inter plures pro competenti ſit adeundus, monent Boerius *deciſ.* 270. Gomezius *variar. reſolut. tom. 3. cap. 1. tit. de delict. num.* 87. Nouellus *reg. 28. in 5. & 6. fallent.* Viuius *in commun. opin. verb. iudex domicilij. num. 2. &* 8. Nonius *conſil.* 98. *num.* 3. Vincent. de Franchis *deciſ.* 37. Roland. à Valle *conſil.* 19. *num. 2. volum.* 2. Grammaticus *deciſ.* 26. *num.* 6. Menochius *reſponſ. 2. in cauſa Finarienſi. num.* 130. De accuſatione coram incompetẽti facta, quando ſubſiſtat vel non, vide Panormitan. *ad cap. paſtoralis. num.* 15 *de exceptionib. extra.* An & quando coram incompetenti iudice in criminalibus cœpta & peracta valeant vel non, notant Angelus *in tract. de maleſic. in verb. comparauerunt & confitentur num.* 14. Bologninus *conſil.* 8. *colum. vlt. verb. accedat inſuper.* Marſil. *ſing.* 201. Decius *conſ.* 510. 2. 12. Cæpol. *d. conſil nu* 8. *& conſ.* 58 *nu.* 29. Crauetta *conſil.* 103. *num.* 7. *& conſil.* 115. *num.* 6. Pariſius *conſil.* 41. *num.* 22. *vol.* 4. Plura de incompetentia & incompetenti iudice in criminalibus cauſis, vide apud Tiber. Decian. *in praxi crimin. lib. 4. cap. 34. fol. 271. &* 272.

L. Si fratrem. 5.

1 *Detentionem fratris frater accuſare poteſt.*

1 FRater † ob detentionem & occultationem fratris ius accuſandi habet. Bald. & Salycet. *ad hanc l.* De fratre quando non ſaltem accuſet nomine fratris extraneum, verum etiam ipſummet fratrem. Farinac. *in praxi criminal. libro primo, titulo ſecundo, quæſt. decima tertia.* Et quando frater inſidioſum crimen fratri pernicioſum detegere teneatur, notat idem Farinacius *in indice ſub vocab. frater.*

L. In fuga. 6.
§. Ita vero.

1 *Seruum in fuga conſtitutum vendens an & quando in pœnam l. Fauiæ incidat.*

1 SEruum † in fuga conſtitutum vendens incidit in pœnam legis Fauiæ de plagiariis: in quam non incidit ſi alienatio ſit neceſſaria, vel ſi in tempus licitum conferatur. Bald. & Salycet. Seruus in fuga conſtitutus non poteſt donari pute vel vendi ſub conditione ſi fuerit deprehenſus. Alienatio prohibita neceſſitatis caſum non comprehendit. *l. alienationes. ff. famil. erciſcun. l. filiusfamilias §. diui. de legat.* 1. Fieri in tempore permiſſo vel in illud conferri paria ſunt. *l. cum hic ſtatu. § ſponſus. ff. de donationib inter vir. & vxor. l. in tempus. ff. de heredib. inſtituend.* Salycetus *ad hanc l.* In quibus caſibus quis vltra neceſſitatem alienandi plagium committens liberetur ab ordinaria pœna, vide apud Menoch. *libr. 2. cent. 5. caſu* 536. *à num. 15. ad* 21.

L. Quoniam ſeruos. 7.

1 *Plagio abductam alienans capite punitur.*
2 *Ratio pœnarum grauium, vt alij earum formidine terreantur.*

1 ALienans † liberum vel ſeruum quem plagio abduxit capitis ſupplicium patitur, & iudex ſuper
2 hoc crimine inquirit. Pœnæ ideo † graues ſunt, vt earum formidine & exemplo alij terreantur delinquere. Salycet. *l. 1. ad leg. Iuliam repetundar. infr.* De variis pœnis plagiorum non capitalibus, vide Menoch. *de arbitrar. iudic. quæſtion. lib. 2. cent. 6. caſu* 536. *à num. 3. ad* 13. Syntagm. iuris Tholoſan. *lib. 36. cap. vlt. num. 7. &* 8. Duarenus *lib. 2. diſputat. cap* 20. De pœna autem huius ſupplicij capitali, vide Cottam *in memorabilib. ſub vocab. plagiarij.*

L. Præſes. 8.
§. Nam ſi.

1 *Quæſtio ciuilis excluſiua criminis prius determinanda.*
2 *Obiiciens exceptionem impedit proceſſum criminalem.*

QVæſtio † ciuilis criminis excluſiua ante criminalẽ eſt determinanda. Obiiciens exceptionem † ſ... 1 2
ſim examinandã impedit criminalem proceſſum. Baldus. Cauſa ciuilis ad criminalem præiudicialis ſeorſim eſt examinanda. *l. quoniam Alexandrum, ſupra ad l. Iuliam, de adulter.* Salycet. *ad hanc leg.* idem *ad l. reos. quæſt. 6. ſupr. de accuſationib.*

L. Eum qui mancipium. 9.

1 *Celans alienum mancipium plagium committit.*

CElans † mancipium alienum in pœnam. l. Fauiæ de plagiariis incidit. Bald. & Salycet. *l. eum. ff. hoc tit. l. 1. ff. de ſeruo corrupt.*

L. Comparantem. 10.

1 *Bonæ fidei emptor plagium non committit.*
2 *Delicti ſocius pro principali habetur.*
3 *Socij criminis qui?*

BOnæ † fidei emptor non incidit in crimen legis Fa- 1
uiæ de plagiariis à plagiario comparans. Bald. *l. pen. § lege. hoc tit.* Delicti ſocius † pro principali habetur & 2
ex delicto, vt principalis in ſolidum tenetur. idem Baldus *ad hanc l.* Quando ex ſocietate ob culpam ſocii quis teneatur & conueniatur, vide Farinacium *in praxi crimin. quæſt. 31. num.* 53. Boerius *deciſ. 217. num.* 8. Et quod ſocii criminis † dicantur ii, qui non ſaltem ſunt ſocii 3
eiuſdem delicti, verum etiam ii in diuerſo crimine inter ſe tamen connexo, notant Salycet *ad l. quoniam liberi. num. 4. C. de teſtib.* Campegius *in tractat. de teſtib. regul.* 87. Farinacius *in praxi criminal. libr. 1. tit. 5. quæſt. 42. num. 31. fol.* 667.

L. Abducti plagio. 11.

1 *Venditione ſtatus non mutatur.*

PEr venditionem † ſtatus non mutatur. Salycet. Delictum rei ſubtractæ non mutat ſtatum. Bald. *l. 11. ſupr. de ingen. & manumiſſ. l. 12. ſup. de liberal. cauſa.*

L. Si is qui ſeruum. 12.
§. Sed ſi.

1 *Seruum fugitiuum receptans & furti & plagii tenetur.*
2 *In eodem libello & res & pœna peti poteſt.*
3 *In criminalibus an & quando cumulatio admittatur.*

SEruum † receptans fugitiuum ad rem & pœnam, 1
idem & criminaliter de plagio poteſt accuſari. Bald. ſuſcipiens fugitiuum cum rebus ſubtractis furti & plagii tenetur. Salycet. in eodem † libello à fure peti po- 2
teſt res & à iudice pœna. Bald. ad hanc legem notans acceſſorie rem & pœnam petendam eſſe. *per l. ſi cui fundum. ff. de fundi inſtructo.* Cumulatio † admittitur in cri- 3
minalibus ſi ex eodem facto duplex oriatur ius. Baldus *ad hanc leg l. conductoris. locati ſupra l. non ab eo. ſupra vnde vi. § ſed neque. authent. de fideiuſſorib.* De cumulatione actionis pœnalis & reuocatoriæ. Tilemannus de Benignis *in obſeruationib. Imperialis Cameræ, Pentecoſte 1. obſeruat.* 16. *colum. 1. fol.* 51.

L. Plagij criminis. 13.

1 *Plagij accuſatio publica eſt.*
2 *Plagij crimen in quibus non admittatur.*
3 *Errans in delictis quatenus excuſetur.*
4 *Simplicitas à delictis & pœnis excuſat.*

5 Igno-

5 *Ignoranti nec negligentia nec delictum imputatur.*

1 PLagii crimen † dum publicum eſt ad accuſandum hoc crimen quilibet admittitur. Salycet. In pro-
2 prio † ſeruo & filio, Item in putatiuo plagii crimen
3 non admittitur. Excuſatur † errans in delictis in quibus requiritur dolus. Baldus. Ex hac lege notant Dd. quod quælibet cauſa iniuſta excuſet à dolo. Iaſon *ad l. ſi quis maior. de tranſactionib ſupr.* Grammaticus *vot. 10. num. 13.* Menoch. *de arbitrar. libr. 2. centur. 6 caſu 536.* Boſſius *in*
4 *praxi crimin. tit. de plagiar. in fin.* De ignorantia † iuris & ſimplicitate à delictis & pœnis excuſante. Andr. Tiraquellus *in tractat. de pœnis temperand. cauſa 11. num. 24.* Et quod iuſta ſiue iniuſta excuſet à pœna corporali. idem
5 *citat. tractat. cauſa 43 num. 4.* De † ignorante, quod huic non negligentia nec delictum imputetur. Ioban. Baptiſta Coſt. *in tractat. de facti ſcientia & ignorantia, in indice, vocabul. ignoranti neque,* item *ignoranti in pœnalib.* Et quando ignorantia delicta excuſet. idem *in citat. tract. de iuris & facti ignorantia, ſub. vocab. delictum.*

L. Plagij. 14.

1 *Plagium ob errorem non committitur.*
2 *A pœna excuſat qualibet cauſa.*

1 IN alieno † ſeruo vel filio plagii crimen ob errorem non admittitur, *hac l.* Salycet. Petrus Surdus *deciſ. 78.*
2 *num. 7.* vbi notat ex hac lege quod cauſa quælibet † excuſet à pœna. Angel. *ad hanc l.* Petr. Philippus Corneus *conſil. 67. in 1. dubio. vol. 2.*

L. Liberum ſciens. 15.

1 *Liberum ſcienter vendens plagium committit.*
2 *Iuſta cauſa excuſat à dolo & pœna.*

1 SCienter † vendẽs liberum hominem plagium committit. Bald. *l. ſciens ſupr. vbi de criminib. agi oport. l. penult. §. vltim. ff. hoc tit.* Menoch *de arbitrar. iudic. lib. 2. cent. 6. caſu 536. num. 1.* Iohan. de Amicis *conſil. 84. num. 5.* Decius *conſil. 170. num. 2. verſ. vltim. non obſtat.* Ad hunc textum notat Fichardus *in ſyntag. commun. opin. libr. 9. num. 2.* quod
2 quælibet cauſa † iuſta excuſet à dolo & delicti pœna, per doctrinam Iulii Clari, Giacharii & Baiardi *in praxi criminal. libro quinto. §. final. quaſt. 60. ſub verb. & generaliter.*

L. Plagiarii qui. 16.

1 *Iterato committentes plagium quomodo puniantur.*
2 *Vidua eſt non ſolam qua marito caret, ſed etiam qua inutilem maritum habet.*

1 COmmittentes plagium † per ſubtractionem filii alieni, ſi non conuincantur quod per conſuetudinem iſtiuſmodi crimen iterarint, non vltimi ſupplicii pœnam capitalem, ſed damnationis in metallum ſentiunt & patiuntur, *hac lege.* Serui ex conſuetudine crimen plagii committentes beſtiis ſubiiciuntur, ingenui vero decapitantur. Ex hoc textu notant Accurſius &
2 Bald. quod † vidua non ſaltem illa ſit quæ marito careat, verum etiam habens inutilem maritum pro vidua reputetur, & priuilegiis viduæ ac miſerabilis perſonæ gaudeat. De conſuetudine delinquendi in crimine plagii attendenda, vt mortis ſupplicium patiatur reus. Iohan. de Anania *ad cap. 1. colum. 2 verſic. extra gloſſam. de furt. extra.* Clarus, Giacharius & Baiardus *in praxi criminal. § fin quaſt. 68. in verb. plagiarius* Menoch. *de arbitrar. iudic. lib. 2. cent. 6. caſu 536. num. 19. fol. 44.* Iohannes Fichardus *in ſyntagm. commun opin. lib. 9. tit. 16. num. 3 fol. 504. colum. 2* Pro intellectu & interpretatione huius legis, vide Menochium *citat caſu 536. num. 6.* Alciatum *lib. 1. parerg. iuris. cap. 23.*

**
*

Ad legem Viſcelliam.

TITVLVS XXI.

AD rubr. tit. & materiam, vide Butrigar. Odofred. Angelum, Cynum, Caſtrenſ. Baldum, Salycetum, Cuiacium.

L. Lex Viſcellia. 1.
§. Tunc enim.
§. Qui autem.
§. In curiam.

1 *Seruus ad publicos honores aſpirans incidit in leg Iuliam Viſcelliam.*

SEruus vel libertus † ad publicos honores tacita veritate promotus incidit in legem Iuliam Viſcelliam, niſi libertus impetraſſet ius annulorum. Liberti non impetrantes beneficium annulorum non poſſunt aſpirare ad dignitates & honores, alias puniuntur criminaliter & nihilominus pro operis conueniuntur ciuiliter, & munera non euitant. Liberti ſunt aſcripti oneri & non honori, Baldus & Salycet. De abrogatione huius legis, quam notat Salycet. *per authen. vt liceat de cætero §. 1. Nouell. 78 authent. collat. 6. tit. 7.* 1

Ad legem Corneliam de falſis.

TITVLVS XXII.

AD rubric. tit. & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Vezinum, Vinium, Villalob. Turzanum, Fichardum, Bonacoſſam, Suarez, Chærianum, Bellacomb. Grallum *in ſyntagm. commun. opin. lib. 9. tit. 17.* Proſper. Farinacium *in praxi crimin. quaſt. 10. lib. 1. tit. 1 fol 119. ſub num. diuerſ.* Menoch. *conſil 422. à num. 1. ad 9. vol. 5. & conſil. 538. vol. 6.* eundem *de arbitrar. lib. 2. cent. 4 caſu 306.*

L. Si partus. 1.
§. Neque.

1 *Partus ſubiecti accuſatio propter ætatem filij non differtur.*
2 *Vbi agitur de ſalute alicuius omnibus viribus defenſionem fieri veriſimile eſt.*

ACcuſatio † ſubiecti partus propter impubertatem pueri nõ differtur. Cauſam capitalem is cuius intereſt, bona fide agere cenſetur. Vbi † agitur de ſalute alicuius, veriſimile eſt quod omnibus viribus ſe defendat. Bald. Accuſatio matris propter ætatem filii non differtur. Bartol. De partus ſubiecti & ſuppoſiti crimine & probatione. Ruinus *conſil. 185 num. 14. lib. 5.* Menochius *de arbitr. iudic. lib. 2. caſu 474. nu. 67. cent. 5.* Maſcard. *de probat. vol. 3 concluſ. 1311. num. 56. & concluſ. 1147. num. 35.* Roland. à Valle *conſil. 73. num. 3. vol. 1.* 1 2

L. Satis aperte. 2.

1 *Exceptio falſi, cauſa differendi proceſſus ſolum obiecta non admittenda.*

EXceptio falſi † obiecta ſolum cauſa differendi proceſſum non eſt admittenda, ſed debitor ad ſolutionem eſt compellendus, reſeruato iure accuſandi: exceptio falſi indiſcuſſa non parit præiudicium in iure accuſandi. Bartol. Bald. & Salycet. Iaſon *conſil. 85. incip. Punctus part. 1.* Brunorus à Sole *in locis commun. vocab. falſum. num. 1. fol. 462.* idem *in locis commun. vocab. collitigans fol. 219.* Barbat. *conſil. 43. num. 9 vol. 1.* Antonius Capyc. *deciſ. 25. num. 2.* Felinus *ad cap. de caetero, num. 7. & 11. de re iudic. extra.* Matthias Coletus *in tract. de proceſſib. executiu. part. 4. cap. 1. n. 120.* Iohan. Baptiſta Aſinius *in praxi §. 31. c. 2. limitat. 19.* Paulus Æmylius Verallus *in deciſio. Rotæ Roman. deciſ. 274. par. 1.* 1

Nn L. Licet

L. Licet ex tabulis. 3.

1 *Falſum per errorem approbans non ſibi præiudicat.*

1 AGnoſcens † legatum ex teſtamento falſo quod putat verum, non ſibi præiudicat. Approbans falſum inſtrumentum per errorem poteſt illud ex poſt facto reprobare. Scripturam non approbat qui eam falſam ignorat. Bart. Bald & Salycet. *ad hanc l. l. 5 ff. de his quib. vt indign.* Quatenus ſcriptura falſa vtẽs ſpreta monitione de falſa ſcriptura ſibi præiudicet Vulpel. *conſ.* 134 Natta *conſil.* 132. *&* 635. Boſſius *in praxi crimin. tit. de falſis. nu.* 155. Clar. Giachar. & Baiard. *in praxi crimin. §. falſum. nu.* 24. Menoch. *de arbitrar. iud. libr. 2. cent. 4. caſu* 316. Antonius Capyc. *deciſ.* 67. Bertazoll. *conſil. crimin.* 496. *vol.* 2.

L. Maiorum ſeueritatem. 4.

1 *Reſcripto falſo vtens punitur.*

1 REſcripto † falſo vtẽs plus vel durius punitur vtente ſimplici inſtrumento. Bald & Salycet. *l. fin. ſupra ſi ex falſis inſtrum. l. iubemus. ſupr. de probat.* Grammat. *deciſ.* 27. Hieron. de Laurent. *deciſ. Auinionen.* 50. *n.* 1. Clar. Giachar. Baiard. *in praxi crim. §. falſum. num.* 28.

L. Falſi quidem 5.

1 *Falſi accuſare matrem filius non poteſt, ſed bene defendere ſe contra matrem.*

1 FIlio † non permittitur accuſatio falſi contra matrem. Defenſio autem permittitur per titulum & viam exceptionis. Permittitur excipere contra illum contra quem non permittitur agere. Falſi cauſa filius non agit contra matrem criminaliter ſed ciuiliter. Salycet. De filio quando & quibus in caſibus accuſare poſſit vel non. Farinacius *in praxi criminal. quæſtio.* 12. *num.* 10.

L. Qui falſas. 6.

1 *Teſtamentum vt falſum impugnans relictum in eo amittit.*

1 TEſtamentum vel inſtrumentum, vt † falſum impugnãs nec intentionem probans relictum in teſtamento amittit. Bald. & Salycet. *ad hanc l.* Papo 2. *Notar.* 7 *l.* 6. *de hæreditat. petition. l. eum qui ſupr. de inoffic. teſtam.* Innocent. *ad c. cum venerabilis, de exceptionib. extra.* De inſtrumenti oppugnatione. Cravet. *conſil.* 632. Viciſſim de inſtrumenti ac teſtamenti præſumptione, vi, atque auctoritate. Fabius Turrett. *in tract. de effect. clauſul. codicill. quæſt.* 5. *num.* 2. Simon de Prætis *in tract. de interpretat. vlt. volunt. lib.* 5 *dubitat.* 4 *num.* 108. 109. 110. *l. alia. l. Polla, ſupr. de his quib. vt indign.* De teſtamenti & inſtrumenti falſi accuſatione. Farinac. *in praxi crimin. q.* 18. *n.* 13.

L. Ipſe ſignificas. 7.

1 *Tranſigens ſuper inſtrumento ab accuſatione repellitur.*
2 *De falſo tranſigi poteſt.*
3 *Tranſactionis exceptio proceſſum impedit.*

1 TRanſactio † ſuper inſtrumento de cuius fide tranſigens dubitabat, repellit eum contrauenie ndo. Bal-
2.3 dus. De falſo † poteſt tranſigi. Exceptio † tranſactionis impedit proceſſum. Salycet *l. fratris, ſupr. de tranſact.* Iohan. Zanger *in tract. de except. part.* 3. *ſub tit. de except. tranſaction. n.* 16. De tranſactione ſuper falſis inſtrumentis an reſcindatur vel non: notat *l. penul.* iunctis Remiſſionib. *de tranſactionib. ſupra.*

L. Si falſos. 8.
§. Qui autem.

1 *Falſi tenetur falſum inſtrumentum conficiens, eodemque vtens.*

1 FAlſum † inſtrumentum conficiens tenetur. Vtens falſo inſtrumento niſi ab vſu deſiſtat, fateri videtur contenta in falſo inſtrumento. Bartol. Bald. & Salycet. *ad hanc l.* Hieronymus de Laurentiis *deciſ.* 50. *num.* 1. Carolus Roinus *conſil.* 86. *num.* 6. *vol.* 4. Egidius Boſſius *in praxi crimin. ſub tit. de falſ. num.* 121. Follet. *in praxi crimin. in verſic. item quod commiſit.* Menoch. *de arbitrar. iudic. lib.* 2. *caſu* 315. De notario falſam ſcripturam ſeu inſtrumentum falſum conficiente. Iohan. Cephal. *conſil.* 113. *part.* 1. Iohan. Baptiſta Weber *diſtinct. Bartoli* 518. *fol.* 417. Ioachim. Mynſing. *in pract. Cam. Imper. obſeruat. cent.* 6. *obſeru.* 65. vbi de pœna tractat. De inſtrumento notarii falſo ob omiſſionem. Ferron *ad conſuetud. Burdegalenſ. lib.* 2. *tit.* 8 *rubr. de iure emphyteut.* De pœna falſi per inſtrumenta commiſſi, vide conſtitut. criminal. Caroli V. Imperat. *cap.* 112. Farinac. *in praxi crimin quæſt.* 33. *num.* 33. De pœna vtentis falſo inſtrumento. Clar. Giachar. Baiard. § *falſum. verſ. vtens.* Fichard. *in ſyntag. commun. opin. lib.* 9. *tit.* 17. *num.* 22. *fol.* 505.

L. Si docueris. 9.
§. Quod ſi.

1 *Hæres legata præſtare tenetur niſi codicillos falſi arguat.*
2 *Falſi criminali actione ſopita ciuilis non tollitur.*

HÆres legitimus † in codicillis relicta debet ſoluere, niſi ciuiliter & criminaliter illos arguat de falſo. Et crimen † principis indulgentia ſopitum, ciuilem actionem non tollit nec adimit, Bald. & Salycetus *ad hanc leg.* Barbat. *conſil.* 45. *colum.* 1 *l.* 1 *quando ciuil. actio.* De abolitione an extendatur & ad quæ Pl ca *in epitome delictor lib.* 1. *cap.* 38. *num* 3. Bonacoſſ. *in commun opin part.* 1. *verſ gratia. pag.* 79. *col.* 2. Gigas *in tract. de crimin. læſæ maieſtat. quæſt.* 8. 1 2

L. Cum ſuppoſiti. 10.

1 *In criminalibus actor probare debet.*
2 *In crimine falſi & aliis præſumptiones ceſſant.*
3 *Falſi ſuſpicio an & quando pro falſo ipſo habeatur.*

IN criminalibus † probat actor non reus Bald. & Salycet. *l.* 1. *ſupr. hoc tit.* Quod crimen falſi aliaque † per accuſatorem ſint manifeſte probanda, & in talibus ceſſent præſumptiones, notant Socinus iun. *conſil.* 39. *num.* 44. *&* 77 *& conſil.* 61. *num.* 9 *lib.* 1. Curtius iun. *conſil.* 135. *num.* 10. *& conſil.* 161. *num.* 9. Iul. Clar. Giacharius & Baiardus *in praxi crim. §. falſum. verb. certa eſt concluſio.* Viciſſim quod falſi † ſuſpicio in ciuilibus habeatur pro falſo ipſo, non in criminalibus, notant Menoch. *in tract. de adipiſcend. poſſeſſ. remed.* 4. *num.* 700. Curtius iun. *conſil.* 166. *& conſil.* 131. *num.* 10. Villalob. *in commun opin. vocab. falſum.* Port. *in commun. concluſ. lib.* 1. *concluſ.* 9. Nauizan. *conſil.* 8. *num.* 38. Hieronymus Gratus *reſponſ.* 60. *num.* 16. *volum* 2 Suarez *in Theſaur. receptar. ſententiar. vocabul falſi. num.* 16. De probationibus in criminalibus quales eſſe debeant, & quos arceant, notat Farinacius *in praxi crimin quæſt.* 31. *num.* 24. *& quæſt.* 36. *num.* 171. *& allegat. quæſt.* 36 *num.* 4. 5. 7. 8. 9. 12. 13. 16. 17. 20. 21. 22. 24. 25. 26. 257. 234. 256. 1 2 3

L. Si lis. 11.

1 *Falſi quæſtio etiam coram delegato agitatur iudice.*

QVæſtio falſi † poteſt incidenter coram pedaneo iudice agitari. Exceptio contra falſum inſtrumentum coram delegato poteſt opponi. Bald. & Salycetus. *l. quoties, ſupr. de iudic.* Boſſius *in praxi criminal. titul. de ſuppoſ.* 1

L. Querela falſi. 12.

1 *In criminalibus temporales præſcriptiones locum non habent.*
2 *Accuſationes criminales ſpacio viginti annorum tolluntur.*

ACcuſationes † criminales temporalibus præſumptionibus non tolluntur. Bart. Querela falſi † aliorum que 1

rumque criminum tollitur ſpacio viginti annorum. Bald & Salycet. *ad hanc leg.* Boerius *deciſ.* 20. *part.* 1. Cuiacius *lib.* 4. *obſeruat. cap.* 14. Brunorus à Sole *in locis communib. vocab. accuſatio num.* 2. *fol.* 15. Fertandus Gurgias inter conſilia criminal. Iohannis Baptiſtæ Ziletti *conſil.* 124. *num.* 15. *part.* 1. Tiraquellus *in tractat. de pœnis mitigandis. cauſa* 29. Franciſcus Balbus *in tractat. de præſcriptionib. quarta parte principal. quæſt.* 2. *verb.* incip. *Amplius.* Aufrerius *in deciſ. Capellæ Tholoſanæ. quæſt.* 88. Iohannes Baptiſta Zilettus *conſil. criminal.* 124. *num.* 15. Rainaldus Corſus *lib.* 1. *indagat. iuris cap.* 19. Corraſius *libro ſecundo miſcellan. cap.* 20. Antonius Teſſaurus & Blaſius Florez Diaz *deciſ. Pedemont.* 76. Ludouicus Romanus *ſingul.* 185. Diazius *regul.* 19. Antonius Gomezius *in variis reſolut. tom.* 3. *tit. de delictis. cap.* 1. *num.* 5. & 6. Tobias Nonius *conſil.* 105. *per totum.* Papo *libro vigeſimo quarto arreſtorum tit.* 2. *arreſto* 1. Flaminius Chartarius *in tractat. de execution. ſentent. foro banniti. cap. fin. num.* 315. Quando tam crimen falſi, quam alia certo annorum termino tollantur; vide per caſus diuerſos Proſperum Farinacium *in praxi crimin. libro primo. tit.* 1. *quæſt.* 10. *à fol.* 118. *ad* 137. Quidnam in foro iuris Saxon. quoad huius legis diſpoſitionem obſeruetur, notant Petrus Heigius *in miſcell. quæſt. quæſtio.* 16. *num.* 51. *fol.* 233. Zobel *differ. iuris Saxon.* 33. *part.* 4. in edition. Franciſc. Romani *fol.* 694.

L. Qui veluti. 13.

1 *Falſa ſcriptura ſcribenti non prodeſt, ſed crimine eum aſtringit.*

2 *Debitum ſolutum petens quatenus falſum committat.*

1 DEbitor ſcribens † in perſona creditoris falſam apocham de recepto tenetur pœna falſi. Scriptura falſa non prodeſt ſcribenti, ſed eum aſtringit crimine falſi. Baldus & Salycetus *cap. in eum. de religioſ. domib. extra* Socinus *conſil.* 156. incip. *Poſt redditum parte* 2. Quatenus falſum à debitore commiſſum in ſcriptura quæ per ſe non probat, non puniatur, vide Albanum *conſil.* 95. incip. *non eſt falſa.* Bonacoſſ. *in ſyntagm. commun. opinio. lib.* 9. *tit.* 17. *num.* 78. Hieronymus Gabriel *conſil.* 169. *num.* 12. Suarez *in Theſaur. receptar. ſentent. vocab. falſum.*
2 Quatenus è contra falſum † committat is qui petit debitum ſolutum per falſas probationes, vide Bald. *ad l.* 1. *C. de condict. indeb.* Syntagm. commun. opin. *lib.* 9. *tit.* 17. *num.* 9. *fol.* 504. *col.* 2.

L. Eum qui celauit. 14.

1 *Falſum committit amouens inſtrumentum vel celans.*

2 *Acta corrumpens cauſam perdit.*

3 *Falſum circa teſtes etiam non eſt impunitum.*

4 *Falſi aſtringitur aperiens aduerſarij literas, vt ei noceat.*

1 CElans † aut amouens codicem vel inſtrumentum, falſum committit *hac leg.* In quantum falſum committatur dum aduerſarii ſcripturas & documenta quis inſidioſe rapit atque occultat, Franciſcus de Mariano inter conſilia criminal. Iohan. Baptiſtę Ziletti *conſil.* 100. *num.* 1. *tom.* 2. Bonacoſſa *in ſyntagm. commun.*
2 *opin. lib.* 9. *tit.* 17. *num.* 23. *fol.* 505. De † acta corrumpente quod cauſam perdat, Bartolus *ad l.* 1. §. 2. *ff. de calumniat.* Iaffredus Balbus *deciſion.* 361. Quatenus faciens, fieri curans, celato ab alio vtens teneantur pœna falſi, notant Boſſius *in praxi criminal. tit. de falſis. num.* 115. Socinus iun. *conſil.* 61. *volum.* 2. Bonacoſſa *in ſyntagm. commun. opinion. libr.* 9. *tit.* 17. *num.* 77. *fol.* 507. Porro quod fal-
3 ſum † commiſſum circa teſtes & inſtrumenta non maneat impunitum, defendunt Carolus Ruinus *conſil.* 86. *per totum. volum.* 4. Clarus, Giacharius & Baiardus *in praxi crimin.* §. *falſum. verſ. item propter.* Boerius *deciſ.* 191. Viciſſim quando falſo vtens inſtrumento non puniatur, collige ex Follerii *praxi criminal. verſic. item quod commiſit. num.* 40. Donat. à Fina *in ſyntagm. commun. opin. libr.* 9. *tit.* 17. *num.* 83. De celante & ſubtrahente teſtamentum, quando tam incidat quam non incidat in pœnam legis Corneliæ de falſis, vide Blancum *in praxi crimin. fol.* 67. *num.* 28 & 32. De aperiente † literas, vt no- 4
ceat aduerſario ad pœnam falſi adſtricto. Auguſtinus de Arimnio *in additionib. ad Angeli tractat. de maleficiis, in verbo falſario. num.* 10. Clarus, Giacharius & Baiardus *in praxi crimin.* §. *falſum. verſic. operiens.* Suarez *in theſaur. receptar. ſententiar. ſub vocabul. literas.* De falſante literas, inſtrumenta radente, vide Boerium *deciſ.* 291. Afflict. *deciſ.* 404. *numero quarto.* Socinum *ad cap. ad falſariorum. numero nono de falſis, extra.* Et quomodo procedendum ſit contra ſurripientem teſtamentum aut inſtrumentum, item de pœna ſurripientis & ſubtrahentis. Blancus *in praxi criminal. fol.* 68. Bonacoſſa *in ſyntagm. commun. opinio libr.* 9. *tit.* 17. *numero centeſimo quinquageſimo ſecundo: fol.* 511.

L. Si creditor. 15.

1 *Falſi pœnam incurrit creditor in præiudicium alterius ſe priorem tempore fingens, &c.*

2 *Falſum commiſſum circa tempus totum falſificat negotium.*

CReditor † in alterius præiudicium fingens ſe 1
priorem tempore vel ſibi ſolutum non eſſe, in pœnam falſi incidit. Conſcientia debitoris non impedit creditorem teneri pœna falſi in præiudicium tertii commiſſi. Salycet. *l. repetita. ff. de fide inſtrumentor. l. ignorantia. de crimin ſtellionat. infr.* Falſum † committens cir- 2
ca tempus circa negocium commiſiſſe falſum cenſetur. Bald. Angelus *in tractat. de maleſic.* & ibi Auguſtinus Arimnius *in notis in verb. falſario numero quadrageſimo primo. colum.* 17.

L. De fide. 16.

1 *Falſi accuſatio ciuilis eſt priuata; criminalis publica.*

2 *Ciuili actione finita criminalis adhuc intentari poteſt.*

ACcuſatio ciuilis † in falſo eſt priuata, ſed accuſa- 1
tio criminalis eſt publica. In falſi quæſtione ciuiliter intentata procurator interuenit; ciuiliter † con- 2
uentus poteſt & finito ciuili iudicio criminaliter conueniri, Bald & Salycet. Cuiacius *lib* 6 *obſeruat. cap.* 38. *l.* 5. & 9. *hoc tit. ſupr. l. querela. ſupr. hoc tit. & infr. tit. quando ciuilis actio criminal. præiudic.*

L. Sicut. 17.

§. Si itaque.

1 *Veritatem & falſitatem non mutat tempus.*

2 *A tortura criminalis proceſſus non incipit.*

3 *Tortura quando inferenda.*

VEritas † & falſitas curſu temporis non mutantur. 1
A tortura † ſine indiciis non fit proceſſus crimi- 2
nalis initium. Bald. & Salycet. De veritate quod non mutetur per argumenta. Fridericus de Senis *conſil.* 23. De veritatis conſtantia. Albericus de Roſate *in dictionar. iuris ſub vocab. veritas.* De veritate in facto non in figmento conſiſtente. Afflict. *ad conſtitut. regni Neapol. rubr.* 40. *num.* 2. de veritatis conſtantia. Menoch. *de præſumptionib. lib.* 1. *quæſt.* 89. *num.* 21. Et quod præualeat huicque omnia cedant. idem *lib.* 1. *quæſt.* 31. *num.* 4. De tortura † nunquam inferenda ſi de veritate extra tor- 3
menta conſtare poſſit. Matth. de Afflict. *ad conſtitut. regni Neapolit. rubr.* 27. *num.* 88 *fol.* 140. De tortura non inferenda ſine legitimis indiciis præcedentibus. *l.* 1. *l. maritus. de quæſtionib.* Franciſcus Caſonus *in tract. de torment.*

Digitized by Google

cap. 5. De non torquendis ſine indiciis, Brunus *in tractat. de indic. ad tortur. part. 2. quaſt. 5. num.* 1. Grammaticus *vot.* 30. *num.* 21. Clarus, Giacharius & Baiardus *in praxi crimin. § fin. quaſt.* 64. Proſper Farinacius *in praxi crimin. lib. 1. tit. 5. quaſt. 37. num. 1. fol.* 575. vbi ſub numeris diuerſis per totam quæſtionem tractat de legitimis indiciis ac probationibus.

L. Ex initio. 18.

1 *Falſus titulus non eſt titulus.*
2 *Falſus titulus poſſeſſionem non tribuit.*

1 FAlſus titulus † non eſt titulus & ex eo nec vſuca-
piendi conditio, nec aliquis paratur effectus. Titu-
2 lo † falſo vtens pro iuſto ac vero poſſeſſore non eſt ha-
bendus, Bald. & Salycet. Conditio vſucapiendi non
inducitur, vbi poſſeſſio initium ſumit à falſo, Salycet.
De titulo in vſucapiendi conditione requiſito. Couar-
ruuias *ad cap. poſſeſſor. §. 5. num. 1. de regul. iur. in 6.* Iohannes
Schneidwin. *in commentar. ad tit. Inſtitut. de praſcript. ſub
quaſt. qua requiruntur ad praſcriptionem. nu. 32. & 33. fol.* 220.
Petrus Gregorius Tholoſanus *in ſyntagm. iuris, libr.* 40.
cap. 8.

L. Etſi ad te. 19.

1 *Falſum quando fœmina accuſare poſſit.*
2 *In criminibus publicis mulier accuſare prohibetur.*
3 *In criminibus publicis quando accuſare poſſit mulier.*

1 FOemina † prætextu ſolius affectionis ad accuſa-
tionem de falſo non admittitur, ſed ita demum ſi
ſuam ſuorumque iniuriam proſequatur, Bald. & Saly-
cet. *l. ſenatus. ſupra qui accuſar. non poſſ.* De muliere prohi-
2 bita † accuſare in criminibus publici iudicii, Tiberius
Decianus *in praxi crimin. lib. 3. cap. 7. num. 1. 3. 5.* 8. Viciſſim
3 quando admittatur † ad accuſandum. *ibidem. num.* 9.
Quid probet, vt admittatur ad accuſandum, *ibidem,
num.* 13. 14. 16. Quando mulier non admittatur ad accu-
ſandum, licet proſequatur ſuam & ſuorum iniuriam,
tradit, idem *allegat. cap. à num.* 17. *ad* 24. Gandinus *in tra-
ctat. de maleſic. ſub rubr. qui accuſar. poſſ. num. 4. verſic. item ac-
cuſat.* Auguſtinus Arimnius *in additio. ad Angelum de ma-
leficiis verb. nec non ad querelam. num.* 18. Speculat. *in tit. de
accuſatore. §. 1. verſ.* 16. Carrerius *in tit. de hæretic. num.* 107.
Matthæ. *ad l. de minore. in princ. col. 2. verſic. & ſubdit etiam. ff.
de quaſtionib.*

L. Nec exemplum. 20.

1 *Errans falſum non committit.*
2 *Errans veritati non praiudicat.*

1 ERror ſcribentem † non implicat crimini falſi. Er-
ror ſcribentis nõ derogat veritati. Falſum, vbi ceſ-
ſat ratio doli, non punitur. Error vbi apparet ibi neceſ-
2 ſario ceſſat dolus. Error † non præiudicat veritati. *hoc
textu.* Bald. & Salycet. De falſo errore commiſſo ob do-
lum ceſſantem non puniendo. Ruinus *conſil.* 83. *num.* 1.
vol. 4. Bonacoſſ. *in ſyntagm. commun. opin. lib. 9. tit.* 17. *num.*
39. *fol.* 506. Plura de falſo ob dolum ceſſantem non falſi
nomen, multo minus pœnam merente. Anton. Gabr.
Romanus *in commun. concluſionib. libr. 7. concluſ.* 5. Clarus,
Giacharius & Baiardus *§. falſum. verſic. excuſatur.* Hiero-
nymus Gabriel *conſil.* 169. *num.* 20. Iohan. Baptiſt. Coſta
in tract. de facti ſcientia ſub vocab. error.

L. Si quis decurio. 21.
§. Quantum etiam.
§. Nec vero.

1 *Falſarium à tormentis non liberat dignitas.*
2 *Veritatem ſcriptura autor probat.*
3 *Notarij dicto ſtatur.*
4 *Notarius quando iuſte aut iniuſte proceſſiſſe videatur.*
5 *Decuriones quando torqueantur.*

DIgnitas † decurionatus antecedens vel ſequens 1
non excuſat à tormentis accuſatum de falſo. Ve-
ritas † ſcripturæ per auctorem comprobatur Baldus & 2
Salycet. Statur dicto † notarii. Menoch. *de arbitrar. iudic.* 3
lib. 2. caſu 539. idem *citat. tract. caſu* 99. *& de praſumptionib.
lib. 2. praſump.* 79. Vbi tractat materiam † notarii, quan- 4
do nimirum iuſte aut iniuſte proceſſiſſe aut egiſſe cen-
ſeatur. Plura ſuper hanc materiam, notat Alciatus *de
praſumptionib. regul. 3. praſumpt.* 13. Maſcardus *de probation.
concluſ.* 1096. *nu.* 1. *&* 2. Næuizanus *conſil.* 28. *num.* 18. *&*
19. Quando notarii dicto ſcriptoque de ſua vocatione
credatur, notant Fichardus, Bonacoſſa, Vezinus *in ſyn-
tagm. commun. opinion. lib. 9. tit. 17. à num.* 153. *ad* 163. *fol.* 511.
& 512. Quando dignitate non obſtante ob crimen falſi
torturæ aut quæſtioni ſit locus, vide Proſperum Fari-
nacium *in praxi crimin.* Guidonem de Suzaria *in tract. de
indiciis & tortur. num.* 1. Brunum *in tract. de indiciis. 2. par-
te. quaſt. 4 num.* 24. Et ob quæ † crimina decuriones poſ- 5
ſint torqueri, monet Simanca *in tract. de hæretic. tit* 65.
num. 44. Proſper Farinacius *in praxi crimin. lib. 1. tit. 5. qua-
ſtio. 41. à num.* 57. *ad num.* 70. Sub quibus comprehendit
caſus, quorum intuitu decuriones torqueri poſſint vel
non. Pro intellectu & interpretat. legis, vide Vaſqui. *in
illuſtr. cont. nouis. libr. 2. cap.* 24. Zaſium *conſil.* 2. *num.* 30.
lib. 2.

L. Vbi falſi. 22.
§. Vltimum autem.

1 *In crimine falſi acerrima fiat indagatio.*
2 *Iudex num animi motum exprimat in ſententia.*
3 *Iudex iuſtitiam partibus æque adminiſtrare debet.*
4 *Iudex per gratias & ſordes iudicans punitur.*

IN crimine † falſi acerrima fit indagatio etiam per 1
torturam, & non ſolum accuſati, ſed etiam accuſan-
tis: iudex non debet † animi ſui motum finalem ex- 2
primere, niſi in prolatione ſententiæ, quam pronun-
ciare debet infra biennium à die exordii quæſtionis:
Secundum delicti atrocitatem reo conuicto vel accu-
ſatori calumnianti pœna imponatur. Bald. Iudex ad
neutram † partem inclinare debet. De iudice ad iuſti- 3
tiæ æquam adminiſtrationem aſtricto, & ſi per gra-
tiam † & ſordes lædat partes, pœnam promerente. Ia- 4
cob. Menoch. *in tract. de arbitrar. iudic. quaſt. lib. 1. quaſt.* 65.
num. 2. & quaſt. 96. *num.* 15.

L. Damus licentiam 23.
§. Quod ſi.
§. Ciuilis.

1 *In falſi crimine ciuili actioni pendente criminalis ſilet.*
2 *Praſumptio falſum non inducit.*
3 *Vnde inſtrumentum falſum praſumatur.*
4 *Quatenus falſum per coniecturas probetur.*

DE falſo † ciuiliter & criminaliter agi poteſt, & ci- 1
uili actione pendente, criminalis interim ſilet.
Bald. & Salycetus, Paulus Æmilius Verallus *deciſ. 5. par-
te* 2. qui ex Bartolo ad hanc legem notat, actioni de fal-
ſo ciuili & criminali tum demum locum eſſe, ſi falſum
noceat: de qua materia, Corneus *conſil.* 182. incip. *vide-
tur. part.* 4. Gandinus & Auguſtinus Arimnius *in
tractat. de maleſic. rubr. de falſis.* Iaſon & Franciſcus Pec-
cius *conſil.* 153. *volum.* 4. Pariſium *conſil.* 151. *num.* 23. *vol.* 4.
Bonacoſſ. *in ſyntagm. commun. opinio. lib. 9. tit. 17. fol.* 505. *&
ibidem. num.* 39. *fol.* 506. De falſo quod non præſumatur.
Crauetta *conſil.* 81. *num.* 1. Cæpolla *conſil. crim.* 21. *num.* 18.
Quod per præſumptionem † potius falſum excuſetur 2
quam inducatur. Crauetta *allegat. conſil.* 8. *num.* 2. Et
quod inſtrumentum ex leuibus coniecturis non accu-
ſetur nec habeatur pro falſo. Decius *conſil.* 101. *colum.* 1.
Socinus *conſil.* 98. *colum.* 4. Alexand. *conſil.* 190. *col.* 3. *vol.* 7.

Et vn-

3 Et vnde inſtrumentum † falſum præſumatur ex defe-ctu ſolennitatum, attramenti diueritate, raſura, ſigilli indebite appoſito. notat Curtius iun. *conſi. 52. in fin. cap. inter dilectos*, & in illud Felin. ac Panormitan. *de fide in-*
4 *ſtrum. extra.* In quantum † falſum per coniecturas vehementes probetur, dum ſit difficilis probationis, vide Nicol. Boerium *deciſ. 429. num. 9.* Felin. & Panormit. *ad c. cum cauſam, col. 4. n. 10. de probat. extra.*

L. Præbemus licentiam. 24.

1 *Producens inſtrumentum illud verum eſſe probare debet.*
2 *Quando de falſo poſſit inſtitui actio.*

1 PRoducenti † inſtrumentum ſuſpectum imminet prius probatio quod ſit verum. De falſo poteſt queri ciuiliter ac criminaliter. Et producens inſtrumentum eius fidem negatam prius probare debet, de-
2 inde de falſo † poteſt inſtitui actio. Salycet. & Bald. Hippolytus de Marſiliis *conſil. 70. num. 19. & 20. & conſil. 24. num. 19.* Hieronymus de Laurentiis *deciſ. Auinionenſi 50. num. 1.* Clarus, Giachar. & Baiard. *in praxi crim. ſub §. falſum n. 19.* Lapus *allegat. 119.*

De his qui ſibi aſſcribunt in teſtamento.

TITVLVS XXIII.

AD rubric. tit. & materiam, vide Odofred. Cynum, Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiacium, Ægidium Boſſium *in praxi crimin. ſub titul. de iis qui ſibi aſſcribunt.*

L. Quanquam ita. 1.

1 *Filius emancipatus aſſcribens ſibi in teſtamento patre dictante falſi non tenetur.*
2 *Factum quod ex æquitate fouetur, in delictum non incidit.*
3 *Scribens per alium ipſe ſcripſiſſe cenſetur.*
4 *Notarius nihil firmiter ſibi in teſtamento aſſcribit, nec patri nec fratri.*

1 FIlius † emancipatus aſſcribens ſibi dictante patre in teſtamento patris, à pœna legis Corneliæ de falſis
2 excuſatur. Factum cui ſpecialis † æquitas fauet non incidit in delictum, licet ſit de genere prohibito-
3 rum. Bald. Scribens † per alium ipſemet ſcripſiſſe cenſetur. *cap. circa.* vbi Zabarell. *de electi. & elect. poteſt. in 6.* ad materiam textus, vide Bartol. *ad l. impuberem. §. qui liberti. num. 1. ad l. Cornel. de falſis.* Alexand. *conſil. 50. lib. 3.* Ex hoc textu notat Bartol. quod notarius non poſſit conficere inſtrumentum ad ſui vtilitatem: de qua materia, vide citatum Bart. *ad l. filius. §. ſequens. & l. ſi pater. ff. ad l. Cornel. de falſis.* De filio emancipato & notario, quibus recte in inſtrumentis aſſcribant, & quod licite iuſſu teſtatoris aſſcribant parentibus, fratribus & ſororibus, vide Hieronymum Magonium *deciſ. Florent. 53. num. 8.* Nattam
4 *conſil. 470. num. 31.* Inprimis de notario † quod ſibimet, patri ac fratri in teſtamento nihil firmiter aſſcribat, citatum Magonium *deciſ. 53. à num. 1. ad 4.* Tiber. Decian. *conſil. 8. num. 5. lib. 2.*

L. Si teſtator. 2.

1 *Scribenti codicillos recte teſtator aſſcribit.*
2 *Scribenti ſibi teſtatore recognoſcente parcitur.*
3 *Subſcriptio teſtatoris tollit pœnam falſo ſibi aſſcribentis.*

1 VBi teſtator † ſcribenti codicillos aſſcribit, ibi pœ-
2 na ceſſat. Vbi ſcribens † ſibi aſſcribit & teſtator in eadem voluntate vel alia hoc recognoſcit, ſcribenti eſt
3 parcendum. Teſtatoris † ſubſcriptio generalis tollit pœnam falſo ſibi aſſcribentis in teſtamento. Salycet. & Bald. Socinus *conſil. 163. incip. Non fuiſſet opus. 2 parte.* Hieronymus Magon. *allegat. deciſ. Florentin. 53. num. 2.* Felin. *ad cap. ſuper. de teſtib. extra.* Proſper Paſſet. *conſil. 162. num. 5.*

L. Senatuſconſulto. 3.

1 *Ignorantiam alleganti & à delicto deſiſtenti pœna remittitur.*
2 *Ignorantia bonæ fidei præſumptionem inducit.*
3 *Ignoranter peccans non puniendus.*
4 *Poſitionibus reſpondere iuſſus, ſi ignorantiam allegans differat contumax non eſt habendus.*

IGnorantiam † vere alleganti & à delicto deſiſtenti 1
pœna remittitur quam incurrit aſſcribens ſibi quid in teſtamento. Bald. Ignorantia iuris iniuſta excuſat à pœna, ſi aſſcribens veniam petit, nec aſſcripta commoda inſtanter petit. Salycet. Iulius Clarus, Giacharius & Baiardus *in praxi crimin. §. falſum.* Mattheſilanus *in ſingularib. iuris ſingul. 87.* De ignorantia excuſante à pœnis. Andr. Tiraquell. *in tractat. de pœnis temperand. cauſa 11.* De ignorantia † quod bonæ fidei præſumptionem indu- 2
cat & à peccato excuſet. Decianus *conſil. 72. num. 18. volum. 3.* inprimis quod bonæ fidei præſumptionem operetur. Flaminius Pariſius *in tract. de reſignation. lib. 3. quæſtio. 6. num. 55. & lib. 10. quæſt. 9 nu. 11.* Et quod ignorantia conſentientis præſumptionem excludit. Oliſcus *deciſ. 38. num. 24.* Petrus Surdus *deciſ. 228. num. 10.* idem *conſil. 337. num. 31.* Petra Sancta *in tractat. de fideicommiſſ. quæſt. 14. num. 191.* Proinde quod ignoranter † peccans 3
non ſit puniendus, confirmant Crauetta *conſil. 969. num. 5.* Franciſcus Burſatus *conſil. 153. num. 66. volum. 5.* Et quod ignorans † factum alienum iuſſus poſitionibus 4
reſpondere, pro contumace non ſit habendus, ſi ignorantiam alleget, & differat reſponſiones & citra calumniam non reſpondeat, affirmat Andr. Gail *in pract. Cameræ Imperial. obſeruat. lib. 1. obſer. 81.*

L. Quæ in teſtamento 4.

1 *Maritus in teſtamento vxoris ſibi aſſcribere non poteſt.*

LEgata † ſi maritus in teſtamento vxoris ſua manu 1
ſibi aſſcripſit, habenda ſunt pro non ſcriptis, *hoc textu.* Bald. & Salycet. *l. 1. ſupra hoc tit.* Ex hoc textu notat Salycet. quod inſtrumentum à marito confectum in vxoris commodum valeat, quibus perſonis coniunctis notarius vt maritus & coniuncta perſona per inſtrumentorum confectionem prodeſſe poſſit, vide Magon. *ſup. citat. deciſ. Florent. 53.*

L. Quod adhibitus. 4.

1 *Miles ſibi aſſcribens excuſatur: legatum tamen non petit.*
2 *Malitia in milite non præſumitur, licet in aliis.*

MIles † ſibi aſſcribens præſumitur iuris errore non 1
malitia in legem Corneliam peccaſſe. Miles excuſatur ſi ſibi aſſcribit, legatum tamen non petit. Petitio nulla habetur pro non ſcripta. Malitia in milite, licet in aliis præſumptionem inducat, non præſumitur. Salycet. *ad hanc leg.* De præſumptione quæ ſumitur de præterito in præſens. Menoch. *de præſumptionib. lib. 5. cap. 1. num. 32. & lib. 5 præſumpt. 2. num. 50.* Bald. *conſil. 263. part. 1.*

L. Si libertatem. 6.

1 *Seruo libertatem ſibi aſſcribenti parcitur: ſed tamen libertatem non conſequitur.*

PArcitur ei † qui ſibi aſſcribit libertatem domino 1
imperante. Libertas quam ſibimet ſeruus aſſcripſit habenda eſt pro non ſcripta, *hac l.* Bald & Salycet. *l. 1. § inter. ff. hoc tit. l. dum Claudius. § item Senatus. ff. eod. tit.*

⁂

De falſa moneta.

TITVLVS XXIV.

AD rubr. titul. & materiam, vide Odofredum, Butrigarium, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Suarez, Villalobos, Vezinum, Bonacoſſ. Viuium, Bellacomb. *in ſyntag. commun. opinio lib. 9. tit.* 19. Iulium Clarum, Giacharinm & Baiardum *in praxi criminal.* §. *falſum*, Tiberinm Decianum *in praxi criminal. libr.* 7. Quomodo hoc crimen probetur, notat Proſper Farinacius *in praxi crimin. quaſtio. 2. num.* 22.

L. Quoniam. 1.
§. Accuſatoribus.
§. Si quis.
§. Si vero.
§. Domus.
§. Si vero.
§. Viduas.
§. Impuberes.

1 *Falſam monetam fabricantium pœna qua?*
2 *Abſens ignorare præſumitur ea quæ aguntur.*
3 *Tutor inueſtigare debet quid in rebus pupilli geratur.*

1 FAlſam † monetam fabricantes inquiſiti & conuicti ad vltimum ſupplicium cōdemnandi ſunt. Domus in quibus adulterinæ monetæ fabricantur, niſi ad
2 viduas & pupillos pertineant, publicādæ. Abſens † per longum interuallū ignorare præſumitur ea quæ agūtur
3 in locis remotis. Tutoris eſt officium † inueſtigare quid fiat de rebus popilli. Bald. & Salyc. Viocent. de Franch. *deciſ.* 401. De pœna expendentis falſam & adulterinam monetam. Menoch. *de arbitrar. iud. libr. 2. cent. 4. caſu* 316. Brunorus à Sole *in locis communib. vocab. abſens. num. 1. fol.* 8. Duennas *reg.* 259. Ludouic. Peguera *quaſt. crimin.* 46. *fol.* 318. De pœna cudentium adulterinam monetam in imperio Romano recepta, vide conſtitutiones Caroli V. Imperat. & in illas Rhemum *artic.* 111. *fol.* 364. Danielem Moller. *in ſemeſtr lib. 2. c.* 35. Grammat. *deciſ.* 74.

L. Si quis nummos. 2.

1 *Monetam corrumpens maieſtatis reus fit & comburitur.*
2 *Corrumpens aliam quam Cæſaris monetam capitis ſupplicio afficitur.*

1 MOnetam † corrumpens incidit in crimen læſæ maieſtatis, idem comburendus: iſtius etiam bona publicantur. Bald. & Salycet. vide vltra Remiſſiones *ad l. præced.* Menoch. *de arbitrar. iudic. lib. 2. cent. 4. caſu* 316. *in declarat. 3. num.* 26. Pariſ. *conſil.* 169. *vol.* 4. Quando
2 autem aliam quam † Cæſaris aut regis monetam corrumpens non ſubiiciatur ignis, ſed ſupplicio capitis, notat Couarru. *in tract. de collat. veterum numiſmat. c. vlt.* Vincent. de Franch. *deciſ.* 440. *n.* 3.

L. Si quis ſuper. 3.

1 *Obreptitium reſcriptum non excuſat.*
2 *Reſcriptum per quod monetam cudere conceditur, ſubreptitium præſumitur.*
3 *Moneta vera qua?*

1 OBreptitium † reſcriptum impetratum non excuſat à crimine læſæ maieſtatis nec à pœna. Re-
2 ſcriptum † per quod conceditur facultas cudendi pecuniam præſumitur ſubreptitium, *hoc textu.* Salycet. & Bald. Quatenus nunc titulo locationis & reſcripti monetario officinæ & prœla Statuum imperii regale monetæ cudentium, nulli impune concedantur, vide Receſſum Imper. de anno 94. §. 110. incip. Wir ordnen. Et quænam quoad formam & materiam intrinſecam
3 habeatur † pro vera moneta, arguit Receſſus Imper. de An. 59. §. 3. incip. Zum erſten. Nimirum de marca Colonienſi floreoos nouē cum ſemiſſe: quorū florenorum quilibet ſexagenos cruciatos cōtinet & ſignū Aquilæ habet. *ibid.* §. 10. incip. Wie aber vor. Plura de vero valore Imperialis monetæ, vide apud Petr. Denayſ. *in iure Camer. ſub c.* 192. *& rubr.* incip. *Monetarium edictū fol.* 277.

De mutatione nominis.

TITVLVS XXV.

AD rubr. tit. & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Angel. Caſtr. Salycet. Cuiac. Suarez, Viuium, Bonifac. de Vitalin. *in tract. de maleſic. rubr. de pœna mutantis ſibi nomen, num. 1. fol.* 25. Viuium, Vezin. *in ſyntag. commun. opin. lib. 9. tit.* 18. Petr. Gregor. Tholoſan. *in ſyntagm. iuris lib. 36. c.* 4. Matth. de Afflict. *ad conſtitut. regni Neapol. part. 2. lib. 3. tit. 35. num.* 27. Chaſſan. *in catalog. gloria mundi tit. de inſign. concluſ.* 37.

L. Sicut in initio. 1.

1 *Mutatio nominis non fraudulosa eſt permiſſa.*

MVtatio nominis † nulli incommodans libero 1
hominí eſt permiſſa. Bald. & Salycet. *ad hanc l.* Vltra remiſſiones *ad rubr. huius tit.* vide Franciſ. Marci *deciſ. Delphinat.* 211. *nu.* 3. Alexan. *conſil.* 90. *n.* 23. *part.* 6. Viuium *in commun. opin. num.* 540. vbi etiam defendit, licitum eſſe, vt quis vtatur inſigniis & armis alienis, tamen ſine præiudicio tertii. per doctrin. Baldi *ad l. 1. C. quæ res vendi poſſint.*

Ad legem Iuliam de ambitu.

TITVLVS XXVI.

AD rubric. tit. & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bald. Angel. Caſtr. Salycet. Cuiac. Menoch. *in tract. de arbitr. iud. quaſt. lib. 2. cent. 5. caſu* 401. Tiber. Decian. *in praxi crimin. lib. 8. c. 21. fol. 50. vol. 2. & cap.* 22. De legibus ambitum vel ambitus crimen concernentibus: quibus modis ambitus crimen quis committat & ad illud aſtringatur, idem *citat. lib. c. 23. fol.* 54. De proceſſu in cauſa ambitus citatus *c. 24. fol.* 55. De ambitus pœnis, Decian. *præfato lib. c. 25. fol.* 56. De excuſatione ab hoc crimine. idem *c. 26. fol. 57. in vol. 2. praxis crimin.*

L. Nullus omnino.
§. At ſi.

1 *Officium, quo functus eſt, nemo ſine ambitu repetit.*
2 *Per obreptionem officia impetrata caſſantur.*

AD officium † quo quis functus eſt nemo redeat.
Per obreptionem † officia impetrans iſtis carebit. 1
Honores illicitos repetens incidit in crimen legis Iu- 2
liæ de ambitu. Salycet. & Bald. Decian. *in praxi crimin. lib. 8. c.* 23. Boſſ. *in praxi crimin. tit. de ambitioſ.* Clarus *in praxi crimin.* §. *ſimonia.* Fichard. & Bonacoſſ. *in ſyntagm. commun. opin. lib. 9. tit.* 20.

Ad legem Iuliam repetundarum.

TITVLVS XXVII.

AD rubr. tit. & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salycet. Cuiac. Parid. de Puteo *in tract. de ſyndicat. in verb. corrumpens l. venales. C. quando prouocar. non eſt neceſſe.* Grammat. *conſil.* 35. *nu.* 17. Tiber. Decian. *in praxi crimin. lib. 8. c.* 33. De pœnis crim. repetundar. *c.* 39. Quomodo ab huius criminis accuſatione quis ſe excuſet ac teleuet. *ibid. c.* 40.

L. Vt vnius. 1.

1 *Pœna vnius ſit metus multorum.*
2 *Iudices ſordibus corrupti accepta per quadruplum reſtituunt.*
3 *Magiſtratus quatenus ex delicto officialium teneatur.*

Pœnæ

1 POena † vnius ſit metus multorum. Iudices per ſor-
2 des † vt venalem redderent iuſtitiam accepta per
quadruplum reſtituent. Pœnæ exaſperantur in terro-
rem aliorum. Magiſtratus tenentur de raptis & acce-
ptis per officiales. Salycetus & Baldus. In quantum
3 magiſtratus † teneatur pro delicto officialium, notat
Decius *ad legem, hoc edicto num. 15. ff. quod quiſque iuris.* De
variis pœnis criminis repetundarum. Decianus *in praxi
crim. citat. lib. 8. cap. 39. num. 2. 3. 5. 7. 8. 9. 10. 11. 12.* Boetius
deciſ. 153. num. 8.

L. Sciant iudices. 2.

1 *Pœna delinquentis pecuniaria tranſit ad hæredes.*

1 POena pecuniaria † delinquentis in officio tranſit ad
hæredes. Salycetus & Baldus, *cap. Parochianos.* vbi Fe-
lynus & Panormitan. *de ſepultur. extra.* In quibus caſibus
extra crimen repetundarum hæredes teneantur ex de-
licto defuncti, notant *l. vi pulſos. C. vnde vi.* Vaſq. *in illuſtr.
controuerſ. antiq. lib. 3. cap. 96. num. 26. & 27.* Couar. *variar.
reſolutio. lib. 3. capit. 3. num. 7.* Menoch. *de recuperand poſſeſſ. 1.
remed. num. 157.* Farinac. *in praxi crim. lib. 1. titul. 1. quæſt. 10.
num. 57. & num. 59. 60.*

L. Omnes cognitores. 3.

1 *Iudex pecunia corruptus reus fit repetundarum.*
2 *Iudex corruptus ſtatim officio priuandus.*
3 *Iudex ſordibus corruptus iure canon. fit infamis.*

1 IVdex † pecunia corruptus ſimul litium cognitor &
mercator incidit in crimen ac pœnam legis Iuliæ re-
petundarum. Bald. & Salyc. Tholoſ. *in Synt. iuris lib. 36. c.
28. num. 3. l. ab Anaſtaſio, ſupr. mandati.* De iudice illiuſmo-
2 di † corrupto, magiſtratu & officio ſtatim priuando, vi-
de *l. iudices. C. de dignitat. l. ſi aliqui. Cod. de ſuſceptorib.* Pariſ.
de Puteo *in tract. de ſyndicat. in verb. multa. num. 2.* Proinde
quod ob pecuniam acceptam in cauſa ciuili pro iudi-
cio triplum, pro promiſſa pecunia duplum ſoluatur fi-
ſco, notat *§. ſi quis autem. authent. vt iudices ſine quoquo ſuf-
fragio.* Amodeus de Ponte *in tract. de ſyndicatu. num. 165.*
3 Quod autem † de iure canonico, iudices venalem red-
dentes iuſtitiam fiant infames, notat *cap.* 1. & in illud
Felyn. *de re iudic. in 6.* An autem hæ pœnæ cumulatiue
aut vna ex iſtis electa iudici inferantur, tradunt Gram-
mat. *conſ. 35. num. 12.* Tiberius Decian. *in praxi crimin. lib.
8. cap. 39. n. 17. & 18. fol. 75.*

L. Iubemus atque. 4.

1 *Sententiam venalem proferens à quolibet accuſari poteſt.*
2 *Magiſtratus etiam durante officio conuenitur.*

1 COncuſſionem † inferens & ſententiam venalem
proferens à quolibet accuſari poteſt. Magiſtratus
2 in his † quæ ad officium ſpectant durante etiam offi-
cio conueniri poſſunt. Baldus & Salycetus *ad hanc le-
gem.* De concuſſionem inferente & huius pœna, Mat-
thias de Afflict. *ad conſtitut. regni Neapolit. rubr. 40. num. 2.*
Menoch. *in tract. de arbitr. iudic. quæſt. lib. 2. cent. 4. caſu 342.*
Damhuder. *in praxi crimin. cap. 129. fol. 197.* Quatenus
magiſtratus & alij quilibet accuſari poſſint de iure ca-
nonico, notat Farinac. *in praxi crim. lib. 1. cap. 4. num. 20.*

L. Vnuſquiſque. 5.
§. Si vero.

1 *Procurator Cæſaris pecuniam extorquens intra annum eſt
conueniendus.*

1 PRocurator † Cæſaris pecuniam extorquens à colo-
nis vel aliis Cæſari ſubditis conueniri poteſt intra
annum, non autem poſt annum elapſum. Salycetus.
Extorſio facta ab officiali non liberat eum à rationibus
reddendis. Baldus. De extorſionibus & concuſſioni-
bus illicitis, item pro intellectu huius legis, vide De-
cianum *in praxi criminal. allegato cap. 35. libro octauo, num
24. fol. 67.*

L. Sancimus. 6.
§. Ita. §. Et.

1 *Officiales iuramento publico aſtringendi.*

OMnes † officiales iuramento publico ad officium 1
bona fide præſtandum aſtringendi ſunt. Baldus.
Petr. Paulus Fuſc. *in ſingul. vocab. nemo fol. 266.* Pro intel-
lectu legis, vide Fachin. *lib. 2. controuerſ. cap. 80.*

De crimine peculatus.
TITVLVS XXVIII.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Butriga-
rium, Odofredum, Cynum, Baldum, Angelum,
Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Bonacoſſ. & Clar.
in Syntag. commun. opin. lib. 9. tit. 21. Cæpoll. *conſil. crimin.
39.* incipient *Lucim.* Tiberium Decianum *in praxi crim.
lib. 8. cap. 28. 29. 30.* Petrum Gregorium Tholoſanum *in
Syntagm. iuris, lib. 33. cap. 19.* Laurentium Kirchouium in-
ter conſilia diuerſorum Iuriſconſultorum, *tomo 4. con-
ſilio 24.*

L. Iudices qui tempore. 1.
§. His quoque.

1 *Pecunias publicas ſurripientis pœna eſt capitalis.*
2 *Auxiliator peculatus & receptator capite mulctantur.*

PEcunias † publicas ſurripiens & ad tale furtum mi- 1
niſterium & auxilium præſtans capitali pœna ac
ſupplicio eſt afficiendus. Receptator † pecuniæ publi- 2
cæ, capitale ſupplicium patiatur. Baldus & Salycetus.
Clarus, Giacharius & Baiardus *in praxi crimin. § fin. quæ-
ſtione 68.* incipient. *officialis.* Et an officialis præſumatur
ex officio factus locuples ſi ante fuit inops. Suarets *in
theſauro receptar. ſentent. vocab. officialis.* Qua cum pecunia
& quibus modis peculatus crimen admittatur, notat
Decianus *in praxi crimin. lib. 8. cap. 28.* Quid iure Saxoni-
co quoad hoc crimen & eiuſdem pœnam obſeruetur,
notat Matthias Colerus *deciſio. 153.*

De crimine ſacrilegij.
TITVLVS XXIX.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Butrigar.
Odofred. Cyn. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycetum,
Cuiacium, Socinum, *reg. 434.* Menochium *de arbitrar.
iudicum. quæſtio lib. 2. centur. 4. caſu 389.* Damhuder. *in pra-
xi crimin. cap. 111.* Tiberium Decianum *in praxi crimin. lib.
4. cap. 27. nu. 10.* De ſacrilegorum & ſacrilegiorum pœ-
nis eundem *in citat praxi lib. 6. cap. 32. num. 1.* Circa quæ
fiant ſacrilegia, eundem *lib. 6 cap. 14. num. 7.* Vezin. Fi-
chard. Bonacoſſ. Clar. *in Syntag. com. opin. lib. 9. tit. 21.*

L. Qui diuina. 1.

1 *Sacrilegium quis committat.*

ERrans † in articulis fidei punitur vt ſacrilegus. Sa- 1
lycetus. Crimen ſacrilegij committit qui contra
legem diuinam peccat. Bald. Decianus *in praxi crimin.
lib. 6. cap. 31. numero ſexto.* Quomodo contra ius Saxoni-
cum hoc crimen admittatur, & per idem puniatur, vi-
de Matth. Colet. *deciſ. 152.*

L. Diſputare. 2.

1 *Præſumitur dignus qui eſt electus à principe.*
2 *Sacrilegij crimen eſt improbare quod princeps fecit.*

PRæſumitur † dignus qui eſt electus à principe. Im- 1
probare † hoc quod Imperator fecit ex certa ſcientia, 2
eſt crimen ſacrilegij, *hoc textu.* Bald. & Salycet. Quan-
do principis mandatum ſine crimine ſacrilegij licite

quis diſputet, notat Andr. de Iſernia *ad conſtitution. regni Siciliæ, lib. 1. tit. 4. fol. 11. & 12.*

L. Ne quis ſine. 3.

1 *Prouincia adminiſtrationem prouincialis ſuſcipere non debet.*

2 *In officiis originarij an præferendi peregrinis.*

1 IN prouincia † propria nemo abſque principis ſcientia & cauſæ cognitione, prouinciæ adminiſtrationem aſſumet. Baldus & Salycetus, *ad hanc legem.* An in
2 officiis † originarij loci aduenis ac peregrinis ſint præferendi, vide Mynſing *in obſeruat. Imper. Cam. cent. 4. obſeruat.* 30. Panorm. *ad cap. ſi proponente, de reſcript.* Et de originariorum prærogatiuis, Crauet. *conſ.* 441.

De ſeditioſis & de his qui plebem contra Rempublicam audent colligere.

TITVLVS XXX.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Bonacoſſam & Fichardum, *in Syntagm. commun. opinio lib. 8. tit. 23.* Papon. *ad conſuetud. Burbon. titul. de iuſtitia. §. 2.* Syntagma iuris Petri Gregorij Tholoſan. *lib. 35. cap. 6.* Decian. *in praxi crimin. lib. 7. cap. 7. 8. 9.* Nicol. Boer. *in ſpecial. tract. de ſeditioſ.* Conſtitutio. criminal. Caroli V. Imperat. & in illas Rhemum, *cap. 128.*

L. Si quis contra. 1.

1 *Concitans populum grauiſſime mulctandus.*

1 COncitans † populum contra Rempublicam grauiſſime eſt puniendus. Baldus & Salycetus. Paulus *lib. 5. ſentent. tit. 24.* Decian. *in praxi crimin. lib. 7. cap. 7. num. 24. fol. 147. colum. 1.* Conſtitutio crimin. Roman. Imper. *alleg. cap. 128.*

L. In nullis locis. 2.

1 *Tumultum excitans capitali pœna ſubiicitur.*

1 TVmultum † & clamorem in populo prouocans & excitans, vt ſeditioſus capitali ſupplicio è medio tollendus eſt. Baldus & Salycetus *ad hanc leg.* Decianus *in praxi crim. lib. 7. cap. 12. nu. 7. fol. 156.* De tumultu quando pertineat ad crimen læſæ maieſtatis & de pœnis tumultus. Decian. *alleg. lib. praxis capital. num. 18. 19. 20. cap. 7. fol. 147. colum. 1.*

Quando ciuilis actio criminali præiudicet.

TITVLVS XXXI.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Bartol. Bald. Angel. Caſtrenſ. Salycetum, Cuiacium, Accurſium & Bartolum, *ad l. prætor ait. ff. de ſepulchr. violat.* Vdalricum Zaſium *conſilio 19. num. 1. lib. 1.* Emanuel. Suarets *in theſauro receptar. ſentent. in verb. criminales, num. 333.*

L. A pleriſque.
§. Sic denique.
§. Et ſuppreſſo.
§. Et cum libertus.
§. Quo in genere.
§. Qua iuri.

1 *In criminibus publicis ciuilis actio non tollit criminalem.*

IN criminibus † publicis ciuilis intentata de re familiari non tollit criminalem. Salyc. Hier. de Laurent. *deciſio. Auinionenſ. 10. fol. 25.* Ant. Teſſaur. & Blaſ. Florets *deciſ. Pedemont. 18. num. 1.* Pro intellectu & interpretatione textus, vide Robert. Lancell. *in tract. de attentat. par. 2. cap. 4. lim. 23. num. 4. & 16. fol. 158.*

De crimine expilatæ hæreditatis.

TITVLVS XXXII.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Odofred. Butrigar. Cynum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Iaſonem, *ad l. 1. C. de ſeruis fugit. num. 10.* Iacob. Menoch. *in tract. de arbitr. iud. quæſtio. lib. 2. cent. 4. caſu 300.*

L. Expilatæ quidem. 1.
§. Exhibitis.

1 *Crimen expilatæ hæreditatis non habet locum poſt aditam hæreditatem.*

2 *Poſſeſſio receptis clauibus acquiritur.*

CRimen expilatæ † hæreditatis non habet locum: 1
pro delicto commiſſo poſt aditam hæreditatem, & apprehenſam poſſeſſionem. Baldus. Poſſeſſio rerum in arca cõditarum † per receptionem clauium acquiri- 2
tur. Salyc. Quando per claues poſſeſſio & dominium acquirantur, transferantur, atque retineantur, vide Oldrad. *conſil. 209.* Iohan. Cephal. *conſil. 225. num. 24.* Andr. Tiraq. *in tract. de iure conſtit. poſſeſſ. ampliat. 3. num. 5.* Couar. *lib. 3. variar. reſol. cap. 16. num. 11.*

L. Expilatæ. 2.

1 *Expilatæ hæreditatis priuignus contra vitricum agere poteſt.*

PRiuignus † poteſt agere contra vitricum ob cri- 1
men expilatæ hæreditatis. Baldus. Reuerentiæ ratio non priuat priuignum actione pro expilata hæreditate contra vitricum mouenda. Salycetus. *l. quod parentis. ſolut. matrimon.* Crauet. *conſ. 446. num. 1.* Tholoſan. *in Syntag. iur. lib. 37. cap. 9.*

L. Si auia. 3.

1 *Expilatæ hæreditatis etiam contra nouercam agitur.*

REuerentia † nouercæ debita non abolet querelam 1
ob expilatam hæreditatem, quando de alia quam mariti agitur hæreditate. Salyc. Damhud. *in praxi crim. cap. 112. fol. 180.*

L. Aduerſus vxorem. 4.

1 *Vxor defuncti expilatæ hæreditatis conueniri non poteſt.*

VXor defuncti † non poteſt ab hærede conueniri 1
crimine expilatæ hæreditatis, ſed res & fructus extantes poſſunt vendicari & conſumpti nihilominus cõdici poſſunt. Bald. & Salyc. Herman. Vult. inter conſilia facultat. Marpurgenſ. *conſ. 29. volum. 2. num. 33.* Menoch. *de arbitrar. iudic. lib. 2. cent. 3. caſu 300. num. 8.*

L. Obtentu. 5.

1 *Expilatæ hæreditatis obtentu legata non auferuntur.*

VXor † conſimiliter libertus aut alius quicunque 1
expilans hæreditatem. non perdit legatum. Legata non minuuntur ob expilatam hæreditatem. Bald. & Salycet. *ad hanc legem.* Tholoſanus *in Syntagm. iuris, lib. 37. cap. 9. num. 2.* Quando expilatæ hæreditatis crimen tollat legatum ſpeciei, vide *l. ſi ex legati cauſa. ff. de verbor. obligationibus.*

L. Expilatæ hæreditatis. 6.

1 *Expilatæ hæred. accuſatio eſt ſubſidiaria.*

ACcuſatio † ob expilatam hæreditatem eſt ſubſi- 1
diaria. Loco deficientis actionis furti ob reuerentiam parentibus & coniugibus debitam in ſubſidium datur actio expilatæ hæreditatis. Salycetus. Iacobus Menochius *in tractat. de arbitrariis iudic. quæſt. lib. 2. cent. 5. caſu 300.* Petrus Gregor. Tholoſan. *in Syntagm. iuris, libro trigeſimo ſeptimo, cap. 9. ſub numeris diuerſis.*

Vibo-

Vi bonorum raptorum.

TITVLVS XXXIII.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Buttigarium, Odofredum, Cynum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycerum, Cuiacium, Menoch. *in tract. de recuperan. poſſeß. ſub remediis diuerſis.* Andream Gail. *in tractat. de pace publica. lib. 1. cap. 7. num. 1. & 2.* Et de pœna vis publicæ. Menoch. *de arbitrariis iudicum quæſtionib. libro 2. centur. 4. caſu* 394. Tiberium Decian. *in praxi crimin. libro 8. cap. 1.* Iodocum Damhuderium *in praxi criminal. capit. 97 fol. 156.*

L. Vi bonorum. 1.

1 *Vi bonorum raptorum actio ad mobilia pertinet.*
2 *Quomodo inferatur vis publica.*

1 ACtio † vi bonorum raptotum habet locum pro vi
illata in rebus mobilibus. Salycet. & Bald. De cau-
2 ſis, † factis, & armis per quæ infertur vis publica, item
de armorum ſignificatione, vide Decian. *in praxi crimin.*
lib. 8. c. 2. fol. 3. Pro intellectu & interpretatione legis, vi-
de Fernandum Vaſq. *in illuſtrib. controuerſiis antiquis, cap.*
55. num. 15.

L. Si res mobiles. 2.

1 *Hæres donatoris res donatas auferens quomodo puniatur.*

1 HÆres donatoris † à donatario res ab anteceſſore
vel patre donatas auferre non poteſt. Vi antè aufe-
rens intra annum in quadruplum, poſt annum in ſim-
plum tenetur. Baldus & Salycetus. *l. 2. §. in hac. ff. eodem*
titul. Pro interpretatione huius legis, vide Iohannem
Schneidwinum *in commentar. ad tit. Inſtitutionum vi bo-*
norum raptorum, ad princip. tit. numero decimo tertio, folio 588.
De anno vtiliter intelligendo. eundem Schneidwin.
allegato num. & fol. Quid iure Saxonico quoad huius le-
gis diſpoſitionem obſeruetur, vide Sächſiſch Landt-
recht/ *artic. 43. & 47. lib. 3.* Ludou. Fachſ. *differ. 61.* Zobel.
in differ. iur. Saxon. par. 4. differ. 15. fol. 633.

L. Res obligatas. 3.

1 *Rapiens etiam res ſibi obligatas punitur, & quomodo.*
2 *Error, credulitas, ignorantia liberant à pœna.*

1 RApiens † res ſibi obligatas infra annum tenetur ad
quadruplum. Baldus & Salycetus. *l. in poſſeſſionem.*
ſupra, ad legem Iuliam, de vi. l. 3. ſupra, de pignoribus. l. ſi conſtite-
rit. Finium regundorum, ſupra. Iohannes Schneidwin *ad*
tit. Inſtitutionum vi bonorum raptorum ſub §. ſi a tamen. nu. 2.
fol. 589. Ripa *ad cap. ſæpe à num. 86. ad 112 de reſtitut. ſpoliat.*
extra. Anton. Gabriel. Roman. *in commun. concluſ. ſub tit.*
2 *de acquir. poſſeſſ.* Quando autem error, † credulitas, & i-
gnorãtia liberent à pœna, vide pro affirmatiua citatum
Gabr. Roman. *in com. concl. lib. 7. tit. de malefic. concl.* 8.

L. De his. 4.

1 *De raptis à ſeruo dominus tenetur noxaliter.*

1 DE raptis † aut occupatis per ſeruũ dominus igno-
rans ad quadruplum noxaliter tenetur intra an-
num. Salycetus. *l. in delictis ff. de noxalibus.* De re ipſa ſub-
tracta in quadrupli pœnam cõputanda. Ioh. Schneid-
win. *in commentar. ad tit. Inſtitut. vi bonor. raptor. ad princip.*
tit. num. 14. fol. 588.

L. Siue negotiorum. 5.

1 *Rapta re vendita quomodo dominus agere poſſit.*

1 VEnditionem rei † raptæ poteſt dominus ratam ha-
bere, & agere ad ſimplum, vel improbare & agere
vi bonorum raptorum ad quadruplum. Salycetus. *l. ſi*
pupilli. §. ſed ſi ego, de negotiis geſtis. l. mater. ſupra, de rei vendic.
Decian. *in praxi crimin. lib. 8. cap. 1.* vbi de pœnis legis Iu-
liæ, de vi publica.

De crimine ſtellionatus.

TITVLVS XXXIV.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Papon *ad conſuetud. Burbon. §. 80. fol. 108.* Iſerniam *ad conſtitution. regni Siciliæ, fol. 22. lin. 73.* Petrum Gregorium Tholoſanum *in Synt. iuris, lib. 39. cap. 14.* Baldus *conſil. 14. lib. 1.* Menoch. *in tract. de arbitrariis iudicum quæſtionib. lib. 2. centur. 4. caſu* 381. An hoc crimen infamiam irroget, notat Ericus Heideman. *in diſput. D. 8. theſi* 15.

L. Improbum quidem. 1.

1 *Stellionatus tenetur rem pluribus oppignorans.*

DIſſimulando † rem oppignoratam denuo pigno- 1
rans tenetur de ſtellionatu: offerens autem debi-
tor ſolutionem huius criminis pœnam euitat. Bald. &
Salycet. *l. ſi quis in pignore. ff. de pignorat. action.* Menoch. *al-*
legat. caſu 381. Tiberius Decianus *in praxi crimin. libro ter-*
tio, cap. 17. numero 27. & 28. fol. 138. columna ſecunda. Qua-
tenus non ſaltem per oppignorationem, ſed per facto-
rum etiam diuerſitatem crimen hoc committatur, no-
tant Antonius Gomez. *in variis reſolut. tom. 3. rubric. de de-*
lict. tit. de crimin. ſtellionat. Menoch. *de arbitrar. iudic. citato*
caſu 351. lib. 2. centuria quarta. Tiberius Decianus *in pra-*
xi crimin. libro primo, parte prima, cap. 4. numero 8. & 9. Fa-
rinac. *in praxi criminal. libro 1. titul. 3. quæſtio. 19 num. 33. fol.*
272. colum. 1.

L. Si pater tuus. 2.
§. Nec tamen.

1 *Stellionatus tenetur ſcienter rem alienam obligans.*
2 *Pater rem filij emancipati obligare non poteſt.*

REm filij † donatam ſi pater obligauit ignoranti te- 1
netur crimine ſtellionatus. Scienter rem alienam
obligans vt propriam incidit in crimen ſtellionatus,
Baldus & Salycetus, *ad hanc legem.* Pater † non poteſt 2
obligare rem filij emancipati licet in ea re filius habeat
cauſam à patre. *l. ſi emancipatis, de donationib. ſupra. l. qui fi-*
lios. ſupra, qui res pignori obligar. Menochius *citato loco, ad*
leg. præcedent. Quatenus debitor contra † creditorem ob 3
pignus inſidioſe venditum furti actionem habeat, no-
tat *l. ſi is qui rem. 66. ff. de furtis.* Ant. Hering *in tract. de fide-*
iuſſorib. cap. 20. §. 13. num. 32. fol. 432. col. 2.

L. Stellionatus. 3.

1 *Stellionatus inter crimina publica non refertur.*

ACcuſatio † criminis ſtellionatus, inter publica cri- 1
mina. & iudicia non refertur, *l. 1. ff. hoc titul.* Salycet.
Tiberius Decianus *in praxi crimi. lib. 3. cap. 17 num. 28. fol.*
138. colum. 2.

L. Ignorantia. 4.

1 *Stellionatus crimen compluribus rem obligans vel anterio-*
rem obligationem fingens committit.
2 *Stellionatus pœna quæ.*

CRimen † committit qui rem obligatam priori ſe- 1
cundo obligat ignoranti; vel qui animo decipi-
endi creditorem fingit anteriorem. Salycetus. *l. repe-*
tita. ff. de fide inſtrum. l. ſi creditor, ſupra ad leg. Corneliam, de
falſis. De pœna † criminis ſtellionatus arbitraria & ſub- 2
ſidiaria. Boſſ. *in praxi crimin. ſub titul. de crimin. ſtellionatus.*
in princip. & in titul. de extraordinar. criminib. numero primo.
Cuman. *conſilio 42.* Bertachinus *in repertorio, vocab. dolus.*
Cephalus *conſil. 76. num. 22. volum. 1.* Menoch. *de præſump.*
lib. 5. præſumpt. 3. num. 2. & 16. Crauetta *conſ. 6. num. 105. &*
conſil. 280. colum. 3. Roland. à Valle *conſil. 75. num. 3. volu-*
mine primo. Oſaſc. *deciſ. 137 num. 5.* Hippolyt. Riminald.
conſ. 161. num. 52. lib. 3.

De

De iniuriis.

TITVLVS XXXV.

AD rubricam, titulum & materiam, vide vltra citatos ad eundem titulum in D. Odofredum, Butrigarium, Cynum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Vezinom, Fichardum, Suarets, Kirchouium, Bunacoſſ. Clarum, Viuium, Villalobus, *in Syntag. com. opin. lib. 9. tit. 25.* Farinac. *in praxi criminal. quæſtio. 16. num. 67. 68. 69. & quæſt. 18. num. 96.* Tiberium Decianum *in praxi criminal. lib. 1. capit. 5. num. 4. & lib. 3. cap. 33. num. 6.*

L. Nec ſeruis quidem. 1.

1 *Iniuriam nec ſeruis quidem alienis inferre licet.*
2 *Iniuria officiali illata, an domino illata videatur.*

1 SEruis † alienis iniuriam impune inferre non licet, *hac l.* Salycetus. Tiberius Decianus *in praxi crimin. in Indice. ſub vocabul. iniuria.* Num patri illata cenſeatur ſi filius iniuria ſit affectus. Boerius *deciſio. 120.* Caſtrenſ. *ad l. Papinianus. de inoffi. teſtam.* Bellacomb. *in Syntag. com.*
2 *opin. lib. 9. tit. 25 fol. 525.* De iniuria † officiali illata an ad inſtar ſerui domino illata videatur, pro negatiua vide Rolandum à Valle *conſilio 1. numero 35. volumine tertio.* Antoo. Capyc. *deciſione 130. numero duodecimo.* Farinac. *in praxi crimin. lib. 1. tit. 3. quæſtio. 17 numero 42. fol. 245. col. 2.* vbi tradont tum contemplatione officij illatam cenſeri iniuriam, ſi expedienti officium & ſedenti in & pro tribunali illata ſit, per doctrinam Bartol. *in l. ſi quis obrepſerit, in fin. ad legem Cornel. de falſis.* Angel. *in tract. de maleficiis, in verb. falſario. num. 25.* In dubio autem vbi apparet de offenſionis cauſa factum præſumi ex particulari inimicitia contéplatione offenſionis priuatæ non intuitu officij, aſſerit Roland. à Valle *conſ. 1. lib. 1.*

L. Iniuriarum actio. 2.

1 *Iniuria filiæ coniugata illata & marito & patri actio competit.*

1 PRo iniuria † illata filiæ coniugatæ, marito & patri actio competit, *hoc textu.* Salycetus *l. 1. § fin. l. cum. §. ſi nupta. ff. de iniuriis.* An ob iniuriam marito illatam vxor & liberi agant. Iohan. Schneidw. *ad § patitur. num. 11. de iniur.* Vult. *ad §. 1. Inſtit. de iniur.*

L. Si non es. 3.

1 *Delatorem falſo aſſerens iniuriarum tenetur.*

1 DElatorem † quem per mendacium aſſerens iniuriarum tenetur, *hoc textu.* Salycetus. *l. noſtra. de calumniator. infr. l. eum de iniur.* Roman. *conſil. 97.*

L. Atrocem. 4.

1 *Iniuria vnde æſtimetur.*

1 ATrox † iniuria conſideratur ex qualitate & habitu iniuriati. Baldus & Salycet. *ad hanc legem.* Menoch. *de arbitrariis iudicum, libro ſecundo, centuria tertia, caſu 263.* Antonius Gomezius *in variis reſolut, tomo 2. cap. 6.* Cunradus Lancellot. *in tract. de offic. prætor. fol. 697. à num. 7. ad 12.* Boetius *deciſ. 116. num. 10.* An etiam nutu ſine verbis fiat, notant Teſſaurus & Blaſius Florets Diats, *deciſ. Pedemont. 229.*

L. Si non conuicij. 5.

§. Sin autem.

1 *Iniurioſa verba non cenſentur niſi de iniuriandi animo conſtet.*
2 *Iniuriarum actio anno finitur.*
3 *Quatenus hodie iniuriarum actiones fiant perpetua.*

1 VBi de iniuriandi † animo nõ conſtat iniorioſa verba iniuriandi animo prolata non cenſentur. Bal-
2 dus & Salycetus. Iniuriarum † actio annuo finitur ſpacio. Menoch. *conſ. 107. n. 8. & 9.* Dolus & iniuriandi animus ad iniuriarum actionem requiruntur. Bald. *conſil. 277. vol. 5.* Crauet. *conſ. 119. num. 4. & conſ. 419 num. 1.* Roland. à Valle *conſil. 11. num. 44. vol. 3.* Hieron. Gabriel *conſ. 166. num. 5. volum. 2.* Quatenus nunc per † citationem 3
& litis conteſtationem iniuriarum actiooes fiant perpetuæ, vide Andream Gail. *in pract. Cam. Imper. obſeruat. lib. 1 obſeruat. 64 num. 5. & 6.* Idem *eodem libro obſeruat. 74.* Pro intellectu huius legis vide Camill. Gallin. *in commentar. de verbor. ſignificat. lib. 7 cap. 9. num. 8.* Hieron. Cagnol. *tom. 3. repetition. num. 11. folio 653.* Crauet. *conſil 184.* Conſtitut. electorat. Saxon. & in illas Daniel. Moller. *par. 4. artic. 46.* Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem ſit ſtatutum. Matth. Culer. *deciſ. 167.* plura ad materiam text. vide apud Proſper. Farinac. *in praxi crim. quæſt. 10. num. 21.*

L. Cum nec patronos. 6.

1 *Iniuriam patronus liberto impune non infert.*

PAtronus † vel eius hæres iniuriam liberto impune 1
non infert. Salyc *l prætor. § præterea. ff. de iniuriis. l. ſed ſi hac. §. fin. de in ius vocand.*

L. Iniuriarum. 7.

1 *Iniuriarum actio ad priuatas actiones pertinet.*

INiuriarum † cauſæ ac iudicia ad priuatas pertinent 1
actiones, *hac leg. l. 1. infra, de libellis famoſ.* Salyc. Anton. Teſſaurus & Blaſius Florets Diats, *deciſio. Pedemontan. 18. num. 1.*

L. Dominum pro atroci. 8.

1 *Iniuria atroci ſeruo illata dominus quomodo agere poſſit.*

PRo iniuria † atroci ſeruo illata dominos ciuiliter & 1
criminaliter agere poteſt. Baldus & Salycet. vide remiſſiones *ad l. 1. hoc tit.* Afflictus & Iſernia *ad conſtitut. regni Sicilia. lib. 1. titul. 30 fol. 56 columna prima.* Petr Paulus Fuſcus *in ſingularib. ſub litera B. ſingul. 99. fol. 176.* Anton. Gomez. *in variis reſolutionib. tom. 3. cap. 6. num. 6. §. ſeruus.* vbi Iohan. Schneidwin. *de iniuriis in Inſtitutio.* Fridericus de Senis *conſil. 174.*

L. Qui liberos. 9.

1 *Iniuriarum tenetur qui liberum dicit ſeruum.*
2 *Iniuriandi animũ non habet qui laceſſitum iniurioſa verba effudit.*
3 *Iniuriandi animum tollit præmiſſa proteſtatio.*

QVi liberum † dicit ſeruum infamandi cauſa iniuriarum tenetur. Baldus & Salycetus. Quatenus infamandi & iniuriandi cauſa atque aoimus ad ioiuriarum actionem tequiratur, ioiuriandiqoe † animum is 2
habere non cenſeatur, qoi laceſſitus iniurioſa effudit verba, notat Decianos *conſil. 55. numero quarto, volumine tertio.* Animusque † tollatur inioriandi, per declaratio- 3
nem & proteſtatiooem præmiſſam, qood iniuria animo iniuriandi noo inferatur, aſſerit Menoch. *conſilio 403. volumine quinto.* Et quod dolum animumq; iniuriandi excludat quælibet cauſa etiam iniuſta, nut. gl. *in l. 1. in fi. ff. de abigeis.* Angel. *ad l. plagij. l. 2 de plagiar.* Curt. iun. *conſ. 19. colum. 2.* Tiraq. *de pœnis temperan. cauſ. 43. num. 2.* Burſat. *conſ. 94. num. 12.* Crauett. *conſ. 386. num. 20.* Cæpoll. *conſ. crim. 71. col penult.*

L. Si quidem auiam. 10.

1 *Iniurioſis verbis in iudicio vtens quatenus teneatur.*

INiurioſa † verba per viam iudicij effundens iniuria- 1
rum non tenetur quoad à proceſſu nõ deſiſtit. Bald. *l. ſi tibi ſupra, de liberal. cauſa.* Boſſ. *in tit. de iniur. num. 3. & 4.* Oldrad. *conſ. 53.* Roman. *conſil. 96. num. 4.* Crauet. *conſil. 9. num. 36. & conſil. 13. num. 6.* ijdem *conſ. 419. num. 8.* Pet. Surdus *deciſio. 89. numero 12. 23. & 24.* Clarus, Giacbarius & Baiardus *in praxi crimin. §. iniuria. num. 15.* Bertrand. *conſ. 101. volum. 4.*

L. Si

L. Si quando. 11.
§. Sententiam.
§. Ita tamen.

1 *Iniuriarum actione criminaliter intentata illuſtres per procuratorem comparent.*
2 *Iniuriarum perſona non illuſtres per ſe agant.*

1 IN crimine † iniuriarũ criminaliter accuſato illũſtres
& eorum liberi vxoresq; viuẽte marito illuſtri comparere poſſunt per procuratorem: & in dominum nihilominus profertur ſententia. Baldus & Salycetus. Iniu-
2 riarum † cauſas perſonæ non illuſtres per ſe agunt, *hoc textu.* Daniel Muller *in ſemeſtrib. lib. 1. cap. 23. & 24.* Barnab. Cornazan *deciſ. Lucenſi* 197. Menoch. *de arbitr. iudic. quæſtio. lib. 1. quæſt* 80. Pet. Gregor. Tholoſ. *in Synt. iur. lib. 19. cap. 16.* Hieron. de Cæuall. *in pract. quæſtio. opin. com. contra commun. cap.* 37.

De famoſis libellis.

TITVLVS XXXVI.

AD rubricam, titulom & materiam, vide Butrigar. Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Bonacoſſam *in Syntagm. commun opinion. lib. 9. tit.* 26. Burſatum *conſilio* 20. *numero quinquageſimo quinto, & conſilio* 94. Decian. *conſ.* 34. *numero* 19. *lib.* 4.

L. Si quis.

1 *Famoſum libellum conficiens aut ſpargens capite punitur.*

1 COnficiens † item ſpargens famoſum libellum capitale committit crimen. Bartolus, Baldus & Salycetus. Iacobus Menochius *de arbitrariis iudicum, libro ſecundo, centuria tertia, caſu 263 numero trigeſimo quinto.* Receſſum Imper. de anno trigeſimo quarto. Ordinationem politicam Francofortenſ. de anno 1577. *titul.* 35. Conſtitut. criminal. Caroli Quinti Imperator. *cap.* 110. Daniel. Moller *in commentar. ad conſtitut. Electorat. Saxon. parte quarta, articulo quadrageſimo quarto.* Quid iure Saxonic. quoad huius criminis & legis diſpoſitionem obſeruetur, notat Matthias Colerus *deciſione* 154. Plura ad textum & materiam Weſenbec. *conſ.* 22. Cephal. *conſil.* 341. *lib.* 3. Petr. Heig. *in miſcell. quæſt. lib. 2. quæſt.* 31.

De abigeis.

TITVLVS XXXVII.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Odofred. Botrigarium, Cynum, Salycetum, Angelum, Caſtrenſem, Cuiacium, Egidium Boſſium *in praxi crimin. titul. de rapin. numero* 8. Cuiacium *libro primo. obſeruat.* 20. Bonacoſſ. *in Syntagm. commun. opin. lib. 9. titul.* 27. Rhenatum Choppin. *de priuileg. ruſticor. lib. 2. cap.* 4. Iodoc. Damhod. *in praxi crim. cap.* 113.

L. Abactis.

1 *Abigeatus ſine inſcriptione accuſari poteſt.*

1 CRimen † abigeatus ſine ſubſcriptione accuſationem admittit. Salycet. *l. 1. §. penult. ff. hoc tit.* Bonacoſſ. *allegat. titul. & loc.* De pœnis huius criminis, vide citatos *ad rubr. & initium tit.*

De Nili aggeribus non rumpendis.

TITVLVS XXXVIII.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Gothofr. Buttigar. Cynum, Baldum, Angel. Caſtrenſ. Salyc. Cuiac. Iodocum Damhuder *in praxi crimin. ſub rubric. de aggerum ruptorib.* Arnold. à Reiger *in theſauro iuris, rubr. de aggerib. num.* 147. *fol.* 45.

L. Si quis.

1 *Aggeres Nili rumpentes concremantur, vt & ſocij.*

RVmpentes † aggeres Nili: item Nili aquam vltra 1
ſolitum occupantes concremantur, & criminis ſocij ac participes ſine ſpe veniæ deportantur. Salycetus. Guido Papæ *quæſt.* 418. *num.* 1. De pœna rumpentium aggeres iure Saxonico recepta, vide Zobel. *in differ. iuris Saxon. part. 4. different. 20. fol.* 652. Matthiam Colerum *deciſio.* 171.

De his qui latrones vel aliis criminibus reos occultauerint.

TITVLVS XXXIX.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Botrigar. Odofred. Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salycetum, Cuiacium, Zobelium *in different. iuris Saxon par. 4. different. 23. fol.* 660. Petrum Peck. *in tract. de iure ſiſtendi fol. 189. num.* 3. Aymon. Public. *ad conſuetud. Auerniæ. artic. 8. tit. 26. fol. 150. num.* 2. Ludouicum Peguera in *deciſio. crimin. 36. num. 5. fol.* 263. Menoch. *de arbitr iud lib. 2. cent. 4. caſu* 348. Zob. *in diff. iur. Saxon. par. 1. diff. 43. fol.* 192.

L. Eos qui ſecum. 1.

1 *Receptatorum & reorum ſimilis pœna.*

REceptatorum † & reorũ principalium pœnæ ſunt 1
ſimiles. Bartolus, Baldus & Salyc. Gabriel Sarayna *ad conſtitutio. regni Siciliæ. in Indice, ſub vocabul. receptatores.* Damhud. *in praxi crimin cap.* 134. Menoch. *de arbitr. iudic. quæſt. lib. 2. cent. 4. caſu* 349. Hippol. *conſ.* 53.

L. Si quis latrones. 2.
§. Si vero. §. Sin autem.
iunctis §§. ad finem.

1 *Obligati ad offerendum reos quomodo capere & offerre eos poſſint.*
2 *Iudex vnus alterius brachium implorare poteſt.*

OBligati † ad offerendum legis reos delictorum ſi 1
proprijs viribus eos capere non poſſunt, vnitis & coniunctis à Rectore ciuitatis auxilijs impetratis, eoſdem capere & exhibere debent. Iudex † vnus alterius 2
brachium, vt maleficiorũ rei puniantur atq; capiantur, implorare poteſt. Salyc. & Bald. Hippol. de Marſil. *conſ.* 36. De brachij iudicialis inuocatione competente tam iudicibus ſæcularibus, quam eccleſiaſticis, item de huius impetratione. Tilem. de Benign. *in obſer. imper. Cam. pentecoſte 1. obſer. 40. fol* 50. Aſflict. *ad conſtit regni Neapol. in proœmio. num.* 50. 54. 55. 56. Iſernia *ad conſtit. Siciliæ, lib. 1. tit. 1. fol. 1. col.* 2. Rolan. à Valle *conſ. 37. num. 1. vol.* 1. Symphor. ſupplic. imper. Cam. *tom. 1. par. 2. tit. 5. ſuppl. 1. fol.* 32. Quatenus nũc ob militum coactionem & cõcurſum ſtatus imperij circulorũq; Romani imperij duces, brachium & auxilium finitimorum implorent, notant ordinatio imper. Cam. *par. 2. tit.* 15 Receſſus imper. de anno 1442. Receſſus imper. de anno 1522. *cap.* 35. Receſſus imper. de anno 1555. §. 51. incip. So fern aber. §. 53. Jm fall auch. §. 55. Vnd damit. Receſſ. imper. de anno 59. §. 36. incip. Vnd dieweil. §. 39. Dem zu begegnen. §. 40. Jm fall aber. Receſſus imper. de anno 48. *cap.* 24. §. 28. Demnach ſo declariren. §. 29. Vnd da einer. §. 30. Vnd damit. Receſſus imper. de anno 70. §. 7. incip. Dieweil dann ſolcher. §. 8. Die Obriſten. §. 9. Darauff ſie. §. 14. incip. Jm fall dann.

De requirendis Reis.

TITVLVS XL.

AD rubricam, titulum & materiam, vide Butrigar. Odofred. Cyn. Angel. Caſtrenſ. Salycetum, Cuiac. Bella-

Bellacomb. Kirchou. Fichard. Vezin. Graſſum, Bonacoſſ. Suarets, Capram, Chæri..n. *in Syntagm. commun opin. lib. 9. tit. 4. fol. 460.*

L. Cum abſenti. 1.

1 *Contra reum grauis criminis abſentem quomodo procedatur.*
2 *Abſentes rei hodie etiam condemnantur, & quomodo.*

1 COntra abſentem † de graui crimine accuſatum, non fertur diffinitiua: Sed citati non comparentis bona annotantur, quæ rediens intra annum recuperat & ad hæredes tranſmittit. Bald. & Salyc. Bartol. *ad hanc legem.* Idem *ad l. 1. hoc tit.* De abſentibus pro quibus criminibus condemnari poſſint, vel non: item de bonorum annotatione, vide Farinac. *in praxi crimin. lib. 1. tit. 1. quæſt. 11. num. 2.* Roland. à Valle *conſ. 68 nu. 11. vol. 2.* Gandin. *in tract. de maleſic. ſub tit. quid ſit agendum reo abſente. nu.*
2 1. Et quatenus nunc † ex generali conſuetudine abſentes condemnentur in pœnam mortis & cõfiſcationem bonorum. Bartol *ad l ſi ius. la 2 ff. de interrogator. actionib.* Marſil. *in praxi crimin § poſtquam. num. 56. & ſeqq.* Flamin. Chartar. *in tract de executi. ſentent. cap. fin. num. 63.* De annotatione bonorum abſentis rei capitalis & de iſtiuſmodi bonorum relaxatione, conſule Farinac. *in praxi crim. lib. 1. tit. 1. quæſt. 11. ſub num. variis.*

L. Quicunque ex eo. 2.
§. Etſi

1 *Reus intra annum non comparens quomodo puniatur.*

1 ANnotati bona † intra annum non comparentis ad fiſcum irreuocabiliter pertinent, & veniens poſt annum ſi reperitur nocens punitur, innocens autẽ bonis non recuperatis abſoluitur. Bartol Bald. & Salycet. Bald. *ad auth. bona damnator. infr. de bon damnat.* Cyrill. *in ſumma crimin. tit. ſi rem in ius vocatus. rubr. 11. § 2. ad fin.* Farinac. *cit. quæſt. 11. num. 3. 4. 5* Ioſeph. Ludou. *com concluſ 3. in princ.* Menoch. *conſ. 100. num. 279. lib 1.* Tiber. Decian. *conſ. 18. num. 220. vol. 1.*

L. In pecuniariis. 3.
§. Criminalis.

1 *Contumax in criminali cauſa infamia notatur: ſecus in ciuili.*

1 COntumax † in cauſa ciuili non notatur infamia: aliud in cauſa criminali. Salycet. Sola citatio & libelli oblatio in criminalibus cauſis infamat de facto. Bartol. idem *conſ 174* incip. *ſeruus Iohannes.* Specul. *in tit. de ſententia. § 1. verſ. quod de iſtu.*

De quæſtionibus.

TITVLVS XLI.

AD rubricam, titulum & materiam, vide vltra citatos ad eundem titul. in D. Odofredum, Butrigar. Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Villalob. Vezinum, Fichardum, Suarets, Bonacoſſ. Viuium, Donat. à Fina, Clar. Villalobos, Franciſc. Caſon. *in tract. de torment.* Brun. *in tract. de indiciis & tort.* Blanc. *in tractat. de indiciis ad tortur.* Franciſcum Perſonalem *in ſpecial. commentar. de quæſtio. & tort.* Menoch. *de arbitr. iudic. lib. 2. cent. 3. caſu 270. num. 5 & 6.* Eundem *in tract. de præſumpt. lib. 1. quæſt. 89. nu. 3.* Maſcard. *de probat. lib. 3. concluſ. 1385.* Bertazol. *conſil. crim. 28. lib. 1.* Farinac. *in praxi crimin. lib. 1. tit. 4. quæſt. 37. & 38.*

L. Quæſtionem. 1.
§. In cæteris.
§. In pecuniariis.

1 *Serui in dominos quando torqueantur.*

1 SErui regulariter † in dominos non torquentur exceptis criminibus adulterij, fraudati cenſus, maieſtatis, *hoc textu.* Bartolus, Baldus & Salycetus. Quatenus nunc ex generali conſuetudine ob aliorum criminum hac lege non expreſſorum inquiſitionem torqueri poſſint, notant Ghirland. *in tract. de quæſtionib. cap. 6. num. 1.* Clar. Giachar. & Baiard. *in praxi crimin. § final q 64.* Guido de Suzaria *in tract. de indic. num. 82.* Proſper Farinac. *in praxi crim. lib. 1. tit. 5. q. 41. nu. 1.* Et in terminis quando ſerui tam in caput domini quam aliorum torqueri poſſint, vide apud Brun. *in tract. de indic. 2. par. quæſt. 4. num. 25. verſic. ſerui etiam.* Proſper. Farinac. *modo alleg. quæſt. 41. num. 94. fol. 653. colum. 1.*

L. Inſolitum. 2.

1 *Serui non torquentur contra matrem & tutorem pupilli.*

SErui † non ſubiiciuntur torturæ contra tutorem & 1
matrem domini. Priuilegium conceſſum pupillo circa ſeruorum quæſtionem tranſit ad matrem & tutorem. Baldus & Salycetus, *ad hanc legem.* Cuiacius *libro vigeſimo, obſeruatio.* 28. Quando è conuerſo in iſtiuſmodi caſibus hac lege notatis ex conſuetudine torqueantur: innuunt remiſs. *ad leg. præcedent.*

L. Cum cognitionaliter. 3.

1 *Ad torturam abſque indiciis non perueniendum.*
2 *Torqueri poteſt etiam mulier rea præcedentibus indiciis.*
3 *Indicium probatur per duos teſtes.*
4 *Indicia ſint certa non dubia.*
5 *Mulier quando torqueatur.*

AD torturam † liberi hominis abſq; indiciis præce- 1
dentibus non eſt perueniendum. Præcedentibus
† legitimis indiciis mulier rea maleficij torqueri po- 2
teſt. Baldus. Guido de Suzaria *in tractat. de torment. num. 29.* Brun. *de indic num. 6.* Fichard *in Syntagm. com. opin. lib.*
9 *tit. 28. nu. 4.* Et de indicij cuiuslibet † probatione per 3
duos teſtes facienda, Bald. *ad l. 1. ff de quæſtionib.* Fichar. *citat. loco, num. 3.* Proſper Farinac. *in praxi crimin. lib. 1 tit. 5 quæſt. 37 fol 573.* vbi *num. 3.* requirit indicia veriſimilia
non perfunctoria. & *num. 6.* Quod eſſe † debeant certa 4
non dubia vel obſcura. idem tractat *citat. quæſt. n. 8. & 9.* Hæc probentur per teſtes de viſu, *ibid. num. 11.* Et quod remota deducenda ſint per binos teſtes, *ibid. num. 11. & 14 ad 39* Et quod ceſſantibus indiciis tortura non infe-
ratur, *ead. quæſt à num. 70. ad 73 78. 83. 84. 88. 89.* De mu-
liere quando † torqueatur, vel non. Farinac. *in prax. cri-* 5
min. quæſt. 41. Franciſc. Marci *deciſ. 790. num. 1.*

L. Sicuti conuictis. 4.

1 *Confeſſo de ſe & ſociis non eſt facile credendum.*
2 *Confeſſioni quando fides ſit adhibenda.*

COnfeſſo † de ſe & de ſociis non eſt facile creden- 1
dum. Quod ſi alleget euidentem rationem vel quid ſimile iudicem inſtruens, iudex ad veritatis inueſtigationem procedet. Confeſſo & conuicto non cre-
ditur de ſocio. Baldus & Salycet. De tortura † quando 2
ob complices & ſocios inferatur, & iſtiuſmodi confeſſioni adhibeatur fides. Farinac. *in praxi crim. lib. 1. titul. 5. quæſtio. 40. à num. 24. ad 28.* Quando autem & quibus in caſibus confeſſio inducat notorietatem delicti, vide Farinac. *in citat. praxi crimin quæſtione 21. numero 31. 32. 34.* Grammaticus *deciſione 28. à numero 5. ad 9.* Gallin. *de verb. ſign. lib. 8. cap. 27. num. 4.*

L. Nec ſi mors. 5.

1 *Serui libertate donati non torquendi, quamuis de nece defuncti agatur.*

SI de nece † defuncti vindicanda agitur, ſerui libertate donati no torquentur. Salyc. & Bald. vide rem. *ad l. 1. & 2. hoc tit.*

L. Pridem placuit 6.

1 *Libertus non torquetur in patronum.*

Seruus

1 SEruus † vel libertus non torquentur in dominum vel patronum, aut pro eo. Salycetus. *l. fin. §. fin. ſupr. de his qui ad Eccleſiam confug. l. reſpiciendum. §. furta. ff. de pœnis.* vide *remiſſ. ad l. 1. & 2. ff. hoc tit.* Carrerium *in praxi criminali, in 2. tract. de indicijs. §. circa tertium, qua perſone. nu. 2.* Farinaceum *q. 41. n. 94.*

L. Seruos 7.

1 *Seruus contra dominum non torquetur.*

1 SEruus non torquetur † contra dominum volentem & inuitũ, Bald. & Salycet. *ad hunc textum. l. ſeruos. l. parentis. ſupra de teſtib. l. vnius. §. ſeruum. ff. de quæſtion.* Brunus *in tract. de indicijs. 2. p. q. 4. nu. 25.* Farinaceus *in praxi criminali, quæſt. 41. nu. 94.*

L. Milites 8.

§. Opus.

§. Etſi.

§. Hac enim.

1 *Qui non ſint torquendi.*
2 *Aduocati & Dd. an tortura ſubijciantur.*

1 MIlites † veterani, horumque filij, item in dignitate poſiti torquendi non ſunt. Bartolus, Baldus & Salycetus. Hieronymus de Laurentiis *deciſ. Auinionenſi 15.* Romanus *ſingul. 494.* Iaſon *ad l. miles. in princip. nu. 4. de re iudicat.* Crauetta *conſ. 6. nu. 12.* Alphanus *in reportat. nu. 481.* Matheſilanus *ſingul. 61.* Gandinus *in tract. de quæſtionib. nu. 9.* Suzzaria *de indiciis. nu. 16.* Ghirlandus *de quæſtion. nu. 2.* Brunus *de indic. 2. parte. q. 4. n. 21.* In vtramque partem quando nunc & ſuper quibus delictis torqueantur. vide Farinaceum *in praxi criminali, lib. 1. tit. 5. quæſt. 41. à nu. 30. ad 37.* De aduocatis &
2 Doctoribus † an torqueantur. vide in vtramque partem citatum *allegat. quæſt. 41. à nu. 37. ad 56.* Clerici an torqueantur, *eadem quæſt. 41. nu. 2. 3. 4. ad 16.* Equites nũ torqueantur. *ibidem nu. 33. & 34.* officiales prætextu officij. *citat. quæſt. 41.* officiales ciuitatum. *num. 73.* nobiles. *ibid. nu. 74.* vtiles reipub. *ibidem nu. 88.* muti & ſurdi natura. *num. 90.* Et quæ ſint delicta nullum ſub prætextu priuilegij ætatiſq; à tortura liberantia. idem *citat. quæſt. nu. 102. & 103.* De minorum 14. annorum tortura. idem *citat. quæſt. nu. 101.* Et quinam torturæ nõ ſubiiciendi terreantur: per inſtrumenta torqueantur etiam principe conſulto, notat Farinaceus *in praxi criminali, alleg. quæſt. 41. à nu. 104. ad 110.* incluſiue.

L. Super ſtatu ingenuitatis 9.

1 *Serui ſuper ſtatu ingenuitatis torqueri poſſunt.*

1 SVper ſtatu ingenuitatis † controuerſo ſerui torqueri poſſunt. *l. 9. & l. 18. ff. hoc tit.* Alienæ & ſordidæ ſtirpes ſplendidis natalibus nõ ſurrogari debent, *hoc textu.* De bona ſtirpe conſeruanda. vide *l. tanta, in fin. C. de veter. iure enucleand. l. dum vnus. ff. de aliment. & cibar. legat.*

L. Cum teſtamentum falſum 10.

1 *Super falſo teſtamento ſeruus etiam libertate donatus torqueri poteſt.*

1 SVper falſo teſtamento † poteſt ſeruus hæreditarius torqueri, etiamſi ei libertas ſit præſtita. *Salycetus.* In quibus cauſis ac caſibus ſerui torqueantur. vide Guidonem de Suzzaria, & Ludouicum Bologninum *citat. tract. de indiciis. nu. 16.* Farinaceũ *alleg. quæſt. 41. n. 94.*

L. Diuo Marco 11.

§. In decurionibus.

1 *In dignitate poſiti, vt & eorum liberi pœnis plebeiorum & quæſtionibus non ſubiugandi.*
2 *Decuriones & eorum filij an torqueri poſſint.*

1 IN dignitate † & præeminentia poſiti, & eorum liberi vſque ad pronepotes, nec pœnis plebeiorum, nec quæſtionibus debent ſubiici. Decurionum item liberi torturæ non ſunt tradendi. Baldus & Salycetus. *l. nullus. ſup. ad l. Iuliam maieſt. l. ſeueram. C. de dignitatib.* Marſil. *ad l. edictum. nu. 7. de quæſtion.* Brunus *de indiciis. 2. parte. quæſt. 4. nu. 23.* Gomezius *in variis reſolut. tom. 3. cap. 13. rubric. de tortur. reorum. nu. 13.* Duennas *reg. 190. in princ.* Pro interpretatione huius legis vide Angelum *in tractat. de maleficiis, verb. fama publica. nu. 102. verſ. item maior.* Farinaceus *in praxi criminali, lib. 1. tit. 5. quæſt. 41. nu. 73. fol. 651. col. 2.* De decurionibus † & horum filiis 2
vtrum torqueantur vel non. Gandinus *in tractat. de quæſt. n. 9.* Romanus *ſingul. 494. incip. miles.* Ghirlandus *de tortur. quæſt. 6. nu. 2.* Grammaticus *voto 32.* Franciſcus Caſonus *in tractat. de torment. cap. 10. rubric. qua perſone torqueri.* Farinaceus *in praxi criminali, lib. 1. tit. 5. quæſt. 41. à nu. 57. ad 62.* vbi defendit decuriones & horum filios torqueri non poſſe. Et caſus, quorum intuitu nunc decuriones & horum filij torqueantur. vide apud eundem *citat. tit. 5. quæſt. 41. à nu. 63. ad 70. folio 651. col. 1.* Pro intellectu legis vide Gallin. *de verb. ſignif. lib. 8. cap. 27. n. 4.*

L. Quotiens de dominio 12.

1 *In quæſtione de dominio ſerui ipſe ſeruus torquendus.*

SI inter duos † eſt quæſtio de dominio ſerui torqueri poſſunt. Salycetus, Carrerius *in praxi criminali, in 2. tract. de indiciis & tortur. §. circa tertium, qua perſona. n. 2. per totum.* Farinaceus *in praxi criminali, lib. 1. tit. 5. q. 41. nu. 94. col. 1. fol. 653.* 1

L. Hoc quod placet 13.

1 *Hæreditarij ſerui quando torqueri poſſint.*

SI quæſtio † ſit inter duos contendentes ſe eſſe hæredes, ſerui torqueri poſſunt. Sin autem inter duos ſe confitentes hæredes quæſtio ſit ſuper re hæreditaria ſerui quondam torturæ non ſubiiciebantur. *hac l. Salycetus.* De ſeruorum tortura vide Farinaceum *ad l. ſeq.* 1

L. Seruos non ſolum 14.

1 *Serui num pro præteritis dominis torqueri poſſint.*

NEdum † pro domino præſenti, ſed nec pro præterito ſeruus poteſt torqueri. Salycetus, Farinaceus *citat. quæſt. 41. nu. 1.* 1

L. Interrogari 15.

1 *De proprio facto ſeruus torqueri poteſt.*

OB propriam quæſtionem facti ſeruilis ſeruus † torturæ ſubiicitur. *hac l. Salycetus.* Tam in cauſa ciuili quam criminali, vbi quæſtio deſcendit ex facto ſerui, ſeruus poteſt torqueri. Baldus, Farinaceus *alleg. quæſt. 41. num. 11.* 1

L. Decuriones 16.

§. Quod quidem.

1 *Torturam in maieſtatis crimine nullum prohibet priuilegium.*

PRohibitio torturæ † decurionibus in principem aut Rempublicam delinquentibus non prodeſt. *hac l.* Baldus & Salycetus. Farinaceus *in praxi criminali, lib. 1. tit. 5. n. 100.* Et vltra caſus hac lege expreſſos vide alios apud eundem *citat. q. 41. à n. 62. ad 68.* 1

L. Nihil ſibi 17.

§. Idemque.

1 *Iudex nec gratia nec odio inductus quenquam tortura ſubiiciat.*
2 *Innocens abſque indiciis & qui quondam decurio erat, non ſunt torquendi.*
3 *Iudex per calumniam inquirens quomodo teneatur.*
4 *Iudex immerito reum torquens actione ſyndicatus conuenitur.*

IVdex † non gratia nec odio inductus inſontes, à tortura liberos & innocentes torturæ ſubiiciet. Innocens † contra quem nulla inſurgunt indicia, item tales qui quondam decuriones fuerunt, nõ ſunt torquendi. *Bald. & Salycet.* De † iudice per calumniã inquirente, ad- 1 2 3

ſtricto ad ſolotionem damnoorum & intereſſe: qood
item iſte iudex reum capitali iudicio ſe reddat. Franci-
ſcus Marci *deciſ. Delphinat.* 776. *par.* 1. Gratus *conſil.* 72.
*nu.*14. Rolandus à Valle *conſ.* 94. *nu.* 13. *lib.* 4. Farinaceus
in praxi criminali, lib. 1. *tit.* 2. *quæſt.* 16. *nu.* 24. *&* 25. *fol.* 230.
4 De iudice iodebite † reum torqoente, cooceniendo
actiooe ſyndicatus. Hippolytus Riminaldus *conſil.* 88.
nu. 52. *vol..* Farinaceus *in praxi criminali, lib.* 1. *tit.* 5. *quæſt.* 37.
n. 111. *&* 112. *fol.* 589. Grammaticus *voto* 32. *num.* 9. Et de
pœna capitali iudicis. *ibid. n.* 123.

L. De tormentis 18.

1 *Serui hæreditarij quando præſtito calumniæ iuramento tor-
queri poſſint.*
2 *Confeſſio tortura extorta an plenam inducat probationem.*

1 IN quæſtiooe † hæreditatis, vel de hæreditariis rebus,
ſerui hæreditarij poſſunt torqueri, præſtito prius ca-
lumoiæ iuramento ab eo qui vrget torturam. Baldus
& Salycetus. Baldus *ad l.* 1. *ſupra. de iuram. calumn.* ſub
hac lege Salycetus *nu.* 3. mouet quæſtionem: An con-
2 feſſio † in quæſtione extorta ioducat plenam proba-
tiooem. Farinaceus *in praxi criminali, quæſt.* 38. *num.*
77. 78.

De abolitionibus.

TITVLVS XLII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odo-
fredum, Butrigarium, Cynum, Bartolum, Bal-
dum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium,
Petrum à Placa *in epitome delictorum, lib.* 1. *cap.* 38. Fran-
ciſcum Marci *deciſ. Delphinat.* 161. Syntagma iuris Tho-
loſani, *lib.* 32. *cap.* 23. Quouſque abolitio impediat ac-
cuſationem, tractat Decianus *in praxi criminali, lib.* 3.
cap. 35. *fol.* 181. De huius permiſſione & de iuribus abo-
litionis ad quemnam pertioeant. Placentinus *in praxi
criminali, tit.* 4. *fol.* 6. *&* 7. *in* 2. *tom. praxis criminalis.*

L. Præſes prouinciæ 1.

1 *Accuſatio abolita non repetitur.*

1 ACcuſatio † cuius abolitio eſt conceſſa, à præſide
non repetitur, niſi à principe impetretur. *Salycetus.*
Specialis abolitio cauſa cognita conceſſa per iudicem,
impedit accuſationis renouationem, niſi à principe
impetretur. Baldus. idem *ad l.* 1. *ſupra. qui accuſare non
poſſunt.* Couarrunias *variar. reſolut. lib.* 2. *cap.* 10. *num.* 2.
Pariſius *conſil.* 1. *nu.* 1. *lib.* 4. Clarus, Giacharius & Baiar-
dus *in praxi criminali, quæſt.* 59. *in princip.* Proſper Farina-
ceus *in praxi criminali, lib.* 1. *tit.* 1. *q.* 6. *n.* 1. *folio* 50. *col.* 1.

L. Abolitio præſentibus 2.

1 *Abolitio quando à iudice denegetur.*
2 *Abolitio aduerſa parte præſente concedenda.*
3 *Abolitio ob errorem, temeritatem, ſuam ſuorumque iniu-
riam conceditur.*
4 *Ius abolitionis dandæ ſpectat ad principem.*
5 *Ius abolitionis dandæ an etiam competat principe inferio-
ribus.*

1 ABolitio † priuata coocedenda à iudice cauſa co-
gnita, & iuſte denegatur, quando per calumniã
ad accuſandum proſiliuit accuſator, vel à reo corru-
2 ptus fuerit. Abolitio † concedenda eſt aduerſa parte
præſente. *Salycetus.* Errantibus & temere vel calore ira-
cundiæ accuſantibus, nõ autem calumniantibus abo-
3 litio cooceditur. Abolitio † ob ſuam ſuorumque ioiu-
riam facile conceditur. Baldus, Bartolus *ad l. tranſigere.
ſupra. de tranſactionib.* idem *ad l. libellorum.* §. *fin. ff. de accu-
ſationib.* Cuiacius *lib.* 2. *obſeruat.* 15. Bonifacius de Vita-
lin. *in tract. de maleficiis. in rubric. de abolitionib.* De aboli-
tionis requiſitis. Arnoldus à Reiger *in theſauro iuris, ſub
vocab. abolitio. fol.* 2. Alciat. *lib.* 5. *paradox. cap.* 11. De perſo-
nis abolitionem ſolenniter & cum effectu coocedentibus,
& quod ius † dandi abolitionẽ ſpectet ad princi- 4
pẽ, ſuperiorem nõ recognoſcentẽ. Afflict. *ad tit. quæ ſint
regalia. n.* 13. An idẽ ius † competat principe inferioribus; 5
vtpote Baronibus, Comitibus, Nobilibus & ciuitatib.
Martinus Laodenſ. *in tract. de principe. verſ.* 219. Boſſius *in
tit. de principe. nu.* 227. Matheſilan. *ſingul.* 43. *nu.* 8. Rolan-
dus à Valle *conſil.* 4. *nu.* 51. *vol.* 3. Oſaſcus *deciſ. Pedem.* 161.
Pro hac quæſtione quibusnam abolendi ius compe-
tat. vide Farinaceum *in praxi criminali, lib.* 1. *tit.* 1. *quæſt.* 5.
à num. 2. *ad* 52. Quidnam iure Saxonico quoad huius
legis diſpoſitiooem obſeruetur, notat Zobelius *in dif-
ferent. iuris Saxonici, parte* 4. *differ.* 24. *fol.* 622. De abolitio-
ne ſpeciali. Decian. *in praxi criminali, lib.* 3. *cap.* 35. *à n.* 28.
ad 37.

L. Fallaciter 3.

1 *Abolitio quando & quibus non concedatur.*
2 *Abolitio actori inuito reo dari non debet.*
3 *Abolitio in quibus criminibus non admittatur.*

ACcuſanti † per calumniam abolitio oon eſt con- 1
cedenda, nec etiam mente ſyncera accuſaoti, ſi
reus iam fuerat carceratus, vel ſi aliquod grauamen
corporale paſſus erat. *Salycetus.* Accuſator † inuito reo 2
non petere & impetrare poteſt abolitionem, ſi reus ra-
tione accuſationis paſſus eſt per tormeota & carceres.
Item in crimine † læſæ maieſtatis, proditionis, pecula- 3
tus, & falſi, abolitio non admittitur. Baldus. Iohaones
Crottus *conſil.* 90. *nu.* 32. Antooius Teſſaurus & Blaſius
Florets Diats *deciſ. Pedem* 42. Angelus & Auguſtinus de
Arimnio *in tract. de maleficijs. in verb. & ad querelam. n.* 76.
verſic. legalis. Arnoldus à Reiger *in theſaur. iuris, in vocab.
abolitio. verb. videlicet. fol.* 2. *col.* 2. *nu.* 3. Ad quæ delicta
abolitio oon referatur, multo minus extendatur. Nel-
lus *in tract. de bannit. in* 3. *part.* 2. *temporis, quæſt.* 12. Bona-
coſſa *in commun. opin. ſub verb. gratia facta à ſtatutis. p.* 79.
col. fin. Placa *in epitome delict. c.* 38. *n.* 3. *verſ.* 2. Farinaceus
in praxi crimin. lib. 1. *tit.* 1. *q.* 6. *à n.* 52. *ad* 60.

De generali abolitione.

TITVLVS XLIII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofre-
dum, Butrigarium, Cyoum, Aogelum, Caſtren-
ſem, Salycetum, Cuiacium, Suarets *in commun. opin.
vocab. princeps.* Marſil. *conſil.* 55. *&* 97. Baiardum *ad praxim
crimin. Clari. quæſt.* 21. *nu.* 26. Antonium Teſſaorum *de-
ciſ. Pedemont.* 21. Tiberium Deciaoum *in praxi criminali,
lib.* 3. *cap.* 35. *nu.* 3. *&* 4 *fol.* 183. item *eodem cap. num.* 14.
15. 16. 17.

L. Qui potentatus 1.

1 *Accuſatio poſt generalem abolitionem non vltra 30. dies
repetitur.*

GEnerali abolitione † finita infra triginta dies, & 1
non vltra, accuſatio poteſt repeti. Salycetus &
Baldus. *l. libellorum.* vbi Baldus. *ff. de accuſationib.* Roſ-
fred. *in libellis iuris Pontificij. ſub rubric. in quibus caſibus ini-
mici accuſare non poſſunt. nu.* 6 Speculator *in tit. de aboli-
tionib. & purgation.* §. 1. *nu.* 4. Decianus *in praxi criminal.
lib.* 3. *cap.* 35. *n.* 4. *&* 99. *fol.* 190. *col.* 2.

L. Cum eo tempore 2.

1 *Abolitio generalis proceſſus præſentes concernit.*
2 *Reus quando etiam poſt 30. dies accuſari poſſit.*
3 *Abolitio vltra ſpecificata non extendenda.*

GEneralis † abolitio concernit proceſſus præſentes, 1
noo futuros. Si reus non erat accuſatus tempore
quo publica abolitio ſuperuenit, ea finita etiam poſt
triginta dies accuſari noo prohibetur. *Salycet.* Præſcri-
ptio triginta dierũ in his locum habet, quibus abolitio
profuit. idem Salycetus. Bald. *ad hanc l.* Placa *in epitome
delictor.*

delictorum, cap. 38. n. ... intre ... fere. Carrer. *in pract. crimin. ... de ... verſ. 29. ... excuſatur.* Clarus, Giacharius & Battardus *in prax. criminali, q. 59. verſ. ſciās etiam.* Farinaceus *in praxi criminali, lib. 1. tit. 1.* 3 *quaſt. 6. nu. 60. & 61. fol. 63.* De abolitione † non extendenda vltra ſpecificata. vide Decianum *in praxi criminali, lib. 3. cap. 35. nu. 54. fol. 187.* In quantum futura minime reſpiciat. Iaſon *ad l. reſcripta. nu. 8. C. de precib. Imperator. offerend.* Decian. *in modo citato cap. 35. nu. 48. & 49. folio 186.*

Vt intra certum tempus criminalis actio termimetur.

TITVLVS XLIV.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Bonacoſſam, Villalob. Fichardum, Clarum, Donatum à Fina, Iaffredum, Belbum, Bonacoſſam, Chaſſanum, Bellonum *in ſyntagm. commun. opin. lib. 9. titul. 29.*

L. Quiſquis accuſator 1.

1 *Actionem criminalem intra ſtatutum tempus non proſequens quomodo puniatur.*

1 SI ſtat per accuſatorē † quo minus criminalis quæſtio intra tempus à iure ſtatutū terminetur, accuſator puniri debet vltra infamiæ notam quarta parte bonorum. Baldus & Salycetus. Antonius Coſſetus *ſingul. 215.* Quid iure Saxonico quoad huius legis diſpoſitionem obſeruetur. vide Sächſiſch Landrecht *art. 2. lib. 1.* Zobel. *in differ. iuris Saxonici, parte 2. differ. 6. in edit. differentiarum Saxonicarum Franciſc. Roman. fol. 70.*

L. Nouerint iudices 2.

§. Quo emenſo.

§. Etſi perſona.

§. Iudicum.

1 *Dilationes ſupernacuas iudex partibus non dabit.*
2 *Actionem non proſequens infamia notatur: vilis perſona in exilium damnatur.*

1 DIlationes † neceſſarias non ſupernacuas iudex dabit vtrique parti. Accuſator intra legitimum tempus non proſequens actionem vltra amiſſionem bonorum notatur infamia, ſi vt vilis perſona infamiæ notam negligat, damnationem in exilium meretur. *Salycetus & Baldus.* vide remiſſiones quoad iuris Saxonici obſeruationem *ſub lege praeced.* De dilationibus dandis ad ferendam executionem *ſyntagm. commun. opin. lib. 9. tit. 19. nu. 9. & 10. fol. 541. & 542.*

L. Criminales 3.

1 *Cauſe criminales biennio finiantur.*
2 *Inſtantia criminalis iure Canon. nunquam praeſcribitur.*

1 CAuſæ † criminales biennij ſpatio finem atq; terminum per legitimam inſtantiam ſortiantur. Baldus & Salycetus. Socinus *reg. 218.* vbi 4. fallentias refert. De abrogatione temporis lege hac contenti. Hieronymus Treutler *in theſib. D. vol. 1. diſputat. 12. theſi 15. fol. 103.* Et quatenus inſtantia in executiuis detur ac duret. Afflict. *ad conſtitut. regni Neap. rub. 39. nu. 8.* Quomodo in crimine veneficij inſtantia per biennium adhuc duret. vide Decianum *in praxi criminali, lib. 9. c. 24.* 2 *n. 18.* Et quod inſtantia † iure Canonico per lapſum mille annorum non præſcribatur, notat *cap. vlt. de iudiciis.* Tiberius Decianus *in praxi criminali, lib. 2. cap. 21. num. 14. folio 60.*

Ad Senatuſconſultum Turpilianum.

TITVLVS XLV.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Butrigarium, Cynum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Tiberium Decianum *in praxi criminali, lib. 2. cap. 28. nu. 18 fol. 75. col. 1.*

L. Is demum 1.

1 *Senatuſc. Turp. incidit deſiſtens à cauſa criminali.*

DEſiſtens † propter abolitionem à cauſis criminis 1 publici iudicij, incidit in Turpilianum. Salycetus & Baldus. Iohannes Baptiſta Weber *diſtinct. Bartoli 522.* Et quomodo differant pœnæ deſiſtentium à calumniatorum pœnis. Matthæus de Afflict. *ad conſtit. regni Neap. rubric. 51. nu. 6. fol. 203.*

L. Si pro eo 2.

§. Eo.

1 *Fideiuſſor non tenetur vltra promiſſam quantitatem.*
2 *Actor deſiſtens punitur.*
3 *Fideiuſſor in criminalibus quomodo obligetur & conſtituatur.*

FIdeiuſſor datus † pro lite proſequenda actoris non 1 perſequentis, non tenetur, niſi ad illam quantitatem, quam promiſit, ſi accuſator non proſequeretur. *Baldus.* Fideiuſſor litis proſequendæ cauſa datus non tenetur vltra quantitatem promiſſam. Accuſatus deſiſtens † notatur infamia, & pro motu iudicis puni- 2 tur. Salycetus, Matth. de Afflict. & Cæſar de Viſyllis *deciſ. 334.* De fideiuſſore in cauſa criminali, vide Antonium Hering *in tract. de fideiuſſorib. cap. 20. §. 19. n. 6. folio 449.* De fideiuſſore obligato ad debitum, quod in fidem ſuam recepit. idem Hering *in tractat. de fideiuſſor. cap. 24. nu. 21. fol. 512.* De fideiuſſore † in criminalibus 3 quod non obligetur in duriorem cauſam quam principalis. Farinaceus *in praxi criminali, q. 30. num. 66.* Et quod talis in loco iudicij dandus ac conſtituendus ſit. idem *quaeſt. 33. nu. 41. & 42.* De deſiſtente ab accuſatione quod notetur infamia. vide *l. 13. ff. hoc tit.* Pro interpretatione & praxi huius textus vide Anton. Hering *in tract. de fideiuſſor. cap. 5. à nn. 245. ad 265.*

L. Quamuis eum 3.

1 *Deſiſtens etiam promiſſo non ſeruato ad accuſationem redire nequit.*

DEſiſtens † ab accuſatione criminali ſub prætextu 1 cauſæ finalis non poteſt ad eam reuerti, quamuis eam non proſequatur, *hac l.* Baldus. Licet promiſſa non ſeruentur ei qui ab accuſatione deſtitit, ad accuſationem tamen propterea non redit. *Salycet.* Renuncians accuſationi ad eam redire amplius non poteſt. Bald. Ioh. Baptiſta Weber *diſtinct. Bartoli 522.*

L. Si is de quo 4.

1 *Deſerens accuſationem vlterius non admittitur.*

ACcuſationem † deſerens ad illam amplius nō ad- 1 mittitur. *l. mulier. §. fin. ff. hoc tit. l. accuſationem. ſup. qui accuſare non poſſunt.* Baldus & Salycetus *ad hanc l.* Quando accuſatio deſerta & intra quot dies reperatur. Tholoſanus *in ſyntagm. iuris, lib. 40. cap. 5. nu. 14. fol. 486.*

L. Si fœmina 5.

1 *Deſiſtens etiam mulier in Turpil. incidit.*

MVlier † pacto deſiſtens ab accuſando incidit in 1 Turpilianum. *l. 1. ff. de accuſationib.* Baldus & Salycetus. *l. 1. iunctis remiſſ. qui accuſare non poſſunt. ſupra.*

L. In executionibus 6.

§. Cum igitur.

1 *Deſiſtens ab accuſatione quis dicatur.*

1 DEſtitiſſe † is dicitur, qui animum proſequendi depoſuit, non qui aliquandiu diſtulit. Differens proſequi ex cauſa non dicitur deſiſtere. Baldus & Salycetus. Cuiacius *lib.* 8. *obſeruat. cap.* 30. Tholoſanus *in ſyntagm. iuris, lib.* 32. *cap.* 22. *n.* 2.

De calumniatoribus.

TITVLVS XLVI.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Buttrigarium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium. Crauettam *conſ.* 367. *nu.* 2. Syntagma iuris Tholoſani, *lib.* 32. *cap.* 20. De calumniæ coniecturis, indiciis ac probationibus. Iſernia *ad conſtitution. Sicilia, in indice, ſub vocab. calumnia.* Tiberium Decianum *in praxi criminali, lib.* 8. *cap.* 34. *nu.* 11. *& lib.* 3. *cap.* 22. *nu.* 2. Ioſephũ Maſcardum & Fuluium Pacianum *in tract. de probationib. in indice, ſub vocab. calumnia.* Menochium *in tractat. de præſumptionib. & in tractat. de arbitrar. in indice, ſub vocab. calumnia & calumniator.*

L. Calumnia eo tempore 1.

1 *Calumnia quo tempore puniri debeat.*
2 *Calumniari non probans dicitur & quatenus.*

1 ACcuſatoris † calumnia iudicis mercenario officio punienda tempore, quo fertur abſolutoria, non poſtea. Salycetus, Bartolus & Baldus. *l.* 3. *ſupra. qui accuſar. non poſſunt.* De calumnia & iſtius pœna. Sarayna *ad conſtitut. regni Sicilia, lib.* 1. *tit.* 24. Damhuderius *in*
2 *praxi criminali, cap.* 128. *fol.* 197. Et quatenus † non probans calumniari dicatur, notat Felynus *ad cap. cum fortius. de calumniatorib. extra. nu.* 4. Farinaceus *in praxi criminali, tit.* 2. *q.* 16. *n.* 1.

L. Mater inter eas 2.

1 *Qui ſine calumniæ timore accuſare poſſint.*
2 *Denunciator falſus quomodo puniatur.*

1 DOloris immenſitas † & officium debitum permittunt quem accuſare impune. A præſumpta calumnia excuſatur mater & hæres, vindicans necem defuncti. Salycetus & Baldus. *l. athletas. §. calumniator. ff. de his qui notant. infam.* In quantum officij neceſſitas excuſet à calumniæ pœna ordinaria, tradunt *l. poſt legatũ. §. aduocatum. ff. de his qui notant. infam.* Gail *lib.* 1. *obſeruat.* 90. *nu.* 5. *&* 6. Tennin. Rudolph. *limit.* 1. Maſcardus *de probat. concluſ.* 24. De immenſo dolore excuſante à calumniæ pœna. Marſil. *conſil.* 19. *nu.* 4. Chirlandus *in tractat. de relaxatione carceratorum. tit. de calumn. cap. fin. nu.* 2. Menochius *de arbitrar. iudic. lib.* 2. *cent.* 4. *caſu* 321.

2 De pœna † denunciatoris falſi quod accuſetur ob crimen falſi, & teneatur ad damna & intereſſe. Farinacius *in praxi criminali, lib.* 1. *tit.* 2. *quæſt.* 15. *nu.* 15. 16. 19. In quantum iuſta cauſa, dolor iuſtus, item conſanguinitas excuſent à calumniæ accuſatione, non vero ab actione iniuriarum, item à damnis & expenſis. notant Alexander *conſ.* 11. *nu.* 4. *volum.* 1. Boſſius *in praxi criminali, tit. de accuſat. nu.* 10. *& in eadem praxi criminali, tit. de præuaricatorib. num.* 8. Menochius *de arbitrar. iudicum lib.* 2. *cent.* 4. *caſu* 321. *nu.* 33. Tenninus Rudolphus *cautela* 15. Et quod ad expenſas teneatur, notãt Abbas *conſil.* 78. *col. fin. lib.* 1. In quantum dolum non excuſet quælibet cauſa iniuſta, notat Tiraquellus *in tractat. de pœnis temperand. cauſa* 43. *nu.* 11.

L. Qui non probaſſe 3.
§. Non enim.

1 *Crimen non probans propter calumniam infamatur.*
2 *Crimine non probato reus abſoluitur.*
3 *Accuſator non probans falſi tenetur.*
4 *Calumniator nunc arbitrarie punitur.*

NOn probans † crimen quod intendit, non infamatur, niſi de calumnia damnetur. *Salycetus.* Iudex ad delationẽ & accuſationem † pronuncians probatum non eſſe, reum abſoluere dicitur. Iuſta cauſa excuſat à calumnia. *Baldus.* Quatenus crimen obiiciens per accuſationem & delationem, & non probans, calumniari dicatur, & infamiã incurrat. notat *l. athletas. §. item præuaricator. verb. ex vtraque. ff. de his qui notant. infam. gl. in l.* 1. *verb. quod ſi non docuerit. C. de aduocat. diuerſ. iud.* Menoch. *in tract. de arbitr. iud. quæſt. lib.* 2. *cent.* 4. *caſu* 311. *n.* 4. Quando accuſator † nõ probans teneatur pœna falſi. Menoch. *caſu* 321. *nu.* 5. Hippolyt. Riminaldus *conſ.* 391. *n.* 1. *&* 20. *vol.* 3. Num autem † ſublata pœna talionis arbitrariam incurrat pœnam, notant idem Menoch. *citat. caſu in arbitr.* 321. *n.* 3. Boſſius *in praxi criminali, tit. de præuaricatorib. nu* 8. Et quatenus nunc pœna talionis quoad calumniatores à foro receſſerit, notat Farinaceus *in praxi criminali, lib.* 1. *tit.* 2. *q.* 16. *n.* 3. 1 2 3 4

L. Calumniæ pœna 4.

1 *Calumnia in paterna necis accuſatione ceſſat.*

FIlius † accuſans ob necem patris excuſatur à præſumpta calumnia. *Baldus.* Quatenus hæres in iſtiuſmodi caſu excuſetur à præſumpta calumnia, notat *l. cũ fratrem. de his quib. vt indign.* Farinaceus *in praxi criminali, q.* 13. *n.* 17. Menoch. *de arbitr. iud. lib.* 2. *cent.* 4. *caſu* 321. *n.* 22. Maſcard. *de probat. concl.* 24. *n.* 13. Crauetta *conſ.* 178. *n.* 10. 1

L. Qui calumniatores 5.

1 *Calumnia in cauſa criminali punitur.*
2 *Calumniator quando & quomodo conueniatur.*
3 *Contra calumniatoris heredes etiam actio datur.*

IN cauſa criminali † non probans punitur de calumnia, non in ciuili, nec etiam liberali. Salycetus & Baldus. *l. ſi quis repetierit. §. ſi ſtellionatus. ff. ad Turpil.* In quibus actionibus † accuſator calumniari dicatur, & quãdo; item quomodo ob calumniam conueniatur. vide Ludouic. Fachſ. inter conſilia Modeſtini Piſtoris *conſ.* 2. *q.* 1. 2. 3. *& conſ.* 3. *vol.* 1. *cap. non,* & in illud Archidiacon. 2. *q.* 3. *fol.* 135. *lat.* 2. Bald. *ad l generaliter. n.* 13. *C. de Epiſc & Cleric.* Quatenus nunc calumniator liberatus à pœna talionis conueniatur ad damna, expenſas & intereſſe. vide *l fin.* iunct. Bartol. *C de fructib. & litium expenſ.* Iacobũ de Arena *in tractat. de expenſ. col.* 3. *n.* 13. *verb. ſed nunquid in criminalib.* Ioh. de Amicis *conſ.* 31. *n.* 1. Boerium *deciſ.* 224. *n.* 1. Couarruuiam *in pract. quæſt cap.* 27. *n.* 2. Franciſcum Marci *deciſ.* 776. *parte* 1. Maſcardum *de probat. concl.* 25. *n.* 4. *lib.* 1. Hippolytum Riminaldum *conſ.* 90. *vol.* 1 *per totum.* Et quod † actio ad expenſas, damna & intereſſe detur contra calumniatoris defuncti hæredes licet lis nondum fuerit conteſtata, affirmat Bertazollus *conſil.* 362. *per totum.* Proſper Farinac. *in praxi criminali, lib.* 1. *tit.* 2. *q.* 16. *n* 8. *fol.* 226. *col.* 1. *&* 2. 1 2 3

L. Dominis ſeruorum 6.

1 *Torture per calumniam cauſam præbens quomodo conueniatur.*

SEruos alienos † per calumniam ad torturam redigens in duplum conuenitur. *Baldus.* Torturæ per accuſationem calumnioſam cauſam præbens ad damna & intereſſe conuenitur, *hoc textu.* De iniuſte torto & eius actionibus. Alexander *conſ.* 114. *vol.* 2. Rolandus à Valle *in commun. opin. vocab. tortura. & vocab. teſtamentum.* Symphorema ſupplicat. Imperial. Camer. *tomo* 1. *parte* 2. *tit.* 18. *fol.* 348. 1

L. Non prius 7.
§. Cum iuxta.

1 *Ante inſcriptionem actoris reus non adducendus.*
2 *Calumniator talionis pœna ſubiugatur.*
3 *Inſcriptionis loco accuſator hodie quomodo caueat.*

Ante

1 ANte inſcriptionem † accuſatoris reus non eſt adducendus, nec accuſatio recipienda & admittenda. *Salycetus.* Pœna † quæ imponitur reo crimine pro-
2 bato, eadem imponitur accuſatori, crimine nõ probato. Baldus. *l. qui non probaſſe. hoc tit. ſupra.* De inſcriptionis abolitione. vide *remiſſ. ad rubric. & tit. ſupra. qui*
3 *accuſare non poſſunt.* In quantum † loco inſcriptionis hodie accuſator non ſufficientes poſſeſſiones habens in loco iudicij per fideiuſſores caueat iudici de indemnitate, & vbi fideiuſſores non reperit, ex vinculis accuſet. vide Angelum *in tractat. de maleficiis. in verb. & ad querelam. nu.* 8. Franciſcum Marci *deciſ.* 681. *nu.* 4. *p.* 4. Boſſium *in praxi criminali, tit. de accuſat. nu.* 4. Clarum *in praxi criminali,* §. *fin. quæſt.* 18. *nu.* 2. Conſtitut. criminal. & in illas Georgium Remum *articul.* 12. 13. *&* 207. Modeſtinum Piſtoris *conſ.* 34. *nu.* 6. *parte* 1. Kilianum Regul. *in proceſſu iuris Saxonici. cap.* 47. *nu.* 2. Zobelium *in different. iuris Saxonici, part.* 4. *differ.* 25. Matth. Coler. *deciſ.* 106. *n.* 5. *&* 6. Clarum, Giacharium & Baiard. *lib.* 5. *ſententiar.* § *fin. q.* 4. *n.* 4. Lucam de Penna *ad l. hac ſacratiſſima. C. de agentib. in reb.* Antoh. Hering *in tract. de fideiuſſorib. c.* 5. *à n.* 245. *ad* 265. *fol.* 69. 70. 71.

L. Noſtris & parentum 8.

1 *Accuſator etiam ſubmiſſus pœnam calumniæ ſuſtinet.*
2 *Calumnioſus denunciator quomodo teneatur.*

1 ACcuſator † licet ſubmiſſus delator vocatur, & à calumnia & ſimilitudine ſupplicij non liberatur. Accuſator licet ſit ſubmiſſus, à pœna calumniæ non excuſatur. Bald. & Salycet. Cuiac. *lib.* 8. *obſeru. c.* 29. De
2 denunciatore † calumnioſo quod crimine falſi teneatur ad damna & intereſſe. Farinaceus *in praxi crim. lib.* 1. *tit.* 2. *q.* 16. *n.* 15. 16. 19. Et de explorato falſo. idem Farinac. *citat q.* 16. *n.* 17. De delatore & de delationib. vide Tiber. Decianum *in praxi crimin. lib.* 3. *c.* 2. *à n.* 1. *ad* 6. Guidonem de Suzzaria *in tract. de malefic. tit. de denunciationib.*

L. Fallaciter incuſantibus. 9.

1 *Calumnioſis accuſatoribus nullum priuilegium prodeſt.*

ABolitionum beneficia proſunt minime accuſantibus per calumniam. Generalis vel priuata abolitio non ſuccurrit ei, qui falſo aliquem accuſauit, etiamſi velit deſiſtere ante comparitionem rei. Baldus & Salycetus. Farinaceus *in praxi crimin. lib.* 1. *tit.* 1. *quæſt.* 6. *n.* 57. *fol.* 63.

L. Quiſquis crimen 10.

1 *Mentiri nemo debet impune.*
2 *Calumniæ pœnas etiam officiales non effugiunt.*

1 MEntiri † cum innocentis præiudicio nemo impune debet. Mentiens in affingendo crimine impunitatis ſpe non gaudeat. Baldus & Salycet. Iohan. Dauth *in comment. ad materiam teſtamentor. rubric. qui teſtam. facer. n.* 227. *fol.* 268. *&* 269. De accuſatore calumnioſo ad ſimilitudinem ſupplicij non reaccuſando. Farinac. *in praxi crimin. lib.* 1. *tit.* 2. *q.* 16. *n.* 2. *&* 3. *&* 5. arbitrarie nunc puniendo. Scaccia *in tract. de iudic. cauſar. ciuil. & criminal. c.* 51. *n.* 18. *& ſeq.* Baiard. ad Clarum *quæſt.*
2 *crimin.* 81. Item quod † prætextu officij officiales & iudices calumnioſam actionem non impune moueant, confirmant Pariſ. de Puteo *in tract. de ſyndicat. in verb. iniuria officialis. cap. per totum.* Rondinellus *in tract. de ſyndicatu pag. mihi* 123. *n.* 67. Amodeus *in tract. de ſyndicat. p.* 10. *col.* 4. *verſ. quæ autem.* Quatenus nunc calumniatores arbitrarie puniantur, notat Farinaceus *in praxi criminali, lib.* 1. *tit.* 2. *quæſt.* 16. *n.* 5. 6. 7. Damna, expenſas ac intereſſe reſtituant. *ibidem num.* 8. Et quod præſumptus calumniator ad expenſas teneatur. *ibid. n.* 11.

De pœnis.

TITVLVS XLVII.

AD rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Buttigarium, Cynum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Bellonum, Fichardum, Bonacoſſam, Damaſum, Donatum à Fina, Suarets, Villalobos, Vinium, Capram, Iaffredum, Balbum, Vezinum, Socinum, Bellacombum, *in ſyntagm. communium opinionum lib.* 9. *tit.* 30. Tiberium Decianũ *in praxi criminali, lib.* 1. *cap.* 1. *nu.* 12. Proſperum Farinaceum *in praxi criminali, in indice, ſub vocab. pœnis.* Tiraquellum *in tract. de pœn. temperand.*

L. Etiam in opus 1.

1 *Deportatus & in opus publicum damnatus æquiparantur.*
2 *Condemnatio ad triremes deportationi æquiparatur.*
3 *Deportatio ſucceſſit interdictioni ignis & aquæ.*
4 *Deportatio inter pœnas capitales refertur.*

DEportatus † & in opus publicum aliud quam me- 1
tallum damnatus æquiparantur. *Salycetus.* De deportatione num pœnam habeat arbitrariam. Gandinus *in tract. de maleficiis. in tit. de falſar.* Papo *ad conſuetud.*
tit. de iuriſdict. §. 2. An condemnatio † ad triremes de- 2
portationi æquiparetur. Vincentius de Franchis *deciſ.* 140. *nu.* 8. Et quod aufugientes ex loco aſſignato pœnam capitalem ſubeant. *ibid. num.* 3. 5. 7. Et quod hæc pœna proxima ſit morti naturali. *nu.* 4. De æquiparatione deportationis ac metalli pœnæ. idem *citat. deciſ. nu.* 5. Et quod metalli appellatione contineantur omnis generis foſſilia. Alciatus *lib. pareg. cap.* 39. Fran-
chis *alleg. deciſ in fine.* Plura de deportationis † pœna 3
quæ ſucceſſit in locum interdictionis ignis & aquæ. Petrus Gregorius Tholoſanus *in ſyntagm. iuris, lib.* 31. *cap.* 6. *nu.* 7. *&* 13. *& eodem lib. cap.* 8. *nu.* 8. Quod inter
pœnas † capitales referatur deportatio, aſſerit Bona- 4
coſſa *in ſyntagm. commun. opin. lib.* 9. *tit.* 30. *nu.* 29. De pœna damnationis in triremes, metallum, item deportationis. vide Farinaceum *in praxi criminali, lib.* 1. *tit.* 3. *q.* 19. *nu.* 14. Grammaticum *deciſ.* 32. *nu.* 4. *&* 5. Crauettam *conſil.* 18. *n.* 17. Capycium *deciſ.* 153. *n.* 3. Menoch. *de arbitr. iudic. lib.* 2 *cent.* 4 *caſu* 330. *nu.* 5. *lib.* 2. Clarum & Baiardum *in praxi crimin.* §. *fin. q.* 67. *verſ. item damnatio ad metallum.*

L. Procurator meus 2.

1 *Bannum ab eo qui non habet iuriſdictionem, eſt nullum.*
2 *Procurator Cæſaris in exilium mittere nequit.*

BAnnum † iniunctum ab eo qui non habet iuriſdi- 1
ctionem, eſt ipſo iure nullum. Procurator † Cæſa- 2
ris ex defectu iuriſdictionis non poteſt in exilium mittere. Baldus & Salycetus. Papo *ad conſuetud. Burbon. tit. de iuriſdict.* §. 2. *fol.* 16.

L. Decuriones 3.

1 *Decuriones plebeiorum pœnis non ſubiugantur.*
2 *Dignitati in pœnis defertur.*

DEcuriones † non afficiuntur pœnis plebeiorum. 1
hac l. Salycetus. An † in pœnis dignitati deferatur. 2
vide pro affirm. Baldum *in l. nemo. C. de ſacroſ. Eccleſ.* vbi nouem refert fallentias. Beluiſo *ad l. capitalium.* §. *famoſos. ff. de pœnis.* Donatum à Fina in *ſyntagm. commun. opin. lib.* 9. *tit.* 30. *num.* 67. *fol.* 546. Tiraquellum *in tract. de pœnis. in indice, ſub vocab. decuriones.*

L. Si ante conceptus 4.

1 *Conceptus ſequitur conditionem matris.*

COnceptus † ante condemnationem matris habe- 1
tur pro nato, & ſequitur conditionem, quam habebat mater tempore conceptionis. *Baldus & Salycetus.* Calamitas matris in delicto & pœna non nocet

filio ante concepto, ſed poſtea nato. Salycetus. *l. & in ſeruorum. §. ingenuum. ff. de ſtatu homin.* Quæ ſint commoda conceptorum in vtero exiſtentium. vide apud Crauettam *conſ.* 410. Surdum *deciſ.* 230.

L. Honor veteranis 5.

1 *Veterani in metallum non damnantur.*

1 VEterani † & eorum liberi priuilegium habent, ne in metallum damnentur. *Salycetus & Baldus.* De veteranorum militum priuilegiis ac immunitatibus. vide Tholoſanum *in ſyntagm. iuris, lib. 19. cap. 16. nu. 4.* Et ex quibus cauſis priuilegia amittant. idem *in præmiſſo cap. nu. 5.*

L. Incredibile eſt 6.

1 *Liber homo ad perpetuos carceres non damnatur.*
2 *Carceris perpetui pœna vſu eſt recepta.*

1 LIber homo † non condemnandus eſt ad carceres perpetuos, *hoc textu.* Baldus & Salycetus. *l. ſine præ-*
2 *finitione. ff. hoc tit.* Viciſſim † quod carceris perpetui pœna ſit approbata & vſu recepta, notat Petrus Gregorius Tholoſanus *in ſyntagm. iuris, lib. 31. cap. 33.* Baldus *conſ.* 448. *vol.* 1. Andreas Knichen *in commentar. ad ius Saxonicum. fol.* 147. Proſper Farinaceus *in praxi criminali, quæſt.* 27. *nu.* 1. 2. De carceris pœna. idem *q.* 27. *nu.* 97. Ludouic. Roman. *ſingul.* 711.

L. Impunitas delicti 7.

1 *Aetas criminis capax à pœna non releuat.*
2 *Minoribus in criminibus quatenus parcatur.*
3 *Aetatis defectum an ſuppleat malitia.*

1 AEtas † non releuat à pœna, quando delictum poteſt cadere in perſonam. *Salycetus.* Nemini quoad pœnam parcitur intuitu ætatis, dummodo illa ætas ſit capax criminis. Bald. *l. auxilium. §. in delictis. ff. de minorib. l. 1. ſup. ſi aduerſus delictum.* De minoribus quatuordecim annorum quando torqueantur vel non. vide Farinaceum *in praxi criminali, quæſt.* 41. *nu.* 16. Quate-
2 nus minoribus in pœnis † ob crimina omittendo cõmiſſa parcatur. vide Tiraquellum *de pœnis temperand. cauſa* 44. *nu.* 47. *fol.* 183. De mitius puniendis minoribus ac ſenibus tractat idem Tiraquellus *in tract. de pœ-*
3 *nis temperand. cauſa* 8. *nu.* 5. 6. 7. An autem † malitia minoris ætatis defectum ſuppleat in delictis. Decianus *in praxi criminali, lib. 1. cap. 3.* Marſil. *ad l. infans. ff. ad l. Cornel. de ſicar.* De minore mitius puniendo. Menoch. *de arbitrar. lib. 2. cent. 4. caſu* 329. Vincent. de Franchis *deciſ.* 230. Teſſaurus & Diats *deciſ.* 161.

L. Deportatorum 8.

1 *Deportatis bona adimuntur.*
2 *Deportatis qui & quatenus banniti æquiparentur.*

1 POenam † deportationis tacite inſequitur ademptio bonorum, ſecus in relegationis pœna. *Bal-*
2 *dus & Salycetus.* Quatenus nunc deportatis † æquiparentur banniti amittentes bona cum domicilio & patria, notant Grammaticus *voto* 19. *nu.* 10. *& deciſ.* 17. *nu.* 3. Maranta *de ordine iudic. parte 4. diſtinct. 2. nu.* 7. Tiberius Decianus *conſil.* 86. *lib.* 3. Proſper Farinaceus *in praxi criminali, lib. 1. tit. 3. quæſt. 19. nu. 16. fol.* 269. Villalob. *in communib. opin. vocab. bannum.*

L. Si matrem tuam 9.

1 *Decurionum filiæ in metallum non damnantur.*
2 *Triremium pœna ſimilis pœnæ metalli.*

1 FIliæ † decurionum non damnandæ ſunt in metal-
2 lum, *hoc textu.* Baldus & Salycetus. De pœna † triremium ſimili nunc pœnæ priſtinæ metalli. Grammaticus *deciſ.* 32. *nu.* 4. *&* 5. Afflictus *ſuper 3. parte conſtitutionum regni Neapol. nu.* 5. Paulus Granutius *in theorematib. iuris, cap. 3. nu.* 10. Farinaceus *in praxi criminali, lib. 1. tit. 3. quæſt. 19. nu. 14. fol. 260. col.* 2. De decurionatu aliaue dignitate mitigante pœnam ordinariam. Andr. Tiraq. *in tract. de pœnis temperand. cauſa* 31.

L. Seruus ſub pœna 10.

1 *Sententia præfinito tempore lata eſt perpetua.*
2 *Pœna in dubio perpetua intelligitur.*

SEntentia lata † ſine temporis præfinitione eſt per- 1
petua. Sententia continens actum ſucceſſiuum non modificatum ad tempus, in perpetuum extenditur. *hoc l.* Salycetus. *l. Iuriſperitos. ff. de excuſatione tutorum.*
Pœna † in dubio perpetua intelligitur. *l. in tantum.* 2
§. minor. ff. de re iudicat. Bartolus *ad l. ſine præfinitione. ff. de pœnis.* Angelus *conſil.* 34. Bartolus *ad l. ſi quis adulterium. ff. de adulteriis.* De extenſione in pœnis & pœnalibus conſtitutionibus. vide Camillum Gallinium *in comment. ad tit. de V. S. lib. 7. c. 23. n.* 1.

L. Metalli ſupplicium 11.

1 *In metallum tam liberi quam ſerui damnantur.*
2 *In metallum & opus metalli damnati an differant.*
3 *Metalli appellatione quænam foſſilia conueniantur.*

IN metallum † damnantur tam liberæ quam ſerui- 1
les perſonæ, *hoc textu.* Baldus & Salycetus. De metalli pœna. vide *l. aut damnum. §. inter eos. de pœnis.* Alcia-
tum *lib. 1. parerg. cap.* 39. Et de pœna † damnatorum 2
in metallum & opus metalli; an item ſit differentia inter præfatas pœnas, notat præmiſſus Tholoſanus *in ſyntagmat. lib. 31. cap. 36. num.* 1. Et de conſideratione quatuor perſonarum in metallis publicis nimirum procuratorum metallorum, aſſcriptorum metallis, in metallum vel metalli opus damnatorum, item monetariorum. vide citatum Tholoſanum *in ſyntagmat.*
lib. 3. cap. 10. n. 17. De metallis † ob quænam foſſilia in- 3
ter metalla referantur. notat Iohannes Gœddæus *ad l. 17. à nu. 9. ad 14. de V. S.*

L. Decurionum filij 12.

1 *Ad clamorem populi nemo condemnandus.*
2 *Decurionum filij beſtiis non obiiciuntur.*
3 *In pœnis qualitas attendenda.*
4 *Decurionibus mitior pœna infligitur, etiamſi crimen ſit atrox.*

AD clamorem † populi præſes illicita non perpe- 1
trabit. Item filij decurionum † beſtiis non obii- 2
ciendi ob delicta. In criminibus puniendis præſes vanas populi voces non attendet. Legibus potius quam clamori populi iudex adhærebit. Clamor populi non
æquiparatur famæ. De qualitate † in pœnis infligen- 3
dis attendenda. vide *remiſſ. ad l. ſi matrem. hoc tit.* Quatenus quoad tormenta & quæſtiones decuriones iſtorumq; filij nulla gaudeant immunitate, deducit Andreas Tiraquellus *in tractat. de pœnis temperand. cauſa* 31. *nu.* 23. *&* 58. *nu.* 4. Quatenus ſerui quondam ob plagij crimen beſtiis fuerint ſubiecti, notat Petrus Gregorius Tholoſanus *in ſyntagm. iuris, lib. 36. cap. 31. num. 5. fol. 421. col.* 2. De hac pœna iure diuino introducta. Tholoſanus *in ſyntagmat. iuris, lib. 31. cap.* 10. De decu-
rionibus † & horum filiis atrocia etiam delicta pa- 4
trantibus, inprimis falſam monetam cudentibus, non cremandis, ſed deportandis. Tiber. Decianus *in praxi criminali, lib. 7. cap. 28. nu.* 10. Quatenus alioquin liberi homines ad beſtias fuerint damnati. notat *l. quicunque. ff. ad l. Cornel. de falſis.* Tiberius Decianus *citato libro & capite. num. 14. fol.* 206. Pro intellectu legis vide Duenſiam *reg.* 190.

L. Seruo ex ſententia 13.

1 *Pœna ſeruitio ſeruum non eximit.*

1 POena † per quam dominus oon priuatur ſerui dominio, non priuat eundem ſeruitio. *Salycetus.* Ex ſententia licet ſeruus damnetur, dominus tameo non perdit dominium, ſi ſeruum vult recuperare. Baldus. *L. aut damna. §. final. ff. de pœnis. l. fruſtra. infra de ſententiam paſſis.*

L. Si operis 14.

1 *Iudex corrigere pœnalem ſententiam non poteſt.*
2 *Pœna non facile remittenda.*
3 *Sententiam iudex ob iuſtam cauſam corrigere poteſt.*
4 *Sententiam iniuſtam iudex retractat.*
5 *Pœnam remittere ſolus princeps poteſt.*
6 *Pœnam quando nec princeps remittat.*
7 *Pœnæ parte offenſâ inuitâ non remittuntur.*
8 *Princeps & Papa veniam etiam atrocibus delictis dare poſſunt.*

1 IVdex † ooo corrigit ſententiam circa tempus. Iudex non poteſt facere gratiam de tempore, nec de
2 pœna. *Baldus.* Pœnas remittere † facile iudex non debet, ne temere alij ad maleficia proſiliant, *hac l.* Bal-
3 dus & Salycetus. Quando † ob certas & approbatas cauſas iudex pœnam mitiget, tempus abbreuiet, ſententiamque corrigat. vide diuerſos caſus apud Aodream Tiraquellum *in tractat. de pœnis temperand.* Qua-
4 tenus ſententiam † iniuſtam iudex in criminalibus retractet, notat Farinaceus *in praxi criminali, quaeſt. 4. n. 43. & quaeſt. 11. nu. 8. & 13.* De remiſſiooe & gratia in pœnis cum cognitione perſonarum, temporum, locorum, aliarumque circumſtantiarum concedenda. vide Boſſium *in praxi criminali, ſub titul. de remed. ex ſola principis clementia impetrandis, nu. 47.* Tiberium Decianum *in praxi criminali, lib. 3. cap. 35. nu. 93. folio* 190. Qui
5 autem poteſtatem † habeant mitigandarum & remittendarum pœnarum: item quod iudicibus licentia talis non competat, ſed principi, ſuperiorem non recognoſceoti: notat Farinaceus *in praxi criminali, quaeſt. 6.*
6 *per numeros varios.* Et qood † in delictis è diametro ſanctionibus iori diuino aduerſis nec princeps, vllusve magiſtratus gratiam ac veniam der reo, cum dolo & propoſito delinquenti: ootat Iohannes Baptiſta Plotus *inter conſilia criminalia diuerſorum autorum edita per Zilettum conſil. 73. nu. 46. volum. 2.* Geneſis *cap. 9.* Deuteronom. *cap. 19.* Iohannes *in* Apocalyp. *cap. 13.* Placa *in epitome delictorum, cap. 10. nu. 1. & ſeq.* Felynus & Panormitanus *ad cap. literas. de reſtitut. ſpoliator. extra.* Et quod
7 parte † offenſâ diſſentiente princeps aut magiſtratus pœnas oon remittant, crimeoque neutiquam aboleant. Menochius *de arbitrar. iudic. lib. 1. quaeſt.* 48. Roland. à Valle *conſil. 3. volum. 1.* Antonius Gabriel. Romanus *in commun. concluſ. tit. de iure quaeſito. concluſ. 1.* defendunt per textum *l. fin. in verb. niſi forte. C. de abolitionib.* Proſper Carauita *in ritu magnæ curiæ* 273. Grammaticus *conſ. 34. nu. 3. & 15.* Burſat. *conſ. 177. n. 19.* Antonius Teſſaurus & Blaſius Florets Diats *deciſ. Pedem. 21. n. 3.* Proſper Farinaceus *in praxi crimin. lib. 1. tit. 1. q. 6. nu. 15.*
8 *ad* 21. Quando † autem eum cauſæ cognitione prioceps & Papa in delictis iuri diuino etiam aduerſis gratiam concedant, ac veniam dent, proſequuntur Vaſquius *in illuſtrib. controuerſ. antiq. cap. 4. nu. 11.* Clarus, Giacharius & Baiard. *in praxi criminali, q. 59. verb. adde quod.* Boſſius *alleg. tit. de remed. ex ſola principis clementia. nu. 23. &* 48. Ioſephus Ludouicus *deciſ. Lucenſi 15. nu. 72. parte* 1. Ludouicus Peguera *in quaeſtion. criminali* 11. Hieronymus de Monte *in var. quaeſt. iuris, lib. 1. q. 6. nu. 29.* Pariſius *conſil. 68. n. 115. col. 3.*

L. Pœnam 15.

1 *Pœnam iniunctam præſes prouinciæ reuocare nequit.*

1 POenam † temporalem vel perpetuam iudex vel præſes prouinciæ temperare aut minuere oequit. *hac l. Salycetus.* Quatenus iudex & præſes ſenteotiam iniuſte etiam latam oon poſſit minuere & reuocare principe non conſulto. Antonius Gomezius *in var. reſolutionib. tit. de delict. rubric. de exilio & relegatione. nu. 4.* Salycetus *ad l. etſi ſeuerior. col. penult. C. ex quib. cauſ. infamia. l. præſes. C. de tranſactionib.* Afflict. *ad tit. quæ ſint regalia. in verb. pœnarum. nu. 17.* Ruinus *conſil. 25. nu. 2. lib. 4.* Oſaſcus *deciſ. 101. nu. 8.* Sfortia Oddus *in tract. de reſtitut. lib. 2. quaeſt. 92. art. 3. nu. 21.* Pro iotellectu & ioterpretatione huius textus vide Proſperum Farinaceum *in praxi criminali, lib. 1. tit. 1. quaeſt. 6. n. 11. & 12. & quaeſt. 11. nu. 12. & 20.*

L. Qui ſententiam 16.

1 *Sententia criminalis non niſi reo conuicto imponenda.*
2 *Sententia ex nuda rei confeſſione lata eſt nulla.*
3 *Reo conuicto terminus ad defenſionem aſſignandus.*

AD criminalem † ſententiam noo peruenienduma 1
niſi reus fuerit confeſſus aut per ſufficientes & legitimas probationes conuictus. *hac l.* Baldus & Salycetus. *l. fin. iunctis remiſſ. de probationib. ſupra.* Paulus Æmilius Verallus *deciſ. 4. parte 2.* Boſſius *in praxi criminali, tit. de conuictis.* Thomas Grammaticus *deciſ. 8. nu. 4.* Iohannes Gutierrets *in tractat. de iurament. confirmatorio, cap. 12.* Boerius *deciſ. 163.* Alexander *conſil. 1. lib. 5. n. 1.* De condemnatione ex confeſſione rei io criminalibus. Farinaceus *in praxi criminali, quaeſt. 43. nu. 19.* item
quaeſt. 33. nu. 15. Quando autem † vltra confeſſionem 2
iudex certiſſimus eſſe debeat de corpore delicti & ſcientia corporis delicti condemnatioque ex nuda cõfeſſione ſit oulla, affirmat idem Farinaceus *in citat. pra-*
xi criminali, quaeſt. 2. nu. 7. Et quod † cooſeſſo & cooui- 3
cto ante condemnationem terminus ad defenſionem denno ſit aſſignandus, notat idem Farinaceus *in praxi criminali, quaeſt. 39. nu. 32. & 34.*

L. Si quis in metallum 17.

1 *Stigma nulli inurendum, in fronte præſertim.*
2 *Stigmatum pœna recepta.*

STigma nulli in metallum damnato, præſertim in 1
facie inurendum. *hac l.* Salycetus & Baldus. Duenas *regula* 290. Chaſſanæus *in catalog. gloriæ mundi, parte 6. conſiderat.* 46. Iacobus Thomingius *deciſ. 7. nu. 17.* Ioachimus Mynſingerus *in obſeruat. Imperialis Cameræ cent. 2. obſeruat.* 46. Tiberius Decianus *in praxi criminali, lib. 2. cap. 20. nu.* 6. Robertus Maranta *in ſpecul. aureo, parte 4. diſtinct. 2. iudicior. nu. 8. & 9.* Quatenus nuoc de
iure † Canonico, & ex variorum populorum moribus 2
pœna hæc ſit recepta, vt inſignia loci, ex quo relegantur, interdum fuſtigantur, fronti relegati aut fuſtigati inurantur. notant *capit. ad audientiam 3. de crimin. falſi. extra.* Sächſiſchs Landrecht *lib. 2. articul.* 13. Reinhart *in different. Saxonic. differ. pœnali* 7. Weſenbecius *in paratis. tit. de pœnis, nu.* 7. Matthias Colerus *deciſ.* 160. Tiberius Decianus *in praxi criminali, lib. 2. cap.* 16. Petrus Gregorius Tholoſanus *in ſyntagmat. iuris ciuilis, lib. 31. cap. 35. nu. 4.* idem *in partitionib. iuris Canonici, lib. 4. cap. 7. tit. de falſi in ſcripto commiſſi pœna.*

L. Cum Reis 18.

1 *Executio non differenda.*
2 *Executio quamdiu differenda.*

CRimine † ſufficienter per corpus delicti & confeſ- 1
ſionem rei probato executio non eſt differenda, ne ob interuallum detur occaſio ſupplicandi: *Salycetus.* Factis probationibus ad executionem iudex feſtinabit, ne ob dilationem impedimeotum executioni opponatur. Baldus. *l. vnius:* vbi Alexander. *ff. de quaeſtion.* De ſententia & iſtius executione in criminalibus. Tiber. Decian. *in praxi crim. lib. 5. c. 38. & c. 39. fol. 366. ad* 369.

De condemnato ſine mora ſupplicio ſubiiciendo. vide *l.ſi cum dies.§.quantum.iunct.remiſſ.ff.de recept.arbitr.* Ad
2 quantum tempus † executio cōuicti rei ſit differenda. notat Chalderin.*ad tit.de ſentent.& re iudicat.conſ.1.f.22.*

L. Ne quis. 19.

1 *In pœnam nemo debet alteri corpori congregari.*

1 IN pœnam † delicti nō debet quis alicui corpori vel collegio congregari, vel transferri. Salycet.& Bald.*l.fin.de iuriſdict.omn.iudic.* 𝔆.*§.ſed neq; curiales.auth.de ſanctiſſ.epiſcop.l.3.5.6.*vbi Iac.Rebuff.& Celſ.Hugo *C.de piſtorib.*

L. Si vindicari. 20.

1 *Executio ad 30.dies differenda, ſi princeps ſeuerius quem puniri iubeat.*

2 SI princeps † mandat, vt quis puniatur vltra modum regularem, iudex ad 30. dies executionem differet, expectaturus interim, an pœnā mitigare princeps velit. Salycet.Cuiac. *lib.5.obſeru.9.* Hieron.Cagnol. *ad l.quicquid calore.à n.11.ad 13.de reg.iur.* Menoch. *in tract.de arbitrar.iudic.quæſt.lib.2.cent.4.caſu 334.* Boſs.*in praxi crim.tit.de homicid.n.100.* Anchoran.*conſil.313.* Grammat.*conſil.46.num.38.& 39.* Nauizan.*in ſylua nuptial.lib.6.num.49.ante finem.*

L. Ne diu apparitorum. 21.

1 *Apparitoris etiam abſentis perfidia punienda.*

1 OB venalē † perfidiam apparitores abſentes etiam damnandi ſunt.*Salycet.* Apparitor delinquens in officio poteſt in abſentia etiam cōdemnari.Bald.idem *ad l.abſentem.*𝔆.*de accuſation.* Pro intellectu ac interpretatione legis vide Ludou.Roman.*ſing.410.n.2.*

L. Sancimus. 22.

1 *Pœna in loco delicti exequenda.*
2 *Pœna non debent egredi delinquentem.*

1 IN loco † vbi reus deliquit, idem met puniendus. Itē
2 pœnæ † ſuos tenebunt ac ferient auctores. *l.ex ea.de poſtuland* Nouell.52.Nouell.128. Boſs.*in praxi crim.tit.de inquiſit.n.67.*Cæpoll.*conſil.crim.58.n.22.*Couar.*pract.quæſt.11.n.6.*Socin.*reg.87.*Oſaſc.*conſil.64.n.7.* Farinac.*in praxi crim.lib.1.tit.1.q.7.n.2.f.65.* Pro intellectu & interpretat. legis vide Camill.Gallini. *in commentar.ad tit.de verbor.ſignificat.lib.1.cap.13.num.7.*

L. Omnes quos. 23.

§. Sit ſatis.

1 *Tempus carceris computatur in tempus exilij.*
2 *In exilium damnatus finito tempore non eſt reducendus.*

1 TEmpus † quo quis eſt in carcere, computatur in
2 tempus, quo quis eſſe debet in exilio. In exilium † temporale damnatus, finito tempore non debet ad carceres reduci, & reductus liberandus eſt. Tempus quo cōdemnatus poſtea ſtetit in carcere, computatur in tempus exilii. Odofred.Bald.& Salycet.Bald.& Fulgoſ.*ad l.ſancimus.C.de pœn.* Anton. Gomez. *in var.reſolut.tom.3.in tit.de exilio & relegatione.cap.8.verſ.item adde.n.2.* Vincent.de Franch.*deciſ.317.fol.595.*

L. Rectores prouinciarum. 24.

1 *Pœna completo tempore reus in priſtinum ſtatū reponitur.*

1 ISte † qui ſtetit in exilio, quantum debuit, incarcerandus poſtea non eſt. Completo tempore pœnæ quis reponitur in integrum ſtatum.*Bald.* vide remiſſiones *ad l præcedent.* Ludou.Arpiguer *in deciſ.22.Imperatorum.fol.96.*

L. His qui conficiendi. 25.

1 *Barbaros docentes nauigia fabricare capitali ſupplicio ſubiugentur.*

BArbaros † informantes vt arma Chriſtiano orbi 1 nocua conficiant: item docentes barbaros fabricare naues, capitalia ſupplicia patiantur. *hac lege.* Salycet. De armorum illicita portatione ac tranſportatione. Vincent.de Anna ad conſilia Fabii de Anna *in explicat.conſtitut.regni Neapol.* incip.*ſi quis aliquem.n.4.8.30.31.*

Ne ſine iuſſu principis certis iudicibus liceat confiſcare.

TITVLVS XLVIII.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Butrigar.Cyn.Bald.Angel.Caſtrenſ.Salycet. Cuiac. De confiſcatione bonorum an pertineat ad dominium directū, vel vtile: Amod.de Ponte *in quæſt.Laudemial.lib.quæſt.24.* Quod ſit meri imperii. Papon. *ad conſuetud.Burbon.tit.de iuriſdict.§.*incip.*tertio principaliter.fol.6.* Quibus nam magiſtratibus ex abſoluta aut delegata poteſtate competat. Henric.à Roſenthal *in ſynopſi feud part.1.cap.5.concluſ.61.fol.192.* Num ad vaſallum de mero iure inueſtitus confiſcatio pertineat. Thom.Michael. *in tract.de iuriſdict.& imperio.theſi* 88.

L. Nulli iudicum.

1 *Confiſcatio bonorum ſine ſummi principis permiſſu nemini permittitur.*
2 *Confiſcare minime poſſunt merum imperium nō habentes.*
3 *Confiſcatio bonorum pertinet ad regalia.*
4 *Confiſcatio pertinet ad conceſſionarium.*

EXceptis † ſummis magiſtratibus nullus iudicum 1
ſine ſummi principis aut Cæſaris permiſſu per cōfiſcationem omnia bona auferre ob delictum poteſt.
Iudices † merum imperium non habentes nō poſſunt 2
prætextu officii metas iuriſdictionis excedere, atq; bona confiſcare. *Azo & Salycet.* De confiſcatione bonorū ad quænam bona extendatur. Farinac.*in praxi crimin.q.25.ſub num diuerſ.* Quibus autem magiſtratibus ius publicandorum bonorum, & quod regalia non habentibus ſine ſpeciali commiſſione nunquam congruat. Bald.*ad l.1.in fine.ff.de offic.præfect.vigil.* Anton.Peregrin. *de iure ac priuileg.fiſci.lib.1.tit.2.nu.73 fol.34.* Et quod Rectoribus prouinciarum abſq; ſpeciali commiſſione ac mandato non competat, confirmat idem Peregrin. *citat.cap.nu.82.fol.37.*
Item quod publicatio † bonorum 3
ad regalia pertineat, aſſerit Afflict. *ad tit.quæ ſint regalia.in verb.condemnatorum.n.39.* Crauett.*conſil.128.* Roland. à Valle *conſil.78.nu.20.vol.2.& conſil.21.n.19.lib.4.* Natta *conſil.594.n.21.*
Præterea quod bonorum publicatio † 4
pertineat ad conceſſionarium de aliquo caſtro conceſſo in perpetuum, cum mero & mixto imperio, & cum omnibus redditibus ac emolumentis: item ſi caſtrum ſit conceſſum cum iuriſdictione, mero ac mixto imperio defendunt Bald.*conſil.306.*incip.*diſtinguendum eſt.& conſil.ſeq.vol.4.*Caſtrenſ.*conſ.354.*incip.*commodum.* Cuman.*conſil.161.*Socin.*conſil.80.n.39 & 40.vol.4.*Crauett.*conſil.128.col.2.*Oldrad.*conſ.252.* Guido Papæ *quæſt.76.*Lucas de Penna *ad l.1.C.de priuileg.ſcholarium.*Boſs.*in praxi crim.tit.de pœnis.n.25.* idem *in tract.de regalib.num.15.* Roland.à Valle *conſil.78.* Alberic. de Roſate *in tract.de ſtatut.part.3.q.1.* Iaſon *ad l.imperium.n.24.* Riminald.ſen: *ad l.eandem.n.26.*Caſpar Valaſc.*ad prædict.l.n.86.*Oldrad. *conſil.252.* Bartolus *ad l.2. C.de bonis vacantib.* Decius *conſil.292.*Plura ad hanc materiam vide in vtramque partem apud Anton.Peregrin.*in tract.de iure & priuileg.fiſci lib.1.tit.2.* Tiberium Decianum *in praxi crimin.lib.4.cap.29.nu.18.& lib.7.cap.52.nu.10.*

De

De bonis proſcriptorum & damnatorum.

TITVLVS XLIX.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Butrigarium, Odofredum, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſem, Salycetum, Cuiacium, Viuiom, Donatum à Fina, Suaretz, Bonacoſſam, Clarum, Fichardum, Kirchouium, Turzanum *lib.9.* Syntagm. commun.opin.*cap.31.* Rhenatum Choppinum *in commentar.de Domanio Franciæ. lib.1.tit.7.* Antonium Peregrinum *in tract.de iure & priuileg fiſci.lib.5.tit.1.num.23. & lib.4.tit.5.num.15.* Boeriom *deciſ.263.* De bonorum publicatione & cauſis ob quas publicentur. Antonium Peregrinum *in citat.tract.de iure ac priuileg.fiſci.lib.4.tit.7. folio 334. & 335.* Farinaceum *in praxi crimin. quæſt.24. & 25. ſub num.diuerſis.*

L. Seruorum. 1.

1 *Serus capitaliter damnati peculium domino non auferetur.*

1 SI ſeruus † capitali ſententia coodemnatur, peculium domino oon aufertur, imo executio differtur, donec domino acceleranti ad rationum redditiooem adminiſtrationis ratio teddatur. Salycetus, Bartolus, & Baldus. *l.fin.ff.de publicis iudiciis. l.ſeruo legato.§.ſi ſeruus. de legat.1.* Hippolytus Bonacoſſa *in tract. de ſeruis & famulis. quæſt.90.* Pro intellectu & interpretatione legis vide Lodooicum Molinam *in commentar. de primogen. Hiſpanor.pag.279.num.69 col.2.*

L. Deportati. 2.

1 *Deportati etiam poſt pœnam quæſita bona publicantur.*

1 DEportatus † in quæſitis poſt deportatiooem hæredem non habet. Baldus & Salycetur. *l.1. de hæredibus inſtituendis. ſupra.* De ſucceſſiooibus deportatorum. Papo *ad conſuetud.Burboniæ. in § 322.fol.297.* Vaſq. *de ſucceſſion.reſolut.lib.1.§.4.num 9.* Graſſus *in recept.ſentent.§.inſtitutio.quæſt.3. & in §.ſucceſſio.quæſt.6. & quæſt.35.* Ad materiam textus vide *l.ſi nemo.ff.de teſtam.tutel.* Iaſonem *ad l.eam quam. C. de fideicommiſſ.* Antonium Peregrinum *in tract.de iure ac priuileg.fiſci. lib.3.tit. 5.numero 3. folio 169.*

L. Si filius. 3.

1 *Deportati peculium caſtrenſe non debetur fiſco.*
2 *Confiſcatio bonorum filij patri vſumfructum non aufert:*

1 DEportati † peculium caſtreoſe oon debetur fiſco,
ſed patri. Bartolos, Baldos, & Salycetus. Iaſoo *ad
l.ſeruum filij. ff. de legat.1.* Rodericus Xuaretz *in repetit.l.
poſt rem.notab.13.ff.de re iudicat. l.imperator.* vbi Bartolus
ff.de fideicommiſſariis libertatibus. Panormitanus *conſil.66.
volum.2.* Aretinus *conſil.14.colum. 5.* Patiſius *conſil.157.
num.1.volum.4.* Ruinus *conſil.23.24.25.volum.5.* Cranetta
2 *conſil.39.num.12.* Et quod per confiſcationem † bonorum
filii, patri oon auferatur nec immiouatur ius vſusfructus
ex bonis filii debitum. Poſt Iaſonem *ad §.actiones.num.62.Inſtitut.de actionibus.* Socinum *conſil.121.num.12. volum.4.* confirmant Olaſcus *deciſ.Pedemont.94.folio 254.volum.2.* Suaretz, & Donatus à Fina *in ſyntagm.commun.opinion.lib.9.tit.31.num.3.folio 553.* Fichard.& Bonacoſſa *ibid.num.23.*

L. In metallum. 4.
§. Quare.

1 *In metallum damnati bona publicantur.*
2 *Damnati in metallum deportatis hodie æquiparantur.*
3 *Reſtitutio ad bona quomodo ſit intelligenda.*

DAmnatus † in metallum ſeruus efficitur, & bona 1
publicantur, nec reſtituuntur, niſi ex ſola principis
clementia. *Salycet.* De damnatis in metallum quænam amittant. vide apud Antonium Peregrinum *in
tract.de iure ac priuileg.fiſci.lib.3.tit.4.nu.1.* Et quod oune
iure † nouiſſimo non amittant libertatem, ſed depor- 2
tatis æquipareotur. notat idem Peregrinus *in modo ci-
tat.tract.num.10 in præmiſſo libro ac capite.* Reſtituti eiuſ-
modi damnati quibuſnam commodis fruantur. pro-
ſequitur idem Peregrinus *in tract. de iure fiſci. lib. 5. tit. 2.
num.30.folio 462.* De reſtitutiooe † ad bona quomodo 3
ſit intelligeoda. Grammaticus *deciſ.103. num.119.* Rolandus à Valle *conſil.45.num. 4.volum. 4.* Aotonius Peregrinus *de iure fiſci.lib.5. tit.2. nu.34. & 35.* Sfortia Oddus *in tract. de reſtitut. in integrum. 2. parte. quæſt. 99. num. 41.* Menochius *de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 46. num.5. & 6.* Proſper Farinac. *in praxi crim. lib.1.tit.1.quæſt.6.nu.33.34. 35.36.37. & aliquot inſeq. fol.57. & 58.* Bonacoſſ. *in ſyntag. commun.opin.lib.9.tit.31.num.75.*

L. Si vt proponis. 5.

1 *Publicatis bonis obligationes ad fiſcum transferuntur.*
2 *Actio tutelæ, tutore deportato, contra fiſcum datur.*
3 *Bona hodie regulariter non publicantur.*
4 *Fiſcus in iura damnati ſuccedit actiue & paſſiue.*

PVblicatis † bonis obligationes ad fiſcum transfe- 1
runtur, & competens iudex hoc in caſu eſt procu-
rator Cæſaris. Actio tutelæ, † deportato tutore, con- 2
tra fiſcum intentari poteſt. Bald. & Salycet. *ad hanc le-
gem.* Quateous hodierno iure † regulariter bona non 3
publiceotur, ſed certis perſoois reſeruentur, & ſententia bona publicans habenda ſit pro nulla. vide Antoo. Peregrin. *in tract.de iure ac priuileg fiſci. lib.5.tit.1.n.4. & 7.* Ad materiam textus, quod publicatis mobilibus & immobilibus nō ſimul publicatæ cenſeantur actiones & obligationes, dedocet Peregrinus *in alleg. tit. 1. lib.5.
num.49. & 50.fol.377.* Et quod publicatis bonis † fiſcus 4
ſuccedat in iura damnati actiue & paſſiue, debitoribus ac pupillis damnati reſpondere teneatur, proſequitur ideo *citat.cap.1.lib.5.nu.53.fol.378 per l.2.C.ad l.Iuliam de vi.l.ſi adeniptis.C.de ſentent.paſſis.* Baldus *ad l.1.C.de bonis libertor.* Roman. *conſil.73.* incip. *circa primum.* Cranett. *conſil.263 num.7.*

L. De bonis matris. 6.

1 *Deportatæ matris bona non reſeruantur filiis.*
2 *Publicatis bonis an reſeruetur liberorum legitima.*
3 *Publicationi bonorum ius patronatus non includitur.*

BOna † matris deportatę non reſeruantur filiis. Bal- 1
dus & Salycetus. De correctione huius textus vide
Nouell.134.cap.vlt. An autem parentum bonis † publi- 2
catis legitima portio liberis ſit reſeruanda. vide in vtramque partem Caſtrenſ. *conſil.171. vol.2.* Iohan. Cephalum *conſil.214.* Chaſſanæum *in conſuetud.Burgund.fol. 89.nu.16.* Rolaod.à Valle *conſil.97.nu.9. & 16.vol.2.* Menoch.*conſil.77.num.25.lib.1.* Anton.Peregrin. *citat.tract. de priuileg.lib.5.tit.1.num.34. & 35.fol.373. & 374.* Quanta item portio liberis ſit relioqueoda. notat idem *citat. lib. & cap. num.38.* Nimirom duobus liberis extantibus dimidium booorum aſſem, tribus aut pluribus præſentibus totum aſſem relinquendum, per iura quæ refert Roland.à Valle *conſil.97.n.30.vol.2.* An poblicatis boois matris filio reſeruanda ſit portio, oegatioe cum textu concludit citat. Peregrin. *in præmiſſo cap.1.lib.5.nu. 43.fol.376.* Vtrum autē in caſu & delicto ob quod bo-
na † publicantur ius patronatus publicationi includa- 3
tur: negatiue coocludit Viorus *comm.opin.150.* relatus *in
ſyntag.commu.opin. lib.9.tit.31.ſol.553. col.1.* Quod legitima liberis tollatur per booorum confiſcatiooem quam patiuntur parentes, affirmat Booacoſſ. *in allegat.ſyntag. tit. 9.*

... ... & 6. Bona autem à teſtatore alienari prohibi- ... publicantur, defendit idem Bonacoſs. *in præmiſſ. ſyntag. huius tit. n. 7. & 12.* per iura quę refert Tobias Nonius *conſ. 97. n. 8.* Suaretz & Clar. *in prædict. commun. opin. alleg. ſyntag. tit. 31. n. 9.* per citata à Thoma Grammatico *deciſ. 105. num. 31.*

L. Si quis in prouincia. 7.

§. Mox.

1 *Proſcripti bona annotanda & principi indicanda ſunt.*
2 *Annotationes bonorum ad quem pertineant magiſtratum.*

1 PRoſcripti bona † annotanda & principi indicanda ſunt. Et præfectus in annotatione & relatione negligens tantum, quantum neglexit, ex bonis propriis principi perſoluet. *hoc textu.* Salycet. Sequeſtratio vbi eſt prohibita, annotationi & deſcriptioni bonorũ locus eſt. *l. 1. §. eligitur. verb. quod ſi nedum. ff. de ventre inſpiciendo.* idem Salycet. *ad hanc l.* Ad quos magiſtratus perti-
2 neant † annotationes, deſcriptiones, & publicationes bonorum: An ad ſolum principẽ, num ad magiſtratus principibus inferiores, an ad magiſtratus habentes in loco merum & mixtum imperium, an ad illum qui regalia habet. vide apud Anton. Peregrin. *in citat. tract. de iure & priuileg. fiſci. lib. 5. tit. 1. à n. 24. ad 31.* incluſiue *à folio 370. ad 372.*

L. Si deportatus. 8.

§. Si autem.

1 *Deportati bona quomodo pro parte liberis reſeruentur.*
2 *Collatio in ſucceſſione ex delicto quomodo fiat.*

1 BOna † deportati pro parte liberis reſeruantur: in qua reſeruatione continentur filii emancipati, & filiæ dotatæ conferunt dotem ſuam. Vbi ſucceditur ex
2 delicto †, ita debet fieri collatio, ſicuti fit in ſucceſſione ab inteſtato. Emancipati non admittuntur ad bona damnatorum parentum, liberis reſeruata, niſi à parentibus accepta conſiſtentibus in patria poteſtate liberis conferant. Bald. & Salycet. Roland. à Valle *conſ. 97. lib. 3.* Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *deciſ. Pedemont. 198. nu. 5.* Angel. de Guidonib. inter conſilia criminal. diuerſor. edita per Ioh. Baptiſt. Ziletr. *conſ. 33. n. 211. lib. 1.* Anton. Peregrin. *in tract. de iure fiſci. lib. 5. tit. 1. n. 34. & 39.* Hippol. Bonacoſs. *in comm. opin. vocab. confiſcatio.* Anton. Sola *ad conſtit. nouas Sabaudiæ. tit. de edict. annon. gl. 14. n. 20. & gl. 13. per totam.*

L. Si quis poſt hac. 9.

§. Dos.

§. Et etiam.

§. Si quid.

§. Quod vero.

1 *Deportato marito vxoris res ad fiſcum non perueniunt.*
2 *Confiſcatis vxoris bonis marito non pereunt lucra dotalia.*
3 *In publicatione bonorum vxor & filij ſibi donata retinent.*
4 *In publicatione bonorum quando fiſcus aliis præferatur.*
5 *Alienatio qua præſumatur in fraudem fiſci facta.*

1 MArito † deportato res paraphernalis vxoris, & dos eius, ad fiſcum nõ perueniunt, vti nec donata vxoris & liberis emancipatis ante delictum. Bald. & Salycet. Angel. *ad l. ſi marito. in princ. ſolut. matrim.* Cyn. & Caſtrenſ. *ad hanc l.* An publicatis bonis viri portio aliqua debeatur vxori inopi. Anton. Peregrin. *de iure fiſci. lib. 5. tit. 1. n. 46.* Socin. ſen. *conſ. 121. vol. 4.* Et de deductione dotis, donationisq; propter nuptias. Socin. iun. *conſ. 55. vol. 2.* Nægusant. *de pignorib. in 1. memb. 5. part. nu. 35.* Roland. à Valle *in tract. de lucro dotis. q. 59.* idem *conſil. 20. nu.*
2 *16. conſil. 74. n. 10. vol. 4.* E conuerſo quod marito lucra † dotalia per confiſcationem bonorum vxoris non pereant, affirmat Roland. à Valle *alleg. queſt. 59.* Peregrin. *citat. lib. 5. tit. 1. nu. 117. & 118.* An trahatur publicatio ad bona ante alienata, item ad donationem inter coniuges. notat negatiue Peregrin. *citat. tit. num. 146. fol. 422.* Boſſius *in praxi crim. tit. de publicat. bonor. n. 52.* Item quod donationes inter coniuges in fraudem pœnæ nõ factæ minime reuocentur. aſſerit Peregrin. *alleg. lib. 5. tit. 1. nu. 148. fol. 423.* per doctrin. Boſs. *citat. tit. n. 35. & 36.* Nattæ *conſ. 549.* Quod non confiſcentur bona mariti, de quibus mortis cauſa donauit vxori: aſſerunt Marſil. *ſingul. 316.* Bonacoſſa *in ſyntag. com. opin. lib. 9. tit. 31. nu. 51. fol. 555.* Quatenus bonis vxoris confiſcatis, ipſius dos præſcribatur, & ecõtra mariti bonis publicatis vxor ſua commoda non amittat, aſſerunt Boſs. *in praxi crim. tit. de bonor. publicat. num. 73. & 75.* Clar. *in praxi crim.* vbi Baiard. *queſt. 78.* Emanuel Suaretz, & Donat. à Fina *in ſynt. com. opin. lib. 9. tit. 31. n. 52. fol. 555.*

§. Sed in his qui.

Quando bona † publicantur pro ratiociniis, vxor 3
& filii ſibi donata ante criminis initium, retinent præcipua, & per fiſcum non ſunt moleſtanda. *Salycet.* Vbi
bona † in fiſcum tranſeunt ratione contractus, fiſcus 4
pręferendus eſt donatariis, & aliis prætendẽtibus cauſam obligationis, poſtquã illud factum obligatorium ſumſit originem, non autem præcedentibus tempore. Salycet. & Bald. *ad hanc leg. nu. 2. & 3.* Anton. Peregrin. *de iure & priuileg. fiſci lib. 5. tit. 1. nu. 152. fol. 426.* Decius *conſil.*
235. Quando autem donatio † & alienatio poſt deli- 5
ctum præſumatur in fraudẽ fiſci facta, notat Peregrin. *citat. tit. 1. lib. 5. à n. 153. ad n. 166.* Hieron. Gabriel *conſ. 140. n. 38.* Boſſius *in praxi crim. tit. de public. bonor. n. 48.*

L. Quando quis quolibet. 10.

§. Si vero.

§. Decurioni.

§. Sin autem.

§. Si filia.

§. Sin autem.

§. Excepta.

1 *In publicatione bonorum dimidia debetur liberis.*
2 *Bona damnatorum hodie & aſcendentibus & deſcendentibus debentur.*

QVando bona † damnati de crimine capitali ſunt 1
publicanda, ſi liberos habet, debetur dimidia bonorũ hiſce: niſi damnatus fuerit de numero curialium vel decurionum; tunc enim integra bona liberis ſunt relinquenda, excepto maieſtatis crimine. Bald. & Salycet. Anton. Peregrin. *de iure ac priuileg. fiſci. lib. 5. tit. 1. nu. 34. 35. 36. 37. 38. 41. 42.*

Authent. Bona damnatorum.

Bona † damnatorum debentur aſcendentibus & 2
deſcendentibus vſq; ad tertium gradum excepto crimine læſæ maieſtatis. Bald. & Salycet. Diaz. *reg. 54.* Fernand. Vaſq. *in tract. de ſucceſſion. reſolut. lib. 1. §. 3. n. 34.* Ioh. Dauth *in comment. de teſtam. rubr. qui teſtam. facere. nu. 209. fol. 248.* Bartol. *conſil. 157. lib. 1.* Decius *conſil. 252. nu. 5.* Alphan. *in report. n. 496.* Pro intellectu & interpretatione textus vide Bonacoſs. Fichard. *in ſyntag. comm. opin. lib. 9. tit. 31. nu. 78. & 82. fol. 557.* Anton. Peregrin. *in tract. de iure & priuileg. fiſci. lib. 5. tit. 1. num. 4. 5. 8. 10. 19.* Iohan. Meiſner *in deciſ. imperial. Cam. tom. 3. deciſ. 20. à nu. 43. ad 46.* Andr. Fachin. *in controuerſ. iuris. lib. 1. cap. 35.* Vincentium de Franchis *deciſ. 102. num. 11.* Antonium Teſſaurum, & Blaſium Floretz Diatz *deciſ. Pedemont. 198.* Ludouicum Molinam *in commentar. de primogen. Hiſpanor. pag. 279. numero 69. col. 2.*

De

De bonis eorum qui ante ſententiam mortem ſibi conſciuerunt.

TITVLVS L.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Butrigarium, Cynum, Angelum, Caſtrenſ. Fulgoſium, Baldum, Salycetum, Cuiacium, Viuium, Fichard. Villalob. Bonacoſſ. Bellon. Muſcul. *in ſyntag. commun. opin. lib. 9. tit. 32. fol. 557.*

L. Eorum demum. 1.

§. Ea propter.

1 *Occidentis ſeipſum bona quando hæredibus auferantur.*

1 BOna † occidentis ſeipſum non metu criminis aut ſupplicii, ſed ex inſania vel dolore non auferuntur hæredibus. Vbi quis mortem ſibi conſciuit ob criminis publici conſcientiam, bona eius publicantur ſecus ſi ob doloris impatientiam. Bald. & Salycet. *ad hanc leg.* Martin. Laudenſ. *in tract. de fiſco. quæſt. 5.* Lucas Parmenſ. *in tract. de iure fiſci tit. de bonor. publicat. n. 10.* Guido Papæ *quæſt. 438. num. 4.* Iohannes Cephalus *conſ. 79. col. 1.* Rolandus à Valle *conſil. 29. vol. 1.* Antonius Peregrinus *de iure ac priuileg. fiſci. lib. 5. tit. 1. num. 9.* Viuius *commun. opin. 560.* Clarus & Baiardus *in praxi crimin. §. vlt. quæſt. 68. verſ. ſeipſum.*

De ſententiam paßis & reſtitutis.

TITVLVS LI.

AD Rubricam, titulum, & materiam, vide Odofredum, Butrigarium, Cynum, Bartolum, Baldum, Angelum, Caſtrenſ. Salycet. Fulgoſ. Cuiac. Proſper. Farinac. *in praxi crimin. lib. tit. 1. quæſt. 6. ſub numeris diuerſis.* Viuium, Fichardum, Villalobos, Bonacoſſam, Bellacomb. Suaretz, Donatum à Fina, Muſculum *in ſyntag. commun. opin. lib. 9. tit. 33.* Sfort. Oddum *in tract. de reſtitutionib. in integrum. quæſt. 99. parte 2. art. num. 16.* Brunorum à Sole *in miſcell. quæſt. cap. 19. num. 60.* Iacob. Menoch. *in tract. de præſumpt. lib. 5. præſumpt. 46. num. 2.* Anton. Peregrin. *in tract. de priuileg. fiſci. lib. 5. tit. 2. num. 21. & 44.* Burſat. *conſil. 54. num. 34. lib. 1.* Rhenat. Choppin. *de Domanio Franciæ lib. 1. tit. 8.*

L. Cum ſalutatus. 1.

1 *Damnatus reſtitutus & bona & famam recuperat.*

1 DAmnatus † reſtitutus recuperat bona & famam, niſi aliter in reſtitutionis documento ſit ordinatum. Bartolus, Baldus, & Salycet. Bald. *conſil. 305. incip. verba parte 1.* Alexander *in addit. ad Bartol. hoc textu.* Ioſephus Maſcardus *in tract. de probationib. vol. 3. concluſ. 1273.* Ægidius Bellamera *deciſ. 743.* Felyn. *ad cap. inter. num. 4. de maioritate & obedientia. extra.* Cuiacius *lib. 15. cap. 3.* Oddus *in citatis quæſtionib. ad rubric. tit.* Quando reſtitutio trahatur ad bona. Farinac. *in praxi crimin. lib. 1. tit. 1. quæſt. 6. num. 28. 32.* Quando reſtitutio ad bona alienata referatur. *ibid. num. 33. ad 45.* Quando reſtitutio bonorum famam comprehendat, & quinam magiſtratus famam reſtituant. notat idem Farinac. *in citat. quæſt. 6. num. 45.* Sfort. Oddus *in tract. de reſtitut. in integrum. parte 2. quæſt. 92. num. 102. & quæſt. 94. art. 1. nu. 2. quæſt. 93. quæſt. 95. art. 1. n. 7. q. 96. art. 1. 2. 4.* Anton. Peregrin. *de priuil. fiſci. lib. 5. tit. 2. n. 24.* Pro interpretatione huius legis vide Farinac. *in praxi crim. lib. 1. tit. 1. quæſt. 6. nu. 45. verb. ſecus per reſtitutionem in integrum gratioſam. fol. 62. col. 1.* Iohan. Baptiſt. Coſtam *in tract. de rata & quota. quæſt. 120. num. 1.*

L. Cum patrem tuum. 2.

1 *Indulgentia pœnam remittit, non bona reſtituit.*

INdulgentia † ſolam pœnam remittit, non bona reſtituit. Bald. & Salycet. Farinac. *in praxi crimin. lib. 1. tit. 1. quæſt. 6. n. 45. verb. & quia. fol. 61.* Oddus *de reſtitut. part. 2. quæſt. 94. artic. 4. num. 14.* Et quibus verbis princeps indulgentiam & remiſſionem pœnæ, non reſtitutionem concedat. notat idem Farinac. *in praxi crimin. citato loco.* Oddus *de reſtitutionib. part. 2. quæſt. 93. per totam.* Plura de indulgentiæ materia vide apud Decianum *in praxi crimin. lib. 3. cap. 35. num. 56.* Ad quæ bona accommodetur num ad feudalia. idem *citat. cap. num. 58.* Pœnæ indulgentia quouſque & ad quam pœnam ſe extendat. *ibid. nu. 68.* De indulgentiæ & reſtitutionis differentiis. idem *citat. cap. num. 87.* 1

L. Si debitor. 3.

REcuperans bona per viam quotæ tenetur creditoribus pro rata. Bald. & Salycet. Iohan. Baptiſt. Coſta *in tractat. de rata & quota. quæſt. 120. per numeros varios.*

L. Tutor filiorum. 4.

1 *Ex indulgentia reuerſus ab exilio nec tenetur creditoribus, nec agit contra debitores.*

EX indulgentia † reuerſus ab exilio non tenetur prioribus creditoribus, nec agit contra primos debitores. Iura non recuperans actiue & paſſiue non recipit. *hac lege.* Bald. & Salycet. Iacob. Menoch. *conſ. 103. num. 20.* Anton. Peregrin. *de iure & priuileg. fiſci. lib. 5. tit. 2. nu. 17.* Iohan. Baptiſt. Coſta *in tract. de rata & quota. quæſt. 120. nu. 1.* Oddus *de reſtitut. parte 2. quæſt. 9. artic. 3.* Baiard. ad Clar. *in praxi crim. quæſt. 78. nu. 157.* 1

L. Si ademptis bonis. 5.

1 *Indulgentia non reſtituit actiones aduerſus quondam debitores.*

DEportatus † cui remiſſum eſt exilium, non agit ex antegeſto. Indulgentia actiones non reſtituit aduerſus debitores habitos ante condemnationem. *Bald. & Salycet.* De deportato reſtituto quænam & qualia impetret iura. Anton. Peregrin. *de priuil. fiſci. lib. 2. tit. 2. n. 29. fol. 461.* Petr. Gregor. Tholoſan. *in ſyntag. iuris. lib. 3. cap. 23. n. 11.* Celſus Hugo *conſil. 12.* 1

L. In inſulam. 6.

1 *Indulgentia filium deportatum patriæ poteſtati non reſtituit.*

INdulgentia † conceſſa filio deportato non reconciliat patri ius poteſtatis amiſſum. Salycet. *§. cum autem. Inſtitut. de patria poteſtate.* De reſtitutionibus an ad iura extendantur. *in citatis capitib. ad l. 4. hoc tit.* 1

L. Generalis indulgentia. 7.

1 *Indulgentia principis generalis nec famam nec militiam reſtituit.*

INdulgentia † principis generalis non reſtituit militiam & famam. Bald. & Salycet. Franciſc. Burſat. *conſil. 177. lib. 2. & conſil. 54. n. 13. lib. 1.* Franciſcus Marci *quæſt. 504. num. 16.* Crauetta *conſil. 2. num. 14.* Clar. & Baiard. *in praxi crim. §. fin. quæſt. 59. verſ. & quia plerumque.* Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *deciſ. Pedemont. 21.* Oddus *de reſtitut. parte 2. quæſt. 99. num. 136.* Proſper Farinaceus *in praxi crimin. lib. 1. tit. 1. quæſt. 6. nu. 45. fol. 61. & 62.* 1

L. Fruſtra adhuc. 8.

§. Quod ſi quid.

1 *Indulgentia ſeruo conceſſa priori cum domino non reſtituit.*

SEruus † in metallum damnatus deſinit eſſe domini, & indulgentia conceſſa priori domino eum non reſtituit. Salycet. & Bald. *l. libertus. ff. de adopt.* 1

L. Si

Digitized by Google

L. Si pater veſter. 9.

1 *Deportatus pater ex indulgentia patriam poteſtatem non recuperat.*

1 PEr deportationem † patris filii liberantur à patria poteſtate, quam pater non recuperat ex ſola indulgentia. Bald. & Salycet. §. *cum autem.* vbi Schneidwin. & Hottoman. *de patria poteſtate.* Aſcan. Clementin. *in tract. de patria poteſt. in cap. fin.*

L. Cum indulgentia. 10.

1 *Indulgentia reſtitutum inquietari in bonis à fiſco prohibet.*
2 *Indulgentia pœnam tollit non infamiam.*

1 IS cui pœna † per indulgentiam eſt remiſſa, non debet à fiſco inquietari, in bonis etiam ſpecialiter per
2 indulgentiam conceſſis. Indulgentia † ſimplex tollit pœnam, ſed non abolet infamiam, niſi ſpecialiter & ipſa ſit remiſſa. Bald. & Salycet. Franciſc. Burſat. *conſil.* 177. *lib.* 2. Anton. Teſſaur. & Blaſ. Floretz Diatz *deciſ. Pedemont.* 21. *nu.* 1. Farinac. *in praxi crim. lib.* 1. *tit.* 1. *quaeſt.* 6. *nu.* 45. *fol.* 62.

L. Caſus eius. 11.

1 *Deportatus actor reſtitutus ad priorem actionem redit.*

1 ACtor † deportatus & reſtitutus poteſt ad priorem redire actionem. Salycet. Anton. Peregrin. *in tract. de iure ac priuileg. fiſci. lib.* 5. *tit.* 2. *ſub num. variis.*

L. Si deportationis. 12.

1 *Indulgentia reſtituta bona onus creditorum ſequitur.*

1 REſtitutus † in integrum non poteſt ſe tueri contra creditores. Onus creditorum ſequitur bona per indulgentiam reſtituta. Bald. & Salycet. Iohan. Baptiſt. [illegible], & ab ipſo allegati *in tractat. de rata & quota.* [illegible]. 120.

L. In quaeſtione. 13.

1 *Reſtitutus ad bona & dignitatem ius patriae poteſtatis recuperat.*
2 *Deportato patre geſta per filium ſunt valida.*
3 *Deportatus pater reſtitutus ius adminiſtrationis reaſſumit.*
4 *Deportatio quod abſtulit reſtitutio redintegrat.*

PAter reſtitutus † ad bona & dignitatem cum iſtiuſmodi reſtitutione ius poteſtatis in filium recuperat. Bartol. Bald. & Salycet. Alex. *ad l. qui abſenti. ff. de acquir. poſſeſ.* Bolognin. *conſil.* 70. incip. *viſo puncto.* Baldus *conſil.* 243. incip. *quidam. parte* 1. Pro intellectu huius legis vide Iohan. Gutierretz *in tract. de tutel. parte* 1. *cap.* 3. *num.* 4. 1

§. Ita tamen.

Geſta † per filium tempore deportationis paternae ſunt valida, donec filius fuerit aetatis legitimae geſta, per filium illegitimae aetatis poſt patris deportationem non ſunt valida. Bald. Gutierretz *citat. cap.* 3. *num.* 4. 2

§. Minores.
§. Quibus.
§. Sententia.

Tutor † & curator dati filio deportati, patre reſtituto deſerunt tutelae & curae officium, & pater reaſſumit ius legitimae adminiſtrationis, niſi pater eſſet prodigus aut peſſimis moribus imbutus, eo caſu nec tutela nec cura finitur. Cuman. *conſil.* 82. Paul. Montan. *in tract. de tutel. cap. fin. ſub num. variis.* vbi tractat, quatenus tutela & cura per patris deportationem & reſtitutionem finiantur, vel non. 3

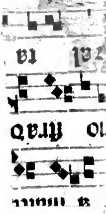
§. Quem ſi.
§. Ideoque.

Quicquid deportatio † abſtulit reſtitutio redintegrat, niſi aliqua intercedat extrinſeca cauſa reſtitutionem impediens. *Baldus.* Pro interpretatione horum §§. vide Gabriel. Saraynam in addit. ad ſingularia Ludou. Romani *ſing.* 212. Federic. *conſil.* 186. 4

Finis Libri IX. Cod.

518355

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE III NAPOLI

Digitized by Google

Digitized by Google